

STANFORD UNIVERSITY
LIBRARY

SNĚMY ČESKÉ

OD LÉTA 1526 AŽ PO NAŠI DOBU.

VYDÁVÁ

KRÁLOVSKÝ ČESKÝ ARCHIV ZEMSKÝ.

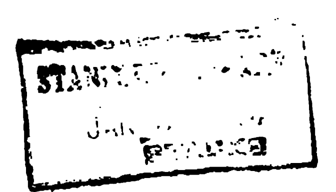
VI.

1581—1585.

V PRAZE.

NÁKLADEM VÝBORU ZEMSKÉHO KRÁLOVSTVÍ ČESKÉHO. — TISKEM DRA EDV. GRÉGRA.

1890.

Šestý díl „Sněmův českých“ od léta 1581 až do 1585 obsahuje vedle jednání sněmovních také se sněmy spojená akta, kteráž pojednávají o zákonodárství, náboženských poměrech, o pomoci na obranu hranic Uherských proti Turku, o peněžných potřebách císařské pokladny atd. Mezi novými kusy zvláštní zasluhuje zmínky zavedení opraveného kalendáře a usnešení v příčině čeledi a poddaných. K dílu tomuto přidán jest chronologický seznam všech uveřejněných kusů, k sedmému pak přiložen bude mimo osobní a místní rejstřík také věcný ze všech dosavade vydaných, aby „Sněmy české“ usnadnily práci badatelům měrou nejmožnější. Při redakci účastny byly prvé již jmenované osoby.

Sněm léta 1581 dne 14. února zahájený

a jednání zástupcův stavovských ze zemí koruny České v Praze dne 24. listopadu t. r.

Listem daným na hradě Pražském dne 26. prosince 1580 svolal císař Rudolf II. sněm království Českého ke dni 13. února 1581. Stavové vedle starého obyčeje na paláci v ustanovený čas se sešli, královská předloha přednesena však teprv dne 14. t. m. za nepřítomnosti ochuravělého císaře. Král žádal za 150.000 kop na ochranu a udržení hranic Uherských k markrabství Moravskému a knížetství Slezskému přiležících, za svolení posudního 5 grošův z každého sudu piva a za jistou pomoc na stavení zámku Ujvaru; mimo to za vydání r. 1580 povolené sbírky ku potřebě zemské a za další její svolení. Vedle toho žádal císař, aby stavové svolenou pomoc na obranu hranic Uherských úplně v moc mu odevzdali, v příčině srovnání mezí a hranic k Míšni s kurfirštem aby komisaře volili a strany nařízení jistého řádu horního aby sněmovní snešení učinili.

Stavové byli ochotni žádanou berni svoliti, chtěli však, aby na obranu hranic Uherských svolená pomoc na tak dlouho v království Českém zůstala, až by mezi zeměmi koruny České dohodnutí se stalo v příčině poměrně rovného placení a které pohraniční pevnosti jedna každá země vydržovati má. Aby stavové od takové výminky upustili, slíbil jim císař, že v příčině žadoucího dohodnutí sezve delegáty ze všech zemí koruny České k poradě. Posudné mělo býti vybíráno a vydáváno jako předešle, totiž 3 groše na vychování dvoru královského a dva groše na placení úroků z dluhů císařských obyvatelům království Českého. Na stavení Ujvaru však nechtěli stavové ničehož svoliti, pročež obnovil císař žádost s tou podmínkou, že pomoci české teprv tehdy by užito bylo, kdyby podpory z Rakous a Moravy nestačovaly.

Po takovém s komisaři císařskými projednávání svolili stavové žádanou pomoc na obranu hranic Uherských, a sice berni domovní, kteráž jako roku předešlého od pánů, rytířů, osob duchovních, dědiníků, dvořáků, nápravníků vybírána býti měla po 20 groších č. Pražané a jiná města královská na místě podomovní berně 12.500 kop gr. č. svolili; dědiníci, dvořáci měli ještě vedle odhadu z každé kopy gr. č. dáti po $4^1/_2$ penízi č., z domův panských, rytířských v městech Pražských a královských svolena jedna kopa gr. č., farářové vůbec po 30 gr. č. I panství Loketské, hrabství Kladské a krajina Chebská k takové berni přispívati měly po svém způsobu. Vyminěna byla jen města horní a ti, kterýmž se ohněm nebo jakýmkoli způsobem živelní pohroma stala. Sebraná pak berně domovní měla

zůstávati na tak dlouho pod správou stavův, až by vydána byla colmistru, kterýž by stavy na Uherské hranice vyslán byl, aby, což by na díl království Českého se dáti mělo, zaplatil. Nebyla tudíž žádost císařova splněna, aby mu pomoc na obranu hranic Uherských k volné disposicí vydána byla. Jakým způsobem placení vojsku na Uherských hranicích od českých a moravských colmistrův se dělo, vidíme ze zprávy vojenského písaře Stytzla, kterouž podává dne 19. června 1581 arciknížeti Arnoštovi; z přípisu pak císaře Rudolfa k nejvyšším úředníkům zemským ze dne 2. července 1581 poznáváme, že se správou a vyplácením peněz colmistrem stavovským nebyl spokojen.

Při svolení berně ztěžovali si stavové, že v příčině pomoci na lid válečný proti Turku veliká nerovnost mezi královstvím Českým a zeměmi přivtělenými panuje, Čechové, ač nejdále od ohrožených hranic se nalezají, že největší břemeno takového placení nésti mají, kdežto oudové koruny České nebezpečenství nepřítele Turka bližší málem toho odbývají, nebo dokonce nic skládají; i žádali císaře, aby nejdéle k sv. Bartoloměji svolal zástupce zemí korunních k úradě v příčině srovnání takové nerovnosti. Kdyby však takové snešení se nevykonalo a placení v nerovnosti zůstávalo, tehdy polovice na pomoc proti Turku svolené berně v zemi zůstati měla. K jednání v příčině té s delegáty ostatních zemí zvoleni byli sněmem ze stavu panského Zdeněk z Vartmberka, Jaroslav Libštejnský z Kolovrat, Jaroslav Bořita z Martinic, ze stavu rytířského Petr Baubinský z Oujezda, Jan Kapoun z Svojkova a Jindřich Dobřenský z Dobřenic. Jmenovaným komisařům dána také moc, aby s delegáty z přivtělených zemí uvažovali žádost o pomoc na stavení Ujvaru, je-li potřebné a zemím koruny užitečné, tak aby, kdyby při budoucích sněmích v příčině té jednáno býti mělo, stavové věděli čím se spraviti. Předložená žádost císařova za svolení jisté pomoci nebyla tudíž příznivě vyřízena.

Posudné svoleno vedle předlohy. Židé dávati měli berni z hlavy jako předešle. V příčině porovnání o meze a hranice mezi královstvím a zeměmi sousedícími zmocnil sněm nejvyšší úředníky a soudce zemské. K odstranění nedostatků a zjednání nápravy při horách zvolil sněm vedle komisařů císařských také komisi, kteráž odpory mezi lidmi hornickými na místě postaviti, nepřístojnosti v dobrý řád uvésti a což by za dobré a potřebné uznala, nařiditi měla. V příčině konečného uznání horních práv Kutnohorských a Jáchymovských neučiněno žádného usnešení.

Vedle těch a jiných méně závažných věcí učiněno také usnešení o ztížnosti purkrabí Karlštejnského Jana Vchynského ze Vchynic do děkana Karlštejnského, že povinností svých, kterýmiž zavázán jest, nevykonává, na Karlštejně nebydlí, osoby lehké, cizozemce, aby na místě jeho tam zůstávaly, vysílá a jemu purkrabímu poslušenství zachovati nechce. Poněvadž však také děkan některé ztížnosti do purkrabího sobě pokládal, zvolena sněmem komisí, kteráž s komisaři císařskými na Karlštejn se vypraviti, všechno vyšetřiti a v dobrý řád uvésti měla.

Stavové království Českého i zemí přivtělených usnesli se při sněmích r. 1581 držaných na tom, že na jistý den a místo, kteréž jim císařem jmenováno bude, vyslané své vypraví, aby v příčině nerovnosti při placení lidu válečnému na hranicích Uherských dobrý řád zaveden byl. Společná úrada, kteráž vedle přání stavův při sv. Bartoloměji držána býti měla, odložena z příčin neznámých. Císař chtěl k takovému jednání den 28. října ustanoviti, skutečně však sešli se zástupcové teprv dne 24. listopadu.

Pověděli jsme, že Rudolf II. nebyl se zařízením způsobu placení vojsku na hranicích Uherských spokojen, i zamýšlel při schůzi delegátů stavovských užiti vhodné chvíle, aby zjednal sobě volnější disposici nad svolovanou pomocí válečnou, poněvadž jemu, jako císaři, všechna správa vojenská byla podřízena.

Komisaři císařští předložili delegátům stavovským spis, v němž připomínali usnešení sněmovní z r. 1579, kteréž jasně ukazuje, že svolené pomoci proti Turku nikam jinam než toliko na zaplacení lidu válečného na hranicích na straně Dunaje k zemím koruny České obráceny býti mají, a usnešení takovému rozumíno býti musí po náhledu jich na tolik, že císaři jako »vrchnímu pánu vojenskému« nařízení a spravování způsobu válečného v moci zůstávati má. Však proti takovému ponětí že stavovští »colmistři« placení lidu válečnému podle své vůle a libosti vykonávají, hranice Uherské, na kteréž by jedna každá země koruny České platiti měla, bez vůle a vědomosti císaře rozdělili, k ustanoveným císařským komisařům válečným v příčině rozvržení placení žádného zření nemají, ano ani nejmenšího oznámení neučinili, mnoho-li peněz s sebou na hranice od stavův byli přivezli a i komisařům císařským na odpor se postavili. Z čehož všeho nepořádky ve správě a mezi lidem válečným neposlušenství povstávají. Mimo to, že některé země svolenou pomoc všechnu neodvádějí, skrze což nemalé těžkosti povstávají. A poněvadž císař nijakž tomu věřiti nemůže, že by stavové jedné nebo druhé země více snad colmistrům nežli jemu císaři samému se důvěřovali, aby totiž pomoci na sněmích svolené při vůli a rozdělení colmistrův zůstávati směly: protož že císař s plnou mocí vyslané žádá, aby dotčené usnešení sněmovní na ten rozum vysvětlili, že císaři netoliko správa vojenská, ale také rozdělení placení lidu válečnému na hranicích ze svolených pomocí náleží; colmistři pak aby vedle nařízení komisařův císařských peníze na hranicích vojsku vypláceli.

Výklad, jejž komisaři císařští usnešení sněmovnímu z r. 1579 podkládali, jakoby císaři jedině všechno administrativní řízení, tudíž také rozdělení a vyplácení svolených pomocí náleželo, nebyl správný, poněvadž téhož 1579. roku císař sám v proposici sněmovní předkládal, že »kdyby se království Českému i jiným přivtěleným zemím za užitečné býti zdálo, že by hraničné opatření a zaplacení k ochraně království a zemí připojených nejblíže příležející na sebe vzíti chtěly, tehdy to proti vůli císařské není, nébrž to také lidu válečnému k většímu pohodlí a platnosti býti by mohlo.« Zkušenost však ukázala, že císařem samým učiněná koncessí osvědčila se na nemalou škodu zřízení vojenského. Tak na př. Moravané a zvláště Slezáci svolené pomoci zouplna neodvedli a tudíž některá místa hraničná bez záplaty a drábové ve veliké bídě zůstávali. Posádky některé hrozily se rozutéci, pakli jim povinný žold řádně vyplácen nebude.

Však nedůvěra stavův k administrativní správě finanční císařského dvora a oprávněné šetření samostatnosti byly příčinou, že stavové nechtěli upustiti od svého práva a výhody, volení a vysílání colmistrův a jiných důstojníkův, kteréž ze svolené pomoci platili, a podříditi se jednotné centrální správě zřízení vojenského. Komisaři císařští žádali, aby pro ušetření outrat při vyplácení lidu válečného s penězi jen jeden colmistr a mimo něho žádní důstojníci k mustrování lidu válečného vysílán byl; i poukazovali konečně na to, má-li osazení míst pohraničných proti Turku v dobré míře býti zachováno a pevnosti nemají-li pro nedostatek posádky nepříteli Turku v šanc býti dány, že žádostem císaře vyhověno býti musí.

Delegáti stavovští na předložené žádosti komisařův císařských odpověděli po úradě teprv dne 2. prosince 1581. Nemile nesli, že z přivtělených zemí království Českého Lužice při úradě zůstaly nezastoupeny, i ohražovali se proti tomu, že by císaři, jako vrchnímu pánu vojenskému, v disposici správy válečné colmistry stavovskými sahali, oficírové pak k mustrování že proto vysíláni bývají, aby o spůsobilosti vojska a dovednosti jeho vůdců se přesvědčiti a nabyté zkušenosti pak doma krajanům svým sděliti mohli; stavové že vykonávali jen to, k čemu usnešením sněmovním zavázáni byli.

Zástupcové stavovští prohlásili dále, že nemají plné moci, aby dřívějším snešením sněmovním v příčině pomoci na placení vojska na hranicích Uherských jiný výklad dávati mohli, nežli že císaři, jako vrchnímu pánu, náleží zjednání vojska a volná nad ním disposicí, stavům pak vyplácení vojska skrze jich colmistry. Moravští delegáti omlouvali obmeškané placení svolených pomocí úmrtím zemského jich hejtmana, Slezané nemajetností, slíbili však, že na příště správně požadavkům vyhověno bude. Konečně odkázali zástupcové společně předložené požadavky císařské v příčině placení vojsku i nově obnovenou žádost za svolení pomoci na stavení Ujvaru na sněmy zemské. Císař nebyl konečnou odpovědí spokojen, vytýkal Moravanům i Slezanům, že svolené pomoci válečné v náležitý čas neodvádějí, o výkladu sněmovního usnešení z r. 1579 více se nezmínil. Několik mimo to vyměněno ještě mezi císařem a zástupci stavovskými návrhů a odpovědí, kteréž však zásadní otázky málo se dotýkaly. Jaké učiněno urovnání mezi zeměmi koruny České v příčině poměrně rovného placení na obranu hranic Uherských, nevíme.

Svolení císaře, jako krále Českého, k vložení, zapsání do desk darovaných nebo odprodaných částí, nebo zadlužení královských, podobně i duchovních komorních, statků, jako zase zápisy některých domův Pražských do desk zemských týkají se nejen práv stavovských i státoprávních záležitostí zemských, jsou ale také doklady finančních zájmů císaře Rudolfa II., kteréž tvoří podstatnou část všeho sněmování. Za tou také příčinou položena do tisku instrukce královská daná komisařům v příčině visitací komory české, podobně i dobrozdání komory dvorské o podmínkách činěných Janem Vchynským při půjčce 60.000 tolarů a jiné kusy.

---

1. Rudolf II. nařizuje komoře české, aby potřebnou dala instrukcí komisařům, kteříž vysláni býti mají do Chebska a Loketska k vyjednávání se stavy v příčině dlužných berní a posudného.

V PRAZE. 1580, 14. prosince. — Opis souč. v řišsk. arch. min. fin. ve Vídni.

Wir wissen uns gleichwohl genädiglich zu erindern, was wir euch noch vom dreiundzwainzigisten jüngst verschienes Monats Novembris mit der Landschaft und Stadt Elnbogen wegen eines Anlehens in Abschlag ihrer ausständigen Steuer und Biergefäll zu handlen genädiglich auferlegt. Dieweil aber von euch noch bisher nichts derauf erfolgt, so haben wir uns seither mit den Ständen unserer Kron Behem eines andern und dahin genädiglich verglichen, dass wegen richtiger Abhandlung und Vergleichung ermelter Steuer und Biergefäll, daran uns dann dasjenig, was vor der neunundsiebenzigjährigen Bewilligung, als da die Ständ dieselb selbst einzunehmen angefangen, verfallen, immediate allein, dass nachgehend aber laut des Landtagsbeschluss ihnen den Ständen einzunehmen gebühren wirdet, in das Elbognische und Egerische ein sondere Commission, darzue wir Sebastian Zedwitz und Friedrich Kreckwitz deputiert und fürgenommen, abgefertigt, der Anfang bei Eger gemacht und folgendes mit Elbogen continuiert werden solle. Und befehlchen euch demnach genädiglich, ihr wöllet auf jetzo gedachte Commissari neben Übergebung einer ordenlichen Verzeichnus, von was Zeit dieselben Gefäll ausstehen, was auch ein und der ander Kreis die vorgehenden Jahr für die Steuer und Biergeld gereicht und nach Gelegenheit derer bisher beschehnen Bewilligungen von ihnen gefordert werden möcht, in unserm Namen mit nothdurftiger Information ordenliche Instructiones und Befehlch fertigen und sie fürderlich darzue anziehen lassen, daneben aber die Sachen dahin anstellen, damit die Erlegung auf fürderliche Termin und alle Sachen allein auf unsere gnädigist Ratification gerichtet, uns auch alsdann ihr Relation neben eurem räthlichen Gutachten, was uns nach Gelegenheit ferrer dabei zu thuen sein mög, gehorsamlich überschickt werd, wie ihr dann in einem und anderm zu thuen und unser Nothdurft zu bedenken wisst. — Geben Prag den vierzehenden Tag Decembris anno ɔc im achtzigisten.

---

2. Císař Rudolf žádá Vilíma z Rožmberka za dobré zdání, kdy by sněm obecní v království Českém odbýván býti měl.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1580, 18. prosince. Orig. v arch. Třeb.

Rudolf Druhý ɔc. Vysoce urozený, věrný náš milý! Ačkoliv jsme toho oumyslu býti ráčili před dávným časem z království Českého do jiných zemí našich se vypraviti, však pro nedostatek zdraví našeho a že jsou v to i některé jiné příčiny vkročily, to k odložení svému přijíti jest muselo. I uznávajíc my za potřebu obzvláštní býti, aby se sněm obecní v království našem Českém, což by mohlo nejdřívěji býti, držel, ráčili jsme poručiti listy odevřené obyčejné do všech krajův přihotoviti a tebe prvé o tom, nežli by se rozeslaly, k kterému by času nejpříležitěji týž sněm rozepsán a držán býti mohl, s dobrým zdáním tvým, nemohouc s tebou oustní promluvení jmíti, slyšeti chtíti. A protož milo-

stivě žádati ráčíme, že nám ihned dobré zdání tvé bez meškání oznámíš, kdy by takový sněm obecní zde v tomto království Českém mohl, jakž svrchu dotčeno, nejpříležitěji, což by s dobrým naším býti mohlo, držán býti; tak abychom po rozepsaném, držaném a zavřením téhož sněmu moci ráčili do jiných zemí našich se také potomně odtud vypraviti. Na tom milostivou vuoli naši císařskou naplníš. Dán na hradě Pražském v neděli po moudrosti boží l. oc. 80.

---

3. Mandát Rudolfa II. po krajích i městům Pražským rozeslaný, kterýmž pokládá, rozepisuje sněm království Českého ke dni 13. února 1581 i nařizuje všem stavům, aby den před tím, v neděli invocavit, do Prahy na noc se sjeli, druhého pak dne ráno k předložení sněmovnímu vedle starobylého obyčeje na palácí na hradě Pražském při králi najíti se dali.)*

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1580, 26. prosince. — MS. souč. v arch. města Prahy č. 1080.

---

4. Nařízení komoře české dané, aby nedoplacené berně od duchovních osob v Čechách zvyupomínala, nedoplatky klášterů Oseckého a Světeckého, kteréž přes 3500 tolarů obnášejí, aby z jich zásob zapraveny byly, a z došlých takových peněz ničeho bez svolení císařského vydáváno nebylo.

1580, 29. prosince. — Opis souč. v arch. česk. místod.

Von der Röm. Kais. Mt., unsers allergenädigisten Herrn wegen den Herren beheimischen Kammerräthen auf ihren vom dritten ditz Monats gethanen Bericht, der Geistlichen in Beheimb Ausstand an ihrer bewilligten Contribution betreffend, hiemit wiederumben anzuzeigen, dieweil sie die Geistlichen über dies, dass ihnen der Hinterstand an der ersten Contribution durch die andern zu des Kinsky Bezahlung gethone Bewilligung aufgehebt und nachgelassen wär worden, einichen Schein nit fürzulegen, auch bei den Kanzleien anders nichts zu finden, als dass die Commissarien, so angeregte des Kinsky Bezahlung erhandelt, wegen Nachlassung der ersten Contribution allein ein Intercession gethon, darauf aber weiter nichts erfolgt, wie dann aus des gewesten beheimischen Kammerpräsidenten Jan Popls derwegen gethonen Bericht gleichfalls verstanden wirdet, sonder mit der Einforderung ausser einicher Vertröstung des Nachlass allein darumben etwas still gehalten worden, damit des Kinsky Handlung nit etwo gesteckt werden darf: so sei demnach Ihrer Mt. genädigister Befehlch, sie die beheimisch Kammer wölle ermelte Geistlichen zu fürderlicher Richtigmachung berührter Ausständ, als deren Ihr Mt. bei gegenwärtigen Obliegen unvermeidlich bedürftig seind, ersuchen und vermahnen und Ihr Mt. alsdann des Verfolgs bei einem und dem anderen in Gehorsam berichten.

Was aber die Ausstand bei beden Gottshäusern Osseck und Schwetz, die sich allein über die vierthalb Tausend Thaler erlaufen thuet, anlangt, befehlen Ihr Mt. dieselben von dem daselbst vorhandenen Vorrath ehist richtig zu machen, welches sie die beheimische Kammer also zu beschehen zu verordnen, aber nach einbrachtem Geld und alsbald ein oder die ander Post einkumbt, Ihrer Mt. dasselb zu Handen dero Hofkammer berichten und ausser Ihrer Mt. ausdrucklichen Befehlch daran weder wenig noch viel verwenden ... Per imperatorem 29. Decembris anno 80.

---

*) V rozepsání sněmu tohoto také bylo oznámeno: „A ačkoliv čas držení soudu zemského hned potom se přibližuje, však my to tak opatřiti ráčíme, aby tomuž soudu zemskému nemnoho překáženo bylo."

5. *Císař Rudolf II. nařizuje komoře české, aby na začátku každého roku zasílala komoře dvorské důkladný, spolehlivý seznam všech dluhů komorních.*

V PRAZE. 1580, 31. prosince. — Konc. v c. k. říšsk. fin. arch. ve Vídni.

Rudolf ꝛc. Nachdem sich nit allein in denen bisher uberschickten Schuldenauszügen allerlei Unrichtigkeiten befinden, sondern sich auch mit denselben sonst jahrlich viel Veränderungen dabei zuetragen, so wollen wir euch hiemit gnädiglich auferlegt und befohlen haben, dass ihr uns anitzo mit dem furderlichsten und zum längsten vor Ausgang kunftigs Monats Januarii ein gwisse und verlässliche Verzeichnus, was bis zu Ausgang dieses itzo ausgehenden Monats und Jahrs bei unserm behmischen Kammerwesen allenthallen vor Schulden verhanden, desgleichen auch hinfuro allbeg zu Ausgang eines jeden Jahrs in obbenennter Frist ein gleichmässigen Auszug, dabei aber die verburgten und unverburgten, weltliche und geistliche sowohl auch der Städt Schulden und die verschriebenen Gnaden mit allen Umbständen und wohin oder auf welches Ambt eins und das ander verwiesen, was auch in dem vergangnen Jahr doran zahlt und wie es sonst allenthalben darumben beschaffen sei, zu Handen unser Hofkammer uberschicket und die Sachen itzo und kunftig so zeitlich befurdert, damit wir dergleichen specificierte Auszug, wie gemelt, jeder Zeit nach Ausgang eines jeden Jahrs in Monatsfrist bei unser Hofkammer haben mogen, auch diese unsere Verordnung bei euer habenden Kammerinstruction in ein fleissige Nota nehmbet, desselben endlich und gehorsamblich also gelebet und kein anders thuet. Das ist unser endlicher gefälliger Willen und Meinung. Geben Prag den letzten Tag Decembris anno 80.

---

6. *Rudolf II. nařizuje Janu Vinklmanovi z Hoztalu, aby berni proti Turku, kterou klášterové Osecký a Světecký od r. 1573 dlužni zůstali, z prodeje obilí jejich i jiných svrchků a z platů běžných vymohl a odvedl.*

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1581, 7. ledna. — Konc. v arch. česk. místod.

Rudolf ꝛc. Slovutný, věrný náš milý! Jakož se nám z klášteróv Oseckého a Světeckého na doplnění kontribucí té, kterú sú nám proti nepříteli Turku duchovní v tomto království mimo berni léta pominulého sedmdesátého třetího svolili, půl čtvrta tisíce a čtyřiceti tolaróv anebo kop míš. dodati pozůstává, též sto a třinácte tolaróv, kterých jest Jan Jindra některejšímu opatu z peněz berničných půjčil: i poněvadž k některým našim vysoce důležitým vydáním nemalé sumy potřebovati ráčíme, protož tobě poroučeti ráčíme, aby nemeškajíc z prodaje obilí a jiných svrchkuov, též i z běžných platuov takovú sumu, co nejdřív možné, shromáždil a do ouřadu našeho rentmistrského na hotově vyčetl. Budeť takové vydání při počtu proti tomuto poručení našemu a správě našeho nadepsaného ouřadu kvitancí za řádné položeno. Na tom jistú a konečnú vuoli naši císařskú naplníš. Dán na hradě Pražském v sobotu po svatých Třech králích léta 81.

---

7. *Komora dvorská žádá jménem císařovým komoru českou za dobré zdání, zdaliby nebylo s prospěchem, aby česká drobná mince na zrnu zlehčena byla, tak aby do ciziny vyvážena nebyla, ale v zemi zůstala.*

V PRAZE. 1581, 12. ledna. — Konc. v arch. min. fin. ve Vídni.

Die Röm. Kais. Mt. unser allergenädigister Herr lassen der behmischen Kammer auf ihren vom 17. Decembris nägsthin gethanen ausfuhrlichen Bericht, alles in Sachen die behmischen Munzen betref-

fend, mit Gnaden vermelden, dass es Ihre Mt. bei solchem ihren Bericht und dabei angehängten Gutachten mit Gnaden verbleiben liessen; dieweil aber die tägliche Erfahrung mit Ihrer Mt. und des Lands Nachtel im Werk ausweise, dass dieselben behmischen grob und kleine Munzen sich fast aller aussen Land verlieren thäten und sonder Zweifels umb ihres hohen Halts willen an andern Orten wiederumben zerbrochen und in schlechtere Munzen vermunzt wurden, dass solle demnach die Kammer darauf bedacht sein und Ihre Mt. weiter mit Rath und Gutachten berichten, wie dasselb zu verhüten und ob nit das ein Mittel sein möcht, dass zum wenigisten die kleinen Munzen, so furnehmblich zu des Lands und Inwohner täglichen Brauch vermeint sein, am Schrott und Korn etwas geringert und dadurch im Land erhalten werden möchten, das sich dann der Vergleichung mit der Reichsmunzordnung nit zuwider sein wurd, weil dieselben kleinen Munzen ohne das nit weiter als in der Kron Beheimben und den incorporierten Landen gang und geb, auch, wie obgemelt, allein zu derselben Gebrauch vermeint sein, damit, wie gemelt, allen das Brechen und andere verbotene Handtierung dadurch verhüt und das Land zu täglicher Ausgab mit kleiner Munz nothdurftig versehen bleiben möcht. Darauf nun die Kammer den Sachen ferrer nachzudenken und Ihr Mt., was sich diesfalls thuen lassen werd, hinwiederumben zu berichten wissen wirdet. Actum Prag den 12. Januarii anno im 81.

---

8. Komora česká předkládá císaři své dobré zdání o některých artikulích, kteréž na příštím soudu komorním a zemském i na sněmu obecním projednány býti mají.

V PRAZE. 1581, 12. ledna — Orig. v arch. min. fin. ve Vídni.

Allergenädigister Kaiser und Herr! Auf E. Kais. Mt. genädigiste Verordnung haben wir die Sachen, was bei jetzo angehendem Kammer- auch kunftigen Landrechten und Landtag allhie anzubringen, in Berathschlagung genommen. Und befinden erstlich zum Kammerrechten, welches nit auf Trium Regum, wie im Decret gemeldet, sonder auf Conversionis Pauli gehalten wirdet, ein Nothdurft zu sein, dass an E. Mt. Procurator ein schriftlicher Befehlch gefertigt wurde, auf diese in beiliegendem Verzeichnus unter Nr. 1. begriffene Rechtshandlungen bei jetzigem Kammerrechten verrufen zu lassen und die Nothdurften alles Fleiss zu sollicitieren und solches aus diesen Ursachen, weil andere mehr Parteien verhanden, welchen E. Mt. die Ablösungen bewilligt, die stätig und heftig bei ihm umb Ausführung ihrer Sachen anhalten, damit er sich gleich mit diesem E. Mt. Befehlch zu schutzen und derselben eigenen Rechtshandlungen desto besser abzuwarten hätte.*)

Zum andern, wiewohl auch bisher in E. Mt. Namen wegen Einbringung der Bierrestanten mehrmals Befehlch an das Kammerrecht ausgangen seind; dieweil aber kein Ausrichtung noch Execution im wenigisten nit erfolgt, so sehe uns fur rathsamb an, dass E. Mt. den obristen Herrn Landhofmeister umb mehrer Befurderung willen selbst angesprochen und vermahnt hätten, auch nichts weniger die vorigen Befehlch verneuern lassen, damit dieselben restanten Sachen bei jetzigem Rechten unverlängt zu einsmals richtiger Erledigung und wirklichen Execution gebracht wurden.**)

Zum dritten stehen die Herren von Schleinitz der Elbschiffung halben, deren sie befreit zu sein furgewendet, mit der Stadt Leitmeritz in Rechtsfertigung, daruber bei gedachtem Kammerrechten erkennt werden soll. Und weil E. Mt. nit weniger, als denen zu Leitmeritz hieran gelegen, indem sich

---

*) In margine: Die behmisch Kammer soll den Befehlch also verfertigen.

**) In margine: Die behmische Kammer soll an ihne Herrn Hofmeister, und wen sonst mehr vonnöthen, die Befehlich itzo alsbald auch alsdann vor angehenden Kammerrechten ein Memorial an Ihre Mt. stellen und zur Hofkammer geben lassen.

die von Schleinitz ebenermassen solcher vermeinten Gerechtigkeit gegen E. Mt. bisher gebraucht und derselben Zollgebührnus auf der Elben zu reichen verweigert, so wär ein Nothdurft, dass nit allein die Kammerrechtssitzer wiederumb durch Befehlch von der behemischen Hofkanzlei aus vermahnet, sonder auch der Obristlandhofmeister gleichfalls ad partem angesprochen, die Erörterung der Sachen schleunig zu befurdern; dann do bemelten von Leitmeritz das Recht zuerkennt, so hätten E. Mt. gleich ein gewunnene Sach wider sie die von Schleinitz, dass sie in solchem Fall gegen E. Mt. viel weniger erhalten wurden.*)

Belangend aber die Artikel, so bei kunftigen Landrechten zu befurdern, da haben sich E. Mt. genädigist zu erindern, wasmassen sich Niklas von Bubna ein Zeit her allerlei ungebührlichen Eingriff in E. Mt. Eigenthumb der Glatzischen Gebirg und Wäld unterfangen. Nun ist aber diese Sach allbereit durch das Granitzrecht erörtert und stehet allein auf Belernung des Landrechtens. Und wiewohl dieselbe auf E. M. Theil fur ein gerechte und gewisse Sach, so wirdet doch dabei dies fur ein Nothdurft gehalten, dieweil der Unterburggraf, vor welchem die Sachen bei den Gränitzen geführt worden, mit Tod abgangen und seiner Räth, so mit ihme darüber gesessen, allein zwo Personen, als Georg Maschauer und Jaroslaw Chinský verhanden, und dieser Stritt nit ein kleins, sondern auf etlich Meil Wegs Land und Gebirg betreffen thuet, wie dann darinnen etlich Hundert Zeugen gehört worden seind, dass E. Kais. Mt. an die Herren Landrechtssitzer Befehlch ausgehen hätten lassen, damit sie die Sachen bei kunftigem Landrechten fur die Hand genommen und sich nit allein auf blosse mundliche Relation der verordneten Räth beim Burggrafambt gelendet, sondern auch die verführten Zeugnusen alle nothdürftig verlesen liessen und also die ganze Handlung, was darinnen beiderseits allenthalben einkomben, abgehört. Ehe und zuvor aber solche Verhör furgenombεn, wirdet insonderheit für nothwendig angesehen, dass E. Mt. etlichen aus den furnehmben obristen Herren Landofficieren gnädigist auferlegt hätten, dass sie der Sachen von E. Mt. Procurator, welcher auch Commissari allda zur Stell gewest und umb dieser strittigen Gebirg Gelegenheit sondere gute Wissenschaft hat, auch ein sondere Mappam darüber aufrichten lassen, in Gegenwart obgemelter zweier des Burggrafen Räth allen nothdurftigen Bericht einnehmben und die darüber aufgerichte Mappam mit Fleiss ersehen und in weh (sic) sie etwo Mangel befinden, dieselben wendeten, damit folgends in Sachen desto fruchtbarlicher procediert und also hierinnen niemand an seiner Gerechtigkeit verkurzt werden möchte.

So ist auch die Rechtsfertigung wegen Matthias Dobeschen Testaments bis aufs kunftig Landrecht verlegt worden. Und weil E. Mt. daran auch nit wenig gelegen, so erfordert die Nothdurft desswegen durch Befehlich an das Landrecht zu erindern.**)

Ferner haben E. Mt. hiebei mit Nr. 2 genädigist zu vernehmben, wasgestalt Wenzel Birka von Nasili, welcher der Partida halben furs Recht geladen, auch allbereit gehört worden ist, suppliciren und bitten thuet, dass E. Mt. von demselben darauf stehenden Rechtsurtl genädigist ablassen wollten, mit angehängtem Erbieten, sich gegen E. M. in ander Weg nach seinem höchsten Vermuegen willfährig zu erzeigen. Und dieweil umb diese Partidasachen, wie sichs damit angefangen und verloffen, sonderlich E. M. geheimer Rath und obrister Burggraf zu Prag, Herr Wilhelm von Rosenberg und Herr Jan der älter von Lobkowicz am besten Wissenschaft haben, so erachteten wir gehorsambist für ein Nothdurft, dass E. M. sie hierüber genädigist vernomben hätten, was nit allein dieses des von Nasili, sondern auch anderer unerörterten Partida halben zu thuen und weiter furzunehmen sein möchte.***)

---

*) In margine: Dieser Artikel mocht auch in vorbemelten Befehlich an den Landhofmeister desgleichen in das Memorial an Ihre Mt. bracht werden. — Ein Memorial an den von Pernstein zu fertigen.

**) In margine: Sollen die Nothdurft fertigen.

***) In margine: Weils nit allein umb des Nasili Person, sondern das Recht und des Kunigreichs Statuta antrifft, so wären nit allein die zwen, sondern auch die andern Officierer mit ihrem Gutachten zu vernehmben, jedoch zuvor Bescheid zu nehmben.

Also ist E. Mt. jungste vom 6. Decembris erfolgte Resolution des Wodieradsky Güter betreffend zu ferner Erkundigung der anbefohlenen Nothdurften in E. Mt. Namen, noch den 15. bemelts Monats den Commissarien, so wohl auch der Wittib zugeschrieben und auferlegt worden, aber seither noch nichts einkommen. Von destwegen anjetzo wiederumben Erinderung beschehen.*)

Neben dem erfordert ein sondere Nothdurft, die obristen Herren Landofficier an endliche Erledigung der ein-, zwei- und dreiundsiebenzigisten Jahrs aufgenommenen Steuer- und dreissigist Pfennigs Raitungsmängel zu vermahnen.**)

Item die Aufnehmbung der hinterstelligen Steuerraitungen, die von Eingang des vierundsiebenzigisten bis aufs achtundsiebenzigiste Jahr anstehen, bei denen dazue verordenten Commissarien zu befurdern und dieselben desto zeitlicher dazue zu erfordern.

Dessgleichen der Landleut strittige Abraitungen zu erledigen.***)

So ist auch vonnöthen, wegen Erörterung der Trautenauischen und Schätzlerischen Rechtsfertigung, so wohl auch der dreier Präger Städt langwierigen Stritt, ihre Salzprivilegien betreffend, so bisher von einem Rechten zum andern verschoben worden und allein auf eim Ausspruch stehet, durch Befehlich anzumahnen, angesehen, dass der Verzug eines und des andern E. Mt. in mehrerlei Weg schädlich und nachtheilig ist, wie ihnen dann den Herren Landofficiern solches hievor nothdurftig zu Gemüt geführt worden, darauf sie sich vor diesem solches alles mit Fleiss zu befurdern gegen E. Mt. erboten haben. †)

Was aber die Bergordnung betrifft, daruber nun zu viermalen Commissari hievor verordnet, aber unverrichter Sachen einmal als ander verblieben, da haben wir uns in beiden Concepten, wie solche der obrist Herr Munzmeister auf die behamische Kuttenbergische Ordnung durch den Hofmeister daselbst, Ludwigen Carl von Rzasne, und auf die teutsche der Oberbergmeister in Beheim stellen und ubergeben lassen, gleichwohl ersehen; befinden aber die Sachen, sunderlich bei der behamischen, darinnen der Rath zum Kuttenberg fast alle Artikel, dass sie ihren Privilegien zuwider sein sollen, disputierlich macht, derwegen auch der jetzig Obristmunzmeister, inmassen aus den Abschriften zweier seiner Schreiben hiebei mit Nr. 3. und 4. zu vernehmben, sowohl bei den vorigen auch gewest, im Stritt stehet, etwas wichtig und weitläufig, wie dann nicht weniger durch den Hauptmann im Joachimbsthal, Ulrichen Dreiling, in dem teutschen Concept, welches ihme hievor auf E. Mt. genädigiste Verordnung mit und neben den Ambtleuten und beider Städt Joachimbsthal und Schlaggenwald Räthen zu übersehen zuegeschickt worden, und das er sunderbar umschreiben lassen, allerlei Bedenken ad margines gestellt, wie solches hiebei mit Nr. 5., 6. und 7., und was er dabei fur Bericht]gethan, Nr. 8. nachlängs zu sehen ist. Und darumben fur ein unumbgängliche Nothdurft geacht wirdet, dass beide Ordnungen, die teutsche sowohl als die beheimbische, durch bergverständige Personen von Artikel zu Artikel ersehen und berathschlagt werden müssen.

Daneben aber kunnen E. Mt. wir auch dies in Unterthänigkeit zu vermelden nit umbgehen, dass gleichwohl vor diesem des Joachimbsthalischen Bergwerchs halben von den Ambtleuten, Stadtrath und Knappschaft und andern daselbst insgemein und besonders zehen unterschiedliche Bericht eingezogen, daruber auch der Hauptmann insonderheit vernommen worden, wie sub Nr. 9. und 10. zu befinden, darinnen sich nit allein der Mängel und Gebrechen halben erkundigt, was etwo zum Abfall des Bergwerchs Ursach gegeben, sonder auch durch was Mittel dem Bergwerch wieder aufzuhelfen sei.

*) In margine: Sollen mit Fleiss vermahnen sowohl die Commissari als die Wittib.

**) In margine: Soll ein Befehlich an sie gefertigt werden.

***) In margine: Ad Cameram.

†) In margine: In simili.

Darauf dann die Berathschlagung also furgenomben werden sollen und allein bis zu Ersetzung der Kammer, damit dieselb desto fruchtbarlicher beschehen hätte mugen, angestellt worden. Nachdem aber dieses fur ein sundere Nothdurft angesehen worden, weil dieses Bergwerch furnehmblich mit frembden ausländischen Leuten gebaut und erhalten werden müsse, damit dieselben sowohl als die einheimischen Gwerken und männiglich E. Mt. treue Wohlmeinung und Fursorg fur das Bergwerch, dasselbe wieder in Aufnehmbung zu bringen, desto mehr zu spüren und sich umb soviel getröster in Gebäud einzulassen Ursach haben, auch sonderlich der frembde Bergmann wieder herzue gezügelt und gebracht werden möchte, dass aus diesen und andern erheblichen Ursachen ein gemeiner Gwerkentag, wie dergleichen hievor auch gehalten worden, im Joachimbsthal offentlich ausgeschrieben und Commissari dahin verordnet wurden: so ist der obrist Herr Landkammerer in seinem jungsten Hiesein und beider Kammer Gegenwart dieser Meinung gewest, wie wirs dann unsers Theils auch nit undienstlich der Sachen zu sein erachtet, dass denselben Commissarien neben Uberschickung aller deren bisher von den Ober- und Unterambtleuten einkombenen Berichten und Gutbedunken insonderheit Befehlich gegeben wurde, gemeine Gwerken in- und ausländische, und sonsten, wo von nöthen, nit allein der Gebrechen und Mängel halben und wie das Bergwerch wiederumb zu guten Würden und Stand zu bringen sei, sondern auch uber diese von neuem gestellte Bergordnung zu vernehmben und dieselbe mit ihnen von Artikel zu Artikel nothdurftig zu berathschlagen, damit solche hernach mit mehrer Frucht und Befurderung der Bergwerch gefertigt und nit etwo Artikel darein gebracht, welche dem Bergwerch zu Abhaltung des frembden Manns mehr hinderlich als furträglich sein möchten; auch in Bedenkung, dass es nit das Joachimbsthalische allein betrifft, sondern ein allgemeines Werk ist, darnach all andere Silberbergwerch in diesem Kunigreich Beheim reguliert werden sollen, darumben dann auch die Sachen gute nothdurftige Berathschlagung erfordert. Und wirdet zu E. Kais. Mt. ferneren genädigisten Erwägen und Gefallen gestellt, ob sie dieselbe Bergordnung obberuhrtem des obristen Herrn Landkammerers Gutachten nach bis dahin zum Gwerkentag remittieren oder zuvor durch diejenigen Commissari, so sunsten darzue verordnet werden sollen, verrichten und folgends auch den andern auf den Gwerkentag ubergeben lassen wöllen. Und weil von diesem Einschluss keine Abschriften behalten worden, wirdet ein Nothdurft sein, damit derselbe völlig und ohn Abgang wiederumb zur Kammer gegeben werde.

Soviel dann die Artikel, welche in kunftigen Landtag bei den Ständen zu befurdern, anlangen thuet, da ist erstlich in einem summarischen Bericht wegen des Gmundnerischen grossen Kuefensalzhandels, so verschiener Tag zur Hofkammer gegeben, unter anderm angezeigt worden, wofern E. Mt. genädigist entschlossen, die Sachen auf den Aufschlag richten zu lassen, dass hiezue der Ständ Bewilligung vonnothen sei, wie dann ein solcher Artikel zur Landtagsproposition verfasst und E. Mt. noch den dritten Januarii des neunundsiebenzigisten Jahrs uberschickt worden, welcher nun bei kunftiger Berathschlagung in Acht zu nehmen sein wirdet.

Dann haben E. Mt. aus unserm noch vom zwölften Novembris jetztbemelts Jahrs gethanen Bericht genädigist vernommen, wasgestalt von denselben Commissarien, so zu Bereitung der Herrschaft Graupen damals verordnet gewest, in ihrer Relation unter andern auch von einem Gränitzstritt, so sich zwischen der Kron Beheim und dem Land zu Meissen am Pichaf genannt erhalten, angemeldet, dass der Churfürst zu Sachsen zu Vergleichung desselben nit ungeneigt, und wann E. Kais. Mt. Commissarii dahin verordnen würden, seines Theils auch zu thuen erbietig sei. Derhalben wirdet ein Nothdurft sein, dass E. Mt. solches bei kunftigen Landtag, wie dann die Sachen von E. Mt. vermug derselben vom siebenzehenden bemelts Monats und Jahrs darauf erfolgten Resolution bis dahin remittieret und eingestellt worden, den Ständen furbringen lassen, damit die Vergleichung mit ihrer Bewilligung, weil es ein Landgränitz betrifft, beschehen möchte.

Also ist von den Commissarien bei jungster Bereitung der Herrschaft Brandeis angemeldt worden, welchermassen sich der Herrn- und Adelstand den Bruckenzoll oder Maut bei Tauschin zu reichen beschwert und denselben nit allein fur ihre Person verhalten, sonder auch noch uber das ihrem Gesind und Unterthanen freie Passbrief aufgeben sollen, da sie doch zuvor von der Uberfuhr auf der Plätten, ehe die Brucken gebaut worden, durchaus zahlen hätten mussen, darauf von E. Kais. Mt. inhalt derselben vom zehenden Junii ergangenen Resolution dahin geschlossen worden, solches bei kunftigen Landtag an die Ständ zu bringen.*)

Nachdem auch hievor fur ein nutzlich, E. Kais. Mt. und dem Land erspriesslich Werk gehalten und gerathen worden, dass die Elb bis ins Meer schiffreich gemacht, die freien Pass geöffnet, sowohl leidliche Mittel der Zöll halber getroffen und dardurch die Handtierungen in und aus der Kron Beheim mit mehrerm Nutz ohn Verhinderung befurdert wurden, wie darüber sonderlich anno funfundsiebenzig durch die Kammer ein Rathschlag gegeben und darauf in gemeinem Landtag tractiert und auf ein Commission geschlossen, auch hernach von dem Hauptmann in Oberlausitz ferner Bericht erfolgt, desgleichen von den Ständen im siebenundsiebenzigisten Jahr, sowohl von beiden Kammern hieran vermahnt worden, als solches alles aus den Abschriften mit Nr. 11. zu befinden, und aber dieses der Kammer Wissens noch bisher in kein Vollziehung kommen ist, und weil E. Mt. derselben Landen und Leuten, dass dieses nützlich Werk fortgesetzt wurde, viel daran gelegen, auch den Ständen ein angenehmes Mittel ist: so haben wir nit umbgehen kunnen, E. Mt. hieran in Gehorsamb zu erindern, und wirdet zu derselben fernern Berathschlagung und gnädigister Befurderung stehen.

Also ist auch hievor angezeigt worden, welchermassen weilend Kaiser Maximilian hochloblichister seligister Gedächtnus mehrmals offene Mandat ausgehen und publicieren lassen, dass ein jeder, so Weingebirg auf drei Meil Wegs umb Prag hätte, E. Mt. gebührenden Bergrecht erlegen und daneben anzeigen sollen, wieviel Strich weit und breit nach der Mass er auf seinen Weingarten hielte, wie und von wem er denselben bekommen, auf dass solches in das Ambt auch ordentlich verleibt und eingeschrieben werden und man eigentlich wissen möchte, E. Mt. Gebuhrnus jeder Zeit dest richtiger einzufordern. Nachdem aber demselben bisher nicht nachgesetzt und von den Grundherren furgegeben worden, weil sie die Güter in der Landtafel als frei und Erb hätten, dass sie nit schuldig wären, Bergrecht davon zu reichen oder derselben Weingarten, so auf ihren Grund und Boden gelegen, beim Bergambt einschreiben zu lassen, dadurch dann E. Mt. Einkommen am Bergrecht nicht wenig geschmälert, so doch Kaiser Carls Maiestätbrief und Kunigs Wladislai darüber erfolgte Confirmation, davon E. Mt. ein verteutschte Abschrift hienach ubergeben werden soll, in dem die Weingärten ausgesetzt, ausdruckliche Mass und Ordnung gibet, was den Grundherren und auch E. Mt. von den Weingarten gereicht werden soll, so erachteten wir nochmals für nothwendig, die obristen Herren Landofficier hierüber zu vernehmben, wie auf jetzo bevorstehendem Landtag zwischen E. Mt. und den Grundherren gebührliche Vergleichung getroffen, damit sich diesfalls niemands füglicher Weis zu beschweren Ursach haben und gleichwohl E. Mt. an derselben Gerechtigkeit auch nichts entzogen werden muge. Welches E. Mt. wir in Gehorsam nit sollen verhalten. Actum Prag den zwölften Januarii anno im einundachzigisten. E. Röm. Kais. Mt. ɔc. unterthänigiste gehorsambiste *Humprecht Czernin z Chudienicz*, *Paul von Lidlaw.*

---

*) In margine: Durch die Herren Landofficierer berathschlagen zu lassen, ob es zu proponieren oder was sonst zu thuen sei.

9. *Artikul v příčině zřízení obchodu solního v Čechách, kterýž komora česká v dobrém zdání svém ze dne 12. ledna 1581 pro královskou proposicí na sněm království Českého byla předložila.*)*

1581, 12. ledna. — Konc. v arch. min. fin. ve Vídni.

Es haben sich auch die Stände zu erindern, welchergestalt weilend Kaiser Ferdinand hochloblichister gottseeligister Gedachtnus zu Nutz und mehrerm Aufnehmben obbemelts Kunigreichs Behem und der dazue gehörigen Land und Unterthanen mit grosser Darlag, Muhe und Kosten soviel anrichten und in das Werk bringen lassen, dass durch Ihrer Kais. Mt. zuegehöriges Salzsieden zu Gmunden und Hallstadt nicht allein derselben niederösterreichische Land, sondern auch die meisten Kreis im Kunigreich Behem, Markgrafthumb Märhern und einstheils des Furstenthumbs Slesien mit Ihrer Mt. eigen Salz befurdert und versehen werden mugen, wie dann Ihrer Kais. Mt. gnädigisten Verordnung nach das Salz von Gmunden aus bis gen Linz und Mathausen auf dem Wasser, von dannen auf der Achs in die Freistat und B. Budweis und weiter auf dem Wasserstram der Multa bis gen Thein und folgends gar gen Prag gebracht und geführt, auch in ziemlichen Geld und Kauf aus den Salzhäusern allda verkauft, sich auch also durch dieses Mittel versehen werden, dass Ihrer Kais. Mt. hiedurch den mehreren Theil nicht allein derselben Hallstädter und Gmunder, sonder auch Ihrer Mt. seither von neuem aufgerichten und erhebten Islerischen Salzes, als welches in gleicher Schön, Gut und Werth ist, und also durch diese Mehrung der Sud viel eine grössere Anzahl als zuvor in ermelte Kron Behem mit aller Stärk einführen und damit das angeregte Kunigreich, auch Markgrafthumb Märhern und einstheils des Furstenthumbs Slesien und dessen Inwohner nothdurftiglich wohl versehen hätten lassen mugen, also dass daran verhoffentlich kein Mangel noch Abgang erscheinen sollen. Darauf dann auch Ihre Kais. Mt. gegen des davon vertrösten und verhofften Kammernutz ein merklichen grossen Unkosten als auf Raumbung des Wasserstrambs Multau und Machung der Durchlass, Schleissen und Wehren, dann auch auf die Salzambtleut und Diener aufwenden lassen. Auf welcher Erhaltung auch noch jährlich nit kleine Ausgaben beschehen mussen, dessen aber alles noch wenig Erstattung befunden. Welches nun nit die wenigiste Ursach und Verhinderung gebracht, dass des fremden Salz ein Zeit her in grosser Anzahl allenthalben herein ins Land und gar hieher gen Prag geführt, angenomben und desselben Verschleiss oder Versilberung viel mehr weder Ihrer Mt. eigen Gmunderischen Salzes, ungeacht dass desselben die Kufen ein Viertel grösser als des andern ist, befurdert, auch wohl ein gute Zeit, wann man beruhrt Ihrer Mt. Salz von Budweis hieher gen Prag geführt, zum Verderben an offenem Wetter liegen mussen, als sich dann dessen von allen dreien Präger Städten, allda der Verschleiss sunderlich befurdert werden sollen, beschweret und angezeigt worden, dass die Bauern, so Getreid und anders herein zu Markt fuhreten, kein Salz mehr also, wie wohl hievor beschehen, hinaus entgegen aufluden, sonder gar ledig wieder davon fuhren, alldieweil sie solch frembd Salz daussen in Städten und Märkten nähner umb gelegen und darzue in wohlfeilern Kauf haben und bekomben möchten, auch einstheils, so Salz luden, kein anders, als des frembden begehrten, welches nun nit allein Ihrer Kais. Mt. Salzwesen bei der Wurzen, sonder auch denen an jetzo von neuem an und ins Werk gerichten Fuhren, der an einem und andern Ort nothwendigen Verlag halben, zu sunderm Nachtheil, Abbruch und Stecken gereicht. Und damit aber solchem furkumben und Ihrer Kais. Mt. eigenem Salz vor dem fremden ein furderlicher richtiger Ausgang und Verschleiss zu Mehrung derselben Kammerguts gemacht werden muge, so wären Ihre Kais. Mt. gnädigist entschlossen, mit Vorbewusst der Stände ein leidlichen Aufschlag oder Steigerung auf das frembde Salz, als auf

---

*) Návrh takový předložila komora česká již r. 1579, nebyl však přednešen.

jede Kufen oder Strich drei weiss Groschen, an allen Orten und Enden, da beruhrt Salz in die Kron Behem geführt wurde, zu machen. So wollen alsdann Ihre Kais. Mt., wann solcher Kufenhandel durch dieses Mittel in ein ordentlichen steten Gang gebracht wirdet, diese Fursehung und Verordnung thuen, dass die Kron Behem mit Salz nothdurftig versehen werden und kein Abgang, auch dasselbe jeder Zeit in eim leidlichen Werth erfolgen soll. Und versehen sich Ihre Kais. Mt. gnädiglich, sie die Ständ werden nit allein hieruber kein Bedenken haben, sonder auch solchen Handel Ihrer Kais. Mt. Kammergut und gemeinem Land zum besten vor andern frembden, wie billich, befurdern, als sie ohn das Ihrer Kais. Mt. als ihrem Kunig und Landsfürsten, sowohl als Ihre Mt. ihren der Ständ Nutz und Aufnehmben zu bedenken und zu furdern schuldig und pflichtig sein.

---

10. Komora dvorská sdílí komoře české na zprávu v příčině komorních a sněmovních záležitostí některé své pochybnosti, kteréž týkají se horního řádu, dolování Kutnohorského, splavnosti řeky Labe a práva hor viničných.

V PRAZE. 1581, 14. ledna. — Konc. v arch. min. fin. ve Vídni.

Von ɔc. der behmischen Kammer zu vermelden: Es fallen bei ihrem vom 12. dits gethanem Bericht in Sachen des Land- und Kammerrechtens, desgleichen die Landtagssachen betreffend, in folgenden Artikeln Mängel fur.

Erstlich sei vonnothen, dass zu Berathschlagung des Artikels, die Bergordnungen betreffend, die Copeien der General, wie hievor die gemeinen Gwerkentäg ausgschrieben worden sein, desgleichen auch der Commissarien gehabte Instructiones, item des Munzmeisters im Joachimsthal, Georg Kadners, Bedenken, so er uber die bevorstehende Reformation in jetzigen seinem Hiesein zu der behemischen Kammer ubergeben haben soll, furderlich zur Hofkammer ubergeben werden. Dabei sei auch aus vorgehenden ihr der Kammer vom andern Januarii gethanem Bericht ein Nothdurft befunden worden, dass mit Transferierung der Kuttenbergischen Schriften, domit man der Kammer Bericht nach im Werk sein soll, schleunig verfahren und damit gar nit gesaumbt werd, weil ausser derselben in der Berathschlagung nit fortgeschritten werden kann.

So ist auch des Ganger Bergwerchs halben zum Kuttenberg zu wissen vonnöthen, wann die Ubernehmbung desselben von der Stadt und mit was Conditionen beschehen, wie es auch bisher mit Verneuerung der Stadt- und Bergambter daselbst gehalten worden, und ob dieses nit der Beschwerartikel einer sei, so auf derer im Landtag darzu deputierten Commissari Erkanntnus stehe. Dabei auch die zuvor durch die Herren Officierer und Kammer gehaltene Berathschlagung uber ihr der Kuttenberger Privilegia, davon in des von Oppersdorf Schreiben Meldung beschicht, neben Abschrift der Privilegien bei der Sachen zu haben nothig, welche die Kammer aufsuchen oder im Fall sie noch bei des von Oppersdorf Handen seind, alsbald von ihme abfordern und alsdann eines und das ander zur Hofkammer ubergeben solle.

Wegen Richtigmachung der Elbschifffahrt ist die anfängliche Ursach, was diese Handlung und Berathschlagung causirt, was auch die Kron Beheimben vor Nutz daraus zu gewarten hab, zu wissen vonnöthen, des man die behemische Kammer ehestes zu berichten und die bisher darinnen ergangne Acta zu weiter Berathschlagung zur Hand zu richten wissen wirdet.

Der Artikel wegen des Weinbergrechts ist noch zur Zeit, weil man keine gewisse Nachrichtung hat, wer sich desselben in specie verweigern thue, zu proponieren unnöthig, sonder wird für zuträglicher angesehen, dass die hievor durch beide Kämmer berathschlagt und der behmischen Kammer anbefohlene Ausmessung auf jetzo angehenden Frühling, so bald es nur die Wetterszeit leiden wird

wollen, an die Hand genumben und endlich unverschont männiglichs verfahren werd. Wird sich alsdann jemand darwider setzen, der wird seiner Verweigerung Ursach anzuzeigen, derwegen Schein furzubringen und Ihre Mt. alsdann ferrer ihre Nothdurft zu befurdern wissen. Jetzo aber soll die behmische Kammer Abschriften von Kaiser Carls Maiestätbriefs und Kunigs Wladislai Confirmation herabgeben und daneben berichten, wann ein Landmann von einem Burger oder Bauer ein Grund erkauft oder bekumbt, alsbald seine Natur verändert und zu einen Landguet wirdet oder was es sonst darbei vor ein Gelegenheit hab. An dem allen beschicht höchsternennter Kais. Mt. genädiger gefälliger Willen und Nothdurft. Actum Prag den 14. Januarii anno 81.

---

11. Komora dvorská radí císaři, aby nejvyšší úředníky zemské království Českého požádal za dobré zdání, kterak by značná část berní, kteráž přes usnešení sněmovní a jiná upomínání odvedena nebyla, na jisto sehnána býti mohla.

1581, 11. února. — Konc. v arch. min. fin. ve Vídni.

Allergnädigister Kaiser und Herr! Es ist Ihrer Kais. Mt. nun zu mehrmalen unterthänigist furbracht worden, dass bei den Landleuten der Kron Beheimben sowohl als in den incorporierten Landen an den Landsbewilligungen nun von vielen Jahren her noch ansehenliche Restanten ausstehen. Wiewohl nun in denen bisher gehaltenen Landtagsbeschlüssen Mass und Ordnung zu finden, wie gegen den Saumbigen procedieret werden solle; dieweil sich aber derselben Execution noch bisher aus bedenklichen Ursachen niemals braucht, sondern allein auf den Landtagen und sonst derwegen Ermahnungen than und entzwischen der Abgang durch aufgebrachte Anlehen auf beschwerlichs Interesse ersetzt worden, des sich aber hinfuro aus Mangel Versicherung nit mehr thuen lassen will, und aber dergestalt ausser Furwendung gebührenden Ernsts zu den Ausständen nit zu kumben ist, die dann auch bei gegenwärtigen Mängel mit sonderer Ihrer Mt. und des Kammerwesens Ungelegenheit entrathen werden, so hätt die Hofkammer unterthänigist vermeint, Ihre Mt. mochten die Sach an die Herren obristen Officierer zu ihrer jetzigen Herkunft gelangen und begehren lassen, weil sich Ihre Kais. Mt. der Execution bisher den Ständen zu sondern Gnaden, inmassen sie es dem Landtagsbeschluss nach wohl befugt gewest wären, gar nit, sondern allein durch Ermahnungen jederzeit des mildern Wegs braucht hätten, derselb aber an den Restirenden nit verfahen, sondern solche Ihrer Mt. Gutigkeit zu derselben Nachtel missbraucht werden wollt, Ihrer Mt. auch nach Gelegenheit des Kammerwesens beschwerlichen Stands, Unvermögens und geschmälerten Gefäll die Ersetzung dieses Abgangs, wie bisher viel Jahr lang beschehen, ferrer nit thuen noch der Ausstand länger entrathen könnten, so begehrten Ihre Mt. genädigist, sie die Herren Officierer wollten nach nothdurftiger Erwägung der Sachen Ihre Mt. mit Rath und Gutbedunken furderlich berichten, wie und durch was furderliche Mittel und Weg Ihre Mt. dieselben hinterstelligen Restanten erlangen und was dabei für ein erspriesslicher Modus zu brauchen sein möcht. Und wird nun bei Euer Mt. genädigen weitern Erwägen und Bedenken stehen, was diesfalls zu thuen sein möge. — Placet. 11. Februar 81.

---

12. Šepmistři a rada Hory Kutné dávají vyslancům svým sněmovním plnou moc, aby o pomoc na vyzdvižení hor l. 1576 sněmem svolenou, vyjednávati, ji vyzdvihnouti a z ní kvitovati mohli.

NA HORÁCH KUTNÁCH. 1581, 13. února. — Orig. v arch. Kutnoh.

My šepmistři a rada i všecka obec na Horách Kutnách známo činíme tímto listem přede všemi,

kdežkoli čten anebo čtúcí slyšán bude a zvláště tu kdež náleží: jakož jsme léta pominulého oc. sedmdesátého šestého při sněmu obecném, kterýž držán byl na hradě Pražském ve čtvrtek po neděli Jubilate a zavřín jest v outerý po svatém Kylianu, při JJMtech všech třech stavích království tohoto poníženou žádostí a prosbou svou to obdrželi, že jsou nám na propavování v dolích starých, řečených Hrušky a Višňoví, na cauku Krejfském u nás na Horách Kutnách, pomoci půl druhého tisíce kop grošův českých dáti připověděti ráčili, jakž též sněmovní snešení to v sobě šíře obsahujíce zavírá; kteréžto sumy odvedením jest nám se za příčinami některými až do nynějšího sněmu od JJMtí povztáhlo. Protož na ten čas nemohouce všickni osobně při JJMtech o vydání jí solicitovati a se ohlašovati, vyslali jsme z prostředku našeho Václava Vyzinu z velké rady a Jana Veverína Píseckého z Kranichfeldu z starších obecních, jim tu plnou moc a právo davše a o tom poručivše, aby oni na místě nás všech i svém tolikéž o dotčenou sumu peněz na týhož půl druhého tisíce kop grošův českých pozůstávající při JJMtech páních stavích, na tomto nynějším sněmu shromážděných, solicitovati a se ohlašovati, ji vyzdvihnouti, z ní kvitovati, i to všecko, co by za potřebné nám i sobě býti uznali, na JJMti vznášeti a o to promlouvati mohli a moc měli tak plně a mocně, jako bychom my všickni osobně přítomni jsouce to vše učiniti mohli, a to podle práva k zisku i k ztrátě. Tomu na svědomí a pro lepší jistotu my z počátku psaní šepmistři a rada i všecka obec pečeť naši městskou Hor Kuten k tomuto listu mocnému přitisknúti jsme rozkázali.

Jenž jest dán na týchž Horách Kutnách v pondělí po památce svaté panny Školastiky léta oc. 81.

---

13. Proposicí královská na sněmu, jenž zahájen byl dne 14. února 1581.

MS. současný v arch. města Prahy, č. 1080.

Předložení sněmovní v nepřítomnosti J. M. C. učiněné v outerý po neděli postní Invocavit, alias die Valentini et 14. Februarii 1581.

JMt římský císař, uherský, český oc král oc, pán náš nejmilostivější, ráčí toho od stavuov království Českého, jakožto od svých věrných poddaných milých, že jsou se k tomuto nynějšímu od JMCské rozepsanému a položenému sněmu obecnímu sem poddaně a poslušně sjeli a najíti dali, s obzvláštní milostí přijímati a to tolikéž ve vší milosti jim oznamovati, že by JMCská nadepsaných stavův, věrných poddaných svých milých, rozepsáním a uložením jim tohoto sněmu obecního a zvláště nynějšího času, aby se soudu zemskému žádná překážka nestala, nýbrž chudí i bohatí k svým spravedlnostem přicházeti mohli, rád ušetřiti a ušanovati byl ráčil, ale poněvadž toho velké a vysoce duoležité příčiny a potřeby podle tohoto nynějšího běhu jsou a těch netoliko nic až posavád neubývá, nébrž ty se čím dále vždy více rozmnožují, a menší potřeba větší časem ustoupiti musí, protož JMCská jest toho nikoliv pominouti moci neráčil, nežli pro dotčené vysoce duoležité potřeby JMCské, království a zemí JMti tento sněm již tak položený milostivě dáti rozepsati a držeti. A JMČská o tom milostivě pochybovati neráčí, že z počátku jmenovaným stavům tohoto království Českého v dobré paměti zuostává, co jest jim na předešlých minulých sněmích obecních strany nastávajícího nebezpečenství od dědičného a krve křesťanské žíznivého nepřítele Turka v jistých artikulích obšírně předloženo bývalo, což aby nyní opět široce opakováno a vypisováno býti mělo, JMCská to za bezpotřebnú věc uznávati ráčí.

Nebo ačkoliv tohoto již pominulého roku z daru pána Boha všemohoucího toho tak zhusta a často, jako předešlých let, o takových vpádích tureckých, ukrutenství a tyranství jejich pálením a zajímáním lidu křesťanského i jiných téhož nepřítele Turka předsevzetích slyšeti nebylo, ale to snad na větším díle za tou příčinou, že teď těchto časuov týž Turek nepřítel proti Ziofii (sic) perskému válku vede a tam se poněkud s mocí svou obrátil; nebo kdyby jemu takové jeho polní tažení nebylo pře-

káželo, jest se obávati, že by své tyranské předsevzetí a ukrutenství proti těmto zemím, zvláště pak proti království Uherskému a věrným poddaným JMti byl obrátil, jakž pak i pod tím lid jeho válečný na týchž hranicích Uherských nic toho neobmeškali, nýbrž všelijak, pokudž jim možné bylo, k tomu jsou se snažili a o to pokoušeli, kudy by těmto zemím a hranicím jakýmžkoliv způsobem uškoditi a překážku činiti mohli; čemuž podle nejvyšší možnosti až posavád odpíráno bývalo. Protož z nyní oznámených a jiných bezelstných příčin toho veliká duoležitá potřeba jest, vždycky se na paměti a péči míti a bez ulevení všech hranic a pevností proti témuž zchytralému a obmyslnému a oukladnímu nepříteli Turku osazením lidu válečného v dobré bezpečnosti držeti, tak kdyby koliv jaké nebezpečenství od téhož nepřítele nastávati chtělo, tomu ihned v hotovosti s pomocí pána Boha všemohoucího aby odpíráno býti mohlo.

Kdež pak stavuom, věrným poddaným JMCské, vědomé jest, že pomoci na předešle minulém sněmu obecním od nich stavuov svolené na díle vyšly a již vycházejí, a JMCské bez přičinění a pomoci skutečné jich stavuov i jiných království a zemí JMti, věrných poddaných milých, možné by nikoliv nebylo místa hraničná a pomezní v království Uherském proti tak veliké téhož nepřítele moci a jeho oukladným předsevzetím (čehož jest se každého času obávati a to ustavičně na péči míti) zdržeti a obhájiti: protož JMCská stavuov království Českého, věrných poddaných svých milých, milostivě žádati ráčí, aby přivedouc sobě ku paměti ty všecky příčiny a potřeby, tak dobře své vlastní jako JMCské a taková nebezpečenství při výš dotčených předešlých sněmích předložená, ta u sebe zdravě a bedlivě uvažovali a na pomoc bránění a zdržení již jmenovaných hranic v království Uherském, z této strany Dunaje proti markrabství Moravskému a knížetstvím Slezským, JMCské jistou sumu domovní berně, totiž puol druhéhokráte sto tisíc kop podle předešlého zpuosobu za jeden rok pořád zběhlý, na dva terminy rozdílné k spravení a vyplnění, z poddané lásky svolili.

Co se pak posudního dotýče, za to JMCská stavuov tolikéž milostivě žádati ráčí, aby JMCské takové posudní, totiž z každého sudu piva pět grošů bílých, jakž na předešle minulém sněmu, a to od vyjití téhož posudního posledního terminu nebo kvartálu, za jeden rok pořád zběhlý poddaně svolili.

Podle toho také stavové sobě ku paměti přivésti mohou, že jsou se na minulém sněmu obecním na tom snesli, aby předešle svolená sbírka ku potřebě zemské dále vybírána a vejběrčím krajským odvozována byla, a vejběrčí krajští aby takovou sbírku při každém kvartálu s posudním nejvyšším berníkuom sem na hrad Pražský dodávali; a jestliže by ty dva groše svoleného posudního na zaplacení JMCské ourokuov v království tomto stačiti nemohly, tehdy aby takové ouroky z té sbírky, což by jí mimo to vydání na potřeby zemské svolené zbývalo, placeny byly. I poněvadž JMCské z též sbírky na placení týchž ourokuov až posavád nic vydáno není, protož JMCská stavuov, věrných poddaných svých milých, milostivě žádati ráčí, aby JMCské netoliko to, což se též sbírky až posavád sešlo, z upřímné náchylnosti vydali a propustili, nýbrž takovú sbírku dále svolili a to tak nařídili a opatřili, aby taková svolená sbírka, tak jakž se JMCské od stavuov k dobrému míní, pořádně, s pilností, na čemž nejvíce záležeti chce, vybírána a JMCské k dobrému obrácena býti mohla.

A jakož jsou stavové království Českého na sněmu obecním léta sedmdesátého devátého, na předložení a žádost posluov vyslaných z markrabství Moravského, na stavení zámku Ujvaru jistou pomoc a sumu peněžitou svolili, kterážto suma již na též stavení podle jiných pomocí a nákladův, které se na to činí a vedou, vynaložena a prostavena jest, a týž stavení a dílo začaté na ty pomoci od stavuov a jiných zemí učiněné ještě dostaveno a dokonáno býti nemohlo: i poněvadž na témž zámku Ujvaru, kdyžby tak dostaven a náležitě zpevněn byl (jakž pak sobě stavové předjmenované předložení nadepsaných posluov vyslaných z téhož markrabství Moravského ku paměti přivésti mohou), tomuto království a zemím k němu příslušejícím pro obránění nenadálých škodlivých vpádův a štráfuov od téhož nepřítele Turka do markrabství Moravského mnoho a vysoce záleží, nebo tu v těch místech a na těch

hranicích z této strany Dunaje od již dotčeného markrabství Moravského a knížetství Slezských žádných takových pevností, kdežby lid válečný se v bezpečnosti zdržovati a před nepřítelem chrániti mohl, není, nébrž taž všecka pomezí a hranice takměř zcela otevřena zůstávají, protož JMCská jich stavuov tohoto království, věrných poddaných, též žádati ráčí, aby rozvážíce bedlivě ty všecky příčiny ještě pomoc slušnou na dostavení téhož zámku Ujvaru a té pevnosti, za kteroužby tyto země bezpečny býti mohly, učinili, tak aby to dílo začaté k svému dokonání přivedeno býti a ten lid válečný, kterýžby se v tom místě na hranicích držel, v lepším a bezpečnějším opatření pro obranu týchž škodlivých vpáduov a záhub se tu držeti a přechovati mohl. Jakž pak JMCská o stavích milostivě pochybovati neráčí, že se v tom volně najíti dadí. Nebo kdyby takové začaté a tomuto království a zemím k němu příslušejícím potřebné a platné stavení dostaveno a dokonáno býti nemělo, tehdy by, jakž stavové při sobě sami zdravě rozvážiti mohou, to všecko, což až posavád na takové stavení vynaloženo jest, daremné a těmto zemím k nemalé škodě a záhubě bylo.

A JMCská toho milostivého a jistého oumyslu býti ráčí o takové pomoci netoliko s stavy tohoto království a zeměmi k němu příslušejícími, nébrž také s jinými JMti královstvími a zeměmi, tolikéž také i při stavích svaté říše o stálé a trvanlivé pomoci proti témuž nepříteli ukrutnému všeho křesťanstva Turku, jakž jednom nejprvé k tomu s pomocí pána Boha postačiti moci ráčí, jednati; protož JMCská k stavuom, věrným poddaným svým milým, té jisté a milostivé naděje a důvěrnosti býti ráčí, že na sobě v tom stavuom svaté říše i jiným všem poddaným JMCské dobrý příklad dadí, aby oni také tím chtivější a volnější k činění takových a větších pomocí byli a se najíti dali.

A kdež stavové, JMCské věrní poddaní, o tom bez pochyby dobrou zprávu a vědomost míti mohou, co jest se při dvojím placení lidu válečnému na týchž některých hranicích v království Uherském při městech bahanských (sic) mezi komisaři od JMCské k tomu nařízenými a Vilímem Malovcem Kosořem z Malovic, jakožto od týchž stavuov voleným colmistrem, zběhlo a jaké odpory, roztržitosti a nedorozumění mezi nimi jsou byly: i poněvadž jest tomu rozuměti a sám skutek to ukazuje, nestane-li se v tom od stavuov jiného nařízení a skutečného opatření při takových mezi sebou rozdílných komisařích a colmistřích rozdílná poručení majících, totiž bude-li, tak jakž jest se to až posavád dálo, témuž lidu válečnému na hranicích na jednom místě penězi, na druhém sukny a na třetím ničímž placeno, a o to o všecko, což by sobě týž lid válečný ztěžoval, jim na stavy ukazováno, tolikéž také dosazování prázdných ouřaduov při zpuosobu válečném JMCské, jakožto pánu polnímu, odjato, tehdy by všecky starobylé dobré zvyklosti a řády válečné k proměnění a k zrušení musely přijíti, a tak by tomu nebezpečenství, kdyby toliko některá místa hraničná opatřena a placením fedrována a jiná proti tomu opuštěna, neopatřena a tak zanechána býti měla, málo spomoženo bylo, nébrž skrze takové neřády běhu válečnému ještě větší zavedení a nebezpečenství nastávati a pojíti by mohlo. Avšak JMCská k stavuom království tohoto Českého, věrným poddaným svým milým, té milostivé duověrnosti býti ráčí, že, uvážíc mezi sebou všecky ty příčiny, bedlivě a pilně k tomu se snažiti budou, aby JMCské takového opatření a nařízení hranic a pomezí v království Uherském s tím vším, což k tomu náleží, docela poddaně duověřili a to JMti v moc dali; a JMCská proti tomu stavuom se zakazovati ráčí, že takové svolené pomoci nikam jinam než toliko pro zachování a zdržení hranic a míst pomezních proti nepříteli Turku vynaloženy a obráceny býti nemají.

Také JMCská proti tomu býti neráčí, aby stavové k každému placení osoby nebo osobu, kteráž se jim líbiti bude, s penězi na hranice vypraviti a k tomu dohlídati neměli, tak aby na to pozor od nich byl, že jich stavuov svolené pomoci nikam jinam než toliko k ochraně království Českého a zemí k němu příslušejících, hranic a pomezí z této strany Dunaje obracovány budou, však na ten zpuosob, jakož jest se až posavád vypravováním mustrhera a colmistra v mnoha osobách dálo a na takovú výpravu téměř tak veliký náklad a outrata se činila, kteroužby na dvou místech hraničných a pevnostech

lidu válečnému záplata se státi mohla, aby napotom pro uvarování zbytečných outrat a uspoření času, pokudž nejvejš možné, takový počet osob uskrovněn byl; tolikéž v instrukcí, kteráž se jim dávati bude, toho doloženo bylo, aby ve všem své zření na JMCskou anebo na JMt arcikníže Arnošta, anebo na ty, kteřížby v ta místa od JMCské nařízeni byli, měli a jimi se spravovali. A aby oni mustruňky a placení lidu válečnému toliko podle JMCské aneb těch od JMti k tomu nařízených osob rozvržení před sebe brali a peníze ty svolené ne podle vuole a libosti své v jedno anebo v druhé místo vezli a vydávali, a toho, což by přebíhalo a vedle zavření sněmovního na jiná místa hraničná by se obraceti mělo, zase zpátkem domů nevozili, ani ouhrnkem dříveji a prvé, nežli se s lidem válečným pořádný počet stane a to s nimi na místě postaveno a v dobrý řád uvedeno bude, neplatili; také lidu válečného hotovou anebo nějakou větší záplatou mimo poručení a nařízení JMCské netroštovali, nébrž sumou to všecko podle JMCské anebo těch osob od JMti k tomu nařízených nařízení a jisté instrukcí řídili a jednali, s nimi o tom v dobrém srozumění a svornosti stáli, hejtmanům a lidu válečnému na dotčené osoby ukazovali a k nim náležitou uctivost zachovali, jakž se pak naproti tomu oni tolikéž k vyslaným osobám od stavuov každého času všelijak náležitě, přívětivě a uctivě chovati mají. A když lid válečný to uhlídá a sezná, že se placení podle JMCské anebo komisařův k tomu vyslaných a nařízených snešení a vůle děje, tím snazeji s nimi o ulevení a sčekání se jednati bude moci. A tak těmi trošty jim od colmistruov předešle dávanými, na kteréž jsou až posavád spoléhali a se bezpečili, dále se zastírati a sobě jich ku pomoci bráti nebudou a mnohem lepší řád skrze to pojde, tolikéž také tudy JMCské reputací a duostojenství zdržána a zachována bude.

Z té příčiny JMCská k stavuom té milostivé naděje býti ráčí, že nad takovým nařízením, kteréž k prospěchu a zachování rovnosti často jmenovaného zpuosobu válečného na hranicích se obmejšlí a děje, žádné příčiny slušné, aby sobě to mělo ztěžovati, míti nebudou.

Podle toho JMCská stavuov, věrných poddaných svých milých, obzvláštně milostivě napomínati ráčí, aby při tomto nynějším i napotom budoucích sněmích obecních to také skutečně nařídili a opatřili, aby, prvé před tím nežli se pryč rozjedou, o to se snesli a mezi sebou nařídili, aby to, což tak z poddané lásky JMCské svolí, pořádně a zouplna beze všeho zadržování od jednoho každého vyplněno a spraveno bylo.

Také i to stavové, věrní poddaní JMCské, bezpochyby v dobré paměti míti mohou, jak mnoho restantuov na předešlých a až posavád svolených pomocech tak dobře při některých osobách z stavuov, jako při zřízených berních a k nim přidaných osobách, zuostávalo, kteréž až posavád v tak dlouze prošlém času s velikou prací, nesnadností a nákladem, však i to dosti na mále zvyupomínány jsou a na větším díle až posavád ještě zvyupomínány nejsou a za nimi se zadržují, a tak tudy mezi stavy v spravování svolených pomocí, když jich všichni jednostejně zároveň nevyplňují a od sebe neodvozují, veliká a dosti ztížná nerovnost jest; z čehož i pochází, že co se od stavuov z upřímné náchylnosti JMCské svolí a toliko od některých vyplní a kdež náleží odvede, z toho ještě na nemalých a dosti velikých sumách za berníky a colmistry a služebníky jejich zuostává a tu v táž místa, kdež pro obranu vuobec všeho křesťanstva od stavuov svoleno bývá, se zouplna nevydává a neodvozuje, nébrž od některých k jich vlastnímu oužitku se obrací a častokráte marně promrhá a utratí, a zase se toho od nich dostati nemůže. Pročež při placení předjmenovanému lidu válečnému na hranicích peníze nevystačují a v tom nedostatek veliký bývá, kterýž žádným jiným prostředkem nežli objednáváním peněz a děláním nových ztížných dluhuov a půjček pod velikými ouroky, na znamenitou škodu JMCské, anebo hledáním při nadepsaných stavích, věrných poddaných, tím častější pomoci napraven býti nemuože, a to za těmi příčinami se děje, že pomoci svolené nečasně a ne zouplna se spravují a počtové od týchž berníkuov a colmistruov, jakž by toho pro uvarování takového neřádu potřeba ukazovala, každého času

pořádně přijímáni nebývají, z kterýchž by se každého času vyhledati a vyrozuměti mohlo, co se na takových pomocech sešlo, jak mnoho vydáno, aneb co ještě peněz před rukama jest.

I aby takové JMCské i vší zemi a tomu válečnému zpuosobu náramně škodlivé věci a neřády vyhledávány býti mohly, tolikéž také taková zadržování svolených pomocí přetržena a zastavena býti a ty zouplna bez zadržování vycházeti mohly a v táž místa, v kteráž od stavuov, věrných poddaných, JMCské svoleny bývají, obráceny byly, a tím spíšeji a po delší čas vystačovati mohly: JMCská též stavuov milostivě žádati ráčí, aby při tomto nynějším sněmu obecním to mezi sebou bedlivě rozjímali, vážili a o jistý řád, jakým by zpuosobem netoliko budoucí ale také i minulé pomoci všecky zouplna od jednoho každého vyplňovány a odvozovány a ty zadržalé restanty zvyupomínány a zdobývány, tolikéž také z toho i ze všech jiných příjmuov a vydání počty berničné od berníkuov a colmistruov pořádně beze všech odtahuov přijímány býti mohly, se společně snesli a tím se dlouho, jakž až posavád, JMCské i vší zemi ke škodě a ublížení neprotahovalo. Zatím pak aby stavové při berních království Českého nařízení učinili a o tom poručili, aby oni JMCské k rukám komoře české ihned pořádného poznamenání podali, z čehož by se vyrozuměti mohlo, co jest se pomocí svolených na dvou předešlých sněmích již minulých teď nejposlednějších všeho sešlo, též co toho na dvoje již minulé placení hraničné skrze colmistry dolův do Uher odvezeno a co z těch peněz ještě za berníky a stavy zuostává a jest, aby JMCská strany budoucího placení, kteréž pro nastávající nebezpečenství a duoležitú potřebu lidu válečného dáleji odloženo býti nemuože, vědomost míti a jisté nařízení učiniti moci ráčil.

Při tom JMCská stavuov tejna činiti neráčí, jakž pak jim bezpochyby to na díle vědomo jest, že mezi královstvím Českým a markrabstvím Míšenským na gruntech panství Krupeckého v místech, jenž slove Pýchov, strany mezí a hranic pomezních již od dávných časuov nevole a rozepře vznikla, a tomu se od JMti kurfiršta saského srozumívá, že by o též meze a hranice k přátelskému a sousedskému porovnání náchylen byl, kdyby toliko JMCská a stavové království Českého komisaře své na ta místa nařídili, co by JMt kurfiršt saský tolikéž učiniti chtěl. I poněvadž JMCské a království tomuto na vyřízení a na místě postavení takových hranic nemálo záleží, a v tom před jmenovaného JMti kurfiršta saského náchylnosti, tolikéž i takové příležitosti k platnému toho vyřízení šetřiti sluší, protož JMCská to stavuom k uvážení připouštěti ráčí, jestliže by se při tomto nynějším sněmu obecním o komisaře snésti a některé k tomu hodné a podstatné osoby z prostředku svého nařízditi, jim plnou moc, jakž obyčej a toho pořádek jest, dáti chtěli, a JMCská by potomně s kurfirštem saským o jistý den a místo se snésti, a co by dále v té věci potřebného a náležitého bylo, milostivě nařízditi ráčil.

Také stavové království Českého sobě ku paměti přivésti mohou, na čem jest se JMCská Maximilian, slavné a svaté paměti, na onen čas léta minulého ɔc 75 na sněmu obecním strany nařízení jistého řádu horního a mezi jiným i na tom s stavy zuostati ráčil, aby pro přetržení a zastavení těch všech horám škodlivých různic a nevolí, kteréž jsou mezi některými obyvately království Českého a pány gruntuov, na kterýchž se pavování hor nachází, a JMCské ouředníky, tolikéž také nákladníky a kverky horními povstávaly a zbíhaly, a pro lepší fedruňk k vyzdvižení a zvelebení týchž hor v království Českém dva řády nebo dvoje práva horní v obojí řeči české i německé, jedna na Horu Kutnú, podle zpuosobu a příležitosti týchž hor, i na jiné některé hory, kteréžby od starodávna takovými řády a právy jako táž Hora Kutná se spravovaly, a druhá na Joachymstál a jiné k týmž horám podobné hory, cožby jim k platnosti a zvelebení sloužiti mohlo, se vztahující, skrze některé JMCské rady a jiné osoby horám a tomu všemu zpuosobu hornímu rozumějící s přičiněním k tomu a pomocí osob z stavuov k tomu nařízených sepsána i skorigována a vuobec na světlo k imprimování neb vytisknutí vydána byla, kterýmiž by se jeden každý vuobec spraviti mohl. Potomně pak také co jest v též věci na sněmu obecním, kterýž léta pominulého ɔc. 79 držán byl, nařízeno, že k tomu jisté osoby z stavuov jmenovány byly, kteréžto osoby spolu s radami JMCské komory české, s nejvyšším mincmejstrem království Českého

taková oboje práva a řády horní přehlídnouti a uvážiti měly, aby to potomně, na čem by to snešeno a zavřeno bylo, jakž vejš dotčeno, vuobec vyjíti mohlo. I ačkoliv jest v tom JMCskou nic nescházelo, jakž pak JMCská již jmenované osoby k tomu sněmem volené více nežli jednou sem na hrad Pražský obeslati a o tom jim, aby podle nařízení a snešení sněmovního to konaly a na místě postavily, jisté a milostivé poručení učiniti ráčil, podle čehož jsou se zde i nacházeti daly a toho jednání [i začátek učinily. Však poněvadž táž věc a to jednání] za některými příčinami a překážkami, kteréž jsou tehdáž připadaly, k odkladuom přicházelo a to až posavád k vyřízení svému přivedeno býti nemohlo, a na tom netoliko JMCské ale také i stavuom tohoto království i všem obcem a obyvateluom v něm vysoce mnoho záleží, protož JMCská ještě na tom býti ráčí, takové začaté potřebné a platné uvažování týchž řáduov a práv strany hor, což nejspíše možné, k vyřízení svému a dokonání přivésti, milostivě stavuov za to žádajíc, aby na tomto sněmu obecním se o to tolikéž snesli a jisté nařízení učinili, aby to, což jednou na týchž sněmích obecních ode všech stavuov svoleno jest, také k svému jistému a místnému vykonání bez dalších pruotahuov a překážek přivedeno bylo.

A což tak stavové království Českého na tyto přednešené milostivé žádosti JMCské, znajíce toho netoliko JMCské, nýbrž i jich stavuov vlastní vysoce duoležité a pilné potřeby a příčiny býti, z upřímné a poddané lásky, jakž pak JMCská jich stavuov věrnou a ochotnou povolnost k sobě vždycky v skutku seznávati ráčil, odsud bez jistého vědomí a povolení JMCské před zavřením tohoto sněmu se nerozjíždějíce, učiní, budou se na to konečně moci ubezpečiti, že na to JMCská obzvláštně pamatovati a jim stavuom všem společně i jednomu každému zvláště vší milostí císařskou to zpomínati a nahražovati ráčí. Nicméně je podle starobylého chvalitebného obyčeje a pořádku dostatečným reversem, že jim takové, na tyto milostivé a snažné žádosti JMCské, dobrovolné svolení na jejich privilejích, svobodách, starobylých zvyklostech a pořádcích ovšem beze škody a ujmy býti má, opatřiti a jich milostivým císařem, králem a pánem býti a zuostati ráčí.

---

14. Komisaři královští vyjednávají se stavy na sněmu shromážděnými v příčině poddání, kteréž byli na předložené jim vznešení královské učinili, aby některé ještě artikule úplněji vyřízeny byly.

Sine dato (1581.) — Opis souč. v arch. Třeboň.

JMt římský císař a uherský, český král ꝛc, pán náš nejmilostivější, ráčil jest milostivě vyrozuměti, jakou jsou JMCské stavové království Českého, věrní poddaní milí, na všecky v předložení sněmovním artikule odpověď dali. A předně JMCská omluvu stavuov, věrných poddaných svých milých, že jsou tak dlouho s odpovědí za oznámenými příčinami prodloužili, též že nad nedostatkem zdraví JMCské poddané utrpení mají, milostivě a vděčně přijímati ráčí. A poněvadž jest pak JMCská za příčinou již oznámeného nedostatku při předložení sněmovním, jakž toho starobylý dobrý pořádek ukazuje, osobně býti moci neráčil, to stavuom budoucně k žádné ujmě býti a vztahovati se nemá, a JMCská také toho napotom obvzláštně šetřiti ráčí, aby sněmové těch časův, když se soudové zemští držeti mají, rozpisováni a položeni nebývali, tak aby, vedle ponížené žádosti jich stavuov, spravedlivost lidská průchod svůj míti mohla. Při tom JMCská i s tím dobře spokojen býti ráčí, aby při budoucím sněmu některé osoby některé zemské obecní potřeby přednesly, na kteréž JMCská od osoby své slušnou a náležitou odpověď dáti a pokudž nejvýš možné takovým nedostatkuom jich stavuov milostivě rád spomocti ráčí. Dále jest JMCská z odpovědi stavuov, co se pomoci proti nepříteli Turku svolené dotýče, vyrozuměti ráčil, že JMCské takovou pomoc z domovní berně, tím vším zpuosobem jako předešlého roku svoleno bylo, z upřímné, poddané lásky též svolili, což JMCská i s těmi při tom doloženými výminkami milostivě od nich přijímati, avšak poněvadž terminy k spravení takových pomocí od stavuov

poněkud dosti daleko položeny jsou, JMCská je stavy, kterýmž veliká nouze lidu válečného na hranicích Uherských dobře povědoma jest, za to obzvláštně milostivě žádati ráčí, aby se o kratší terminy a pokudž možné je na ty časy jako předešlého roku uložili a se snesli, tak aby se často jmenovanému lidu válečnému tím spíšeji záplata státi mohla. A JMCská toho obzvláštní potřebu býti uznávati ráčí, aby se restanty z předešlých svolených pomocí na těch osobách, kteréž je až posavád nespravily, pokutou sněmem vyměřenou dobývaly, tak aby o nejprvé příštím svatém Jiří lidu válečnému jistší záplata se státi mohla. A poněvadž jsou stavové království Českého z spisuov jim od JMCské podaných s dostatkem vyrozuměti mohli, v jakém znamenitém velikém nebezpečenství místa pomezní a hraničná v horních Uhřích postavena jsou, JMCská je stavy, věrné poddané své milé, za to milostivě žádati ráčí, aby z těch peněz, kteréž při času sv. Jiřího nejprvé příštího na záplatu lidu válečnému obráceny býti mají, pro uvarování takového velikého nebezpečenství míst hraničných v týchž Horních Uhřích, bez prodlívání jistou sumu nařídili a JMCské odvésti poručili; též také JMCské na výrážku té sumy, kterúž JMCská lidu válečnému z této strany Dunaje zapůjčiti a je stavy před touto replikou o to napomenúti ráčil, tolikéž něco způsobu válečnému k dobrému dolů vézti dali, a jiným k tomuto království příslušejícím zemím na sobě dobrý příklad ukázali.

A jakož stavové dále oznamují, že tato nynější svolená pomoc v zemi tak dlouho zůstati a ní hýbáno býti nemá, až by to prvé mezi královstvím Českým a zeměmi k němu příslušejícími strany jistého snešení a srovnání, co by jedna každá země, jak mnoho a v kterých hraničných místech platiti měla, na místě postaveno bylo, k kterémužto jednání stavové království Českého osoby z prostředku svého s plnou mocí na tomto sněmě nařídíti chtějí, jakž to vše obšírněji v témž artikuli obsaženo a při tom ztížnost stavuov strany nerovnosti, a proč by se jim stavuom takové snešení za užitečné býti vidělo, doloženo jest: JMCská sám milostivě uznávati ráčí, že takové srovnání stavuov království Českého s jinými k němu příslušejícími zeměmi velmi potřebné a platné by bylo, kdyby toliko to ihned nařízeno a na místě postaveno bylo, nejvíce pak pro to, aby jedna každá země věděti mohla, v kterých místech a jak daleko by lidu válečnému na vyměřených jistých místech hraničných platiti měla, a tudíž by tomu velmi souženému chudému lidu válečnému na pomezích v hořejších Uhřích z této strany Dunaje, (kteřížto všickni, jakž dotčeno, u velikém nebezpečenství postaveni jsou) spomoženo býti mohlo. A JMCská také toho milostivého oumyslu býti ráčí na nejprvé příštích moravských, lužických a slezských sněmích o vypravení takových komisařův s plnou mocí jednati, kteří by s osobami od stavuov království Českého volenými strany toho artikule jednali a na místě postavili. Avšak poněvadž na ten čas ještě nic jistého se věděti nemuože, zdaliž by se takové srovnání nebo snešení mezi stavy království Českého a zeměmi k němu příslušejícími státi a vykonati mohlo, mohou stavové při sobě zdravě povážiti, kdyby v tom času takového jednání termin k zaplacení přišel a stavové ty peníze, kteréž by před rukama byly, vydati nechtěli, nébrž ty v zemi zachovati chtěli, jaké by znamenité nebezpečenství na hranicích pro neplacení lidu válečnému z toho pojíti mohlo. A protož JMCská jich stavuov milostivě žádati ráčí, kdyby se pak to srovnání nebo snešení mezi stavy tohoto království a zeměmi k němu příslušejícími tak brzy státi nemohlo (k čemuž JMCská od osoby své se přičiniti ráčí), aby proto nicméně při vyjití jednoho každého terminu (o kterýchž by se s stavy sneslo), svolené pomoci na svrchu jmenovaná pomezí a místa hraničná podle jich stavuov samého uznání poslány a obráceny byly. Nicméně také pro zachování dobrého řádu a uvarování všelijakých nevolí a různic, JMCská stavy též milostivě žádati ráčí, aby JMCské se v tom dokonce, co se placení lidu válečnému vedle svolení jich stavuov na týchž hranicích (a nejinám) dotýče, duověrně duověřili. A aby vždy stavové v žádné pochybnosti nebo domnění nebyli, JMCská se dáleji v tom stavuom odvírati ráčí, že JMt té vuole býti neráčí, svolené pomoci z ruk colmistra království Českého vzíti anebo lidu válečnému skrze jiné osoby platiti dáti, nébrž JMt toliko tomu by rád býti ráčil, aby ti nařízení colmistři tohoto království a jiných k němu příslušejících zemí

na hranicích, kteréž k království Českému, markrabství Moravskému a knížetství Slezskému přiležejí, a ne jinde podle nařízení JMCské anebo těch jistých osob, kterýmžby o to JMCská na místě svém poručiti ráčil, záplatu lidu válečnému učinili a v tom ve všem JMCskou, kteráž nebezpečenství a veliké potřeby těch hranic nejlépěji povědoma býti ráčí, se poddaně spravovali. Z čehož také i tento užitek puojde, že některé outraty, kteréž na zbytečné osoby jdou, minouti a jinám obráceny býti mohou.

A jakož stavové dáleji JMt za to poníženě prosí, aby se placení sukny na hranicích napotom zastavilo a toliko penězi se platilo: JMCská uznávati ráčí, že by tím způsobem netoliko tomu válečnému způsobu na hranicích z mnohých příčin platnosti přinášelo, ale také JMCské velmi prospěšné bylo, nebo tudy nemalá naděje by byla, že by se při lidu válečném nějaké ulevení obdržeti a tak lepší řád na hranicích při lidu válečném způsoben a nařízen býti mohl; a protož stavové, věrní poddaní, JMCské v tom se duověřiti mohou, že pokudž nejvýš možné placení napotom penězi a ne sukny se státi má. Co se omluvy colmistrův království tohoto dotýče, pokudžby v něčem při JMCské oškliveni a křivě donášeni byli, aby je JMCská milostivě omluvna při sobě míti ráčil: takovú omluvu jejich JMCská milostivě přijímati a při tom zuostavovati a jináče uznávati moci neráčí, než že takové nevole, kteréž jsou mezi nimi a JMti komisaři byly vznikly, toliko z nějakého nedorozumění pojíti musely, což vše napotom dobře opatřeno býti může skrze již oznámený prostředek, pokudž by se stavové v této věci JMCské dobrovolně duověřiti chtěli. A poněvadž se také k počtuom volají, a ty před rukama mají, JMCská za potřebné uznávati ráčí, aby přijímáním takových počtuov dlouho odkládáno nebylo, nébrž což nejspíšeji přijaty byly.

Vedle toho JMCská také stavuov za to žádati ráčí, aby jisté nařízení učinili, aby berníci zemští JMCské pořádné výtahy, co jest na předešlých dvouletních svolených berní se sešlo a mnoholi jest do Uher po dvakráte skrze colmistra na záplatu lidu válečnému odesláno, též také co by ještě za nejvyššími berníky a osobami z stavuov takových pomocí pozuostávalo, [sdělali], tak aby JMCská strany budoucí záplaty lidu válečnému, kterouž se pak dlouho prodlévati moci nebude, dáleji, co by za potřebné bylo, naříditi moci ráčil. Co se posudního dotýče, tu JMCská srozumívati ráčí, že stavové na milostivou žádost JMti takové posudní tím vším způsobem jako minulého roku do roka pořád zběhlého jsou svolili, totiž z každého sudu piva pět grošuov bílých, počnouc od svatého Jiří nejprvé příštího až zase do svatého Jiří, když se psáti bude léta ɔc. 82, a že z těch pěti grošuov tři na vychování dvoru JMCské, ostatní pak dva groše na zapravení ourokuov dluhuov JMCské obyvateluom království tohoto obráceny býti mají: což vše JMCská od stavuov milostivě přijímati, avšak poněvadž JMCská při tom tomu srozumívati ráčí, že sobě stavové to pozuostavují a vymieňují, kdy by tak co na těch dvou groších mimo zapravení ourokuov přebíhalo, aby to za stavy pro dobré obecní zemské zuostávati mělo, a protož JMCská jich stavuov za to milostivě žádati ráčí, aby i to, co by tak přebíhati mohlo, JMti svolili; a JMCská k stavuom té konečné naděje býti ráčí, že v tom dobrý řád, aby takové posudní tím správněji a pořádněji vybíráno bylo, tímto sněmem nařídí. A poněvadž jsou nejvyšší berníci strany posudního ode dvou let pořád zběhlých žádné počty nečinili, a JMCská žádnou jistou vědomost míti neráčí, jestli takové svolené posudní v ta místa, jakž sněmem nařízeno bylo, JMCské k dobrému obráceno: protož JMCská pochybovati neráčí, že stavové sami za slušné uznají, aby dotčení nejvyšší berníci pořádný počet z příjmů a vydání jich učinili, tak aby za nimi nic toho, co jsou stavové z upřímné poddané lásky JMti svolili, nezuostávalo, nébrž v náležitá místa obráceno a ve všem spravedlivě zachováno bývalo.

JMCská také tomu vyrozuměti ráčil, že ty uložené sbírky na obilí a jiné některé věci, podle předešlého sněmovního svolení, velmi špatnou sumu jsou vynesly a s jakou velikou obtížností obecního lidu se vybíralo, a ačkoliv jest JMCská té naděje býti ráčil, kdy by toliko v tom dobrý řád nařízen a zachováván byl, že by ty sbírky dosti velikou sumu byly vynesly: ale poněvadž z odpovědi jich

stavuov JMt veliké ztížnosti chudého lidu obecního vyrozuměti ráčil, z té příčiny JMCská v tomto artikuli s stavy se milostivě srovnávati a je dále o to zaneprázdňovati neráčí, té milostivé duověrnosti k stavuom jsouce, že tím povolněji se k JMCské strany nahoře znamenaného artikule a i v některých jiných ukáží.

Co se pevnosti Ujvaru dotýče, tomu jest JMCská vyrozuměl, z jakých příčin stavové království Českého na rozmýšlení mají na ten čas nějakou další pomoc na to stavění svoliti: a na to tuto milostivou odpověď stavuom dávati ráčí, že JMCská pominouti neráčí vedle vší možnosti prostředky slušné obrati, aby ty svolené pomoci od jedné i druhé země na již jmenované stavění Ujvaru bez meškání spraveny a obráceny býti mohly; jakž pak JMCská arciknížeti Arnoštovi též bez prodlévání psáti ráčí, aby JMt při nynějším Rakouském sněmu k tomu skutečně se přičinil, aby stavové arciknížetství Rakouského pomoci své, což by jich tak za nimi ještě zuostávati mělo, bez odtahuov spravili a na takové stavení obrátili; vedle toho také JMCská zprávu vzíti ráčí, co při jedné každé zemi k tomuto království příslušející na jich svolení zuostává, aby to též s pilností a což nejspíše vybráno, složeno a na to stavění vynaloženo bylo. A poněvadž pak znamenitý počátek toho stavění učiněn jest, a jestli by se to stále a bytedlně od kamene a cihel dokonati nemělo, jest se obávati, aby to stavení zase dokonce se nesesulo a žádné platnosti nepřineslo, a tak by ten všechen náklad netoliko daremný byl, ale všem jiným hraničným místuom by k veliké škodě se vztahovalo; nebo na té pevnosti těmto zemím a zvláště markrabství Moravskému znamenitě mnoho záleží. A protož JMCská stavy milostivě žádati ráčí, aby k takovému stavení vždy něco, však na ten způsob svolili, jestli by těmi penězi, které by se v jedné každé zemi podle svolení jich zvyupomínaly a tam na to stavení obráceny býti mají, postačiti se nemohlo, aby teprva tato pomoc, kterúž by stavové království Českého svolili, na často jmenované stavení, tak aby dokonáno býti mohlo, obrácena a vynaložena byla, a tudíž by také jiným zemím dobrý příklad dán byl; nebo poněvadž království České, kteréž od těch hranic podále leží, jistou pomoc na to stavení by svolilo, mohly by jiné země tím spíšeji k tomu přivedeny býti, aby též nějakou pomoc k tomu stavení učinily; neb stavové království tohoto znáti mohou, jestliby nepřítel Turek (čehož pane Bože ostříhati rač) této pevnosti tak nevystavené se zmocniti měl, jaká by veliká dokonalá záhuba a nenabytá škoda těmto všem zemím z toho pojíti a nastávati mohla. A JMCská sobě také oblibovati ráčí, pokudžby komisaři z království Českého a z jiných k němu příslušejících zemí, o kterýchž se snesou, v nějakém příležitém místě se sjeli, aby podle jiných artikulův i tento strany stavení zámku Ujvaru v rozjímání svém měli, co by tak v této příčině stavům království Uherského pro zprávu oznámeno býti mělo. Přes to přese všecko JMCská se milostivě zakazovati ráčí s nejprvnější příležitostí některé osoby, kteréž se na stavení a pevnosti dobře rozumějí, do Ujvaru vyslati, aby spatřily, jaký jest se začátek té pevnosti učinil, co by v tom na nedostatku býti chtělo a jak by se to vše zase opatřiti mohlo; nicméně i o tom nařiditi, aby pořádný počet, co tak až posavád na stavení toho zámku a pevnosti vynaloženo jest, přijat byl, a JMCská stavuom v moc dávati ráčí, pokudž by oni k takové věci tolikéž jisté osoby vypraviti chtěli. A JMCská při tom také na to milostivě pomysleti ráčí, kterak a jakým by způsobem při stavích svaté říše jistá pomoc pro zdržení hranic a pomezí v království Uherském, též také pro vychování dvoru JMCské, obdržena, nicméně také aby se duochodové arcibiskupství Ostřehomského i sice tím způsobem, jakž se posavád stalo, na hranice obraceli. Vedle toho JMCská též vyrozuměti ráčil, jaké jsou nařízení stavové strany restantuov učinili, a že jsou se v tom s JMCskou srovnali; a JMCská je stavy nynícko toliko za to milostivě žádati ráčí, aby takové nařízení což nejspíše v moc svou vešlo a při tom (jakž svrchu dotčeno) pořádný počet z pomocí svolených přijat, též také partikulář nebo výtah z dvouch let ɔc. 79 a ɔc. 80 JMCské bez dalšího prodlévání odveden byl.

Co se těch hranic a mezí na panství Krupeckém, item, s knížetem bavorským dotýče: to JMCská při stavuov poníženém dobrém zdání milostivě zuostavovati a na to pomysliti ráčí, aby takové komise

a zvláště pak ta bavorská mohla k dobrému vyřízení a na místě postavení beze všech dalších odtahuov předvedena býti. Při tom také JMCská stavy, věrné poddané své milé, žádati milostivě ráčí, poněvadž vedle zpráv a oznámení nařízených komisařův k Bavorským hranicím při falcké mezní komisí některé věci že by nevyřízeny zuostávaly, a toho potřeba ukazuje, aby rovně tehdáž taková věc, když se ta druhá bavorská komisí držeti bude, také spolu předsevzata a k vyřízení svému pro lepší fedruňk té věci na místě postavena byla, a protož aby stavové JMCské k takovému jednání od země plnomocenství dali.

Nicméně také JMCská obzvláštně na to pozor míti ráčí, aby ty dlouho trvající rozepře o hranice a meze mezi královstvím Polským a knížetstvím Slezským též, což nejspíše možné, předsevzaty a na místě postaveny býti mohly.

JMCská také toho vděčen býti ráčí, že se stavové v tom artikuli, co se řádu horního dotýče, aby vedle zavření sněmovního léta ɔc. 79 některé JMCské horám dobře rozumějící rady spolu s těmi osobami, kteréž by stavové království Českého k tomu volili, dvoje práva horní, jedny na Horu Kutnú a druhé na Joachymstál se vztahující sepsaly a k imprimování daly, s JMCskou poníženě srovnávají; poněvadž pak taková věc toliko pro dobré království tohoto a nařízení lepšího řádu i také k vyzdvižení týchž hor se obmýšlí, a JMCské vuole není, aby proti sněmovnímu snešení léta ɔc. 79 co předsevzíti chtěl aneb předsevzato býti mělo, protož JMCská k stavuom té jisté konečné naděje býti ráčí, že volením osob k této věci meškati nebudou a JMCská též v tom nic sjíti dáti neráčí.

A jakož také stavové, věrní poddaní JMti, v tom artikuli toho dokládají, že by ouřady při horách všemi hodnými osobami osazeny a opatřeny nebyly: JMCská jináč věděti neráčí, než že dotčení ouředníci v službách svých a ouřadech, jim od JMti svěřených, podle instrukcí a závazkův svých sou se až posavád náležitě a spravedlivě zachovávali; pakli by co jiného a tomu naproti se shledati mohlo a na JMCskou vznešeno bylo, JMCská potomně věděti ráčí, jak náležitým trestáním k nim přikročiti dáti, aby sobě žádný slušně co ztěžovati neměl. A JMCská také proti tomu býti neráčí, jestli že by při horách anebo těch osobách ouřadních jací nedostatkové vyhledati se mohli, aby neměli skrze osoby rozumné od JMCské a stavuov království tohoto k tomu obrané a volené, dle moci jim dané. k nápravě slušně přivedeni, a to vše, co by se k vyzdvižení hor království tohoto prospěšného vyhledati mohlo, obmýšleno a nařízeno býti nemělo, však tak, aby takové od JMCské a stavuov k tomu volené osoby což nejspíše možné spolu se sjely a po bedlivém uvážení té věci o jistou instrukcí, podle kteréž by se v této komisí spravovati a říditi měly, se srovnaly a potomně k vyřízení svému přivedly. A JMCská té milostivé vuole býti ráčí, což od komisařuov k další resolucí JMCské odesláno bude, o tom jisté nařízení učiniti, aby tím prodléváno nebylo, nébrž což nejspíše možné fedrováno a vypraveno bylo. Poněvadž pak na takovou komisí nemalý náklad puojde a tyto všecky časy minulé téměř největší náklad na JMCskou šel, což by nyní v takových velikých nedostatcích JMCské obtížné bylo, protož JMCská stavy milostivě žádati ráčí, poněvadž se v tom nejvíce obecní dobré obmýšlí, že na to dále pomyslí, jakým by způsobem JMCská v této věci strany outrat šetřín býti mohl, tak aby JMt nemožnoli docela ale na větším díle strany takového nákladu k takové komisí šanován býti ráčil. Jakž se pak JMCská v tom stavuom milostivě duověřovati ráčí, že tuto věc věděti budou jak slušně a náležitě opatřiti.

Strany některých stavům podaných suplikací: ty JMCská s nejvyššími ouředníky zemskými uvážiti a k stranám se potomně vedle slušnosti spravedlivě ukázati a stavuov za ně učiněných přímluv v skutku užiti dáti a revers obyčejný přihotoviti poručiti ráčí. A JMCská všem stavuom společně a jednomu každému zvláště vší milostí svou obvzláštně milostivě nakloněn býti ráčí.

---

15. Nařízení císařské nejvyšším úřadníkům zemským království Českého, aby podali dobré zdání, zdali a jakým způsobem vznešena by mohla býti žádost na stavy při sněmu shromážděné v příčině svolení pomoci na vyzdvižení zlatých dolů v Jílovém a stříbrných v Jáchymově.

V PRAZE. 1581, 17. února. — Konc. v arch. min. fin. ve Vídni.

Von der Röm. Kais. Mt., unsers allergenädigisten Herrn, wegen [den] Räthen und verordneten obristen Landofficieren des Künigreichs Beheimb zu vermelden: Es befinde sich, dass auf dem Goldbergwerch zur Eul gar schlechtlich gebaut werde, auch dieser Zeit kein Anbruch, darinnen gediegen Gold zu sehen, als auf einer einzigen Zechen, Koczawar genannt, verhanden sei. Dieweil dann an berührtem Euler Bergwerch Ihrer Mt. und dem ganzen Land hoch und viel gelegen, auch kein Zweifel sei, dass noch hin und wieder Bergwerch gnugsam am Tag, sonderlich auf dem Schlairzug, der vor Zeiten fürtrefflichen grossen Reichthumb gegeben und noch wohl höflich geben möchte, wo derselbe von vermöglichen Gewerken wiederumben stattlich und bergmannisch belegt und angegriffen wurde: so ist darfür gehalten worden, dass auf die Stadt in diesem Land ein Austheilung gemacht und Ihnen die Gewältigung solcher höflichen Gruben angemutet werden mochte. Und do nun auf eine Stadt der andern zu Hilf eine Wochen achthalb weiss Groschen gelegt, so solle es wochentlich bei funfzig Schock Groschen behmisch austragen, welches dann für ein schlechtes zu raiten, aber die Gwaltigung ansehenlich befurdern wurd mogen; dagegen sie die Städt ein jede pro rata ihrer Darlag, wann sich gute Anbrüch eröffneten, desselben Uberschusses auch theilhaftig werden und geniessen, auch den ausländischen Gewerken dadurch umb soviel mehr Ursach gegeben wurde, sich desto stattlicher allda einzulassen.

Also werd auch zu Wiedererhebung des Joachimbsthalerischen Bergwerks, aldo dann furkumbenem Bericht nach noch viel hoflicher Gäng und unverschrotene Gebirg ein Genügen verhanden, wie sich dann täglich hin und wieder gar schöne Anbrüch erweisen, fur das nutzist und furträglichst angesehen, weil Ihre Mt. Ambter mit den Bergwerchshilfen je nit gefolgen, noch auch Ihre Mt. bei andern wichtigen vorstehenden Ausgaben die Nothdurft darauf zu verordnen nit Gelegenheit hätten, und aber dem ganzen Land aus Wiedererhebung desselben ein hoch erspriesslicher Nutz zu verhoffen, dass demnach die Ständ der Kron Behmen ersucht werden möchten, jahrlich ein etlich Tausend Schock hierzu bewilligen, dazu sie Ihrer Mt. genädigisten Versehens umb soviel geneigter sein werden, weil es furnehmblich gemeinem Land zu Nutz, Wohlfahrt und Aufnehmben gemeint und gereicht, sie auch ohne das in nägst gehaltenem Landtag zum Schurfen und andern Bergwerchsnothdurften für sich selbst 2000 Thaler bewilligt haben.

Darauf sei nun Ihrer Mt. genädigistes Begehren, wohlgedachte Herren obristen Landsofficierer wollen diese Sachen nothdurftig erwägen und Ihre Mt. furderlich mit Rath und Gutbedunken zu berichten, ob nit diese Sach und auf was Weg bei itzo währenden Landtag an die Ständ zu bringen oder was Ihrer Mt. sonst hierinnen zu thuen sein möcht. Daran beschehe höchsternennter Kais. Mt. genädiger gefälliger Willen. Prag den 17. Februarii anno 81.

---

16. Připomenutí nejvyššímu kancléři království Českého učiněné, aby od stavův českých požádáno bylo zaplacení částky na ně vypadající z 36000 tolarů, kteréž císař na zaplacení vojska na hranicích Uherských byl vynaložil.

V PRAZE. 1581, 21. února. — Konc. v arch. min. fin. ve Vídni.

Memorial auf den (Titel) Herrn von Pernstein, dass nämlich dem Kriegsvolk auf denen Gränitzen, so die Ständ der Kron Beheimb und der incorporierten Land in ihrer Bezahlung haben, von

der Kais. Mt. wegen bis zu Beschluss nägstverflossnes 80. Jahrs uber 36000 Thaler furgeliehen worden, und weil dann umb der bevorstehenden äusseristen Noth willen in aller Eil ein Summa Gelds hinab auf die Gränitzen gefertigt werden müsse, so hätten Ihre Mt. von den Herren obristen Landofficieren der Kron Beheimb Bericht und Gutachten erfordert, ob nit die Wiederbezahlung solcher 36000 Thaler an die Ständ der Kron Beheimb, soviel pro rata ihrer Bewilligung auf sie kombt, bei gegenwärtigem Landtag begehrt werden möcht, nach welchem denn die incorporierten Land ihrer Gebuhrnussen halb auch zu ersuchen und umb soviel leichter zu erlangen sein werd, wann die behmischen Ständ mit gutem Exempel vorhergehen. Damit auch sie die Ständ umb soviel mehrer Gewissheit und Nachrichtung haben mögen, wohin und wem dieselben Fürlehen beschehen, so hätten Ihre Kais. Mt. der furstl. Durchl. bei eigner Post auferlegt, desselben furderlich ein Particular zu uberschicken, das dann den Herren Officieren umb kunftiger Nachrichtung willen alsdann auch angehändigt werden solle. Es werd aber nichts weniger die Nothdurft erfordern, weil es des Oberungrischen Grenzwesens halben kein Verzug leiden kann, dass unerwartet desselben Particulars die Sach zu Wiedererlangung dieses Furlehens einen Weg als den andern schleunig befurdert, damit alsdann die incorporierten Land ihrer Rata halben auch unverzuglich ersucht werden mögen. Prag den 21. Februarii anno 81.

---

17. Žádost císařská k nejvyšším úředníkům zemským království Českého v příčině působení při sněmu, aby císaři, jakožto vrchnímu válečnému vůdci, ponechána byla úplná volnost v disposicí na Uherských hranicích i při vynaložení na ně povolených pomocí.

V PRAZE. 1581, 21. února. — Konc. v arch. min. fin. ve Vídni.

Von der Röm. Kais. Mt., unsers allergenädigisten Herrn, wegen dero Räthen und verordneten obristen Landsofficierern der Kron Beheimb schriftlich zuzustellen, daraus sie zu vernehmben, was sich des Kriegsvolks halben in der Besatzung Uywar vor Beschwer, Unordnung und höchste Gefahr erzeigen thue. Dieweil dann solchs furnehmlich daher erfolgt, dass die Disposition und Versehung der Gränitzen Ihrer Mt. als obristen Kriegsherrn, die dann dergleichen Unordnung mehrers und bessers furkumben hätt mögen, wann Ihrer Mt. das verhandene Geld, so sonst eines und des andern Orts im Vorrath gelegen, zu jedwedern Nothfall erlangen und an gehörige Ort anwenden hätt mögen, bisher nit allerdings freigelassen und vertrauet worden, auch zu besorgen sei, do es noch ferrer bei dieser Unordnung gelassen werden sollt, dass es diesen Landen zu unwiederbringlichen Nachtel gereichen möcht: so sei demnach Ihr Mt. genädigists Begehren, wohlgedachte Herren obristen Officierer wollten aus diesen und andern in der Proposition eingefuhrten Ursachen und Bedenken die Sach dahin dirigieren, damit Ihr Mt., wie gemelt, die Disposition derselben Gränitzen und die darauf bewilligte Hilfen hievor begehrtermassen wiederumben committiert werden möge. Daran befurdern sie gemeines Wesens Nothdurft und erfolgt auch Ihrer Mt. genädiger gefälliger Willen. Actum Prag den 21. Februarii anno 81.

---

18. Město Cheb a šlechta kraje Chebského předkládají císaři své námitky proti rovnému placení berně se stavy království Českého.

1581, 23. února. — Konc. v arch. města Chebu.

Allerdurchlauchtigister, grossmächtigister und unuberwindlichister Röm. Kaiser auch zu Hungern und Beheimb König. E. Kais. Mt. seind unser allerunterthänigist und gehorsamiste Dienst zuvor. Aller-

gnädigister Kaiser und Herr! Nachdem im Namen E. Kais. Mt. die gestrenge und edle Hans Sebastian von Zedtwitz uf Liebenstein und Burggraf allhier, dann Friederich von Kreckwitz uf Goppendorf, als verordnete Commissarien sich bei uns angeben und darin notificirt, dass wegen E. Kais. Mt. Sachen sie mit uns Handlung zu pflegen befehlich, derwegen und zu Vorhandlung dessen uns uf den 13. diess Monats Tagfahrten präfigirt und angesatzt, also haben E. Kais. Mt. zu unterthänigisten Gehorsam uf bemelter Herren Commissarien anhero in die Stadt Ankunft wir vor dieselben uns gestellet und uf unser Erscheinen E. Kais. M. genädigist Credenzschreiben in solchen E. Kais. Mt. gnädigistes Begehren in allen dem, so in Namen E. Kais. Mt. ernannte Herren Commissarien mit uns handlen wirden, Statt und Glauben zu geben, dann auch uns zur Billigkeit des willfährigen unterthänigisten Gehorsams zu erzeigen und finden zulassen ɔc. mit unterthänigister Reverenz empfangen, erbrochen und lesend vornommen, und nach solchen ferner E. Kais. Mt. gnädigistes Begehren in dem, wann bishero mit den löblichen Ständen der Kron Beheimb wir der gleichformigen Besteuerung uns nit untergeben und wider solches beides unsere Privilegia, Recht, Gerechtigkeit und andere der Stadt und Kreis obliegende Beschwerungen und Unmöglichkeit eingewandt, darbei wir gelassen und mit der gleichformigen Besteuerung nit belegt werden mögen, gleichwohl aber entzwischen E. Kais. Mt. aller Hilfen von uns in Mangel gestanden, also dass seit dem 74. Jahr in Turkenhilfen und sonsten wir nichts geleistet, darumben dann die löblichen Stände in gehaltenen Landtagsbeschluss jungist bei E. Kais. Mt. unterthänigist sollicitirt, solchen unsern Aussenstand durch Commissarien erhandlen zulassen, darauf auch also seit dem 74. Jahr bis Georgi anno 79 E. Kais. M. gnädigist von uns zehen Tausend Thaler zu contribuiren gesinnen und dargegen gnädigiste Revers, dass solche Hilfen nit aus Schuldigkeit, sondern unterthänigister Gutwilligkeit und dass dieselbe unsern Privilegien ohne Entgelt ausgeben zu lassen gnädigist anerbieten lassen, unterthänigist angehört. Und dass nun E. Kais. Mt. (in gleichen von E. Kais. Mt. geliebsten Vorfahren, gewesenen Röm. Kaisern und beheimischen Königen seligister Gedächtnus, unsern gnädigisten Herren, erfolgt) uns bei unsern Privilegien bishero erhalten und geschützt und wider solche auch andere unsere eines Gränitz- und Orthaus Recht, Gerechtigkeit und äusserst obliegende Beschwerung und Unmöglichkeit in der gleichformigen Besteurung nichts uflegen und also alten Herkommen nach anderweit der von uns begehrten gutwilligen unterthänigisten Hilfen durch Commissarien handlen, auch den Revers, wie mit Alters herkommen, gnädigist anbieten lassen, davor seind E. Kais. Mt. wir allerunterthänigist dankbar.

Und dass nun wir ferner in der gleichformigen Besteurung beides nit zu belegen, auch solcher uns zu untergeben nit schuldig, wie auch unmöglich, also wollen uf unsere derhalben hiebevor unterthänigist eingewandte Entschuldigung, Privilegia, Recht, Gerechtigkeit, auch derhalben mit schweren Unkosten uf etzlichen Universiten erholte Rechtspruch, Consilia und anders wir uns unterthänigist in eventum zogen und beworfen haben, nit der Meinung gegen E. Kais. Mt. uns dardurch ungehorsam zu erzeigen, noch viel weniger mit den löblichen Ständen in Disputat oder Gefecht einzulassen, sondern allein unsers Rechten, Privilegien dies Kreis und Stadt Ankunft und Gelegenheit und dero Unmöglichkeit hierin unterthänigist zu erindern, unterthänigist hoffend, E. Kais. Mt. als unser genädigister Kaiser und Herr geruhen ferner gnädigist uns darbei zu schutzen und zu erhalten und hierüber in nichte beschweren zu lassen.

Und zwar vor unser Person wären wir nit allein als ohne Ruhm gehorsame Unterthanen willig und erfreut, sondern erkennten uns auch unterthänigist schuldig, E. Kais. M. mit vorgehend begehrter gnädigister Hilf unterthänigist zu willfahren, es seind aber, allergnädigister Kaiser und Herr, wie Gott bewusst, die Sachen dermassen mit uns geschaffen und bewandt, dass uns in Ansehung das angedeutet Begehren vor sich hochwichtig und ausser unsern Vermögen das wenigiste hieran zu leisten nit möglich.

Dann anfänglich stecken wir in hochsten Unvormögen, darein wir dann unsers unterthänigisten Gehorsams und dargestreckten Hilfen halber, so wir jedesmals gegen den gewesenen Röm. Kaisern und beheimischen Königen, unsern allergnädigisten Herren hochloblichster Gedächtnus, als getreue Unterthanen willfährig geleistet, eingerathen, also dass wir in unsern Vormögen nit allerdings erschöpft, sondern auch derhalben insonderheit uf uns und gemeiner Stadt uber 80000 Gulden Schulden jährlich zu verzinsen gebracht, derhalben wir dann ewige Besteurung unter uns selbsten jährlich zu Erhaltung Trauen und Glaubens und Abledigung der Zins tragen müssen, und fallen uns angedeute Zins jährlich auszurichten von Tag zu Tag nit allein beschwerlicher, sondern auch, do es zu einer Aufsag dermaleines kommen sollt, davor uns Gott behüten wolle, das geringste an der Hauptsumma zu leisten oder richtig zu machen unmöglich vor, das uns dann, so es offenbar werden sollt, zu äusserster Ungelegenheit bei unsern Creditoren gereichen wollte. Zudem ist bishero etzlich Jahr grosse Teurung und der Misswachs des lieben Getreides bei uns vorgefallen, also dass die Burgerschaft und männiglich im Kreis uf das äusserste vorarmet und in solchen geschwinden Zeiten sich des Hungers nit zu erwehren, wie auch in vieler und der meisten Vormogen das liebe Korn oder Brot zu kaufen und dessen sattzuwerden bishero nit gewesen, also zu ihren Aufenthalt Habern und Klei unter einander backen müssen, auch dessen nit genug haben mögen, daher die Armuth dermassen eingerissen, dass wir auch dasjenige, so zu Erhaltung unsers Trauen und Glaubens gehörig, wir bei den Inwohnern und unsern Unterthanen nit einbringen mögen. Zu dem ist gewisslich wahr und landkundig, dass uber 60 oder ufs meiste hundert Hof oder Bauersgüter im ganzen Egrischen Kreis nit zu befinden, so nit allgereit feil und noch feil werden mochten, wie auch die Hälfte der Häuser in der Stadt zu verkaufen, do sich nur Kaufleut finden wollten. So seind die Güter auch dermassen gefallen, was vor Jahren umb 1000 fl. gekauft, itzo zum hochsten nit umb den halben Werth mag hingebracht werden. So seind auch bei dieser Stadt und Kreis durchaus keine Gewerb oder Handtierungen, dann was ein wenig Feldgebäu und, salva reverentia, ein geringe Viehzucht, von solchen dann bishero die Burgerschaft und männiglich sich und die sein schwerlich erhalten, in eine Nothdurft zu ihren Aufenthalt nit haben, zu geschweigen, dass sie etwas vor sich bringen oder zu Aufnehmen gelangen mögen. Neben dem wann wir ein Gränitz- und Orthaus und mit Chur- und Fürsten gränzend seind, werden wir von denselben in vielweg täglich bedrangt und einesweils die Burgere, einesweils die Unterthane ufm Land mit Gewalt abgefangen und mit Gefängnus geprestigt, wie dann der thätlichen Einfäll etzlich Zeit hero sich in vielweg bei nächtlicher Weil und sonsten, so E. Kais. Mt. jedesmals wir unterthänigist bericht, dermassen gehauft, dass die unsern darunter nit zu geringen Schaden und anders eingerathen. Darumben und wegen der täglichen Eingriff wir nit wenig Unkosten stetigs mit Abwehrung, so viel uns möglich, zu unser und der unsern Schutz ufwenden; doch weil wir kein Gewalt mögen vorsein und jederzeit licito modo procedieren und dem Gewalt mit Glimpf abgewehrt, wird solches von unsern Benachbarten wenig angesehen und wir müssen darunter neben den unsern einbüssen, indem sie mit Gewalt fortfahren.

Und vornehmlich wollen an itzo vier Dörfer: Schönlinden, Lauterbach, Wildenau und Reichenbach, an der markgräfischen Gränitz gelegen, so unserm Hospital mit Zinsen und Mannschaften unterthänig und zu gemeiner Stadt zuvorderst E. Kais. Mt. unterthänig und zugehörend, uns de facto von den markgräfischen Ambtleuten entzogen werden, wie dann dem Commendatoren bemelten Hospitals nit allein seine Zins und anders alles bishero mit Gewalt bei den Unterthanen vorboten, sondern auch uns einiger Gehorsam in Reichung der Hilfen und sonsten, so E. Kais. Mt. von uns bewilligt und anders aus der markgräfischen Ambtleut Vorhindern und Abhalten von den Unterthanen bemelter vier Dörfer, so doch uns zuwendig, nit geleist, und darunter E. Kais. Mt. Interesse und die Jurisdiction de facto will entzogen werden, wie dann diese und andere Beschwerung der Benachbarten, damit wir täglichs bedrangt, hiebevor E. Kais. Mt. unterthänigist ausfuhrlich Bericht und umb Schutz gebeten

und also derselben genädigisten Resolution darauf bishero unterthänigist erwartend gewesen, darbei wir es noch bewenden und dieselbe Schriften uns Kurz willen anhero unterthänigist wiederholt haben wollen.

So fällt auch ferner diese grosse und hohe Beschwerung mit vor, dass etzlich Zeit und Jahr hero ein kaiserlicher Gränitzzoll bei uns und gemeiner Stadt, gleichwohl nit perpetuirter gestellt, sondern uf Wohlgefallen gewährt, derselbe, ob er wohl E. Kais. Mt. ein geringes trägt und wir auch bishero etzlich Jahr umb Ab- und Einstellung desselben unterthänigist bei E. Kais. Mt., inmassen bei E. Kais. Mt. geliebsten Vatern, gewesenen Röm. Kais. auch zu Hungern und Beheim Konig hochloblichister Gedächtnus beschehen, sollicitieren lassen und uber etzlich Tausend Gulden Zehrung ufwenden müssen, in sonderer Betrachtung, dass wir und gemeine Stadt unter andern von gewesenen Röm. Kaisern und Behemischen Konigen dahin gnädigist privilegiert und befreit, dass bei uns als ein Gränitz- und Orthaus einige Maut und Zoll nit aufgericht, die unsern auch aller Zoll und Maut in ganzen Reich sollen befreit sein, wie wir auch von unsern Privilegien derhalben glaubwürdige Transsumpta und Vidimus unterthänigist eingewandt, zu dem dieser Zoll uns und der Stadt zu äussersten Vorderben gelangt, indem die Stadt von allerlei Handels- und Fuhrleuten etzlich gemieden, auch durch der anstossenden Chur- und Fürsten Städt, Fleck und Dörfer umbfahren und dadurch die Handelsleut, Handwerker, Gastgebere und andere bei uns gesteckt, und dargegen solches allein den Benachbarten zu Aufnehmen, uns und den unsern aber zu Untergang gebaret, [wie auch nit die Gewerb bei der Stadt allein also unter den Burgern derhalben gehindert, sondern auch dieser Unrat daraus ferner gefolgt, wann die im heiligen Reich Gesessene bei uns, einer Vorpfändung vom heiligen Reich zu der Kron Beheim, der Zöll und Maut wider alt Herkommen und Privilegia nit enthebt, seind die unsern hinwieder mit Zoll im Reich belegt worden, und weil es den unsern unerschwinglich, haben sie deswegen von ihren Handtierungen als Handelsleut ablassen müssen, also do vor Jahren erfahrne und wohlhabende Burgere und Handelsleut die Meng, so nach Frankfurt, Leipzig, Liebick*) und andern Handels- und furnehmen Städten gehandelt, bei uns gewesen, ist anitzo nit einer derselben zu befinden. Darumben obwohl angehörter Zoll nit allein bei der Stadt uns und der Burgerschaft, sondern auch im heiligen Reich und an allen Orten und Gewerben zu Abbruch und Schaden gelangt, so haben doch bishero E. Kais. Mt. gnädigiste Resolution uber stetigs Sollicitieren wir nit bekommen, noch die Einstellung des Zolls erlangen mögen, daher dann gemeiner Stadt Abnehmen und eingewachsene Armuth gross erfolgt und weiter derselben Untergang, do solcher nit eingestellt, leichtlich offenbaret. Und vor das letzte, so vorlauten auch unsere Privilegia, die wir nit allerdings gratis und umbsonsten und also mit Beschwerung und titulo oneroso wegen unser unterthänigisten Dienst und Treu erworben, auch von E. Kais. Mt. allergnädigist aus kaiserlicher und königlicher Macht und Mildigkeit confirmiert, in specie dahin, dass wir zu ewigen Zeiten aller Steuer, Bernhilfen und Auflagen sollen befreit sein und bleiben, deren wir uns dann bishero und noch gehalten, auch jederzeit von allen gewesenen Römischen Kaisern auch Beheimischen Königen dabei gelassen worden.

Also und in Ansehung vorerzählter Umbstände unsers Unvormögen, Schuldenlastes, obliegender Armuth, vorgestandenen Theuerung und Misswachs des lieben Getreides und dass bei gemeiner Stadt durchaus keine Gewerb, und des uf der Stadt und uns haftenden beschwerlichen Gränitzzoll und in Ansehung unser Privilegien und ander mehr Beschwerungen wir aus Noth bei Kais. Mt. mit abgehorter begehrter gutwilligen Hilf der zehen Tausend Thaler uns dieser Zeit durchaus verschont zu lassen unterthänigist zu bitten und gegen den Herren Commissarien in einige Vorwilligung nit einzulassen gute Ursachen. Aber ungeacht dessen allen, sonderlich unser wohlerworbenen Privilegien, doch unbegeben derselben, und damit E. Kais. Mt. uber unser Vormögen unser unterthänigiste Treu und Gehorsam

*) Lübeck.

zu sehen, und wir nit dohin zu beschuldigen, dass bei E. Kais. Mt. wir nichts leisten wollten, noch allein in Worten vor getreue Unterthanen zu rühmen geacht: also haben aus unterthänigister Treu, Gehorsam und aus gutem Willen, doch von unsern Privilegien, alten Herkommen in geringsten nit geschritten noch ichtwas damit nit begeben, gegen Ausgebung eines Revers und Compulsorials (damit wir solches bei den Unterthanen im Kreis und sonsten wieder einzubringen), wie E. Kais. Mt. auch gnädigist uns anmelden lassen, vor alle Hilf in ein Pausch bis uf gegenwärtig anno 81. Jahr und Zeit der geschlossenen Handlung (in Ansehung, dass wir niemals annuatim hievor gleich den loblichen Ständen contribuiert, sondern jedesmal bei ein Pausch vorblieben und hernacher, wann wir ein Hilf bewilligt, wieder etzlich Jahr frei gesessen,) E. Kais. Mt. sechs Tausend Gulden beheimisch, den Gulden zu sechsundfunfzig Kreuzern gerait, uf folgende Fristen unterthänigist zu geben gegen ernannten Herrn Commissarien erklärt und bewilligt, wollen dieselbe auch E. Kais. Mt. hiemit nochmaln unterthänigist thun, bewilligen, nämlich kunftig Galli dies ɔc 81. Jahrs 2000 fl., dann Jeorgi anno ɔc 82. wieder 1000 und Galli hernacher bemeltes 82. aber 1000 fl. und letztlich Jeorgi anno ɔc 83. aber 1000 fl. und Galli hernach angedeutes 83. Jahrs die letzten 1000 fl., damit also die 6000 fl. ersetzt.

Und wie nun uber unser Vormögen wir uns hierin unterthänigist bewilligt, also seind wir unterthänigist hoffend, E. Kais. Mt. geruhen unsern willfährigen unterthänigisten Gehorsam zu erkennen und uns bei dieser unser Bewilligung gnädigist vorbleiben zu lassen und uber Vormögen ferners nichts ufzulegen.

Und nachdem den Herren Commissarien allein die von uns vorgeschlagene Fristen der Auszahlung nit annehmlich sein wollen, auch derhalben an E. Kais. Mt. uns remittiert, uns aber eine oder die andere Frist eher zu erlegen unmöglich, in Ansehung, dass es allererst unterschiedlich uf die im Kreis gesessene Personen angelegt und colligiert werden muss, und von den Burgern und Unterthanen, so zuvor in äusserster Armuth haften, solches schwerlich einzubringen: als ist unser unterthänigist Bitten E. Kais. Mt. geruhen genädigist uns uber unser Vormögen weiter nichts ufzulegen und bei diesen bewilligten Fristen vorbleiben zu lassen.

Und neben dem sollen E. Kais. Mt. wir unterthänigist zu erindern nit umbgehen, nachdem der in Gott seligist ruhenden Röm. Kais. Mt. weiland Kaiser Maximiliano, E. Kais. Mt. geliebsten Herrn Vatern, unserm allergnädigisten Herrn, hochloblichster Gedächtnus, wir in vorschienen ɔc 72. Jahr 3000 fl. gegen einer des Herrn Renntmeisters Wolf Schelhamers uf beschehene Auszahlung gegebenen Recognition vorgeliehen, dass solche bis uf gegenwärtige Zeit uns nit wieder erlegt oder ausgezahlt, wir auch solche 3000 fl. ander Ort ufgeborgt und bishero vorzinsen müssen und über 1620 fl. Zins erlegt, dass die Summa 4620 fl. worden. Wann nun in unserm Vormögen nit ist, ein solche Summa Geldes ersetzen zu lassen, zu dem aber E. Kais. Mt. gnädigist nit gemeint, dass wir hierunter einigen Einbuss tragen sollen noch derhalben zu Schaden gelangen, und auch uf E. Kais. Mt. wegen derselben geliebsten Herrn Vatern diese Schulden gelanget, und damit derselben wir hinwieder Erstattung bekommen mögen, ist unser unterthänigist Bitten, E. Kais. Mt. geruhen gnädigist bemelt aussenständig Anlehen an den hiemit bewilligten 6000 fl. abkürzen zu lassen. Und im Fall E. Kais. Mt. gnädigist nit gemeint, weil dieses die erste unsere Bewilligung, das Ablehen bemelter Summa Geldes davon abkürzen zu lassen, geruhen E. Kais. Mt. gnädigist, dass doch in anderweg in kunftig wir derselben Erstattung, Auszahlung, Ergötzung und Wiederkehr haben mögen. Und weil insonsten wir und gemeine Stadt sampt den Inwohnern des Kreis in höchsten Unvormögen, Schuldenlast, Armuth, Unvormögen und täglicher Bedrangnus von den Benachbarten haftend sein, neben dem auch durch den ein Zeit gewährten kaiserlichen Gränitzzoll, do solcher nit abgestellt, in äusserst Vorderben und Untergang gebracht, geruhen E. Kais. Mt. uns als getreue Unterthanen in gnädigist Bedenken und Schutz zu nehmen und nunmaln gnädigist zu befehlen, damit obangezogener beschwerlicher Zoll inhalt unser Privilegien

von gemeiner Stadt abgewandt und gemeine Burgerschaft und die Inwohner des Kreis ihrer Privilegien sich in und ausser den Kreis zu freuen, derselben auch in der Stadt und zuvorderst dem heiligen Röm. Reich zu gebrauchen und fruchtiglich genossen zu empfangen und allgemach die Handtierung bei der Stadt wieder in Schwang und gemeine Burgerschaft und männiglich zu Aufnehmen gedeihe, damit in kunftig gegen E. Kais. Mt. wir und die unseren unsere Hilfen in vorfallenden Nöthen unterthänigist desto mehr zu erweisen Ursach und vormöglich gemacht, vornehmlich geruhen E. Kais. Mt. bei invorleibter unser bewilligten Hilf in Ansehung, dass uns unsers äusserst obliegenden Unvormögens, wie oben ausgeführt, ein mehrers oder ein anders zu willigen unmöglich, gnädigist vorbleiben zu lassen. Das, als getreuen Unterthanen zusteht und gebuhrt, ufn Fall der Noth mit Darstreckung Guts und Bluts unterthänigist umb E. Kais. Mt. zu vordienen seind wir unterthänigist willig. Und geruhen E. Kais. Mt. unser gnädigister Kaiser und Herr zu sein und bleiben. Datum den 23. Februarii anno ɔc 81. Euer Röm. Kais. Mt. alleruntertbänigist und gehorsamiste die von der Ritterschaft des Egrischen Kreis, dann Burgermeister und Rath der Stadt Eger.

---

19. Císař Rudolf II. Joachymovi Novohradskému na Buštěhradě, purkrabí Karlštejnskému, a Bernhartovi Hodějovskému z Hodějova, aby na půjčených mu 27.200 kop míš. Jaroslavu Smiřickému z Smiřic zápis na některé dědiny panství královských, Brandejsa a Přerova, do desk zemských vložili.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1581, 27. února. — Kvat. fial. rel. 1575—82, č. 46, f. O. 12 v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf Druhý ɔc. Urození a stateční, věrní naši milí! Věděti vám milostivě dáváme, že jsme se s urozeným Jaroslavem Smiřickým z Smiřic na Kostelci nad Černými lesy, maršálkem dvoru našeho v království Českém, věrným milým, strany sumy dvacíti sedmi tisíc a dvou set kop míšenských, každou kopu po třicíti groších a groš po sedmi penězích bílých, anebo českých, počítajíc, kterúž za námi dckami zemskými na jistých vesnicech a gruntech panství našich Brandejského a Přerovského ujištěnú v sobotu po neděli postní, jenž Reminiscere slove (5. března), léta pominulého osmdesátého jmá, tak narovnati ráčili, že on Jaroslav Smiřický z poddané volnosti a lásky takových dvaceti sedmi tisíc a dvou set kop míšenských od svatého Jiří nejprvé příštího do roka pořád zběhlého, to jest do svatého Jiří když se psáti bude léta ɔc osmdesátého druhého, při nás zanechati a ji nevyzdvihovati připověděl, toliko aby[chom] mu na takovou sumu podle obyčeje zemského a formy i pořádku desk zemských zápis na vsech a dědinách našich, jmenovitě na vsi Šestajovicích a dvoru poplužním, vsi Horušanech, vsi Vyšehrovicích, vsi Kozovazích, vsi Vikani, vsi Tatcích, vsi Třebestovicích, vsi Bříství a vsi Velence ku panství našim Brandejsskému a Přerovskému náležejících, obnoviti ráčili. I přijímajíce takovou poddanou volnost jeho od něho vděčně, a že jest od ouroku polouletního, který by mu se při tomto svatém Jiří nejprvé příštím z té sumy dáti dostal, dobrovolně upustil, takových dvaceti sedm tisíc dvě stě kop míšenských na výš oznámených dědinách našich znova zapisovati a pojišťovati ráčíme. Protož k takového zápisu a ujištění jménem a na místě našem dckami zemskými učinění a obnovení vás za relatory tímto listem naším obzvláštně nařizujem, milostivě poroučejíce, abyste ke dckám zemským s psaním naším ouředníkuom menším Pražským desk zemských svědčícím došli ɔc. Dán na hradě našem Pražském v pondělí po neděli postní Oculi léta ɔc osmdesátého prvního.

---

20. Rudolf II. Joachymu Novohradskému z Kolovrat a Bernartovi Hodějovskému z Hodějova, aby Jaroslavovi Smiřickému z Smiřic darovaných 2000 tolarů na vsi Horušanech, zboží královském, dskami zemskými ujistili.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1581, 28. února. — Kvat. fial. rel. 1575—82, č. 46, f. O. 13. v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf Druhý oc. Urozený a statečný, věrní naši milí! Věděti vám milostivě dáváme, že jsme urozenému Jaroslavovi Smiřickému z Smiřic a na Kostelci nad Černými lesy, radě a maršálku dvoru našeho v království Českém, věrnému milému, pro jeho stálé, dávní a věrné služby, kteréž jest, slavných pamětí, císaři Ferdinandovi a císaři Maximilianovi, toho jména Druhému, panu dědu a panu otci našim nejmilejším, i nám vždycky rád činil a ještě činiti nepřestává, a napotom tím lépeji aby činiti mohl, dva tisíce tolaruov anebo kop míšenských z milosti darovati ráčili, tak a na ten spůsob, aby mu taková suma dckami zemskými na vsi naší Horušanech a jejím příslušenstvím ujištěna, a od svatého Jiří nejprvé příštího v roce pořád zběhlém, totiž o svatém Jiří, když se psáti bude léta oc osmdesátého druhého, dána a zaplacena byla, však bez ouroku, pod pokutou uvázáním se v túž ves a příslušenství její jedním komorníkem Pražským pro neplnění. Protož vás k vykonání takového na místě našem dckami zemskými ujištění za relatory tímto listem naším obzvláštně nařizujem, milostivě poroučejíc oc. Dán na hradě našem Pražském v outerý po neděli postní Oculi léta oc osmdesátého prvního.

---

21. Císař Rudolf II. nařizuje Zdeňkovi z Vartmberka na Banově, hejtmanu Nového města Pražského, a Hertvíku Zejdlicovi z Šenfeldu na Zvoliněvsi, vrchnímu hejtmanu panství královských v Čechách, aby Janu Malovcovi z Malovic dvě vesnice, Hořejší a Dolejší Lidmani, kteréž mu byl prodal, do desk zemských zapsati dali.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1581, 1. března. — Kvat. fial. rel. 1575—82, č. 46, f. O. 2. v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf Druhý oc. Urozený a statečný, věrní naši milí! Věděti vám milostivě dáváme, že jsme z plnosti moci, jakožto král Český, statečnému Janovi Malovcovi z Malovic na Kamenici, věrnému našemu milému, dvě vesnice zápisné Hořejší a Dolejší Lidmani s dvory kmetcími, s dědinami, lukami, s platy, s kuřaty, s pastev (sic), s mejtem v Hořejší Lidmani, s podacím kostelním, robotami a jinými povinnostmi, s lidmi osedlými i neosedlými, aneb z těch gruntuov zběhlými, i se vší zvolí a plným panstvím i všelijakým od starodávna příslušenstvím, nic ovšem nevymíňujíc, tak a v témž právě, v týchž mezech a hranicích, v nichž ty vesnice s jich příslušenstvím záleží, za pět set padesáte kop grošuov českých (kteréž na dva terminy, totiž nyní při vkladu tři sta kop grošuov a při svatém Havle nejprvé příštím vostatních dvě stě padesáte kop grošů českých položiti a zaplatiti má), dědičně pustiti a prodati ráčili; tak a na ten spůsob, kdež jsou jmenované vesnice s jich příslušenstvím někdy byly duchovní a zápisné, že již dále, na budoucí a věčné časy, nemají slouti a býti zápisné ani duchovní než dědičné, jako jiní dědiční statkové v tomto království jsou. oc. A takové vesnice jemu Janovi Malovcovi (ač by z nich na díle neb docela vyveden byl) statky našimi, které nyní máme, aneb budoucně míti budeme, spravovati ráčíme třetinou vejš, jakž země Česká za právo jmá. Protož vám poroučíme oc. Dán na hradě Pražském v středu po neděli postní Oculi léta oc osmdesátého prvního.

---

22. *Rudolf II. poroučí Zdeňkovi z Vartmberka a Burianovi Trčkovi z Lípy na Světlé nad Sazavou, podkomořímu království Českého, aby smlouvu mezi převorem i vším konventem kláštera Strahovského a Jakubem Bervekem z Kunvaldu, registratorem při komoře České, učiněnou, kterouž jmenovaný konvent prodal mu ves Vysoký Oujezdec za 487 kop 30 gr. česk., do desk zemských vložili.*

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1581, 6. března. — Kvat. fial. rel. 1575—82, č. 46, f. O. 7. v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf Druhý ɔc. Urozený a statečný, věrní naši milí! Jakož jsou velebný a ctihodný Matiáš opat, převor a všecken konvent kláštera Strahovského, jinak hory Sion, s slovutným Jakubem Bervekem z Kunvaldu, registratorem naším při komoře České, věrným milým, smlouvu učinili o ves řečenú Vysoký Oujezdec, k témuž klášteru přináležející, tak že jsou jemu Jakubovi Bervekovi a jeho dědicuom dotčenú ves, s jejím od starodávna příslušenstvím, za čtyry sta vosmdesáte sedm kop třiceti grošuov českých dědičně prodali, jakž táž spečetěná smlouva, kteréž datum léta Páně tisícého pětistého osmdesátého den svaté Lucie (13. prosince), to vše s jistými vejminkami v sobě šíře obsahuje a zavírá. I jsouce za to od obojí strany, totiž těch duochovních nadepsaného kláštera i také jmenovaného Jakuba Berveka, abychom k takové smlouvě naše milostivé povolení dáti ráčili, netoliko poníženě prošeni, ale uznávajíc to také s dobrým a užitečným toho kláštera býti: protož jsme z mocnosti naší královské v Čechách k tomu své milostivé povolení dáti ráčili, a tímto listem naším takovú smlouvu ve všech artikulích, punktích, klauzulích a jejím znění stvrzujíc a schvalujíc poroučeti vám ráčíme ɔc. Dán na hradě našem Pražském v pondělí po neděli postní Laetare léta ɔc osmdesátého prvního.

---

23. *Stavové na sněmu shromáždění přijali Jana z Manryku za obyvatele království Českého.*

1581, 9. března. — Kvat. fial. rel. od 1575 do 82, č. 46, f. O. 4. v král. česk arch. zemsk.

Ve čtvrtek po neděli družebné. Páni JJMti, rytířstvo, Pražané a jiní poslové z měst království Českého, jakož jsou na sněmu obecním, kterýž držán byl na hradě Pražském léta osmdesátého prvního v pondělí po neděli postní Invocavit, za obyvatele království tohoto Českého přijíti ráčili Jana z Manryku [.....]*) na takový způsob, aby on povinnost všecku, kteráž králi JMti a stavuom království tohoto náleží, jako jiní obyvatelé, podle zřízení zemského o cizozemcích, když se do země přijímati mají, učinil, a jakž pořádek království Českého a desk jest, v tom se ve všem zachoval, řád a právo podnikal, ničímž se nevymlouvajíc ani zastírajíc. S takovouto při tom další vejminkou, že on nadepsaný Jan z Manryku i s dědici svými má a povinen jest, tak jakž v tomto království od starodávna bývalo i také zřízením zemským a předešlými sněmy vyměřeno jest, u víře pod jednou aneb pod obojí způsobou přijímajících se srovnati a spravovati a jináče nic.

Relatorové na to byli jsou při přítomnosti nejvyšších ouředníkův zemských Bohuslava Felixa Hasištejnskýho z Hasištejna a z Lobkovic na Líčkově a Chomútově, nejvyššího komorníka království Českého, Adama z Švanberka na Přindě a Volši, nejvyššího sudího království Českého, z pánuov, a Michala Španovskýho z Lysova a na Pacově, JMCské rady a nejvyššího písaře království Českého z vladyk, v přítomnosti úředníkův Pražských menších desk zemských Václava Šturma z Hyršfeldu a na Komořankách, místosudího království Českého, Viléma Vostrovce z Kralovic ɔc, místopísaře království

*) V původním ruk. nevypsáno.

Českého, Bohuslava Mazance z Frimburku a na Slatinanech, písaře menších desk zemských: Vilém z Rožmberka a na Českém Krumlově, správce a vladař domu Rožmberského, JMCské tejná rada a nejvyšší purkrabě Pražský, Ladislav starší z Lobkovic na Chlumci a Jistebnici, nejvyšší hofmistr království Českého, Joachym Novohradský z Kolovrat na Košatkách a Buštěhradě, purkrabě Karlštejnský, Jaroslav z Smiřic a na Kostelci nad Černými lesy, JMCské dvoru maršálek v království Českém, Jiří Bořita z Martinic a na Smečně, Jaroslav Lipštejnský z Kolovrat na Petršpurce a Rabštejně, Dolních Luožic landfojt, Jiří z Valdštejna a na Hostinném, z pánuov; Burian Trčka z Lípy a na Světlé nad Sazavou, podkomoří království Českého, Jan Vchynský ze Vchynic na Nalžovech a Karlšperce (sic), purkrabě Karlštejnský, Albrecht Kapoun z Svojkova a na Hlušcích, purkrabě kraje Hradeckého, Bernart starší z Hodějova na Lčovicích a Tloskově, Jan Dohalský z Dohalic a na Veselí, JMCské rada, Jan Markvart z Hrádku a na Nekmiři, Jan Dobřenský z Dobřenic a na Dobřenicích, z vladyk; jsouce na to z plného sněmu obzvláštně vysláni. Stalo se ve čtvrtek ut supra.

---

24. *Stavové na sněmu shromáždění přijali Oktaviana Spinule za obyvatele království Českého.*

1581, 9. března. — Zápis český v kvat. fial. rel. od 1575 do 82, č. 46. f. O. 5. v král. česk. arch. zemsk.

---

25. *Stavové na sněmu shromáždění přijali za obyvatele království Českého Jetřicha Šverína z Šverínu.*

1581, 9. března. — Zápis český v kvat. fial. rel. od 1575 do 82, č. 46. f. O. 6. v král. česk. arch. zemsk.

---

26. *Stavové na sněmu shromáždění přijali za obyvatele království Českého Adolfa Hoga z Hogenu.*

1581, 9. března. — Zápis český v kvat. fial. rel. od 1575 do 82, č. 46, f. O. 6. v král. česk. arch. zemsk.

---

27. *Všichni tři stavové na sněmu shromáždění dávají plnou moc nejvyšším úředníkům a soudcům zemským, aby v příčině jednání o meze a hranice s okolními zeměmi komisaře voliti a listy mocné pod pečetí zemskou vydati mohli.*

1581, 9. března. — Kvat. fial. rel. od 1575 do 82, č. 46, f. O. 7. v král. česk. arch. zemsk.

Páni JJMti, rytířstvo, Pražané a jiní poslové z měst, všickni tři stavové království Českého na sněmu obecním, kterýž držán byl na hradě Pražském léta oc osmdesátého prvního v pondělí po neděli Invocavit, ráčili moc dáti nejvyšším ouředníkuom a soudcím zemským a tímto sněmem dávají, poněvadž na několika místech s některými kórfiršty, knížaty a zeměmi okolními o meze a hranice odporové jsou, aby, když by koli JMCská snesouce se s kterýmkoli kórfirštem, knížetem neb zemí, buď přátelským nebo soudnejm spůsobem vo týž meze jednání míti ráčil, aby nejvyšší úředníci a soudcové zemští, jsouc od JMCské obesláni, což by nejlepšího a nejužitečnějšího strany těch mezí království tomuto bylo, se mohli s JMCskou snésti, komisaře na hranice voliti, listy mocné od země pod pečetí zemskou jim poručiti vydati mohli a moc měli, nejináč než jako by se to všecko na obecním sněmě dálo. K kterýmžto listuom mocnejm nejvyšší písař království Českého, když by mu od nejvyšších úředníkuov a soudcuov zemských oznámeno bylo, kolikrátkoli by z strany týchž mezí a hranic potřeba byla, pečeť zemskou přitisknouti má.

Poslové na to byli sou z plného sněmu při přítomnosti nejvyšších ouředníkův zemských Bohuslava Felixa, nejvyššího komorníka království Českého, Adama z Švamberka, nejvyššího sudího království Českého, z pánuov, a Michala Španovskýho z Lysova, nejvyššího písaře království Českého, z vladyk, v přítomnosti úředníkův Pražských menších desk zemských Václava Šturma, místosudího království Českého, Vilíma Vostrovce, místopísaře království Českého, Bohuslava Mazance ↄc ut supra: Vilém z Rožmberka ↄc, nejvyšší purkrabě Pražský, Ladislav starší z Lobkovic, nejvyšší hofmistr království Českého, Joachym Novohradský z Kolovrat, purkrabě Karlštejnský, Jaroslav z Smiřic a na Kostelci nad Černými lesy, JMCské dvoru maršálek v království Českém, Jiří Bořita z Martinic a na Smečně, Ladislav mladší z Lobkovic na Zbiroze a Trenčíně, Adam z Újezdce a z Kunic ↄc, z pánuov; Burian Trčka z Lípy ↄc, podkomoří království Českého, Jan Vchynský, purkrabě Karlštejnský, Albrecht Kapoun, purkrabě kraje Hradeckého, Bernart starší z Hodějova a na Tloskově, Beneš Kdulinec z Vostromíře ↄc, Jan Kapoun z Svojkova a na Barthoušově, Jindřich Dobřenský z Dobřenic Čáp a na Vale nad Labem, z vladyk; jsouce na to z plného sněmu zvláště vysláni. Stalo se ve čtvrtek ut supra.

---

28. *Všickni tři stavové povolení své k tomu dávají, aby Jiřík Pruskovský z Pruskova císařem Maximilianem za věrné služby darovaného mu domu na hradě Pražském užiti mohl.*

1581, 9. března. — Kvat. fial. rel. od 1575 do 82, č. 46, f. O. 10. v král. česk. arch. zemsk.

Páni JJMti, rytířstvo, Pražané a jiní poslové z měst, všickni tři stavové království Českého na sněmu obecním, kterýž držán byl na hradě Pražském léta ↄc osmdesátého prvního v pondělí po neděli postní Invocavit, na snažnou žádost Jiříka Pruskovského z Pruskova a na Starém Hradě, JíMti císařové hofmistra, k tomu své povolení dávají: jakož jest týž Jiřík Pruskovský na všecky tři stavy království Českého vznesl, že jest jemu někdy, slavné paměti, císař Maximilian, jakožto král Český, za jeho věrné a platné služby dům na hradě Pražském ležící k dědictví dědičně dáti a to listem svým císařským stvrditi ráčil, aby téhož domu k dědictví dání od JMCské, slavné paměti, císaře Maximiliana, jakožto krále Českého ↄc, tak jakž jemu list na to daný svědčí, užiti mohl a užil.

Poslové na to z plného sněmu byli sou při přítomnosti nejvyšších úředníkuov zemských Bohuslava Felixe Hasištejnskýho z Lobkovic na Chomútově, Líčkově a Felixpurku, nejvyššího komorníka království Českého, Adama z Švanberka na Přindě a Volši, nejvyššího sudího království Českého, z pánuov, a Michala Španovského z Lysova na Pacově, nejvyššího písaře království Českého, z vladyk, v přítomnosti úředníkuov Pražských menších desk zemských Viléma Vostrovce z Kralovic ↄc, místopísaře království Českého, a Bohuslava Mazance z Frimburku a na Slatinanech, písaře menších desk zemských: Vilém z Rožmberka a na Českém Krumlově, správce a vladař domu Rožmberského, nejvyšší purkrabě Pražský, Ladislav starší z Lobkovic na Chlumci a Jistebnici, nejvyšší hofmistr království Českého, Joachym Novohradský z Kolovrat na Košatkách a Buštěhradě, purkrabě Karlštejnský, Jaroslav z Smiřic a na Kostelci nad Černými lesy, JMCské dvoru maršálek v království Českém, Jaroslav Libštejnský z Kolovrat na Petršpurce a Rabštejně, JMCské rada a Dolních Luožic landfojt, Adam z Šternberka a na Sedlci, JMCské rada, Krištof mladší z Lobkovic a na Tejně Horšovském, JMCské komorník, z pánuov; Burian Trčka z Lípy a na Světlé nad Sazavou, podkomoří království Českého, Jan Vchynský ze Vchynic na Nalžovech a Karlšperce (sic), purkrabě Karlštejnský, Hertvík Zejdlic z Šenfeldu a na Zvoliněvsi, JMCské rada a hejtman vrchní panství JMCské, Vilém starší z Malovic, nejvyšší berník a colmistr království Českého, Adam Šlibovský z Skřivan a na Šlibovicích, Jindřich Dobřenský z Dobřenic Čáp a na Valích nad Labem; jsouce na to z plného sněmu zvláště vysláni. Stalo se ut supra.

---

29. *Rudolf II. Joachymovi Novohradskému a Janovi staršímu Vratislavovi z Mitrovic na Litni, aby Janu Koudelovi z Žitenic dvůr Skovice v kraji Čáslavském, kterýž mu byl císař prodal, do desk zemských vepsán byl.*

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1581, 10. března. — Kvat. fial. rel. 1575—82, č. 46, f. O. 16.' v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf Druhý ꝯc. Urozený a statečný, věrní naši milí! Věděti vám milostivě dáváme, že jsme z plnosti moci, jakožto král Český, slovutnému Janovi Koudelovi z Žitenic na Řečicích, věrnému našemu milému, dědiny naše zápisné, totiž dvuor řečený Skovice v kraji Čáslavském ležící, s dědinami, s lukami, s rybníky i se vším jeho od starodávna příslušenstvím, tak a v témž právě, v týchž mezech a hranicích, v nichž týž dvuor s jeho příslušenstvím záleží, a on sám posavad v držení a užívání byl, nic ovšem nevymíňujíc, za patnácte set padesáte kop grošuov českých (kteréž na dva terminy, totiž při svatém Jiří nejprvé příštím sedm set padesáte kop grošuov českých a při svatém Havle též nejprvé příštím vostatních vosm set kop grošuov českých položiti a zaplatiti má), dědičně pustiti a prodati ráčili; tak a na ten spůsob, kdež jest jmenovaný dvuor s jeho příslušenstvím někdy byl duchovní a zápisný, že již dále na budoucí a věčné časy nemá slouti a býti zápisný ani duchovní než dědičný ꝯc. Dán na hradě našem Pražském v pátek po neděli postní Laetare léta ꝯc osmdesátého prvního.

---

30. *Císař Rudolf II. žádá bratra svého arciknížete Arnošta za dobré zdání, má-li se vojsku na hranicích báňských měst v Uhřích pouze penězi platiti, jak to stavové čeští žádají, anebo má-li se výplata penězi a suknem díti, jakož i při jiných posádkách se děje.*

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1581, 11. března. — Orig. v arch. min. fin. ve Vídni.

Rudolf der Ander, u. s. w. Durchleuchtiger, hochgeborner, freundlicher geliebter Bruder und Fürst! Euer Lieb werden sich sonder Zweifels brüderlich und freundlich erindern, was bisher der ungerischen Granitzbezahlung halben, ob nämblich dieselb nach Gelegenheit gegenwärtiges Stands allein mit barem Geld oder mit Geld und Tuch zugleich beschehen möcht, vor Bedenken und Difficultates fürgefallen. Nun wöllen wir aber E. L. gnädiger und freundlicher Meinung nit bergen, dass die Ständ unserer Kron Beheimben nochmals der unterthänigisten Meinung sein, die bergstädterischen Granitzen hinfüro allein mit barem Geld zu bezahlen. Dieweil wir aber jederzeit, wie auch noch, die genädigiste Fürsorg tragen, dass es bei den Kriegsleuten auf den oberungerischen und andern Gränitzen, alldo bisher die Tuchbezahlung im Brauch gewest, auch umb des augenscheinlichen Mängels willen besorglich noch nit zu verändern oder zu verbessern sein wirdet, ein Schwierigkeit und allerlei Ungelegenheit verursachen möcht, so gesinnen wir an E. L. gnädiglich begehrend, sie wollten, im Fall sie es also für ein Nothdurft befinden werden, den edlen unsern Rath, Feldobristen im obern Kreis unserer Kron Ungern und lieben getreuen Hansen Rueber zu Püchsendorf Freiherrn, nothdürftig hierüber vernehmben und uns nach gehaltner Berathschlagung dero brüderliches Gutachten darauf zukummen lassen, ob auch auf diesen Fall das Kriegsvolk auf den andern Gränitzen in Sorgen und gebührlichem Gehorsam erhalten und diese ungleiche Bezahlung nit etwo ein Unordnung und andere Beschwer verursachen, oder was uns diesfalls zu thuen sein möcht. Daran erzeigen uns E. L. ein angenehmbes Gefallen und sein derselben mit kaiserlichen Gnaden und brüderlichen Hulden allzeit wohl gewogen. Geben auf unserm küniglichen Schloss Prag den eilften Tag Martii anno ꝯc. im einundachtzigisten, u. s. w.

---

31. Usnešení sněmu obecního, jenž zahájen byl dne 14. února a zavřín dne 13. března 1581.)*

MS. původních zápisů deskových v král. česk. arch. zemském s nápisem „Červení sněmové od 1541 do 1582.“

Tito artikulové na sněmu obecném, kterýž držán byl na hradě Pražském léta Páně tisícího pětistého osmdesátého prvního v pondělí po neděli Invocavit a zavřín téhož léta v pondělí po neděli smrtedlné, ode všech tří stavův království Českého svoleni a zavříni jsou.

Jakož jest nejjasnější a nejnepřemoženější kníže a pán, pan Rudolf Druhý, volený Římský císař, Uherský a Český ɔc král ɔc, pán náš nejmilostivější, z mnohých a vysoce duoležitých příčin a potřeb JMCské a zemí JMti se dotýkajících sněm obecní království tohoto Českého rozepsati a k jistému času na hradě Pražském položiti ráčil, na kterýžto sněm když jsou se všickni tři stavové království tohoto Českého sjeli, i JMCská jsa v nemalém nedostatku zdraví svého postaven a obeslav některé osoby z nejvyšších ouředníkuov zemských k sobě, milostivě toho žádostiv býti ráčil, poněvadž pro týž nedostatek zdraví JMCské možné není při předložení sněmovním osobně býti, aby stavové království tohoto JMCskou při sobě poddaně omluvna měli, a při tom jakž k předložení sněmovnímu, tak k jednání dalšímu aby stavové přistoupili: nad kterýmžto nedostatkem zdraví JMCské stavové království tohoto poddanou a srdečnou lítost majíce, věrně toho JMCské nepřejíce, od pána Boha všemohoucího toho žádají, aby jeho svatá božská milost JMCskou k brzkému, dokonalému a dobrému zdraví přivésti a v tom za mnohá léta zachovati ráčil; a tak, majíce zření k takovému nedostatku zdraví JMCské, podle milostivé žádosti i také napomenutí JMti a zvláště poněvadž JMCská v tom se milostivě ohlásiti ráčil, že to nemá býti k ujmě starobylým dobrým pořádkům království tohoto, na tento čas předložení sněmovní bez přítomnosti osoby JMCské sobě přečísti dali a k dalšímu uvážení toho, ačkoli-

31. Beschluss des böhmischen Landtags, der am 14. Februar 1581 auf dem Prager Schlosse eröffnet und am 13. März desselben Jahres geschlossen wurde.

Gleichzeitige Copie im k. k. Reichsfinanzarchiv in Wien.

Nachdem der allerdurchleuchtigist Kaiser auch zu Hungern und Beheimb König, unser allergnädigister Herr, aus hoch angelegenen Ursachen und Nothdurften einen gemeinen Landtag in diesem Künigreich Beheimb auf einen bestimmten Tag aufs Prager Schloss ausgeschrieben und anstellen lassen, auf welchen Landtag alle drei Stānd dieses Künigreichs erschienen, und sintemal Ihr Kais. Mt. mit Leibsschwachheit behaftet, haben Ihr Mt. etliche Personen aus den obristen Landofficieren zu sich erfordert und gnädigist begehrt, dieweil Ihr Kais. Mt. ihrer Leibesschwachheit halben dem Landtagsfürtrag personlichen nit beiwohnen können, die Stānd wollten Ihr Mt. hierinnen in Unterthänigkeit für entschuldigt halten und vermög der Landtagsproposition zur Handlung greifen, ob solcher Ihrer Kais. Mt. Schwachheit haben die Stānd dieses Königreichs ein herzliches Mitleiden und vergunnen solches Ihrer Mt. gar nit, sondern bitten und begehren, Gott der Allmächtige wolle Ihrer Mt. zu guter beständiger Gesundheit wiederumben verhelfen und darinnen viel Jahr lang erhalten: als haben die Stānd in Ansehung Ihrer Kais. Mt. Leibsschwachheit und derselben gnädigisten Begehren und Ermahnung, insonderheit aber, dass sich Ihr Kais. Mt. hierin gnädigist erklärt, dass solchs dieses Künigreichs alten guten Gewohnheiten und Gebräuchen ohn Nachtel und Schaden sein solle, derzeit in Abwesenheit Ihrer Mt. Person ihnen die Landtagsproposition fürlesen lassen und seind noch-

*) Sněm r. 1582 rozepsán byl ke dni 13. února, zahájen však byl teprvé dne 14. t. m. čtením proposice královské.

věk ta věc v tomto království nemnoho bývala, jsou přikročili. Omluvu pak JMCské, kterouž jest JMt v předložení svém, i také skrze nejvyšší ouředníky zemské učiniti ráčil v tom, proč JMCská k tomu času, k kterémuž tak soud zemský podle zřízení zemského vyměřený jest připadl, sněm položiti a rozepsati ráčil: stavové království tohoto porozuměvše tomu, ačkoli to poznávají, že na tento čas z připadlých příčin tomu se místo dáti musí, však na tom se JMCská s stavy milostivě snésti ráčil, že na to milostivou paměť míti ráčí, aby v časích budoucích při rozpisování a pokládání sněmuov soudům pořádným se překážka nedála. A poněvadž všickni tři stavové některé pilné a potřebné artikule jich obecní před sebou jsou měli, o kteréž jsou se přede všemi jinými věcmi mezi sebou rádi namluviti chtěli, však vždy prohlídajíce a na paměti majíce, aby JMCské v tomto nedostatku zdraví mnohým jednáním nestížili, tak jsou toho na ten čas všeho pominuli. Však na tom JMCská s stavy se jest milostivě snésti ráčil, aby při budoucím nejprvé příštím sněmu přede všemi jinými věcmi na artikule jich obecní nastoupeno, o ně jednáno, uvažováno, i na místě postaveno bylo.

mals (ungeacht, dass solches in diesem Künigreich nit viel bräuchlichen) zu ferrer Berathschlagung geschritten. Es haben die Stänð der Kais. Mt. Entschuldigung, welche Ihr Mt. in ihrem Fürtrag sowohl durch die obristen Landofficier eingewendet, aus was Ursachen Ihr Kais. Mt. gleich zu dieser Zeit, allda das Landrecht vermög der Landsordnung eingefallen, den Landtag angesetzt und ausgeschrieben, vernommen, und ob sie wohl vermerken, dass man diesmal demselben stattgeben muss, jedoch haben sich Ihr Kais. Mt. mit den Ständen dahin verglichen, dass Ihr Kais. Mt. darauf gnädigist bedacht wollen sein, damit in künftigen Zeiten mit Ausschreibung und Ansetzung der Landtäg den ordenlichen Rechten kein Verhinderung zugefügt werde. Und demnach alle drei Ständ etliche ihre gemeine angelegne nothwendige Artikel für ihnen gehabt, von denen sie vor allen andern Sachen mit einander Unterredung halten wöllen, aber in Betrachtung dessen, damit sie Ihre Kais. Mt. in solcher Leibsschwachheit mit vielen Handlungen nit belästigen, haben sie solche derzeit unterlassen, jedoch haben sich Ihr Kais. Mt. mit den Ständen dahin verglichen, dass solche ihre gemeine Artikel bei nächstkünftigem Landtag vor allen andern Sachen sollen vorgenommen, tractiert, berathschlagt und erörtert werden.

Svolení berně domovní z lidí poddaných osedlých na pomoc proti Turku.

A kdež pak JMCská ráčil jest v předložení svém sněmovním stavuom království tohoto milostivě ku paměti přivésti, co jest jim na předešlých minulých sněmích obecních strany nastávajícího nebezpečenství od dědičného a krve křesťanské žíznivého nepřítele Turka v jistých artikulích obšírně předloženo bývalo, což aby nyní opět široce opakováno a vypisováno býti mělo, toho se pomíjí, při tom JMCská stavuov milostivě žádaje, poněvadž pomoci na předešlém minulém sněmu obecním od stavů svolené na díle vyšly a již vycházejí, a JMCské bez přičinění a pomoci skutečné jich stavuov i jiných království a zemí, JMti věrných poddaných, možné by nikoli nebylo místa hraničná a pomezní v království Uherském proti tak veliké téhož nepřítele moci a jeho oukladným předsevze-

Und nachdem Ihr Kais. Mt. in ihrem Landtagsfürtrag den Ständen dieses Königreichs gnädigist zu Gemüth geführt, was ihnen auf vorgehenden Landtägen wegen der vorstehenden Gefährlichkeit von dem blutgierigen Erbfeind der Christenheit, dem Türken, in gewissen Artikeln mit weiterer Ausführung vorgetragen worden, welches anjetzo weitläufig zu wiederholen umbgangen, daneben Ihr Kais. Mt. an die Ständ gnädigist begehrt, dieweil die hievor von den Ständen auf gemeinem Landtag bewilligten Hilfen zum Theil allbereit ausgangen und ausgehen werden und Ihr Kais. Mt. ohn der Ständ und anderer Ihrer Mt. Künigreich und Lande auch derselben getreuen Unterthanen wirklichen Hilf und Zuthun keineswegs müglich wäre, die Gränitzort im Künigreich Hungern wider

tím (čehož jest se každého času obávati a to ustavičně na péči míti) zdržeti a obhajovati, protož JMCská stavů království tohoto milostivě žádajíc, aby přivedouce sobě ku paměti ty všeckny příčiny a potřeby, tak dobře své vlastní jako JMCské, a taková nebezpečenství při výš dotčených předešlých sněmích předložená, ty u sebe zdravě a bedlivě uvažovali a na pomoc bránění a zdržení již jmenovaných hranic v království Uherském, z této strany Dunaje proti markrabství Moravskému a knížetstvím Slezským, JMCské jistou sumu z domovní berně podle předešlého zpuosobu za jeden rok pořád sběhlý, na dva terminy rozdílně k spravení a vyplnění, z poddané lásky svolili. I na tom jsme se všickni tři stavové království tohoto snesli, neohlédajíce se na žádné ztížnosti, nouze a chudoby a mnohé nedostatky své a poddaných svých, majíce utrpení a křesťanskou lítost nad těmi soužených od nepřítele Turka křesťany a prohlédajíce k milostivé žádosti JMCské, však z své dobré a svobodné vuole, abychom pomoc, tak jakž předešlého roku berni z domuov z poddaných svých z sebe sebrali a k zemi složili. A protož předkem JMCská skrze hejtmany, ouředníky a purkrabě na panství JMCské nařiditi míti ráčí, též jedna každá osoba, pán a rytířský člověk i všecky osoby duchovní, tolikéž manové, dědinníci, dvořáci, nápravníci, cožkoli v městech, městečkách, vesnicích, aneb kde jinde na panstvích a statcích, lidí osedlých svých mají, z jednoho každého domu aneb chalupy, buď veliké aneb malé, v kterýchž lidé bydlí (krom samých kovářských, pastuších a ovčáckých chalupí, též lázní v městečkách, ve vsech, na kterýchžby hospodářové osedlí nebyli, aneb kteřížby od pánuov svých lhůtu ourokuov neplacení, ještě za příčinami škod jich jim se stalých, měli) aby jeden každý z těch nadepsaných osob za jeden rok pořád sběhlý po dvacíti groších českých dali a konečně vyplnili, však rozdílně: první díl na sv. Bartoloměje nejprv příštího, totiž z jednoho každého domu po desíti groších českých, a druhý díl při Hromnicích, též nejprvé příštích, po desíti groších českých, aby konečně dali a nejvyšším berníkuom na hrad Pražský odvedli. Při čemž jak se jeden každý strany přiznání a té berně dávání zachovati má, dole na-

des Erbfeinds grossen Gewalt und vortheilhaftigen Fürnehmen (dessen man sich alle Zeit zu befahren und alleweg in Acht zu haben) zu erhalten und zu beschützen: derwegen so begehren Ihre Kais. Mt. an die Ständ dieses Künigreichs gnädigist, sie wollten in Betrachtung und Erwägung aller derselben sowohl ihrer selbst eignen als der Kais. Mt. hoch angelegnen Nothdurften und Feindsgefahr, so ihnen auf vorgehenden Landtägen vorgetragen worden, zu Hilf, Rett- und Erhaltung mehrbemelter Gränitzen im Künigreich Hungern diesseits der Thunau gegen dem Markgrafthumb Mähren und Fürstenthümern Schlesien Ihrer Kais. Mt. ein gewisse Summa Haussteuer voriger Gestalt noch auf ein Jahr lang auf zwen unterschiedliche Termin zu erlegen und zu entrichten. Als haben wir alle drei Ständ unangesehen unserer und unserer Unterthanen vielfältige Beschwerungen, Jammers, Armuth und Unvermögens, sintemal wir mit denen vom Erbfeind bedrängten Christen ein christlichs Mitleiden tragen, uns dahin verglichen und in Ansehung Ihrer Kais. Mt. gnädigisten Begehrens aus freiem gutem Willen die Hilf und Steuer, wie verschienen Jahrs, von unsern Unterthanen einzubringen und zum Land zu erlegen bewilligt. Derwegen sollen zuvorderist Ihr Kais. Mt. auf dero Herrschaften Verschaff- und Verordnung thuen, sowohl auch sonsten ein jede Person vom Herrn- oder Ritterstand, auch alle Geistlichen zusambt den Lehensleuten und Erbsässen, wieviel sie etwan in Städten, Flecken und Dörfern oder andern Orten auf ihren Herrschaften und Gütern angesessene Unterthanen haben, damit aus einem jeden Haus, es sei gross oder klein, so bewohnet, ausgenumben der Schmiede-, Hirten- und Schäferhäusel auch der Bader in Flecken und Dörfern, welche unbewohnet, auch ausgeschlossen die Leute, welche von ihren Herrn genumbner und zugestandner Schäden halber von Feuer oder Ungewitter Befreiung haben, auf ein ganzes Jahr lang zu zwainzig weiss Groschen endlichen geben und entrichten sollen, und dies unterschiedlichen den ersten Theil auf Bartholomäi nächstkunftig, den andern auf hernachfolgende Lichtmess, jedesmals zu 20 w. G. zu entrichten und den obristen Steuereinnehmbern aufs

psáno jest. V tom dávání té pomoci proti Turku poddaní k ouřadu purkrabskému ani manové k purkrabství Karlštejnskému, ani žádní jiní, buď čížkoli, v království tomto vynímati se nemají.

Prager Schloss zu uberantworten. Hierin soll sich ein jeder nachfolgender Gestalt mit den Bekanntnusbriefen und in Reichung solcher Steuer verhalten, darinnen die zum Burggrafambt gehörigen Unterthanen, auch die Lehenleut zum Schloss Karlstein und andere Inwohner und Unterthanen dieses Künigreichs Beheimb nicht sollen ausgeschlossen sein.

Berně z panství Loketského, hrabství Kladského a krajiny Chebské.

Nicméně panství Loketské tolikéž povinni budou pomoci své berníkům a ne v jiná místa odvozovati. Hrabství a panství Kladské, podle uvolení svého, berni, tak jakž jsou léta tato pořád dávali, z lánuov dvojnásobně dáti mají, tak jakž o to s nimi Kladskými snešení se stalo. Též co se krajiny Chebské dotýče, všickni tři stavové tímto sněmem nejvyšším ouředníkům a soudcóm zemským moc dávají, aby při nejprvé příštím soudu zemském mohli osobu aneb osoby z stavů voliti a do kraje Chebského vypraviti, aby s obyvately téhož kraje o pomoc proti Turku předešlého roku zadržalou, i také coby tohoto roku dáti měli, jednati a na místě postaviti mohli. A ty oboje daně a pomoci, jakž z Kladska tak z krajiny Chebské, na dva terminy, jakž dotčeno jest, ne jinam, než nejvyšším berníkům zemským na hrad Pražský dány a spraveny býti mají.

Nichts minder wirdet auch die Herrschaft Elbogen schuldig sein, ihre Hilfen den Steuereinnehmbern und an keine andere Ort zu reichen, so soll auch die Grafschaft Glatz ihrer Verwilligung nach die Steuer, wie sie dieselbige dieses Jahrs nach einander entrichtet und mit ihnen derhalben Vergleichung beschehen, geben und entrichten. Was aber den Egerischen Kreis anlangt, geben alle drei Stände mit diesem Landtag den obristen Landofficierern und Rechtsitzern Gewalt, dass sie bei nägstkunftigem Landrechten eine oder mehr Personen deputieren und in Egerischen Kreis abfertigen mugen, mit den Inwohnern ermelts Kreis umb die verschienen Jahrs hinterhaltne Turkenhilf, auch was sie dieses Jahrs geben und reichen sollten, zu handeln und dasselbig mit ihnen an ein Ort zu bringen. Und diese beide Hilfen, wie von Glatz auch also aus dem Egrischen Kreis, sollen auf zwene Termin, wie gemelt, nindert anderstwohin als den obristen Steuereinnehmbern aufs Prager Schloss gereicht und erlegt werden.

Berně z Prahy a jiných měst královských.

Pražané pak a jiná města JMCské a JíMti císařové v království Českém, kteříž třetího stavu užívají, místo té podomovní berně k takové pomoci proti Turku stavům dáti jsou se svolili na hotové sumě za tento rok puol třinácta tisíce kop grošuov českých na dva terminy, totiž prvního terminu na den sv. Bartoloměje, nejprv příštího, šest tisíc puol třetího sta kop grošuov českých a druhého terminu při Hromnicích, nejprv příštích, též šest tisíc a puol třetího sta kop grošuov českých složiti a nejvyšším berníkuom, vezmouc sobě na pomoc první termin

Die Prager aber und andere Ihrer Kais. Mt. und der Röm. Kaiserin Städte in diesem Künigreich Beheimb, die sich des dritten Stands gebrauchen, haben anstatt der Haussteuer den Ständen zu Hilf wider den Turken dieses Jahrs an barer Summa dreizehendhalb Tausend Schock Groschen behm. auf zwen Termin, den ersten Termin auf nägstkünftig Bartholomaei 6250 Schock Gr. behm. und den andern Termin auf Lichtmessen nägstfolgend hernach auch 6250 Schock Gr. zu entrichten bewilligt, darzu sie den ersten Termin die zur Gemein oder ihren

poddané lidi k obcem aneb k záduším jejich náležité, vyplniti mají.

Berně z dědiníkuov, dvořákuov 2c.

Než co se dědiníkuov, nápravníkuov a dvořákuov dotýče: ti vedle šacuňkuov svých předešlých z jednoho každého statku svého, z každé kopy grošuov českých po puol pátu penízi českém, sberouce na výš jmenované časy a terminy, nejvyšším berníkuom na hrad Pražský s listy přiznavacími odsýlati mají.

Berně z domuov panských a rytířských v městech a z far.

Domy pak panské a rytířské a všelijakých jiných osob, buď duchovních aneb světských, kteréž buď v městech Pražských aneb v městech královských, aneb na předměstích mají: ten každý pán aneb rytířský člověk, aneb osoba duchovní jednu kopu grošuov českých dáti má na dva svrchu psaná terminy. Tolikéž všickni farářové na panstvích a statcích JMCské, panských, rytířských, osob duchovních, městských, nicméně v městech Pražských a jiných městech království Českého, kteřížkoliv a kdežkoliv na farách jsou a kdežby pak farářuov nebylo, tehdy kostelníci a osadní té fary, aneb kdožby toho v užívání byli, a tak z jedné každé po třicíti groších českých, polovici toho k prvnímu terminu a polovici k druhému terminu, když pán, rytířský člověk, neb město od poddaných svých touž berni přijme, vedle berní svých s listy přiznavacími to posýlati povinni jsou.

Výminka o městech horních.

Města pak některá horní ta se vymíňují, poněvadž vědomé jest, že táž města pro chudobu svou téměř k spuštění jsou přišla, jakožto Jochmstál, Slavkov, Šimfeld, Lautrpach, Přísečnice, Suniperk,

Kirchspielen gehörige Unterthanen zu Hilf nehmben und solches den obristen Steuereinnehmbern uberantworten sollen.

Steuer von Erbsässen.

Betreffend aber die Frei- und Erbsässen, dieselben sollen vermög ihrer vorigen Schätzung von ihren Gütern von jedem Schock Groschen zu funfthalben Pfennig behm. contribuieren und auf obermelte Zeit und Termini den Steuereinnehmbern neben ihren Bekanntnusbriefen aufs Prager Schloss überliefern.

Steuer von den Herrnhäusern in den Städten und von Pfarrhöfen.

Von Häusern aber, welche Herrn- oder Ritterstands und sonsten andern, es sei geistlichen oder weltlichen Personen in Prager oder andern künig-lichen Städten oder Vorstädten zugehörig, soll ein jeder Herr von Adel oder geistliche Person 1 Schock Gr. auf vorermelte zwen Termin entrichten, gleichergestalt auch alle Pfarrer auf Ihrer Kais. Mt. Herrschaften, sowohl der Herren- und Ritterstands, auch der Geistlichkeit und Burgerschaft Gütern und Gründen, nichts minder auch die, welche in Prager und andern Städten dieses Kunigreichs Pfarrhöfe besitzen und in denen Orten, wo keine Pfarrer wohneten, sollen die Kirchväter und zu derselben Pfarr gewidmete Untersassen oder derselben Besitzer von einer jedwedern Pfarr zu 30 w. Gr. beheimbisch, halben Theil den ernennten ersten und den andern halben Theil des andern Termins entrichten, und wird ein jeder Herrenstands, von Adel oder Burger, wann sie die Steuer von ihren Unterthanen einbracht, dieselbe neben seinem Bekanntnusbriefe den Steuereinnehmbern zu überschicken schuldig sein.

Exemption der Bergstädt.

Etliche Bergstädt aber die werden hierinnen ausgeschlossen, weil es wissentlich ist, dass dieselben Armuts halber fast verwüstet sein, als nämblich Joachimbsthal, Schlaggenwald, Schönfeld, Lau-

Bastianperk, Platná, Hengst, Abertam; a jestližeby se kde i to našlo, žeby při některých jiných horách dělníci i jiní, kteříž při těch horách pro potřebu tu se zdržují, domy k schráně své sobě zdělali a měli, v kterýchžto domích žádných by obchoduov nevedli, než toliko s manželkami a dítkami tu bytnost svou měli, ti též v tu daň a berni potahováni býti nemají.

terbach, Presznitz, Sunnenberg, Bastianberg, Platten, Hengst und Abertham. Wurde es sich auch etwan befinden, dass bei etlichen andern Bergstädten Arbeiter oder andere Leut wären, die sich zur Nothdurft des Bergwerchs daselbst aufhielten und ihnen allda allein zur Wohnung Häuser erbaut und dieselben bewohneten, darinnen aber kein Gewerb trieben, sondern die bloss mit Weib und Kind besässen, die sollen gleichfalls in solche Contribution und Haussteuer nit gezogen werden.

Forma listu přiznavacího na berni.

Já N. vyznávám tímto listem obecně přede všemi, že jsem podle svolení sněmovního na sněmu obecném, kterýž držán byl na hradě Pražském léta ꝛc osmdesátého prvního v pondělí po neděli Invocavit a zavřín téhož leta v pondělí po neděli smrtedlné, všecky lidi poddané své vyhledati a sčísti dal, kterýchž se nachází osedlých N.; a že více lidí poddaných osedlých v tomto kraji N., z kterýchž berně při tomto terminu N. po desíti groších českých dáti mám, ovšem vyhledati ani najíti jsem nemohl než těch dotčených N., to přijímám k svému svědomí. A pro lepší toho jistotu pečeť svou vlastní jsem k tomuto mému přiznavacímu listu přitisknouti dal. Datum ꝛc.

Notel des Bekanntnusbrief.

Ich N. bekenne mit diesem Briefe fur allermäniglichen, dass ich vermug der Landtagsbewilligung, so auf gemeinem Landtag, welcher aufm Prager Schloss anno 81 Montags nach Inuocauit gehalten und ermelts Jahr Montag nach Georgi beschlossen worden, beschehen, alle meine Unterthanen aufsuchen und abzählen hab lassen, deren sich N. angesessen befinde, und dass ich mehr Angesessner in diesem Land, N. Kreis, von denen ich die Steuer dieses Termins N. zu 10 Gr. beh. entrichten soll, durchaus nit aufsuchen oder finden können, dann N. wie gemeldet, das nehmbe ich auf mein Gewissen. Zu mehr Urkund hab ich mein eigen Petschier zu diesem meinem Bekanntnusbriefe aufdrucken lassen. Datum.

Výminka o pohořalých a těch, jimžby se jakkoli škoda stala.

Jestližeby se pak komu ohněm, krupami, povodněmi jaká škoda stala: tehdy ten, komužby se tak škoda stala, ihned hejtmanům krajským, nynějším i budoucím, v známost to uvésti má, a hejtmané krajští nejbližším jednomu neb dvěma sousedům, stavu panského aneb rytířského, o též škodě učiněné to v známost uvésti a jim napsati, aby v ta místa sjeli a takovou škodu spatřili, a jak a na čem se jest stala, to listem pod pečetí svou nejvyšším berníkům na náklad zemský v známost uvésti mají; a ten, komuž jest se taková škoda stala, týž list s přiznavacím listem svým podle berně své nejvyšším berníkům na hrad Pražský odeslati má, tak

Wo er aber jemanden durch Feuersbrunst, Hagel, Ungewitter und Wassergüsse Schaden beschehen, derselbe soll solches alsbald den jetzigen oder künftigen Kreishauptleuten anmelden und die Kreishauptleute sollen es einer oder zwene deren Orten nahen benachbarten Personen Herrn- oder Ritterstands zuschreiben, dass sie an das Ort verreisen, solchen Schaden, woran er beschehen, besehen und solches unter ihrem Brief und Siegl den obristen Steuereinnehmbern auf des Lands Unkosten berichten, und derselbige, welchem der Schaden beschehen, soll solchen Brief neben dem Bekanntnusbrief zusambt der Steuer den obristen Steuereinnehmbern aufs Prager Schloss uberschicken, damit

aby se bernící věděli čím spraviti, jak mnoho na berni vyrážeti.

Berně aby se časně vyplňovaly oc.

A poněvadž toho potřeba zvláštní jest, aby tyto svolené pomoci časně a beze všeho omylu a prodlévání vycházely: na tom jsou se všickni tři stavové snesli, aby na dni nahoře jmenované jeden každý z obyvateluov tohoto království svou berni na hrad Pražský přinesl aneb odeslal, anebo ve dvou nedělích od téhož jednoho každého dne, jakž se nahoře jmenuje. A jestližeby pak po vyjití toho dne a dvou nedělí pořád sběhlých kdo svou berni obmeškal, ji nedal a nevyplnil docela a zouplna, tehdy ihned nejvyšší bernící, neočekávajíce a neohlédajíce se na nic, k jednomu každému podle pokut se zachovati mají. A zvláště, našloliby se to, žeby který z obyvateluov království tohoto od poddaných vybera berni, té časně na časy nahoře oznámené nedodal, aneb za sebou ji zadržel, aneb k své potřebě vydal, budou moci bernící, cožby za tu berni dvénásob statku stálo, se v ten statek komorníkem jedním od desk zemských uvázati a jej rok pořád držeti a z té sumy za ten rok ouroku šest kop ze sta kop počítati. A chtěl-liby ten, čížto statek jest, v tom roce ten statek vyplatiti a tu berni i ouroky s škodami, což proto vynaloženo bude, berníkům dáti: tehdy kdyžby tak zouplna a docela i s ouroky a škodami na to vzešlými zaplatil, mají mu bernící toho statku, v nějžby se tak uvázali, vydržíc ten rok, zase postoupiti. Pakliby ten, čížby statek byl, té berně v tom roce nespravil a nedal, budou moci též bernící takový statek, komuž se jim viděti bude, prodati. A jim se ta moc tímto sněmem dává, aby takový statek, kterýžby tak rok pořád vydrželi a pro nespravení a nedání té berně, tak jakž se svrchu píše, komužby jej koliv z stavuov království tohoto prodali, jemu jej ve dsky zemské aby vložiti mohli. A bernící nejvyšší mají přiznavacími listy jednoho každého z jednoho aneb více krajuov pilně, jak jest to jeden každý od sebe odvedl, vyhledati a té osobě, kteráž s berní přijde, ten aneb ty listy předložiti a to opatrovati, aby se v tom žádného omylu a spletku nestalo.

die Steuereinnehmber sich darnach zu richten hätten und solches an der Steuer abkürzen möchten.

Die Steuer zeitlichen zu entrichten.

Und weilen es ein sonderbare Nothdurft ist, dass die Hilfen zeitlich und ohne allen Verzug eingebracht werden, als haben sich alle drei Ständ mit einander dahin verglichen, dass ein jeder Inwohner dieses Kunigreichs seine Steuer auf obermelte Tage oder vierzehn Tage hernach aufs Prager Schloss bringen oder ubersenden solle; wurde aber jemand uber obbemelten Tag oder die ausgemessne 14 Tage saumbig sein und die Steuer völlig nit entrichten, so sollen alsbald die obristen Steuereinnehmber ohne allen Respect gegen deren einen jeden mit der angeordneten Pön verfahren und insonderheit, wofern sich befinden wurde, dass irgend einer aus den Inwohnern dieses Kunigreichs von den Unterthanen die Steuer eingenumben, dieselbe auf obermelte Termin nicht zeitlichen entrichtet, oder hinter ihme behalten und zu seiner Nothdurft angewendet, so mugen sie, die Steuereinnehmber, sich umb berührte Steuer in sein Gut, was doppelt soviel werth sein möchte, durch einen Kammrer von der Landtafel einführen lassen und dasselbige ein ganzes Jahr nacheinander innenbehalten und es soll von obbemelter Summa das Interesse als 6 vom Hundert geraitet werden. Wurde aber derselbige, dem das Gut zugehörig, in Jahrsfrist solches Gut wiederumb ablösen und die Steuer zusambt den Interessen und aufgelofnen Schäden den Steuereinnehmbern entrichten und völliglichen erlegen, so sollen die Steuereinnehmber ermeltes Gut, darein sie sich eingeführt, wann sie dasselbige ein ganz Jahr ausgehalten, ihme wiederumb abtreten. Im Fall aber derselbige in dem Jahr die Steuer nicht entrichten wurde, so werden die Steuereinnehmber Macht haben, solches Gut, wann sie wöllen, zu verkaufen, und wurdet ihnen mit diesem Landtag Macht gegeben, dass sie dasselbige Gut, wann sie es vonwegen Niterlegung der Steuer, wie obgemelt, ein Jahr nach einander ausgehalten, demselbigen, dem sie es verkauft, in die Landtafel einleiben mugen, und die Steuereinnehmber sollen durch die Bekanntnusbrief einen jeden aus den

Kreisen fleissig aussuchen, wie ein jedwederer die Steuer erlegt und entrichtet habe, und alsdann derselbigen Person, welche mit der Steuer kumbt, die Bekanntnusbrief furlegen und die Fürsehung thuen, damit hierinnen kein Irrung begangen werde.

O vyhledání počtu obyvateluov v jednom každém kraji.

A poněvadž předešle z některých příčin osoby v krajích volené k vyhledání a poznamenání všech obyvateluov jednoho každého kraje toho jsou zouplna vyhledati a poznamenaných berníkuom odeslati nemohly: a protož hejtmané krajští v jednom každém kraji na náklad zemský to bedlivě vyhledati a všecky osoby v krajích jakéhokoli stavu jsou, že statky pozemské mají zejména poznamenané berníkuom na hrad Pražský odeslati mají, a to konečně mezi tímto časem a svatým Jakubem nejprvé příštím. A cožby tak koli na posly a to vyhledání naložili a pořádně ukázali, to jim od berníkuov z pomocí zemských zase navráceno býti má, tak aby berníci věděli se podle listuov přiznavacích čím spraviti.

Und weilenhievormals die in Kreisen zu Aussuchung und Beschreibung aller Inwohner eines jeden Kreises deputierten Personen aus etlichen Ursachen völliglichen nicht aussuchen und den Steuereinnehmbern verzeichnet uberschicken künnen, derhalben sollen die Kreishauptleute solches in einen jeden Kreis auf des Lands Unkosten fleissig aussuchen und alle Personen in den Kreisen, wes Stands die sein, so Landgüter halten, mit Namen verzeichnet den Steuereinnehmbern uberschicken und dies endlichen zwischen der Zeit und nägstkunftig Jacobi, und was sie also auf Botenlohn und solche Aussuchung anwenden und ordenlichen erweisen werden, das solle ihnen von den Steuereinnehmbern von den Landhilfen wiederumb erstattet werden, dann also die Steuereinnehmber neben den Bekanntnusbriefen eine Nachrichtung haben möchten.

Nejvyšší berníci z stavuov volení.

A tito nejvyšší berníci z stavuov voleni jsou: z stavu panského Mikuláš z Říčan a na Beztahově, z stavu rytířského Vilém starší z Malovic, z stavu městského Jaroslav z Muténína, měštěnín Starého města Pražského. Kterýmžto berníkuom za práci jich toho roku z též berně dáti se má: osobě stavu panského dvě stě kop grošuov českých, osobě stavu rytířského puol druhého sta kop grošuov českých, osobě stavu městského jedno sto kop grošuov českých.

Diese sein zu obristen Steuereinnehmbern verordnet:

Herrenstands Niclas von Rzitschan auf Beztahow, Ritterstands Wilhelm Mallowecz der älter, aus der Burgerschaft Jaroslaw von Mutęnin, Burger der Alten Stadt Prag, welchen für ihre Mühe dieses Jahr soll gegeben werden: der Person Herrenstand 200 Schock Gr., der Person Ritterstand 150 Schock Gr., von der Burgerschaft 100 Schock Gr.

Berně na tolařích aby jeden každý spravoval a berníci jak a kým se spravovati mají.

Jakož také v království Uherském tolaři se vejšeji berou nežli zde v tomto království Českém,

Die Steuer soll ein jeder an Thalern entrichten und auf wen die Steuereinnehmber ihr Aufmerken haben sollen.

Demnach auch im Kunigreich Hungern die Thaler in höherm Werth als allhier in diesem Ku-

o to jeden každý z obyvateluov tohoto království s pilností se starati má, aby, pokudž nejvejšeji a nejvíceji možné, berni svou na tolařích a jiné veliké dobré minci spravil a dal, a berníci do kvitancí jednoho každého, na jaké minci jest berni spravil a dal, doložiti mají a nikterakž toho nedopouštěti, aby jaké měnění mince státi se mělo; nýbrž s radou pánuov sobě přidaných, coby měli na minci k dobrému všem třem stavům království tohoto, buď při placení lidu válečnému, aneb jináče, zpuosobiti a získati, o to pilnost a péčí míti mají.

Též také berníci nemají nižádným vymyšleným zpuosobem z berně žádné půjčky, buď na mále aneb na mnoze, žádnému činiti, ani žádné zprávy, žádného oznámení, nad to pak žádných vejpisuov, buď přiznavacích listuov aneb berní, vydávati, toliko osobami tímto sněmem nařízenými a volenými, totižto: Vilémem z Rožmberka na Českém Krumlově, správcím a vladařem domu Rožmberského a nejvyšším purkrabí Pražským, Ladislavem starším z Lobkovic na Chlumci a Jistebnici, nejvyšším hofmistrem království Českého a Bohuslavem Felixem Hasištejnským z Lobkovic na Líčkově a Chomútově, nejvyšším komorníkem téhož království Českého, z pánuov, a Michalem Španovským z Lysova a na Pacově, nejvyšším písařem království Českého, Burianem Trčkou z Lippy a na Světlé nad Sazavou, podkomořím království Českého a Janem Vchynským ze Vchynic na Nalžovech a Karlštejně, purkrabí Karlštejnským, z rytířstva; tak kdyby všickni společně, znajíc toho potřebu, něco toho požádali, jich radou se spravovati mají. A ti nejvyšší ouředníci zemští žádných poručení berníkuom činiti nemají bez přítomnosti, vědomosti a snešení jedněch bez druhých, lečby některý z nich v zemi toho času nebyl aneb pro bezelstnou příčinu přítomen býti nemohl, o čemž jeden každý psaním svým, na oznámení sobě učiněné, jiným příčinu nepříjezdu svého oznámiti má. A též to opatřiti mají, aby písaři všickni stavům přísahou zavázáni byli, tak aby se v věcech sobě poručených a svěřených věrně, tajně, upřímně a pilně chovali, žádných vejpisuov, ani oustně žádné zprávy nevydávali, nečinili, a nevy-

nigreich Beheimb genommen werden, soll sich ein jeder Inwohner dieses Kunigreichs befleissen, dass er aufs meiste immer möglich sein Steuer an Thalern und andern guten groben Münz erlege und entrichte und die Steuereinnehmber in eines jedlichen Quitanzen einstellen, an was Münz er die Steuer entrichtet hab, und sollen nit verstatten mit der Münz einigen Wechsel zu treiben, sonder mit Rath dero ihnen zugeordneten Personen darauf, was an der Münz allen dreien Ständen dieses Kunigreichs bei Zahlung des Kriegsvolks oder in anderweg zu Gutem erhalten und erübrigt werden müge, fleissige Acht haben.

Es sollen auch die Steuereinnehmber in keinerlei Weis noch Weg von der Steuer, es sei wenig oder viel, niemandem kein Anlehen thun, noch einichen Bericht oder Anzeigung, viel weniger einiche Abschriften, es sei der Bekanntnusbrief und der Steuer halben, hinaus geben ausserhalb deren im Landtag verordneten und deputierten Personen, als nämblichen Wilhelmen von Rosenberg, obristen Burggrafen, Ladislawen den ältern von Lobkowicz, obristen Landhofmeisters, und Bohuslaw Felix von Hassenstein, obristen Landkammerers, Herrenstands, Michaeln Spanowský, Landschreiber, Burjan Trtschka, Unterkammrer, und Johann Wchinský von Wchinicz, Burggrafen auf Karlstein, Ritterstands, als wann sie sambtlichen aus erheischender Nothdurft etwas dergleichen begehren wurden, sollen sie sich ihres Raths gebrauchen. Und ermelte obriste Landofficier sollen den Steuereinnehmern ohne ihrer sammentlichen Zusammenkunft, Vorwissen und einhelliger Vergleichung einer ohne den andern keinen Befehlch thuen, es wär dann Sach, dass etwan einer aus ihnen nicht im Lande wäre, oder ehehafter Ursachen halber gegenwärtig nicht sein künnte, wie dann ein jeder die Ursachen seiner Niterscheinung den andern Officieren zuschreiben solle. Sie sollen auch die Fürsehung thuen, damit die Schreiber allen dreien Ständen mit Eidespflicht verbunden werden, in denen ihnen vertrauten Sachen verschwiegen, treu und fleissig zu sein, keine Abschriften noch einichen mündlichen Bericht ohne ermelter obersten Landofficier einhelligen Befehlchs von sich geben.

jevovali bez jistého, nahoře psaných nejvyšších ouředníkuov všech společně, jim učiněného poručení. A jestližeby co v tom od kohožkoli, mimo toto sněmovní nařízení, se jinač stalo, ten podle uznání soudu zemského skutečně má trestán býti. A ty osoby nahoře psané, kteréž berníkům od stavuov voleným přidány jsou, při každém soudu zemském o všem tom, jak se a co řídí a vykonává, zprávu svou dáti a v čem by jaký nedostatek měly, naučením soudu zemského se spraviti mají.

Wurde aber jemand uber diese Landtagsordnung ein anders thuen, der soll nach Erkanntnus des Landsrechten wirklichen gestraft werden. Und solche obbemelte Personen, welche den deputierten Steuereinnehmern zugeordnet sein, sollen bei jedlichem Landrechten von allem dem, wie die Sachen gehandelt und verricht worden, Bericht thuen, und worinnen sie einen Mangel hätten, sich des Landrechtens Belehrung gebrauchen.

O placení lidu válečnému na hranicích Uherských.

Ta pak berně nahoře psaná všecka k zemi složená, při zemi a v moci a v opatrování stavuov zuostati má. Však placení lidu válečnému takto se konati má: když mustrher a colmistr náš s penězi na hranice markrabství Moravského přijedou, tehdy v niveč jiného se vkládati a na se potahovati nemají, než lid ten válečný, kterýž JMCská, jakožto král Uherský a král a pán náš, podle uznání potřeby a milostivé vuole JMti (jakož pak stavové JMCské v to nic nevkračují, nýbrž při milostivé vuoli JMti toho zanechávají, buďto usazování na zámcích a pevnostech hejtmanuov, aneb jiných lidí válečných) naříditi a opatřiti ráčí, předně zmustrovati a potom jim, cožby na díl království tohoto se dostalo, penězi hotovými platiti mají. Neb JMCská s stavy království tohoto milostivě jest se na tom snésti ráčil, poněvadž tu nemalý užitek strany záplaty lidu válečnému z mnohých příčin JMCské státi se bude moci, že ne tak na díle sukny a na díle penězi, jako předešlého roku, jim se platiti má, ale toliko penězi hotovými, čímž i týž lid válečný lépe spokojen a raději v službě trvati bude. A tak colmistr náš záplatu za rok minulý až do sv. Jiří nejprvé příštího lidu válečnému zadržalou v těch místech a tím zpuosobem, jako roku předešlého, lidu válečnému vykonati má, a cožby se tu při témž placení spravedlivě našlo a vyhledalo, že jest od JMCské témuž lidu válečnému, kdež jest colmistr náš roku lonského na hranicích platil, na toto nyní budoucí svatojiřské placení zapůjčeno bylo, to zase od téhož colmistra našeho osobám od JMCské k tomu nařízeným zouplna dáno a navráceno býti má.

Und die obgeschriebne zum Land erlegte Steuer soll beim Lande und in der Ständ Macht und Gewalt verbleiben und dem Kriegsvolk dergestalt Bezahlung gethan werden, wann unser Musterherr und Zahlmeister mit dem Geld auf die Gränitzen des Markgrafthumbs Märhern kommen, soll er sich in nichts anders einlassen, sondern das Kriegsvolk, welches Ihr Kais. Mt. als Kunig zu Hungern ihres gnädigisten Gefallens und der Nothdurft nach halten (darein die Ständ Ihrer Kais. Mt. keinen Eingriff thuen, sondern dasselbig bei Ihrer Mt. gnädigistem Willen und Wohlgefallen, wie es dieselbig mit Bestellung und Ersetzung auf den Schlössern und Festungen der Haupt- und anderer Kriegsleut anordnen und versehen werden, verbleiben lassen) zuvorderist mustern und nachmals, soviel auf dieses Kunigreichs Antheil kommen möchte, mit barem Geld bezahlen. Dann Ihr Kais. Mt. sich mit den Ständen dahin verglichen, dieweil Ihre Kais. Mt. aus vielen Ursachen mit solcher Bezahlung des Kriegsvolks nicht ein geringer Nutz geschafft werden kann, dass nicht mehr, als wie verschienen Jahrs einstheils mit Tuch und einstheils mit Geld, sondern mit barem Geld soll bezahlt werden, mit welchem das Kriegsvolk desto besser zufrieden sein und sich im Dienst desto lieber gebrauchen lassen. Und also soll unser Zahlmeister dem Kriegsvolk die verschienen Jahrs bis auf nägstkünftig Georgi ausständige Besoldung an denen Orten auch dergestalt, wie verschienen Jahrs, entrichten urd bezahlen, und was man bei solcher Bezahlung wirdet finden und aussuchen können,

dass Ihr Kais. Mt. ermeltem Kriegsvolk, allda verschienen Jahrs unser Zahlmeister auf den Gränitzen Zahlung gethan, auf die künftige S. Georgen Bezahlung furgeliehen, soll dasselb denen von Ihrer Mt. hierzu verordneten Personen volliglich wiederumben erlegt und erstattet werden.

Volení mustrhera a colmistra na hranici Uherské.

Za mustrhera pak volili jsme Radslava Vchynského ze Vchynic a na Petrovicích, za colmistra Viléma staršího z Malovic, berníka království Českého, tak aby on vždy, kdyžby toho potřebí bylo, od stavův vypraven byl, mezi týž lid s penězi jel a což komu náležitého bude, zaplatil a mimo potřebu po vykonání toho, tam se na pomezí nezdržoval. A kdyžby colmistr na pomezí Uherské vypraven býti měl, tehdy JMCská nejvyšším berníkům o tom dva měsíce aneb šest neděl před tím milostivě oznámiti ráčí, tak aby se časně všemi potřebami k tomu zásobiti a přihotoviti mohli. A což se služby a vejpravy mustrhera a colmistra dotýče, to se při předešlém o tom s ním učiněném srovnání zůostavuje.

Verordnung des Musterherrn und Zahlmeisters auf die Hungerischen Gränitzen.

Zu Musterherren aber haben wir erwählet Radslawen Wchinski von Wchinicz auf Petrowicz und zum Zahlmeister Wilhelmen den ältern Malowecz von Malowicz, Steuereinnehmber des Kunigreichs Beheimb, also dass er, wann es die Nothdurft erfordert und er von den Ständen mit Geld abgefertigt wurde, zu dem Kriegsvolk verreisen, einem jeden, was ihm gebührt, Bezahlung thuen und sich nach Verrichtung desselben unnöthiger Weis allda auf den Gränitzen nicht aufhalten solle. Und wann der Zahlmeister auf die Hungerischen Gränitzen wirdet sollen abgefertigt werden, so sollen Ihr Kais. Mt. solches den obristen Steuereinnehmbern zwen Monat oder sechs Wochen zuvor genädigist anmelden, damit sie sich mit aller Nothdurft zeitlichen darzu gefasst und fertig machen könnten. Was aber die Besoldung und Abfertigung des Musterherrn und Zahlmeisters anlangt, das lassen sie bei voriger mit ihnen getroffner Vergleichung verbleiben.

O nerovnosti placení lidu válečnému od jiných zemí a o srovnání též nerovnosti.

A kdež stavové království tohoto zprávu mají, kterak při placení roku minulého od colmistruov, kteříž jsou od zemí a ouduov k království tomuto připojených na hranice s záplatou vysláni byli, dosti malou sumou, proti předešlým svolením, kteráž z týchž zemí vycházela, touž záplatu svou vykonali, některé pak země dokonce colmistruov svých žádných s penězi na hranice nevyslaly, tak že jest na hranicích to placení z peněz od nás svolených na větším díle se vykonalo: čehož jsme se nenadáli, jsouce oni toho nebezpečenství nepřítele Turka bližší a obdrževše to při nás, že na předkládání

Und demnach die Ständ dieses Kunigreichs berichtet werden, wie dass bei der Bezahlung verschienen Jahrs von den Zahlmeistern, welche vom Land und denen zu diesem Kunigreich incorporierten Gliedern mit der Bezahlung auf die Gränitzen abgefertigt worden, gegen den vorigen Bewilligungen, welche aus diesen Landen einkommen und gereicht worden, fast ein geringe Summa aufgewendet, etliche Land aber ihre Zahlmeister mit Geld gar nicht auf die Gränitzen abgefertigt haben, also dass die Gränitzbezahlung mehrern Theils von unserm bewilligten Geld verrichtet worden, dessen

jich nebezpečenství, kteréž jim nejprvé a potom nám nastává, tak upřímně jsme se o to starali, což bychom nejvíce z sebe sebrati a k ochraně jich i naší složiti mohli, aby oni tak málem toho odbýti a někteří pak dokonce nic skládati neměli. I nemohouce toho při sobě znáti, abychom sami svým svolením k tomu ke všemu tak dostačiti mohli a, jsouce my nejdalší od těch hranic, v takové nerovnosti placení abychom zuostávati měli, ačkolivěk na tom jsme se snesli, aby táž nahoře psaná naše svolená pomoc prvé, nežliby se jisté snešení o ty nerovnosti v placení mezi námi stalo, ven z země vydávána nebyla: však na milostivé JMCské předložení k tomu jsme se svolili, aby napřed placení toto, nyní k svatému Jiří příštímu, ještě tím zpuosobem v těch místech, jako i lonského roku, se od nás vykonalo, a to vše penězi hotovými a ne sukny, jak předešle bývalo. Mezi tímto pak časem a svatým Bartolomějem JMCská to milostivě aby obmysliti ráčil, aby o tu nerovnost mezi tímto královstvím a zeměmi k němu připojenými a přislušejícími jisté snešení se stalo; neb pokudžby se to nevykonalo a ta ztížnost v placení takovém nerovném vždy na nás zuostávati chtěla, tehdy ten poslední termin berně naší nyní svolené při zemi zuostati má a ven vydáván býti nemá.. A toho se obáváme, že i při budoucích jednáních o svolení podobná nemalé rozmyšlení i překážka býti by mohla. K kterémužto shledání a jednání tyto osoby z království tohoto jsme nařídili: z stavu panského Zdeňka z Vartmberka a na Napajedlích, hejtmana Nového města Pražského, Jaroslava Libštejnského z Kolovrat a na Petršpurce, JMCské radu a Dolních Lužic landfojta, Jaroslava Bořitu z Martinic a na Veltrubích, JMCské radu; z stavu rytířského Petra Baubinského z Aujezda a na Střele, JMCské radu, Jana Kapouna z Svojkova a na Bartoušově, Jindřicha Dobřenského z Dobřenic a na Vale nad Labem, kterýmžto plná moc tímto sněmem se dává, aby podle instrukcí sobě k témuž jednání od nejvyšších ouředníkuov a soudcuov zemských (kterýmž se tolikéž k vyřízení toho tímto sněmem to v moc dává) s osobami, kteréžby od svrchu psaných zemí k tomu shledání a jednání nařízeny byly, o tu nerovnost placení se snésti a na místě a konci po-

wir uns nicht versehen gehabt, seintemal sie der Feindsgefahr nähender und sie bei uns auf ihr Anhalten und Fürwendung solcher Gefahr, die sie erstlichen und nachmals uns anstossen möchte, soviel erhalten, dass wir treulichen darauf gesonnen haben, wie wir am meisten einbringen und zu ihrer auch unser Beschützung erlegen möchten, dass sie mit einem so schlechten darvon kommen auch etliche durchaus nichts reichen sollten. Weil wir dann bei uns nicht befinden können, dass wir selbsten mit unserer Bewilligung dem allem ein Genügen thuen und bei solcher Ungleichheit mit der Bezahlung, da wir doch die weitesten von den Gränitzen gesessen, bestehen könnten, und ob wir uns wohl dahin verglichen, dass obermelte unsere bewilligte Hilf eher und zuvor es beschehe, dann mit uns vonwegen der Ungleichheit in der Bezahlung ein Vereinigung ausser Lands nicht solle gegeben werden, jedoch auf der Kais. Mt. genädigistes Fürbringen haben wir darzu bewilligt, dass zuvorderist die jetzige Bezahlung auf künftig Georgi allermassen auch an denen Orten, wie verschienen Jahrs, und solches mit barem Geld und nicht mit Tuch, wie zuvormals, zwischen dieser Zeit und Bartholomäi soll verrichtet werden und Ihr Kais. Mt. sollen darauf genädigist bedacht sein, damit vonwegen der Ungleichheit zwischen diesem Kunigreich und den zugehörigen Landen ein gewisse Vergleichung getroffen werde; dann wann solches nicht beschehen und die Beschwerung solcher ungleicher Zahlung halber fort auf uns haften sollte, so soll der letzte Termin unser bewilligten Steuer beim Land verbleiben und nicht hinaus gegeben werden. Wir tragen auch Beisorg, solches möchte bei kunftigen Handlungen umb gleichmässige Bewilligungen nicht wenig Nachdenken und Verhinderungen geben. Zu welcher Zusammenkunft und Tractation wir von diesem Künigreich diese folgende Personen verordnet haben: Vom Herrnstand Zdenko von Wartenberg, Hauptmann der Präger Neustadt, Jaroslawen Libsteinsky von Kolowrat auf Petersburg, Ihrer Kais. Mt. Rath und Landvogt in Niederlausnitz, Jaroslawen Borzita von Martinitz auf Weltrub, auch Ihrer Mt. Rath, vom Ritterstand Peter Baubinsky von Augezd auf Strzele, Ihrer

staviti mohly. A komisařům outrata jich od nejvyšších bernikuov zase navrácena býti má, tak jakž od soudu zemského s nimi o to narovnání se stane.

Kais. Mt. Rath, Johann Kapaun von Swojkowa auf Bartauschow und Heinrichen Dobrzansky von Dobrzenicz auf Walech, welchen hiemit diesem Landtag volle Macht aufgetragen wirdet, dass sie vermüg ihrer Instruction, so sie von den obristen Landofficierern und Rechtsitzern (denen mit diesem Landtag gleichsfalls zur Verrichtung desselben Vollmacht gegeben wirdet) zu solcher Handlung haben werden, mit denen von obgeschriebenen Landen verordneten Personen zusammenkommen und der Ungleichheit halber in der Bezahlung ein Vergleichung treffen und solches zu Ort und Ende bringen möchten. Und den Commissarien soll die Zehrung von den obristen Steuereinnehmern, wie sich das Landrecht mit ihnen derhalben vergleichen wirdet, wiederumben erstattet werden.

O pomoc na stavení Ujvaru.

Nicméně také poněvadž JMCská na dostavení Ujvaru ještě pomoci od stavuov milostivě žádati ráčil a stavové o tom, coby jiné země strany dostavení též pevnosti smýšleli, vědomosti nemají, i také takli ode všech zemí svolené pomoci na to stavení ȥouplna jsou vydány a vynaloženy, a byloliby slušné a nám užitečné i také náležité, prvé nežli bychom jisté srozumění s stavy království Uherského (co bychom v té pevnosti dobrého v časích budoucích se nadíti, aneb čím se těšiti měli) míti mohli: budou moci nahoře psaní komisaři od nás jmenovaní s jinými z nadepsaných zemí vydanými osobami to v své uvažování bedlivě a pilně vzíti, a cožby v tom nejlepšího a nejužitečnějšího království tohoto i všech ouduov jeho bylo, o to se namluviti a uraditi, tak kdyby při budoucích sněmích strany téhož stavení co jednáno býti chtělo, abychom se věděli čím spraviti.

Nichts minder auch dieweil Ihr Kais. Mt. auf Ausbauung Uywar von den Ständen ein ferrer Hilf begehren, die Stände aber darvon, was die anderen Lande vonwegen Ausbauung solcher Festung gesonnen sein, kein Wissenschaft haben, sowohl auch ob die von allen Landen bewilligten Hilfen völliglichen ausgeben und angewendet worden und ob es auch billich und mit unserem Nutz und Bestem wäre, ehe und zuvor dann wir mit den Ständen des Künigreichs Hungern, was wir uns in konftigen Zeiten berührter Festung halber fur guets zu versehen und zu getrösten, einvernommen hätten, darbei was ferrer zu thuen, als werden obermelte Commissarien mit den andern von mehrgedachten Landen verordneten Personen solches auch in fleissige Berathschlagung nehmben und sich mit einander, was hierinnen diesem Künigreich und den zuegehörigen Gliedern zu Nutz und Wohlfahrt gelangen möchte, unterreden und betrachten mügen, als wofern bei konftigen Landtagen vonwegen solches Baues etwas wollte gehandelt werden, damit wir uns darnach zu richten hätten.

O posudném.

A kdež také JMCská milostivě toho při stavích království Českého žádati ráčil, aby JMCské takové

Vom Biergelde.

Nachdem auch Ihre Kais. Mt. an die Stände des Künigreichs Beheimb gnädigist begehrt, dass

posudní, totiž z každého sudu piva pět grošuov bílých, jakž na předešle minulém sněmu, a to od vyjití téhož posudního posledního terminu aneb kvartálu, za jeden rok pořád zběhlý poddaně svolili: i na takovou milostivou JMCské žádost na tom jsou se stavové snesli, aby, počnouce od času svatého Jiří nejprvé příštího, jeden každý z obyvateluov království tohoto z každého věrtele piva bílého aneb ječného, kteréž na prodaj se vystavuje, pět grošuov bílých a z sudu, kterýž dva věrtele drží, dvojnásob tolik, to jest deset grošuov bílých, výběrčím krajským k zemi dávali a odvozovali. Takové pak posudní na kvartály v městech krajských, tak jakž roku předešlého, tím vším zpuosobem se odvozovati má; kteréž se začíti má od času sv. Jiří nejprvé příštího a trvati bude až do roka, totiž do sv. Jiří, když se psáti bude léta ɔc osmdesátého druhého. A na tyto časy a roky aby v jednom každém kraji vybíráno bylo: totiž první termin a kvartál v pondělí po svatém Jakubu apoštolu a druhý termin na svatého Šimoniše a Juodu, třetí v outerý po svatém Pavlu na víru obrácení a čtvrtý poslední roku termin na svatého Jiří léta ɔc osmdesátého druhého.

A z toho posudního coby tři groše bílé vynesly, JMCské na pomoc vychování dvoru JMti od nejvyšších berníkuov při každém kvartálu vydáváno býti má, a z sumy ostatních dvou grošuov pozuostávajících obyvatelům království tohoto, kteříž by při JMCské dluhy pořádně půjčené měli a od JMCské psaní nejvyšším berníkuom o to přinesli, z těch sum, pokudžby vystačilo, ourokové platiti se mají. Jestližeby pak kdo z obyvateluov tak při každém kvartálu vejběrčím krajským posudního svého neodvedl, ani register pořádných s listem přiznavacím jim neodeslal, tehdy ihned berníci království tohoto jednoho každého budou moci z dvojnásobního zadržalého posudního před soud komorní obeslati a nejvyšší hofmistr království Českého s radami JMCské ihned každé to obeslání z pořádku vzíti, vyslyšeti a výpovědí strany poděliti má. A berníci hned podle přísudkuov, nešanujíc v tom žádného, na jednom každém toho posudního dobývati povinni budou, buďto zatykači aneb vedením práva

sie das Biergeld, nämblichen von jedem Fass Bier 5 w. Gr., wie auf verschienem Landtage, von Ausgang des letzten Termins oder Quartals auf ein Jahr lang unterthänigist bewilligen wollten, auf solches Ihrer Kais. Mt. gnädigistes Begehren haben sich die Ständ dahin verglichen, dass anfahende von nägstkunftig Georgi ein jeder Inwohner dieses Künigreichs von einem jedlichen Viertel Weizen- oder Gerstenbier, so auf den Kauf ausgesetzt wirdet, 5 w. Gr. und von einem Fass, welches 2 Viertel hält, doppelt soviel, das ist 10 w. Gr. den Kreiseinnehmbern zum Lande entrichten und erlegen solle, und solches Biergeld soll zu Quartalszeiten in die Kreisstädt, wie verschienen Jahrs, uberantwortet werden. Welches Biergefäll sich von nägstkunftig Georgi anfahen und ein ganzes Jahr lang, das ist bis auf Georgi, wann man schreiben wirdet anno 82, continuieren soll, und in einem jeden Kreis soll solches Biergeld auf nachfolgende Zeiten und Termin eingenomben werden: das erste Quartal Montags nach S. Jacobstag, der ander Termin auf Simonis und Judae, der dritt Erichtags nach Pauli Bekehrung und der vierte und letzte auf Georgi anno 82. Und von solchen Biergefäll soviel, als 3 w. Gr. austragen, sollen Ihrer Kais. Mt. zu Unterhaltung derselbigen Hofstaats von den obristen Steuereinnehmbern jedes Quartals gereicht werden, und von der Summa der hinterstelligen zwen Groschen sollen den Inwohnern dieses Kunigreichs, welche bei Ihrer Mt. aufrichtige Schulden haben und von derselben an die obristen Steuereinnehmber derhalben Schreiben brächten, die Interesse, soweit sich die Summa erstrecken wird, abgezahlt werden. Wurde aber jemands aus den Inwohnern auf obermelte Quartal den Kreiseinnehmbern das Biergeld nit entrichten, noch ordenliche Register zusambt dem Bekanntnusbriefe nicht uberschicken, so werden die Steuereinnehmber dieses Kunigreichs deren einen jeden umb zwiefachs Biergeld für das Kammerrecht beschicken mügen, und der obriste Hofmeister des Kunigreichs Beheimb mitsambt Ihrer Mt. Räthen des Kammerrechtens sollen alsbald eine jede solche Citation aus der Ordnung nehmben, verhören und hierinnen rechtlichen erkennen, und wann in der Sachen gespro-

na statky jich, tím vším zpuosobem, jakž po přísudcích jiné sumy se dobejvají.

Vejběrčí posudného v krajích.

A tito v krajích za vejběrčí voleni jsou: v kraji Bechynském Zikmund Malovec z Malovic a na Vejrči, v kraji Prachenském Hendrych Byšický z Byšic a na Koupí, v kraji Plzeňském Petr Příchovský z Příchovic a na Skočicích, v kraji Podbrdském Jan Otta z Losu a na Nížburce, v kraji Vltavském Mikuláš mladší Vojkovský z Milhostic a na Vosečanech, v kraji Rakovnickém Burian Nostvic z Nostvic, v kraji Slanském Zikmund Sluzský z Chlumu a na Tuchoměřicích, v kraji Žateckém Adam Vřesovec z Vřesovic a na Touchovicích, v kraji Litoměřickém Joachym Kapléř z Sulevic, v kraji Boleslavském Albrecht Pětipeský z Chyš a z Egrberku a na Byšicích, v kraji Hradeckém Krištof Ples Heřmanský z Sloupna, v kraji Chrudímském Ctibor Kapoun z Svojkova a na Mikulovicích, v kraji Čáslavském Jan Vopršal z Jetřichovic, v kraji Kouřímském Filip Mošaur z Valdova; kterýmžto vejběrčím každému z nich za práci jich za tento rok služby dáti se má po padesáti kopách grošších českých ꝛc.

Vejběrčí posudného v městech Pražských.

Pražané pak k vybírání od nich takové pomoci toho posudného volili jsou za vejběrčí své: v Starém městě Pražském Zikmunda Kapra z Kaprštejna a v Novém městě Pražském Matouše Žlutického, s nimižto sami oni o službu narovnati mají. A ti vejběrčí jich povinni jsou ve všem se tak zachovati, jako i předpsaní vejběrčí krajští, a to tak vyhledati a nařídíti, aby v tom žádných obmysluov a fortelův se nedálo; než takové posudné vyberouc úplně a docela bez zadržování nejvyšším berníkuom na hrad Pražský aby dodávali.

chen ist, sollen die Steuereinnehmber alsbald männiglichen unverschonet solches Biergeld, es sei durch Steckbriefe oder Führung des Rechtens auf ihre Güter allermassen, wie man anderer Summen halber procedieret, einzubringen schuldig sein.

Einnehmber der Biergefäll in Kreisen.

Zu Einnehmbern in Kreisen sein diese Personen verordnet: Im Bechiner Kreis Sigmund Malowecz von Malowicz auf Weyrczy, im Prachner Kreis Heinrich Bischiczky von Bischicz auf Kaupi, im Pilsner Kreis Peter Przichowsky von Przichowicz auf Skoczicz, im Podwerder Kreis Johann Otto von Loss, im Moldawer Kreis Niklas der junger Woykowsky von Milhosticz auf Woseczian, im Rakonitzer Kreis Burjan Nosticz von Nosticz, im Schlaner Kreis Sigmund Slusky von Chlum auf Tuchomierz, im Saazer Kreis Adam von Wrzesowicz auf Tauchowicz, im Leitmeritzer Kreis Joachim Kapler von Sulewicz, im Bunzler Kreis Albrecht Pietipesky von Chysch und Egerberg auf Byschitz, im Grätzer Kreis Christof Ples Herzmansky von Schlaupna, im Chrudimer Kreis Cztibor Kapaun von Swoykowa auf Mikulowicz, im Czasler Kreis Johann Woprschal von Getrzichowicz, im Kaurzimer Kreis Philip Moschawer von Waldaw, welchen Einnehmbern dieses Jahrs einem jedlichen für Ihre Muhe zu 50 Schock Gr. soll gereicht werden.

Einnehmber in Präger Städten.

Die Prager aber haben zu Einnehmbung solches Biergelds in der Prager Altstadt Sigmund Kaper von Karpfenstein und in der Präger Neustadt Mathessen von Zluticzky verordnet, mit denen sie sich ihrer Bemühung halber vergleichen sollen, und solche ihre Einnehmber sein schuldig und verpflichtet, sich allermassen also, wie die vorgeschriebnen Kreiseinnehmber, zu verhalten, damit hierinnen kein Vortel gebraucht werde, sondern wann solches Biergeld eingebracht, dass es ohne Hinterhaltung den obristen Steuereinnehmbern aufm Prager Schloss uberliefert werde.

Forma listu přiznavacího na posudné.

Já N. z N. vyznávám tímto listem přede všemi, že jsem ode dne sv. Jiří léta ɔc 81 až do pondělího po sv. Jakubu, apoštolu božím, téhož léta v tom jednom kvartálu v pivovaře mém N. piva svařiti N. dal, z kteréhož jest mi se, vedle svolení sněmovního, z jednoho každého věrtele počítajíc po pěti groších českých dáti dostalo; čehož se sejde v tom čase N. kop grošuov českých, kteréž teď s registry a s listem přiznavacím vejběrčímu krajskému odsýlám, a že jsem více v tom čase piva bílého ani ječného svařiti a na prodej vystaviti nedal, jenžby z něho posudné dáno býti mělo, mimo to, což tak odsýlám, to jest v pravdě tak, to přijímám k svému svědomí. A pro lepší toho jistotu k tomu listu pečeť svou vlastní jsem přitiskl. Jehož datum ɔc. A tak se každý jiný týmž zpuosobem, jmenujíc jiné terminy, zachovati má.

Berně z židuov v království Českém.

Židé pak, buď v městech Pražských aneb kdekoli v tomto království jsou, ti z hlavy z mužského pohlaví, kterémužby nad dvaceti let bylo aneb žeby ženatý byl, jednu kopu grošuov českých, však na dva terminy, totižto na každý termin třiceti grošuov českých dáti povinen bude, a kterémužby židu dvacíti let nebylo a žeby až do desíti let stáří byl, polovici toho při jednom každém terminu, totiž po patnácti groších českých tolikéž aby dal a spravil. A to všecko aby bez proměnění tak a tím vším zpuosobem, jak roku předešlého vybíráno, řízeno a nejvyšším berníkuom odvozováno bylo.

Der Juden Steuer im Kunigreich Beheimb.

Es sollen auch die Juden in den Präger Städten und sonsten, wo sie in diesem Kunigreich gesessen sein, von einer Person, welche uber 20 Jahr alt oder aber beheirat sein, ein Schock Groschen behmisch, doch auf zwen unterschiedliche Termin, nämblichen auf einen jeden 30 Gr. behmisch zu erlegen schuldig sein, und welcher Jud bei 20 Jahre nit wär, sondern ungefähr in das 10. Jahr oder auch darüber gienge, derselbe soll den halben Theil obbemelter Steuer, das ist bei einem jeden Termin 15 Gr. behmisch erlegen und entrichten. Und solche Steuer soll allermassen, wie des verschienen Jahrs, ordenlichen und richtig eingemahnet, eingebracht und den obristen Steuereinnehmbern uberliefert werden.

Forma listu přiznavacího o židech.

Já N. vyznávám tímto listem přede všemi vůbec, že jsem podle svolení sněmovního, kteréž se stalo na sněmu obecném, kterýž držán byl léta ɔc 81 v pondělí po neděli Invocavit a zavřín téhož léta v pondělí po neděli smrtedlné, všecky židy, kteříž na gruntech mých jsou, vyhledati a sčísti dal, jichž se nachází v tom počtu, z kterýchž se

Forma einer Notel einer Bekanntnus wegen der Juden.

Ich N. bekenne mit diesem Brief vor jedermänniglich, dass ich dem Landtagsbeschluss nach, welcher geschehen ist auf gemeinem Landtag, so gehalten worden anno im 81. den Montag nach Inuocavit, alle Juden, welche auf meinen Gründen sein, ordenlichen abzählen lassen, und befinden sich derselbigen, von welchen die Steuer dem Land-

vedle dotčeného sněmovního svolení berně dáti dostane, to jest N. židův ve dvacíti letech a ženatých, a kterýmž dvacíti let není až do desíti jest jich v počtu N. A že více žádných židuov na gruntech mých, z nichž svolenou berni na den svatého Bartoloměje dáti mám, ovšem vyhledati a najíti jsem nemohl, než těch dotčených židuov obojího pohlaví, to jest N., to přijimám k svému svědomí. A v táž slova k druhému terminu na den Hromnic ɔc.

tagsbeschluss nach entricht werden soll, nämblichen der zwainzigjahrigen und beheiraten so viel, der andern aber, so zwainzig Jahr nicht haben, sondern im zehenden Jahr sein, so viel. Und dass ich der Juden nicht mehr, von welchen ich itzo kunftig Bartholomaei die bewilligte Steuer erlegen muss, auf meinen Gründen erfragen oder finden können, ausser dieser Anzahl Männer und Weiber, das nimb ich auf mein Gewissen. Gleichförmige Bekenntnus soll er auf den andern Termin umb Lichtmessen von sich geben.

O restantích.

A poněvadž na berních a pomocech zemských i také posudního nemalé sumy za mnohými osobami z stavuov zuostávají, z kterýchž mnozí netoliko peněz ale ani listuov přiznavacích od sebe jsou neodvedli: a protož jsou se stavové na tom snesli, aby jeden každý z obyvateluov království tohoto, cožbykoli dluhu berní domovních aneb posudního za kým zuostávalo, to aby mezi tímto časem a svatým Jiřím nejprvé příštím jeden každý berníkům na hrad Pražský a posudní vejběrčím krajským odvedl. Pakliby se toho přes toto naše obecní snešení nestalo, tehdy nejvyšší berníci ihned, žádného v tom nešanujíc, podle pokut sněmy k týmž berním nařízených, k jednomu každému se zachovati a při nejprvé příštím soudu zemském letničném nejvyšším ouředníkům a soudcům zemským o tom zprávu svou učiniti mají. A co se pak předešlých restantuov, kteříž JMCské k vydávání náležejí, dotýče, kdyžbykoli JMCská berníky týmiž sněmy nařízené psaním napomenouti ráčil, budou povinni podle pokut týmiž sněmy vyměřených na každém týchž zadržalých berní dobývati, tak aby již JMCská ráčil v tom milostivě spokojen býti.

Von den Restanten.

Und nachdem an den bewilligten Landhilfen sowohl auch an den Biergefällen nicht geringe oder schlechte Summen hinter vielen Personen aus den Ständen hinterstellig verbleiben, deren etliche nicht allein das Geld, sondern auch die Bekanntnusbrief verhalten und von sich nicht geben haben, demnach so haben sich die Stände dieses Artikels halber also unter einander verglichen, dass zwischen hier und Georgi nächstkunftig ein jeder aus den Inwohnern dieses Kunigreichs dasjenig, was er also an der Haussteuer und den Biergefällen schuldig verbleiben möchte, den obristen Steuereinnehmbern aufs Prager Schloss und die Biergefäll den Verordneten in den Kreisen uberantworten solle. Wann aber solch uber diese der Ständ allgemeine Vergleichung nicht beschehen sollte, als sollen die obristen Steuereinnehmer keines weiter verschonen, sonder gegen den Säumigen mit den in den Landtagsbeschlüssen begriffnen Strafen verfahren und bei nächstkunftigem Landrechten umb Pfingsten den obristen Landofficierern und Rechtsitzern davon anzeigen. Was aber die alten Restanten, welche gleichfalls der Röm. Kais. Mt. entricht werden sollen, antrifft, wann die Kais. Mt. die obristen Steuereinnehmber, so auf verschienen gemeinen Landtagen hierzu erwählet und deputiert worden, derhalber durch ein Schreiben gnädigist erindern werden, so sein sie schuldig solche Restanten gleichfalls förderlich einzumahnen und die Säumigen bei der ausgemessnen Straf zu Entrichtung derselben ernstlich zu halten, damit also die Kais. Mt. numehr derhalber zufrieden gestellt wurde.

O počtích bernických.

A poněvadž potřeba toho ukazuje, aby od berníkuov království tohoto nynějších i předešlých, též i od vejběrčích krajských, nicméně od colmistra království tohoto počtové pořádní, jakž pak i sami častokráte jsou žádali, přijati byli, a tím déleji aby odkládáno nebylo, protož k přijímání týchž počtuov stavové jsou volili: z stavu panského Joachyma Novohradského z Kolovrat a na Košatkách, purkrabí Karlštejnského, Jiřího z Martinic a na Smečně, Adama z Šternberka a na Sedlci; z rytířstva Bernarda staršího z Hodějova, Jana staršího Vratislava z Mitrovic, Zikmunda Sluzského z Chlumu, a z Pražan Tomáše Grofa, Martina Volovatého a Brykcího zvonaře z Cinperku. A ti, snesouce se o jistý den mezi tímto časem a soudem zemským Miletničným, na hrad Pražský se sjeti a ty počty všecky ještě nevykonalé pořádně přijíti mají. Však vejběrčí krajští prvé a před tím počty pořádné z posudních nejvyšším berníkům učiniti a cožbykoli peněz za nimi aneb na dluzích u jiných bylo, to vyupomínati a berníkům odvésti mají. A cožby tak z posudného bylo, žeby podle svolení sněmovních ke dvoru JMCské na vychování vydáno býti mělo, to berníci ihned od sebe, komužby JMCská poručiti ráčil, odvésti a při nejprvé příštím soudu zemském od svrchu psaných osob, k počtuom volených, o tom, jak to vyřízeno bude, nejvyšším ouředníkům a soudcům zemským zprávu učiniti mají. A cožby těm, kteříž tak k týmž počtům voleni jsou, za práci učiněno býti, i také jakáby colmistru služba opravena (sic) býti měla, dává se nejvyšším ouředníkům nad berníky ustanoveným tímto sněmem moc, jakkoli to s týmiž osobami nařídíti moci budou, to tak při tom zuostati má.

Von den Raitungen.

Weil auch ein Nothdurft sein will, damit von den vorigen und jetzigen Steuereinnehmern dieses Künigreichs, item von den Einnehmbern der Biergefällen in den Kreisen, nichts weniger auch von den Zahlmeistern ordenliche Raitungen (inmassen sie solches zu oftermals selbst begehrt haben) aufgenommen werden möchten und mit der Sachen weiter nicht verschoben werde, derwegen so haben die Ständ nachfolgende Personen zu Aufnehmbung dergleichen Raitungen mit diesem Landtag geordnet: ausm Herrnstand Joachim von Kolowrat auf Koschatek, Burggraf zum Karlstein, Georg von Martinicz auf Smeczna, Adam von Sternberg auf Sedlecz, aussem Ritterstand Bernhart den ältern Hodieowsky, Johann den ältern Wratislaw von Mitrowicz, Sigmunden Slusky von Clumb und aus den Pragern Thomassen Grafen, Martin Wolowaty und Briccius Glockengiesser, und solche Personen sollen sich unter einander eines gewissen Tags zwischen hier und nächstkunftigen Landrechten vergleichen, auf Prager Schloss verfügen und alle die noch zur Zeit unvollbrachte Raitungen ordenlich aufnehmben; jedoch zuvor und vor diesem sollen die Kreiseinnehmber von den Biergefällen den obristen Steuereinnehmbern ordenliche Raitung thuen, und was etwo an barem Geld hinter ihnen und an Schulden hinter andern Leuten (welche sie fleissig einnehmben und einbringen sollen) verbleiben möchte, dasselbige den obristen Steuereinnehmbern entrichten und folgends, was der Kais. Mt. von den bewilligten Biergefällen vermüg der Landtagsbeschluss zu Unterhaltung ihres kaiserlichen Hofstaats gebührt und erlegt hat werden sollen, dasselbige sollen die obristen Steuereinnehmber alsbald unverzüglich denen Personen, welchen die Kais. Mt. befehlen werden, auszählen und zustellen lassen. Es sollen auch die obbemelten und zur Aufnehmbung der Raitungen verordnete Personen bei nächstkunftigen Landrecht den obristen Landofficiern und Rechtsitzern Relation thuen, wie die Sachen ausgericht werden, was man auch ihnen ihrer Mühe halben geben und zur Besoldung machen und wasgestalt dem Zahlmeister seine Besoldung gebessert werden künnt, wirdet mit diesem Landtag den

obristen uber die Steuereinnehmber verordneten Officiern Vollmacht gegeben, wie sie sich diesfalls mit ihnen vergleichen werden künnen, dass es darbei bleiben solle.

O přidání dvou dní k soudu zemskému.

Na tom jsou se také všickni tři stavové snesli, co se těch dávních pří na soudu zemském vyslyšených a odložených dotýče: aby počnouc od soudu letničného nejprv příštího do dvou let pořád sběhlých, při každém času soudu zemského držení, po vzdání téhož soudu, dva dni na hradě Pražském, tu kdež se soud zemský drží, nejvyšší ouředníci a soudcové zemští nerozjíždějíce se scházeli a vyslyšené a odložené pře vyhledati a před sebe je přinésti rozkázali a vážili a na ně nálezy udělali, a při budoucím nejprv příštím soudu zemském, jakž která pře k kterému dni vedle vyměření zřízení zemského náleží, takové nálezy vyhlašovati mohli, tak aby lidé k spravedlnostem svým bez dalších odkladuov přicházeli.

Von den alten Rechtssachen beim Landrechten.

Es haben sich auch alle drei Ständ dieses Künigreichs unter einander verglichen, soviel die alten und beim Landrechten vor längst abgehörten und verlegten Rechtshandlungen antrifft, dass zur Erörterung derselben zwei Jahr lang gegeben werden und die obristen Landofficier und Rechtsitzer den Anfang der Sachen bei nächstkunftigen Landrechten thuen und nach Ubergebung eines jeden Landrechtens zween Tag aufm Prager Schloss in der Landstuben beisamben verharren, solche alte langwierige verlegte Rechtshandlungen herfürsuchen, dieselbigen erwägen und darauf den Sentenz verfassen, nachmals auch bei wiederkunftigen Landrechten auf den Tag, zu welchem solche Rechtssachen vermüg der Landsordnung gehören wird, publicieren lassen sollen, damit also die Leut zu ihren Gerechtigkeiten ohne ferrern Aufschub kumben möchten.

O meze a hranice.

Co se pak všelijakých mezí a hranic království tohoto a zemí k němu připojených porovnání dotýče: stavové tímto sněmem nejvyšším ouředníkům a soudcům zemským moc dávají, aby ke všem a všelijakým těm hranicím, kdeby toho potřeba ukázala, a JMCská, žeby buďto přátelským aneb právním zpuosobem o to jednati ráčil, mohli jisté osoby a komisaře od země voliti, mocné listy pod zemskou pečetí jim vydati a cožkoli dále potřebného bude podle JMCské řídití, tak jakoby se to na sněmu obecném dálo. Obzvláštně pak strany hranic Polských a Slezských té ponížené k JMCské jsouce naděje, že to bez prótahuov milostivě na místě a konci postaviti ráčí.

Von den Granitzen.

Betreffende die strittige Granitzen dieses Künigreichs und der incorporierten Lande mit den umbliegenden Chur- und Fürsten auch andern Herrschaften, geben die Stände mit diesem Landtag den obristen Landofficierern und Rechtsitzern Gewalt, dass sie zu allen solchen Granitzirrungen, wie es die Nothdurft erfordert oder erheischen mag und die Kais. Mt. wegen derselbigen eintweder gütliche Handlung pflegen lassen oder aber rechtlichen Entscheidens erwarten wollten, gewisse Personen zu Commissarien von dem Lande ordnen, die Machtsbrief unter des Landes Insiegl verfertigen und den Commissarien zustellen, und was weiter bei der Sachen neben den Kais. Mt. zuthuen wäre, verrichten möchten, nichts anders, als wann es auf gemeinem Landtag beschehen wäre; insonderheit aber seind die Stände zu der Kais. Mt. der unterthänigisten Zuversicht, sie werde die

Polnische und Schlesische Gränitzstrittigkeiten fürderlichen für die Hand nehmben und zu Ort bringen lassen.

O komisaře na hory.

A jakož téměř při všech horách v království tomto mnozí nedostatkové a neřádové se nacházejí, pro kteréžto nákladníci časté a nemalé ztížnosti mívají, skrze což i hory na větším díle k vyzdvižení svému přicházeti nemohou, nýbrž tudy hynou: a protož k vyhledání toho a k nápravě přivedení při týchž horách, JMCská s stavy království tohoto milostivě se jest snésti ráčil, že JMCská komisaře své podle jistých osob horníkuov rozumných naříditi ráčí, nicméně i stavové tolikéž od země osoby tyto: z stavu panského Bohuslava Felixe Hasištejnského z Lobkovic na Líčkově a Chomútově, nejvyššího komorníka království Českého, Hendrycha Kurcpacha z Trachmburku a z Milče a na Stolinkách, Ronově a Lemberce, JMCské radu, z stavu rytířského Albrechta Kapouna z Svojkova a na Hlušicích, purkrabí kraje Hradeckého, Pavla Korku z Korkyně a na Suchém Dole a Vostrově, z stavu městského Jana Kaši, měštěnína Starého města Pražského. Kterýmžto tímto sněmem moc se dává, cožbykoli buď od ouředníkuov hor aneb kverkuov se předneslo a předložilo potřebného, to aby podle týchž osob zřízených komisařuov JMCské v svém uvážení měli, všecky odpory mezi lidmi vyslyšíc na místě postavili, a kdyby pak sami o některých neřádích přezvěděli a to všecko očitě spatřili, to v dobrý řád aby uvedli, a cožbykoli potřebného kterýmkoli horám podle rozumů svých býti uznali, to aby naříditi mohli. A jestližeby JMCská toho takovou potřebu uznati ráčil, aby o instrukcí, jakby se dobrým řádem taková komisí vyříditi měla, komisaři naši s komisaři JMt. se sjeli a srovnali prvé nežliby na touž komisí vyjeli, to při milostivé vuoli JMCské zuostavují; a týž komisaři naši svrchupsaní od země volení na náklad zemský v též komisí chováni a opatřeni býti mají.

Wegen Abfertigung der Commissarien auf die Bergwerch.

Und nachdem fast bei allen dieses Künigreichs Bergwerchen gross Mangel und Unrichtigkeiten sich erfinden, darüber die Gwerken grosse Beschwerung tragen und die Bergwerch auch dardurch zu Boden gehen und zu keinem Aufnehmben kumen mügen, damit nun solcher Mangel besichtigt und in eine bessere Richtigkeit gebracht werden möchte, so haben sich die Kais. Mt. mit den Ständen dieses Kunigreichs also verglichen, dass Ihre Kais. Mt. gewisse Commissarien neben andern der Bergwerch wohlerfahrnen Leuten gnädigist verordnen wollten. Nichts weniger so deputieren die Stände Ihres Theils zu solcher Commission diese nachfolgende Personen: ausm Herrnstand Bohuslawen Felix von Hassenstein und Lobkowicz, obristen Landkammerern dies Kunigreichs Beheimb, Heinrichen Kurzbach von Trachenberg und Militsch auf Roraw, ausm Ritterstand Albrechten Kapaun von Swoykowa auf Hluschitz, Burggrafen im Grätzer Kreis, Pauln Kurka von Korkynie auf Suchemdole, ausm Burgerstand Johann Kassy, Burger der Alten Stadt Prag, welchen Personen dann mit diesem Landtag von den Ständen Gewalt gegeben wird, dass sie neben der Kais. Mt. hierzu verordneten Commissarien und bergwerchverständigen Leuten alles dasjenige, was die Bergambtleut oder Gewerken fürbringen oder anzeigen werden, fleissig erwägen und der Leute Beschwerungen abhelfen, und wann sie selbsten dergleichen Unrichtigkeiten wahrnehmben oder erfahren mochten, dieselbigen in ein gute Richtigkeite bringen und sonsten alles das, was zu Aufnehmben und Erhaltung der Bergwerch dienen und nutzlich sein mochte, verrichten und anordnen helfen kunnten. Wann auch die Kais. Mt. fur ein Nothdurft zu sein gnädigist erachten werden, dass zuvor der Ständ Commissarien mit der Kais. Mt. verordneten Personen zusamben kumben und sich einer gewissen Instruction, wasgestalt solche Com-

mission zum allerfüglichsten verricht werden mochte, vergleichen sollten, das stellen die gehorsamen Stände der Kais. Mt. zu derselben gnädigisten Willen und Gefallen.

O nejvyššího purkrabí Pražského.

A jakož jest Vilém z Rožmberka a na Českém Krumlově, správce a vladař domu Rožmberského a nejvyšší purkrabě Pražský, JMCské a stavům království tohoto v známost uvedl, kterak mnozí obyvatelé království tohoto na dědinách k nejvyššímu purkrabství Pražskému s nemalým nákladem mnoho vinic jsou vzdělali, avšak učinivše na to náklad a chtíce také rádi svým pojištěni býti, toho při něm, aby jim i jich budoucím na to vejsady a neboližto hamfešty dal a jim užívání a držení týchž gruntuov a vinohraduov pod jisté platy a povinnosti aby vysadil a pojistil, jsou žádali; však poněvadž ouřad ten a dědiny věc zemská jest a bez povolení JMCské, jakožto krále Českého a stavuov, že on žádnému žádného těch věcí potvrzení anebo pojištění dávati nemuože, žádaje za to, aby JMCská, jakožto král Český a stavové k tomu své povolení dáti ráčil a dali: i poněvadž JMCská a stavové v tom užitečné a dobré téhož ouřadu zemského býti poznávati ráčí a poznávají, protož JMCská, jakožto král Český, a stavové k tomu své povolení dávati ráčí a dávají.

Wegen des Herrn von Rosenberg.

Und nachdem Wilhelm von Rosenberg auf Kruma, Regierer des Hauses von Rosenberg und obrister Burggraf, der Kais. Mt. sowohl auch den Ständen dieses Kunigreichs angezeigt und furgebracht hat, wasmassen etzliche Inwohner dieser Kron auf des obristen Burggrafs Grunden viel Weingarten mit grossen Unkosten von neuen angericht und erbaut und derwegen bei ihme angehalten hätten, dass er ihnen und ihren Nachkommen darüber Sicherheiten oder Handfesten mittheilen und die Weingarten unter einen gewissen Zinse aussetzen wollten; weil aber das Ambt und die Grunde Landsachen sein und er ohne Bewilligung der Kais. Mt. als Kunig zu Beheimb sowohl auch der Stände keinermassen dergleichen Weingarten vergewissen oder versichern mag oder kann: als hat er die Kais. Mt. und die Ständ dieses Kunigreichs gebeten, sie wollten hierzue ihre Bewilligung geben. Und dieweilen die Kais. Mt. gnädigist sowohl auch die Stände ermessen, dass solche Sachen zu Nutz und Frumben dem obristen Burggrafambt reichen thuet, als geben Ihr Kais. Mt. und die Ständ hierzu sambentlich ihre Bewilligung.

O nejvyššího písaře zemského.

A jakož jest Michal Španovský z Lysova, nejvyšší písař království Českého, na stavy vznesl, kterakby duom zemský, kterýž k ouřadu nejvyššího písařství náleží, v některých místech na stavení sešlý a nebezpečný byl a opravy potřeboval, a to že bez nějakého kusu gruntu k klášteru svatého Jiří náležejícího, při témž domu ležícího, nedobře opraveno a spraveno býti může: protož stavové tímto sněmem nejvyšším ouředníkům a soudcům zemským to v moc dávají, aby se s pannou abatyší a konventem kláštera sv. Jiří o ten kus při domu nejvyššího písaře ležící srovnati mohli. A také stavové k tomu své povolení dávají, aby od berníkuov království tohoto předešlým sněmem volených

Wegen des obristen Landschreibers.

Als auch Michael Spanowsky von Lisaw, obrister Landschreiber des Kunigreichs Beheimb, an die Stände gelangen lassen, welchermassen das Landhaus, so zu des obristen Landschreibers Ambt gehört, an vielen unterschiedlichen Orten sehr baufällig und unsicher wäre und also einer Besserung wohl bedurfte; weilen aber solche Besserung ohne eines gewissen Stuck Grundes neben demselben Hause liegendes und zum Jungfraukloster bei S. Georgen zugehörig, nit wohl füglich beschehen mag, derwegen so geben die Ständ mit diesem Landtag den obristen Landofficiern und Rechtsitzern Gewalt, dass sie wegen solchen Stuck Grundes mit der Abtissin desselben Klosters handeln und sich

nejvyšššímu písaři téhož království na opravení téhož domu z pomocí zemských pět set kop grošuov českých proti pořádné kvitancí vydali; a on nejvyšší písař, přijma takovou sumu, to tak opatřiti, aby k dobrému na opravu téhož domu vynaložena byla a z toho stavuom počet pořádný učiniti má. A jestližeby pak ta suma pět set kop grošuov českých na touž opravu domu nepostačila, a on nejvyšší písař peněz svých více na to vynaložil a to, bez čeho jest býti nemohlo, registry pořádnými ukázal, to zase mu dáno a navráceno býti má.

mit ihr derhalben vergleichen mügen. Und die Stände bewilligen auch, dass ihme, obristen Landschreiber, die obristen Steuereinnehmber dieses Kunigreichs, welche auf verschienen Landtag verordnet gewesen, zu einer Hilf zu Besserung bemelts Landhaus von den bewilligten Landhilfen fünf Hundert Schock Groschen beheimisch gegen einer ordenlichen Quittung auszahlen sollen, welche Summa der obriste Landschreiber zu sich nehmben, auf Besserung des Hauses anlegen und nachmals den Ständen derhalben ordentliche Raitung thun solle. Wann er auch etwas mehrers über die funf Hundert Schock Groschen beheimisch von seinem Gelde auf solche Besserung verwenden und es mit ordentlichen Registern darmachen wird, so soll ihme dasselbige gleichsfalls auferlegt werden.

O purkrabě Karlštejnského.

A kdež jest Jan Vchynský ze Vchynic, na Nalžovech a Karlštejně, purkrabě Karlštejnský, nemalou ztížnost na stavy království tohoto vznesl, kterakby nynější děkan Karlštejnský povinnosti své, jíž k témuž děkanství zavázán jest, dosti nečinil, a nadto vejš, jsa sám ustavičnou bytností při témž děkanství zavázán, netoliko sám tam nebydlel, ale osoby lehké a k tomu také cizozemce, tam aby na místě jeho bydleli, že vysýlá a teď v puol letě že jest čtyři kněži tam měl, a mezi nimi žeby se někteří znamenitých a nebezpečných neřáduov dopustiti měli, což na znamenité nebezpečenství povinnosti jeho a téhož zámku býti by chtělo; k tomu také z poslušenství, jímž děkanové Karlštejnští purkrabům a držitelům Karlštejna zavázáni jsou, žeby se vytáhnouti chtěl. Čemuž že on na zlehčení téhož ouřadu, poněvadž právo a jurisdikcí, jsa téhož zámku v držení, on tak jakž předkové jeho, předešlí purkrabové, JMCské a stavům na témž zámku náležitě jsou měli, i on se míti praví, a pokudžby to JMCskou a stavy království Českého rozeznáno a změněno nebylo, aby od též jurisdikcí upustiti měl, místa dáti nemuože, za to JMCské a stavuov prosíc, poněvadž na témž zámku Karlštejně svátosti, koruna, privilegia, klenoty tohoto království se chovají, a on, kdyby v tom nesrozumění stál, a pod tím něco neřádného na témž zámku se sběhlo, žeby svou ctí,

Wegen Johann Chinský, Burggrafens zum Karlstein.

Demnach auch Johann Wchinsky auf Nalžow und Karlsberg, Burggraf zum Karlstein den Ständen dieses Künigreichs Beheimb klagweis fürgebracht, wie dass der jetzige Karlsteinische Dechant seinem Beruf, darzue er mit Pflichten verhaft, nicht allein übel vorstehe, sondern über das etzliche ausländische leichtfertige Leute (do er doch seiner Pflicht nach diesem Ort selber beiwohnen sollte) an seiner Stell dahin ordnet, wie er dann in einem halben Jahr vier Pfarherr, unter welchen sich ihr etzliche grosser und gefahrlicher Sachen unterstehen sollen, allda gehabt, so alles zu einer merklichen Gefähr seiner eignen Pflicht sowohl auch des Schlosses reichen möchte; gleichsfalls darneben aus dem Gehorsamb, mit welchem die Dechant dem Burggrafen und Inhabern des Schloss Karlstein verbunden wären, schreiten wollt, welches er als Burggraf daselbst, sintemal es wider ihre Jurisdiction auch Verkleinerung seines Ambts wäre, wofern es von Ihr Kais. Mt. und des Landes Ständen, dass er von solcher Jurisdiction lassen sollte, nicht erkennt und geändert wurde, in die Länge nicht leiden künnte, bittend, die Stände wollten sich in Ansehung, dass auf diesem Schloss viel Heilthumber, die behaimische Kron, auch Privilegien, so dieses Landes Kleinoder sein, verwahrt und gehalten werden, auch was ihme selber für

hrdlem a statkem bezpečen nebyl, aby se stavové k JMCské přimluvili a o to snesli: poněvadž tomu všemu děkan Karlštejnský odpírá a do něho sobě také veliké ztížnosti pokládá, nechtěje se sám pravého a křivého činiti, aby JMCská ráčil jisté komisaře k tomu naříditi a na Karlštejn vyslati, ti aby všem těm věcem vyrozuměli, očitě to spatřili, a což tak jedna i druhá strana sobě ztěžuje a před nimi ztěžovati bude, to aby před týmiž komisaři s dostatečným pruovodem provozovali a odvozovali. Ti pak komisaři podle komisařuov od stavuov království Českého k té komisí nařízených a níže položených, to všecko aby v spis jistý uvedli, a o tom relací svou JMCské a nejvyšším ouředníkům zemským aby učinili, a při čemžby to JMCská ráčil s nejvyššími ouředníky a soudci zemskými zuostaviti, na tom aby strany byly povinny přestati. I poněvadž ta věc spěšného opatření potřebuje, na tom jest se JMCská s stavy snésti ráčil, že k ohledání toho a vyrozumění té vší věci komisaři na Karlštejn vypraveni býti mají. K kteréžto komisí stavové tyto osoby jsou volili: Ladislava staršího z Lobkovic na Chlumci a Jistebnici, nejvyššího hofmistra království Českého, Joachyma Novohradského z Kolovrat, na Košatkách a Buštěhradě, purkrabí Karlštejnského, Michala Španovského z Lysova a na Pacově, nejvyššího písaře království Českého, Jana staršího Vratislava z Mitrovic a na Skřipli a Litni. Ti aby s komisaři JMCské, snesouce se o den jistý, na Karlštejn přijeli a, jakž doloženo, tomu všemu aby vyrozuměli, v kaple což tam od mešného roucha, ornatuov a jiných kostelních věcí jest, to aby zinventovali a potomně JMCské a nejvyšším ouředníkům a soudcům zemským to aby všecko v známost uvedli, tak aby to mohlo na místě postaveno býti.

Gefähr Leibes, Ehr und Guts, do er in die Läng in solchem Missverstand schweben und sich unter dessen andern Orten was anders zutragen wurde, darauf stünde, derenthalben vorbittlich unterreden und vergleichen. Dieweil aber entgegen dieser Klag und Beschwerung oftermelter karlsteinische Dechant nit stattgibet, sondern wider ihne den Chinsky auch grosse Beschwerungen, in denen er sich weder gerecht noch ungerecht zu machen begehrt, fürbringt, dass Ihre Kais. Mt. in dieser Sachen gewisse Commissarien auf den Karlstein, die sich aller derer Sachen erkundigten und besichtigten, auch beider Parthei Beschwerungen nach Nothdurft anhörten und vernehmben, verordneten, dieses alles in Schriften verfassend Ihrer Kais. Mt. und den obristen Landofficierern nothwendige Relation thäten und darauf sich nachmals Ihre Kais. Mt. mit den obristen Landofficierern der Sachen halben vergleichen werden, deme nachzukummen die Partheien verpflicht sein sollten. Weil diese Sachen schleuniger Befürderung bedürftig, haben sich die Kais. Mt. mit den Ständen dieser Kron verglichen, dass zu Erkundigung und gründlicher Erfahrung dieser Sachen Commissarien geordnet werden sollten, und die Stände dieser Kron deputieren darzue nachfolgende Personen, als nemblich den obristen Landhofmeister dieses Künigreichs Beheimb, Johann von Kolowrat, Burggraf zum Karlstein, Michael Spanowský, obristen Landschreiber bemeltes Künigreichs, und Johann den ältern Wratislaw von Mitrowicz auf Skripel, welche mit Ihrer Kais. Mt. Commissarien eines gewissen Tags auf den Karlstein zu verreisen sich vergleichen und, wenn sie dahin kummen, nach Verrichtung obangeregter Sachen in die Kapelle gehen, allda die Kirchennothdurften von Messgewänder und ander Sachen Gelegenheiten, was also derer Orten verhanden, inventieren und nachmals aller Sachen Gelegenheit Ihrer Kais. Mt. und den obristen Landofficierern, damit es nochmals zu Ort und gutem Ende möchte gebracht werden, berichten sollen.

O pruobýři zemském.

A kdež jest pruobýř zemský některé ztížnosti své, co se stříže a zrna v království tomto opatro-

Von dem Landprobierer.

Demnach auch der Landprobierer etliche Beschwerungen wegen des Schrott und Korns in

vání dotýče, i některé jiné artikule v suplikací své položil, tak jakž suplikací jeho to v sobě šíře obsahuje a zavírá: a protož svrchu dotčeným osobám, kteréž jsou za komisaře k horám voleny, společně aneb rozdílně stavové poroučejí a v moc dávají, aby se též o to všecko s radami JMCské komory české, což nejdřív býti muože, snesly a jakby ta věc, však podle předešlých sněmův již o tom vyměření a starobylého zpuosobu hor Kuten, na místě postavena býti mohla, tak aby on pruobýř zemský povinnosti své bez další překážky zadosti činiti mohl, a jestližeby pak mezi tím časem rady JMCské samy se s ním o to narovnati mohly, bez dalšího zaneprázdňování, stavové k tomu své povolení dávají.

diesem Künigreich durch seine Supplication fürbracht, als haben die Stände, damit einmal dieser Sachen auch abgeholfen wurde, den verordneten Commissarien auf die Bergwerch, sambtlich oder sonderlich, mit diesem Landtag Ordnung und Vollmacht geben, sich mit der Kais. Mt. behemischen Hofkammerräthen (sic) aufs allerfurderlichist, wie man die Sach laut der vorigen Landtag in ein Richtigkeit, damit der Probierer ohne ferrere Verhinderung in seiner Arbeit fortfahren und derselben abwarten möchte, bringen könnte, derenthalben zu unterreden und vergleichen; wann aber entzwischen der Kais. Mt. Räth für sich selbst diese Sachen mit dem Landprobierer an ein Ort bringen könnten, darzu geben die Ständ ihre Bewilligung auch.

Lhůta Mostským a Klatovským pohořalým.

A kdež jsou vyslaní města Mostu a města Klatov všem třem stavům žalostivou svou záhubu, kteráž se jim ohněm stala, předložili a stavuov za pomoc žádali: i poněvadž táž města týmž ohněm téměř všecka pohořela a k zkáze přišla, takže téměř znova z gruntu stavěti se musejí, z té příčiny stavové, majíce s nimi z mnohých příčin utrpení, k tomu povolují, aby oni Mostští a Klatovští berně domovní, aneb cožby se na ně za touž berni dáti dostalo, též i posudného svoleného sněmem tímto nařízených, na tento rok prázdni byli.

Frist denen zu Brüxen und Glattau.

Und demnach die Abgesandten von Brüxen und Glattau allen dreien Ständen dieses Künigreichs von der erbärmlichen Feuersbrunst, durch welche ihre Städt ganz und gar in Grund verdorben, angezeigt und umb Hilf gebeten haben, als haben die Ständ in Erwägung ihrer grossen Armuth, und dass sie solche Städt wiederumben von neuen fast von Grund erbauen müssen, auch anderer beweglichen Ursachen halber darzu bewilligt, dass sie die Brüxner und Glattauer wegen der Haussteuer, oder aber soviel derselben auf ihren Antheil kommen möchte, sowohl auch wegen der Biergefäll dieses Jahrs uber befreiet und enthebt werden sollen.

O Vodňanských.

A jakož jest od purkmistra a obce města Vodňan vznešení na stavy království tohoto se stalo, jak veliká škoda jim se krupobitím roku minulého osmdesátého stala, tak že jsou berni toho roku dáti nemohli, žádajíce za to stavuov, aby k vyplnění té berně potahováni nebyli: i k tomu stavové své povolení dávají, aby v placení též berně roku osmdesátého zadržalé pominuti byli.

Als auch im Namen des Burgermeisters und des Raths zu Wodnian den Ständen dieses Künigreichs vermeldet worden, welchen grossen Schaden die Stadt des verschienen Jahrs durch Ungewitter genomben, umb dardurch willen die Haussteuer nicht entrichten können, bittend, die Stände wollten darzu bewilligen, damit sie solcher verhaltner Haussteuer halber weiter nicht gemahnet noch angefochten wurden: derwegen so bewilligen die Ständ, dass obbenannte zu Wodnian des verschienen 80ten Jahrs versessnen Haussteuer wegen verschonet und ausgelassen werden sollen.

O Voděradské.

Co se žádosti pozuostalé vdovy a dětí po někdy Jiříkovi Voděradském dotýče: to stavové nejvyšším ouředníkům a soudcům zemským v moc dávají, tak když by JMCská na přímluvy stavuov se k ní milostivě s odpovědí vyjeviti ráčil, aby nejvyšší ouředníci a soudcové zemští na místě stavuov jí též odpověď strany dílu jich dáti mohli.

Was des verstorbnen Wodieraczky hinterlassnen Wittib Bitt anlangt, geben die Stände mit diesem Landtag den obristen Landofficierern und Rechtsitzern Gwalt und Vollmacht, wann sich die Kais. Mt. gegen der Wittib auf der Stände für sie beschehene Intercessiones mit Gnaden erzeigen werden, dass sie die obristen Landofficierer und Rechtsitzer alsdann und anstatt der Stände ihres Antheils halben auch der Wittib Antwort geben sollen.

Závěrek sněmu.

Avšak toto všech tří stavuov království Českého dobrovolné snešení, kteréž se k milostivé žádosti JMCské, jakožto krále Českého, a z žádné povinnosti stalo, není a býti nemá k žádné ujmě, škodě a k nějakému protržení privilegiím, právuom, svobodám a starobylým zvyklostem a pořádkuom tohoto království nyní i na časy budoucí a věčné. A JMCská, jakožto král Český, také stavuom na to, jako i na předešlé svolení, revers dostatečný vydati míti ráčí.*)

Beschluss der Landtags.

Jedoch soll diese aller drei Ständ dieses Künigreichs beschehne Bewilligung, welche sie aus keiner schuldigen Pflicht, sondern der Kais. Mt. zu allergnädigisten Wohlgefallen gethan haben, zu keinem Praejuditio, Nachtel oder Schaden ihren habenden alten wohlhergebrachten Freiheiten und Privilegien gereichen nun und zu ewigen künftigen Zeiten, und es werden Ihre Kais. Mt. als Künig zu Beheimb den Ständen hierauf einen genugsamben Revers fertigen lassen.

---

32. Rudolf II. Zdeňkovi z Vartmberka a Hertvíku Zejdlicovi z Šenfeldu, aby proboštovi Vyšehradskému Zbyňku Berkovi z Dubé na královském statku zápisném Sion v kraji Čáslavském 2000 kop míš. dskami zapsali.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1581, 15. března. — Kvat. fial. rel. 1575—82, č. 46, f. P. 12 v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf Druhý oc. Urozený a statečný, věrní naši milí! Věděti vám milostivě dáváme, že jsme se s urozeným a velebným Zbyňkem Berkou z Dubé a z Lipého, proboštem kostela Vyšehradského, věrným naším milým, o těch dva tisíce kop míšenských, kteréž vysoce urozený Vilém z Rožmberka a na Českém Krumlově, správce a vladař domu Rožmberského, tejná rada naše a nejvyšší purkrabí Pražský, věrný náš milý, podle jistého našeho k tomu dovolení, dotčenému proboštu a budoucím proboštuom za statek náš Sedlčany na ten spůsob dodati měl, aby taková suma nejinam než na statek pozemský, neb jinak tomu kostelu k dobrému, obrácena byla, poněvadž jsou jemu Vilémovi z Rožmberka ty dva tisíce oučtem poraženy a již nám k zaplacení náležejí, na ten spůsob narovnati ráčili: že jemu takové dva tisíce na statku našem zápisném Sion řečeném a v kraji Čáslavském ležícím na ten konec zapsati máme, jestli bychom jemu proboštu aneb budoucím proboštuom ty dva tisíce, kdyby se kde jakého statku pozemského, tomu kostelu a proboštství příležitého, doptali a nám puol léta napřed věděti dali a platu při každém svatém Jiří šedesáte kop míšenských a při svatém Havle tolikéž nezaplatili, aby se oni v týž statek Sion s jeho příslušenstvím jedním komorníkem od desk zemských uvázati

*) Relatorové nejsou při sněmu tom vypsáni.

a to tak dlouho držeti mohli, dokudž by jim ty dva tisíce, aneb který plat zouplna a docela zaplaceny nebyly. Protož vám milostivě poroučeti ráčíme, abyste relatorové naši ke dckám zemským buď oba spolu aneb jeden z vás byli ɔc. Dán na hradě našem Pražském v středu po neděli postní Judica léta ɔc osmdesátého prvního.

---

33. Komora dvorská komoře české, že císař 6000 zlatých, které kraj Chebský na místě nezaplacené berně a posudního od 1574 do 1579 podává, přijal; s krajem Loketským aby o stejnou, nebo možnoli o vyšší, sumu skrze zvláštní komisaře také jednáno bylo.

V PRAZE. 1581, 23. března. — Opis souč. v arch. min. fin. ve Vídni.

Von der Röm. Kais. Mt. ɔc unsers allergnädigisten Herrn wegen dero Kammer in Behem auf ihren vom zehenden dits gethanen gehorsamen Bericht in Sachen die mit den Egerischen und Elbognischen Kreisen wegen der ausständigen Steuer und Biergefäll gepflogene Handlung betreffend zu Bescheid anzuzeigen: Ihr Kais. Mt. lassen es, soviel den Egerischen Kreis anreicht, für die fünf Jahr, als nämlich von vierundsiebenzig bis auf das neunundsiebenzigiste Jahr, so lang Ihr Mt. die Gefäll einzunehmen befugt, bei den bewilligten sechs Tausend Gulden, jedoch mit der Condition verbleiben, dass sie die Erlegung derselben alsbald und untereinst thuen, oder sich gegen denen, do ein solch Geld aufzubringen, selbschuldig verschreiben und das Interesse davon reichen, angesehen, dass Ihr Mt. dieser Gefäll ohne das lang entrathen haben müssen.

Mit den Elbognischen aber solle nit allein auf ein mehrere Summa, die sich, wo nit auf ein höhers erlaufe, doch zum wenigisten der Proportion nach der Egerischen Bewilligung gleich sei, sondern auch dass sie dieselb gleichsfalls bar erlegen und wegen ihres Anlehens nichts abziehen, desgleichen auch mit den Pfandsunterthanen daselbst ihr der Kammer gehorsamen Gutachten nach gehandelt und neben dem von Zebitz der Joachimsthalisch Hauptmann als Commissari darzu gebraucht werden.

Darauf wirdet nun sie die Kammer Ihrer Mt. Nothdurft ferrer gebührlich zu befürdern, insonderheit aber zu erkundigen wissen, weil die Stände der Kron Behem ohne das gemeines Landes Gebührnus halben ihre sondere Gesandten dahin ins Egerisch abfertigen werden, auf was Zeit dasselb beschehen wirdet, darauf dann auch diese Sach untereinst befürdert und also die Ausschreibung einer sonderbaren Zusammenkunft verhüt werden möge. Das sei also höchsternannten Kais. Mt. gnädiger gefälliger Willen und Meinung. Geben Prag den dreiundzwainzigisten Martii anno ɔc im einundachtzigisten.

---

34. Císař Rudolf II. žádá Viléma z Rožmberka za dobré zdání, které osoby z království Českého neb markrabství Moravského za komisaře k sněmu do Olomouce a koho za presidenta komory české zvoliti by měl.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1581, 31. března. — Orig. v arch. Třeb.

Rudolf Druhý ɔc. Vysoce urozený, věrný náš milý! Vědětiť milostivě dáváme, že sme z duoležitých, pilných příčin a potřeb našich vlastních i všeho království Českého a zemí k němu příslušejících se dotýkajících sněm obecní v markrabství Moravském v městě našem Olomúci k outerýmu po svatých Filipu a Jakubu apoštolův položiti a rozepsati ráčili. I nevěda My, které bychom tak osoby hodné buď z království Českého neb z markrabství Moravského za komisaře naše k sněmu vypraviti

jmíti ráčili, protož tebe za to milostivě žádáme, aby na některé osoby, obyvately tohoto království, neb markrabství Moravského s pilností pomyslil a nám o nich tvé dobré zdání, kteréž bychom tak na místě našem slušně za komisaře nařídíti a jim věci naše k vyřízení poručiti moci ráčili, bez meškání oznámil. Na tom milostivou vuoli naši císařskou naplníš. A pro lepší zprávu tobě při tom oznamujem, že jsou na předešlém sněmu Moravském tyto osoby komisaři naši byly: urozený Jan mladší z Žerotína na Břeclavi a statečný Jaroš z Zastřizl na Bozkovicích. Dán na hradě našem Pražském v pátek po božím hodu velikonočním léta ꝛc 81.

Post scriptum. Vedle toho tebe také milostivě žádati ráčíme, aby nám též dobré zdání tvé oznámil, koho bychom za presidenta v komoře naší české ustanoviti a nařídíti moci ráčili, neb toho za potřebu nutnú uznáváme, aby to místo což nejspíš dosazeno bylo.

---

35. *Rudolf II. komoře české v příčině pozůstalosti po zemřelém arcibiskupovi Pražském.*

V PRAZE. 1581, 3. dubna. — Konc. v říšsk. fin. arch. ve Vídni.

Rudolf ꝛc. Wir haben euern abermals gethanen gehorsamben Bericht vom letzten Februari nägsthin sowohl als den vorgehenden, alles in Sachen des nägstverstorbenen hieigen Erzbischofs Verlassenschaft betreffend, mit Gnaden empfangen und verstanden und folgt darauf, soviel vonnöthen, unsere gnädigiste Resolution. Und erstlich lassen wir die von der befundenen Barschaft gethane Ausgab auf die Begräbnus, Abfertigung des Gesinds und der Coralisten Bezahlung, sowohl was wir dem Collegio Jesuitarum zu Erbauung ihrer Kirchen bewilligt und allenthalben 3731 Th. 9 Gr. anlauft, mit Gnaden passieren. Was aber die andern Schulden, so noch von den überbleibenden 2283 Th. 10 Gr. $5^1/_2$ Den. vermog der Verzeichnus N. 2. zu bezahlen sein und euerm Vermelden nach 850 Th. 28 Gr. $1^1/_2$ Den. austragen, darunter mag nunmehr nach erlangtem weitern Bericht die Bezahlung der Tuch sowohl als die andern darbei benennten Posten gleichwohl passieren. Dieweil sich aber befindet, dass die Gebäu, so Meister Ulrich de Vastali in des Erzbischofs Haus und dem Kirchel S. Adalberti verbracht, desgleichen was er daran empfangen, noch nit gebuhrlich liquidieret worden, furnehmblich weil furkumbt, dass er derselben zuvor, wo nit gar, doch meistestheils zahlt worden sein solle, so konnen wir ihme die eingestellten 131 Thaler vor gnugsamber certificierten Liquidation auch nit passieren, sondern befehlen euch nochmals gnädig, ihr wollet euch aller Sachen Gelegenheit mit Fleiss erkundigen, auch die verbrachten Gebäu, so er noch unbezahlter angegeben, ordenlich taxieren und uns euern weitern gehorsamben Bericht und Gutachten zukumben lassen.

Wann nun schon ehegemelte 850 Th. 28 Gr. für voll zu passieren wären, so wirdet doch noch daruber 1432 Th. 42 Gr. 4 Heller im Vorrath verbleiben, die seind wir der Kirchen und Geistlichkeit zum besten nachfolgender Gestalt anzuwenden bedacht:

Als erstlich lassen wir uns umb derer durch euch ietzo und zuvor angezogenen Bedenken willen gnädig gefallen, dass dem Orgelmacher auf die mit ihme getroffene Abhandlung zu vollständiger Verfertigung des Orgelwerchs in der Schlosskirchen allhier die 400 Th., doch mit der Condition gereicht werden, dass ehe und zuvor er derselben völlig bezahlt, die doran verbrachte Arbeit, ob dieselb richtig und beständig sein und bleiben möge, auf Erkanntnus verständiger Organisten und Werkmeister gestellt und alsdann erst vollkumbne Auszahlung darauf gethan werd.

Was dann die durch den Bauschreiber angegebene Nothgebäu an der Thumbkirchen allhier anreicht, die wollet also verrichten, auch neben dem Kosten, so auf 430 Th. angeschlagen die 4 Centen Kupfer aus unserm Zeughaus allhier dargeben und ordentliche Raitung daruber halten lassen.

Der Schulen, sowohl Erhohung der grossen Glocken halben wollen wir euch hernach weitern Bescheid zukumben lassen, allein ist uns grundlicher Bericht vonnöthen, weil furkumbt, dass noch bei weiland Kaiser Ferdinanden, unsers geliebten Herrn Anherrn, hochstseligister Gedächtnus, Regierung zu Erhebung beruhrter Glocken ein ansehenlicher Vorrath von eichnem und andern Holz, so etzlich Tausend Thaler kost haben, allher in Vorrath geschafft und ausgearbeitet worden sein solle, ob dasselb noch aller verhanden oder wohin und auf wes Befehlich es verwendet worden und wie es sonst allenthalben darumben beschaffen sei, inmassen euch dann derwegen noch hievor von unser Hofkammer aus auch die Nothdurft auferlegt worden.

Daneben werdet ihr euch gehorsambist erindern, dass sich unsere und unserer geliebten Frau Mutter, der römischen Kaiserin, Leibmedici Bartholomeus Guarinonius, D. Stromer und Johan Melchiorius, ihres ausständigen Verdienens von ihrer bei gedachtem Erzbischof gebrauchten letzten Cur und dass sie derwegen noch bisher nit contentiert worden, beschwert. Damit sie nun diesfalls wie billich zufrieden gehalten, [so haben wir ihrem jeden aus ermelter Barschaft 25 Thaler erfolgen zu lassen bewilligt, die ihr ihnen auf ihr Anhalten also zustellen wollet.

Also mag auch dem gewesten Capellan Georgio Kirchmair soviel als seine zuvor gehabte Besoldung vor ein zwei Monat pro Rata austrägt, gleichfalls gefolgt werden.

So wissen wir uns auch aus eurem noch vom 21. Februar nägsthin gethanem gehorsamben Bericht gnädiglich zu erindern, was ihr uns wegen der 70 Thaler Zins, so sich noch hievor von dem Hof Kopanina, itzo des Collegii Jesuitarum Inhabung, verfallen und von dem Thumbkapitel, desgleichen dem Prior zu St. Thomas allhier gemahnt werden, fur ein Anmelden than, und weil es dann umb ein Schlechts zu thun, auch allerseits die Geistlichkeit und Priesterschaft antrifft, so haben wir dieselben 70 Th. gleichsfalls aus dieser noch verhandenen erzbischoflichen Barschaft abzurichten und also das Collegium derselben zu benehmen gnädig bewilligt, welches ihr nun einem und dem andern Theil anzumelden und die Bezahlung der 70 Th. alsbald zu verordnen wissen werdet.

Wann nun diese itzo nach einander benennte Ausgaben, doch ausser des Capellans, dessen Besoldung wir kein Nachrichtung haben können, aber doch auch ein Schlechtes anlaufen wirdet, zusamben geraitet, so befindet sich, dass es allenthalben 975 Thaler austragen und also an aller Barschaft noch 457 Th. 12 Gr. 4 Den. uberbleiben wirdet. Nun wären wir aber gnädigist bedacht, diesen Uberrest zu Aufrichtung des Steinwerchs, so noch verflossner Jahre zu hochgedachtes unsers geliebten Herrn Ahnherrn, Kaiser Ferdinanden, Monument, so von Insbruck allher bracht worden, zu gebrauchen, und befehlen euch derwegen gnädiglich, ihr wollet dasselb Steinwerch durch verständige Bauleut ersehen und einen Uberschlag machen lassen, was es bis zu vollkumbner Verfertigung allenthalben gestehen werd und uns dasselb zu ferrerm unserm gnädigisten Entschluss wiederumben gehorsamb erindern.

Also wollet euch auch erkundigen und uns gleichsfalls berichten, ob das Thumbkapitel allhier, wie etwo hievor furkumben, dem verstorbenen Erzbischof selbst ein Epitaphium aufrichten lassen oder was uns in Mängel desselben derwegen zu thun gebühren wölle.

Was dann beschliesslich die andere des Erzbischofs verlassene Fahrnus anreicht, darinnen habt ihr des Silberwerks und Hausrats halben, dass es nämblich beim Stift verbleiben sollen, hievor Bescheid.

So haben wir an den Kleidungen (doch ausser der Pontificalien, Kirchenornats und Tapezerei, so in beiliegender Verzeichnus unter N. 4. mit dem † signiert, die dann neben den Büchern gleichsfalls einem kunftigen Erzbischof gelassen und in das hievor anbefohlene Inventari einbracht werden sollen) das ander alles der gemachten Tax nach 360 Th. austragen, sein des verstorbenen Erzbischofs hinderlassenen Mutter, und die 4 Ring, so auf 158 Th., desgleichen das Gedenkringel, per 40 weiss Groschen taxiert, seines Brudern Tochter zu endlicher ihrer beider Abfertigung erfolgen zu lassen gnädig bewilligt,

die ihr ihnen dann also zustellen, sowohl auch in allen vorbemelten Artikeln an unser Statt die Nothdurft verordnen wollet, darzu ihr hiebei die Einschluss wiederumben zu empfahen. Ihr vollbringt auch daran unsern endlichen gefälligen Willen und Meinung. Geben Prag den 3. Aprilis anno im 81.

---

36. Vilím z Rožmberka navrhuje císaři osoby za komisaře do sněmu Moravského, a radí, aby o obsazení místa presidenta komory české uradil se s nejvyššími úředníky zemskými.

Bez dat. (1581 v dubnu). — Konc. v arch. Třeb.

Nejjasnější, nejmilostivější císaři! VCMti milostivé psaní, kteréhož jest datum v pátek po hodech velikonočních (31. března), jest mi teprv dnes datum listu tohoto dodáno, z kteréhož sem milostivé vůli VCMti poddaně a poníženě vyrozuměl: i za dobré mi se vidí, aby sněmem moravským mimo ten čas od VCMti uložený déle odkládáno nebylo. A ačkoli by dobře bylo, aby z tohoto království poslové na týž sněm se odeslati mohli, však poněvadž snad pro nynější domovní zaneprázdnění a krátký čas, který ještě pozuostává k budoucímu soudu, osobám přednějším a zvláště z pánův soudců zemských království Českého mohla by s obtížností ta jízda přijíti, vidí mi se poddaně, žeby pan Jan z Žerotína starší, byl-li by zdráv, aneb pan Jan mladší z Žerotína podle pana hofrychtéře téhož markrabství mohli se za komisary docela dobře hoditi, a to, co na tomto sněmu zapotřebné bude, vyříditi.

Co se pak dosazení presidenta do komory české dotýče, na té osobě VCMti v pravdě mnoho náleží. Vidělo by mi se, že byste VCMt do soudu příštího zemského k uvážení ten artikul milostivě odložiti moci ráčili, však to na dlouze není a zatím co se jednání strany sum daní neb půjčení dotýče, abyste VCMt těmto pánóm radám české komory dva z pánů ouředníků nejvyšších, kteří nyní v Praze býti ráčí, ku pomoci přidati ráčili, aby s lidmi pěkně jednáno a spokojeno býti mohlo, abyšte VCMt o to nabíháni býti neráčili; a při soudu příštím VCMt se pány ouředníky zemskými milostivě se uraditi ráčíte moci o presidenta a dosazením toho místa dále neodkládati, nebo v pravdě z mnohých příčin VCMti na tom nemálo náleží; však to všecko při milostivé další vůli VCMti zůstaň. Jako pánu svému nejmilostivějšímu poddaně se poručena činím. ɔc.

---

37. Rudolf II. Janovi nejstaršímu z Valdšteina na Sedčicích, nejvyššímu sudímu dvorskému a hejtmanu Menšího města Pražského, a Mikulášovi Skalskému z Dubu na Slušticích, prokurátoru královskému, aby Hendrychovi Kurcpachovi z Trachmburku k dědictví darované dědiny královské v kraji Slánském do desk zemských vložili.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1581, 8. dubna. — Kvat. fial. rel. 1575—82, č. 46. f. O. 18 v král. česk. arch. zemském.

Rudolf Druhý ɔc. Urozený a statečný, věrní naši milí! Věděti vám milostivě dáváme, že jsme z plnosti moci, jakožto král Český, urozenému Henrychovi Kurcpachovi z Trachmburku a z Milče, na Ronově a Helfenburce, radě a věrnému našemu milému, na jeho poníženou žádost a pro jeho pilné, věrné a stálé služby, které jest, slavných pamětí, císaři Ferdinandovi a císaři Maximilianovi toho jména Druhému, panu dědu a panu otci našim nejmilejším, i také nám vždycky rád činil a ještě činiti nepřestává a napotom tím lépeji aby činiti mohl, dědiny naše zápisné v kraji Slánském ležící, totiž ves Charvatce, ves Martiněves a ves Nížebohy, s dvory poplužními, s poplužím, s dvory kmetcími, s platy,

s dědinami, lukami, s vinicí, s zahradami, s krčmami, s kurmi, robotami, s lidmi osedlými i neosedlými, aneb z těch gruntův zběhlými, s plným panstvím, tak a v témž plném právě, v týchž mezech a hranicích, v nichž ty vesnice záleží, nic ovšem nevymiňujíc a žádné vlastnosti sobě, dědicům našim a budoucím králuom Českým, ani žádným duchovním neb jiným osobám, kterýmž by ta vejplata náležela, dále nepozůstavujíc, k dědictví dáti ráčili; tak že svrchu psané vesnice s jich příslušenstvím dále na budoucí a věčné časy víceji nemají slouti a býti zápisné než dědičné ɔc. Dán na hradě našem Pražském v sobotu po provodní neděli léta ɔc osmdesátého prvního.

---

38. Rudolf II. komoře české, že městu Klatovům povolil, poněvadž ohněm před dvěma roky zkázu vzalo, aby sněmem svoleného osvobození od berně ještě za jeden rok užiti mohlo.

V PRAZE. 1581, 25. dubna. — Opis souč. v arch. min. fin. ve Vídni.

Wir haben gleichwohl euren uns vom einundzwanzigisten dies in Gehorsam gethanen Bericht in Sachen unsere für zweien Jahren durch Brand verderbte Stadt Klattau betreffend, in Gnaden angehört und vernommen, dass sie sich solches Schadens auf dato noch wenig erholt, die Ständ auch unserer Kron Behem sie bei nächstem Landtagsbeschluss der Steuer und Biergeld auf dies Jahr befreiet. Und damit sie sich nun dest besser zu ergötzen und die verderbte Stadt beinach zu vorigem Stand und Bau bringen, uns auch nachmals die Kammergefäll ohne Weheklagen reichen mügen, haben wir ihnen solche unsere vorige Bewilligung nach Ausgang der zweier Jahr noch auf ein ganz Jahr mit Gnaden erstreckt und zugelassen. Darauf ihr sie nun von unserntwegen werdet zu bescheiden und daran zu sein wissen werdet, damit dieselben nindert anderswohin, dann wie es vorige unsere Resolution vermag, verwendet werden . . . Geben Prag den fünfundzwanzigisten Tag Aprilis anno ɔc im einundachtzigisten.

---

39. Komora dvorská nejvyšším úředníkům zemským o dalším nařízení ustanoveným osobám, aby v příčině účtů z nedoplacených berní a posudného vedle uložené jim povinnosti se zachovaly.

1581, 3. května. — Konc. v říšsk. fin. arch. ve Vídni.

G. H. E. G. werden sich gnädig erindern, dass bei nägsten hieigem Landtag etzliche Personen, als ausm Herrnstand Herr Joachimb von Kolobrat, Herr Georg von Martinitz und Herr Adam von Sternberg, ausm Ritterstand Bernhard Hodieowsky, Jan Mitrowitz und Sigmund Schluski und neben ihnen auch drei Personen aus den Prager Städten zu Aufnehmbung der noch hinterstelligen Steuer-, Biergeld- und zahlmeisterischen Raitungen dergestalt verordnet worden, dass sie sich vor dem nägstkunftigen Landrechten eines gewissen Tags vergleichen, allher verfügen und die Raitungen ubernehmben sollten.

Wiewol ihnen nun unlängst in Ihrer Mt. Namen von der behmischen Hofkanzlei aus einem jeden insonderheit geschrieben und auferlegt worden, sich auf ein benennten Tag hieher zu verfügen und die Sachen dem Landtagsbeschluss nach endlich zu verrichten; nun ist aber ausser des von Kolobrats und Martinitz sonst keiner erschienen und hat sich der von Martinitz mit dem entschuldigt, dass er auf den Landtag in Mährern verordnet wär. Dieweil dann Ihrer Mt. theils ganz beschwerlich fallen will, dass sie ihrer Gebührnus uber das, was bisher beschehen, noch länger entrathen sollen, die Sach auch ohne das nun viel Jahr lang anstehet und ungeachtet, was derwegen von den Ständen in gemein

beschlossen wirdet, doch gar kein wirkliche Vollziehung folgen will: so vermeint der von Vels, es möchte obgedachten hierzu deputierten Personen der Saumbsal oder Verzug etzlichermassen verwiesen und daneben mit Ernst auferlegt werden, sich auf einen gewissen Tag, den Ihre Mt. selbst in einer kurzen Frist, als inner zehen oder zwölf Tagen, benennen möchten, herein erscheinen und nit dass sie sich erst auf demselben einer andern Zusambenkunft vergleichen, sondern stracks mit Aufnehmbung der Raitung in Beisein der Personen, so von der Kammer darzu deputiert, furgehen und die Sach noch vor angehenden Landrecht zu Ort befurdern sollten, damit man doch einsmals aus der Sachen und zu den Restanten, die sonder Zweifels in grossen Summen darhinter stecken, kumben möcht. Jedoch ɔc.

Sollen wieder erfordert werden und ist der beh. Kanzlei also angemeldet worden. 3. Mai 81.

---

40. Císař Rudolf II. soudu zemskému v království Českém v příčině některých nevyřízených záležitostí, zvláště aby od komisařův sněmem zvolených podána byla zpráva o účtech berničných.

V PRAZE. 1581, 10. května. — Konc. v arch. min. fin. ve Vídni.

Rudolf ɔc. Hoch- und wohlgeboren, gestreng, ehrenfest, liebe Getreuen! Was uns an Erledigung etlicher Sachen und Strittigkeiten, so bisher beim Landrecht verblieben, gelegen, als erstlich an Erlangung derer zu Aufnehmung der Steuer- und dreissigsten Pfennigs Raitungen im Landtag verordenter Commissarien Relation, wie sie die Raitungen von Anfang des 70. bis zu End 73. Jahrs verricht und worauf dieselben beruhen; furs ander an Herausbekommung der andern Commissarien Relation und ihrem Gutbedunken, so uber den Abraitungen gesessen, was uns darbei weiter zu thuen gebühren wurde; furs dritte an Verhörung des Stritts und Befürderung des Ausspruchs zwischen dem gestrengen Albrechten Prückner anstatt und zu Handen der durchleuchtigen unser freundlichen geliebten Frauen Mutter, der römischen Kaiserin als Künigin zu Beheimb, Ihrer Lieb und dem Geschwistert von Gendorf umb etliche Lehensdorfer zu der Herrschaft Trautenau gehörig; zum vierten an Befürderung des Ausspruchs zwischen den dreien Prager Städten wegen der Salzniederlag, und letztlich an Verhörung und dem Ausspruch zwischen dem gestrengen Niklasen Skalský, Kammerprocurator, an unser Statt und dem wohlgebornen u. l. getreuen Hansen Getrzich dem ältern von Zierotin und dem gestrengen Albrechten Kapaun vonwegen weilend Mathessen Dobsches Testament, ob dasselb in die Landtafel gebührlich einkommen möge oder nit, das habt ihr aus unserm gnädigisten Schreiben und Vermahnung, dessen Datum auf unserm küniglichen Schloss Prag am Fastnachtdienstag dies Jahrs mit mehrerm zu vernehmen gehabt. Dieweil wir aber Bericht werden, dass hierin durch euch bei dem verwichnen Landsrecht nichtes fürgenommen, sonder die Sachen noch in voriger Gestalt (welches uns zu merklichem Schaden gedeihen will) anstehen, derhalben so haben wir unserer Nothdurft nach keineswegs umbgehen mögen, euch solches nochmals gnädigist zuzuschreiben, befehlend, dass ihr, soviel äusserist müglich, die obangezogne Sachen und Strittigkeiten alle, oder je des meisten Theil in diesem angehenden Landrechten endlich für die Hand nehmet und ohne allen weitern Aufschub (wie wir dann an euch gnädigist nit zweifeln) erlediget und verrichtet. Daran vollbringt ihr unsern gnädigen Willen und Meinung. Geben Prag am Mitwoch nach Exaudi anno 81.

An das Landrecht in Beheimb.

---

41. Komora česká oznamuje císaři, co byla učinila v příčině zvyupomínání nedoplacené berně a posudného, i radí císaři k dání rozkazu soudu zemskému, aby osoby k vyřízení účtů berničných sněmem zvolené přísně napomenuty byly k vykonání jim uložené povinnosti.

1581, 20. května. — Orig. v arch. min. fin. ve Vídni.

Allergnädigister Kaiser und Herr! Wir haben nit unterlassen, was den Artikel wegen Einbringung der Restanten und Biergelds betrifft, dem obristen Herrn Landkammerer nothdurftig furzubringen dergestalt, obwohl E. Kais. Mt. Ursach gnugsamb hätten, vermug des Landtagsbeschluss wider die saumbigen Restanten mit der Execution zu procedieren, jedoch derselben bisher damit verschonet und wollten nochmals zu allem Uberfluss ein jeden vermahnen und warnen lassen, sich mit Richtigmachung seiner ausständigen Gebührnus die Zeit uber des jetzo währenden Landrechtens gehorsamblich einzustellen oder aber der Execution und Straf, so durch den Landtagsbeschluss darauf gesetzt, gewärtig zu sein. Und demnach von E. Mt. wegen an den Herrn begehret, dass er solches in Landrechten offentlich verrufen und sonderlich auch an schleunige Erlegung des völligen Biergelds, weil dieser Zeit gar wenig einkombe, dass nit allein die Interesse davon schwerlich abzulegen, sondern auch E. Mt. derselben zu der Hofunterhaltung hoch bedurftig wären, vermahnen wollte. Darauf er nun solches gesterigs Tags in Gemein von der Cathedra mit guter Ausführung verricht.

Was aber die Aufnehmbung der Steuerraitung betrifft, davon ist bei dem Landrechten noch nichts angebracht, sondern haben die Sachen gesterigem Verbleiben nach in ferner Berathschlagung genomben und befinden ein Nothdurft zu sein, dass E. Mt. an das Landrecht Befehlch ausgehen liessen, mit Erinderung, was im Landtag wegen Aufnehmbung der Raitung beschlossen und weil demselben bisher kein Vollziehung beschehen wär, dass sie nochmals bei den deputierten Personen endlich darob sein und Befurderung thuen wollten, damit den Raitungen mit allem Fleiss obgelegen und soviel muglich darinnen verrichtet, auf dass noch uber einstheils derselben die Relation bei jetzt währenden Landrechten beschehen muge, zu den vorigen Raitungen aber ein furderlicher gewisser Tag nach Ausgang des Landrechtens bestimbt und ihnen mit Ernst eingebunden, damit die Aufnehmbung befurdert und die Relation zu nägst kunftigen Landrechten endlich und unverlängt gethan, auch jetzo alsbald der Zehrung halben vermug des Landtagsbeschluss, damit sie die Commissari umb soviel williger und fleissiger den Sachen abzuwarten Ursach hätten, Vergleichung gemacht wurde. Jedoch zu Euer Mt. fernern gnädigisten Erwägen und Gefallen gestellt. Deren wir solches in Gehorsamb nit sollen verhalten. Actum den zwanzigisten Tag Maii anno im 81.

Euer Röm. Kais. Mt. unterthenigiste, gehorsambiste: *Humprecht Czernin z Chudienicz. Hertwig Seidlitz. Paul von Lidlaw.*

---

42. Účetní úřadník císařský Josef Stytzl podává arciknížeti Arnoštovi zprávu o výplatě vojsku na Uherských hranicích, kteráž se byla stala od „colmistrův“ českých a moravských stavův.

V ŠŤÁVNICI. 1581, 19. června. — Orig. v arch. min. fin. ve Vídni.

Durchleuchtigister hochgeborner Fürst, gnädigister Herr! Euer Fürstl. Durchlt. sein mein unterthänigiste Dienste in Gehorsamb bereit. Ich habe Euer Fürstl. Durchlt. gnädigist Schreiben vom 15. dits, mir bei diesem eignen Currier überschickt, mit gebührlicher Reverenz sambt einem Schreiben an die beheimbische und märherische Gesandte lautend empfangen und ihnen dasselbe stracks behändigt. Solle darauf Euer Fürstl. Durchlt. zum gnädigisten Wissen nit bergen, dass die märherischen

Abgesandten ihr Bezahlung auf die Kreishauptmannschaft ordinari und extraordinari zu Schuran, Comiathi und Lewa liegend, sowohl auf die 50 teutschen Knecht zu Buckäncz und die 20 ungerischen Fussknechte zu Klein-Tapaltschan diese Täg allbereit verricht, aber Euer Fürstl. Durchlt. mehrers nit als den einen Monat Nachlass an diesen jetzbemelten Orten, der in Summa 2937 fl. 45 kr. bringt, nit zu meinem, sondern des kriegszahlmeisterischen Dieners, Bernharden Streibergers Handen erlegt haben. Bleiben also sie die Märher Ihrer Kais. Mt. wegen des hungerischen Kriegsvolk zu Buckanz, Schembnicz, Antal in der Au und auf Gymesch jetzo abermals per Rest hinterstellig benenntlichen 20.058 fl. Dass sie mit ihrer Zahlung weiter nit gefolgen und bemelten Rest auf die gefertigten Abraitungen, die benennter hofkriegszahlmeisterische Diener bei Handen hat, Ihrer Mt. anjetzo nit erlegen mügen, erfolgt ihrem Anzeigen nach aus dem, dass ervon wegen der hievorigen allhie gewesten märherischen Zahlmeister Ihrer Mt. den hinterbliebnen Rest auf sechs Monat so, wie Herr von Herberstein Euer Fürstl. Durchlt. hievor angedeutet, nach Abraitung der Tuch 6529 fl. 25 kr. gebracht, dann auch das Kriegsvolk zu Schuran und Comiathi, die ihr Gebührnus damals nit völlig empfangen gehabt, anjetzo auf die sechs Monat contentieren müssen.

Ob ich nun wohl gewisst, dass sie keinen Uberschuss an Geld mehr gehabt, weil sie zu Erstattung des einen Monatsold Nachlass von den Beheimben etwas Geld entnehmben müssen, hab ich doch mit allem Fleiss ferrer mit ihnen gehandelt und sie aufs treulichist ermahnt, da sie noch etwas übrigs Geld hätten, dass sie es zu vorstehunden Ihrer Mt. wichtigen Nothdurften gutwillig darlegen und davon nichts vorhalten wollten. Darauf sie sich bei ihren Ehren erklärt, dass sie durchaus nichts mehr und kaumb die Zehrung anheimbs haben werden. Darüber ich sie weiter nit dringen kunnden, sondern habe zum Beschluss von ihnen zu wissen begehrt, wann und wie sie die Erstattung thun wellen, und was Ihr Mt. für Gewissheit dabei haben mügen. Was sie mir darauf zu Bescheid geben, das werden Euer Fürstl. Durchlt. hieneben auch aus ihrem Schreiben gnädigist vernehmben. Sie für ihre Personen wellen klein Vergewissung von sich geben, sondern sein des Erbietens, sobald sie anheimb kumben, die Sachen bei ihren Landständen dahin zu befürdern, wo müglich, dass Ihr Mt. sollicher Rest der 20058 fl. möchte eheist zusammengebracht und erlegt werden. So dann wohl zu gedenken, wann sie heimb kumben, dass sie die Sachen etwo nit schleunig befürdern wurden, wäre meines gehorsambisten Erachtens rathsamb, dass Euer Fürstl. Durchlt. dem Verwalter der Landshauptmannschaft in Märhern, Herrn Zachariasen von Neuhaus, derwegen alsbald gnädigist schreiben und umb Erstattung des Ausstands sowohl der hievor aussenblieben 11.000 Thaler halber, darumben niemand Wissen haben will, ermahnen liessen.

Wie und wasgestalt die Beheimb, Märhern und Schlesinger die Granitzen Anfangs unter ihnen unordenlich genug ausgetheilt, dessen haben Euer Fürstl. Durchlt. hieneben ein Signatur mit A gnädigist zu empfahen. Die Granitzen, so Beheimb und Märhern über sich genomben, werden auf diesmal wohl contentiert, weil aber der schlesingisch Zahlmeister mit dem Geld, so er hieher bringen sollen, in anderweg verwiesen worden, bleiben die armen nacketen hungerigen Knecht auf Sythna, Altensol, Wiglosch und Muran, weliche wahrlich für andern in äusseristem Elend und verlassen seind, unbezahlt. Was es für unlustigs Dienen, Schwierigkeiten und Ungeduld bei ihnen geben würdet, haben Euer Fürstl. Durchlt. gnädigist zu erwägen und sie in ander Weg mit einer Bezahlung ohne gehorsambiste meine Massgebung mit ehistem zu bedenken.

Was Euer Fürstl. Durchlt. sonst hievor obgedachten Herrn von Herberstein wegen des Kriegsvolks, so bisher zu Quatemberszeiten von der Kammer Krembnitz aus vollig bezahlt worden (damit nämblich dieselben hiefür mit halben Theil ihrer Zahlung von der Kammer zufrieden sein und den andern halben Theil von dem Beheimben erwarten wollten) mit ihnen den Beheimben zu handlen auferlegt, ist mir soviel bewisst, dass dergleichen durch ihne an sie wohl gebracht und derwegen bei ihnen stark angehalten worden; sie haben aber ausser Vorwissen ihrer Landofficier damals wie

auch jetzt auf mein Begehren sich gar in nichte einlassen noch willigen wellen, sondern sich wohl erboten, dass sie es zu ihrer Heimbkunft bei den Ständen mit bester Fürderung anbringen, und was ihnen kunftig derwegen befohlchen würdet, dasselbig gehorsamblich und willig vollziehen wollen. Es hat Herr von Herberstein auch von ihnen begehrt, da ihnen was an der Zahlung überbliebe, es wär viel oder wenig, dasselbe bei der Kammer Krembnitz niederzulegen, damit in ihrem Abwesen dem Kriegsvolk derselben Orten umb soviel besser kunnte fürgeliehen werden. Das hat aber nit Statt gehabt und kann noch nit erhalten werden, dann es besorgen sich die Abgesandten aus Beheimb auch, dass ihnen vielleicht an ihrer Zahlung etwas manglen mochte, weil sie so lang auf beschwerlichen Unkosten vergebens still liegen und zehren müssen, sie sein aber des gehorsamben Erbietens, dass sie allenthalben den ein Monat Nachlass und was Ihrer Mt. sonst für dargebne Lehen und Proviant aufzuheben gebühren würdet, jedes Orts alsbald zu des Kriegszahlmeister Diener Handen erlegen und nicht restieren wöllen. Darob ich dann müglichistes Fleiss auch sein und hernach Euer Fürstl. Durchlt. gehorsambist berichten will, was in allem für den Monat-Nachlass auch Lehen und Proviant bar aufgehebt würdet, das auf Dato noch nit eigentlich beschechen kann, aber ungefährlich würdet der ein Monat-Nachlass, den die Beheimb, an den Orten sie bezahlen, erlegen werden, uber 5400 fl. nit bringen. Die Summa für Proviant und Lehen kann ich noch nit wissen.

Wegen Bezahlung der teutschen Raber und der 100 neuangenombenen Knecht kunnten sich die Abgesandten aus Beheimb derzeit nit annehmben, wie soliches Herr von Herberstein Euer Fürstl. Durchlt. sonders Zweifels bericht haben würdet. Ich habe aber als ich unlangst zu Uywar gewest, mit dem Sellemiry gehandelt und geschlossen, dass er mittlerweil, bis sich Euer Fürstl. Durchlt. dieser Knecht Zahlung halber eines anderen gnädigist entschliessen, ihnen wochenlich zwei Fass Wein und 50 fl. rh. Fleischgeld reichen würdet. Ober nun wohl soliches mir und den Knechten zugesagt, besorg ich doch, wann es in die Länge gerathen solle, er sich etwa hieraus ziehen und mit derselben Bewilligung nachlassen möchte. Achte derwegen gehorsambist für ein Nothdurft, dass Euer Fürstl. Durchlt. ihme durch Befehlch auferlegen lassen, damit er solichem bis auf weitern Bescheid nachkumbe und beineben dem Wein und Fleischgeld den Knechten auch Brod, Mehl oder Weizen reichen welle.

Von dem allbereit eingebrachten Geld, sowohl dem, so noch einzubringen ist, will ich für mein Person nichts verwenden, wie ich dann auch dem kriegszahlmeisterischen Diener, der es in Handen hat und noch von den Beheimben einnehmben wirdet, soliches angemelt habe.

Der Einnehmber bei der Kammer Krembnitz zeigt mir an, dass Euer Fürstl. Durchlt. ihne durch gnädigist Schreiben, von der Hofkammer am dato 5. dies haltend, vertröst haben sollen, dass ihme die 3009 Sch. 52 d., die er laut beiliegender Verzeichnus mit B. etlichen Kriegsvolk fürleihen müssen, aus jetzigem aufgehebtem Geld wieder gnädigist erstatten lassen wollten, wie er mich dann umb solche Erstattung mehrmal ersucht und angesprochen; weil ich aber derwegen nit Befehlch habe, ist er durch mich an Euer Fürstl. Durchlt. gewiesen worden. Hat vor mein stark protestiert, da ihme soliche Summa jetzo nit wieder erlegt würdet, dass er sonderlich den Teutschen zu Buckänz, Altensol und Wiglosch ferrer nichts darleihen würdet künnen. Hierauf werden Euer Fürstl. Durchlt. mich und ihne gnädigist, wie es hierin gehalten werden solle, bescheiden lassen.

Heut und morgen hab ich die märherischen Abgesandten umb das, so sie von der Hand auszahlt, allhie mit Abraitungen abzufertigen. Die ziehen wieder anheimb, aber morgen, liebts Gott, verreise ich mit dem beheimbischen Mustermeister, Herrn Marquarten, der jetzo nur allein allhie ist, nach Karpen und nach verrichter Sachen daselbst, weil, wie obgemelt, auf die Teutschen zu Sythna, Altensol, Wiglosch und Muran kein Bezahlung verhanden, stracks nach Komorn, und wie ich vorher verstehe, werden die Nassadisten daselbst den Nachlass nit gern willigen, da Euer Fürstl. Durchlt. denselben vorher durch ihren Obristen, den Kielmann, bei ihnen gnädigist nit begehren lassen. Doch ist mir

nit bewisst, ob Herr von Herberstein bei ihnen derwegen was erhalten oder etwo durch ihre Amissaten, die, weil ich zu Uywar gehandelt, bei ihme in Tierna gewest, Vertrösstung bekumben hat oder nit. Bitt derwegen gehorsambist mich, wessen ich mich diesfalls zu halten, allergnädigist zu bescheiden. Das alles sollte ich Euer Fürstl. Durchlt. zu gnädigistem Wissen nit verhalten, dero ich mich unterthänigist befehlchen thue. Datum Schembnitz den 19. Tag Junii Anno im einundachtzigisten. Euer Fürstl. Durchlt. unterthänigister gehorsamer Diener *Joseph Stytzl.*

---

43. Komora dvorská žádá jménem císařovým komoru českou za dobré zdání, zdaliž by k vyměření vinic ve vůkolí Pražském neměly některé osoby z rady měst Pražských nařízeny býti, a co by proti zištnému perkmistru předsevzato býti mělo.

V PRAZE. 1581, 20. června. — Konc. v arch. min. fin. ve Vídni.

Von ɔc der behmischen Kammer zu vermelden, es kumbe Ihrer Mt. sonders bedenklich fur, dass sie die bei ihrem so oftern Klagen und Beschwerungen, als sollten sie zu Verrichtung der Kammerausgaben mit den gegenwärtigen Gefällen nit gereichen können, die zuvor ofters anbefohlne Berathschlagung wegen Anrichtung neuer Einkumben nit ins Werk setzen, sondern die Gelegenheit sambt dem Nutz so vergebens hingehen lassen, wie dann unter anderm der ansehnliche Geniess, so Ihrer Mt. und dem Kammerwesen zum besten von dem Weinbergrecht allhier zu haben nun ein lange Zeit allein darumben anstehet, dass mit ordenlicher Ausmessung, Beschreibung der Gebirg und Aufrichtung eines Urbarbuchs nit verfahren wirdet. Und weil dann Ihre Mt. die Sach länger anzustellen nit bedacht, so sei derselben gnädiger und endlicher Befehlich, sie die Kammer wolle alsbald berathschlagen und Ihre Mt. zu Handen der Hofkammer mit Rath und Gutbedunken berichten, ob nit die Abmessung füglich allhier in dem Prägerischen Gezirk durch etliche des Rathsmittel aus den Prager Städten, als die insonderheit dazu geschworen, denen dann von Ihr Mt. wegen auch Jemand zugegeben werden könnt, angefangen und verrichtet, und im Fall sich bei denen vom Adel etwo einige Verweigerung erzeigen wollt, doch nichts weniger die Gelegenheit derselben Weingebirg soviel müglich verzeichnet, bei den andern aber einen Weg als den andern mit der Ausmessung verfahren werden möcht, nach welchen alsdann ferrer Ihrer Mt. Nothdurft bedacht und befurdert werden könnt. Dem nun die Kammer gehorsamblichen und furderlich also nachzukumben, auch den Bericht, so der hieige Bergmeister, wie furkumbt, unlängst auf die Kammer geben haben soll, gleichsfalls zur Hofkammer zu uberschicken, insonderheit aber zu erwägen wissen wirdet, weil Ihrer Mt. glaubwürdig berichtet, dass gedachter Bergmeister dieses nutzlich Werk durch sein ungebührliches Difficultieren und sonst nit wenig verhindern, sich auch allerlei Eigennutzigkeit in solchen seinem Ambt gebrauchen und dabei bereichern soll, was diesfalls gegen ihme furzunehmben sein möcht. An dem allen erfolgt hochsternennter Kais. Mt. gnädiger gefälliger Willen. Actum Prag den 20. Junii anno 81.

---

44. Císař Rudolf II. projevuje komoře české svou spokojenost s částkou, kterouž město Loket a městečko Schönbach na místě berně byla svolila, i nařizuje, aby proti poddaným městyse Kocengrünu a Hertenberku, kteříž zpěčují se berni odváděti, se vší přísností zakročeno bylo.

V PRAZE. 1581, 20. června. — Opis souč. v arch. min. fin. ve Vídni.

Auf euren gehorsamen Bericht vom andern dits und aus denen dabei angedeuten Ursachen lassen wir uns mit Gnaden gefallen, dass von denen von Elbogen die bewilligte Steuer als vier Tausend

Gulden, so sie auf vier Termin erlegen, und dann zwei Tausend Gulden, welche sie an ihrem bei uns habenden Anlehen abschreiben lassen wöllen, dargestalt angenommen werde, dass es nit auf die verloffne zwei, als das neunundsiebenzig und achtzig, sowohl die folgenden zwei Jahr, darinnen sie die Bezahlung thuen, sonder allein auf die vorgehende fünf Jahr, als vom dreiundsiebenzig bis auf neunundsiebenzigiste Jahr verstanden werden solle.

So lassen wir es auch bei des Städtels Schönbach Bewilligung, nämlich dass das Städtel mit ihren zugehörigen Dorfschaften zweihundert Thaler, die andern aber ausser des Ambts Hertenberg für ein jeden Hof drei Gulden auch auf vier Termin zu vorbenennter Zeit geben sollen, mit Gnaden verbleiben. Und befehlen euch demnach gnädiglich, ihr wöllet Verordnung thuen, damit solche Steuer bewilligtermassen ordenlich eingebracht und in unser Hofzahlmeisterambt, von dannen wir es zu Nothdurft des Kriegswesens ferrer anzuwenden albereit Verordnung thon, auszählt und sonst nindert anders wohin verwendet werde.

Und dieweil sich die Unterthanen aus dem Markt Gossengrün und zu Hertenberg solcher Steueranlag beschwert, so wöllet dem kunftigen Hauptmann zu Elenbogen von unserntwegen auferlegen, dass er sie mit gebührendem Ernst zu gleichem Mitleiden anhalte und im Fall ihrer Verweigerung die Execution gegen ihnen gebrauche; dann wir ihnen ungeachtet ihres beschehnen Einwendens solche ihr ungebührliche Weigerung den andern zu Beschwer und gleicher Nachfolg gar nit verstatten können. An dem allem vollzieht ihr unsern genädigen Willen und Meinung. Actum Prag den zwainzigisten Junii anno ɔc im einundachtzigisten.

---

45. *Komora česká podává císaři své dobré zdání v příčině rozměření vinic vůkol měst Pražských.*

1581, 21. června. — Orig. v arch. min. fin. ve Vídni.

Allergenädigister Kaiser und Herr! Auf Euer Mt. genädigiste Verordnung haben wir die Sachen wegen Ausmessung der Weingebirg noch weiter in Berathschlagung genommen und zweifeln nit, E. Mt. werden aus unsern vorigen Berichten genädigist ingedenk sein, was fur Verhinderungen bisher furgestanden, und dass diese Abmessung furnehmblich umb der Landleut Verweigerung willen zu keiner Richtigkeit gebracht werden mügen, von destwegen dann hievor und noch jungst vom zwölften verschienes Monats Januarii dahin rathsam gegangen worden, wie hievor auf gemeinem Landtag tractiert und diesfalls zwischen E. Mt. und den Grundherren gebührliche Vergleichung getroffen werden möchte. Nichts dest weniger aber ist hernach auf E. Mt. genädigisten Befehlch alsbald im Frühling die Ausmessung und Beschreibung der Weingebirg und Aufrichtung eines ordentlichen Urbari bei dem Weinbergmeister und Urban Pfefferkorn angeordnet, ihnen auch zu dest schleuniger Verrichtung die Ober-Granitzzollambtleut zugegeben worden, damit es aber bisher zum Theil aus Abreisen des Pfefferkorns und zu Theil des Bergmeisters Leibsschwachheit halben, dass er etlich Wochen des warmen Bads gebraucht hat, unverrichter verblieben, bis er auch folgends von dannen wieder hieher erfordert und zu endlicher Verrichtung dieser anbefohlenen Commission mehr als eins schriftlich und mündlich vermahnt worden ist. Und ob sich wohl einer und ander entschuldigt und furgewendet, wann nit ehe und zuvor mit der Geistlichen und Landleut befreiten Erbgüter ein Richtigkeit gemacht, dass alle Mühe und Arbeit vergebens angewendet sein wurde, und darumben für nothwendig geachtet, diese Sachen auf ein gemeinen Landtag abzuhandlen, so haben wir sie doch dabei nit bleiben lassen wollen, sondern ihnen

fort auferlegt, mit solcher Ausmessung, so weit ihnen dieselbe verstattet, zu verfahren, diejenigen aber, so sich deren verweigern, neben ihren Einwenden zu verzeichnen.

Darauf nun gedachter Bergmeister zum andernmal seine Bedenken schriftlich ubergeben, dass es nit allein umb die Landleut, sondern auch, do die Ausmessung der andern vor hundert mehr und weniger Jahren vermüg Kaiser Carls des Vierten Begnadung und Ordnung ausgesetzten Weingarten beschehen sollte, umb das Grundbuch zu thuen, welches dardurch verändert und ein grosse Beschwerung bei dem gemeinen Mann gebären, zu dem auch ein merklicher Unkosten auf den Landmesser, welchem von jedem Strich zu sechs weiss Groschen gebührte, laufen würde, wie E. Mt. eins und anders aus dem Einschluss mit mehrerm genädigist zu vernehmben und dabei soviel zu befinden haben werden, dass an unserm fleissigem Antreiben nichts erwunden.

Wie wir aber die Sachen nochmals erwogen, obwohl dies Mittel, dass es auf ein gemeinen Landtag abgehandelt und hierinnen ein Richtigkeit unter eins erfolgen kunnte, das allerbeste wär, so besorgen wir doch, dass sichs mit demselben lang verweilen und noch ungewiss, was allda bei denen vom Herrn- und Ritterstand, sonderlich weil starke Opponenten damit begriffen, dass die Ausmessung der Burger und Inwohner Gärten, unangesehen des Bergmeisters Einwenden, wohl beschehen, auch neben dem, wann dieselben angeordnet, die Geistlichen, die sich als E. Mt. Kammergut diessfalls billich nit zu weigern, in E. Mt. Namen durch Schreiben ersucht und also damit ein gute Präparation gemacht, mit dem andern aber vom Herrn- und Ritterstand, die solcher Anordnung nit statt thuen wurden, auf ein gemeinen Landtag zu handlen angestellt und nichts weniger mittlerweil die Gelegenheit derselben Gebirg, soviel muglich, was ein jeder hielte und zur Entschuldigung einwenden thäte, ordentlich verzeichnet werden kunnte. Zu solcher Abmessung möchten nun unsers gehorsambisten Erachtens aus den dreien Präger Städten E. Mt. Richter, die derselben ohne das' geschworen, und neben denselben aus jeder Stadt einer des Rathsmittel, als Thomas Graf in der Alten Stadt, Daniel Schwig auf der Neustadt und der alte Primas auf der Kleinseiten verordnet und ihnen von E. Mt. wegen Jemand zugegeben werden. Und obwohl der Bergmeister allerlei Behelf und Ursachen dieser Ausmessung halben bisher fur- und eingewendet, so bedunkt uns doch, weil diese Verrichtung furnehmlich seines Ambts, dass er nit auszuschliessen sei und neben ihme noch ein zwo oder drei Personen seiner Beisitzer dazu gebraucht und nochmals denselben allen bei ihren Eidspflichten eingebunden und auferlegt werden möchte, sich in dieser Verrichtung ehrbar und unverweislich zu verhalten. Hielten auch gehorsamist darfur, wann ihme dergestalt Personen zugeordnet, er wurde den Sachen desto richtiger unter Augen gehen müssen und weiter nicht zu difficultiren haben. Sunst ist uns gleichwohl von seiner Person und was etwo in dem Decret seiner Eigennutzigkeit halben angemeldt wirdet, unsers Wissens bisher nichts furkumben, wollen aber demselben mit Fleiss nachfragen.

Was dann auch den geschwornen Messer betrifft, da wirdet gleichwohl des Bergmeisters Andeuten nach darauf zu gedenken ein Nothdurft sein, wie die Abmessung mit leichtigisten Kosten verricht und sich etwo auf ein benennte Summa im Pausch mit ihme verglichen werden möchte. Jedoch eins und anders zu E. Mt. fernern genädigisten Erwägen und Verordnug gestellt. Welches wir derselben zum Bericht und unser Entschuldigung gehorsamist nit sollen verhalten. Actum den 21. Tag Junii anno im einundachtzigisten. — Euer Röm. Kais. Mt. ɔc unterthänigiste gehorsamiste *Humprecht Czernin z Chudienicz. M. Nosticz. Paul von Lidlaw.*

46. Císař Rudolf II. stěžuje si nejvyšším úřadníkům zemským v příčině nedostatečného placení vojsku na hranicích Uherských zvláště od té doby, kdy stavové sami do rukou svých takovou výplatu převzali; ohražuje se proti zařízení, kteréž od colmistrův a mustrmistrův libovolně se stalo, aby totiž jedna každá země koruny České vojsko na jisté části hranice platila, kdežto disposice nad pomocí válečnou a vůbec nade vší správou vojenskou císaři náleží; žádá, aby z berně sebrané přiměřená část na potřebná opatření k obraně hranic vydána byla.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1581, 2. července. — Orig. v arch. Třeboň.

Rudolph der Ander u. s. w. Hoch- und wohlgeborne, gestrenge, liebe Getreue. Uns kumbt erst jetzo mit sonder Befrembdung vor, dass der gehorsamen Ständ unserer Kron Beheimben, Mährern und Schlesien verordente Zahl- und Mustermeister vor dieser Zeit für sich selbst auf den bergstädterischen Granitzen ein Abtheilung, was und welche Ortflecken von einem jedwedern Land bezahlt werden, gemacht haben sollen, daraus dann erfolgt, dass erstlich die bewilligten Hilfen, seit der Zeit die Ständ die Zahlung selbst gethan, kein Jahr ordentlich oder vollkumblich auf die Gränitzen angeordnet, auch bei der jetzo gehaltenen Bezahlung die Ortflecken, so dem Furstenthumb Schlesien zugetheilt gewest, weil dieselben Steuern jetzo und hiefüro auf Oberhungern (daran dann dem Land Schlesien am meisten gelegen) kumben sollen, ganz und gar unbezahlter und also nit allein die armen, nacketen, hungerigen Knecht auf Sitna, Altensol, Wiglosch und Muran in sonderm Elend, Schwierigkeit und Ungeduld verlassen, sondern auch wir dardurch verhindert worden sein, damit wir zu dem gethanen Furlehen, welches von anderen Orten auf beschwerlichs Interesse anticipiert worden, umb soviel weniger kumben und desselben mit sonderer Ungelegenheit entrathen müssen.

Nun künnen wir uns gar nit erindern, dass jemals einem oder dem andern Land insonderheit ein determinierte Granitz zu bezahlen angewiesen worden wär, als was vielleicht die Muster- und Zahlmeister, wie gemeldet, ausser unser und der Ständ Vorwissen für sich selbst thon haben möchten, wie dann auch die Ständ, do es zur Zeit an sie gelangt worden, sich zu einiger gewissen Granitz nit haben verbinden wöllen, sondern dem jungsten Landtagsbeschluss nach auf denen Granitzen, so diesseit der Donau dem Land Schlesien und Mährern am nächsten gelegen, so weit sich die Hilfen erstrecken und wie es unsere Commissarien furs best und nöthigist ansehen und verordnen wurden, zu bezahlen bewilligt. Und obwohl der nächst beheimisch Landtagsbeschluss unter anderm diese Wort vermag, dass die Zahlmeister dem Kriegsvolk die bis auf Georgi verfallene Bezahlung an denen Orten auch dergestalt, wie des verflossenen Jahrs beschehen, thuen sollten, des sich dann die Zahlmeister der jetzigen Zahlung halben behelfen und dem Verstand dieser Wort auf die hinter unser und der Ständ Vorwissen gemachte Abtheilung in specie deuten möchten: so künnen wir es aber doch gar nit, sondern vielmehr darfür genädigist halten, dass es von den gehorsamen Ständen auf die Granitzen diesseit der Donau in genere gemeint sei, wie es dann auch der Inhalt der vorgehenden Landtagsbeschlüss lauter also mitbringt. Darauf ist nun unser gnädigistes Begehren an euch, ihr wöllet die Sach in nothdurftige Erwägung nehmben, den Zahlungsofficieren dergleichen eigenmächtiges Furnehmen hinfüro nit verstatten, sondern die Sach den Lantagsbeschlüssen nach dahin richten, damit erstlich die Bezahlung auf den Bergstädtischen Granitzen ingemein, soweit als sich die Bewilligungen erstrecken und es unsere Commissarii anweisen werden, unweigerlich thuen, do dann dem gemachten Überschlag nach der Kron Beheimben und Markgrafthumb Mährern Bewilligung, do sie anderst vollkumblich und ohne einigen Hinterhalt hinab gefuhrt werden, allein wohl darzu erklecken und ein mehrers, als auf die bergstädterische Granitzen aufgehet, austragen werden. Vors ander, dass uns die Disposition der-

selben Gefäll sowohl als das ganz Kriegswesen ohne einichen Einhalt und Verhinderung freigelassen und ihnen den Zahlmeistern mehrers nit verstattet werde, dann dass sie das Geld auf die Mass, wie wir es verordnen werden, auszählen und daneben zusehen, dass dasselb nit anderstwohin, dann eben auf die Granitzen, dahin es die gehorsamen Ständ vermeinet und bewilligt, angewendt werde.

Vors dritt, weil es dieser Zeit furnehmblich umb das zu thun, damit dieselben bergstädterischen Ort, so, wie gemelt, die Ständ in Schlesien bisher zu ihrer Bezahlung gehabt, des Vergangnen halben, sowohl auch wir unserer gethanen Fürlehen, wie billich und es von den gehorsamen Ständen in nächst gehaltenem hieigem Landtag also bewilligt worden, bezahlt und contentiert werden mügen, und dann von dem beheimischen Steuergeld über die bishero beschehene deren unterschiedliche Bezahlungen seit dem neunundsiebenzigsten Jahr ein ansehnlicher Hinterstand verhanden sein muss, damit diese hinterstellige bergstädterische Bezahlung, die dann die Ständ dem Landtagsbeschluss nach, so weit sich ihre Bewilligung erstreckt, zu thuen schuldig seind, eintweder aus demselben Hinterstand vollkumblich verrichtet oder zum wenigisten mittlerweil zu etwas Contentierung der armen nothleidenden Kriegsleut ein erspriessliche Summa neben der zuvor begehrten Raitung und Auszügen furderlichst hergegeben, allerlei Ungelegenheit dardurch verhütt und auf den widerigen Fall nit etwo das verursacht werde, so hernach vielleicht gegen gemeinen Ständen nit verantwortlich sein möcht, des ihr nun als die von gemeinem Land hierzu deputierten Officierer Vollmacht und Gwalt habt, weil es solche Sachen, die dem Landtagsbeschluss gemäss auch an sich selbst billich und also der unvermeidlichen Notturft seind: daher wir uns dann auch umb soviel mehr aller gehorsamen Willfahrung und furderlichen unabschlägigen Bescheids zu euch versehen, dasselbe auch in allen Gnaden erkennen und bedenken wöllen.

---

47. Komora dvorská podává císaři své dobré zdání, aby žádost Jana Vchynského ze Vchynic v příčině připojení Hor Kašperských k panství Karlšperku byla zamítnuta.

V PRAZE 1581, 2. července. — Konc. v arch. min. fin. ve Vídni.

Allergenädigister Kaiser und Herr! Euer Kais. Mt. haben sich genädigist zu erindern, dass dieselb unlängst dem Herrn Jan Wchynsky die Herrschaft Karlsberg von denen von Towär abzulösen und auf gewisse Zeit, allermassen es die von Towär gehalten, inzuhaben aus Gnaden bewilligt. Nun hat er aus der darüber erlangten Pfandsverschreibung erzwingen wöllen, dass das Städtel Bergreichenstein auch von Alters darzu gehörig und derwegen ihme auch gebühren solle; er ist aber nach vielfältiger mit den Herren obristen Officiern, der Kammer und Appellation allhier gehaltnen Berathschlagung, als die solich sein Intent gar nit für billich erkennen kunnen, mehr als eins abgewiesen worden. Anjetzo kumbt er abermal mit einem noch von weilend Kunig Wladislav gefertigten Majestätbrief für, davon umb Nachrichtung willen ein verdeutschte Abschrift hiebei gelegt worden. Darinnen befindet sich, dass im 1487. Jahr Otte von Risenburg auf Schwihaw die Ablosung auf dem Schloss Karlsberg, sowohl auch auf dem Städtel, desgleichen dem Gebirg Reichenstein und etzliche darzu gehörige Stuck bewilligt worden, daraus er Wchynsky abermals sein Intent zu erzwingen vermeint. Dieser Majestätbrief ist nun der beheimbischen Kammer übergeben und befohlen worden, die Sach mit dem Kammerprocurator in Berathschlagung zu nehmben.

Darauf bericht sie die Kammer anjetzo gehorsamblich, dass sie den Wchynsky für sich erfordert und von ihme vernomben, wasgestalt er sich des Majestätbriefs zu behelfen vermeint. So hätte

er ihnen dies angezeigt, dass er solichen Majestätbrief allein darumben fürweisen thät, dass seines Erachtens daraus zu schliessen, dass Bergreichenstein vor Alters zum Schloss Karlsberg gehört, und weil ihme von E. Kais. Mt. die Ablösung desselben mit aller von Alters Ein- und Zugehörung bewilligt, so verhoffte er diesfalls seines Suchens billich befugt zu sein und nunmehr dasselbe über vorig sein Einwenden hierdurch genugsamb erwiesen und bescheinigt zu haben.

Solichem nach hat sie die beheimbisch Kammer mit dem Kammerprocurator in Berathschlagung gezogen und befindet daraus so viel, obwohl der Wchynsky diesen Majestätbrief vormals nit fürgelegt, dass doch nichts neues darmit fürgebracht worden, dann er zuvor besiegelte Abschrift eines bei dem Kammerrechten zwischen weilend Brzetislaw von Schwihow und Ludwigen von Towär ergangnen Urtels, weliches eben auf diesen Majestätbrief gesprochen, fürgezeigt und dardurch gleichermassen wie jetzo zu erzwingen vermeint, dass Bergreichenstein gen Karlsberg gehört habe und darauf seinen fürnehmbisten Beweis gelendet, weliches aber nit erheblich befunden werden mügen. Zu dem so sei auch mit dergleichen Majestätbriefen, die also auf Supplicieren und Bericht der Parteien ausgebracht werden, nit genugsamb dargethan, dass eben dasjenige, so zugleich mit einander gebeten und in einem Brief eingeführt wirdet, inmassen es mit dem von Schwihow beschehen, da ihme die Ablosung des Schloss Karlsberg neben dem Städtel Bergreichenstein und anderm gegeben, zum Hauptstuck gehören soll und also für liquidiert und richtig zu achten, sondern dasselbe mit andern und mehrerm Grund und Schein darzuthuen vonnöthen sei, wie dann bemelt Urtel diesen des von Schwihow Majestätbrief im wenigisten nit bekräftigt, sonder die Sachen bei Recht verloren hätt, dagegen aber Bergreichenstein in des Wchynsky Majestätbrief nit allein mit keinem Wort gemelt, noch begriffen, sonder auch noch über das die Bergwerch auf bemelter Herrschaft lauter ausgezogen und vorbehalten worden.

So hat er auch die Ablosung keiner andern Meinung bei E. Mt. gesucht noch gebeten, dann allein auf das, so die Towärischen Erben gehalten, inmassen ihm auch dieselbe also erfolget. Nun ist offenbar, dass bemelte Towärische Erben, als ihme die Donation oder Bewilligung von E. Mt. beschehen, Bergreichenstein nit innengehabt, vielweniger ihme die Abtretung darauf thuen mügen, er ihnen auch das Geld allein für das, was sie ihme abgetreten, erlegt, für Bergreichenstein aber, weliches E. Mt. selbst innenhalten und besitzen, auch kein Pfandgut ist, und auf der Ablosung nit stehet, nichts bezahlt, dass also nochmals nit zu befinden, wie diesfalls sein des Wchynsky Suchen und Intent füglich statt haben oder ihme sein vermeinter Beweis mit angeregtem Majestätbrief was fürtragen müge. Und ist demnach die beheimbisch Kammer der gehorsamben Meinung, E. Mt. möchten es bei derselben vorigen genädigisten Entschluss mit Gnaden verbleiben, im Fall er sich aber an dem nit begnügen lassen wollte, was also zum öftern berathschlagt und erwogen und sich darüber von E. Mt. resolviert worden, und er je vermeint, uber das seines von E. Mt. erlangten Majestatbriefs mehrers zu geniessen, so wirdet er dasselb der Gebühr nach zu suchen wissen. Dieweil dann die Hofkammer gleichsfalls nit befinden kann, dass E. Mt. ihrer genädigisten Bewilligung nach und von Rechtswegen dem Wchynsky was mehrers als der von Towär innengehabt, zu gewähren schuldig sein, sie wolltens dann aus lauter Gnaden thuen, so stellt sie zu E. Mt. genädigistem Gefallen, ob sie ihn Wchynsky nochmals abbescheiden oder ihme der beheimbischen Kammer und Procurators Gutachten nach das Recht anbieten lassen wollen. Und thuet sich E. Mt. die Hofkammer gehorsamblich befehlen. Actum Prag den andern Tag Julii anno im 81.

48. Rudolf II. Ladislavovi staršímu z Lobkovic na Chlumci a Jistebnici, nejvyššímu hofmistru království Českého, a Joachymovi Novohradskému z Kolovrat, aby královské povolení k zápisu konfirmaci strany zámku a statku Obínského bratřím kolleje Societatis Jesu v Starém městě Pražském do desk zemských vepsati dali. (Téhož dne dáno bylo jmenovaným osobám nařízení císařské, aby povolení královské k zápisu na dvůr poplužní Kopaninu bratřím S. J. do desk zemských vložiti daly).

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1581, 5. července. — Kvat. fial. rel. 1575—82, č. 46, f. P. 13. v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf Druhý ꝛc. Urozený věrní naši milí! Milostivě vám věděti dáváme, že jsme k tomu naše císařské, jakožto král Český, též milostivé povolení dáti ráčili, aby ta konfirmací pod majestátem naším císařským, kteráž jest od nás nábožným bratřím kolleje Societatis Jesu zde v Starém městě Pražském, věrným našim milým, strany zámku a statku Obínského jim a kolleji jejich dána, i s reversem tolikéž jim od opatrných purkmistra a konšeluov města našeho Žitavy, věrných našich milých, na to učiněným, ve dsky zemské království Českého vedle pořádku slovo od slova vložena a vepsána byla; vám při tom také milostivě poroučejíce, abyste oba dva společně k nadepsaným dskám zemským relatorové byli a takové milostivé povolení naše císařské do týchž desk zemských vložiti a vepsati rozkázali, tak a na ten způsob, když by koliv potomně již dotčení bratří kolleje Societatis Jesu s nadepsanou konfirmací a reversem k týmž dskám zemským se najíti dali a toho požádali, aby se jim to podle předoznámeného milostivého povolení našeho císařského pořádně vykonati mohlo. Na tom milostivou vuoli naši císařskú naplníte. Dán na hradě našem Pražském v středu po svatém Prokopu léta ꝛc osmdesátého prvního.

---

49. Komora dvorská podává arciknížeti Arnoštovi své dobré zdání o nedostatcích při placení vojsku na hranicích báňských měst a Horního Uherska a o slevení žoldu vojska.

1581, 16. července. — Orig. v arch. min. fin. ve Vídni.

Als jüngstlich die Kais. Mt. von der allhienigen Hofkammer bericht worden, was sich bei der nächsten bergstädterischen Bezahlung abermalen für Unordnung gehalten, was für Gränitzen bei derselben gar unbezahlt, item was die mährischen Ständ allein und sonst Ihrer Mt. der Fürlehen wegen ausständig verbleiben, ist darauf von Ihrer Mt. diese Antwort erfolgt. (Legatur.)

Soviel erstlich den Nachlass vor den Bergstädten belangt, mit dem hat es seinen Weg und wissen Euer Durchlt., dass man ober einen Monat nit erhalten mügen; was aber den in Oberhungern belangt, da ist es nicht ohne, dass es Ihrer Mt. also, wie sie in dem Schreiben vermelden, zugeschrieben worden, es ist auch an ihme selbst also, dann Euer Durchlt. haben genädigist zu gedenken, weil die Schlesier so wenig Geld, als nämblich, wie fürkommen, uber 50.000 fl. nit bringen, mit welchen kaum zwen Monat in Oberhungern kunnen entricht werden, ob man mit so wenig Geld, da man es gleich alles auf Bezahlung des Kriegsvolks anwenden soll, von einigen Nachlass Handlung pflegen künne. Dass aber dem Kriegsvolk bei allen Gränitzen angezeigt werden soll, dass sie fürohin, wenn die Bezahlung in barem Geld beschehen, für 12 Monat nit mehr dann 10 zu empfahen werden haben, das wird vielleicht Ihrer Mt. vom Kriegsrath aus also gerathen und zugeschrieben sein worden. Von der Hofkammer ist es nicht beschehen, und will ihren der allhiesigen Hofkammer Erachtens wohl aufzusehen sein, dass auf solchen Weg nit etwo ein Granitz oder mehr unter einsten verlassen werde. Und hielt ihres Theils noch für den sichersten Weg, dass die Sach mit dem Kriegsvolk zuvor und

ehe die Bezahlung auf die Gränz gebracht, durch gebührliche Mittel abgehandlet würde. Des Verfolgs der Handlung mit den Landen muss man also erwarten.

Es möchten aber Euer Durchlt. hierüber den Kriegsrath auch vernehmen und sich alsdann einer Antwort gegen Ihrer Mt. entschliessen.

(Bemerkung auf der Rückseite:) Auf der Fürstl. Durchlt. genädigisten Befehlich den Herren Kriegsräthen zu übergeben, die werden Ihrer Durchlt. diese Sach mit ihrem Gutachten auch furzubringen und die Hofkammer desselben unbeschwert zu erinnern haben.

Per archiducem, 16. Julii 81.

---

50. Komora dvorská podává císaři své dobré zdání o podmínkách činěných Janem Vchynským ze Vchynic v příčině půjčky 60.000 tolarů. (Vchynský žádal, aby mu svěřena byla vrchnost nad městečkem Hor Kašperských a peníze aby mu ujištěny byly na některém císařském však ne korunním statku.)

V PRAZE. 1581, 17. července. — Konc. v arch. min. fin. ve Vídni.

Allergnädigister Kaiser und Herr! Es hat sich bei der Furstl. Durchlt. Erzherzog Ernst zu Osterreich Herr Jan Kinski diese Tag wegen eines baren Darlehens von 60000 Thalern angemelt und sich dieselben gegen Conditionen darzugeben erboten, darauf Ihr Furstl. Durchlt. der Hofkammer gnädigist auferlegt, dass sie den Fürschlag von ihme Chinski einnehmben, die Sach mit der beheimischen Kammer berathschlagen, folgends zum Fürbringen richten sollte.

Zu gehorsambister Vollziehung desselben hat sie die Hofkammer alsbald den Chinski für sich erfordert, sein gehorsambistes Anbieten gehört und dasselb auf drei unterschiedliche Artikel gestellt befunden:

Erstlich, dass die 4000 Thaler Gnadengeld, so weiland Kaiser Maximilian hochlöb- und seligister Gedächtnus ihme mit 400 Thalern jahrlicher Verzinsung bewilligt, sambt noch andern 1000 Thalern, die ihme von dem Jan Konorski, Castellan zu Calis (sic), bei der schlesischen Kammer ubergeben und angewiesen worden sein, zu angeregter Summa des Darlehens geschlagen und zugleich neben demselben mit 6 per cento verzinst; zum andern die Superioritet über das Stadtel Bergreichenstein wo nicht von Rechts wegen, so er darbei zu haben vermeint, jedoch aus Gnaden bewilligt, und dann zum dritten die Assecuration mit E. Mt. Herrschaften eine, die nicht Krongut sei, gethan, ihme auch gegen einem Revers, dass er mit derselben bis nach Verfliessung des Termins nichts zu schaffen haben wölle, alsbald bei der Landtafel abgetreten werde.

Nun sein diese drei Conditionen nicht allein von der Hof- und beheimbischen Kammer alles Fleiss erwogen, sonder auch E. Mt. fürnehmben geheimben Räthen, zufoderist aber Ihrer Fürstl. Durchlt. Erzherzog Ernsten in nächstgehabter Audienz gehorsambist fürbracht und darfür gehalten worden, dass obwohl fürs erst die 5000 Thaler, so mehrgedachter Chinski zu dem baren Darlehen zu schlagen gebeten, ein lauters Gnadengeld und nicht wohl rathsamb, die Hauptsumma darmit noch grosser zu machen, doch zu bedenken sei, dass die 4000 Thaler darunter mit hohem Interesse, als zehen per cento, verschrieben, und da es zu diesem Anlehen geschlagen, bis auf 6 geringert, die Verzinsung von dem Granitzzoll aufgehebt und hierdurch diese 400 Thaler hinfüro der Kammer zu Gutem komben wurden. Umb welcher furgebrachten Ursach willen das gemeine Gutachten dahin gangen ist, wann man sich nun der überigen zweien Punkten mit ihme Chinski vergleichen und bemelts Anlehen, wo nicht auf vier, doch zum wenigisten drei Jahr erhandeln kunnte, dass wider diesen ersten Artikel kein Bedenken zu haben, voraus weil man inner der Zeit bei E. Mt. getreuen Künigreichen und Landen

ein Hilf zu Ablegung solcher und anderer Schuld verhoffentlich erhalten und also den Chinski wiederumb contentieren wird mügen.

Was aber fürs ander das Stadtel Bergreichenstein antrifft, wissen sich E. Kais. Mt. allergnädigist zu erindern, dass noch hievor in dieser Sachen die Herren obristen Landofficier der unterthänigisten Meinung gewest, es sollte zu Verhütung allerlei Widerwärtigkeit für die Bergreichensteiner selbst und E. Mt. unnachtheilig sein, wann E. Mt. dem Chinski den Schutz und Protection, inmassen bei des von Loxans Inhabung geschehen, iedoch das Bergwerk immediate ausgezogen, aus Gnaden und keiner Gerechtigkeit bewilligt und vertraut hätten, dergestalt, dass er von E. Kais. Mt. wegen das Stadtel vor aller Unbillichkeit schützen und schirmen, sie wider ihre Freiheiten, Satzungen und Begnadungen auch andern ihren alten guten Gebräuchen und Gewohnheiten, sowohl an ihrer burgerlicher Nahrung und Handtierung, Bräuwerk und anderm nicht irren, sonder geruhiglich verbleiben lassen, sie nicht beschweren noch andern zu thuen gestatten und also anders oder mehrers nicht, als der Verordnung eines Richters befugt sein, derwegen auch einen kräftigen Revers von sich geben solle. Und obwohl hernach der Obristmünzmeister darüber vernomben, welcher sein gehorsambistes Gutachten auf einen andern und nämblich diesen Weg gestellt, dass man dem Chinski diese Bewilligung der Protection über Bergreichenstein nicht thuen sollte, in Bedacht, dass es ihren Privilegien zuwider und vielleicht den Untergang des Bergwerks daselbst verursachen, auch dardurch den einheimbischen und ausländischen Gwerken zu bauen Abscheuch machen und bei den überigen gefreiten Bergstädten ein schiechs Ansehen gebären möchte; dieweil aber befunden worden, dass es mit ihren Privilegien, soviel sie deren bei der beheimischen Kammer furgezeigt, also geschaffen, dass sich dieselben allein auf Befreiung des Ungelds allda und der Landstrass von Passau herab, auf die ander Sachen aber, die Unterthänigkeit betreffend, gar nicht erstrecken, es auch nicht den Verstand gehabt, dass die Bergreichensteiner an solchen ihren Freiheiten vernachtheilt, sonder vielmehr durch einen kräftigen Revers versichert werden sollten: so ist darfür gehalten worden, dass es bei dem verbleiben müchte, wofer E. Kais. Mt. ihme Chinski angedeuten Schutz gnädigist erfolgen liessen, dass gedachte Bergreichensteiner eh und zuvor hieher erfordert, ihnen ein Abschrift des Revers zugestellt, sie auch vernomben werden müchten, was zu ihrer desto besserer Versicherung für nothwendige Clausuln darein zu bringen sein und also des obristen Münzmeisters Bedenken aufgehebt werden müchten. Welcher Meinung dann die gehorsambe Räth noch wären; wann aber E. Kais. Mt. hievor darwider Bedenken gehabt, so steht es bloss bei derselben allergnädigisten Gefallen, wessen sie sich dieses andern Artikels halber mit kaiserlichen Gnaden entschliessen wöllen.

Anreichend letztlich die fürgeschlagne Assecuration der Verpfändung einer E. Kais. Mt. eigenthumblichen Herrschaft vermeinen die gehorsambe Räth gleichwohl, da E. Kais. Mt. diese Geldhandlung mit dem Chinski zu schliessen gnädigist bedacht, dass man ihne in Gestalt aller Sachen Beschaffenheit auf ein Gut weisen werden müssen, inmassen es hievor mit andern und ihme gleichfalls beschehen, weil E. Kais. Mt. allergnädigisten Wissens die Burgschaft nicht mehr wohl zu bekomben sei. Dass ihm aber solches Unterpfand bei der Landtafel alsbald abgetreten werden solle, das ist bisher in der Kron Beheimb nicht brauchig gewest, auch umb allerhand starker Bedenken, sonderlich aber eines kunftigen bosen Eingangs willen nicht zu rathen, sonder viel besser, dass es mit solcher Verpfändung dem Gebrauch nach, wie es E. Kais. Mt. bisher gepflogen, gehalten und die Verschreibung auf den Fall der Nichthaltung gerichtet werde. Doch wird das alles zu E. Kais. Mt. allergnädigisten Gefallen gestellt, die werden sich über eins und das ander Ihres gnädigisten Gemuts zu entschliessen wissen. Deren sich die Hofkammer alleruntertänigist befehlen thuet. Prag den 17. Julii anno 81.

51. Císař Rudolf II. Joachymovi Novohradskému z Kolovrat a Hertvíkovi Zejdlicovi z Šenfeldu, aby Jiříkovi Proskovskému z Proskova kousek lesu a rybníky k prvnímu vkladu od císaře Maximiliana prodané mu vsi Běchar do desk zemských připsali.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1581, 18. července. — Kvat. fial. rel. 1575—82, č. 46, f. 0, 27 v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf Druhý oc. Urozený a statečný, věrní naši milí! Jakož jest někdy císař Maximilian, pan otec náš nejmilejší, slavné paměti, urozenému Jiříkovi Proskovskému z Proskova na Bělé a Starehradě (sic), nejstaršímu komorníku svému, věrnému našemu milému, ves zápisnú Běchary celou s jejím od starodávna příslušenstvím za jistou sumu dědičně prodati a skrze relací, kteréž datum v městě Vídni v pondělí po květné neděli (16. dubna) jminulého oc sedmdesátého šestého léta ve dcky zemské vložiti poručiti ráčil: i poněvadž jest při témž vkladu dotčené vsi Běchar mezi jiným jejím zejména doloženým příslušenstvím kousku lesu při lese řečeném Kostřici, kterýž někdy k Halamovskému dvoru v Běchařích náležel, item rybníku horního pod kostelem Běcharským ležícího, též řečeného Halamovského, a polovici rybníku pod Běchary, kterýž slove Vidlák, se vším k témuž kousku lesu a rybníkům příslušenstvím, pominuto a vypuštěno, a to za tou příčinou, že jest toho a těch kusův statečný Krištof Robmhap z Suché na Kopidlně, věrný náš milý, tehdáž v držení a užívání byl; protož jsme vás v té věci za relatory naše zvoliti ráčili, milostivě poroučejíc, abyšte, buď oba spolu neb jeden z vás, ke dckám zemským došli a svrchu jmenovanému Jiříkovi Proskovskému ten kousek lesu a rybníky se vším jich příslušenstvím k prvnějšímu vkladu připsati a vložiti rozkázali. Dán na hradě našem Pražském v outerý po památce rozeslání svatých apoštolův léta oc osmdesátého prvního.

---

52. Válečná rada dvorská podává arciknížeti Arnoštovi své dobré zdání, jaká opatření učiněna by býti měla, aby od vojska na hranicích báňských měst a Horního Uherska rozloženého jisté slevení žoldu docíleno býti mohlo.

1581, 20. července. — Orig. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Der Kriegsrath hat dieses der Kais. Mt. Schreiben sambt der Hofkammer daneben fürgebrachtem Gutdunken vernommen. Soviel den Nachlass auf der bergstädterischen Granitzen belangt, sein Ihr Kais. Mt. desselben auf zwei Monat ja vom Kriegsrath vertröst worden, Ihr Kais. Mt. ist aber zu mehrmalen und sonderlich vom letzten Junii nächst verschienen, welches Schreiben die Hofkammer damals auch ersehen, ausfuhrlich erinnert worden, was die Ursach, dass solcher Nachlass fur voll nit erfolgt ist, nämblich, dass die Commission, die vorher hätte gehen und darbei die behemischen und marherischen Musterofficier auch selbst hätten sein sollen, nit verordnet, sonder die Zahlung ehe, als den Kriegsleuten derwegen was zugemut worden, auf die Granitz ankummen ist, und dann dass die behemischen Officier die Kriegsleut für gewiss vertröst, dass sie ihnen zwölf Monat Bargeld wollen darbringen, welches ihr Schreiben der Kais. Mt. auch hievor in Originali uberschickt ist worden.

Da dann Ihrer Mt. verordneter Commissari, der von Herberstein, noch jemand ander, weil die Musterofficier von denselben Landen nichts ernstlichs dabei noch wider ihr vorgethane Vertröstung thuen künnen, was fruchtbars richten mügen und wäre ja vonnöthen gewesen, da Ihr Kais. Mt. den völligen Nachlass hätten haben wöllen, dass sie auch das, so wegen der vorhergehunden Commission längst hievor gerathen und oftmals wiederholt worden, zuvor richtiger ins Werk gebracht hätten.

An dem stehts noch, wenn Ihr Mt., wie sie in diesem Schreiben Vertröstung thuen, die Sachen bei den behemischen und der incorporierten Land Ständen dahin richten, dass dieselben oder ihre

Officier die Kriegsleut weiter nichts vertrösten, sonder ihre Zahlungen allein nach ihrer Mt. oder der Fürstlichen Durchlt. Fürschreiben anstellen, so will der Kriegsrath nit zweiflen, da anderst der gemelten Lande Bewilligung mit Bargeld und für voll gereicht und allweg zu halben Jahren auf die Granitzen darbracht, dass die zwen Monat erhalten und solches jetzo alsbald, wenn nur eigentlicher Bescheid von Ihrer Mt. kumbt, dass Ihr Mt. es also erhandelt und mit den behemischen und incorporierten Land Ständen geschlossen sei, den Kriegsleuten voran angemeldet möge werden.

Mit dem Nachlass in Oberhungern hat es seinen Weg und fallt der Kriegsrath der Hofkammer diesfalls bei, dass jetzt alldorten aus den dabei erzählten Ursachen darauf kein Raitung zu machen. Da man aber die oberhungrischen Herrschaften und, wie der durch die Zipserisch Kammer gemachte Uberschlag vermag, auf gewisse Bestand gericht, hätte man mit dem schlesischen und lausnitzischen Geld, da es auch für voll dargebracht, hoffentlich wohl gefolgen und die zwen Monat Nachlass, welche die in Oberhungern noch vor etlichen Jahren gehorsamblich eingangen, erhalten mögen.

Vom Herrn Rueber, Feldobristen, und dem von Herberstein ist gleichwohl noch kein Bericht einkummen, wie sich die oberhungrischen Zahlungssachen werden anlassen, da es aber je den Weg erreichen solle, dass die aus Schlesien allein die teutschen Reuter und die von Sendereo bezahlen, oder doch zum wenigisten ihnen was mehrers reichen wollten, so wäre ganz billich, dass gedachter Nachlass der zwen Monat bei denselben zu begehren und innenzuhalten, und das möchte dem von Herberstein vorher auf den Fall alsbald zugeschrieben, daneben auch der Rueber ermahnt werden, sein bestes hiebei zu thuen.

Wenn die Kais. Mt. den Ausstand bei den Behemen und Märhern, was sie noch auf die Granitz schuldig, einbringen, wie sich dann dieselben Stände dessen gar nit verweigern künnen, so kann der ein Monatsold auch bei den ubrigen Häusern auf der bergstädterischen Granitzen, welche bisher nit bezahlt worden, innengehalten werden, darauf man zu gemelter Zahlung bedacht wird sein sollen. — Propositum archiduci 20. Julii 81.

---

53. Císař Rudolf II. žádá arciknížete Maximiliana, aby mu podal dobré zdání o zamýšlené schůzi zástupcův stavovských z Čech, Moravy a Slezska, na kteréž by jednáno bylo o ponechání císaři úplné volnosti ve správě vojenství a v příčině urovnání nerovnosti při placení vojska v Uhřích mezi královstvím Českým a zeměmi připojenými.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1581, 24. července. — Orig. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Rudolf der Ander u. s. w. Durchleuchtiger, hochgeborner, freundlicher geliebter Bruder und Fürst! Wir haben E. L. brüderlichs Schreiben vom letzten Junii nächsthin in nachfolgenden Punkten empfangen und verstanden, und folgt darauf, soviel von nöthen, unser genädigiste Resolution und Antwort.

Und soviel erstlich den Nachlass der zweier Monatsold anreicht, weil derselb der beschehnen Vertröstung zuwider je nit erfolgen wöllen, so haben wir uns noch vom ersten dies laufenden Monats vermög beiverwahrter Abschrift A. gegen dem auch durchleuchtigen hochgebornen unsern freundlichen geliebten Brudern und Fürsten Ernsten, Erzherzogen zu Österreich, allbereit unsers genädigisten Willens, was derwegen den Gränitzern eines und des andern Orts angemeldet werden sollte, mit Gnaden erkläret, des nun E. L. im Fall es bisher nit allbereit beschehen, nochmals also zu verordnen wissen werden.

So haben E. L. aus ermeltem Einschluss auch gleichsfalls zu vernehmen, dass wir an die Ständ der Kron Behem und der andern incorporierten Land mit Gnaden gelangen und begehren lassen, dass sie uns die Disposition des ganzen Kriegswesens sowohl mit Anschaffung der Bewilligungen als sonst immediate freilassen, zu Contentierung derer Ortflecken, so in jüngster bergstädterischen Bezahlung aus Mangel des schlesischen Gelds ubergangen worden, desgleichen zu Wiedererstattung der beschehenen Fürlehen von den hinterstelligen Bewilligungen eines und des andern Orts ein erspriessliche Summa hergeben und zu Verrichtung künftiger gleichmässiger Fürlehung und Versehung der Kriegsleut zwischen den ordinari Bezahlungen die Nothdurft hinab verordnen wollten. Dieweil aber die märherischen Ständ vermög beiliegendes ihres Landtagsbeschluss unter litera B. diese Punkt alle zu weiterer Berathschlagung auf ihr nächstkünftig Landrecht verschoben und von den andern Ständen noch bisher kein Antwort erfolgt, so wollen wir derselben nochmals erwarten, auch E. L. alsdann weitere Nachrichtung zu kommen lassen.

So haben E. L. der ungerischen Herrschaften halben und warumben die daraus gewartend Nutzung dem oberhungerischen Wesen zu Gutem nit gelassen werden möge, aus einem andern unsern Schreiben nothdurftigen Bescheid.

Neben dem werden sich E. L. sonder Zweifels brüderlich erindern, dass die Ständ der Kron Behem umb derer in jüngstem ihrem Landtagsbeschluss eingeführten Ursachen willen zu Erläuterung und Vergleichung etlicher Punkt mit der andern Land Gesandten ein Zusammenkunft begehrt, darein dann auch die Ständ unsers Markgrafthumbs Märhern allbereit bewilligt und, wie aus demselben ihrem Beschluss zu vernehmen, sondere Personen darzu deputiert, versehen uns auch genädiglich, es werden die Fürsten und Ständ in Schlesien, mit denen man jetzo in tractatione stehet, an ihnen gleicher Gestalt nichts erwinden lassen.

Nun wöllen wir aber genädigist dafür halten, es werd diese der Land Deputierten Zusammenkunft nit allein umb der Vergleichung willen, so sie unter sich selbst zu treffen haben möchten, sondern auch und vielmehr darumben angesehen sein, damit diejenigen Punkt, so in den Landtagsbeschlüssen entweder nit vollkombenlich decidiert oder sonst dunkel gesetzt worden, zu Erläuterung und gebührlichem Effect gebracht werden mügen.

Damit nun unsere und gemeinen Wesens Nothdurft umb soviel besser dabei bedacht, so erachten wir in allweg ein Nothdurft sein, dass von uns aussem Kammer- und Kriegsrath auch sondere qualificierte Personen alldohin in ihr Mittel verordnet werden, welche den Gesandten die Mängel und Inconuenientia, so sich bisher und noch der Bezahlung und anders halben bei den erfolgten Bewilligungen erhalten, mit nothdurftiger Demonstration andeuten und also zu kunftiger besserer Ordnung und Richtigkeit Ursach geben und Befürderung thun möchten.

Damit nun demselben wirklich also nachgesetzt und unsers Theils nichts darbei verabsaumbt werden möcht, so haben wir obiter und soviel allhier Nachrichtung verhanden gewest, etliche Artikel, so von unserntwegen dabei einzubringen und zu verrichten sein möchten, verfassen lassen, wie E. L. aus dem Einschluss C. nach längs brüderlich zu vernehmen.

Dieweil aber unsern hinterlassenen Hofkammer- und Kriegsräthen, als denen aus der Kriegscommissari und Zahlmeister erlangten Relationen die Mängel und Ungelegenheiten, so sich aus denen oft veränderten und conditionirten Landtagsbeschlüssen bei dem Kriegswesen bisher verursacht und noch erhalten thun, am besten bekannt sein, so gesinnen wir an E. L. brüderlich begehrend, sie wollten die Sachen mit gedachten unsern Räthen nothdurftig erwägen, darauf ein ordenliche Instruction stellen und uns dieselb folgends neben ihrem brüderlichem Gutachten und Benennung tauglicher Personen, so zu Commissarien zu gebrauchen sein möchten, zukommen lassen, die Sach aber so zeitlich befürdern, damit wir zu solcher der Ständ Zusammenkunft noch vor Bartholomei einen Tag zu ernennen haben

und den Landen aus Mängel desselben nit etwo Ursach gegeben werden möcht, uns hernach den letzten Steuerstermin fürzuhalten. An dem allem erzeigen uns E. L. ein angenehmbs brüderlichs Gefallen. Und wir sein derselben mit kaiserlichen Gnaden und Freundschaft jeder Zeit vorder wohl gewogen. Geben auf unserm küniglichen Schloss Prag den vier und zwanzigisten Tag Julii anno im einundachtzigisten u. s. w. Euer Lieb gutwilliger Bruder *Rudolf.*

54. Rozhodnutí císařské Ladisl. Popelovi ml. z Lobkovic v příčině konečného súčtování a zaplacení útrat, kteréž týž r. 1576 jako vyslanec do Polska byl vynaložil.

V PRAZE. 1581, 27. července. — Konc. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Von der Röm. Kais. Mt. unsers allergnädigsten Herrn wegen Herrn Lasla Poppl dem jungern von Lobkowicz auf sein hievor gethanes unterthänigstes Supplicieren, alles in Sachen die Quitirung seines im 76. Jahr aufgewendten polnischen Legationskosten und Bezahlung derjenigen 1000 Thaler, so die nächst in Gott abgeleibte Kais. Mt. hochlöblichister seligister Gedächtnus ihme anstatt der 70jährigen Cheyttischen und Wyhelischen Zehent zu bezahlen verwilligt haben soll, belangend, zum gnädigisten Bescheid anzuzeigen:

Was erstlich die begehrte Quittierung belang, sei dieselb bisher allein an dem erwunden, dass Ihr Mt. er Herr Poppl dargegen der jetzigen vierjährigen Fechsung halber angeregts Zehent Wyhel und Cheyte, gegen welcher ihm dann seines selbst gehorsambisten Wissens bemelter polnischer Rest nachgesehen worden, versichern hätt sollen; dieweil aber solche vier Jahr mit gegenwärtiger Fechsung nunmehr ihr Endschaft erreicht und es keines weiteren Revers bedürftig, sei Ihrer Mt. gnädigist nicht zuwider, ihn bemelts polnischen Rests quittieren zu lassen.

Soviel aber die 1000 Thaler anreichen thue, obwohl darfür gehalten worden, dass er Herr Poppl dieser Anforderung nicht befugt, weil die Pfandjahr dessen Schloss Trentschin längst fürüber, er auch neben seinem Mitpfandinhaber, Herrn Ehrenfried Grafen von Ortenburg, über die ordinari und extraordinari Einkomben des Schlosses zugleich auch den Markt Ban mit seiner Zugehörung bisher possediert und genossen und noch darüber alle Jahr 1000 fl. rh. Pension sambt und mit dem Zehent empfangen, daher er auch nicht weniger, als wohlgedachter Grafe gethan, seines Theil zufrieden sein und Ihrer Mt. mit diesem Begehren verschonen oder aber mit dem halben Theil des Bestandgelds der 250 Thaler sich benügen lassen sollen. Damit er aber Ihrer Mt. kaiserliches wohlmeinendes Gemüth gegen ihme spüren und man einsmals aus dieser Sachen komben möge, so haben Ihr Mt. ihm, soviel das völlig jährig Bestandgeld austrägt, benenntlich 500 Thaler, zu passieren bewilligt; ersuchen ihn aber darneben gnädigist, dass er seinem Erbieten nach die Zehendregister cedieren und Ihrer Mt. zu Handen dero anwesenden Hofkammer künftiges Berichts und Nachrichtung halber geben solle. Und sei das alles hochsternannter Kais. Mt. gnädigister Will und Meinung. Prag, den 27. Julii anno 81.

55. Rudolf II. nařizuje Ladislavovi staršímu z Lobkovic, nejvyššímu hofmistru království Českého a Hertvikovi Zejdlicovi z Šenfeldu, vrchnímu hejtmanu panství královských v Čechách, aby Janovi Vchynskému ze Vchynic 67.000 kop gr. míš., kteréž mu byl zapůjčil, na panství Chlumeckém v deskách zemských ujistili.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1581, 8. srpna. — Zápis český v kvat. fial. rel. 1575—82, č. 46, f. P. 2. v král. česk. arch. zemsk.

56. Císař Rudolf II. žádá arciknížete Maximiliana, aby s komorou dvorskou a radou válečnou se uradil v příčině slevení dvouměsíčního žoldu při budoucí výplatě vojsku na hranicích Uherských.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1581, 11. srpna. — Orig. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Rudolf der Ander u. s. w. Durchleuchtiger, hochgeborner, freundlicher, geliebter Bruder und Furst. Wir haben aus E. L. uns vom sechsundzweinzigisten Julii nägsthin gethanen brüderlichen Schreiben und den darbei überschickten Einschluss nachlängs gnädiglich verstanden, aus was bedenklichen Ursachen den ungerischen Granitzern das Anmelden wegen der zehen Monat, die wir ihnen hinfüro bei der baren Geldsbezahlung fur ein ganz Jahrsverdienen erlegen lassen wollten, ehe und zuvor uns die Disposition der Landsbewilligungen sowohl als das Kriegswesen freigelassen, oder die Sach sonst durch gebührliche Mittel mit dem Kriegsvolk abgehandelt werd, ohne Nachtel nit wohl beschehen würd mugen.

Nun haben wir gleichwohl voriger unserer gnädigisten Vertröstung nach nit unterlassen, die Sach, soviel die Freilassung der Disposition anreicht, an die Ständ der Kron Beheimben und der andern incorporierten Land durch unterschiedliche Commissari bestes Fleiss anzubringen und zu befurdern; was aber bei einem und dem andern Land darauf erfolgt, das haben E. L. aus den hievor überschickten unterschliedichen Landtagsbeschlüssen und aus beiverwartem daraus gemachtem Extract nachlängs brüderlich zu vernehmben.

Und ist darauf unser gnädigs und freundlichs Begehren, E. L. wollten die Sach mit dero zugeordenten Hofkammer- und Kriegsräthen noch ferrer nothdurftig erwägen, und im Fall sie der Land Bewilligungen in diesem Artikel nit für gnugsamb deutlich oder ausführlich, sondern vielleicht ein Nothdurft befinden wurden, dass derwegen bei der Ständ angestellten Zusambenkunft ein mehrer Erläuterung begehrt werden möcht, alsdann derwegen die Nothdurft verfassen und uns neben den andern Instructionsartikeln der Commissari, so auf den einundzweinzigisten Octobris nägstkunftig zu solcher Zusammenkunft zu verordnen, ehistes zukummen lassen.*)

Im Fall aber E. L. dasselb nit für nothwendig, sondern vielleicht thunlicher befinden wurden, dass die Granitzer alsbald, ehe und zuvor die kunftige Bezahlung hinab geordnet, zu dem völligen zweier Monat Nachlass behandlet werden sollten, so wellen wir derselben brüderlichen Gutachtens daruber gleichsfalls mit Gnaden gewärtig sein, deren wir zu brüderlichen Hulden vorder wohl gewogen. Geben auf unserm küniglichen Schloss Prag den eilften Tag Augusti anno ɔc im einundachtzigisten u. s. w.

---

57. Císař Rudolf oznamuje arciknížeti Maximilianovi, na který den schůzi stavovských zástupců ze zemí koruny České položiti a které osoby jako komisaře k jednání takovému vypraviti chce; i žádá za jeho dobré zdání v téže příčině.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1581, 11. srpna. — Orig. v říšsk. fin arch. ve Vídni.

Rudolf der Ander u. s. w. Durchleuchtiger, hochgeborner, freundlicher geliebter Bruderund Furst. Wir haben E. L. uns zwei unterschiedliche gethane brüderliche Schreiben, als das eine unter des

*) K tomuto odstavci připsala komora dvorská: „Die Hofkammer hält für gut, dass dieser Artikel dermassen erläutert werde, darmit man kunftiges Disputats überhoben möchte sein. Die Hofkammer trägt aber wohl

Kriegsraths Expedition vom ersten, das ander aber den sechzehenden Julii nägsthin von der Hofkammer ausgehend, empfangen und daraus verstanden, was erstlich wegen des Gebäus Ujwar und des Teuprechts Raitung halben für Bedenken fürfallen und was darbei E. L. brüderlichs Gutachten sei.

Nun befinden wir zwar, sowohl als E. L. selbst, ein sonderbare Nothdurft sein, dass der vorgehenden bewilligten Bauhilf halber, und wie dieselbe angewendet worden, fürderliche Raitung übernumben werde, fürnehmblich weil zu besorgen, dass ehe und zuvor dasselbe beschieht und den Landen diesfalls ein Genügen gethan, sich bei ihnen schwerlich einicher weitern Hilf dazue zu versehen sein werd; dass aber die Übernehmbung der Raitung allein durch die märherischen Ständ beschehen und die andern Land, als die ihre Hilfen nit weniger guetherzig daher geleistet, ubergangen werden sollten, das wurde unseres Besorgens allerlei offensiones und dem Werk hinfüro schlechte Befürderung verursachen, sonder wir hielten gnädigist besser sein, weil sich beides der beheimbische und märherisch Landtagsbeschluss dahin lendet, dass bei der Zusambenkunft der Lande Gesandten von diesem Punkt nothdurftig Unterredung gehalten werden solle, wie dann E. L. aus dem Einschluss mit A. mehrers zu vernehmben, dass vorigem unserm E. L. gethanem Anmelden nach von uns sondere Commissarien damit hinabgefertigt und denselben unter andern Befehlch geben wurd, bei den Abgesandten die Sach dahin zu richten, damit die Raitung von dem Teuprecht in ihrer aller Gegenwart, oder wen sie aus ihnen neben unsern Comissarien darzu verordnen möchten, gethan und darauf alsbald der Augenschein und nothdurftiger Bericht genumben und also den Landen allerseits des Vergangnen halben nit allein ein Genügen gethan, sondern ihnen auch zu kunftiger weiterer Bewilligung umb soviel mehr Ursach gegeben werde.

Wer aber nun von unserntwegen als Commissari (darzue wir den edlen unsern Hofkriegsrath und lieben getreuen Felician von Herberstein für einen nit untauglich hielten) gebraucht und was den Landen für ein gelegner Ort zu solcher Zusambenkunft ernennt, sowohl auch unsern Commissarien für ein Instruction gefertigt werden möcht, darüber seind wir auf unser vorigs E. L. vom vierundzweinzigisten Juli nägsthin gethanes Schreiben derselben brüderlichen Berichts und Gutachtens mit Gnaden gewärtig.

Was sonst den Tag der Zusambenkunft anreicht, weil das beheimbisch und märherisch Landrecht aus bedenklichen Ursachen vorhergehen müssen, so achten wir den zweiundzweinzigisten kunftigs Monats Octobris einzukummen und folgunds die Handlung fürzunehmben am bequembsten, wie es dann auch umb jetzo ernennter Ursach willen füglich nit wol ehe sein wird mugen. Darauf wir nun alsbald nach E. L. erlangtem brüderlichen Bericht und Gutachten ferner die Nothdurft von unserer beheimbischen Hofkanzlei aus befürdern wollen.

Entzwischen aber wollten E. L. bei dem Bau- und Zahlmeister zu Uywar, Georgen Teuprecht, die endliche Fürsehung und Verordnung thuen, sich mit seiner Raitung also gefasst zu machen, damit alsdann zu der Ständ und unser Commissari Ankunft daran kein Mangel erscheinen muge.

Neben dem werden sich E. L. aus ermeltem unserm zuvor gethanem Schreiben, sowohl dem nächsten märherischen Landtagsbeschluss brüderlich zu erindern haben, dass dieselben Ständ die fürnehmbsten Punkt unsers an sie gethanen Begehrens, als nämblich die Erstattung derer in jüngster Bezahlung verbliebner zweinzig Tausend achtundfunfzig Gulden Lehengelds, item die Herausgebung des Hinterstands an denen nächstvergangnen zweier Jahrsbewilligungen, desgleichen die Verordnung der Furlehen zwischen den ordinari Bezahlungen und andere mehr Artikel betreffend, in demselben ihrem

Fürsorg, es werde in dieser Zusammenkunft nit sein künnen; aber wie dem, so möchte die Behandlung des Nachlass vor der Bezahlung fürgenummen werden, wie es vorhin auch die Meinung gehabt, die Herren werden der Sach auch ferrer nachzudenken wissen.

nägsten Landtagsbeschluss ganz und gar übergangen und zu ferner Deliberation bis zu nägstkumbenden märherischen Landrechten, welchem sie hierzue vollen Gewalt aufgetragen, verschoben haben.

Dieweil dann dieses alles fürnembe Haupt- und solche Artikel, die auf der gemeinen Ständ Abgesandten Zusammenkunft zu tractieren sein werden, und dabei die Fürsorg zu haben, da die Landrechtssitzer, als die, wie obgemelt, volkummne Gewalt haben, etwo aus Mangel gnugsamben Berichts oder sonst wes Bedenklichs in dieser Sachen schliessen und verordnen sollten, dass es hernach bei der angestellten Zusammenkunft gar nit wieder zu retractieren sein, sondern alsdann erst mit Nachtel bis auf kunftige Landtäg angestellt werden müsst: so seind wir demnach gnädigist bedacht, den gestrengen unsern Hofkammerrath und lieben getreuen Georgen von Redern zu ermeltem Landrechten abzufertigen, ihme auch unsern Hofkriegsrath und lieben getreuen Fridrichen von Tscherotin, desgleichen unsern Musterschreiber, den Stitzel, oder Jemand andern aus den Zahlmeisterischen zuzuordnen, welche nach Gelegenheit fürfallender Nothdurft den Ständen Part halten, auch der bisher gethanen Gränitzbezahlung, und was an ihrer Bewilligung noch aussenstehen möcht, genugsamben Bericht thuen mugen. Und gesinnen nun darauf an E. L. gnädigist und brüderlich begehrend, weil das märherisch Landrecht auf nägstkummenden Bartholomei angehen soll, E. L. wollten bei gedachtem Stitzl oder Jemand andern aus dem Kriegszahlmeisterambt, der dieser Sachen aller guten Bericht hab, die Verordnung thuen, damit er sich gleichsfalls mit den Raitungen und aller Nothdurft dahin verfügen und der Sachen neben gedachten unsern Räthen beiwohnen und gebührlich abwarten muge.

Beschliesslich thuen E. L. wir hiebei uns unlängst uberschickten Musterregister der ersten beschehenen bergstädterischen Bezahlung neben einem Auszug, so uns erst diese Tag von dem Bischof zu Breslau zukumben, übersenden, und wird diesfalls ein Nothdurft sein, dass dieselben gegen einander ersehen und die Ursachen des darbei befundenen grossen Unterscheids erkundigt werd. Des nun E. L. fürderlich also verordnen und daran sein wollten, damit uns die Musterregister von den nachfolgenden zweien Bezahlungen gleichsfalls ehistes allhero überschickt, auch im Fall E. L. brüderlichen Erachten nach dieser Ungleichheit halben wes bei der Land Zusammenkunft anzumelden oder zu begehren nöthig, dasselb gleichsfalls in unserer Commissari Instruction mit nothdurftiger Anführung einbringen lassen, wie dann E. L. in einem und dem andern erheischender Nothdurft nach zu thun wissen werden. Und wir seint derselben hinwiederumben zu brüderlichen Hulden forder wohl gewogen. Geben auf unserm küniglichen Schloss Prag den eilften Tag Augusti anno ɔc. im einundachtzigisten u. s. w. Euer Lieb gutwilliger Bruder *Rudolf.*

Post scripta. Wofer auch wegen der märherischen erkauften und auf die Granitz geführten Tuch, davon unlängst von unser E. L. zugeordneten Hofkammer Bericht allher kummen, noch was mehrers erkundigt wurd, so wollten E. L. Verordnung thuen, damit dasselb obgedachten von Scherotin und dem von Redern hinab in Märhern umb desto mehrer Nachrichtung willen zugeschrieben werd. Datum ut supra.

---

58. *Císař Rudolf II. žádá bratra svého arciknížete Arnošta za dobré zdání, zdali schůze stavovských vyslanců z Čech a přivtělených zemí, ve kteréž o záplatě vojska na Horních hranicích Uherských jednáno býti má, držána býti má v Kladsku nebo v Skalici.*

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1581, 28. srpna. — Orig. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Rudolf der Ander, u. s. w. Durchleuchtiger, hochgeborner, freundlicher geliebter Bruder und Furst! Wir haben E. L. zwei vom acht- und neunzehenden dits ausgehenden Monats Augusti gethone

brüderliche Schreiben in nachfolgenden Artikeln empfangen und verstanden. Soviel nun erstlich die Verweisung der oberungerischen Reiter Ausstand und dass dieselb auf die beheimbische und der incorporierten [Lande] Ubermass ihrer Granitzbewilligungen beschehen mocht, betreffen thuet, da werden E. L. aus unserm bisher öfter beschehenem Andeuten sonders Zweifels vernumben haben, dass von ihnen den Ständen uber alles fleissiges Anhalten noch bisher weder Raitung noch Auszüg, daraus die Gelegenheit ihrer an ermelten Steuerbewilligung gethonen Einnahmb und Ausgab, oder was noch daran per resto sein möcht, zu nehmben, erlangen künnen, sondern vermeinen erst diese Sach auf der Land Deputierten Zusammenkunft fürzunehmben, dessen wir nun, wie beschwerlich es auch uns und dem Kriegswesen fallen thuet, erwarten und sich derwegen die Reiter mit ihrer Verweisung, darzu wir sowohl als E. L. sonst kein Mittel wissen, auch bis dahin gedulden müssten. Alldahin dann auch die Raitung wegen des Gebäus Ybar*) anzustellen und dem Teuprecht nochmals mit Ernst aufzulegen sein wirdet, sich mit derselben also gefasst zu machen, damit alsdann an ihme kein Mangel erschein. Des Tags halben zu solcher der Stänḋ Deputierten Zusammenkunft lassen wir es, sonderlich weil E. L. auch kein Bedenken darwider haben, bei dem zweiundzweinzigisten October nägstkunftig mit Gnaden verbleiben.

Was aber den Ort oder Stell der Zusammenkunft anreicht, darinnen haben wir etzliche aus den furnehmbsten Officierern unserer Kron Beheimben vernumben, die haben uns gleichwohl Glatz oder Skalitz als gelegen darzu benennt, aber doch zu unserm gnädigisten Willen gestellt, ob wir deren eine oder ein andere Stell darzu deputieren wollten. Darauf gesinnen wir nun an E. L. nochmals gnädiglich begehrend, sie wollten uns hieruber ihr brüderliches Gutachten zukumben lassen und dasselb umb soviel ehe befurdern, weil gleichwohl die Zeit kurz ist, damit wir den Ständen eins und des andern Landes desto zeitlicher anzukünden haben mugen.

So wellen wir uns entzwischen auch der Commissari halben, so wir zu Befurderung unserer Nothdurft dahin abzufertigen bedacht, gleichsfalls mit Gnaden entschliessen und E. L. alsdann Bescheid zukummen lassen.

Der Artikel wegen Erstattung der zweinzig Tausend achtundfunfzig Gulden bergstädterischen Anlehens beruhet auf der Handlung, so anjetzo durch den wohlgebornen unsern Hofkriegsrath und lieben Getreuen Fridrichen von Tschieratin**) und unsern Hofkammerrath Georgen von Redern bei den märherischen Landrechten in Werk ist, deren Verrichtung in allweg zu erwarten sein wird, und haben E. L. zu unserm gnädigisten Gefallen gehandelt, dass sie den Stitzel mit allen nothwendigen Bericht dahin verordnet. Und soll E. L. gedachter Commissari Verrichtung alsdann auch unverhohlen bleiben. Wollten wir E. L. zu brüderlicher Antwort und der Nothdurft nach gnädiger Meinung nit bergen und seind derselben in brüderlichen Hulden vorder wohl gewogen. Geben auf unserm küniglichen Schloss Prag den achtundzweinzigisten Tag Augusti anno ꝛc im einundachtzigisten u. s. w. Euer Lieb gutwilliger Bruder *Rudolf.*

---

59. Císařské nařízení komoře české, aby podala zprávu o některých artikulích, zvláště však jak by důchody její rozmnoženy a výdaje zmenšeny býti mohly.

V PRAZE. 1581, 29. srpna. — Konc. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Von der Röm. Kais. Mt. unsers allergnädigisten Herren wegen dero Kammer in Beheimb auf ihren vom 14. Tag Julii nägsthin in Sachen die Mehrung der Gefäll und Ringerung der Ausgaben bei

*) Ujvár.
**) Žerotin.

dem behmischen Kammerwesen betreffend erfolgten gehorsamben Bericht hiemit anzuzeigen, dass sie auf nachfolgende Artikel noch ihren weitern gehorsamben Bericht thuen sollen.

Und erstlich ist bei dem Artikel, do wegen Aufrichtung etzlicher neuen Zollstätt gemeldet wirdet, zu wissen vonnöthen, ob nit zu Bergreichenstein gleichsfalls ein Zollstatt sei und vielleicht die Sämer und Fuhrleut, so Salz und andere Waaren dahin bringen, nit entgegen Getreid und dergleichen aus dem Land fuhren, auch ob und wo dasselb bisher verzollt und verraitet worden sei. So ist sich auch wegen der Landzöll, so vermug des 79jährigen Landtagsbeschluss angeordnet und anitzo nit mehr eingenumben werden, weiter zu erkundigen und zu wissen vonnöthen, was derselb' allenthalben ertragen, wohin und zu wess Handen, auch wie viel bisher daran ausgezählt worden, und ob es Ihrer Mt. oder dem Land zu gutem kumben sei.

Also wisse sich die Kammer auch zu erindern, dass die Erzkaufer zu Bleistadt dem gemachten Contract nach von dem Zinn, so über die Gränz gefuhrt wirdet (ausser des, was Ihre Mt. unlängst dem Churfursten zu Sachsen aus Gnaden zollfrei bewilligt) den Zoll zu erlegen schuldig sein, derwegen sie die Kammer berichten soll, was auf die zuvor beschehene Verordnung erfolgt, auch wie und wasgestalt Ihr Mt. desselben, sowohl des vergangnen als gegenwärtigen Zolls contentirt werden.

Dann so soll auch wegen Beschreibung aller Weingarten und Gebirg der Burger und Einwohner, davon sie die Kammer unter andern Meldung thuet, Bericht werden, wie und wo die durch sie die Kammer itzo gerathene Ausschreibung beschehen und was zu fürderlichen Erlangung derselben auf ein und den andern Weg zu thuen sein wird, damit nit allein das Weinbergrecht, so bei der bisher gehaltener Unordnung hinterstellig verblieben, eingebracht, sonder auch des kunftigen halben umb soviel ehe und ein bessere Ordnung angestellt, und ob es nit alsbald und noch diesen Herbst ins Werk gerichtet werden mocht, dazu dann die beheimische Kammer die Nothdurft verfassen und zum Ersehen zur Hofkammer ubergeben solle.

Der Stadt Aussig noch im 49. Jahr umb erlangte Bewilligung wegen Nachlass des Kammerzins der jährlichen 50 Schock Groschen soll die Kammer, weil es auf Wohlgefallen gestellt, alsbald Aufschreiben und Verordnung thun, damit derselb hinfüro von ihnen ordentlich abgeben werde; dann auch solle sie die Kammer die von der Haid wegen des ihnen bei der Stadt Taus arrestirten jährlichen 54 Schock Martinizins vermahnen, dass sie hieruber ihre Gerechtigkeiten, do sie deren auch einiche aufzuweisen, endlich furlegen, daneben auch der Stadt Glattau die 23 Schock Groschen, sowohl der Stadt Cziaslaw die jährlichen 100 Schock Groschen, so sie vor Jahren zu zinsen schuldig gewest, weil sie hierumben nichts richtigs aufzuweisen haben, nit allein kunftig in ordentlicher Zeit richtig zu machen, sondern auch des bisher versessenen alsbald zu der Kammer ohne Abgang zu erlegen, in Ihr Mt. Namen gerathener Massen auferlegen. Jedoch sollen sie diese hievor gesetzte Punkten beruhrter vier Städt mit Ihrer Mt. Kammerprocurator, damit hierin umb soviel dest sicherer gangen und kein Theil wider Recht und Billigkeit nicht beschwert werde, alles Fleiss berathschlagen und im Fall wider diese Verordnung einiches Bedenken verhanden, dasselb zu Handen der Hofkammer gehorsamblich berichten.

Der Juden halber ist noch zu wissen vonnöthen, ob sie nicht im 56. Jahr und zuvor neben den jährlichen 1000 Thalern Kammerzins einen Weg als den andern Steuer geben mussten, oder wie es sonst damals gehalten worden.

Wie und auf welchen Weg auch Ihr Mt. Herrschaften von der Fuggerischen Verweisung geledigt und auf was Mittel sie in ander Weg contentiert werden möchten, solle sie die Kammer dem zuvor furgeschlagenen Mittel nochmalen alles Fleiss nachsinnen und folgunds berichten.

Also sollen sie auch den Artikel der furgeschlagenen Bräunutzung halber, wie dieselb in den Städten, auf den Herrschaften und anderswo anzurichten sein mög, nothdurftig berathschlagen und wirklich soviel sich nur ohn Schaden anderer thuen lassen kann, befurdern.

Des Heues und Grumets halben, so in beide Thiergärten jährlich geführt wirdet, sollen sie anzeigen, was auf den durch sie die Kammer gerathen modum die Ersparung bei einem gleichen des Jahrs, wie sie bisher gefallen, ertragen möcht, und ob nicht auch die Thiergartner, weil sie Höf und Vieh halten, solch Heu und Grumet etwo sowohl zu ihrem Nutz und Gebrauch als zu Fütterung des Wilds verwenden.

So solle sie auch der Boten halber berichten, was sonsten jahrlich ausser des Botenlohnes auf einen geschwornen reitenden und Fussboten aufgehet.

Beschliesslichen soll des Verlusts halber an der Fuggerischen Bezahlung in fleissige Erwägung genumben werden, wie etwo zu Verhütung desselben ein Mittel zu finden und ob nicht demselben durch Wechsel furzukumben sein möcht. Wie sie dann solches alles in einem und dem andern als es auch die Nothdurft erfordert, werden zu befurdern und folgunds Ihr Mt. zu berichten wissen. Dann solches sei höchstgedachter Ihrer Kais. Mt. gnädigister Will und Meinung. Actum Prag den 29. Augusti anno 81.

---

60. Jan Šebestian z Zedtvitzu, purkrabí Chebský, a Eustach Neudeck, syndikus Loketský, pokládají šlechtě kraje Chebského jistý den ke schůzi v městě Chebu, poněvadž na první vyzvání se byli nedostavili a tudíž o podání císařském usnešení státi se nemohlo.

1581, 31. srpna. — Orig. v arch. města Chebu.

Unser freundlich und bereitwillige Dienst zuvorn. Edle und ehrenfeste, freundliche, liebe Öheim, Schwäger, günstige Herren und besonders gute Freund. Als auf der Römischen Kaiserlichen auch zur Hungern und Beheimb Küniglichen Maiestät ꝛc., unsers allergnädigisten Herrns, sonderlichen empfangenen Befehlch und aufgetragene Commission wir euch zur Anhörung desselben euch Mittwoch nach Bartholomei den neunundzweinzigisten dieses allhier aufn Rathhaus für uns zu rechter früher Tagzeit zu erscheinen präfigiert und angesetzt, haben wir uns zu euch vorsehen, dass ihr umb deswillen, dass es höchstgedachtiste Röm. Kais. Mt. betreffend, dem wie billich, eine Folge geleistet haben sollet, so seind doch euers Theils nicht mehr als Iheronimus von Zedwitz und Wolf Wenzel von Kotzau erschienen, die sich neben einem Rath der Stadt Eger endlich und schliesslich einzulassen wegen euer Abwesenheit Bedenken getragen, dardurch die von Ihrer Röm. Kais. Mt. gnädigist anbefohlene Commission nicht vorrichtet werden können noch mögen.

Weil aber von Ihrer Röm. Kais. Mt. dessen ein ausdrückenlicher endlicher Befehlch, dass wir ein solches zum ehisten vollziehen und in dem nicht saubmen sollen, ernennen wir euch hierzu aber und zum andern Mal Donnerstag nach Egidi den siebenten anfahendes Monats Septembris allhie aufn Rathhaus zur rechter früher Tagzeit und längsten umb acht hora für uns fürzukomben, dessen ferner zu vornehmben und euch darauf zu erzeigen, wie jetzo hätte beschehen sollen.

Dieses haben wir euch erheischender Nothdurft nach und zu unterthänigister gehorsambister Folg unserer habenden Commission noch einmal anmelden sollen. Seind euch darneben freundlich und jeder Zeit zu dienen willig und bereit. Datum Eger den letzten Augusti anno ꝛc. 81. *Hans Sebastian von Zedtwitz uf Liebenstein und Künigswart, Röm. Kais. Mt. Rath und Burggraf zu Eger*, *und dann Estas Neydeck*, *Syndicus der Stadt Elbogen.*

---

61. Rudolf II. žádá nejvyšší úřadníky zemské království Českého za dobré zdání, jakby od židů prováděný vývoz zlatého a stříbrného náčiní, šperků, mincí do cizozemska zastaven býti mohl.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1581, 2. září. — Orig. v arch. Třeb.

Rudolf der Ander ꝛc. Hoch- und wohlgeborner, gestrenge, liebe Getreuen. Wir wollen euch gnädiger Meinung nicht bergen, dass uns bishero in mehr Weg mit sonder Beschwer fürkommen, dass sich die Juden in den hiesigen und andern unsern beheimischen Städten allerlei zerbrochen Gold- und Silbergeschmeid aufzukaufen und ausser Lands zu verführen oder sonst in ander Weg zu verpartieren unterstehen sollen, und das alles sowohl wider die zuvor derwegen ergangene Mandate als unsere Regel des Gold- und Silberkaufs zu sonderm Nachtheil und Abbruch, wie wir dann dessen nun etzliche Jahr her an unsern Münzgefällen mit sonderm Abgang empfunden. Darauf ist nun unser gnädiger Befehl an euch, ihr wellet uns nach nothdurftiger gehaltener Berathschlagung mit Rath und Gutachten berichten, was uns diesfalls zu thun gebühren welle und ob wir nit befugt sein, derwegen von neuem ernste Mandate mit dabei angehefter Pön fertigen und publicieren zu lassen, dergestalt, dass ein jeder nit allein dergleichen gulden und silbern Geschmeid nindert anderswo als in unsere Münz wiederumben, wie zuvor, zu verkaufen zu tragen, sonder auch die bei ihnen den Juden verstandne Pfand, so sonst gebrochen und geschmelzt werden müssten, gleichsfalls gegen der landgebräuchigen Tax, sowohl auch die gulden und silbern Münzen, die sie unter anderm gutem Geld zu verschwärzen im Gebrauch haben, der Valvation nach in ermelte unsere Münz abzugeben schuldig sein solle. Und damit sich derwegen niemand fuglicher Weis zu beschweren Ursach haben möge, so wollten wir diese Anordnung verfügen, dass einem jeden, der gerecht Ducatengold darbringen wurde, dasselb alsbald vermünzt und für jede prägerische Mark zwei und siebenzig ein halb Stück, alsviel auch sonst aus einer Mark gemünzt wird, gegeben, jedoch dass uns entgegen der gewöhnliche Münzkosten, als von jedem Stück ein weisser Groschen, bezahlt würde.

Darauf ihr nun einen Rathschlag umb soviel besser zu richten und solch euer gehorsamistes Gutachten ehistes zu befurdern wissen werdet. Daran vollbringt ihr unsern gnädigen gefälligen Willen und Meinung. Geben ꝛc.

---

62. Císař Rudolf II. žádá nejvyššího purkrabího Viléma z Rožmberka, aby s Janem Popelem starším z Lobkovic o další čekání 20.000 tolarů, kteréž na panstvích Dobříši a Příbrami ujištěny jsou, vyjednával.

V PRAZE. 1581, 2. září. — Konc. v řišsk. arch. fin. ve Vídni.

Rudolf ꝛc. Wir werden gehorsamblich berichtet, das der wohlgeborn unser Rath, teutscher Lehenshauptmann im Künigreich Beheimb und lieber Getreuer, Jan der älter von Lobkowicz auf Totschnig und Neu-Bistrzicz einen Gewehrsbrief bei der Landtafel erlangt haben solle, sich in unsere Herrschaften Dobrzisch und Przibram, dorauf er wegen seiner bei uns habenden Schuld der 20.000 Thaler versichert worden ist, einführen zu lassen. Und obwohl er von Lobkowicz sich auf unserer beheimbischen Kammer gepflogne Handlung bewilligt, der Sachen bis auf Galli Anstand zu geben; dieweil wir aber auf soliche Zeit mit dem Geld zu seiner Bezahlung schwerlich aufkumben werden mügen und zu besorgen, er möchte mit der Einführung auf die gesetze Frist in Bedacht, dass er den Gewehrsbrief allbereit bei handen, fortfahren: so gesinnen wir an dich hiemit gnädiglich begehrend, du wöllest mit ihme von Lobkowicz auf beiverwahrt unser Credenzschreiben, davon du umb Nachrichtung willen Abschrift zu empfahen, alles Fleiss handlen und ihne durch hierzu dienstliche Persuasiones, die du dann deiner beiwohnenden Discretion und unserm zu dir als unserm ansehenlichen geheimben Rath habendem

sondern genädigisten Vertrauen nach nothdurftiglich zu gebrauchen wirdest wissen, dahin vermügen, dass er sich uns zu genädigistem Gefallen mit solcher seiner Bezahlung noch ein Jahr lang gehorsamblich gedulden, mit der Einführung in berührte unsere zwo Herrschaften inhalten und uns keinen Spott oder Nachtel zufügen wölle, des genädigisten Versehens, weil ihme der Zins bisher und kunftig zu jeder rechten Zeit erlegt wirdet, hieran anderst nichts als bloss die Zeit zu verlieren, er werde sich auf soliche dein gepflogne Handlung gehorsamblich finden lassen. Und was du also bei ihme erhalten wirdest, das wöllest uns hernach gehorsamblich berichten, wir wöllen auch soliches gegen dir mit kais. Gnaden erkennen und bedenken. Geben Prag den 2. Tag Septembris anno 81.

---

63. Císař Rudolf II. žádá bratra svého arciknížete Arnošta za dobrozdání, jaká by měla býti dána odpověď vyslaným od vojska v Uhřích v příčině jich žádosti o zaplacení zadržalého žoldu, poněvadž před schůzí stavovských delegátův z království Českého a přivtělených zemí sotvy nějaké placení státi se bude moci.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1581, 13. září — Orig. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Rudolf der Ander u. s. w. Durchleuchtiger, hochgeborner freundlicher Bruder und Fürst! Aus beiverwahrtem Einschluss werden E. L. brüderlich vernehmen, wasmassen von den Haupt- und Kriegsleuten zu Ross und Fuss, so unter unserm Kreisobristen in hungrischen Bergstädten und lieben Getreuen, Simon Forgatsch, liegen, abermals umb ein fürderliche Bezahlung bei uns angehalten wirdet.

Nun tragen wir aber die gnädigiste Fürsorg, es werde vor der Ständ der Kron Beheimb und incorporierten Land angestellten Zusammenkunft schwerlich ein Bezahlung zu erhalten sein, wie es dann auch vielleicht unserenthalben, ehe und zuvor uns die Disposition sowohl der Bezahlung als des ganzen Kriegswesens halben immediate eingeraumbt und ein Gewissheit erlangt, wes wir uns der vertrösten zweier Monat Nachlass halber zu versehen haben mögen, nit thunlich sein wurde, angesehen dass dergestalt das Wesen in einem und anderm, sonderlich aber der noch hinterstelligen Lehengelder halber in voriger Unrichtigkeit verbleiben wurde.

Und weil wir dann des Erzherzogen Maximilians, unsers freundlichen geliebten Bruders Lieb, noch vom eilften Augusti nägsthin derwegen geschrieben, darauf uns aber noch bisher nichts erfolgt, so gesinnen wir an E. L. bruderlich begehrend, sie wollten uns unbeschwert in demselben und wes der Kriegsleut Gesandten zu bescheiden sein mochten, sowohl auch auf beiliegend unser jüngst bei dem Landrechten in Mähern gehabten Commissari Relation ihr brüderlichs Gutachten unbeschwert ehistes zu kommen lassen. Daran erzeigen uns E. L. ein angenehmbs Gefallen, deren wir mit brüderlichen Hulden wohl geneigt. Geben auf unserm küniglichen Schloss Prag den dreizehenden September anno ↄc. im einundachtzigisten u. s. w. Euer Lieb gutwilliger Bruder *Rudolf.*

---

64. Rudolf II. nařizuje komoře české, aby stavové kraje Loketského ujednanou s nimi částku berně beze všech výmluv odvedli.

V PRAZE. 1581, 28. září. — Opis souč. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Wir haben euren gehorsamen Bericht von zweiundzweinzigisten dits in Sachen die Elbognischen Ständ betreffend empfangen und verstanden. Ob sie nun wohl solcher ihrer Bewilligung anjetzo ein neue Mass geben und auf ein andern Weg, als dass der zwei Tausend Gulden Erlassung bei der

Handlung nie gedacht, sonder allein von ihnen vier Tausend Gulden Bargeld zu unterschiedlichen Terminen bewilligt wären worden, ziehen und dirigieren wöllen, so können wir doch solchem ihrem jetzigen Einwenden, angesehen, dass die Bewilligung ohne das schlecht und geringschätzig genug, die wir auch anderst nicht, als auf die vier Tausend Gulden Bargeld und zwei Tausend Gulden Nachlass an ihren alten Darlehen verstanden und angenommen, keineswegs stattgeben noch uns auf ein wenigers weisen lassen, sondern wöllen uns der Commissari Abhandlung und ihrem gethanen Bericht gemäss gänzlichen verhalten und dos Erfolgs ein Weg wie vor bei ihnen gnädigist versehen.

Befehlen euch darauf gnädiglich, ihr wöllet von unserntwegen ferrer bei ihnen daran sein, damit solchem allem durch sie ein Genügen beschehe und wirklichen nachgelebt, auch die allbereit verfallnen ein Tausend Thaler fürderlich von ihnen einbracht und zu Handen unsers Hofzahlmeisters erlegt und auszählt werde. Geben Prag den 28. Tag Septembris anno im einundachtzigisten.

---

65. Komora dvorská radí císaři, aby ještě před zahájením schůze stavovských vyslancův ze zemí koruny České požádal od nejvyšších úřadníkův zemských království Českého půjčkou 20.000 tolarů na správu vojenskou v Uhřích.

1581, 5. října. — Konc v řišsk. arch. fin. ve Vídni.

Allergnädigster Kaiser und Herr! Euer Mt. haben gestert unter anderm gnädigist geschlossen, dass der Fürstl. Durchl. Erzherzog Ernesto, unserm gnädigisten Herrn, und dem Kriegswesen bei gegenwärtiger eilender Noth zu etwas Hilf bei den Ständen der Kron Beheimben ein 20000 Thaler erlangt werden sollt. Dieweil aber aus erlangter Erfahrung zu besorgen, es werden sich die Deputierten ihrem Brauch nach mit dem Landtagsbeschluss entschuldigen und sonderlich vor der Lande angestellten Zusambenkunft, dorauf sie erst die Abraitung zu halten willens sein sollen, nichts thuen wollen, so hätt die Hofkammer unterthänigst vermeint, E. Mt. möchten umb desto mehrers Ansehens und Folg willen etzliche aus den furnehmbsten Officieren zu sich erfordern und ihnen diesen Furschlag thun, weil wissentlich auch durch ordentliche Auszüg dargethan worden, dass E. Mt. von denen Gränitzen, so die Kron Beheimben und die incorporierten Land bisher in ihrer Bezahlung gehabt, an den beschehenen Furlehen ein ansehenliche Summa hinterstellig wär und sich bei ermelter Abraitung ausweisen wurd, welch Land dieselben zu erstatten schuldig sei, dass demnach sie die Officierer E. Mt. mittlerweil dem Kriegswesen zum Besten ein 20000 Thaler herleihen wollten, die ihnen hernach aus demselben Hinterstand gewisslich wieder erstattet und derwegen nothdürftige Assecuration verfertigter zugestellt werden sollte. Des unterthänigisten Versehens, sie werdens E. Mt. nit abschlagen und dadurch der gegenwärtigen Noth etwas gedient werden können, sich E. Mt. die Hofkammer unterthänigist befehlend. — Hofkammer.

---

66. Páni a vladyky, nejvyšší úřadníci zemští při soudu zemském shromáždění hejtmanům vojenským na hranicích Uherských proti markrabství Moravskému a knížetství Slezkému a náčelníku jich hejtmanu krajskému Šim. Forgačovi, že na žádost jich, aby lidu válečnému penězi bez suken se platilo, odpověď dáti nemohou, poněvadž v příčině té císařem svolaná komisí o tom se uradí a všechno v dobrý řád uvede.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1581, 11. října. — Desky zemské menší, 128. L. 10.

Urození páni, páni, urození a stateční rytíři, páni přátelé naši milí! Zdraví a ve všem dobrý prospěch přejíc vám věrně na pánu Bohu žádáme. Vedle toho nechceme vás tajiti, že sou žádost tudíž

také potřebu vaši, čeho při nás hledáte a zač nás žádáte, vyslaní vaši nám podle náležitosti v známost uvedli, za to nás prosíc, abychom vám odpověď, kterouž byste se v tom ve všem spraviti mohli, dali. I předkem co se žádosti strany záplaty vaší, tak aby se vám penězi bez suken, k tomu také zouplna a bez upouštění některého měsíce zadržalé služby vaše platily, dotýče: nechcem vás toho tajiti, že JMCská, pán náš nejmilostivější, ráčí sem do království Českého, podle sněmu zde, tudíž také v jiných zemích k království tomuto příslušejících držených, nařízené a za komisaře volené osoby obsílati, tak aby zde v přítomnosti JMCské všecko to, což tak na nedostatcích i také v nějakém neřádu až posavad z strany placení na hranicích království Uherského s markrabstvím Moravským a s knížetstvím Slezským se stýkajících bylo, uradily, na místě postavily a v dobrý řád uvedly, aby předkem s dobrým JMCské, tudíž také království tohoto a zemí k němu příslušejících budoucně též hranice řízeny a opatrovány býti mohly. I poněvadž pak my na tento čas před vykonáním a vyřízením té komisí, při čem a na čem to jednání postaveno bude, nevíme, z té příčiny také dokonalou a jistou odpovědí na tento čas vás, pány a přátely naše, po těchto vyslaných v žádosti vaší spraviti nemůžeme; však té naděje do osob našich býti můžete, že předně k JMCské, pánu našemu nejmilostivějšímu, chceme se o to skutečně přimlouvati a k tomu, pokudž na nás záležeti bude, i přičiniti, aby při budoucím placení tak s vámi na místě postaveno bylo, abyste sobě neměli slušně co ztěžovati, nýbrž to mohli poznati, že sme dobrou paměť na žádost vaši, jako své milé pány přátely, měli. Toho sme vás tejna učiniti na ten čas nemohli. Dán na hradě Pražském v středu po sv. Diviši léta oc 81. *Páni a vladyky* oc.

---

67. Císař Rudolf II. Janovi staršímu z Valdštejna na Sedčicích, nejvyššímu sudímu král. Českého, a Bernhartovi Hodějovskému z Hodějova, aby Hertv. Zejdlicovi z Šenfeldu lán svobodný, kterýž mu byl za pilné služby daroval, do desk zemských vepsati dali.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1581, 12. října. — Kvat. fial. rel. 1575—82, č. 46, f. P. 9. v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf Druhý oc. Urozený a statečný, věrní naši milí! Věděti vám milostivě dáváme, že jsme svobodný lán dědiny, který jest na nás, jakožto krále Českého, vedle vejminky, která v smlouvě s opatrnými purkmistrem a konšely na místě vší obce města Brodu Českého o směnu vsi Štomíře na (sic) ves Opočnici učiněné, jíž datum léta oc sedmdesátého pátého, doložena jest, po Jírovi, starém rychtáři z již oznámené vsi Štomíře, připadl, statečnému Hertvikovi Zejdlicovi z Šenfeldu na Zvoleněvsi, radě naší a vrchnímu hejtmanu panství našich v království Českém, věrnému našemu milému, z zvláštní milosti pro jeho pilné, platné, pracné a ustavičné služby, kteréž jest předkům našim, slavných pamětí, i nám k milostivému našemu zalíbení vždycky rád činil a činiti nepřestává, dědičně dáti ráčili oc. Dán na hradě Pražském ve čtvrtek po svatém Diviši léta oc osmdesátého prvního.

---

68. Císař Rudolf oznamuje bratru svému arciknížeti Arnoštovi, že chce svolati schůzi stavovských vyslanců z království Českého a přivtělených zemí na den 28. října do Prahy, aby se radili v příčině zaplacení vojska v báňských městech a na hranicích Horního Uherska, i žádá, aby mu za touže příčinou zaslal úplné výkazy, mnoho-li od roku 1579 země koruny České na jmenované hranice platu odvedly.

V PRAZE. 1581, 12. října. — Konc. v říšsk. arch. fin ve Vídni.

Rudolf oc. Nachdem wir E. L. noch hievor dahin vertröstet, dass derselben der Tag und die Stell unser Kron Beheimben und der incorporierten Land verordneten Abgesandten Zusambenkunft zur

Nachrichtung und weiter nothwendiger Verordnung angemeldet werden sollt, so wollten wir derselben freundlicher und gnädiger Meinung nit bergen, dass wir gnädigist entschlossen, uns auch mit den Ständen der Kron Beheimben allbereit dahin verglichen, dass dieselb Zusambenkunft auf den 28. dits laufenden Monats allher gen Prag angestellt werden solle, inmassen dann solches auch den Landen jedes Orts allbereit also zugeschrieben worden. Und weil wir dann diesen Sachen noch fur unserm Verreisen von hinnen zu gebuhrlicher Richtigkeit abzuhelfen mit Gnaden entschlossen, darzu aber einer sondern particular Verzeichnus, was auf denen Gränitzen diesseit des Tonastromb, dahin die Kron Beheimben und die andern incorporierten Land bisher die Zahlung than, von Eingang des nägst verflossenen 79. Jahrs bis auf dato auf Proviant, Munition und Artolorei, item der Officierer Unterhaltung und anders mehrers, als der Land Bezahlungen austragen, aufgewendet, was auch unsere eigenthumbliche Herrschaften sambt des Erzbisthumbs Einkumben und den Kammern in Bergstädten solche Zeit uber ertragen und denselben Granitzen zu guten gelassen und furgeliehen worden sei: so gesinnen wir an E. L. bruderlich begehrend, sie wollten uns dergleichen specificierten Auszug nit allein furderlich zukumben lassen, sondern auch unsern Musterschreiber und getreuen lieben Josephen Sticzl neben dem Streitperger oder welcher sonst aus den kriegszahlmeisterischen Dienern bei der nägsten Bezahlung auf der Granitz braucht worden, sambt allen derselben Zeit gebrauchten und nothwendigen Musterregistern auf ermelten Tag allher verordnen, damit es also unsers Theils nit etwo an nothwendigen Bericht und Information mängeln möge, wie dann E. L. erheischender Nothdurft nach zu thuen wissen. Doran erzeigen sie uns ein angenehmbes gnädiges Gefallen und wir seind derselben zu bruderlichen Hulden forder wohl gewogen. Prag den 12. Octobris anno 81.

---

69. Rudolf II. Jiřímu z Lobkovic na Libochovicích a Mělníce, komorníku, a Bernartu Hodějovskému z Hodějova, aby Bohuslavu Felixovi z Lobkovic a z Hasištejna z manství propuštěný statek Egrberk jako svobodný do desk zemských vepsati dali.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1581, 16. října. — Kvat. fial. rel. 1575—82, č. 46, f. P. 10 v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf Druhý oc. Urozený a statečný, věrní naši milí! Věděti vám milostivě dáváme, že jsme z plnosti moci a zvláštní milosti naší císařské, jakožto král Český, na poníženou prosbu urozeného Bohuslava Felixa z Lobkovic a z Hasnštejna, na Líčkově a Chomútově, rady naší a nejvyššího komorníka království Českého, věrného našeho milého, prohlídajíce k dávním, pilným, věrným, stálým, pracným a platným službám, kteréž jest, slavných pamětí, císaři Ferdinandovi a císaři Maximilianovi toho jména Druhému, panu dědu a panu otci našim nejmilejším, i nám k milostivému oblíbení našemu činil a činiti nepřestává, statek manský Egrberk řečený se vším jeho příslušenstvím, což on tu manského v držení jest, jakž posavad ve dckách dvorských zapsaný zůstává, z manství mocí královskú v Čechách propustiti ráčili a propouštíme oc. Dán na hradě našem Pražském v pondělí den svatého Havla léta oc osmdesátého prvního.

---

70. Komora dvorská radí císaři k napomenutí nejvyšších úřadníkův zemských království Českého, aby o vyřízení berních účtů od r. 1570 až do 1578 se starali, a tudíž tak dlouho nedoplacené zbytky berní konečně odvedeny býti mohly.

V PRAZE. 1581, 28. října. — Konc. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Allergnädigister Kaiser und Herr! E. Mt. werden sich aus hievor oft furkumbenem Bericht sonder Zweifels gnädigist erindern, was sich wegen der behmischen Steuerraitungen noch von vielen

Jahren her vor Unrichtigkeiten erhalten, dadurch E. Mt. zu sonderm ihrem Nachtel zu denen darunter steckenden Restanten zu kumben bisher verhindert worden; dann obwohl vor eins dieselben Steuer- und dreissigisten Pfennigs Raitung von 70. bis zu Ausgang des 73. Jahrs aufgenumben, auch zu Richtigmachung und endlicher Abhelfung derer dabei befundenen Mängel sowohl des Stritts, so sich zwischen dem gewesten Rentmeister Wolfen Schelhammer und dem Jan Gindra, gefangnen Bernschreiber, erhalten, neben E. Mt. Commissarien auch nachfolgende Personen, als nämblich ausm Herrenstand Herr obrister Landhofmeister, Landkammrer und Hofiehenrichter, vom Ritterstand der Unterkammrer und die zwen Burggrafen zum Karlstein und Grätzer Kreis, verordnet und ihnen vollkumbener Gwalt, in den Sachen zu sprechen, aufgetragen worden, so ist doch bisher nichts darauf erfolgt und der Mängel allein an der Zusambenkunft erwunden.

So seind auch die nachgehenden Raitungen vom 74. bis Ausgang des 78. Jahr bis zum Abhören und Richtigmachung der Mängel auch den mehrern Theil aufgenumben und ist die vollige Richtigmachung derhalben auch nur allein an dem gelegen, dass die vom Land hiezu Deputierten als Herr Joachimb von Kolobrat, Herr Georg Schmiczansky, Herr Adam von Sternberg, Bernhard Hodiowsky, Sigmund Schlofsky und die aus den Prager Städten furderlich zusamben kumben, dieselben Raitungen vollend ubernehmben und zu Ort beschliessen. Damit nun solches alles also beschehe und einsmals gebührliche Richtigkeit gemacht werd, so erfordert die Nothdurft, dass E. Mt. den Herren obristen Officierern, weil sie itzo allhier seind, derwegen gnädigist zusprechen und sie dahin vermahnen, endlich darob zu sein, damit die deputierte Personen, so zu Richtigmachung der ersten oder ältisten Raitungen deputiert, weil sie fast aller hie sein, dieselb itzo alsbald verrichten, zu der andern Sach aber furderliche Tagfahrt ernennt und denselben Personen auferlegt werd, von einander nit zu verreisen, es sei dann den Sachen zu vollkumbener Richtigkeit endlich abgeholfen. Jedoch zu E. Mt. gnädigisten Willen gestellt. Prag den 28. October a. 81.

---

71. Císař Rudolf II. dává instrukci komisařům do schůze zástupcův stavovských z království Českého a přivtělených zemí v příčině odstranění nedostatků při placení vojsku v Uhřích.

Bez data. (1581, před 24. listop.). — Opis souč. v c. k. arch. min. fin. ve Vídni.

Rudolf ɔc. Instruction was die edlen unsere liebe N. N. als zu der Kron Beheimb und dero incorporierten Land Stände Zusammenkunft abgefertigte Commissari handlen und richten sollen.

Anfänglich werden unsere Commissari des 79jährigen gehalten Pragerischen Generallandtags Beschluss, darauf sich dann die nachgehenden bis auf Dato (soviel die Kriegsbezahlung anreicht), fasst alle referieren, hiemit erindert, welcher ausdrücklich dahin gerichtet, dass die bewilligten Steuer nindert anderstwohin, als zu Bezahlung des Kriegsvolks auf den Gränitzen diesseit der Donau, und was alsdann übrig daran verbleiben möcht, dasselb auf die Nassadisten zu Komorn und ferrer, so weit sichs erstrecken wurde, angewendet werden soll, wie das der ausgezogene Artikel hiebei mit A. ausweist.

Furs ander, dass in demselben so wohl als denen seither gehaltnen Landtagen die Meinung gehabt, dass uns oder an unser Statt dem durchleuchtigen unsern freundlichen geliebten Brudern und Fürsten, Ernsten Erzherzogen zu Österreich, als Kriegsherrn die Disposition des Kriegswesens immediate freistellen soll.

Dieweil aber dieselben Landtagsbeschluss in diesen Punkten nit allerdings, wie es wohl die Nothdurft erfordert, lauter und deutlich ausgeführt, so sein daraus allerlei Missverstand, insonderheit aber nachfolgende inconvenientia erfolgt: Dass nämblich der Lande, sonderlich aber der behemisch Zahlmeister die Zahlung allein nach ihrem Gefallen und Gelegenheit, wie sie gleich wohl vermeldt, sie

des von den Ständen Befehl gehabt, angestellt, die bergstädterischen Gränitzen, und wieviel ein jedes Land an denselben in sein Bezahlung nehmen sollt, ohne unser und der Land Vorwissen und Zulassen unter sich austheilt, unsern von Erzherzogen Ernsts Lieb verordneten Commissarien in der Disposition nit allein keinen Respect halten, sonder auch im wenigsten kein Nachrichtung geben wellen, was und wieviel Geld verhanden, die Kriegsleut an sich gezogen, dieselben der Bezahlung zur Unzeit mit barem Geld vertröstet, der Kriegsleut Abgesandte ohne unser, als des obristen Kriegsherrn Vorwissen und Zulassen zu den Ständen zu verreisen vermahnet, und sich also unter Schein ihrer habunden Befehlch unsern Commissarien widersetzt, auch wohl etwa vernehmen lassen, dass die Ersetzung der vacierenden Stellen und Befehlch mit ihrem Vorwissen beschehen sollt. Daraus dann nit allein zwischen unsern Commissarien und ihnen, denen Zahlmeistern, allerlei Unordnung und ungleicher Verstand, bei den Kriegsleuten aber Ungehorsamb und Rebellion verursacht worden, sondern auch die inconvenientia erfolgt, dass unser Commissari aus Mangel Berichts, wie viel des hinabgeführten Geld sei, keinen richtigen Uberschlag oder Austheilung machen mögen, was nach Gelegenheit auf ein oder die ander Gränitz davon anzuwenden sein möchte; daher dann auch die Fürlehen, so aus unsern Kämmern dem Kriegsvolk beschehen, und anderer Anforderung mehr zu unser sondern Ungelegenheit theils dahinten bleiben, und weil die Ständ ihre Bewilligungen nit für voll dargeschickt, auch niemals völlig abzogen und innen behalten werden mögen, wie dann bei jüngster Bezahlung allein die Märher für die 21.000 fl. und die Schlesier bei 43.000 fl. schuldig verblieben. Insonderheit aber ist aus dem, dass mehr ernannte der Stände Zahlmeister das Kriegsvolk auf vollkummen bare Bezahlung vertröstet, wie dann beiliegend Originalschreiben mit mehrern ausweist, die Ungelegenheit erfolgt, dass wir zu dem vertrösteten Nachlass der zwei Monat nit kummen und also auf die übrigen Gränitzen umb soviel weniger gelangen haben mugen.

Und weil wir dann gar nit glauben konnten, dass der gehorsamen Ständ eines und des andern Landes Willen und Meinung jemals gewest und noch sei, uns als ihren Künig und Herrn diesfalls für zugreifen oder auch den Zahlmeistern mehr als uns selbst zu trauen, viel weniger zuzusehen, dass der Land und Unterthanen gutherzige Hilfen, so zu Schutz und Trost ihrer selbst und der ganzen Christenheit vermeint, bei der Einnehmer und Zahlmeister Willkür und Austheilung bleiben sollen, so haben unsere Commissari bei den Deputierten von den Landen die Sachen dahin anzubringen und von unserntwegen zu begehren, dass sie ihre Landtagsbeschluss, darinnen sie gleichwohl uns die Disposition des Kriegswesen freilassen, dahin erläutern, damit uns dieselbe Disposition nit allein, soviel das Kriegswesen, sondern auch was die Landsbewilligungen und Bezahlung betrifft, ohne einichen Einhalt und Verhinderung freigelassen und den Zahlmeistern mehrers nit verstatt, sondern ausdrücklich befohlen werde, dass sie, alsbald sie auf die Gränitz kummen, unsern dahin verordneten Commissarien anzeigen, wieviel Geld sie darbringen, dann daselb auf die Mass, wie wirs durch gedachte Commissarii, so wir oder Erzherzog Ernsts L. dahin verordnen werden, auszählen und daneben zusehen, dass dasselb nindert anderstwohin, dann eben auf die Gränitzen, dahin es die getreuen Ständ vermeint, und bewilligt, angewendet werde, sunst dem Kriegsvolk weder eines noch andern Orts einiche Vertröstung der Zahlung halben weiter nit thun sollen.

So können wir uns auch nit erindern, dass jemals einem oder dem andern Land insonderheit ein determinierte Gränitz zu bezahlen angewiesen worden wär, als was vielleicht die Muster- und Zahlmeister ausser unser und der Stände Vorwissen für sich selbst gethan haben mugen, wie dann auch die Ständ zur Zeit, da es an sie begehrt worden, sich zu einer gewissen Gränitz nit verbinden wollen, sondern den jüngsten Landtagsbeschlüssen nach auf denen Gränitzen, so diesseit der Donau oder der Kron Beheimb und incorporierten Landen am nächsten gelegen, so weit sich die Hilfen erstrecken und wie es unser Commissari fürs best und nöthigst ansehen und verordnen wurden, zu bezahlen bewilligt.

Und sei derwegen gleichsfalls unser gnädigistes Begehren, die Verordenten wollten nach nothdürftiger Erwägung bei den Zahlmeistern dergleichen eigenmächtigs Fürnehmen abstellen und die Sach hinfüro vermug der Landtagsbeschlüss dahin richten, damit erstlich die Abzahlung auf den bergstädterischen Gränitzen ingemein, so weit als sich die Bewilligungen erstrecken und es unser Commissari anweisen werden, unweigerlich thuen, do dann dem gemachten Uberschlag nach der Kron Beheimb und Markgrafthumb Märhern Bewilligung, da sie anderst vollkummenlich und ohne einichen Hinterhalt hinabgeführt werden, allein wohl darzu erklecken und ein mehrers, als auf die bergstädterische Gränitzen aufgehet, austragen und das schlesische und lausnitzische Geld alsdann ohne Mittel wohl auf Oberhungern verwendet werden können.

Und nachdem unter andern aus jetzo erwähnter Abtheilung auch das erfolgt, dass bei der nächstgehaltnen Bezahlung die Ortflecken, so dem Fürstenthumb Schlesi durch sie selbst zugetheilt gewest, ganz und gar unbezahlter und also nit allein die armen nackenden Knecht auf Sitna, Altensohl, Wigloss und Muran im sondern Elend, Schwierigkeit und Ungeduld vorlassen, sondern auch wir dardurch verhindert worden sein, damit wir zu dem gethanen Fürlehen umb soviel weniger kummen und desselben mit sonder Ungelegenheit entrathen müssen: so wollten die Deputierten sich hierüber vergleichen, und da sie sich dessen selbst nit unterfangen kunnten oder wollten, bei denen Ständen die Sachen dahin anbringen und richten, damit künftig solche Irrungen aufgehebt, die Ständ die gebührliche Befürderung und Fürsehung thun, damit das Steuergeld, so seit der 79jährigen Landtagsbewilligung uber die seithero beschehne Bezahlung bei einem und dem andern Land verhanden, beneben den Raitungen herausgegeben und dieselben unbezahlten Gränitzen zur Verhütung weiterer Beschwer und darauf beruhender Ungelegenheit, wie es dann auch an ihme selbst billich beschieht, davon contentiert, uns das ausgelegte Geld richtig gemacht werde, wir auch ein gründliches Wissen haben mugen, ob die Steuergefäll, inmassen sie von den gehorsamen Ständen gutherzig bewilligt, vollkummenlich und an die Ort, dahin sie vermeint, gewendet, oder wie es sonst darumben beschaffen sei.

Und weil versehenlich die Stände in Schlesien und Lausnitz bei der angemelten Zusammenkunft ihre Deputierten werden haben, sollen unsere Commissari die Sachen bei denselben auch dahin richten, und vergwissen, dass ihre Zahlmeister mit ihrem dahin bringenden Geld kein sonders machen, noch ihnen sondere Gränitzen oder sonder Kriegsvolk fürnehmen, das sie zum ersten zahlen und die andern gleich leer ausgehen lassen wollten, wie das jetzo durch den Verwalter in Oberhungern beschehen, da er von den Ständen in Schlesien fürnehmblich die teutschen Reiter und die zu Sendreo zu bezahlen, und was da überbleibt, dann erst auf die andern Gränitzen auszutheilen im Befelch gehabt; sonder dieselben Stände sollen die Austheilungen und Anschaffung ihres Gelds ebnermassen, wie die andern, uns und unsern zu Musterung und Zahlung verordneten Commissari, allermassen wie oben erzählt, im allweg frei lassen.

Als wir auch bisher aus unsern Kammern Kremnitz und Schembnitz auf etliche Ort der bergstädterischen Gränitz Fürlehen thun lassen, uns aber ganz beschwerlich fallen will, dessen zu anderen unsern hochnothwendigen Ausgaben zu entrathen oder ander Geld auf Interesse aufzubringen, so sollen unser Commissari mit den Deputierten aller derselben Lande dahin handeln, dass sie ein Summa Gelds, wo nit anders, auch durch ein eigne für sich selbst bestellte Person dahin ordnen, zuverstehen, die aus Beheimb und Märhen eine auf die bergstädterisch Gränitz, die aus Schlesien und Lausnitz eine auf Oberhungern, durch welche denen Gränitzern derselben Orten ingemein zwischen den Zahlungszeiten als was fürgeliehen und die obbemelten unsere Darlehen damit erspart und zu andern unseren hohen Nothdurft alsbald gebraucht werden mugen, dessen die Ständ zwar kein Bedenken sollen haben, weil sie doch ihre Hilfen nit gleich auf einmal, sonder etliche vor erlegt hernach einbringen und empfahen, sie also einen Theil von den ersten Leistungen alsbald auf die Granitz ordnen, und dann zur Zahlungszeit desto weniger dahin zu führen hätten.

Und dieweil wir uns gnädigist versehen, das Kriegsvolk auf den Gränitzen allenthalben, soviel dessen auf die Beheimb und deren incorporierten Lande Bezahlung gewiesen, weil das hinfuro mit barem Geld bezahlt, werde im Jahr die zwei Monat gehorsamblich nachlassen, dass die Ständ der Kron Beheimb und der incorporierten Lande solches nit zu ihrem Vortheil raiten, oder desto weniger bewilligen oder darreichen, sonder ihre Bewilligung wie zuvor ganz und ohne Mangel erlegen wollten; denn da sie gleich, wie sie jetzt sein, alle eingereicht werden, künnen doch die sunderlich in Oberhungern mit allen unsern daselbst habenden Einkummen und mit sambt dem Nachlass der 2 Monat nit erklecken: derwegen umb soviel mehr vonnöthen, dass die gedachten Hilfen zeitlich und vollig eingebracht, das Kriegsvolk zu rechter Zeit darvon contentiret, und werde demnach in Oberhungern ein starke Ringerung fürgenommen müssen werden.

Als haben unsere Commissari auch das anzubringen, damit der Gewinn an der Münz nit ihnen den Ständen oder derselben Officieren, sondern dem gemeinen Wesen zum Besten kumme und angelegt, hergegen werde billich sein, den Unkosten auf ihre Officer darvon her dann auch zu nehmen; damit aber derselb Unkosten auch nit zu gross werde, wollten die Deputierten es bei den Ständen auch dahin richten, damit der Uberfluss der Muster- und Zahlofficier, wie gleichwohl die nächsten Bezahlungen beschehen, mehrers einzogen und von der Kron Beheimb und Markgrafthumb Märhern nur ein Muster- und ein Zahlmeister, als auf die bergstädterischen Gränitz, und von Schlesien und Lausnitz auch solche 2 Officier und nit mehr verordnet werden, welche dann neben denen, so wir oder Erzherzog Ernst L. zu den bemelten Musterungen und Zahlungen werden verordnen, zum Benügen sein mügen.

Neben dem sollen auch unsere Commissari wissen, dass die Stände der Kron Beheimb und des Markgrafthumbs Märhern in zwen jüngsten Landtagsbeschlüssen vermug beiliegunder Extract unter andern dahin gangen, dass sie ihren Abgesandten bei ermelter Zusammenkunft mitgeben wollten, den Artikel wegen des Gebäu Uywar und was diesfalls den Landen weiter zu thuen sein möchte, in gehorsambe Berathschlagung zu nehmen. Demnach sollen unsere Commissari bei den Deputierten alles embsigen Fleiss anhalten und durch hierzu dienstliche persuasiones ihrer beiwohnenden Discretion nach dahin bewegen, weil an demselben Gebäu den Landen ingemein so merklich viel gelegen, man auch mit demselben nun so weit kummen, dass solches nit mit so gar grossen Unkosten zu seiner Vollkummenheit gebracht könne werden, dass sie es dennoch an dem ubrigen wenigen auch nit erwinden lassen, sonder noch ein solche Hilf, wie zuvor von ihnen gutherzig beschehen, wie dann die aus Märhern allbereit etwas verwilligt, auch ferrer bewilligen wollten.

Und damit auch sie die Ständ ingemein ein gehorsambs Wissen haben, wie ihre bisher darzu geleiste gutherzige Hilfen angewendet worden, so haben wir die gnädigiste Verordnung gethan, dass der hierzu bestellte Zahlmeister Georg Teyprecht mit seiner Raitung also gefasst sein sollte, damit er einer bishero gehabten Verwaltung genügsame Raitung und Rechenschaft geben möge, und werde nun bei der Deputierten Willen und Bedenken stehn, ob sie dieselb Raitung selbst anhören, oder aus ihrem Mittel etliche sonderbare Personen neben unseren Leuten darzu verordnen und vielleicht dabei auch den Augenschein einnehmen wollen, dass dann den Landen ingemein umb soviel mehr Ursach geben wurde mögen alsdann weiter zu berathschlagen, wie der Bau hinfuro angestellt, und was ferner für ein Kosten darauf gewendet werden solle.

Wie wir nun unser gnädigist Vertrauen haben, gemelte unsere hierzue verordnete Commissarien werden die Sachen ihrem beiwohnenden Verstand nothdürftig und zu gutem End abzuhandeln wissen, als sollen sie uns denn ihrer Ausrichtung zu ihrer Wiederkunft und nach vollendeter Handlung klare Relation in Schrift ehist ubergeben und zustellen. Daran erstatten sie unsern gnädigist gefälligen Willen und Meinung.

---

72. Císař Rudolf žádá město Loket za přiměřenou půjčku na zadržalou berni a asi 15—20.000 tolarů na statky, kteréž drží v zástavě.

V PRAZE. 1581, 24. listopadu. — Konc. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Rudolf ꝛc. Wir hätten uns gleichwohl gnädiglich versehen, ihr wurdet euch auf unser vom 22. Junii nägsthin ergangnes gnädigistes Schreiben und euern darauf genumbenen Bedacht mit Herausgebung der nägstbewilligten Elbognischen Steuer des Gehorsambs und unweigerlich erzeigt haben; dieweil uns aber wider unser gnädigistes Versehen noch bisher kein endliche Erklärung von euch erfolgt, und wir dann dieses Geldes und eines mehrern zu unserm bevorstehenden Aufbruch von hinnen unentbehrlich bedürfend sein, so ist hiemit nochmals unser gnädigistes Begehren, ihr wollet uns auf dieselb noch hinterstellige Steuer, sowohl auch was auf eure Pfandsunterthanen kumbt, ein gleichmässige Summa gehorsamblich darleihen und mit dem furderlichsten in unser Hofzahlmeisterambt allher auszählen lassen, dagegen euch dann derselb Hinterstand zu eurer Widerbezahlung vollkumblich angewiesen und in Handen gelassen werden soll, des gnädigisten unzweiflichen Versehens, weil es ein richtiges Gefäll und zu gutem Theil von euch selbst contribuiert wirdet, und uns dann umb oberwähnter ehehaften Ursachen willen an solchen Geld merklich gelegen, ihr werdet euch ohne ferrer Weigerung und Verzug diesfalls unterthänigist und willfährig gegen uns erzeigen.

Neben dem wollen wir euch auch gnädiger Meinung nit bergen, dass gleichwohl unserer jungst im Elbognischen gehabten Bereitungscommissari Relation bei uns einkumben, darinnen wir uns aber dieser Zeit darumben nit endlich entschliessen mögen, weil noch etzlicher Bericht in der Sachen vonnöthen, damit wir aber auch allbereit im Werk seind.

Dieweil wir aber obgemelt dieser Zeit zu Befurderung unsers Aufbruchs einer ansehenlichen Summa Gelds bedürftig, so ist ferrer unser gnädigs Begehren an euch, wollet uns auf kunftige weitere Handlung eurer inhabenden Pfandsherrschaften ein Summa Gelds von 15 bis in 20000 Thaler gegen gewöhnlicher Verzinsung herleihen und wo möglich noch vor dem 8. nägst kumbenden Monats Decembris auszählen. Entgegen wollen wir euch auf diesen Fall vor allen andern Handlung gestatten und euch dieselben Pfandsherrschaften, es sei nun erb- oder pfandsweis, wie es die Gelegenheit leiden wirdet, jedoch dergestalt, do ihr dasjenige, was wir von andern haben werden mögen, auch leisten werdet, zukumben lassen und zu endlichem Beschluss der Handlung alsbald eure vollmächtige Abgesandten allher abfertigen. Darauf wir nun in einem und andern eurer furderlichen und endlichen Erklärung gewärtig sein. Ihr vollbringt auch daran unsern gnädigen gefälligen Willen und Meinung. Geben Prag den 24. Novembris anno im 81.

---

73. Královští komisaři vyjednávají s vyslanci od stavů českých, moravských a slezských v příčině upravení záplaty lidu válečnému v Uhřích, i žádají na místě královském, aby stavové k dostavění pohraničných pevností a k uchránění pomezí proti Turku opětně pomoc svolili.

Bez dat. [1581, 24. listopadu.] — Opis souč. v arch. Třeboň.

Jakož jsou stavové království Českého a zemí k němu připojených na minulých sněmích obecních na tom se snesli, že na jistý den a místo, které by jim od JMCské uloženo a jmenováno bylo, vy-

73. Vortrag der kaiserlichen Commissäre an die in Prag versammelten ständischen Abgeordneten aus Böhmen und den Nebenländern in Betreff der Einführung einer besseren Ordnung bei der Bezahlung des Kriegsvolkes an den bergstädtischen Grenzen und in den oberungarischen Grenzhäusern.

PRAG, 24. November 1581. — Concept im k. k. Reichsfinanzarchiv in Wien.

Nachdem die Ständ der Kron Beheimben und der incorporierten Land in ihren jüngst gehaltenen Landtägen geschlossen und bewilligt, auf gegenwärtigen Tag und Stell, so die Röm. Kais. Mt.

slané své s plnou mocí vypraviti chtějí, kteří by strany nerovnosti v placení lidu válečného z berní svolených dobrý řád nařiditi a učiniti moc měli: z té příčiny JMCská toho za potřebu uznávati ráčí dotčeným osobám s plnou mocí vypraveným o takových ztížnostech a nepříležitostech, které strany dotčené berně a při způsobu válečném v království Uherském jsou a trvají, tolikéž oznámení učiniti, té milostivé duověrnosti k nim jsouce, že to vše podle vší potřeby bedlivě uváží a v tom na sobě, což by k přetržení a zastavení takových ztížností a tomu všemu způsobu k prospěchu a platnosti býti mohlo, nic sjíti nedadí.

Předně, JMCská dotčeným vyslaným zavření sněmovní, kteréž se léta minulého sedmdesátého devátého na hradě Pražském na sněmu obecním stalo, na které se jiná snešení obecní až podnes (což se placení lidu válečnému dotýče) na větším díle vztahují, k paměti přivozovati ráčí; kteréžto zavření sněmovní patrně to v sobě obsahuje, že svolené pomoci nikam jinam než toliko na zaplacení lidu válečnému na hranicích z této strany Dunaje obráceny, a což by potom z toho zbývati mohlo, to aby též na zaplacení Nasatistův v Komárně a dále, pokudžby vystačilo, vynaloženo bylo, jakž přiležící artikul pod literou A, to v sobě šíř̌eji obsahuje a zavírá. Druhé, že dotčené zavření sněmovní, jako i ta, která jsou se potomně na sněmích obecních až posavad stala, ten rozum mají, že JMCské, jakožto pánu válečnému, aneb komužby JMCská to na místě svém svěřiti ráčil, nařízení a spravování způsobu válečného beze všech výminek v moci zuostávati má. Však poněvadž taková zavření sněmovní v týchž punktích, jakby toho potřeba ukazovala, patrná a světlá nejsou, z té příčiny z toho všelijaká nedorozumění zvláště pak dole psané nepříležitosti jsou pošly, totiž že colmistři z týchž zemí placení lidu válečnému netoliko podle své vuole a libosti s tím oznámením, jakoby toho od stavův poručení měli, jsou před sebe vzali a hranice v městech bánských, cožby jedna každá země na týchž hranicích v záplatu svou vzíti měla, bez vuole a vědomosti JMCské a stavův z týchž zemí, podle přiležícího poznamenání pod literou B., jsou mezi sebe rozdělili a k JMCské a od JMti

unser allergnädigister Herr, darzu angesetzt, ihre vollmächtige Gesandten abzufertigen, der Mängel und Ungleichheiten, so sich der bewilligten Steuern halben erhalten, ein Richtigkeit zu machen, so haben ihre Kais. Mt. auch die Beschwer und Ungelegenheiten, so sich wegen ermelter Steuer und des hungrischen Kriegswesens erhalten, gleichsfalls anzudeuten ein Nothdurft erachtet, des gnädigisten Versehen, sie die deputierten Gesandten werden dieselben ihrer Wichtigkeit nach nothdürftig zu erwägen wissen und dasjenig, was zu Abhelfung derselben und Befürderung gemeinen Wesens Wohlfahrt dienstlich, an ihnen nichts erwinden lassen.

Und anfänglich werden die Abgesandten des 79jährigen gehaltenen Pragerischen Generallandtags-Beschluss, darauf sich dann die nachgehenden bis auf dato (soviel die Kriegsbezahlung anreicht) fast alle referieren, hiemit erindert, welcher ausdrücklich dahin gerichtet ist, dass die bewilligten Steuern nindert anderst wohin, als zu Bezahlung des Kriegsvolkes auf den Granitzen diesseit der Donau, und was alsdann übrig daran verbleiben möcht, dasselb auf die Nassadisten zu Komorn und ferrer, so weit sichs erstrecken wurd, angewendet werden sollt, wie dann solchs beiliegender Artikel mit A. mit mehrerm ausweist. Fürs ander, dass es in demselben sowohl als denen seither gehaltenen Landtägen die Meinung gehabt, dass Ihrer Mt. als Kriegshern oder wen Ihre Mt. an derselben Statt sonst dasselb vertrauen werden, die Disposition des Kriegswesens immediate freistehen sollt. Dieweil aber dieselben Landtagsbeschluss in diesen Puncten nit allerdings, wie es wohl die Nothdurft erfordert, lauter und deutlich ausgeführt, so sein daraus allerlei Missverständ, insonderheit aber nachfolgende Inconvenientia erfolgt, dass nemblich der Lande Zahlmeister die Zahlungen allein nach ihrem Gefallen und Gelegenheit mit Fürgebung, also ob sie des von den Ständen also befehlich hätten, angestellt, die bergstädterischen Granitzen und wieviel ein jedes Land an derselben in seine Bezahlung nehmen sollt, ohne Ihrer Mt. und der Land Vorwissen und Zulassen vermög beiliegendes Einschluss mit B. unter sich austheilt, Ihrer Mt. und der fürstl. Durchlt. Erzherzog Ernsts verordneten Commissarien in der

arciknížete Arnošta zřízeným komisařům v takovém rozdělení a rozvržení netoliko žádného zření měli, nébrž také jim nejmenší oznámení činiti chtěli, co a jak mnoho peněz s sebou na hranice přivezli, lid válečný po sobě potáhli a je na záplatu v ne čas hotovými penězi troštovali; též také vyslaných od lidu válečného, bez JMCské, jakožto nejvyššího pána válečného, vůle, aby se k stavům vypravili, jsou napomínali. A tak se pod zástěrou poručení, kteréžby sobě od stavuov dané míti měli, JMCské komisařům na odpor postavili, i toho se poněkud slyšeti dali, že dosazování prázdných míst a ouřadův při způsobu válečném s jejich vědomím se státi má. Z čehož netoliko mezi týmiž komisary a dotčenými colmistry všelijaký neřád a nedorozumění a při lidu válečném pak neposlušenství a pozdvižení, nébrž také i tato nepříležitost z toho jest zrostla, že JMCské komisaři, nemajíc žádné zprávy, co peněz dolův přiveženo jest, nemohli jsou žádného pořádného rozvržení učiniti, což by z těch peněz podle příležitosti na jedné nebo druhé hranice obráceno a vynaloženo býti mělo; z té příčiny také půjčka, která se z komory JMCské lidu válečnému stala a co toho dále více jest, s nemalou škodou JMCské na díle nespravena zuostává. A poněvadž stavové pomoci své svolené nezouplna jsou odeslali, tak také taková půjčka jest JMCské odtud dána a spravena býti nemohla, jakž pak od minulého placení toliko Moravané do jeden a dvacet tisíc a Slezáci na jejich díl, kterýmž placení potomně do Hořejších Uher ukázáno jest, do čtyřiceti tří tisíc dlužni pozůstávají, bez kterýchž JMCská s obvzláštní nepříležitostí svou až podnes býti musil.

Zvláště pak z toho, že jsou častopsaní colmistři lid válečný hotovou záplatou troštovali, jakž přiležící výpis psaní jejich C. obšírně ukazuje, tato nepříležitost jest pošla, že JMCská ulevení dvouch měsícův, jakž naděje byla, obdržeti moci neráčil, a tak se ani na ostatní hranice tím méněji jest vystačiti mohlo. A poněvadž pak JMCská nijakž k tomu víry přikládati moci neráčí, aby kdy stavuov jedné nebo druhé země, věrných poddaných JMti, v tom vuole a oumysl byl anebo ještě jest, JMCské, jakožto králi a pánu svému, v to sa-

Disposition nit allein keinen Respect halten, sondern auch im wenigisten kein Nachrichtung geben wollen, was und wieviel sie Geld mit sich auf die Granitzen bracht haben, auch die Kriegsleut an sich gezogen, dieselben der Bezahlung zur Unzeit mit barem Geld vertröstet, der Kriegsleut Abgesandte ohne Ihrer Mt. als des obristen Kriegsherrn Vorwissen und Zulassen, zu den Ständen zu verreisen vermahnet und sich also unterm Schein ihrer habenden Befehlich Ihrer Mt. Commissarien widersetzt, auch wohl etwo vernehmen lassen, dass die Ersetzung der vacierenden Stellen und Befehlich mit ihrem Vorwissen beschehen sollt. Daraus dann nit allein zwischen den Commissarien und ihnen den Zahlmeistern allerlei Unordnung und ungleicher Verstand, bei den Kriegsleuten aber Ungehorsam und Rebellion verursacht worden, sondern auch diese Inconvenientia erfolgt, dass Ihrer Mt. Commissari aus Mängel Berichts, wieviel des hinabgeführten Gelds sei, keinen richtigen Überschlag oder Austheilung machen mögen, was nach Gelegenheit auf ein oder die ander Granitz davon anzuwenden sein möcht. Daher dann auch die Fürlehen, so aus Ihrer Mt. Kämmern dem Kriegsvolk beschehen, und andere Forderungen mehr zu Ihrer Mt. sondern Ungelegenheit theils dahinten blieben, und weil die Stände ihre Bewilligungen nit für voll dargeschickt, auch niemals völlig abzogen und innenbehalten werden mögen, wie dann von jüngster Bezahlung allein die Marher in die 21000 fl., auf der Schlesier zugetheilten Granitzen aber, weil sie hernach ihre Zahlung auf Oberhungern gewendet, bei 43000 fl. schuldig verblieben, so Ihre Mt. mit sonderer Ihrer Ungelegenheit noch bis auf dato entrathen müssen.

Insonderheit aber ist aus dem, dass mehrernennte der Stände Zahlmeister das Kriegsvolk auf vollkumbene bare Bezahlung vertröstet, wie dann beiliegende Abschrift ihres gethanen Schreiben mit mehrerm ausweist, die Ungelegenheit erfolgt, dass Ihre Mt. zu dem vertrösteten Nachlass der zwei Monat nit kummen und also auf die übrigen Granitzen umb soviel weniger gelangen haben mügen. Und weil dann Ihre Mt. gar nit glauben künnten, dass der gehorsamben Stände eines und des andern Lands Willen und Meinung jemals ge-

hati anebo dotčeným colmistrům více nežli samé JMCské v tom se důvěřovati, nad to pak, aby toho dopouštěti měli, aby pomoci od zemí z upřímnosti k potěšení a ochraně jich samých a všeho křesťanstva svolené při vuoli a rozdělení berníkuov a colmistruov zůstávati měli: protož JMCská za to milostivě žádati ráčí, aby vyslaní z týchž zemí s plnou mocí sem vypravení svrchu psaná zavření sněmovní, kterýmiž jsou JMCské, jak výše dotčeno, spravování hranic a způsobu válečného v moc dali, na ten způsob vysvětlili, aby JMCské netoliko to, což se způsobu válečného, ale také což se pomocí svolených a zaplacení na hranicích dotýče, beze všech a všelijakých překážek svobodně puštěno bylo, a týmž colmistrům aby se toho dále nedopouštělo, nébrž jistá poručení se učinila, aby oni ihned, jakž na hranice přijedou, JMCské komisařům oznámili, jak mnoho peněz s sebou vezou, a takové peníze aby na způsob, jakž to skrze jmenované komisaře, od JMCské anebo JMti arciknížecí k tomu zřízené, rozvrženo bude, vyčtli a k tomu dohlídli, aby nikam jinam krom na ty hranice, na kteréž od stavův, věrných poddaných JMCské, léta sedmdesátého devátého svoleny jsou, obráceny a vydány byly, a dále lidu válečnému jak v jednom tak také i v druhém místě strany záplaty žádných troštuov nedávali.

west und noch sei, Ihrer Mt. als ihrem Künig und Herrn diesfalls fürzugreifen oder auch den Zahlmeistern mehr als Ihrer Mt. selbst zu trauen, vielweniger zuzusehen, dass der Land und Unterthanen gutherzige Hilfen, so zu Schutz und Trost ihrer selbst und der ganzen Christenheit vermeint, bei der Einnehmber und Zahlmeister Willkür und Austheilung bleiben sollten, so begehren Ihre Mt. gnädigist, die vollmächtigen der Land allher deputierte Gesandten wollten die Landtagsbeschlüss, darinnen sie gleichwohl Ihrer Mt, wie gemelt, die Disposition des Kriegswesens freilassen, dahin erläutern, damit Ihrer Mt. dieselb Disposition nit allein, soviel das Kriegswesen, sondern auch, was die Landsbewilligungen und Bezahlung betrifft, ohne einichen Einhalt und Verhinderung frei gelassen und den Zahlmeistern mehrers nit verstatt, sondern ausdrücklich befohlen werd, dass sie, alsbald sie auf die Granitz kumben, Ihrer Mt., verordneten Commissarien anzeigen sollen, wieviel Geld sie darbringen, dann dasselb auf die Mass, wie es durch gedachte Commissari, so Ihre Mt. oder die Fürstl. Durchlt. darzu verordnen werden [vertheilt wird], auszählen und daneben zusehen, dass dasselb nindert anderstwohin, dann eben auf die Gränitzen, dahin es die gehorsamben Stände dem 79jährigen Landtagsbeschluss nach vermeint und bewilligt, angewendet werd, und sonst dem Kriegsvolk weder eines noch andern Orts einiche Vertröstung der Zahlung halben weiter nit thun sollen.

Také JMCská milostivě se upamatovati moci neráčí, aby kdy jedné nebo druhé zemi zvláště jaká jistá místa a hranice k zaplacení ukazovány býti měly, toliko co jsou, jakž výš oznámeno, mustr- a colmistři bez vědomí JMCské a stavův, sami o své ujmě, učinili, jakž pak stavové tehdáž, když jest to při nich hledáno bylo, k žádné jisté hranici zavazovati se nechtěli, nébrž podle častopsaných zavření sněmovních na těch hranicích z této strany Dunaje království Českému a k němu připojeným zemím nejblížeji ležících, pokudž pomoci svolené vystačí a jakž by JMCské komisaři za dobré a potřebné nznali a to nařídili, záplatu učiniti jsou se uvolili. Protož JMCská tolikéž milostivě za to žádati ráčí, aby dotčené osoby s plnou mocí sem

Es können sich auch höchstgedachtiste Kais. Mt. gnädigist nit erindern, dass jemals einem oder dem andern Land insonderheit ein determinirte Gränitz zu bezahlen angewiesen worden wär, als was, wie gemelt, die Muster- und Zahlmeister ausser Ihrer Mt. und der Ständ Vorwissen für sich selbst than haben mügen, wie dann auch die Stände zur Zeit, da es an sie begehrt worden, sich zu einicher gewissen Granitz nit haben verbinden wöllen, sondern mehrbemelten Landtagsbeschlüssen nach auf denen Granitzen, so diesseit der Donau der Kron Beheimb und incorporierten Landen am nägsten gelegen, so weit sich die Hilfen erstrecketen und wie es Ihrer Mt. Commissari fürs best und nöthigist ansehen wurden, zu bezahlen bewilligt.

vypravené po bedlivém té věci uvážení při týchž colmistřích takové jejich o své ujmě předsevzetí zastavily a touž věc dále podle zavření sněmovních tak nařídily, aby záplata na hranicích, v městech bánských vůbec, pokudž taž svolení vystačovati a JMCské komisaři ukazovati budou, bez odporův vykonána byla; nebo podle rozvržení, které na svolené pomoci z království Českého a markrabství Moravského uděláno jest, pokudž toliko takové pomoci zouplna bez zadržování dolů přivezeny a dodávány budou, samy též pomoci k tomu vystačovati a více, nežli na hranice v městech báňských, Nasadisty i jiná tu blízko příležící místa jde, vynésti a peníze z Slezska a Lužic potomně beze všeho prostředku do Hořejších Uher dobře obráceny býti mohou.

Und sei derwegen gleichsfalls Ihrer Mt. gnädigistes Begehren, die Verordneten wöllten nach nothdürftiger Erwägung bei den Zahlmeistern dergleichen eigenmächtiges Fürnehmben abstellen und die Sach hinfüro vermüg der Landtagsbeschlüss dahin richten, damit erstlich die Bezahlung auf den bergstädterischen Granitzen ingemein, so weit als sich die Bewilligung erstrecken und es Ihrer Mt. Commissari anweisen werden, unweigerlich thuen, do dann dem gemachten Überschlag nach der Kron Behmen und Markgrafthumb Märhern Bewilligungen, da sie anderst vollkommlich und ohne einichen Hinterhalt hinabgeführt werden, allein wohl darzu erklecken und ein mehrers, als auf die bergstädterische Granitzen, die Nassadisten und die andern nägst angelegene Ort aufgehet, austragen und das slesisch und lausnitzisch Geld alsdann ohne Mittel wohl auf Oberhungern verwendt werden künnen.

Kdež také mezi jinými z nyní psaného rozdělení to jest i pošlo, že při minulém placení taž místa hraničná, která knížetství Slezskému skrze sebe k placení ukázána jsou, byla docela bez záplaty, a tak netoliko ty ubohé nahé dráby na Sitné, Zvoleni, Viglošu a Muranu v veliké bídě a nedostatcích zanechali, nébrž také JMCské v tom překážka učiněna byla, že jest JMCská k zapůjčení svému, kteréhož jest odjinud pod ztížnými ouroky objednati ráčil, tím méněji přijíti moci ráčil, ale bez toho až posavad s obzvláštní nepříležitostí býti musil. Protož aby často jmenovaní vyslaní s plnou mocí vypravení to tak náležitě opatřili a nařídili, aby berně, kteráž od času sněmovního svolení léta sedmdesátého devátého přes vykonané zaplacení na hranicích při jedné nebo druhé zemi před rukama jest, vydána, též také hranice, kteráž až posavad bez záplaty zuostává, pro uvarování větších ztížností a jiných nepříležitostí, jakž pak slušné jest, z toho spokojena a JMCské suma, kterúž jest lid válečný zakládati ráčil, zase dána a navrácena byla.

Und nachdem unter andern aus jetzo erwähnter Abtheilung auch das erfolgt, dass bei der nägstgehaltenen Bezahlung die Ortflecken, so dem Fürstenthumb Slesi durch sie selbst zugetheilt gewest, ganz und gar unbezahlter und also nit allein die armen, nacketen Knecht auf Sitna, Altensol, Wiglosch und Muran in sonderm Elend, Schwierigkeit und Ungeduld verlassen, sondern auch Ihre Mt. dardurch verhindert worden sein, damit sie zu dem gethanen Fürlehen, welches von andern Orten umb beschwerlichs Interesse anticipiert worden, umb soviel weniger kumben, sondern desselben mit sonderer Ungelegenheit entrathen müssen: so wollten die deputierten Stände die gebührliche Befürderung und Fürsehung thun, damit das Steuergeld, so seit der 79jährigen Landtagsbewilligung über die seither beschehene Bezahlung bei einem und dem andern Land verhanden, herausgeben, dieselben unbezahlten Granitzen zu Verhütung weiterer Beschwer und darauf beruhender Ungelegenheit, wie es dann auch an ihme selbst billich beschieht, davon contentiert, Ihrer Mt. auch ihr ausgelegtes Geld wiederumben richtig gemacht werde.

Co se pak počtuov týchž colmistrův dotýče, poněvadž takoví počtové jiným způsobem, kromě

Was dann der Kriegszahlmeister Raitungen anreicht, weil die Übernehmbung derselben anderer

u přítomnosti colmistrův zemských tak dobře jak JMCské vlastních colmistrův, pořádně přijímáni býti nemuožou, a tak jeden počet skrze druhý spořádán býti musí, zvláště poněvadž mezi jinými se zpráva dává, že colmistři z zemí mnohdykráte bez přítomnosti JMCské komisařův beze všeho poručení, což jest JMCská lidu válečnému zapůjčiti ráčil, záplatu jsou učiniti měli: protož JMCská také milostivě za to žádá, aby vyslaní s plnou mocí sem vypravení, předně spolu se o jistý den a místo, kdežby JMCská dvorem svým císařským býti ráčil, pokudž nejspíš možné a podle toho také s stavy o vypravení k tomu jistých osob z prostředku jich snesli, colmistry se všemi potřebami k témuž dni vypravili a JMCské o tom také časně oznámili, tak aby JMCská k tomu také své lidi nařiditi moci ráčil, a výš psaní počtové u přítomnosti osob od JMCské a zemí zřízených pořádně přijati, nedostatkové, kteří by se při tom našli, napraveni a potom dále což náležitého a potřeba ukazovati bude fedrováno býti mohlo. Jakž pak JMt milostivě nadíti se ráčí, poněvadž tu nicméně jich stavuov vůbec jak JMCské potřeba ukazuje, že to jakožto věc potřebnú a platnú tím raději poddaně fedrovati se zpěčovati nebudou.

Gestalt und ordentlicher nit, dann in ihr der Land sowohl als Ihrer Mt. eignen Zahlmeister Gegenwart beschehen kann und also eine durch die ander Raitung certificiert werden muss, fürnehmblich weil unter anderm fürkumbt, dass der Land Zahlmeister zu mehrmalen ausser der kaiserlichen Commissari Gegenwart und ohne einichen Abzug oder Abkürzung Ihrer Mt. dem Kriegsvolk beschehenen Fürlehen Bezahlungen than haben sollen, und begehren derwegen Ihre Mt. gleichsfalls gnädigist, die Herren Abgesandten wöllten sich erstlich eines gelegenen, doch soviel müglich fürdersamben Tags an die Ort, wo Ihre Mt. mit dero Hofläger jederzeit sein werden, und daneben auch aus ihnen den Ständen eines Ausschuss vergleichen, ihre Zahlmeister mit aller Nothdurft gefasst dahin bescheiden und Ihrer Mt. denselben Tag alsdann auch nambhaft machen, damit sie die ihrigen Gleichfalls dahin verordnen, die Raitung in Ihrer Mt. und der Land Deputierten Gegenwart ordentlich übernumben, denen dabei befundenen Mängeln gebührlich abgeholfen, und was sonst mehr die Nothdurft erheischt, dabei befürdert werden mög. Und versehen sich Ihre Mt. nit weniger gnädigist, weil es sowohl gemeiner Landständ selbst, als Ihrer Mt. Nothdurft erheischt, sie werden solchs als ein Nutz und nöthigs Werk umb soviel mehr zu befürdern unterthänigist geneigt sein.

Vedle toho také JMCská před pány vyslanými nařízenými osobami tajiti moci neráčí, že před tímto časem berně skrze JMCské vlastní osoby vybírány a to tak nařízeno bývalo, že na pomezích v báňských městech, kteréž království Českému a zemím k němu příslušejícím nejblížeji přileží, netoliko každého kvartálu záplata se stávala, nébrž také mezi tím obecnímu potřebnému drábu obzvláštní zapůjčení, kteráž potomně při pořádném placení zase se ztáhla, se učiniti mohla; nyní pak, poněvadž JMCské skrze předešlé držalé sněmy téměř ruce zavázány a svolené sbírky nebo pomoci výběrčím a colmistrům od země voleným svěřeny jsou, neráčí moci míti víceji JMCská takovou příležitost lid válečný spokojiti, neb tak říkajíc JMti odňata jest.

Neben dem wöllen Ihre Mt. den Herren Deputierten auch gnädigist nit bergen, dass vor dieser Zeit, da die Steuer durch Ihrer Mt. eigne Leut eingenumben und gehandelt worden, das auf den bergstädterischen Gränitzen, so der Kron Beheimben und den incorporierten Landen am nägsten gelegen seind, nit allein alle Quartal ein Bezahlung, sondern auch entzwischen der Zeit dem gemeinen benöthigten Kriegsmann sondere Fürlehen than und dieselben hernach bei den ordentlichen Zahlungen wiederumben abzogen worden sein; jetzund aber, do Ihrer Mt. durch die nägst gehaltenen Landtäg die Hand gleich wie gesperrt und die Gefäll der Lande Einnehmbern und Zahlmeistern vertraut worden, sei Ihrer Mt. die Gelegenheit zu dergleichen der Kriegsleut Contentierung auch abgestrickt worden.

A ačkoliv jest JMCská až posavad jiným způ-

Wie wohl nun ihre Mt. seither in anderweg

sobem na obtížné ouroky peníze objednati a tomu ubohému potřebnému lidu válečnému (poněvadž stavové svá placení toliko pololetně činí) zapůjčením do několika tisíc pomoc učiniti ráčil, jakž pak JMCské několik tisíc ještě se na tom pozůstává, i byloby to JMCské podle nynějšího způsobu JMti zastavených důchodův s velikou obtížností a nesnesitedlné, aby JMCská takových sum peněz pod obtížnými ouroky objednání na sebe přijíti a bez těch, mohouc je na jinší potřebná vydání obrátiti, tak dlouhý čas se škodou býti ráčil. A lid válečný na hranicích nechce se jináče nežli pořádným kvartálním placením spokojiti dáti, jakž pak to páni vyslaní z JMti arciknížete Arnošta příležícího psaní a v něm zavřeného přípisu obšírněji vyrozuměti moci budou. Nebo ačkoliv jest JMCská nedávného času nařízení učiniti ráčil, aby se lidu válečnému na hranicích v dotčených báňských městech na vychování jich, a aby tím lépeji strpení a shovení míti mohli, ažby se pořádné placení vykonati mohlo, za tři měsíce půl dílu jejich žoldu jako nějaké zapůjčení stalo: však jsou to jiná pomezní nebo hraničná místa (kromě těch žoldnéřův, kteří v Boseku jsou) nikterakž ujíti nechtěli, nébrž podle předešlého způsobu, kterýž se za času spravování a administrací JMCské držíval, pořádnú kvartální záplatu míti, anebo všickni vespolek odtad se odebrati a tak místa hraničná a pomezní s nenabytou všeho křesťanstva škodou, zvláště pak těchto zemí, neosazené a prázdné nechati chtěli; jakž jsou pak za tou příčinou hejtmana Barbartša k JMti arciknížeti Arnoštovi vypravili, kterýž na jistou odpověď tam ještě očekává až posavad. I poněvadž to všecko na tom jest, že dotčení drábi a žoldnéři bez každodenního zaplacení nikterakž býti nemohou, a království Českému a zemím k němu příslušejícím veliké znamenité nebezpečenství a škoda nenabytá by z toho pojíti mohla, kdyby taková místa pomezní nebo hraničná (čehož pane Bože uchovati rač) od lidu válečného prázdná zanechána a v moc nepřítele se dostati měla: protož JMCská té milostivé naděje býti a stavy podle toho milostivě a otcovsky napomínati ráčí, aby na to pomyslili, aby jistá suma peněz, pokudžby jináče býti nemohlo, skrze zřízené osoby od stavův tam odeslána

auf beschwerlichs Interesse Geld aufnehmben und zu Stillung des armen nothleidenden Kriegsmanns (weil die Ständ ihre Zahlungen nur auf halbe Jahr gerichtet) mit Fürlehen auf etzlich Tausend Floren Hilf gethan, wie dann Ihrer Mt., als obgemelt, auch noch viel Tausend Fl. daran ausstehen, so wölle doch Ihrer Mt. dasselb sowohl beschwerlich als nach Gelegenheit gegenwärtiger ihrer verkumberten Gefäll und Einkumben unerträglich sein, dass sie dergleichen Summen mit beschwerlichen Interesse auf sich nehmben und zu andern ihren hochangelegenen Ausgaben so lange Zeit umb sonst entrathen sollen. So wöllen sich auch die Kriegsleut weiter und anderer Gestalt nit als mit ordenlicher quatemberlicher Zahlung contentieren lassen, wie dann die Herren Deputierten aus hochgedachtes Erzherzog Ernstens beiliegenden Schreiben und desselben Einschluss mit mehrerem zu vernehmben, obschon Ihre Mt. unlängst Verordnung than, dass dem Kriegsvolk auf ermelten bergstädterischen Gränitzen zu ihrem Unterhalt und damit sie der ordinari Bezahlung umb soviel besser zu erwarten haben möchten, auf drei Monat der halb Theil ihrer Besoldung als ein Lehen fürgereicht werden sollt, dass doch dasselb ausser derer von Bosecken die andern Gränitzer gar nit annehmben, sondern, inmassen zuvor bei Ihrer Mt. Administration beschehen, ihre richtige quatemberliche Bezahlung haben oder ehe aller mit einander abziehen und die Gränitzen mit höchster der ganzen Christenheit, sonderlich aber dieser Lande Gefahr und Nachtel verlassen wollten, von destwegen sie dann auch den Hauptmann Barbaritsch derwegen zu mehr hochgedachtem Erzherzog Ernsten abgefertigt, der auch noch daselbst auf endlichen Bescheid warten thät. Dieweil es dann nun an dem, dass dieselben Kriegsleut ohne die täglichen Lehen gar nit sein können, auch der Kron Beheimben und den incorporierten Landen, wie gemelt, die grösste Gefahr drauf stünd, wann dieselben Granitzen, des Gott gnädiglich verhüt, verlassen und in des Feinds Gewalt kumben sollten, so versehen sich Ihre Mt. gnädigist, wöllen auch die Ständ hiemit gnädiglich und väterlich darzu vermahnt haben, dahin Bedacht zu sein, damit ein Summa Gelds wo nit anders, auch

byla; na ten způsob, aby z království Českého a markrabství Moravského jedna suma na ty hranice z této strany Dunaje, jak se daleko vztahují, z knížetství pak Slezského druhá suma do Hořejších Uher, skrze kteréžby těm hranicím společně kvartální záplaty (jakž jsou ty předešlé mívaly) anebo při nejmenším mezi časem, když se záplaty činívají, podstatné zapůjčení státi mohlo, tak aby z toho své potřebné vychování a příčinu měli na pomezích a hranicích dáleji zůstati. Na čemž se stavové slušně zastaviti příčinu nemají, poněvadž svých pomocí ne tak pojednou, nébrž něco prvé, něco potom zvyupomínají a dostávají; tak že jeden díl od prvního vybírání hned na hranice odsílají a potom tím méněji k určitému zaplacení vézti mohou. A jakož také JMCská té milostivé naděje býti ráčí a zavření sněmovní jiného v sobě nic neobsahuje, než že zisk na minci ne jim stavům, anebo jich ouředníkům, nébrž tomu obecnímu způsobu k dobrému obrácen a vynaložen býti má: avšak JMCská za to milostivě žádati ráčí, aby zavření sněmovní pro lepší uvarování budoucích nějakých disputací na nyní oznámený způsob vysvětlili, a proti tomu co by slušné bylo outraty a coby na oficírery jejich šlo, odtad aby se vzalo. I aby taková outrata příliš velká nebyla, mají páni vyslaní a nařízené osoby při stavích tu věc k tomu vésti, aby zbytek oficírerův, mustr- a colmistrných (jak jest se při nynějších placeních stalo) víceji umenšen a z jedné každé země toliko jeden colmistr a mimo něho jiný žádný vyslán nebo nařízen nebyl, rozvážíc to, kdyby JMCské spravování způsobu válečného podle žádosti JMCské svobodně puštěno bylo a JMt mustruňky lidu válečného sám držeti dáti měl, žeby na ten způsob to, co na mustrmistra od stavuov nařízeného jde, dobře ušetřeno býti mohlo.

Vedle toho také pánům vyslaným a k tomuto jednání nařízeným osobám se připomenutí činí, že jsou stavové království Českého a markrabství Moravského na posledních sněmích obecních

durch eigne von ihnen den Ständen selbst darzu bestellte Personen dahin verordnet zu verstehen, die aus Beheimb und Märhern eine auf die Gränitzen diesseit der Donau, so weit es sich erstreckt, die aus Slesien und Lausitz aber eine auf Oberhungarn, durch welche denen Gränitzen derselbten Orten ingemein entweder die quatemberliche Bezahlung, inmassen sie dieselb hievor gehabt, gethan, oder aber zum wenigsten zwischen den Zahlungszeiten ein dermassen erkleckliches Anlehen gereicht werd, davon sie ihren nothdurftigen Unterhalt und in den Festungen zu verbleiben Ursach und Gelegenheit haben mögen, dessen die Ständ zwar kein Bedenken sollen haben, weil sie doch ihre Hilfen nit gleich auf einmal, sonder etlichs vor etlichs hernach einbringen und empfangen, also dass sie einen Theil von den ersten Leistungen alsbald auf die Granitz ordnen und dann zur Zahlungszeit desto weniger dahin führen künnen. Wiewohl sich auch Ihre Kais. Mt. gnädigist versehen, auch die Landtagsbeschlüss anders nit verstehen, dann dass der Gewinn an der Münz nit ihnen den Ständen oder derselben Officiern, sondern dem gemeinen Wesen zum besten kumben und angelegt werden solle, so begehren doch Ihre Mt. gnädigist, dieselben Beschlüss zu desto besser Verhütung künftiger Disputation auf itzo gemelten Weg zu erläutern, hergegen werde billich sein, den Unkosten auf ihre Officier dortenher dann auch zu nehmben. Damit aber derselbe Unkosten auch nit zu gross werde, wollten die Deputierten es bei Ständen auch dahin richten, damit der Uberfluss der Muster- und Zahlofficier, wie gleichwohl die nägsten Bezahlungen beschehen, mehrers einzogen, aus jedem Land nur ein Zahlmeister und ausser desselben sonst niemand mehr geschickt werd, angesehen, dass wann Ihrer Mt. die Disposition hievor begehrtermassen freigelassen und Ihre Mt. die Musterungen des Kriegsvolks selbst verordnen sollen, dass auf diesen Fall der Lande Mustermeister und der darauf laufend Kosten wohl zu ersparen sein würdet.

Neben dem seind auch die Herren Deputierten zu erindern, dass die Ständ der Kron Behmen und des Markgrafthumbs Märhern in ihren jüngsten Landtagsbeschlüssen vermüg beiliegender Extract

(jak přiležící výtah nebo extrakt literou D. poznamenaný ukazuje) mezi jiným také na to šli, že vyslaným svým při dotčeném shledání poručiti chtějí, aby ten artikul, co se stavení pevnosti Ujvaru, a coby dáleji v této příčině zemím učiniti možné bylo, dotýče, v společné uvážení vzali: a poněvadž pak na témž stavení těmto zemím vespolek tak mnoho záleží, kteréž tak již daleko postaveno a vyhnáno jest, že ne s tak velkým nákladem by k dokonalému vystavení přivedeno býti mohlo, protož JMCská té milostivé naděje býti ráčí, že stavové, věrní poddaní JMCské, na tom, coby tak ještě na to stavení vynaloženo býti mohlo, se zastavovati nebudou, nébrž ještě takovú pomoc, jakž se předešle z upřímnosti od nich stalo, svolí, a vyslané a nařízené osoby pak, jakožto ti, kteří od jiných stavův dostatečně zmocněni, při nynějším shledání to, což zapotřebí bude, nařídí.

A aby stavové vespolek o tom známost a vědomost míti mohli, jak jsou až posavad jejich z upřímnosti činěné pomoci vynaloženy byly: i ráčil jest JMCská již prvé před tímto milostivé nařízení učiniti, aby nařízený colmistr Jiřík Tejprecht s počty svými a všelijakými potřebami se přihotovil, k tomuto shledání se tolikéž najíti dal a ze spravování ouřadu svého až posavad dostatečný počet učinil a odvedl. Poněvadž se pak týž Tejprecht (jakž z přiležícího psaní jeho literou E. poznamenaného vyrozuměti jest) toho učiniti zpěčuje a stavy markrabství Moravského, jimžto povinností zavázán jest, se vymlouvá, protož aby páni vyslaní a nařízené osoby JMCské po uvážení této věci své dobré zdání k dalšímu potřebnému nařízení JMCské dali, jakby takové počty přijímány býti měly, tak aby každá země věděti mohla, jak jest se až posavad z těch upřímně svolených pomocí a peněz stavělo, a jakby napotomně to stavení býti, též také jakýby náklad ještě na to jíti a učiněn býti mohl.

A poněvadž pak tyto JMCské milostivé žádosti všecky, jakž nahoře dotčeno, toliko pro zachování a nařízení dobrého pořádku, ku prospěchu tomu válečnému obecnímu způsobu a tak i království Českému a zemím k němu příslušejícím,

unter andern dahin gangen, dass sie ihren Abgesandten bei ermelter Zusammenkunft Befehlich geben wollten, den Artikel wegen des Gebäues Ujwar, und was diesfalls den Landen weiter zu thun sein möcht, in gesambte Berathschlagung zu nehmben. Und weil dann an demselben Gebäu den Landen insgemein so merklich viel gelegen, man auch damit nun so weit kumben, dass solches nit mit so gar grossen Unkosten zu seiner Vollkummenheit gebracht künne werden, so wöllen sich Ihre Mt. gnädigist versehen, die gehorsamben Ständ werden es demnach an dem übrigen wenigen auch nit erwinden lassen, sondern noch ein solche Hilf, wie zuvor von ihnen gutherzig beschehen, auch ferner bewilligen, die Deputierten auch, als die derwegen von den andern Ständen vollkumbenen Gewalt erlangt, bei gegenwärtiger ihrer Zusammenkunft die Nothdurft verordnen.

Und damit auch sie die Ständ ingemein ein gehorsambs Wissen haben möchten, wie ihre bisher darzu geleiste gutherzige Hilfen angewendet worden, so haben Ihre Mt. gleichwohl vor diesem die gnädigste Verordnung gethan, dass der hierzu bestellte Zahlmeister Georg Teuprecht sich mit seiner Raitung und aller Nothdurft gefasst zu gegenwärtiger Zusammenkunft allher verfügen und seiner bisher gehabten Verwaltung gnugsame Raitung und Rechenschaft geben solle; dieweil er sich aber, wie aus beiliegenden seinem Schreiben zu vernehmen, desselben verweigern und mit den mährerischen Ständen, denen er mit Pflichten verwandt, entschuldigen thue, so werden die Herren Deputierten zu berathschlagen und Ihre Mt. zu weiter nothdurftiger Verordnung mit Rath und Gutachten zu berichten wissen, wie diese Raitungen fürzunehmen, damit dannoch ein und das ander Land wissen mög, wie und wasmassen ihre zu diesem Gebäu geleiste gutherzige Hilfen angewendet worden, wie auch der Bau hinfüro angestellt und was ferrer für ein Kosten darauf gewendet werden solle.

Und weil dann nun diese Ihrer Mt. gnädigiste Begehren aller dahin gerichtet, dass sie nit allein zu guter Ordnung und Richtigkeit, auch dem gemeinen Wesen und also der löblichen Kron Behmen und dero incorporierten Landen selbst zum besten

anobrž také ke všemu dobrému, na vyslané a nařízené osoby z království Českého a zemí k němu příslušejících vzložené, se míní a činí, se sněmovním zavřením ve všem se srovnávají a proti nim nikterakž nejsou, a vyslaní z stavův dle plnomocenství sobě daného v této věci, coby za potřebné uznáno bylo, slušné nařízení dobře učiniti mohou: protož JMCská k nim té nepochybné milostivé naděje býti ráčí, že se v tom ve všem, jakž artikulové předepsaní ukazují, poddaně a povolně zachovají a na to bedlivě pomýšleti budou, aby tyto věci skrze další nějaké odklady k ještě větším neřádům, nebezpečenstvím a nenabytým škodám potom přijíti nemohly. Na tom oni JMCské obzvláštní zalíbení prokáží, což JMCská jim milostivě vzpomínati a nahražovati ráčí.

gemeint, sondern auch den Landtagsbeschlüssen in allem gemäss und wider dieselben gar nit seind, die deputierten Ständ auch ihrem von derselben Principalen erlangtem vollmächtigen Gewalt nach derwegen gebührliche Wendung und Fürsehung zu thun wohl befugt, so wöllen sich Ihre Mt. zu ihnen gnädigist und unzweiflich versehen, sie werden demselben in allen Puncten gehorsamblich zu geleben unterthänigist und willfährig erzeigen und die Sachen durch längern Aufschub nit zu noch beschwerlicher Unrichtigkeit, Gefahr und unwiederbringlichen Nachtel gedeihen lassen. Daran erzeigen sie neben der Billigkeit auch Ihrer Mt. ein angenehmbs gnädigs Gefallen, hinwieder in Gnaden zu erkennen und zu bedenken. Actum Prag den 24. Novembris anno 81.

---

74. *Rozvrh vydání z peněz na hranice Uherské k placení lidu válečného od colmistrův z Čech, Moravy a Slezska přivežených.*

1581. — Opis souč. v arch. Třeboňském.

Rozvržení od pánův colmistrův z království Českého, markrabství Moravského a knížetství Slezského, krom Lužičanů Horních a Dolních markrabství, co kdo peněz na hranice Uherské k placení lidu válečného přivezl.

Pan colmistr český	49.000	tolarův.
Páni colmistři moravští	25.000	„
Pan colmistr slezský	32.000	„
Suma . . .	106.000	„

Z toho páni colmistři vydati ráčili vedle sněmu Pražského pánům Moravanům na stavení Ujvaru:

Český colmistr	5.000	tolarův.
Moravští	2.500	„
Slezský	5.000	„
Suma . . .	12.500	„
Od království Českého jest víc vydáno na službu pana nejvyššího a rejtarům jeho	5.500	„
A tak k složení peněz tří zemí před jmenovaných, když ještě pan colmistr český přidá	36.500	„
zůstane mu i pro pana mustrhera na outratu	2.000	„
Tak učiní ta suma	49.000	„
Páni colmistři moravští proti tomu svolili se dáti z sumy jich	20.000	„
zůstane jim na outratu	2.500	„
A tak ta suma jich se sejde na	25.000	„

Pan colmistr slezský svolil se dáti . . . . 26.000 tolarův
zůstane mu na outratu . . . . 1.000 „
A tak ta suma jeho se najde . . . . 32.000 „
A protož té sumy v tom trojím složení učiní, z čeho se již panu nejvyššímu zaplatilo a i jiným platiti má . . . . 88.000 „
Každý tolar počítajíc po 70 krejcařích; počítajíc každý tolar zase po 75 krejcařích učiní opět . . . . 94.285 kop 50 kr.
Tu každú kopu počítajíc na zlaté, jeden každý zlatý po 60 krejcařích, učiní suma . . . . 110.000 fl. rýnsk.
Nota. Poněvadž se panu nejvyššímu předešle dalo . . . . 5.500 kop na tolařích, tolar za 70 krejcarů, tu se z té sumy snímá z každého tolaru 5 krejcarů . . . . 458 fl. 20 kr.
a tak zůstane toliko . . . . 109.541 fl. 40 kr.
Záplata na německé rejtary, arkabuzery i s tím, co panu nejvyššímu se dáti má na jeho lejtenanta, fendrycha, vochtmistra a jiné osoby s onritgeltem za půl druhého měsíce vedle register mustrherských . . . . 4.091 fl. rýnsk.
Záplaty vší přijde se dáti na pomezních zámcích, jakž výtah vydaný od polního mustršrajbera ukazuje za jeden měsíc . . . . 14.144 fl. rýnsk.
učiní za šest měsícův . . . . 84.864 fl. rýnsk.
Víceji kdyby se ještě panu nejvyššímu na jeho rejthary a arkabuzery za jeden měsíc peněz nechalo, učinilo by . . . . 2.200 fl. rýnsk.
a na jeho ouřady . . . . 791 fl. rýnsk.
A poněvadž za panem nejvyšším zůstává ještě . . . . 2.320 fl. 40 kr.
tehdy zaplatíc za ten jeden měsíc rejtarům a arkabuzerům . . . . . . 2.991 fl.
dostane se pánu dodati . . . . 670 fl. 20 kr.
A kdyžby se tak panu nejvyššímu dalo a vedle register na hranicích zaplatilo, tehdy ještě pozůstane na záplatu Nasadistům u Komárna suma . 16.925 fl. 20 kr.

---

75. Rudolf II. Mikulášovi Skalskému z Dubu, aby povolení královské k zapsání lánu při vsi Stolmíři Hertv. Zejdlicovi darovaného a městu Brodu Českému Zejdlicem prodaného do desk zemských vložiti dal.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1581, 1. prosince. — Kvat. fial. rel. 1575—82, č. 46, f. P. 16 v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf Druhý ꝛc. Statečný, věrný náš milý! Věděti tobě milostivě dáváme, že jsou na nás vznesli statečný Hertvík Zejdlic z Šenfeldu na Zvoliněvsi, rada naše a vrchní hejtman panství našich v království Českém, s jedné a opatrní purkmistr, konšelé, starší obecní i všecka obce města Brodu Českého s strany druhé, věrní naši milí, kterak jest jim Hertvík Zejdlic lán dědiny svobodný při vsi Štomíři ležící a od nás jemu dědičně daný a ve dcky zemské vložený zase dědičně prodal a podle smlouvy mezi nimi učiněné ve dcky zemské vložiti a vepsati dáti má, poníženě nás prosíc, abychom, jakožto král Český, k takovému vkladu své milostivé povolení dáti ráčili: i znajíce takovú jich poníženú žádost slušnú býti, k tomu jsme, aby takový svobodný lán dědiny od něho Hertvíka Zejdlice nadepsaným Brodským ve dcky zemské vložen byl, povoliti ráčili a povolujem, poroučejíce tobě, aby relatorem ꝛc. Dán na hradě našem Pražském v pátek po svatém Ondřeji, apoštolu Páně, léta ꝛc osmdesátého prvního.

---

76. Usnešení v Praze shromážděných zástupcův stavovských z Čech, Moravy a Slezska o zaplacení vojska na hranicích báňských měst a Horního Uherska rozloženého a v příčině stavby pevnostní v Nových Zámcích.

V PRAZE. 1581, 2. prosince. — Opis souč. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Was die Röm. Kais. Mt. auch zu Hungern und Beheimb Kun. Mt., unser allergnädigister Herr, an die von den Ständen der Kron Beheimben und der incorporierten Lande, als Märhern und Schlesien, deputierten und verordenten Abgesandten der Ungleichheiten und Mängel halben, welche sich in Auszahlung der gutwilligen bewilligten Hilfen halten, auf den hungerischen Granitzen erhalten sollen und wasmassen Ihre Kais. Mt. gnädigist begehren, die Landtagsbeschlüss dahin zu erläutern und zu erklären, damit das Kriegswesen auf den Granitzen in Hungern in eine mehrere und bessere Ordnung und Richtigkeit gebracht werden möge, und wie Ihrer Mt. Proposition weiter vermag, das alles haben oberwähnte, hierzu vermöchte und verordente Herren und Abgesandten gehorsambist angehört und vernomben.

Und kombt Anfangs denselben nicht wenig befrembdet und beschwerlich fur, dass gleichwohl bei solcher Zusammenkunft der Kron Beheimben zugethanen Landen die ober- und niederlausnitzische Stände als ein Glied dieser Kron durch ihre Abgesandten nicht erscheinen, dardurch also der Kais. Mt. gnädigistes Fürbringen und Begehren nicht von allen der Kron Ständen und Landen in ein vollkommne Berathschlagung und Erklärung gebracht werden möge.

Es haben aber nichts minder der Kron Beheimben und der andern Land hierzu Verordente und Abgesandte Ihrer Kais. Mt. gnädigistes Begehren in unterthänigiste Erwägung und Berathschlagung genomben und können sich dieselben zurück unterthänigist wohl erindern, was verschienen 79. Jahrs in der Kron zu Beheimb allhier zu Prag in aller derselben Stände und incorporierten Lande verordneten Abgesandten Zusammenkunft Ihrer Kais. Mt. gutwillig zu besserer Erhaltung des anrainenden bedrängten Granitzwesens in Hungern und darauf habenden Kriegsvolks aus christlichem Mitleiden gutwillig bewilliget, als dass dieselbe damaln und hienach in den Landtagen bewilligte Steuern und Hilfen zu Bezahlung des Kriegsvolks auf den Granitzen diesseits der Donau und so forder, da es gegen dem Markgrafthumb Märhern und Schlesien am nothwendigisten, angewendet und gebraucht werden sollen.

Diesem nach aus der Kron zu Beheimben, dem Markgrafthumb Märhern und Fürstenthumb Schlesien, in gleichem vom Markgrafthumb Ober- und Niederlausnitz hätte beschehen sollen, darumben die Herren Deputierten und Verordneten, ob und wie von denselben den bewilligten Hilfen ein Benügen beschehe, weil sie abwesend nicht wissen können, zu unterschiedlichen versprochenen Terminen und Zeiten, soviel möglichen und sein können, die bewilligten Hilfen auf die Gränitzen zu Hungern gegen Märhern und Schlesien zu Bezahlung des Kriegsvolks daselbsten gefertigt und geschickt worden, also dass die Herren Deputierten der Kron Beheimben und der andern incorporierten Lande Abgesandten für sich selbst und derjenigen Anzeig und Bericht nach, welche sie dahin abgefertigt und verordnet, anders nicht wissen, dann dass denselben Bewilligungen nach die Zahlung des Kriegsvolks ordentlich und, wie sich gebühret, erfolget und beschehen sei.

Und ist der Ständ der Kron Beheimben, auch der andern incorporierten Lande Meinung nicht gewesen, auch noch nicht, dass sie Ihrer Kais. Mt. als dem Kriegsherrn an der Disposition und Bestellung des Kriegsvolks für sich oder durch ihre verordnete Muster- und Zahlmeister einigen Eingriff jemals thuen wöllen, allein dass daneben dies erfolgete, was in den Landtagsbeschlüssen und von Ihrer Kais. Mt. zu gnädigistem Gefallen vermerkt und angenomben, als dass dieselben Hilfen auf den Hungerischen Granitzen gegen Marhern und Schlesien dem Kriegsvolk zu Ross und Fuss von der Kron Beheimben und derselben angehörigen Lande Muster- und Zahlmeister Handen ordenlich ausgezahlt und abgegeben worden.

Dass aber bei und in den Bezahlungen von den verordneten Muster- und Zahlmeistern der Kron und derselben zugehörenden Landen Ihrer Kais. Mt. an Bestellung des Kriegsvolks einiche Fürgreifung oder Einhalt beschehen, dessen werden die Herren Deputierten und verordnete Abgesandten von den ihrigen nicht berichtet. Wohl sei es nicht ohne, dass die Nachfrag beschehen, was es fur Leute, die zu Ross und Fuss zum Kriegsvolk fürgestellet und angegeben, was sie für Bestallungen haben, ob es die Leut, so mit Billicheit zu unterhalten und zum Kriegswesen zu gebrauchen sein möchten oder gebraucht wurden, damit sie die Muster- und Zahlmeister im Land und daheimbet Bericht geben, wie es umb das Kriegswesen beschaffen und ob es Ihrer Mt. und der Granitzen Nothdurft nach auch den Landen dieser Kron zu Heil und Bestem befördert, insonderheit aber auch ob die Leute fur andern, so aus dieser Kron und der incorporierten Lande gebraucht wurden, dahin dann neben andern Bewegnussen diese gut- und freiwillige Hilfen gemeinet und bewilliget worden, also wann die Ersetzung derselben eines oder mehrers zu befordern, bloss von der Kron und der Lande Muster- und Zahlmeistern Erinderung und Anmahnung beschehen, dass solches mit tauglichen und soviel möglichen der Kron und der Lande Inwohner Leuten und Kriegsvolk erfolgete, und sei gar nicht harte Part gehalten, Ihrer Mt. oder derselben Commissarien furzugreifen, sondern alles Ihrer Mt. und der Lande Bestes hierinnen zu befurdern gemeinet worden.

So sei die Austheilung und Bezahlung der Granitzhäuser, wie sie von Ihrer Mt. Commissarien angegeben, und nicht von ihnen den Muster- und Zahlmeistern der Lande beschehen, dann diese Zahlung der Ort alle Anfangs nur aus Ihrer Mt. Commissarien Herrn Hans Christofen von Zelting seligen Anweisung, Musterregistern und Auszügen beschehen und denselben stattgethan werden müssen, dass also die Anweisung der Gränitzhäuser und Kriegsvolks von Ihrer Mt. Verordneten herkommen.

Es geruhen aber Ihre Kais. Mt. auch gnädigist zu verordnen, wann die Muster- und Zahlmeister mit den Zahlungen aus den Landen verhanden, dass Ihre Mt. Commissarien auch zur Stelle sein, dadurch nicht, wann es verzogen, vergebener Unkosten, wie bisher beschehen, erfolge, oder dass aus Abwesenheit Ihrer Mt. Commissarien die Zahlungen, weil die Gelder ohne Gefahr und Verlust wegen des Kriegsvolks nicht zuruckzuführen, von der Lande Muster- und Zahlmeister für sich selbst ohne Beisein Ihrer Mt. Commissarien und also aus Noth beschehen müsste.

So werden die Herren Deputierten und verordnete Abgesandten von den ihrigen auch nicht berichtet, wie dass sie auf Ihrer Mt. oder Ihrer Furstl. Durchlt. Erzherzog Ernesten zu Österreich, ihres gnädigisten Herrn, Commissarien nicht gebührlichen Respect sollten gehabt haben, sondern dass dieselben allein dahin gesehen, wie die Bezahlung der Landtage Beschluss nach dem Kriegsvolk alles zu mehrer Beforderung des allgemeinen Besten mit denselben Hilfen und durch Bargeld beschehe. Also sei auch zu jeder Zeit Ihrer Mt. Commissarien Bericht erfolget, wieviel Gelds zu Bezahlung gebracht und ob etwa ein Schreiben wegen der Zahlung an das Kriegsvolk, ehe dann die Hilfgelder auf die Granitz gebracht, beschehen, wäre es lauter darumben geschrieben worden, weil sich die Zahlung wes uber die gezielte Zeit verzogen, dass der Verzug nicht mit Ungeduld aufgenumben wurde. Und ist wohl Ihrer Kais. Mt. oder derselben Commissarien frei, für den Bezahlungsterminen umb Nachlass bei dem Kriegsvolk an ihren Besoldungen anzuhalten lassen, dann wann die Hilfgelder allbereit zur Stell, so achten die Herren Deputierten und verordneten Abgesandten davor, dass es schwach mit dem Nachlass beim Kriegsvolk abgehen kann, wie dann die Herren Deputierten und Abgesandten solchen Nachlass gerne befordert sehen, dass nachmalen mit den Bezahlungen umb soviel weiter zu reichen, und zu viel besser Erhaltung und Gutem dem ganzen Wesen beschieht.

Darumben die Herren Deputierten gehorsambist Ihre Kais. Mt. bitten, ihre Muster- und Zahlmeister in dermassen Verunglimpfung gnädigist entschuldiget zu halten, alldieweil dieselben mehr nicht,

wie oberwähnt, gethan, dann was den Landtagsbeschlüssen gemäss und des Wesens Bestes und Nothdurft erheischt und erfordert hat.

Es haben auch die Herren Deputierten, also die Abgesandten der incorporierten Lande nicht in ihrer Macht noch Verantwortung, sich eines andern vorigen Landtagsbeschlüssen nach zu erklären oder zu erlautern, dann wie es oben mit mehrern erwähnet, als dass sie Ihrer Kais. Mt. als dem Kriegsherrn die Disposition und Bestellung des Kriegsvolks in und auf den Granitzen bevor und freilassen, allein dass die Zahlungen mit und durch solche gutwillige Hilfen von und aus Handen ihrer verordneten Landesmuster- und Zahlmeistern beschehen, dahin es dann aus treuer unterthäniger Gutwilligkeit Ihrer Mt. forderlichen und den Landen zum Besten und zu Erhaltung der anrainenden christlichen Granitzort gemeinet, bewilliget und beschlossen worden.

Was aber die Ungleichheit anreicht, dass die Stände ihre bewilligte Hilfen zu gezielter und versprochener Zeit und dann auch nicht für voll auf die Granitz verordnen und zahlen, ist es zwar den Herren Deputierten und verordneten Abgesandten selbst ganz beschwerlichen, dass, was Ihrer Mt. und dem anrainenden benöthigten Granitzwesen einsmals frei und gutwillig bewilliget, dass es zugleich nicht eingebracht und an gehörige Ort gewendet und gezahlet werde. Und wird von den Herren Abgesandten des Markgrafthumbs Märhern bericht, dass ihr Rest und Ausstand daher fliesse und komme, als dass gleich die Zeit der Landshauptmann und Steuereinnehmber mit Tod abgangen, dardurch etwas Unrichtigkeit entstanden; sie seind aber erbötig alle solche Nothdurften den Herren Ständen ihren Freunden demnägst furzubringen, gar nicht zweifelnde, dass dieselben auf nägstem Landtag darüber Rath halten und auf die Mittel und Wege bedacht sein werden, was sich befinden wird, dass sie noch restieren, damit Ihre Kais. Mt. zufrieden gehalten werde.

Die schlesischen Rest und Ausständ betreffend wird von den Abgesandten Anzeige gethan, wie sie anders nicht wissen, dann dass die ersten zwei Jahr bis auf etliche und zweinzig Tausend Thaler zum Theil auf die bergstädterische und die andern auf die oberhungrische Granitzen vermöge der Land- und Fürstentagsbeschlüss die bewilligten Hilfen dem Kriegsvolk zu Ross und Fuss ausgezählt sein, und obwohl fur wenig Wochen durch ihren Muster- und Zahlmeister in die zweiundfunfzig Tausend Thaler in Oberhungern geschickt und dem Kriegsvolk auch bald hienach ausgezählt und bei gedachten ihres Muster- und Zahlmeisters Heimbkunft Ihre Kais. Mt. noch zweinzig Tausend Thaler wieder dennägsten in Oberhungern zu fertigen gnädigist begehrt, dardurch fast der Rest der zweijährigen Hilfen zahlt wurden, so hätten sich die Fürsten und Stände, so deswegen von Ihrer Mt. insonderheit zusamben berufen, gehorsambist erboten, solche zweinzig Tausend Thaler und wo müglich ein mehrers auf- und zusammenzubringen, um in Oberhungern zu Bezahlung des Kriegsvolks durch ihren Muster- und Zahlmeister vermöge der Landtagebeschlüss zu vorordnen. Wohl sei es nicht ohne und werde von den gehorsamben und unschuldigen Fürsten und Ständen nicht wenig beklagt, dass zu rechter bewilligter Zeit solche allgemeine Hilfen und Steuern nicht erlegt, das zwar wohl das Unvermögen der Leute, mehrers aber dies ursachte und daher fliesse, dass leider etliche Fürstenthümber und Stände in solch Unvermögen und unerörterte Unrichtigkeiten gerathen, dass sie solche Hilfen bisher nit dargeben, als wegen des Liegnitschen und Glogischen auch anderer Schuldwesens, dann dass sich etliche eines Abfalls fur sich angemasst, dann dass auch die Pfandschafter im Opplischen zuwider der Landtagebeschlüss ihre Gebührnis nit reichen und dass Ihrer Mt. Erbfürstenthümber auch zum Theil ansehenliche Rest schuldig. Wann aber obgedachter Furstenthümber und Lande Schuldbeschwerungssachen abgeholfen und der Fürsten und Ständ Decreten und Erkenntnissen in den fürgenommnen Abfällen durch Ihrer Kais. Mt. gnädigiste Handreichung Hilf beschehe, auch vermöge der Fürstentagsbeschlüss in Ihrer Mt. Erbfürstenthümbern die Executionen ergingen, wie alles und in specie mit mehrerm in den Fürstentagsbeschlüssen begriffen und folgend alles mit genug-

samer Ausführung Ihrer Kais. Mt. in einem und mehrerm Mängel und Abgang von dem Herrn Bischof als Oberhauptmann in Schlesien zugeschrieben und gehorsamist bericht worden, so wurden solche Rest, Mängel und Ungleichheit an der Zeit und volligen Zahlung bei ihnen auch umb soviel weniger nicht erfolgen.

Es wollen aber nichts weniger die Abgesandten den Fürsten und Ständen solche Beschwer, so zugleich Ihr Kais. Mt. und den Ständen der Kron Beheimb und incorporierten Landen zu Ungelegenheit gelangt, nach aller Nothwendigkeit berichten und zu Gemüth führen.

Die Raitungen betreffend und dass Ihr Kais. Mt. gnädigist begehren unterschiedliche Zeit und Terminen zu benennen, in welcher der Kron zu Beheimb und der incorporierten Lande Muster- und Zahlmeister an Ihrer Kais. Mt. Hof dieselbe Raitung ihres Empfangs und Ausgebens thäten, haben Ihr Kais. Mt. gnädigist zu erachten, weil dieselben Muster- und Zahlmeister von den Landen bestellet, dass sie auch den Landen, in welcher Verpflichtung sie seind, Raitung und nicht ausser Landes thuen können, noch die Leut wurden darzu zu vermögen sein, ausser des es auch den Landen bedenklich und beschwerlich, dass sie ausser Landes gefordert und dasselbst ihrer den Landen gethanen Dienst halben Verantwortung thuen sollten. Wann aber Ihr Kais. Mt. von derselben auf den Gränitzen habenden Commissarien, obristen Befehlchsleuten und Mustermeistern genugsamen Bericht, Musterregister und Raitung haben können, was auf den Gränitzen, wie, wem und wieviel allerhalb zahlet und von der Kron Behem sowohl der andern incorporierten Landen die Raitungen wohl und ausser des Unkostens, so auf die Abfertigung der Abgesandten gewendet werden müsse, geschickt können werden, da dann solche Raitung certificiert und wo einiger Mangel, auf folgende Landtage von Ihrer Mt. oder derselben Commissarien angezeiget, gehandelt und in ein gebührliche Richtigkeit gebracht werden mög. Da dann auch von dem Unkosten, so auf die Muster- und Zahlmeister und dann die Aufbringung und Fortschickung der Gelder gewandt werden muss, mit aller der Stände der Kron und der andern incorporierten Lande die Nothdurft wohl und ordenlich kann abgehandelt werden; dann der Stände Meinung gar nicht ist, dass ubriger Unkosten getrieben, sondern derselbte soviel müglichen und aufs genauiste sich leiden will, eingezogen werde.

Den Gewinn der Münz belangende, ist Ihrer Mt. auf derselben gnädigistes Begehren von den Ständen in Behem, Märhern also auch in Schlesien derselbe unterthänigists, doch dem Kriegswesen zum Besten bewilligt, darumben die Herren Deputierten und verordnete Abgesandten es auch bei demselben, wie es im Landtag bewilligt und beschlossen, beruhen und verbleiben lassen.

Dass auch Ihr Kais. Mt. gnädigist begehren, weil etlich Kriegsvolk zu Quotemerszeiten bezahlt werden und andere Nothdurften des Kriegs- und Gränitzwesens, ehe die Bezahlungsterminen herbeikommen, befürdert werden muss, dass sich die Herren deputierten und verordnete Abgesandten dahin erklären wollten, dass zu solchen Nothdurften die Lande ihre Hilfen auf Ihr Mt. gnädigistes Ansuchen also entzwischen den Terminen auf die Grenitzen verordnen wollten, sintemal dann solches nicht allein denen in den Landtagsbeschlüssen angesetzten Zahlungsterminen zuentgegen, sondern auch darfür geachtet wird, dass es grosse Unkosten geben wurde, wann umb einer wenigen Summen willen ein Abfertigung anzustellen, von den Leuten auch solche Steuern und Hilfen gemeiniglich nur für den Termin abgelegt und gegeben werden, auch das Kriegsvolk, wann es der Zahlung und baren Geldes zu halben Jahrszeiten gewiss, wohl zufrieden sein und ihnen ihre Nothdurft dahin wohl getrauet werden mög: so bitten Ihr Kais. Mt. die Herren Deputierten und Gesandten, dieselbe geruhen es bei denselben Landtagsbeschlüssen gnädigist verbleiben zu lassen, daraus sie sich auch der abwesnen Stände halben, die hierzu gehören, nicht begeben mögen.

Und nachdem Ihre Kais. Mt., wie aus derselben Proposition zu vernehmen, gnädigist gern sehen wollten und dahin gemeint sein, dass aus und von den behemischen und marherischen gutwilligen

Hilfen die bergstädterischen Granitzen erhalten, die schlesischen und oberlausitzischen Hilfen aber auf die oberhungrisch Granitzen gereicht werden mochten, darzu sich dann zwar bei dem im neunundsiebenzigisten Jahr allhier gehaltenem Landtag Ihre Kais. Mt. die Continua, so aus den Spanschaften, die darzu deputiert, auch des Kruschiczen Einkomen, weil dieselbigen Tschabrak und Sittna ohne Ihr Mt. oder der Länder Hilf wohl unterhalten künnen und mögen, und des Erzbisthumbs Gran Bezahlungen erfolgen zulassen, was aber noch übrig, Ihr Kais. Mt. zu ersetzen und zu erstatten · gnädigist erbäten, die Herren Deputierten und Abgesandten aber nicht sehen noch berichtet werden künnen, wie aus den beheimischen und märherischen Hilfen die bergstädterischen Granitzen, sonderlich weil Uywar auch stärker und mehrers zu besetzen und demnach auch darzue der Nassadisten Zahlung geschlagen; darmit nun Ihr Kais. Mt. gnädigistem Begehren hierin und künftig umb soviel besser möcht stattgethan, die Kron Beheimb und derselben incorporierten Lande auch sehen und im Werk befinden mögen, dass dies Granitzwesen ihnen zu Schutz, Trost und Heil nach Müglicheit versehen und nicht zu dem Ende gereichen möcht, dass aus übler Versehung denen Granitzorten der Feind nicht allein nähender kommen, sondern auch diese gute und freigebige Hilfen ohne Frucht und umbsonst sein und auch endlich zu der Lande Schwächung und Verderb gelangen wurde: als befinden die Herren Deputierten und Abgesandten der Kron Beheimb und derselben incorporierten Lande, dass es unumbgängliche Nothdurft des Wesens sei, dass Ihr Kais. Mt. durch derselben fürnehmben Räthe, welche des Granitz- und Kriegswesens dero Ort kündig und erfahren, einen eilenden Rath halten und dabei auch einen gewissen Uberschlag machen liesen, was auf die bergstädterische Granitzen und wann Uywar mit mehrer Besetzung zu stärken und zu halten, dann die Nassadisten zu Komorn und also die ganze Bezahlung dessen bergstädterischen Granitzwesens in einer Summa aufgehen, doch dass darbei auch in Acht genommen, ob die Befestung derer Ort alle oder aber höher und weniger zu verstehen und zu vorhalten sein, und auch dagegen in eine ordentliche Verzeichnus und Summa gebracht werde, wie hoch die Continua des Erzbisthumbs Gran und dann des Kruschiczes Bezahlung anlaufen und wie weit dieselben Hilfen sich erstrecken mügen. Dann da durch solche Hilfen mit und neben der Kron Beheimben und Marhern Bewilligungen die Bezahlung der bergstädterischen Granitzen nicht zu thuen und zu erheben, wär zu befahren, dass sie der Nassadisten Bezahlung weiter nicht uber sich nehmben wurden, also auch weil die schlesische und lausnitzische Hilfen zu den Bezahlungen in Oberhungern gar und bei weitem nicht erklecken, dass gleichergestalt ein Uberschlag gemacht, was auf die oberhungerische Granitzbezahlungen in alles aufgewendet und wieviel die hungerischen Hilfen und Einkommen darzu geben, und wie neben den schlesischen und lausnitzischen Hilfen dieselben Granitzen und das Kriegswesen derer Ort aus den Reichscontributionen und Ihrer Mt. selbsten Hilfen, also dass auch von denselben Häusern auf der bergstädterischen und oberhungerischen Granitzen die Einkommen von den Herrschaften und Gutern allerhalb den obristen Haupt- und Befehlchsleuten vermietet und in Bestand gelassen, damit soviel mehr Kriegsvolk erhalten werde und der Lande Hilfen desto weiter erklecken, auf dass die Granitzort Ihrer Mt. fürnehmblich und den Landen zu Schutz und Trost gehalten werden mögen, und dass solchs alles nochmaln Ihre Kais. Mt. in künftigen Landtagen der Kron zu Beheimben und derselben incorporierten Landen fürbringen und berichten liessen, darinnen sich die Stände der Lande ersehen und was darbei zu thun, gegen Ihrer Kais. Mt. umb soviel gutwilliger und unterthänigist zu erzeigen hätten. Dann zu besorgen, wo Ihre Kais. Mt. solch Granitz- und Kriegswesen in eine lautere Erklärung und Ordnung nicht wurden bringen und den Landen anzeigen lassen, dass es derselben bei kunftigen Landtägen allerlei Irrung ursachen wurde. Und weil davor gehalten wird, dass gleichwohl ohne Für- und Anlehen das Kriegsvolk nicht zu erhalten, dabei aber in Acht zu nehmben, dass nicht allein allerlei Beschwer und Weiterung durch die Anlehen bei der Lande Zahlungen, wie sie dessen von den ihrigen berichtet werden, eingeführt, sondern auch so wenige Summa grosse und fast vergebne

Unkosten ursachen wöllen, dass Ihre Mt. auch ob den Fürlehen Rath halten und wie dieselben beschehen möchten, den Landen auch bei den Landtagen anzeigen und fürbringen, damit sie die Nothdurft darüber bewegen und sich hierinnen auch gegen Ihrer Mt. ihres unterthänigisten Willens erklären könnten. Also wird auch Ihre Kais. Mt. gehorsambist gebeten, dieselb die gnädigiste Verordnung zu thun geruhen, dass die ober- und niederlausnitzischen Hilfen zu den Granitzorten in Hungern bracht und vermöge der Landtagsbeschluss mit und neben den andern Landen dem Kriegsvolk ausgezahlt und Gleichheit gehalten werden möge.

Was die Raitungen der Uywarischen Bauhilfen betreffen thut, zeigen die Herren Abgesandten aus Märhern an, wie dass sie allbereit die Stände zu Aufnehmbung solcher Raitung ihre Leut verordnet und zweifeln nit, woferr Ihrer Kais. Mt. bei dem Landtage in Marhern umb Raitung wurden anhalten lassen, dass sie die Stände Ihrer Mt. einen guten Bericht, wie und wo das Geld hingewendet und geben, thuen werden.

Und es achten die Herren Deputierten und verordneten Abgesandten, dass es der unvermeidlichen Nothdurft sei, dass Ihre Kais. Mt. bei bald kunftigen und bevorstehenden Rakosch in Hungern den Ständen daselbsten gnädigist fürbringen liessen, wes sich die Kron Beheimben und desselben incorporierten Lande dieser Befestung Uywar bei der Kron Hungern zu vorsehen, also dass ein guter Verstand mit ihnen den Hungern getroffen, wie es in kunftigen Zeiten mit solcher Festung gehalten werden solle. Alsdann, wann solche Erklärung von den Hungern gegen Ihrer Mt. beschehe, dasselbe bei kunftigen Landtagen der Kron Beheimben und derselben incorporierten Landen fürtragen und daneben ausführliche Anzeig und Bericht gethan werde, wie es umb die Festung beschaffen, wie sie zu erhalten, was noch zu Erbauung derselben vonnöthen und was an solcher Festung und derselben Erbauung und Erhaltung der Kron Beheimben und derselben zugehörenden und incorporierten Landen gelegen sei, auf dass die Kron Beheimb und die andern Lande umb soviel mehr Ursach haben, sich mit ihren Hilfen zu Erbauung solcher Festung desto gutwilliger zu erzeigen.

Solches Ihrer Kais. Mt. die Herren Deputierten und verordneten Abgesandten der Kron Beheimben, Märhern und Schlesien zu der gnädigisten begehrten Erklärung und Erläuterung der vorgehenden Landtagsbeschlüss vermöge und inhalt derselben gehorsambist berichten und anzeigen sollen. In ein mehrers und anders aber können und mögen sie sich jetziger Zeit nicht, weil es die Lande all ingemein betreffen thuet, einlassen, haben auch des nicht Gewalt, könnten es auch gegen den andern nicht antworten, sondern da Ihre Kais. Mt. hierüber wes an und von den Ständen aller der Lande gnädigist zu begehren hätten, das wurde von Ihrer Mt. nachmaln bei und auf den Landtägen anzubringen und zu befürdern sein. Also haben sich auch dies, wormit ihr Muster- und Zahlmeister beleget, gehorsambist abführen und entschuldigen und was mehr der Lande Nothdurft, Ihrer Kais. Mt. vorbringen wöllen.

Und thuen Ihrer Kais. Mt. sich hiemit die Herren Deputierten und verordneten Abgesandten zu kaiserlichen Gnaden und allem Guten gehorsambist empfehlen. Actum Prag den 2. Decembris des einundachtzigisten Jahrs.

---

77. Císař žádá nejvyšší úředníky zemské za dobré zdání v příčině obnovení přerušeného vyjednávání s řádem Maltezským o půjčku na válku s Turky, aby taková záležitost také při schůzi stavovských zástupcův ze zemí koruny České přednešena býti mohla.

1581, 4. prosince. — Konc. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Von der Röm. Kais. Mt. ꝛc. unsers allergnädigisten Herrn wegen dero Räthen und obristen Landsofficieren der Kron Beheimb zu vermelden, dass noch wailand Kaiser Maximilian hochlöblicher und

seligister Gedächtniss mit dem ritterlichen Orden Sanct Johannis Hierosolymitani, soviel sich deren in Ihrer Mt. Kunigreichen und Landen der Gefäll und Einkommen der Commendischen Güter gebrauchen, umb ein Hilf wider den christlichen Erbfeind den Türken handlen lassen, welche Handlung aber hernach umb etzlicher fürgefallner Verhinderungen willen, ersitzen blieben. Weil aber an jetzo wiederumben ein Maltesergesandter allhier gegenwärtig und man anjetzo wegen besserer Fürsehung der ungrischen Granitzen ohne das in Tractation ist: so hätten Ihre Mt. gnädigist befohlen, dieselben hievor ergangne Propositiones und andere dabei einkommne Schriften abschreiben und wohlgedachten Herrn obristen Officieren zustellen zu lassen, die sie alsdann ersehen, nothdürftig erwägen und Ihre Mt. mit Rath und Gutachten gehorsamblich berichten sollen, was Ihrer Mt. nach Gelegenheit dabei fürzunehmen und ob nit einer dergleichen Hilf halben an sie die Ordenspersonen was gelangt werden möcht oder was diesfalls sonst zu thun sei, damit dieses Artikels halben in derer von der Kron Beheimben und dero incorporierten Land itzo allhie anwesenden Gesandten begehrten eilenden Berathschlagung hernach auch gedacht werden möge. Und sollen dieselben Abschriften, so bald man damit aufkommen würdet mögen, wohlgedachten Herrn obristen Officieren gleich hernach angehändigt werden. Es sei auch also höchsternennter Kais. Mt. gnädiger gefälliger Willen und Meinung. Actum den vierten Tag Decembris anno ɔc einundachtzig.

---

78. Rudolf II. Janovi Vchynskému ze Vchynic, purkrabímu Karlštejnskému, aby Vil. Vostrovcovi z Kralovic, místopísaři království Českého, pro jeho věrné služby dům v Starém městě Pražském v Celetné ulici, kterýž již před shořením desk jako zpupné dědictví dskami zemskými se řídil, do desk jako svobodný vepsán byl.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1581, 4. prosince. — Kvat. fial. rel. 1575—82, č. 46, f. P. 19. v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf Druhý ɔc. Statečný, věrný náš milý! Vědětiť milostivě dáváme, že jsme na poníženou prosbu slovutného Viléma Vostrovce z Kralovic, místopísaře království Českého, věrného našeho milého, a pro jeho věrné služby, kteréž jest, slavné paměti, císaři Maximilianovi, panu otci našemu nejmilejšímu JL., činil a nám činiti nepřestává, k tomu naše milostivé císařské, jakožto král Český, povolení dáti ráčili: aby ten dům, kterýž jest od Jana Koutského koupil, v Starém městě Pražském v Celetné ulici mezi domem někdy Blažeje Nožičky s jedné a domem Bartoloměje Ropala z Ryfmburku s strany druhé ležící, a kteréhož jest někdy urozený Bohuše Kostka z Postupic v držení býval, a před shořením desk zemských (jakž zprávu míti ráčíme) dckami zemskými království Českého jakožto zpupné dědictví se řídil a zapisoval, jemu Vilímovi Vostrovcovi od nadepsaného Jana Koutského již jmenovanými dckami zemskými zapsán a tak do týchž desk zemských, kdež se jiná dědictví kladou, za zpupné dědictví vložen a vepsán byl. Tobě milostivě poroučejíc, aby relatorem ɔc. Dán na hradě našem Pražském v pondělí na den svaté Barbory léta ɔc vosmdesátého prvního.

---

79. Rudolf II. Janovi Vchynskému ze Vchynic, aby Václavu Šturmovi z Hiršfeldu za jeho věrné služby dům v Novém městě Pražském na Široké ulici, od práv městských a povinností osvobozený, do desk zemských jako svobodný zapsati dal.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1581, 4. prosince. — Kvat. fial. rel. 1575—82, č. 46, f. P. 19. v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf Druhý ɔc. Statečný, věrný náš milý! Milostivěť věděti dávati ráčíme, že jsme slovutnému Václavovi Šturmovi z Hyršfeldu na Komořanech, místosudímu království Českého, věrnému našemu milému, z mocnosti naší císařské a jakožto král Český, na poníženou jeho prosbu, z milosti a pro

jeho věrné a dávní služby, kteréž jest císaři Ferdinandovi, panu dědu, a císaři Maximilianovi, panu otci, našim nejmilejším, JLskám, slavným pamětem, činil a nám až posavad činiti nepřestává: dům jeho v Novém městě Pražském na Široké ulici, mezi domem někdy Marka Čapka s jedné a domem Šimona Zeybeta s strany druhé ležící, i s zahradou při něm až na druhou stranu pozadu do ulice řečené Židovská zahrada vybíhající, kdež jest prvé dům Matěje Černého truhláře bejval, a tejž dům od téhož Matěje a druhej od Mikuláše Černého koupil, jejž i zahradu nákladem svým vystavěti a zdělati dal, se vším k tomu příslušenstvím, jakž tejž dům jeho i s zahradou v svých mezech a ohradách záleží, od práva městského a těch všech povinností osvoboditi, za statek pozemský, svobodný a zpupné dědictví vyzdvihnouti a k tomu, aby do desk zemských království Českého, kdež se jiná taková dědictví zapisují, to oboje též zapsáno bylo, povoliti ráčili. Tobě milostivě poroučejíc, aby relatorem ɔc. Dán na hradě našem Pražském v pondělí na den sv. Barbory léta 81.

---

80. Resolucí císařská na odpověď, kterouž dali v Praze shromáždění zástupcové stavův z království Českého a přivtělených ke koruně zemí na proposicí královskou v příčině placení vojsku na hranicích báňských měst v Uhřích.

V PRAZE. 1581, 7. prosince. — Opis souč. v říšk. arch. fin. ve Vídni.

Die Römische Kais. Mt., unser allergnädigister Herr, haben nach längs genädigist angehört, was auf derselben genädigistes Begehren und die in unterschiedlichen Artikeln übergebene Proposition der Kron Behem und incorporierter Land Deputierte und allher verordnete Abgesandten zur Antwort geben.

So viel nun erstlich die bei der hungerischen Kriegsbezahlung bisher fürgelaufne Irrung und Beschwer, darinnen die Herren Deputierten und Gesandten derer Land Zahlmeister entschuldigen thuen, anreicht, dabei lassen es Ihr Kais. Mt. zu diesemmal mit Gnaden verbleiben und wollen sich gnädigist versehen, es werd dasselb hinfüro verhüt werden.

Und nachdem des gemeinen Wesens unvermeidliche Nothdurft erfordert, dass auf den hungerischen Granitzen fürderlich wiederumb ein Zahlung than werd, so wollten die Herren Deputierten und Gesandten für sich selbst daran sein und bei ihren Principalen die Sach dahin richten, damit sich eines fürderlichen Tags darzu verglichen und der Kais. Mt. zur Nachrichtung und nothwendiger Fürsehung zeitlich angemeldet, damit Ihr Mt. auch den verhoffenden Nachlass bei den Kriegsleuten zu erhandlen Gelegenheit haben mögen, dabei dann die Stänḋ fürzusehen wissen, damit den Kriegsleuten nit etwo, wie zuvor, auf vollige bare Bezahlung Vertröstung beschehen und Ihre Mt. hernach an dem Nachlass wieder verhindert werden möchten, dabei auch die Austheilnng than werden müsste, dass das Steuergeld vollkommlich hinabgebracht und voriger Verordnung nach der Kron Behem und Markgrafthumbs Märhern Bewilligungen auf die Granitzen diesseit der Donau, soweit es reicht, das übrig auf die Nassadisten zu Komorn und andere diesen Landen angelegne Ort gebraucht, die schles- und lausnitzischen Steuern aber bei Oberhungern gelassen, dass auch Ihrer Mt. umb desto gewisser Fürsehung und nothwendiger Verordnung willen continuiert werd, was der Lande Muster- und Zahlmeister von den Landen im Befehlich haben, und ihnen den Zahlmeistern in ihren Instructionen deutlich auferlegt werd, sich zu ihrer Ankunft bei Ihrer Mt. Commissarien mit dem Geld und wieviel desselben sei, alsbald angeben, die Kais. Mt. ihrer den Kriegsleuten gethanen Fürlehen vor allen Dingen contentieren und ihr der Commissari Anweisen gebührlich geleben.

Was die ausständigen Restanten anreicht, ob man wohl derselben keinen eigentlichen Bericht haben kann, so befindet sich doch aus Ihrer Mt. muster- und zahlmeisterischen Auszügen soviel, dass seit dem 79. jährigen Landtagsbeschluss bis auf dato und also an zweien ganzen Jahrsbewilligungen

aus Behem 145.282 fl. 45 kr., aus Märhern 77.639 fl. 15 kr. uber die 20.058 fl., so sie Ihrer Mt. an den Lehengeldern noch zu bezahlen schuldig sein, und dann aus Schlesien 122.700 fl., daran 60.000 auf die Bergstädt und das ubrig auf die oberhungerischen Granitzen bracht worden, daher dannoch der Hinterstand eines und des andern Land bei einem gleichen auszuraiten und wohl abzunehmen ist, was Ihrer Mt. und dem nothleidenden Granitzwesen aus Mängel dieser ansehenlichen Ausständ für Ungelegenheit entstehe, und sonderlich komme Ihrer Mt. ganz beschwerlich und bedenklich für, dass sie ihres eignen für die märherischen Ständ ausgelegten Gelds, so sie auf hohe Interesse aufnehmen müssen, so lange Zeit entrathen und der Wiedererstattung halben kein Gewissheit haben sollen, wie sich dann dieselben Ständ dieses Punkts halben bei nächstem Landtag mit des Wenczeligs Tod entschuldigt und die Sach auf das nachgehend Landrecht, dem sie derwegen vollen Gewalt geben hätten, zu endlicher Richtigkeit verschoben haben. Als aber Ihr Mt. auch daselbsthin ihre Commissari geschickt, haben sie sich domals mit der Zahlmeister und Einnehmer Abwesenheit entschuldigt und weiter auf das Landrecht Martini zeigt; jetzo, do das Landrecht Martini längst furüber und die Bezahlung schon beschehen hätt sollen, wird erst die Antwort wiederumben auf konftigen Landtag verschoben, des sich Ihr Mt. gleichwohl gar nit versehen hätten.

Und weil dann ausser des bei ihnen den märherischen Ständen auch sonst ein ansehenlicher Rest ausstehet, und aber, wie obgemelt, wiederumben ein fürderliche Bezahlung in Hungern zn thuen vonnöthen, so sei Ihr Mt. gnädigistes Begehren, die Herren märherischen vollmächtigen Abgesandten wollten sich jetzo allhier gegenwärtig erklären, wann und wie Ihrer Mt. die Bezahlung ihrer Lehengelder beschehen solle, desgleichen, ob sie mit dem Geld zu der neuen angehenden Bezahlung gefasst, oder wie bald sie ihnen damit aufzukommen getrauen, auf dass das Werk nit gehindert und etwo den Ständen der Kron Behem ihr verhanden Geld gleichfalls zu hinterhalten Ursach gegeben werden oder wie den Sachen sonst zu thuen sein möcht.

Soviel dann der schlesischen Gesandten Beschwer und erstlich das Lignitzisch und Glogisch Schuldenwesen anlangt, darinnen habe die Kais. Mt. noch vor diesem unterschiedliche Commissiones angestellt, seind auch des gnädigisten Erbietens, denselben Sachen, soviel immer müglich, zu furderlicher endlichen Richtigmachung abhelfen zu lassen. Es können sich auch die Kais. Mt. gnädigist nit erindern, dass wegen des Steuerabfalls, dessen sich etliche Fürsten und Ständ in Schlesi gebraucht haben sollen, Ihrer Mt. Theils jemals was unterlassen, sondern ihre der Ständ Decreta ratificiert worden, also dass allein an der Execution erwunden.

Und weil fürnehmlich Markgraf Georg Fridrich darunter verstanden wirdet und, wie fürkombt, auf der Fürsten und Ständ Ersuchen kein Richtigkeit erfolgt, so seind Ihr Mt. gnädigist erbietig, do sie von den gehorsamben Fürsten und Ständen berichtet, was ferrer dabei zu thun sei, dass sie auch noch weiter an ihr nichts wöllen erwinden lassen.

In des von Kurzbachs Weigerung ist die Sach hievor allbereit nothdürftig discutiert und verabschiedet worden, dabei es auch billich bleibt, und versehen sich Ihr Mt., es werd numehr dieser Stritt auch sein Endschaft haben, sollte es aber noch ferrer geregt werden, so ist die Erkanntnus, wie gemelt, allbereit ergangen und ist hernach der Sachen durch die Execution auch zu rathen.

So haben Ihr Mt. auch seit des Herrn Bischofs als Oberhauptmanns gethanes Anmelden nit unterlassen ihren Hauptleuten in den Erbfürstenthümbern mit Ernst und Bedrauung der Entsetzung aufzulegen, sich auf weiters Erfordern für ihne Herrn Bischof zu gestellen, halten auch gnädigist darfür, do sie seither oder noch wiederumben erfordert, sie werden sich des Gehorsams verhalten und thuen sich Ihr Mt. im Fall der Noth auch noch zu weiterer ernstlichen Verordnung erbieten, allein dass wohlgedachter Herr Bischof an dem, was ihme Oberambts halben dabei zu thuen gebühret, auch nichts erwinden lass.

Des-Stritts halben, so sich wegen Versteuerung der Opplischen Pfandgüter erhalten thuet, wöllen sich ihr. Mt. auf der Herren Fürsten und Ständ bei jüngstem Landtag gethanen Deduction mit eheister Gelegenheit eines billichen Bescheidts entschliessen.

Wegen der Raitungen nehmen Ihr Kais. Mt. der Herren Deputierten Erbieten mit Gnaden an und lassen ihr gnädigist gefallen, dass der Lande Zahlmeister Raitungen oder derselben glaubwürdige Abschriften gen Hof geschickt und sie die Zahlmeister (obschon dieselben ihre Raitungen entzwischen von den Landen übernummen wurden) doch ehe nit quittiert oder mit Raitbriefen versehen werden, es sei dann von Ihrer Mt. zuvor Bescheid erfolgt, auch die Mängel und Rest, so sich etwo dabei finden möchten, zuvor richtig gemacht.

Also seind Ihr Mt. mit der Herrn Deputierten und Gesandten gehorsamen Erbieten wegen des Zugangs an der Münz gleichsfalls mit Gnaden zufrieden.

Was dann den Fürschlag wegen einer konftigen beständigen Richtichkeit sowohl der Granitzen als der Bewilligung halber anreicht, darüber, sowohl auch, was hinfüro der Lehen halber zwischen den Zahlungen für ein Ordnung zu machen sein möcht, wöllen Ihr Mt., soviel die bergstädterischen Granitzen anreicht, der Herren Deputierten unterthänigisten Anweisen nach fürderlichen Rath halten lassen, auch die hungerischen Continuahilfen, soviel jetzo gen Ujbar braucht wirdet, sowohl die 271 husarische Pferde und 200 ungerische Fussknecht, so bisher aus des Erzbisthumbs Gran Einkommen unterhalten worden, so lang das Erzbisthumb nit ersetzt, dem bergstädterischen Wesen zu gutem kommen lassen und daneben daran sein, dass bei der Wiedersetzung dits Orts dasjenig, was die vorigen Erzbischof than, auch geleistet werden solle.

Was aber Oberhungern anreicht, derwegen konnen die Berathschlagung dieser Zeit füglich nit furgeben werden (sic), weil sich der Kosten darauf soweit erstreckt, dass die schlesischen 70.000 Thaler und der Lausitzer Hilfen bei weitem dahin nit erklecken, die Reichs- und andern Hilfen aber, davon in der Deputierten Antwort Meldung beschieht, nit verhanden, oder noch zur Zeit einiche Gewissheit darauf zu machen ist, Ihr Mt. Kammergefäll auch dermassen verkümmert sein, dass nit allein die konftigen, sondern auch die auf dato allbereit verfallenen Kriegsbezahlungen davon zu verrichten schwer fallen wirdet.

Und obwohl Ihr Mt. nichts liebers wär, dann dass sie der Herren Deputierten Begehren gnädigist statthuen und sich jetzo alsbald dahin erklären möchten, woher die Fürsehung dieser Oberhungerischen Granitzen beschehen sollt; dieweil aber Ihrer Mt. Sachen jetzogemeltermassen beschaffen, so wollten sie sich genädigist versehen, sie werden durch ihrer getreuen Land und Unterthanen gutherzige Hilfen solcher ihrer Kammergüter halber die Richtigkeit haben können, damit sie dergleichen Specificationes hernach thun werden mögen. Es wöllen aber Ihr Mt. nichts weniger entzwischen, inmassen bisher beschehen, an ihr auch diesfalls nichts erwinden, sondern aller Möglichkeit nach diesorts nothdürftige Fürsehung thun lassen.

Des Kruschiczen vermeinten Hilfen halben befindet sich ein Irrthumb, darinnen Ihre Mt. Bericht einzuziehen und hernach die Ständ auch diesfalls gebührlich zu bescheiden verordnet.

Was aber anlangt, dass sich die Kais. Mt. auf jetzo angestellten hungerischen Rakusch bei den Ständen in Hungern erkundigen sollten, wess sich diese Land zu ihnen den Ungern wegen der Festen Uybar zu versehen haben möchten, da begehren Ihr Mt. genädigist, die Herren Deputierten wollten sich gegen Ihrer Mt. unterthänigist in Vertrauen erklären, was sie für ein Erklärung von den Ungern gern haben wollten, damit sich Ihr Mt. um so viel eigentlicher zu entschliessen, wie die Sache an sie die Ungern zu bringen und in währendem Rakusch dieselben bei ihnen zu dirigieren wissen möchten.

Dass aber die ober- und niederlausnitznischen Ständ zu gegenwärtiger Zusammenkonft nit abgefertigt, das ist wider Ihr Mt. Willen beschehen, sondern sie die Ständ zum andern Mal von Ihr Mt. erfordert worden, aber noch bisher kein Antwort darauf erfolgt.

Was aber dieselben Landsteuern anreicht, die haben Ihr Mt. auf der lausnitzischen Ständ selbst Begehren zu Bezahlung der Schulden alldo im Land gelassen, sich aber daneben erboten, dieselben Steuern jederzeit in ander Weg auf die oberhungerischen Granitzen zu erstatten und der gemeinen Bezahlung diesfalls im wenigisten nichts entgehen zu lassen, darumben die gehorsamen Ständ Ihrer Mt. auch unterthänigist wohl vertrauen mögen.

Welches alles höchsternennte Kais. Mt. mehrwohlgedachten Herren Deputierten und Abgesandten zu gnädigisten Bescheid nit bergen wöllen, seind auch entgegen in dem, was ihnen den Ständen diesem Ihrer Mt. gnädigistem Begehren nach dabei zu thuen gebühret, nicht weniger gehorsamister Willfahrung gewärtig und ihnen den Deputierten und Abgesandten mit allen Gnaden gewogen. Actum Prag den 7. Decembris anno 81.

---

81. Další odpověď v Praze shromážděných zástupcův stavovských z království Českého a přivtělených zemí na resolucí císařskou, kteráž byla podána na první jich vyjádření v příčině placení vojsku na hranicích báňských měst v Uhřích.

V PRAZE. 1581, 9. prosince. — Opis souč. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Der Röm. Kais. Mt., ihres allergnädigisten Herrn, weiters gnädigistes Erklären und Begehren, alles die bewilligten Gränitzhilfen in Ungern betreffend, haben die Herren Deputierten der Kron Beheimb und derselben incorporierten Lande Abgesandten unterthänigist angehört und vernommen.

Und soviel den ersten Punkt der Bezahlung anreicht, weil von Ihrer Kais. Mt. gnädigist begehrt und der Nothdurft geachtet wird, dass bald wieder ein Bezahlungstag auf die Gränitzort benennt und angestellt werde, sein die Ständ der Kron Beheimb und Mährern zufrieden und gewärtig, dass Ihre Kais. Mt. jetzo einen Tag, welcher sich ein vier oder sechs Wochen erstrecke, namhaftig machen, so werden diejenigen darob sein, dass die Hilfen von den Landen ob und auf die ungrischen bergstädterischen Gränitzen von ihren Muster- und Zahlmeistern geführt und daselbsten dem Kriegsvolk ausgezählt werden. Von den Abgesandten aus Schlesien aber wird Anzeig gethan, wie dass Ihr Kais. Mt. von den Fürsten und Ständen daselbsten zwainzig Tausend Thaler in Oberhungern zu schicken neulich genädigist begehrt, und weil sie wenig Wochen zuvorn dahin in Oberungern zweiundfünzig Tausend Thaler gefertiget, so wussten die Abgesandten nicht, wie so bald ein mehrere Summa aufzubringen, da aber die zwanzig Tausend Thaler nit fortgeschickt, so wollen sie Anmahnung thuen, dass es den nägsten, wie oben von den Herren Beheimen und Märhern, also von ihnen auch beschiehe und in Oberungern die Hilfen, was immer möcht aufgebracht werden, forderlichen fortgeschickt und Ihrer Mt. den nägsten von ihren Principalen die Nothdurft deswegen auch zuschreiben werden.

Also wurde auch von den Ständen der Kron Beheimb und derselben incorporierten Landen den Muster- und Zahlmeistern mitgegeben werden, dass sie zu ihrer Ankunft Ihrer Mt. Commissarien, wie viel Geldes in Summa bringen, Bericht gethan werden, die Auszahlung des Kriegsvolks aber zu Ross und Fuss solle den Landtagsbeschlüssen nach von der Lande Muster- und Zahlmeistern Handen erfolgen.

Und demnach Ihro Kais. Mt. die Ansetzung eines Tags, wann die Hilfen auf die Granitzen sollen abgeführet werden, gehorsamists anheimbgestellt, so werden Ihre Mt. zuvorn mit dem Kriegsvolk umb den angedeuteten Nachlass genädigists handlen zu lassen wissen, allein dass solcher Nachlass dem Kriegswesen zum Besten gelange, also dass die Muster- und Zahlmeister denselben Nachlass in Handen

behalten und mit der Zahlung soviel weiter reichen und dieselbe foder dem Kriegsvolk von der Hand thun werden mögen.

Was aber der Märherischen Ständ Ausstand und Raitung betreffend ist, bitten die Abgesandten gehorsamists Ihre Mt., die geruhen deswegen die Nothdurft bei nägsten ihrem Landtage genädigist fürbringen zu lassen, so zweifeln die Gesandten nicht, die Stände die Mittel und Weg finden, dass Ihre Mt. zufrieden gehalten auch der Raitung halben guten Bescheid geben wurden.

Also wollen die Abgesandten aus Schlesien ihrer Rest halben bei den Fürsten und Ständen, die sie abgefertigt, alle nothwendige Anmahnung thun, dass soviel müglichen dieselben Ausständ fürderlichen mügen zusammenbracht und gutgethan werden, allein dass Ihre Mt. ob und bei den Executionen auch diese genädigiste Hilfe thun, damit mit der Fürsten und Stände beschlossenen Decreten und derselben Executionen fortzukummen sei. Des Herrn Markgrafen Ausstand halben werden Ihre Mt. die Fürsten und Stände der Nothdurft den nägsten gehorsambist berichten.

Die Pfandschilling im Opplischen anreichend, ist im Landtag allhier zu Prag beschlossen und von Ihrer Mt. genädigists angenommen, dass dieselben und alle andere Pfandschillinge, wie es dann ausser Opplischen sonsten beschiehet, neben den Ständen leiden, also dass es keines anderen Bescheids von Ihrer Mt. bedürfend, dann dass dieselbe, was einesmals bewilligt, wirklichen fortzustellen, beineben und Ihre Mt. dem Opplischen Hauptmann im Ernst auferlegen, die Pfandschaften zu Erlegung ihrer Rest und Ausstands zu bringen.

Der Raitungen Abschriften wollen die Ständ der Kron Beheimb und Schlesien den nächsten Ihrer Kais. Mt. zufertigen, und da sie an demselben Mangel, so geruhen Ihre Mt. für den Landtag den Ständen dasselbe genädigists zuzuschreiben, so wurde Ihrer Mt. guter Bericht und Verantwortung auf den nächstfolgenden Landtag sobald hienach erfolgen. Dass aber die Quittung der Muster- und Zahlmeister bis zu Ihrer Mt. endlichen Resolution der Raitung halben aufgehalten werden möchten, können die Deputierten und Abgesandten nicht sehen, wie die guten Leut so zu Muster- und Zahlmeistern vermocht worden, dann dieselben, sobald sie anheimbs kummen, Ihre Raitung der Lande Deputierten fürbringen, die auf nächstfolgende Landtage übernommen, quittirt und in Richtigkeit gebracht werden. Es achten aber die Herren Deputierten und verordnete Abgesandten darfür, wann Ihre Mt. also für den Landtagen die Mängel den Landen zufertigen und bei den Laudtagen darüber Rath gehalten, dass Ihrer Mt. guter Bescheid und Richtigkeit wohl desswegen erfolgen künne.

Die Richtigkeit der Granitzen halben beides auf den Bergstädten und in Oberhungern anreichend, seind die Herren Deputierten und verordnete Abgesandten mit Ihrer Kais. Mt. gnädigisten Erklärung, dass Ihre Mt. dieselbe fürderlichen wollen berathschlagen und in ein gute Ordnung befürdern und folgends den Landen fürbringen lassen, unterthänigistes zufrieden und wird diesfalls von Ihrer Mt. allein gehorsambistes gebeten, dass dieselbe neben Ihrer Kais. Mt. Kriegs- und andern Räthen auch aus den Landen Beheimben, Märhern, Schlesien und Lausnitz Personen darzu erfordern wollen, welche derwegen und des Kriegswesens auf den Bergstädten und in Oberungern kundig und erfahren sein.

Und weil zu Erhaltung solcher Granitzen, wie Ihre Mt. genädigist [wissen], die Hilfen der Kron Beheimb und deren incorporierten Landen gar nit erklecken, so ist allein unterthänigiste Erinderung und Ermahnung beschehen, dass Ihre Mt. geruhen, derselben Herrschaft in Ungern Einkummen, welche sonsten Ihre Mt. etwo mit wenig Nutz geniessen, darzu zu gebrauchen, also auch die Reichshilfen, deren man sich dann auf Ihrer Mt. künftig genädigiste Behandlung der Chur- und Fürsten des heiligen Reichs nichts minder getröstet, gedacht worden, alldieweil solches alles dem anrainenden Kriegswesen und demnach dem allgemeinen Besten gemeinet wird.

Die Befestigung Uywar und dass von Ihrer Mt. genädigist begehrt wirdet, die Herren Deputierte und verordnete Abgesandten sich erklären wollten, was sie für einen Verstand und Erklärung von den

Ständen in Ungern destwegen meineten und zu haben begehrten, ist es gleichwohl den Herren Deputierten und Abgesandten was bedenklichen, sich jetziger Zeit deswegen zu erklären, und meinen am zuträglichisten sein, dass Ihr Kais. Mt. auf nägstkünftigen ungerischen Rakisch den Ständen allen genädigist fürzubringen geruhen, wie die Stände dieser Kron und dero Land zu ihrer der Land Ungern und den anrainenden Granitzen nicht allein viel Jahr anhero und noch ansehenliche mitleidende christliche Hilfen gethan und noch thuen, sondern auch umb des Kriegswesens der Ort gemeinen Besten willen und zu Erhaltung der christlichen Gränitzen und die Erbauung der Festen Uywar sich angenummen und noch annehmben, dass sich demnach die Ständ in Ungern gutherzig und nachbarlich erklären wollten, ob ihnen dies auch angenehmb und was sich die Kron zu Beheimben und deren incorporierten Lande, deren Festung halben bei ihnen den Ständen der Kron Ungern zu ihrem Heil, Wohlfahrt und Bestem auch künftig zu versehen. Und wann Ihre Mt. auf solche oder dergleichen mehr erspriessliche Bewegnus den Ständen in Ungern dies fürbringen liessen und von denselben unterthänigist beantwortet, solches der Kron Beheimb und derselben incorporierten Landen nachmalen von Ihrer Mt. auf den Landtagen genädigist berichtet, so wurden sich alsdann und nachmalen die Stände der Kron Beheimben und der zugehörigen Landen gegen Ihrer Mt. ihres unterthänigisten Gemüts hierinnen ferner auch erklären.

Dass die lausnitzischen Hilfen im Land dort zu ihrer Schuldbezahlung zuwider der Landtagsbeschlüss abgewendet, ist den Herren Deputierten und den anderen der Kron zu Beheimben und derselben incorporierten Landen Abgesandten wohl nit wenig heschwerlich; sie wöllen aber Ihre Mt. unterthänigist gebeten haben, dieselbe dergleichen Absonderung von den Ständen in kunftig nicht gestatten, besondern, wo es mehr beschehen wollten, darob genädigist sein, dass den gemeinen Landtagsbeschlüssen nach die Hilfen dahin mögen gebracht und gewendet werden, wohin sie gemeinet und bewilligt, auch dass die ober- und niederlausnitzsche Stände zu dergleichen Zusammenkünften ferner unwegerlichen wollen Ihre Gesandten abfertigen und neben der Kron und derselben zugehörigen Lande gebührlich Mitleiden ertragen helfen. Insonderheit aber wird unterthänigist gebeten, Ihre Mt. ihnen den lausnitzischen Ständen auferlegen und befehlen wöllen, dass sie die bewilligten 1500 Thaler zum Bau Uywar, weil die Kron Beheimb und die zugehörenden Land allbereit ihre Bewilligung gut gethan, dennächsten schicken und erlegen wollen, damit kunftige Weiterung und Unvernehmen zwischen den Landen und derselben Ständen verhütet werden möge.

Dessen sich die Herren Deputierten und verordnete Abgesandten, in voriger und jetziger ihrer unterthänigsten Antwort erklären, in wes mehr und weiters aber sie sich nicht begeben mögen. Darumben Ihre Mt. unterthänigist gebeten wird, dieselbe geruhen mit solchem allem genädigist zufrieden zu sein und ihnen wiederumben zuhaus mit Gnaden zu erlauben. Actum Prag den neunten December des einundachtzigisten Jahrs.

---

82. *Instrukcí daná komisařům ustanoveným k visitací komory české.*

V PRAZE. 1581, 10. prosince. — Opis souč. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Instruction auf N. und N., was sie sammentlich oder gesondert in etlich hernach gesetzten Punkten und Articulen und sonst erheischender unserer und des Wesens Nothdurft nach bei unserer Kammer in Behmen handlen und verrichten sollen.

Und erstlich sollen gedachte unsere Commissari gehorsam bericht sein, dass sich bei unserer Kammer in Behmen und derselben untergebenen Officiis ein Zeit her allerlei Beschwer und Unordnungen erhalten, dessen wir dann die Zeit her unsers jetzigen Hieseins zu sonderer Ungelegenheit und

Nachtel in mehr Weg selbst empfinden müssen, dass sich auch die gegenwärtigen unsere behmische Kammerräth bei uns und unserer Hofkammer zum öftermal sowohl mündlich als schriftlich zum heftigisten beschweret und angeben, dass ihnen das hochbeladene Kammerwesen bei denen unerkleklichen Gefällen und dem von Tag zu Tag wachsenden Schuldenlast ohne unsere mehrere Hilf länger nit zu erhalten vermöchten, daher wir nun zu gegenwärtiger Verordnung verursacht worden, auch ihr der Kammer, sich mit Fertigung nothdürftiger verlässlicher Auszüg und Bericht gefasst zu machen, gnädigist auferlegt und daneben zu mehrmalen befohlen, erstlich die Provisiones, Pensiones, Gnaden und dergleichen Ausgaben, so ohne Nachtel wohl Anstand leiden können, bis zu besserer Gelegenheit einzustellen, endlich alle und jede Gefäll, wie die Namen haben und sich hinfüro verfallen werden, allenthalben mit Fleiss zusammen zu halten und ausser verbürgten Schulden und Interesse, soviel derer durch sie die Kammer verrichtet werden, sonst durchaus weder wenig noch viel darvon zu verwenden oder auszugeben, sonder unserer weitern Verordnung darinnen zu erwarten. Darauf sollen sich nun gedachte unsere Commissari eines förderlichen Tags vergleichen, dahin auf unser böhmische Kammer sich verfügen und neben Überantwortung beiliegendes an unsere Kammerräth daselbst gefertigten gehorsamen Schreibens, davon unseren Commissarien um Nachrichtung willen Abschrift übergeben würdet, sie die Räthe der fürgelaufenen Handlung erinnern und für allen Dingen Bericht begehren, ob und wie solcher unserer Verordnung, sonderlich aber mit Aufbehaltung der einkommenen Gefäll gelebt und was allenthalben bei einem und dem andern Amt vor Geld verhanden sei, oder im Fall derselben etwan zuwider gehandelt worden sein möcht, des wir uns doch nit versehen wollen, aus was Ursachen dasselbe erfolgt sei, und im Fall der Mängel an den Amtleuten und ihrem Ungehorsam erwinden, sollen sie dieselben erfordern, sie nothdürftig darüber vernehmen, uns auch alsdann mit Rath und Gutachten berichten, mit was Straf gegen ihnen verfahren werden möge, das verhandene Geld aber zu Bezahlung etwan einer gnöthigen, unwartenden, verbürgten Schuld oder an andere Ort, wo sie es zu Erhaltung unsers Kredits am nöthigisten erachten werden, gebrauchen.

Nach diesem sollen sie die Commissari von der Kammer gründlichen Bericht und Auszug, darauf sich eigentlich zu verlassen, begehren, wie dieser Zeit das Wesen mit Einkommen und entgegen ordinari und extraordinari Ausgaben, Verweisungen an Hauptgut und Interesse, item mit der Amtleut Raitung und Rest, auch mit den Ausständen der Landsbewilligungen an Steuer, Biergeld und andern Gefällen beschaffen, durch was thunliche und mügliche Weg dem Wesen, wo nit gar, unter einst doch successive zu helfen, mittlerweil aber, bis durch Verleihung des Allmächtigen andere erspriessliche Mittel zu erlangen, aufzuhalten, wie auch die genöthigisten Hauptpunkten nach einander und also das Werk mit Ordnung, doch zum schleunigisten vorzunehmen und abzuhandeln sein möchte. Insonderheit aber sollen sie die Commissari zu wissen begehren, wie auf dato der ganze Schuldenlast bei diesem Wesen beschaffen, was für Hauptsummen verbürgt und unverbürgt allda verhanden, woher dieselben anfänglich kommen oder ihren Ursprung haben und wie sie von Zeit zu Zeit gewachsen, wie viel auch derselben auf dato aufgekündet, wann ein und die ander verfallen, ob sie alle verbürgt und mit ein und der andern Partei allbereit um Stillstand gehandlet, was für Hoffnung dabei verhanden oder zu Verhütung darauf beruhenden Nachtels sonsten zu thun sein werde.

Item was auf dato für Interesse und von was Summen oder Zeit zu bezahlen ausstehen, ob nit vielleicht zu eines und des andern Contentierung, auch Pflanzung und Erhaltung der Kammer Credits neue Anlehen zu erlangen.

Wie es diese Zeit um alle und jede zum Kammerwesen gehörige Gefäll und Einkommen beschaffen, ob und wem, auch wie weit und auf was Befehl dieselben verwiesen seind.

Item ob alle Gefäll, wie es die Instructiones vermögen, aus den Unterämtern vollkommlich und ohne Abgang in das Rent- als General-Einnehmeramt geantwortet, oder ob sondere Ausgaben oder

etwo auch Fürlehen bei denselben andern Ämtern durch die Kammerräth und den Rentmeister angeschafft, die etwan alsbald in Raitung für Ausgab gesetzt und vielleicht erst über ein Zeit hernach von den Einnehmern in Empfang genommen werden sein möchten; dann mit was Amtleuten alle Ämter und jedes besonder versehen und ob dieselben samment und sonderlich verbürgt sein. Ob auch ein jeder ein sondere Instruction hab, wie er derselben gelebe und sonsten mit Verstand und Erfahrenheit zum Dienst qualificiert seie. Wie anch ein jeder Amtmann vom wenigisten an bis zum meisten die Ordnung der Amtstruhen mit ordentlicher Einlegung und Wiederausgab der Gefäll mit zwei unterschiedlichen Schlössern und Schlösslen, darunter einen der Amtmann, den andern der Gegenschreiber habe und keiner ohne den andern nichts handle, bishero gehalten, ob auch die Gegenschreiber mit täglich ordentlicher und unverdächtlicher Gegenhandlung und nit Nachschreibung der Raitungen und anderer Amtssachen ihren Dienst treu und gebührlich abwarten, und im Fall eines und das ander nit beschehen, an weme es erwunden und aus was Ursachen es bis hero nachgesehen und nit gebührlicher Ernst und Änderung dabei gebraucht worden. Also sollen auch sie die Commissari Bericht begehren, von was Zeit ein jeder Amtmann, sonderlich aber die, so die meisten Gefäll einzunehmen, als Rentmeister, Salz- und Zollamtleut, Raitung gethan, was ein jeder in Rest, an baaren Geld, Schulden und in den Mängeln verblieben, wie die Gutmachung beschehen, welche auch mit Raitbriefen versehen oder nit, und im Fall befunden, dass einer oder der ander Amtmann mit Erlegung seiner Raitung säumig erscheinen oder dass diejenigen, so durch die Amtleut allbereit erlegt, nit aufgenommen oder sonst bis zu End beschlossen wären worden, woran solches alles erwunden seie.

Item weil bei nächst gehaltener Reformation desselben Kammerwesens über der Amtleut daselbst befundene Rest andere Auszüg gefertiget, auch seither durch unser Hofkammer in unterschiedlicher Posten Erledigung und weitere nothdurftige Ordnung gethan, insonderheit aber der Kammer auferlegt worden, dieselben Restanten mit Ernst und unverschonet einer oder der andern Person einzufordern, was bisher darauf erfolgt und an denselben einkommen oder noch ausstehet, wie bald dieselben zu erlangen, und im Fall sie seither etwan unrichtig oder ungewiss worden, wer dessen Schuld trage, und wo wir uns dessen Schadens mit Billigkeit zu erholen haben werden.

Wann nun solcher Vortrag und die Befragung der sonderbaren hievor erzählten Articul beschehen, so sollen gedachte unsere Commissarien ihr der Kammer Bericht und Antwort alles Fleiss anhören und darauf nach Gelegenheit derselben ihrer beiwohnenden Discretion nach zur Berathschlagung greifen und ferrer das dabei thun und befördern, was sie unsers und des Wesens Nutz und Nothdurft nach befinden werden.

Und nachdem bishero aus unordentlicher Disposition der Gefäll nit allein allerlei Eingriff in die zu unseren Hofwesen und eigenen Unterhalt deputierte Gefäll zu sonderer unserer Ungelegenheit, sondern auch und fürnemlich das verursachet worden, dass gemeiniglich, wann die Termin der verbürgten Schulden und Interesse herzukommen, die Gefäll zuvorn auf andere Ausgaben, die doch ohne Nachtel wohl Anstand erleiden hätten mögen, allbereit verwendet und verwiesen gewest, daraus dann bei den Gläubigern Ungeduld, beschwerliche Nachred und Aufkündung der Hauptsummen, ja auch wohl Steckung und Einziehung der Bürgen und beschwerliche Schäden, welche die Hauptsummen gemehret, die Leut zu ferreren Stillstand oder andern annehmlichen Handlungen auf neue Anlehen abscheu gemacht und also neben Verlierung des Credits auch Schimpf und Schaden erfolgt, dass dann auch dem Wesen besorglich nit ein schlechten Stoss geben, so wollen wir, dass es hinfüro bei ermelter unserer behmischen Kammer und derselben untergebenen Rentamt folgendermassen gehalten werden solle: Nämlich, dass sich die Amtleut, Einnehmer und andere Personen, so was ins Rentamt auszulegen haben, vor allen Dingen bei unserem behmischen Kammerpräsidenten oder in Abwesen bei deme, so seine Stelle verwalten wird, ansagen, von ihme eine Zettel an den Rentmeister

empfangen, auf welcher er Rentmeister das Geld und sonst gar nit anzunehmen und darumben zu quittieren, auch dieselbe Zettel mit Specificierung der Münzsorten zu Probierung seines Empfangs in Raitung vorzubringen schuldig sein solle. Gleichergestalt soll es auch mit den Ausgaben gehalten und jederzeit von ihm Präsidenten, inmassen wir es an andern Orten auch angeordnet haben, unter seinem Handzeichen ein Geschäftel gefertiget und ausser desselben durch ihne Rentmeister weder Besoldungen, Provisiones, Zehrung noch anders, wie es Namen haben möge, und also weder wenig noch viel auszählt werden. So oft alsdann ein Quartal umkommet, so sollen ihme Rentmeistern über diejenige Ausgaben, so der Certificationen bedürfen, dieselben mit Einführung der Zeit und Summa dem bishero allda gehaltnen Brauch nach gefertiget und gegen Fürbringung und Cassierung der Geschäftel durch ihne Präsidenten am ersten und folgends von einem Kammerrath und Secretari neben ihme, wie es die Instructionen vermögen, unterschriebener zugestellt werden, dardurch dann verhoffentlich nit allein alle Contrabanda und unnöthige Dilapidierung der Gefäll zu verhüten, sondern auch unsern Präsidenten als Directoren, fürnehmlich wann er über seine gefertigte Anschaffzettel der Einkommen und Ausgaben halben sondere ordentliche Verzeichnissen halten, ein gewisse Nachrichtung sein wirdet, was jederzeit im Amt vor Geld verhanden und wie nach Gelegenheit desselben die bevorstehenden Ausgaben darauf anzuordnen sein mögen.

Entgegen sollen unsere Commissari daran sein und mit Fleiss verordnen, auch alle Instructiones darauf richten, dass kein einige Ausgab, ausser der Amtleut Besoldungen, die in demselben Amt dienen, in kein Amt oder Einkommen weder in ordinari noch extraordinari Ausgaben geschafft, sondern hinfüro alle und jede Gefäll allein ins Rent- als Generalamt ohne Abgang eingeantwortet und dieselben weder durch Verweisungen, noch sonst anderstwohin verwendet, sondern alle und jede Ausgaben, ungeachtet seines habenden Kammerstaats allein durch ihne Rentmeister ietzo erwähnter Ordnung nach gethan werden, damit die Nutzungen, Gefäll und Einkommen in einem Empfang und Ausgab bleiben, wie auch jederzeit, wanns vonnöthen, derowegen um so viel vollkommern Bericht und Auszug aus dem Rentamt zu erlangen haben mögen. Und obgleich etwan einem Amtmann neben seiner Besoldung nach Gelegenheit Provision, Pension, Gnad oder andere Gaben bishero bewilliget wären, oder noch von uns bewilliget wurden, so soll doch die Kammer verhüten und endlich daran sein, dass dieselben nit auf ihre der Amtleut habende Gefäll, sondern alle durchaus gleichfalls auf das Rentamt verwiesen und daselbsther der Ordnung nach bezahlt werden. Ob auch etwan auf denselben Ämtern Verweisungen um Anlehen oder verbürgte Schulden liegen, die ausser der Parteien Wissen und Zulassen füglich nit zu transferiren sein möchten, so sollen demnach unsere Commissarien, soviel die Zeit und Gelegenheit leiden wirdet, vor sich selbst mit denselben Parteien (doch allein diejenigen, so verbürgte Schulden haben, zu verstehen) Handlung pflegen oder dasselbe der behmischen Kammer zu verrichten auflegen, ob es vielleicht bei einen und den andern mit guten Willen zu erhalten sein möchte; wo nicht, so mag es gleichwohl im alten Stand verbleiben. Die andern unverbürgten Schulden und Verweisungen aber, wie die Namen haben mögen, sollen ohne Mittel vorbemeltermassen auf das Rentamt verwiesen und umgelegt, dergleichen extraordinari Verweisungen aber auf die Unterämter gänzlich verhütet und abgestellt und anderstwohin nit, als wie gemelt, aufs Rentamt gelegt werden, inmassen wir dann unserer behmischen Kammer dasselbe hievorn gleichsfalls also auferlegen. Es sollen auch unsere Commissari alsbald von der Buchhalterei eine Verzeichnis erfordern, welcher Amtleut Raitungen noch bishero nit erlegt oder aufgenommen, was auch an den allbereit übernommenen noch fur unerledigte Mängel und Rest verhanden und alsdann nach Gelegenheit desselben darob sein, damit dieselben Amtleut mit solchen ausständigen Raitungen oder derselben gewissen Auszügen und Verantwortung der Mängel erfordert und mit Ernst dahin gehalten werden, dass sie solche Raitungen und Mängel endlich an ein Ort bringen. Da auch unsere Commissari genugsame Ursach finden, ein oder den andern Amtmann

um seiner üblen Verhaltnis willen seines Diensts zu entsetzen, sollen sie dasselbe auch und die Wiedersetzung mittlerweil mit andern tauglichen Personen bis auf unsere gnädigiste Ratification zu thun Macht haben. Es sollen auch unsere Commissarien mit der Kammer und Buchhalterei rathschlagen und das Mittel erfinden, wodurch den allbereit eingelegten Raitungen fürderlich in einer gewissen Zeit in ein Ort gebracht und zu Übernehmung der nachgehenden um soviel mehr Gelegenheit gemacht werde. Die Richtigmachung der alten Restanten Auszüg und Einbringung derselben Ausständ sollen unsere Commissari mit allem Ernst treiben, auch soviel ihnen möglich dieselben, wo nit alle, doch die fürnehmsten in Richtigkeit bringen helfen, auch bei ihr der Kammer daran zu sein, hinfüro die ernstliche und fleissige Vorsehung zu thun, damit das Restmachen endlich verhütet werde, angesehen, dass es nun dahin kommen, wann man dergleichen Gefäll nit stracks zu verfallenen Terminen einbringt, sondern zu einem Rest gedeihen und anstehen lasst, dass man nit mehr zur Bezahlung geneigt ist, sonderlich wo man zu Verschonung der Leut kein ernstliche Execution gebraucht, darzu dann auch nit wenig Ursach gibt, dass man dergleichen restierende Parteien zu Nachlass verschieben und befördern oder je sonsten darzu rathen, sich auch keines gebührlichen Ernsts gegen ihnen gebrauchen thut, entzwischen aber die Parteien verderben und absterben, dass letzlich der mehrere Theil unangesehen aller zuvor darbei gebrauchten Mühe und Arbeit gar verloren wird, wie dann dasselbe durch ordentliche Übernehmung der Raitungen und dass dieselben allweg das nachgehend Jahr endlich und gewisslich übernommen und darüber gar nit angestellt werden, wohl zu verhüten sein wirdet.

Wann nun mehrgedachte unsere Commissari mit dieser obbeschriebenen Verrichtung allerdings fertig sein werden, so sollen sie von der Kammer lauter vernehmen, auch vor sich selbsten in währunder Commission Erkundigung halten, wie die Kanzlei und Buchhalterei mit tauglichen Leuten ersetzt oder was für Mängel darbei verhanden, desgleichen wie die Registraturen und Expeditiones eines und des andern Orts, dabei sich ein Zeit her allerlei Abgäng und Unrichtigkeiten gezeigt haben, bestellet und versehen werden, dabei dann unsere Commissari alles Fleiss entweder selbsten nachsehen oder dasselb ehe zum Beschluss der Commission durch andere vertraute Personen verrichten lassen sollen, ob uns bei solcher Registratur nit etwa zu Nachtel gehauset oder vielleicht in derselben was, so uns zu Nutz und Bestem gelangen, auszusuchen sein möchte. Es sollen auch gedachte unsere Commissari daneben die Kammerkanzlei, auch Buchhalterei und Rentmeisteramts Instructiones vor sich nehmen und von einem und dem andern Articul Bericht einziehen, wie demselben bishero gelebet, ob sie allerdings also ins Werk gesetzt und bishero gehalten worden, und im Fall es nit beschehen, was vor Ursachen der Verhinderung gewesen, wasmassen auch dieselbe Instructiones nach Gestalt der jetzig schwebenden Läuf und Zeiten zu bessern oder zu verändern sein möchten.

Nachdem auch von ihr der Kammer auf vorgehend unser Vermahnen Bericht erfolgt, so mit B. signirt hiebeiliegt, was dem Wesen zu Hilf vor neue und mehrer Einkommen zu machen oder auszusuchen, so sollen sich unsere Commissari mit Fleiss darinnen ersehen, im Fall der Noth die Kammer weiters darüber vernehmen und dasjenig, was sich dabei ohne Bedenken thun lässt, ins Werk richten oder uns der Sachen Gelegenheit zu weiteren unsern gnädigisten Entschluss wiederumben gehorsamlich erinnern.

Also sollen auch sie die Commissari bedacht sein, wie bei einem und den andern Amt an Besoldung und Unterhalt unnöthiger Diener und Amtleut Ersparung oder sonsten unser Nutz und Bestes anzurichten sein möcht, und uns desselben gleichfalls in Gehorsam erinnern.

Es kommt auch vor, dass uns allein mit dem Brennholz, so zu unserem Prager Schloss sonderlich in unserm Hiesein nothwendig gebraucht wird, ein bessere Ordnung angerichtet und jährlich was ansehliches ersparet werden könnte, darüber nun unsere Commissari unsern jetzigen Bauschreiber allhier nothdürftig vernehmen, die Sache alsdann mit der Kammer berathschlagen, und was mit unseren Nutzen beschehen kann, ins künftige ins Werk richten sollen.

Vielgemelte unsere Commissarien sollen sich auch alles Fleiss erkundigen, wie es mit dem Lehen und derselben Diensten in Böhmen und Lausnitz, sowohl auch der freien Bauern halben beschaffen, was für Unordnung und Unrichtigkeiten dabei schweben, wie dieselben abzustellen und in ein bessere Ordnung zu richten, was auch für dergleichen Lehen aufm Fall stehen und in was Inhabung und Werth sie sein, wie es auch mit denselben Lehensregistraturen gehalten wirdet.

Insonderheit aber sollen sie mit ermelter unserer Kammer an unser statt die endliche Verordnung und Versehung thun, weil wir anjetzo mit Reformirung des Bergwesens und was deme allenthalben anhanget, im Werk sind, dass sie nit allein zu allen vorfallenden Nothdurften alle gute Befürderung dabei thun, sondern auch ob deme, was dabei uns zum Besten angestellt und verordnet wird, an unser Statt festiglich handhaben und durchaus darwider nichts verstatten, noch auch selbsten thun. Es sollen sich auch unsere Commissari erkundigen und Fleiss haben, wie etwan erfahrne und bergwerksverständige Personen zur Hand gebraucht und wo nicht anderer Gestalt, doch ehe bei der Buchhalterei mit Dienst unterhalten werden, die man jederzeit an der Hand und in allen vorfallenden Bergsachen nutzlich zu gebrauchen haben möge.

Beschliesslich nachdeme nit alles in diese Instruction gesetzt mögen werden, was sonst unserm Kammerwesen zu Gutem zu handlen vorfallen möchte, so sollen vielgemelte unsere Commissari insgemein alles das fürnehmen, betrachten und handlen, was sie uns und dem Wesen vor nutzlich und thunlich befinden werden, dann unser Ferdinand Hoffman befelcht, die andern seine Mitcommissari desjenigen, was über vorerwähnte Punkten und Articul noch mehrers vorzunehmen und zu verrichten vonnöthen, zu erinnern, dass dann auch mit gemeinem Rath ins Werk gesetzt, uns folgends ihre Ausrichtung entweder in unterschiedlichen Schreiben oder mit einer Generalrelation, wie es sie vors best und richtigiste ansehen wird, zu Handen unserer Hofkammer gehorsamlich berichtet werden solle. Und weilen wir auch unserer Hofkammerräthe in die Länge nicht werden entrathen können, also dass sie vielleicht vor endlicher Verrichtung dieser Commission verreisen möchten, so sollen unsere Commissari die Sach dahin richten, damit dasjenige, was zu diesemmal nit vollkommlich zu verrichten, hernach allgemach von Punkt zu Punkten mit guter Gelegenheit nach und nach expediert und zu Nachtel unsers Kammerwesens nichts dahinten gelassen werde. Wie dann unser gnädigistes Vertrauen zu jeden stehet, in Gnaden wieder gegen ihnen samment- und sonderlich zu erkennen und zu bedenken. Es beschieht auch hieran unser gnädigister Will und Meinung. Geben Prag den 10. Decembris. 1581.

---

83. *Resoluce císařská na druhou odpověď zástupcův stavovských z království Českého a přivtělených zemí v příčině placení vojsku na hranicích báňských měst a Uhřích.*

V PRAZE. 1581, 10. prosince. — Konc. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Die Röm. Kais. Mt., unser allergnädigister Herr, haben der Kron Behemben und derselben incorporierten Land Deputierten und verordneten Abgesandten anderwärts übergebene Antwort, in Sachen das ungarische Kriegswesen betreffend, nach längs mit Gnaden angehört.

Und stellen Ihre Mt. gnädigist in keinen Zweifel, sie die Herren und Gesandten werden sich aus Ihrer Mt. ersten Fürbringen und sonst gehorsamblich erindern, dass die Herren Fürsten und Ständ in Schlesien auf denen bergstädterischen Gränitzen, so sie zuvor, ehe sie sich mit ihrer Bewilligung auf Oberungern gewendet, in ihrer Bezahlung gehabt, erstlich der Kais. Mt. an ihren dahin gethanen Lehengeldern bis in 43.000 fl. und dann noch darüber dem Kriegsvolk auf denselben Granitzen seither bis zu Ausgang des 80isten Jahrs an ihrem Vordienen auch bis in 26.811 fl. schuldig vorblieben, das dann, wie die Herren Deputierten gehorsam zu erachten, aus der Kron Beheimben und der incorpo-

rierten Land Bewilligungen in allweg zahlt werden muss. Und sich aber die Herren Deputierten und Gesandten in ihrer Antwort so weit nit erklären, ob dieselb Bezahlung beides, der Lehengelder und der Kriegsleut ausständigen Verdienens, durch die schlesischen Ständ aus ihren 79 und 80jährigen Bewilligungen beschehen solle, oder aber ob die behmischen und märherischen Ständ dasselb aus ihren Hilfen erstatten und daneben auch die Bezahlung, vom 81. Jahr an zu raiten, hinfüro Ihrer Mt. gnädigsten Begehren nach auf den bergstädterischen Granitzen durchaus, soweit die Gefäll reichen thuen, lassen wöllen, wie es dann zu Erhaltung, Gleichheit und Verhütung Missverstands zwischen den Kriegsleuten anders nit wohl sein kann, so sei Ihrer Mt. genädigistes Begehren, wohlgedachte Herren Deputierten und verordnete Abgesandten wollten sich dieses Punkts halben zuvor ausdrücklich gegen Ihrer Mt. erklären, alsdann wollen Ihre Mt. sie in den übrigen Artikeln auch genädigist bescheiden. Das sei also höchsternannter Kais. Mt. gnädiger gefälliger Willen und Meinung. Actum Prag den 10. Decembris anno 81.

---

84. Rozhodnutí císařské na vyjádření zástupcův stavovských zemí koruny České o placení vojsku na hranicích Horno-Uherských.

V PRAZE. 1581, 11. prosince. — Opis souč. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Die Röm. Kais. Mt., unser allergnädigister Herr, lassen der Kron Beheimben und derselben incorporierten Landen deputierten Abgesandten auf ihre anderwärts gegebne Antwort in nachfolgenden Artikeln zu gnädigistem Bescheid vermelden.

Es vermerketen Ihre Mt. zu sondern Gnaden, dass sich die Herren Deputierten mit dem ehisten wiederumben einer Bezahlung auf den hungerischen Granitzen gehorsamblich bewilligt und wollen sich Ihre Mt., soviel müglich und es die Handlung mit dem Kriegsvolk wegen des Nachlass leiden wird wöllen, eines fürderlichen Tag darzue entschliessen und denselben den Landen zeitlich zu wissen machen, sich auch gnädigist versehen, die Herren Fürsten und Ständ in Schlesien werden sich diesfalls den andern Landen gleichmässig verhalten, angesehen, dass sie aber die 20.000 Thaler, so sie anjetzo in Oberhungern zu schicken bewilligt, an den vergangnen zweien Jahrsbewilligungen noch ein starken Rest hinterstellig verblieben, der Termin Bartholomei auch allbereit für längs verstrichen ist, sie also zu Aufbringung des Gelds noch geraume Zeit und Gelegenheit haben. Und begehren Ihre Mt. insonderheit gnädigist, die schlesischen Abgesandten wollten bei ihren Principalen die Sach dahin richten, im Fall die jüngst bewilligten 20.000 Thaler Ihrer Mt. Zuversicht zuwider je noch nit hinabgeschickt wären, dass dasselb nochmals unsaumblich bescheh; entzwischen aber die Ausständ durch Mittel der Execution nit weniger mit Ernst getrieben und erlangt werden, dabei dann Ihre Mt. vorigem ihrem Erbieten nach auf ihr Anhalten ihres Theils auch nichts wöllen erwinden lassen.

So lassen Ihre Mt. ihr auch gnädigist gefallen, dass der Lande Muster- und Zahlmeister, nachdem sie sich zu ihrer Ankunft bei Ihrer Mt. angemeldet und des mitgebrachten Gelds halben Bericht gethan haben, die Zahlung dem Kriegsvolk voriger Ihrer Mt. gnädigistem Begehren nach an denen Orten, wie es die Landtag vermögen und so weit es reicht, aus ihren selbst Handen thuen.

Wiewohl sich auch die Kais. Mt. gnädigst versehen, es sollt Ihrer Mt. das Fürlehen der 43.000 von denen bergstädterischen Gränitzen, so die schlesisch Ständ Anfangs in ihrer Bezahlung gehabt, wie billich von der Lande hinterstelligen Steuergeld der jüngst verflossenen zweien Jahrsbewilligungen wiederumben alsbald zu erstatten bewilligt worden sein; dieweil es aber auf künftige Landtäg zu ersuchen verschoben wirdet, so müssen es Ihre Kais. Mt. auch allergnädigist dabei verbleiben lassen.

Es wöllen sich aber Ihre Mt. gnädigist versehen, es werd nichts weniger hinfurder von dem behemischen und marherischen Geld auf allen bergstädterischen Granitzen zugleich und ohne Unter-

scheid, so weit sichs erstreckt, den Landtagsbeschlüssen gemäss, wie es dann billich und in allbeg nothig ist, bezahlt und dabei kein Unterscheid braucht werden.

Was dann die märherischen Ausständ und erstlich die 20.058 fl. Lehen anreicht, derer können Ihre Mt. länger gar nit entrathen, versehen sich auch gnädigist, es werden die gehorsamben Ständ in Betrachtung aller Umbständ Ihre Mt. zu dero sondern Ungelegenheit keinen längern Verzug zumuthen oder uber das, was bisher beschehen, noch weiter damit aufhalten, sondern furderliche Zahlung thuen lassen und sich der Raitung halben, wie billich, den andern Landen gemäss auch gehorsamblich verhalten.

In des Markgraf Georg Friedrichs Sachen wöllen die Kais. Mt. der schlesischen Fürsten und Ständ nothdurftigs Berichts gewärtig sein, sich auch auf der Gesandten Begehren der Opplischen Pfandschillingssteuer halben ehestes mit Gnaden entschliessen und den Ständen Bescheid zukummen lassen.

Der Raitungen wöllen Ihre Mt. auf der Herren Deputierten und verordneten Abgesandten gehorsambists Erbieten ehestes gewärtig sein, sich auch nachmals gnädigist vorsehen, sie werden der Zahlmeister Quittung bis nach Ihrer Mt. erfolgtem Bescheid und gebührlicher Richtigkeit aufzuhalten kein Bedenken haben, damit nit etwo im Fall befundener Rest oder Mängel Ihre Mt. sowohl als die Ständ derselben nach beschehener Quittung in Gefahr und Weitläufigkeit gesetzt werden dörften. Insonderheit aber wollten die marherischen Gesandten die Sach dieses Artikels halben bei ihren Herren Principalen dahin richten, damit es mit derselben Landszahlmeistern auch also gehalten und dieselben vor uberschickter Raitung und Ihrer Mt. erlangten Bescheid der Quittung halben gleichfalls zu Geduld vermahnt werden, dass auch der Ujbarischen Bauraitungen halben den Zahlmeistern kein Raitbrief erfolge, ehe und zuvor Ihre Mt. solche Bauraitung ersehen haben werden.

Es wöllen auch Ihre Mt. die gnädigste Verordnung thuen, dass die gehorsamben Ständ eines und des andern Lands, sobald nur dieselben Raitungen aus allen Landen zusamben kumben, soviel müglich mit dem Bescheid nit lang aufgehalten werden sollen.

Wegen der fürgeschlagnen Hauptberathschlagung des bergstädterischen und oberhungerischen Kriegswesens halben lassens Ihre Mt. bei jungstem Bescheid mit Gnaden verbleiben.

So wöllen sie auch der Herren Deputierten und Gesandten gehorsambists Begehren wegen der Festung Uywar den Ständen in Ungern auf dem bevorstehenden Rakusch mit bester Befürderung fürzubringen nit unterlassen, und daneben daran sein, dass sich die Ständ in Oberlausitz hinfüro dergleichen Zusambenkunft nit äussern, auch dieselben Steuern, sowohl die 1.500 Thaler Uybarischs Baugeld der Bewilligung gemäss an gehörige Ort gereicht werden sollen.

Welchs Ihre Mt. mehrwohlgedachten Herren Deputierten und verordneten Abgesandten zu schliesslichem Bescheid genädiger Meinung nit bergen wöllen, und seind ihnen mit allen Gnaden wohlgewogen. Actum Prag den 11. Decembris anno 81.

---

85. Rudolf II. Jaroslavovi Bořitovi z Martinic a Hertv. Zejdlicovi z Šenfeldu, aby některé lidi poddané v Podsedicích, od děkanství sv. Štěpána v Litoměřicích Janovi z Vřesovic postoupené, za kteréž povinný plat děkanu dávati a ve dvou letech jiné poddané postoupiti má, do desk zemských vepsati dali.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1581, 11. prosince. — Kvat. fial. rel. 1575—82, č. 46. f. P. 23, v král. česk. arch. zemském.

Rudolf Druhý oc. Urozený a statečný, věrní naši milí! Věděti vám milostivě dáváme, že jsme na poníženú žádost slovutného Jana z Vřesovic na Podsedicích, věrného našeho milého, a že jest na milostivú žádost naši Martina Vicena, líkaře, z člověčenství propustil, jemu vrchnost a dědictví na Šimonovi Voldovi a Řehořovi, jinak Říhovi, kteříž oba na jednom gruntu sedí, a též na Pavlovi Haustovi ve vsi Podsedicích, kteříž prvé k děkanství svatého Štěpána v Litoměřicích náleželi, dáti ráčili;

však na ten spůsob, že on Jan z Vřesovic s dědici a budoucími svými povinen bude nynějšímu děkanu kostela svatého Štěpána v Litoměřicích i budoucím jeho ten plat, který jsou nadepsaní lidé k jmenovanému děkanství platili a dávali, platiti a dávati, a od datum listu tohoto ve dvou letech pořád zběhlých jiné dva člověky tak blízko od Litoměřic i s tolika platu a jiných povinností koupiti, a nynějšímu děkanu neb budoucím jeho do desk zemských vložiti. Jestliže by pak takového platu výš dotčenému děkanovi aneb budoucím jeho časně nedal a nespravil, aneb tak možných a hodných lidí ve dvou letech od datum této relací naší nekoupil a dckami zemskými nepostoupil, tehdy moc má i s potomky svými v takové dva člověky ve vsi Podsedicích komorníkem od desk zemských zase se uvázati, kterýž jemu neb jim bez odpornosti vydán býti má. S touto při tom další vejminkou, jestliže by on Jan z Vřesovic jiné hodné lidi v tom čase jemu děkanu Litoměřickému ukázal a postoupil, kteříž by tak mnoho platu peněžitého platili, a k tomu kdyby mu plat obilnej, což ho ti lidé nyní platí, na statku svém nezávadném dskami zemskými, že mu každého roku vydáván bude, zjistil, a on děkan, že by je snad za nehodné bejti pokládal, to při našem rozvážení státi má, hodníli či nehodní ti lidé k témuž děkanství přivlastněni jsou; a našloli by se, že nehodní jsou, tehdy jiné spůsobiti a jim postoupiti byl by povinen, jakž jest se pak, že tomu obvyknouti chce, týž Jan z Vřesovic reversem svým zavázal a zapsal. Protož vám milostivě poroučeti ráčíme, abyste relatorové ɔc, aby dotčení dva člověci [sic] v Podsedicích ɔc. Dán na hradě našem Pražském v pondělí po památce početí blahoslavené panny Marie léta ɔc osmdesátého prvního.

---

86. Zástupcové stavův z království Českého a přivtělených zemí prohlašují císaři, že nemají žádné plné moci, aby dřívějším usnešením sněmovním v příčině pomocí peněžitých na placení vojska na hranicích báňských měst a Horních Uher jiného výkladu dáti mohli, i odkazují vyřízení takové na budoucí sněm.

V PRAZE. 1581, 11. prosince. — Opis souč. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Auf der Röm. Kais. Mt., unseres allergnädigisten Herrn, ferners gnädigists Begehren, sollen der Kron zu Beheimb und derselben incorporierten Land deputierte Herren und Abgesandten Ihrer Kais. Mt. gehorsamist nicht verhalten, wie dass sich die Abgesandten der Fürsten und Stände in Schlesien zurück und gehorsamst wohl zu erindern wissen, dass die anno 79iste bewilligte unterthänigiste Steuer und Hilfen Anfangs eine und die andere Bezahlung auf die bergstädterischen Granitzen neben der Herren Behmen und Mähren Bewilligungen gewendet, nachdem aber Ihre Kais. Mt. den 2. Mai anno 81 in dem gehaltenen Fürstentag daselbst, sowohl auch zuvorn die schlesischen Hilfen in Oberungern mit allerlei hiezu bewegenden Ursachen zu wenden und zu schicken genädigist begehret, so sei Ihrer Mt. zu genädigistem Gefallen ausdrücklichen die von den vorstrichenen Terminen gefallene Hilfen in Oberungern zu übersenden unterthänigists bewilligt worden.

Welchs nicht alleine von Ihrer Kais. Mt. allergnädigist angenommen, sondern auch auf derselben weiters genädigists Verordnen die Bezahlung in Oberungern geschickt worden, wie solchs zu Ende sub litera A der Extract aus obgedachtem Fürstentag mit mehrem ausweiset, die behmischen und mährischen Hilfen aber in und auf die bergstädterischen Granitzen, so weit dieselben gereichen und erklecken mögen, gewendet worden.

Wann dann solche Veränderung von Ihrer Kais. Mt. herfliessen und was von den schlesischen Ständen zu den bergstädterischen Gränitzen zuvorn und hinnach hätte ausgezählt werden mögen, auf Ihrer Kais. Mt. genädigists Begehren, Belieben und Gefallen in Oberungern geschickt, dahin es sonsten nicht kommen wär, sondern dieselbe Bezahlung von Ihrer Mt. hätten übertragen werden müssen, also dass Ihrer Mt. diesfalls wegen der obangedeuteten bewilligten Hilfen und derselben Bezahlung gar nichts

abgehet, Ihre Kais. Mt. auch hierzu die Ober- und Niederlausnitzschen Hilfen in Handen behalten, dadurch solcher Abgang auch zu ersetzen sein möchte: so bitten die Herren Deputierten der Kron Beheimb und der andern incorporierten Länder Abgesandten Ihre Mt., sie im Fall genädigist entschuldiget zu halten, und da Ihre Kais. Mt. diesfalls oder sonsten was weiters bei einem oder dem andern Land zu begehren, dasselbe auf kunftige Landtage genädigists zu verschieben, dann sie sich in ein mehrers und anders zu begeben nicht in Macht noch Befehlich haben, und ihnen mit Gnaden zu erlauben, die sich Ihrer Kais. Mt. mit ihren unterthänigisten Diensten zu kaiserlichen Gnaden gehorsamist empfehlen. Actum Prag den eilften Decembris anno 81.

---

87. *Rozhodnutí zástupcův stavovských z království Českého a přivtělených zemí na další žádost císařovu v příčině brzkého placení vojsku na hranicích báňských měst a Horních Uher.*

V PRAZE. 1581, 12. prosince. — Orig. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Der Röm. Kais. Mt., ihrem allergnädigisten Herrn, künnen die Herren Deputierten der Kron zu Beheimb und deren zugehörenden Länder Abgesandten nicht Umbgang haben, auf derselbten Ihrer Mt. weiteres gnädigistes Erklären gehorsambist anzuzeigen, wie dass sie es bei vorigen unterthänigisten Erklärungen in den fürgelaufenen Punkten und Artikeln allerhalb verbleiben lassen, und sein die Herren aus Behmen und Märhern gehorsamst gewärtig, dass Ihre Kais. Mt. einen Tag zu Bezahlung der bergstädterischen Gränitz, der sich ein vier oder sechs Wochen erstrecket, fürderlichen nambhaft machen, so wollen sie ihrem Muster- und Zahlmeister auferlegen, die Bezahlungen von der Hand auf den Granitzorten, da sie zuvor beschehen, noch zu thuen, und da was nochmaln an den auf die Gränitzen gefertigten Geldern ubrig, ander Ort, so weit es reicht, auch zu zahlen lassen, wie dann davor geachtet wirdet, wann Ihrer Mt. der Nasadisten Bezahlung sonsten thuen liessen und daher auch die lausnitzischen Hilfen wendeten, dass auf den bergstädterischen Gränitzen mit der Bezahlung umb soviel weiter zu kommen sei.

Also wöllen die Abgesandten aus Slesien ihrem vorigen unterthänigisten Anerbieten nach den Fürsten und Ständen Ihrer Kais. Mt. gnädigists Begehren der Nothdurft nach gehorsamist berichten, und zweifeln gar nicht, sie der Fürstentagsbeschlüss nach alles möglichen treuen Fleisses darob sein werden, dass die Rest eheists eingebracht und mit den Executionen gegen den Saumbigen wirklichen fürgangen, auch dann mit der Bezahlung in Oberhungern föderlichen und gebührlichen verfahren werde.

So werden Ihre Kais. Mt. deroselben gnädigiste Begehren der angezeigten Rest halben bei den künftigen Landtagen auch nach deren Nothwendigkeit bei den Landen fürzubringen und zu befödern wissen.

Der Rest und Raitung halben aber beruhen die Abgesandten aus Marhern bei voriger ihrer unterthänigisten Erklärung, als dass Ihre Mt. solches bei künftigem ihrem Landtag den Ständen daselbst gnädigists werden zu proponiern und fürzubringen wissen, da sich dann die Ständ im Fall gegen Ihrer Mt. unterthänigists und was deren Nothdurft, erklären werden.

Der Zahlmeister Quittungen halben geruhten Ihre Kais. Mt. auch nach ubersandter Abschrift der Raitung gegen den Ständen der Kron und deren Landen für den Landtagen wegen der Mängel sich gnädigists zu erklären, so wird Ihrer Mt. auch auf hienach gehenden Landtagen ausführlicher und guter Bericht und Richtigkeit von den Ständen der Lande in Unterthänigkeit erfolgen.

Die Abgesandten aus Marhern aber bitten Ihre Kais. Mt. auch, dieselbte wölle solchen Artikel der Raitungen und Quittungen, sowohl was den Baukosten auf Uywar betreffen thuet, bei nägst kün-

ftigen ihrem Landtag gnädigists fürbringen zu lassen, da sich die Ständ auch zweifelsohn aller Gebühr erzeigen werden.

Des märkgräfischen Abfalls halben wöllen die Abgesandten aus Slesien bei den Fürsten und Ständen gehorsamists fürbringen und befürdern helfen, dass Ihrer Kais. Mt. förderlichen deswegen die Nothdurft solle zugeschrieben werden. Was aber die Opplischen Pfandschilling anreicht, beruhen die Abgesandten auf voriger ihrer schriftlichen unterthänigisten Anzeigung, als dass mehr nicht diesfalls vonnöthen, dann dass von Ihrer Mt. dem Opplischen Ambt vermüg der Landtagsbeschlüss und darauf erfolgten Erklärung und Decretierung die Erlegung der Rest befohlen werde, und künnen sich die Abgesandten in was anders, als sie sich zuvorn in Unterthänigkeit erklärt, nicht einlassen, es ist auch Ihrer Mt. soviel und hoch als den Fürsten und Ständen an solchem, und dass Weiterung verhütet, gelegen.

So seind auch Ihrer Kais. Mt. gnädigistem Anerbieten nach die Ständ der Kron Beheimb und deren incorporierten Lande gewärtig, dass die Lausnitzschen Ständ hinfüro solche der Lande gemeine Zusammenkunften besuchen, auch ihre Bewilligungen an gehörige Ort neben den andern Landen bringen und sonderlichen die funfzehen Hundert Thaler zum Bau Uywar erlegen und zahlen werden.

Hiemit sich Ihrer Kais. Mt. die Herren Deputierten und Abgesandten zu kaiserlichen Gnaden empfehlen. Actum Prag den 12. Decembris anno im 81.

---

88. *Resoluci císařská na rozhodnutí zástupcův stavovských z království Českého a přivtělených ke koruně zemí v příčině placení vojsku na hranicích báňských měst a Horních Uher.*

V PRAZE 1581, 12. prosince. — Opis souč. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Von der Röm. Kais. Mt., unsers allergnädigisten Herrn, wegen den Herren Deputierten und verordneten Abgesandten der Kron Behemben und dero incorporierten Land Abgesandten auf ihre heut' dato wiederumben übergebne Schrift in Bescheid anzuzeigen, dass es Ihre Kais. Mt. der Bezahlung und des darzu begehrten Termins halben bei jungstem Bescheid allergnädigist verbleiben lassen, seind auch voriger ihrer genädigisten Erklärung nach zufrieden, dass die behembischen und mährerischen Zahlmeister die Zahlung von den Bergstädten von der Hand thuen, doch also, dass dieselb, von der ersten Gränitz an zu raiten, so weit die Bewilligung reichen, beschehe und diesfalls dem Landtagsbeschluss wirklich gelebt werd.

Gleichergestalt wollen sich Ihre Mt. zu den Fürsten und Ständen in Schlesien umb derer in vorgehenden Schriften angezogenen Ursachen willen wegen der oberungerischen Granitzen genädigist auch keines anderen versehen, und werden sie die Herren Fürsten und Ständ demselben nach der Execution sowohl als Ihre Mt. bei kunftigen Landtag der hinterstelligen Lehengelder halben die Nothdurft zu befürdern wissen.

So werden sich Ihrer Mt. genädigisten Verhoffens auch die Ständ in Mährern wegen derselben Hinterständ ihrer Landtagsbeschlüss und der Billigkeit erindern und allen nachtheiligen Verzug zu verhüten wissen.

Des Markgrafischen Abfalls und Opplischen Pfandschaftssteuer halben beruhet es bei dem, wie Ihrer Mt. jungster Bescheid ausweiset, und wollen alsdann Ihre Mt. ihres Theils an billicher Befürderung der Sachen nichts erwinden lassen.

Wann auch Ihrer Mt. vorigem derselben genädigisten Bescheid nach die Abschriften der zahlmeisterischen Raitungen zeitlich überschickt werden, so wollen Ihre Mt. ihre gnädigiste Erklärung da-

rüber nit verziehen, allein dass mit Quittungen der Zahlmeister vorigem Ihrer Mt. gnädigisten Begehren nach entzwischen auch aufgehalten werd.

Was aber die mährerischen Kriegs- und Ujbarischen Bauzahlmeisters Raitungen betreffen thut, weil dieselben umb angezogener Ursachen willen für ein künftigen Landtag je nit zu haben, so wollten doch die Herren Gesandten daran sein, damit zu ihrer Heimbkunft alsbald alle nothwendige Präparation darbei gethan, damit Ihre Mt. auf den nägsten Landtag, so vielleicht in Kurz angestellet werden möcht, alle gebührliche Richtigkeit erfolge und entzwischen mit Quittierung der Zahlmeister gleichsfalls still gehalten werde.

So seind hochsternennte Kais. Mt. auch vorigem ihrem genädigisten Erbieten gemäss der ober- und niederlausnitzischen Bewilligungen halber nochmals die Gebühr und Nothdurft zu befürdern und diesfalls die anderen Land aller Billichheit nach zu contentieren geneigt.

Versehen sich entgegen genädigist, es werden die gehorsamben Stände eins und des andern Landes an dem, was ihnen vorgehender Bewilligung gemäss zu ihrem Selbstschutz und Protection zu leisten gebühret, auch nichts erwinden lassen, denen sie auch mit allen kaiserlichen und kuniglichen Gnaden fürder wohl gewogen sein. Actum Prag den 12. Decembris anno im 81.

---

89. F. Hofmann zasílá radám dvorské komory ve Vídni akta o jednání, kteréž mezi císařem a zástupci stavův království Českého a přivtělených zemí při schůzi v Praze držané v příčině zaplacení vojsku na hranicích báňských měst a Horního Uherska odbýváno bylo, aby v čas potřebné úrady a opatření státi se mohly.

V PRAZE. 1581, 13. prosince. — Orig. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Mein freundlich willig Dienst zuvor, edel, gestreng und ehrenfest, besonders liebe Herren und Freund. Aus beiverwahrtem Einschluss werden die Herren nach längs vernehmben, was zwischen der Römischen Kais. Mt., meinem allergnädigisten Herrn, und den Ständen der Kron Beheimben, sowohl derselben incorporierten Land Gesandten bei gegenwärtiger allher angestellten Zusammenkunft etzlicher unterschiedlicher Artikeln halber, alles das ungerische Kriegswesen betreffend, vor Schriften gewechslet worden sein. Und weil dann demselben Beschluss nach die Sach an dem stehet, dass fur allen Dingen der vertröstet zweier Monat Nachlass bei dem ungerischen Kriegsvolk befürdert, damit hernach den Ständen eines und des andern Orts zu einer kunftigen Bezahlung umb soviel furderlicher ein Tag ernennt werden mög: so werden die Herren bei der Fürstl. Durchlt. Erzherzog Ernsten zu Österreich, meinem gnädigisten Herrn, dahin zu befurdern wissen, damit die Handlung mit den Kriegsleuten ehist furgenumben und also auch die Bezahlung ehist angestellt werden mag.

Also werden Ihre Durchlt. und die Herren die Hauptberathschlagung des bergstädterischen und oberungerischen Granitzwesens, wies Ihre Mt. den Ständen bewilligt, zu Ihrer Mt. wills Gott glücklichen Hinauskunft gleichfalls furderlich an die Hand zu nehmben wissen, damit der Verzug den bevorstehenden Landtagen nit etwo einen Verzug oder dem Hof- und Kriegswesen ein Ungelegenheit verursachen möcht, wie dann die Herren in jetzo erwähnten und andern in denselben gewechsleten Schriften begriffnen Artikeln die Nothdurft zu befurdern wissen werden. Wollte ich den Herren mittlerweil zur Nachrichtung in der Kais. Mt. Namen, weil es umb des Aufbruches willen unter Ihrer Mt. Fertigung sobald nit beschehen mugen, freundlicher Meinung nit bergen und thue daneben, was ihnen freundlich dienstlich geliebt. Datum Prag den dreizehenden December anno im einundachtzigisten. Der Herrn dienstwilliger *F. Hofmann.*

Post scripta seind die Einschlüss dem Herrn Kielmann, Obristen, zugestellt worden, der sie den Herren ferrer anhändigen, auch daneben mündlich nothdurftigen Bericht und Relation zu thuen wissen wirdet. Actum ut in literis.*)

---

90. Purkmistr a rada města Chebu svolávají šlechtu kraje Chebského k úradě, jaká instrukce vyslanci jich, jenž z Prahy pro informací se navrátil, v příčině placení berně dána býti by měla.

1581, 20. prosince. — Orig. v arch. města Chebu.

Den edlen und ehrenfesten, denen von der Ritterschaft des Egrischen Kreises entbieten wir Burgermeister und Rath der Stadt Eger unser freundliche Dienst und geben denselben hiemit zu vernehmen, dass unser Abgeordneter in der bewussten Contributionssachen gestriges Abends wieder von Prag zuhaus gelangt, und derselbe die Auszahlung des Hinterrestes an den zwei Tausend Gulden darumben nit geleist, dass die erfolgte Bewilligung der sechs Tausend allein bis ufs 79. Jahr wollen angenommen werden, und aber solches wider unsere Verwilligung und unsers Abgeordneten Vollmacht gewesen, doher demselben durch ein Abschied uferlegt, diese Meinung uns beiderseits anzumelden und sich uf den 29. ditz wieder hinein zu gestellen und die Auszahlung richtig zu machen. Also haben wir ein Nothdurft eracht, uns hierin, was uns ferner zu thun, mit einander zuberathen, derhalben hierzu den 27. ditz Monats vorgenommen, solchen Tag wir euch hiermit auch angemeldet und darneben freundlich begehrt und gesucht haben wollen, ihr ernanntes Tags ufs längst umb zehen Uhr allhier ufm Rathhaus erscheinen und das, so euer und unsere Nothdurft erfordert, helfen einrathen wollet, und euch hierin, sintemal die Sachen kein Ufzug dulden will, nichts hindern oder abhalten lasset. Daran befordert ihr das, so sich gebuhrt, und wir sind euch zu freundlichen Diensten willig. Urkundlich mit unserm der Stadt Secretinsiegel besiegelt. Geben den 20. Decembris anno 81.

---

91. Purkmistr a rada města Chebu omlouvají se při komoře české, že v příčině nařízení vyslanci jich daného, aby berni vedle usnešení sněmovního rovně jako stavové království Českého platili, žádného snešení státi se nemohlo, poněvadž šlechta kraje Chebského k ustanovené schůzi nepřišla. Nová schůze v příčině té položena na den 3. ledna 1582.

1581, 27. prosince. — Opis souč. v arch. města Chebu.

Wohlgeborne, Gestrenge, Edle und Ehrnfest! Euer Gnaden und Gunsten seind unser geflissen und willige Dienst zuvor. Gnädig und gönstige Herren! Uf E. Gnaden und Gunsten im Namen der Röm. Kais. auch zu Hungern und Behemb Kön. Mt., unsers allergnädigisten Herrns, unserm abgesandten Stadtschreiber gegebenen Abschied, welchergestalt höchstgedachtist Ihr Röm. Kais. Mt. unsere neben der Ritterschaft des Egrischen Kreis aus unterthänigister Treu bewilligte Anhilf angenomben haben soll, und dass demselben uferladen, uf den neunundzwanzigsten Decembris hinwieder in Prag zu erscheinen und die übrige Auszahlung des Hinterrests von der ersten Frist, daran allgereit Tausend Thaler auszahlt, richtig zu machen befohlen, seind zwar vor unser Person wir unterdienstlich gewillt gewesen,

*) In rubro napsána poznámka: Auf den Kriegsrath. Die Hofkammer vernimbt, dass der Fürstl. Durchlt. diese Sach durch den Herrn Kielman ubergeben worden. Wofer nun Ihr Durchlt. dieselb vielleicht auf den Kriegsrath geben lassen, hat die Hofkammer den Herren dies Schreiben darmit sie dessen ein Wissen haben, auch übergeben wollen. Was hierinnen sie die Hofkammer belangen mag, in dem will sie auf der Herren Erinderung an ihr nichts erwinden lassen. 22. Decembris 1581.

uns in termino bei E. Gnaden und Gunsten mit unser Nothdurft anzugeben; wir sollen aber E. Gnaden und Gunsten unangemeldet nit lassen, dass diese Sachen uns die Stadt allein nit, sondern die im Kreis incorporierte von Adel mitantreffend, und nachdem aus dem Abschied wir das vormerkt, wie unsere Bewilligung, die nit aus Schuldigkeit, sondern unterthänigister Treu inclusive des einundachtzigisten geschehen, uf das neunundsiebenzigiste Jahr inhalt der löblichen Stände des Königreichs Behemb Landtagsbeschluss wollen angenomben werden, von uns aber neben der Ritterschaft alten Herkomben unsern Privilegien nach die Bewilliguug uf das einundachtzigiste geschlossen, wir auch mit der löblichen Stände der Kron Behemb Landtagsbeschluss nichts zu schaffen, auch denen nicht unterwurfig, bishero auch nichts damit zu schaffen gehabt noch unterthänig gemacht, und inhalt unserer Privilegien unsern respectum inmediate uf Ihr Kais. Mt. getragen und noch haben, und uber allen angewandten Fleiss und Beschreibung die Ritterschaft bis uf diese Zeit wir nit zur Stell bringen mögen, das Werk aber der Wichtigkeit, weil es ingemein verhandelt und der Stadt ichtwas allein zu schliessen nit gebuhren und uns hierin ferner Zusambenkunft vorgleichen sollen, darumben dann vor unser Person den Tag, wie von E. Gnaden und Gunsten angesatzt, wir zu ersuchen abgehalten, und damit es das Ansehen von gemeiner Stadt wegen bei E. Gnaden und Gunsten nit haben oder gewinnen mag, wollen von unsern Gehorsamb wir hiemit protestiert und darneben gebeten haben, uns vor unser Person entschuldigt zu achten. Nichts minders aber seind uf den dritten Januari dies instehenden 82 Jahrs, die von Adel dieser Sachen halber beschrieben, uf ihr unsäumigs Erscheinen soll das, so E. Gnaden und Gunsten Abschied vermag, in fernere Berathschlagung zogen und das, so unsere dargegen habende Nothdurft erfordert, alsbalden hernacher in acht oder neun Tagen durch unsern Abgeordneten bei E. Gnaden und Gunsten mundlich zuförderst, bei höchstgedachtist Ihr Röm. Kais. Mt. durch Schriften, auch in ander Weg, do es die Nothdurft erfordert, verhandelt werden, unterdienstlich bittend, des Ufzugs uns entschuldigt zu achten und zu einigen Ungehorsamb, wie wir dann hinwieder anderweit hiemit, wie obgemelt, thun protestieren, nit zuzumessen. Und wie die Sachen zum schleunigisten, soviel an uns ist, solle befördert werden, also sind E. Gnaden und Gunsten wir zu dienen willig. Datum den 27. Decembris anno ɔc. 81.

---

92. Válečná rada dvorská podává arciknížeti Arnoštovi své dobré zdání o usnešení, kteréž byli učinili zástupcové stavův z království Českého a přivtělených zemí v příčině zaplacení vojska na Uherských hranicích.

1581, 30. prosince. — Konc. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Gnädigister Fürst und Herr! Der Kriegsrath hat die Schriften, welche die Kais. Mt. jetzt zu Anfang dies Monats Decembris denen Deputierten aus der Kron Beheimb und incorporierten Landen wegen etlicher strittigen Artikel, derselben Lande Gränitzbezahlung betreffend, unter nägst alldorten zu Prag gehaltener Zusammenkunft, was auch bemelte Deputierten auf eine und die ander zu Antwort geben lassen, mit Fleiss abgehört und durchsehen, befindt, dass die ganz Handlung an etlich wenigen Punkten, soviel das Kriegswesen und dem Kriegsrath zu bedenken zugehört, gelegen.

Erstlich ist umb den Nachlass der zweien Monat, damit derselb zu Richtigkeit und Gewissheit gebracht werde, am fürnehmisten zu thuen, darüber beim Kriegsrath zwo Meinungen fürgefallen, die ein, weil hievor bedacht worden, dass dem Kriegsvolk ingemein, daneben den fürnehmisten Obristen und Hauptleuten zu verstehen geben und lauter zugeschrieben werden hätte sollen, dass die Kais. Mt. hinfüro ihnen nit mehr durchs ganze Jahr denn zehn Monat, doch in lauter Bargeld und dasselb zu gwissen Terminen, nehmblich alle halbe Jahrsfristen, erlegen lassen; welcher darumben nit dienen wollte, dass derselb sich derwegen anmelden und sein Sachen gleichwohl in ander Weg bestellen möchte.

Welche Ausschreiben aber nach etlicher hin und wieder von der Kais. Mt. und Durchl. gehaltner Erwägung darumben eingestellt und aufgehalten worden, dass man zuvor die freie Disposition derselben Zahlungen für die Kais. Mt. und in derselben Namen für E. Fürstl. Durchlt. in dem Deputiertentag der Kron Beheimb und incorporierten Lande erhandeln und richtig machen hat sollen, weil zu besorgen, da gleichviel vorher dem Kriegsvolk derwegen zugeschrieben oder mit demselben gehandelt, dass doch das, wann die Kais. Mt. die völlige freie Dispositlon nit hätten, durch die behmischen Commissari, wie zuvor beschehen, leichtlich zu nichte gemacht und dann von dem Kriegsvolk widersprochen werden möchte.

So nun in dem jetzt gehaltenen Deputiertentag das bei den Abgesandten derselben Kron erlangt und die Disposition bemelter Zahlung Ihrer Mt. freigesprochen und gelassen wirdet, dass hierauf die Kais. Mt. oder E. Fürstliche Durchlt. gemelte zuvor bedachte Schreiben an das Kriegsvolk ingemein und an die fürnehmisten Hauptleut ergehen liessen und darin vermeldten, dass Ihre Kais. Mt. sich mit wohlgedachter Kron Beheimb und dero incorporierten Land jetzo dahin genädigist vergleichen, dass die berührten Lande die Bezahlung auf diesen und keinen andern Weg thuen wurden, in Bedenken, wie ihnen hievor auch mehrmals ausgeführt, dass sie sich derselben gegen dem, wie sie etwo hievor mit der Tuchbezahlung allerlei Beschwerungen leiden müssen, daneben oft lang die Zahlungen aufgezogen worden, da sie jetzt lauter Bargeld und dasselb bald und zu ordentlichen Terminen zu empfahen hätten, gar nit zu verweigern, dass demnach Ihre Kais. Mt. oder E. Durchlt. solches ihnen jetzt vorher derwegen gnädigist und schriftlich anmelden wöllen, dieweil jetzt in Kurz wiederumb ein Bezahlung eines halben Jahrs hinabkommen werde, welche auf obbemelten Weg, dass nämblich fünf Monat in Bargeld für sechs Monat gereicht und abgerechnet sollen werden, gestellt, damit sie dessen ein Wissen, und dann, wann die Zahlung kommt, dieselbe derhalben zu difficultieren nit Ursach hätten, und da je etliche unter ihnen wären (welches sich doch Ihr Mt. nit versehen), die darumben nit dienen wollten, sich die bei Zeiten anmelden und Ihr Mt. andere an ihr Stell auch zeitlich werben und zu der andern Austritt diese neue anstellen möchten.

Und eracht also ein Theil des Kriegsraths, es solle solch Schreiben ein Benügen sein und damit abgestrickt werden, wann die Kriegsleut niemand haben, gegen dem sie sich aufleinen und die Sachen disputiren möchten und doch aus solchem Schreiben Ihr Mt. Meinung klar und ausdrücklich vernehmen, sie werden sich desto williger drein begeben; und da gleich etliche drumben nit dienen wollten, dieselben ihren Abzug ohn wenigern Tumult nehmen mügen.

Andere vom Kriegsrath vermeinen, es solle mit mehrer Ausrichtung beschehen, wann die Kais. Mt. oder E. Durchlt. ein sondere Person hinab schickten, welche das, so oben in Schrift ihnen anzumelden gerathen worden, mündlich und persönlich verrichtet; da mangelts aber gleich an der Person, die Ihr Mt. dahin schicken sollen. Der rechten Ordnung nach soll es einer vom Kriegsrath sein, da wissen aber E. Durchlt., dass der vom Thurn gleich im Wegziehen, der von Hofkirchen immerdar schwach, sich auf ihn nit zu verlassen, also der von Königsperg allein vorhanden ist, da er verschickt, dem von Hofkirchen ein stärkere Schwachheit möchte zustehen, dann beim Kriegsrath gar niemand vorhanden sein wurde.

So stünde es zu Ihr Kais. Mt. genädigisten Bedenken, ob sie einen von derselben Hofkammerräthen hinabfertigen und dem den Forgach, Kreishauptmann, oder den Kielman oder diese alle beide zugeben wollten, darüber werden E. Fürstliche Durchlt. sich gnädigist ferrer zu bedenken und Ihrer Mt., da sie es für ein Nothdurft achten, auch anzubringen wissen.

Es sei aber welcher Weg es wöll, so werden jetzt bemelte zween, der Forgach und Kielman, dann auch die Oberhauptleut als zu Altsol, zu Karpen, fürnehmblich zu ersuchen und zu ermahnen sein, damit sie das dem Kriegsvolk wohl einbilden, dass Ihr Mt. es nit anderst machen, sonder gwiss-

lich bei dieser Ordnung verbleiben werden, sich derhalben keiner vergebentlich darwider aufwerfen, wie denn dessen auch keiner, wenn er diese Zahlung gegen denen, wie sie ihnen zuvor gereicht worden, und wie andere Gränitzen dieser Zeit bezahlt werden, thut rechnen, nit zu beschweren oder zu widersetzen hätte.

Darzu gehört nun, dass solches auch gwiss bescheh, die Zahlung bald und längest auf Lichtmessen angestellt und die Kriegsleut deren auch also vertröst werden.

Also müsste fürs ander denen aus Beheimb und Märhern das von Stund an zugeschrieben und sie ermahnt werden, sich auf bemelten Termin gefasst zu machen und zur selbigen Zeit damit auf die Gränitzen zu kommen, da sie dann mit der andern Zahlung auf Georgi, wie sonst ihre Termin gestellt sein künnten, aufkommen und dessen die Kriegsleut zur nägsten Bezahlung ein gwisse Vertröstung empfahen künnten, sie sich der angestellten Ordnung mit dem Nachlass umb soviel weniger verweigern.

Hierzu gehört dann auch zeitlich zu bedenken, wen Ihr Mt. oder E. Durchlt. als ein Commissari hinabschicken werden sollen, weil der Mustermeister und Musterschreiber allein auf die Vertröstung, die denen aus Behem und incorporierten Landen beschehen, hierzu zu wenig sein möchten.

In dem stehet man auch an, sowohl als mit der Person, welche die erste Behandlung, wie oben gemeldt, thun solle, und wirdet das ferrers Nachdenkens wohl bedörfen.

Fürs dritt, die Fürlehen zwischen den Zahlungen betreffend, befindt der Kriegsrath, dass die Land darein nit willigen wöllen, sonder die auf die nägsten Landtag verschoben. Da wäre nun fast gut, da dieselben erlangt künnten werden, ungefährlich soviel, als zuvor von der Kammer Kremnitz die Zeit her drauf fürgeliehen worden, da die Land keine sondere Personen dazu stellen oder halten wollten, ein solche Summa Gelds allein dem Kammergrafen zur Kremnitz durch sie geliefert wurde, der es gleicher Gestalt, wie er die Lehen aus Ihr Mt. Kammergut bisher dargereicht, also aus demselben Geld, so die Stände zum Fürlehen dargeben, darreichte und darvon bis zu den Zahlungen jedesmals Raitung thäte. Hieruber künnte die Hofkammer vernommen werden, wie viel ein Monat auf solche Lehen gangen, da dann die Raitung auf die vier oder fünf zwischen den Zahlungen stehenden Monat leicht zu machen sein wurde.

Was zum vierten die Bereitung der Granitzen und Berathschlagung über richtiger Bestellung derselben belangt, [wenn] dieselben Lande auch ihre Personen darbei haben wollten, besorgt der Kriegsrath wohl, da man derselben Personen erwarten wurde die Sachen sich noch lang verziehen müssten, aber weil die Zahlung nun sobald beschehen solle, ist das nägst, ihnen den Landen werde angedeut, dass sie etlich, die sie hierzu zu brauchen vermeinen, mit der Zahlung lassen reisen, die künnen eines und des andern Orts Gelegenheit, Besatzung, Gebäu und dergleichen Nothdurften besehen und Ihrer Mt. Commissari, so mitzureisen, kann denselben die bemelten Gelegenheit allenthalben weisen und erklären, sich auch mit ihnen, da etwo Änderung fürzunehmen, gleich am Ort selbst unterreden, und wie es hinfüro bestellt werden solle, berathschlagen.

Sonst acht der Kriegsrath, sei unnoth andere viel Berathschlagung zu halten, sondern man lass es bei der Bestellung und Besatzungen, wie sie itzo sein, bleiben, weniger ists nit, es wäre an ein und anderm Ort ein mehrers von Kriegsvolk, Erbauung und Munition von nöthen; weil man aber auch auf dieses jetzig ordinari kaum gefolgen kann, so muss man aus Noth bei demselben verbleiben.

Allein soviel die Besatzung Uywar antrifft, weil der Kriegsrath nit befind, dass in dieser Tractation derwegen was fürkommen, werden Ihr Kais. Mt. sich uber das, so jetzt Jahr verschienen vom Kriegsrath angemeldt und jetzo den 25. Octobris von E. Durchlt. der Kais. Mt. wiederumb zugeschrieben worden, gnädigist entschliessen sollen, so kann dann ein richtiger Uberschlag, was auf die bergstädterisch und andere Gränitzort, darauf sie gewiesen, geht, gemacht, ihnen fürgehalten und dabei auch gesehen werden, wie weit ihr deren aus Behemb und Märhern Hilfen daher erklecken.

Der Entschluss uber der Besatzung Uywar künnte am besten genummen werden, wenn Ihr Mt. sich eines gewissen Obristen und mit demselben dann auch einer gewissen Besatzung vergleichen und entschliessen.

Was sie da von Continua des Erzbisthumbs Gran und des Kruschiczen absonderlichen Einkommen melden, ist von nöthen, ihnen sonderlich zu nägstkünftigen Landtagen mehrere Erläuterung zu thuen, dass Continuum ein schlechts antrifft, da nämblich von 100 Porten nur drei Pferd oder für jedes Pferd zwen Fussknecht, dieselben aber gar unordenlich und nie in ihrer völligen Anzahl gehalten werden, derhalben sich auf dieselben so gar viel nit zu verlassen; dann dass der Kruschicz keine sondere Einkommen gehabt, die er aufs Kriegswesen zu verwenden schuldig gewesen, sonder was er etwo aus seinen Einkommen fürgeliehen, dasselb ist ihm allzeit hernach aus den folgenden Zahlungen erstattet worden.

Mit Uywar kann es bei dem Bescheid, dass Ihr Mt. die 271 Pferd, 200 Trabanten aus des Erzbisthums Einkommen, so lang das nit ersetzt, bezahlen und bei künftigen Erzbischofen darob sein wölle, dass derselb auch die ordinari Anzahl, wie es die vorigen gehalten, alldort unterhalten solle, verbleiben.

Erbauung Uywar. Dann so werden Ihr Kais. Mt. den Artikel wegen Erbauung Uywar, wes sich die aus Behemb bei den Ständen in Hungern zu versehen, auf den von ihnen gestellten Form im Landtag anbringen lassen mügen. Was die Bestellung in Oberhungern betrifft, darüber sein der Hofkammer und des Kriegsraths Gutachten viel und unterschiedlich darbracht und jetzo in dem Memorial, das der Kriegsrath E. Durchlt. ubergeben, auch ein Stuck eingeleibt worden, das stehet allein an dem, dass die Kais. Mt. dero gnädigiste Resolution darüber nehmen, kann dann die mehrer Verordnung bald fürgenummen werden.

Die Bauraitungen zu ubernehmen wär hoch von nöthen, die dann auch auf den Kriegsrath zum Ersehen zu geben, dann umb die mehrer Bauverlag desto mit besserm Grund Ersuchung beschehen möchte.

Das ubrig von wegen Einbringung der Restanten in Beheimb, Märhern, Schlesien, item was denen aus Lausnitz, dass sie ihre Gesandten nit dargeschickt, dass sie ihre Bewilligungen an die fürzeigten Ort auch darbringen; item die 1500 Thaler zum Gebäu Uywar erlegen sollen, betreffend, werden die Kais. Mt. bei derselben Hofkammer und behmischen Hofkanzlei die Nothdurft gnädigist zu befehlen und fertigen zu lassen wissen. Und thuet E. Fürstl. Durchlt. der Kriegsrath sich in Gehorsamen befehlen. Concepta 30. Decembris 81.

Sněm léta 1582 dne 5. února zahájený.

Sněm léta 1582 rozepsán byl císařem Rudolfem II. ke dni 5. února a ukončen dne 17. t. m.

Komora česká podala císaři své dobré zdání o artikulích komorních, kteréž by na sněmu předloženy a projednány býti měly, již 31. prosince 1581, mezi kterýmiž jako obyčejně o zvyupomínání zadržalých berní, o nedostatcích při účtech berničných a o staré stížnosti, že stavové Chebského a Loketského kraje se stavy českými v příčině odvádění berně stále ještě srovnati se nechtí. Z ostatních zvláštní zmínky zasluhuje návrh komory o upravení plavby po Labi až k moři (o čemž již 1575 a 1577 na sněmích jednáno) a nevybírání cla z plavby Labské v Čechách i za hranicemi. Komora dvorská souhlasila s návrhem komory české v příčině zvyupomínání zadržaných berní a pořádného skládání účtů berničných i navrhla, aby na stavích žádáno bylo 150.000 kop gr. a posudné 5 gr. č. z každého sudu.

Za nepřítomnosti císaře Rudolfa (meškal tehdy v Uhřích) zahájili sněm jako komisaři královští Stanislav biskup Olomoucký a Karel kníže z Minsterberka (v instrukci císařem z Břetislavi dne 30. ledna 1582 dané jmenováni ještě Vratislav z Pernštejna a Jetřich z Kunovic). Žádali na pomoc zdržení hranic Uherských za svolení berně domovní 150.000 kop gr. a posudného 5 gr. č. ze sudu s doložením, aby placení lidu válečnému císaři v moc dali, »colmistr« pak od stavův nařízený že dohlížeti moci bude, aby taková pomoc nikam jinam vydávána nebyla. V téže příčině žádal císař již dne 18. ledna, aby záležitost placení vojsku ve schůzi zástupcův stavovských ze všech zemí koruny České již projednávaná, však neukončená opět v úradu vzata byla; i podáno o tom také dobré zdání komory dvorské. Stavové svolili berni na pomoc proti Turku z jednoho každého domu lidí poddaných po 20 gr. č., ku kteréž také panství Loketské, hrabství Kladské a krajina Chebská podle uvolení svého přispěti měly. Pražané a města královská uvolili se jako obyčejně místo podomovní berně 12.500 kop gr. č. odvésti. Dědinníci, nápravníci, dvořáci, domové panští, rytířští a fary přispívati měli touže měrou jako roku předešlého. Vyminěna byla některá města horní a pohořelí, nebo jinými živelními pohromami poškození obyvatelé. Vyplácení lidu vojenského ponechali si však stavové ve své moci, aby vykonáno bylo obvyklým způsobem. Mimo daň domovní svoleno posudné sumou 5 gr. č. ze sudu a berně ze židův jako předešlá léta.

V proposici sněmovní oznámil císař stavům, že také s jinými zeměmi, zvláště však při stavích svaté říše o pomoc proti Turku jednati chce, což stavové čeští rádi slyšeli, a poněvadž na některých předešlých sněmích z rozdílných příčin vyslané na říšské sněmy vypravovali, uznali za dobré i toho času některé osoby vyslati, kteréž by potřebu společné obrany stavům říšským přednésti měly. I zvolili za vyslance ze stavu panského Bohuslava Fel. Hasištejnského z Lobkovic, z rytířstva Jana Vchynského ze Vchynic a měštěnína Starého města Pražského Krištofa Vetengla. Císař však usnešení takové asi mnoho sobě neobliboval, poněvadž nejvyšší úřadníci a soudcové zemští listem ze dne 28. března přimlouvali se k císaři, aby vyslání ze sněmu českého vypravených osob na sněm říšský v příčině jednání o pomoc proti Turku nepřekážel, poněvadž by stavové při budoucích podobných případnostech se rozpakovati mohli. Proč Rudolfovi II. takové poselství nebylo po chuti, a zda-li k němu svolení dal, nevíme. Další usnešení sněmovní týkala se urovnání při o meze a hranice království Českého, uvážení některých artikulův horních, k čemuž všemu stavové dali moc nejvyšším úřadníkům a soudcům zemským, aby vedle nejlepšího svého uvážení na prospěch království věci takové vyřídili. V příčině horních práv Jáchymovských navrhli komisaři císařští i stavovští, aby domácími i cizími horníky ještě jednou přehlídnuta byla. Mimo to svolili stavové k směně některých vesnic k úřadu purkrabství Pražského náležejících pro zlepšení myslivosti císařské, rovněž o statek Rudu Buriana z Nostic za ves Kounov od panství Křivoklátského a jiná méně důležitá učinili snešení. Svolení žádané berně podmíněno bylo, aby císař vydal stavům revers, že nevyřízení artikulů obecních od r. 1571 odkládaných, kteréž vedle usnešení sněmovního r. 1582 projednány býti měly, není na ujmu zvyklostem a svobodám království Českého. Berně sebrané neměly dříve císaři vydány býti, pokudž by revers stavům dán nebyl. Císaři zdálo se býti usnešení takové na zlehčení moci královské, i žádal nejvyšší úřadníky zemské, zvláště však Vilíma z Rožmberka a Vratislava z Pernštejna za dobré zdání v téže věci. Jaká byla jich odpověď, nevíme; nejspíše že radili císaři, aby žádosti stavův vyhověl, poněvadž l. 1583 dne 6/16 května revers takový císařem skutečně podepsán byl.

Za času sněmování jednáno také mezi stavem panským o opětovaných žádostech komory české, aby nejvyšší hofmistr a nejvyšší sudí království Českého z tax při soudu komorním účty skládali. Stav panský, z něhož vedle zřízení zemského dotčení hodnostáři voleni bývali, opřel se rozhodně takové novotě i vyzval je, aby podané žádosti nevyhověli. V téže příčině zaslali prosebnou přímluvu k císaři soudcové zemští dne 28. března 1582, aby na nebývalou věc nebylo nastupováno a poněvadž taxy tak málo se sbíhá, že sotva na službu písařům vystačuje, aby nejvyššímu sudímu pokoj dán byl. Rovněž i nejvyšší hofmistr s nejvyšším sudím žádali listem ze dne 2. dubna t. r. císaře Rudolfa, aby od došlého takového nařízení upuštěno bylo.

Za doby zasedání sněmu vydán dne 12. února mandát císařský, kterýmž oznamoval Rudolf II. obyvatelstvu království Českého, že na uprázdněné místo arcibiskupa Pražského zvolil se schválením papežským Martina Medka, i nařizoval duchovním osobám pod jednou a pod obojí způsobou, aby nově jmenovaným arcibiskupem se spravovaly. — Od doby kdy papežem povoleno přijímání pod obojí,

pomýšleli panující knížata z rodu Habsburského na to, aby podobojí s katolíky spojili, za kterouž příčinou ujali se později sami volení, dosazování konsistoře dolejší, jež dříve stavové pod obojí vykonávali. Jestiť s dostatek známo, že vyznavači strany pod obojí čím dále vždy více od předků svých se různili. Na počátku lišili se od strany pod jednou jen přijímáním, roku však 1575 usjednotili se utrakvisti s Bratřími českými a přijali »českou konfesi«, kterouž ustanoven společný řád církevní, jejž sami spravovati chtěli. Však záměry takové nebyly uskutečněny za Maximiliana II. ani za Rudolfa II., kterýž konfesí českou nechtěl schváliti, spíše ale snažil se, aby utrakvisty s katolíky sjednotil. Konsistoř dolejší nebo utrakvistická řídila se ve všem nařízeními císařskými, nebyla proti sjednocení se s katolíky a proto pozbyla také vší vážnosti při straně pod obojí. Mistr Petr Kodicillus, probošt kolleje Všech Svatých, předložil jménem Mistrů v kolleji Veliké stavům pod obojí na sněmu shromážděným spis pamětní, aby konsistoř dolejší zase do moci své dostati hleděli. Důležitý, na data historická bohatý spis Kodicillův jest dokladem, že český řád církevní potřeboval opravy, že konsistoř dolejší od času, kdy panovníky volena, usazována bývala, postrádala vší důvěry svých spoluvyznavačů, kteříž tvořili převážnou většinu všeho národa. Jak konsistoř dolejší vykonávala úřadní povinnosti své, vidíme z žalob arcibiskupu předkládaných, že žákovstvo při pohřbích české písně na místě latinských zpívá, úřady všech měst Pražských takové novoty že podporují. Že kolátoři na nařízení málomocné konsistoře dolejší se neohlíželi a sami kněze po své libosti si ustanovovali, vidíme z příkladu Kutnohorských, o čemž zprávu podává listina ze dne 14. prosince 1582.

Změna starého juliánského kalendáře papežem Řehořem XIII. r. 1582. v měsíci říjnu zavedená oznámena byla skoro současně arcibiskupem dne 22. října duchovenstvu Pražské arcidiecese s nařízením, aby správcové církevní při vykonávání funkcí jím se spravovali. Konsistoř dolejší i farářové ohlásili takový nový papežem Rehořem ustanovený kalendář Pražanům i jiným městům v království, však města Pražská »bez ušetření úřadu duchovního« odmítavou dala konsistoři odpověď, podobně zachovala se i jiná města, mnozí farářové a obyvatelstvo. Napravení a změnění kalendáře provedeno teprv r. 1583 návrhem císařovým a usnesením stavův českých na sněmu.

Od ukončení sněmu z r. 1582 dnem 17. února až do zahájení nového r. 1583 vyřizovány důležité záležitosti, kteréž týkaly se státoprávních poměrů vnitřních a záležitostí veřejných. Takž jednáno o povýšení města Rakovníka do stavu třetího, začež stavové již na sněmu 1579 a 1580 k císaři se přimlouvali. Za jakými podmínkami státi se mělo, vidíme z návrhu majestátního listu ze dne 16. července a z přípisu císařského, zaslaného dne 19. března komoře české. Připojení Rakovnických k třetímu stavu stalo se však teprv l. 1588. Jiná záležitost týkala se placení vojska na hranicích Uherských. Císař domníval se, že stavové čeští všechny svolené peníze na placení posádek hraničných vynaloží, colmistři však vypláceli jen posádky na tom území, kteréž k výplatě Čechové byli převzali; podobně činili Moravané, čímž jistá část peněz stavům českým na hotovosti v rukou zůstala. Slezané zase posádky vykázaných jim hranic nezaplatili. Komora dvorská podala o všem tom zprávu císaři a žádala, aby v příčině té opětně stala se úrada mezi zástupci království Českého a přivtělených zemí.

Urovnání finančních nedostatků bylo i roku 1582. na denním pořádku. Císař požádal listem ze dne 24. ledna nejvyšší úředníky zemské za sprostředkování půjčky při obyvatelích, městech království Českého, aby dluh svobodným pánům Fuggerům zaplatiti mohl. Rudolf II. chtěl týž starý dluh po otci Maximilianovi zděděný a na panstvích královských zapsaný, z kteréhož větší než obyčejné úroky dávati musel, penězi na menší úroky vzdluženými zaplatiti a tak pokladně císařské ulehčiti. Vrchní hejtman panství královských v Čechách Hertvík Zejdlic a radové komory české o takovou půjčku v Čechách s některými vyjednávali. President komory Ladislav Popel z Lobkovic chtěl zapůjčiti 65.000 zl. s podmínkou, že mu suma taková na některých statcích klášterních pojištěna bude. Komora česká doporučila císaři, aby taková nabídka přijata byla, poněvadž duchovní statky mimo kapitolu Pražskou byly statky komorní a císař, jako král Český, vrchním jich majitelem. Půjčka se uskutečnila a Lobkovicovi zapsáno pojištění na statcích kláštera Břevnovského, Teplského, Kladrubského, Zbraslavského, Chotěšovského a Doxanského. S urovnáním finančních nesnází souviselo také vyjednání komory české s židy Pražskými, aby vedle jiných daní ještě komorní plat 1000 tolarův ročně odváděli. Listina ze dne 17. září 1582 jest nemálo zajímavá, že císař tázal se nejvyšších úředníkův zemských, zdali by lesy Písecké za věrné služby Adamovi z Hradce do dvou životů dány býti mohly. Neméně pozoruhodná jest žádost Rudolfa II. ze dne 30. listopadu, aby Vilím z Rožmberka ponavrhl pro úřad nejvyššího kancléře království Českého osobu víry katolické; při kteréž příležitosti zamýšlel císař také opraviti zřízení kanceláře české. Konečně mezi jinými kusy položen jest i mandát císařský v příčině opatření proti moru.

93. Mandát císaře Rudolfa II., kterýmž oznamuje obyvatelstvu království Českého, poněvadž z Čech do arciknížetství Rakouského se odebral, že za nepřítomnosti své ustanovil Viléma z Rožmberka, Ladislava st. z Lobkovic, Vratislava z Pernštejna, Michala Španovského z Lysova, Buriana Trčku z Lípy a Jana Vchynského ze Vchynic za místodržící, jimiž aby se řídili a spravovali.

VE VÍDNI. 1581, 30. prosince. — Český MS. souč. v arch. města Prahy č. 1080.

94. Mandát císaře Rudolfa II. po krajích i městům Pražským rozeslaný, kterýmž rozepisuje a pokládá sněm království Českého ke dni 5. února 1582, i nařizuje všem stavům, aby den před tím do Prahy na noc se sjeli, druhého pak dne ráno k předložení sněmovnímu vedle starobylého obyčeje na palácí na hradě Pražském najíti se dali.

VE VÍDNI. 1581, 30. prosince. — Český MS. souč. v arch. města Prahy, č. 1080.

95. Komora česká podává císaři své dobré zdání o artikulích komorních, kteréž by na příštím sněmu předloženy býti měly.

1581, 31. prosince. — Orig. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Allergnädigister Kaiser und Herr! Es hat die beheimische Kammer auf E. Mt. gnädigiste Verordnung die Kammerartikel, was auf kunftigen Landtag den Ständen zu proponieren sein möchten, in Berathschlagung genomben.

Und bedenkt erstlich insonderheit, welchermassen dies behamisch Kammerwesen mit hohen unerträglichen Schulden und Verweisungen beladen und dagegen mit geringen Einkomben versehen, also da hierinnen nit andere Mittel gebraucht und Hilf gethan, das Wesen dergestalt bei dem ohne das E. Mt. furstehenden und beschwerlichen Obliegen und uberhauften Ausgaben nit wohl muglich zu erhalten. Und weil E. Mt. und der Kammer an diesem Punkt zum hochsten gelegen, wie angedeuter beschwerlicher Schuldenlast wo nit gar, doch einstheils am fuglichisten beigelegt, so hat die Kammer nit umbgehen kunnen, E. Mt. daran unterthänigist zu erindern und wirdet zu derselben gnädigisten Erwägung gestellt, ob sie diesen Artikel bei jetzigem Landtag den Ständen furbringen, oder aber die Sachen bis zu E. Mt. wills Gott glücklichen Wiederhieherkunft anstehen lassen wöllen.

Zum andern, nachdem vermug des jungsten Landtagsbeschluss zu Aufnehmbung der hinterstelligen Steuerhauptraitungen vom vierundsiebenzigisten bis zu Ausgang des achtundsiebenzigisten Jahrs, desgleichen der alten Steuerrestantenraitungen, sowohl zu Aussuchung der noch restierenden Personen Commissari von den Ständen deputiert, darzu nun auch sonderbare Personen von E. Mt. wegen verordnet, welche der Kammer ihre Relation verschiener Tag ubergeben, hat sich dieselbe darinnen nothdurftig ersehen und vermüg der darüber gefertigten Auszüg befunden, dass nit wenig Rest hinterstellig, die zum Theil die Einnehmber fur sich selbst und einstheils bei den Landleuten, die ihre Bekanntnusbrief bei der Steuer eingelegt und nit eingelegt, verblieben. Und dieweil sich dann die Steuereinnehmber, wie die Commissarien berichten, mit dem entschuldigt, dass sie uber vielfaltig beschehen Ermahnen dieselben restierenden Personen zu keiner Bezahlung bringen mugen und solcher Verzug E. Mt. zu

merklichen Nachtel gereicht: so erfordert ein sondere Nothdurft, dass E. Mt. die Sachen auf kunftigen Landtag bei den Ständen anbringen und umb schleunige Erledigung der dabei ausgestellten Mängel anhalten und erindern lassen, diese endliche Anordnung darauf zu thuen, damit männiglich der Restierenden noch zum Uberfluss zu schleuniger Richtigmachung seines Ausstands mit Benennung eines peremtorischen Termins ermahnet und alsdann gegen den Saumigen mit der Execution nach eines jeden Landtags Beschluss endlich und unnachlässig verfahren wurde, des Versehens, die Stände, welche das ihrig treuherzig dargegeben, wann sie der Verordneten Relation und die darinnen angezeigte Mängel vernehmben, werden darob kein Gefallen haben und mit soviel mehrerm Ernst die Sachen dahin treiben, damit diesfalls ein Gleichheit gehalten und E. Mt. desjenigen, was einmal von den Ständen ingemein bewilligt, billich habhaft werden mugen.*)

Neben dem befindet sich auch nit ein kleiner Mangel, dass obgemelte Raitungen nach keinem gewissen Verzeichnus aufgenommen und approbiert werden mugen, und kumbt Bericht fur, dass sich die Steuereinnehmber jederzeit nur nach den alten Gedenkbüchern gericht, auch wann sie in Kreisen herumb zu Einmahnung der Restanten gezogen sein, von vielen frembden Personen, mehrer als man ihnen verzeichneter zugestellt, eingebracht haben sollen, darumben dann gar kein Gewissheit darauf zu machen. Und weil auch an der bewilligten Steuer, seit dieselbe von den Häusern gereicht, von Jahr zu Jahren weniger verrait, nichts anders daraus zu schliessen, dann dass ihrer viel die Steuergebührnus hinterhalten und E. Mt. wohl etwas ausstehen und mangeln möchte.**)

Und obwohl in den jungst gehaltenen Landtägen beschlossen, dass die Hauptleut in den Kreisen glaubwürdige und gewisse Beschreibungen aller der Landleut, sowohl der Geistlichen, auch der Städt und aller Unterthanen, desgleichen der Lehensleut und Freisässen, wieviel derselben allenthalben sein, verfertigen und den Steuereinnehmbern hieher aufs Prager Schloss uberschicken sollen, so kumbt doch Bericht fur, das solches nur in etlichen und in den wenigisten Kreisen beschehen sein soll. Derhalben wirdet zu E. Mt. gnädigisten Erwägung gestellt, weil im vorigen Landtag solche Beschreibung beschlossen und den Kreishauptleuten zu verrichten auferlegt worden, ob sie von derselben beheimischen Hofkanzlei aus Befehlich an bemelte Kreishauptleut derwegen ausgehen oder aber für nothwendig erachten, die Ständ bei jetzigem Landtag daran vermahnen zu lassen, damit nochmals dieselben hinterstelligen Beschreibungen vermug des Landtagsbeschluss ehist verfertigter eingestellt werden mugen.

Uber das, was für Mängel und Rest bei denen hievor vom siebenzigisten Jahr und dann den jetzo aufgenommenen Steuerraitungen ausgestellt, werden noch andere alte Restanten mehr vom zweiundfunfzigisten Jahr her ausständig befunden, deren der Commissari Bericht nach ein ziembliche Anzahl sein und sich auf ein hohe Summe verlaufen sollen. Nachdem aber hiebei von den alten Steuereinnehmbern und Steuerschreibern, welche vor Jahren ermelter Restanten halben, dieselben einzufordern, in den Kreisen herumb gezogen, dieser Bericht gethan, dass sie deren Restierenden gar viel nicht erfragen mugen, der mehrer Theil verstorben, die Güter und Geschlechter verändert und also die Einbringung dieser alten Rest ganz ungewiss sei: so erachtet die Kammer für ein Nothdurft, damit E. Mt. eigentlich darauf komben und wissen möchten, was an solchen alten Restanten noch aussen stehe, auch mit dem schleunigisten einzubringen, dass den Kreishauptleuten dieselben restierenden Personen einem jeden in seinen Kreis verzeichneter zugeschickt und auferlegt, die Ältisten in jedem Kreis vor sich zu bescheiden, mit ihnen nach denselben verzeichneten Personen zu fragen, solche auszusuchen und wie sie die befinden, ordentlich zu unterscheiden und zu beschreiben, auch der jetzigen Inhaber derselben

*) In margine: Placet.

**) In margine: Hofkammer vermeint, es sei unnoth in Landtag, sondern möcht wohl aus der Kanzlei befürdert und geschrieben werden.

restirenden Personen verlassene Güter nambhaft zu machen und folgends nach gewisser Aussuchung solcher Restanten die Einforderung und Execution vermag und nach Ausweisung eines jeden Landtagsbeschluss an die Hand genumben wurde.

Doch wirdet dieser Artikel der Kammer gehorsamisten Erachtens den Ständen furzubringen unnoth, sondern allein die obristen Herren Landofficier darüber zu vernehmen sein, ob sie noch über dies ein ander und besser Mittel und nähern Weg, wie am schleunigsten zu dem Ausstand zu komben, fürzuschlagen wüssten.

Also kumbt auch in ihr der Commissari Relation fur, dass die Juden, welche jeder Zeit in die Landsbewilligungen eingezogen worden, niemals kein ordentliche Schatzungs- und Bekanntnusbrief, wie im Landtagsbeschluss ausgemessen, mit ihrem judischen Eid bekräftigt von sich gegeben, sondern nur etwas in Abschlag entricht haben sollen, daraus zu vermuten, dass sie was anschnliche an der Steuer restieren werden. Derhalben nit weniger ein Nothdurft mit den obristen Herren Landofficieren zu berathschlagen, durch was Mittel und Weg ein Richtigkeit hierinnen zu machen und der ausstehende Rest unverzüglich zu erlangen sein möcht.

Was dann die vorgehenden vom siebenzigisten bis zu Ausgang des dreiundsiebenzigisten Jahrs Steuer- und Dreissigistenpfennigs-Raitungsmängel und dabei befundene strittige Posten betrifft, dazu haben gleichwohl die obristen Herren Landofficierer sondere Personen aus ihrem Mittel deputiert, welche die Sachen neben denen, so von E. Mt. wegen verordnet, mit denselben Steuereinnehmbern und Landleuten, auch dem gewesenen Rentmeister Wolfen Schelhammer und Jan Gindra furnehmen, verhören und liquidiren und folgends ermelten obristen Herren Landofficieren zu schliesslicher Erörterung Bericht thuen sollen. Dieweil aber solches noch bisher nit beschehen und E. Mt. darunter nit kleine Rest aussenstehen, so wär ein sondere Nothdurft, bei jetziger Zusambenkunft wiederumb zu vermahnen.

Ingleichheit auch an Erledigung der Landleut strittigen Abraitungen, darüber die vom Land neben E. Mt. dazu deputierten Commissarien gesessen und Relation gethan, und allein bei der obristen Herren Landofficierer Erkenntnus stehet.

Nachdem auch bisher von den inländischen Gläubigern vielerlei Beschwerung wegen langsamber Bezahlung ihrer Interesse, dazu E. Mt. den Ständen die zwen Biergroschen in Händen gelassen, erfolget, dadurch etliche Ursach genommen, ihre Hauptsumma bei E. Mt. aufzusagen: so wirdet hiebei fur nothwendig erindert, dass bei kunftigen Landtag die Ständ ingemein zu richtiger und ordentlicher Einlegung der Biersteuer ermahnt wurden, als auch, weil vermüg des neunundsiebenzigisten jahrigen Landtagsbeschluss zu Handen der Landständ ein sonderbare Contribution oder Anlag bei den Gränitzzollstätten eingenommen worden, dass E. Mt. mit den Ständen genädigist handeln liessen, damit solche Gefäll zu Hilf der Schuldenbezahlung oder zu andern E. Kais. Mt. Nothdurften dargegeben und gebraucht werden möchten. *)

Als sich auch die vom Adel und Städten im Egerischen und Elbognischen bisher mit ihren Privilegien und Freiheiten geschutzt und mit den Ständen der Kron Beheimb in ihren Landbewilligungen nit vergleichen wollen, sondern allbeg ein sondere Handlung mit ihnen durch Cammissari gepflogen und ein benennte Summa im Pausch für Steuer und Biergeld angenommen werden müssen, welche doch jederzeit, gegen der Ständ Bewilligung zu raiten, ein schlechts betroffen hat, wie dann unlängst seit dem jungsten Landtagsbeschluss gleichmässige Handlung, doch allein bis aufs neunundsiebenzigiste Jahr, soweit dieselben Gefäll E. Mt. zu der Kammer einzunehmben zugehört, fürgenumben worden ist: so wirdet fur ein Nothdurft geachtet, die Ständ anjetzo wiederumben zu erindern, dass nit allein ihres Theils,

*) In margine: Placet. Steuereinnehmber sollen Verzeichnus geben, alsdann vors Kammerrecht zu beschicken. Herr Obristlandhofmeister will das Recht noch ein Tag länger halten.

wie sich E. Kais. Mt. mit ihnen in nägst gehaltenem Landtag wegen des Egerischen Kreises verglichen, zu Erhandlung der noch hinterstelligen Jahr Commissari dahin mit ehistem abgefertigt, sondern auch, weil sich die im Elbognischen gleichergestalt, ungeacht, dass sie jederzeit in die Landtagsbeschluss miteingezogen, mit ihren Privilegien entschuldigt, die Strittigkeit mit ehistem fur die Hand genommen, eins- und andern Theils Privilegien, darumben sie dann selbst auch zum oftern angehalten und gebeten, nothdürftig ersehen, darinnen erkannt und einsmals der Sachen Erörterung gemacht wurde, damit E. Mt. derselben Gebührnus hinfuran dest richtiger eingefordert werden möchte.

Also ist hievor fur ein nutzlich, E. Kais. Mt. und dem Land erspriesslich Werk gehalten, gerathen und den Ständen noch im einundsiebenzigisten sowohl hernach im fünfundsiebenzigisten Jahr proponiert, dass die Elb bis in die See schiffreich gemacht, die freien Pass geöffnet, sowohl leidliche Mittel der Zöll halben getroffen und dadurch die Handlungen in und ausser der Kron Beheimb mit mehrerm Nutz befurdert wurden, wie davon in obberuhrten Landtagen tractiert und geschlossen, und sich beiderseits auf Commissari verglichen, welche mit den Churfürsten zu Sachsen und Brandeburg auch andern Fursten von solchem Werk rathschlagen haben sollen. Daran dann hernach bei dem siebenundsiebenzigisten jährigen Landtag von den Ständen wiederumb vermahnt, nachdem aber seither der Kammer Wissens nichts darinnen furgenomben worden und E. Kais. Mt. derselben Land und Leuten viel daran gelegen, auch dies den Ständen ein angenehmes Mittel ist, dardurch ihnen umb soviel mehr Ursach gegeben wurde, sich in ihren Bewilligungen dest willfähriger zu erzeugen: so wirdet für rathsamb angesehen, dessen bei dem furstehenden Landtag wiederumb zu gedenken, damit solch Commissariat aufs neu berathschlagt und angeordnet und dies nützlich Werk fortgesetzt worden möchte. Und weil E. Kais. Mt. Rath und Hauptmann in Oberlausitz, Herr Ernst von Rechenberg, hievor in dieser Sachen gebraucht und derselben guten Bericht hat, hielte die Kammer nit undienstlich zu sein, dass derselbe anjetzo zu ferner Berathschlagung alsbald hieher erfordert wurde, damit er sich dest zeitlicher wiederumben vor angehenden Landtag in Oberlausitz anheimbs verfügen möchte.

Nachdem auch hievor angezeigt worden, welchermassen sich die Grundherren, so auf ihren Gütern Weingebirg haben, das Bergrecht davon zu reichen verweigern, auch dieselben beim Bergamt nit einschreiben lassen wöllen, ungeacht, dass weiland Kaiser Maximilian, hochlöblichister seliger Gedächtnus, mehrmals Mandat ausgehen und publicieren lassen, dass ein jeder, so Weingebirg auf drei Meil Wegs umb Prag hätte, E. Mt. Gebührnus vermug Kaiser Karls des Vierten Aussetzung zum Bergrecht erlegen und daneben anzeigen sollen, wieviel Strich weit und breit nach der Mass er auf seinem Weingarten hielte, wie und von wem er denselben bekomben, auf dass solches in das Ambtbuch ordentlich verleibt und eingeschrieben werden und man eigentlich wissen möchte, wie E. Kais. Mt. Gebührnus jederzeit richtig einzufordern und darumben die Kammer bei dem nägst verschienen Landtag sowohl auch hernach in ein sondern Bericht vom zwölften Octobris mit Ubergebung der Copey eines Mandats, welches jährlich vor dem Weinlesen altem Gebrauch nach angeschlagen zu werden pflegt, auch jungst vom andern ditz mit ihrem Bedenken dahin gangen, die obristen Herren Landofficier hierüber zu vernehmen, und aber noch bisher ihr der Kammer Wissens nichts darauf erfolgt: so wär sie nochmals der gehorsambisten Meinung, dass solches bei jetziger Zusambenkunft in Acht genomben und befurdert, wie zwischen E. Mt. und den Grundherren gebührliche Vergleichung getroffen, damit sich diesfalls niemands füglicher Weis zu beschweren Ursach haben, und gleichwohl E. Mt. an derselben Gerechtigkeit auch nichts entzogen werden möchte.

In simili ist von den Commissarien bei Bereitung der Herrschaft Brandeis, so in verschienem achtzigisten Jahr gehalten, fürgebracht worden, wie sich die vom Herrn- und Ritterstandspersonen den Bruckenzoll oder Maut bei Tauschin nit allein fur ihr eigene Personen, Gesind und Unterthanen,

denen sie freie Passbrief ausgeben, sondern auch von demjenigen, was sie darüber von Fisch, Treid, Schmolz und anderm dergleichen zu Markt führen lassen, zu reichen beschweren sollen, do sie doch zuvor von der Uberfuhr auf der Plätten, ehe die Brucken gebaut worden, durchaus zahlen müssen. Darauf dann E. Mt. Inhalt derselben vom zehenden Junii ergangenen genädigisten Resolution dahin geschlossen, solches auf gemeinen Landtag an die Ständ bringen zu lassen, wie dann bei dem jungsten hieran von der Kammer erindert, aber ihres Wissens nichts darinnen furgenomben und dann auch seither von E. Kais. Mt. angeordnet worden, das ein neue Brcken daselbst gebaut werden soll, darauf etlich Hundert Thaler verlaufen wirdet. *)

Desgleichen ist auch Erwähnung beschehen, was von den Commissarien, so zu Bereitung der Herrschaft Graupen verschienes neunundsiebenzigisten Jahrs verordnet gewest, in ihrer Relation unter Anderm auch von einem Granitzstritt, so zwischen der Kron Beheimb und dem Land zu Meissen am Pichof genannt, furstehen soll, angemeld worden, dass der Churfürst zu Sachsen zu Vergleichung desselben nit ungeneigt, und wann E. Kais. Mt. Commissari dahin verordnen wurden, seines Theils auch zu thuen erbietig sei. Welche Sachen an die Ständ vermug E. Mt. genädigisten Resolution gleichsfalls gelangt hat werden sollen. **)

Demnach stellt die Kammer zu E. Kais. Mt. fernerm gnädigisten Erwägen, ob sie diese beide Artikel bei jetzigem Landtag furbringen lassen wollen. Actum den letzten Decembris anno im einundachtzigisten.

Euer Röm. Kais. Mt. unterthänigiste gehorsambiste *Humprecht Czernin z Chuděnic, M. Nostitz, Paul von Lidlaw.*

---

96. Město Cheb vyzývá opětně šlechtu kraje Chebského ke schůzi, aby vyslanci do Prahy k jednání vypraveni býti mohli.

1582, 3. ledna. — Orig. v arch. města Chebu.

Den Gestrengen, Edlen und Ehrenfesten, denen von der Ritterschaft des Egerischen Kreis, entbieten wir Burgermeister und Rath der Stadt Eger unser freundliche Dienst. Und hätten uns versehen zufolg der Herren Kammerräth des Königreichs Beheimb gegebenen Abschied, ihr uf heutige zum andernmal beschehene Erforderung wo nit alle, doch ihrer zwene oder drei sich sollen haben eingestellt, wann aber ausser dem edlen und ehrenfesten Jeronymus von Zedtwitz keiner erschienen, derselbe aber sich in nichte der andern Abwesenheit halber einlassen wollen, darumben die Sachen noch ferner bis uf künftigen Montag verschoben müssen werden, und weil solcher Aufzug nit allein euer, der Ritterschaft Aussenbleiben halber abermalen beschehen und derhalben die Abordnung nach Prag ferner verschoben, wollen nochmaln, wie hievor, wir von unsern Gehorsam protestiert und bezeugt, nichts minders auch euch nochmaln angedeuten Montag den 8. dies Monats im Namen der Röm. Kais. auch zu Hungern und Beheimb Königlichen Mt., unsers allergnädigisten Herrn, ernannt und bei Vormeidung Ihrer Mt. Strafen und Ungnad begehrt, vor unser Person freudlich gesucht haben, ihr erwähntes Tags zu Fruhe umb neun Uhr euch ufs Rathhaus wollen gestellen und endlich das, so die Nothdurft erfordert, vorhandeln helfen. Und im Fall ihr hierüber zum drittenmaln sollen aussenbleiben,

---

*) In margine: Hofkammer vermeint, im Landtag unnoth, sondern durch Herren obriste Officierer zu berathschlagen und Mandata ausgehen zu lassen; dann weil Ihr Mt. die Brucken bauen, nehmben sie die Zoll. Wer nit will, brauch sich [nicht] der Brucken.

**) In margine: Ist schon beschlossen, sondern stehet bei der Kanzlei. 6. Jan. 82. H. Ob. Landhofmeister, H. Hoffman, H. Schönfelt Vice-Canzler, d. P. [sic].

können wir nit umbgehen, vor uns die Stadt allein abzuordnen und euern Ungehorsam neben Vorlegung dieser unser zum dritten an euch erfolgten Beschreibung zu beklagen. Do nun die Sachen euch zu Beschwerungen gelangen möchten, wollen ihr uns entschuldigt achten, wie wir uns auch diesfalls hiemit ausdrücklich thun vorwahren. Seind euch sonsten zu allen nachbarlichen Diensten gewillt. Urkundlich mit unserm Stadtsecret besiegelt. Actum den 3. Januarii anno ɔc. 82.

---

97. Komora dvorská podává císaři své dobré zdání o zprávě válečné dvorní rady v příčině stalého vyjednávání se zástupci stavův ze zemí koruny České o placení vojsku na hranicích báňských měst a Horního Uherska.

1582, 4. ledna. — Konc. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Allergnädigister Kaiser und Herr! Es hat der Herr Kielman zu seiner jetzigen Allherkunft der Handlung halben, so jüngstlich mit der Kron Behamb Deputierten und der andern Landen Abgesandten zu Prag gehalten worden, nothwendige Relation ubergeben. Die haben Ihr Fürstl. Durchlt. Erzherzog Ernst, unser gnädigister Herr, mit Euer Mt. Hofkriegsrath in Berathschlagung gezogen und sein des Kriegsraths Gutachten zu ferrer Berathschlagung auf die Hofkammer geben, das ist dieses Inhalts. (Legatur.)

Allergnädigister Kaiser und Herr! So viel fürs erst den Nachlass der zweien Monat betrifft, da trägt die Hofkammer unterthänigiste Fürsorg, es werde dem Kriegsvolk dies, davon der Kriegsrath anfangs meldt, gleich schriftlich oder mündlich angekündt, dass es doch bis auf dato dieser Ankündung ihr vollige Bezahlung ohne einichen Nachlass haben und alsdann erst zu eines selbst Bedenken stellen wird wollen, wer künftig darumb dienen will oder nit, und auf diesen Fall wird es dahin kummen, dass sie zu dem Nachlass für das Vergangen insonderheit werden müssen behandelt werden. Soll man nun die Behandlung erst hernach müssen fürnehmen, so wird viel Zeit und Disputierens darunter furübergehen.

Die Hofkammer weiss sich gleichwohl gehorsamist zu erindern, dass sich der von Herberstein in jüngster Musterung lauter vernehmen lassen, dass E. Mt. hinfüro die Bezahlung anderst nit thuen werden; ob es aber gegen allem Kriegsvolk und zum Genügen beschehen, das ist bei der Hofkammer zweiflich. Dieses alles fürzukummen und unnütze nachtheilige Verlängerung zu verhüten, wäre die Hofkammer dieser unterthänigisten Meinung, dass gleichwohl den Obristen und dem Kriegsvolk diese E. Mt. Resolution durch sondere Gesandte angezeigt, darneben aber wahrgenummen werde, wie sie sich dagegen erzeigen.

Wofer sie nun damit zufrieden, hatt es seiner Weg, wo nit, und sie die Sach difficultierten, dass alsdann dieselben Commissarien die Handlung alsobald mit Hilf der Obristen fürnähmen, wie dann sie die Commissarien in dem einen und dem andern mit nothwendigen Schreiben müssen versehen sein.

Wer aber die Person neben dem Kielman sein sollte, darüber würdet der Kriegsrath, als dessen Sach es ist, die Nothdurft zu bedenken wissen. Die Hofkammer hält unterthänigist darfür, weil der Herr von Herberstein zuvor hierin gebraucht worden, er künnte nochmalen darzu nit untauglich sein. Mittlerweil aber und bis man weiss, wie sich das Kriegsvolk gegen diesem E. Mt. Anmelden erzeigt, achtet die Hofkammer für unnoth, dass den Behamen und Märhern etwas geschrieben werde, wie es dann in der Tractation zu Prag auch also bedacht worden.

Wer aber alsdann zu der Musterung verordnet werden soll, in dem wirdet der Kriegsrath gleichsfalls die Nothdurft zu bedenken haben und werden vielleicht diejenigen, so zuvor darinnen ge-

braucht, dieser Muster- und Zahlung auch beiwohnen mügen; dann sobald man nur Nachrichtung hat, dass der Nachlass bei dem Kriegsvolk erhalten, kann der Tag benennet und die Bezahlung fürderlich darauf fürgenommen werden.

Die Fürlehen zwischen denen Bezahlungen belangend, da erfordert E. Mt. sondere hohe Nothdurft, dass die beheimischen Ständ selbst das Kriegsvolk mit dergleichen Fürlehen unterhalten und E. Mt. die Gefäll bei denen Kammern Kremnitz und Schemnitz zu andern dero Nothdurften gebrauchen mügen. Weil aber diese Sach auf einem Landtag verschoben, so muss man also darauf gedacht sein.

Darneben bericht E. Kais. Mt. die Hofkammer gehorsamist, dass das Kriegsvolk von der Kammer Kremnitz bishero nit allein mit blossen Furlehen versehen, sondern völlig ausgezahlt worden. Das verlauft sich nun ein Monat auf 5332 fl. rheinisch.

Was die folgenden Artikel, als die Bereitung der Granitz, die Besatzung zu Uyvar, die Erbauung derselben Granitz, item das Continuum belangt, das seind Kriegsartikel und hat die Hofkammer darinnen kein Bedenken.

Was aber insonderheit etliche Artikel, die mit der Kammer berathschlagt werden sollen, belangt, davon zu End des Kriegsraths Gutbedunken Meldung beschiecht, als nämblich die Einbringung der Restanten, item dass die aus Lausnitz dergleichen Zusammenkunften hinfüro besuchen und ihre Bewilligung an die fürgezeigten Ort auch darbringen und die 1500 Thaler zum Gebäu Uyvar erlegen, da ist erstlich die Einbringung der Restanten fast der Hauptpunkt in der ganzen Handlung und ist je frembd zu hören, dass sie E. Mt. ein specificierte Bewilligung aller Orten thuen und doch nit berichten sollen, was dieselb ertragen und was sie E. Mt. uber das, so sie davon ausgeben, restieren und verbleiben. Weil es aber in dieser Zusammenkunft nit zu erhalten gewest, so wird es wohl also darbei auf diesmal verbleiben und man in einem künftigen Landtag in allbeg gedacht sein müssen, dass dieser Punkt in Richtigkeit gebracht werde. Dann wofer es nit beschehen sollte, so haben E. Mt. gnädigist zu erachten, dass sie nit allein der Bewilligung halben kein Gewissheit haben, sondern auch, wann es am allerbesten zugehet, dies daraus erfolgen werde, dass Behamb und die incorporierten Land bloss die bergstädterisch Granitz bezahlen und die schlesischen 70.000 Thaler auf Oberhungern verwenden werden und man des übrigen entrathen wird müssen. Es trägt auch die Hofkammer gehorsamiste Fürsorg, dass man letzlich mit ihnen auch so weit nit kummen werde, dieweil sie sich in allen ihren Schriften und Erklärungen dahin lenden, dass sie ihre Hilfen auf Bezahlung der Gränitz, soweit sie damit gereichen mügen, verwenden wöllen und wird man also mit dem, was sie einbringen und mit sich hinab auf die Granitz führen oder nit, vor gut nehmen, E. Mt. aber folgends, was bei dieser oder anderer Gränitz abgehet, erstatten oder in Mangel desselben das ganz Granitzwesen in Gefahr setzen müssen. Wie es dann in nächster Bezahlung mit den Mahrern bereit also beschehen, die haben ein Summa Gelds, soviel man ungefährlich dem Kriegsvolk ihrem Uberschlag nach auf die zuvor von der Kammer Kremnitz beschechne Fürlehen und Zahlungen noch schuldig, mit sich gebracht und darnach wieder heimbgezogen.

Dass die Lausnitzische Gesandte bei dieser Zusammkunft nit erschienen, vernimbt die Hofkammer soviel, dass es aus Ubersehen bei der behamischen Kanzlei erfolgt. Dass sie aber ihre Hilfen künftig auch darbringen und insonderheit die 1500 Thaler zum Gebäu Uyvar erstatten sollen, das ist gleichwohl kein unbilliches Begehren, weil diese Hilfen zu dem Kriegswesen vermeint und verwilligt werden. Es wüssten aber E. Mt. gnädigist, dass dieselben Gefäll sambt dem Biergeld alle auf die Interesse deren E. Mt. anererbten Schulden, darfür die Landschaft selbst verschrieben, angewandt werden, und da die Erstattung dieser Hilfen zum Granitzwesen beschechen sollte, müsste es nur aus andern E. Mt. Einkumben beschehen. Die Hofkammer trägt gehorsamiste Fürsorg, da dieser Artikel nit in Richtigkeit gebracht wird, es werden sich die andere Land allzeit damit entschuldigen.

Zu dem will nun E. Mt. sie die Hofkammer zu des Herrn Praesidenten Allherkunft die ferrer Nothdurft gehorsamist fürbringen.*)

Und nachdem die Deputierte aus Schlesien bei jungster Versammlung sich unter andern des Markgräfischen Abfalls und dass die Opplischen Pfandschaften ihre Steuern nit reichen, beschwert und sich dann E. Mt. gegen ihnen gnädigist erboten, da sie von den Fürsten und Ständen berichtet, was ferrer darbei zu thuen sei, dass E. Mt. an ihrem nichts wollen erwinden lassen, so wäre die Hofkammer der gehorsamisten Meinung, E. Mt. mochten an dieselben Bericht vermahnen lassen und sich folgends uber eins und das ander gnädigst entschliessen; dann da es nit beschehen sollte, ist zu besorgen, es möcht in künftigem Landtag ein Hinderung bringen, welches E. Mt. ɔc.

Dicit imperator: Sie gehen unrichtig mit deren Bewilligungen umb. Es muss auf einem kunftigen Landtag auf ander Weg gericht werden, wie dann die Fürnehmbsten selbst der Meinung.

Der Nachlass muss nur mündlich erhandelt werden und wär der von Herberstein gut darzu.

Den Behamen darf man zu der Bezahlung, ehe und zuvor der Nachlass richtig, keinen Tag benennen.

Die Berathschlagung der Granitz muss mit ihnen furgenommen werden, und muss alles in einem kunftigen Landtag eingebracht werden. In reliquis placet. 4. Januarii 82.

---

98. Město Cheb a šlechta kraje Chebského dávají svým do Prahy vyslaným plnou moc k jednání s komorou českou v příčině berně.

1582, 9. ledna. — Orig. v arch. města Chebu.

Wir die von der Ritterschaft des Egerischen Kreis, dann Burgermeister, Rath, Gericht und Gemeinde der Stadt Eger urkunden hiemit, nachdem im Namen der Römischen kaiserlichen auch zu Hungern und Behaim königlichen Majestät, unsers allergnädigisten Herrn, von Ihrer Kais. Mt. wohl vorordenten Herren Kammerräthen des Königreichs Beheimb, unserm hievor abgeordneten und bevollmächtigten Anwalt, dem achtbaren Clemens Holdorf, Stadtschreibern, in Contributionsachen, anlangend die hinterstelligen sechs Hundert Thaler an den vorfallenen zwei Tausend Gulden, so wir aus unterthänigister Treu gegen Ihrer Kais. Mt. gnädigist uns bewilligten Revers und Compulsorial eingangen, dahin gnädig und gönstig beabschiedet, dass zu Richtigmachung solcher Gelder er uf den 29. abgelofenes Monats Decembris des ɔc 81. sich bei der Kammer einstellen sollen, und dass Ihre Kais. Mt. angedeute unsere unterthänigiste Vorwilligung bis uf das ɔc 79. gnädigist angenommen und solchen nach nit zugegen, uns, wie mit alters Herkommen, Revers und Compulsorial mittheilen zulassen, daher angedeuten unseren Abgeordneten uferladen, uns solches nothdurftig zu referieren.

Ob nun wohl von gemelten unserm Abgeordenten uns solches zur Gnüg uf sein Heimkunft vorgetragen und wir ganz gewillt, erzählter Massen anderweit Abordenung zu bestellen, hat doch solches unser der Ritterschaft Nitzusammkunft, und dass wir eines Theils ausser Landes gewesen, nit geschehen mögen.

Und uf unser anheut bederseits Beisammensein und ferner erfolgte Relation und nothwendig darauf gehabte Berednus und beschehene Vorgleichung wir uns eines underthänigisten Schreibens an höchstgedachtist Ihr Kais. Mt. vorglichen, darin unsere Beschwerung und Nothdurften bederseits auf-

---

*) In margine: Nota. Deswegen ist den Commissarien, was sie handlen sollen, bereit Befehlch zugefertigt.

gefuhrt, und solches höchstgedachtist Ihrer Kais. Mt. allgerait zugefertigt, dass hierauf und denselben gemäss wir anderweit Zeigern obgedachten Clemens Holdorf, unserm Stadtschreiber, unsern Gewalt und Vollmacht befohlen, aufgetragen und ubergeben, befehlen, uftragen und ubergeben ihme denselben hiemit und in Kraft dies Briefs dergestalt, dass er uf den 11. dies sich erheben und nach Prag begeben und die Auszahlung der sechs Hundert Thaler in unsern Namen des Rentmeisterambts Vorwaltern im Königreich Beheim leisten und dargegen, wie gebräuchig, uns quittieren lassen, dieselben zu Handen nehmen und hernacher uns einantworten, folgends bei den Herren Kammerräthen, oder wo es vonnöthen, von unsern an höchstgedachtist Ihr Kais. Mt. erfolgten unterthänigisten Schreiben Abschriften eingeben, und dero Inhalt kürzlich erwiedern und darbei vorbleiben solle, und sonsten hierin alles anders, was wir selbsten personlich oder gegenwärtig vorerzählter Gestalt nach thun können oder mögen, zu thun und lassen Macht haben. Und was also durch invorleibten unsern Gewalthaber und Abgesandten vorricht, wollen wir stet, fest und genehmb, auch ihme unserm Gewalthaber allerding schadlos halten. Wo auch dieser unser Gewalthaber oder Abgesandter mehr Gewalts, dann hierin begriffen, bedürftig, denselben wollen wir ihme, ob der von Wort zu Wort ausdrücklich hierin begriffen, itzo alsdann und dann als itzo auch geben haben, alles uf Gewinn und Vorlust und allen Rechten treulich und ohne Gefährde. Dessen zu Urkund haben wir obvormelte von der Ritterschaft des Egerischen Kreis einestheils vor uns und andere unsere Mitvorwandte und Nachkommen, dann wir gedachte Burgermeister, Rath, Gericht und Gemeinde der Stadt Eger unsere Petschaft und Stadtsiegel anhero wissentlich thun ufdrucken. Geschehen und geben den neunten Tag des Monats Januarii im funfzehn Hundert zwei und achtzigisten Jahr ɔc.

---

99. Nejvyšší purkrabí Pražský, Vilím z Rožmberka, nejvyšším úřadníkům zemským, aby rozepsání sněmu co nejrychleji mandáty po krajích oznámili, proposici sněmovní zaslali, císař pak aby svým komisařům věděti dal ku kterému dni na hradě Pražském k sněmu najíti dáti se mají.

NA KRUMLOVĚ. 1582, 16. ledna. — Orig. v arch. česk. místod.

Službu svú vzkazuji, urození páni, páni švagrové, bratří, přátelé moji zvláště milí, a urození a stateční rytíři, přátelé moji milí! Zdraví i jiného všeho dobrého přeji VMem a vám věrně rád. Včerejšího dne v samej večer psaní VMstí a vaše jest mi dodáno, z kteréhož sem porozuměl co mi psáti a při tom odsílati račíte a odsíláte. I vidí mi se, že již dosti krátký čas k rozepsání sněmu a rozsílání po krajích mandátů, a jestliže pilnosti poslů nebude a aby do každého kraje dvojí poslové s mandáty vypraveni byli, s těžkostí se ta krátkost může napraviti, a strach, abychom pak měli potom s kým sněmovati; ale nepochybuji, že v tom, což jedny bejti mohlo, ste tak opatřiti račili, aby na tom žádného nedostatku nebylo.

Co se předložení sněmovního dotejče, nic v tom přípisu od VMstí a od vás odeslaného pominuto není, co bych měl vejše doložiti, toliko JMCské k milostivé resoluci JMti ať se to odešle a pánům komisařům časně od JMti oznámí, k kterému dni na hradě Pražském se najíti dáti mají, aby se záhy věděti mohlo, takli budou moci se najíti dáti a potomně v tom nějakého nedostatku nebylo. Tohoto posla sem déle zdržovati nechtěl, než hned zase s příležitým spisem mně od VMti a vás poslaném vypraviti. Pán Bůh rač dáti mně se s VMtí a s vámi v dobrém shledati. Datum na Krumlově v outerý po sv. Šťastném léta 1582. *Vilém z Rožmberka,* vladař domu Rožmberského, nejvyšší purkrabí Pražský.

---

100. Císař Rudolf II. žádá stavy české, aby zvolili komisí, kteráž by záležitost placení vojska na hranicích Uherských (ve schůzi zástupcův stavovských ze všech zemí koruny České také již projednávanou) v úvahu vzala. Den, kdy by taková komisí sejíti se měla, že později ustanoví.

V BŘETISLAVI. 1582, 18. ledna. — Orig. v arch. Třeb.

Rudolf der Ander, von Gottes Gnaden erwählter römischer Kaiser, Mehrer des Reichs ɔc.

Hoch- und wohlgeborne, gestrenge, ehrbare, ehrsame und liebe Getreue! Wir wissen uns gleichwohl gnädigist zu erindern, welchermassen in fürgeloffner Tractation, so jüngst verschiener Zeit zu Prag mit euren und der andern unserer Kron Beheimb incorporierten Landen Abgesandten gehalten worden, unter andern auch dies furkummen und dahin geschlossen worden, dass wir vermug derselben damals übergebnen schriftlichen Begehrens der bewussten Granitzen Fürseh- und Bezahlungen halber ein eilende Berathschlagung anstellen und euch auch den andern unsern getreuen Landständen bei den nächstfolgenden Landtägen mit furbringen lassen sollten, wie uns dann auch unsers Theils nichts liebers wäre, als die Sach dermassen und dahin dirigiert und gerichtet sehen, damit solches alles bemelts bedrängte Granitzwesens erheischender, äusserister Nothdurft nach so zeitlich fur die Hand genommen werden möchte, wie es angeregter Tractationsbeschluss mit sich bringen thuet.

Nachdem wir aber dargegen bedenken, dass solche Handlung wegen Kürze der Zeit, auch allerhand fürfallender Verhinderungen bisher nicht furgenommen und zu Werk gericht werden möcht, wir aber doch dasselb nichts weniger zu thuen und bald hienach in Wirkung zu bringen gnädigist bedacht sein, so haben wir euch solches hiemit anzeigen wollen und begehren darauf gnädigist, ihr wöllet entzwischen etliche taugliche Personen eures Mittels darzu erkiesen und denselben auferlegen, wann und sobald wir ihnen den Tag und Stell zur bemelter Unterred- und Berathschlagung benennen werden, welches dann mit ehistem hienach beschehen, dass sie sich alsdann unverzogentlich dahin verfügen und der Sachen gebührendes Fleiss abwarten sollen, des genädigisten Versehens, weilen wir die andern Land derowegen gleichsfalls zu ersuchen bedacht, sie werden also sambt eurer bei der Sach, was die Nothdurft erfordert, zu thuen und sich des Gehorsambs zu verhalten wissen. Daran vollzeucht ihr unsern gnädigisten Willen und Meinung. Geben Presspurg ɔc.

---

101. Vyslanec města Chebu a šlechty kraje Chebského Klem. Holdorf komoře české v příčině kontribuce, zrušení pohraničného cla a ujištění učiněného rukojemství za některé dluhy císařské.

1582, 18. ledna. — Konc. v arch. města Chebu.

Wohlgeborne, gestrenge, edle und ehrenfest, gnädig und gonstige Herren! Was an Ihr Rom. Kais. auch zu Hungern und Beheimb königlich Mt. die von der Ritterschaft und Adel des Egrischen Kreis, dann Burgermeister und Rath der Stadt Eger in dero von ihnen bewilligten Contribution, dann auch wegen Einstellung des ein Zeit bei ihnen gewährten kaiserlichen Grenitzzolls, unterthänigist sich beschwert, gebeten und erboten, das haben Euer Gnaden und Gunsten aus der durch mich denselben diese Tag im Namen gedachter Ritterschaft, dann Burgermeisters und Raths ubergebenen Schriften gnädig und gonstig vornommen. Vorhoffentlich höchst gedachtist Ihr Kais. Mt. gedachte Ritterschaft, dann Burgermeister und Rath bei ihren unterthänigisten Bitten und Erbieten in beiden Punkten gnädigist vorbleiben zulassen geruhen, darzu dann Euer Gnaden und Gunsten dero gnädig und gonstige Beförderung ihnen leisten werden, darumben gedachte Ritterschaft, Burgermeister und Rath dienstlich thun bitten, und seind also hierauf hochgedachtist Ihrer Kais. Mt. gnädigisten Resolution unterthänigist anderweit wartend. Und nachdem hochgedachtist Ihre Kais. Mt. durch gnädigiste Befehlich bemelter

Ritterschaft, dann gedachten Burgermeister und Rath den Uberrest an dem ersten Termin der 2000 fl. antreffend, 600 Thaler bei dem Herrn Vorwalter des Rentmeisterambts im Königreich Beheimb gegen gebührlicher Quittung auszuzahlen uferladen, und zu solcher Auszahlung von denselben ich anhero abgeordnet, derwegen dann bei gedachten Herrn Vorwaltern des Rentmeisterambts zuvorderst Euern Gnaden und Gunsten ich mich angeben, auch zur Zahlung anerboten, und aber bishero solche Gelder nit wollen angenommen werden, und also damit ufgehalten, auch darunter vorgeblichen Unkosten mit der Zehrung ufwenden mussen, das dann denen von der Ritterschaft und Stadt höchst beschwerlich, ich auch nunmehr zehrungslos und weiter kein Unterhalt bei Handen: also will anderweit bei Euer Gnaden und Gunsten angedeuter Auszahlung halber dieselben zu leisten mich, inmassen hiemit bei dem Herrn Vorwalter des Rentmeisterambts mündlich beschehen, angemelt und solche gegen Ausgebung gebührlicher Quittung anzunehmen gebeten, darneben im Fall ferners Ufzugs bei Euern Gnaden und Gunsten unterthänig angeben und mit dero Vorwissen uf Morgen abzureisen mir vorgenommen haben, dienstlich bittend, Euer Gnaden und Gunsten solches Anmeldens ingedenk bleiben und dasselbe denen von der Ritterschaft, Burgermeister und Rath, nach aber mir dero unwürdigen Abgeordneten zu einigen Ungehorsam nit zuzumessen, wie es auch der Meinung vorgenommen, protestirend.

Neben dem seind Euer Gnaden und Gunsten auch ingedenk, was ein E. Rath der Stadt Eger, anlangend die Burgschaft vor Ihr Kais. Mt. bei dem wohlgebornen Herrn Don Jan Manrique de Lara, hievor bei Euer Gnaden und Gunsten, dass derhalben sie vor das Burggrafambt erfordert, sich in Schriften beschwert. Ob nun wohl sie der endlichen Meinung gewesen und noch, weil ihnen ihr Stadtsiegel hinwieder uberschickt, solche Burgschaft cassiert, wann aber von Euern Gnaden und Gunsten diese gnädig und gönstige Nachrichtung mir angemelt, dass gedachter Rath zum andernmal gesiegelt und nochmaln darin haftend wären, als will im Namen gedachtes Burgermeister und Raths, die in höchster Wahrheit, do es zum Fall, das Gott vorhüte, sie auch sich nit befahren thun, gelangen sollt, das wenigist zu leisten, und dieselben allein aus unterthänigister Treu in solche Burgschaft bewilligt, bei Euer Gnaden und Gunsten ich hiemit unterdienstlich gebeten haben, dieselben geruhen im Namen hochgedachtist Ihrer Kais. Mt. gnädig und gönstig zu vorfügen, auch sich bei dem Burggrafambt der Sachen ferner zu erkunden und die Abstellung zu thun, damit zuvorderst Ihrer Kais. Mt., dann auch gedachten Burgermeister und Rath derhalben nichts nachtheiligs oder widerwärtigs mag entstehen noch zugezogen werden. Dann einmal, do ein anders sollte folgen, das doch ein Rath nit vormutend (weil es hievor von dem löblichen Haus Österreich nit erhort, dass dieselben ihre Bürgen oder Unterthanen in geleisten Burgschaften zu Schaden gelangen lassen) würde gedachter Rath und Stadt nit allein in hochsten Spott und Schimpf, sondern umb Vorlierung Trauen, Glauben und dero guten Namen und in äusserst Vorderben gebracht, das hochgedachtist Ihr Kais. Mt. bemelten Rath und Stadt als dero gehorsamen Unterthonen nit gönnen, wie auch allerlei praejudicia Ihrer Kais. Mt. hieraus ferner folgen wirden; dann gedachter Rath und Stadt vor hochstgedachtist Ihr Kais. Mt. in andern noch wichtigern Bürgschaften uff die hundert Tausent Gulden, dann auch vor sich selbsten uber achtzig Tausend in Schulden haftend. Derwegen Euer Gnaden und Gunsten Ihrer Kais. Mt. und der Stadt Nothdurft, derselben Trauen und Glauben zu bedenken auch retten und das zu befördern werden wissen, damit der Stadt kein Spott oder nichts nachtheiligs hieraus, noch viel weniger ex uno inconvenienti plura et infinita mogen entstehen und folgen, wie es dann Euer Gnaden und Gunsten hochvorständig wohl zu erwägen und die hierin vorstehende hochste Noth betrachten, auch den folgenden Schaden unterbrechen, und gemeiner Stadt Eger und des Kreis gnädige und gonstige Herren sein und bleiben wollen. Dargegen wollen sie unterdienstlich dankbar erfunden werden. Actum den 18. Januarii anno ɔc 82. Euer Gnaden und Gunsten unterdienstlich gehorsamer der Ritterschaft des Egrischen Kreis, dann Burgermeister und Rath der Stadt Eger Abgesandter *Clemens Holdorf*, Stadtschreiber.

---

102. Rudolf II. svoluje, aby abatyše kláštera sv. Jiří prodati směla kus místa od kláštera za 1000 kop k domu zemskému nejvyššího písařství, však s tou výminkou, že za takových 1000 kop jiné grunty skoupeny budou, i nařizuje Jiřímu z Martinic a Janovi Vchynskému ze Vchynic, aby smlouvu takovou do desk zemských zapsati dali.

V BŘETISLAVI. 1582, 24. ledna. — Kvat. rel. žlutý 1582—89, č. 47, fol. A. 24. v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf Druhý ͻc. Urozený a statečný, věrní naši milí! Vznesla jest na nás s ponížeností velebná Judit Ejbmštolerova z Ejbmštolu, abatyše kláštera sv. Jiří na hradě Pražském i s konventem svým, kterak by jistou smlouvou a trhem nejvyšším ouředníkuom a soudcím zemským, podle zmocnění všech tří stavuov království Českého jim daného, k domu zemskému, k ouřadu nejvyššího písařství náležejícímu, prodaly kus místa od kláštera a to za sumu jeden tisíc kop míšenských, jakž by smlouva trhová to v sobě šíře obsahovala a zavírala, prosíc, poněvadž jest to místo ven z kláštera, tak že jsou ho prvé ničímž neužívaly, těmito pak penězi nemalé pohodlí a užitek klášteru se učiniti bude moci, abychom k tomu trhu své milostivé povolení dáti ráčili. Kdež my nemoha prosby jich oslyšeti, zvláště uznávajíc sami v tom dobré toho kláštera býti, protož k tomu trhu a smlouvě na ten spůsob své milostivé povolení dávati ráčíme, aby těch tisíc kop s vědomím a dotazem naším k dobrému toho kláštera a skoupení jiných gruntuov vynaloženo a zatím, až by se něco toho příležitého nahodilo, za předpsanými nejvyššími ouředníky a soudci zemskými zanecháno bylo; poroučejíc vám, abyste buď oba spolu neb jeden z vás relatorové ke dskám zemským byli a tuto relací ͻc. Dán na zámku našem Prešpurce v středu den svatého Timothea léta ͻc osmdesátého druhého.

---

103. Rudolf II. žádá nejvyšší úředníky zemské, každého zvláště, za sprostředkování půjčky při obyvatelích a městech království Českého, aby dluh Fuggerům zaplatiti mohl.

V BŘETISLAVI. 1582, 24. ledna. — Konc. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Rudolf ͻc. Du werdest dich sonders Zweifels gehorsamblich erindern, wasmassen noch weilend Kaiser Maximilian, unser geliebter Herr und Vater hochlöblichister Gedächtnus, erheischender Nothdurft nach und zu etwas Hilf der damals fürgefallnen unvermeidlicher Ausgaben von den Fuggern Freiherrn ein ansehenliche Summa Gelds aufnehmben müssen, mit derer Wiederbezahlung sie auf die Gefäll und Einkummen unserer eigenthumblichen Herrschaften in Beheimben verwiesen worden seind, wie ihnen dann noch uber 160.000 fl. daran zu bezahlen ausstehet.

Dieweil uns dann umb allerlei Ursachen willen letzlich ganz bedenklich und beschwerlich fallen will, dass wir gleich zu raiten aller Einkummen von denselben unsern eigenthumblichen Herrschaften entsetzt, darneben auch uber den beheimbischen Landsbrauch mit einem ungewöhnlichen Interesse und Münzverlust beschwert sein sollen, so wären wir gnädigist bedacht, zu ihr der Fugger endlicher Abledigung bei den Landleuten, Städten und andern Unterthanen unserer Kron Beheimben, wo nur derwegen Gelegenheit zu finden, soviel Geld aufzunehmben und die Darleiher auf Partuwitz*) und andere unsere eigenthumbliche Herrschaften zu versichern, ihnen auch die Interesse aus derselben Herrschaftsgefällen zahlen zu lassen. Dieweil du uns dann in dieser Sachen fur andern wohl und nutzlich dienen kannst, so gesinnen wir an dich gnädiglich begehrende, du wöllest dich uns zu gnädigistem Gefallen und Befurderung dieses angelegnen Werks alles Fleiss bemuhen und wie du wohl thuen kannst, befurdern helfen, damit wir bei den Landleuten, Städten und andern Inwohnern unserer

*) Pardubic.

Kron Beheimben zu etzlichen erspriesslichen Anlehen auf obgemelte Verweisung und Versicherung, wo nit gleich jetzo alsbald, doch zum wenigisten auf nägstkummende Termin Georgi kunftigs dreiundachtzigisten Jahrs bekummen mugen. Und was du also jederzeit verrichten oder wes wir uns hierinnen zu getrösten haben werden, das wöllest uns oder abwesend unserer beheimischen Kammer oder unsern Präsidenten daselbst, Laslaw Popeln, als dem wir die Sach bei dir alles Fleiss zu treiben und zu sollicitieren gnädigist auferlegt, zu wissen machen, damit wir uns zu richten, unsere Sachen der Loskundigung und Ablegung halben darnach anzustellen und ferrer alle Nothdurft darbei zu befürdern haben mugen. Du vollbringst auch daran unsern gnädigen gefälligen Willen, hinwieder in Gnaden zu erkennen und zu bedenken. Geben Pressburg den 24. Januarii anno 82.

---

104. Komora dvorská předkládá císaři zřízenými radami sepsaný návrh proposice pro sněm království Českého na rok 1582.

Sine dato. [1582.] — Opis souč. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Allergnädigister Kaiser und Herr! Die verordneten Räthe in Beheim zeigen E. Mt. unterthänigist an, sie hätten auf E. Mt. gnädigisten Befehlch die Instruction auf den angestellten Landtag in der Kron Beheim zusambt den ubergebnen Kammerartikeln verfassen und nachmals dieselbige dem Herrn obristen Burggrafen und Herrn obristen Kanzler zum Ubersehen uberschicken lassen, welche sie hieneben E. Mt. zu derselbigen ferrer gnädigsten Resolution und Verbesserung gehorsamblichen ubersenden.

Inhalt der Instruction.

Erstlichen ersuchen E. Mt. die Stände der Kron Beheim gnädigist, dass sie zu Beschutzung und Erhaltung der Gränitz, diesseits der Donau gegen Mähren und Schlesien gelegen, die Haussteuer auf dieses gegenwärtige Jahr, nämblichen 150.000, vorigermassen auf zwen Termin, als Pfingsten und Andreae, bewilligen, auch E. Mt. die Granitzbezahlung deren Orten anheimbstellen und in derselbigen Gewalt geben wollten.

Das Biergeld als von jedem Fass Bier 5 w. Gr. begehren E. Mt., dass die Stände dasselbige auch auf ein Jahr lang von Ausgang des nägstbewilligten Termins, welcher sich auf nächstkünftig Georgi enden wirdet, unterthänigist bewilligen wollten.

Ferrer ersuchen E. Mt. die Stände, dass sie der alten Steuerrestanten halber, welche die verordneten Personen in den Steuerraitungen ausgesucht und befunden und noch durch sie gefunden werden möchten, die endliche Anordnung thuen sollen, damit dieselbigen in einer benennten Zeit eingebracht und Ihrer Mt. wie bishero erlegt oder gegen den Saumigen mit der Execution, männiglichen unverschonet, wirklichen verfahren werde. Und demnach etliche inländische Gläubiger sich beschweren, dass ihnen die Interesse von ihren Summen, darauf E. Mt. den Ständen 2 Biergroschen in Händen gelassen, langsamb und nicht zu rechter Zeit gereichet werden, daraus diese Ungelegenheit erfolget, dass dieselbigen ihre Summen E. Mt. aufsagen, weiln aber solches vonwegen etlicher Personen Saumbsal und unzeitige Erlegung des Biergelds herkumbt, so begehren E. Mt. gnädigist, die Stände wollten die endliche Anordnung thuen, welchergestalt zu Erhaltung billicher Gleichheit die saumbigen Personen zu Entrichtung ihrer Gebührnis möchten angehalten werden.

Als auch die von den Ständen der Kron Beheim und incorporierten Lande auf verschienen Landtagen zu Anordnung einer richtigen Gleichheit in der Granitzbezahlung verordneten Personen bei ihrer jüngsten Zusammenkunft neben andern Artikeln dahin geschlossen, dass E. Mt. aus denen Landen die zahlmeisterischen Raitungen zeitlichen sollen uberschickt werden, damit E. Mt. sich darinnen

ersehen und dieselb mit ihrer eignen Zahlmeisterraitungen conferiren möchten, auf dass, wofern einiche Mängel darinnen befunden, dieselbigen den Ständen in deren jedem Lande auf folgenden Landtägen fürgetragen und eine richtige Gleichheit angeordnet werden kunnte. Weiln aber solche Raitungen E. Mt. bisher noch nicht zukommen, so begehren E. Mt. an die Stände gnädigist, sie wollten solches mit dem eheisten befürdern und darneben den obermelten hievor verordneten Personen Befehlich thuen und Vollmacht geben, wann E. Mt. alle dieselbigen Raitungen und Nothdurften bei Handen haben und solches gedachten Personen insinuiren werden, dass sie die Sachen fürnehmben, berathschlagen und in eine gute Ordnung bringen sollen.

Letzlichen ermahnen E. Mt. die Stände gnädigist, sie wollten alsbald unter einander die endliche Anordnung thuen, damit alles dasselbige, was bewilligt wirdet, von einem jeden ohne Saumbsal völlig entricht und erlegt werde. Solches wellen E. Mt. gegen ihnen in Gnaden erkennen und sie mit einem gewohnlichen Revers, dass solches ihren Privilegien und Freiheiten ohne Nachtel sein solle, gnädigist versehen.

Und nachdem Ihr Kais. Mt. nit zweifeln, die Ständ haben in verschienen Landtägen ihr Bewilligung dahin vermeint, dass Ihr Mt. derselbigen zu nothwendiger Unterhaltung der Granitzen, soweit man damit gelangen mag, völliglich theilhaftig werden, Ihr Mt. aber bishero nit Bericht empfangen oder wissen mügen, was an solcher Landsbewilligung von neunundsiebenzigisten Jahr her einkomben, wohin es alles verwandt und was noch daran restieren möchte, und es aber je an ihme selbst billich, dass Ihr Mt. als Künig dessen ein Wissen habe und da einicher Mangel darinnen befunden, dieselbigen abstellen, desgleichen die Bezahlungen und andere Granitznothdurften darnach anstellen und richten müge: so wöllen die Ständ nit allein Verordnung thuen, damit Ihrer Mt. jederzeit, so oft es die Nothdurft erfordert und es von denen darzu Deputierten begehrt wird, ordenliche Raitungen oder Bericht, so wohl des vergangnen als des kunftigen wegen, soviel Noth, mit nothwendigen Scheinen fürgelegt, sondern auch wider die Saumbigen und Restierenden mit Execution vermüg der Landtäg, unverschont männiglich, fürgangen und die Rest allerseits sowohl bei den Einnehmbern als den Ständen eingebracht, erlegt und zu Nothdurft des benöthigten Granitzwesens zu rechter Zeit angewendet werden mögen, damit also ein billiche Gleichheit gehalten, der Unschuldig des Schuldigen nit entgelte und der Effectus, von destwegen die Bewilligung beschehen, vollkommenlich erlangt werde.

---

105. Rudolf II. dává instrukci Stanislavovi biskupu Olomouckému, Karlovi knížeti Minstrberskému, Vratislavovi z Pernštejna a Jetřichovi z Kunovic, co by jako komisaři královští se stavy českými na sněmu shromážděnými vyjednávati měli.

V BŘETISLAVI. 1582, 30. ledna. — Orig. v arch. Třeboň.

Rudolf Druhý ꝛc. Instrukcí na duostojného Stanislava biskupa Olomúckého, osvíceného Karla knížete Minstrberského a Olešnického, ujce našeho a urozené Vratislava z Pernštejna na Tovačově a Litomyšli, tejnú radu naši a nejvyššího kancléře království Českého, a Jetřicha z Kunovic, na Brodě Uherském, společně neb rozdílně, komisaře naše věrné milé, co na sněmu nyní obecním, od nás na hradě našem Pražském v pondělí po Hromnicích nejprvé příštích rozepsaném a položeném, na stavy království Českého vznésti a s nimi jednati mají.

Předkem a nejprvé, aby komisaři naši napřed jmenovaní stavuom království našeho Českého milost naši císařskú a všecko dobré oznámili, a že to od nich stavuov, jakožto poddaných našich

věrných milých, že jsou se k tomuto nynějšímu tak od nás rozepsanému a položenému sněmu obecnímu sjeli a v tom poddaně a poslušně najíti dali, s obvzláštní milostí a vděčností přijímati a že-bychom byli předjmenované stavy rozepsáním a položením jim tohoto sněmu obecního rádi ušetřiti a ušanovati byli ráčili, ale poněvadž toho veliké a vysoce duoležité potřeby a příčiny, podle tohoto nynějšího běhu a časův nebezpečných, jsou a těch netoliko až posavad nic neubývá, nýbrž ještě vždy větší nebezpečenství nastává, protož že jsme toho nikoliv pominouti moci neráčili, nežli pro takové vysoce duoležité potřeby naše císařské, království a zemí, našich věrných poddaných milých, tento sněm již tak položený milostivě dáti rozepsati a držeti. A ač jsme týž sněm vlastní osobou naší císařskou byli rádi držeti chtíti a všem potřebám obecním a ztížnostem podle předešlého zakázání našeho spomoci ráčili, však pro rákoš, kterýž jsme v království Uherském pro znamenité, pilné a duoležité příčiny a potřeby naše, na kterýchž netoliko nám a témuž království Uherskému, též království Českému i jiným všem zemím a poddaným, našim věrným milým, ale také i všemu křesťanstvu vysoce náleží, rozepsati a položiti ráčili, a na týž rákoš, nemohouce toho nijakž pominouti a zjinačiti, než osobou naší císařskou se vypraviti a tomu přítomnu býti, toho že jsme učiniti nemohli, jsouce k nadepsaným stavuom té milostivé naděje, že nás v tom jako věrní poddaní omluvna míti budou a tou příčinou sobě strany téhož sněmu nic překážeti nedadí.

Dále komisaři naši na předjmenované stavy království našeho Českého, věrné milé, vznésti mají, že nepochybujem, než že jim v dobré paměti a vědomosti zůstává, co jsme jim strany nastávajícího nebezpečenství od dědičného a žíznivého krve křesťanské nepřítele Turka na předešlých minulých sněmích obšírně předkládali, čímž aby nyní zaneprázdňovati se mělo, se nám za potřebné nevidí. Nebo ačkoliv těchto dvou let (z čehož pán Buoh pochválen býti ráčí) ne tak velmi zhusta jako předešle tak škodlivé, záhubné a tyranské vpády téhož nepřítele se nedály, však proto témuž a takovému schytralému a ukrutnému nepříteli a pohanu věřiti a na to spolehati nesluší, nébrž kdyby takového opatření dostatečného na hranicích a místech pomezních v témž království Uherském (tak jakž posavad bylo a jest) nařízeno býti nemělo, tehdy jest se obávati (tak jakž týž nepřítel Turek časem dosti dlouho na svuoj fortel obyčej má očekávati), aby, vyzvědouc, že na těch místech pomezních a hraničních žádného náležitého opatření není, svého tyranského předsevzetí nezačínal a zemím, našim věrným poddaným, zajímáním, pálením a vyléváním krve křesťanské škoditi neusiloval. A protož stavové, věrní poddaní naši, to u sebe zdravě uvážiti a na to pomysliti mohou, že bez dostatečného a trvanlivého opatření a osazení hranic a takových míst pomezních nikoli býti nemuože, nébrž potřeba toho duoležitá že ukazuje ty hranice a místa pomezní dostatečně osazovati, opatrovati a, vždycky se na péči majíc, proti témuž ukrutnému a oukladnému nepříteli pohotově býti, a kdyžby co takového nebezpečného přišlo ihned v hotovosti s pomocí všemohoucího pána Boha odpírati.

A poněvadž jest pak jim stavuom království Českého vědomé, že již předešlé pomoci na sněmu pominulém, kterýž předešle léta ↄc 81 držán byl, svolené již vycházejí, a nám že bez takových pomocí skutečných jich stavův i jiných království a zemí našich míst hraničních a pomezních v témž království Uherském proti téhož nepřítele Turka tyranské moci, síle a jeho oukladuom obmyslným, čehož jest se od něho, jakž výš dotčeno, vždycky obávati a to na bedlivé péči míti, tak jakž na to náleží, s dostatečným opatřením zdržeti a obhájiti nijakž možné není: z těch a takových příčin duoležitých komisaři naši jich stavuov království Českého, našich poddaných věrných milých, jménem a na místě našem žádati mají, aby přivedouce k sobě ta všecka nebezpečenství a příčiny, což na předešlých sněmích předkládáno bývalo, k paměti, to u sebe zdravě a bedlivě uvažovali a na pomoc bránění a zdržení již jmenovaných hranic v království našem Uherském z této strany Dunaje proti markrabství Moravskému a knížetství Slezským jistou sumu domovní berně, totiž puoldruhéhokráte sto tisíc kop podle předešlého

zpuosobu na dva terminy rozdílně, totiž první termin o svatém Duše a druhý na den svatého Ondřeje nejprvé příštího roku tohoto ɔc 82, z poddané lásky jednomyslně svolili a vyplnili.

A co se placení lidu válečnému dotýče, to aby nám v moc dali i toho se všeho duověřili, abychom my skrze komisaře naše k tomu zřízené každého času lidu válečnému podle uznalé potřeby z též berně svolené záplatu učiniti mohli; nebo se na to stavové, věrní poddaní, konečně ubezpečiti mohou, že též sumy nikam jinam nežli na zaplacení témuž lidu válečnému na hranicích v království našem Uherském z této strany Dunaje proti markrabství Moravskému a knížetství Slezským obraceti neráčíme, jakž pak colmistr od stavuov nařízený, kdyžkoliv s penězi na pomezí království Uherského vypraven bude, k tomu dohlídati bude moci, aby takové pomoci nikam jinam obráceny a vydávány nebyly a býti nemohly.

Co se pak posudního dotýče, aby před jmenovaní komisaři naši při stavích již jmenovaných království našeho Českého se vší pilností to jednali, aby oni stavové posudního z každého sudu nebo věrtele bílého i ječného piva pět grošuov bílých, tak jakž na předešlém sněmu minulém, a to od vyjití téhož posudního předešle svoleného posledního terminu nebo kvartalu počnouc, to jest od svatého Jiří nejprvé příštího až do roka pořád zběhlého, tolikéž z poddané a upřímné lásky svolili a vyplnili.

Při tom jim stavuom království našeho Českého i toho oznámiti ti komisaři naši pominouti nemají, že toho jistého a konečného oumyslu býti ráčíme o takovéž pomoci netoliko s nimi s stavy království Českého a zeměmi k němu příslušejícími, ale také s jinými královstvími a zeměmi našimi (tak jakž již nyní i za tou příčinou tento rákoš v království našem Uherském držeti ráčíme), a tolikéž také i při stavích svaté říše o stálé a trvanlivé pomoci proti témuž nepříteli ukrutnému a krve křesťanské žíznivému a žádostivému Turku, jakž jenom nejprvé k tomu s pomocí pána Boha (poněvadž jsme se již i s kurfiršty též svaté říše o jistý čas i místo držení sněmu říšského snésti ráčili) dostačiti budeme moci, s pilností, žádné práce naší ani nákladu v tom nelitujíc a nešanujíc, jednati. Protož, že té jisté a konečné naděje a důvěrnosti k nim stavuom, poddaným našim věrným milým, býti ráčíme, že v tom na sobě, jakožto bližší téhož nepřítele Turka, stavuom svaté říše, podle toho i jiným všem poddaným našim dobrý příklad dadí, aby oni také tudy lepší chuť k činění takových a větších trvanlivých pomocí měli a v tom volnější se najíti dali.

Jakž také podle předešlého roku na minulém sněmu svolení neb snešení a zavření sněmovního některé jisté osoby k přijímání počtuov berní od léta 74 až do vyjití léta 78., nic méněji počtuov těch starých zadržalých reštantuov, tolikéž k vyhledání osob, kteréž ještě až posavad berni nespravily, od stavův voleny a k nim také obzvláštní osoby od nás přidány byly, kteréž teď času nedávno minulého nám relací své o tom s vystavením nedostatkuov z týchž počtnov jsou podaly: i nachází se z výtahuov týchž počtuov, že ještě nemalé sumy a reštanty na díle za výběrčími a něco za těmi osobami, kteréž jsou své přiznavací listy k berni bez dání peněz a té pomoci složily i nesložily, zůstávají. I poněvadž pak výběrčí (jakž dotčené osoby k tomu nařízené zprávu dávají) tím se vymlouvali, že po častém a mnohém napomínání jsou těch osob k spravení těch berní a pomocí přivésti nemohli, kteřížto odkladové a nečasné vyupomínání neb dávání a spravení týchž svolených pomocí nám na nemalou nébrž velikou škodu a ujmu přicházejí a jsou: a protož komisaři naši jich stavuov jménem naším aby napomenuli, aby pořádně o těch vystavených nedostatcích při týchž počtech vyhledaných, a též o těch osobách a reštantích, kdož jsou tak berně po předešlém napomenutí nespravili, jisté a konečné nařízení učinili, aby jeden každý skutečně k tomu v jistém uloženém času přidržán byl, aby to všecko zouplna, což jest zadržel, anebo co by se od osob k tomu zřízených ještě vyhledati mohlo, že by kdo povinovat byl, vyplnil. A kdož by se tak, jsouc k tomu již napomenut, v tom čase nezachoval, k tomu jednomu každému, nešanujíc v tom žádného, pokutami na to podle sněmovního zavření vyměřenými konečně a neprominutedlně, aby přikročeno bylo, s tím doložením, že my té naděje býti ráčíme, že oni stavové,

kteříž jsou se tak v tom poslušně zachovali, a to, což jsou svolili a povinni byli, vykonali, od sebe odvedli a nám jakž posavad dali a spravili, a když tak stavové o tom zprávu od osob k týmž počtům nařízených míti budou a tomu vyrozumějí, že nad tím žádného oblíbení míti nebudou, nébrž na ty cesty všelijak pomyslí, aby v tom rovnost zachována byla, a což tak nám od stavuov věrných poddaných jednomyslně svoleno, jakž pak i slušné jest, toho také abychom užiti a oučastni býti moci ráčili.

A kdež také o tom pochybovati neráčíme, než že jsou stavové, věrní poddaní, pomoci na minulých sněmích svolené tím oumyslem svolili, abychom těch na potřebu a zdržení hranic, pokudž vystačiti budou moci, zouplna dostati mohli a nám dávány a spraveny byly, však až posavad o tom žádné zprávy a vědomosti míti neráčíme, co jest se těch pomocí svolených od léta minulého ɔc 79 až posavad sešlo a zase z těch peněz vydáno, anebo co ještě z té sumy před rukama jest. I poněvadž vždy slušné a náležité jest, abychom, jakožto král a pán jejich, o tom vědomost měli, a pokudžby se při tom jací nedostatkové našli těch napraviti, též také při zpuosobu válečném strany placení lidu válečnému a jiných potřebných věcí nařízení učiniti moci ráčili: protož komisaři naši stavuov, věrných poddaných, jménem a na místě našem císařském za to žádati mají, aby při tomto nynějším sněmu obecním o tom dostatečné nařízení učinili, kdyžbychom koliv od nejvyšších ouředníkuov zemských sněmem obecním k berni nařízených počet takového příjmu a vydání berně, co jest se dotčené berně minulých let sešlo a napotom sejde a před rukama jest a bude, potřebovali, a to při nich hledáno bylo, aby nám toho všeho pořádný počet vydáván byl.

A jakož také někteří věřitelové, obyvatelé téhož království Českého, mnohé ztížnosti pro nečasné placení a nespravování ourokuov z sum jejich, pro kteréž jsme my jim stavuom dva groše bílá z každého věrtele z posudního v jich moci zanechati ráčili, mají, což za příčinou nečasného spravování posudního některých osob (jakž zpraveni býti ráčíme), že přichází a pro tu příčinu nám sumy své vypovídají: protož aby komisaři naši jich stavuov tolikéž s pilností od nás napomenuli, aby též jisté nařízení mezi sebou učinili, aby jeden každý, čímž tak strany téhož posudního dání povinen jest, to ihned, bez takového zadržování a všelijakých odtahuov, na jisté a vyměřené terminy spravil a vyplnil, tak abychom my pro takové zadržování a nečasné spravování posudního takové ztížnosti nenesli a k vypovídáním od věřitelův našich sum jejich, kteréž za námi mají, a k takové nepříležitosti a zbytečnému zaneprazdňování přivozováni býti neráčili; jakž pak stavové pro zachování mezi sebou rovnosti budou věděti jaké náležité, dostatečné i skutečné, jakby jeden každý k tomu, aby toho za sebou nezadržoval, přidržán býti měl, nařízení učiniti.

Také toho komisaři naši jich stavuov aby tejna nečinili, kterak jest při nyní minulém sjezdu a shromáždění na hradě našem Pražském osob z království Českého a zemí k němu příslušejících, k tomu na předešlých sněmích v jedné každé zemi volených a nařízených, strany zachování rovnosti v placení lidu válečnému mezi jinými artikuli strany přijímání počtu od colmistruov na tom zuostáno a od nich postaveno, aby nám z jedné každé země počtové colmistrští časně odesláni byli, abychom do nich dostatečně nahlídnouti a ty proti počtům našich vlastních colmistrův přehlídnouti a spruobovati dáti moci ráčili, pro tu příčinu, aby nedostatkové, kteří by v nich nalezeni býti mohli, stavům jedné každé země na sněmích obecních, kteříby se potom v týchž zemích drželi a držeti budou, přednešeni byli, a tak v tom náležitá rovnost udělána a nařízena býti mohla. I poněvadž pak nám ještě až posavad od často psaných stavův království Českého, tolikéž ani z jiných zemí k témuž království příslušejících, takoví počtové colmistrští odesláni a podáni nejsou, protož že jsme neráčili moci toho pominouti, o to jim stavům připomenutí učiniti, milostivě jich žádajíc, aby stavové což nejspíš možné to tak, jakž nahoře dotčeno, nařídili a fedrovali, aby takoví počtové nám bez dlouhých odtahuov odesláni a dodáni byli; nebo kdyby se s tím tak dlouho až opěty do jiného budoucího sněmu odkládati a to tak nevyřízeno a v takové nesprávě zuostávati a trvati mělo, to by vše netoliko nám a stavuom, ale také i všemu

válečnému běhu k dobrému a k žádné platnosti býti a sloužiti nemohlo, nébrž škodu přinášelo. A protož aby stavové, poddaní naši věrní milí, o tomto artikuli těm osobám od nich k tomu předešlým sněmem nařízeným a voleným poručení učinili a plnú moc dali, aby též osoby při každém času, když bychom od týchž zemských i našich colmistruov všecky ty věci a potřeby k tomu náležité pospolu míti a též osoby k tomu tak volené a nařízené napomenouti ráčili, aby to před sebe vzaly, to uvažovaly a v jistý užitečný řád uvedly, jakž pak my k nim stavuom, věrným poddaným našim, že se v tom tak poslušně zachovají, té milostivé naděje býti ráčíme.

Naposledy pak aby komisaři jich stavuov království Českého, poddaných věrných milých, obzvláštně napomenuli, aby se o to prvé a před tím, nežli by se rozjeli, snesli a mezi sebou skutečně nařídili, aby to, což nám tak z poddané a upřímné lásky svolili, pořádně a zouplna bez zadržování od jednoho každého vyplněno a spraveno bylo; nebo se na to konečně oni stavové království Českého ubezpečiti mohou, že což tak na tyto jim přednešené milostivé žádosti naše císařské, znajíce toho netoliko naše ale také jich stavuov a vlasti své vlastní vysoce důležité a pilné příčiny a potřeby býti, z upřímné a poddané lásky (jakž již dotčeno) učiní, jakož pak my jich stavuov věrnou a ochotnou povolnost v tom vždycky k sobě v skutku seznávati ráčíme, budou se moci na to konečně ubezpečiti, že na to obzvláštně pamatovati a jim to všechněm i jednomu každému zvláště vší milostí naší císařskou zpomínati a nahražovati chceme; tolikéž je podle starobylého, chvalitebného obyčeje a pořádku dostatečným reversem, že jim takové na tyto snažné a milostivé naše žádosti dobrovolné snešení na jejich privilejích, svobodách, zvyklostech a pořádcích ovšem a všelijak beze škody a ujmy býti má, opatřiti a jejich milostivým císařem, králem a pánem býti a zuostati ráčíme. A my k komisařům té jisté důvěrnosti a milostivé naděje býti ráčíme, že v tom ve všem, aby tyto všecky věci a žádosti naše při stavích království Českého, poddaných našich věrných milých, dobře vyřízeny a zjednány býti mohly, bedlivostí a pilností svou nic sjíti nedadí, nébrž což tak vyřídí a při stavích objednají, o tom nám zprávu a relací svou tím neprodlévajíce učiní. Na čemž jistou a milostivou vuoli naši císařskou naplní. Dán na zámku našem Prešpurce v outerý po památce obrácení sv. Pavla na víru křesťanskou léta ꝛc 82.

---

106. Rudolf II. Jaroslavu Bořitovi z Martinic a Hertvík. Zejdlicovi z Šenfeldu, aby nejstaršímu z bratří Voděradských 7500 kop gr. č., kteréž byli jmenovaní bratří císaři zapůjčili, na statku Malešově v deskách zemských ujistili.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1582, 31. ledna. — Kvat. fial. rel. 1575—82, č. 46, f. P. 24. v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf Druhý ꝛc. Urozený a statečný, věrní naši milí! Jakož jsme k mnohým velikým prosbám a znamenitým přímluvám manželce a dítkám někdy Jiříka Voděradského pozůstalým, snesše se o to s nejvyššími ouředníky a soudci zemskými, radami našimi, věrnými milými, všecky a všelijaké statky téhož někdy Jiříka Voděradského, kterýchž jest nám podle nálezu soudu zemského a sněmovního sedmdesátého pátého léta snešení dva a třetí díl zemi propadl, krom zámku a panství Malešova a přitom některých jiných vymíněných statkuov, mezi jiným na ten spůsob milostivě propůjčiti a darovati ráčili, jakž majestát jim na to vydaný, kteréhož datum jest na hradě našem Pražském v sobotu po svatém Medardu [10. června] jminulého osmdesátého prvního léta, v sobě šíře obsahuje a zavírá: když nám poručníci nad dotčenými syny a dětmi po témž Voděradském pozůstalými od nás nařízení třinácte tisíc kop grošuov českých na den svaté Lucie [13. prosince] půjčkou ke dckám zemským položí a vyčtou, že my týmž synuom jeho Voděradského totiž Hendrychovi, Václavovi a Bohuslavovi takovú sumu na jmenovaném panství a statku Malešovském s vesnicemi a dvory poplužními a s jiným vším a všelijakým k tomu příslušenstvím zápisem dckami zemskými zjistiti ráčíme, tak a na ten spuosob, že jim každého polouletí ouroky z té

sumy vedle nového nařízení vzešlé platiti a k tomu každého roku na sumu hlavní jeden tisíc kop grošuov českých dáti máme pod pokutou uvázání se v týž statek Malešovský jedním komorníkem od desk zemských. Kdež jsme pak na poníženú prosbu nadepsané Voděradské a sirotkuov od též sumy puol šesta tisíce kop upustiti a toliko na puol vosmu tisíci kopách grošuov českých přestati ráčili, kteréž nám od nich zouplna odvedeny a vyčteny jsou, protož aby takovou svou půjčkou těmi puol vosma tisíci kopami groši českými, jakž slušno jest, jisti býti mohli, ráčili jsme vás v té věci za relatory naše ustanoviti, milostivě poroučejíc, abyste buď oba spolu neb jeden z vás ke dckám zemským došli a z svrchu jmenovaných synuov téhož někdy Jiříka Voděradského nejstaršímu i na místě jiných bratří let nemajících takový zápis a ujištění podle pořádku týchž desk na statku našem Malešově na našem místě učinili ↄc. Dán na zámku našem Prešpurce v středu po památce na víru křesťanskou obrácení svatého Pavla léta ↄc osmdesátého druhého ↄc.

---

107. Rada válečná podává císaři své dobré zdání, co by na základě usnešení vyslancův stavovských ze zemí koruny České v příčině placení vojsku na hranicích báňských měst v Uhřích předsevzato býti mělo.

1582, 3. února. — Konc. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Als die Deputierten aus der Kron Beheimb und incorporierten Landen in ihrer nägsten Zusammenkunft zu Prag unter andern auch geschlossen, dass E. Mt. den Nachlass auf der bergstädterischen Gränitz erhandlen und richtig machen sollen, wann ihnen dann ein Monat oder sechs Wochen zuvor angezeigt, wollen sie mit der Zahlung auf die Granitz erscheinen.

Darauf ist ein Commission auf Bernhard Gallen und Andre Kielman gestellt worden, die sollen voran hinabziehen, E. Kais. Mt. genädigiste Meinung und wie sich die mit denen behemischen Ständen der Zahlung halben verglichen, ihnen wiederumb anmelden, wie ihnen das zuvor durch die alldorten gewesne Commissari Thurn, Herberstein angezeigt wäre worden.

Nun hat man mit Fertigung derselben Commission allein so lang gewart, bis dem Forgach, Kreishauptman, solches zuvor zu wissen gemacht und er sich erklärt, was er von dieser Handlung hielte. Der hat hier sein Gutachten geben dies Inhalts: (Legatur.)

Uber dies hat man auch des Kielmans gewart, der hat alle Tag herkummen sollen, wird aber durch das Eis verhindert sein worden.

Unter dem hat der Kriegsrath sich mit der Kammer unterredt und gehen die beide gehorsamlich dahin, wie es gleichwohl zuvor auch furbracht worden, dass auf die Handlung, so durch bemelte Commissari soll beschehen, wenig Hoffnung zu setzen, denn da die Kriegsleut Gelegenheit uberkommen, ihr Noth und Anliegen und die Ursachen ihres Widersetzens darzubringen, uberschreien sie leichtlich einen Commissari und kann bald beschehen, wenn ein unruwiger Kopf anhebt, und sich verschwört, er wölls also nit annehmen, dass die andern alsbald auch dazu mehren und also nit allein, soviel das Vergangene betrifft, nichts zu erhalten, sonder auch das kunftig verderbt werden möchte. Sei demnach das nägste, dass den beheimischen und marherischen Officiern geschrieben und die Ursach der eingestellten Commission umb den Nachlass angezeigt werde, und dass sie zehn Monat in Bargeld auf die ganze bergstädterische Granitz zusammenrichten, die mit eheistem auf die Granitz bringen, doch E. Mt. zuvorher erindern, wie viel des Gelds werde sein und wann sie ihnen auch endlich auf die Granitz anzukummen getrauen.

Da wird nun von der Hofkammer und dem Kriegsrath dafür gehalten, bis sie mit dem Geld auf 10 Monat fertig werden, fast die 2 Monat Februarius und Martius hindurchlaufen und die Kriegs-

leut also ein ganz Jahr, welches wird beschehen zu End Aprilis, darunter im Verdienen haben werden. So möchte ihnen denn durch E. Mt. oder Fürstl. Durchlt. Commissarien, den man zu den behemischen und marherischen Zahlungs-Officiern dahin wurdet ordnen, anzeigt werden, dass mit ihnen auf ein ganz Jahr, das ist bis zu Ausgang Aprilis, abgerait und ihnen darauf 10 Monat Bargeld fur bemeltes Jahr bezahlt werden solle, inmassen ihnen solches hievor durch den von Thurn und Herberstein mit Erzählung der dazu gehörigen Motiven und Ursachen auch lauter vermeldt worden, dass E. Mt. hinfuran anderst nit zahlen werde lassen.

Und ob sie gleich hievor sich solchem Anzeigen widersetzt, sei doch dasselb von E. Mt. Commissari nit angenummen worden, wie er denn auch der folgunden Zahlung, welche die behemischen Officier fur sich selbst gethan, nit beigewohnt hätte.

Da sie nun darein willigen, ist gut; wo nit, so zeigt man ihnen an, dass ihnen auf diesmal mehr nit kunne gereicht werden. Der Commissari wölle es aber, soviel die ubrigen 2 Monat betrifft, an E. Mt. wieder gelangen lassen.

Und da sie viel daraus machen wollten, liess man dieselben 2 Monat im Rest, man dorfte ihnen keine Auszug darumb geben, ihnen auch nit zusagen, die zu bezahlen, die wurden denn mit der Zeit selbst fallen oder doch unbezahlt verbleiben mugen.

Aber da müsste ihnen lauter anzeigt, das auch durch die behemischen und marherischen Commissarii bestätt werden, dass ihnen hinfüro nit mehr dann 5 Monat fur 6, vom ersten Mai aufs kunftig anzuheben, in Bargeld gereicht und also albeg zu halben Jahren continuiert solle werden.

Welche daruber nit dienen wollten, möchten sich alsbald anmelden, kunnte man die abziehen lassen und andere an die Statt bestellen.

Der Kriegsrath hält darfür, weil die meisten ihre Weib und Kind, ihr Wohnungen dorten haben, werden die nit weg trachten, und da gleich etwo einer oder mehr ein 2 oder 3 Wochen bis zu End Aprilis noch zu dienen hätte und zuvor wollte ausstehen, kunnte es so grosser Schad nit sein, wie sie denn sunst oft etliche Wochen, ja etlich Monat vom Dienst ab sein. Wäre also jetzt allein umb das zu thun, damit den behemischen Zahlungsofficieren bald geschrieben werde. Bringen sie 10 Monat gar, so dorfte das viel richten, wo sie aber mit 10 Monaten nit kunnten aufkummen, so gebe man ihnen allein 5 mit Vertrostung, dass auf den Maium oder bald hernach auch die andere 5 folgen sollen.

Wo dann der Anfang der Zahlung zu machen, wird man sehen, wenn man weiss, wie viel sie Geld bringen, und wird man den Kielman auch daruber vernehmen mugen.

Kielman hat vorhin etlichmal gebeten, ihne mit seim Staat auch in die behemische Zahlung zu bringen; der wird nit uber 100 Thaler mehr am Monat treffen, als zuvor auf den obristen Leutinant gangen. Der ist auch dorther bezahlt worden. Er hats bei den Officieren allbereit anbracht und abgeredt, die haben vermeldt, wann sie nur derwegen ein Befehlch von E. Mt. oder Ihrer Durchlt. haben, sei es ihnen nit zuwider. So denn wenig Bedenken zu haben, er werde dort oder da zahlt, acht der Kriegsrath, E. Mt. möchten es neben diesem Schreiben auch den Officieren anmelden. Wollten sie es nit thun, müsste es gleichwohl als dann auf den Landtag anstehen; da sie es aber uber sich nehmen, dörften E. Mt. desto weniger aus dero Kriegszahlambt darauf verwenden.

Weil demnach etwas an ihm Kielman zu Erhaltung des Nachlass gelegen, sonderlich da der Anfang zu Komorn gemacht, acht der Kriegsrath, er sei in diesem seinem Begehren nit unbillich zu bedenken und zu befurdern.

Propositum Imperatori 3. Februarii 82.

Ihre Kais. Mt. haben ihro dies Gutachten gnädigst gefallen lassen, und weil die Muster- und Zahlungs-

officierer ausser der hohen Landofficierer Befehlch hierinnen nichts furnehmen, würdet den gedachten Officieren sowohl in Märhern als in Böhem, von der kais. Hofkammer aus zugeschrieben sollen werden.

Dabei haben die Herren Hofkammerräth auch des Kielmans Supplication hiemit zu empfahen.

Ex Consilio Imperatoris bellico 3. Februarii 82.

---

108. Císař Rudolf II. nejvyšším úředníkům zemským království Českého, poněvadž při schůzi zástupcův stavovských ze všech zemí koruny České v Praze odbývané usnešení se stalo v příčině záplaty vojsku na Uherských hranicích, protož aby svolená na to berně bez odkladu a zúplna vybrána byla.

V BŘETISLAVI. 1582, 5. února. — Orig. v arch. Třeboň.

Rudolf der Ander u. s. w. Hoch- und wohlgeborne auch gestrenge, liebe Getreuen! Ihr wisst euch in Gehorsamb zu erindern, welchermassen in jüngster unserer Kron Beheimb Deputierten und der incorporierten Lande Abgesandten Versamblung zu Prag verabschieden und geschlossen wurde, dass auf den ungrischen Gränitzen fürderlich wiederumb ein Bezahlung fürgenommen, uns auch der Tag solcher Zahlung zur Nachrichtung und allerhand nothwendiger Fürsehung zeitlichen angemeldt werden soll.

Dieweil dann unsers und allgemeinen Wesens höchste unvermeidliche Nothdurft erfordert, dass mit angeregter Bezahlung länger nit gefeiert, sondern damit unverlängt furgangen werde, und wir soviel Nachrichtung haben, dass des Nachlass halben der zweien Monat die Nothdurft dem Kriegsvolk vorhin furgehalten und angezeigt worden, also dass es deshalben keiner neuen Handlung bedarf: so ist hiemit unser genädiger Befehl, dass ihr bei den bestellten Steuereinnehmern, zum Fall es nit allbereit beschehen, mit Ernst und alsobald verfügt, darmit sie die zu dem Gränitzwesen bewilligte Steuern völlig und ohne Abgang einbringen, uns auch von Stund an berichtet, was ihr für ein Summa von dato über vier oder zum längisten sechs Wochen beisammen haben und auf welchen Tag ihr dieselb auf die Gränitzen abschicken müget, die Bezahlung darnach haben anzustellen, solches auch nach Müglichkeit befürdert. Daran beschieht unser gnädiger Willen und Meinung. Geben ꝛc.

---

109. Obsah artikulů komorních, kteréž na sněmu dne 5. února 1582 zahájeném vedle proposice předneseny byly.

Opis souč. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Proposition auf dem Landtag in Beheimb, so am Montag nach Lichtmess des 82. Jahrs zu Prag gehalten worden, darauf Ihr Mt. neben andern noch folgunde Kammerartikel furbringen lassen.

Erstlich dass sie die Haussteuer auf dies Jahr vorigermassen, das ist 150.000 Thaler auf zwen Termin bewilligen und Ihr Mt. die Gränitzbezahlung deren Orten, dahin soliche ihre Hilfen gewendet werden, anheimbstellen sollen.

Fürs ander dass sie die 5 w. Gr. Biergeld abermals auf ein Jahr bewilligen und dieselben sowohl als die Hausstener unverzüglich erlegen lassen.

Zum dritten, dass sie die ordentliche Raitungen sowohl deren von 79. Jahr hero ergangenen als kunftigen Landtagsbewilligungen mit nothwendigen Scheinen, so oft es von Ihnen begehrt wurde, furlegen.

Zum vierten, dass sie die endliche Verordnung thun sollen, damit die Steuerrestanten in benennter Zeit eingebracht oder gegen den Saumigen mit der Execution verfahren werde.

---

110. Mistr Petr Kodicillus z Tulechova, probošt kolleje Všech svatých, i na místě jiných Mistrů v kolleji Veliké císaře Karla IV, předkládá stavům pod obojí na sněmu shromážděným spis, aby konsistoř dolejší zase do své moci dostati hleděli.

V PRAZE. 1582, 10. února. — Opis souč. v MS. knihovny kl. Strah. v Praze.

Orací Mistra Petra Kodicilla ɔc, aneb spis k stavům pod obojí v království Českém, aby oni konsistoř dolejší Pražskou pod obojí k své správě zase navrácenou míti na sněmě obecném se snažili.

VMt vysoce urození páni korouhevní, VMt urození a stateční rytíři a vladyky, mnoho vzáctné a slovutné poctivosti páni Pražané a páni poslové z měst království Českého, páni mně laskavě a dobrotivě přízniví. Pán Bůh náš nebeský a všemohoucí rač VMtem na tomto sněmu společně shromážděným vejborné, dobré zdraví a při všech radách a jednáních, předsevzetích, které pro čest a slávu boží, pro obecné dobré JMCské a tohoto slavného království, naší vlasti milé, před sebou míti račíte, své svaté božské požehnání dáti a VMtem pro opatření všeho dobrého a jazyku českému i vlasti naší poctivého a užitečného, zvláště pro zachování strany naší pod obojí tělo a krev syna božího, pána a spasitele našeho Ježíše Krista z víry přijímajících duchem svým svatým říditi a spravovati; toho VMtem upřímným srdcem a horlivým duchem (neb toho v pravdě v tyto zlé a poslední časy potřebí jest) žádám a prositi nepřestávám.

Promluvil jest všemohoucí věčný pán Bůh náš skrze muže božího k Heli knížeti a knězi nad lidem božím (I. Reg. 2.): „Kdožkoli ctíti bude mne, oslavímť jeho, kteříž pak mne potupují, budou v svém rodu zlehčeni.“ Toto promluvení v sobě dvojí věc obsahuje, totižto milostné a nesmírné zaslíbení božské, všem opravdovým a věrným ctitelům božským učiněné, a zase hroznou a těžkou pohrůžku proti potupníkům Boha i slova jeho svatého evangelium. Neb pán Bůh náš jest oheň přepalující (k Žid. 12.) a ctitele chce míti opravdové, horlivé a věrné bez pokrytství a sem tam vrtkání, a nepozůstavuje a nechce míti žádného prostředku, kterýžto jinak v světských věcech i také v hlavních, když opatrnou radou bývá obrán, své místo s pochvalou mívá, ale v církvi své milostivý a horlivý pán Bůh náš chce míti slouhy své stálou věrou k sobě kráčející, upřímným srdcem a hořící láskou, bez ohlídání ani na pravo, ani na levo, ani na zad, sobě jedinému věčnému a všemohoucímu pánu v duchu sloužící; a ať slovem povím, žádá a chce míti služebníky a ctitele vroucího ducha, jakž apoštol učí (Rom. 12.), jinak ty, ježto nejsou ani chutně horcí, ani rychle studení, chce je z oust pryč ven vyvrátiti. (Zjev. 3. kap.) Ctíti pak pána Boha jest vzdávati jemu v pravé víře důvěrným srdcem chválu, to jest, poznati jeho moudrost, spravedlnost a milosrdnost. Milosrdenství zajisté boží jest, že nejsme pro hřích a pád rodičů prvních v horoucím pekle spáleni a v nic obráceni, anebo mezi ďábly na věky bez konce zavrženi. Spravedlnost pak v tom jest, že odpuštění hříchův nestalo se nám bez hodné odměny a hodného vyplacení. Toho učiniti poněvadž jest žádné stvoření nemohlo, předivnou moudrostí božskou vydán jest a uložen dekret, aby věčný syn boží za nás učinil výplatu. Neb pán Bůh neustupuje od spravedlnosti a upřímnosti své, ale předivnou moudrostí svou k mírnosti a k ulevení přivozuje spravedlnost skrze milosrdenství, jakž u Ozeaše dí 11. kap.: „Nevykonámť prchlivosti hněvu svého, nezkazím více Effraima, neboť jsem já Bůh silný a ne člověk.“ Znáti tehdy máme, že pocta, nebo služba boží, jest skutek přikázaný od pána Boha, učiněný u víře syna božího prostředníka na ten konec a proto, aby Bůh od nás ctěn byl a aby patrné bylo, že jest ten pravý Bůh, kterého my tak ctíme. Kteříž pak koli Boha tak vedle rozkazu a slova jeho ctí, ty on oslavuje. Kterak? Skrze slovo své od nich slyšené a v srdce přijaté, rodí v nich víru, skrze kteroužto oni ujímají božské sliby, že pro pána a spasitele Krista Ježíše nejsou zatraceni, ale že Bůh opravdově je z pekla vytržené na

milost přijímá, prosby jich slyší, a oni v srdci svém i na své duši to cítí, že jsou u Boha v lásce a n milosti, a jeho v té víře vzývají, očekávajíce života věčného. Dává také jim na světě (udělujíc jakž ráčí slávu a zboží. (žalm III.) Ač pak vedle naučení svatého Pavla bohatství jest pobožnost spojena s ou myslem přestávati na své potřebě, však vrchnostem, které chce pán Bůh míti pro ochranu své církv na světě, dává veliká bohatství i ouřady slavné, nýbrž pro pobožnost i šlechetnost rodičů ozdobuje pá Bůh mnohou odplatou dědice, rod a potomky; jako Jonatů rod zůstával až do zajetí babylonského „neb rod bohabojných požehnání nabude." (Žalm CXI.) I že jest Heli, jsouc zprávcím lidu božího a maje syny své v povinnostech obecních, pro vlastní zisk, nehorlivě, nedbale, neupřímně a neopravdov cti a slávy boží vyhledával, a liknujíc se ostýchajíc pomluvy pánův světa tohoto, na nekázeň, na ne pobožnost i na jiné nepravosti, jak doma, tak také i v obci skrze prsty se jest díval, a k obecném dobrému a k zachování pravé služby boží nápomocen nebyl, pán Bůh jest jeho zavrhl. Neb kdo př domácí kázni jest nedbalý, při obecní správě bývá takový. A tak za správy jeho lid boží v náboženstv zplaněl a v mnohé roztržky a rozpustilosti se vydal; a on ubohý správce svým obmeškáním, nedbáním a folkem jak hroznou a těžkou pomstu sám na sebe, na rod svůj, též na lid boží i a jejich potomk jest uvalil, to první kniha královská ukazuje. Což vše nám k naučení napsáno jest, abychom my majíce před očima příklady, co zlého přichází na ty správce, i na lid a rod jejich, kteří neživě, ne upřímně, neopravdově, ale nedbanlivě cti a slávy boží vyhledávají, umějme se toho zlého za času uva rovati, abychom v pravém náboženství upřímnou vírou ctíce a oslavujíce pána Boha otce, syna i duch svatého, od něho s svým rodem i národem oslavováním i požehnáním božím naplněni byli.

Nyní pak pro čest a slávu boží a pro obecné dobré tohoto slavného a křesťanského království a pr zachování i rozšíření strany naší pod obojí, račte to v svém jednání, uvažování a opatrování míti, ab dobrým příkladem a řádným právem slavných předkův VMtí konsistoř Pražská i academia pod správou VMtí zůstávajíc, dosazena, řízena a opatřena byla, a což jsou slavné a vždycky hodné paměti před kové VMtí pracně a krvavě dobyli, a opatrně i rozšafně nařídili, a to až do rukou a v moc VMtí jes vešlo, abyste také toho v celosti potomkům a budoucím svým dochovali a skrze to u nich dobrého jména nabyli; poněvadž konsistoř Pražská a academia jsou jakožto poklad a studnice všeho dobrého obecného tohoto slavného království a zvláště strany naší pod obojí všech tří stavův a jsou jako svazel a v jedno spojení i původ lásky, svornosti a obecné jedněch druhých proti odpůrcům slova božího obrany. O tom obojím VMtem některá jednání předešlá připomenu, jakéby VMtem k tomu obojímu právo bylo, a kudyby jak konsistoři tak také akademii spomožíno býti mohlo.

Jest pak konsistoř nejvyšší právo a vrchnost v duchovenství, jejížto povinnosti přední jsou jedno, opatrovati, aby náboženství podle slova božího a podle vyznání svaté víry strany naší pod oboj řízeno ve všech obcech jednostejné bylo; druhé, aby ctná, šlechetná kázeň jak při kněžstvu, tak také při lidu obecném zachována byla; třetí, aby soudové duchovní vedle práv duchovních v straně naš zvyklých činěni a vyřizováni byli. Z čehož tomu rozuměti, kterak konsistoř (jak mnozí se domnívali) nejsou osoby některé a zvláště ty, které jsou se od stavův pod obojí na onen čas odtrhly, a maje ouřad konsistorianův na sobě podle volení léta 1562 od stavův v kolleji Veliké učiněného, o své ujmě be vědomí VMtí, týchž stavův, čím původem a proč dobře tomu se z skutku rozumí, léta 1571. druhého dne července od JMCské, slavné a svaté paměti, císaře Maximiliana v pokoji, kdež ráčí jídati, od téhož ouřadu propuštění jsou sobě vyžádaly a zase obnovení, aby jedni druhým prebendu svatého Apollinařiské i důstojnost odjali, kdež také i toho žádali, aby páni Mistři z Veliké kolleje, jakž za starodávna bývalo mezi ně posazováni nebyli, proto, aby volněji mohli svůj rejd k straně pod jednou vésti, jakž potom hned všemi pořádky společnými od akademie se odtrhli a proti vyznání svaté víry spolu s odpornou stranou na odpor se nám postavili. Neb ten jest řád, že v akademiích, jakožto v hlavních učení [sic] konsistoře bývaj

a odtud spravování své mívají. Za kteroužto příčinou opatrně a rozšafně to jsou pro budoucí dobré nařídili slavné paměti předkové VMtí, když jest jim spravování duchovenství všeho, kollatury nad kostely, práva a statuta od sebe nařízená i s pečetí konsistořskou odevzdal důstojný a velebný v Kristu pánu otec Konrád, arcibiskup Pražský, na sněmu valném léta 1421. sedmého dne července, přistoupiv k straně naší pod obojí a jsa tehdáž hejtmanem polním spolu s jinými pány a rytíři vojska pánův Pražan, jakž doleji bude doloženo, a to jsou bez přetržení pořádně opatrovati se snažili, aby konsistoř Pražská, jsa v akademii Pražské vysazena, za jedno s ní byla, všecky školy s žákovstvem aby od rektora a rady akademie spravovány byly, kněžstvo odtud i konsistoř aby posilu měla a dostatek farářův a správcův církevních, kteréby na fary do měst, městeček a vsí vedle potřeby ve všem království podávati mohla, a kostelové a kollatury aby již více ne pod biskupa, ale pod správou stavův zůstávali, což všecko z daru milého pána Boha až posavad bez překážky JJMtí všech králův Českých zůstává. Ač pak léta 1417 po upálení Mistra Jana Husi Pražané spolu s stavy vykonavše sněm o víru s povolením JMKské, slavné paměti, krále Václava (pročež se na něj mniši až posavad velice hněvají), kostely některé jsou sobě v obojím městě vyžádali, aby v nich své náboženství vedli; ale to nebylo stálé, neb někdy pod jednou prvé se do nich, a někdy naši utekli, z čehož veliké nevole a různice povstávaly. I aby hojněji k rozmnožení pravdy boží a církve svaté pod obojí i pro potomky své bytedlněji prospěti mohli, o kollatury jsou s JMtí panem arcibiskupem, když se ty války tehdáž začaté upokojily, i o jiné duchovní věci najednali, nařídivše sobě konsistoř při rektorovi universitatis a nad ní defensory vystavivše, zmocnili se toho všeho s boží pomocí. A tehdáž také i to vyřízeno, aby páni Mistři kolleje Veliké víry svaté pod obojí přijímajících i jednoho každého, kdožby téhož byl náboženství, proti odpůrcům pravdy slovem božím obhajovali, což jsou oni učinivše mezi sebou list spečetěný a statutem tak se zachovati připověděli; a až posavad do Velké kolleje tak přijímáni bývají. A stavové zase všickni tři á Pražané mezi sebou smlouvy své spečetivše, slíbili jsou sebe vespolek i víry svaté a náboženství pod obojí obhajovati až do nejvyššího přemožení. A to jest ten provázek ze tří pramínkův, kterého spolu stočeného žádný potentat jakkoli silné ruky nepřetrhne, poněvadž jest stočený vírou, nadějí a láskou, třmi nejvyššími ctnostmi. Jakož jsou pak podle toho věrně sobě s boží pomocí nápomocni byli, když jest nejvyšší biskup římský, Martin papež, klatbu na stavy i všechen lid pod obojí v Čechách i v Moravě vydal, proto že jsou od papeže a od církve římské se odtrhli, odnímajíc pánům, rytířům, vladykám, městům jejich rodův důstojnost, privilegia, svobody, práva a spravedlnosti, i statky a ouřady všecky, aby s nich shozeni byli a jako otrokové a chlapi aby na ně víc posazováni nebyli, a vylučujíc je z církve ven a dávaje do achtu je (jakž říkají), poroučí a povolení dává všem, aby jim brali, je bili a mordovali, a žádného práva jim v ničem užiti nedali, jakožto psancům a nejtěžších smrtí hodným, a poddané i jiné, čím jsou jim koliv zavázáni jakou vírou neb přísahou, aby jim v tom ničemž nestáli, odpustky svými je rozhřešuje, kteréhožto listu datum v Římě osmého dne měsíce ledna léta Páně 1416, o čemž v kronice šíředji stojí, i to, jakou jim ta klatba platnost přinesla, a kterakou jsou za to křížovníci a mniši a jejich vojska od urozeného a statečného rytíře pana Jana z Trocnova i od Pražanův odměnu přijali.

Dále pak tyto věci strany konsistoře Pražské byly jsou vyhledány. Léta 1567, když slavné a svaté paměti císař Maximilian stavům žádajícím, aby se k obnovení konsistoře sjeti do kolleje Veliké mohli, toho podati ráčil, jaké by právo měli k řízení a dosazování konsistoře Pražské, aby JMti přednesli; pak v domě, dobré paměti, pana Jiřího Chvalkovského z Hustiřan ɔc, na ten čas místosudího království Českého, při rozjímání o konsistoři připomenutí se od předních pánův stalo, kterak JMCská na onen čas, jakožto král Český, v nově korunovaný, jsa žádán za to léta 1562 některého dne po svatém Matouši, aby se k JMCské císaři Ferdinandovi přimluviti ráčil za stavy, aby jim dopuštění se stalo sjeti se do kolleje a konsistoř i administratory dosaditi vedle starobylého práva svého, to za odpověď dáti ráčil, že v dobré vědomosti míti ráčí i z historií, že stavové pod obojí v tomto království sami

svou konsistoř sobě obnovují a spravují. A tu tehdáž se za to k JMCské panu otci svému přimluviti a to obdržeti ráčil, že se léta 1562 obnovení stalo. Však pro naplnění JMti vůle tak jsou poslušně v tom se zachovali, pro dokázání hojnější své spravedlnosti nic v tom neobmeškali, ale toto jsou vyhledali.

I. Rozmlouvání o jednání o arcibiskupa legatův českých s JMtí císařem Zikmundem a legaty od zboru Bazilejského. Léta božího 1434. ve čtvrtek po památce svatého Bartoloměje [26. srpna] tyto otázky byly před JMCskou císařem Zikmundem v Řezně na zahradě u mnichův černých. Otázali se vyslaní z Čech legátův Bazilejského concilium: o arcibiskupu Pražském a biskupích Olomouckým a Litomyšlským, jací býti mají? Odpověděli oni, že takový arcibiskup a biskupové mají vám potvrzeni býti, kteří by tělo a krev Krista pána těm, kteří zvyklost mají, rozdávali pod obojí způsobou a jiné kněží k témuž přidrželi podle řečení svatého concilium, jimžto jiné všecko kněžstvo také, by pak nepodávalo pod obojí způsobou, má pod-dáno býti. I otázali se dále: takového arcibiskupa kdo má voliti? Odpověděli: Podle práv duchovních (prý) ač někdy obecní lid s kněžími volil biskupa, však již podle ustanovení otcův z dávných časů má volen býti skrze kapitoly kostelův kanovnických, avšak co při tom svatý zbor učiní, toho my nevíme. Ale JMCská ráčil takto pověděti: „Páni Čechové, jáť vám radím, abyste vy při arcibiskupu a biskupích zachovali řád a obyčej starobylý a sami sobě biskupy volili, neb arcibiskup váš nemá býti jedině Čech, a též biskup Litomyšlský a Moravský. Otec můj a bratr dávali jsou arcibiskupa, stůjtež na témž i nyní, když věci vaše dokonány budou s concilium a my budeme [v království, myť spolu s vámi o arcibiskupa i o jiné dobře způsobíme.“ Při tom jednání jsou byly tyto osoby: biskup Konstantský, biskup Augustanský, Jan Polmar, paláce papežova auditor s Mistrem Jindřichem, také legati zboru. Čechové pak byli tito: pan Mejnhard z Hradce, pan Vilém Kostka z Postupic, Mikuláš Sokol a Jan Velvar z Pražan, a z Mistrů Pražských Mistr Jan z Rokycan a Mistr Prokop z Plzně. Dálo se ut supra.

II. Prvního majestátu jest suma tato, jímž se království Českému a markrabství Moravskému zavazuje, aby ouřadové a důstojenství duchovní nebyli rozdáváni cizincům. Item. Aby osoby buď světské nebo duchovní nebyly ven poháněny ani souzeny z království Českého, ani z markrabství Moravského.

Item. Aby města byla popsána, a kde jsou pod obojí, aby nebyli přiměšováni pod jednou pro sváry.

Item. Aby urození [šlechticové, stateční a slovutní s jinými městy spolu a s kněžstvem arcibiskupa s dvěma biskupy sufragany sobě volili, a jemu aby kněžstvo poddáno bylo.

Item. Aby biskupové Litomyšlský a Olomoucský vedle svobody dané od concilium Bazilejského obecnému lidu podávali pod obojí, též i farářové při farách aby se tak zachovávali. Pakliby jinak vedli, nemají trpíni býti. Dán v Brně léta božího 1435 pod pečetí majestátu JMCské visutou. Výpis jeho znamenán jest literou A.

III. Volení arcibiskupa Mistra Jana Rokycana a dvou biskupův aneb sufraganů dálo se léta 1435 v pátek po památce svaté panny Uršily [28. října] tímto řádem, jakž list o tom svědčí slovo od slova takto: My Mejnhart z Hradce, Hynce Ptáček z Pirkštejna, seděním na Ratajech, Diviš Bořek z Miletínka, purkrabě hradu Pražského, Havel z Dřevenic, Jan Velvar, měštěnín Starého města Pražského, Pavel, měštěnín Nového města Pražského, Ambrož, měštěnín od Hory Kutny, Mistr Václav z Sušice, kněz Pavel, farář od svatého Jiljí, kněz Václav, farář od svatého Mikuláše, kněz Mikuláš Řehovec, predicator v Betlemě v Starém městě Pražském, kněz Janek, farář od svatého Štěpána z Nového města Pražského, kněz Vít, farář z Hory Kutny, kněz Oldřich, farář v Čáslavi, kněz Bartoš, farář z Lůna a kněz Ondřej, farář

v Sušici, volenci mocně vydaní od pánův, od měst Pražských, od rytířův, panoší, zeman, ode všech měst i ode všeho sněmu, nyní na svatého Matouše apoštola [21. září] v Praze uloženého a sebraného k volení arcibiskupa Pražského a dvou biskupů sufraganův: vyznáváme všickni jednostejně, že jsme volili arcibiskupa poctivého Mistra Jana Rokycana a biskupy poctivé kněží, kněze Martina z Chrudímě a kněze Vaňka z Chocna*) [sic], kteréžto všechen sněm, ačkoliv z hodných příčin nejsou ještě ohlášeni, jest přijal i s námi za pravé arcibiskupa a biskupy, tak jakoby již byli ohlášeni, a jeho slíbili poslušni býti s svými se všemi poddanými světskými i duchovními, ve všech věcech, jakož sluší na arcibiskupa; a kdožby v jeho poslušenství nestál, aby žádného pod sebou na svých panstvích netrpěl. Tak jsme se s povolením všeho sněmu my volenci svrchu psaní jednostejně svolili, abychom po vrácení poslův od císařovy milosti v městech Pražských je ohlásili; pakli bychom všickni při tom nebyli, ale kteříž tu budou z nás, těm dáváme plnou moc, jako bychom při tom všickni osobně byli. Pakliby kterého z svrchu psaných arcibiskupa a biskupův pán Bůh smrtí neuchoval, žeby umřel, nežliby ohlášeni byli, tehdy my volenci svrchu psaní s povolením všeho sněmu máme plnou moc jiného místo toho umrlého voliti. Také jest slíbil veškeren sněm k žádnému jinému arcibiskupovi nesvoliti, ani k sufraganovi, dokud jsou tito živi. Pakliby kterého z nás volencův svrchu psaných Bůh neuchoval, že by umřel, tehdy my živí pozůstalí máme moc sobě jiného voliti z téhož řádu. K tomu všemu na svědomí své pečeti jsme přitiskli. Stalo se v Praze v kolleji na velikém sněmu v pátek den svatých jedenácte tisíc panen [21. října] léta od narození syna božího 1435.

IV. Druhý majestát JMCské císaře Zikmunda, jímžto potvrzovati ráčí takové volení. Ten jest vyzdvižen z konsistoře od pánův vyslaných ode všech tří stavův v středu den svatého Řehoře léta Páně 1567 a stojí ingrossován in albo libro consistorii Pragensis slovo od slova takto: My Zikmund z boží milosti Římský císař, vždy rozmnožitel říše, Uherský, Český, Dalmatský, Charvatský král etc. Jakož jsou páni, rytíři, panoše i města království našeho Českého nás v Brně prosili, abychom jim, jakožto král Český, práva našeho k volení arcibiskupa Pražského popříti ráčili: to jsme dobrotivě a milostivě k jich žádosti pro zemské dobré rádi učinili a právo naše jim k volení dali, jak to list jim námi na to daný plněji drží a svědčí. A když jsou to volení učinili, a před námi jmenovali poctivého Mistra Jana z Rokycan a jiná dva podbiskupy, Mistra Martina z Újezdu a kněze Václava z Chocna, teda jsme my k jich tomu svrchu jmenovanému volení svolili a jeho za arcibiskupa a je přijali a mocí tohoto listu přijímáme, tvrdíce to volení a jiného do jeho smrti míti nechceme, ale jemu o potvrzení a svěření vší snažností státi chceme, a to zjednati což nejspíše moci budem se všemi těmi povahami, tak jakž ten list na to daný šíře ukazuje. A toho na svědomí náš císařský majestát kázali jsme přivěsiti k tomuto listu, jenž jest dán v Jihlavi léta od narození syna božího 1436 den svaté panny Markéty [13. července], let království našich Uherského v padesátém, Římského v dvacátém šestém, Českého v šestnáctém a císařství v čtvrtém.

V. Třetí majestát daný zemi a království všemu a obzvláštně taky Pražanům. Ten obsahuje artikulův deset. Přední, podkomoří měst královských má býti měštěnínem Pražským a pod obojí. Druhý, mniši, byliliby v Praze neb tu okolo, aby kněžím u far nepřekáželi posluhováním svátostmi, ani pochováváním mrtvých. Třetí, preláti hradu Pražského a oltářníci aby nekaceřovali těch, jenž jsou pod obojí. Čtvrtý, Vyšehrad v přijímání pod obojí, který jsou Pražané dobyli, aby se srovnal. Pátý, zboží špitálské u mostu aby ouředníky Pražského města spravováno bylo. Šestý, zboží kollegiatská aby zase byla navrácena, a jenž jsou pod jednou, aby těch pod obojí nehaněli. Sedmý, aby subunač, pod jednou, konšelem, ani úředníkem v Praze nebýval. Osmý, neoby-

*) Nad slovem tím napsáno jinou rukou současně: „z Mejta".

čejné berně aby dávány nebyly. Devátý, kostelové farní a kaply aby byli svobodni a platové kněžští na domích kněžských aby sešli. Desátý, právo duchovní vysazené za Konrada arcibiskupa a pečetí dáním potvrzené, aby v týchž místech zachováno bylo. Dán v Brně léta božího 1435 den šestý měsíce července, království našich Uherského 50, Římského 26, Českého 16. a císařství 4. Výpis jeho stojí poznamenán literou B.

VI. Výpisové z starých sněmův a z kněh konsistoře Pražské pod obojí, kteří vydáni byli JMtem stavům k té potřebě. JMCské měli ukazovati vidimus hodnověrný pod velikou pečetí. Léta Páně 1421. po upálení Mistra Jana Husa sedmého dne července sněm valný byl držán v Praze v kolleji Veliké; na něm přijat jest k straně pod obojí a za oud jeden mezi stavy vyhlášen důstojný a velebný v Kristu pánu otec a pán, pan Conradus arcibiskup Pražský. Na témž sněmě vyznání víry a artikulové jsou sepsáni u přítomnosti téhož pana arcibiskupa, a voleni jsou za administrátory a správce vnově nařízené konsistoře od stavův, rytířstva, Pražanův a měst tyto osoby: Mistr Jan Příbram, farář a kazatel kostela svatého Jiljí, Mistr Prokop z Plzně, profesor z akademie, Mistr Jakub Jacobellus Misenus z Stříbra, praedicator v Betlemě, ctihodný kněz Jan, kazatel v klášteře matky boží sněžné v Novém městě Pražském.

Léta Páně 1437 dvadcátého osmého dne měsíce dubna sněm byl v Praze na hradě držán o zemské věci, a tu po smrti kněze Václava z Chocny [sic], sufragana zvoleného, stavové, páni, rytířstvo a Pražané na jeho místo jsou zvolili ctihodného Mistra Kristiana, rektora učení pražského, hvězdáře a matematika, a jeho Rokycanovi za pomocníka a administratora přidali, radu jimi obnovivše; čehož jest císař Zikmund potvrdil, a povolav před sebe Mistrův universitatis a kněžstva, před nimi vymluvnou řeč jest měl a ozdobnou o svornosti a o pokoji, a privilegia akademie potvrdil.

Léta Páně 1439 za kralování Alberta krále sněm byl v Praze v sobotu na den svatého Linharta [6. listopadu]. Tu stavové s Pražany, vyřídivše zemské věci, na tom jsou zůstali s povolením JMti královské a to zavřeli, aby mniši ani kanovníci podle listu a majestátu císaře Zikmunda v městech Pražských, kdež se náboženství pod obojí řídí, pod jednou nepodávali. A tu k straně pod obojí jsou přijati urození páni: pan Zdeněk Holický z Šternberka a na Pardubicích, pan Pertolt Černohorský, maršálek království Českého z Moravy. Jest také tu konsistoř od stavův a Pražan dosazena, a některé odpornosti strany ornátův mezi kněžstvem srovnány jsou; neb Táboři a města jich se přidržející jich neužívali při posluhování církevním.

Léta Páně 1451 sněm byl držán obzvláštní strany korunování Ladislava krále, který přijat jest podle závazku a kompaktat s císařem Zikmundem nařízených. A tu, jsa patnácte let stáří, jest v neděli po památce svatých Šimona a Judy [31. října] korunován. Téhož také času Mistru Janovi Rokycanovi, arcibiskupu Pražskému, konsistoř obnovená od stavův království jest k správě poručena. Byl tehdáž seděním na faře při kostele panny Marie před Tejnem.

Léta Páně 1465 stavové všickni tři, společně sjezd majíce v kolleji Veliké v Praze, obnovili konsistoř pro smrt některých osob, a panu arcibiskupu Mistru Janovi Rokycanovi k správě ji poručili. Přidáni pak jsou ku pánům Mistrům Veliké kolleje senatorové z Pražan: Samuel Zahrádka, senator Starého města Pražského, Bohuslav od Černé růže, senator v Novém městě Pražském, Mistr Johannes Albus a Stellis in Antiqua urbe, Mistr Johannes de Gradu in Nova urbe.

Léta Páně 1478 za krále Kazimira při času svatého Václava 24. Septembris stavové pod obojí spolu všickni sněm drželi. Nařídili pak to, aby od náboženství svého pod obojí na žádost JMKské nic neupouštěli. A tu konsistoř od nich v kolleji Veliké starobylým způsobem nařízena a obnovena jest, a práva jí i statuta přednešena Conradi archiepiscopi i sněm tehdáž za něho sepsaný.

Léta Páně 1483 objednán jest radou stavův a Pražan biskup dominus Augustinus Lucinus de Bessariis, Dei gratia episcopus Sanctuariensis, aby na kněžstvo podžáky ordinoval; což jest tak učinil, a posluhování církevní slouže mši vykonával na Staroměstském rynku, a tu rozdával každému, kdož toho žádali, i dítkám, neb k straně naší pod obojí byl přijat a vyznání víry její obhajovati připověděl.

Léta Páně 1485 páni stavové všickni sněm drželi na Horách Kutnách z Čech i z Moravy s povolením krále Vladislava o pokoj a svornost. I tu jsou všickni tři stavové i Pražané s jinými městy obnovili mezi sebou starobylé smlúvy a kompaktata, to jest závazky, kterak strana pod jednou a kněží její k straně pod obojí a zase kterak strana pod obojí k straně pod jednou se chovati má; a kdoby ty smlouvy přerušil, aby byl z země vyhnán.

Léta Páně 1489 v pátek po památce svatého Ambrože [10. dubna] páni stavové a Pražané obnovili konsistoř v kolleji Veliké, a ji panu biskupu Augustinovi k správě poručili. I posazeni jsou na radě: Mistr Václav, kazatel v Betlemě, Mistr Václav Táborský, profesor v akademii, Mistr Jan z Vopočina [sic], též profesor v akademii, Mistr Jan v Vlašímě, profesor theologiæ sacrae a jiní.

Léta Páně 1497 páni Pražané vedle snešení s pány stavy volili za administratora pana Mistra Václava Columba, faráře v Slovanech. A tu pan biskup Augustin složiv pečeť arcibiskupství Pražského pánům Pražanům od konsistoře správy odpuštění vzal. Stalo se v pátek před památkou svatého Mikuláše [1. prosince].

Léta Páně 1515 v pátek před památkou svatého Antonína [12. ledna] páni Pražané obojího města Pražského podle poručení všech tří stavův obnovili konsistoř; a tu volen jest za administratora Mistr Matěj Corambus, a přidáni k němu Mistr Vavřinec Třeboňský, rector universitatis, Mistr Václav Litomyšlský, děkan kostela svatého Apolinaříše na Větrném vrchu, Mistr Václav Rožďalovský, medicus, kněz Jakub, farář kostela panny Marie před Tejnem, kněz Václav Popel, farář kostela svatého Jiljí a jiní.

Léta Páně 1520 při času svatého Jiří obnovena jest od stavův konsistoř. Učiněn administratorem Mistr Václav Litomyšlský, děkan kostela svatého Apolinaříše, a zase voleni jsou předešlí Mistři a farářové.

Léta Páně 1523 při času svatého Václava obnovena jest od stavův konsistoř, od pánů, rytířstva a Pražan i poslův z jiných měst, a voleni čtyři administratorové: Mistr Pavel Žatecký, děkan svatého Apolináříše, Mistr Jan Přeštický Kulata, rektor akademie, Mistr Jindřich Dvorský, farář kostela svatého Jindřicha, kněz Jan, farář Tejnský; k nim přidáni jiní farářové.

Léta Páně 1526 páni Pražané obojích měst s radou pánův defensorův obnovili konsistoř, neb mezi pány Mistry i faráři proměna se stala a málo jich v konsistoři zůstalo. I volen jest za administratora Mistr Havel Cahera Žatecký a přidáni k němu Mistr Vavřinec Třeboňský, kazatel v Betlemě, Mistr Tomáš Vlašímský, kněz Jan Macer před Tejnem a jiní.

Léta Páně 1528 feria 3. post rogationes s povolením JMKské krále Ferdinanda sněm drželi JJMti páni stavové pod obojí v kolleji Veliké povolavše kněžstva všeho z Čech i z Moravy. Defensores byli přední: pan Jan z Pernštejna a pan Jan z Vartmberka, purkrabě Pražský a mnoho panstva jiného, a tu z každého stavu 12 osob vydáno i z kněžstva, a ti odšedše do pokoje facultatis volili administratora a konsistoriany. A tu Mistr Havel Cazera [sic] žádán jest, aby déle na sobě ouřad administratorský držel. Potom v pátek post ascensionem Domini jsou vyhlášeni skrze pány Pražany, neb jiní stavové odjevše domů to jim poručili. I přidáni jsou Mistru Havlovi Mistr Vavřinec Třeboňský, kazatel kaply v Betlemě, Mistr Jan Chocenský, profesor akademie, Mistr Tomáš Vlašímský, profesor, kněz Jan Macer, farář kostela Tejnského a jiní.

Léta Páně 1529 v pondělí po památce blahoslavené Trojice svaté [24. května] s povolením JMKské sněm od stavů pod obojí držán byl v kolleji Veliké, ale málo se pánův sjelo, protož odložili

sněmu až do svatého Václava, a konsistoř poručili dvanácti konsistorianům předešle voleným. Tu jsou k straně naší přijati podle smluv a zápisův i svobody své měšťané města Kodaně, a vedle strany naší státi jsou slíbili; kdež také s svými sousedy o duchovenství a platy učinili smlouvu, kteráž od JMKské jest potvrzena.

Léta téhož v neděli po památce svatého Jeronyma [3. října] podle odkladu někteří z stavů vyšších pod obojí s Pražany sjeli se do kolleje Veliké, a tu administratory volili a konsistoř obnovili. Administratores dva: Mistra Vavřince Třebeňského [sic], kazatele v Betlemě, a kněze Václava, faráře v Litoměřicích; a přidáni k nim Mistr Jan Přeštický, rector universitatis, Mistr Jan Chocenský, vicerector, Mistr Jiřík Písecký, probošt nejprv kolleje Veliké a potom Všech svatých, kněz Mikuláš, farář kostela panny Marie v Laku [sic] a jiní.

Léta Páně 1531 s povolením JMKské sněm držán jest od stavův u velikém počtu v kolleji Veliké, a tu artikulové jsou snešeni a stojí v knihách v konsistoři, i také u pánů Pražan v Starém městě Pražském. Konsistoř také jest obnovena skrze pány Pražany. Administratorem učiněn jest kněz Václav Ounhoštský, děkan kostela svatého Apolináříše, a přidáni k němu za konsistoriany v pátek po památce svatého mistra Jana Husi [7. července] tyto osoby: Mistr Jan Přeštický, profesor akademie, Mistr Jiřík Písecký, probošt kolleje Omnium sanctorum, Mistr Jan Chocenský z Veliké kolleje, kněz Jan Čejka, kazatel v Betlemě.

Léta Páně 1534 v neděli po památce svat. Gorgonia [13. září] JJMti stavové pod obojí obeslavše děkany a faráře krajské s pány Pražany a s kněžstvem Pražským sešli se do kolleje Veliké, a že osob se málo sjelo, odložili jiných jednání, toliko o konsistoře obnovení rozmlouvali. I dožádali se na panu administratorovi, aby ten ouřad za další čas na sobě zdržel; a potom v pátek po památce povýšení svatého kříže [18. září] od pánův Pražan do konsistoře jsou tito posazeni: Mistr Václav Písecký, probošt kolleje Omnium sanctorum, Mistr Martin Klatovský, probošt kolleje Veliké, kněz Jan, kazatel kaply Betlemské a jiní.

Léta Páně 1539 sněm byl v Praze držán s povolením JMKské od všeko kněžstva z Čech i z Moravy u Veliké kolleji; a sjeli se tu také páni stavové s pány Pražany, vykonavše pak rozjímání o artikulích svaté víry pod obojí, a těch za jistými příčinami odloživše do jiného času, neb Mistři Pražští na nich se zastavovali v některých kusech. I tu v přítomnosti tak velikého množství obnovili jsou konsistoř skrze JMt pána, pana Jana z Pernštejna a na Helfštejně [sic] a Pardubicích, JMt pana Diviše Slavatu z Chlumu a Košmberku, pana Viléma Šťastného z Valdštejna na Rychmburce, pana Smiřického z Smiřic, pana Jana z Vartmberka, volence předního. Za administratora posadili Mistra Martina Klatovského, kazatele kaply Betlemské, a konsistorianové jsou jemu přidáni tito: Mistr Jindřich Dvorský z Helfenburku, profesor, Mistr Jan Zahrádka, mathematicus, doctor Gregorius Orinus a Chocemic, doctor Johannes Gunstadius, juris consultus a jiní.

Léta Páně 1541 páni stavové a Pražané s povolením JMKské sešli se do kolleje Veliké obeslavši k tomu děkany a faráře z krajův, a obnovili konsistoř, poněvadž administrator nemohl pracovati. I zvolili jsou dva administratory: Mistra Jana Zahrádku a jemu pečeti odevzdali, a kněze Jana Mistopola, faráře kostela svatého Mikuláše v Starém městě Pražském, a přidáni k nim konsistorianové: doctor Gregorius Orinus a Chocenic [sic], doctor Venceslaus, praedicator Laetae curiae, kněz Jan Chotěbořenus, farář Tejnský, kněz Bohuslav Starý, farář kostela svatého kříže, kněz Jan, farář kostela svatého Jiljí a jiní.

Léta Páně 1548 den svaté panny Barbory [4. prosince] z poručení a obeslání JMKské držán est sněm od stavův pod obojí i od kněžstva Pražského s panem administratorem a faráři i děkany krajskými na hradě Pražském v soudné světnici. Podáni byli do konsistoře nějací artikulové od JMKské sepsaní skrze doktora Kochlea a biskupa Nausia Vídeňského, k těm ač administrator a někteří z kněžstva přistupovali, nedobře těm artikulům chytře sepsaným vyrozuměvše, však jsouce napomenuti od

jiných kněží a od stavův těch artikulův přestali. A král toho do jiného času odložiti a nechaje mezi kněžstvem těch roztržitostí a mnoho závisti pryč odjeti ráčil. A byly toho dne vidíny tři slunce na východu ráno, nač se i král JMt dívati ráčil, a v noci přes měsíc byl kříž.

Léta Páně 1558 JJMt stavové pod obojí, panský, rytířský stav a Pražané s vyslanými z měst s povolením JMKské do kolleje Veliké císaře Karla se sjeli, a povolavše kněžstva Pražského a obeslavše děkany krajské, obnovili jsou konsistoř. Volence řídil urozený pán, pan Jan starší z Valdštejna, nejvyšší sudí království Českého s panem Jindřichem bratrem svým, pan Říčanský z Říčan a na Kosově Hoře, pán z Talmberka, pan Jan Leskovec z Leskovce. I zvoleni jsou za administratory Mistr Jan Kolínský, archidiaconus v Králové Hradci a Mistr Matěj Dvorský z Hajku, rector academiae, a konsistorianové jsou k nim přidáni tito: Mistr Šebestian Aerichalcus Přesticenus, profesor academiae, Mistr Johannes Artophidius, philosophus, kněz Jan Straka Sedlčanský, farář od svatého Jindřicha a jiní.

Léta Páně 1562 na den svatého Jeronyma [30. září] JJMt stavové pod obojí s povolením JMCské císaře Ferdinanda sjeli se do kolleje Veliké a starobylým řádem zvolili jsou administratory i konsistoř: urozený pán, pan Jan starší z Valdštejna, nejvyšší komorník království Českého s pány bratry svými a urozený a statečný rytíř pan Burian Trčka z Lípy a na Světlé nad Sazavou, podkomoří království Českého. Tu přijat jest k straně naší JMt pán, pan Petr Vok z Rožmberka, a vyhlášení osob zvolených se stalo v outerý po svatém Diviši [13. října] skrze pány Pražany. Administratores zvoleni: kněz Jan Mistopolus, kazatel v Betlemě, a kněz Martin Mělnický, farář na Malé straně; a přidáni k nim do konsistoře: Mistr Jan Kolínský, vicerektor academiae, Mistr Jindřich Dvorský, opat kláštera v Slovanech, doctor Jiřík Guttemberský z Sudetu, rector academiae, doctor Thomas Hussinecius, medicus, a jiní.

A tak z průvodův těchto, předně z majestátův JMCské Zikmunda, kteřížto na větším díle obsahují kompaktata, to jest smlouvy a závazky mezi ním a stavy tohoto království nařízené a učiněné, na které jest za krále do země přijat, a na které jiní po něm králové Čeští přijímáni bývají a povinnosti stavům a zemi vykonávají, a potom z pořádného bez přetrhův řízení a dosazování též konsistoře zřejmá a patrná věc jest, že v moci a v opatrování VMtí jak akademie tak také konsistoř zůstává, a býti i zůstávati má. Ač pak ti majestátové spečetění nejsou před rukama, však poněvadž jsou zemští a zemi dáni, a na žádost snažnou toliko některým stavům vydáni obzvláštně, a jakž nikdá žádný král ani císař v to se VMtem nevkládal, jakž naděje jistá jest, když se společně opravdově a stále při svém právě a své spravedlnosti, totiž o dosažení a nařízení konsistoře (a toho, který jest dán na potvrzení biskupa, jako i jiných výpisů může vzaté býti vidimus od pánův Pražan aneb z konsistořských kněh*) ráčíte s pomocí boží zastávati, naděje jistá jest, že JMCská neráčí tomu odporovati a nebude moci. Kdež pak někteří z VMtí své zdání oznámili, aby po krajích mezi kněžstvem kromě konsistoře ustanoven byl řád a některá kázeň, žeby někdy časem z těch podílů mohlo celé tělo spolčeno býti, zdá se poněkud, žeby dobrá věc to byla, neb lépe jest něco míti nežli nic. Ale particularia a postranní ven z gruntu věci nebývají trvanlivé, rovně jako když rybníček dělají a nemají pramenu živého, aneb toku vody na gruntech svých: tak particularis a obzvláštní spravování kněžstva a náboženství pod jedním neb druhým pánem doněkud trvati může, třebas za jeden věk deset neb dvadceti let; když pak týž pán skrze smrt z světa vykročí a statek i dítky přijdou k opatrování lidem, kteříž bývají odporného náboženství, tehdy to nařízení zahyne a k zachování církve v celosti a zvláště při potomcích našich užitku nepřinese. A pokoutné schůzky kazatelův svatého evangelium nemají býti. Chce zajisté syn boží, aby církev jeho vidína byla (Mat. 5.) a chce před lidmi vzýván býti. (Luk. 2.) A také pokoutnost roztržení raději nežli vzdělání činí; vidíme zajisté jaká v Rakousích ztížnost jest stavům pod obojí, kteří také particularia a obzvláštní na svých panstvích církve museli shromažďovati, nemohouce vypro-

*) In margine připsáno při slovech v závorce: „Tato slova podtržená nejsou autorova, ale jiného někoho, totiž vykladače.“

siti a dosáhnouti u císaře a u biskupa ani kolleje ani kostela, a z těch domácích a postranních schůzek a církve shromažďování je pudí a vzniku jim nedají. My pak majíc své právo, nedbáme ho pro čest a slávu boží a zachování církve svaté užiti, ale raději míti chceme malý pokojík nežli celý dům, a z svobody dáti se v nesvobodu. Bývá také od některých pánův i to rozmlouváno, že ujmouce konsistoř, musíme papeženské řády v církvi zachovávati: ale znáti náleží, že od předkův, kteří se římského náboženství a papeže zcela odřekli, a proto do achtu byli dáni, jakž nahoře dostaveno, konsistoř Pražská není na to vysazena, aby k modlářství aneb k bezbožnosti vedla; ouřad pořádný a hodný není proto zlý, jestliže kdy člověk na něj posazený jest nepořádný a zle užívá jeho. Tak když račíte úřad duchovní konsistořský dosaditi pobožnými a hodnými mužmi, račte o nich, zvláště když je k tomu zavážete, drželi, že v něm se náležitě chovati budou. A že opatření konsistoře i akademie mnoho prospívá k zachování a rozmnožení církve svaté, račte pošetřiti okolních zemí, v nichžto se církev svatá skrz slovo boží a svaté evangelium shromažďuje. V pravdě zachování a spravování církve, zvláště v počtu hojném, nemůže býti bez vrchních správcův a starších, kteřížby nad nižšími a mladšími správu a kázeň drželi a soudy duchovní rozšafně a náležitě rozeznávali; neb bez vrchnosti žádná spravování co tělo bez duše býti nemůže. A straně naší jest hanba i posměch, když má v svých věcech duchovních od strany odporné souzena býti; jakož patrné jest VMtem, jak soud duchovní v straně naší pro osoby zlehčen jest. I znaje to strana odporní, žeby v straně naší pravda slova božího rostla a církev boží se rozmáhala, jak u víře tak i v šlechetnosti skrze kázeň a řád konsistoře, za tou příčinou VMtem rozličné odpory, překážky a chytré odklady činí. Sama pak v tom čase rozmnožení béře a hledá příčin a rady, kterakby stranu naši podvrátila. Neb račte pošetřiti, jak brzy odpůrcové ti z tovaryšstva Jesuitův i strana odporní jsou vzrostli; přivezeni jsou do Prahy a někteří pěšky přišli léta Páně 1556, a dvadcátého čtvrtého dne měsíce července počali se ohlašovati a školu sobě ustavenou na místě vybraném zvelebovati, zlatou bulli sobě zjednali, bez vědomí a snad i dovolení VMtí do desk jim vklad se stal, páni pod jednou při nich zapsáni ve dskách stojí, a oni za obyvatele tohoto království bez stavův přijati jsou.

K takovému začátku potom přikročilo vyhlášení pana arcibiskupa mandátem JMCské léta 1562 v pondělí po památce svatých Tří králův [12. ledna]. Tím pak obojím způsobem v těch nemnohých letech kterak jest odporní strana své hlavy pozdvihla, račíte na oko viděti. A jak snadně k penězům a velmi schytrale k zápisům a k statkům přichází, jest se obávati, aby potomně velkých v zemi statkův neskoupili, na ublížení nebyli znamenitým rodům. Zase račte povážiti, co s VMtí se děje. Léta 1567, kdež jste žádati ráčili, aby JMCská ráčila dovoliti VMtem schůzky do kolleje pro dosazení konsistoře, bylo VMtem podáno, abyste právo své strany konsistoře řízení ukázali. Když to bylo pohotově léta Páně 1569, a téhož jste ráčili žádati, bylo vnuknuto některým pánům, proč raději neráčíte státi o konfessí Augšpurskou. Ta potomně byla čtena i uvažována, a když ta se tretiti pro příčiny nemohla, dopuštění se stalo od JMCské, aby artikulové a vyznání víry sepsáno bylo. To jste ráčili vyříditi léta 1575, sedmnáctého dne měsíce máje, odloživše dosazení a nařízení konsistoře do jiného času. A v tom vyšli mandátové, kteří byli vytisknuti prvé nežli jste o artikulích a konfessí ráčili zavření učiniti, a těmi zápověď se stala schůzkám na slovo boží a kázání slova božího, i tomu, což konfessí obsahuje, a kněží přidržející se konfessí naší z Prahy musili se jinam obrátiti. O to když jste ráčili se dopisovati na JMCskou do Vídně, jakou VMtem na to ráčil dáti odpověď v středu den svatého Ondřeje [30. listopadu] léta 1575, zůstává VMtem v dobré paměti. A kdyby konsistoř nebyla tehdy od VMtí odložena, nepřišloby k těm mandátům, a JMt bylby VMtem dal na tak opravdové psaní jinou odpověď. Na tento čas také ti odkladové k jinému se nevztahují, než aby z toho sešlo, oni aby se rozmohli, tak jakž již bude, i jiné sousedy zadlužilé, ba i žalářné penězi k své sektě vábí, ale strana naše v takovém roztrhání a zlehčení a potom těmi fortely, jimiž se odpůrcové pravdy honosí, vyprázdněna

byla, čehož pán Bůh rač nás ostříhati. Protož VMtí se vší pokornou a uctivou žádostí srdečně prosím, poněvadž ráčíte v této vlasti naší od Boha přední ouřady zemské a vrchnosti, správu i ochranu nad církví svatou strany naší pod obojí přijímajících míti, že ráčíte sobě pána Boha a jeho svaté slovo před oči své předložiti, a na srdci svém v duchu a v pravdě upřímnou vírou a s dobrým svědomím cti a slávy boží a obecného dobrého církve svaté obecné křesťanské apoštolské, jížto strana naše částka jest, vyhledávajíce, dobrým příkladem slavné paměti předkův VMtí to před sebe po tolika již zmařilých odkladích vzíti a nad rozptýlením lidu božího a pod jhem Antikrista žalostivě úpějícího, jako nad ovcí Josefa (Amos 6.) litost svou srdečnou míti i ukázati, aby pro budoucí dobré za živobytí VMtí skrze dosažení konsistoře a skrze pomoc akademie učiněnou strana naše hlavy své pozdvihnouti a kázeň v ní, jakž v kněžstvu tak v lidu, skrze kázaní slova božího a šlechetné správců církve příklady růsti a rozmáhati k spasení mnohých duší mohla. A památka toho u potomkův VMtí věčná zůstane, a syn boží také toho VMtem v tomto i v budoucím životě před anděly božími ráčí hojná odplata býti a dáti v den soudný přeutěšený a požehnaný hlas slyšeti: Pojďte požehnaní ɔc. (Mat. 25.) Dán v kolleji andělské Všech svatých v učení Pražském 10. Februarii léta 1582.

Mistr Petr Kodicillus z Tulechova, probošt kolleje andělské Všech svatých i na místě jiných v Kristu pánu bratří, Mistrů v kolleji Veliké císaře Karla IV.

---

111. Mandát císaře Rudolfa II., kterýmž oznamuje obyvatelům království Českého zvolení Martina Medka z Mohelnice arcibiskupem Pražským.

V BŘETISLAVI. 1582, 12. února. — MS. souč. v arch. města Prahy.

My Rudolf Druhý ɔc. Vysoce urozeným, statečným, slovutným, poctivým, opatrným pánům, rytířům, vladykám, Pražanuom a městům i jiným všem obyvatelům a poddaným našim ze všech stavuov království našeho Českého, věrným milým, milost naši císařskou a všecko dobré vzkazujem. Věrní milí! Jakož vás tejno není, že jest teď pominulého času někdy duostojný Antonín, arcibiskup Pražský, prostředkem smrti časné z tohoto světa povolán, i poněvadž sme toho obzvláštní duoležitú a pilnú potřebu býti uznati ráčili, aby na místo jeho pro rozmnožení cti a chvály pána Boha všemohúcího a zachování mezi stavy tohoto království, jakž pod jednou tak také i pod obojí spuosobou tělo a krev pána Jezu Krista přijímajících, poddanými našimi, věrnými milými, zvláště pak duchovními osobami, lásky a svornosti a pokudž nejvejš možné jednomyslnosti, a těch lecjakých postranních věr, sekt, kacířstva a bludův, skrze kteréž by roztržitosti v svaté víře křesťanské přicházely, aby uvarováno býti mohlo, jiná osoba k tomu ouřadu hodná, od nás volena a nařízena byla: a protož sme z mocnosti naší císařské, jakožto král český, podle jeho svatosti papežské na to vydaného konsensu a potvrzení duostojného Martina na týž ouřad a za arcibiskupa Pražského, znajíc hodnost osoby jeho k témuž ouřadu býti, voliti a ustanoviti ráčili. Vám všem vuobec i jednomu každému obzvláštně to v známost uvozovati, duchovním pak osobám též všechněm, jakož pod jednou tak pod obojí zpuosobou, poroučeti ráčíme, abyšte dotčeného Martina za arcibiskupa Pražského jměli, drželi, jím se řídili a spravovali a všelijakou poslušnost k němu zachovali, a outočiště své v potřebách svých k němu měli; té nepochybné naděje jsouce, že toto naše téhož arcibiskupa ustanovení jak světští tak duchovní pod jednou i pod obojí vděčně přijmete, v lásce a svornosti, jakž výš dotčeno, vespolek se snášejíce, trvati a v křesťanském laskavém srozumění státi i také všelijakých ruoznic, bludův, kacířstva, sekt a jiných víře svaté odporných věcí se vystříhati, nýbrž ty mezi sebou přetrhovati budete. Na tom na všem milostivú vuoli naši císařskú naplníte. Dán na zámku našem Prešpurce v pondělí po sv. Dorotě léta 82.

---

112. Rytířstvo na sněmu shromážděné přijalo do stavu svého Matiáše Hostounského z Kosmačova.

1582, 15. února. — Kvat. fial. rel. od 1575 do 82, č. 46, f. P. 21 v král. česk. arch. zemsk.

Ve čtvrtek po sv. Valentinu. Páni z rytířstva podle svobod stavu svého z plného sněmu obecního, kterýž držán byl na hradě Pražském v pondělí po Hromicích léta vosmdesátého druhého, přijali jsou do téhož stavu svého rytířského Matiáše Hostounského z Kosmačova i s dědici jeho, a má se dckami zemskými zapsati jakž toho obyčej a řád jest. Poslové na to byli jsou: Jan Vchynský ze Vchynic na Nalžovech a Karlštejně, purkrabě Karlštejnský, Albrecht Kapoun z Svojkova a na Hlušcích, purkrabě kraje Hradeckého, Jan Malovec z Malovic na Kamenici a Chejnově, JMCské rada, Šebestian z Vřesovic a na Tauchovicích, Václav Běšín z Běšín, Pavel Korka z Korkyně, v Suchém dole a na Vostrově, JMCské hejtman panství Dobříšského, Jindřich Dobřenský z Dobřenic Čáp a na Vale, Bohuchval Dvořecký z Volbramovic a na Maršovicích, Jan Homút z Harasova a na Bosyni. S takovou při tom vejminkou, aby on Matiáš Hostounský před úředníky Pražskými menšími desk zemských, prvé nežli by zápis na sebe podle pořádku desk zemských učinil, zachování své pořádné a obdarování erbovní prokázal a provedl; a to bude povinen vykonati mezi tímto časem a svatým Jiří nejprvé příštím, a pakli by v témž času toho nevykonal a zachování svého a předkův svých neprokázal, tehdy z této relací zase sjíti má.

---

113. Seznam zastavených a nezastavených platův komorních měst královských v Čechách roku 1582.

1582, 16. února. — Orig. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Verzeichnus der königlichen Städt Kammerzins verpfändet und unverpfändet, ausser derer, so befreiet seind, aus etzlichen der behemischen Kammer Berichten und Auszügen zusammengezogen, alles auf Schock meissnisch geraitet.

Stadt **Pisek** zinst auf Lichtmess und Martini jeden Termin 75 Schock Groschen behemisch und auf den letzten Termin noch 49 Gr. mehr, die thuen meissnisch	301 Schock	38 Gr.	
Stadt **Laun** auf Lichtmess 140 und Martini 16 Schock 40 Groschen behemisch, thuen meissnisch	313 „	20 „	— D.
Stadt **Saacz** auf Lichtmess 140 und Martini 31 Schock 34 Groschen 4 D. behemisch, thuen meissnisch	243 „	9 „	1 „
Stadt **Kadan** zinst Lichtmess 200, thuen meissnisch	400 „	— „	— „
Stadt **Schlan** Lichtmess 114 Schock 19 Groschen 2 D. und Martini 36 Schock 30 Groschen alles behemisch, thuen meissnisch	301 „	38 „	4 „
Stadt **Behemischs Brod** zinst Lichtmess 20 und Martini 12 Schock Groschen behemisch, thuen meissnisch	64 „	— „	— „
Stadt **Beraun** zinst Lichtmess allein 50 Schock behemisch, thuen meissnisch	100 „	— „	— „
Stadt **Klattau** zinst Lichtmess 100 Schock Gr. behemisch, thuen meissnisch	200 „	— „	— „
Stadt **Behemischen Budweis** zinst Lichtmess meissnisch	400 „	— „	— „
Stadt **Mies** zinst Martini 20 Schock Groschen behemisch, thuen meissnisch .	40 „	— „	— „
Stadt **Tabor** zinst auf Georgi und Galli jedesmals 5 Schock Groschen behemisch, thuen meissnisch	20 „	— „	— „

Die Stadt Pilgram gibt jährlich in die Kammer als ein ewigen Kammerzins 600 Thaler, und obwohl Herr Joachimb von Kolowrat mit seiner Provision der jährlichen 400 Thaler darauf verwiesen, dieweil aber dieselb Provision in Kammerstat für Ausgab einkumbt, so wirdet der Zins allhier als Empfang auch billich für voll gesetzt, id est . . . . 600 Thaler

Die Stadt Leitmeritz ist ihrer jährlichen 400 Schock meissnisch halben gleichwohl dem Gregor Lidl anstatt der Interesse von seinem Anlehen der 8000 Gulden rheinisch verschrieben, weil ihme aber die Interesse ausm Bern gereicht werden, so wirdet dieser Kammerzins allhie auch ausgeworfen, id est 400 Schock — Gr. — D.

Nota. Zu fragen, wann die Zinsrechnung im Bern angefangen, von dannen her ist die Stadt Ihrer Mt. den Kammerzins der 400 Thaler zu erlegen schuldig.

Summa gewisser unverpfändeter Kammerzins, so [in] die behemisch Kammer jährlich ohne Mittel einzukommen, soviel man deren noch bisher erkundigen mögen 3383 Schock 45 Gr. 5 D.

Verpfändete Kammerzins, soviel derer bisher zu erkundigen gewest.

Aussig zinst Lichtmess 100 Schock Groschen behemisch, ist der Stadt halb um 2000 Schock meissnisch verpfändet von Kaiser Ferdinando im 56ten Jahr. Stehet auf Wiederlösung, id est 100 Schock
die andern 100 Schock stehen auf Kündigung, id est . . . . 100 „

Brüx zinsen jährlich Kammerzins 150 Schock Groschen und Acker- oder Feldzins 30 Schock Groschen behemisch; item 6 Schock Groschen behemisch Judenzins; item das Marktgeld. Seind im 1470ten von Kunig Georgen Herrn Hansen von Kolowrat erstlich umb 2000 Schock Groschen behemisch guter silberner Münz verpfändet auf Wiederlösung, thuet ausser des Zolls- oder Marktgeldes meissnisch*) . . . . 372 „

Aber im 1471ten Jahr bewilligt Künig Ladislaus der Stadt Brüx die Wiederlösung von denen von Kolowrat zu thuen und verschreibt ihnen anstatt der Pfandsumma 4000 fl. ungrisch gut gewichtig Gold, jedoch auch mit Vorbehalt der Wiederlösung allein zu Ihrer Mt. Handen und sunst Niemanden.

Dieweil aber aus der Buchhalterei Verzeichnus fürkumbt, dass dieser Zins jetzo gen Leipzig gereicht werden soll, so wär dannoch zu erkundigen, wie es eigentlich darumb beschaffen; dann sollt die Stadt für sich selbst ausser eines Kunigs zu Behemen Consens die weitere Verpfändung ausser Landes thuen und sich also des unterstanden haben, des sich der Kunig in seiner Verschreibung selbst begeben, so würd dennoch der Sachen weiter nachzudenken sein.

Dabei wär auch insonderheit zu wissen vonnöthen, was der grosse und kleine Zoll oder Marktgeld des Jahrs bei einem gleichen ertrug, ob vielleicht der Kais. Mt. ein Steigerung oder besserer Nutz mit diesem Gefäll zu schaffen sein möcht.

Die Stadt Mies zinst jährlich auf Lichtmess 200 Thaler, die seind vom König Wladislaw im 1475. Herrn Leonharden von Guttenstein umb 1912 fl. ungrisch verpfändet. Hernach haben die von Mies im 1482. Jahr die Verschreibung mit des Königs Consens an sich bracht, darzu ihnen noch 600 Thaler aus Gnaden verschrieben worden mit Vorbehalt der Wiederlösung**) . . . . 200 „

---

*) Poznámka současná: Stehet auf weiter Berathschlagung mit dem Kammerprocurator.
**) Současná poznámka: Haben auch ihr Privilegium verloren, ist von ihnen zu erfordern.

Die Stadt Wodnian zinst jährlich auf Martini 24 und Lichtmess 30 Schock Groschen bememisch, die seind ihnen von weiland Kaiser Ferdinanden im 56ten Jahr gegen 1400 Thaler Anlehen pfandweis mit Vorbehalt der Wiederlösung verschrieben, id est . . . 108 Schock

Stadt Cziaslaw gibt jährlich auf Lichtmess Kammerzins 200 Thaler und noch darüber Martini 100 Thaler, so sie auf denselben Termin in die Kammer zu reichen schuldig seind. Darauf haben sie im 1470ten Jahr 2000 fl. hungrisch oder 800 Schock guter breiter Groschen behemisch gangbare Münz, 24 für ein ungrischen Gulden gerait, dargeliehen.

Im 1481. Jahr haben sie Künig Wladislao noch 200 Schock breiter silbern Groschen prager Schlags darzu geliehen mit diesem Anhang, diese Zins in Ewigkeit in anderweg nit weiter zu verpfänden, sundern bei derselben Kammer zu behalten, id est*) . . . 300 Thaler

Woferr sich die von Cziaslaw der behm. Kammer Bericht nach aller ihrer Privilegien in der Aufruhr verlustig gemacht und sie diese Verschreibungen nit mehr vorzuzeigen hätten, so wären sie nit allein kunftig den Kammerzins zu erlegen, sondern sich auch mit der Kais. Mt. des Vergangenen halben vom 47. Jahr her zu vergleichen schuldig.**)

Die Stadt Glattaw zinst jährlich Martini 46 Schock meissnisch, die seind ihnen im 1478. Jahr vom Kunig Wladislao gegen 460 Schock meissnisch, so sie Hansen Wlkaun an seinen Kriegsverdienen zahlt, bis zu Wiederlösung verschreiben, id est . . . . . 46 Schock

Summa der verpfändeten küniglichen Kammer-Zins, soviel deren bisher zu erkundigen gewest 726 Schock

Uber dies sollen die von Taus 54 Schock Gr. behemisch zum Spital gen der Haid zinsen, darumben sie Schein furlegen sollen.

Ausser des sollen sie noch wegen der Kodenbauren 52 Schock zinsen, die seind auch zu erfordern und in Richtigkeit zu bringen.

Nota. Es ist nachzufragen, weil von den dreien Prager Städten, item Pilsen, Suschicz, Kolin, Kaurzim, Nimburg und andern nichts fürkumbt, ob sie vielleicht keinen Kammerzins zu reichen schuldig, oder desselben vielleicht, auch wann und welchergestalt erlassen oder wie es sunst darumb beschaffen.

Folgen nun die Kammerzins aus den der Kunigin Städten, alles Schock meissnisch.

Stadt	Melnik . . .	zinst jährlich	. . . .	97 Schock	9 Gr.	1 D.
„	Neubiczaw .	„	„	100 „	— „	— „
„	Jaromirz . .	„	„	160 „	— „	— „
„	Küniginhof .	„	„	48 „	— „	— „
„	Kiniggräcz .	„	„	263 „	37 „	6 „
„	Hohenmauth	„	„	100 „	— „	— „
„	Policzka . .	„	„	80 „	— „	— „
„	Chrudim . .	„	„	255 „	41 „	4 „
„	Trautenau .	„	„	40 „	— „	— „
			Suma	1244 „	28 „	4 „

*) Poznámka současná: Durch den Kammerprocurator zu berathschlagen.

**) V jiném exempláři téže listiny ještě o Čáslavi připsáno:

„Die Stadt Cziaslaw zinst von Alters 300 Schock, daruber haben sie ihrer beruhmten Abkaufung halben keinen Schein, und ob sie schon was hätten, sich doch im 47ten Jahr desselben verlustig gemacht, und ist derwegen auch hinfüro jährlich von ihnen einzufordern. In simili bei der Stadt Glattau."

114. Komisaři od císaře i stavův království Českého k horním věcem nařízení předkládají sněmu českému krátkou zprávu, jak daleko v uvažování strany vyzdvižení hor přišli.

1582, 16. února. — Opis souč. v rukop. arch. města Prahy, č. 1080.

Krátký vejtah neb extrakt jak jsou daleko od JMCské oc, pána našeho nejmilostivějšího, též od pánuov stavuov království Českého k horním věcem nařízení a vydaní komisaři z strany vyzdvižení týchž hor v uvažování týchž věcí přišli.

Nejprvé jest do starých Jochmstalských práv, kteráž léta čtyřidcátého osmého vydána jsou a posavad netoliko tu v Joachmstale, ale i při jiných k tomu podobných zlatých a stříbrných horách v království Českém, krom Hory Kutny, v užívání byla, proti od nejvyššího pana, pana mincmejstra království Českého a vrchního perkmistra vnově sepsanému konceptu, pokudž čas postačovati mohl, nahlídnuto. A poněvadž jest se při tom našlo a vyhledalo, že ta Joachymstalská práva u větším počtu artikuluov perkmansky aneb po hornicku a dobře sepsána i také, podle povahy nynějšího zpuosobu týchž hor v království Českém, dostatečně vyjádřena jsou, při kterýchž také horníci, poněvadž sou jim navykli, [aby] zuostaveni byli, prosí a žádají, jest za potřebné uznáno, aby při týchž právích tak zanecháno bylo. Však se při tom za obzvláštní potřebu vidělo pro znamenitost té věci, aby taková práva ještě jednou skrze domácí a z cizích zemí rozumné horníky, kteréž by JMCská podle své příležitosti k tomu povolati a nařídití ráčil, přehlídnuta a vážena byla, zdali by snad na některých místech štolní práva gwerkuom vlastní, puchýři a šmelcování a jiné věci k většímu hor vyzdvižení a užitku mohly nařízeny bejti.

Druhé, poněvadž hory bez dříví vyzdviženy, pavovány, zachovány ani k jakému užitku bejti nemohou, ráčí JMCská toho oumyslu býti, jakž jest se pak od JMCské již při komoře české to

114. Bericht an den böhmischen Landtag, wie weit die Berathung der kaiserlichen und ständischen Commissäre in Betreff der Hebung des Bergwesens in Böhmen gediehen sei.

1582, 16. Februar. — Gleichzeitige Copie im k. k. Staatsarchiv in Wien.

Kurzer-Extract, wie weit beide der Römisch Kais. Mt., unseres allergnädigisten Herrn, sowohl der Landständ des Königreichs Beheim der Bergwerchsberathschlagung von wegen mehrer Erhebung der Bergwerch in ermelter Kron Beheim geordnete Commissarien in berührter Berathschlagung kummen.

Erstlichen ist die alte Joachimbsthalische Bergwerchsordnung, so anno 48 ausgangen, welche bisher nit allein in Joachimbsthal sondern auch auf andern dergleichen Gold- und Silberbergwerchen in Beheimb ausserhalb Kuttenberg in Brauch gewesen, gegen des obristen Münzmeisters und Oberbergmeisters vom neuen gestellten Concept, soviel Kurze der Zeit leiden wöllen, ersehen, und weilen bei solcher Ersehung befunden worden, dass dieselbe Joachimbsthalische Ordnung in den mehren Artikeln bergmännisch und wohl gestellt, auch nach Gelegenheit jetziges Stands der Bergwerch in der Kron Beheimb nothdurftig ausgeführt, daneben die Bergleut, sintemal derselben gleich geübt und gewohnt, dabei gelassen zu werden bitten thuen, ist für rathsamb erachtet, dass bei derselben verbleiben möcht. Doch ist daneben für ein sonder Nothdurft erachtet worden, es erfordere der Sachen Wichtigkeit, solche Bergwerchsordnung nochmals von in- und ausländischer verständiger Bergleut, so Ihre Mt. zu ihrer Gelegenheit darzu erfinden werden, zu ersehen, zu erwägen und zu berathschlagen, ob vielleicht an einstheils Orten Stollenrecht der Gewerken, eigen Puchen und Schmelzen und anders halben zu desto mehrer Erhebung des Bergwerchs etwas nützliches und fürträgliches möcht bedacht werden.

Zum andern, weilen Bergwerch ohne Gehulz weder erhebt, gebauet, erhalten, noch zum einichen Nutz und Geniess gebracht werden kunnen, so seind Ihre Mt. gädigist entschlossen, haben auch bereit

nařízení stalo, k vyzdvižení hor v tomto království Českém v JMCské vlastních dědičných lesích lesní úřad a hájemství nařídití, aby v tom potomně náležitej řád zachován býti mohl: protož uznalo se za potřebu takovú věc na pány stavy vznésti, pokudž by chtěli, aby hory na jejich gruntech k vyzdvižení přicházely, aby oni na to tolikéž se vší pilností myslili, kterak by a skrze jaké prostředky na jejich gruntech tolikéž lesní řád a hájemství nařízeno a tak tudy tím prostředkem hory fedrovány býti mohly, neb bez toho se s těžkostí kdo z domácích a přespolních gverkův na jich gruntech v pavování hor dá.

bei der behemischen Kammer Verordnung gethan, zu Erhebung der Bergwerch in diesem Kunigreich in Ihrer Mt. eigenthumblichen Walden ein Waldordnung und Haigung des Holzes anzustellen, auf dass mit guter Ordnung in künftig gehülzet werden mag. Derohalben ist fur ein Nothdurft angesehen, die Herren Stände zu erindern, aufn Fall sie die Bergwerch auf ihren Gründen erhebt und in Aufnehmben kummen sehen wollten, dass sie gleichsfalls mit allem Fleiss darauf trachten und denken wollen, wie und durch was Mittel auf ihren Gründen auch ein Waldordnung und Hegung des Holzes angerichtet und die Bergwerch befurdert werden möchten; dann ausser derselben sich einiche in- und ausländische Gewerken auf ihren Gründen in Bergwerchsgebäud schwerlich einlassen werden.

Třetí, bylo také i to v bedlivém uvažování, poněvadž jest se od narovnání horního, kteréž se léta sedmdesátého pátého stalo, na pánuov stavuov gruntech málo nových hor a gwerkuov vyjevilo, nemohly-li by některé artikule v témž narovnání, jimiž až posavad gwer[kové] od hutí v pavování svedeni jsou, napraveni a vysvětleni a tudy domácí i přespolní gwerkové zase k větší a lepší chuti přivedeni býti. Jakož pak tito níže položení artikulové většího vysvětlení potřebují, tudíž, kdež se pod rubrikou o puchejřích a pavování hutí na gruntech pána gruntovního zmínka činí, kdež pán gruntovní gwerkům toho dopustiti má, aby sobě vlastní huti k šmelcování a puchverky v místech příležitých podle řádu a obyčeje horního bez překážky a hyndruňkuov staviti mohli, tehdy aby gverkové té svobody užili a nebyli zavázáni proti vuoli své v pána gruntu puchvercích neb v hutech dělati.

Zum dritten, so ist auch in Berathschlagung gezogen worden, weiln sich seit der 25jährigen Bergwerchsvergleichung auf der Landständ Gründen wenig neue Bergwerch ereignet oder Gewerkschaften aufkummen, ob etwo in gedachter Vergleichung Artikeln, so bisher die Gewerken von der Baulust abgehalten, verhanden, und wie die zu dimitiren (sic) *) oder zu erläutern sein, und dardurch in- und ausländisch Gewerken zu mehrerm Baulust verursacht und bewegt werden möchten, als seind nachfolgende Artikel zu erläutern gar nothwendig erachtet. Als nemblich, da unter der Rubriken von Bergwerch- und Hüttenbau auf der Grundherren Gründen Meldung beschieht, dass sie den Gewerken ihr eigne Hütten zum Schmelzen und Puchwerken an gelegenen Orten nach Bergwerchsordnung und Gebrauch ohne Verhinderung und Beschwer aufzurichten und zu bauen gestatten sollen, so sollen sie, die Gewerken, dieser Freiheit gebrauchen mügen und nit verbunden werden, wider ihren Willen in eines Grundherrn Puchwerk oder Hütten zu arbeiten.

V XXII. artikuli pod rubrikou, čím jsou horníci od ležících gruntuov povinni, uznává se za potřebu, aby při závírce tato slova doložena byla: „Však aby gwerkové v té příčině od pána gruntovního proti náležitosti a slušnosti stěžováni nebyli."

Im 22. Artikel unter der Rubriken, was die Bergleut von den liegunden Gründen zu leisten schuldig sein sollen, wär ein Nothdurft, dass zum Beschluss diese Worte hienach gesetzt werden: doch soll der Gewerk hierinnen vom Grundherrn

*) Má býti: „limitiren".

V XXVII. artikuli pod rubrikou „kde se mají žaloby činiti," ačkoliv jest se o tento artikul narovnání stalo, jak by v té příčině, kdyby se mezi pánem gruntovním a gwerkem odpor přitrefil, zachováno býti mělo, však by tudy za příčinou apelací, kteráž se na soud zemský vztahuje, horníkuom, kteříž se jakýchž takýchž meškání a odkladuov, zvláště poněvadž by snad ne vždycky horám rozumějící v soudu seděti mohli, obávají, všeliké rozmyšlení učiněno bylo, že by tudy od hutí k pavování odvedení býti mohlo: protož by bylo velmi dobře, aby páni stavové tento artikul v své uvážení vzali, tak aby v tom sumovní krátký proces, jakž pak toho potřeba hor, prospěšnější fedruňk ukazuje, nařízen a horníci tudy k lepší chuti a náklonosti v pavování přivedeni býti mohli.

V XXXV artikuli pod rubrikou „vedení vody na gruntech stavův," k kterémuž nahoře dotčený XXVII artikul také připojen jest, to v sobě obsahuje, že pán gruntův gwerkuom v horních věcech a ve všem tom, což k horám náleží, totiž v dávání dříví, lesní činži, dopouštěním cest, stezek, mostuov a vedení vody k zpuosobení puchejřuov a šmelcování neb jinak, nic nevyměňujíc, žádné překážky činiti nemá: protož aby se páni stavové v tom odevřeli, kterak a v jaké ceně takové horní potřeby gwerkům a horníkuom pouštěti chtějí, šetříc, že toho jich potřeba ukazuje, než-li se v pavování dají, gruntovní vědomosť míti; neb přední horní tovaryšstva mají ten obyčej ne pro některý rok, aneb krátký čas, než na dlouho trvající věc s svými velikými náklady v pavování hor se vydávati. Actum XVI. Februarii anno ɔc. 82.

wider die Gebühr und Billigkeit nicht beschwert werden.

Im 27. Artikel unter der Rubriken, wohin die Klagen sollen gericht werden, obwohl in diesem Artikel Vergleichung beschehen, wie es diesfalls, wann sich zwischen dem Grundherrn und Gewerk Streit begebe, gehalten werden solle, so möchte doch wegen der Appellation, welches aus Landrecht gestellt, den Bergleuten, welche sich auch allerhand Verzugs, weilen vielleicht nit allweg Bergverständige im Landrechten sitzen möchten, besorgen, allerlei Bedenken einfallen, welche die von Baulust abwenden kunnten. Derowegen wär fast gut, dass die Herren Landständ diesem Artikel also furtrachten wollten, damit etwa ein summarischer kurzer Process, wie dann solches die Nothdurft der Bergwerch umb schleuniger Befürderung willen erfordert, angeordnet und die Bergleut zu mehrer Baulust möchten gereizt und bewegt werden.

Item im 35. Artikel unter der Rubrik Wasserführung auf der Landständ Gründen, zu welchen der hievor gemelte 27. Artikel auch gezogen, der vormag, dass der Grundherr dem Gewerken in Bergwerchsachen und Allem dem, was dem Bergwerch angehörig, als Dargebung des Gehulzes, Wäldzins, Zulassung der Weg, Steg, Brucken und Wasserflüss zu Anrichtung der Pöch- u. Schmelzwerch oder in andere Weg, nichts ausgenumben, kein Verhinderung thuen solle. Wirdet gleicher Gestalt für ein Nothdurft angesehen, dass in diesem Artikel ein solche Declaration und Erläuterung geschehe, dass sich die Landständ hierüber erklären wollten, wie und in was Werth sie solche Bergwerchsnothdurften den Gewerken und Bergleuten erfolgen lassen wollten, in Ansehung, dass ihr Nothdurft erfordert, dessen, ehe sie sich mit Bauen einlassen, ein eigentlichs Wissen zu haben, denn vornehme Bergwerchsgesellschaften nit umb weniger Jahr oder kurzer Zeit willen, sunder auf ein beständig und beharrlich Thuen mit ihren starken Kapitalen und Verlag sich einzulassen pflegen. Prag den 16. Februarii anno 82.

Abschrift der Bergwerksartikel, so verbehemischt im Landtag zu berathschlagen gegeben worden den 16. Februarii anno 82.

115. Všichni tři stavové na sněmu shromáždění dali přitisknouti pečeť zemskou k listu věřícímu na osoby sněmem volené, kteréž na sněm říšský vyslány býti mají; co by pak při stavích svaté říše jednati měly, o tom jim od soudců zemských oznámeno býti má.

1582, 17. února. — Kvat. fial. rel. od 1575 do 82, č. 46, f. P. 21. v král. česk. arch. zemsk.

V sobotu po svatém Valentinu. Páni JJMt, rytířstvo a Pražané i jiní poslové z měst, všickni tři stavové království Českého na sněmu obecním, kderýž držán byl na hradě Pražském v pondělí po hromicích léta ɔc osmdesátého druhého, ráčili rozkázati pečeť zemskou přitisknouti k listu věřícímu, jestliže by JMCská toho potřebu uznati ráčil, že by osoby k tomu volené na sněm říšský vyslány bejti měly, aby k témuž listu věřícímu od tohoto království na dotčené osoby tímto sněmem volené a jmenované se vztahujícímu přitištěna bejti mohla, a co by týž osoby volené při stavích svaté říše jednati měly, to od stavův soudu zemskému se v moc dává, aby jim o tom oznámeno bylo. Poslové na to byli jsou z plného sněmu při přítomnosti nejvyšších ouředníkuov zemských, totižto Bohuslava Felixa Hasištejnského z Lobkovic na Líčkově a Chomútově, nejvyššího komorníka království Českého, Jiřího z Lobkovic na Libochovicích a Mělníce, nejvyššího sudího království Českého, z pánuov, Michala Španovského z Lysova a na Pacově, nejvyššího písaře království Českého, z vladyk, a v přítomnosti uředníkův Pražských menších desk zemských Václava Šturma z Hyršfeldu a na Komořanech, místosudího království Českého, Viléma Vostrovce z Kralovic, místopísaře království Českého, Bohuslava Mazance z Frimburku a na Slatinanech, písaře menších desk zemských království Českého: Vilém z Rožmberka a na Českém Krumlově, správce a vladař domu Rožmberského a nejvyšší purkrabě Pražský, Ladislav starší z Lobkovic na Chlumci a Jistebnici, nejvyšší hofmistr království Českého, Jan z Valdštejna a na Sedčicích, nejvyšší sudí dvorský království Českého a hejtman Menšího města Pražského, Joachym Novohradský z Kolovrat na Košatkách a Buštěhradě, purkrabě Karlštejnský, Hendrych Kurcbach z Trachmburku a z Milče na Ronově, JMCské rada, Mikuláš Zajíc z Hazmburku a na Budyni, dědičný truksas království Českého, Mikuláš z Lobkovic na Novém hradě, JMCské rada a hejtman Starého města Pražského, Bohuslav Křinecký z Ronova a na Dětenicích, z pánuov; Jan Vchynský ze Vchynic na Nalžovech a Karlštejně a purkrabě Karlštejnský, Albrecht Kapoun z Svojkova a na Hlušcích, purkrabě kraje Hradeckého, Hertvík Zejdlic z Šenfeldu a na Zvoliněvsi, JMCské rada a vrchní hejtman panství JMCské v království Českém, Jan Malovec z Malovic a na Kamenici, JMCské rada, Václav Ples Heřmanský z Sloupna a na Stolanech, JMCské rada, Jindřich Dobřenský z Dobřenic Čáp a na Vale, z vladyk; jsouce na to z plného sněmu zvláště vysláni.

---

116. Stavové na sněmu shromáždění k tomu povolení své dávají, aby císař s Vilímem z Rožmberka o některé vesnice k ouřadu purkrabství Pražského náležité směnu učiniti mohl.

1582, 17. února. — Kvat. fial. rel. od 1575 do 82, č. 46, f. P. 22. v král. česk. arch. zemsk.

Páni JJMt, rytířstvo, Pražané i jiní poslové z měst, všickni tři stavové království Českého na sněmu obecním, kderýž držán byl na hradě Pražském v pondělí po hromicích, jakož jest z poručení JMCské Ladislav z Lobkovic a na Zbiroze, president zřízené komory v království Českém, na všecky tři stavy vznesl, kderak by JMCská pro zlepšení myslivosti a kratochvílí svých na některé vesnice blíž hradu Pražského ležící, k ouřadu nejvyššího purkrabstvi Pražského náležející, směnu na jiné vesnice s Vilémem z Rožmberka ɔc, správcím a vladařem domu Rožmberského, nejvyšším purkrabí Pražským, učiniti chtíti ráčil, žádajíc, aby stavové k takové směně své povolení dali: i na takové JMCské milostivé vznešení a žádost stavové k takové směně své povolení dávají. Poslové na to byli z plného

sněmu při přítomnosti nejvyšších ouředníkuov zemských Bohuslava Felixa Hasištejnského ꝛc, nejvyššího komorníka království Českého, Jiřího z Lobkovic, nejvyššího sudího království Českého, z pánuov, Michala Španovského z Lysova na Pacově, nejvyššího písaře království Českého, z vladyk, a v přítomnosti úředníkův P. m. d. z. Václava Šturma z Hyršfeldu ꝛc, místosudího království Českého, Viléma Vostrovce z Kralovic, místopísaře království Českého, Bohuslava Mazance z Frimburku, písaře menších desk zemských: Ladislav starší z Lobkovic na Chlumci a Jistebnici, nejvyšší hofmistr království Českého, Jan z Valdštejna a na Sedčicích, nejvyšší sudí dvorský království Českého a hejtman Menšího města Pražského, Joachym Novohradský z Kolovrat na Košatkácha Buštěhradě, purkrabě Karlštejnský, Adam z Šternberka a na Sedlci, JMCské rada a hejtman Nového města Pražského, Jiří mladší z Lobkovic a na Duchcově, JMCské rada, Mikuláš z Říčan a na Bestahově, nejvyšší berník království Českého, Jiří z Šternberka a na Zelené Hoře, z pánuov; Jan Vchynský ze Vchynic na Nalžovech a Karlštejně, purkrabě Karlštejnský, Albrecht Kapoun z Svojkova ꝛc, purkrabě kraje Hradeckého, Pavel Korka z Korkyně v Suchém dole, na Vostrově, JMCské hejtman panství Dobříšského, Radslav Vchynský ze Vchynic a na Petrovicích, Spytihněv Malovec z Chejnova a z Vintrberka ꝛc, Jan Malovec z Malovic a na Štěpánově Trhovém, z vladyk; jsouce na to z plného sněmu zvláště vysláni. Stalo se ut supra.

---

117. Stavové na sněmu shromáždění povolení své dávají k směně, kterouž učinil císař Rudolf s Burianem Nosticem z Nostic o statek Rudu za ves Kounov k panství Křivoklatskému náležející.

1582, 17. února. — Kvat. fial. rel. od 1575 do 82, č. 46. f. P. 23,v král. česk. arch. zemsk.

Též jakož jest také na místě JMCské na všecky tři stavy vzneseno, kderak by JMCská směnu s Burianem Nosticem z Nostic o statek Rudu v forštu a v panství JMCské Křivoklatském ležící učiniti a jemu za to ves Kounov s jejím příslušenstvím, kteráž k témuž panství náležela, oddati ráčil, žádajíc stavuov, aby k takové směně své povolení dali: na takovou JMCské milostivou žádost všickni tři stavové, poněvadž se tomu rozumí, že to pro dobré forštu a kratochvíli JMCské jest učiněno, stavové k tomu své povolení dávají, aby JMCská proti postoupení téhož statku Rudského, kderýž již k tomu panství Křivokladskému a statku korunnímu připojen bude, tu ves Kounov zase témuž Burianovi Nosticovi postoupiti a ve dsky zemské ji jemu vložiti dáti ráčil. Poslové na to byli jsou z plného sněmu při přítomnosti nejvyšších ouředníkuov zemských, totižto Bohuslava Felixa, ut s., nejvyššího komorníka království Českého, Jiřího z Lobkovic, nejvyššího sudího království Českého, z pánův; Michala Španovského, nejvyššího písaře království Českého, z vladyk, a v přítomnosti úředníkův Pražských menších desk zemských všech ut sup.: Vilém z Rožmberka, správce a vladař domu Rožmberského, nejvyšší purkrabě Pražský, Ladislav starší z Lobkovic ꝛc, nejvyšší hofmistr království Českého, Jan z Valdštejna a na Sedčicích, nejvyšší sudí dvorský, ut s., Joachym Novohradský z Kolovrat, purkrabě Karlštejnský, Fridrich Míčan z Klinštejna a z Roztok a na Kornhauze, Ferdinand z Ryzmberka a z Švihova a na Klášteře svatého Prokopa, Bohuslav Křinecký z Ronova a na Dětenicích, Adam z Újezdce a z Kunic a na Rysmburce, z pánuov; Jan Vchynský ze Vchynic ut s., purkrabě Karlštejnský, Albrecht Kapoun z Svojkova, purkrabě kraje Hradeckého, Hendrych Štampach z Štampachu a na Hostivici, Ezechiel Malovec z Chejnova a z Vintrberka, Adam Zilvar z Zilverštejna a Pilnikova a na Zirči, Václav Griespek z Griespachu a Nectinách, z vladyk; jsouce na to z plného sněmu zvláště vysláni. Act. ut supra.*)

---

*) Téhož dne nařídil Rudolf II. Jaroslavu Bořitovi z Martinic a Janovi Vchynskému z Vchynic, aby takovou směnu i se smlouvou do desk zemských vepsati dali.

118. Výtah z usnešení sněmu, jenž zahájen byl dne 5. února na hradě Pražském.

Opis souč. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Behemischer Landtagsbeschluss, welicher am Montag nach Lichtmess anno 82 zu Prag gehalten wurde.

Haussteuer auf 2 Termin, Bartholomei 82. und Lichtmess 83. Jahrs.

Erstlichen zu Beschützung der hungerischen Granitzen haben die Ständ die Haussteuer, als von jedem Haus 70 Weissgroschen auf ein Jahr und 2 unterschiedliche Termin, als Bartholomei des 82. und Lichtmess des 83. Jahrs, jedesmals den halben Theil zu erlegen bewilligt. Jedoch werden Brunst- und Wetterschaden und die bei jungstem Landtag eximierten Personen ausgenommen.

Egerisch und Elbognisch Kreis, Grafschaft Glatz.

Mit den Ständen im Egerischen, Elbognischen Kreis und Grafschaft Glatz soll durch Commissarien Handlung gepflogen werden, damit [sie] ihre Hilfen gleichsfalls, wie zuvor beschehen, dieses Jahr uber auch erlegen und richtig machen.

Präger und anderer Städt Steuer.

Die Prager und andere kunigliche Städt in Beheimb haben anstatt solicher Haussteuer und Hilf wider den Türken auf ein Jahr 13.000 Schock Groschen auch auf zwen unterschiedliche Termin, als Bartholomei 82. und Lichtmess des 83. Jahrs, jedesmals den halben Theil zu erlegen bewilligt. Zu solicher Anlag sollen sie ihre Unterthanen und Geistlichen zu Hilf nehmben.

Freisassen.

Die Freisassen im Land sollen voriger Schatzung nach von jedem Schock Groschen $4^1/_2$ D. behm. den Obersteuereinnehmbern antworten.

Herrenhäuser und Pfarren.

Von den Häusern, so denen vom Herrn- und Ritterstand sowohl den Geistlichen in den kuniglichen Städten zugehören, soll von jedem Haus 1 Schock Groschen, insonderheit aber auch von einer jeden Pfarr 30 Weissgroschen zu obbestimbten zweien Terminen gereicht und geben werden.

Eximierte Bergstädt.

Etliche Bergstädt in Beheimb als Joachimbsthal, Schlaggenwald, Schönfeld, Lauterbach, Pressnitz, Sunneberg, Sebastiansberg, Platten, Hengst und Aberthan, weil landkundig, dass dieselben gar verarmbt, werden von solicher Steuer und Anlag ausgeschlossen.

Bekanntnusbrief.

Mit den Bekanntnusbriefen bleibt es bei der vorigen und alten Notel.

Brunst- und Wetterschaden.

Wann auch jemand von den Landständen von Brunst, Wasser, Hagel und Ungewitter Schaden nehmbe, so sollen zwo oder drei Personen, seine Benachbarten, den Schaden besichtigen und dessen die Obersteuereinnehmber unter ihren Petschaften schriftlichen berichten, damit sie alsdann darauf die Abkürzung thuen mugen.

Die Steuer soll zeitlich erlegt und gegen den Saumigen mit der Execution verfahren werden.

Also soll auch die bewilligte Steuer zu obbestimbten beden Terminen oder auf längst 14 Tag darnach zu Handen der Obersteuereinnehmber zeitlich und unsaumblich erlegt werden; gegen den Sau-

migen sollen die Steuereinnehmber, so was an neuen und alten Hilfen zu erlegen restieren, mit der Execution als mit Einführung der Güter schleunig verfahren.

Obersteuereinnehmber.

Zu Obersteuereinnehmber haben die Stände erwählt: vom Herrnstand Herrn Niklasen von Rziczan, vom Ritterstand Herrn Wilhelmen den ältern Malowecz, von Städten Jaroslaw von Mutin, die werden besoldt wie andere Jahr.

Die Steuer soll soviel müglich an Thalern erlegt und kein Wechsel und Furlehen gestatt werden.

Und nachdem die Thaler in Hungern hoher als in Beheimb genomben werden, so sollen die Inwohner soviel muglich die Steuer an Thalern erlegen, soliche Geldsorten in den Quittungen durch die Steuereinnehmber specificieren lassen, damit am Geld was erhalten werde. Und sollen die Steuereinnehmber kein Verwechslung in geringe Münzen zu thun gestatten auch durchaus niemand daraus kein Furlehen thun.

Abführung des Geldes und Bezahlung des Kriegsvolks.

Das Steuergeld, was also einkombt und erlegt wirdet, soll in der Stände Verwahrung bleiben. Und wann auf beschehene Verordnung ihr Muster- und Zahlmeister mit dem Geld auf die Granitzen kommen, sollen sie Ihrer Mt. Disposition nach auf den Festungen, soweit es gereicht, mit barem Geld und nicht mit Tuch zahlen, damit das Kriegsvolk bei gutem Willen erhalten werde.

Muster- und Zahlmeister.

Zu einem Musterherren haben sie Herrn Radslawen Wchinský und zu einem Zahlmeister Wilhelmen den ältern Malowecz erwählt. Ihrer Besoldung und Ausrüstung halber bleibt es bei voriger mit ihnen beschehnen Vergleichung.

Biergeld.

Das Biergeld, als von jedem Fass Bier 5 Weissgroschen, haben sie nach Ausgang voriger Bewilligung auf ein ganzes Jahr, als Georgi des 82. bis auf Georgi des 83. Jahrs, zu Quartalszeiten zu geben bewilligt, davon der Kais. Mt. zu dero Hofsnothdurften 3 w. Gr. und die andern 2 Groschen auf Bezahlung der inländischen Interesse und Schulden gewendet werden sollen.

Bekanntnusbrief.

Mit den Bekanntnusbriefen bleibt es bei voriger Notel.

Gesandte auf den Reichstag.

Zu vorstehundem Reichstag haben sie auf Ihr Kais. Mt. Begehren wegen der Landstände ihre Nothdurften darauf fürzubringen und zu verrichten verordnet: vom Herrnstand Herrn Bohuslaw Felix von Lobkowicz und Hassenstein, vom Ritterstand Herrn Jan Wchinský, von Städten Christofen Wettengel. Mit denselben soll sich ihrer Zehrung halber verglichen und von den Landhilfen bezahlt werden.

Steuerraitung

betreffend die begehrten und aufgenommen Raitungen uber alle Empfang und Ausgaben der seit dem 79. Jahr her bewilligten Hilfen, was bis daher einkommen, davon wiederumb ausgeben und an denselben noch vorhanden sei. Dieweil aber solche gemeine freie Hilfen nicht zu der Kais. Mt. sondern zu Handen der Landstände allein wider den Erbfeind, Ihrer Mt. Hofhaltung und dann der Inwohner Interesse auf ein gewissen modum in den Landtagen zu erlegen bewilligt, so wolle es sich nicht thun lassen, solche Raitung von Handen zu geben. Es soll aber Ihr Mt. den Ständen gnädigst glauben und trauen, dass

sie sich hierin gegen Ihr Mt., sowohl dem Land getreu und gutherzig verhalten. Und haben die obersten Landofficier selbst Personen zu Aufnehmbung dieser Raitungen verordnet.

Von ihres Zahlmeisters Raitung wöllen sie Abschrift übergeben.

So viel aber ihres Kriegszahlmeisters Raitung betrifft, haben sie zu Aufnehmbung, Justificierung und endlichen Abhandlung derselben auch sonderbare Personen verordnet, und sobald die abgehandelt und erortert, wollen sie derselben Ihrer Mt. glaubwürdige Abschriften übergeben.

Gleichheit in Bezahlung des Kriegsvolks.

Zur Vergleichung in Bezahlung des Kriegsvolks auf den Granitzen haben sie Ihrer Mt. Begehrn nach zu andern der incorporierten Landen Abgesandten auch sonderbare Personen verordnet, die sollen auf Ihr Mt. Andeuten auf ein bestimbten Tag und Stell, dahin sie bescheiden werden, erscheinen und in dem der Muglichkeit nach gebührlich erzeigen.

Judensteuer.

Alle Juden in diesem Lande wohnhaft soll ein jede Person, so uber 20 Jahr oder verheirat ist, 1 Schock Groschen, [von] denen aber, so uber 10 Jahr alt sein, von jedem Haupt 15 Weissgroschen auf obbemelte zwen Steuerstermin zu erlegen schuldig sein.

Bekanntnusbrief der Juden.

Mit der Juden Bekanntnusbrief soll es wie in nägsten Landtagen gehalten werden.

Restanten.

Als auch, weil an solchen Steuern und Landhilfen dergleichen am Biergeld viel Restanten bei den Ständen aussenstehen, haben sie sich verglichen, dass solche Restanten an Steuer- und Biergeld sambt den Bekanntnusbriefen zwischen hie und nägstkunftig Georgi durch die saumigen Ständ an gehörige Ort gänzlich erlegen sollen; wo die aber weiter säumig sein wurden, soll gegen einem jeden mit der ausgesetzten Execution schleunig verfahren werden.

Restanten, so Ihr Mt. einzunehmben gebühren.

Soviel aber die Restanten, so noch Ihr Mt. zu erlegen gebühren, betrifft, da sollen die zur selben Zeit geordnete Obersteuereinnehmber auf Ihr Mt. Verordnung mit der Execution gegen den Saumigen verfahren und hierin Ihr Mt. zufrieden halten.

Dem Landrecht werden auf zwei Jahr 2 Tag zugethan.

Zu Abhandlung und Erledigung der nun lang anhängigen Rechtssachen haben sie auf zwei Jahr als jedesmals, wenn Landrecht gehalten wirdet, uber die ordinari Tag noch zwei Tag im Rechten zu sitzen, hinzu gethan.

Strittige Granitzen.

Anlangend die zwischen dem Kunigreich Beheimb und den incorporierten Landen Gränitzführung und Erörterung derselben betreffend, haben die Ständ den obristen Landofficieren Commissarien an die Ort, da es nothwendig, abzufertigen, Gewalt gegeben. Aber der Schlesischen und Polnischen Granitz halber bitten sie Ihr Mt., die wollen derselben unverlängt wirklich abhelfen lassen.

Bergwerchssachen.

Und nachdem auch Ihr Mt. behemische Kammerräth bei diesem Landtag etliche Bergwerchsarticul den Ständen zu berathschlagen ubergeben, die sie aber wegen Kürze der Zeit und anderer Verhinderung willen anjetzo nicht berathschlagen können, sie haben aber derwegen den obristen Land-

officieren auch Gewalt geben, die aufs ehist mit etlichen Bergverständigen der Nothdurft nach zu erwägen und wo nothwendig, mit der hievor zwischen Ihr Mt. und den Ständen aufgerichten Bergwerchsordnung zu vergleichen. Was sie nun also abhandlen, das soll bei nägstem Landtag Ihrer Mt. furgebracht werden.

Umbwechsel umb etliche Gründ zwischen Ihr Mt. und dem obristen Burggrafen.

Belangend die Auswechslung etlicher Gründ und Güter zwischen Ihr Mt. und dem Herrn obristen Burggrafen, so Ihr Mt. zu dero Lust und Thiergarten gebrauchen wollen, lassen die Ständ den Umbwechsel derselben dergestalt zu, dass die obristen Landrechtsitzer in vollem Landrecht den Werth derselben gegen einander halten und erkennen und die ausgewechselten dem Obristenburggrafenamt anstatt der vorigen zueignen sollen.

Unterlandschreiber.

Als auch Wilhelmb Wostrowecz, Unterlandschreiber, an die Ständ gelangen lassen und gebeten, nachdem er von seinem Ambt ein schlechte Unterhaltung hab und er wegen seiner Ambtssachen stets zu Prag sein muss, die Ständ wollten ihme zu seinem und eines kunftigen Unterlandschreibers bessern Unterhalt und Einkommen ein Hof erkaufen, oder aber jahrlich mit einer Hilf aus dem Landgeld zu Steuer kommen, derwegen haben die Ständ den obristen Officiern auch vollen Gewalt geben, seinem Begehrn eintweder mit Erkaufung eines Hofs oder aber einer Hilf aus dem Landgeld abzuhelfen.

Tausch zwischen Ihr Mt. und Burian Nosticz Güter bei der Herrschaft Purglitz.

Dem getroffenen Tausch zwischen Ihr Mt. und Dorf Konow, so zur Herrschaft Purglitz gehörig gewest, gegen Burian Nosticz Gut Ruda genannt, so in Ihr Mt. Forst gelegen, haben die Ständ gleichsfalls darein consentiert.

Auswechsel etlicher Unterthanen zum Schloss Karlstein gehörig.

Gleichsfalls wollen die Ständ dem Auswechsel etlicher Unterthanen zwischen Wilhelmen dem ältern Malowecz und Jan Chinský, Burggrafen zum Karlstein, weil er Burggraf vermug Landsordnung weiss, wess er sich verhalten soll, nicht zuwider sein.

Markgrafthumb Märhern.

So intercedieren auch die behemischen Landständ für die Ständ im Markgrafthumb Märhern, so etliche ihre Nothdurften bei Ihrer Mt. anzubringen Willens, Ihr Mt. wollten ihnen auf nägstem Landtag, wenn die Sach angebracht, darin gnädigst willfährig sein.

Ritterschaft der Grafschaft Glatz.

Wegen der Ritterschaft der Grafschaft Glatz, so durch ihre Abgesandten, damit sie bei ihren Privilegien verbleiben und zu keinem andern Rechten gezogen werden sollen, bitten die Ständ gleichsfalls, sie bei ihren Rechten und alter Gewohnheit verbleiben zu lassen.

Appellation.

Nachdem auch die Prager und andere kunigliche Städt in Beheimb durch ihre Abgesandte bei den Ständen angebracht, wie dass weiland Kaiser Ferdinanden Anordnung mit Ersetzung der Anzahl Personen aus den Städten nicht ersetzt, auch von einer jeden Appellation 2 Thaler, dagegen aber zuvor nur 1 Thaler gereicht worden, genommen werde, bitten derowegen, soliche Neuerung abzuschaffen und die Appellation der Gebühr nach zu ersetzen.

Anna Wodieradsky.

Ferrer bitten sie auch nach längs für Anna Wodiehradskin wegen einer Mühl Rabenstein sambt dem Dorf Witicze genannt, so derzeit zum Gut Maleschow [gehörig], welches nach ihres Hauswirts

verwirkten Straf an Ihr Mt. gefallen, weil sie soliche Güter vor dem Fall umb ihr eigen Geld von den Gebrüdern Salawa und Jan Libenický erkauft, nachdem an solichen Stücken dem Kuttenbergischen Wesen entlegen (sic) *), Ihr Mt. wollten sie und ihre Kinder mit kaiserlichen Gnaden bedenken, sowohl auch einen Majestätsbrief wegen Solopisk und Malenovic in etlichen Punkten ändern lassen.

Jan Malowecz.

In simili bitten sie auch für Jan Malowecz, Ihr Mt. wollten ihme das Gut Stiepanow erblich zukommen lassen.

Städt Brüx und Glattau Exemption.

Bede Städt Brüx und Glattau werden auf ihr ferrer Anhalten und Bitten wegen ihres erlittenen Brunstschadens willen dieser Anlag an Steuer und Biergeld erlassen.

Revers.

Beschliesslich bitten die Stände wegen ihr gutwillig geleisten Hilfen umb ein Revers.

---

119. Zpráva císaři podaná o usneseních učiněných na sněmu království Českého, jenž zahájen byl dnem 5. února 1582 na hradě Pražském.

Sine dato. [1582, v únoru.] — Opis souč. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Die Türkenhilf haben die Stände E. Mt. allerdings wie hievor verschienen Jahrs beschehen, auf ein ganzes Jahr lang, nämblichen auf zwen unterschiedliche Termin, als auf Bartholomei nägst kunftig den einen und den andern Theil auf folgende Lichtmess, zum Lande zu reichen bewilligt, welche sie den obristen Steuereinnehmbern zusambt ihren gewohndlichen Bekanntnusbriefen aufs Prager Schloss uberantworten sollen. Darinen seind die Bergstädt, und welchen durch Feuersnoth, Ungewitter und Wassergüsse Schaden beschehen, eximiret und ausgeschlossen. Und weilen es ein sonderbare Nothdurft ist, dass soliche bewilligte Hilfen zeitlichen und richtig eingebracht werden, so sollen die obristen Steuereinnehmber gegen den saumbigen Personen mit der Execution vermög voriger Landtagsbeschlüsse wirklichen verfahren.

Demnach auch von den Steuereinnehmbern, weliche anno 79 und anno 80 die Steuer eingenomben, fürkomben, dass viel Personen aus den Ständen ermelte zwei Jahr ihre Steuern nicht entrichtet hätten und die Pön in ermelten Landtagen, welichermassen soliche Steuern sollten eingebracht werden, nicht ausdrücklichen begriffen wären, als haben sich die Stände mit einander dahin verglichen, dass alsbald innerhalb 6 Wochen nach Publicierung dieses Landtags die obristen Steuereinnehmber sich mit einem Pragerischen Kammerer vermüg der vorigen und dieses jetzigen Landtagsbeschluss gethanen Anordnung in der Saumigen Güter einführen und gegen ihnen mit der ausgewiesenen Pön verfahren sollen.

Und dieweilen verschiener Zeit die in Kreisen erwählte Personen etlicher Ursachen halber die Inwohner in jedem Kreis nicht gänzlichen haben aussuchen und den Steuereinnehmbern verzeichnet überschicken künnen, derwegen sollen die Kreishauptleut soliches auf des Landes Unkosten zwischen hier und Laurentii nägstkunftig verrichten und einen jeden Inwohner, was Stands derselbige sei, welicher Landgüter besitzt, mit Namben verzeichnet den Steuereinnehmbern, damit sie sich der Bekanntnusbriefe halber darnach richten möchten, übersenden.

Zu Steuereinnehmbern seind Herr Niclas von Rzitschan, Wilhelm der älter Malowecz und Jaroslaw von Mutienin verordnet, welichen für ihre Bemühung dasselbig, wie hievor gebräuchlich gewesen

---

*) Má býti: „nicht gelegen".

ist, soll gereicht werden. Und demnach auch die Thaler in Ungern in höherm Werth, als in Beheim genomben werden, soll ein jeder Inwohner sich befleissen, soviel immer muglichen die Steuer an Thalern und anderer grober Münz zu entrichten.

Die Steuereinnehmber sollen auch niemanden in keinerlei Weis noch Weg von der Steuer kein Anlehen thuen, noch jemanden einichen Bericht oder Anzeigung, viel weniger Abschriften, es sei der Bekanntnusbriefe oder Steuer halber, von sich geben, sondern sich desfalls allerdings nach denen uber die Steuer verordneten Personen und obristen Landofficierern richten, darzu die Steuerschreiber mit Eidespflicht den Ständen sollen verbunden werden. Und haben die Stände Radslawen Chinský zum Musterherrn und Wilhelmen den ältern Malowecz zum Zahlmeister verordnet, und wann sie werden sollen mit Bezahlung auf die Granitzen verreisen, soll soliches den obristen Steuereinnehmbern 2 Monat oder 6 Wochen zuvor von E. Mt. genädigist angemeldet werden, damit sie sich hierzu gefasst machen künnen.

Das Biergeld haben sie E. Mt. genädigistem Begehren nach von nägstkünftig Georgi auf ein Jahr lang, nämblichen von jedem Fass Bier wie hievor zu 5 weissen Groschen, auf folgend unterschiedliche Termin und Quartal, als auf den Montag nach Jacobi und den andern Termin auf Simonis Judae, den dritten auf Pauli Bekehrung und den vierten auf Georgi des künftigen Jahrs zu entrichten unterthänigist bewilligt, darvon 3 Groschen E. Mt. zu derselbigen Hofs Unterhalt jedes Quartal erfolgen und die übrigen 2 Groschen zu Abzahlung der Interesse den inländischen Glaubigern angewendet werden sollen. Welicher aber saumig erscheinen wurde, denselbigen sollen die Kreiseinnehmber den obristen Steuereinnehmbern verzeichnet übergeben, die sollen alsdann unverzuglichen auf die selbige Person ein Steckbrief von der Landtafel nehmben und ihm denselbigen in sein Behausung antworten lassen. So wirdet alsdann deren ein jeder schuldig sein, soliches Biergeld zusambt den aufgelofenen Schaden alsbald zu erlegen und von dannen nicht zu kommen, er habe dann sein Gebührnus richtig gemacht und erlegt.

Und demnach auch Bericht fürkumbt, als sollten etliche Personen Bier gebrauen, dasselbige aber in ihren Bekanntnusbriefen verneinet und ihr etliche, welche alle Wochen gebrauen, den Kreiseinnehmbern auf ein ganzes Quartal nur zwei oder drei Gebräu angezeigt und eingestellt haben: wofern jemands hinfüro in solichem begriffen wurde, derselbige soll durch die obristen Steuereinnehmber fürs Landrecht citiert werden und allda gebührlichen Bescheids, darnach er sich wirdet zu richten haben, gewarten.

Zu Kreiseinnehmbern seind verordnet im Bechiner Kreis Sigmund Malowecz, im Prachner Kreis Bohuslaw Wambersky, im Pilsner Kreis Heinrich Harant, im Podberder Kreis Johann Otto, im Rakonitzer Kreis Burian Nostitz, im Schlaner Kreis Sigmund Slusky, im Saazer Kreis Wilhelm Wrzesowecz, im Leitmeritzer Kreis Georg Auderzky, im Bunzler Kreis Albrecht Pietipesky, im Grazer Kreis Christof Wenzl Kapaun, im Chrudimer Kreis Tiburti Kapaun, im Czaslauer Kreis Johann Woprschal und im Kaurzimer Kreis Philip Moschauer, welichem eim jeden für seine Mühe 50 Schock Groschen soll gereicht werden.

In Prager Städten aber sein zu Einnehmbern deputiert in der Alten Stadt Sigmund Kaper und in der Neuen Stadt Matausch Žluticzky, die sollen sich allermassen wie die Kreiseinnehmber verhalten und darauf gut Achtung haben, damit hierinnen kein Vortheil begangen, sondern das Biergeld richtig und vollig eingebracht und den obristen Steuereinnehmbern überliefert werde.

Und als auch E. Mt. von den Ständen Raitungen dero von anno 79 bisher erlegten Hilfen begehrt haben, darauf zeigen sie unterthänigist an, es wissen sich E. Mt. genädigist zu erindern, so oft hievor jemals die Hilfen zu E. Mt. Handen wären bewilligt worden, dass dieselbigen jeder Zeit in E. Mt. Gewalt wären überreicht und derselbigen davon ordentliche Raitungen zugestellt worden, darinen sie E. Mt. keinen Eingriff gethan; weilen aber anjetzo soliche Hilfen zu Beschützung wider den Türken, auch zu E. Mt. Hofstaats Unterhaltung und Abzahlung der Interesse den inländischen Glaubigern auf

gewisse Conditiones von den Ständen bewilligt worden, und soliches alles allein in der Stände Gewalt verbleibet, so kunnten sie nit befinden, wie es sich zuwider des Landtags endlichen Anordnung wollte thuen lassen, dass E. Mt. von ihrer eignen gutwilligen zum Lande gethanen Bewilligung Raitungen sollten zugestellet werden. Derwegen bitten sie unterthänigist, E. Mt. wollten ihnen darumb vertrauen und sich darauf verlassen, dass sie sich in diesem allen gegen E. Mt. und dem Lande allerdings aufrichtig verhalten, inmassen dann von den Ständen den obristen Landofficierern und Rechtsitzern zu Verordnung Personen und Aufnehmbung der Raitungen von den obristen Steuereinnehmbern volle Macht gegeben worden.

Was aber des beheimischen Zahlmeisters Raitung anlangt, weilen gewisse Personen zu Aufnehmbung solicher Raitungen auf diesen Landtag deputiert, auch den Landrechten volle Macht gegeben worden, dass sie soliche Raitungen übersehen und wofern dieselbigen richtig befunden, zu Ort und Ende bringen sollen; wann nun soliches beschehen, soll E. Mt. glaubwirdige Abschrift derselbigen Raitung überschickt werden.

Der Juden halber ist beschlossen worden, dass ein jeder Jud, welcher 20 Jahr alt oder beheirat ist, vom Haupt 1 Schock Gr., und welche 10 Jahr alt sein, den halben Theil auf zwen Termin, als Bartolomei und Lichtmess, contribuiren sollen.

Und weilen auch nicht eine geringe Summa an den bewilligten Landhilfen, als Steuer und Biergefällen, etliche Personen restiren, darunter auch etliche ihre Bekanntnusbrief noch nicht eingestellt haben, derwegen haben sich die Stände dahin verglichen, dass ein jedweder seinen Rest zwischen hier und nägst künftig Georgi endlichen entrichten solle; wofern soliches nit beschieht, sollen die obristen Steuereinnehmber gegen den Saumigen mit der Execution verfahren, und nachmals dem Landrechten darvon Bericht thuen. Was aber die vorigen Restanten, weliche E. Mt. zugehorig, betrifft, wann E. M. die Steuereinnehmber, weliche auf denselbigen Landtagen verordnet gewesen, schriftlichen ermahnen werden, so sollen dieselbigen schuldig sein, vermüg der ausgemessenen Pönfälle soliche restirende Steuer einzubringen, damit E. Mt. mögen contentirt und zufrieden gestellt werden.

Nachdem auch E. Mt. beheimische Kammerräthe etliche Bergwerchsartikel in Landtag uberreicht hätten, wären dieselbigen angenommen worden. Weilen aber diese Artikel von wegen Kurze der Zeit und anderen Verhinderungen halben, auf diesmal nicht konnen fürgenomben und berathschlagt werden, als haben sich die Stände dahin verglichen und den obristen Landofficierern und Rechtsitzern volle Macht geben, dass sie aus jedem Stande zu 4 bergverständigen Personen aufs Prager Schloss erfordern mügen, weliche soliche Artikel fleissig erwägen sollen, jedoch demselbigen, was auf vorgehenden Landtagen der Bergwerch halber beschlossen worden, unvergriffen, es wurde dann soviel befunden, dass solches der Kron Beheim zu mehrerm Nutz gelangte. Und wess sie sich also entschliessen werden, dasselbige sollen sie bei nägstkunftigem Landtage E. Mt. und den Ständen furbringen.

Daneben hat auch weiland Georg Wodieradsky Wittib zusambt ihren Waisen die Stände umb Intercession an E. Mt. angelangt und gebeten, mit Vermeldung demnach E. M. das Gut Maleschow, weliches weiland gedachter Georg Wodieradski von den Gebrüdern Salawa erkauft, in Pönfall innenhalten; so wäre ihr doch ein Mühle, Rabstein genannt, weliche neben ermeltem Gut nicht erkauft worden, darvon auch in E. M. Briefe, welichen dieselbige ihren Kindern gegeben, dass E. M. ihr soliche Mühl bevorhalten, kein Meldung beschehen, bisher nicht abgetreten und eingeraumbet worden, sondern wurde zu obermeltem Gut Maleschow gebraucht und genossen. Ferner so habe sie ein Dorf Witicz genannt, umb ihr eigen Geld erkauft, darauf sie noch 1000 Schock zu bezahlen schuldig, an welchem Dorfl E. Mt. noch dem Bergwerch zum Kuttenberg, weilen es keine Walde noch anders, was dem Bergwerch zum Nutz kommen mochte, nicht hat, zum wenigsten gelegen. Darneben so wären auch in E. Mt. ihren Kindern gegebnen Maiestatbrief diese Wort begriffen: „Was die von der Herr-

ist, soll gereicht werden. Und demnach auch die Thaler in Ungern in höherm Werth, als in Beheim genomben werden, soll ein jeder Inwohner sich befleissen, soviel immer muglichen die Steuer an Thalern und anderer grober Münz zu entrichten.

Die Steuereinnehmber sollen auch niemanden in keinerlei Weis noch Weg von der Steuer kein Anlehen thuen, noch jemanden einichen Bericht oder Anzeigung, viel weniger Abschriften, es sei der Bekanntnusbriefe oder Steuer halber, von sich geben, sondern sich desfalls allerdings nach denen uber die Steuer verordneten Personen und obristen Landofficierern richten, darzu die Steuerschreiber mit Eidespflicht den Ständen sollen verbunden werden. Und haben die Stände Radslawen Chinský zum Musterherrn und Wilhelmen den ältern Malowecz zum Zahlmeister verordnet, und wann sie werden sollen mit Bezahlung auf die Granitzen verreisen, soll soliches den obristen Steuereinnehmbern 2 Monat oder 6 Wochen zuvor von E. Mt. genädigist angemeldet werden, damit sie sich hierzu gefasst machen künnen.

Das Biergeld haben sie E. Mt. genädigistem Begehren nach von nägstkünftig Georgi auf ein Jahr lang, nämblichen von jedem Fass Bier wie hievor zu 5 weissen Groschen, auf folgend unterschiedliche Termin und Quartal, als auf den Montag nach Jacobi und den andern Termin auf Simonis Judae, den dritten auf Pauli Bekehrung und den vierten auf Georgi des künftigen Jahrs zu entrichten unterthänigist bewilligt, darvon 3 Groschen E. Mt. zu derselbigen Hofs Unterhalt jedes Quartal erfolgen und die übrigen 2 Groschen zu Abzahlung der Interesse den inländischen Glaubigern angewendet werden sollen. Welicher aber saumig erscheinen wurde, denselbigen sollen die Kreiseinnehmber den obristen Steuereinnehmbern verzeichnet übergeben, die sollen alsdann unverzuglichen auf die selbige Person ein Steckbrief von der Landtafel nehmben und ihm denselbigen in sein Behausung antworten lassen. So wirdet alsdann deren ein jeder schuldig sein, soliches Biergeld zusambt den aufgelofenen Schaden alsbald zu erlegen und von dannen nicht zu kommen, er habe dann sein Gebührnus richtig gemacht und erlegt.

Und demnach auch Bericht fürkumbt, als sollten etliche Personen Bier gebrauen, dasselbige aber in ihren Bekanntnusbriefen verneinet und ihr etliche, welche alle Wochen gebrauen, den Kreiseinnehmbern auf ein ganzes Quartal nur zwei oder drei Gebräu angezeigt und eingestellt haben: wofern jemands hinfüro in solichem begriffen wurde, derselbige soll durch die obristen Steuereinnehmber fürs Landrecht citiert werden und allda gebührlichen Bescheids, darnach er sich wirdet zu richten haben, gewarten.

Zu Kreiseinnehmbern seind verordnet im Bechiner Kreis Sigmund Malowecz, im Prachner Kreis Bohuslaw Wambersky, im Pilsner Kreis Heinrich Harant, im Podberder Kreis Johann Otto, im Rakonitzer Kreis Burian Nostitz, im Schlaner Kreis Sigmund Slusky, im Saazer Kreis Wilhelm Wrzesowecz, im Leitmeritzer Kreis Georg Auderzky, im Bunzler Kreis Albrecht Pietipesky, im Grazer Kreis Christof Wenzl Kapaun, im Chrudimer Kreis Tiburti Kapaun, im Czaslauer Kreis Johann Woprschal und im Kaurzimer Kreis Philip Moschauer, welichem eim jeden für seine Mühe 50 Schock Groschen soll gereicht werden.

In Prager Städten aber sein zu Einnehmbern deputiert in der Alten Stadt Sigmund Kaper und in der Neuen Stadt Matausch Žluticzky, die sollen sich allermassen wie die Kreiseinnehmber verhalten und darauf gut Achtung haben, damit hierinnen kein Vortheil begangen, sondern das Biergeld richtig und vollig eingebracht und den obristen Steuereinnehmbern überliefert werde.

Und als auch E. Mt. von den Ständen Raitungen dero von anno 79 bisher erlegten Hilfen begehrt haben, darauf zeigen sie unterthänigist an, es wissen sich E. Mt. genädigist zu erindern, so oft hievor jemals die Hilfen zu E. Mt. Handen wären bewilligt worden, dass dieselbigen jeder Zeit in E. Mt. Gewalt wären überreicht und derselbigen davon ordentliche Raitungen zugestellt worden, darinen sie E. Mt. keinen Eingriff gethan; weilen aber anjetzo soliche Hilfen zu Beschützung wider den Türken, auch zu E. Mt. Hofstaats Unterhaltung und Abzahlung der Interesse den inländischen Glaubigern auf

obecní, o kteréž přede všemi jinými věcmi s JMCskou jednati a na místě postaviti jsou měli a na tom i při nejposléze minulém sněmu konečně zavříno jest) při nynějším jakožto nejprvé přišlém sněmu přede všemi věcmi jinými na ty jich stavův artikule obecní nastoupeno, o ně jednáno, uvažováno i na místě postaveno bylo, jakož pak i od JMCské v přednešení a instrukcí nynější JMti, žeby JMt rád týž sněm vlastní osobou svou císařskou držeti chtíti a všem takovým potřebám a ztížnostem obecním podle předešlého sněmu stavům zakázaní JMt spomoci ráčil, to jest připomenuto, s tou při tom milostivou JMCské k stavům nadějí, že v tom podle nahoře dotčených příčin a znamenitých potřeb takovou nepřítomnost JMti při sobě omluvna míti budou a příčinou tou strany toho sněmu nic sobě překážeti nedají; a tak všickni tři stavové šetříce takové milostivé JMCské žádosti, omluvy a příčin předložených, ačkoli na nemalé ztížnosti stavům to, že podle takového jistého obecními sněmy s JMCskou snešení i milostivého zakázání to tak předsevzato býti jest nemohlo, však z poddané lásky k takovému jednání jsou přistoupili a předkem o to se konečně snesli, aby již při nejprvnějším sněmu, kterýž po nynějším v království tomto nejdříve držán bude, vedle takového předešlého o tom snešení a zůstání artikulové obecní jacíž koli, buď kteříž předešle mezi stavy v připomenutí byli od léta sedmdesátého prvního až do těchto časův a ještě někteří potřební království tomuto připadli, přede všemi jinými věcmi hned počátkem k jednání předsevzati byli a na ně nastoupeno a uvažováno a s pomocí pána Boha již aspoň jednou o to o všecko snešeno a na jistém místě a konci postaveno bylo. A poněvadž to, oč se stavové na obecním sněmu s JMCskou, jakožto králem Českým, snesli, dskami zemskými stvrzeno a zapsáno jest, toho buď pominouti aneb nějakými odklady měniti stavům vidí se nebezpečné býti: i pro uvarování protržení takového škodného budoucího všickni tři stavové JMCské poníženě za to prosí, aby JMCská stavy jistým reversem milostivě opatřiti a mezi tímto časem a velikú nocí nejprvé příští takový revers nejvyšším ouředníkům zemským a místodržícím JMCské v království Českém odeslati ráčil, tak a na takový způsob, že mimo jistá sněmy obecními s JMCskou snešení takovými a k těm podobnými protrženími takováž sněmovní snešení změněna budoucně nebudou, a toto nynější protržení strany předešlého sněmu jistého odkladu a zuostání, že není a býti nemá na ujmu svolením obecním, dobrým pořádkům, starobylým zvyklostem, privilejím a svobodám stavův království tohoto Českého. Jakož pak tato níže psaná svolení stavův na žádný jiný zpuosob svolena nejsou, než aby při berních dole psané daně zuostávaly a nikam vydávány nebyly dotud, dokavadžby týž revers, jakž se svrchu píše, od JMCské v nadepsané místo odeslán a dodán nebyl.

Svolení berně domovní z lidí poddaných osedlých na pomoc proti Turku.

A kdež pak JMCská v předložení svém sněmovním, skrze svrchu psané pány komisaře stavuom království tohoto milostivě ku paměti přivoditi a strany nastávajícího velikého nebezpečenství od dědičného a krve křesťanské žíznivého nepřítele Turka, v jistých artikulích obšírně předkládati ráčí, čehož všeho opakovati a široce vypisovati se pomíjí; než kdež při tom JMCská stavuov milostivě žádati ráčí, poněvadž pomoci na předešlém minulém sněmu obecním od stavuov svolené na díle vyšly jsou a vycházejí a JMCské bez přičinění a pomoci skutečné jich stavův i jiných království a zemí, JMti věrných poddaných, možnéby nikoli nebylo místa hraničná a pomezní v království Uherském proti tak veliké téhož nepřítele moci, aby jeho oukladným předsevzetím, čehož jest každého času se obávati a to ustavičně na paměti míti, držeti a obhajovati, protož JMCská stavuov království tohoto skrze nadepsané komisaře milostivě žádati ráčí, aby přivedouce sobě ku paměti ty všeckny příčiny a potřeby tak dobře své vlastní, jako JMCské a taková nebezpečenství při výš dotčených předešlých sněmích často předložená, to u sebe zdravě a bedlivě uvažovali, a na pomoc obránění a zdržení již jmenovaných hranic v království Uherském z této strany Dunaje proti markrabství Moravskému a knížetství Slezskému JMCské jistou sumu domovní berně podle předešlého zpuosobu, za jeden rok pořád zběhlý na dva terminy rozdílně k spravení

a vyplnění, z poddané lásky svolili. I na tom jsme se všickni tři stavové království tohoto snesli, neohledajíce se na žádné ztížnosti, nouze a chudoby a mnohé nedostatky své a poddaných svých, majíce utrpení a křesťanskou lítost nad těmi souženými od nepřítele Turka křesťany a prohledajíce k milostivé žádosti JMCské, i také to nemálo na paměti majíc, aby markrabství Moravské, jakožto přední oud království Českého, i také jiné země a oudové království tohoto v lepším a jistším opatření před [v]pády a zahubením od nepřítele zachováni a bezpečni býti mohli, však z své dobré a svobodné vuole, abychom pomoc, tak jakž předešlého roku, berni z domů, z poddaných svých, z sebe sebrali a k zemi složili: a protož předkem JMCská skrze hejtmany, ouředníky a purkrabě na panství JMCské nařîditi míti ráčí, též jedna každá osoba, pán a rytířský člověk i všecky osoby duchovní, tolikéž manové, dědiníci, dvořáci, nápravníci, cožkoli v městech, městečkách, vesnicích, aneb kde jinde na panstvích a statcích lidí osedlých svých mají, z jednoho každého domu aneb chalupy, buď veliké aneb malé, v kterýchž lidé bydlí, krom samých kovářských, pastuších a ovčáckých chalupí, též lázní v městečkách, ve vsech, na kterýchž by hospodářové osedlí nebyli, aneb kteříž by od pánův svých lhůtu ouroků neplacení ještě za příčinami škod jich jim se stalých měli, aby jeden každý z těch nadepsaných osob za jeden rok pořád zběhlý po dvadcíti groších českých dali a konečně vyplnili, však rozdílně, první díl na svatého Bartoloměje nejprv příštího, totiž z jednoho každého domu po desíti groších českých, a druhý díl při hromnicích nejprvé příštích po desíti groších českých aby konečně dali a nejvyšším berníkuom na hrad Pražský odvedli; při čemž jak se jeden každý strany přiznání a té berně dávání zachovati má, dole napsáno jest. V tom dávání té pomoci proti Turku poddaní k ouřadu purkrabskému ani manové k purkrabství Karlštejnskému, ani žádní jiní buď čížkoli v království tomto, vynímati se nemají.

Berně z panství Loketského, hrabství Kladského a krajiny Chebské.

Nicméně panství Loketské tolikéž povinni budou pomoci své berníkům a ne v jiná místa odvozovati, hrabství a panství Kladské podle uvolení svého berni, tak jakž jsou léta tato pořád dávali, z lánův dvojnásobně dáti mají, tak jakž o to s nimi Kladskými snešení se stalo.

Též co se krajiny Chebské dotýče, všickni tři stavové tímto sněmem nejvyšším ouředníkům a soudcům zemským moc dávají, aby při nejprvé příštím soudu zemském mohli osobu aneb osoby z stavů voliti a do kraje Chebského vypraviti, aby s obyvately téhož kraje o pomoc proti Turku předešlého roku zadržalou, i také coby tohoto roku dáti měli, jednati a na místě postaviti mohly. A ty oboje daně a pomoci, jakž z Kladska tak z krajiny Chebské, na dva terminy, jakž dotčeno jest, ne jinam než nejvyšším berníkům zemským na hrad Pražský dány a spraveny býti mají.

Berně z Prahy a jiných měst královských.

Pražané pak a jiná města JMCské a Její Mti císařové v království Českém, kteříž třetího stavu užívají, místo té podomovní berně k takové pomoci proti Turku stavuom dáti jsou se svolili na hotové sumě za tento rok puol třinácta tisíce kop grošuov českých na dva terminy, totiž prvního terminu na den sv. Bartoloměje nejprv příštího šest tisíc puol třetího sta kop grošuov českých, a druhého terminu při hromnicích nejprv příštích též šest tisíc a puol třetího sta kop grošuov českých složiti a nejvyšším berníkuom, vezmouc sobě na pomoc první termin poddané lidi k obcem aneb k záduším jejich náležité, vyplniti mají.

Berně z dědiníkův, dvořákuov.

Než což se dědiníkuov, nápravníkuov a dvořákuov dotýče, ti vedle šacuňkuov svých předešlých, z jednoho každého statku svého, z každé kopy grošuov českých po puol pátu penízi českém zberouce na výš jmenované časy a terminy nejvyšším berníkuom na hrad Pražský s listy přiznavacími odsílati mají.

Berně z domův panských a rytířských v městech a z far.

Domy pak panské a rytířské a všelijakých jiných osob, buď duchovních aneb světských, kteréž buď v městech Pražských aneb v městech královských aneb na předměstích mají, ten každý pán aneb rytířský člověk aneb osoba duchovní jednu kopu grošuov českých dáti má na dva svrchu psaná terminy.

Tolikéž všickni farářové na panstvích a statcích JMCské, panských, rytířských, osob duchovních, městských, nicméně v městech Pražských a jiných městech království Českého, kteřížkoli a kdežkoli na farách jsou, a kdežby pak farářuov nebylo, tehdy kostelníci a osadníci té fary, aneb kdožby toho v užívání byli, a tak z jedné každé po třidcíti groších českých, polovici toho k prvnímu terminu a polovici k druhému terminu, když pán, rytířský člověk neb město od poddaných svých touž berni přijme, vedle berní svých s listy přiznavacími to posílati povinni jsou.

Výminka o městech horních.

Města pak některá horní ta se vymíňují, poněvadž vědomé jest, že táž města pro chudobu svou téměř k spuštění jsou přišla, jakožto Jochmstál, Slavkov, Šinfeld, Lautrpach, Přísečnice, Suniperk, Bastianperk, Platná, Hengst, Abertam; a jestližeby se kde i to našlo, žeby při některých jiných horách dělníci i jiní, kteří při těch horách pro potřebu tu se zdržují, domy k schráně své sobě zdělali a měli, v kterýchžto domích žádných by obchoduov nevedli než toliko s manželkami a dítkami tu bytnost svou měli, ti též v tu daň a berni potahováni býti nemají.

Forma listu přiznavacího na berni.

Já N. vyznávám tímto listem obecně přede všemi, že jsem podle svolení sněmovního na sněmu obecném, kterýž držán byl na hradě Pražském léta osmdesátého druhého v pondělí po hromicích a zavřín téhož léta v sobotu po svatém Valentinu, všecky lidi poddané své vyhledati a sčísti dal, kterýchž se nachází osedlých N.; a že více lidí poddaných osedlých v tomto kraji N., z kterýchž berně při tomto terminu N. po desíti groších českých dáti mám, ovšem vyhledati ani najíti jsem nemohl, než těch dotčených N., to přijímám k svému svědomí. A pro lepší toho jistotu pečeť svou vlastní jsem k tomuto mému přiznavacímu listu přitisknouti dal. Datum oc.

Výminka o pohořalých a těch, jimžby se jakkoli škoda stala.

Jestližeby se pak komu ohněm, krupami, povodněmi jaká škoda stala, tehdy ten, komužby se tak škoda stala, ihned dvou aneb tří osob, souseduov svých, stavu panského aneb rytířského se dožádati má, aby přijedouc takovou škodu spatřily, jak a na čem se jest stala ty osoby to pod pečetí svou nejvyšším berníkuom v známost uvésti mají a ten, komuž jest se taková škoda stala, týž list s přiznavacím listem svým podle berně své nejvyšším berníkuom na hrad Pražský odeslati má, tak aby se berníci věděli čím spraviti a jak mnoho na berni vyrážeti.

Berně aby se časně vyplňovaly.

A poněvadž toho potřeba zvláštní jest, aby tyto svolené pomoci časně a beze všeho omylu a prodlévání vycházely, na tom jsou se všichni tři stavové snesli, aby na dny nahoře jmenované jeden každý z obyvateluov tohoto království svou berni na hrad Pražský přinesl aneb odeslal, anebo ve dvou nedělích od téhož jednoho každého dne, jakž [se] nahoře jmenuje; a jestližeby pak po vyjití toho dne a dvou neděli pořád zběhlých kdo svou berni obmeškal, ji nedal a nevyplnil docela a zouplna, tehdy ihned nejvyšší berníci, neočekávajíce a neohledajíce se na nic, k jednomu každému podle pokut dole psaných se zachovati mají. A zvláště našloliby se to, žeby který z obyvateluov království tohoto od poddaných vybera berni té časně na časy nahoře oznámené nedodal, aneb za sebou ji zadržel, aneb k své

potřebě vydal, budou moci bernici, cožby za tu berni dvénásob statku stálo, se v ten statek komorníkem jedním od desk zemských uvázati a jej rok pořád držeti, a z té sumy za ten rok ouroku šest kop ze sta kop počítati. A chtělliby ten, čížto statek jest, v tom roce ten statek vyplatiti a tu berni i ouroky s škodami, což pro to vynaloženo bude, berníkuom dáti, tehdy kdyžby tak zouplna a docela i s ouroky a s škodami na to vzešlými zaplatil, mají mu bernici toho statku, v nějžby se tak uvázali, vydržíc ten rok, zase postoupiti; pakliby ten, čížby statek byl, té berně v tom roce nespravil a nedal, budou moci tíž bernici takový statek, komuž se jim viděti bude, prodati, a jim se ta moc tímto sněmem dává, aby takový statek, kterýž by tak rok pořád vydrželi a pro nespravení a nedání té berně, tak jakž se svrchu píše, komužby jej koliv z stavuov království tohoto prodali, jemu jej ve dsky zemské aby vložiti mohli. A bernici nejvyšší mají přiznavacími listy jednoho každého z jednoho aneb více krajuov pilně, jak jest to jeden každý od sebe odvedl, vyhledati a té osobě, kteráž s berní přijde, ten aneb ty listy předložiti a to opatrovati, aby se v tom žádného omylu a spletku nestalo.

Jakož jsou nejvyšší bernici k letu sedmdesátému devátému a k letu osmdesátému pominulému volení v známost uvedli, že mnoho osob z stavuov království tohoto berní svolených těch dvou let nedaly a od sebe týmž berníkuom neodvedly, a pokuty týmiž sněmy, kterakby takových berní dobývati měli, vysvětleny nejsou: i na tom jsou se všickni tři stavové snesli, aby ihned po vyhlášení tohoto sněmu v šesti nedělích pořád zběhlých, kdožby takových zadržalých berní nedal a nejvyšším berníkům na hrad Pražský neodvedl, tehdy ihned po vyjití těch šesti nedělí nejvyšší bernici s jedním komorníkem pražským budou se moci tomu každému v statek jeho všecken anebo na díle uvázati a vedle vyměření týmiž sněmy a nynějším sněmem pokut uložení se zachovati.

O vyhiedání počtu obyvatelův v jednom každém kraji.

A poněvadž předešle z některých příčin osoby v krajích volené k vyhledání a poznamenání všech obyvateluov jednoho každého kraje toho jsou zouplna vyhledati a poznamenaných berníkům odeslati nemohly: a protož hejtmané krajští v jednom každém kraji na náklad zemský to bedlivě vyhledati a všecky osoby v krajích, jakéhokoliv stavu jsou, že statky pozemské mají, zejména poznamenané berníkuom na hrad Pražský odeslati mají a to konečně do svatého Vavřince nejprvé příštího; a cožby tak koli na posly a to vyhledání naložili a pořádně ukázali, to jim od berníkuov z pomocí zemských zase navráceno býti má, tak aby bernici věděli se podle listuov přiznavacích čím spraviti.

A kdež jest tento artikul roku pominulého na sněmu tehdáž byl nařízen, avšak od hejtmanuov krajských, jakž se zpráva od nejvyšších berníkuov činí, toho tak vykonáno není, a protož aby to ode všech hejtmanuov v jednom každém kraji, jakž se svrchu píše, se konečně vykonalo; nebo pokudžby se to tak nestalo, od nejvyšších berníkuov soudu zemskému oznámeno býti má a soud zemský, obešlíce z těch krajuov hejtmany, kteřížby to tak nevykonali, več jim to obrátiti ráčí, tím se spraviti budou moci.

Nejvyšší bernici z stavův volení.

A tito nejvyšší bernici z stavuov voleni jsou: z stavu panského Mikuláš z Říčan a na Beztahově, z stavu rytířského Vilém starší z Malovic, z stavu městského Jaroslav z Mutěnína, měštěnín Starého města Pražského. Kterýmžto berníkuom za práci jich toho roku z též berně dáti se má: osobě stavu panského dvě stě kop grošuov českých, osobě stavu rytířského puol druhého sta kop grošů českých, osobě stavu městského jedno sto kop grošů českých.

Berně na tolařich aby jeden každý spravoval, a bernici jak a kým se spravovati mají.

Jakož také v království Uherském tolaři se vejšeji berou nežli zde v tomto království Českém, o to jeden každý z obyvateluov tohoto království s pilností se starati má, aby, pokudž nejvejšeji a nej-

víceji možné, berni svou na tolařích a jiné veliké dobré minci spravil a dal, a berníci do kvitancí jednoho každého, na jaké minci jest berni spravil a dal, doložiti mají, a nikterakž toho nedopouštěti, aby jaké měnění mince státi se mělo, nýbrž s radou pánuov sobě přidaných, coby měli na minci k dobrému všem třem stavuom království tohoto, buď při placení lidu válečnému aneb jináče, zpuosobiti a získati, o to pilnost a péči míti mají.

Těž také berníci nemají nižádným vymyšleným zpuosobem z berně žádné puojčky, buď na málo aneb na mnoze, žádnému činiti, ani žádné zprávy, žádného oznámení, nad to pak žádných vejpisův, buď přiznavacích listů aneb berní, vydávati, toliko osobami tímto sněmem nařízenými a volenými, totižto Vilémem z Rožmberka na Českém Krumlově, správcím a vladařem domu Rožmberského a nejvyšším purkrabí Pražským, Ladislavem starším z Lobkovic na Chlumci a Jistebnici, nejvyšším hofmistrem království Českého a Bohuslavem Felixem Hasištejnským z Lobkovic na Líčkově a Chomútově, nejvyšším komorníkem téhož království Českého, z pánuov, a Michalem Španovským z Lysova a na Pacově, nejvyšším písařem království Českého, Burianem Trčkou z Lípy a na Světlé nad Sazavou, podkomořím království Českého a Janem Vchynským ze Vchynic na Nalžovech a Karlštejně, purkrabí Karlštejnským, z rytířstva, tak kdyby všickni společně, znajíc toho potřebu, něco toho požádali, jich radou se spravovati mají. A ti nejvyšší ouředníci zemští žádných poručení berníkuom činiti nemají bez přítomnosti, vědomosti a snešení jedněch bez druhých, lečby některý z nich v zemi toho času nebyl, aneb pro bezelstnou příčinu přítomen býti nemohl, o čemž jeden každý psaním svým na oznámení sobě učiněné jiným příčinu nepříjezdu svého oznámiti má; a též to opatřiti mají, aby písaři všickni stavuom přísahou zavázáni byli, tak aby se v věcech sobě poručených a svěřených věrně, tejně, upřímně a pilně chovali, žádných vejpisuov ani oustně žádné zprávy nevydávali, nečinili a nevyjevovali bez jistého nahoře psaných nejvyšších ouředníkuov všech společně jim učiněného poručení. A jestližeby co v tom od kohožkoli mimo toto sněmovní nařízení se jinač stalo, ten podle uznání soudu zemského skutečně má trestán býti; a ty osoby nahoře psané, kteréž berníkuom od stavuov voleným přidány jsou, při každém soudu zemském o všem tom, jak se co řídí a vykonává, zprávu svou dáti a v čem by jaký nedostatek měly naučením soudu zemského se spraviti mají.

O placení lidu válečnému na hranicích Uherských.

Ta pak berně nahoře psaná, všecka k zemi složená, při zemi a v moci i v opatrování stavuov zuostati má; však placení lidu válečnému takto se konati má: když mustrher a colmistr náš s penězi na hranice markrabství Moravského přijedou, tehdy v nic jiného se vkládati a na se potahovati nemají než lid ten válečný, kterýž JMCská, jakožto král Uherský, pán náš, podle uznání potřeby a milostivé vuole JMti [jakož pak stavové JMCské v to nic nevkračují, nýbrž při milostivé vuoli JMti] *) toho zanechávají, buďto usazování na zámcích a pevnostech hejtmanuov aneb jiných lidí válečných nařízditi a opatřiti ráčí, předně zmustrovati a potom jim, cožby na díl království tohoto se dostalo, penězi hotovými platiti mají. Neb JMCská s stavy království tohoto milostivě jest se na tom snésti ráčil, poněvadž tu nemalý užitek strany záplaty lidu válečnému z mnohých příčin JMCské státi se bude moci, že ne tak, na díle sukny a na díle penězi, jako předešlého roku jim se platiti má, ale toliko penězi hotovými, čímž i týž lid válečný lépe spokojen a raději v službě trvati bude; a tak colmistr náš záplatu za rok minulý až do sv. Jiří nejprvé příštího lidu válečnému zadržalou, v těch místech a tím zpuosobem jako roku předešlého, lidu válečnému vykonati má. A cožby se tu při témž placení spravedlivě našlo

*) V hranaté závorce zavřená slova jsou v zápisu deskovém nedopatřením vynechána, doplnili jsme je z tištěných artikulů sněmovních.

a vyhledalo, že jest od JMCské témuž lidu válečnému, kdež jest colmistr náš roku lonského na hranicích platil, na toto nyní budoucí svatojiřské placení zapůjčeno bylo, to zase od téhož colmistra našeho osobám od JMCské k tomu nařízeným zouplna dáno a navráceno býti má.

Volení mustrhera a colmistra na hranice Uherské.

Za mustrhera pak volili jsme Radslava Vchynského ze Vchynic a na Petrovicích, za colmistra Viléma staršího z Malovic, berníka království Českého, tak aby on vždy, kdyžby toho potřeba bylo a od stavuov vypraven byl, mezi týž lid s penězi jel a což komu náležitého bude, zaplatil, a mimo potřebu, po vykonání toho, tam se na pomezí nezdržoval. A když by colmistr na pomezí Uherské vypraven býti měl, tehdy JMCská nejvyšším berníkuom o tom dva měsíce neb šest nedělí před tím milostivě oznámiti ráčí, tak aby se časně všemi potřebami kt omu zásobiti a přihotoviti mohli. A což se služby a vejpravy mustrhera a colmistra dotýče, to se na tento čas při předešlém o tom s nimi srovnání zuostavuje, poněvadž ještě počet od colmistra se jest nepřijal a tomu se vyrozuměti nemohlo, co na ně a jaký náklad jest šel; však jestližeby se to vyhledalo, že by v tom nějaká nemírnost byla, a jináče k lepšímu království tohoto s nimi o to srovnáno a nařízeno býti mohlo, to svrchupsaným nejvyšším ouředníkuom zemským stavové poroučejí a v ruce dávají, a to aby při nejprvé příštím soudu zemském s nimi na místě postaveno bylo.

O posudném.

A kdež také JMCská milostivě toho při stavích království Českého žádati ráčil, aby JMCské takové posudní, totiž z každého sudu piva pět grošů bílých, jakž na předešlém minulém sněmu, a to od vyjití téhož posudního posledního terminu aneb kvartálu za jeden rok pořád zběhlý poddaně svolili: i na takovou milostivou JMCské žádost na tom jsou se stavové snesli, aby, počnouce od času svatého Jiří nejprvé příštího, jeden každý z obyvatelův království tohoto z každého věrtele piva bílého aneb ječného, kteréž na prodaj se vystavuje, pět grošuov bílých, a z sudu, kterýž dva věrtele drží, dvojnásob tolik, to jest deset grošuov bílých, vejběrčím krajským k zemi dávali a odvozovali. Takové pak posudní na kvartály v městech krajských, tak jakž roku předešlého, tím vším zpuosobem se odvozovati má, kteréž se začíti má od času sv. Jiří nejprvé příštího a trvati bude až do roka totiž do sv. Jiří, když se psáti bude léta osmdesátého třetího; a na tyto časy a roky aby v jednom každém kraji vybíráno bylo, totiž první termin a kvartál v pondělí po svatém Jakubu apoštolu [30. července] a druhý termin na svatého Šimoniše a Judu [28. října], třetí v outerý po svatém Pavlu na víru obrácení [30. ledna] a čtvrtý poslední roku termin na svatého Jiří [23. dubna] léta osmdesátého třetího.

A z toho posudního, co by tři groše bílá vynesly, JMCské na pomoc vychování dvoru JMti od nejvyšších berníkuov při každém kvartálu vydáváno býti má, a z sumy ostatních dvou grošuov pozuostávajících obyvateluom království tohoto, kteřížby při JMCské dluhy pořádně půjčené měli a od JMCské psaní nejvyšším berníkuom o to přinesli, z těch sum, pokudžby vystačilo, ourokové platiti se mají. Jestližeby pak kdo z obyvateluov tak při každém kvartálu vejběrčím krajským posudního svého neodvedl, ani register pořádných s listem přiznavacím jim neodeslal, takového každého předně vejběrčí skrze psaní k spravení téhož zadržalého posudního napomenouti mají; a jestližeby pak vždy, jsa tak psaním napomenut, téhož posudného zadržalého spraviti obmeškával, takového každého mají vejběrčí krajští nejvyšším berníkuom poznamenaného podati. A kohožby tak vejběrčí krajští nejvyšším berníkuom poznamenaného podali, buďto žeby se nepřiznal k posudnímu anebo přiznaje se žeby posudního nedal a nespravil, na toho nejvyšší berníci ihned zatykač od desk zemských vzíti mají a takový zatykač do jeho domu a té osobě dodán býti má, kterýž přijíti a vedle téhož zatykače, jakoby po rozsudku zatčen byl, se zachovati a ty škody pro nečasné spravení takového posudního, kteréž by proto vzešly, zase i s posudním spraviti a dáti povinen bude. Pakliby po dvou nedělích dodání mu zatykače téhož posudního

nespravil aneb se toho pořádně neodsvědčil, tehdy má se sám osobně na hradě Pražském postaviti a toho zatčení, dokudžby takové[ho] posudního nedal a s registry pořádnými neodvedl aneb se neodsvědčil, že jest v tom času piva nevařil, nemá takového zatčení prázden býti. A všickni tři stavové JMCské za to poddaně prosí, aby JMCská týmž zpuosobem na zámcích a panstvích svých to nařiditi poručiti ráčil, aby z pivovarův JMti a z pivovarův poddaných na panstvích JMti posudné vejběrčím krajským odvozováno bylo, neb jest se obávati, kdyby se toho nestalo, žeby mnozí z stavuov na tom se uráželi a takového posudního dávati se zbraňovali, a tudyby mohlo JMCské na tom nemálo sjíti.

Jakž se také o tom zpráva dává, kterakby některé osoby z stavův piva vařiti dadouc a že nevaří toho se odsvědčovaly, a jiní někteří každý tejden vaříc toliko za kvartál z dvou nebo tří varů výběrčím krajským odsílali a posudné dávali: i na kohož by se to koli shledalo a našlo, žeby se toho dopustil, takového každého nejvyšší berníci budou moci na soud zemský obeslati a ten se bude povinen postaviti; a več to jednomu každému od nejvyšších ouředníkuov a soudcí zemských obráceno bude, tím se spraviti bude moci.

Za komorníky, listy obranní, kteréžby pro dobývání berní zemských od desk zemských vycházely, nemá se více dávati než za komorníka puol kopy grošův a za list obranní patnácte grošův českých, za zatykače patnácte grošův českých.

Vejběrčí posudného v krajích.

A tito v krajích za vejběrčí voleni sou: v kraji Bechynském Zikmund Malovec z Malovic a na Vejrči, v kraji Prachenském Bohuslav Vamberský z Rohatec, v kraji Plzenském Jindřich Harant z Polžic a na Klenovém, v kraji Podbrdském Jan Ota z Losu a na Nížburce, v kraji Vltavském Mikuláš mladší Vojkovský z Milhostic a na Vosečanech, v kraji Rakovnickém Burian Nostvic z Nostic, v kraji Slánském Zikmund Sluzský z Chlumu a na Tuchoměřicích, v kraji Žateckém Vilém Vřesovec z Vřesovic, v kraji Litoměřickém Jiřík Oudrcký z Oudrče a na Střebiblicích, v kraji Boleslavském Albrecht Pětipeský z Chyš a z Egrberku a na Byšicích, v kraji Hradeckém Krištof Vácslav Kapaun z Svojkova, v kraji Chrudímském Ctibor Kapaun ze Svojkova a na Mikulovicích, v kraji Čáslavském Jan Vopršal z Jetřichovic, v kraji Kouřímském Filip Mošaur z Valdova; kterýmžto vejběrčím každému z nich za práci jich za tento rok služby dáti se má po padesáti kopách groších českých.

Vejběrčí posudného v městech Pražských.

Pražané pak k vybírání od nich takové pomoci toho posudného volili jsou za vejběrčí své v Starém městě Pražském Zikmunda Kapra z Kaprštejna, a v Novém městě Pražském Matouše Žlutického, s nimižto sami oni o službu narovnati mají; a ti vejběrčí jich povinni jsou ve všem se tak zachovati jako i předpsaní vejběrčí krajští a to tak vyhledati a nařiditi, aby v tom žádných obmyslův a forteluov se nedálo, než takové posudné vyberouc úplně a docela, bez zadržování nejvyšším berníkuom na hrad Pražský aby dodávali.

A kdež se zpráva dává, že se stav rytířský s stavem městským v hrabství Kladském o vejběrčího snésti nemohou: i protož nejvyšší berníci to nařiditi mají, aby každý stav, pokudž by se o to narovnati nemohli, svého vejběrčího měli a takové berně a posudné podle vyměření sněmovního společně po týchž vejběrčích na hrad Pražský časně, bez zadržování, nejvyšším berníkům odsílali, a nejvyšší berníci s nimi o službu srovnati mají.

Forma listu přiznavacího na posudné.

Já N. z N. vyznávám tímto listem přede všemi, že jsem ode dne sv. Jiří léta 82. až do pondělího po sv. Jakubu, apoštolu božím, téhož léta v tom jednom kvartálu v pivovaře mém N. piva svařiti N.

dal, z kteréhož jest mi se vedle svolení sněmovního z jednoho každého věrtele počítajíc po pěti groších českých dáti dostalo, čehož se sejde v tom čase N. kop grošuov českých, kteréž teď s registry a s listem přiznavacím vejběrčímu krajskému odsílám. A že jsem více v tom čase piva bílého ani ječného svařiti a na prodaj vystaviti nedal, jenžby z něho posudné dáno býti mělo, mimo to což tak odsílám, to jest v pravdě tak, to přijímám k svému svědomí. A pro lepší toho jistotu k tomuto listu pečeť svou vlastní jsem přitiskl. Jehož jest datum ɔc.

A tak se každý jiný týmž zpuosobem, jmenujíc jiné terminy, zachovati má.

O sněmu říšském.

A jakož jest JMCská v předložení JMti stavům také to milostivě oznámiti ráčil, že JMt toho konečného oumyslu býti ráčí, netoliko s stavy tohoto království a s jinými zeměmi JMti, ale tolikéž také i při stavích svaté říše o stálé a trvanlivé pomoci proti témuž nepříteli ukrutnému a krve křesťanské žíznivému a žádostivému Turku jednati, a k tomu že JMCská již i s JMtmi kurfiršty o jistý čas a místo k držení sněmu říšského snésti se jest ráčil: což jsou stavové s vděčností rádi uslyšeli a JMCské z takové milostivé péče, kterou v tom netoliko o království toto a jiné země JMti, ale o všecko křesťanstvo míti ráčí, poníženě děkujíce, ty pak na předešlých pominulých sněmích veliké a důležité potřeby JMCské strany takového jednání o pomoc svaté říše také sobě připomenuvše, vždy poddaně za to prosí, aby JMt při takovém nejprvé příštím sněmu říšském o to se starati a se vší bedlivou pilností jednati ráčil, poněvadž to zjevné a před očima jest, kterak JMCské s královstvími a zeměmi JMCské se všemi i nad možnost pomocmi a náklady takovému mocnému a krvavému nepříteli dostatečně odepříti a odolati možné není, a jich stavuov svaté říše v tom potřeby a opatření tak dobře se dotýče, aby JMCská takovou pomoc dostatečnou stálou a trvanlivou bohdá šťastně objednati a té dosáhnouti moci ráčil, nicméně také i o obzvláštní pomoc na vychování dvoru JMti, na kterýž dle důstojenství JMti, jako císaře Římského, znamenitý náklad jíti musí, a pomoci království a zemí JMti, pro jiná veliká proti výš dotčenému nepříteli vydávání, k tomu nijakž dostačovati nemohou; a jest stavuov ta dobrá naděje, že stavové svaté říše, znajíce dobře to jakého nákladu znamenitého JMt na dvůr JMti k zdržení duostojenství císařského potřebovati ráčí, v tom se k JMCské na takové jednání a milostivou žádost JMti povolně a hotově ukázati nepominou. A poněvadž na některých předešlých sněmích z uznalých příčin také stavové osoby k vyslání na sněmy říšské jsou volívali a ty vypravovali, uznávajíce i na tento čas za dobré býti, aby také z tohoto království pro dobré JMCské některé osoby vypravili, kteréžby takové důležité potřeby království tohoto i jiných zemí JMti stavuom svaté říše přednésti a předložiti mohly, pokudžby také JMCská to milostivě oblíbiti a za dobré uznati ráčil: i na tomto jsou se všickni tři stavové snesli a k tomu osoby ze všech tří stavuov volili Bohuslava Felixa Hasištejnského z Lobkovic na Líčkově a Chomútově, nejvyššího komorníka království Českého, Jana Vchynského ze Vchynic na Nalžovech a Karlštejně, purkrabí Karlštejnského a Krištofa Vetengle, měštěnína Starého města Pražského. A stavové soudu zemskému tímto sněmem moc dávají, aby s osobami těmi o vejpravu a vychování se umluviti a urovnati, pokudž nejskrovněji možné, a z pomocí zemských jim vydávati nařídíti mohli. A jiná naděje není, než že ty osoby pro dobré JMCské, jako milovníci vlasti své a z lásky křesťanské pro užitečné JMCské a všeho křesťanstva, na mírné a skrovné sumě ku pomoci outraty své se spokojiti dají.

Kdež také JMCská toho na všecky tři stavy království tohoto skrze předložení a instrukcí JMti podati ráčil, aby stavové JMti počet ze všech přijmuov a vydání těch pomocí svolených přijatý podali, co jest se těch pomocí svolených od léta minulého 79. až posavad sešlo a zase z těch peněz vydáno aneb ještě z té sumy před rukama jest, pokládajíc to JMt za slušné a náležité býti, aby JMt,

jakožto král a pán jich stavuov, o tom vědomost míti ráčil: i JMCské to v milostivé vědomosti jest, pokudž jsou kdy které pomoci JMCské k rukám svolovány byly, ty vždycky v moc JMti jsou odvozovány, i také počtové z toho pořádní činěni a JMti dodáváni, a v to JMCské od stavuov v nic se jest vkládáno nebylo; než poněvadž od stavuov takové pomoci k obraně proti nepříteli Turku i také na vychování dvoru JMti, tolikéž k placení ourokuov obyvateluom tohoto království na jistý zpuosob jsou svoleny a v samé moci stavuov to všeckno zuostává, neuznávají toho stavové, aby se jak zvláště proti jistým o tom týmiž sněmy nařízením to trefiti mohlo, aby počet z toho ze všeho, jakožto jich vlastně a dobrovolného k zemi svolení JMCské podáván býti měl. A tak JMCské za to poddaně žádají, aby JMt stavuom toho se důvěřiti a na to ubezpečiti ráčil, že se v tom ve všem od stavuov k JMCské i také k zemi všelijak v upřímnosti chovají; jakož pak tak od stavuov nejvyšším ouředníkům a soudcům zemským ta moc k volení osob a přijímání počtuov od nejvyšších berníkuov jest dána.

O colmistru království Českého.

Což se pak počtu colmistra království Českého dotýče: poněvadž jisté osoby k přijímání počtuov od něho tímto sněmem nařízeny jsou a stavové plnou moc toho soudu zemskému jsou dali, aby v takové počty nahlédli, bedlivě uvážili a o ty, pokudž pořádně a spravedlivě se najdou, na místě postavili, což když se, jakž s tím prodléváno nebude, vykoná, JMCské takového počtu colmistra našeho hodnověrný přípis se odeslati nepomine.

O rovnosti placení lidu válečnému.

A jakož také JMCská stavuom strany zachování rovnosti v placení lidu válečnému od království tohoto a jiných zemí k němu příslušejících, k čemuž jisté osoby z jedné každé země minulými sněmy voleny a nařízeny jsou, připomenutí činiti ráčí, milostivě žádajíc, aby stavové, což nejspíš možné to tak nařídili a fedrovali: i stavové té nepochybné naděje jsou, že JMCská to v milostivé vědomosti míti ráčí, za jakými příčinami při minulém sjezdu osob těch volených to k vyřízení přivedeno býti jest nemohlo, poněvadž to, jaký náklad na ty hranice z této strany Dunaje jde a zvláště na osazení Ujvaru ještě urazeno a vyhledáno není; protož stavové za to poníženě prosí, aby JMCská neprodlévaje takové urazení předsevzíti poručiti ráčil, k kterémužto jednání a vyhledání tak podle milostivé žádosti JMti tyto osoby volili jsou: Jaroslava Libštejnského z Kolovrat na Petršpurce a Rabštejně, markrabství Dolních Lužic landfojta, z stavu panského, a Viléma Miřkovského z Tropčic a na Vrchlabí, z stavu rytířského.

A JMCská, bez pochybnosti jest, že to také při stavích markrabství Moravského, knížetství Slezských a markrabství Lužických nařídit ráčí, aby z jedné každé té země též osoby k tomu volili, a kdyžbykoli JMCská osobám od stavuov království tohoto, též také i z jiných výš dotčených zemí, voleným o tom psaními oznámiti a je napomenouti ráčil, budou povinny ke dni jmenovanému od JMCské se najíti dáti, a po urazení těch věcí, když stavuom to od JMCské v známost uvedeno bude, podle možnosti své stavové se v tom náležitě zachovati chtějí.

Berně z židuov v království Českém.

Co se pak židův v království tomto dotýče: v městech Pražských i v jiných svobodných městech a nicméně ve všech městech JMCské a Její Mti císařové, též v panských, rytířských městech i v městských městečkách, vesnicích, kdežby se ti koli vyhledati a najíti mohli, ty aby předně židé starší v městech Pražských na své povinnosti, kterýmiž jsou zavázani, všecky spravedlivě vyhledali a sečtli, a cožby se jich tak koli vyhledalo a našlo, z toho jednoho každého žida, kterémužby nad dvadceti let bylo aneb žeby ženatý byl, ti z hlavy jednu kopu grošuov českých, však na dva terminy, totižto o sv. Bartoloměji 30 grošův českých a o hromicích léta 83. též 30 grošů českých dáti povinni budou, a kterémužby židu dvadceti let nebylo a do desíti let stáří byl, polovici toho při jednom každém terminu,

totiž po 15 groších českých tolikéž aby dali, spravili a s sebe sebrali, a od sebe nejvyšším berníkuom s jistým a pravdivým poznamenáním týchž židuov odvedli. A poněvadž pak se to nachází, že židé v jiných městech, městečkách a vesnicích od starších židuov Pražských tak docela vyhledáni býti, ani k tomu, aby takovou svolenou na ně berni zouplna vyplňovali, jich přivésti nemohou: a protož jsou se všickni tři stavové s JMCskou snesli, aby předně na statcích JMCské skrze hejtmany, ouředníky, purkrabě, tolikéž kdež by židé pod kterým pánem, rytířským člověkem a pod kýmžkoli jiným, též v městech královských obývající, byli, ti aby spravedlivě se vyhledali a týmž způsobem z nich se táž berně sebrala, tak aby jeden každý žid, kterémužby dvadceti let bylo, aneb žeby ženatý byl, jednu kopu grošů českých, a kterémuby dvadceti let nebylo a do desíti let stáří že jest, ten aby 30 grošuov českých na svrchu psané terminy dal. A takovou sbírku té pomoci a berně z týchž židuov, cožby se jí tak sešlo, předně hejtmané, ouředníci, purkrabové JMCské, nicméně každý pán a rytířský i jiný člověk, kterýžby židy na gruntech svých měl, při berni své s listy přiznavacími na týž čas a terminy touž berni od židův odsílati má, i tolikéž z každého královského města purkmistr a konšelé v tom se také tak zachovati a touž berni vedle berní svých s listy přiznavacími odsílati mají a povinni jsou. A kterýž by pak žid s tu berni, jakž na jednoho každého svoleno jest, býti a jí dáti nemohl, tehdy aby z těch gruntuov, na kterýchžby ten žid byl, odtud ihned od pána aneb zprávce týchž gruntuov se vypověděl a víc tu trpen a zase na též grunty přijímán nebyl; pakliby kdo takového žida na grunty své přijal a on té berně svolené spravovati, pravíc, že s to býti nemůže, nechtěl, tehdy ten, kdožby takového žida na grunty své anebo do měst Pražských a do jiných měst přijal, ten každý aby byl sám za něj tu berni naň svolenou povinen dáti. A poněvadž se ta zpráva dává, jakoby nějaký fortel od týchž židuov při vyhledávání osob a let jich a tak pořádného vybírání této berně se díti měl, a že se tomu až posavad vyrozuměti nemůže, jaký počet těch židuov starých i mladých, který tak podle tohoto svolení berně vycházeti má: poroučí se nejvyšším berníkuom, aby se vší pilností a bedlivostí toho vyhledávali a na to se vyptali, tak aby v tom spravedlivě se od týchž židův dálo, a beze všech fortelův zouplna tomuto svolení od nich zadosti se stalo. A v městech Pražských takovému vyhledání nejvyšším berníkuom nápomocni býti mají JMCské rychtářové Starého i Nového měst Pražských. Ti pak židé, kteří pod stavem panským aneb rytířským jsou, pány těch gruntů, aneb byl-liby který v městech, tehdy ouřadem k tomu přivozováni a na nich taková berně dobývána býti má.

Forma listu přiznavacího o židech.

Já N. vyznávám tímto listem přede všemi vuobec, že sem podle svolení, kteréž se stalo na obecním sněmu na hradě Pražském, kterýž držán byl léta 82. v pondělí po hromnicích, všecky židy, kteříž na gruntech mých jsou, vyhledati a sčísti dal, jichž se nachází v tom počtu, z kterýchž vedle dotčeného sněmovního svolení berně dáti se dostane, to jest N. židuov ve 20 letech a ženatých; a kterýmž dvadceti let není až do desíti jest jich v počtu N., a že více žádných židuov na gruntech mých, z nichž svolenú berni při tomto času svatého Bartoloměje dáti mám, jsem ovšem vyhledati a najíti nemohl, než těch dotčených židuov obojího pohlaví, to jest N., to přijímám k svému svědomí. A pro lepší jistotu toho ꝛc.

O restantích.

A poněvadž na berních a pomocech zemských i také posudního nemalé sumy za mnohými osobami stavuov zuostávají, z kterýchž mnozí netoliko peněz ale ani listuov přiznavacích od sebe jsou neodvedli: a protož jsou se stavové na tom snesli, aby jeden každý z obyvateluov království tohoto, cožby koli dluhu berní domovních aneb posudného za kým zuostávalo, to aby mezi tímto časem a svatým Jiřím nejprvé příštím jeden každý berníkuom na hrad Pražský a posudní výběrčím krajským odvedl; pakliby se toho přes tato naše obecní snešení nestalo, tehdy nejvyšší berníci ihned, žádného v tom nešanujíc,

podle pokut sněmy k týmž berním nařízených, k jednomu každému se zachovati a při nejprvé příštím soudu zemském letničním nejvyšším ouředníkuom a soudcuom zemským o tom zprávu svou učiniti mají.

A co se pak předešlých restantuov, kteréž JMCské k vydávání náležejí, dotýče: kdyžby koli JMCská berníky týmiž sněmy nařízené psaním napomenouti ráčil, budou povinni podle pokut týmiž sněmy vyměřených na každém týchž zadržalých berní dobývati, tak aby již JMCská ráčil v tom milostivě spokojen býti.

O přidání dvou dní k soudu zemskému.

Na tom jsou se také všickni tři stavové snesli: co se těch dávních pří na soudu zemském vyslyšených a odložených dotýče, aby, počnouc od soudu tohoto postního nejprv příštího do dvou let pořád zběhlých, při každém času soudu zemského držení, po vzdání téhož soudu, dva dni na hradě Pražském, tu kdež se soud zemský drží, nejvyšší ouředníci a soudcové zemští, nerozjíždějíce se, scházeli se a vyslyšené a odložené pře vyhledati a před sebe je přinésti rozkázali a vážili a na ně nálezy udělali, a při budoucím nejprv příštím soudu zemském, jakž která pře k kterému dni vedle vyměření zřízení zemského náleží, takové nálezy vyhlašovati mohli, tak aby lidé k spravedlnostem svým bez dalších odkladů přicházeli.

O meze a hranice.

Co se pak všelijakých mezí a hranic království tohoto a zemí k němu připojených porovnání dotýče: stavové tímto sněmem nejvyšším ouředníkům a soudcům zemským moc dávají, aby ke všem a všelijakým těm hranicím, kdeby toho potřeba ukázala a JMCská žeby buďto přátelským aneb právním zpuosobem o to jednati ráčil, mohli jisté osoby a komisaře od země voliti, mocné listy pod zemskou pečetí jim vydati a cožkoli dále potřebného bude podle JMCské řiditi, tak jakoby se to na sněmu obecném dálo; obzvláštně pak strany hranic Polských a Slezských té ponížené k JMCské jsouce naděje, že to bez prótahuov milostivě na místě a konci postaviti ráčí.

O hory a kovy.

A jakož jsou JMCské páni rady komory české některých artikuluov hor a kovů v království tomto se dotýkajících do sněmu tohoto k uvážení podali, kteréž také od nich přijati jsou, ale poněvadž ti artikulové jsou nemalí a bedlivého uvážení potřebují, a na tento čas pro krátkost času a jiná nemalá zaneprázdnění k svému vyřízení a uvážení přijíti nemohli: na tom jsou se všickni tři stavové snesli a nejvyšším pánuom ouředníkuom a soudcuom zemským království tohoto tímto sněmem moc dali a dávají, tak aby tíž ouředníci a soudcové zemští, cožby nejdříve býti mohlo, o to se spolu snesouce a k tomu ze všech tří stavův po čtyrech osobách, kteréžby horám rozuměly a jich povědomy byly, k sobě obešlíc, na hrad Pražský se sjeli a ty artikule horní, tak do sněmu podané, před sebe vzali, a co by tu k vyzdvižení hor v království tomto za nejlepší býti poznali bedlivě uvážili; však tak, oč jsou se stavové na předešlých sněmích strany hor a kovuov v tomto království s JMCskou snesli, aby to na ublížení takovým snešení nebylo, lečby to uznáno bylo, žeby k lepšímu a užitečnějšímu JMCské a tohoto království to bylo. A na čem by se tu snesli, to aby při budoucím sněmu, kterýž se po tomto nejprvé držeti bude, se JMCské a všem třem stavuom předneslo.

O směnu mezi JMCskou a nejvyšším purkrabí Pražským.

A jakož jest na místě JMCské na všecky tři stavy vznešeno, kterakby JMCská pro zlepšení myslivosti a kratochvílí svých o některé vesnice blíž hradu Pražského ležící, k ouřadu nejvyššího purkrabství Pražského náležející, směnu na jiné JMti vesnice s Vilémem z Rožmberka a na Českém Krumlově, správcím a vladařem domu Rožmberského a nejvyšším purkrabí Pražským, učiniti ráčil, žádajíc, aby stavové k takové směně povolení své dali: na takovou JMCské milostivou žádost všickni tři sta-

vové k takové s JMtí směně povolení své a moc tímto sněmem dávají, tak aby on nejvyšší purkrabí Pražský takovou směnu s JMCskou na jiné vesnice učiniti mohl a moc měl, a JMCská aby za takové vesnice jiné vsi k témuž ouřadu nejvyššího purkrabství Pražského, kteréžby podle uvážení nejvyšších ouředníkuov a soudcuov zemských na plném soudu zemském za to stály a v té hodnosti byly, zase oddati a místo oněch k témuž ouřadu připojiti ráčil; a kdyžby se to tak vykonalo, aby týž nejvyšší purkrabě Pražský takových vesnic JMCské postoupiti mohl a moc měl.

O místopísaře království Českého.

Jakož jest Vilém Vostrovec z Kralovic, místopísař království Českého, na stavy vznesl, poněvadž k ouřadu svému vychování skrovné má a pro fedruňk lidí ke dskám zemským o potřeby své přicházející téměř ustavičně v Praze býti musí, žádajíc, aby se o to snésti a nějaký dvuor k ouřadu místopísařství království Českého pro snadší jeho i budoucích místopísařuov vychování koupiti, aneb dokudžby takový dvuor vyptán a koupen nebyl, nějakou pomoc z peněz zemských, cožby slušného bylo ročně vydávati poručiti ráčili: na takovú jeho žádost jsú se všickni tři stavové snesli a tímto sněmem nejvyšším ouředníkuom a soudcům zemským to v moc dávají, když nějaký dvuor místopísař království Českého optá a o tom nejvyšším ouředníkuom a soudcuom zemským zprávu učiní, aby to, za jakouby sumu dvuor k témuž ouřadu místopísařskému koupen a z peněz zemských zaplacen býti měl i také zatím jak jemu pomoc nejlepší vychování jeho vydávati by se měla neb mohla, uvážiti i na místě postaviti mohli.

O Buriana Nostvice z Nostic.

A dále jest také JMCská stavuom milostivě v známost uvésti ráčil, kterak jest směnu s Burianem Nostvicem z Nostic o statek jeho Rudu v forštu a v panství JMCské Křivoklatském ležící učiniti a jemu za to ves Kounov s jejím příslušenstvím, kteráž také k témuž panství náležela, oddati ráčil, milostivě žádajíc, aby stavové k takové směně povolení své dali: i poněvadž se rozumí, že pro dobré forštu a kratochvílí JMCské jest učiněna, stavové k tomu své povolení dávají, aby JMCská proti postoupení téhož statku Rudského, kterýž již k tomu panství Křivoklatskému a statku korunnímu připojený bude, tu ves Kounov témuž Burianovi Nostvicovi zase postoupiti a ve dsky zemské ji jemu vložiti dáti ráčil.

O Viléma Malovce staršího z Malovic.

Jakož jest Vilém starší z Malovic, nejvyšší berník a colmistr království Českého, na všecky tři stavy žádost vzložil, aby jemu Jan Vchynský ze Vchynic na Nalžovech a Karlštejně, purkrabě Karlštejnský, sedm člověků s krčmou a s jiným k tomu příslušenstvím ve vsi Butovicích, k zámku Karlštejnu náležících, prodal: i poněvadž o tom zřízení zemské, jak se v tom purkrabové Karlštejnští chovati mají, vyměřuje, když se on Jan ze Vchynic, jakožto purkrabě a držitel Karlštejna, vedle téhož zřízení zemského zachová, stavové také k takovému trhu na žádost výš psaného Viléma staršího z Malovic povolují.

O markrabství Moravském.

A kdež také stavové markrabství Moravského skrze vyslané své stavuom království tohoto některé potřeby své v jistých artikulích jsou v známost uvedli, o kteréžto při JMCské poddaně jednati té vuole jsou, žádajíce všech tří stavů za přátelský a laskavý v tom fedruňk k JMCské: kdež pak stavové považujíce takovou jich stavuov markrabství Moravského žádost, skrze posly jich na stavy vzloženou, býti slušnou, jim toho, jakožto přednímu oudu tohoto království, bratřím, strejcuom i ujcům, švagrům i přáteluom svým milým, odepříti nemohouce, na tom jsou se snesli, když by stavové markrabství Moravského potřebu a příležitost toho uznali a do soudu plného zemského psaním svým o tom oznámení učinili, tehdy nejvyšší ouředníci a soudce zemští, majíce sobě k tomu tímto sněmem plnou moc

danou, budou moci osoby z stavův obrati a voliti, kteréžby podle vyslaných jich z markrabství Moravského při JMCské o takové jich potřeby, na místě všech stavuov království tohoto, podanou přímluvú poddaně jednati nápomocny byly.

O rytířstvo z hrabství Kladského.

A jakož jsou rytířstvo z hrabství Kladského skrze své vyslané všech tří stavuov za to žádali, aby k JMCské stavové se poníženě přimluvili, aby JMCská je rytířstvo k žádným jiným souduom mimo obdarování a starobylé pořádky jich potahovati dopouštěti neráčil: a protož k JMCské stavové poníženě se přimlouvají a prosí, aby JMCská je rytířstvo z hrabství Kladského při jich privilegiích a starobylých pořádcích strany soudův a pořádku práva užívání milostivě zuostaviti ráčil.

O apelacích.

A jakož jsou Pražané a jiní poslové z měst království Českého na sněm tento vyslaní ztížnost svou na stavy vznesli, kterakby mimo jisté nařízení od slavné a svaté paměti císaře Ferdinanda o apelacích náležitý počet osob z stavu městského při týchž apelacích dosazen nebyl, a také mimo starobylý zpuosob od každé apelací dvou tolarův na nich se vnově potahovati mělo, v tom žádajíce stavuov k JMCské za přímluvu, aby při tom předešlém nařízení a starodávním zpuosobu zůstaveni byli, tak aby čtyry osoby z stavu městského při týchž apelacích sedaly a s jednou každou apelací jeden toliko tolar k ouřadu nad apelacími odsílán byl: kdež stavové znajíce jich Pražan a jiných posluov z měst takovou žádost slušnou býti, zvláště žeby se tu všech obyvateluov království tohoto Českého dotýkati chtělo, za to JMCské poníženě prosí, aby JMCská při tom předešlém nařízení a starobylým zpuosobu v odvozování jednoho tolaru při jedné každé apelací milostivě zuostaviti a o tom, aby v nic nového a nebývalého potahováni nebyli, radám nad apelacími poručení učiniti ráčil.

O Anně Voděradské.

Též kdež jest Anna Voděradská z Dobřenic, pozuostalá vdova po někdy Jiříkovi Voděradském z Hrušova, na všecky tři stavy království Českého poníženou žádost skrze suplikací vzložila, prosíce stavů, aby se za ni a dítky její osiřalé k JMCské přimluvili, dávajíce zprávu, kdež jest JMCská sobě statek Malešovský, tak jakž jest od někdy Jiříka Voděradského, manžela jejího, od bratří Salavů koupen, milostivě ve pokutě pozůstaviti ráčil, však mlejn Rabštejn, kterýž od bratří Salavů vedle téhož statku Malešovského koupen nebyl, ani v majestátu od JMCské dítkám jejím daném, aby jej JMCská sobě pozůstaviti ráčil, žádné zmínky se nečiní, a toho že se předce k témuž statku Malešovskému užívá a jí až posavad postoupen že není, též ves Vítice že jest od Jana Libenického sama za své vlastní peníze koupila a hned po trhu vykonaném dva tisíce kop míšenských na hotově jemu vyčtla a jeden tisíc kop k doplacení za touž ves jemu žeby dlužna pozůstala, a ten žeby jí tolikéž z statku sirotčího k zaplacení ukázán byl, ješto JMCské na též vísce k pohodlí Hor Kuten nic nejmíně nezáleží, neb při ní žádných lesuov ani ničehož toho, cožby ku pohodlí Hor Kuten bylo, není, kterážto víska leží téměř v gruntech Dobřenských a od správcův statku Malešovského napotom, kdyžby dítky její toho, což jim tak z milosti navráceno jest, v držení vešli, JMCské skrze to v ošklivení přivozováni by býti mohli; též také v témž majestátu JMCské těch slov že doloženo jest: „však co se vsí zápisných od panství Kolínského, Solopisk a Malenovic dotýče, ty v týchž sumách, kteréž na nich otec jich pořádně zapsané měl, dotud, dokudžby k výplatě nepřišly, držeti budou moci, než kdyžby k výplatě přišly, přijmouce sumu svou budou nám jich povinni postúpiti beze všech soudův a odporností. Ješto ve vsi Solopiskách a Malenovicích toliko někteří lidé poddaní k panství Kolínskému předešle náleželi, ostatek pak v též předjmenované vsi manžel její své vlastní dědičné jest měl, nebo to také od slavné paměti

císaře Ferdinanda s povolením všech tří stavův toho království na sněmě léta 58 dědičně jemu doprodáno i od něho nebožtíka také zaplaceno jest a na to kvitancí před rukama že jsou, aby JMCská týž mlýn Rabštejn, kterýž tak od bratří Salavů s statkem Malešovským jest koupen nebyl a JMCská jeho sobě pozůstaviti jest neráčil, též jmenovanou ves Vítice, kterouž jest ona Anna Voděradská z Dobřenic sama sobě koupila a i na díle zaplatila a ještě doplatiti má, z milosti své císařské jí postoupiti poručiti ráčil; a tolikéž tu výminku v majestátu JMCské snad z přehlídnutí dostavenou strany vsi Solopisk a Malenovic, kteréž k panství Kolínskému náležejí a zápisné zouplna položeny jsou, milostivě napraviti poručiti ráčil. A kdyžby tak týž majestát napraven byl, aby ve dsky zemské vedle výminky v něm dostavené s povolením stavův vložen býti mohl, tak jakž táž žádost její Anny Voděradské z Dobřenic na stavy vznešená to vše v sobě šíře obsahuje a zavírá.

I majíce stavové nad takovou její a dítek jejích žalostivou a zarmoucenou sirobou křesťanskou lítost, přivedše sobě ku paměti předešlé mnohé její nebohé siré vdovy slzavé na stavy vzložené žádosti: takové slušné a ponížené prosby její oslyšeti nemohouc, k JMCské se za touž Annu Voděradskou z Dobřenic a sirotky její poddaně přimlouvají, aby JMCská té takové žádosti její milostivě povoliti a o tom, aby jí týž mlýn Rabštejn a jmenovanú ves Vítice, kterouž jest sama koupila a na díle zaplatila a ještě doplatiti má, jí to obé dopostoupiti, a tolikéž tu výminku v majestátu o vsech zápisných Solopisk a Malenovic, což tu tak prvé dědičného jest, ve dskách zemských povolení JMti slavné paměti císaře Ferdinanda a stavuov i tolikéž kvitancí spečetěná se nachází, napraviti poručiti ráčil, jsouce té poddané naděje, že JMCská takové jich stavů přímluvy jí užiti dáti ráčí.

A stavové též, aby týž majestát JMCské podle výminky v něm dostavené ve dsky zemské vložen a vepsán býti mohl, k tomu své povolení dávají.

O Janovi Malovcovi.

Jakož jest na všecky tři stavy Jan Malovec z Malovic a na Trhovém Štěpanově vznesl, kterak jest jménem a na místě JMCské prokurator jej z vejplaty téhož statečku Štěpanova na soud komorní obeslal, aby JMCská jemu týž stateček [k] dědictví doprodati milostivě poručiti ráčil: i poněvadž se toho jiným dostávalo a takoví statkové zápisní a komorní jsou od JMsti doprodáváni byli, stavové se k JMCské poddaně za něj Jana Malovce přimlúvají, aby JMCská na poníženou žádost jeho k tomu milostivě povoliti a jeho Jana Malovce při tom statečku zanechati a jemu jej doprodati k dědictví poručiti ráčil.

Lhůta Mostským a Klatovským pohořalým.

A kdež jsou vyslaní města Mostu a města Klatov všem třem stavům žalostivou svou záhubu, kteráž se jim ohněm stala, předložili a stavův za pomoc žádali: i poněvadž táž města týmž ohněm téměř všecka pohořela a k zkáze přišla, tak že téměř znova z gruntu stavěti se musejí, z té příčiny stavové, majíce s nimi z mnohých příčin utrpení, k tomu povolují, aby oni Mostští a Klatovští berně podomovní, aneb cožby se na ně za touž berni dáti dostalo, též i posudného svoleného, sněmem tímto nařízených, na tento rok prázdni byli.

Závěrek sněmu.

Avšak toto všech tří stavuov království Českého dobrovolné svolení, kteréž se k milostivé žádosti JMCské, jakožto krále českého, a z žádné povinnosti stalo, není a býti nemá k žádné ujmě, škodě a k nějakému protržení privilejím, právuom, svobodám a starobylým zvyklostem a pořádkuom tohoto království nyní i na časy budoucí a věčné; a JMCská, jakožto král český, také stavuom na to jako i na předešlá svolení revers dostatečný vydati míti ráčí.

Relací stavu panského:

Vilém z Rožmberka a na Českém Krumlově, správce a vladař domu Rožmberského, nejvyšší purkrabě Pražský, JMCské tejná rada.

Ladislav starší z Lobkovic na Chlumci a Jistebnici, nejvyšší hofmistr království Českého.

Bohuslav Felix Hasištejnský z Lobkovic na Chomútově a Líčkově, nejvyšší komorník království Českého.

Jiří z Lobkovic na Mělníce a Libochovicích, nejvyšší sudí království Českého.

Vratislav z Pernštejna na Tovačově a Litomyšli, JMCské tejná rada a nejvyšší kancléř království Českého.

Jan z Valdštejna a na Sedčicích, nejvyšší sudí dvorský království Českého a hejtman Menšího města Pražského.

Jaroslav Smiřický z Smiřic a na Kostelci nad Cernými lesy, JMCské, jakožto krále Českého, v království Českém dvoru maršálek; Jan z Valštejna se na místě jeho přiznal.

Jiří Bořita z Martinic a na Smečně.

Ladislav z Lobkovic a na Zbiroze, JMCské rada a president zřízené komory v království Českém.

Mikuláš Kavka z Říčan a na Stěkni, JMCské rada.

Hendrych Kurcpach z Trachumburku a z Miličie [sic] na Ronově a Helfenburce, JMCské rada.

Mikuláš z Lobkovic a na Nových Hradech, JMCské rada a hejtman Starého města Pražského.

Adam z Šternberka a na Seldci [sic], JMCské rada a hejtman Nového města Pražského.

Václav Berka z Dubé a z Lipého na Rychumburce, JMCské rada.

Václav z Říčan a na Hořovicích, JMCské rada; Zdislav z Lobkovic p. s.

Mikuláš Zajíc z Hazmburku.

Jiří mladší z Lobkovic a na Duchcově, JMCské rada.

Ferdinand Švihovský z Říčan.

Mikuláš z Říčan a na Beztahově.

Bohuslav Skřinecký z Ronova a na Dětenicích.

Adam z Lobkovic a na Duchcově.

Jiří z Šternberka a na Zelené Hoře.

Adam z Újezdce a z Kunic.

Jan Křinecký z Ronova; Bohuslav Křinecký p. s.

Stavu rytířského:

Michal Španovský z Lysova a na Pacově, nejvyšší písař království Českého.

Burian Trčka z Lípy a na Světlé nad Sazavou, podkomoří království Českého; nejvyšší pan písař p.

Jan Vchynský ze Vchynic na Nalžovech a Karlštejně, purkrabie Karlštejnský.

Albrecht Kapoun z Svojkova na Hlušcích, purkrabie kraje Hradeckého.

Petr Baubinský z Oujezda a na Střele; Jan Vchynský p.

Bernart starší z Hodějova na Lčovicích a Milivště klášteře; Vilím Vostrovec, místopísař p.

Humprecht Černín z Chuděnic a na Chuděnicích, JMCské rada a hejtman hradu Pražského.

Albrecht Bryknar z Brukštejna a na Libni nad Vltavou, JMCské rada; Jiřík syn jeho p.

Václav Bechyně z Lažan a na Píčině, JMCské rada; Vil. Vostr. místop. p.

Bohuslav Malovec z Malovic na Vlhlavech, JMCské rada; Jan Malovec p.

Hertvík Zejdlic z Šenfeldu a na Zvoliněvsi, JMCské rada a vrchní hejtman všech panství JMCské v království Českém.

Jan Malovec z Malovic na Kamenici a Chejnově, JMCské rada.

Václav Ples Heřmanský z Sloupna a na Stolanech, JMCské rada.

Jiřík Kokořovec z Kokořova a na Štahlavech; prokurator JMCské p. s.

Sebestian Vřesovec z Vřesovic a na Tauchovicích; Jan Vchynský p.

Hendrych Štampach z Štampachu a na Hostivici.

Hendrych Kapoun z Svojkova a na Běroničkách; Albrecht Kapoun p.

Zikmund Brozanský z Vřesovic a na Brozanech; Radslav Vchynský p.

Pavel Korka z Korkyně a v Suchém Dole, na Vostrově, JMCské hejtman panství Dobříšského.

Jan Kapoun z Svojkova v Bartoušově; Albrecht Kapoun p.

David Střela z Rokyč na Štěpanově; Jindřich Dobřenský p.

Radslav Vchynský ze Vchynic a na Petrovicích.

Jaroslav Vchynský ze Vchynic a na Drastech; Jan Vchynský p.

Krištof Robmhap z Suché a na Kopidlně.

Mikuláš Skalský z Dubu a na Sluštících.

Burian Nostic z Nostic a na Rudě.

Jan Vřesovec z Vřesovic a na Podseticích.

Jetřich mladší z Vřesovic a na Velikém Bašti; Vilém Vostr. místopísař p. se.

Bohuslav Dobřenský z Dobřenic; Jindřich Dobř. p.

Jindřich Dobřenský z Dobřenic a na Vale.

Karel Kostomlatský z Vřesovic a na Dlaždími [sic] a Ploskovicích; místopísař p.

Václav Kryspek z Kryspachu a na Kačeřově.

Jakub Chodaur z Lokte a na Sibřími [sic]; Bohuslav Maz. p.

Krištof Vratislav z Mitrovic a na Lochovicích; Hertvík Zejdlic p.

Adam Hrzan z Harasova a na Skalce; Pavel Kůrka p.

Petr Kostomlatský z Vřesovic; Radslav Vchynský p.

Mikuláš Střela z Rokyč a na Cerhenicích; Jindřich Dobřenský p.

Pavel Hrabanč z Přerubenic a na Peckách; Jindřich Dobřenský p.

Krištof Budovec z Budova.

Ezechiel Malovec z Chejnova a z Vintrberka.
Jan Malovec z Malovic a na Štěpanově.
Adam Zilvar z Pilníkova a na Třebnoušovsi; Václav Kryspek p.
Spitihněv Malovec z Chejnova a z Vintrberka.
Bohuchval Dvořecký z Olbramovic a na Maršovicích.
Jan Bryknar z Brukštejna.
Jan Homut z Harasova.
Zachariáš Kaba z Rybňan.
Pavel Grymiller z Třebska, průbýř zemský; místopísař p.
Pražané všech tří měst Pražských, Horníci i jiní poslové z měst království Českého přiznali se na místě svém i na místě jiných souseduov svých, od kterýchž k tomu vysláni byli.

---

121. Císař Rudolf II. žádá nejvyšší úředníky zemské, a zvláště ještě Viléma z Rožmberka, nejvyššího purkrabí Pražského i Vratislava z Pernštejna, nejvyššího kancléře království Českého, za dobré zdání o usnešení a žádosti stavův českých v příčině vydání jim reversu, poněvadž vedle uzavření sněmovního z r. 1581 nevyřízení od r. 1571 artikulové a ztížnosti obecní na nejprvé příštím sněmu projednáni nebyli, že podobným protržením taková snešení sněmovní změněna budoucně nebudou, aniž že protržení toto jest na ujmu svobodám stavů království Českého; císař obává se, poněvadž vedle usnešení sněmovního berně svolené dříve vydávány býti nemají, dokud takový revers nejvyšším úředníkům zemským odeslán nebude, že by vydání takového reversu bylo na ujmu moci královské.

VE VÍDNI. 1582, 2. března. — Konc. v arch. česk. místod.

Rudolf II. oc. Urození a stateční, věrní naši milí! Tejna vás činiti neráčíme, že jsou nám komisaři a poslové naši od nás na minulý sněm obecní do království našeho Českého na hrad Pražský s jistou instrukcí vypravení, těchto minulých dnuov relací svou poddaně učinili a při tom zavření sněmovní, jak jest jim to od týchž stavuov v spisu podáno bylo, odeslali, kterémuž jsme obšírně vyrozuměti ráčili. I ačkoli od týchž stavuov království našeho Českého poddané svolení jejich berně a posudního milostivě přijímati a jim to časem příležitým milostí naší císařskou zpomínati a nahražovati ráčíme: však nahledše my v dotčené zavření sněmovní a artikule v něm obsažené a majíc to v uvážení našem císařském, předně v tom, což při začátku v prvním artikuli doloženo jest, nemalé rozmýšlení a nedostatek míti ráčíme. Totiž kdež stavové, věrní poddaní naši milí, což se artikuluov a ztížností jejich obecních, kteréž podle na předešle minulém sněmu o to snešení a jistém odkladu dskami zemskými stvrzeném na nyní minulém sněmu obecním přede všemi jinými věcmi předsevzaty a na místě postaveny býti měly, dotýče, toho v témž zavření sněmovním doložili: ačkoliv na nemalé ztížnosti stavuom to, že podle takového jistého obecními sněmy s námi snešení i milostivého zakázání to tak předsevzato býti nemohlo, jest bylo, však že z poddané lásky k jednání sněmovnímu jsou přistoupili, a předkem o to se konečně snesli, aby již při nejprvnějším sněmu, kterýž po nynějším v království Českém nejdříve držán bude, vedle takového předešlého o tom snešení a zuostání artikulové obecní jacížkoliv, buď kteříž předešle mezi stavy v připomenutí byli od léta 71 až do těchto časův, a ještě některé potřebné témuž království připadlé přede všemi jinými věcmi hned počátkem k jednání předsevzaty, na ně nastoupeno, uvažováno a s pomocí pána Boha již aspoň jednou o to všecko se snešeno a na jistém místě a konci postaveno bylo. A poněvadž to, oč se stavové na obecním sněmu s námi, jakožto s králem českým, snesli, dskami zemskými stvrzeno a zapsáno jest, toho buď pominouti aneb nějakými odklady měniti, stavuom nebezpečné se býti vidí, z té příčiny pro uvarování protržení takového škodného budoucího všickni tři stavové že nás poníženě za to prosí, abychom je stavy jistým reversem opatřiti a mezi tímto časem a velikonocí nejprvé příští takový revers nejvyšším ouředníkům zemským a místodržícím našim v království Českém odeslati ráčili, tak a na takový způsob, že mimo jistá sněmy obecními s námi snešení takovými a k těm podobnými protrže-

nimi takováž sněmovní snešení změněna budoucně nebudou, a toto nynější protržení, strany předešlého sněmu jistého odkladu a zuostání, že není a býti nemá na ujmu svolením obecním, dobrým pořádkuom, starobylým zvyklostem, privilejím a svobodám stavuov království Českého; jakož pak nynější svolení stavuov na žádný jiný zpuosob že svolena nejsou, než aby při berníciích ty daně zůstávaly a nikam vydávány nebyly dotad, dokavadžby týž revers, jakž se svrchu píše, od nás v nadepsané místo odeslán a dodán nebyl."

I pochybovati neráčíme, že v dobré paměti máte, že za času a spravování někdy předkuov našich, slavných pamětí, tolikéž všelijací artikulové a stížnosti obecní přednášeni jsou bývali, kterýmž Jich L. chtějíc rádi spomoci, toho jsou za jinými zaneprázdněními a potřebami duoležitými, kterýmiž jsou Jich L. tehdáž, jakož i my nyní, zaměstnáváni byli, někdy časem vykonati nemohli, nýbrž těch poodložiti museli, však od jmenovaných stavuov nikda o takový revers, jakž vejš dotčeno, nastupováno nebylo. I poněvadž při sobě sami zdravě rozvažovati můžete, že takový revers, kterýž se při nás od stavuov, mimo předešlý způsob, vnově hledá, kdyby týmž stavuom od nás vydán býti měl, nám i budoucím našim králuom českým, jakž toho se obávati jest, k nemalé ujmě a škodlivému začátku by se vztahovati mohl, čehož bychom neradi dopustiti ráčili. Nebo my té milostivé vuole býti ráčíme stavuov proti svolením jejich obecním, jakž jsou to předkové naši činívali, reversem obyčejným podle starobylého dobrého obyčeje a pořádku milostivě opatřiti, nicméně také svrchupsaným artikuluom jejich obecním a stížnostem stavuov podle milostivého zakazování našeho, což nejdříve možné bude, podle náležitosti pomoci a těch na místě a konci postaviti. Protož se při nás snáší, že jsou stavové k tomu tím méněji jaké slušné příčiny měli na dotčený revers prvé nebývalý nastupovati. Však chtějíc my vás v tom také slyšeti, milostivě vám poroučeti ráčíme, abyšte takovú věc podle vší potřeby spolu bedlivě uvážili a nám na to ponížené dobré zdání vaše s odesláním notule téhož reversu k další milostivé resoluci naší císařské bez prodlévání odeslali. Jakž jsme pak tolikéž vysoce urozenému Vilímovi z Rožmberka na Českém Krumlově, správci a vladaři domu Rožmberského, tejné radě naší a nejvyššímu purkrabí Pražskému a urozenému Vratislavovi z Pernštejna na Tovačově, Prostějově a Litomyšli, též tejné radě naší a nejvyššímu kancléři království Českého, věrným našim milým, jednomu každému zvláště o dobré zdání jejich milostivé psaní a poručení učiniti ráčili, načež očekávati ráčíme. Čehož jsme vás pro zprávu tejna učiniti nechtěli, a na tom milostivou vuoli naši císařskou naplníte. Dán v městě našem Vídni v první pátek v puostě léta 82.

In simili nejvyššímu purkrabí Pražskému a nejvyššímu kancléři království Českého.

---

122. Rudolf II. nařizuje komoře Slezské, aby knížeti Karlovi Minsterberskému útraty, kteréž mu jako komisaři královskému při sněmu českém vzešly, bezodkladně zaplaceny byly.

VE VÍDNI. 1582, 9. března. — Opis souč. v říš. arch. fin. ve Vídni.

Wir befehlen euch hiemit gnädiglich und wöllen, dass ihr dem hochgeborenen unserm Öheim, Fürsten und lieben Getreuen Carln Herzogen in Schlesien zu Münsterberg und Öls vierhundert zwen und zwanzig Thaler zehn Groschen, so er auf dem unlängst zu Prag gehaltenen Landtag als unser darzu deputierter Commissari verzehrt und wir ihme jetzo mit Gnaden auch aus sonderbaren Ursachen, bewilligt, unverzogenlich und mit eheistem aus unsern Kammergefällen bei euch bezahlet und richtig machet. Daran (u. s. w.) Geben Wien den neunten Martii anno ꝛc. im zweiundachtzigisten.

---

123. Vilím starší z Malovec a Daniel Švik z Lukonos podávají stavům království Českého účet příjmu a vydání posudného z let 1579 a 1580.

V PRAZE. 1582, 15. března. — Opis souč. v arch. Třeboň.

VMti milostiví páni! Proti extraktu od pana rentmistra učiněnému tuto zprávu svou, co se posudního let pominulých sešlo a co komu vydáno jest, VMtem činíme.

Léta ɔc 79 sešlo se posudného po 5 gr. českých JMCské na vychování dvoru a placení ourokův obyvatelům království Českého sněmem svoleného	58.955 kop	51 gr.	$5^1/_2$ d.
Z těch vydáno na vychování dvoru JMCské dvou grošův povolených . . .	23.257 „	22 „	— „
Ourokův ze tří grošův zplaceno	19.746 „	30 „	3 „
JíMti císařové, na povolených sněmem 15.000 fl. rýnských, ze tří grošův jest dáno	3.928 „	34 „	2 „
Pánům komisařům vyslaným na meze mezi královstvím Českým a knížetstvím Bavorským, též ze tří grošův	1.133 „	48 „	— „
Srovnajíce pak sumu, co by dva groše JMCské z sumy nahoře položené vynesly, zůstávalo by JMCské na rok ɔc 79 dodati	324 „	58 „	— „
Z tří pak grošův po zaplacení ouroku obyvatelům království Českého za námi na ten rok zuostalo, i s tím zase až do tohoto dne z reštantův sešlo .	10.564 „	38 „	6 „
Z kteréžto sumy na poručení VMtí jest zapůjčeno JMCské	10.000 „	— „	— „
na ten způsob, aby zase táž suma ze tří grošuov posudného JMCské k letu ɔc 80 povolených splacena a k berni složena byla, jakož se pak také stalo. A tak na to léto za námi zůstává	10.564 „	38 „	6 „
Léta ɔc 80 sešlo se posudného po 5 groších svoleného	54.152 „	9 „	$4^1/_2$ „
Z té sumy přišloby dáti JMCské na vychování dvoru ze tří grošuov k tomuto letu sněmem svolených	32.491 „	17 „	4 „
I dáno jest JMCské	22.354 „	31 „	— „
A oplaceno zase k berni, co bylo léta pominulého JMCské ze dvou grošův zapůjčeno, o čemž nahoře položeno	10.000 „	— „	— „
A tak zůstává JMCské ze tří grošův k tomu letu svolených dodati . . .	136 „	46 „	4 „
Ourokův splaceno	20.798 „	31 „	5 „
Zůstává za námi hotových peněz dvou grošův na zaplacení ourokův k letu 80 sněmem svolených	862 „	20 „	$2^1/_2$ „
A tak všech všudy peněz z posudného k těm dvoum letům svoleného po vydání jak ke dvoru JMCské tak po splacení ouroků nezuostává za námi více, nežli JMCské náležejících	461 „	44 „	4 „
A mimo to zůstávajících	10.862 „	2 „	$2^1/_2$ „

Co se pak některých osob od VMtí nám podaných dotýče, že by se jim ourokové nespravili, jako Francovi Parmanovi, ouředníku nad solí v městech Pražských, Michalovi Khekovi, paušrejberovi, dědicům někdy Volfa Štanpergara, bratřím Štolcům do Joachymstalu, Mikulášovi Štymflovi do Joachymstalu, Krištofovi Turkusovi do Joachymstalu, dědicům někdy Martina Hejdlera do Joachymstalu: z té příčiny jsme toho neučinili, že v poručeních od JMCské stojí, že jest jim zaplaceno z ouřadu jich, a takoví ourokové aby dáni byli JMCské rentmistru proti jeho kvitancí; a také ty osoby, podle zprávy nám dané, žeby býti měly cizozemci, a i pod tím doslýchali jsme toho, žeby takoví ourokové pod takovými poručeními, an jim dlužno není, vycházeti měli, jen aby se peníze do rukou rentmistra do-

staly. Což sme to byli na VMt vznesli: ráčili ste nám poručiti, že se sněm na cizozemce nevztahuje a kterýmž ouroky platiti náleží, že by měli nám jistoty své ukazovati: podnes my o žádných jistotách nevíme, než toliko na poručení JMCské, jakž kdo přináší, když jenom pořádné psaní jest a peníze před rukama máme, každého hned bez zadržování fedrujeme a vypravujem, nemá sobě v pravdě žádný co do nás ztěžovati. A strany paní Šlikové, tu bychom byli také vypravili, ale poručení psané JMCské, jehož datum na Prešpurku po sv. Jiří příštím: pak ten nedostatek jest pro omyl počtův, než aby paní měla strpení, do sv. Jiří daleko není, rádi paní vypravíme; nebo budeli nyní kvitancí datovaná, nesrovná se s poručením, a jiných žádných poručení o touž paní Šlikovou sme my neměli. Avšak jakžkoli to VMti uvážiti a nařiditi ráčíte, jak bychom se v tom i v jiném zachovati a říditi měli, račte toliko nám psané poručení dáti, chceme se v tom náležitě chovati. A což tak VMtem proti extraktu rentmistra podáváme, jinač se najíti nemá a nenajde.

Neradi jsme tomu, že rentmistr takové spisy podává, a tudy bychom mohli JMCské, VMtem, ano snad i jiným lidem v domnění a v podezření, jako bychom toho něco za sebou mimo náležitost zadržovali, vjíti; čehož pane Bože zachovej, abychom se v tom jinače, nežli náleží, chovati měli. A na reštantích mnoho se zůstává, jakož pak i nemalý počet k soudu komornímu jest obesláno; aby za správy naší při ouřadě bernickém jaké reštanty zuostati měly, nýbrž to tak opatrovati chceme, abychom to všecko, což k sobě přijmeme v pořádný počet VMtem odvedli, a od VMtí vykvitováni byli. Začež VMtí snažné prosíme, že k počtům přijímání jisté osoby nařiditi, den uložiti a těm osobám i nám oznámiti ráčíte. S tím se VMtem poručena k milostivé a laskavé ochraně činíme. Datum v Praze ve čtvrtek po sv. Řehoři L. 2c 82.

---

124. Císař Rudolf II. oznamuje komoře české, pod jakými výminkami svoluje, aby město Rakovník do třetího stavu přijato bylo.

VE VÍDNI. 1582, 19. března. — Opis souč. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Auf euern uns nun zu mehrmalen gethonen gehorsamen Bericht und aus denen dabei angezogenen Ursachen bewilligen wir gnädiglich, dass die Stadt Rakownik in den dritten Stand der kuniglichen Städt in unserer Kron Behem angenommen, auch hinfüro durch unsern behemischen Unterkammerer die Rathsveränderung daselbst gethan und ihnen die Ablösung ihrer Zins, so sie von Alters und bisher zu unserm Schloss Pürgloss zu geben schuldig gewest, mit drei Tausend fünf Hundert vierundsiebenzig Schock meissnisch, so sie uns also bar in unser Kammer zu erlegen bewilligt, jedoch mit nachfolgendem conditioniertem Vorbehalt verstattet werd: dass sie hinfüro jährlich achtundvierzig Schock fünfundfünfzig Groschen meissnisch als einen ewigen Kammerzins in unser behemische Kammer zu erlegen, auch die Jagddienst und was sie sonst mehr zu ermeltem unserm Schloss Pürgloss zu thuen schuldig gewest, hinfüro einen Weg als den andern, so oft es die Nothdurft erfordern und wir dasselb verordnen werden, zu leisten schuldig sein, uns auch sonst die Fälligkeiten und alle andere Gerechtigkeiten, wie es bisher bräuchig gewest, verbleiben sollen.

Und befehlen euch darauf gnädiglich, ihr wollet ihnen denen von Rakownik uber diese unser genädigiste Bewilligung die Nothdurft aufrichten und zustellen, entgegen aber das Kaufgeld neben einem besonderen Revers, darinnen sie sich vorbemelten Vorbehalten jederzeit ein wirkliche Vollziehung zu thuen kräftiglich verobligieren, von ihnen nehmen, bei unser Kammer mit Fleiss aufheben und was sonst mehr die Nothdurft in einem und dem andern erheischt, dabei befürdern, insonderheit aber daran sein, damit die Rathswahl daselbst zu Rakownik durch gedachten unsern Unterkammerer dennächsten fürgenommen werd. Daran u. s. w. Geben Wien den neunzehenden Tag Martii anno 2c. im zweiundachtzigisten.

---

125. Císař Rudolf II. žádá komisaře od stavův českých v příčině správy berniční zvolené, aby mu vybývající část posudného, kterouž stavové na placení úrokův domácím věřitelům si vyhradili, vydána byla.

VE VÍDNI. 1582, 28. března. — Konc. v řišsk. arch. fin. ve Vídni.

Rudolf ɔc. Wir stellen gnädiglich in keinen Zweifel, ihr werdet euch gehorsamblich erindern, was der edel unser Rath, Hofkammerpräsident und lieber Getreuer Ferdinand Hofmann Freiherr seinem von uns habenden Befehlich nach wegen Herausgebung des Überschuss an denen Biergefällen, so die gehorsamben Ständ unserer Kron Beheimben zu Abzahlung der inländischen Interesse seit Eingang des 79. Jahres her selbst eingenumben und sich bis zu Ausgang des Termins Georgi des 81. Jahrs verfallen, bei euch und den anderen unsern obristen Officierern der Kron Beheimb zu unterschiedlichen Malen furgebracht. Dieweil wir uns dann niemals keines andern versehen, dann dass diese der Ständ unterthänigiste gutherzige Bewilligung principaliter uns zu unterthänigisten Ehren und Besten beschehen, und also in der gehorsamben Ständ Willen und Meinung nit anders sei, dann dass dasjenige, was an bemeltem inbehaltenem Biergeld uber die bezahlten inländischen Interesse verbleiben wurd, uns zu Nutz kumben sollt, wie wir dann auch dem Landtagsbeschluss nach den Abgang, do sich einicher dabei erzeigt hätt, wurden erstatten haben müssen, und uns aber euers selbst gehorsamben Wissens dieser Zeit umb des angestellten Reichstags willen zu unserm Aufbruch und Hofsnothdurften ein merkliche Ausgab bevorstehet: so gesinnen wir an euch ganz gnädiglich begehrend, ihr wollet euch auf gedachts unsers Raths des Hofmanns allbereit beschehenes nnd weiters Anhalten unterthänigist und gutwillig erzeigen, uns vorbemelten Überschuss gutwillig folgen lassen und also das hochnöthig nutzlich Werk, daran der ganzen Christenheit und also auch unsern getreuen Landen und Unterthanen Heil und Wohlfahrt gelegen, umb soviel ehe befurdern helfen. Entgegen seind wir des gnädigisten Erbietens, dass wir solche eure gehorsambiste Bewilligung nit allein in allen Gnaden erkennen und in furfallender Gelegenheit bedenken, sondern dasselb auch kunftig im Fall der Noth, neben euch gegen gemeinem Land vertheidigen und vertreten helfen wollen. Inmassen wir dann auch die andern verordenten Stathalter und Officierer unser Kron Beheimben derwegen insonderheit ersuchen lassen und des gnädigsten Versehens seind, sie werden sich nit weniger neben euch guetherzig darinnen erzeigen und des umb soviel mehr, weil wir uns bei solchem angestelltem Reichstag zu desto besser Verschonung unser Land und getreuen Unterthanen wiederumben eine ansehenliche Turkenhilf, weil die vorige mit dem Termin Laetare nunmehr allbereit ihren Ausgang erreicht, zu erlangen getrösten thuen. An dem Allem vollbringt ihr ɔc. Geben Wien den 28. Martii anno 82.

---

126. Páni a vladyky při soudu zemském žádají císaře, aby na nejvyššího sudího zemského v příčině skládání účtů z došlých tax při soudu komorním komorou českou nastupováno nebylo.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1582, 28. března. — Kvatern menších desk zemských „Žlutý listův poselacích od 1542 do 82“ č. 128, L. 18.

Nejjasnější a nejnepřemoženější Římský císaři ɔc. VCMti se vší ponížeností v známost uvozujeme, když sme při času soudu zemského nyní minulého od zřízených osob nad počty berničnými z strany týchž počtuov některé zprávy přijímali, tu mezi jinými o tom jest se zmínka stala, že týmž osobám jest nějaký spis a poznamenání od VCMti presidenta a rad zřízené komory v království Českém podán, z kteréhož se tomu srozumívá, že by nějaký odpor mezi panem Jiřím z Lobkovic, nejvyšším sudím království Českého a předešlými berníky byl o některé reštanty z berní předešlých a počtu činění na místě

někdy pana Jana nejstaršího z Lobkovic, tehdáž nejvyššího hofmistra království Českého, pana otce páně, z taxy, kteráž při ouřadu páně se jest sbíhala. V to když sme podle vyměření obecního sněmu, kterýž držán byl na hradě Pražském léta 77 v pondělí po hromicích [4. února], nahlídli a na ty věci bedlivě se vyptali, nic toho sme vyhledati nemohli, aby kdy na jmenovaného pana otce páně od JJMtí pánuov předkův VCMti o takové činění počtu z též taxy pořádně nastupováno, aneb toho při pánu hledáno bylo. Ačkoli se zpráva činila, že by od JMti císaře Maximiliana, slavné paměti, pana otce VCMti, o to nějaké psaní bylo prošlo; však potom na obecním sněmu, kterýž držán byl od stavu panského a jiných stavův, ponížená žádost na JMCskú vzložena byla, aby na to neráčil nastupovati, což jest pak až posavad v pokoji zůstávalo. Neb o tom i od nynějšího pana hofmistra království Českého i od jiných osob přísežných tu sme zprávu vzali, že sotva tolik té taxy se sbíhá, aby písaři při úřadě soudu komorního vychováni, placením jim služby jich dosti skrovné, býti mohli. Že pak v předešlých časích se jest něco více taxy sbíhalo, to jest tou příčinou bylo, že téměř každého dne ten soud královský jest se držíval a jiný pořádek v tom, nežli nyní jest, se zachovával. A protož nám se se vší ponížeností za slušné vidělo VCMti to poddaně tímto naším psaním v známost uvésti a poníženě žádati, abyšte VCMt své milostivé poručení do zřízené komory VCMti v království Českém učiniti ráčili, aby o takový počet, na kterýž jest nebylo nastupováno za pana otce páně, dobré paměti, jmenovanému nejvyššímu panu sudímu království Českého pokoj dán byl, poněvadž nerozumíme, aby tu jaký zvláštní a platný užitek vyhledán býti mohl. A my se VCMti ve vší poddanosti poručena činíme. Dán na hradě Pražském v středu po památce vtělení Krista pána léta ɔc 82. VCMti věrní poddaní *páni a vladyky ɔc.*

---

127. Páni a vladyky, nejvyšší ouředníci a soudcové zemští, při soudu zemském větším na hradě Pražském shromáždění, přimlouvají se k císaři Rudolfovi, aby vyslání ze sněmu českého zvolených osob na sněm říšský v příčině jednání o pomoc proti Turku nepřekážel, poněvadž by stavové v podobných budoucích případnostech rozpakovati se mohli.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1582, 28. března. — Malé desky zemské 128. L. 13.

Nejjasnější a nejnepřemoženější Římský císaři, Uherský a Český králi ɔc. Jest nám oznámeno, jaké milostivé psaní VCMt jste ráčili učiniti pánuom místodržícím strany těch osob, které sou ode všech stavuov království tohoto s obzvláštním dobrým poddaným oumyslem, souce té naděje, že tím bohdá v mnohých příčinách bude moci VCMti k lepšímu a mnohé platnosti poslouženo býti, na tento sněm říšský nařízeny, v kterémžto psaní se nachází, že VCMt to ještě na milostivé rozmyšlení sobě bráti, a majíli ti páni posli od stavův takovou [cestu] vykonati, že o tom dále oznámiti milostivě ráčíte. I nejmilostivější císaři! O tom dobrou vědomost máme, že sou stavové ne tím oumyslem, jako by snad někdo jich vykládati chtěl, aby v těchto jednáních strany říšských pomocí, nebo jinak v čem nejmenším, VCMti jakou překážku aneb něco na škodu činiti měli; nýbrž o tom obzvláštní poručení jim jest od stavův učiněno, že to, cožkoli jednati budou míti, to všecko s volí, vědomím a jistým povolením VCMti činiti mají, jakž v sněmě to zřetedlně doloženo jest, souce té naděje, jestli bychom při stavích říše pomoci obzvláštní na tím lepší opatření i také námi upevnění některých míst hraničných vyjednati a obdržeti mohli, že to proti VCMti nic nebude, ale však to se k uvážení a jisté vůli VCMti připouští a v jednání VCMti v ničemž překáženo, jak oznámeno, aby nebylo.

Podle toho i to z těch příčin jest nemálo pošlo, když sou při nyní minulém sněmu zdejším království Českého páni Moravané posly své v některých příčinách k stavům království tohoto vyslali, ti sou nám v známost vedle pana biskupa Olomúckého uvedli, že stavové markrabství Moravského jisté posly a osoby, aby na týž sněm říšský jeli a tu o pomoc těch hranic proti Turkům aby jednali

a žádali, nařídili, nás napomínajíc a žádajíc, abychom též tak učinili, i také v těch příčinách při stavích říšských se za ně přimlouvali, čemu sou stavové slušně odepříti nemohli, nýbrž to tak učiniti povolili. Obzvláště pak, nejmilostivější císaři, přivedouce sobě stavové i to ku paměti, jak za císaře Ferdinanda, slavné paměti, na veliké JMCské žádosti sou k velikému a vděčnému JMti oblíbení více nežli jednou poslové z tohoto království na sněmy říšské v takových příčinách vysíláni bývali, a tak v té jisté naději, že i toto poselství, které se tak dobrým a poddaným oumyslem od stavův nařídilo, VCMti vděčné a od nich to milostivě příjemné že bude.

A podle toho i na to sou stavové obzvláštní paměť měli a při poslích našich to tak objednali a nařídili, že v slušné skrovnosti ti páni posli na svou outratu sou se spokojiti dali, tak že v tom není potřebí se obávati, aby tudy stavóm veliký náklad přijíti anebo v jiném místě co velikého ujíti mělo.

A tak, nejmilostivější císaři, poněvadž nám všem vědomé jest, že takové vysílání, jak nahoře dotčeno, od stavuov tohoto království z nahoře oznámených příčin konečně dobrým, věrným, upřímným oumyslem a to vše pro dobré VCMti a království tohoto i zemí připojených se stalo, děje a nařídilo, a nic toho bez jisté vuole VCMti se tu působiti a jednati nemá: my se obáváme, kdyby stavové tomu potomně porozuměti měli, že to VCMti od nich milostivé a příjemné není, žeby mohli při sobě to za to ujíti, jako by snad VCMti od nich vděčné nebylo a v budúcích případnostech v takových věcech nějaké uvážení užívati chtěli. Čeho sme VCMti z upřímné poddanosti zatajiti nemohli a vedle toho poddaně prosíme, že pánuom místodržícím VCMti milostivě a tím dříve oznámiti poručiti ráčíte, aby těm pánuom poslům od stavův za času oznámeno býti mohlo, čím by se měli spraviti a tak vůli VCMti ve všem vykonati. A my se VCMti ve vší poddanosti poručena činíme. Dán na hradě Pražském v středu po vtělení Krista pána léta ꝯc osmdesátého druhého. VCMti věrní poddaní

páni a vladyky, nejvyšší ouředníci a soudcové zemští království Českého, nyní na hradě Pražském při soudu zemském větším pospolu shromáždění.

---

128. *Páni a vladyky na soudu zemském shromáždění žádají Jana ml. z Valdštejna, Hendrycha Štampacha z Štampachu, Mikuláše Bryknara z Brukštejna, Mistra Mat. Bydžovského, Dan. Švika z Lukonos, Jarosl. Vchynského ze Vchynic a Jarosl. z Mutěnína, aby dne 6. května v příčině konečného vyřízení nedostatků berničných do Prahy se sjeli.*

1582, 28. března. — Desky zemské menší, č. 128, f. L. 19.

Urozený pane, pane, urozený a statečný rytíři, přátelé naši milí! Jakož jste od stavuov království Českého k vybírání berní léta ꝯc 74 a léta ꝯc 75 za berníky voleni, kdež pak z týchž berní osobám od stavuov království Českého sněmem obecným nařízeným počet ste učinili, však jakž sme zpraveni od týchž osob k přijímání těch počtů volených, že jsou vám na těch počtích někteří nedostatkové položeni a v spisu podáni: i nemohouc my při tomto soudu zemském odpovědi vaší na ty nedostatky míti, o to sme se snesli, pro tu samú potřebu těch počtuov berničních k vyřízení a konečnému místu přivedení, abychom se v neděli Jubilate [6. května], nejprv příští, na noc do Prahy sjeli a na zejtří ranným jitrem v kanceláři sešli a na ty počty nastoupili. A protož vám oznamujem, abyšte vy taky na týž den v neděli Jubilate nejprv příští na noc do Prahy přijeli a na zejtří v pondělí ráno v kanceláři se najíti dali, a před námi ty nedostatky, vám na počtích vašich vystavené, i s odpovědí vaší na ně položili, tak abychom v jedno i druhé nahlídnouc, to v svém uvážení měli, co by spravedlivého bylo. O tom vědouc, nepochybujem, že se tak zachováte a na týž den najíti se dáte. Datum v středu po památce vtělení Krista pána léta ꝯc 82. *Páni a vladyky ꝯc.*

---

129. Rudolf II. Bohusl. Felixovi Hasištejnskému z Lobkovic a Hertvíkovi Zejdlicovi z Šenfeldu, aby bratřím Trčkům prodaná některá zboží duchovní, klášter Želiv a jiné statky od arcibiskupství Pražského a kláštera Vilémovského, do desk zemských vložiti dali.

1582, 30. března. — Kvat. rel. žlutý od 1582 do 89, č. 47, f. A. 11. v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf Druhý oc. Urozený a statečný, věrní naši milí! Věděti vám dáváme, že jsme z plnosti moci, jakožto král Český, na poníženou prosbu statečného Burjana Trčky z Lípy na Světlé nad Sazavou a Velíši, podkomořího království Českého, i na místě Jaroslava a Mikuláše bratří jeho, jakožto od nich zmocněného, věrného našeho milého, dědiny naše císařské, komorní a zápisné, totiž klášter Želiv se vším a všelijakým k témuž klášteru příslušenstvím, a čehož toho koliv k témuž klášteru jmenovaní bratří Trčkové na ten čas v kraji Čáslavském v držení a užívání jsou, se všemi městečky, vesnicemi, dvory a též, což tíž bratří Trčkové v témž kraji Čáslavském na ten čas od arcibiskupství Pražského drží, jmenovitě Heralec a Zahrádku městečko, také od kláštera Vilémovského městečko Světlou a Habr, též se všemi k Světlé vesnicemi náležitými, i také s těmi vesnicemi od téhož kláštera Vilémovského, kterýchž on Burjan Trčka, podkomoří království Českého, po někdy mateři své v témž kraji Čáslavském v držení jest, a sumou, což toho koliv výš psaní bratří Trčkové komorního a zápisného, co by se toho vyhledati a najíti mohlo, v kraji Čáslavském v držení a užívání na tento čas jsou, se vším a všelijakým k tomu příslušenstvím, se vší zvolí a plným panstvím, s lidmi osedlými i neosedlými neb z těch gruntův zběhlými, s krčmami, s platy stálými i běžnými, s ospy, s kurmi, vejci, robotami, s rybníky, řekami, potoky, vodotočinami, lesy, horami, porostlinami, s podacími kostelními a se vším k tomu příslušenstvím, nic ovšem nevymíňujíc, v těch mezech a hranicích, v nichž nadepsaní statkové jsou a záležejí, také jim vejplatu na vsech Vísce a Čečkovicích s rybníkem Stavonovským, se vším k těm oběma vsem příslušenstvím, dávati ráčíme; tak aby nadepsaní bratří Trčkové z Lípy držitele týchž vesnic z vejplaty obeslati a jich se dosouditi mohli, a dosoudíce se toho aneb jináče jakkoliv k tomu přijíti moci budou, tehdy takové vesnice jim bratřím Trčkuom i jich dědicuom jako i svrchu dotčení statkové dědicky zůstati mají, a my žádného práva ani panství sobě tu, ani dědicuom našim a budoucím králům Českým, ani komu jinému víceji nepozůstavujem, ku pravému právu dědickému často jmenovaným bratřím Trčkuom pro mnohé a platné služby předkův jich, též také i týchž bratří Trčkův nám i předešlým císařuom a králům Českým činěné, dědicuom a budoucím jejich, z své císařské milosti za jistou sumu peněz, kteráž nám již od nich dána a do ouřadu rentmistrského vyčtena jest, prodati sme ráčili, tak jako by to všeckno zejména slovo od slova tuto jmenováno a vepsáno bylo, postupujíce toho jim bratřím Trčkuom touto relací o to ke dckám zemským učiněnou dědičně. S takovou při tom znamenitou vejminkou a opatřením, že též předepsané všeckny statky a dědiny, kdež jsou předešle byly komorní a zápisné, již více bejti zápisné nemají, než zpupné a svobodné oc. Však toto se při tom znamenitě vymíňuje, bylili by kteří statkové k klášteruom Želivskému a Vilímovskému jinde, než v kraji Čáslavském ležící, ti se v tuto relací nepojímají, ani také to, vostaloli jest co statku k těm duchovenstvím náležitého po někdy Matiášovi Dobešovi, k kterémuž se my, jakožto král Český, právo a spravedlnost jmíti pravíme, tak jakž smlouva trhová na místě našem z jistého dovolení našeho skrz vysoce urozeného Viléma z Rožmberka na Českém Krumlově, správcí a vladaře domu Rožmberského, tejnou radu naši a nejvyššího purkrabí Pražského a urozené Jiřího z Lobkovic na Libochovicích a Mělníce, radu a komorníka a nejvyššího sudího království Českého, a Ferdinanda Hoffmanna, svobodného pána z Grinpihle a Střechova, též radu naši, presidenta komory dvorské a knížetství Štyrského dědičného hofmistra, věrné naše milé, s jmenovaným Burjanem Trčkou léta tohoto oc osmdesátého druhého v pátek po neděli postní Laetare (30. března) učiněná to v sobě šířeji obsahuje a zavírá. A protož vám poroučeti ráčíme, abyste relatorové ke dskám zemským oc. Dán v městě našem Vídni v pátek po neděli postní Laetare léta Páně tisícého pětistého osmdesátého druhého.

---

130. Páni a vladyky při soudu zemském žádají císaře Rudolfa, aby při nejprv příštím sněmu moravském v příčině vydávání z Čech na Moravu zběhlých poddaných, čeledi a jiných lidí jednáno bylo.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1582, 31. března. — Desky zemské menší kvat. „Žlutý instrukcí a listův poselacích od leta 1542 do 1582." Č. 128, L. 17.

Nejjasnější a nejnepřemoženější ɔc. A při tom, nejmilostivější císaři, na VCMt poddaně vznášíme, kterak stavové království Českého a zvláště stav panský a rytířský ne na jednom sněmu obecním mezi jinými potřebami obecními to v svém uvažování měli a za nemalú ztížnost to sobě pokládali, a zvláště pak ti, kteříž blíže markrabství Moravskému přisedí, že poddaní naši a zvláště pak služebná čeleď, přečiníc a něco zlého proti pánu svému se dopustíc, a častokrát pak i písaři, rozumějíc že by pánu svému z počtu vyjíti nemohli, aneb mnohokrát zachovajíc za sebú peníze, do téhož markrabství Moravského ucházejí, a osoby z stavův na grunty i za čeleď k sobě je přijímají. A když která osoba z stavův království tohoto takového poddaného aneb čeledína svého se uptá a za vydání toho pána, na číchž gruntech ten poddaný neb čeledín jeho jest, žádá, praví se tím nebýti povinen, a tak takové poddané a čeleď naši zběhlú u sebe zdržují. Tolikéž taky i stavové tohoto království, když který z markrabství Moravského jich poddaný neb čeledín k nám zběhne, jim jich nevydáváme. Ale chtíc rádi k stavům markrabství Moravského, jako k svým milým přátelóm a sousedóm, všecko dobré přátelství a sousedství chovati a s nimi v dobrém srozumění býti a takový neřád aby přetržen byl: i protož, poněvadž ste VCMt teď po těchto hodech velikonočních v markrabství Moravském sněm položiti ráčili, VCMt poníženě a poddaně prosíme, že podle jiných artikulů, oč páni komisaři VCMti na týmž sněmě jednati míti budú, taky do té instrukcí tento artikul a žádost naši položiti a pánům komisařóm VCMti o to při stavích markrabství Moravského jednati poručiti ráčíte, tak kdyby kterému z stavův tohoto království poddaný neb čeledín, nemaje listu vejhostního, do markrabství Moravského zběhl, a pán jeho se ho doptal a k tomu pánu, na číchž by gruntech aneb při osobě jeho za čeledína nalezen byl, poslal a psaní učinil, ujistíc se jím, aby jeho tomu, čížto poddaný neb čeledín z království Českého jest, vydati povinen byl bez odpornosti. A pokudž by to při stavích markrabství Moravského zjednáno bylo, tehdy my se k tomu podáváme, hned při nejprvnějším sněmu, kterýžby držán byl, chceme to naříditi a k panóm Moravanóm tolikéž tak se chovati a jim poddané aneb čeleď od nich do tohoto království zběhlou, kdyžby k kterému [ze] stavův o to posláno a psaní učiněno bylo, bez odpornosti vydávati. Té nepochybné naděje sme, když páni Moravané od VCMti to sobě předloženo míti budú, že my ne jiným způsobem toho při VCMti poníženě a poddaně, jako při pánu našem i jich, hledáme, než pro zachování s nimi lásky přátelské a dobrého sousedství. V tom sebe i stavy království Českého poníženě a poddaně poručena činíme. Dán na hradě Pražském v sobotu po svatém Haštalu léta ɔc 82. VCMti věrní poddaní *páni a vladyky.*

---

131. Nejvyšší hofmistr Ladislav st. z Lobkovic a nejvyšší sudí království Českého Jiří Popel z Lobkovic žádají císaře, aby z došlých tax při soudu komorním účty skládati nemuseli, poněvadž stav panský proti takové novotě se vyslovil.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1582, 2. dubna. — Opis souč. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Allergnädigister Kaiser und Herr! Nachdem abermals von E. Kais. Mt. Kammer auf uns wegen der Taxraitungen von dem Kammerambt im Künigreich Beheim jetziger Zeit mein obristen Hofmeisters Verwaltung auf mich als gegenwärtigen obristen Hofmeister sowohl auch auf mich obristen Landrichter in vermeltem Künigreich Beheimb als des hievorigen obristen Landhofmeisters nachgelassenen

Sohn und Erben gedrungen wird, darauf thuen Euer Kais. Mt. wir diesen unterthänigisten Bericht. Als etwo hievor von dem Herrnstand, welichem dieses Ambt zugehörig, in samentlicher Versamblung, da sie in Erfahrung kommen, dass uns die Verraitung wollte zugezogen und aufgelegt werden, ihnen dasselb nit wenig zu Gemüt geführt und zur Beschwer angezogen haben, dass dergleichen Neuerung, so hievor niemals gewesen, auf dies obriste Hofmeisterambt soll geführt und angericht werden, mit dem Vermelden, dass wir an uns diesfalls einen nachtheiligen Eingang nit verursachen lassen sollen. Wiewohl sich nun etwas gedenkwürdigs bei der beheimischen Kammerbuchhalterei, wie Bericht furkombt, dass etwo dies Orts Raitungen gethan werden, finden soll, jedoch da gleich was daran und die Verraitung geschehen, so hat doch dasselb nur zur selben Zeit sich zutragen, dass damals vor Alters die obristen Herren Hofmeister mit und beineben die Hauptmannschaft des Künigreichs Beheimb gehalten haben und zum selben Mal die beheimisch Kanzlei und das Kammerambt furaus und beisammen gewesen und das Recht der Hauptmannschaft fast täglich gehalten worden, also dass vielfältig allerlei Schreiben wie in beheimischer also auch in teutscher Sprach ausgangen und die Gebühr davon zu nehmen taxiert worden, als dass von dem Urtlgeld ein ziemliches einkommen. Davon es aber in Mutierung der Zeit vermug der Landsordnung allerseits abkommen und gefallen, und ist allein das Kammerrecht und dies Ambt für sich ausser der Kanzlei in ihrer Substanz und ausgemessen Modis verblieben. Nach welicher Mutierung dann, dass etwo weiter Raitung beschehen wären, wird sich nichts finden, dieweil dann diese Jahr von solicher Tax wenig genug einkumbt (seitemal das Kammerrecht nit wie zuvor täglich, sonder nur viermal im Jahr auf unterschiedliche Zeit gehalten wird), so auf des Ambts Nothdurft, Schreiber und Diener nicht erklecken noch gereichen thuet und vielmals gar keine Gelder einkommen, also dass ich obrister Landhofmeister Euer Kais. Mt. mit guten Gewissen berichten und darthuen kann, dass so lang als ich in diesem Ambt bin, von solicher Tax nicht den wenigsten Pfenning zu meinem Nutz gewendet habe. So seind auch die vorigen obristen Landhofmeister von dem Nutz der Tax des Kammerrechtens einkommenen Geldern Raitung zu thun, niemals angehalten noch gedrungen worden. Als mir dann auch jetzigem Landhofmeister solich Ambt von Kaiser Maximilian hochlöblichister Gedächtnus und dem verstorbnen Hofmeister von Kaiser Ferdinando auch gottseligister Gedächtnus aller Gestalt, wie es die hievorigen gehalten, eingeben und verrait worden. Aus denen Ursachen wollten wir nit gern etwas neues zu einicher Nachred, so hievor nit gewesen, auf dies Ambt einführen. Derwegen bitten E. Kais. Mt. wir unterthänigist, die wöllen ihnen soliches genädigist zu Gemüt führen und weil derselben an solicher einkommenen Tax gar kein Nutzung angelegen, dass E. Mt. soliches gegen unserer Person nit so hoch achten und mit dergleichen Raitung zu belegen gnädigist nit verstatten noch zulassen wollten, sondern bei dem alten Gebrauch und Herkommen allergnädigist verbleiben lassen u. s. w. Geben aufm kuniglichen Schloss zu Prag den 2. Tag Monats Aprilis anno zweiundachtzig. Euer Röm. Kais. Mt. unterthänigiste gehorsamiste *Lasla der ältere von Lobkowic. Georg Popel.*

---

132. Rudolf II. nejvyššímu purkrabí Pražskému Vilímovi z Rožmberka, aby své dobré zdání v příčině vydání reversu, kterýž stavové čeští od císaře žádají, bez prodlení odeslal.

VE VÍDNI. 1582, 9. dubna. — Konc. v arch. česk. místod.

Rudolf II. ꝛc. Vysoce urozený, věrný náš milý! Ráčili jsme tobě minulého času psaním naším císařským milostivě v známost uvésti, jaké slušné rozmyšlení strany vydávání stavuom království našeho Českého reversu, kteréhož při nás podle snešení a zavření sněmovního minulého hledají, míti ráčíme, čemuž jsi bez pochyby z téhož psaní našeho císařského vyrozuměl. I ráčili jsme až posavad v té věci na dobré zdání tvé milostivě očekávati, a poněvadž se tím protahuje a do té chvíle nám nic toho od tebe

odesláno není, protož jsme neráčili moci pominouti tobě o to milostivé připomenutí učiniti, milostivě poroučejíc, aby podle předešlého milostivého poručení našeho tuž věc při sobě bedlivě uvážil a nám na to dobré zdání své k další milostivé resolucí naší císařské bez prodlévání odeslal. Na tom milostivou vuoli císařskou naplníš. Dán v městě našem Vídni v pondělí po neděli květné léta 82.

---

133. Císař Rudolf II. zřízeným radám království Českého, aby své dobré zdání v příčině reversu, kterýž stavové dle usnešení sněmovního od císaře žádají, jemu poslali a nařízení učinili, aby vojsku na pomezí Uherském záplata učiněna byla.

VE VÍDNI. 1582, 9. dubna. — Konc. v arch. česk. místod.

Rudolf II. ɔc. Urození a stateční věrní naši milí! Jakož jsme vám minulého času psaním naším císařským milostivě v známost uvésti ráčili, jaké slušné rozmyšlení strany toho reversu, kteréhož stavové království našeho Českého podle snešení sněmovního, kteréž jest se na minulém sněmu obecním stalo, na nás žádají, míti ráčíme, milostivě vám poroučejíc, abyste tuž věc bedlivě uvážili, dadouc takový revers sepsati, nám to spolu s poníženým dobrým zdáním vaším k další milostivé resoluci naší císařské odeslali. I poněvadž nám od vás až posavad nic toho odesláno a dodáno není, a svrchupsané sněmovní snešení na to se vztahuje, že takový revers mezi tímto časem a velikou nocí nejprvé příští k rukám vašim odeslán býti má, protož jsme neráčili moci pominouti, vám o to milostivé připomenutí učiniti a milostivě poručiti, abyšte takovú věc, kteráž bedlivého a pilného uvažování potřebuje, bez prodlévání odeslali.

A jakož jsme vám také z komory naší dvorské strany placení lidu válečnému na hranicích království Uherského milostivé psaní učiniti ráčili, na kteréž až posavad nám žádná odpověď od vás dána není, a důležitá potřeba toho ukazuje, aby témuž lidu válečnému, což nejspíš možné, záplata učiněna byla, zvláště poněvadž se čas, při kterémž koňstva na trávu pouštějí, přibližuje; nebo kdyby tím odtahováno býti mělo, můžete znáti, že by z toho při mustruňku, nemajíc týž lid válečný koňstva před rukama na stání, nemalý zmatek pojíti mohl. Protož vám milostivě poroučeti ráčíme, abyšte se k tomu přičinili a to tak nařídili, aby vyslaným mustr- a calmistrům záplatou déle prodléváno nebylo. A na čem to od vás postaveno bude, o tom nám bez odtahuov, znajíce toho pilnou potřebu býti, psaním vaším, tak abychom se čím spraviti a o tom další nařízení učiniti moci ráčili, oznámiti nepomíjejte. Na tom milostivou vuoli naši císařskú naplníte. Dán v městě našem Vídni v pondělí po neděli květné léta 82.

---

134. Císař Rudolf II. schvaluje jednání komory české s židy Pražskými v příčině urovnání dluhů dvorních zpěváků, harcířů, trabantů a aby odváděli ročně komorního platu 1000 tolarů; na příštím pak sněmu aby o ulehčení jim ukládané berně jednáno bylo.

VE VÍDNI. 1582, 8. května. — Opis souč. v říšk. arch. fin. ve Vídni.

Wir haben aus eurem vom 29. Martii nächstverschienen in Gehorsam gethanen Bericht, welchermassen ihr die Handlung mit denen Juden, dass sie sich die 1359 Thaler, so ihnen unsere Singer, Hartschier und Trabanten schuldig verblieben und wir in Abschlag ihrer Hofbesoldungen übernommen selbst abzurichten, auch von nun an konftig 1000 Thaler jährlicher Kammerzins, inmassen sie denselben vor Jahren auch gereicht, zu erlegen verwilligt, bis auf unser gnädigiste Ratification geschlossen, mit Gnaden angehört und vernommen.

Dieweil dann eurem gehorsamen Vermelden nach bei ihnen umb ihres Unvermügens willen ein mehrers nicht zu erhalten sein soll, so haben wir gleich in solche Abhandlung nit allein bewilligt, sonder auch euren dabei angewandten Fleiss zu gnädigem Gefallen vermerkt mit gnädigistem Befehlich, ihr wöllet also hinfüro darauf gedacht und darob sein, damit durch sie, die Juden, solcher Kammerzins der ein Tausend Thaler jederzeit ordenlich abgelegt, auch bei nächstem Landtag deshalben sowohl wegen Linderung ihrer Steuerscontribution die Nothdurft angebracht werde. Geben Wien den 8. Tag Mai anno ɔc im zweiundachtzigisten.

---

135. Rudolf II. Jiřímu z Lobkovic a Mikulášovi Skalskému z Dubu, aby Hertvíkovi Zejdlicovi z Senfeldu prodaný dvůr a vesnice do desk zemských vložiti dali.

1582, 9. května. — Kvat. rel. žlutý od 1582 do 89, č. 47, fol. A. 7. v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf Druhý ɔc. Urozený a statečný, věrní naši milí! Věděti vám milostivě dáváme, že jsme z plnosti moci, jakožto král Český, statečnému Hertvíkovi Zejdlicovi z Šenfeldu na Zvoliněvsi, radě naší a vrchnímu hejtmanu všech panství v království Českém, věrnému našemu milému, statek náš zápisnej, totiž ves Palček, vsi Bakovy Hořejší a Dolejší i se dvorem vnově skoupeným, a ve vsi Čeradicích, což tu zápisného jest, se mlejnem u vsi Palečku, s vinicí, s rybníkem pode vsí Bakovem ležícím, s štěpnicí, s dědinami, lukami, stráněmi, vrbinami, struhami, vodotočinami a krčmami, též s lidmi osedlými i neosedlými, s vdovami a sirotky, kteřížkoli k těm gruntuom náležejí, se vší zvolí a s plným panstvím, tak jakž jest toho všeho slovutný Jindřich Brozanský na Vraním, věrný náš milý, neb kdo jinej v držení a užívání byl a nám toho postoupiti mají, za sumu puol páta tisíce kop míšenských dědičně prodati ráčili ɔc. Dán v městě našem Vídni ve středu po neděli Jubilate léta 82.

---

136. Komora dvorská podává císaři své dobré zdání o nastávající schůzi stavovských vyslanců z království Českého a markrabství Moravského, na kteréž o placení vojsku v báňských městech Uherských jednáno býti má.

1582, 18. května. — Konc. v říšsk. fin. arch. ve Vídni.

Allergnädigster Kaiser! Euer Kais. Mt. wissen sich gnädigist zu erindern, was sich vor diesem bei der bergstädterischen Bezahlung fur Ungelegenheiten in dem zugetragen, dass die Behamb, Schlesier und Marher dieselb Granitz unter sich ausgetheilt und jedes Land nur etliche ihme zuertheilte Ort zu bezahlen uber sich genummen, und dass hernach daraus erfolgt, weil die schlesische Hilf aus der Ursachen auf Oberhungern deputiert, die behamisch und märherisch Bewilligung vollig auf die Granitz geführt, dass man mit derselben auf das bergstädterisch Kriegsvolk wohl gefolgen kann, dass die übrigen Ort, so zuvor ihnen denen Schlesiern zuertheilt gewest, in jungster unbezahlter verblieben.

Dieweil dann solches mit derselben Grenitzen grosser Beschwer beschehen und die höchste Nothdurft erfordert, die Sach bei den Landen in bessere Richtigkeit zu bringen, haben E. Kais. Mt. noch vor ihrem jungsten von Prag Verreisen die Land durch ihre Abgesandten zusamfordern und unter andern auch diess mit ihnen handlen lassen, dass sie die Sach dahin richten, damit hinfüro die Bezahlung auf den benennten bergstädterischen Granitzen ingemein so weit, als sich die Bewilligung erstreckt, unweigerlich beschehe.

Darauf dann auch verabschiedet worden, dass die behemb- und marherische Muster- und Zahlmeister die Bezahlung fernerhin vor den Bergstädten von der Hand thuen, doch dass dieselb von der ersten Granitz an zu raiten, soweit die Bewilligungen reichen, beschehe und diesfalls dem Landtags-

beschluss wirklich gelebt werde. Man hat sich auch keins andern versehen, dann dass damit alle Difficultäten aufgehebt und eine richtigere Bezahlung an diesen Orten erfolgen wurde.

Dessen aber unangesehen ist in dem jungsten behem- und marherischen Landtag lauter darwider und nämblich dahin geschlossen worden, dass gleichwohl ihre Muster- und Zahlmeister die Bewilligung auf die Granitz abführen, die Bezahlung aber vermug voriges Entschluss auf denselben Granitzorten und wie der behemisch Landtag vermug, selb allermeisten wie hievor thuen sollen.

Solle es nun bei diesem verbleiben, so werden nit allein die Ort, so zuvor die Schlesier bezahlt, anjetzo wiederumb unbezahlt verbleiben, sondern auch besorglich die Handlung des Nachlass dardurch zerstossen werden, und bliebe auf diesen Weg denen Behamen und Marhern von einer Bewilligung zu der andern ansehenliche Summen Gelds in Handen, die kunftig von ihnen nit mehr herauszubringen sein und bei dem Grenzwesen mit höchster Beschwer manglen werden.

Neben diesem so bringt anjetzo Herr David Ungnad, welcher in vorstehender Bezahlung von E. Mt. wegen verordnet, noch diese Difficultäten für.

Erstlichen will er darfür halten, der behamisch Landtag gehe dahin, dass man für das Jahr 12 Monat ohne allen Nachlass bezahlen soll.

Zum andern so begehrt er Bescheid, wann die Behamb und Marher bei dem Landtagsbeschluss in einem und dem andern verharren, mit der Bezahlung wider sein Vermahnen fortfahren und E. Mt. ferrere Resolution nit erwarten wollten, wie und wasgestalt er sich gegen ihnen verhalten, ob er auch weiter dieser Musterung und Zahlung abwarten oder darwider protestieren und heraufziehen solle.

Zum dritten begehrt er auch Bescheid, wann die Behem und Märher die teutschen Knecht in Ujvar und die ubrigen Ort abermalen nit bezahlen wollten, woher dieselben bezahlt müssten werden. Welches seines Erachtens aus diesem fueglichisten beschehen kunnte, dass E. Kais. Mt. die Kremnitzerische Furlehen, so bei jetziger Bezahlung wieder aufgehebt werden sollen, darzu verwenden liessen.

Allergnädigister Kaiser! Die Hofkammer hat diese Mängel in den behamischen Landtagen und Tractationen vor längist gesehen, dieselben auch E. Kais. Mt. jungstlich in Unterthänigkeit fürgebracht, aber keinen andern Weg finden künnen, dann dass E. Mt. Commissarien in künftiger Zusammenkunft mit den behamischen und mährerischen Commissarien derwegen nothwendig unterreden und wo müglich sie dahin bewegen sollten, von der abgesonderten Bezahlung abzusehen, dem 79jährigen Landtagsbeschluss und der jungsten Vergleichung nachzukummen und nämblich die Bezahlung an einem und dem andern Ort, so weit man mit dem Geld gelangen mag, uber sich zu nehmen. Dann ob man gleichwohl Fursorg trägt, es möchte etwo solche Handlung bei ihnen nit stattfinden und sie bei dem jungsten Landtagsbeschluss verharren wollen, so kann mans doch so eigentlich nit wissen, sondern wirdet die kunftige Tractation und Handlung diessfalls mehrer Gewissheit mit sich bringen.

Daneben hat man gleichwohl vor etlichen Tagen denen behamischen Officiern geschrieben und sie berichtet, was jungstlich in Marhern beschlossen worden, unangesehen, dass es mit ihrem Landtag eben gleiche Meinung, und von ihnen ein Gutachten begehrt, wie etwo die Sach auf vorigen Weg zu richten und wasgestalt diese Confusion zu verhüten. Dessen und anders, was die Handlung mit sich bringt, wirdet man also erwarten müssen und das umb soviel desto mehr, weil nämblich der jungste behemische Landtag vermag, dass durch sondere Abgesandte aus Behem, Marhern, Schlesien und Launsnitz ein Tractation und Berathschlagung furgenommen werden soll, wie diese bergstädterische Granitz zu bestellen und zu bezahlen.

Und haben die Behamb bereit Jaroslau v. Kolebrot*) und Wilhelben Misskowsky zu Commissarien benennet.

---

*) Jaroslaw von Kolowrat.

Denen aus Marhern ist auch befohlen worden, etliche taugliche ihres Mittels zu solcher Berathschlagung abzuordnen.

Was die Schlesier belangt, denen hat man in nächstem Fürstentag heimbgestellt, ob sie jemands von den ihren hierzu deputieren wöllen.

Die aus Lausnitz erscheinen aus denen E. Mt. bewüssten Ursachen und dass sie nämblich ihre Bewilligung im Land behalten, ohne das nit.

Die Hofkammer trägt gleichwohl gehorsamiste Fursorg, weil es die Meinung hat, dass aus allen Landen Gesandte erscheinen sollen, es mochten etwo die ander Land ohne die Schlesier und Lausnitzer mit dieser Berathschlagung nit furgehen wollen; aber man kanns noch zur Zeit nit wissen, sondern wirdet solches die Handlung erst mit sich bringen und weiss die Hofkammer dieser Zeit der Sach keinen andern Rath, dann dass sich ermelter Herr Ungnad hinunter zu ihnen verfüge und in dem einen und andern nothdurftiglich sowohl der Ringerung als der Bezahlung halber instruiert werde. Und dieweil es dannocht ein wichtige und irrige Sach, auch wohl Aufsehens vonnöthen, dass nit mehrer Weitläufigkeit daraus erfolge, so wollt die Hofkammer gehorsamist rathen, man möchte ihme den Kielman zugeben, die kunnten sehen, wie sich die Handlung anliesse und was der Behemen und Marher Deputierten Furhaben und Meinung sei. Wurden sie sich nun mit ihnen vergleichen, so hätte es seinen Weg, wo nit, so mussen E. Mt. sie der Sachen nothdurftiglich berichten.

Was aber die Punkten belangt, daruber Herr Ungnad anjetzo Bescheid begehrt, und erstlichen, dass der jungst behamisch Landtagsbeschluss vermag, dass 12 Monat vollig bezahlt sollen werden, das kann die Hofkammer nit befinden und bringt solches der Buchstab beruhrts Landtags mit sich. So hat sie die Hofkammer sonsten soviel Berichts, dass es auch bei denen Behamen die Meinung nit gehabt hab. Da es aber je eine andere Meinung damit haben sollte und die behemb- und mahrerischen Commissari nit allein die 12 Monat vollig bezahlen, sondern auch die Ort, so vorhin die Schlesier unbezahlt, wieder unbezahlt verbleiben lassen wollten, auf diesen Fall ist die Hofkammer dieser gehorsamisten Meinung, es sollten berührte Commissari hieher erfordert und dem Herrn Ungnad und Kielman deswegen ein Förderschreiben an sie die beham- und marherische Commissari lautend mit gegeben werden, auf solchen Fall es die Nothdurft erfordert, dasselb ihnen zu uberantworten; da sie sich aber dessen, wie zu besorgen, verweigern, werden der Ungnad und Kielman der Sachen berichten und die Muster- und Bezahlung mittlerweil aufhalten. Und damit sie nit etwo wider ihren Willen damit fürgingen, so möcht ihnen ein Befehlch an den Kreishauptmann mitgegeben und ihme darin befohlchen werden, keiner Muster- oder Zahlung bis auf weitere E. Mt. Verordnung statt zu thuen.

Dass aber die Ort, so vorhin die Schlesier bezahlt, anjetzo aus dem Geld, so bei solcher Bezahlung vonwegen der Kremnitzischen Furlehen wieder aufzuheben, bezahlt sollen werden, das kann durchaus nit sein aus dieser Ursach, dass E. Mt. Ihrer Durchlt. solches Geld, was nämblich davon uber Bezahlung etlicher dahin beschehnen Verweisung ubrig, zu einstheils Entrichtung ihres hinterstelligen Deputats in mehrlei Schriften eingeraumbt, welches sich nun nit mehr ändern lasst, fur eins; zum andern, dass etwo die Behamb und Marhern in ihrem Fürnehmen gestärkt und nimmer mehr daraus gebracht möchten werden.*)

*) In margine: Ist fast auf die Meinung durch den Kriegsrath fürgebracht worden. Kielman ist gut, dass er neben dem Herrn Ungnad hinunter geschickt und jemands anderer an sein Statt zum windischen Landtag verordnet. 18. Mai 82.

137. Císař Rudolf II. vyznává, že mu nejvyšší úředníci zemští království Českého opětně 20000 tolarů, aby z Vídně na sněm říšský se vypraviti mohl, zapůjčili a k rukoum dvorního colmistra Petra Häckla složili. Císař zapisuje jim na takovou půjčku posledním sněmem na vychování dvoru královského svolené tři groše posudného, však s tou výhradou, aby co po zaplacení takové sumy ze svolených tří grošů posudného vybude, na vychování dvoru královského vydáno bylo.

VE VÍDNI. 1582, 25. května. — Něm. opis souč. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

---

138. Vrchní hejtman královských panství v Čechách Hertvík Zejdlic podává císaři zprávu v příčině placení Fuggerovských dluhů z důchodů českých statků královských.

V PRAZE. 1582, 8. června. — Orig. v c. k. říšsk. fin. arch. ve Vídni.

Allerdurchlauchtigister, grossmächtigister und unüberwindlichister Römischer Kaiser, auch zu Hungern und Beheimb Kunig. Allergnädigister Herr! Nachdem E. Röm. Kais. Mt. ich zuvor unterthänigist geschrieben, dass auf E. Kais. Mt. genädigisten Befehlich ich allen muglichen Fleiss furwenden will, auf dass ich zur Abzahlung der Fuckerischen Schuld etlich Tausend auf nächst kunftig Galli erhandlen möchte, wie ich dann mit Fleiss darauf bedacht und an denen Orten, da mich etwas auszurichten bedunkt hat, zu handlen nicht saumig gewest, und bin der Hoffnung, da E. Röm. Kais. Mt. soliche Schuld den Fuckern bezahlen und die Glaubiger dergestalt, wie E. Kais. Mt. mir allergenädigist geschrieben, versichern lassen wollen, dass ich auf kunftig Galli etwas (auch vielleicht zum Theil ohn alles Interesse) werde ausrichten; allein umb das bitte E. Kais. Mt. ich unterthänigist (wofern E. Kais. Mt. noch des genädigisten Willen sein), die wollen derselben behemischen Kammer genädigisten Befehlich thuen, dass sie mir an die Personen, mit welichen ich noch weiter umb solich Anlehen handlen wollt, unter E. Kais. Mt. Namen und Titel Credenzschreiben verfertigen lassen und E. Kais. Mt. zum Unterzeichnen uberschicken.

Und nachdem allergenädigister Kaiser und Herr nun der Termin Georgi furuber, habe ich fur gebuhrlich eracht, E. Röm. Kais. Mt., was in den anderthalb Jahren, so lang ich in meiner Oberhauptmannschaftsverrichtung bin, den Herren Fuckern aus E. Kais. Mt. fünf Herrschaften an barem Geld ausserhalb aller Gebäu und anderer Ausgaben ausgezählt worden, durch diese hiebei liegende Schrift allerunterthänigist zu berichten. Und weil im vergangenen 80. Jahr allein 20.420 Schock Thaler für ein ganz Jahr ausgezählt worden, itzunder aber in dem anderthalben Jahr bis in die 60.000 Thaler sich erstreckt, so geruhen E. Kais. Mt. alles genädigist zu vornehmen, dass bei solichen E. Mt. Herrschaften zu itziger Zeit nicht ärger als zuvor gehaust wird. Hierauf E. Röm. Kais. Mt., meinem allergenädigisten Herrn mich sampt meinen unterthänigisten getreuen Diensten gehorsamist befehlend. Datum Prag den 8. Juni anno 82. Euer Röm. Kais. Mt. unterthänigister gehorsamister *Hertwig v. Seydlitz.*

(Beilage). Kurze Verzeichnus, was aus den Gefällen Ihrer Kais. Mt. eigenthumblichen Herrschaften in Behemb umb Georgi und Galli des verschienen 81. Jahrs der Herren Fuggern Factor an barem Geld ausgezählt worden, als nämlichen: von Pardubicz 17.400 Schock meissn., von Chlumecz 5.540 Sch. m., von Podiebrad 2.000 Sch. m., von Przerow 1.932 Sch. m., von Brandeis 4.610 Sch. m.

Über das ist von den zweien Herrschaften Pardubicz und Chlumecz dem Lucas Tursky, Fischhandler, für die Fisch, so zu der römischen Kaiserin Ihrer Mt. Kuchlnothdurften von ihme genommen worden, über die 2.000 Schock meissn. entricht und zugestellt worden. Summa was aus diesen fünf Herrschaften in einem ganzen Jahr ausgezählt worden, thuet benanntlichen 33.481 Schock meissnisch.

Mehr so ist auch umb Georgi dies 82. Jahrs, das ist nun allein in einem halben Jahr, aus den obbemelten fünf Herrschaften den Herren Fuggern entricht worden: von Pardubicz 11.915 Sch. m., von

Chlumecz 4.887 Sch. m., von Podiebrad 5.000 Sch. m., von Przerow 2.685 Sch. m., von Brandeis 2.356 Sch. m. Summa, wieviel den Herren Fuggern in diesem halben Jahr, umb Georgi itzo verfallen, ausgezählt worden, nämlichen 26.846 Schock meissnisch. Summa summarum in dem anderthalb Jahr ist ausgezählt 60.327 Schock meissn.

---

139. Komora dvorská radí císaři, aby za příčinou v Praze panující nákazy morové komora česká do Hory Kutné přeložena byla.

V PRAZE. 1582, 22. června. — Konc. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Allergnädigister Kaiser und Herr! Euer Mt. erinnert die behmische Kammer gehorsamist, es wurden E. Mt. sunder Zweifel aus der obristen Herren Landofficierer Schreiben gnädigist vernommen haben, wasmassen sich anjetzo in den Prager Städten der Sterb an der Infection erregen und täglich je länger je weiter einreissen thue, von destwegen gedachte Herren Officierer um mehrer Sicherheit willen von dannen verreiset wären und das Landrecht, unangesehen, dass es noch nit geendet, aufgegeben hätten. Und dieweil dann das Kammerwesen nit wohl feiern könnt und ein Weg als den andern gehandelt werden müsst, hätten sie nit umgehen kunnen, E. Mt. dessen auch ihres Theils in Gehorsam zu erinnern und wären ihr etliche der Meinung, das Wesen gen Tabor zu transferieren, welches aber die andern für ein unbequemen Ort ansehen, weil von Prag und zu allen E. Mt. Sachen in mehrerlei Weg gar entlegen wär, zu dem dass jetzo fürkomm, dass die Seuch daselbst auch eingerissen wär. Und weil die Regierung und Kammer im 1568. Jahr gen Kuttenberg gelegt und mit aller Gelegenheit wohl auszukommen gewest wär, so hielten sie gehorsamist dafür, es möchte anjetzo gleichermassen am füglichisten beschehen, damit auch bei dem Bergwerk dest besser zugesehen werden könnte. Derhalben geruhen sich E. Kais. Mt. hierüber gnädigist zu entschliessen und uns, was sie sich diesfalls mit dem Kammerwesen verhalten sollen, mit dem fürderlichisten zu bescheiden.

Allergnädigister Kaiser und Herr! Es hat die Kammer gestern wiederum zum andernmal daran vermahnt und zu den vorigen zwei Orten auch Pilsen vorgeschlagen. Es achtet aber die Hofkammer, am zuträglichsten sein, dass die Kammer an die Ort, da sonst E. Mt. interessiert sein, gelegt werd, und hielt derwegen auch selbst unterthänigist, dass es um gehörter Ursachen und der Bergwerk willen gegen Kuttenberg transferiert, und weil die Wasserführung daselbst ohne das ins Werk zu richten angeschaft, derselben um soviel mit mehrerm Fleiss und Aufmerken beigewohnet und fortgesetzt werden möcht. Und stehet nun bei E. Mt., wes sie sich hierinnen mit Gnaden entschliessen wollen. Thun uns hieneben zu derselben kaiserlichen Gnaden unterthänigist befehlen. Geben Prag den 22. Junii anno 1582.

---

140. Císař Rudolf II. žádá nejvyšší úřadníky zemské království Českého, aby záležitost placení vojsku na hranicích báňských měst v Uhřích opětně v úradu vzali a vedle vznešené na ně žádosti povolně se zachovali.

V AUGŠPURCE. 1582, 14. července. — Konc. v říšsk. fin. arch. ve Vídni.

Rudolf ɔc. Wir haben aus des Laslaw von Lobkowicz uns anitzo gethanen gehorsamben Relation nach längs gnädiglich verstanden, was ihr euch auf unsern vom sechsten Juni nägsthin an euch ausgangenen Befehlch und gedachts von Lobkowic in unserm Namen gethanes Anbringen, alles in Sachen die jungst angestellte ungerische Gränitzbezahlung, und was demselben mehr anhangt, betreffend, erkläret, dass ihr nämlich eure Muster- und Zahlmeister wiederumben auf die Gränitz schicken, die Bezahlung voriger Anstellung gemäss thuen lassen und ihnen daneben befehlen wolltet, unsern Commissarien zu

Erhandlung der zweier Monat Nachlass bei den Kriegsleuten verhülflich zu sein, jedoch mit diesem Anhang, dass derselb erlangte Nachlass den Granitzen, und dass mit Zahlung umb soviel weiter gelangt werden möcht, nit zum besten verbleiben, sondern dasselb erhaltene Geld wiederumben zuruck gefuhret werden sollt, dass ihr auch derowegen auf sein des von Lobkowicz Anhalten einig schriftlich Antwort nit geben hättet wollen.

Nun kunnen wir uns allerdings in die Sachen nit recht richten, fürnehmblich, weil wir zu euch, als unsern furnehmben Räthen und Officiern des gnädigisten Vetrauens seind, dass ihr in dergleichen unsern billichen Begehren andern mit gutem Exempel vielmehr furgehen, als euch einiger Verweigerung gebrauchen solltet. Seind auch der gnädigisten Zuversicht zu euch, wann wir das Kriegsvolk allein mit einem einigen Monat sollten contentiren oder auch bei ihnen die ganze Bezahlung erhalten kunnten, dass ihr uns dasselb als eurn Kunig und Herrn unterthänigist gern gönnen sollet, furnehmblich, weil ihr und die andern unsere gehorsambe Ständ auf einen und den andern Weg keinen Heller mehr, als was die allbereit erfolgte Bewilligung mitbringt, darzu dargeben dörft, ihr auch gehorsambist wisset und sehet, dass uns zu unsern Handen oder Vortel das wenigist davon nit zukombt, sondern euch und den andern unsern gehorsamen Unterthanen selbst zum besten, auf dass mit der Zahlung auf den Gränitzen umb soviel weiter gelangt und das Kriegsvolk desto besser contentieret werden möcht, gereichen thuet, wie es dann auch der Inhalt unsers durch gedachten von Lobkowicz gethanen Begehrens in einem und anderm allem zu diesem End und dem gemeinen Wesen zum besten vermeint ist. Und müssten wir dergestalt in Sorgen stehen, wann diese Verweigerung weiter ausbrechen und lautmärig werden sollt, dass wir desselben zu unserer getreuen Unterthanen höchster Gefahr und Nachtheil nit allein bei den andern unsern Landen, sondern auch der gegenwärtigen Reichsversamblung und der dabei gewartenden Hilf merklich entgelten würden müssen.

Und ist demnach unser ferner gnädigs Begehren an euch, dass ihr euch an die Ort und Stell, dahin auf unsere jungst ergangene gnädigiste Resolution die euch vertraute Statthalterei, Kammer- und Appellationwesen unserer Kron Beheimb gelegt wirdet, den nägsten zusammen verfuget, die Sach und voriges unser gethanes Begehren mit allen Umständen gebuhrlich erwäget und berathschlaget, euch in solchem unserm billichen und den Ständen unserer Kron Beheimben selbst fürträglichen Begehren gehorsamblich und willfährig erzeiget, auch gedachten unsern beheimischen Kammerpräsidenten, den von Lobkowicz, als dem der bergstädterischen Gränitzen Gelegenheit fur andern bekannt, umb Berichts willen zu euch ziehet, entzwischen aber die Bezahlung bis auf unser gnädigiste Resolution einstellet, furnehmblich weil die meisten Hussaren ihre Pferd noch aufm Gras haben, damit also vergebner Kosten, so im Stillliegen auf die Zahlungsofficierer gehen wurde, verhütet bleiben mugen, und uns folgends eure schriftliche Antwort mit dem furderlichisten zukommen lasset. An dem allen vollbringt ihr unsern gnädigen gefälligen Willen, hinwieder in Gnaden zu erkennen und zu bedenken. Geben Augsburg den 14. Juli anno 82.

---

141. *Návrh majestátního listu, kterýmž město Rakovník povýšuje se do třetího stavu.*

V AUGŠPURCE. 1582, 16. července. — Opis souč. v říšsk. fin. arch. ve Vídni.

Wir Rudolf ɔc. thun kund mit diesem Brief jedermänniglich, nachdem bei uns die fursichtigen Burgermeister und Rath fur sich selbst, auch im Namen und von wegen einer ganzen Gmeind unserer Stadt Rakownik und getreuen Lieben mehr dann einist unterthänigist Ansuchung gethan, dass wir ihnen dies zu Gnaden bewilligen und beruhrte Stadt Rakownik, so von Alters zu unserm Schloss Pürglitz gehörig gewesen, von der Pflicht und den Zinsen, damit sie beruhrtem Schloss zugethan, befreien und sie zu andern unsern kuniglichen Städten in Beheimb, so sich des dritten freien Stands gebrauchen, zueignen oder zugesellen wollten, destwegen dann auch bei uns alle drei Ständ dieses Kunigreichs auf

einem und dem andern gehaltenen allgemeinen Landtag unterthänigist intercediert und gebeten haben; wann wir dann aus sonderer angeborner Güte nit allein ihr der Stadt Rakownik unterthänigiste Bitt, sondern auch beruhrter Ständ fur sie gethone Intercession in Gnaden angesehen, deswegen so haben wir mit gutem Vorbedacht, rechten Wissen und Rath unserer lieben Getreuen aus beheimbischer kuniglicher Macht ihnen denen von Rakownik, jetzigen und kunftigen, diese Gnade gethan, dass wir sie der Jurisdiction unserer Herrschaft Pürglitz mit nachfolgenden conditionierten Vorbehalt befreien und sie die Stadt sambt derselben Burgern und Inwohnern, jetzige und kunftige, zu dem dritten burgerlichen Stand im Kunigreich Beheimb erheben und ziehen thun, also dass sie nun alle Freiheit und Recht, welche andere unsere freie Städt des dritten Stands im Kunigreich Beheimb geniessen und theilhaft sein, es sei in dem Landrechten oder auf allgemeinen Landtagen, auch in allen andern Sachen und Nothdurften des gemeinen Nutzes sich gebrauchen und ein freie Stimb neben ihnen haben, auch sich nach dem Unterkammrer im Kunigreich Beheimb, welcher dann oder an seiner Stell der Hofrichter ihren Stadtrath jedes Jahrs aller Gestalt und Massen, wie in andern unsern Städten, setzen und benennen soll, fur welche Confirmierung sie ihme Unterkammrer vier Schock Groschen behmisch, dem Hofrichter dreissig Groschen und dem Kammerschreiber funfzehen Groschen behmisch, jetzigen und kunftigen, zu reichen schuldig sein werden, richten und regulieren sollen. Jedoch sollen sie die von Rakownik, jetzige und künftige, uns, unsern Erben und nachkummenden Kunigen zu Beheimb den erblichen Kammerzins in unsere beheimbische Kammer jedes Jahrs vierundzwanzig Schock achthalben Groschen beheimbisch auf die Terminen und Zeiten, inmassen andere Städt, abgeben und zahlen. Nichtsdestoweniger auch, wann wir, unsere Erben und nachkumbende Künige zu Beheimb der Jägden auf allerlei Wildpret in den Pürglitzischen Wäldern pflanzen, so sollen sie die von Rakownik nit allein dieselben Jägddienst, sondern auch alles das, was sie sonst mehr zu ermeltem Schloss Pürgloss bisher zu thun schuldig gewest, hinfuro einen Weg als den andern, so oft es die Nothdurft erfordern und wir dasselb verordnen werden, zu leisten schuldig sein, inmassen sie sich dann dem allen, was hierin begriffen, nachzukumben verreversiert und verschrieben haben. So wollen wir uns, auch unsern Erben und nachkumbenden Künigen zu Beheimb allda in der Stadt Rakownik allerlei Pön, Todfäll, Confiscationen und alle andere Gerechtigkeiten, wie es bisher bräuchig gewest, gänzlichen vorbehalten haben. Befehlen darauf allen Einwohnern und Unterthanen in unserm Künigreich Beheimb, dass ihr oftgedachte von Rakownik, jetzige und kunftige, bei dieser unserer Begnadung geruhiglich, ungehindert und unverbrechlich verbleiben lasset, auch niemand andern darwider zu thun bei unseren, unserer Erben und nachkumbenden Künigen zu Beheimb Zorn und Ungnad verstattet. Daneben aber befehlen wir weiter unsern Unterambtleuten bei der Landtafel, dass ihr diesen unsern Brief ausser einicher weitern Relation in die Landtafel, wann und zu welcher Zeit sie oder ihre Nachkumben solches begehren würden, einverleiben und legen wollet. Daran beschieht unser endlicher Willen und Meinung. Geben in unserer Stadt Augsburg den Montag nach Margareta Anno ɔc. im zwei und achtzigisten.

---

142. Rudolf II. nařizuje úředníkům menším Pražským desk zemských, aby za příčinou rány morové tam se uchýlili, do kterého města nejvyšší úředníci zemští se obrátí, a pro pohodlí lidské, jakoby na hradě Pražském byli, zápisy do desk činili.

V AUGŠPURCE. 1582, 19. července. — Kvat. rel. žlutý 1582—89, č. 47, f. A. 15. v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf Druhý ɔc. Slovutní, věrní naši milí! Poněvadž jsou nejvyšší ouředníci a soudce zemští při nynějším soudu zemském letničním sirotčích dní, pro morní ránu a nakažení povětří, z dostatečného uvážení odložili, a lidé netoliko nemocní, ale i zdraví v případných potřebách vás bezpochyby, zvláště

v nynějších nebezpečných časech potřebovati budou, protož, znaje za potřebné býti a uváživše to s nejvyššími ouředníky bedlivě v radě, vám poroučíme, abyšte vy pro pohodlí lidské, tu kdež také nejvyšší ouředníci zemští a místodržící naši v království Českém budou, do města toho, kdež se též místodržící naši obrátí, se obrátili a byli. A jsouce tam, když by kdo k vám zdravý přijel a vkladu jakého žádal, abyste tomu každému, jakž pořádek při dskách zemských se zachovává, tolikéž jako byšte na hradě Pražském byli, zápisy činiti mohli a činili; a v čemž byšte jaký nedostatek uznali, bez přítomnosti naší dotčenými nejvyššími ouředníky zemskými a místodržícími našimi se spravovali. Jináče nečiníce. Dán v městě našem a říšském Augšpurce ve čtvrtek po svaté Markétě léta oc osmdesátého druhého.

---

143. Administrator a farářové konsistoře arcibiskupství Pražského pod obojí spůsobou přijímajících žalují Martinovi, arcibiskupu Pražskému, na žákovstvo, jež při pohřbích české písně zpívá a farářův ani rektora universitního poslechnouti nechce; stěžují sobě také na úřad Nového města Pražského, který na jich žádost v příčině zpívání takových písní odpovědi jim nedal, i prosí za radu, co by činiti měli.

V PRAZE. 1582, 8. srpna. — Orig. v arch. arcib. Pražsk.

Modlitbu naši vzkazujem. Nejdůstojnější a osvícené kníže a pane, pane otče v pánu Bohu nám laskavě příznivý! VKMsti zdraví výborného a jiného všeho dobrého na pánu Bohu žádáme. A podle toho k VKMsti posla s tímto psaním naschvál a na rychlost odsíláme v příčině této znamenité, která rychlého a opravdového opatření potřebuje. Když jsme tohoto času morního to shledali, žeby u některých far, zvláště v Novém městě Pražském, při pohřbu lidí mrtvých žáci písně neobyčejné, aniž víme od koho složené, jazykem českým zpívali, mimo zpívání latinská církevní obyčejná a v městech Pražských i jinde od starodávna zvyklá, tu jsme ihned taková česká zpívání jako nová a neobyčejná farářům zapověděli. Však když žáci farářův svých poslechnouti a od takového českého zpívání z ponuknutí některých osob z vosadních přestati nechtěli, učiněno jest od nás panu rektorovi universitatis přátelské psaní s napomenutím, aby takovú vejtržnost při oficialích školních a žákovstvu podle ouřadu svého zastavil. Kterýž (jakž zprávu máme) jim o tom poručení učinil, a když ani tak toho nepřestali, tím se vymlouvajíce, žeby jim od vosadních poručeno bylo, aby ani na ouřad náš ani na faráře nic nedbali, žádali jsme skrze jedno i druhé psaní ouřadu Nového města Pražského, aby podle poručení JMCské, jim v konsistoři naší učiněného skrze psaní i oustně, aby při vosadách takové nové a neobyčejné zpívání časně zastavili a to tak opatřili, aby světské osoby v jurisdikcí naši a duchovní věci kněžím náležité se nevkládaly; předloživše jim, kterak jest to proti řádu dobrému starobylému církevnímu a proti jisté vůli a poručení JMCské, nad to jaká roztržitost a odporové skrze to mezi kněžstvem, žákovstvem a lidem obecním povstávají. Však aby to od nich opatřeno bylo, toho se nevidí, aniž jest nám jaká odpověď od nich dána, nebo žáci čím dál vždy více, majíce posilu od světských, takové zpívání nám na zdoru i s posmíškem zpívají, a skrze to dále vždy větší odporové povstávají; a jestliže to časně zastaveno a přetrženo nebude, ještě horší povstati mohou, zvláště poněvadž na ten čas v městech Pražských žádné vrchnosti vyšší není.

Že pak ty české písně světští uvozují a zastávají, žádné jiné příčiny nemají, než tu, že podle zdání jejich nic v nich scestného není a aby lid sprostný rozuměti mohl, co se zpívá; ale z toho zpívání rozumí se tomu, poněvadž v něm žádné zmínky o modlitbě za mrtvé není, že to proto činí, aby latinská zpívání církevní starobylá s modlitbami za mrtvé vyprázdněna a tím spůsobem i k jiným větším věcem cesta odevřína byla; jakož pak pro vyrozumění VKMsti jednu z těch písní odesíláme. I nevědouce jiné lepší na ten čas v tak veliké potřebě rady, VKMsti se vší náležitou

uctivostí prosíme, že VKMst nás radou a pomocí v té věci fedrovati a odpovědí svou, co bychom dále činiti měli, po tomto poslu laskavě spraviti ráčí. Neb bychom jistě neradi nic nového prvé nebývalého proti řádu starobylému a poručení JMCské dopustili, ani proti pokoji dobrému co učinili, a z druhé strany i toho šetříme, aby lid tento čas morní v nepřítomnosti vrchnosti mohl v pokoji zdržán býti. S tím VKMst milosti božské poručena činíme. Za odpověď laskavú a otcovskú žádáme. Dán v Praze v středu po památce proměnění pána Krista léta Páně osmdesátého druhého. *Administrator a farářové konsistoře arcibiskupství Pražského pod obojí přijímajících.*

---

144. Zápis relací císařské, že úředníci menší desk zemských do Tábora vedle nejvyšších úředníků zemských před morem se obrátili a pro pohodlí lidské vklady do desk vpisovati mají.

1582, 20. srpna. — Kvat. rel. žlutý 1582—89, č. 47, f. A. 14. v král. česk. arch. zemsk.

V pondělí po památce na nebe vzetí panny Marie. Před morem na Táboře. Jakož jest nejjasnější kníže a pán, pan Rudolf Druhý, z boží milosti Římský císař, Uherský a Český ꝛc král ꝛc. jakožto král Český, s nejvyššími pány úředníky zemskými uváživše to v bedlivé radě, ke dskám zemským relací učiniti ráčil, kteráž do desk zemských vložena a vepsána jest: poněvadž povětří nakažené morové a rána boží v Praze jest a den ode dne více se rozmáhá, aby pro pohodlí lidské úředníci Pražští menší desk zemských do města toho, kdež se nejvyšší páni úředníci zemští, JMCské místodržící v království Českém obrátí, též se obrátili a tu byli, a pokudž by kdo z osob přijedouce čeho potřeboval a toho, což za pořad práva jest, na nich požádal, to aby tak řídili a vykonávati mohli, jako by při dskách zemských na hradě Pražském byli, a v čem by jaký nedostatek uznali, bez přítomnosti JMCské, aby se JMCské místodržícími spravovali. I poněvadž pak jmenovaní nejvyšší páni úředníci zemští a JMCské místodržící sem do města Hradiště Hory Tábor se obrátili, protož tento kvatern v témž městě Hradišti Hory Tábor jest založen léta ꝛc od narození pána a spasitele našeho tisícého pětistého osmdesátého druhého v pondělí po památce na nebe vzetí panny Marie [20. srpna], tak aby, což by koliv za potřebu bylo, do téhož kvaternu se zapisovalo, a potomně, když se úředníci Pražští menší desk zemských zase na hrad Pražský ke dskám zemským navrátí, aby takoví zápisové, kteříž kde a do kterého kvaternu náležeti budou, vloženi a vepsáni byli. A kdož by koli jaké vejpisy spečetěné z téhož kvaternu sobě ku potřebě své brali, ten neb ti mají a povinni budou, když se to všecko ve dsky zemské, kde který zápis náležeti bude, vloží, dadouc se ke dskám zemským najíti, anebo někoho na místě svém s týmž vejpisem aneb vejpisy odešlíc, takový vejpis neb vejpisy zase navrátiti. A tímto titulem z tohoto kvaternu vejpisy se vydávati mají: „v kvaternu v městě Hradišti Hory Tábor pro mor založeném léta a dne“, jakž kdy který vklad a zápis učiněn, aneb cožkoli jiného do něho vepsáno ukazovati bude.

---

145. Komora česká podává císaři zprávu o vyjednávání s presidentem komory české Ladislavem Popelem ml. z Lobkovic v příčině půjčky 65.000 zl. r. na pojištění na klášterních statcích v Čechách.

V TÁBOŘE. 1582, 22. srpna. — Orig. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Allerdurchleuchtigister, grossmächtigister und unüberwindlichister Römischer Kaiser. Allergnädigister Herr! Auf E. Kais. Mt. gnädigisten Befehlch haben wir nit unterlassen, mit derselben Rath und beheimischen Kammerpräsidenten Herrn Laslaw Popel dem jüngern von Lobkowicz wegen seiner

Trentschinischen Pfandsumma der funfundsechzig Tausend Gulden rheinisch alles Fleiss zu handeln. Wes er sich nun nach lang gepflogener Handlung, zur schliesslichen Antwurt und welchergestalt er solch Darlehen zu leisten erkläret, das werden E. Mt. aus seiner uns zugestellten Schrift mit Nr. 1. gnädigist vernehmben.

Und soviel erstlich das Baugeld betrifft, daran er fünf Tausend Gulden zu dem Darlehen unverraiter zu schlagen begehrt, dieweil sich gleichwohl dies Anlehen nit auf ein kleine Summa verlauft und wir von ihme soviel vermerken, dass er anderergestalt darzu nit zu bewegen, wie er sich dann in angeregter Schrift dahin erkläret, wann er desselben erlassen werden möchte, sich des Baugelds gern zu begeben und wir hierinnen dies bedenken, dass E. Kais. Mt. an diesem Anlehen sunder Zweifel hoch und viel gelegen: so hätten wir unterthänigist vermeint, ehe solche Handlung wegen dies Punkts zuruckgestellt werden sollte, E. Kais. Mt. möchten hierzu in Erwägung, dass ihme ohne das von weilend Kaiser Maximilian hochlöblichister seligister Gedächtnus, wie aus der Abschrift Nr. 2. zu befinden, vier Tausend acht Hundert vierundsechzig Gulden zu verbauen verschrieben, gegen eim so starken Anlehen gnädigist bewilligen.

Furs ander haben wir das Anlehen länger nit als auf die zwei Jahr erhalten mugen, dabei er gleichwohl den Vorbehalt der Aufkündigung zwischen der Zeit fallen lassen, und werden vielleicht vor Ausgang bemelter Jahr andere Mittel zu finden sein, dardurch diese Summa länger bei E. Mt. verbleiben oder aber abgelegt werden möcht.

Also hätten wir furs dritte, was die Versicherung belangend, die Sachen gern dahin gebracht, damit der Geistlichen verschont und dieselbe in ander Weg auf Bürgschaft mit Landleuten oder Städten gericht hätt werden mügen, wie wir ihm dann dies Mittel angedeut, welches etwo mit Zertheilung der Summa annehmblicher und dardurch dest eher zur Bürgschaft zu kommen. Es werden aber E. Mt. seine Bedenken in angedeuter Schrift gnädigist vernehmben und weil er daraus keineswegs zu bringen gewest, haben wir ihm zu den furgeschlagenen zweien noch vier andere Stift als Töpl, Brauna, Kunigsal und Doxan benennt, die er dann also angenommen, doch dass die Versicherung dahin gestellt wurde, damit er dies Darlehens halben aller Eingriff und Arrests allenthalben und sonderlich bei den Gerichten befreit sei. Und dieweil dann die Versicherungen, so mit der Landtafel aufgericht werden, anderergestalt nicht, dann wie gebräuchig mit der Einführung durch den Kammerer von der Landtafel in die Güter auf den Fall des Nichthaltens zu beschehen pflegen und E. Mt. als Kunig zu Beheim und obrister Collator uber die geistlichen Güter diesfalls befugt, derselben Gelegenheit und Nothdurft nach dergleichen Versicherung ohne vorgehende Handlung aufzurichten: so haben wir uns E. Mt. gnädigisten Verordnung nach mit gedachtem von Lobkowicz einer gemeinen landsgebräuchigen Notel der Relation zur Landtafel verglichen und ein Vertrag darüber laut der zweien verteutschten Abschriften mit Nr. 3. und 4., darein auch die funf Tausend Gulden Baugeld gesetzt, doch alles auf E. Mt. gnädigiste Ratification, aufgericht, dergestalt, dass er nach Ausgang der zweier Jahr, im Fall ihm die ganze Summa nicht erlegt, Macht haben soll, sich mit dem Kammerer von der Landtafel, wie gebräuchig, in der Stift Güter, doch ausserhalb der Klöster und was darinnen sei, einführen zu lassen, auch dieselben so lang innen zu haben und zu geniessen, bis ihm die Hauptsumma und Interesse sambt allen darauf verlaufenen Schäden und Unkosten erlegt und entricht sein. Und do nun E. Mt. hierinnen kein Bedenken haben, so werden sie die Relation zur Landtafel, sowohl auch die Verträg neben einem Schreiben an die Ambtleut bei der Landtafel gnädigist unterzeichnen und wieder hieher verordnen, damit die Sachen ferner vollzogen und E. Mt. dest eher zum Geld komben mugen. Wir haben auch daneben in E. Mt. Namen unterschiedliche Schreiben an obbemelte Abt fertigen lassen, darinnen ihnen angeregte Versicherung zur Wissenschaft angekundigt wirdet; dann dass allererst mit ihnen sundere Handlung ange-

stellt werden sollte, befinden wir solches nach gnugsamber Berathschlagung, so wir mit E. Mt. Procurator und andern derwegen gehalten, nit allein unnothwendig, sondern auch E. Mt. umb eines kunftigen willen nachtheilig zu sein, sintemal sie sich ohne das als E. Mt. eigenthumbliche Kammergüter dessen füglich nit zu weigern. Und do wir auch sie gleich gern alsbald hieher erfordert und ihnen solches furgehalten hätten, weil sie aber weit von hinnen und zerstreut gesessen, wurde sichs damit, sonderlich bei den jetzigen gefährlichen Sterbsläuften, etwas lang verweilt haben und E. Mt. mit solchen Verzug nit gedient sein. Jedoch alles zu E. M. fernern gnädigisten Erwägen und Gefallen gestellt, deren wir solches in Gehorsamb nit sollen verhalten. Und thuen uns derselben zu Kaiserlichen Gnaden unterthänigist befehlen. Geben Tabor den 22. Augusti anno 82. Euer Röm. Kais. Mt. unterthänigiste gehorsambiste *Hertwig von Seidlitz, Paul von Lidlau.*

---

146. Rudolf II. nejmenovaným, poněvadž Ladislav z Lobkovic a manželka jeho Mandalena hrabinka z Salmu 60.000 tolarů mu zapůjčili, aby pojištění sumy takové na komorních statcích, k klášterům Břevnovskému, Teplskému, Kladrubskému, Zbraslavskému, Chotěšovskému a Doxanskému náležejících, dskami zemskými jim učiněno bylo.

V AUGŠPURCE. 1582, 27. srpna. — Kvat. rel. žlutý 1582—89, č. 47. f. A. 15 v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf Druhý ɔc. Urozený a statečný, věrní naši milí! Věděti vám milostivě dáváme, že jsou nám urození Ladislav z Lobkovic na Zbiroze, Hořejší Lindvě a Dobré, rada naše a zřízené komory naší v království Českém president, věrný náš milý, a Mandalena hrabinka z Salmu a z Neyburku, manželka jeho, nábožná nám milá, k obzvláštní a důležité potřebě naší a k milostivému zalíbení našemu šedesáte tisíc tolarův od svatého Havla příštího do dvou let pořád zběhlých, totiž až do svatého Havla, když se psáti bude léta ɔc osmdesátého čtvrtého zapůjčili. I chtíce my, aby dotčení manželé sumou tou jisti a bezpečni býti mohli, jim jsme takovou sumu na statcích a dědinách našich komorních, k klášterům jmenovitě Břevnovskému, Teplskému, Kladrubskému, Zbraslavskému, Chotěšovskému a Doxanskému náležejících, a na všem a všelijakém k nim příslušenství ujistiti milostivě povoliti ráčili. Protož vám poroučeti ráčíme, abyšte buď oba spolu, neb jeden z vás, relatorové naši k dskám zemským byli a takový zápis a ujištění dotčeným manželům společně neb rozdílně, též dědicům a budoucím jejich, i tomu každému, komuž by práva svého na též sumě postoupili, na jmenovaných statcích a dědinách, dvořích poplužních, poplužích, všech svrchcích a nábytcích, na městech a městečkách, na domích a dvořích kmetcích, platech i všech vesnicech, k týmž klášterům přináležejících, s dědinami, lukami, lesy, háji, porostlinami, kurmi, vejci, ospy, robotami, řekami, potoky, rybníky, vodotočinami, mlejny, krčmami, s podacími kostelními, s cly a mejty, a sumou s jiným vším a všelijakým k týmž klášterům příslušenstvím, nic ovšem nevymiňujíc (kromě samých klášteruov, v nichž opatové a proboštové s konventy jich bydlejí) se vší zvolí, s plným panstvím, tak jakž toho nadepsaných klášterův opatové a proboštové i s konventy jich v držení a užívání jsou, dskami zemskými učinili. Tak a na ten spůsob, jestli by do vyjití těch dvou let který ourok pouletní na kterýkoli termin ɔc dán nebyl ɔc. Dán v městě našem a říšském Augšpurce v pondělí po svatém Bartoloměji léta osmdesátého druhého ɔc.*)

*) Komu list císařský zaslán byl, není v kvaternu napsáno.

147. Komora česká zasílá císaři skorigovanou instrukci pro císařské rychtáře v královských městech v Čechách, a radí, aby co nejdřív možné schválena a vydána byla, poněvadž při panující úmrtnosti obyvatelstva na ránu morovou některá dědictví právem odúmrtním na císaře připadnouti by mohla.

V TÁBOŘE. 1582, 31. srpna. — Orig. v říšsk. fin. arch. ve Vídni.

Allerdurchleuchtigister, grossmächtigister und unuberwindlichister Römischer Kaiser, allergenädigister Herr! Auf E. Kais. Mt. genädigiste Verordnung haben wir die Instruction der kaiserlichen Richter in Städten mit allem Fleiss übersehen und die Correctur, in wes sie uns zu verbessern gedunkt, ad margines verzeichnen lassen, wie E. Mt. aus inliegender verteutschten Abschrift genädigist zu befinden. Und do nun E. Mt. genädigist kein Bedenken hätten, wär ein sundere Nothdurft, weil sich sunder Zweifel bei diesen Sterbsläuften allerlei Fälligkeiten begeben werden, dass sich E. Kais. Mt. ehe besser darüber genädigist resolvirt und die Copei wieder hereingeschickt hätten, damit solche Instructionen alsbald zu statten gefertigt und E. Mt. zur Signatur übersendet werden möchten, deren wir uns hineben zu kaiserlichen Gnaden unterthänigist befehlen thun. Geben Tabor den letzten Augusti anno 82. E. Röm. Kais. Mt. unterthänigiste, gehorsambiste

Lasla Poppl der jüngere von Lobkowicz. Paul von Lidlaw.

---

148. President komory české Ladislav Popel ml. z Lobkovic, podává císaři zprávu o jednání s nejvyššími úřadníky zemskými v příčině předchozího vydání 8000 tolarů z posudného; oznamuje dále o vyjednávání s purkrabím Karlštejnským Janem Vchynským ze Vchynic strany směny statku a o překážkách, které se mu naskytají v příčině postoupení zástavného statku Trenčína v Uhřích.

V TÁBOŘE. 1582, 31. srpna. — Orig. v říšsk. fin. arch. ve Vídni.

Allerdurchleuchtigister, grossmächtigister und unüberwindlichister römischer Kaiser, allergnädigister Herr! Meinem jungsten Zuschreiben nach wegen der anbefohlenen Anticipation der acht Tausend Thaler an den dreien Biergroschen hab ich nit unterlassen, dieselben bei den obristen Herren Landofficiern nach Nothdurft anzubringen und soviel bei ihnen erhalten, dass sie E. Mt. dieselben (wofern allein bei der Steuer soviel Gelds vorhanden sein wurde) gern folgen lassen wollten, auch darauf alsbald von der Steuer Bericht eingezogen. Wie aber furkumbt, soll auf dato weder an Biergeld noch Steuer zu den allbereit Jacobi und Bartholomæi verflossenen Terminen wegen der Sterbläuft nichts einkomben und vom vorigen über drei oder vier Tausend Thaler zum meisten nit im Vorrath sein. Derhalben sie nun gestrigen Tags in alle Kreis Patent gefertigt und die Einnehmbung berührter Steuer und Biergeld gegen Militschin, zwo Meil von hinnen gelegen, verordnet. Da nun E. Mt. ferner mit ihnen handlen lassen wollten, wann etwas einkömbe, werden sie mich darauf ferner zu bescheiden oder aber sie selbst derwegen genädigist zu ersuchen wissen.

Was aber die Handlung mit dem Burggrafen von Karlstein, dem Chinski, antrifft, derentwegen hab ich den obristen Herrn Landschreiber und die andern Herren Kammerräth, meine Mitverwandten, zu mir gezogen, damit die Handlung dest fruchtbarlicher vollzogen wurde; er hat sich aber in nichte einlassen wollen, es sei dann Sach, dass sich E. Mt. wegen Mokropsy gnädigist resolviren, welches aber aber meines Erachtens dieser Zeit des furstehenden Tausch und anders halber nit wohl beschehen wirdet mugen.

Neben dem hätte ich auch E. Mt. genädigisten Befehlch nach gern mit meinem Brudern, Herrn Jan von Lobkowicz, gehandelt, so ist er aber unangesehen, dass ich ihme zum oftern geschrieben, mit

Entschuldigung seiner Leibsschwachheit noch bis auf dato nit hieher komben; bin aber seiner noch täglich gewärtig. Welches E. Mt. ich in Gehorsamb berichten sollen, mich derselben zu kaiserlichen Gnaden unterthänigist befehlende. Geben Tabor den letzten Augusti, anno zweiundachtzig. Euer Röm. Kais. Mt. unterthänigister, gehorsambister *Lasla Poppl der jungere von Lobkowicz.*

Post scripta. Und weil E. Mt. mir auch genädigist auferlegt, so lang die Handlung wegen der Trentschiner Pfandsumma mit mir nit geschlossen, nach Hungarn nit zu verreisen, sich aber die Sachen bis dato verziehen thun und Gallitag an der Hand, zu welcher Zeit E. Mt. an meiner Gegenwart bei diesem Dienst am meisten gelegen sein will, zu dem sich auch meines Weibs Niederkunft herzu nahet, ohn dero Beisein die Abtretung nit wohl beschehen wird kunnen, und da ich anjetzo verreisen sollt, auf Galli wieder zu komben mir fast unmuglich, wie auch meinem Weibe zu reisen je länger gefährlicher: derwegen weiss ich nit, wie es E. Mt. ferner mit mir genädigist schaffen wollen. Ich trag aber unterthänigist Beisorg, es werde nun heuer, weil sichs so lang verzogen, beschwerlich die Abtretung beschehen mugen. Actum ut in literis.

---

149. Rozpočet příjmů a vydání komory české vedle průměru z let 1575 až 1579, který sdělán byl od komisařů k přehlédnutí veškerého zařízení komory nařízených.

1582, 8. září. — Orig. v c. k. říšsk. fin arch. ve Vídni.

Der ↄc 82. Jahrs Herren Visitationscommissarien Uberschlag der behemischen Kammer jahrliches Einkommen und was sie wiederumben des Jahrs auszugeben und zu bezahlen habe, durch Herrn behemischen Kammerpräsidenten zu mein deutschen Buchhalters Handen den 8. Tag Septembris anno ↄc 82. zugestellt.

Empfang alles auf Schock und Groschen meissnisch gerait.

Erblich Biergeld aus den kuniglichen und Kunigin Städten in Beheimb, weil die 80. jährige Raitungen noch nicht alle einkomben, so ist von den vorgehunden funf, als nämblichen von 75. bis zu Ausgang des 79. Jahrs, das Mittel genumben worden, kumbt auf ein Jahr bei eim gleichen	10.600 Thaler.		
Der Gränitzzoll erträgt dem Mittel nach aus funf Jahren, als vom Eingang des 76. bis zu End des 80. Jahrs, auf ein Jahr bei eim gleichen	17.816	Schock	54 Gr.
Daran wirdet der Unkosten vermug der 80. jährigen Raitung, als 1.846 Schock, abgezogen, bleibt Uberschuss bei	15.970	„	— „
So kann auch bei besserer Ordnung und Aufsehen was an Zehrung erhalten und mit Anrichtung neuer Zollstätt ein mehrers Einkomben gemacht werden.			
Der Ungelt im Thein erträgt ein Jahr dem Mittel nach aus funf Jahren, als vom 75. bis zu End des 79. Jahrs, uber die ordinari Ausgab	4.044	„	— „
Ungelt in den andern Städten, wie die nägste Post auch aus denselben funf Jahren das Mittel zogen, bringt	2.283	„	— „
Der richtige Kammerzins von den kuniglichen Städten, doch ausserhalb deren, so noch zweifelhaftig, auch befreiet und verpfändet seind, erträgt des Jahrs	3.829	„	— „
Die Appelationtax hat bisher dem Mittel nach aus funf Jahren, als vom 76. bis zum Beschluss des 80. Jahrs gezogen, bei eim gleichen des Jahrs 2.070 Schock ertragen. Entgegen wird auch solche funf Jahr uber nit			

viel weniger in Ausgab gestellt, also dass demselben Mittel nach des Jahrs nit viel uber 193 Schock meissn. Uberschuss bleibt. Es gehet aber auf der gemeinen Personen Besoldungen, so aus der Tax zahlt werden, nicht gar 800 Thaler auf, das ander ist auf der Räthen Besoldung, so sonst im Kammerstaat einkomben, gewendet worden. Und weil dann jetzund der Tax halben ein neu Ordnung gemacht werden soll, so ist zu hoffen, es werden aus derselben alle Räth und Officierer, die sunst mit fur 4.960 Schock m. im Kammerstaat einkomben und die Kammer dits Orts ein starke Summa an der Ausgab ersparen kunnen, mittlerweil aber werden nit mehr ausgeworfen, als der vermelt Uberschuss der . . . . 193 Schock — Gr.

Der Bergwerch- und Münznutzungen halben hat die Buchhalterei noch hievor einen Auszug ubergeben mit Nr. 1., vermug desselben erlauft sich der Uberschuss jährlich auf . . . . 25.610 „ — „

Dieweil aber bei allen Bergwerchen der Ausgaben halben hinfuro ein Ersparung anzurichten, sich auch gottlob die Münz- und Zehentgefäll zum Budweis täglich mehren, entgegen die Bergwerchshilfen allda und bei dem gewäldigen Abraham im Thal ringer werden, so ist hinfuro viel ein mehrer Uberschuss zu hoffen, sonderlich, wann die Bezahlung der Interesse, Gnaden und Provisionen bei diesem Auszug auch als ein Ausgab nit mit einkomben, sondern dieselben hinfuro meistestheils aufs Rentambt transferiert werden, jedoch wirdet mittlerweil allein allhier gesetzt . . . . 17.000 „ — „

Petschauerische Waldnutzung das Mittel aus funf Jahren, als von Eingang des 76. bis zu Beschluss des 80. Jahrs, erträgt jahrlich 193 Schock 20 Gr., es wird aber nit mehr ausgeworfen als . . . . 100 „ — „

Der Salzhandel zu Prag hat das vergangene 81. Jahr bei 7000 Thaler Uberschuss ertragen, jedoch wirdet allhie nur 5000 gesetzt; wird nun hinfuro ein neuer oder mehrer Unkosten darauf gehen, soll es hernach abgezogen werden, id est . . . . 5.000 „ — „

Grafschaft Glatz Gefäll ausser des Biergelds wird allein das Mittel aus den nägsten dreien Jahren als 78., 79. und 80. Jahr darumben genomben, dass sich im 77. und 78. allerlei Veränderungen dabei zugetragen, das bringt nun auf ein Jahr ungefährlich bei 6.519 Schock meissnisch 38 Gr., darvon aber ist abzuziehen, was auf unvermeidliche Ausgaben und der Officierer Besoldungen auflauft, das des Jahrs bei eim gleichen ein 2.500 Thaler ertragen möcht. Bleibt Uberschuss . . . . 4.020 „ — „

Scheffelgeld aus den kuniglichen und der Kunigin Städt in Beheimb das Mittel von funf Jahren, als 75. bis zu Beschluss des 79. Jahrs . . . . 554 „ — „

Die Herrschaftsgefäll von denen Herrschaften, so den Fuggern nit verschrieben sein, doch ausser Maleschau und Karlsberg, ertragen des Jahrs uber alle ordinarii Ausgab dieser Zeit zu Uberschuss, das aber kunftig umb wes ansehenlichs zu vermehren sein wirdet, vermug Auszugs Nr. 2. bei . . . . 4.250 „ — „

Der Uberschuss aus beiden Lausnitzen erlauft sich vermug Auszugs mit Nr. 3. ausser der ausständigen Restanten, so auch nicht ein schlechters austragen, auf 16.196 „ — „

Mit dem Holzhandel zu Kuniggrätz kann auch ein ansehenlicher jährlicher Nutz geschafft werden, und liegt allein an dem, dass mans einsmals

ins Werk richte und den Verhinderungen mit des z Bubna Rechtfertigung und sunst abschaffe.

So wirdet das Weinbergrecht und Zehent, wann man ihme recht nachsetzt, auch ein starks Einkommen abgeben.

Wie dann auch allerlei Ersparungen fast in allen Ämbtern, desgleichen die Einkommen ansehenlich gemehrt werden kunnen, damit man denn zum Theil im Werk ist.

Summa vorgeschriebener ausgeworfener Posten der beheimischen Kammer Einkommens, soviel derer dieser Zeit in esse sein . . . . 84.039 Schock — Gr.

Der behemischen Kammer Ausgaben.

Die Interesse, so die Ständ von den zweien Biergroschen zahlen, werden der Kammer nit zugeschrieben, wie ihr dann auch die Biergefäll nit fur Empfang zugeraitet werden. Also mus auch die Fuggerische Schuld an Hauptgut und Interesse im Schuldenauszug ubergangen werden, weilen die Herrschaftsgefäll darzu deputiert und der Kammer derwegen auch nichts zugeraitet wirdet.

Die ubrigen Interesse von denen Posten, so die Kammer ausser derer Ständ in der Kron Beheimb Hilf bezahlen muss, erlaufen sich dem ungefährlichen gemachten Uberschlag nach auf . . . . 21.854 Schock 22 Gr. — D.

Dabei aber ist zu merken, dass unter diesen Posten die wenigsten verburgt, sondern etzlich ungewiss oder zweifelhaftig sein, etliche aber auf Abraitung stehen und einstheils aus gewissen Gefällen gradatim zahlt werden, also dass die verburgten Interesse, soviel derer richtig und liquidiert sein, nicht mehr als 6.637 Schock austragen, die dann vor allen Dingen in Acht genumben und im Fall der Noth ehe alle andere Ausgaben eingestellt werden müssen.

Es geht des Jahrs aufm neuen aufgerichten ordinari und extraordinari Kammerstaat . . . . 30.983 „ 38 „ 4 „

Aufs Botenmeisterambt, wenn der angestellten neuen Ordnung nachgelebt wird, soll verhoffentlich uber 1000 Thaler nit auflaufen, jedoch wird hiebei gesetzt 2.000 „ — „ — „

Auf Kanzleinothdurften ist noch hievor das Mittel aus dreien Jahren zogen worden, dabei mags bleiben und gehet ein Jahr bei eim gleichen auf . . 200 „ — „ — „

Auf Buchhaltereinothdurften begehrt der jetzige Buchhalter allenthalben . . 100 „ — „ — „

Auf Rentmeisterambtsnothdurften ist dem Mittel nach von drei Jahren bisher bis in 94 Thaler aufgangen, darunter aber gemäniglich allein auf Besserung des Renthaus und die Wasserführung von 36 bis in 40 Schock eingestellt wirdet. Wann nun mit dem Ambthaus ein Veränderung beschieht, so darfs dieses Bauunkostens nit und kann des Jahrs mit ein funfzig Thaler wohl gelangt werden, wie dann auch im Hofzahlambt, da fast doppelt soviel aufgehet, nit viel uber 70 oder 80 Thaler zu gelangen. Id est . . . . . . 60 „ — „ — „

Auf Commissariatzehrung ist im 77., 78. und 79. Jahren vermug der Buchhaltereiverzeichnus 5.254 Schock aufgangen, darunter ist aber des von Rosenbergs Abraitung seiner polnischen Reis als 3.045 Schock, item H. Heinrichen

Kurzbach preussische Reiskosten als 500 Thaler, welches gar extraordinari sein und sich in vielen Jahren nit zutragen. Wann nun das Drittel aus dem ubrigen genomben, bringts 569 Schock 49 Gr., dabei es auch wohl bleiben, oder zum hochsten auf 600 Schock meiss. gestellt werden kann. Id est . 600 Schock — Gr. — D.

Die Artoloreiambtsnothdurften seind vor der Zeit auf 250 Schock angeschlagen worden. Wiewohl man nun dieser Zeit, da kein Geschutze oder anders kosten wird, nicht wissen kann, worzu auch dieser Kosten braucht werden möchte, weil aller Artoloreiofficierer Unterhaltung in Kammerstat einkommen, so mags doch zu diesem allen also dabei verbleiben. Id est . . . 250 „ — „ — „

Auf einzige Verehrung und Gnadengaben hat man gleichwohl hiefur 4.000 Schock geraitet; dieweil aber die Gnaden ins Schuldbuch gehören und einkommen, auch wann die Kais. Mt. allhie seind, die Eleemosina und dergleichen Gaben durch die Hofkammer oder dem Eleemosinari verrichtet werden, dahin dann die Supplicanten zu Verhütung doppler Ausgaben jederzeit gewiesen werden kunnen, so ist der Hochzeit- und Kindertaufverehrung halben mit gar viel einem wenigern auszukommen und wird derwegen fur diese Post gesetzt . . . . 1.000 „ — „ — „

Die Bauschreiberambtsnothdurften kunnen zugleich oder genau auf ein Jahr nit geraitet werden, und berichtet Bauschreiber, dass ausser des Dachs aufm Saal auf das kunftig Jahr bis in zwei Tausend Thaler Bau angeschafft sein.

So gehe auf ein 600 Floss Holz, der man Ihrer Mt. Abwesen fur des Schloss Nothdurft wohl bedarf, in allem bis in ein Tausend drei Hundert siebenzig Thaler und auf Wismaten und Futterungen des Wilds bei ein 900 Thaler.

Das Röhrwasser hat dies vergangene Jahr bei 400, die Handwerker 2.228, Gartlereinothdurft 150 und allerlei zufallende Fuhren zum wenigsten 120 [Thaler] gestanden.

Jedoch vermeint er, wann die Wasserordnung ins Werk gesetzt, es soll hinfuro nit viel uber 100 Thaler, desgleichen, wann Ihr Mt. nit hie sein, auf die Handwerker uber 2 oder 300 Thaler des Jahrs nit aufgehen.

So sei auch beim Heu kunftig ein Ersparung anzurichten und mit den Bauern ein extraordinari, so nit jahrlich beschehen, und weil hiefur auf das Ambt bei ein 3.600 Thaler bei einem gleichen gerait werden, so mag es zu diesem Mal auch noch darbei verbleiben. Id est . . . . 3.600 „ — „ — „

So wirdet der Kammer auch hiemit vor Ausgab gesetzt erstlich des Herrn von Rosenbergs und Herr obristen Landhofmeisters Pensiones, so allein auf Ihrer Mt. Wohlgefallen gestellt seind . . . . 2.700 „ — „ — „

Summa der vorgeschriebenen Ausgaben . . . . 63.252 „ 38 „ 4 „

Ubertrifft demnach der Empfang die Ausgaben umb . . . . 19.787 „ — „ — „

---

150. Účtárna německá podává komoře české dobré zdání o její příjmech a vydáních, kteréž sdělány byly vedle rozpočtu od komisařův k visitování všeho zařízení komory české nařízených. *)

1582, v září. — Opis souč. v říšsk. fin. arch. ve Vídni.

Gnädig Herrn ɔc. Nachdem euer Gnaden uns hiebeiliegenden der jungsten vom 82. Jahr Herrn Visitations-Commissarien verfassten Auszug des behemischen Kammerwesens, was die Gefäll deren zu der behemischen Kammer gehörigen Ämter sammentlich und jedes insonderheit jährlich, ein Jahr dem andern zu Hilf gerait, in allem ertragen, entgegen was auch für Ausgaben wiederumben davon zu entrichten sein und wieviel euer Gnaden bei solichem Kammerwesen noch zu Überschuss haben sollen, zugestellt, mit genädigem Befehl, dass wir uns von Posten zu Posten in der Amtleut Raitungen mit Fleiss ersehen und wie wir die Sachen allenthalben eigentlich befinden werden, euer Gnaden in Allem ausführlich berichten sollen, welichen wir also gehorsamlich nachkommen und wie nun soliches alles beschaffen, das haben euer Gnaden hernach folgend genädiglich zu vernehmen.

Erstlich, soviel den Empfang aller Gefäll und Einkommen betrifft, furnehmlich des einen erblichen Biergroschens in allen küniglichen und der Künigin Städten in der Kron Beheim, befindet sich wohl, dass derselbe jährlich, ein Jahr dem andern zu Hilf, doch auch nur, wann die Kais. Mt. mit derselben Hoflager zu Prag seind, allda um ein ziemliches mehrer des Jahrs verbräut wird, in die 10.600 Thaler erträgt, aber dagegen werden davon wiederumben deren Städt Gebührnis, weliche sich selbst ihrer Anlehen und Hauptschulden aus solichen erblichen Biergroschen (auf welichen sie dann ordentlich verwiesen seind, so weit sich derselbe erstreckt) bezahlen, als nämlich, der Alten Stadt Prag 1566 Thaler, item der Neuen Stadt Prag 2730 Thaler, dann der Stadt Kuniggräz 1580 Thaler, gleichsfalls der Stadt Tschaslau 435 Thaler, item der Stadt Laun 265 Thaler, item der Stadt Leitmeritz 390 Thaler, weiter der Stadt Mies 236 Thaler und der Stadt Glattau 456 Thaler, so alles zusammen in 7658 Thaler thuet, herabgezogen, weil sie es zu Ablösung ihrer selbst Bürgschaft gegen Herrn Jaroslawen Schmietziansky auf den Erbgroschen allein, von Galli des 1581. Jahrs an zuraiten, die Alte Stadt Prag 2850 Thaler, die Neustadt Prag 2850 Thaler, Stadt Kuniggräz 2850 Thaler und die Stadt Tschaslau 2850 Thaler und neben dem Erbgroschen die Stadt Laun auch auf ihr Schäffelgeld und die Stadt Leitmeritz auf den Zehent- oder Bergrechtwein jede zu 2500 Thalern, item die Stadt Mies und Stadt Glattau zur Abzahlung der Vincenzischen Erben auf ihren Kammerzins, jede Stadt zu 1666 Thalern, bis dass sie sich derselben wieder vergnügen werden, alleruntertHänigist dargeliehen. Und über das, so hat man auch insonderheit bei der alten Stadt Prag zu denen der Römischen Kaiserin Ihrer Mt. übernommenen 2000 Thaler noch 3000 Thaler und bei der Neuen Stadt Prag 2000 Thaler gegen der gewöhnlichen Verzinsung, von Lichtmess des 1581. Jahrs an zu raiten, auf zwei Jahr lang als ein Darlehen, so sie weiter in das Hofzahlmeisteramt ausgezahlt, dergestalt erhandlet, da ihnen soliche zu Ausgang ermelter zweier Jahr nicht bezahlt wurden, dass sie sich hernach auch selbst aus dem erblichen Biergroschen bezahlen sollen.

Dann so hat weiter die Frau Gräfin Anna Schlickin auf Falkenau gegen der Stadt Saaz Versicherung 4000 Thaler gegen dem Interesse und halben Jahrs Aufkündung dargeliehen, weliche gleichsfalls hernach aus dem erblichen Biergroschen durch berührte Stadt Saaz bezahlt werden muss, dass man auch also obbeschriebener Städt erblichen Biergroschen, so daselbst gefällt und sich jährlich, wie oben bemelt, auf 7658 Thaler erstrecke, in etlich Jahren bei denen andern behemischen Kammergefällen wird entrathen müssen. Und da nun anjetzo soliche Summa von den angeschlagenen 10.600 Thalern

---

*) Poznámka současná: Ist im Monat Septembris dem Herrn behemischen Kammerpräsidenten in Beisein Herrn Christofen Kratschmers zum Tabor fürbracht worden.

herabgezogen werden, so verbleibet jährlich, bis obbeschriebene Schulden gar abgelegt werden, anjetzo mehrers nicht auf der Kammer Einkommen als 2942 Thaler.

Auf die Granitzzollgefäll in Beheimb ist vermug des Überschlags jährlich, ein Jahr dem andern vom 1575 bis zu Ausgang des 1579. Jahrs zu Hilf gerait, auf 15.970 Thaler zum Kammerwesen angeschlagen worden, so wir doch, der Amtleut auf der Buchhalterei über dieselben Jahr gethanen Raitung nach das Mittel daraus gezogen, mehrers nicht, sondern jährlich nur 15.086 Thaler und also jährlich um 884 Thaler weniger befinden. Und da nun die hievor darauf verwiesenen Provisionen und Gnadengeld, so sich anjetzo jährlich auf 1124 Thaler erstrecken, auf das behemisch Rentmeisteramt transferiert und in den neuen Kammerstaat einverleibt werden, so kann also ermelter Granitzzollgefäll jährlich allhie mehrers nicht gesetzt werden, als nur 1586 Thaler.

Die Ungeltsgefäll im Tein der Alten Stadt Prag die ertragen, ein Jahr dem andern zu Hilf gerait und das Mittel daraus genommen, benenntlichen 4044 Thaler. Da nun die zuvor darauf beschehenen Verweisungen, nämlichen des Hynek Wrabsky jährlichen 400 fl. rheinisch, des Herrn Paul von Lidlau jährliche 100 Thaler, Jakoben Granauers jährliche 60 Thaler, als inländische Interesse nun hinfuran also richtig von den Landständen durch die Steuereinnehmer bezahlt und die Provisionen, Pensionen und Gnadengeld der jährlichen 1247 Thaler 6 kr., dann auch die 68 Thaler jährlichen Kammerzins zu den Klostern S. Agnes und S. Anna in der Alten Stadt, dann zu S. Thomas in der Kleinen Stadt Prag, so sich allenthalben auf 1315 Thaler erlaufen, ordentlich auf das behemische Rentmeisteramt transferiert und in den neuen Kammerstaat einkommen wären, so hätt es wohl seinen richtigen Weg und lassen es anjetzo bei den angeschlagenen 4044 Thalern verbleiben. Id est 4044 Thaler.

Die Ungeltsgefäll aus allen andern kuniglichen und der Kunigin Städten in Beheimb, die werden jährlich auf 2283 Thaler angeschlagen, so wir doch der Einnehmer auf der Buchhalterei uber dieselben Jahr ubergebenen Raitungen nach mehrers nit als 2125 Thaler und also um 158 Thaler weniger befinden. Derwegen allhie allein die Übermass gesetzt wirdet, id est 2125 Thaler.

Des richtigen Kammerzins von den kuniglichen Städten, doch ausserhalb deren, so noch zweifelhaftig, auch befreit und verpfändt, ist jährlich auf 3829 Thaler angeschlagen, entgegen wir aber vermug des Herrn Burian Trczka, Unterkämmerers, auf der Buchhalterei gethanen und aufgenommenen Raitungen mehrers nicht als 2484 Thaler und also um 1345 Thaler weniger befinden. Das möcht vielleicht daher kommen, dass etwo der römischen Kaiserin als behemischen Kunigin Kammerzins aus derselben sonderbaren Städt, so jährlich vermug Ihrer Mt. Unterkammerers, Herrn Humprechten Cziernins, übergebenen Raitungen auf die 1244 Thaler gefallen, auch miteingerait möchte sein worden, so doch Ihr Mt. die Kaiserin solichen noch fort zu derselben eigenen Nothdurften gebraucht und durch Herrn Wratislawen Herrn von Pernstein, obristen Kanzler in Beheimb, und Hansen Otten, Ihrer Mt. allhie verlassenen Zahlmeister, von einer Zeit zur andern einnehmen lassen. Derwegen soliche 1244 Thaler der behemischen Kammer nit zugerait werden können, sondern der neue Kammerzins von der Stadt Pilgram, die jährlichen 300 Thaler, die werden zu obbeschriebenen 2484 Thalern geschlagen, so zusammen 2784 Thaler bringt; aber davon müssen wiederumben die jährlichen 200 Thaler, so die Stadt Glattau item die 200 Thaler, so die Stadt Behemisch Budweis, und die jährlichen 40 Thaler, so die Stadt Mies, und also zusammen 440 Thaler auf ihren Antheil zu geben pflegen, und sich aber daraus ihrer Schulden, weliche sie zu ihrer selbst Bürgschaft Ablösung dargeliehen, laut ihnen darüber aufgerichter Verschreibungen zahlhaft machen, so sich noch auf etliche Jahr erstrecken möcht, herabgezogen wirdet, so verbleibt noch 2344 Thaler, weliches hiemit für dasselbe Jahr Einkommen gesetzt wirdet. Id est 2344 Thaler.

Die Appellationtaxgefäll sind jährlich über das, so ordinari auf Unterhaltung der Secretari, Concipisten und der Schreiber, sowohl die Kanzleinothdurften und anderm jährlich aufgehet, auf 193 Thaler Einkommens zur behemischen Kammer angeschlagen und zum Ueberfluss noch dabei ver-

melt worden, da solicher Tax halben ein neue Ordnung gemacht werden solle, dass zu hoffen sei, es werden alle Appellationsräth mit ihren Besoldungen, so sunst in die 4760 Thaler hoch im Kammerstaat mit ihren Besoldungen jährlich begriffen, daraus bezahlt werden kunnen. Dieweil aber soliches noch in kein vollständigs Werk gericht und man nicht weiss, ob zu solicher Steigerung der Tax die Ständ der Kron Beheimb (weil allbereit der dritte Stand, als die Ständ am jungst gehaltenen Landtag zu Prag gar hart darumb geredt haben [sic]) noch endlich bewilligen werden wollen oder nicht, derwegen es zu jetziger Zeit noch bei den angeschlagenen 193 Thalern jährliches Überschuss verbleibet. Id est 193 Thaler.

Die Bergwerks- und Münznutzungen in diesem Kunigreich Beheimb werden bei allen Bergwerken jährlich, ein Jahr dem andern zu Hilf gerait, dieweil der Ausgaben halben hinfuran ein Ersparung anzurichten, also dass sich die Bergwerkshilfen bei etlichen Bergwerken ringern und die Bezahlung der Interesse, Gnaden und Provisionen hinfuran meistestheils aufs Rentmeisteramt transferiert werden sollen, auf 17.000 Thaler jährliches Einkommen zu der behemischen Kammer angeschlagen. Ob nun wohl entgegen soliches und sonderlich die jetzigen neuen Gebäu zur Wasserführung und ander Nothdurften zum Kuttenberg und bei den andern Bergwerken allerlei Ableinung vor der Hand sind, sowohl die Ringerung der Ausgaben und anders noch in kein wirkliche Vollziehung kommen, so lasst mans doch jetziger Zeit aus Ursachen, dieweil die Verweisungen an Provisionen, Pensionen, Gnadengeld, Stiftungen und anders in den neuen Kammerstaat einkommen, in Bedenkung, dass sich dieses Jahr gottlob die Münz- und Zehentnutzung zum behemischen Budweis um ein ziemliches gebessert, auch ungeacht, dass dem Hans Hölzel anjetzo 4000 Thaler daraus bezahlt werden müssen, also dabei verbleiben. Id est 17.000 Thaler.

Die Petschauerischen Waldnutzungen werden auch das Mittel aus fünf Jahren vom 1576. bis zu Beschluss des 1580. Jahrs auf 193 Thaler jährlichs Einkommen angeschlagen und für dasselbe ein Jahr 100 Thaler gesetzt, welches auch also dabei verbleibet. Id est 100 Thaler.

Auf den pragerischen Salzhandelsgewinn oder Überschuss wird jährlich der behemischen Kammer 5000 Thaler ordinari Einkommen angeschlagen mit diesem Anhang, wird aber hinfüran ein neuer oder mehrer Unkosten daraufgehen, dass soliches hernach wiederumben davon abgezogen werden soll; entgegen aber sich vermög der Amtleut vom ganzen 1578., 79. und 80. Jahr auf der niederösterreichischen Kammerbuchhalterei gethanen Raitungen, so zu der behemischen Kammer um Nachrichtung willen hieher geschickt worden, dass das Mittel daraus genommen und der Unkosten wie billich fur voll gerait wird, jährlich mehrers nit als 2984 Thaler und also um 2016 Thaler weniger befindet. Derwegen zu jetziger Zeit allhie auch nur soviel gesetzt wirdet, id est 2984 Thaler.

Der Grafschaft Glatz Gefäll und Einkommen, ausserhalb des Biergelds, wird jährlich über die unvermeidlichen Ausgaben und der Officierer Besoldungen auf 4020 Thaler zu der behemischen Kammer Einkommen angeschlagen. Dieweil die Interesse unter die hernach in der Ausgab auf Bezahlung derselben nun hinfuran aus dem Rentmeisteramt gesetzten 36.921 Thaler 54 Groschen meissnisch mit eingerait worden, nämlich Herrn Christofen von Schellendorf von 24.000 fl. rheinisch 8 per cento und Herrn Hansen von Popschitz von 9000 Thalern 7 per cento und 50 Thaler jährliches Gnadengeld, so ein Jahr 2256 Thaler 41 Groschen austragen, so hat es seinen richtigen Weg und werden hiemit obvermelte 4020 Thaler ausgeworfen. Id est 4020 Thaler.

Das Schäffelgeld aus den kuniglichen und der Kunigin Städten in Beheimb wird jährlich, ein Jahr dem andern zu Hilf gerait, auf 554 Thaler angeschlagen. Dieweil dann dasselbe allein in ein fünf oder sechs Städten, sunderlich aber nur am meisten und allein in der Stadt Laun bis in 452 Thaler und aus den andern Städten allen gar wenig und allein die übrigen 102 Thaler gefällt, und aber gedachte

Stadt Laun um Galli des 1581. Jahrs zu Ablösung ihrer selbst Bürgschaft gegen Herrn Jaroslawen Smecziansky über der andern Städt Furlehen, auch neben dem einigen erblichen Biergroschen, dessen jährlich nur in die 265 Thaler einkommt, auf dieses Schäffelgeld, dass sie sich wiederumben davon bezahlt machen sollen, laut ihnen aufgerichten Verschreibungen benenntlich 2500 Thaler aus unterthänigistem Gehorsam dargeliehen, weliches sich bis über die vier Jahr hinaus erstrecken wird: demnach so werden hiemit mittlerweil allein obbemelte noch aus den andern Städten verbleibenden 102 Thaler gesetzt. Id est 102 Thaler.

Die Gefäll und Einkommen von denen Herrschaften, so den Fuggern nicht verschrieben, wird zu jährlichen Überschuss und der behemischen Kammer des Jahrs für ein ordinari Gefäll 4250 Thaler angeschlagen, so doch von der Herrschaft Pürglitz Einkommen Wenzln Ekern zu völliger Bezahlung der 4000 Thaler Kaufsumma für sein Gut Lischna auf jetzt gegenwärtiges neue Jahr anno 1583 noch 1333 Thaler 10 weiss Groschen, sowohl auch Georgen von Nasily, von welchem das Gut Kruschowitz erkauft, noch 5500 Thaler bezahlt werden muss. Zu dem, so stehet man um etliche derselben Herrschaft nahend zugelegene Stück Güter mit etlichen benachbarten im Kauf, so auch nicht allein aus denselben Herrschafts, sondern auch aus andern Einkommen bezahlt werden sollen, also dass man, (so es seinen Fortgang erreichen wird) in vielen Jahren nichts zu verhoffen haben wird. Gleichergestalt so seind auf die Gefäll der Herrschaft Maleschau die 6000 Thaler, so jüngstlich von der Herrschafts Pardubicz Waisengeldern entlehnt und zu Ablösung der Herrschaft Lissa gebraucht worden, wiederumben alle halbe Jahr zu 1000 Thalern, von Galli jetzt kunftig dies 1582. Jahrs an zu raiten, so sich gleich auf drei ganze Jahr erstrecken wird, zu bezahlen ordenlich verwiesen. Und dieweil auch von der Herrschaft Graupen jährlich über 170 Thaler nicht gefällt, sowohl von den Herrschaften Dobrzisch und Przibram von etlich Jahren nichts gefallen und vielleicht noch so bald in das Rentmeisteramt nichts einkommen möcht, und von der Herrschaft Karlsberg Gefäll und Einkommen man dem Herrn Wchinsky an seiner Schuld oder ausständigen Rest auch etliche Jahr zu bezahlen haben wird: derwegen allhie der behemischen Kammer anjetzo gar nichts von solichen Herrschaftsgefällen für ein Einkommen gerait werden kann, und wird derwegen allhie gar nichts ausgeworfen.

Der Überschuss aus beiden Marggrafthumben Ober- und Niederlausitz wird jährlich ausser der ausständigen Restanten, so auch nicht ein schlechtes austragen sollen, auf 16.196 Thaler, dieweil die Interesse von denen auf denselben Ämtern liegenden Verweisungen, desgleichen die Provisionen, Pensionen, Gnadengeld, Stiftungen und anders dergleichen aufgehoben, in das behemisch Rentmeisteramt transferiert, die Interesse unter die hernach in der Ausgab auf Bezahlung derselben nur hinfuran aus dem Rentmeisteramt gesetzten 36.921 Thalern 54 Groschen klein eingerait und die Provisionen, Pensionen, Gnadengeld und Stiftungen in den neuen Kammerstaat einverleibt werden. So hat es seinen richtigen Weg und wird auf den Fall anjetzo mittlerweil solicher jährlicher gesetzter Überschuss hiemit auch ausgeworfen, id est 16.196 Thaler.

Den Holzhandel zu Kuniggraz betreffend, da kann auf dieselbe Nutzung noch so bald kein Hoffnung sein, dann es möchte sich mit des von Bubna Rechtfertigung und anderm bis zu endlichen Austrag der Sachen noch lang verziehen. So kann man die Nutzung oder Einkommen des Weinbergrechts und Zehentweins noch dieses Jahr der Sterbläuf halber auch in kein wirkliche Vollziehung bringen. Derwegen und dieweil auch entgegen alle Jahr nach Gelegenheit der Läuf und Zeit allerle neue extraordinari Ausgaben und Bezahlungen auch fürfallen und die Kammer verrichten muss, so kann auf soliche Gefäll jetziger Zeit der beheimischen Kammer nichts zugeschrieben werden. Summa der Gefäll, so sich diesen hievor beschriebenen ausgeworfenen Posten nach jährlich an allen Gefällen und Einkommen bei dem jetzigen Stand zum behemischen Kammerwesen erstreckt, thut 67.136 Thaler.

Der behemischen Kammer Ausgaben. Dass die Interesse, so die Ständ von den zweien Biergroschen zahlen, der behemischen Kammer nicht zugeschrieben werden, dieweil auch derhalben hievor von solichem Biergeld nichts in Empfang kommen, so hat es seinen richtigen Weg und bleibt darbei. Also hat es auch mit denen Interessen von der Fuggerischen Verweisung, weil dieselben auf gewisse Herrschaftgefäll und Einkommen verschrieben, seinen richtigen Weg.

Betreffend die uberigen Interesse von denen Posten, so die Kammer ausser derer Ständ in der Kron Beheim Hilf bezahlen muss, dass sich dieselben den ungefährlichen gemachten Überschlag nach allein auf 21.854 Thaler 22 Groschen klein erlaufen sollten und dass auch noch das dabei zu merken sei, dass unter diesen Posten die wenigsten verbürgt, sondern etlich ungewiss und zweifelhaftig sein, etliche aber auf Abraitung stehen, und dass einstheils derselben aus den gewissen Gefällen gradatim zahlt werden, also dass die verbürgten Interesse, soviel derer richtig und liquidiert sein, nicht mehr als 6.637 Thaler austragen, so wir doch dagegen allein an richtigen liquidierten Hauptsummen, davon die Ständ der Kron Beheimb, weil die Gläubiger alle Ausländer sind, gar kein Interesse bezahlen wollen, vermug hiebeiliegenden mit Nr. 1 signierten Auszugs 590.863 Thaler 15 Groschen 1 Denar klein und an jährlichen Interesse, so zuvor auf den Ämtern verwiesen gewest und anjetzo auf das behemisch Rentmeisteramt transferiert worden, daraus es nun hinfuran bezahlt werden muss, auf viel ein mehrers und nämlich auf 36.921 Thaler 54 Groschen klein befinden, weliche billich hiemit der behemischen Kammer, dieweil die Gefäll solicher Ämter, darauf zuvor die Verweisungen gewest, in diesem Überschlag per Empfang für voll angeschlagen, als ein ordinari Ausgab wieder gesetzt und ausgeworfen wirdet. Id est 36.921 Thaler 54 Groschen.

Auf den neuen aufgerichten ordinari und extraordinari Kammerstaat wird gesetzt, so auf ein ganz Jahr aufgehen soll, benenntlich 30.988 Thaler 38 Groschen 4 Denare meissn. Dieweil sich aber bei denen alten von der behemischen Kammer und derselben Buchhaltern jungsten den Herren Visitationscommissari zugestellten 48, 62 und 73jährigen Kammerstaat ein kurzer Summariauszug, so durch wohlgedachte Herren Visitationscommissari nicht allein auf ermelte drei alte, sondern auch auf den jetzt neuen 81. Jahrs verfassten Kammerstaat gemacht und neben vermelten dreien alten Kammerstaaten auf die behemisch Kammerbuchhalterei überantwort worden, lauter befindet, dass sich gedachter neue jetzt 81. verfasste Kammerstaat, wie aus hiebeiliegender mit Nr. 2 signierter Abschrift ausführlich zu ersehen ist, allenthalben auf 57.316 Thaler 38 Groschen 6 Denare m. verlauft und erstreckt, so werden demnach dieselben hiemit gesetzt, id est 57.315 Thaler 38 Groschen 6 Denare.

Auf Botenmeisteramt wirdet jährlich 2000 Thaler gesetzt, obwohl von vielen Jahren allweg bis in 2400 Thaler und darüber des Jahrs aufgangen und man mit ein wenigern und ringern nicht gereichen noch auskommen mögen, so lasst mans doch anjetzo bei solichen angeschlagenen 2000 Thalern verbleiben, id est 2000 Thaler.

Auf Kanzleinothdurften bei der behemischen Kammer und derselben Kanzlei wirdet jährlichen ein Jahr dem andern zu Hilf 200 Thaler gestellt, weliches gleichsfalls also dabei gelassen wirdet, id est 200 Thaler. Auf Buchhalterei Nothdurften verbleibt es auch bei den angeschlagenen 100 Thalern, id est 100 Thaler.

Auf Rentmeisteramt Nothdurften, da lasst mans jährlich auch bei den angeschlagenen 60 Thalern verbleiben, id est 60 Thaler.

Auf Commissariatzehrungen wirdet gemelt, dass im 77, 78 und 79 Jahren 5254 Thaler aufgangen, darunter aber des Herrn von Rosenbergs Abraitung seiner polnischen Reis 3045 Thaler und Herrn Heinrichen Kurzpachs 500 Thaler preussische Reiskosten sein, weliches gar ein extraordinari ist und sich kunftig nicht wieder zutragen werden. Derwegen allein aus der Übermass der dreier Jahr

das Mittel genommen und jährlich auf Commissariatzehrungen 600 Thaler angeschlagen worden; dieweil aber hernach, wie aus den rentmeisterischen Raitungen lauter zu befinden ist, in 1580. 997 Thaler, im 81 Jahr 1.142 Thaler und in den acht Monaten vom 1. Januari bis letzten Augusti dies 82. Jahrs 1028 Thaler auf dergleichen Commissariatzehrungen bezahlt worden und noch über das mit dem jetzigen Herrn Präsidenten in diesem 82. Jahr auf seiner Gnaden ins Reich und sunst in etlichmalen gethanen Zehrungen über die 2000 Thaler abzuraiten ist, und da man allein die Hauptcommissionen, so jährlich auf die Landtäg in Märhern, sowohl in beide Markgrafthumber Ober- und Niederlausitz, auch wohl je zu Zeiten in Schlesien beschehen müssen, in Acht nimmt und auf die andern bei jetzigen geringen Stand der Einkommen wegen Erhandlung Geld und anderer genöthigen angelegenen Geschäft und Verrichtungen unvermeidlichen Commissionen gedenkt, geschweigen so täglichen in strittigen Rechts- und andern Parteihandlungen fürlaufen, so wird man zum wenigisten ein Jahr dem ander zu Hilf des Jahrs haben müssen, so hiemit der behemischen Kammer für jährliche Ausgab gesetzt wird, 1500 Thaler.

Auf die Arthollerei bei dem Prager Schloss wird zu jährlichem Unkosten gesetzt 250 Thaler, dabei lasst mans verbleiben. Id est 250 Thaler.

Auf einzige Verehrungen und Gnadengaben wird jährlichen 1000 Thaler gesetzt, weliches doch gar zu wenig ist, und ob sich wohl dergleichen Ausgaben von vielen Jahren her, da das Mittel daraus genommen wird, jährlich bis in die 4000 Thaler verlofen hat, so wirdet doch zum wenigisten ein Jahr dem andern zu Hilf gerait, 2000 Thaler gesetzt. Id est 2000 Thaler.

Auf die Bauschreiberamts-Nothdurften wird zu jährlichen Unkosten nur 3600 Thaler gesetzt, weliches doch zu wenig ist. Dann hievor anno 76 10.928 Thaler, anno 77 10.242 Thaler, anno 78 10.190 Thaler, anno 79 9.582 Thaler, anno 80 14.734 Thaler und anno 81 14.296 Thaler, alles vermug der rentmeisterischen Raitungen und also dem Mittel nach auf ein Jahr 11.662 Thaler aufgangen, wie dann allein auf blosses Fuhrlohn anno 80 3771 Thaler und anno 81 3206 Thaler bezahlt worden. Dieweil dann in diesem 82. Jahr das grosse Dach auf dem Schlosssaal, sowohl auch etliche andere Bau und Besserungen verricht und auf das künftige 83. Jahr der alte Thiergarten mit den Mauern erweitert, sowohl ein neues Löwenhaus und andere Nothdurften erbaut werden sollen, zu dem dass mittlerweil auch was anders zu erbauen von der Kais. Mt. allergnädigist angeschafft werden möcht, derwegen hiemit ein Jahr dem andern zu Hilf des Jahrs gesetzt wird 10.000 Thaler.

Dann so wird letzlich der behemischen Kammer ihrer Gnaden des Herrn von Rosenbergs und obristen Herrn Hofmeisters Pension, so allein auf Ihrer Kais. Mt. Wohlgefallen gestellt sein, 2700 Thaler jährlich per Ausgab gestellt, die kunftig auch also bezahlt werden müssen. Id est 2700 Thaler.

Über das so wirdet auch hiemit des pragerischen Postmeisters Besoldung der monatlichen 40 fl. rheinisch, so jährlichen 411 Thaler 12 Groschen 6 Denar weiss bringt, der behemischen Kammer per Ausgab gesetzt, weil dieselbe nie in keinen Kammerstaat gebracht, sondern noch auf Kaiser Maximilian, hochlöblichister und seligister Gedächtnis, allergnädigisten Verordnung allweg jährlich aus dem behemischen Rentmeisteramt bezahlt und dem Hofzahlmeister anstatt baares Gelds übergeben wird. Id est 411 Thaler 12 Groschen 6 Denar.

Summarum aller dieser jährlichen Unkosten und Ausgaben, so unvermeidlich beschehen müssen, thun benenntlichen 113.458 Thaler 58 Groschen 4 Denar.

Mangelt jährlich der behemischen Kammer noch benenntlichen 46.322 Thaler 58 Groschen 4 Denar klein. *Thomas Wolf, Buchhalter. Leopold Pichler, Raitrath.*

151. President komory české Ladislav Popel z Lobkovic žádá císaře, aby za příčinou panující v Táboře rány morové kancelář komory české na jeden nebo dva měsíce zavřena zůstávala.

V TÁBOŘE. 1582, 12. září. — Orig. v říšsk. fin. arch. ve Vídni.

Allerdurchleuchtigister, grossmächtigister und unberwindlichister Römischer Kaiser ɔc. allergenädigister Herr! Euer Kais. Mt. seind jungst vom 29. Augusti in Unterthänigkeit bericht worden, dass die Infection allhie auch etlichermassen angefangen, und weil es gleichwohl seither fort nachfolgt und täglich zu drei, vier und fünf Personen begraben werden, dadurch zu besorgen, ungeacht aller dabei gethanen Fürsehung und Versperrung der inficierten Häuser, sonderlich in einem so engen Wesen, wie es allhie hat und dieser Zeit, dass es weiter einreissen und ohne sondere Gefahr nit abgehen, auch sich endlich die Häuser nit mehr sperren lassen werden, so hab ich nit umgehen können, E. M. dessen neben Erinnerung unser vorigen unterthänigisten Bitt und dabei auch dies zu berichten, dass die Infection auf dem Bergwerk zum Budweis je länger je weiter einreissen will, wie aus des Oberbergmeisters Schreiben hiebei zu vernehmen, dass also mit dem Wesen nunmehr auf'n Fall dahin gen Budweis, weil das Bergwerk nahe dabei gelegen, ohne Gefahr nit zu verrucken sein wurde. So will man auch sagen, dass es zum Pisek gleichermassen anfangen soll, gleichwohl ist dessen noch kein Gewissheit.

Und da es nun also an einem und anderm Ort einreissen und nindert sicher sein wollte, wie sich's dann allenthalben im Land, in Städten und Dörfern erregt, wusst ich nit, wie das Regiment beisammen zu erhalten und zu besorgen, do sich's nit anders anlassen, dass es Noth halben ein zeitlang wirdet eingestellt werden müssen. Zu dem bin ich dieser Zeit, weil der von Lidlau auf E. Mt. genädigiste Verordnung nach Schlesien verreist, gar allein auf der Kammer und E. Mt. genädigisten Resolution, wann ich nach Hungarn verreisen soll, täglich gewärtig, wie ich mich dann alsbald, da die Kammer mit mir gehandelt, dazu gefasst gemacht und seither über 30 Ross, auch bis in 60 Personen mit beschwerlichen Unkosten allhie aufgehalten, alsdann folgends niemands bei der Kammer sein wirdet. Dann ob ich wohl die andern, als den von Nostitz und Seidlitz, mehr als eins hieher erfordert, so entschuldigen sie sich doch, dass sie Sterbensgefahr halben nindert sicher im Land durchreisen künnten und auch vielleicht aus Furcht, dass die Infection allbereit allhie eingerissen, dass ich also nit weiss, wann sie allher kommen möchten, und mir dergestalt nit wenig bedenk- und beschwerlich, in Kammersachen fur mich allein viel zu handeln; wann auch nit alles dieser Zeit zur Genug verricht, bin ich des unterthänigisten Versehens, E. Mt. werden mich genädigist entschuldigt halten.

Und weil alles bei diesen gefährlichen Läuften, da die Infection fast überall im Land, wie obgemelt, eingerissen und schier kein Ort sicher sein will, beschwerlich und sorglich zu handeln, auch dieser Zeit bei den Ämtern fast niemands allhie und diejenigen, so verhanden, allein durch mich aufgehalten werden, die sich dann lauter bei mir angesagt, alsbald ich von hinnen ziehen, dass keiner darüber bleiben wurde, zudem ohne das bei den inficierten Städten die Rathsstühl und Gerichtshandlungen feiern, so bedunkt mich, wann es nit wider E. Mt. wär, der nächste Weg zu sein, dass die Parteisachen auf ein Monat oder zwei nach Gelegenheit eingestellt und den Officiern von einander zu ziehen erlaubt werden, bis sichs durch Verleihung göttlicher Gnaden mit der Sterbsgefahr ändern und wiederum sicher erzeigen möchte, damit die Parteien nit Ursach hätten, nachzulaufen. So wurde auch dergestalt, wann die Amtleut nit beisammen wären, niemands einige Ladung auf [illegible] nehmen künnen. Derhalben und weil mir auch sonderlich mit Weib und Kind und [illegible] Gefahr in die Läng zu verharren nicht weniger sorglich u[illegible] da die Infection weiter einreissen wurde, dergestalt zu ble[illegible]

Bitten, E. Mt. geruhen mir derselben genädigisten Willen und Bescheid hierüber ehist zukommen zu lassen. Deren ich mich zu kaiserlichen Gnaden unterthänigist befehlen thue. Geben Tabor den 12. Septembris anno im 1582. Euer Römisch Kais. Mt. unterthänigister, gehorsamister

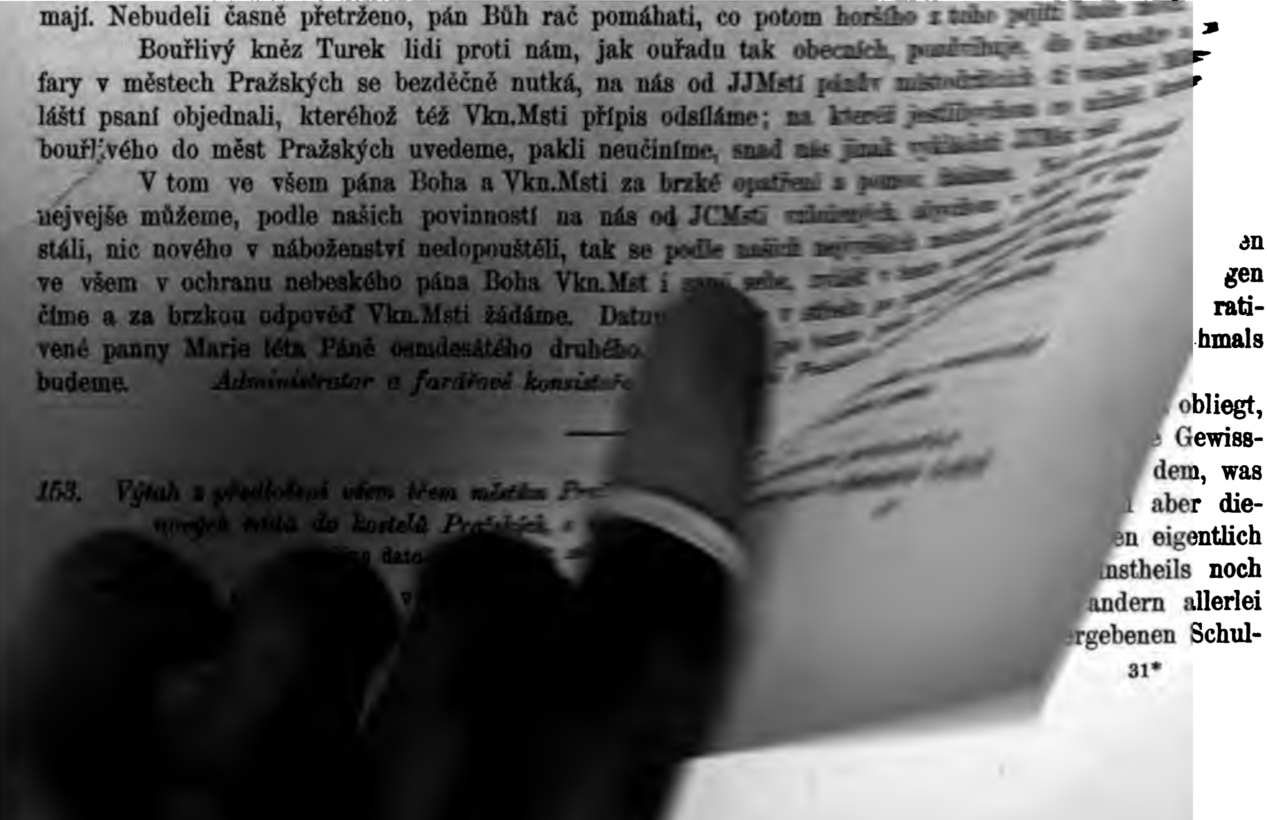
Lasla Poppel der jünger von Lobkowicz.

---

152. Administrator a fárářové konsistoře arcibiskupství Pražského pod obojí přijímajících oznamují Martinovi, arcibiskupovi Pražskému, že na psaní jeho Pražany Nového i Starého Města o přetržení nebývalých zpěvů pohřebních napomenuli, však že toho nedbají, ba na Malé straně u sv. Mikuláše že podobně činiti usilují dle tištěného nařízení úřadů Pražských; žalují dále na kněze Turka, jenž lid i ouřady proti nim pobuřuje, žádají za brzké opatření a pomoc.

V PRAZE. 1582, 12. září. — Orig. v arch. arcibiskupství Pražského.

Modlitbu naši vzkazujem. Nejdůstojnější a osvícené kníže a pane, pane otče nám v pánu Bohu laskavě příznivý! Vkn.Msti zdraví výborného a jiného všeho dobrého na pánu Bohu žádáme. Podle dobrého zdání Vkn.Msti v psaní odeslaného tak jsme se zachovali, a k obojímu ouřadu Starého i Nového měst Pražských skrze psaní naše jsme přátelskú žádost a napomenutí o přetržení takových nebývalých zpěvů při pohřbu mrtvých těl učinili: ale žádné opravy nepoznáváme, nébrž vždy [illegible] mnozí, neostejchajíce se vrchnosti, po své vůli, co se jim líbí, jakž v kostelích, tak na [illegible] nebývalé zpívání neřády vykonávají, a to nařízení, které od Pražan všech tří měst Pražských [illegible] dotazu ouřadu duchovního jest se stalo, to se, nevíme čím původem, imprimuje a vůbec vydává. [illegible] Pražanům náležité jsme předložení učinili, podle kteréhož nejinak než tak se v kostelích [illegible] žejících, chováme, kteréhož předložení našeho přípis i také exemplář toho regimentu [illegible] odsíláme, podle kteréhožto nepořádu v Menším městě Pražském v kostele svatého Mikuláše [illegible] vykonávati usilují, mnohé protimyslnosti faráři svému činí, a jest boží dopuštění [illegible] dávna usilovali, aby církev boží sužovali a něco nového vtrousili, v městech Pražských [illegible]

mají. Nebudeli časně přetrženo, pán Bůh rač pomáhati, co potom horšího [illegible]

Bouřlivý kněz Turek lidi proti nám, jak ouřadu tak obecních, [illegible]

fary v městech Pražských se bezděčně nutká, na nás od JJMstí [illegible]

láští psaní objednali, kteréhož též Vkn.Msti přípis odsíláme; na [illegible]

bouřlivého do měst Pražských uvedeme, pakli neučiníme, snad [illegible]

V tom ve všem pána Boha a Vkn.Msti za brzké opatření [illegible]

nejvejše můžeme, podle našich povinností na nás od JCMsti [illegible]

stáli, nic nového v náboženství nedopouštěli, tak se podle [illegible]

ve všem v ochranu nebeského pána Boha Vkn.Mst i [illegible]

číme a za brzkou odpověď Vkn.Msti žádáme. Datu[illegible]

vené panny Marie léta Páně osmdesátého druhého [illegible]

budeme. *Administrator a farářové konsist*[illegible]

---

153. [illegible]

en
gen
rati-
hmals
obliegt,
Gewiss-
dem, was
aber die-
en eigentlich
nstheils noch
andern allerlei
rgebenen Schul-

k tomu obraných v jisté dni při službách božích od kněžstva držeti měl, toho nám ani VMtem do kostelův uvozovati, ani k němu kněžstvo zavazovati náležité ani bezpečné není; poněvadž jest věc nová a nebývalá, proti řádu dobrému církevnímu, starobylému zvyklému, a proti přísnému poručení a zápovědi JCMti, nám i také VMtem učiněnému, kterýmž JCMt přísně poroučeti a zapovídati ráčí, abychom žádných nových obyčejův a řádův proti řádu starobylému žádným způsobem neuvozovali, jakž tomu z vejpisu dvojího poručení tuto přiležejícího, všem třem městům Pražským předešle učiněného, obšírně vyrozuměti ráčíte.

Než poněvadž jsou jisté služby církevní a mše svaté k času rány morní neb jiné, kterékoli od církve svaté křesťanské nařízeny a v kostelích našich od starodávna se držely, ty tolikéž i tohoto času buď latinským neb českým jazykem, počnouc od introitu s modlitbami k tomu nařízenými, epištolou a čtením, s kázáním slova božího, a mezi tím s písničkami starobylými o smrti, o pokání nařízenými, a naposledy s letanií obyčejnou, budou se moci držeti, tak jakž o tom kněžím farářům, zvlášť při těch obraných farách, dále poručíme.

Však vidí se nám, aby k takovým služebnostem božským v ty dva dni půst svatý, k kterémuž nás sám Bůh slovem svým napomínati ráčí, bez jedení pokrmů v čas postu neobyčejných, byl přidán a ode všech zachováván. Kdež jsme té nepochybné naděje, že tento církevní starobylý řád VMtem i jiným všem příjemný a u pána Boha nám všem platný a užitečný bude. Jinak nám ani VMtem žádných nových řádův bez dotazu a jistého dovolení vrchnosti vyšší, která nám to přísně zapovědíti ráčila, a nás i vás nařídila, není náležité ani bezpečné uvozovati.

---

154. Resolucí císaře Rudolfa II. v příčině vykonané přehlídky veškerého zařízení komory české.

V AUGŠPURCE. 1582, 15. září. — Opis současný v c. k. říšsk. archivu fin. ve Vídni.

Wir haben aus unserer jungst in Beheimen gehabten Visitations-Commissarien gethanen ausfuhrlichen Relation nach längs gnädigist angehört und vernommen, wie die Haushaltung bei unserer behemischen Kammer und desselben ganzen Wesens Stand und Gelegenheit befunden wurden und allenthalben auf dato beschaffen sei.

Und befinden furs erst soviel: Obwohl noch vor angehender Commission euch, der Kammer, durch sondere von uns ausgangene Befehlch und Decreta auferlegt worden, dass ihr alle Pensiones, Provisiones, Gnaden und dergleichen Ausgaben, so ohne Nachtheil wohl Anstand erleiden könnten, bis zu besserer Gelegenheit anstellen, endlich auch alle Gefäll, wie die Namen [haben] und sich bis auf der Commissari Zukunft verfallen würden, allenthalben mit Fleiss zusammenhalten und ausser verburgter Schulden und Interesse durchaus weder wenig noch viel davon verwenden oder ausgeben, sondern unser weiterer Verordnung darinnen erwarten sollet, wie ihnen dann in ihrer Instruction Mass und Befehlch furgeschrieben worden, wie und wohin sie dasselb Geld unsers Kammerwesens Nothdurft nach nutzlichen anwenden sollten, so befinden wir doch, dass demselben im wenigsten nit gelebt, sondern vorbemelter unser gnädigisten Verordnung strack zuwider dergleichen Ausgaben, so ohne Nachtheil wohl Anstand erleiden hätten mögen, einen Weg als den andern beschehen, dadurch dann auch das Rentambt zu unserer Commissari Ankunft alles Gelds entblösst gewesen, dass es auch mit euren untergebenen Filialämtern ein gleiche Meinung gehabt, dass nämlich an diesem Ort auch ein sonderer Excess braucht, darbei furnehmlich euer der Kammer Befehlch und Anschaffen prätendirt worden. Daher nun gedachte unsere Commissari zu Verrichtung derer angelegnen Ausgaben, so demselben Wesen zum Besten vermeint worden, weder Geld noch Gelegenheit haben mögen, das uns dann nit wenig fremd und bedenklich furkombt.

Aber wie dem allem, weil wir daneben soviel verstehen, dass euch und den Unteramtleuten solches allbereit durch unsere Commissari an unser Statt mundlich verwiesen worden sei, so wollen wir es zu diesemmal auch also dabei verbleiben lassen, euch aber daneben und mit Ernst auferlegt haben, dass ihr hinfuro fur euch, eure untergebene Officierer und Amtleut unsere Befehlich und Verordnungen bis zu gehorsamer und wirklicher Vollziehung, wie billich, in Acht haltet und zu anderm nit Ursach gebet, wie wir uns dann sonderlich zu dir Popl als unsern verordneten Präsidenten gnädiglich versehen, du werdest deinem gehorsamen Erbieten nach, soviel an dir sein wurdet, auch kein anders verstatten.

Und damit dergleichen Unordnungen hinfuro umb soviel mehrers gesteuert, sich auch niemand einiger Unwissenheit oder widerwärtigen Verordnung zu entschuldigen Ursach haben möge, so thuen wir hiebei eurem jeden Amtmann ein certificierte Verzeichnus derer Verweisungen und Ausgaben, so er hinfuro auf seinem Amt behalten solle (weil, wie hernach folgt, alle andere Posten von den Unterämtern gänzlich aufgehebt, in die Schuldenauszug und den Kammerstaat, ein jedweders an seinem Ort einkumbt), ubersenden und ihnen daneben vermög Abschrift mit Nro. 1. gnädigist auferlegen, dass sie ausser derselben sonst keine andere Ausgaben thuen, sondern den Uberschuss vollkumblich und ohne Abgang aufs längst zu Quartalszeiten in das Rentamt auszahlen, es wär dann Sach, dass aus furfallenden Ursachen das Geld vor Ausgang des Quartals von uns oder euch abgefordert werden müsst, dass sie auch im Fall der Noth zu denselben verzeichneten und zugelassenen Ausgaben eurer Verordnung geleben sollen, wie wir dann unserm beheimischen Rentmeister und getreuen lieben Tobiasen Geppart vermög Einschluss mit 2 aller derselben Auszüg gleichsfalls als Abschriften überschicken, mit diesem angeheften Befehlch, dass er den Unteramtleuten keine andere Ausgaben passiren oder ihnen derwegen einigerlei Gefäll zu hinterhalten verstatten, sondern im Gegenfall dasselb euch oder auch nach Gelegenheit uns selbst um gebührlichs Einsehen berichten solle.

Darauf befehlen wir euch nun gnädiglich, ihr wollet solche Befehlch alsbald an gehörige Ort abgeben lassen und endlich daran sein, damit demselben wirklich also gelebt und darwider kein anders verstattet, die übrige Gefäll aber bei diesen und allen andern Ämtern, als die numehr durch diese Ordnung aller bisher darauf gelegenen Verweisungen geledigt und befreiet sein, ohne Abgang in mehrberuhrt Rentmeisteramt abgeben und hinfuro ausser unsers von Hof ausgehenden Befehlchs (die doch nit mehr an die Amtleut, sondern allein an euch die Kammer lauten und von dannen aus in der Kammer Namen zu gedachte Amtleut weitere Verordnung gethon werden solle), keine neue Verweisung auf die Unterämter legen lassen, und im Fall etwo aus Ubersehen diesem zuwider was anders von unserm Hof aus gefertigt wurd, uns dessen zu gebührlicher Wendung zeitlich erinnert und anmeldet.

Und nachdem in gedachter unserer Commissari hinterlassenen Anordnung unter dato den 27. Martii dies Jahrs mit mehrerm gemeldet wurdet, wie es mit Umlegung der verburgten Verweisungen von den Filial auf das Rentmeisteramt gehalten werden solle, so wöllen wir dasselb hiemit also ratificiert haben, mit gnädigen Befehlch, dass ihr, im Fall es nit allbereit beschehen, demselben nochmals wirklich also nachkommt.

Was dann den Schuldenlast als den furnehmsten Hauptpunkt, so diesem Kammerwesen obliegt, betreffen thut, da haben wir mit Verwunderung vernommen, dass ihr derwegen keine einige Gewissheit haben können, sondern euch allein auf die vorige ergangene Bericht und Auszüg neben dem, was die Erfahrung bisher selbst mit sich bracht und zu erkennen geben hat, gelendet. Dieweil aber dieselben Bericht und Auszüg nit vollkumlich und also beschaffen gewest, dass man denselben eigentlich nit trauen oder was gründlichs darauf bauen hätt mögen, furnehmlich, weil derselben einstheils noch vor zweien oder dreien Jahren übergeben worden sein und sich seither in einem und andern allerlei Veränderungen zugetragen haben, wie es dann mit euren ihnen den Commissarien übergebenen Schul-

denverzeichnissen ein gleiche Meinung gehabt und dieselb in vielen Posten unrichtig und ungewiss befunden worden, dass sich auch darauf nit zu verlassen, viel weniger der ganzen Schuldenlast auf ein gewisse Summa zu schliessen gewest, daher euch dann dasselb mit dieser Verordnung wiederumb zugestellt worden, dass ihr denselben nochmals von Post zu Posten alles Fleiss ersehen und examinieren, darauf einen neuen verlässlichen Auszug fertigen und uns mit ehistem zukommen lassen sollet, so sind wir desselben bisher und noch also gewärtig gewest. Dieweil aber derselb auch nit erfolgt und gedachte unsere Commissari aus der Kanzlei- und Buchhaltereiregistraturen, desgleichen den Geldämtern und sonst derwegen absonderliche Erkundigung gehalten und dabei dannoch die Gewissheit erlangt, die ihr bisher selbst nit gehabt und daruber einen sondern Auszug unter sechs unterschiedlichen Rubriken gemacht, so thuen wir euch denselben hiebei unter Nro. 3. auch ubersenden, mit diesem Befehlch, weil unter denselben vermög der letzten Rubriken etzliche Posten zum Theil ungewiss und zweifelhaftig sein in dem, dass etwo die Parteien mit denselben in anderweg verwiesen oder vielleicht durch bare Bezahlung und sonst contentiert sein mögen, zum Theil auch von den Creditoren in Pardewitzischen*) Kauf und dem 66jährigen Feldzug, ungeachtet ihrer daruber erlangten Verschreibungen als ein Hilfgeld gutwillig dargegeben worden sein mag, wie dann auch dieselben meistestheils nun in vielen Jahren her nit gemahnet worden, ausser des, was der jetzig Registrator Jacob Perweck und etzliche andere unsere vereidete Diener, denen es gar keinswegs gebuhrt gehabt, was von denselben Verschreibungen an sich bracht und durch euch die Bezahlung erlangt, und dann furs ander auch etzliche aus denselben Schulden, so unter der funften Rubriken begriffen, auf Abraitung stehen, dass ihr demnach erstlich an vorbemelten ungewissen oder zweifelhaftigen Posten ausser unsers sonders von unserm kaiserlichen Hof ausgehenden Befehlchs und Verordnung weder an Hauptgut noch Interesse nichts bezahlet, sondern uns, so oft ein oder die ander Partei derwegen anhalten wurdet, neben Ubersendung glaubwirdiger Abschrift der ersten daruber gefertigten Schuldverschreibung und nothdurftigen Ausführung, wann nämblich das Anlehen beschehen, wie lang es ungemahnet verblieben und ob es vielleicht jemanden andern, auch wem und gegen was Conditionen cediert worden oder wie es sonst allenthalben darumben beschaffen sei, euren gehorsamen Bericht, darauf sich eigentlich zu verlassen, zukommen lasset und daruber Bescheids erwartet, entzwischen aber nit weniger denselben sowohl als den andern auf Abraitung stehenden Posten mit Fleiss nachsehen, euch einer jedwedern Beschaffenheit erkundigen, die Abraitungen furderlich an die Hand nehmen, damit die Schulden nach Gelegenheit entweder gar austhan oder je zum wenigsten mit einer abgeraiteten und liquidierten richtigen Summa in das Schuldbuch verleibt werden mögen, und wie ihr nun ein und die andere Post befinden und den Parteien zu Ort abkommen werdet, und als dann dasselb von gedachten unsern Commissarien hievor auch also verordnet worden, unserm gnädigsten Vertrauen nach allbereit vor diesem damit im Werk sein werdet.

S c h u l d b u c h. Und nachdem wir aus gedachter unserer verordneten Commissari Relation, auch sonst aus allen Umbständen und im Werk soviel befinden, dass die Ungewissheit des beheimischen Schuldenlast und andere demselben anhängige Mängel allein daher verursacht worden, dass bisher kein ordenlich Schuldbuch gehalten, die Buchhalterei auch, als deren bisher nit alle dergleichen Sachen, so im Rath und der Kanzlei furgeloffen, wie es gleichwohl der Nothdurft gewest, wär verkundigt worden, nit eigentlich wissen können, was sich täglich mit Behandlung oder Bezahlung der Glaubiger für Veränderung zutragen, so befinden wir unsere und des Wesens unvermeidliche Nothdurft sein, dass hinfuro durch die Buchhalterei ein ordenliches richtiges Schuldbuch, in welchem klärlich alle alte und neue Anlehen und Verweisungen, wie sich die von Tag zu Tag zugetragen und auf die Kammer kommen

*) Pardubitzischen.

sein, oder noch hinfuro sowohl an neuen Anlehen als Richtigmachung der alten zweifelhaftigen und auf Abraitung stehenden Summen kommen werden, was auch jeder Zeit an Hauptsumma und Interesse darauf bezahlt wurdet, verzeichnet sei, gehalten und fort also continuiert werd, des dann durch dies Mittel wohl sein wurd mögen, wann bei euch der Kammer (wie wir es dann endlich also gehabt haben wöllen) die Verordnung thun wurdet, dass der Secretari oder diejenig Person, so die Schuldsachen in seiner Expedition hat, täglich alles das, was in derselben Sachen im Rath furkombt, tractiert, beschlossen und gefertigt würdet, der Buchhalterei zu wissen mache, alle Verschreibungen, Certificationes, Befehlch und anders dem anhängiges vor der Fertigung dahin zum Ubersehen und Ausziehen gebe und mit derselben, wie es dann in einem solchen gemeinen Wesen sein soll, treulich correspondiere, damit man an einem und dem andern Ort sowohl der kunftigen als der vergangenen und gegenwärtigen Zahlungen halben ein Gewissheit und beides auf unser und euer Erfordern umb soviel verlässlichern Auszug und Bericht zu erlangen haben mögen.

Und befehlen euch demnach gnädiglich, dass ihr solches den nägsten nit allein ins Werk richtet und mit Ernst darob haltet, sondern uns auch jetzo mit dem furderlichsten als muglich und dann hinfuro jährlich mit Ausgang eines jeden Jahrs ein gleichmässigen, verlässlichen, durch ermelten Secretari und den Buchhalter und sonst kein andere Person (damit die Gelegenheit unsers Schuldenlasts in geheim gehalten werden möge) mit eignen Handen geschrieben und unterschriebenen Auszug zu Handen unserer Hofkammer ubersenden, dabei die Verordnung einer und der andern Schuldpost, welche bezahlt oder auf andere Creditores transferiert, was auch dasselb Jahr für neu Anlehen erlangt und aufbracht worden sein, specifice vermelden, damit wir jederzeit wissen mögen, wie sich der Schuldenlast von Jahr zu Jahren mindern oder mehren thue.

Einkommen und Ausgaben. Wir haben auch nach längs angehört und aus denen übergebenen Auszügen, so unsere Commissari mit euch der Kammer verglichen, gnädiglich vernommen, was allenthalben fur Gefäll und Einkommen (doch ausser etzlicher unserer eigenthumblichen Herrschaftsgefäll, so den Fuggern bis zu Bezahlung ihrer Schulden verschrieben und eingethan worden) auf dato bei diesem Kammerwesen in esse sind, und entgegen auch alle ordinari und extraordinari Ausgaben, so euch bei gegenwärtigem Stand zu verrichten gebühren. Daraus dann erscheint, dass ungeachtet etzlicher sonderbarer Nutzungen von denen Gütern, so erst neulichen an uns kommen sind, derer man aus Mängel der Raitungen dieser Zeit kein eigentliche Nachrichtung haben hat mögen, auch unangesehen, dass die ubrigen gar leidlich angeschlagen und derselben viel auf ansehenlicher Besserung und Vermehrung stehen, noch dannoch die Einkommen die Ausgab uber 20.000 Schock meissnisch übertreffen, wie dann aus dem Einschluss mit Nro. 4. mit mehrerm zu vernehmen. So ist auch noch über das die Hoffnung dabei verhanden, wann allein gebührender Ernst und Fleiss dabei gebraucht wurdet, dass sich die Einkommen mit Verleihung göttlicher Gnaden von Tag zu Tag vermehren werden. Daraus nun erscheint, dass dannoch bei diesem Wesen nit so gar beschwerlich, wie es wohl bisher furgegeben worden, zu hausen sei, und ist nit zu zweifeln, wann nur die Ausgaben mit Ordnung gehandelt, die vorhandenen Gefäll nit gleich zuvorderst auf Besoldungen, Pensiones, Gnaden und andere Ausgaben, die ohne sondern unsern Nachtheil wohl Bitt erleiden mögen, verwendet, sondern die Ablegung der verbürgten Hauptsummen und Interesse, soviel sich dieser Zeit aus unserm beheimischen Rent- und etzlichen andern Ämtern zu bezahlen gebühren, vor allen Dingen in Acht genommen, dass nit allein die Steckung der verschriebenen Burgen neben Schimpf und Verlierung des Credits wohl verhüt, sondern auch von Jahr zu Jahren was ansehenlichs an den Hauptschulden abgelegt, die Interesse gemindert und die Einkommen zu desto besser Verrichtung der Besoldungen und der andern eingestellten Ausgaben wieder geledigt werden können. Als zum Exempel gesetzt, so sind von allen im Schuldenauszug begriffenen verburgten ausländischen Schulden mehrers nicht als 6684 Thaler 49 Kr.

4 Den. Interesse zu bezahlen. Wann nun der Uberschuss, so euch, wie obgemelt, uber alle ordinari und extraordinari Ausgaben verbleibt, und dann die Interesse von den unverburgten Schulden, desgleichen die Besoldung, Provisiones und Pensiones, wie sie im Kammerstaat begriffen, im ersten Jahr nur halben Theils innebehalten, die Verzinsung aber von den Gnaden und denen Schuldposten, so ungewiss und zweifelhaftig sind, mittlerweil eingestellt, so kann im ersten Jahr alsbald uber 46.000 Schock meissn. Hauptgut abgelegt und dadurch bis in 2800 Schock Interesse (das dann gleich wie ein neues Einkommen zu raiten ist) ersparet werden.

Wann nun dasselb nur etzliche wenig Jahr an einander kontinuirt, so können nit allein die ausländischen verburgten, davon die Interesse, wie gemelt, aus unserm beheimischen Rentamt zahlt werden, sondern auch die unverburgten Schulden successive zu gutem Theil abgelegt, die Einkommen dardurch geledigt und alsdann auch der Hinterstand an den andern Ausgaben verrichtet werden, und werden sich die dienenden Personen bei ermelter unser beheimischen Kammer und andern, als die stetigs an einem Ort bleiben und sonst allerlei Vörtel haben, ihrer Besoldungen, Provisionen und Gnadengaben halben etwo so wohl und besser als unsere bei Hof wesende Diener bei schweren Reisen und anderer Ungelegenheit in dergleichen Nothfällen zu gedulden billich kein Beschwer haben, sondern zufrieden sein, dass den unvermögesten nach Gelegenheit zu einzig was verordnet werd, wie es dann bei andern unsern Kammern und Ämtern auch also gehalten wurd. Jedoch wöllen wir uns nichts weniger hiemit bedingt haben, im Fall wir nach Gelegenheit kunftiger Haushaltung soviel Ursach und ein Nothdurft befinden wurden, vorbemelten Überschuss oder auch die Gefäll, so sich hernach bei denen bevorstehenden Besserungen finden möchten, zu andern unsern Nothdurften gar oder einstheils zu gebrauchen, dass wir uns dasselb, wie wir dann auch ohne das zu dem und anderm befugt sein, ausdrucklich vorbehalten haben wollen.

Nun könnt gleichwohl furgewendet werden, dass etwo auf einmal soviel verburgter Schulden aufgekundet, zu derer Bezahlung oft eines ganzen oder auch mehrer Jahrsgefäll nit erklecklich sein möchten. Dagegen ist aber diese Hoffnung vorhanden, wann allein mit Abzahlung der Interesse richtig zugehalten und den Creditoren dadurch zur Aufkundigung ihrer Schulden nit Ursach gegeben, dass ein jeder sein Geld lieber und sicherer bei uns als andern wissen wurdet. So haben wir euch auch noch hievor unsere Räth und obriste Landsofficierer zugeordnet, dass sie euch umb desto mehrers Ansehens und Folg willen, sonderlich wann wir nit selbst im Land sein, in dergleichen Nothfällen zuspringen und durch ihre Autorität die Creditores mittlerweil, bis mit Verleihung des Allmächtigen und der Lande Hilf zu ihrer Contentierung Gelegenheit zu haben, zu Geduld und Anstand behalten und also Ungelegenheit verhüten helfen wollten, dessen sie sich dann auch gehorsamblich und gutwillig also erboten und ihr euch derselben im Fall der Noth fruchtbarlich zu gebrauchen haben werdet, so getrösten wir uns auch gnädiglich, es sollen auf den äussersten Fall noch wohl neue Anlehen im Land zu erhandlen und dergleichen extraordinari auch etzlichermassen dadurch zu rathen sein.

Dessen allen ihr euch dann nun erheischeter Nothdurft nach in einem und dem andern zu gebrauchen und euren gehorsamen Fleiss und Discretion uns und dem Wesen zu erspriesslichem Nutz dabei anzuwenden wissen werdet.

Nachdem auch unsere Commissari ihrem von uns habenden Befehlch nach in ihrem hinterlassenen Bescheid ausfuhrliche Verordnung than, was hinfüro mit Disponierung der Gefäll und Einkommen für ein Ordnung gehalten werden solle, so wollen wir dieselb nit allein confirmiret, sonder auch umb desto eigentlicher und stäter Observation willen hiemit wiederholet haben, nämblich dass sich alle und [illegible] unserm beheimischen Kammerwesen untergebene und zugethane Amtleut, Einnehmer und [illegible] sonen, so was in das Rentamt auszuzahlen haben, zu ihrer Ankunft vor allen Dingen bei [illegible] mischen Kammerpraesidenten oder in Abwesen bei dem, so seine Stell verwalten

ihme ein Zettel an den Rentmeister empfahen, auf welchen er Rentmeister das Geld, und sonst gar nit, anzunehmen und darumben zu quittiren, auch dieselb Zettel mit Specificierung der Münzsorten zu Probierung seines Empfangs in Raitungen mit furzubringen schuldig sein solle. Also wöllen wir auch, dass es mit den Ausgaben gleichergestalt gehalten werden und jederzeit, so oft ein Ausgab, wie gross oder klein auch dieselb beschaffen, von gedachtem unserm Praesidenten unter seinem Handzeichen ein Geschäft gefertigt und ausser derselben durch den Rentmeister weder Besoldungen, Provisiones, Zehrung noch anders, wie es Namen haben muge, und also ungeachtet seines habenden Kammerstaats weder wenig noch viel auszahlt werden. So oft alsdann ein Monat oder Quartal, wie es die Gelegenheit leiden wurdet, umbkumbt, so sollen ihme Rentmeister uber diejenigen Ausgaben, so der Certificationen bedürfen, dieselben mit Einführung der Zeit und Summa dem bisher aldo gehaltenem Brauch nach gefertigt und gegen Furbringung und Kassierung der Geschäftel durch ihn Präsidenten am ersten und folgends einem Kammerrath und Secretari neben ihme, wie es die Instructiones vermögen, und erschrieben zugestellt werden, dadurch dann verhoffentlich nit allein alle Contrabant und unnöthige Verschwendung der Gefäll zu verhüten, sondern auch ihme Präsidenten als Directori, furnehmblich, wann er über seine gefertigte Anschaffzettel des Einnehmens und Ausgebens halben sondere ordentliche Verzeichnus halten, ein gewisse Nachrichtung sein wurdet, was jederzeit im Amt für Geld verhanden und wie nach Gelegenheit desselben die bevorstehenden Ausgaben darauf anzuordnen sein mögen. Entgegen soll kein einige Ausgab ausser der Amtleut Besoldungen, die in demselben Amt dienen, in kein Amt oder Einkommen weder ordinari noch extraordinari angeschafft, sondern, wie obgemelt, hinfuro alle und jede Gefäll allein in das Rentals Generalamt ohne Abgang eingeantwortet und dieselben weder durch Verweisungen noch sonst anders wohin nit verwendet, sondern jetzo erwähnter Ordnung nach allein durch den Rentmeister gehandelt und verrichtet werden, damit die Nutzungen, Gefäll und Einkommen in einem Empfang und Ausgab bleiben, wir auch jederzeit, wann es vonnöthen, derwegen umb soviel vollkommnere Bericht und Auszug aussem Rentamt zu erlangen haben mögen. Und ob gleich etwo einem Amtmann neben seiner Besoldung nach Gelegenheit Provisionen, Gnad oder andere Gaben bisher bewilligt waren oder noch von uns bewilligt wurden, so wollen wir doch, dass dieselben nit auf ihre der Amtleut habende Gefäll, sondern aller durchaus gleichsfalls auf das Rentamt verwiesen und auf unsers Präsidenten Verordnung daselbst her bezahlt werden sollen. Und im Fall etwo auf denselben Amtern Verweisungen umb Anlehen oder verburgte Schulden liegen, die ausser der Parteien Wissen und Zulassen fuglich nit zu transferiren sein möchten, so wollen wir, dass ihr, im Fall es auf gedachter unserer Commissari hinterlassenen Anordnung nit allbereit beschehen ist, mit denselben Creditoren (doch allein diejenigen, so verburgte Schulden haben, zu verstehen) nochmals furderlich alles Fleiss handlet, damit sie solche ihre Schulden [illegible]willig, doch unter voriger Versicherung, auf das Rentamt stehen und nach Gelegenheit von dannen her oder, do es inländische Schulden wären, aussm Porn der Verzinsung gewärtig sein wollten, wie sie dann derwegen nichts zu verlieren und sich daher desselben auch umb soviel weniger zu verweigern Ursach haben werden. Und im Falle es je uber alle fleissige Handlung bei einem oder dem andern nit zu erhalten sein wollt, so mag es gleichwohl im alten Stand gelassen, es soll aber dabei die Verordnung than werden, wann die Bezahlung derselben durch die Unteramtleut beschieht, dass allweg die Quittungen auf den Rentmeister gerichtet, hernach an Baargelds Statt durch ihne Rentmeister angenommen und ausgewechselt und also ordentlich in Empfang und Ausgab in Raitung eingestellt werd[illegible]. Die andern unverburgten Schulden, Provisiones und alle andere Verweisungen aber, wie die Namen haben mögen, sollen ohne Mittel vorbemeltermassen auf das Rentamt umbgelegt, auch im Fall der Noth [illegible] es die Parteien begehren [illegible] [illegible]nde Verschreibungen also darauf corrigiert und umb- [illegible] hinfuro gänzlich verhütet und abgestellt. [illegible]afft werden. Wa[illegible] allem ihr dann

wie hiemit unser endlicher Willen und Befehlch ist, alsobald und wirklich nachkommen, dasselb auch fur euch selbst umb desto eigentlicher Observation willen in die Amter verkunden und der Amtleut Instructiones darauf corrigieren und richten und euch weder fur euch selbst einigerlei Difficultät darwider behelfen noch auch andern dergleichen zu thuen verstatten sollet. Im Fall auch dieser unser Verordnung zuwider aus Unwissenheit oder Ubersehen von unserm Hof was ausgieng, so sollet ihr demselben nit stracks geleben, sondern uns desselben umb weitern Bescheid jederzeit erindern.

Amtleut Bürgschaften. Es haben uns auch unsere Commissari eine ihnen von euch zugestellte Verzeichnus, mit was Amtleuten alle Ämter in unserm Königreich Beheimen und beiden Markgrafthumbern Ober- und Niederlausitz versehen sein, übergeben. Daraus befinden wir, dass der weniger Theil verburgt sein, daran gleichwohl wider eure bisher gehabte Kammerordnung und unsere derwegen ergangene öftere Befehlch gehandelt worden, das uns dann nit wenig bedenklich fallen thuet. Dann obwohl eure vermeinte Entschuldigung in diesem Punct dahin gerichtet ist, als sollten sich etliche derselben Amtleut, so nun lang dieneten und in ihren Amtshandlungen richtig furkommen wären, solcher Burgschaft beschwert haben, dabei ihr sie dann auch also verbleiben hättet lassen, so hat euch doch dasselb wider eure Instruction und unsere so oftere Erinderung und ergangene Befehlch gar nit, sondern vielmehr gebuhret, unsere genädigiste Verordnung in gebührliche Acht zu nehmen und derselben mehrers als etwo der Amtleut Entschuldigungen zu deferieren, oder im Fall etwo bedenkliche Ursachen darwider furgefallen wären, uns desselben in Gehorsamb zu erindern und für erlangten Bescheid, oder ehe wir uns ausdrücklich eines andern erkläret hätten, wider solche unsere Verordnung was anders nit bewilliget haben. Und werdet ihr euch aus denen bisher furgeloffenen und zum Theil noch gegenwärtigen Fällen selbst gehorsamblich erindern, dass sich auch bei denen Amtleuten, welche jederzeit für die richtigsten gehalten worden, letztlich in Abtretung ihrer Amter oder nach ihrem Absterben ansehnliche Rest und allerlei andere Unrichtigkeiten befunden, dessen wir hernach aus Mangel der Burgschaften nachtheilig entgelten haben müssen, wie euch dann dasselb durch gedachte unsere Visitationscommissari in ihrer hinterlassenen Anordnung anf unsern Befehlch mit mehrerm ausgeführt worden.

Und weil dann gedachte unsere Commissari habendem Befehlch nach in ihrem Verlass noch zum Uberfluss mit euch diese Verordnung thun, dass ihr von denen Amtleuten, so Geldämter halten, es sei nun auf unsern eigenthumlichen Herrschaften oder sonst, und noch bisher solcher ihrer Ämter halben keine genugsame Versicherung gethan, dieselb nochmals alsbald erfordern, sie ausser des die Amter ferrer nit handlen, vielweniger hinfuro einigen neuen Amtmann ohne Burgschaft [illegible] einkommen lassen, sondern ehe die Verwaltung mittlerweil in ander sichere Weg bestellen und uns mi[t] Benennung anderer tauglichen Personen der Sachen Gelegenheit mit Rath und Gutachten berichten sollte[n], [illegible] doch mit dieser Limitation, wo einer oder der ander so stattlich angesessen, dass er die Versicherung [illegible] der Landtafel oder denen Gerichten, darunter seine Güter gelegen, genugsamb bestellen oder auch an Burgschaft statt ein Summa Gelds, soviel sich nach Gelegenheit desselben Amts und der zugemuteten Burgschaft gebuhren möcht, umb gewöhnliche Interesse auf die Gefäll seines inhabenden Amts darleihen wurd, dergestalt, dass weder er noch seine Erben dasselb Amt nit abzutreten schuldig sein sollten, bis so lang sie solches Burgschaftgelds, was noch uber Bezahlung des lautern liquidirten Raitungsrests bevorblieb, wiederumben vergnugt wurde, dass alsdann dergleichen Conditiones anstatt der Burgschaft angenommen werden sollten: so wollen wir uns demnach genädiglich versehen, ihr werdet derselben Verordnung in diesem und andern Punkten wirklich und gehorsamblich also nachkummen sein. Daruber wir nun jetzo und kunftig jederzeit, so oft sich dergleichen was zuträgt, eures ausfuhrlichen verlässlichen Berichts gewärtig sein wollen. Und im Fall etwo noch was dabei unverrichtet ausstund, das wir doch nit hoffen wollen, so befehlen wir euch gnädiglich, ihr wollet dasselb nochmals erstatten und dieser Verordnung, als die wir hiemit ratificiert und endlich gehalten haben wöllen, jetzo

und kunftig zu stetwährender Observation wirklich nachkommen und fur euch selbst kein anders thuen noch jemanden was darwider verstatten, sondern unsern Willen und Befehlch in diesem und anderm gebührlich in Acht halten, wie wir uns dann auch keines andern versehen wöllen.

Amtleut Instructiones. Nachdem sich auch befindet, dass viel eurer untergebener Amtleut gar mit keinen Instructionen versehen, bei den übrigen aber nach Gelegenheit gegenwärtiges Stands und unserer bisher beschehenen Verordnungen allerlei Veränderung zu thun vonnöthen sein will, so befehlen wir euch gleichsfalls, ihr wöllet nit allein dieselben alten Instructiones mit Ordnung nach einander fur euch nehmen, mit Fleiss ersehen und berathschlagen, was nach Erforderung gegenwärtiger Gelegenheit und unserer beschehenen Verordnungen dabei zu verändern vonnöthen, sondern auch uber die andern Amter nach Erheischung der dabei furfallenden Verrichtungen neue Instructiones verfassen und uns eins und das ander zum Ersehen und Fertigung zukommen lassen.

Haltung der Kassa. Gleichergestalt befindet sich, dass die Kassa mit den unterschiedlichen Schlossern bei allen Geldamtern, wie es wohl sein sollt, nit gehalten wurdet. Ob nun dasselb aus Nitanschaffung oder der Amtleut Ungehorsamb bisher nachblieben, das werdet ihr euch am besten zu erindern wissen. Dieweil es dann an sich selbst ein unvermeidliche Nothdurft ist, dass die Kassa eines und des andern Amts voriger Verordnung nach gericht werd, wie ihr dann auch vermög eurer unterschliedlichen gethanen Bericht die Visitierung der Kassa selbst fur ein Prob der Amtleut unverdächtigen Amtshandlungen furschlagen thuet und es euch auch die Kammerordnung ohne das hievor auferlegt, also dass es allein wirklicher Vollziehung bedörf, so wollen wir, dass dasselb nochmals furderlich beschehe und endlich darob gehalten, die Amtleut dadurch in Sorgen und Officio erhalten, daneben auch fleissig Acht gegeben werd, ob und wie die Gegenschreiber ihrer Dienst mit täglicher ordenlicher und unverdächtiger Gegen- und nit Nachschreibung der Amter abwarten. Insonderheit aber sollet ihr die Fursehung thun, dass bei derselben Geldamtern ordenliche Kassabücher, darein alle Empfang und Ausgaben mit Benennung der Zeit und Namen, wann und von wem ein jedwedere Post Geld eingenommen und wohin wieder ausgegeben würdet, summariter vermerkt und jederzeit in der Kassa gehalten werden.

Ausständige Raitungen und Mängel. Als euch auch von gedachten unsern Commissarien in ihrem Verlass und andern zwo unterschiedlichen Verzeichnussen eine derer Amtleut, so ihre [illegible]ungen und Verantwortungen der aufgestellten Mängel noch zu thun schuldig seind, die ander aber der [illegible]gen Raitungen, so gleichwohl zur Buchhalterei erlegt, aber noch nit aufgenommen worden, [illegible]geben und auferlegt, dass ihr erstlich die Amtleut, so, wie gemelt, ihre Raitungen und Verantwortung noch bisher nicht eingelegt, mit Ernst und bei Straf darzu anhalten, denselben ferrer keine längere Frist oder Entschuldigung verstatten, im andern aber die Aufnehmung der allbereit eingelegten Raitung mit nachfolgender Ordnung befurdern solltet, dass nämblich unserm deutschen Buchhalter, Thoma Wolfen, etzliche Buchhaltereipersonen zugegeben, mit denen er vor allen Dingen die alten verhandenen Raitungen der deutschen Expedition bis zu Beschluss des 1580. Jahrs, doch ausser seiner eignen Rentamts Raitungen furderlich nach einander uber einnehmen und zu endlicher Erledigung und Richtigmachung befurdern, unserm Rath und behemischen Buchhalter Pauln Sturmb aber mit seinen zugetheilten Personen die behemischen und daneben auch die eingelegten rentmeisterischen Raitungen aufzunehmen alsbald anzufahen und in denselben so furderlich zu verfahren befohlen werden sollt, damit sie zu Beschluss dieses 1582. Jahrs aller zu Ort bracht und man hinfuro gleichsfalls jahrlich mit den Raitungen des vorgehenden Jahrs gefolgen und keine hintengelassen werden mögen, inmassen dann dieselb Anordnung mit mehrerm ausweist: so wöllen wir uns gnädiglich versehen, ihr werdet solches alles in sonderer Erwägung, dass sowohl uns als den interessirenden Parteien sonders daran gelegen, in gebührende Acht genommen und jetzogemeltermassen befurdert haben. Sollt es aber wider

unser Zuversicht nit beschehen oder noch was dabei unverrichtet hinterstellig sein, so erfordert die Nothdurft, wie wir euchs dann hiemit ernst und zum Überfluss auferlegt haben wollen, dass es jetzogemelter Verordnung nach furderlich und ohne einiges Verziehen oder Difficultiren ins Werk gerichtet und nit allein der Amtleut Beschwer, dass sie so lang, sonderlich bei gegenwärtigen gefährlichen Läufen, in Gefahr und Unrichtigkeit stecken sollen, abgeholfen, sondern auch das schädliche Restmachen verhüt oder je umb soviel ehe und besser, als wenn die Leut verderben und absterben, darzu zu kommen Gelegenheit gemacht werd.

Und weil sich auch des bisher furgefallenen Verzugs halber der Sturmb bei gedachten unsern Commissarien und andere mit dem entschuldigt, dass die Buchhaltereipersonen bei ihren Diensten nit gelassen, sondern gemeiniglich verschickt wurden, also dass oftermals nit wohl halber Theil verhanden wären, so wollet hinfuro darauf bedacht sein, damit die Raitpersonen, ehe und zuvor man mit den Raitungen ubereinkommen sein wurdet, nit davon genommen, sonder sie vielmehr zu fleissiger Abwartung ihrer Dienst mit Ernst angehalten werden. So kommt auch für, dass unser Oberhauptmann unser eigenthumblichen Herrschaften, Hertwig Seidlitz, mit Aufnehmung derselben Amtleut Raitungen auch kein Ordnung halten, sondern die Sachen allein nach seiner Gelegenheit richten und die Raitpersonen oftmals zu ungelegener Zeit, wann man daselbst am nöthigsten zu schaffen haben, hinwegnehmen solle, das dann auch ein Ursach, dadurch die Buchhaltereisachen verliegen und gehauft werden, sein mag, inmassen wir dann solches unserm Rath und beheimischen Kammerpräsidenten bei euch, Laslaw Poppeln, dasselb noch im 21. Augusti nägsthin gleichsfalls also andeutet und auferlegt, dass er sich neben euch mit ihme Seidlitz auf gewisse Zeit und Termin im Jahr zu Aufnehmung der Herrschafts-Raitungen vergleichen solle, damit man sich bei der Buchhalterei auch darnach zu richten haben möge. Wofer nun dasselb noch bisher nicht beschehen, so werdet ihr solcher unserer Verordnung nachmals gehorsamblich nachzukommen und uns, was bisher dabei verrichtet und noch ferrer zu verhoffen ist, zu berichten wissen. Also wollet auch bei der Buchhalterei mit Ernst daran sein und verfügen, dass sie nit allein die quatemerlichen Auszüg, wie es ihnen ihre Instruction auferlegt, sondern auch wöchentlich ein Verzeichnus auf die Kammer ubergeben, daraus zu sehen, was dieselb Wochen bei der Buchhalterei verrichtet worden, das nun nicht allein euch zur Nachrichtung dienen, sondern auch den Buchhaltereipersonen selbst zu desto mehrem Fleiss Ursach geben wirdet, allein dass ihr es an eurem Anschaffen, Ermahnen und gebührlichem Zusprechen in dem und anderm nit erwinden lasset.

Der Amtleut bisher ausständigen Restanten halben wollen wir euch dasjenige, was n[illegible]ommen unser gnädigsten Erledigung beruhet, mit ehister Gelegenheit zukommen lassen, entzwischen aber [illegible]nung ihr dieselben Restanten sonderlich in denen Posten, daruber wir uns allbereit resolviert, mit alle[illegible] Ernst treiben und daran sein, damit wir doch derselben einmals habhaft und unsere Forderung und Gebührnussen durch nachlässige Verabsaumung oder der Parteien Elusiones und unerhebliche Ausflucht nit so gar zu nicht gemacht werden mögen. Das nun euch als unsern Kammerräthen in gebührliche Acht und embsige Befurderung bis zu wirklicher Execution zu nehmen gebühren thuet.

Verhütung Restmachens. Wie aber hinfuro das Restmachen verhüt werden mög, do verstehen wir gleichwohl eure Meinung dahin gerichtet sein, dass erstlich von den Amtleuten die quatemberliche Auszüg ordenlich erfordert, alsbald ersehen und die Mängel darinnen dem Amtmann umb Bericht zugestellt oder, do dieselben nit zu passiren, alsbald ausgethan, folgendes auch die Hauptraitung, wann sie eingelegt, stracks aufgenommen, gegen den Auszügen conferieret, die Mängel dem Amtmann zu verantworten überschickt, alsdann die schliessliche Erledigung daruber than, der Rest liquidiert und von den Amtleuten alsbald und unverzüglich eingefordert, die Bürgen darumben furgenommen, auch welcher mit Uberschickung der Auszüg sowohl der Hauptraitung den Termin ubergehen oder mit Erlegung des Rests saumbig sein wurd, gegen demselben mit der darauf gesetzten

Pön unnachlässig verfahren werden möcht. Dieweil dann die Instructiones und unsere derwegen bisher oftere ergangene Befehlch solches alles mit mehrer Ausführung vermögen, und es also nit am Anweisen, sondern allein an wirklicher Vollziehung erwindet, so werdet ihr als unsere Räth demselben jetzo gemeltermassen endlich also nachzukommen und insonderheit daran zu sein wissen, damit die Ordnung mit Ubernehmung der Raitungen vorgemeltermassen fleissig in Acht gehalten und die gewisse Fursehung thun werdet, damit keine ubers Jahr anstehen verbleibt, sondern nach Beschluss eines jeden Jahrs zu benennten Terminen, wie es der Buchhalterei bisher gehabte Instruction vermag, erlegt, dieselben auch gwisslich ubernommen und daruber gar nit angestellt, auch gegen den Saumbigen mit der darauf gesetzten Pön unverschont männiglichs verfahren werd.

Ersetzung der vacierenden Dienststellen. Was dann die vacierenden Stellen bei eurer untergebenen Kanzlei und Buchhalterei anrührt, do habt ihr in der Commissari Verlass gleichwohl Befehlch gehabt, dass ihr die Sach in weiter Berathschlagung nehmen und erstlich anzeigen solltet, wieviel und was für Stellen an beiden Orten zu verändern oder zu ersetzen vonnöthen und was auf einer und der andern fur ordinari Besoldung lieg und alsdann derer Gelegenheit und Tauglichkeit, so sich bisher angegeben, und daneben noch anderer tauglichen Personen erkundigen und nach nothdurftiger Erwägung eines und des andern Qualität und alsdann uber das ganz Wesen euren Bericht, Rath und Gutachten zukommen lassen und daruber unsers gnädigsten Entschluss erwarten solltet. Es ist uns aber anders nichts, dann ein Bericht vom 8. Mai nägsthin die Kanzlei betreffend, jedoch auch nicht mit der Specification, wie es unserer Commissari Verlass vermag, wegen der Buchhalterei aber gar nichts zukommen.

Kretschmer Secretari. Was nun die Kanzlei anreicht, weil dieser Zeit nach unsers beheimischen Kammerraths des Lidels Abtreten kein Secretari bei der teutschen Expedition verhanden, sondern die Stell durch Christof Kretschmern, Concipisten, versehen worden, dass auch eurem Vermahnen nach einem Secretari allein bei derselben Expedition zu gefolgen nit wohl muglich sei: so wollen wir erstlich gedachten Kretschmer, weil er uns dazu fur tauglich und fleissig berühmbt wurdet, mit dem Secretarititel gnädigist gewürdiget und ihn mit der ordinari Besoldung der monatlichen 20 fl. und daneben 10 fl. Zubussgeld zu dieser Stellen angenommen und bestätigt haben.

Scorler Concipist, Quinque, Hans Amering, Georg Kemnitzer. Also bewilligen [illegible] auch gnädigist, dass Christof Scorler und Erasmus Quinque, weil ihr sie beid fur tauglich darzu [illegible]hlagen und jedweder mit 75 Schock Groschen behemisch zu Concipisten und dann Hans Amering [illegible] Georg Kemnitzer zu Kanzleischreibern mit 50 Schock Groschen aufgenommen und die Unter[illegible]tung eines und des andern von dato dieser unser Resolution angefangen werd. Und dieweil nun durch diese Ersetzung, do anders gebuhrender Fleiss dabei gebraucht wurdet, den Sachen ein gutes Benügen geschehen kann, so achten wir, es solle der zweier Personen, die ihr umb der Registratur willen von neuem anzunehmen rathen thuet, nit bedörfen. Entgegen wollen wir den Unterscheid der Kanzleischreiber, deren einstheils bisher allein zur Registratur und die andern zum Ingrossieren verordnet worden, hiemit aufgehebt haben, also dass sie alle zugleich zum Ingrossieren und wann mit denselben nit zu schaffen, alsdann zum Registrieren braucht werden. Dadurch nun in einem und dem andern viel besser gefolgt werden kann, wie es dann bei unser Hof- und andern Kammern auch also bräuchig ist.

Der Buchhalterei und der dabei vacierenden Stellen halben werdet ihr uns voriger Verordnung nach euren Bericht und Gutachten gleichsfalls zuzufertigen wissen. Insonderheit aber sollet ihr euch hinfuro in Verledigung der gemeinen Dienststellen soviel muglich umb thätige junge Leut, die stet und beharrlich dienen mögen, auch beider Sprachen kundig sein, bewerben, dieselben zuvor in ihrer Geschicklichkeit probieren und keinen nit furschlagen oder befurdern, es sei dann Hoffnung bei ihm, dass er kunftig einem mehrern Dienst furstehen könne, auf dass, wann dieselben hernach das Wesen

in Erfahrung bringen, in zutragenden Fällen selbst der Secretarien, Buchhalters, Raiträth und dergleichen mehrer Dienst versehen mögen, damit sie uns alsdann nit allein besser, nutzer und richtiger als frembde dienen, sondern wenn sie also per gradus befurdert, auch die Gnadengaben, die man ihnen sonst thuen muss, erspart werden mögen.

Registratur. Wir werden auch von unsern alldo gehabten Visitationscommissarien berichtet, dass sich die Registratur bei euer untergebenen Kanzlei in hochster Unrichtigkeit befinden solle, nit allein in dem, dass seit dem 1572. Jahr her wenig oder nichts einregistriert worden, sondern dass auch ausser des mit Einschreib- und Aufbehaltung sowohl der einkommenen als der ausgehenden Sachen und Schriften gar kein Ordnung oder Richtigkeit, wie es der Kanzleibrauch mit sich bringt und es sonst bei andern unsern Kammern und Kanzleien beschieht, gehalten wurdet; dieweil dann derwegen nit allein die Nothdurft in der Kanzleiinstruction einkommen, sondern auch euch und dem Registrator durch unsere Commissarien ein sonderer Form, wie es bei andern unsern Kanzleien bräuchig, furgewiesen worden, so wollet darob sein, dass demselben wirklich also nachgelebt und hinfuro keine dergleichen Unordnung und unrichtige Confusion, als die sich bei unsern Kanzleien nit gebuhrt, weiter verstattet werd.

Botenabfertigung. So wissen wir uns auch euers vom 9. Juli nägsthin gethanen gehorsamisten Berichts und Gutachtens, wie es eures Vermeinens hinfuro mit Abfertigung der Boten bei unserm beheimischen Kammerwesen zu halten sein möcht, gnädigs wohl zu erindern, wir lassen es aber nach nothdurftiger Erwägung der Sachen aus sondern bedenklichen Ursachen bei dem, wie es euch durch unsern Commissari noch hievor andeutet worden und anjetzo in die Kanzlei und Rentamts-Instruction einkommen ist, mit Gnaden verbleiben, mit diesem endlichen Befehlch, im Fall es derselben gemäss noch bisher nit darauf angestellt worden wär, dass ihr dasselb nochmals alsbald thuet, inmassen es dann bei andern unsern Kammern auch also gehalten wurdet. Und ist einem Registrator nach Gelegenheit der Verrichtung, do er anders gebührenden Fleiss anwenden will, nit so unmüglich als es angezogen wurdet, damit zu gefolgen, furnehmlich weil durch sie die Commissari noch in ihrer Anwesenheit und auch in der Kanzlei-Instruction die Verordnung beschehen, dass ihm im Fall der Noth, wann er je zu sehr uberhauft wurd, ein andere Kanzleiperson zuspringen und Handreichen thun sollte. Im Fall aber die Stell (wie gleichwohl furkommt) mit dem jetzigen Registrator Jacoben Berweck nit zur Nothdurft versehen oder er ihme eins neben dem andern nit zu verrichten getrauen thät, so w[illegible] ehe auf ein andere taugliche Person bedacht sein oder uns dasselb zu ferrer Fursehung ge[illegible]mmen [illegible]nung lich berichten.

Es kummt uns auch unter anderm glaubwürdig fur, dass sich dieser Ort auch noch ein so[illegible] dere Unordnung erhalten solle in dem, dass fast ein jeder aus unsern beheimischen Kammerräthen, Kanzlei- und andern Personen diejenigen Befehlch und Schriften, so ihne selbst angehn, zu seinen Handen nehmen und etwo entgegen (doch auch nicht jederzeit) allein Abschriften bei der Kanzlei lassen solle, daraus dann erfolg, dass man oft dasjenig, so man zur Sachen am genöthigsten bedarf, entweder gar nit haben kann oder je den blossen Copeien nit allerdings trauen dorfe, wie es dann unsern Visitationscommissarien in währender Commission gleichfalls zum öftern also begegnet. Dieweil sich dann dasselb gar nit gebuhret und wir es auch zu gedulden nit gemeint, so befehlen wir euch hiemit endlich und wöllen, dass ihr dergleichen abgehenden Schriften an Befehlen und andern mit Fleiss nachsehen lasset, den nägsten in Originali wiederumb zur Kanzlei zu geben verschaffet und hinfuro die endliche Verordnung und Fursehung thuet, dass alle einkommende und ausgehende Schriften nach beschehener ordenlicher Erledigung und Ausweisung der Kanzlei-Instruction zur Registratur an sein gehöriges Ort eingestellt, daselbst ordenlichen eingeschrieben und aufgehebt, und im Fall ihr, die Kammer, auf eins oder des andern Parts anhalten es also fur billich befinden wurdet, so wurd genug

sein, dass ihnen Abschriften davon bewilligt und sonst niemanden nichts in Handen gelassen oder ausgegeben werd. So wollen wir auch auf taugliche Personen bedacht und daran sein, damit aufs ehist, als es die Sterbsläuf und Gelegenheit leiden wurd, alle Kanzleisachen von neuem durchgangen, inventiert und gesehen werden sollen, was doch eigentlich bei der Registratur verhanden oder abgehe, damit man denselben Abgängen desto besser nachsuchen, die Registratur zurecht bringen und sich kunftig weder Registrator noch Expeditor, als wenn ihnen die Sachen nit eingeraumbt worden wär, inmassen gleichwohl bisher beschehen sein soll, nit zu entschuldigen haben mögen.

Dieweil wir auch von unsern Commissarien soviel erindert werden, dass in denen Zimmern in unserm Schloss zu Prag, darinnen die Kammer und Kanzlei bisher gehalten worden, nit soviel Platz verhanden sein soll, als in ordenlicher Haltung und Verwahrung der Registratur wohl vonnöthen wär, und aber unter der obern beheimischen Hofkanzleistuben ein ziemblichs gross und starkes Gewölb, so sonst zu nichtem andern als zu einem Durchgang gebraucht wurdet, verhanden, welches mit zweien schlechten Seitenmauern unter geringem Kosten unser Kammerkanzlei zu Erweiterung der Registratur zuzufügen, auch zu vorbemelten untristen beheimischen Kanzleistuben ein anderer Eingang ubern Saal verhanden sein soll, so wollen wir demnach in die Zurichtung desselben und den darauf laufenden Kosten mit Gnaden bewilligt haben. Darauf ihr nun ferrer die Nothdurft zu befurdern und denselben Bau alsbald an die Hand zu nehmen, uns auch wie bald derselb gefertigt werden mög, zu berichten wissen werdet.

Wir sind auch in Gehorsamb bericht, was eurem Furgeben nach mit dem Bau- und Brennholz zu unsern Schlossnothdurften zu Prag fur ein bessere Ordnung, als bisher gewest, anzurichten sein möcht, insonderheit aber, dass aus den Wälden von Pürglitz, Dobrschiz*), Pisek und St. Procop allerlei Holz mit schlechtem Kosten alldahin zu bringen und leichtlich der halb Theil des vorigen Unkostens zu ersparen sein solle, furnehmblich wann mit dem Holzverkauf auf beruhrten unsern Herrschaften ein rechte Ordnung und Unterscheid, was eines jeden Amtsmanns Verrichtung bei den Wälden sein sollt, gemacht wurd. Wir befinden aber daneben, obschon derwegen noch hievor ein Besichtigung angestellt und also der Anfang darzu gemacht, dass es doch bisher nie ins Werk gebracht, sondern wie auch in andern gleichmässigen Sachen mehr, davon in unserer Commissari Verlass Meldung geschieht, bisher ersitzen blieben sei. Und weil dann unsere Commissari dieses Punkts halben die Verordnung hintergela[illegible]n, dass ihr demselben nochmals wirklich und furderlich nachsetzen und ehe die nothdurftige der [illegible]ag darzu von denselben Herrschaftsgefällen nehmben und es also in ein gewisse beständige Ordnung d[illegible]chten und erhalten solltet, so wöllen wir hoffen, es werd demselben also gebührliche Folg beschehen sein, daruber wir nun eures Berichts gewärtig sein. Also sollet ihr auch auf ein sondere Ordnung, wie die Verschwendung, so bei Ausgebung des Holzes, wann es nun gen Prag kumbt und die bisher dabei gebrauchte Contrabantierung abgeschafft und etwo ein Person als ein Gegenschreiber, der darauf sein fleissig Achtung geb, bestellt werd.

Dass aber wegen der Lehen in Beheimen und beiden Lausitz und wie es umb derselben Dienst und sonst allenthalben beschaffen, wohin auch die Schriften, so verschienes 1572. Jahrs in der Lehenscommission gebraucht worden, kumben sein mögen, bei euch, der Kammer, so gar kein Nachrichtung verhanden sein soll, das kommt uns nit wenig frembd und bedenklich fur, sonderlich, dass sich dergleichen Verlust derer Schriften und Urkunden, so unsere Regalia betreffen, bei unserm Kammerwesen zutragen und da als einer furnehmen Hauptsachen, zu unserm Kammerwesen gehörig, nit mehrer Fleiss, Aufmerken und Fursichtigkeit braucht werden solle, und hätt sich wohl gebuhret, do je dergleichen

---

*) Dobříš.

Gefahr und Nachtheil vermerkt, dass wir desselben zu weiter gebuhrlicher Verordnung zeitlich erinnert worden wären.

Und weil sich dann unser jetziger Kammerrath euers Mittels, Paul Lidl, als damals gewester Secretari, der auch zuvor als Registrator dergleichen Schriften aller unter seinem Befehlch gehabt, derselben sonder Zweifels zu erindern und sonst gute Nachrichtung zu geben wissen wurdet, so wollet euch bei ihme sowohl auch dem Bruckner, als der von den Commissarien noch im Leben ist und sonst derwegen Nachrichtung zu haben, mit Fleiss erkundigen, sonderlich aber dem jetzigen Zolleinnehmer Alexander Zeller, der zu dieser Commission braucht worden und die Schriften aufgeräumt haben soll, derwegen mit Ernst und Erinnerung seiner Pflicht zusprechen und uns aller Sachen Gelegenheit und wohin doch nur die Schriften kommen sein möchten, und daneben auch, was bei den Lehen allenthalben fur Unrichtigkeiten verhanden, wie dieselben abzustellen und in ein bessere Ordnung zu richten, was auch von dergleichen Lehen aufm Fall stehen, in wes Innhabung und Werth dieselben sein, ob derer bisher nit etwo verschwiegen oder sonst uns zu Nachtheil vertuscht worden sein möcht, wie es auch mit der Lehens-Registratur gehalten werd, mit Rath und Gutachten gehorsamblich berichten. So haben wir auch allhie Verordnung than, dass dem Buch, so Graf Joachimb Schlick eurem Bericht nach hergeben haben soll, nachgesehen und wann dasselb erlangt, euch hernach auch zugefertigt werden solle.

Wir befinden auch aus mehrerwähnter unserer Commissari euch hinterlassenen Anordnung zur Nothdurft ausgeführt, was ihr wegen Mehrung der Einkommen bei unserm beheimischen Kammerwesen in nachfolgenden Punkten berathschlagen, befürdern und ins Werk richten sollet, als nämlich: wie der Missbrauch, deren sich etzliche Einwohner unserer Stadt Pilsen unterm Schein ihres erlangten Privilegii mit dem Viehtrieb und andern Handelswaaren gebrauchen, abgestellt und entgegen dieselben Gefäll mit Anrichtung neuer Zollstellen, soviel sich mit Billigkeit thun lass, erhöht und gemehret, die Rechtfertigung wegen der Treidschiffung zwischen der Stadt Leitmeriz und denen von Schleinitz (darzu ihr ein sondern Befehlch an das Landrecht zu stellen und uns zur Fertigung zu überschicken Befehlch gehabt) zu schleuniger Erledigung befürdert und auf das Blei, so von der Bleistadt ausser Lands verführt, der gebührliche Zoll gesetzt werden möcht; item was ihr wegen Steigerung des gerathenen Wein- und Treidzolls sowohl derer Ausländer, so zu Niederlausitz Weingart bauen, und des von Schwihau Zollsbegnadung halben berichten, daneben auch noch im ersten angehenden Frühling wegen Abmessung der Weingebirg umb Prag und ander demselben anhangenden Puncten mehr berathschlagen und befurde[illegible] solltet. So haben auch die Unrichtigkeiten, so sich bei den Städten Czaslau, Mies, Aussig, Lei[illegible]mmen Brüx, Wodnian, Taus, Numburg, Kaurzim und Schüttenhofen wegen des Kammerzins erhalten, furder[illegible]nung mit den Kammerprocuratoren berathschlagen und unsere Nothdurften dabei befurdert werden sollen, wie [illegible]ch sich dann gebührt, dass dergleichen Sachen, so unser Eigenthumb und Mehrung unsers Kammerguts concerniren, ausser einiger Ermahnung fur allen andern in Acht genommen und befurdert werden sollen, wie dann auch seit dem Monat Martio wohl Gelegenheit darzu vorhanden gewest. Ob aber dasselb von euch beschehen, was dabei verrichtet worden und worauf dieser Zeit eins und das ander beruhen, daruber wollen wir euers furderlichen Berichts gewärtig sein. Also hat es mit dem Artikel wegen Anrichtungs des Bräuwerks bei den Städten und Dörfern unserer eigenthumblichen Herrschaften und wegen Wiederlösung der Mühl zu Bauzen ein gleiche Meinung.

So habt ihr auch gleichsfalls Befehlch, mit Fleiss zu erwägen, wie bei den Städten in Beheimb der Fälligkeiten halben ein andere und nützlichere Ordnung anzustellen und dabei aller Unterschleif zu verhüten sein möcht, daneben auch ein sondere Verzeichnus zu überschicken, was die Städt ingemein und jede insonderheit seit dem 1572. Jahr dergleichen Fälligkeiten verraitet haben und wohin dieselben verwendet worden, des wir dann nochmals also gewärtig sein.

Fälligkeiten. Und weil sich auch bisher bei diesem Punkt ein sonderer uns nachtheiliger

Gebrauch und Unordnung befunden, indem dass gemeiniglich, wann sich bei den Gerichten beiders in der Kron Beheimb und den incorporierten Landen ein Pönfall zuträgt, dass derselb den Kammern, wie es billich sein sollt, nit angemeldet, sondern entweder gar vertuscht wirdet oder je in andere Hand gedeihet, also dass uns selten was oder auch wohl gar nichts daran zu gutem kommt, so sind wir demnach gnädigst entschlossen, bei den Gerichten und denen Orten, do man die Justicisachen tractiert, die Fursehung zu thun, damit, wann sich dergleichen Pönfäll zutragen, dass uns dasselb zu Handen der Kammer eines und des andern Orts angemeldet und ausser unsers Vorwissens, ehe und zuvor uns die Sachen ordenlich furbracht und erledigt, nichts davon vergeben oder vertuscht werden solle, und befehlen euch darauf genädiglich, ihr wollet derwegen an unser Statt die Nothdurft verordnen, oder aber im Fall was von Hof aus darzu zu fertigen vonnöthen, alsdann die Nothdurft verfassen und uns zur Fertigung zukommen lassen. Also wöllen wir auch, dass hinfuro keinem, so etwo auf dergleichen oder andere Fälligkeiten Expectanz oder Gnadenverschreibungen haben, ungeachtet wie dieselben limitieret oder conditioniert sein möchten, ausser unsers Vorwissens und ausdrücklichen Befehlchs was daran bezahlt, sondern jederzeit, wann sich ein Gelegenheit, es sei mit Fälligkeiten oder sonst zuträgt, dasselb an uns gelangt und unsers Bescheids daruber erwartet werd. Darauf ihr nun mit Fleiss bedacht sein, darwider fur euch selbst nit thun, vielweniger aber andern dergleichen verstatten sollet. — Als euch auch von mehrgedachten unsern Commissarien unserer Appellationräth Instruction und Bericht sambt einer Verzeichnus deren, so die Revision erlangt und doch unrecht befunden, ubergeben und auferlegt worden, dass ihr solches alles mit Fleiss ersehen, erwägen und uns mit Gutachten berichten solltet, was uns ferrer dabei zu thun gebuhren wölle, ob auch die Tax nit etwo beiläufig auf was gewisses zu restringieren und nit sogar indefinite zu stellen sein möcht, und uns aber in diesem so wenig als in den andern Artikeln bisher auch gar nichts zukommen, so befehlen wir euch hiemit gleichsfalls gnädiglich, ihr wollet demselben nochmals furderlich also nachkommen und dergleichen angelegene Sachen mit unserm Nachtheil länger nit anstehen lassen.

E r s e t z u n g d e r S t e l l e n b e i d e r A p p e l l a t i o n u n d B e s o l d u n g. So kommt uns auch fur, dass die Appellationräth die Plätz bei ihrer untergebenen Kanzlei ohn unser und euer der Kammer Vorwissen ihres Gefallens ersetzen, die Besoldung und Unterhaltung derselben Personen, wie sies fur gut ansieht [sic], ernennen und die Bezahlung aus den Taxgefällen anschaffen und verrichten sollen. Dieweil [illegible] aber gar nit gemeint sein, dergleichen Ersetzung, so uns immediate allein gebühret, andern zu ihrer [illegible]enheit zu verstatten, furnehmblich weil die Unterhaltung derselben Personen von unsern eignen [illegible]kommen der Taxgefäll beschieht, so seind wir gnädigst entschlossen, dieselben alldo dienende Per-[illegible]onen, sowohl als mit den Räthen und Secretari beschieht, mit ihrer Besoldung auf das Rentamt weisen und entgegen die Taxgefäll, soviel uber die unvermeidliche Kanzleiausgab noch übrig verbleibt, allweg zu Quartalszeiten alldahin ins Rentamt abgeben und daneben die Fursehung thun zu lassen, dass hinfuro ohne unser Vorwissen und Bewilligung keine Stell weiter ersetzt oder jemandeu einige Besoldung gereicht, sondern die Sach zuvor jederzeit an uns gelangt und unsere genädigiste Resolution darüber erwartet werd. Welches ihr nun in der Appellation also verkunden und diesem unserm genädigisten Entschluss gemäss ferrer die Nothdurft bis zu endlicher Vollziehung dabei furnehmen und befurdern sollet.

A b s e n t. Wiewohl ihr euch auch aus euer bisher gehabten Kammerordnung gehorsamblich zu erindern, mit was Limitation ein jeder unserer beheimischen Kammerräth im Jahr einmal vier Wochen lang von seinem Dienst abwesig sein möge, so kommt uns doch glaubwürdig fur, wie wir dann solches in unserer Gegenwart selbst also im Werk befunden, dass derwegen ein sonderer Excess gebraucht werden und fast ein jeder seiner Gelegenheit nach ausser unsers Vorwissens vom Dienst verreisen, dass auch oftmals kaum ein Rath zur Stellen verbleiben solle, und weil wir dann dasselb hinfuro weiter also nachzusehen gar nit gemeint, so befehlen wir euch hiemit endlich und wollen,

dass ihr dieses wie auch anderer in ermelter Kammerordnung begriffener Punkten und Articul halben derselben gehorsamblich gelebet und hinfuro keiner unter euch ausser unsers Vorwissens und Erlaubnus vom Dienst verreise, dann im Fall dasselb beschehe oder auch einer uber die bestimmte Monatsfrist länger vom Dienst ausbleiben wurde, wir nit etwo zu Erhaltung unserer Reputation und schuldigen Gehorsams zu anderm Einsehen verursacht werden möchten, wie wir dann auch hiemit vorige unsere Verordnung wegen Abziehung der Absenten furnehmblich aber noch weilend Kaiser Maximiliani, unsers geliebten Herrn Vatern hochseligster Gedächtnus, an euch die Kammer vom 5. Septembris des 1569. und den 18. Juli des 1570. Jahrs derwegen ausgegangene Befehlch hiemit erholt, dieselben umb desto wirklicherer Observation willen ratificiert und deren endlich gelebt haben wollen.

Liefergeld. Also sollet ihr auch endlich darauf bedacht sein, dass ob der von hochgedachtem unserm geliebten Herrn Vater noch hievor angestellter und in ermelte eure Kammerordnung verleibter Ordnung des Liefergelds halben gleichsfalls festiglich handgehabt, darwieder nit gehandelt, noch jemanden andern, wer der auch sei, ausser unsers ausdrucklichen Befehlchs und Bewilligung ein mehrers passiert werd.

Nachdem sich auch befindet, dass denen bisher von uns und unserm Vorfordern ausgegangnen Mandaten wegen Verführung der Gelder, der Silber und Pagaments ausser Land wenig gelebt, sondern desselben ungeachtet von Juden und Christen allerlei Unterschleif braucht wurdet, so erfordert unsere Nothdurft, dass die derwegen hievor ergangene Mandata wiederumb mit etwas Schärfung der aufgesetzten Pön renovieret werden. Darauf wollet nun die Nothdurft verfassen, uns zur Fertigung uberschicken und daneben, soviel an euch sein wirdet, auf die Ubertreter fleissige Erkundigung und Aufacht anstellen und mit Ernst darob halten.

Abgezwackte Stuck, so in kein Anschlag bei Vererbung der Pfandschilling kommen. So kumbt auch fur, dass von den verpfändeten Herrschaften und andern unsern eigenthumblichen Kammergutern, sowohl denen, die bisher vererbt worden sein, als denjenigen, so noch pfandweis gehalten werden, viel Stuck abgezwackt und entzogen, also dass dieselben vererbten Guter umb soviel schlechter hinaus gebracht, die noch verhandenen Pfandstuck aber gleichsfalls merklich geschmälert worden sein sollen. Darauf ist nun unser gnädiger Befehlch an euch, ihr wöllet auch diesfalls unsern Nutz und Nothdurft gebührlich in Acht nehmen, denselben veralinierten Stucken a[illegible] den alten Verschreibungen, Urbarien und sonst alles Fleiss nachsehen, auch bei wissenden P[illegible]mmen Erkundigung einziehen und uns wie ihr die Sachen geschaffen befinden werdet, jederzeit neben a[illegible]ung hängtem Rath und Gutachten, was uns nach Gelegenheit dabei zu thun gebuhren wölle, in Geho[illegible]samb berichten.

Ihr werdet euch auch aus ofternanntem unserer Commissari hinterlassenen Verordnung gehorsamblich erindern, was euch wegen der Zoll- und Ungeldsamtleut, item wegen Anstellung einer bessern Ordnung zu Einnehmung des erblichen Biergelds, desgleichen mit Einstellung etzlichen unterschiedlicher Bericht und Memorial, mit den Buchstaben F, G, H und I signiert, und wegen Anstellung des jährlicher Kuttenbergischen Gnadengelds und Richtigmachung der hinterstelligen Steuerraitungen und dabei ausgestellten Mängel weiter zu erkundigen, zu berathschlagen, zu sollicitieren und zu berichten auferlegt worden. Dieweil uns aber weder in denen jetztvermelten noch auch in einem einigen Articul derselben Anordnung, was durch euch dabei vollzogen oder verrichtet worden, bisher gar kein Bericht zukommen, und wir aber nit dafur halten konnen, dass solches alles bisher unverzogener blieben sein sollt, so wollen wir euch hiemit nochmals zu wirklicher Vollziehung eines und des andern ermahnt und daneben auferlegt haben, dass ihr uns den nägsten eigentlich berichtet, was an allen diesen Articuln bisher durch euch verrichtet worden oder was nur die Ursach der Nitvollziehung gewest sein möge,

weil ihr seit dem 27. Martii als dem dato ermelter Anordnung bis auf dato nahet ein halbs Jahr Zeit und Gelegenheit dazu gehabt, darmit wir uns ferrer unser Nothdurft daruber zu entschliessen haben mögen.

Wir sind auch von mehrgedachten unsern Commissarien in Gehorsamb erinnert, was sie wegen etzlicher erfahrner und bergwerksverständiger Personen, die bei der Kammer mit Dienst unterbracht werden möchten, mit euch berathschlagt, dass auch darauf von euch Heinrich Kurzbach, Ulrich Driling und Hans Steinberger, als die in unsern beheimischen Kammerrath zu gebrauchen sein möchten, und dann zur Buchhalterei Paul Hofman, jetziger Zehetner zur Pressnitz, als tauglich furgeschlagen worden; und wir dann der ersten zweier halber, do sie anders dahin zu bewegen, gar kein Bedenken haben, so wollet demnach anfangs mit dem von Kurzbach und im Fall er vielleicht umb des Willen, dass er, wie furkommt, sein Heimwesen hinfuro in Schlesien zu richten Vorhabens, darzu nit zu bewegen sein möcht, alsdann mit dem Dreiling darauf handlen, damit sich einer oder der ander gegen der gewöhnlichen Kammerrathsbesoldung daher gebrauchen lassen möcht. So lassen wir uns auch nit weniger gefallen, dass Paul Hofman wiederumb zu der Buchhalterei gebracht, daselbst fur einen Raitrath gebraucht und unterhalten werd. Was aber den Steinberger anreicht, derwegen solle euch hernach gleichsfalls Bescheid zugeschrieben werden.

Neben dem erinnern wir euch auch gnädigst, was wir euch noch hievor wegen der Fuggerischen Bezahlung und Wiederledigung derer ihnen verschriebenen Herrschaftsgefäll fur Verordnung gethan. Damit nun umb soviel eher und besser zu einer erspriesslichen Summa Gelds zu kommen sein möcht, so befehlchen wir euch gnädiglich, ihr wollet darauf bedacht sein, weil jetzo bei etzlichen unsern eigenthumblichen Herrschaften neue Hauptleut angenommen werden sollen, wie etwo bei einem und dem andern an Burgschaft Statt oder sonst ein Summa Gelds anlehensweis auf ein geraumbe Anzahl Jahr erhandelt werden möge, dergestalt, dass sie entgegen mit Bezahlung Hauptguts und Interesse auf die Herrschaft Parduwicz versichert wurden.

Also wöllen wir auch, dass die Waisentruhen bei denselben unsern eigenthumblichen Herrschaften examiniert und gesehen werd, ob nit vielleicht auch daselbsther zu dieser der Fugger Bezahlung auf gebuhrliche Wiedererstattung was zu nehmen und zu gebrauchen sein möcht.

Furs dritt wollet auch bei beiden Unterkammern unser und der Königin Städten in Beheimen gleichmässige Anordnung thun und Erkundigung halten, ob etwo bei denselben Städten was von Waisengeld verhanden, welches gegen ebenmässiger Versicherung erlangt und also dieses hochnutzliche Werk der Ablösung umb soviel eher und besser befurdert werden möcht, des gnädigsten Versehens, es solle durch diese drei Mittel nit zu einer geringen Summa zu kommen und das ubrige beschehenen Verordnung nach in ander Weg anlehensweis zu erlangen sein, darauf ihr nun eines und des andern halben die Nothdurft zu befurdern und uns eurer Verrichtung mit ehesten gehorsamen Bescheid zuzuschreiben wissen werdet.

Ihr werdet euch auch gehorsamblich erinnern, was unserm Raitrath bei euch und getreuen lieben Leopolden Pyller wegen Aussuchung etzlicher unterschiedlicher Sachen anbefohlen und was euch derwegen zu Beschluss der Commissari Anordnung dabei zu befurdern auferlegt worden. Damit wir nun gnädigst wissen mögen, was bisher darauf erfolgt und wie weit in der Sachen verfahren worden, so wollet derwegen von ihme Pyller Bericht nehmen und uns denselben gleichsfalls zukommen lassen.

Wir wollen euch auch gnädiger Meinung nit bergen, dass wir die nun oftermals gerathene Visitation der Stift und Kloster in unserer Kron Beheimb und den beiden Markgrafthumbern Ober- und Niederlausitz, soviel die Temporalia anreicht, mit dem furderlichsten an die Hand zu nehmen und ins Werk zu richten gnädigist entschlossen sein.

Und weil dann noch hievor ein Instruction darzu verfasst, euch auch dieselb in unserer Visitations-Commissari Verreisen unter Litera F. von neuem zu ersehen, zu berathschlagen und nach Gelegen-

heit derer seither furgefallenen Veränderungen und gegenwärtiger Läuf zu corrigieren, auch mit Rath und Gutachten zu berichten, wie dieselb Visitation mit ehistem ins Werk gesetzt und mit Nutz darinnen verfahren werden möge, zugestellt worden, so wollet demselben nit allein gehorsamblich also nachkommen, sondern uns auch zu Commissarien etzliche ehrbare verständige und solche Personen benennen, bei denen sich einiger Affection oder Widerwärtigkeit gegen den Geistlichen nit zu versehen sein möge.

Beschliesslich thun wir euch auch hiebei die Kanzlei-Instruction und den neuen Kammerstaat, nach welchem hinfuro die Besoldungen und andere ordinari Ausgaben beschehen sollen, mit Nr. 5 und 6 ubersenden. Die wollet an gehörige Ort einstellen, die Instruction bei der Kanzlei zu männiglichs Nachrichtung publicieren und endlich darauf bedacht sein, dass bei Ersetzung der neuen Dienststellen mehrers nit, als die darinnen begriffene ordinari Besoldung und ausser unsers gnädigsten Befehlchs und sonderbaren Bewilligung niemanden kein Pension, Provision oder Zubussgeld, ungeachtet, dass es die vorgehenden Amtleut gehabt haben möchten, gereicht werd.

Und weil uns und gemeinem Wesen an diesem und allem andern in dieser unser Resolution nach längs deducierten Punkten und Articuln, wie ihr selbst gehorsamblich zu erachten, sonders gelegen sein will, auch dergleichen nothwendige Berathschlagungen, Befehlch und Verordnungen als dann erst nutzlich und erspriesslich sein, wann sie zu wirklicher und vollkommener Vollziehung gebracht werden, so wollet euch als unsere getreue Räth, in die wir diesfalls unser gnädigstes Vertrauen stellen, solches alles in Treuen angelegen sein und weder einen noch den andern Punkt ferrer ersitzen lassen, das dann auch verhoffentlich unserm Kammerwesen eurer vertrauten Verwaltung sonders erspriesslich und furträglich und kunftig mit soviel weniger Muhe dabei zu hausen sein wirdet. Ihr vollbringt auch an dem allem unsern endlichen gefälligen Willen und Meinung. Geben Augsburg den 15. Septembris anno 1582.

Post scripta habt ihr hiebei auch des Zehetners zur Pressnitz, Paul Hofmanns, Supplication, darinnen er umb das Joachimsthalerisch Einnehmeramt anhält, zu empfahen und zu erwägen, wann er dieser unser Resolution nach zur Buchhalterei kommen sollt, dass dies sein Begehrn nit statthaben oder ehe aufn Fall die Ersetzung dieser Stell sonst in ander Weg nit mit Nutz beschehen sollt mögen, ehe ein andere taugliche berg- und raitungsverständige Person zur Buchhalterei ausgesucht werden müsst, daruber ihr uns nun euren Bericht und Gutachten furderlich zuschreiben wöllet.

---

155. Císař Rudolf II. ustanovuje služné, platy a jiné výdaje, kteréž z komory české vyplaceny býti mají.

V AUGSBURCE. 1582, 15. září. — Opis souč. v c. k. říšsk. fin. arch. ve Vídni.

Rudolf ɔc. Vermerkt den Staat und Ausgab, was und wieviel hernach benannte Personen von ihren Ämtern und Diensten jährlichen zu Sold aus unserer Kammer unsers Königreichs Beheimb durch unsere Rentmeister, jedoch auf vorgehendes schriftlichs Anschaffen unsers beheimischen Kammerpräsidenten, gegeben und was sonsten mehr fur Ausgaben gethan und bezahlt werden sollen, doch alles auf unser Wohlgefallen und fernere Verordnung, Minderung und Mehrung, wie hernach folgt, alles auf Schock und Groschen beheimisch gerait. Jedoch soll ausser unsers an die beheimische Kammer ausgegangnen schriftlichen gefertigten Befehlchs und ihr der Kammer darauf gefertigte Certification, darinnen allweg ein Abschrift desselben unsers Befehlchs durch einen Secretari certificiert eingeschlossen, kein Veränderung in diesem Staat furgenommen, vielweniger nach Verledigung einer oder der andern Stell die Besoldung einem andern gereicht werden, es sei dann zuvor derwegen von uns ein

neuer Befehlch an die Kammer und mit vorbemelter Ordnung ein Certification an den Rentmeister gefertigt, nach welcher er Rentmeister sich endlich richten, ihme auch in Raitungen kein anders passiert werden solle.

Erstlichen die Geistlichkeit.

Auf die neu Fundation und Stiftung weiland unserer geliebten Frauen Grossmutter hochloblichister Gedächtnus bei dem Tumbstift auf unserm königlichen Schloss Prag zu jahrlicher Unterhaltung 280 Schock 6 Groschen behemisch.

Dem Dechant auf unserm königlichen Schloss Prag, den Kaplanen, so die Seelmessen singen, dem Sakristan und zu Erhaltung der Schulen unter sie alle jährlichen auszutheilen 91 Schock.

Den dreien Kaplanen, so mit den Coralisten auf unserm königlichen Schloss Prag bei dem Stift und Thumbkirchen sein, zu jährlicher Unterhaltung 46 Schock.

Den 12 Coralisten bei dem Stift und Thumbkirchen auf unserm königlichen Schloss Prag zu jährlicher Unterhaltung 120 Schock.

Den Vicariis und Convent bei dem Kloster zu St. Jacob in der Alten Stadt Prag jährlich zu besserer ihrer Unterhaltung 26 Schock.

Achatien Galdziekh [sic], unserm Organisten bei dem Thumbstift aufunserm königlichen Schloss, jahrlich neben den $1^1/_2$ Schock meissnisch, so ihme wöchentlich aus der Kuttenberger Münz gereicht wurd, 26 Schock.

Albrechten Rudtner, unserm Orgelstimmer bei jetzo ermeltem Thumbstift, zu jährlicher Unterhaltung 20 Schock 24 Groschen 2 Denare behemisch.

Auf das Stift und Thumbkirchen auf unserm königlichen Schloss Prag allwegen zu den heiligen Weihenachten einen Centen Wachs und Osterfeiertägen auch einen Centen zu Handen unserm Probst bei gemeltem Stift, die gestehen 25 Schock.

Beheimisch Kammerräth.

Laslawen Poppeln dem jungern von Lobkowicz auf Swirow und Trantschin, unserm Rath und beheimischen Kammerpräsidenten, zu jährlicher Besoldung 600 Schock.

Humprechten Cziernin, unserm beheimischen Kammerrath, zu jährlichem Sold 250 Schock.

Niclasen von Nostiz, unserm beheimischen Kammerrath, zu jährlichem Sold 250 Schock.

Pauln von Lidlaw, unserm beheimischen Kammerrath, zu jährlichem Sold 250 Schock.

Hertwigen Seidlitz, unserm beheimischen Kammerrath und Oberhauptmann unserer eigenthumblichen Herrschaften in unserm Königreich Beheimb, zu jährlichem Sold 250 Schock.

Niclasen Skalski, unserm Rath und beheimischen Kammerprocurator, zu jährlichem Sold 150 Schock.

Jan Banno Doctor, unserm beheimischen Kammersecretari, zu jährlichem Sold 150 Schock.

Christof Kretschmer, unserm deutschen Kammersecretari, zu jährlichem Sold 150 Schock.

Erasm Quintus, unserm deutschen Kammerkanzlei-Concipisten, 75 Schock.

Christofen Skorler, unserm deutschen Kammerkanzlei-Concipisten, zu jährlichem Sold 75 Schock.

Georgen Funk, unserm beheimischen Kammerkanzlei-Concipisten, zu jährlichem Sold 75 Schock.

Hans Georgen Lefin, unserm Expeditor, zu jährlichem Sold 75 Schock.

Jacoben Berweck, unserm Registrator und Botenmeister, zu jährlichem Sold 75 Schock.

Lukas Kezler, unserm beheimischen Kammerkanzleischreiber, zu jährlichem Sold 50 Schock.

Simon Werold, unserm beheimischen Kammerkanzleischreiber, zu jährlichem Sold 50 Schock.

Hans Talkner, unserm beheimischen Kammerkanzleischreiber, zu jährlichem Sold 50 Schock.

Hans Schmitl zu jährlichem Sold 50 Schock.

Pauln Fuchs, unserm beheimischen Kammerkanzleischreiber, zu jährlichem Sold 50 Schock.

Hansen Amering, unserm beheimischen Kammerkanzleischreiber, zu jährlichem Sold 50 Schock.

Georg Kemnitzer, unserm beheimischen Kammerkanzleischreiber, zu jährlichem Sold 50 Schock.

Wolfen Pachmair, unserm Kanzleidiener, zu jährlicher Sold 26 Schock.

Hansen Schenk, unserm beheimischen Kammerthürhüter, zu jährlicher Besoldung 26 Schock 42 Groschen 2 Denare behemisch.

Mathes Veit, unserm Thürhüter bei unserer beheimischen Kammerkanzlei, zu jährlichem Sold 20 Schock 48 Groschen behemisch.

Raitkammer.

Thobiasen Geppert, unserm Rentmeister im Königreich Beheimb, zu jährlichem Sold 271 Schock 25 Groschen 5 Denare.

Eliasen Schmidgrabner, unserm Gegenschreiber des Rentmeisteramts, zu jährlichem Sold 120 Schock und Holzgeld 30 fl. rheinisch, thut 132 Schock 51 Groschen 3 Denare.

Pauln Sturmb, unserm Rath und beheimischen Buchhalter, zu jährlichem Sold 150 Schock.

Thomasen Wolf, unserm deutschen Buchhalter, zu jährlichem Sold 150 Schock.

Leopolden Püchler, unserm Raitrath bei unser beheim. Kammer, zu jährlichem Sold 150 Schock.

Hansen Harder, unserm Raitrath, zu jährlichem Sold 150 Schock.

David Kadner, unserm Raitdiener, zu jährlichem Sold 50 Schock.

Mathiasen Porschizki, unserm Raitdiener, zu jährlichem Sold 60 Schock.

Hansen Püchler, unserm Raitdiener zu jährlichem Sold 50 Schock.

Sigmund Kober, unserm Raitdiener, zu jährlichem Sold 50 Schock.

Hansen Herr, Raitdiener, zu jährlichem Sold 50 Schock.

Hansen Segner, unserm Buchhaltereischreiber, zu jährlichem Sold 40 Schock.

Ambrosien Rottaller, unserm Buchhaltereischreiber, zu jährlichem Sold 40 Schock.

Hansen Seldenschlag, unserm Buchhaltereischreiber, zu jährlichem Sold 40 Schock.

Hansen Bamberger, unserm Buchhaltereischreiber, zu jährlichem Sold 40 Schock.

Danieln Koch, Buchhaltereischreiber, zu jährlichem Sold 40 Schock.

Hansen Zegelein, unserm Buchhaltereischreiber, zu jährlichem Sold 40 Schock.

Andreasen Richter, unserm Buchhaltereischreiber, zu jährlichem Sold 40 Schock.

Schloss Prag.

Humprechten Czernin, unserm beheimischen Kammerrath und Schlosshauptmann auf unserm königlichen Schloss Prag, zu jährlicher Besoldung 150 Schock.

Unsern 54 Thorschützen, so in unserm königlichen Schloss Prag unter den Thoren wachten, jedem wöchentlich 24 weiss Groschen, thut 1123 Schock 12 Groschen.

Michaeln Kecken, unserm Bauschreiber auf unserm königlichen Schloss Prag, zu jährlicher Besoldung 61 Schock 42 Groschen 6 Denare.

Ulrich de Vastalis, unserm Baumeisteramts-Verwalter auf unserm königlichen Schloss Prag, zu jährlicher Besoldung 50 Schock.

Andreasen Altman, unserm Hofzimmermann, zu jährlicher Besoldung 39 Schock.

Hansen Saurloch, unserm Hoftischler, zu jährlicher Besoldung 21 Schock 25 Groschen 5 Denare.

Andreasen Wazko, unserm Rohrmeister, zu jährlichem Sold 26 Schock.

Ambrosien Ferre, unserm Thiergartner in unserm neuen Thiergarten, zu jährlichem Sold 26 Schock.

Georgen Schott, unserm Thiergartner im alten Thiergarten, zu jährlichem Sold 20 Schock 48 Groschen.

Christofen Geilinger, unserm Löwenwarter, zu jährlichem Sold 51 Schock 25 Groschen 5 Denare.

Martin Habicht, unserm Zimmerschliesser auf unserm königlichen Schloss Prag, zu jährlichem Sold 26 Schock.

Ruprecht Hauser, unserm Saalkehrer auf unserm königlichen Schloss Prag, vom Saalkehren jährlich 19 Schock 30 Groschen und vom Einheizen bei unser beheimischen Kammer und Buchhalterei 13 Schock, thut 32 Schock 30 Groschen.

Gallen Weber, Uhrrichter auf unserm königlichen Schloss Prag, zu jährlichem Sold 26 Schock.

Georgen Thumbser, unserm Wasserkünstler, zu jährlichem Sold auf Wohlgefallen 11 Schock 8 Groschen 4 Denare.

Hansen Glala, unserm Lustgartner bei unserm königlichen Schloss Prag, zu jährlichem Sold 128 Schock 34 Groschen 2 Denare.

Veit Sobiechlesky, unserm Forstmeister umb Prag, zu jährlichem Sold 26 Schock Groschen.

Hansen Wagner, unserm Wächter auf unserm königlichen Schloss Prag, zu jährlichem Sold 13 Schock.

Andreasen Sternadt, unserm Wächter auf unserm königlichen Schloss Prag, zu jährl. Sold 13 Schock.

Jan Mihulka, unserm Wächter, der die Gefangenen im untern Thor auf unserm königlichen Schloss Prag verwacht, zu jährlichem Sold 13 Schock.

Pusauner.

Martin Ruf, unserm obristen Pusauner auf unserm königlichen Schloss Prag, zu jährlicher Besoldung und Kleidergeld 45 Schock 12 Groschen.

Achatien Goldschieck, unserm Pusauner auf unserm königlichen Schloss Prag, zu jährlicher Besoldung und Kleidergeld 35 Schock 12 Groschen.

Hansen Hirsch, unserm Pusauner, zu jährlicher Besoldung und Kleidung 35 Schock 18 Groschen.

Martin Muller, unserm Pusauner, zu jährlicher Besoldung und Kleidung 35 Schock 12 Groschen.

Andreasen Druber, unserm Pusauner, welcher an des Krausen Statt mit halber Besoldung angenommen, zu Besoldung und Kleidung 19 Schock 36 Groschen.

Kaspar Kraus, unserm Pusauner, zu jährlichem Sold und Kleidung 35 Schock 12 Groschen.

Artholorei und Zeughaus.

Michaeln Hamerla, unserm Zeugwart auf unserm königlichen Schloss Prag, zu jährlicher Besoldung 82 Schock 17 Groschen 1 Denar, und dann jährlich fur sein zustehende Beheitzung eines Zimmers 5 Schock 49 Groschen 5 Denare.

Georgen Frank, unserm Zeugschreiber auf unserm königlichen Schloss Prag, zu jährlicher Besoldung 42 Schock 51 Groschen 3 Denare und jährlichen Hauszins 3 Schock.

Kasparn Neumann, unserm Büxenmeister auf unserm königlichen Schloss Prag, zu jährlichem Sold 30 Schock 51 Groschen 3 Denare, jährlichs Herberggeld, bis er mit freier Herberg in unserm Schloss versehen, 3 Schock.

Andreasen Gutermann, unserm Büxenmeister auf unserm königlichen Schloss Prag, zu jährlichem Sold 30 Schock 51 Groschen 3 Denare.

Jährlichs Herberggeld, bis er in unserm Schloss versehen, 3 Schock.

Georg Hain, unserm Büxenmeister auf unserm königlichen Schloss Prag, zu jährlicher Besoldung 30 Schock 51 Groschen 3 Denare.

Jährlichs Herberggeld, bis er wie andere mit freier Herberg versehen, 3 Schock.

Wolf Hochprugger, unser gewester und abgeleibter Büxengiesser, hat jährlichen 30 Schock 51 Groschen 3 Denare Besoldung gehabt, und do ein kunftiger hinfuro sein Wohnung nit im Giesshaus haben kann, wurd ihme auch 3 Schock Herberggeld gereicht, welche beide Posten dieser Zeit nit ausgeworfen werden.

Appellationrath.

Jan Bezdruzizky von Kolobrat, unserm Appellationrath, zu jährlicher Besoldung 150 Schock.
Carln von Walstein, unserm Appellationrath, zu jährlicher Besoldung 150 Schock.
Ferdinand Schlicken Grafen zu Passau und Herrn zu Weissenkirchen, unserm Appellationrath, zu jährlichem Sold 150 Schock.
Hans Sebastian von Zedtwiz, unserm Appellationrath, zu jährlicher Besoldung 150 Schock.
Melchior von Rechenberg, unserm Appellationrath, zu jährlichem Sold 150 Schock.
Martino Widerin Doctor, unserm Appellationrath, zu jährlicher Besoldung 150 Schock.
Marcusen Lidlau Doctor, unserm Appellationrath, zu jährlicher Besoldung 150 Schock.
Gabrieln Schieich Doctor, unserm Appellationrath, zu jährlichem Sold 150 Schock.
Johann Donner Doctor, unserm Appellationrath, zu jährlicher Besoldung 150 Schock.
Johann Schliphus Doctor, unserm Appellationrath, zu jährlicher Besoldung 150 Schock.
Jacobus von Warwaziowa Magister, unserm Appellationrath, zu jährlicher Besoldung 65 Schock.
Wenzel Kamerith, unserm Appellationrath, zu jährlicher Besoldung 65 Schock.
Hieronymen Michaeln, unserm Appellationrath, zu jährlicher Besoldung 100 Schock.
Fridrichen von Kreckwitz, unserm Appellationrath, zu jährlicher Besoldung 150 Schock.
Albrecht Kindtler, unserm Appellationsecretari, zu jährlicher Besoldung 100 Schock.

Extraordinari Besoldungen.

Jan dem ältern von Lobkowiz, unserm obristen deutschen Lehenshauptmann im Königreich Beheimb, zu jährlichem Sold 300 Schock.
Niclasen Poppel, unserm Hauptmann allhie in der Alten Stadt Prag, zu jährl. Sold 150 Schock.
N. von Sternberg, unserm Hauptmann der Neustadt Prag, zu jährlichem Sold 150 Schock.
Jan dem ältern von Walstein, unserm Hauptmann der Kleinstadt Prag, zu jährl. Sold 150 Schock.
Oswalden von Schönfeld, unserm Rath und Vicekanzler des Königreichs Beheimb, zu jährl. Sold . . .*)
Einem obristen Jägermeister im Königreich Beheimb zu jährlicher Besoldung 250 Schock.
Abraham Hrach, unserm Nebenkammerprocurator, zu jährlichem Sold 100 Schock.
Urban Pfefferkorn, unserm Biergeldeinnehmer in unsern drei Prager Städten, zu jährlicher Besoldung 50 Schock.
Unsern dreien Jägerknechten allhie umb unser Prager Schloss wöchentlich Kostgeld 40 kr., jährliche Besoldung 10 fl. und ein grün Kleid oder anstatt desselben 5 fl., thuet auf einen des Jahrs 49 fl. 40 kr. und auf alle drei Personen 149 fl. und auf Schock Groschen beheimisch 63 Schock 51 Groschen 3 Denare.
Auf Unterhaltung unserer Kiniglein in unserm neuen Thiergarten wird unserm Thiergärtner daselbst, Ambrosien Ferren, wöchentlich gegeben 14 weisse Groschen, thuet des Jahrs 12 Schock 8 Gr.

Zubussgeld und Pensiones.

Niclasen von Nostiz, unserm beheimischen Kammerrath, jährliche Pension und Zubussgeld 100 fl. thut 42 Schock 51 Groschen 3 Denare.
Pauln von Lidlaw, unserm beheimischen Kammerrath, Pension jährlich 100 fl., thut 42 Schock 51 Groschen 3 Denar.
Hertwigen Seidlitz, unserm beheimischen Kammerrath, wegen Verwaltung der Hauptmannschaft unserer eigenthumblichen Herrschaften in Beheimb jährliche Pension 150 Schock.

*) Udání schází.

Niclasen Skalsky, unserm Rath und beheimischen Kammerprocurator, jährliche Pension 100 Schock.
Jan Banno, unserm beheimischen Kammersecretari, jährliche Pension 50 Schock.
Georg Funcken, unserm beheimischen Kammerconcipisten, jährliche Pension 25 Schock.
Hans Georgen Lefin, unserm Expeditor, jährliche Pension 25 Schock.
Jacoben Berweck, unserm Registrator, jährliche Pension 25 Schock.
Hans Schenken, Thürhüter bei unserer beheimischen Kammerkanzlei, jährliche Pension 10 Schock 42 Groschen 6 Denare, Kleidergeld 4 Schock.
Wolfen Pachmair, unserm Kanzleidiener bei unser beheimischen Kanzlei, jährl. Pension 24 Schock.
Pauln Sturmb, unserm beheimischen Kammerbuchhalter, jährliche Pension 50 Schock.
David Kadner, unserm Raitdiener bei unser beheim. Kammerbuchhalterei, jährl. Pension 50 Schock.
Hansen Pichler, unserm Raitdiener bei unser beheim. Kammerbuchhalterei, zu jährl. Pension 50 Sch.
Sigmund Kober, unserm Raitdiener bei unser beheim. Kammerbuchhalterei, zu jährl. Pension 50 Sch.
Hans Herrn, Raitdiener, zu jährlicher Pension 50 Schock.
Ambrosien Rotthaler, unserm Buchhaltereischreiber, zu jährlicher Pension 10 Schock.
Hans Senger, unserm Buchhaltereischreiber, zu jährlicher Pension 10 Schock.
Hans Seltenschlag, unserm Buchhaltereischreiber, zu jährlicher Pension 10 Schock.
Hans Bamberger, unserm Buchhaltereischreiber, zu jährlicher Pension 10 Schock.
Ulrich de Vastalis, unserm Verwalter des Baumeisteramts auf unserm königlichen Schloss Prag, zu jährlicher Pension 50 Schock.
Andreas Wazko, Röhrmeister auf unserm königlichen Schloss Prag, zu jährl. Pension 13 Schock.
Hans Glöle, unserm Lustgärtner bei unserm königlichen Schloss Prag, zu jährl. Pension 100 fl. und 11 fl. 29 kr. Gartenzeug, [thut] 47 Schock 42 Groschen 6 Denare.
Jan Bedružicky von Kolbrodt, unserm Appellationrath, jährliche Pension 100 Schock.
Carln von Walstein, unserm Appellationrath, jährliche Pension 50 Schock.
Melchior von Rechenberg, unserm Appellationrath, jährlicher Pension 50 Schock.
Martino Widerin Doctor, unserm Appellationrath, zu jährlicher Pension 50 Schock.
Marcusen Lidlaw Doctor, unserm Appellationrath jährliche Pension 50 Schock.
Friedrichen Kreckwiz, unserm Appellationrath, jährliche Pension 50 Schock.
Gabrieln Schiech, unserm Appellationrath, jährliche Pension 50 Schock.
Johann Donner Doctor, unserm Appellationrath, jährliche Pension 50 Schock.
Albrechten Kindler, unserm Appellationsecretari, jährliche Pension 50 Schock.
Magdalena Perfattin von Kienast hat jährliche Pension zu Beförderung ihres Sohns Studium und so lang, bis ihre bei uns habende Schuld nit aufgefordert, 34 Schock.
Anna Granauerin, auf fünf Jahr lang Provision vom letzten December anno 1578 an zu raiten 25 Schock.
Appolonia Hochin, vom 25. Marti anno 1579 bis auf vier Jahr lang 26 Schock.
Georg Hebers verlassene Wittib, jährliche Pension 6 Schock 25 Groschen 5 Denare.
Leopolden Püchler, unserm beheimischen Kammerraitrath, zu desto besserer Befurderung seiner Sohne Studium auf vier Jahr lang von Eingang des 1579. und werden sich solche Gnaden mit Ausgang des 1582. Jahrs enden, jährlichen 50 Schock.
Achatien Goldzieck, unserm Pusauner auf unserm königlichen Schloss Prag, wöchentlich 45 Groschen, thut jährlich 39 Schock.
Thobias Schaffer, unserm Buchhalter zum Kuttenberg, neben seiner ordinari Besoldung der 300 Thaler Pension 50 Schock.
Unserm Wardein daselbst aufm Kuttenberg neben seiner Besoldung der 104 Thlr. Pension 25 Sch.

Volkmar Hartleb, unserm Zehentner in S. Joachimbsthal, zu jährlicher Pension 100 fl., thut 42 Schock 51 Groschen 3 Denare.

Christofen Hertenberg, bis er mit einem Dienst versehen wurd, jährliche Pension 100 fl., thut 42 Schock 51 Groschen.

Pauln' Maier, unserm Bergmeister zum Budweis, vom 20. October anno 1576 Pension jährlichen 50 Thaler, thut 25 Schock.

Den armen Leuten im Spital auf der Kleinen Seiten der Stadt Prag zu jährlicher besserer Unterhaltung 10 Schock.

Der Priorin im Kloster zu St. Anna 20 Schock.

Der Priorin bei St. Agnes 15 Schock.

Dem Prior bei St. Thomas 13 Schock.

Provisionen.

Graf Franz vom Thurn jährlich 200 fl. Provision, bis ihme die mit 10.000 fl. abgelöst werden, 85 Schock 42 Groschen 6 Denare.

Wilhelmen von Oppersdorf, unserm obristen Münzmeister des Königreichs Beheimb, jährliche Provision auf lebenlang 200 fl., thut 85 Schock 42 Groschen 6 Denare.

Sebastian Forst 100 fl. jährliche Provision auf lebenlang, [thut] 42 Schock 51 Gr. 3 Denare.

Melchior Reichenauer jährliche Provision auf lebenlang 25 Schock.

Martin Maminger jährliche Provision auf lebenlang 97 Schock 8 Groschen 4 Denare.

Paul Roscher, unser gewester Hartschier, hat auf sein lebenlang jährlich Provision 52 fl., thut 22 Schock 17 Groschen 1 Denar.

Dietrich von Schwendi, unserm gewesten obristen Jägermeister im Königreich Beheimb, jährliche Provision auf lebenlang 97 Schock 8 Groschen 4 Denare.

Hans von Hohenrath zu jährl. Provision auf lebenlang 100 fl., thuet 42 Schock 51 Gr. 3 D.

Anna Zimmermann, zu jährlicher Provision auf lebenlang 8 Schock 40 Groschen.

Peter Kobilzka zu jährlicher Provision auf lebenlang 13 Schock 42 Groschen 6 Denare.

Michaeln Keck, unserm Bauschreiber auf unserm königlichen Schloss Prag, jährliche Provision auf Wohlgefallen 100 fl., thut 42 Schock 51 Groschen 3 Denare.

Walburg Mülpacherin hat jährliche Provision auf lebenlang 26 Schock.

Elisabeth Hofmanin jährliche Provision auf lebenlang 22 Schock 17 Groschen 1 Denar.

Heinrich Pesoldt jährliche Provision auf lebenlang 22 Schock 17 Groschen 1 Denar.

Hans Tenck jährliche Provision 26 Schock.

Martin Zawer zu jährlicher Provision auf lebenlang 11 Schock 8 Groschen 4 Denare.

Michael Schränkl zu jährlicher Provision auf lebenlang 22 Schock 17 Groschen 1 Denar.

Martin Purck zu jährlicher Provision auf lebenlang 32 fl., thut 13 Schock 42 Groschen 6 D.

Hans Dietrich Honig zu jährlicher Provision auf lebenlang 52 fl., thut 22 Schock 17 Gr. 1 D.

Michel Nabel zu jährlicher Provision auf lebenlang 26 Schock.

Hans Hebenstreit jährliche Provision auf lebenlang 26 Schock.

Christof Andres jährliche Provision auf lebenlang 32 fl., thut 13 Schock 42 Groschen 6 D.

Benedict Pecker zu jährlicher Provision auf lebenlang 52 fl., thut 22 Schock 17 Gr. 1 D.

Georg Chunz zu jährlicher Provision auf lebenlang 10 weisse Groschen, thut 8 Schock 40 Gr.

Joachimb Noworatski von Kolowrat zu jährlicher Provision auf lebenlang 200 Schock.

Hans Flosser jährliche Provision auf lebenlang 17 Schock 20 Groschen.

Georg Heimhammer zu jährlicher Provision auf lebenlang 13 Schock 42 Groschen 6 Denare.

Georg von Budweis zu jährlicher Provision auf lebenlang 10 Schock 17 Groschen 1 Denar.

Michaelen Fridperger, unserm gewesten Zehentner zum Budweis, jährliche Provision 34 Schock 17 Groschen 1 Denar.

Wenzel Roth zu jährlicher Provision auf lebenlang 11 Schock 8 Groschen 4 Denare.

Veit Czierni hat zu jährlicher Provision auf lebenlang 7 Schock 48 Groschen.

Gira Petzrawsky zu jährlicher Provision auf lebenlang 6 Schock 56 Groschen.

Hans Geiz zu jährlicher Provision auf lebenlang 32 fl., thut 13 Schock 42 Groschen 6 D.

Erasmus Kundt zu jährlicher Provision auf lebenlang 10 Schock 42 Groschen.

Sebastian Spätt zu jährlicher Provision auf lebenlang 82 fl., thuet 38 Schock 8 Gr. 4 D.

Caspar Wagner jährliche Provision auf lebenlang 13 Schock 42 Groschen 6 Denare.

Josef Kirichperger zu jährlicher Provision auf lebenlang 32 Schock.

Niclas Pallock hat zu jährlicher Provision auf lebenlang 6 Schock 56 Groschen.

Hans Schenk, unser beheimischer Kammerthürhüter, jährliche Provision auf lebenlang 27 fl., thut 14 Schock 34 Groschen 2 Denare.

Josua Eibesthaler, unser gewester Hofsaalthürhüter, jährliche Provision auf lebenlang 100 fl., thut 42 Schock 51 Groschen 3 Denare.

Jaroslaw Schmirsizky zu jährlicher Provision auf lebenlang 400 Thaler, thut 200 Schock.

Daniel Pilgramb, unserm gewesten beheimischen Kammerregistrator, zu jährlicher Provision auf lebenlang 100 Schock.

Felix von Lindenau, Dechant zum Karlstein, wöchentlich 45 weisse Groschen, thut 39 Schock.

Bohuslaw Felix von Hassenstein, unserm obristen Landkammerer des Königreichs Beheimb, vom ersten November des 50. Jahrs zu jährlicher Provision auf Wohlgefallen 100 Schock.

Florian Griespeck, unser gewester beheimischer Kammerrath, zu jährlicher Provision auf lebenlang vom 1544. Jahr 12. Januari 171 Schock 1 Groschen 5 Denare.

Caspar Reinländer, gewesener Hoffurier, zu jährlicher Provision 52 fl., thut 22 Schock 17 Gr. 1 D.

Georg Hohenreuter zu jährlicher Provision auf lebenlang 100 Schock.

Hans Dietrich, unserm gewesenen Schlossdiener, zu jährlicher Provision auf lebenlang 52 fl., thut 22 Schock 17 Groschen 1 Denar.

Ludwig Reinlender, gewester Hartschier, zu jährlicher Provision 44 Thaler 34 Groschen 2 D., thut 22 Schock 17 Groschen 1 Denar.

Catharina Hartlebin, Wittib, jährliche Provision 100 fl., thut 42 Schock 51 Groschen 3 Denare.

Ernst von Herrnsdorf zu jährlicher Provision 32 fl., thut 13 Schock 42 Groschen 6 Denare.

Hans Georg Gienger zu jährlicher Provision 200 Pfund beheimisch zu 24 weiss Groschen., thut 80 Schock.

Stefan von Globen vom 9. Januarii anno 1560 50 fl., thut 21 Schock 25 Groschen 5 Denare.

Johann Rabenhaupt, unserm gewesnen beheimischen Kammerrath, zu jährlicher Provision 300 Schock meissnisch, thut 150 Schock.

Peter Schatni, gewester obrister Jägermeister in Beheimb, zu jährlicher Provision 194 Schock 17 Groschen 1 Denar [meissnisch], thut 97 Schock 8 Groschen 4 Denare.

Johann Sarauia de Larima zu jährlicher Provision 171 Schock 25 Groschen 5 Denare, thut beheimisch 85 Schock 42 Groschen 6 Denare.

Pauln von Lidlaw, unserm beheimischen Kammerrath, 50 Schock.

Wondra Pallack, gewesner Trabant, zu jährlicher Provision 27 Schock 25 Groschen 5 Denare meissnisch, thut 13 Schock, 42 Groschen, 6 Denare.

Noe Mucz, gewesner Leibtrabant, zu jährlicher Provision auf lebenlang 32 fl., thut 13 Schock 42 Groschen 6 Denare.

Wenzeln Auliczka zu jährlicher Provision 100 Thaler zu 68 Kreuzern, thut 48 Schock 34 Gr. 2 D.

Jacob Schindel, gewesner Oberzollamtmann, zu jährlicher Provision 200 Schock meissnisch, thut 100 Schock Groschen beheimisch.

Herrn Ernsten von Rechenberg, unserm Hauptmann in Oberlausitz, jährl. Provision 100 Schock Gr.

Johann Leisentritt, Thumbdechanten, Provision 100 Thaler zu 68 Kr., thuen 48 Schock 34 Gr. 2 D.

Lucas Vetter, unser gewester Bauschreiber bei dem königlichen Schloss Prag, jährlicher Provision 26 Schock Groschen.

Andre Muller, unser gewester Zollbereiter, jährliche Provision 15 Schock Groschen.

Kammerzins.

Wann aber folgende Güter abgelöst, dorfen die Zins nit mehr gegeben werden.

Von etlichen unsern Landgütern, so einestheils gen Brandeis und Tluczhof gehören, vermög der Deposition, so bei der Landtafel eingelegt und verschrieben, jährlichen 65 Schock 40 Groschen allwegen zu halben Jahren, als Georgi und Galli, zu der Landtafel zu Handen des Registrators zu erlegen, von Galli des 69. Jahrs an zu raiten. Id est 65 Schock 40 Groschen.

Den Collegiaten allhie in der alten Stadt Prag im grossen Collegio wegen zweier Dörfer Schmolnitz und Holeischowitz, so neben andern Landgütern uns von Pragern abgetreten worden, zu jährlichem Kammerzins 13 Schock Groschen, allweg zu halben Jahren, als Georgi und Galli, zu Handen des Registrators zu gemeltem Collegio zu erlegen, von Galli des verschienen 1569. Jahrs an zu raiten. Id est 13 Schock Groschen.

Dem Prior zu St. Agnes allhie in der alten Stadt Prag den Zins von dem Dorf Wodierad zu der Herrschaft Kosteletz gehörig, jährlichen 7 Schock Groschen Kammerzins allwegen zu halben Jahren, als Georgi und Galli, zu erlegen, von Georgi des 1570. Jahrs an zu raiten. Id est 7 Schock Groschen.

Den Kirchenvätern und Amtleuten zu der Kirchen und Gemein zu St. Albrecht auf der Neustadt Prag jährlichen Kammerzins wegen des Guts Chlumin, so bei der Landtafel einverleibt worden, jährlichen zu geben 6 Schock 4 Gr., von Galli des 1560. Jahrs an zu raiten. Id est 6 Schock 4 Groschen.

Den Amtleuten in der Kirchengemein zu St. Michel zu Wopatowitz von der Wiesen Pellunka an des Abts von Königsaal und an denen im Schifhof gelegen, welcher zu gemelter Kirchengemein gehört und anjetzo zu unserm königlichen Schloss Prag gebraucht wurdet, jährliches Zinses 33 Schock 25 Groschen beheimisch allweg zu halben Jahren, als Georgi und Galli, zu Handen beruhrter Kirchen Amtleuten zu erlegen, von Galli des verschienen 1569. Jahrs an zu raiten. Id est 33 Schock 25 Groschen.

Gottfrieden Sorer wurd wegen des Abts von Strohof Kretschmer bezahlt jährlichen 20 Schock Gr.

Geben in unserer und des heiligen Reichs Stadt Augsburg den 15. Septembris anno 1582.

---

156. Rudolf II. nejvyšším úředníkům zemským království Českého, aby dobré zdání podali, zdali by hory Písecké Adamovi z Hradce do dvou životů za prokázané služby dány a zapsány býti měly.

V AUGŠPURCE. 1582, 17. září. — Orig. v arch. Jindř. Hrad.

Rudolf Druhý ꝛc. Vysoce urozený, urození a stateční, věrní naši milí! Z přiležící suplikací urozeného Adama z Hradce na Hradci a Hluboké, komorníka našeho, věrného milého, šířeji vyrozumíte, že toho při nás poddaně hledati nepřestává, abychom jemu pro služby jeho někdy

císaři Maximilianovi, panu otci našemu nejmilejšímu, slavné paměti, též také nám činěné, tu milost učiniti a hory Písecké do dvou životuov milostivě dáti a zapsati ráčili. I jsouce my dotčenému Adamovi z Hradce pro svrchu psané služby jeho vší milostí naší císařskou nakloněni, protož vám milostivě poroučeti ráčíme, abyste to spolu s radami našimi komory české uvážili a nám o té věci poníženě dobré zdání vaše bez prodlévání odeslali, abychom svrchu psanému Adamovi z Hradce na takovú ponížených prosbu jeho odpověď náležitou, kterouž by se spraviti mohl, dáti moci ráčili. Na tom milostivú vuoli naši císařskú naplníte. Dán v městě našem a říšském Augšpurce v pondělí po památce povýšení svatého kříže léta ͻc 82.

---

157. Rudolf II. komoře české v příčině některých změn v listu majestátním, kterýmž město Rakovník povyšuje se do stavu třetího.

V AUGŠPURCE. 1582, 18. září. — Opis souč. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Wir haben uns in dem durch euch gestellten Majestätbrief über deren von Rakownik Befreiung, darinnen wir sie aus der Herrschaft Pürgloss Jurisdiction in den dritten Stand der Städte zu setzen bewilligt, nothdurftig ersehen; befinden aber dieselb unserm gnädigen Intent und ergangenen Resolution in etzlichen Worten nit allerdings gemäss sein, darauf wir nun die Notel verdeutschen und corrigieren lassen, wie ihr beiliegend mit A. zu vernehmben.

So befindet sich in der Kaufsumma umb siebzehen Schock zwanzig Groschen meissnisch ein Unterschied, wie solches der Bericht mit B. ausweiset. Darauf befehlen wir euch nun gnädiglich, ihr wollet den Majestätbrief dem Einschluss gemäss in böhmischer Sprach fertigen und uns alsdann hinwieder zur Signatur zukumben, auch den Abgang an der Kaufsumma erstatten und uns, wann und wie es beschehen, euern Bericht daneben zukumben lassen. Daran vollbringt ihr unsern gnädigen Willen. Actum Augsburg den 18. Septembris anno ͻc im zweiundachzigisten.

---

158. Administrator a farářové konsistoře pod obojí oznamují Martinovi, arcibiskupu Pražskému, o smrti Jindřicha z Helfenburku, opata kláštera Slovanského na Novém městě Pražském, a Bartoloměje, faráře panny Marie před Tejnem; naříkají si na rychtáře a konšele Novoměstské, že bez jich vědomí v „stateček" i klášter po opatovi se uvázali a kněze ženatého a nehodného do kláštera dosaditi chtějí, zmiňují se o bezdůvodné žalobě kaplana Pavla Paminonda do zemřelého opata, a poněvadž vždy konsistoři pod obojí opat do kláštera Slovanského dosazován byl, prosí v příčině té, i proti sektářům, arcibiskupa za ochranu.

V PRAZE. 1582, 5. října. — Orig. v arch. arcib. Pr.

Modlitbu naši vzkazujem. Nejdůstojnější a osvícené kníže a pane, pane otče v pánu Bohu nám laskavě příznivý! Psaní kněze Pavla Paminonda, kaplana kláštera Slovanského, Vkn.Mti učiněné a k ouřadu našemu odeslané, jsme v svém bedlivém uvážení měli, a podle VMti žádosti tak činíme, kterak samo v sobě jest, nejinak než jako v předešlém psaní našem se vší náležitou uctivostí oznamujem, že dnů pominulých pán Bůh všemohoucí skrze smrt velebného kněze a Mistra Jindřicha z Helfenberku, opata kláštera Slovanského, starečka v pravé katolické víře a v životě pobožném do skončení zůstávajícího, z tohoto světa mimo naši naději, též ctihodného kněze Bartoloměje, faráře kostela panny Marie před Tejnem v Starém městě Pražském, pojíti ráčil. Pán Bůh rač jim věčné odpočinutí dáti.

V klášteře pak Slovanském co se působí, v předešlém psaní našem na díle jsme toho něco Vkn.Mti v známost uvésti nepominuli, že JMCské rychtář v Novém městě Pražském s konšely Novoměstskými jsou se ve všechen statček po témž panu opatu pozůstalý, neb jest bez pořízení umřel, i v klášter uvázali, a když jsme my pečetí ouřadu našeho ten statček i jiné klenoty a věci duchovní klášterské spečetili, ale oni bez vědomí našeho na zlehčení ouřadu našeho duchovního konsistoře Pražské jsou pečetě naše odtrhali, v statku v tom i v jiných věcech posvátných se přebírali, a některé tajné věci konsistoře, kteréž pan opat, jsa ještě administratorem, za sebou měl, a z těch počtů neučinil, přehledávali. Když jsme se domlouvali, dali za odpověď: že od pánův rad z komory poručení mají. Na ten čas jsme toho zanechati museli, a jaká jest se tu potupa ouřadu duchovnímu stala, Vkn.Mti za radu a pomoc žádáme.

Strany kněze Pavla Paminonda, kaplana Slovanského, ten jest na nás, jakožto vrchnost svú, coby mu se tu ubližovalo, nikdá nevznášel, a vždycky jest od nás v náležitém opatrování držán byl; rozumí se tomu, nepočavše kaplanem, žeby chtěl své vůle užívati, na pana opata za živnosti své sobě jest nikdá nic neztěžoval, ale jak se zpráva činí, že jest v tom klášteře náležité vychování měl, a což jemu náleželo to všecko vydáváno bylo, protož na mrtvého nemůže proč slušně naříkati. Od času svatého Havla téhož kněze sme v tom klášteře na ten čas zanechali, aby služby boží vykonával do dalšího opatření, poněvadž v tuto ránu boží mnoho kněžstva zemřelo, a veliký nedostatek věrných kněží máme. Purkmistr a rada Nového města Pražského sobě ten klášter Slovanský osobují a kollatorství přivlastňují, tak žeby chtěli po své vůli někteří z nich mudráci kněží bludné, ženaté, neřádné, kteří se námi v ničemž nespravují, do téhož kláštera mimo vědomost naši dosaditi; a jakž spraveni jsme, že sou tři osoby pánům místodržícím nám protivné odeslali, nějakého kněze Matěje, faráře v Pacově na gruntech pana Španovského, druhého kněze Fridricha, a třetího Turka, za kteréž se přimlouvají, aby z nich jeden do téhož kláštera za opata dosazen byl. Ale od starodávna se ten obyčej zachovával, že s dovolením a konfirmací JMCské jest kněz od ouřadu našeho do téhož kláštera za opata, osoba hodná podávána byla, a ještě v tom spůsobu zůstává, a ne jakž týž kněz Pavel spravuje.

I jiné naděje nejsme, než že nad starobylým řádem [ruku] ochrannú držeti ráčíte, a kdež jsme v předešlém psaní též mnohé ztížnosti strany sektářů a novověrců, jak se nyní sílí a svůj průchod ve všem mají, Vkn.Mti přednesli, jací hrozní artikulové na vyhlazení cti a slávy pána Boha našeho a všeho křesťanského náboženství se rozpisují, a pod jménem ňákého pikharta vůbec mezi lidmi v tajnosti procházejí, kterýchž Vkn.Mti přípis odsíláme, potřebí jest brzkého opatření. Protož v tom ve všem pán Bůh rač naším ochrancím býti. Za brzkou odpověď Vkn.Mti žádáme. Dán v Praze v pátek po památce sv. Františka léta Páně osmdesátého druhého. *Administrator a farářové konsistoře arcibiskupství Pražského pod obojí přijímajících.*

---

159. Farářové konsistoře Pražské pod obojí oznamují Martinovi, arcibiskupu Pražskému, že rada Nového města Pražského po úmrtí opata kláštera Slovanského kolaturu si přivlastňuje a bludného duchovního tam usaditi míní, i žádají, aby přímluvou jeho při císaři buď Jan Jičínský, farář u sv. Klimenta na Novém městě, aneb Václav Benešovský, administrator pod obojí, za opata téhož kláštera potvrzen byl.

V PRAZE. 1582, 5. října. — Orig. v arch. arcib. Pr.

Modlitbu naši vzkazujem. Nejdůstojnější a osvícené kníže a pane, pane otče v pánu Bohu nám laskavě příznivý. Tajna Vkn.Mt učiniti nemůžeme, kterak pan purkmistr a rada Nového města Pražského v klášter Slovanský i ve všecken statek po panu opatovi pozůstalý se uvázali a sobě koláturu téhož kláštera proti starobylému způsobu přivlastňují, do kteréhožby kněze bludného, novověrce, kterýžby

se s některými z té roty srovnával, dosaditi proti starobylému způsobu a duchovní jurisdikcí chtěli. Ale my podle starobylého způsobu neradi bychom, aby na zlehčení konsistoře arcibiskupství Pražského pod obojí, jakožto ouřadu JMCské, mělo co na potupu a zlehčení způsobeno býti, z bedlivého našeho uvážení jsme do téhož kláštera osoby poctivé, kněží věrné, starobylého náboženství katolického, aby jeden z nich za opata do téhož kláštera dosazen býti mohl, jmenovitě velebného a ctihodného kněze Václava Benešovského, pana administratora našeho, a druhého ctihodného kněze Jana Jičínského, na ten čas faráře u svatého Klimenta v Novém městě Pražském, obrali, za kteréž se k Vkn.Mti přimlouváme a žádáme, že k JMCské pánu, panu našemu nejmilostivějšímu, za jednoho z nich, aby do téhož kláštera za opata podán a stvrzen býti mohl, milostivú přímluvu učiniti ráčíte. Nebo jestli žeby Vkn.Mt toho časně a brzy opatřiti neráčila, jest se co obávati, aby lidé světští něco nebývalého při tom klášteře proti starobylým úřadům nezpůsobili a neuvedli. Se vší náležitou uctivostí žádáme, že této naší přímluvné žádosti oslyšeti neráčíte. Dán v Praze v pátek po památce sv. Františka léta Páně osmdesátého druhého. *Spoluradní farářové ouřadu konsistoře arcibiskupství Pražského pod obojí přijímajících.*

---

160. Úřadníci komory české oznamují komoře dvorské, že za příčinou v Táboře vypuklé rány morové do Budějovic Českých utéci se museli.

V BUDĚJOVICÍCH ČESKÝCH. 1582, 8. října. — Orig. v říšsk. fin. arch. ve Vídni.

Wohlgeborne Herren, auch edle und gestrenge Ritter, gnädige Herren! Euer Gnaden seind unser gehorsambe willige Dienst zuvor. Und zweifeln nicht, sie werden sich aus den vorigen des Herrn behmischen Kammerpräsidentens gethanen Schreiben mit Gnaden erindern, dass die Infection zum Tabor auch eingerissen, und ob man wohl verhofft gehabt, weil es bei ein sechs Wochen her gnädig gewest und uber zwo und drei Personen daran ein Tag nit gestorben, auch bisweilen ausgesetzt, dass es gegen der jetzigen Winterszeit wieder nachlassen werde, so will es aber an jetzo mit Gewalt uber Hand nehmben, dass bei vierzehen Tagen her täglich zu fünf, sechs, sieben, zehen bis in eilf Personen begraben und dadurch die Gefahr je länger je grösser worden. Und weil dieser Zeit weder die Herren Statthalter noch andere Räth zur Stell sein, auch umb der bevorstehenden Gefahr willen nit zu verhoffen, dass sie widerumb dahin zusamben kummen werden, und wir dergestalt der Kammer wenig nutz sein, auch in Kammersachen ausser der Herren Räth nichts zu erledigen, so haben wir uns mit unsern Weib und Kindern in solcher Sterbensgefahr, sonderlich in eim solchen engen Wesen, wie es allda zum Tabor hat, länger nit aufhalten künnen, sondern mittlerweil bis auf weitern Bescheid und andere bessere Fursehung hieher gen Budweis begeben, wie wohl es allhie so gar sicher auch nit ist, dann es umb die Stadt fast in allen Dörfern und sunderlich auf dem Bergwerch stirbt, auch in der Stadt in zweien Häusern angefangen; wir verhoffen aber, der allmächtige Gott werde seine gerechte Straf lindern und sich mit Gnaden wieder zu uns wenden, auch die Röm. Kais. Mt. unser allergnädigister Herr und euer Gnaden uns solche unsere Nothflucht aus angezeigten Ursachen allergnädigist und gnädig zu kaiserlichen Gnaden und Gutem vermeinen und wenden. Nichts desto weniger haben wir die Boten mit uns hieher genomben, do was von Linz oder sonst von Ihrer Mt. Sachen hieher geschickt würde, dass solches nothdurftig expediert, auch was uns sunsten in andern ausser der Herren Kammerräth zu verrichten, mittlerweil, wie dann bisher beschehen, nichts unterlassen werden soll. Welches Euer Gnaden wir zu eim gnädigen Wissen in Gehorsamb nit sollen verhalten. Und thuen uns derselben zu Gnaden befehlen. Geben Budweis den achten Tag Monats Octobris anno im zweiundachtzigisten. E. Gnaden *gehorsambe N. beheimischen Kammer Secretari, Kanzlei und Buchhalterei, auch Rentmeister und Gegenhandler und andere dem Wesen zugethane Personen.*

---

161. Mandát Rudolfa II., kterýmž pro ránu morovou, v Praze i jiných městech a místech království Českého se rozmahající, odkládá soud dvorský a komorní, kteříž držáni býti měli při času sv. Martina (11. listopadu), do sv. Pavla na víru obrácení (25. ledna 1583), a soud škodní, jenž o sv. Linhartu (6. listopadu) držán býti měl, k času sv. Fabiana a Šebestiana (20. ledna 1583).

VE VÍDNI. 1582, 13. října. — Český MS. souč. v arch. města Prahy č. 1080.

---

162. Arcibiskup Pražský Martin Medek oznamuje duchovenstvu arcidiecese Pražské zavedení nového kalendáře.

V KLÁŠTEŘE TEPLSKÉM. 1582, 22. října. — MS. souč. „Collectanea Marci Bydziovini" v knihovně kníž. Jiřího z Lobkovic v Praze.

Publicatio novi calendarii romani correcti pro archiepiscopatu Pragensi.

Nos Martinus, Dei et apostolicae sedis gratia archiepiscopus Pragensis, legatus natus ac abbatibus, praepositis, decanis, prioribus, guardianis, commendatoribus, parochis, magistris et rectoribus scholarum, tum etiam abbatissis, priorissis omnibusque, adquos quoquo modo haec infra scripta nosse pertinet, salutem et paternae benevolentiae affectum. Notum facimus tenore praesentium, quod S. D. N. D. Gregorius XIII. pont. max. gravissimis et necessariis de causis, tum vero Suae Sac. Caes. Majest., D. N. clementissimi, caeterorumque totius christianitatis principum et statuum sedulis sollicitationibus motus, defectus et errores non exiguos, qui multo tempore atque adeo hucusque in communibus calendariis irrepsêre, summo studio, opera, industria et impensis viris maximis iisque hac in re peritissimis calculorum certitudine corrigendos commiserit atque ut in posterum certa, infallibilia et optimo ordine digesta calendaria in lucem ederentur in hoc mense Octobri X dies numerando a 4. usque ad 15. hujus ejusdem mensis exclusive plane rejici, primaeque dominicae Octobris, quae alias secundum calendaria antiqua litera G notaretur, dominicalem literam C assignandam statuerit, et cum per correctionem et restitutionem defectuum hactenus admissorum (quos quidem laici ob astronomiae imperitiam vel incuriam non agnoscunt) multifariae mutationes universis cognitu necessariae quoad festa mobilia his tribus proxime immediate subsequentibus mensibus, utpote Octobri, Novembri, Decembri hujus currentis anni eveniant, quatenus in festivitatibus celebrandis cultu divino prosequendo negotiisque temporalibus exercendis certa et determinata esset constitutio, eademque temporum ratio tum in nostro archiepiscopatu, tum apud caeteras nationes aequaliter observarentur, sicuti et hujus novi calendarii causa a Sua Sanctitate ad communem instantiam Suae Sac. Caes. Majestatis, tum etiam regum et principum totius christianitatis decretum promulgatum jam quoque hoc anno in Italia, Hispania, Gallia reliquisque regnis, ducatibus et provinciis susceptum debitoque modo peragitur: quocirca vobis omnibus supra scriptis serio praecipimus et mandamus, quatenus hoc mandatum subsequentes festivitates et dominicas, adventumque dominicum, qui 28. Novembris proxime futuri incipiet et quatuor septimanas durabit, inter concionandum et alias datis quibusvis occasionibus publicetis valvisque templi aliisque locis consuetis affigatis vosque ratione officiorum vestrorum in id gnaviter incumbatis, ut omnia ita, sicuti supra diximus, procedant et juxta normam hujus correcti calendarii his tribus assignatis mensibus dirigantur. Qui secus fecerint, sese animadversioni nostrae gravissimae et poenae condignae reddent obnoxios. Verum ubi modum calendarii pro venturo anno 1583 ex urbe acceperimus, vobis pariter communicabimus. Atque haec quidem interim his nostris literis patentibus manu nostra signatis significare voluimus. Quae datae sunt e monasterio Toeplensi die XXII. Octobris anno 1582.

---

163. Administrator a farářové konsistoře pod obojí oznamují Martinovi, arcibiskupovi Pražskému, že nařízení jeho strany publikací nového kalendáře všem třem městům Pražským v známost uvedli, i zasílají mu nešetrnou na to odpověď měst Pražských a sdělují, že kalendáře z učení Pražského na budoucí rok vydány jsou podle způsobu předešlého.

V PRAZE. 1582, 12. listopadu. — Orig. v arch. arcib. Pr.

Modlitbu naši vzkazujem. Nejdůstojnější a osvícené kníže a pane, pane otče nám v pánu Bohu příznivý! Vkn.Mti psaní, jakž jest nás došlo, tolikéž i publicationes nového kalendáře, hned jsme nemeškali ouřadům všech tří měst Pražských Vkn.Mti poručení i také nového kalendáře nařízení v známost uvésti, obávajíce se toho, jak sou proti nám nyní někteří pozdviženi skrz publikování téhož kalendáře v nepřítomnosti téměř vší vrchnosti, abychom v nějaké nebezpečenství nepřišli, jim jsme též, jakby to nařízení nového kalendáře s vyvržením desíti dnův, aby na literu nedělní C přišlo, v spisu, kteréhož Vkn.Mti přípis odsíláme, podali; ale jakú odpověď beze všeho ušetření ouřadu duchovního nám pod třmi pečeťmi všech tří měst Pražských sou odeslali, též pro vyrozumění přípis Vkn.Mti odsíláme a žádáme, že nám toho k ňáké neposlušnosti přičítati neráčíte. Nebo prvé, nežli jest od Vkn.Mti táž publicatio nám odeslána byla, tak velice lid obecný od koho pak koliv pozdvižen jest byl proti nám, že chceme z středy neděli svatou udělati, nerozumějíce té jisté potřebné a užitečné korrekcí nového kalendáře, jaký jsme na sebe pokřik měli, na ten čas pánu Bohu to, do dalšího opatření pokoje užívajíc, poručiti musíme. A tolikéž podle způsobu předešlého již na budoucí rok z učení Pražského od astronomův kalendáře vůbec vydáni a vytištěni jsou. Dále, jak to od Vkn.Mti opatřeno bude, tak se poslušně zachovati chceme. S tím milosti božské Vkn.Mt poručena činíme. Dán v Praze v pondělí po památce svatého Martina léta Páně ↄc osmdesátého druhého.

Administrator a farářové konsistoře arcibiskupství Pražského pod obojí přijímajících.

---

164. Mandát císaře Rudolfa II., kterýmž nařizuje obyvatelům království a zvláště měst královských, jaká opatření učiněna býti mají proti moru.

VE VÍDNI. 1582, 19. listopadu. — MS. souč. v arch. města Prahy.

Rudolf Druhý ↄc. Věrní milí! Jakož o tom všickni vuobec i jeden každý z vás obzvláštně dobrú vědomost máte, kderak jest pán Bůh všemohoucí pro těžké hříchy a vejstupky naše království České a obyvatele v něm v mnohých rozdílných místech a městech metlou a trestáním svejm, totiž nakaženým morovým povětřím, tento rok navštíviti ráčil: i majíce my nad tím žalostivou lítost, k jeho svaté božské milosti té celé naděje a duověrnosti bejti ráčíme, když jeden každý od hříchuov svejch, kderýmiž pán Bůh k takovému hněvu a dobře zasloužilému trestání vzbuzen bejti ráčí, přestane, všecken život svuoj polepší, též pravé pokání činiti a skroušeným srdcem ku pánu Bohu volati a za milost a odpuštění hříchuov prositi bude, že takový hněv svuoj dobře zasloužilý ukrotiti a od nás odníti ráčí; jakž pak kněží a farářové na kázáních svých lid k tomu vésti a se vší bedlivostí a přísností lid k tomu napomínati mají. I majíc my to na milostivé péči, pokudž by pán Bůh všemohoucí takové nynější nakažení a ránu morovou, poněvadž časové zimní nastávají a se přibližují, od nás odníti a zastaviti ráčil, aby to časně pro uvarování dalšího nebezpečenství, pokudž nejvejš možné, předjito a opatřeno bylo, aby snad z jara, když časové teplí nastanou, skrze neopatrnost a nečistoty v šatech ložních i chodících a jináče, jak je se to předešle na mnohých místech stávalo, takové morové nakažení zase se rozmáhati nemohlo: protož vám všem vuobec i jednomu každému, zvláště pak purkmistruom a konšeluom měst našich, tímto listem naším odevřeným poroučeti ráčíme, přístně rozkazujíc, abyste předně

při lidech poddaných vašich, anebo nad nimi správu a vrchnost majících, žádných rozpustilostí, cožby proti pánu Bohu a dobrému křesťanskému řádu bylo, nedopouštěli, nébrž to skutečným trestáním každého času přetrhovali, a v témž každém městě jisté a přísežné osoby k tomu obzvláště nařídili a ustanovili, kteréžby na to bedlivou pilnost a pozor měly a k tomu ihned samy dohlídaly, aby jeden každý v domě svém pod skutečným trestáním všecky šaty chodící i ložní pěkně vyprati, vyčistiti a vyvětřiti, pokoje vykouřiti, hnoje, bláta a všelijaké nečistoty a smradlavé věci, z čehož by tak morové povětří a nakažení zase pojíti mohlo, bez prodlévání nyní i napotom každého času z domuov a ulic vyklízeti a z města ven podál od lidí soukromí vyvozovati, též také na krchovích na ty šachty, v kderýchž sou tak mrtvá těla pochována, něco náspu navézti a na nich i jiných místech prostranních z jara za někderý čas dnem i nocí oheň páliti dali, aby ta zlá pára z týchž šacht pro množství těl mrtvých pospolu nahromadě v nich položených a zkažených minouti, povětří skrze takové ohně se také čistiti, a každou neděli a ve dni sváteční, když se lid do kostelův k službě boží scházeti má, též dadouc okna odhraditi a odevříti, dobře kouřiti dali, tak aby všecky ty příčiny, pro kteréž by takové nebezpečí zase povstati mohlo, s pomocí boží uvarovány a ušetřeny byly. Kdež vědouc v tom takovú jistú a konečnú vůli naši císařskú, též také vaše před takovým morovým nakažením lepší bezpečenství býti, tak se pod skutečným trestáním poslušně zachovejte. Dán v městě našem Vídni v pondělí den sv. Alžběty léta božího 1582.

---

165. Rudolf II. žádá Viléma z Rožmberka, aby mu někoho, však víry katolické, ponavrhl, jenž by úřad nejvyššího kancléře království Českého zastávati mohl, zároveň aby mu podal dobré zdání v příčině lepší organisace při kanceláři České.

VE VÍDNI. 1582, 30. listopadu. — Orig. v arch. Třeboňském.

Lieber der von Rosenberg. Nachdem der Kron Beheim obrister Kanzler, an dem ich einen furnehmen, treuen Diener verloren, mit Tod abgangen, und dann, wie ihr selbst wisset, an diesem Ambt und dass es mit ehistem ersetzt werde, nit wenig gelegen, daneben mir bisher vielfältiglich fürkommen, welchermassen bei solchem Ambt sowohl auch bei den Vicekanzlern und Secretarien und etwan demselben ganzen Kanzleiwesen ein Zeit hero allerlei Unordnung und Beschwerungen der Tax und Fertigungen halben, auch in ander mehr Wege eingerissen seien, in welchem allem ich gern, soviel müglich, bessere Fursehung thuen und anordnen, wie auch das berührt Ambt mit ehistem ersetzen wollte, so hab ich in dem zu euch tragendem sondern Vertrauen nit umbgehen wöllen, euch dessen hiemit zu erinnern und darauf gnädiglich zu ersuchen, dass ihr mir nit allein euer treuherzigs Gutbedunken eröffnen wöllet, wasmassen berührts Obristkanzlerambt mit einer qualificierten, tauglichen und (wie ihr zweifelsohne selbst anderst nit rathen werdet) katholischen Person ersetzt und ob solche Ersetzung bis zu meiner Hineinkunft eingestellt oder, dieweil an diesem Ambt dermassen viel gelegen, dieselb zuvor und mit ehistem furgenommen und ins Werk gerichtet werden möchte, sonder auch zugleich den angeregten Unordnungen und Mängeln durch was für Mittel und Wege dieselben ab und bei dem ganzen Kanzleiwesen vom höchsten bis zum niederisten bessere Ordnung anzustellen sein möchte, nachgedenken und mir auch hierin euer wohlmeinendes Gutachten in dem Vertrauen, wie es von mir begehrt wirdet, zu erkennen geben, auch nit zweifeln, dass ich dasselb in Geheimb halten und ihr darunter ganz unvermährt bleiben sollet. Das reicht mir von euch zu sonderm gnädigem angenehmen Gefallen, dem ich mit allen kaiserlichen und kuniglichen Gnaden ganz wohl geneigt bin. Datum Wien ɔc.

---

166. Jan Vchynský ze Vchynic, místodržící v království Českém, dává radu šepmistrům a radě na Horách Kutnách, jak se při obsazení fary proti nárokům konsistoře pod obojí zachovati mají.

NA STŘELE. 1582, 14. prosince. — Orig. v arch. města Kutné Hory.

Moudří a opatrní přátelé milí! Dobrého zdraví ɔc. Včerejšího dne jest mi psaní vaše dodáno, z něhož po přečtení nač se vztahuje sem porozuměl. I pochybnosti žádné nemám, nežli že vám dobře vědomé jest, tak že nyní příčinou tohoto morového povětří jedni k druhým nemůžeme, aniž, co tak zapotřebí jest, ostříhajíc se jedni druhých, vyřizovati můžeme, což vše pánu Bohu poručiti musíme. Však nicmíň já sám od osoby své na ten čas tuto radu a své zdání dávám, že téhož kněze, tu kdež v témž psaní svém toho dokládáte, jej sobě spolu s obcí oblibujíc, šetříc v tom hodnosti jeho, tu na té faře zanecháte; a jestli by vám v tom konsistoř jakou další překážku činiti a co toho dále poroučeti chtěla, jim tu odpověď, kderou ste předešle požívali, že dáte. Pakli by ani toho postačiti nemohlo, tehdy že to na JMCskou a komoru českou skrze suplikací svou že vznesete, s tím doložením, jestli v tom náležitě, jak předešle, opatřeni nebudete, tehdy že se obávati jest, aby se skrz to pozdvižení od lidu obecního a horního nestalo, tak že by tu se špatným ziskem JMCské býti muselo. Což když se to od vás stane, mám za to, že v tom náležitě opatřeni budete a já také, když to před nás místodržící přednešeno bude, jsouc k vám všelijakým dobrým přátelstvím nachýlen, nedám v tom osobou svou nic sjíti. S tím ɔc. Datum na Střele v pátek po sv. Lucii léta 82.

Jan Vchynský ze Vchynic, na Karlštejně a Nalžovech, Římského císaře JM. rada, jeden z místodržících v král. Českém a purkrabě Karlštejnský.

---

167. Josue Schne, arciděkan v Kadani, oznamuje arcibiskupu Pražskému, že nový kalendář ve vikariatu Kadaňském a Žateckém již publikoval, však veliká část farářů a rada města Kadaně přijati jej nechtí.

V KADANI. 1582, 15. prosince. — Orig. v arch. arcib. Pražského.

Salutem, obedientiam et reverentiam cum humillima semper et officiosa sui recommendatione. Reverendissime in Christo, illustrissime princeps ac praesul dignissime! Calendarium novum juxta mandatum R. C. V. quam primum accepi, illud in districtu Cadanensi et Sazensi publicavi; plures tamen nolebant recipere dicendo, ad se, qui alterius sint religionis, non pertinere. Aliqui se subduxerunt, absentaverunt, ne reciperent, paucissimi sunt, uti ex signatura adjacenti apertum erit, qui se subscripserunt, de quorum tamen constantia certas propter rationes multum diffido, cum foro utantur omnes.

In ecclesia nostra Cadanensi unacum prolixa satis e suggestu publicatione et instructione valvis templi et sacristiae adfixi, non attendens quorundam, etiam nostrorum, ut videri volunt, malevolentiam dicentium, hoc absque communi consilio et consensu fieri non debuisse, invidiosam et suspectam esse imprudentem publicationem nimis citam et repentinam. Scripsi quoque ad senatum nostrum obnixe rogans, ut reciperent et publicari apud suos ac observari facerent et juberent. Qui praehabito consilio susceperunt, publicari mandaverunt. Post alteram vero hebdomadem elapsam venerunt ad me ad hoc delegati viri consulares quatuor, praehabita primum prolixa excusatione de sententiae suae mutatione, pretendentes, se non posse iuxta normam novi calendarii in festorum celebratione nobis conformari, quandoquidem tres status regni huius Bohemiae hoc nondum recepissent; oportere prius publicum conventum agi et de hoc deliberari; nihil se, nisi quod omnibus sit commune et approbatum,

recepturos; rogare se, me non debere hanc dilationem in partem malam interpretari, vitio vertere aut ipsis tamquam innobedientibus contraire; se calendaria nova nulla videre, non esse abjicienda vetera, cum nondum sint nova meliora; si res tanti momenti constiterit, ut tam a nobis, quam neophytis evangelicis fuerit conclusa et recepta, pedibus ituros esse in sententiam; alias nihil se facturos aut commissuros, quod poeniteat.

Ego, quantum potui, monui et adhortatus sum, ne hac in re nobis dissentirent, cum neque status neque religionis motio fieret; omnino obtemperandum esse summo sacerdoti, cum in veteri etiam testamento inobedientes morti adjudicati sint, proptera quod noluerint audire sacerdotem; timendum esse etiam, ne inobedientiae poenam et ipsi luant; nihil vero periculi esse, si nobis se conformaverint. Sed surdis narravi fabulam. Sic discessum est.

Ne ergo auribus lupum teneamus, petit quoque fraternitas B. M. Virginis, reverendissimam celsitudinem vestram velle anxios et in re ista dubios confirmare, dissidentes, quantum possibile, conciliare aut quid amplius fieri velit R. C. V., nobis significare, calendaria quoque nova quam primum ad nos mittere, ut malo huic obviari possit. Firmiter enim persistemus, nec mutabimus inceptum ordinem novi calendarii, nisi forte R. C. V. melius quid visum fuerit propter communem utilitatem, pacem et tranquillitatem. Haec R. C. V. insinuare volui et debui me ecclesiamque meam humiliter commendans. Benignum, quod peto, exspectans responsum ad consolationem omnium nostrum. Datae Cadani 15. Decembris anno salutis 1582.

R. C. V. humillimus et obedientissimus cliens
Josua Schne, Telonensis.

---

168. Tobiáš Stang, děkan v Tachově, oznamuje arcibiskupu Pražskému Martinovi, že hejtman, rada i celá obec žádají, aby opět zaveden byl starý kalendář; prosí za nařízení, co činiti má.

V TACHOVĚ. 1582, 16. prosince. — Orig. v arch. arcib. Pražského.

Hochwirdigister in Gott, gnädigister Fürst und Herr! Nachdem ich bishero juxta normam novi calendarii romani correcti die Fest gebuhrlich in der Kirchen begangen, jetzt aber funf Rathspersonen von Herrn Hauptmann und ganzen ehrbaren Rath und Gemein abgesendet zu mir kommen, mir vermelt, wie dass solche Änderung der Fest im Fürstenthumb Baiern, zu Nurnberg, ja fast im ganzen Reiche, so wird man gewisse Kundschaft erfahren mögen, auch zu Teintz ɔc wieder abgethan und den alten Kalender wieder brauchen thue, wie dann auch ein ehrbar Handwerk der Bäcken bei uns zu Tachau (als E. F. G. beiliegend zu sehen) sich beim ein ehrbarn Rath supplicierend beschwert, mir auch zugleich mit uberantwort worden. Wann dann die Stadt Prag, Wien und andere Ihrer Majestät Erbland solches nit angenummen oder ja, do es angenommen worden, wieder abgelegt und der Hauptmann sambt ganzer Gemein von mir solchs auch abzulegen begehren, habe ich solchs gehorsamlich E. F. G. anmelden sollen mit unterthänigster Bitte, mich gnädigist zu unterrichten, was ich Ihnen hierin zu Antwort zu geben, darnach sie sich zu richten. Thue hiemit E. F. G. gottlicher Allmacht befehlen. Geben zu Tachau den 16. Decembris anno D. 1582. E. F. G. gehorsamer Caplan

Frater Thobias Stang, Decanus Tachouiensis.

---

169. Císař Rudolf II. Vilémovi z Rožmberka, že jmenování nejvyššího kancléře království Českého odkládá až do svého na hrad Pražský příchodu, i děkuje mu za dobrou radu v příčině lepšího zařízení při kanceláři české.

VE VÍDNI. 1582, 27. prosince. — Orig. v arch. Třeboňském.

Lieber der von Rosenberg. Ich hab eure Antwort auf mein jungst von wegen Ersetzung des obristen beheimischen Kanzlerambts und Abstellung dereu ein Zeit hero bei demselben Kanzlerwesen eingerissnen Unordnungen gethanes Schreiben empfangen und euer treuherzige Bedenken in einem und dem andern zu gnädigem Gefallen vernommen. Soviel nun erstlich das berührt Kanzlerambt belangt, hielte ich es gleichwohl für gut und ein grosse Nothdurft, dass die Ersetzung desselben furderlich geschehen möchte; nachdem ich aber verstehe, dass solches vor meiner Hineinkonft füglich nit sein kann, so lass ich es darbei bleiben. Belangend dann die angeregte Unordnungen, welche abzustellen und das Kanzleiwesen in einen bessern und ordentlichern Stand zu bringen ein hohe Nothdurft sein will, befinde ich, dass ihr der Sachen gar weislich und wohl nachgedacht, will auch nit unterlassen zu seiner Zeit eurer wohlmeinenden Erinnerungen ingedenk zu sein. So ich inmittelst euch zu Wiederantwort genädiglich nit verhalten wöllen, dem ich hieneben mit allen Gnaden ganz wohl geneigt bin. Datum ɔc.

Lieber der von Rosenberg. Eur gutherzig Bedenken ist mir ganz angenehm gewesen, lass es also bei dem, so oben vermeldt, bleiben. Hab auch aus euer andern Schreiben vernommen, wie es mit des Stiepan Sachen beschaffen und bin darmit auch zufrieden, allein begehre ich an euch gnädiglich, wöllet mich berichten wie es fortgehen wird. Und bleib ich hiemit mit sonderen Gnaden geneigt.

Rudolf.

Sněmové léta 1583.

1. Sněm, jenž zahájen byl dne 13. a ukončen dne 27. května.
2. Sněm dne 18. listopadu zahájený a 14. prosince uzavřený.

Nutné potřeby měly býti roku 1583 vyřízeny. Výdajemi na pohraničné vojsko v Uhřích, placením úroků ze stále rostoucích dluhův byla peněžitá tíseň císařova vždy větší a větší. Berně z království a zemí i malé pomoci z říše německé vystačovaly sotvy na polovici výdajův, a takž musel císař nové a nové činiti půjčky. Takové veliké, stále rostoucí břemeno dluhův hrozilo konečně býti nesnesitedlným, a protož musely dosavadní berně býti zvýšeny. Aby však stavové království Českého k novým, zvýšeným daním svolili, bylo zapotřebí, aby ztížné jich žádosti vyplněny byly, zvláště obecní záležitosti, jichž projednávání po všechen čas Rudolfova panování rok za rokem odkládáno, musely býti vyřízeny. I císař musel také ukázati přízeň a obzvláštní náchylnost, kterouž hned s počátku kralování svého ohlásil, že totiž, pokudž možné, v království Českém na hradě Pražském bytem a dvorem svým zůstávati, a všecky obyvatele království v spravedlivostech jich opatrovati a otcovsky o ně pečovati chce, aby stavové v svolení větších peněžitých pomocí byli povolnými. Trvalou residencí císaře Římského, krále Českého na hradě Pražském považovati mohli stavové nejen za svou vlastní pochvalu i poctivost, za obecný prospěch vší země, ale také za znamení staré, zlaté slávy, jakouž někdy za Karla IV. stkvělo se České království. Aby však takový slib mohl býti uskutečněn, musela peněžitá pomoc na vystavení, vyzdobení hradu Pražského pro pohodlí dvoru královského býti svolena, k čemuž také stavové ukázali ochotnou povolnost.

Léta 1583 držány dva sněmy v království Českém.

Dne 4. ledna t. r. zaslal císař z Vídně list nejvyšším úřadníkům zemským, aby mu podali dobré zdání své, kdy by sněmové v zemích koruny České svoláni býti měli. Jakou dali odpověď, nevíme. Císař navrhl, aby sněm v Čechách buď po svátcích velikonočních na začátku nebo až na konci měsíce dubna rozepsán byl. Nejvyšší úřadníci zemští vymlouvali se, že nemají plnou moc, aby sami o tom rozhodovali, a žádali, aby soudcům zemským a komorním nařízeno bylo s nimi o otázce

takové se uraditi, i činili také připomenutí císaři v příčině odevzdání stavům žádaného reversu. Císař vedle žádosti jich svolal členy soudu zemského a komorního, a když v Praze se sešli, podali dne 11. dubna císaři své dobré zdání, aby sněm na neděli Exaudi (12. května) položen byl, doporučili za komisaře královské na sněm některé moravské úředníky zemské, přimlouvali se za vydání žádaného reversu stavům i zaslali císaři návrh takového ujištění, a konečně radili, aby vyhlášení nového kalendáře stalo se po úradě s kurfiršty říšskými a se svolením sněmu.

Císař zvolil za komisaře královské na sněm zemského hejtmana markrabství Moravského Hynka Brtnického z Valdštejna, nejvyššího komorníka, Zachariaše z Hradce na Telči, nejvyššího sudího zemského, Jana z Bozkovic, hofrychtéře Bernarda Drnovského z Drnovic a Jaroše ze Zastřizl, i uložil jim, aby od stavův českých žádali svolení obyčejné domovní berně a posudného na půl léta, aby omluvna učinili při stavích jeho nepřítomnost za příčinou držení sněmu uherského a panující ještě rány morové v Čechách, aby omluvili opětné odložení a nevyřízení artikulův obecních a ztížností stavův, kteréž by před soudem zemským letničným pro krátký čas vyřízeny býti nemohly, a slíbili, že císař což nejspíš do království Českého se vypraví a za přítomnosti jeho že obecní záležitosti a ztížnosti stavův projednány býti moci budou. Aby však stavové v příčině té předce si neztěžovali, dal jim odevzdati žádaný revers, kterýmž je ujistil, že od r. 1571 odkládané artikule a ztížnosti obecní na nejprvé příštím sněmu vyřízeny budou, a že odklad takový přes učiněné usnešení není a býti nemá na ujmu jich svobodám, právům a starým zvyklostem. Mimo to bylo komisařům uloženo, aby stavům na sněmu předložili k uvážení, jakým způsobem a ku kterému času vyhlášení nového kalendáře státi by se mělo.

Sněm zahájen byl dne 13. května a trval až do 27. t. m. Stavové přijali s uspokojením odevzdaný revers i omluvu opětného odkladu vyřízení obecních věcí a žádostí. Svolili žádanou berni domovní i posudní na půl léta; ustanovili, aby panství Loketské pomoc svou berníkům zemským odvozovalo, hrabství Kladské jako předešle berni z lánu dvojnásobně aby dávalo a s krajinou Chebskou aby o pomoc proti Turku jednáno bylo. Slevena byla daň pohořelým a kterýmž se jakákoli pohroma živelní stala, učiněna opatření v příčině zadržených berní, složení počtů od výběrčích krajských i nejvyšších berníkův, usnešena přímluva k císaři, aby lidu válečnému na Uherských hranicích povinná služba za dva měsíce doplacena byla, aby nejvyšší a hejtmané v pevnosti Nových Zámcích nejen císaři, jako králi Českému, ale také stavům českým přísahou zavázáni byli, poněvadž na vystavení takové pevnosti nemálo peněz dali, lidu válečnému službu platí a království Českému i ostatním přivtěleným zemím nemálo na též pevnosti záleží. Strany vyhlášení vnově vydaného kalendáře usnešeno, aby dříve ujednání se stalo s okolními knížaty a městy v říši, poněvadž by mnohé překážky v obchodích a živnostech mezi královstvím a okolními zeměmi vzniknouti mohly.

Po učiněném usnešení sněmovním oznámil císař dne 25. července v příčině vyhlášení nového kalendáře zřízeným radám v království Českém, že kurfiršty sv. říše požádal již za dobré zdání, kurfirštové Mohučský a Trevirský že nový kalendář již zavedli, Sasko však a Braniborsko že zpěčují se jej přijati, neboť prý by tím jakési právo papeži se přiznávalo. Poněvadž však nový kalendář již

přijali vévoda Bavorský, Španělsko, Francie, Italie, Polsko a Nizozemsko, a stejná rovnost v počítání času nemálo jest potřebna, že tudíž v nejblíže příštím měsíci říjnu nový kalendář vyhlásiti dáti chce nejen v říši německé, ale i v zemích koruny České, a třebas kurfiršt Saský a Braniborský proti zavedení nového kalendáře se vzpírali, předce přijati jej musí pro pohodlí obyvatelstva v jich zemích. Jaké dobrozdání na takové císařské sdělení zřízené rady v království Českém daly, nevíme; císař oznámil dne 4. září arcibiskupu Pražskému, že již rozhodl se, aby opravený kalendář v říši německé i jiných královstvích a zemích měsícem říjnem zaveden byl. Vyhlášení stalo se však jen v říši německé a v Rakousích, v království Českém nebyl zaveden, neboť dne 20. října psáno z císařské kanceláře opětně nejvyšším úřadníkům zemským za dobré zdání v téže příčině. Současně žádal císař za návrh, kdy by sněmy v království a přivtělených zemích odbývány a jaké by prostředky proti drahotě zavedeny býti měly; mimo to projevil císař žádost, aby za času jeho přítomnosti v Čechách vždy někteří z úředníků zemských blíže dvoru královského se nalezali, aby s nimi o záležitostech zemských raditi se mohl. Nejspíše po neznámém nám dobrozdání nejvyšších úřadníků rozepsal císař Rudolf II. druhý sněm t. r. na den 18. listopadu. Pro umenšení pak drahoty za pobytu dvoru královského v městech Pražských vydán mandát, aby lidé přespolní všelijaké potraviny a obroky do Prahy na prodej vozili, z kterýchž žádného cla a mýta platiti neměli.

Dříve nežli druhý na den 18. listopadu svolaný sněm se sešel, předložila Vídeňská komora dvorská dobré zdání své (26. října) arciknížeti Arnoštovi, aby na příštím sněmu od stavův nebyla žádána berně domovní ale daň z jmění, kteráž by ne tak stejně postihla bohaté jako chudé; a kdyby taková daň nebyla přijata, aby císaři svolena byla určitá suma k volné disposicí bez dohlídky stavův. Komora dvorská však obávala se, že by stavové sotvy asi svolili 150.000 nebo 200.000 tolarů a kdyby i tak učinili, že by suma taková asi nebyla úplně splacena, a protož doporučovala, kdyby daň z jmění nebyla přijata, aby předce raději zůstáno bylo při berni domovní. V jiném dobrozdání předkládala komora dvorská arciknížeti Arnoštovi, kteréž také císaři podáno bylo, různé návrhy, jakým způsobem by dosavadní berně zvýšeny nebo nové zavedeny býti mohly. Takž radila, aby berně domovní zvýšena byla z 20 grošů českých na 30 grošů, stavu městskému aby však zvyšována nebyla, poněvadž města královská jsou daněmi přetížena. Kdyby stavové přijali daň z jmění, radila komora dvorská, aby žádáno bylo 18 grošů z 1000 kop, což by vyneslo asi 300.000 tolarů; posudné aby z 5 na 6 grošů zvýšeno bylo. Mimo to navrhovala také dvorská komora, aby z vína a obilí desátková daň zavedena byla; však aby v příčině té dříve úmluva se stala s pánem z Rožmberka a s pánem z Pernštejna, neboť bez jich a nejvyšších úředníkův zemských pomoci nemohlo prý by se nic vyříditi. Více činěny návrhy, aby i z ryb, z půjček, dědictví nové daně vybírány byly. Berně domovní pak aby napravena byla, a sice aby vedle výměru půdy daň se odváděla. Další návrhy týkaly se ukládání berně v Slezsku.

Podobně i dvorská rada válečná podala arciknížeti Arnoštovi dne 31. října své dobré zdání, aby císař na příštím sněmu požádal od stavův království Českého určitou sumu berně 200.000 tolarů, nechť pak vybírá se daň z čehokoliv. K návrhu takovému připojila válečná rada ještě ztížnou žalobu,

že placení vojsku na hranicích Uherských ze svolené pomoci děje se za dozoru stavův českých, čímž prý mnoho času se promaří a nemálo peněz, kteréž by na vojsko vynaloženy býti měly, se utratí. Protož za každou cenu že měl by císař zjednati si úplnou volnost při vynakládání povolené berně, a kdyby toho nijakž dosaženo býti nemohlo, aby aspoň počet stavovských »mustr- a colmistrů« a podřízených jim úředníků zmenšen byl, a Čechy i Morava jediného jen měly »mustr- a colmistra«. Arcikníže Arnošt zaslal takové dobré zdání dvorské komory a válečné rady s některými ještě vlastními návrhy dne 1. listopadu císaři Rudolfovi II. Dvorská pak komora oznámila o jeden den později komoře české, že císař k žádosti stavův českých na posledním sněmu pronešené, aby nejvyšší a hejtmané v pevnosti Nových Zámcích také stavům království Českého přísahou zavázáni byli, svoliti nemůže, poněvadž by bylo na ujmu důstojnosti jeho císařské a stavové uheršti také by s tím nebyli spokojeni, a takž aby na budoucím sněmu žádost ta, kdyby obnovena byla, se zamítla.

Druhý sněm království Českého v roce 1583 zahájen byl dne 18. listopadu.

Vznešení královské na sněm začínalo omluvou, proč císař tak dlouho do království Českého přibýti, minulým sněmům přítomen býti a ztižné záležitosti stavův vyříditi nemohl. Sněm říšský v Augšpurce držený, rákoš v království Uherském, sněmové v arciknížetství Rakouském a rána morová v Čechách byly mu v tom na překážce. Císař ujišťoval stavy, že vždy toho šetřil, aby je v jich potřebách opatroval, »jakož pak skutečně znáti mohou, že o prospěch království a stavův obzvláštní má starost a k jich dobrému že každého času milostí jest nakloněn.« Po takových laskavých slovech předložena žádost v příčině opatření hranic v království Uherském. Císař ubezpečoval stavy, že na udržení a obránění jmenovaných hranic pomoci ze svaté říše i jiných království a zemí svolované nevystačují, a poněvadž ročně 700.000 zl. z vlastního přidávati musí, že by tudíž slušně měl příčiny větší pomoci než dosavade na stavích žádati, však že spokojí se berní domovní po obvyklém způsobu svolenou, jen aby mu taková pomoc bez výminky k volné disposici v moc dána byla. Na důkaz pak, že taková pomoc nikam jinam, než toliko na hranice a místa pomezní, k zemím koruny České přiležející, vynaložena bude, svoloval císař, aby stavové k placení lidu válečnému colmistra svého vždy na dohlídku vypravili.

Více žádal císař, aby dosavad svolované posudné pěti grošů zvýšeno bylo na šest, poněvadž na vychování dvoru královského a na placení úrokův věřitelům z království nevystačuje, nýbrž penězi pod ztižnými úroky objednanými, co se nedostává, dokládáno býti musí.

Mimo jmenované berně žádána při stavích pomoc na splacení velikých dluhův královských, kterýchž den ode dne čím dále tím více přibývalo, tak že veliká byla obava, nebudeli tomu časně spomoženo, že takové nesnesitelné břemeno císař ani země a poddaní na sobě dále zdržovati moci nebudou. Císař odůvodňoval žádost svou připomenutím, že takoví dluhové již za Ferdinanda I. a Maximiliana II. zděláni byli pro dlouho trvající války, obranu hranic Uherských a jiná znamenitá vydání. Vedle pak dluhův, kteréž na něho, císaře, posloupně připadly, že zdědil zadlužené, rozzastavované důchody královské, z nichž na vydržování dvořanův i služebníkův císařských poskytována

velmi malá a skoro žádná pomoc. A poněvadž vyvýšenost a důstojenství krále Českého jest také vlastní pochvalou, poctivostí stavův samých, protož v takových těžkostech že nemůže císař k jinému outočiště míti, kromě k královstvím, zemím a věrným poddaným, což také již přirozená láska a náklonnost mezi vrchností a poddanými s sebou přináší. Aby však taková pomoc na splácení dluhův bez obzvláštní byla obtížnosti stavův, navrhl císař, aby z jednoho tisíce tolarův na úroky půjčených ročně šest tolarův odváděno bylo.

Dále připomínal císař, aby při vybírání takových pomocí dobrý řád zachováván byl a neodvedené od drahně časův berně (někteří až od r. 1552 dlužni zůstávali) zvyupomínány byly. Jiná žádost byla, aby vedle předešlých usnešení sněmovních úplné sečtení všech poddaných i židův v celém království provedeno bylo, poněvadž takové sečtení pro zachování rovnosti v odvozování berně a přijímání počtů berničných velice jest důležito.

V příčině kraje Chebského a Loketského učiněno stavům připomenutí, že až posavad privilejemi svými se zastírají, v odvádění sněmem svolených berní se stavy českými se nesrovnávají, vždy v menší částky, než by na ně náleželo, teprv po zvláštním s nimi jednání se uvolují, což vše nemálo ztížné jest, protož aby již jednou spravedlivý konec tomu učiněn byl. I záležitost strany nařízení stálé veřejné hotovosti doporučena stavům k bedlivému uvážení a úradě s některými válečných věcí povědomými osobami. Tiskem vydaná práva městská, aby přehlídnuta a se zřízením zemským srovnána byla.

Konečně vznešeno na stavy, aby na vystavení a opravu hradu Pražského obzvláštní slušnou pomoc svolili. Žádost taková přednesena a odůvodněna vřelými slovy, že hned z počátku kralování císař Rudolf II. z obzvláštní náchylnosti »k slavnému království a národu Českému« prohlásil se, pokudž nejvýše možné, bytem a dvorem svým na hradě Pražském bývati, však pro nedostatek a chatrnost pokojův v residencí, stolici královské že náležitého pohodlí a zvolnosti nemá, jak na důstojenství císaře Římského a krále Českého náleží. I ačkoliv by císař rád na vlastní náklad hrad Pražský, »nejpřednější stolici ve veselém, spanilém místě a v čerstvém, zdravém povětří položenou« vzdělati a stavěti dáti chtěl, však pro mnohá nesnesitelná vydávání, kterýmiž jest obtížen, toho že vykonati nemůže, a protož že stavův za to milostivě žádá, aby »pro poctivost království, slavného národu Českého i měst Pražských« z upřímné lásky a náchylnosti obzvláštní pomoc pro budoucí paměť k stavení, ozdobení residencí královské, hradu Pražského, svolili.

Sněm uznal peněžitou tíseň císařovu, usnesl se na tom, aby pomoc učiněna byla, svolil také, aby půjčených císaři 30.000 tolarů prominuto, darováno bylo, a žádal, aby prostředkové a cesty, jak by dluhové zaplacení býti mohli, ukázáni byli, však ohradil se proti tomu, že by snad za veškeré dluhy císařské nějaký závazek k placení převzíti povinen byl. Načež císař odpověděl, že nikoliv nežádal, aby všecky dluhy, jichž za panování jeho na 1,500.000 zl. přibylo, stavové čeští platili, nýbrž jen ty, kteréž do království Českého k zaplacení ukázány jsou; k splacení ostatních dluhův že od jiných zemí doufá dobrou pomoc obdržeti. I předložil zároveň stavům prostředky, skrze kteréž by takoví dluhové

k umoření přijíti mohli. Navrhl nejprvé novou daň z vína, kteráž by prý znamenitou sumu vynesla, a k níž by netoliko domácí obyvatelé, ale také cizozemci v Čechách se zdržující přispívati museli, a sice aby z každého vědra vína, které se čepovalo, tři nebo více pinet v ceně, po čem se načne, na penězích se odvozovalo. I vypočteno, poněvadž jen na samých vinicích okolo Prahy až do 25.000 osmivěderních sudů ročně vína se urodilo, mimo to pak na jiných místech v království mnoho vína rostlo a také veliký počet vín rýnských, rakouských, francouzských, uherských a jiných sladkých v Čechách se prodávalo, že uložená taková sbírka na 60.000 tolarů ročně vynesti by mohla. Mimo to i z vína, které na sudy se prodávalo, buďto v zemi České rostlé nebo do království vezené, jistá daň aby placena byla. Druhý prostředek, aby byla nějaká snesitedlná sbírka z obilí, aby totiž na každý mandel něco se uložilo. Více z ryb, vlny, sladu, obilí, kteréž ze země se vyváží, aby placeno bylo. Mimo to aby vybíráno bylo ze všech zlato- a stříbrohlavův, ze zboží zlaceného, z uncovaného zlata a stříbra, tolikéž z štiftův, stužek, knoflíkův, zlatých i stříbrných šňůr, klenotův, a sice z tolaru (zač by koupeno bylo) sedm krejcarův; více z aksamitův, atlasův, damaškův a podobných hedbávných věcí, z každého tolaru třinácte krejcarův. Konečně aby z půjčených peněz na úrocích šest kop z tisíce odvozováno a také ze soli a mouky něco placeno bylo.

Z takové bohaté na daně předlohy svolil sněm berni domovou a sice 20 českých grošů z každého domu, jako pomoc proti Turku, kteráž beze vší výminky císaři v moc dána a do komory české odvozována býti měla, čímž dosavadní vyplácení vojska na hranicích Uherských »colmistry« českými přestalo. Stavové však projevili žádost, aby svolená sbírka jen na zaplacení vojska na hranicích k zemím koruny České příležicích rozloženého obrácena byla, a pokudžby císař v těch místech »mustr- a colmistra« potřeboval, aby osobu z národu českého k takové službě vyvolil. Pražané a města královská měli místo podomovní berně 12.500 kop grošů českých dáti; i dědiníci, nápravníci, dvořáci, domy panské, rytířské a osob duchovních museli přispívati. Vymíněni byli, kterýmž se živelní škoda stala, zvláště pohořelí, mezi kterýmiž města Klatovy, Litoměřice, Most, Trutnov a místa horní. Židé jako předešle berni z hlavy odvozovati měli. S Loketskými mělo se státi konečné narovnání v příčině odvádění berně; hrabství Kladské jako dříve daň dávati mělo; s Chebskými měly osoby sněmem zvolené vyjednávati, aby netoliko nově svolenou ale také dlužnou ještě berni odvedli. Posudné zvýšeno z pěti grošův na šest, z peněz půjčených na úrocích svoleno z jednoho tisíce šest kop grošů. Na stavení hradu Pražského zvýšena daň domovní na tři léta o pět grošův. Pražanům pak a městům královským uložen v příčině té čtvrtý díl jich pomoci proti Turku, totiž 3125 gr. č. ročně.

Další usnešení sněmovní týkala se sečtení lidí osedlých, zvyupomínání starých neodvedených berní, i dáno svolení k prodeji dvou korunních statků. V příčině veřejné hotovosti usnešeno, aby sněmem r. 1580 zvolené osoby s císařem vyjednávaly; práva městská aby osobami na sněmu volenými společně s komisaři císařskými prohlédnuta, se zřízením zemským srovnána byla, a toliko jedna práva městská v celém království platnost měla.

A poněvadž někteří manové v okolních zemích knížat říšských od mnoha let léna od králův

českých nepřijímali a od knížat nuceni byli, aby od nich léna přijímali a v poddanosti jich byli, prosili stavové císaře, aby v příčině té práva království Českého chránil. K žádosti purkrabův Karlštejnských Jáchyma Novohradského z Kolovrat a Jana Vchynského ze Vchynic, zvolena ze stavu panského a rytířského komise, aby na zámku Karlštejně se nalezající klenoty korunní, svátosti, privilegia i všecky jiné věci zinventovány, popsány byly a jaké by opravy na zámku provedeny býti měly, zpráva aby sněmu podána byla.

Ačkoliv stavové na posledních sněmích nejednou sí ztěžovali, že obecní záležitosti k projednání nepřicházely, ano i revers na císaři si vyžádali, že odkládání obecných věcí není a býti nemá na ujmu svobod zemských, předce ani na sněmu tomto artikule obecní vyřízeny nebyly, poněvadž vánoce byly přede dveřmi a stavové na svátky domů pospíchali. Na místě vyřízení stalo se jen poznamenání obecních artikulův, kteréž sněmovní komisí a nejvyššími úředníky zemskými projednány, na příštím sněmu vyhlášeny a do zřízení zemského vloženy býti měly, a sice 1. o opatření rukojmí, když jedni za druhé slibují, 2. o svědomí k soudům, 3. jaký řád při přijímání svědomí zachováván býti má, 4. k soudu meznímu jak osoby obsílány býti mají, 5. o vykonání komisí v příčině hor v království Českém, 6. jak by otec, nemaje synův, o dcerách nápady říditi mohl, 7. jaký řád při přijímání cizozemcův do měst Pražských zachováván by býti měl, 8. o čeledi zběhlé, 9. o cedulích řezaných při svadebních veselích, 10. o nemírných myslivostech, 11. o plavení dříví a 12. o nařízení řádu mezi židy v provozování jich živností.

O novém kalendáři usnešení sněmovní učiněno nebylo; císař vyhlásil mandátem ze dne 3. prosince za času sněmování s vědomím stavův zavedení nového kalendáře v království Českém měsícem lednem r. 1584, tak aby po 6. dnu t. m. postaveno, psáno bylo 17. ledna.

---

170. Rudolf II. žádá nejvyšší úředníky zemské království Českého za dobré zdání, kdy by sněmy obecní v království Českém a zemích k němu přivtělených odbývány a jak nejspíše by zadržené berně a pomoci odvedeny býti mohly.

VE VÍDNI. 1583, 4. ledna. — Orig. v arch. Třeboňském.

Rudolf Druhý oc. Vysoce urození, stateční, věrní naši milí! Tejna vás činiti neráčíme, že jsme za příčinou věcí našich vlastních, též království, zemí a věrných poddaných našich, zvláště pak království našeho Uherského a hranic křesťanských, pominouti moci neráčili v svolení sněmovní jminulého roku nahlídnouti dáti, z kteréhož sme najíti ráčili, že všecky berně a pomoci nám od stavuov království našeho Českého a zemí k němu příslušejících svolené, totiž v témž království, jako i v knížetství Slezských, při času památky blahoslavené panny Marie hromnic, v markrabství našem Moravském o středopostí, posudní pak v dotčeném království Českém při času svatého Jiří, v jmenovaném markrabství Moravském o svatém Bartoloměji a v knížetství Slezských na den svatého Jana křtitele božího vycházeti budou. Což se markrabství našeho Horních Lužic dotýče, ačkoliv jsme dva sněmy v témž markrabství držeti dáti ráčili, však nám od stavův nic jistého a jmenovitého svoleno není, než toliko tím jsou se nám poddané zakázali, když ztížnostem jejím (jak jest se to od toho času již stalo) zpomoženo bude, že se tolikéž poddaně a poslušně zachovati chtějí; a v markrabství našem Duolních Lužic berně i posudní při konci nyní jminulého roku osmdesátého druhého také již vyšlo.

I poněvadž podle nynějšího způsobu a velikého nedostatku, kterýž se na hranicích království našeho Uherského býti poznává, toho duoležitá potřeba ukazuje na ty cesty a prostředky pomysliti, kudy by pro ochranu a zdržení týchž křesťanských hranic a zpomožení tomu ubohému, velikou nouzi trpícímu lidu válečnému při stavích království našeho Českého a zemí k němu příslušejících další pomoc objednána a obdržána býti mohla, a my jsme z duoležitých a velikých vám dobře vědomých příčin času nynějšího v často psaném království našem Českém osobně býti nemohli, aniž ještě až posavad o tom jistotně věděti neráčíme, jak z strany morového povětří, kteréž až posavad v témž království trvalo, v jednom nebo druhém kraji jest a zuostává: protož jsme pominouti moci neráčili, než vám toto milostivé psaní naše císařské o dobré zdání vaše učiniti, milostivě vám poroučejíc, abyšte to všecko, což nejspíš možné, společně bedlivě uvážili a nám ponížené dobré zdání vaše, kdy a kterého času v království našem Českém a zemích k němu příslušejících sněmové obecní rozepsáni a držáni by býti mohli, k další milostivé resolucí naší císařské bez prodlévání odeslali, abychom to, a což týchž hranic další potřeba by ukazovala, v milostivém uvážení našem jmíti a na to se resolvirovati mohli.

A jakož také toho jistú a hodnověrnú zprávu jmíti ráčíme, že mnozí z stavuov království našeho Českého berní a svolených pomocí na určité terminy spravovati zanedbávají, a z některých krajův berně prvního terminu svato-bartolomějského až posavad složiti a dáti neměli, pročež se obávati jest, že se spravením druhého terminu tolikéž tím dáleji protahovati a prodloužovati bude, nám pak, jakž nahoře dotčeno, podle nynější příležitosti a velikého nedostatku, kterýž se při způsobu válečném očitě spatřuje, na spěšném spravení týchž pomocí svolených, a což by ještě za kým zuostávalo, vysoce mnoho záleží: protož vám milostivě poroučeti ráčíme, abyšte nyní psaný artikul také pilně spolu uvážili a nám ponížené dobré zdání vaše, jakýmby prostředkem takové pomoci beze všech odtahuov, což nejspíš možné, složeny a zvyupomínány byly, oznámili, a vidělo-li by se vám, abychom stavy často psaného království našeho skrze listy naše odevřené po krajích rozeslané (jakž jest se to předešle dálo), k spravení dotčené berně a pomocí svolených a zadržalých napomenúti ráčili, aby dále, tím neodtahujíc, jeden každý to,

což jest na berni zadržel, bez dalších odtahuov a zastírání zřízeným bernikuom dal a spravil, anebo co bychom sice v tom slušně nařiditi moci ráčili. Na to od vás, jsouce vám vší milostí naší císařskú nakloněni, spěšné odpovědi a dobré zdání očekávati ráčíme; vědouc, že na tom milostivú vuoli císařskú a královskú naplníte. Dán v městě našem Vídni v pátek po novém letě ꝯc 83.

---

171. Mandát Rudolfa II., kterýmž pro dosud trvající ránu morovou v Plzeňském a Hradeckém kraji soud zemský, jenž o suchých dnech postních držán býti měl, do suchých dnů letničních odkládá.

VE VÍDNI. 1583, 8. ledna. — Opis souč. v ruk. č. 1080 v arch. města Prahy.

Rudolf Druhý ꝯc. Věrní milí! Jakož o tom všichni vuobec i jeden každý z vás obzvláštně dobrú vědomost jmáte, kterak jest pán Buoh všemohúcí pro veliké hříchy a vejstupky naše roku nyní jminulého osmdesátého druhého ranou svou morovou království naše České v mnohých rozdílných místech, zvláště pak města Pražská i jiná v témž království, na větším díle navštíviti a trestati ráčil: i majíc my nyní o tom zprávu, že táž rána morová a dobře zasloužilé trestání a pokuta boží v témž království našem Českém, zvláště pak v městech našich Pražských, se umenšuje, ničehož bychom v té příčině vděčnější býti neráčili, než aby předně soud zemský i jiní soudové pořádní v dotčeném království našem Českém, kteříž již skuoro od roka pořád zběhlého na velikú stížnost a naříkání stran, bohatých i chudých lidí, zvláště pak vdov a sirotkuov, kteříž při týchž soudech činiti mají, pro takové morové nakažení držáni býti nemohli, zase držáni a lidé v spravedlivostech jejich náležitě fedrováni byli; však tomu porozumívati ráčíme, že taková rána boží morová ještě až posavad ve všech krajích téhož království do konce nepřestala, nýbrž v některých krajích, zvláště pak Plzeňském a Hradeckém přece trvá, a toho se obávati jest, kdyby se lidé, kteříž při nejprvé příštím soudu zemském o suchých dnech postních činiti mají, k témuž soudu zemskému do měst Pražských, kdež také dokonce mříti nepřestalo, buď z dobrého a zdravého povětří a jiní z těch krajuov, kdež zhusta mrou, se sjížděti a tu se shromážděti měli, aby skrze takové shledání, zvláště pak tehdáž, když časové jarní postní nastanou, země se odvírá a časové se mění a nespůsobni bývají, taková rána morová zase znovu se nezačala a nerozmohla. Kdež ušetříc my v tom vás všech, i jednoho každého zvláště, jakožto věrných poddaných našich milých, protož pro ujití s pomocí pána Boha všemohúcího většího nebezpečenství soud zemský království našeho Českého, kterýž při suchých dnech postních nejprvé příštích držán býti měl, do druhýho potom příštího soudu o suchých dnech letničních též nejprvé příštích odkládati a vám to všem vuobec i jednomu každému zvláště, abyste o tom časně věděti a čím se spraviti mohli, milostivě v známost uvozovati ráčíme. Dán v městě našem Vídni v úterý po památce svatých Třech králů léta osmdesátého třetího ꝯc.

---

172. Mandát císaře Rudolfa II., kterýmž nařizuje, aby zadržená berně a posudní bez odkladu bernikům odvedeny byly, poněvadž lidu válečnému záplata státi se musí.

VE VÍDNI. 1583, 6. února. — Opis souč. v rukop. č. 1080 v arch. města Prahy.

Rudolf Druhý ꝯc. Zprávu jmíti ráčíme, že mnozí z vás berně a posudní vedle jminulých sněmovních snešení a svolení, které se na hradě našem Pražském od stavuov království našeho Českého stalo, zvláště pak léta ꝯc osmdesátého druhého vyšlého, prvního i druhého terminu, na časy uložené a sněmy vyměřené bernikuom vyplňovati a odvozovati zanedbávají; což poněkud příčinou morové rány, kteráž již téměř celý rok z dopuštění božího v témž našem království Českém trvala, se dálo. I poněvadž všichni i jeden každý z vás o tom dobrú vědomost máte, jaký znamenitý veliký náklad na

ochranu a zdržení hranic křesťanských proti ouhlavnímu dědičnému nepříteli Turku a na jiné všelijaké věci a potřeby válečné v království našem Uherském jde, a kdyby se lidu válečnému na týchž hranicích proti markrabství Moravskému a knížetství Slezskému časně záplata nestala, skrze to by království našemu Českému a jiným zemím k němu příslušejícím veliké nebezpečenství, čehož pane Bože ostřici rač, nastávati mohlo. Protož vás všech i jednoho každého zvláště milostivě napomínati i poroučeti ráčíme, kteříž z vás, jak dotčeno, vejš jmenované berně a posudní berníkuom zřízeným ještě nedali a nespravili, abyste to hned beze všeho meškání týmž berníkuom dali a odvozovali, tak aby se lidu válečnému na týchž místech pomezních časně záplata státi mohla. Pakli by se kdo tak mimo toto naše milostivé napomenutí nezachoval a berně i posudní nahoře dotčené berníkuom nespravil, čehož se do vás pro svrchu psané příčiny nenadějem, tehdy berníci od nás poručení mají, aby se podle svolení sněmovního k tomu jednomu každému, jakž o tom vyměřeno jest, zachovali; ale pochybovati neráčíme, maje vy všichni i jeden každý toto milostivé napomenutí a vejstrahu naši, že se škod, které by na vás skrze to přijíti mohly, jichž bychom žádnému příti neráčili, uvarujete a poslušně a poddaně v tom se zachováte. Na tom milostivou vuoli naši císařskou naplníte. Dán v městě našem Vídni ve středu po památce blahoslavené panny Marie hromnic léta ꝯc 83.

---

173. Císař Rudolf II. nejvyšším úřadníkům zemským, aby „mustr- a colmistr“ stavův českých omluveni byli, že na zaplacení lidu válečného na hranicích báňských měst v Uhřích peníze zapůjčili, i žádá, aby taková částka nikoliv z posudného, ale z berních peněz nahražena byla.

VE VÍDNI. 1583, 13. února. — Opis souč. v řišsk. arch. fin. ve Vídni.

Ihr werdet euch unsers gnädigsten Erachtens aus der Ständ unserer Kron Beheimb zu nägster bergstädterischen Bezahlung abgeordneter Muster- und Zahlmeister gethanen Relation numehr unter anderm verstanden haben, was bei angeregter Bezahlung für ein Abgang erschienen und dass uns ermelte Muster- und Zahlmeister zu etwas Erstattung desselben von dem zu der Comorrischen Bezahlung verbliebenem Geld 8166 Gulden 7 Kreuzer 2 Pfennig dergestalt gehorsamblich dargegeben, dass wir nit allein sie derwegen gegen euch nothdurftiglich entschuldigen und dermassen fursehen wollten, dass ihnen solches bei euch zu keiner Verweisung oder Beschwerung gereiche, sondern auch dass wir bei den obristen Steuereinnehmbern beruhrter unserer Kron Beheimb Verordnung thuen wollten, dass angeregte dargeliehene Summa der Ständ Zahlmeister auf kunftigen S. Georgentag aus denen uns von den Ständen bewilligten dreien Biergroschen wiederumb erstattet werden.

Nun haben wir gleichwohl solches gedachten Einnehmbern damalen vermug unsers von andern Decembris verschienen zwei und achtzigisten Jahrs an sie gefertigten Befehlichs, weil je solches Anlehen bei ihnen denen Muster- und Zahlmeistern anderer Gestalt nit zu erhalten gewest, auferlegt und befohlen; dieweil ihr euch aber in Gehorsamb zu berichten, dass angeregte Biergroschen immediate zu unserm Hofwesen, bei dem wir ohne das, wie euch nit unbewusst, merklichen Mangel und Abgang leiden, deputiert und verwilligt und dann je an ihm selbst billich, dass die Erstattung angeregter dargeliehnen Summa Gelds, als welche, wie ermelten Muster- und Zahlmeistern bewusst, nit zu unseren eignen Nothdurften, sondern allein auf das bergstädterisch Kriegsvolk neben einer mehrern ansehenlichen Summa, so wir zu Erstattung angedeuts Abgangs aus andern unsern Gefällen mit höchster Gefahr und Ungelegenheit der übrigen Granitzen hineinschicken müssen, verwendet worden, und wes davon an die Ort, so die Ständ zu Mähren zu ihrer Bezahlung haben, gegeben, gleichfalls von ihnen wieder abfordern: so wollen wir uns demnach gnädigst versehen, euch auch hierumben in Gnaden ersucht haben, ihr werdet nit

allein angeregte Muster- und Zahlmeister dieses beschehnen Anlehens halben, als welches auf unser gnädigistes Begehren beschehen, allerdings für entschuldigt halten und ihnen destwegen nichts beschwerlichs zumuten oder zumessen, sondern auch die Erstattung solcher Summa, welche verstandnermassen dem bergstädterischen Granitzwesen zu guten kumben, aus denen Steuergefällen, dannenhero dann von Billigkeit wegen beschiecht, ohne Entgelt unser Biergroschen thuen und erfolgen lassen u. s. w. Geben Wien den dreizehenden Tag Februarii anno ɔc im dreiundachtzigisten.

---

174. Nejvyšší úřadníci zemští království Českého podávají císaři své dobré zdání, kdy by sněm český držán a co by v příčině berně a posudného na něm předloženo býti mělo. Připomínají také císaři, aby stavům žádaný revers v příčině vyřízení jich záležitostí vydán byl.

Sine dato.*) [1583.] — Opis souč. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Allergnädigister Kaiser und Herr! Auf Euer Kais. Mt. allergnädigists münd- und schriftlichs Ansinnen und Begehren haben wir die in kleiner Anzahl anhero erschienene obristen Landofficierer und Räth des Künigreichs Behem diejenige Schrift, welche E. Kais. Mt. uns gestrigs Tags in Gnaden selbst zugestellt haben, unserm darauf erfolgten unterthänigistem Erbieten nach zur Nothdurft in schuldigem Gehorsam ersehen. Und befinden darinnen Anfangs, dass E. Kais. Mt. unser unterthänigistes Erscheinen in kaiserlichen Gnaden und zu gnädigistem Gefallen an- und aufnehmen, auch darauf ferrer an uns gnädigist sinnen und begehren, weil E. Kais. Mt. je umb deren in Ihrer uns ubergebnen Schrift nach längs erzählten erheblichen Ursachen willen anjetzo in die Kron Behem sich zu begeben verhindert wurden, und es aber des hungerischen Granitzwesens unumbgängliche Nothdurft erfordert, dass E. Kais. Mt. die Landtäge in der Kron Behem und derselben eingeleibten Landen, weil daselbsten die Bewilligungen zum Theil ihre Endschaft erreicht hätten, zum Theil sich in Kurz enden wurden, ohne längern Verzug je ehe je besser anstellten und hielten, dass derowegen wir E. Kais. Mt. mit Rath und Gutachten in Unterthänigkeit berichten sollten, ob es sich nit thuen liesse, dass E. Kais. Mt. zwar bald nach Ostern oder aufs längist umb Cantate einen Landtag in der Kron Behem publicieren, denselben aber allein durch Commissarien halten, auch auf demselben mehrers nit, dann allein ein halbjährige Hilf sowohl das Biergeld gleichsfalls auf ein halbes Jahr von Ausgang der vorigen Bewilligungen, bis E. Kais. Mt. sich selbst in die Kron Behem begeben und daselbst einen Landtag halten wurden können, begehren liessen und erlangen; damit auch die Stände der Kron Behem E. Kais. Mt. umb soviel mehr für entschuldigt hielten, so wären E. Kais. Mt. unter dessen in Gnaden Vorhabens, sich nach Verrichtung des hungerischen Rakusch zu den Ständen des Markgrafthumbs Märhern, sowohl den Fürsten und Ständen in Schlesien zu begeben, ihren Beschwerungen abzuhelfen, auch folgends ihre Reis stracks nach der Kron Behem zu nehmen, daselbst ein Hauptlandtag anzustellen, der Stände der Kron Behem Beschwerungen gleichfalls vor allen Dingen abzuhelfen, sowohl hernacher der Kron Behem wiederumben ein gute Zeit vermittels göttlicher Hilf in Gnaden beizuwohnen, alles mehrers Inhalts obgedachter E. Kais. Mt. uns ubergebnen Schrift.

Soviel nun erstlichen unser gehorsams Erscheinen und dass E. Kais. Mt. dasselb in kaiserlichen Gnaden von uns vermerken und aufnehmen, betrifft, da erkennen wir uns in dem und allem

---

*) Hned po prvním vyzvání císaře Rudolfa (ze dne 4. ledna 1583) podali nejvyšší úředníci zemští neznámé nám dobré zdání, na kteréž císař odpověděl a na odpověď takovou předložili opětně někdy v měsíci únoru zde položené návrhy.

andern als die getreuen und gehorsamen Unterthanen E. Kais. Mt. unterthänigiste Dienst nach unserm äusseristen Vermügen zu erzeigen schuldig, wollten auch unterthänigist nichts mehrers wünschen, dann dass dies unser Erscheinen sambt dem abgeforderten Gutachten E. Kais. Mt. zu erspriesslichem Nutz gereichen möcht, wie wir dann, als viel derselben Reis in die Kron Behem betrifft, nit weniger auch in Gehorsam ganz gern gesehen hätten, dass E. Kais. Mt. ihrer selbs sowohl des hungerischen Granitzwesens erheischenden Nothdurft nach ihre Sachen dahin hätten richten und anstellen mügen, damit E. Kais. Mt. nach schierist kommenden Osterfeiertagen in die Kron Behem personlichen gelangen und einen Landtag daselbs hätten halten können; demnach es aber doch aus denen von E. Kais. Mt. angezognen erheblichen und wichtigen Ursachen füglichen und wohl nit sein kann, so wird es auch darbei verbleiben müssen.

Was aber nach diesem die Haltung des Landtags in der Kron Behem und ob derselb durch Commissarien zu besuchen sein, sowohl ob was auf demselben erhalten werden möcht, anreicht, da haben E. Kais. Mt. gnädigist zu erachten, dass uns in so schlechter Anzahl, wie wir allhie zur Stell sein, nit wenig bedenklichen fürfället, dass wir diese hochwichtige Sach, welches ein ganzes Künigreich und soviel Personen aus dem Herrn- und Ritterstand, sowohl denen von Städten betrifft, alleinig uber uns nehmen sollten; da es auch beschähe, wurde es bei unsern Gefreundten und Mitlandsassen allerlei Nachdenken verursachen, damit dann E. Kais. Mt. in dem wenigisten gedient sein wurde. Wollen derowegen E. Kais. Mt. als ob Gott will die getreuen Officierer unterthänigist gerathen haben, E. Kais. Mt. hätten die obristen Landofficierer ingemein sowohl als die Land- und Kammerrechtsitzer des Künigreichs Behem auf den Sonntag Quasimodogeniti nächstkonftig gen Prag erfordert und ihnen dies alles, wie es in deren uns von E. Kais. Mt. ubergebenen Schrift zu befinden, nothdurftig fürhalten und ihnen in Gnaden auferlegen lassen, dass sie diese Sach der Nothdurft nach erwägen, auch E. Kais. Mt. hierüber ihr unterthänigistes Gutachten zukommen lassen sollten; dann wir unterthänigist gar nit zweifeln, sie werden nit allein gehorsamlichen erscheinen, sonder E. Kais. Mt. auch ihr unterthänigistes Gutbedunken dermassen ausführlichen ubersenden, auf dass E. Kais. Mt. mit demselben gnädigist wohl zufrieden sein würden, können nit weniger auch hernach dasjenig, was sie gerathen haben, ins Werch richten und fortsetzen helfen, inmassen dann auch wir alsdann an unserm Zuthun das wenigist nit erwinden lassen wöllen, versehenlichen, weil solches alles zu Erhaltung unsers Glimpfs und damit die Stände der Kron Behem ingemein nit Ursach haben, uns in wehe zu verdenken, gemeint wirdet, E. Kais. Mt. werden uns diesfalls in kaiserlichen Gnaden für entschuldigt halten.

Uns fällt aber, allergenädigister Kaiser und Herr, in Erwägung der Sachen dies bedenklichen für, welches E. Kais. Mt. wir auch aus unterthänigister Wohlmeinung zu erinnern nit unterlassen können, dass gleichwohl der nächste Landtagsbeschluss, wie solches beiverwahrter verteutschter Extract mehrers mit sich bringt, klärlichen vermag, dass E. Kais. Mt. in Kraft vorigen Landtagsbeschluss bei konftigen Landtag, welchen E. Kais. Mt. in der Kron Behem anstellen würden, vor allen Dingen der Stände Beschwerungen abhelfen, sie die Ständ auch, weilen demselben nit nachgesetzt worden, dass es ihren Privilegien, Freiheiten, auch althergebrachten Gewohnheiten unschädlichen sei, durch einen besondern Revers assecurieren und vergwissen sollten, mit diesem fernerm Anhang, wofer ihnen den Ständen der Kron Behem derselb Revers in einer damalen benannten Zeit nit erfolgen wurde, dass die Bewilligungen und Steuern nit von Handen gegeben werden, sondern bei den Steuereinnehmern verbleiben sollten, welcher Landtagsbeschluss dann von E. Kais. Mt. Commissarien in derselben Namen beliebt und angenommen, auch altem löblichen Brauch nach in die Landtafel eingeleibt worden ist. Nun ist gleichwohl ihnen den Ständen solcher Revers seither nit eingestellt worden, von destwegen dann wir diese unterthänigiste Beisorg tragen, weil bei den Ständen der Kron Behem bisher nichts kräftiger ist gehalten, dann was auf gemeinem Landtag mit E. Kais. Mt. als Künige zu Behem Ver-

gleichung und Bewilligung beschlossen und, wie obgedacht, der Landtafel durch vorgehende gebührliche Relationes eingeleibt worden, es möchten es die Stände der Kron Behem dahin vermerken, samb in solchem altem löblichen Gebrauch durch diese E. Kais. Mt. Dificultierung ein böser Eingang wollt gemacht werden, das dann E. Kais. Mt. nit allein mit Vorenthaltung der allbereit bewilligten, sondern auch in Erhandlung der künftigen Hilfen nachtheilig und verhinderlich sein, auch Ursach geben möcht, dass E. Kais. Mt. genädigists Begehren bei schieristen Landtag desto schwerer zu erhalten sein wurde. Darumben wir auch E. Kais. Mt. als die getreuen Landofficierer gehorsamist gerathen haben wollten, E. Kais. Mt. hätten solchen Revers ihnen den Ständen der Kron Behem ohne weiters Nachdenken in Gnaden eheistes erfolgen lassen. Dann E. Kais. Mt. des gewiss sein sollen, da wir die anwesenden sowohl als die andern abwesenden obristen Landofficierer, Rechtsitzer und Räth nit weniger als die Stände ingemein spüren und vermerken künnten, dass es E. Kais. Mt. oder aber derselben Reputation und Autorität was praejudicierlichen oder verklienerlichen wäre, dass wir und sie desselben bei E. Kais. Mt. nit suchen noch begehren wurden.

Im Fall aber E. Kais. Mt. je dieses Revers halben nochmalen Bedenken haben sollten, denselben von sich zu geben, so möchten E. Kais. Mt. diesen Artikel zu schierister der obristen Landofficierer, Land- und Kammerrechtsitzer Zusammenkunft remittieren, auch ihnen in Gnaden auferlegen, dass sie diese Sach berathschlagen, sowohl E. Mt. ein Notel, welcher nach derselb Revers gefertigt werden soll, ubersenden, damit sich E. Mt. darauf umb soviel besser ihres genädigisten Willens zu resolvieren, auch denselben den Ständen der Kron Behem noch vor konftigen Landtag zukommen zu lassen haben.

Auf den Fall nun gedachte obriste Landofficierer auch Land- und Kammerrechtsitzer diesfalls nit bedenkliche Ursachen haben werden (welches wir gehorsamist nit erachten) so können E. Kais. Mt. alsdann ohne Verhinderung den Landtag in der Kron Behem durch Ihre Commissarien, deren sie die Landofficierer auch Land- und Kammerrechtsitzer sich vergleichen, auch E. Kais. Mt. namhaft machen werden, ungefähr ein vierzehen Tag vor Pfingsten anstellen, auch also die Continuation der Hilfen zu desto besser Unterhaltung der hungrischen Granitzen sowohl des Biergelds bis zu schieristem Hauptlandtag bei den Ständen der Kron Behem, nit weniger auch den Ständen in Märhern, Schlesien und Lausitz wohl erhalten; dann kein Zweifel, wann die Stände in Märhern, sowohl die Fürsten und Stände in Schlesien sehen werden, dass die Ständ der Kron Behem mit ihrer Bewilligung vorhergangen sein, sie werden sich darauf bei kunftigen Landtagen, welche E. Kais. Mt., ehe und zuvor Sie sich zu ihnen begeben, durch Commissarien halten werden lassen, umb soviel gutwilliger und unweigerlicher erzeigen.

Sonsten haben wir in dem, dass E. Kais. Mt. genädigist willens sein, sich nach gehaltnem Rakusch zu Pressburg in das Markgrafthumb Märhern und die Fürstenthümer Schlesien persönlichen zu begeben, ihren Beschwerungen abzuhelfen und daselbs ein Anfang zu machen, damit sie in konftigen E. Kais. Mt. Begehren sich umb soviel williger erzeigten, kein Bedenken, erachten auch dasselb ein sondere Nothdurft zu sein, inmassen es dann bei Leb- und Regierungszeiten E. Kais. Mt. Vorvordern also mehr dann einsten gehalten worden, und versehen uns unterthänigist, E. Kais. Mt. sollen umb soviel mehr Ursach haben, desto länger in der Kron Behem hernacher zu verharren, auch zu derselben, wills Gott, Dahinkunft vor allen Dingen der Stände Gravaminibus abzuhelfen, dann auch ihre selbs Sachen desto füglicher hernach verrichten können.

Dann so haben wir auch unterthänigist gern vernommen, dass E. Kais. Mt. die hungerische Granitzbereitung angestellt, befinden ein sondere Nothdurft zu sein, damit dieselb gewisslichen fortgestellt werde, bevorab weil etliche aus den deputierten Personen allbereit zur Stell, auch mit Beschwerung allhie liegen, welches dann E. Kais. Mt. bei den Ständen der Kron Behem ruhmlich, auch zu Abhelfung des Stritts zwischen den Ständen der Kron Behem sowohl den Ständen des Markgrafthumbs

Marhern, dann auch den Fürsten und Ständen in Schlesien, die Ungleichheit in den Kriegsbezahlungen betreffend, sehr dienstlichen und zuträglichen sein wird. Allein haben wir E. Kais. Mt. dies in Gehorsam zu Gemüth führen nit unterlassen wöllen, dass uns glaubwürdig fürkombt, dass die Deputierten aus den marherischen Ständen diese Tag zwar zur Stell erschienen, aber alsbald wieder davon verreist sein sollen. Weilen dann dies alles zu Verlängerung der Sachen gereicht, derowegen so wollten wir gehorsamist gerathen haben, E. Kais. Mt. möchten dasselb angeregten Deputierten aus den märherischen Ständen verweisen und ihnen in Ernst auferlegen, dass sie sich an die Ort und Stellen, wo der Stände der Kron Behem Deputierten anzutreffen, mit dem eheisten verfügen, dieser Bereitung beiwohnen, auch sich hieran nichts dann Gottes Gewalt verhindern lassen.

Beschliesslichen haben wir auch unterthänigist vernommen, wasmassen E. Kais. Mt. uns zu Befürderung deren uns hinein zur Berathschlagung ubersandten Sachen in Gnaden angemahnt haben, und wöllen E. Kais. Mt. darauf unterthänigist nit bergen, dass wir uns allbereit vor diesem auf E. Kais. Mt. genädigist Befehlich verglichen haben, zu Prag zusammenzukommen, wollten auch daselbs vor diesem dahin erschienen sein und die uberschickten Handlungen von Handen genommen und erledigt haben, da uns nit E. Kais. Mt. Erforderung hieran verhindert hätt; demnach aber etliche unsers Mittels allbereit daselbs zu Prag und zur Stell sein, so wöllen wir uns keinen Zweifel machen, sie werden mit Berathschlagung etlicher Sachen fürgehen, wie dann in dem übrigen mit dem allerfürderlichisten als müglichen procediert auch darinnen nit gesaumbt, sondern zum eheisten E. Kais. Mt. unser gehorsams Gutachten ubersendet werden soll. Und dies haben E. Kais. Mt. wir als derselben getreue Officierer und Unterthanen auf desselben ubergeben Schrift zu unterthänigister Antwort nit bergen wöllen. Deren wir uns zu kaiserlichen ɔc. *Landsofficierer der Kron Beheimben.*

---

175. Mandát císaře Rudolfa II., kterýmž obnovuje se zápověď léta 1578 stalá, aby žádný ven z země cizím pánům „v službu polní se nezamlouval, nedával ani do pole nesloužil“, ledby povolení královské měl. Pakliby kdo komu již ven z země se zamluvil nebo službu již přijal, tu aby hned zase vypověděl a jeden každý podle zřízení zemského a usnešení sněmovního l. 1575 v příčině té se zachoval.

VE VÍDNI. 1583, 1. března. — Český opis souč. v ruk. č. 1080 arch. města Prahy.

---

176. Komora česká oznamuje purkmistru a radě města Chebu, že žádost jich strany kontribuce a cla pomezního později přednesena bude, až větší část rad komorních se sejde. V příčině rukojemství za dluh císařský že odesílá se přípis purkrabímu Chebskému Janovi Šeb. Zedtvitzovi.

V PRAZE. 1583, 14. března. — Orig. v arch. města Chebu.

Unsern gunstigen Gruss zuvor, ehrbar, weis, gute Freund. Wir haben vernomben, was ihr bei der Röm. Kais. Mt., unserm allergnädigisten Herrn, etlicher Artikel halben, als euer Contribution, sowohl auch Abstellung des Gränitzzolles, und dann euer Mitburger, so fur Ihre Mt. gegen Caspar Cramer in Burgschaft haften, unterthänigist gesucht, und weil wir dieser Zeit in kleiner Anzahl auf der Kammer seind, die Sachen bis auf mehrer Herren Ankunft an- und eingestellt, und soll euch darauf hernach Bescheid zugeschrieben werden. Was aber die Burgen und die Cramerische Schuld belanget, derwegen schreiben wir hiebei Ihrer Mt. Rath und Burggrafen zu Eger, Herrn Hans Sebastian von Zedbitz, was er ferner Ihrer Mt. und den Burgen zum besten handeln soll. Wollten wir euch nit verhalten. Geben Prag den vierzehenden Martii anno ɔc im dreiundachtzigisten. Römischer Kais. auch zu Hungarn und Beheimb Kun. Mt. verordnete Kammerräth in Beheimb ɔc.

---

177. *Rudolf II. nejvyšším úředníkům a soudcům zemským, též radám soudu dvorského a komorníh aby k uvážení některých důležitých potřeb království Českého na hrad Pražský se dostavili.*

VE VÍDNI. 1583, 15. března. — Orig. v arch. česk. místod.

Rudolf ꝛc. Slovutný, věrný náš milý! Věděti milostivě dáváme, že jsou toho někderé zna menité, vysoce duoležité potřeby, nás, království našeho Českého a zemí k němu příslušejících se do tejkající, nastaly, kderéž pilného a bedlivého uvážení potřebují, z té příčiny jsme k uvažování toh všecky nejvyšší ouředníky a soudce zemské, též také rady naše soudů našich dvorského a komorníh království Českého k neděli provodní nejprvé příští na hrad náš Pražský milostivě obeslati ráčili a protož milostivě poroučíme, aby na nyní oznámený den do Prahy přijel a na zejtří v pondělí tím raněji k předepsaným jiným od nás obeslaným osobám na hradě Pražském konečně se najíti dal, a vy rozumějíc takovým vysoce duoležitým potřebám, kteréž vám k témuž času psaním naším v známos uvedeny budou, to všecko spolu s jinými nejvyššími ouředníky a soudci zemskými, též radami našim soudů našich dvorského a komorního se vší bedlivou pilností uvažovati pomohl. Vědouc, že na ton milostivú vuoli naši císařskú naplníš. Dán v městě našem Vídni v pátek po neděli postní laetare léta 83

---

178. *Císař Rudolf II. oznamuje nejmenovaným, že od Jiřího Birka z Násilí koupil tvrz a dvůr Kru šovice, i nařizuje, aby ujištění peněz na jmenovaném statku do desk mu vepsali.*

VE VÍDNI. 1583, 21. března. — Kvat. relací žlutý od 1582 do 89, f. A. 20. v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf Druhý ꝛc. Urozený a statečný, věrní naši milí! Věděti vám dáváme, že jest nám slovutný Jiřík Birka z Násilí na Krušovicích, věrný náš milý, k pilnému s ním jednání rad našich ko mory české, prodal dědictví své, totiž tvrz a dvůr Krušovice s dědinami, lukami, lesy, háji, porostli nami, s mlejny, s rybníky, struhami a vodotočinami, ves tudíž Krušovice s platy a s lidmi osedlým i neosedlými, též s vdovami a sirotky, kteřížkoli k těm gruntuom náležití jsou, s krčmou svobodnou s kurmi, vejci, robotami, se vší zvolí, s plným panstvím, v čemž to dědictví záleží, též s těmi svršk a nábytky, jakž cedule řezané mezi námi a týmž Jiříkem Birkou zdělané v sobě obsahují, nic sobě t dědicům a budoucím svým nepozůstavujíc, jmenovitě za půl dvanácta tisíce kop míšenských. Kterýžt statek jemu od nás tímto způsobem placen býti má: předkem jsme jemu na Václavovi Birkovi odtud z Násilí, bratru jeho, šest tisíc kop míšenských, od něho v jisté příčině na přátel jeho před nejvyšším ouředníky zemskými království Českého, též radami našimi obojí dvorské a české komory, věrným našimi milými, hledání a jednání milostivě přijatých, ukázali a postoupili, na čemž jest také poddan přestal; ostatních pak půl šesta tisíce kop míšenských na témž statku Krušovicích s jeho příslu šenstvím dckami zemskými na ten zpuosob pojistiti připověděti ráčili, že jemu dědicům a budoucím jeho z duochodův panství našeho Hrádku Křivoklatu každého roku, počnúc od svatého Jiří nejprv příštího v rok, totiž když se bude psáti léta ꝛc osmdesátého čtvrtého, po pěti stech kopách groš českých až do vyplnění vší sumy i s ouroky placeno býti má. S tím doložením a opatřením, jestli b prvé vyplnění též ostatní sumy těch peněz pilně potřeboval a bez nich býti nemohl, že když by kol o tom nám neb svrchu psaným radám našim komory České půl léta napřed věděti dal, jemu takov ostatní nedoplněná suma i s ouroky na ni přišlými pojednou doplacena býti má. Pakli by se toho ne stalo, tehdy vezma komorníka od desk zemských ꝛc. Dán v městě našem Vídni ve čtvrtek po neděl postní Judica léta ꝛc osmdesátého třetího.

---

179. Císař Rudolf žádá komoru českou za dobré zdání v příčině dalšího vybírání posudného, poněvadž ještě se neví, zdali příští sněm před vyjitím dříve svoleného posudného držán bude.

V BŘETISLAVI. 1583, 8. dubna. — Orig. v arch. česk. míst.

Rudolf der Ander usw. Wohlgeborne, gestreng, ehrenfest und liebe getreue! Ihr werdet sonder Zweifels gehorsamblich wissen, dass wir mit Haltung eines behemischen Landtags allbereit in praeparatione seind. Dieweil wir aber nit eigentlich wissen mögen, ob der kunftig Landtag noch vor Georgi, und also ehe die jüngstbewilligten Biergefälle ihre Endschaft erreichen, angestellt werden wirdet, so wollet alsbald berathschlagen und uns mit Rath und Gutachten gehorsamblich berichten, im Fall die Continuation ermelter Biergefäll bis auf einen kunftigen Landtag bei den Ständen ingemein nit zu erhalten, ob nit derwegen mit den Städten und Geistlichen zu handlen und wie die Sachen zu schleuniger Befürderung, damit wir der Zeit halben nichts zu verlieren hätten, anzustellen sein möcht. Daran beschicht unser gnädiger Willen und Meinung. Geben auf unserm kuniglichen Schloss Pressburg den achten Tag Aprilis anno im dreiundachtzigisten usw. *Rudolf.*

---

180. Nejvyšší úředníci a soudcové zemští i radové soudů dvorského a komorního odpovídají na list císařský v příčině držení a rozepsání sněmů království Českého a v ostatních přivtělených zemích; oznamují, které osoby vedle starého obyčeje na sněm český za komisaře vyslány by býti měly, instrukcí aby oni sepsati měli, že by se dobře trefiti nemohlo; radí, aby revers stavům v příčině nevyřízených artikulův vydán byl, vyhlášení nového kalendáře aby ještě odloženo bylo a stav městský v příčině té aby své zdání oznámil ꝛc.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1583, 11. dubna. — Orig. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Nejjasnější a nejnepřemoženější Římský císaři a Uherský, Český králi, pane, pane náš nejmilostivější! Psaní obšírné, které ste VCMt nám, nejvyšším ouředníkuom, soudcím zemským, radám soudu dvorského a komorního království Českého, společně neb rozdílně, učiniti ráčili, jehož datum v Vídni v pondělí tento velikonoční (1. dubna), nyní pominulý, sjevše se podle obeslání VCMti v tuto neděli provodní na hrad Pražský, kteříž tak ač ne všickni dostačiti mohli, však jedni na druhé očekávajíc, sme dnes, datum tohoto listu našeho,

180. Bericht an den Kaiser über das Gutachten der Oberstlandesbeamten und der Beisitzer des Land- und Kammerrechtes in Böhmen in Betreff des Zeitpunktes zur Abhaltung des böhmischen Landtags. Sie nennen dem Kaiser die Personen, welche er als Commissäre zu demselben senden sollte, lehnen die ihnen vom Kaiser zugemuthete Verfassung der Landtagsproposition ab und verweisen ihn in dieser Beziehung auf die Hofkanzlei, rathen ferner dem Kaiser, den Ständen den begehrten Revers in Betreff ihrer nicht erledigten Beschwerden und Angelegenheiten auszustellen und den neuen Kalender erst nach gepflogener Berathung mit den benachbarten Kurfürsten zu verkündigen, auch auf dem nächsten Landtage den Bürgerstand hierüber zu vernehmen.

PRAG, 11. April 1583. — Concept im Reichsfinanzarchiv in Wien.

Allergenädigister Kaiser und Herr! Die verordneten obristen Landofficierer, auch Land- und Kammerrechtsitzer des Kunigreichs Beheim, welche auf E. Kais. Mt. gnädigiste Erforderung anjetzo verschienen auf dem Prager Schloss bei einander versammlet gewesen, die zeigen E. Mt. unterthänigist an, sie hätten derselbigen genädigistes Schreiben, darinnen ihnen vermeldet worden, dass die bewilligten Hilfen in der Kron Beheim und incorporierten Landen einstheils allbereit ausgangen und die übrigen in Kürzen auch ihre Endschaft erreichen

dadouc sobě přečísti list VMCské, v pilné a bedlivé uvážení jsme vzali. A předně, porozumíváme tomu, že VCMt nám milostivě připomínati ráčíte, kderak pomoci od stavuov království Českého svolené vyšly a vycházeti budou, a VCMt toho vysoce duoležité příčiny a potřeby uznávati a nám předkládati ráčíte, aby hranice a místa pomezní v království Uherském opatřeny býti mohly, a za tou příčinou sněmové obecní v království Českém a v zemích k němu příslušejících bez dalších odtahuov držáni a z strany svolených pomocí proti nepříteli Turku při placení lidu válečnému lepší řád, nežli až posavad, zachován, učiněn a nařízen býti mohl. Nicméně že ste VCMt té milostivé vuole a oumyslu bejti osobou svou císařskou do království Českého se vypraviti, obecním artikuluom i ztížnostem stavuov spomoci a při nich dalších pomocí jednati a obdržeti chtíti ráčili, ale jaké nejedny příčiny VCMt zdržují a na překážku toho sou, pro kteréž VCMti na ten čas se do království Českého vypraviti a ty věci osobně říditi a konati nikterakž možné není, i jaké v tom ve všem cesty a prostředky obmejšleti ráčíte, sme všemu z téhož psaní vyrozuměli. A ačbychom toho vděčni byli, abyste VCMt se do tohoto království vypraviti ráčili, ale šetříc toho, že příčiny bezelstné, znamenité a podstatné oznamovati a také jiným zemím tím povinni býti a nemálo při nich činiti jmíti ráčíte, nepochybujem, když stavuom království Českého ty všecky příčiny jako i nám se předloží a v známost uvedou, že nebudou moci v tom VCMti za zlé míti.

Považujíc pak my bedlivě všech příčin, cest a prostředkuov v psaní VCMti doložených, při kderém by čase nejpříležitěji a nejpříhodněji sněm obecní v království Českém, tak aby držení soudu zemskému, kderýž se již dávno nedržel, pro naříkání mnohých lidí, jak chudých tak bohatých, zvláště vdov a sirotkuov, tolikéž všelijakým díluom polním pro ztížnosti všech stavuov, překáženo nebylo, položen býti mohl: nemohli sme mezi sebou jinače najíti, poněvadž VCMt toliko za svolení polouletního terminu berně domovní a posledního od času vyjití předešlých pomocí hledati dáti ráčíte, nežli by v neděli Exaudi nejprvé příští k sjetí a na zejtří v pondělí k jednání sněmovnímu položen byl; jest ta naděje,

werden, und des ungarischen Granitzwesens unvermeidliche hohe Nothdurft erfordere, in ermelter Kron Beheim und den zugehörigen Landen unverzuglichen Landtage zu halten und mehrere Hilfen wider den Erbfeind zu erhandeln, neben Vermeldung deren Ursachen, dardurch willen E. Mt. verhindert werden, sich dieser Zeit persönlichen in Beheim zu begeben, allda Landtag zu halten und darneben der Stände Beschwerungen genädigist abzuhelfen. Wiewohl nun obgedachte obriste Landofficierer, Land- und Kammerrechtsitzer E. Mt. persönliche Ankunft in der Kron Beheim unterthänigist gerne wollten gesehen haben, weil aber desselbigen dermassen hochwichtige, ehafte, grosse Ursachen und Verhinderungen verhanden, so zweifeln sie unterthänigist nicht, wann E. Mt. den Ständen ingemein solche Ursachen, sowohl als ihnen den Landofficierern und Rechtsitzern des Land- und Kammerrechtes furtragen und vermelden werden lassen, sie werden E. Mt. hierinnen nicht verdenken können, sondern darmit unterthänigist zufrieden sein.

Und demnach sie mit einander fleissig berathschlaget und erwogen, zu welicher Zeit der Landtag in Beheim am allerfüglichisten, damit auch dem nächst künftigen Landrechten kein Verhinderung beschehen möchte, angestellt und gehalten werden (könnte), als haben sie hierzu, seintmal E. Mt. allein eine halbjährige Terminsbewilligung genädigist begehren wöllen, den Sonntag Exaudi schierist kunftig am bekwemisten erachtet und allbereit Verordnung gethan, dass E. Mt. uberschickte Mandata, dorein sie ermelte Zeit setzen lassen, in die Kreis sein verschicket und publiciert worden, versehen sich auch, es werde zu Abhandlung des Landtages die Zeit wohl gelangen können und dem Land-

že času k tomu dosti bude a k na místě postavení postačí, soudu zemskému pak žádná překážka se nestane. A tak vidí se nám, že po vykonání sněmu v království Českém dosti času bude v jiných zemích k němu příslušejících k sněmu držení; abychom kratší čas k tomu obmejšleti chtěli, nikterakž by k rozeslání mandátuov po krajích a k častnému oznamení komisařů postačiti nemohl.

rechten kein Verhinderung beschehen dorffen, auch nachmals nach beschlossenem behemischen Landtage in den incorporierten Landen gleichsfalles mit guter Gelegenheit und zeitlich Landtage können gehalten werden; dann ob sie wohl gerne einen kürzeren Termin hierzu wollten furgenommen haben, so wurde man aber in solicher kurzer Zeit mit Verschickung der Kreismandate und Verordnung der Landtagscommissarien nicht haben gefolgen können.

Osoby pak, kderéby za komisaře na týž sněm sem do království Českého voleny a nařízeny býti měly: VCMti poddaně oznamujem, že za předkuov VCMti ten obyčej se zachovával, že osoby do království Českého na sněmy obyčejné z markrabství Moravského a z knížetství Slezských vysílány bývaly; a protož za dostatek poznáváme býti z stavu panského nynějšího pana hejtmana, nynějšího pana komorníka, nynějšího pana sudího, z stavu pak rytířského pana Bernarta Drnovského, nejvyššího hofrychtéře markrabství Moravského a pana Jaroše z Zastřizl. Kdežto lidé rozumní, s stavy království Českého spříznění, řeči neb jazyku našeho dobře povědomi jsouce, od nás nejblíž přísedící tu věc dobře vyříditi a k tomu času sem dostačiti moci budou, toliko když byste VCMt ihned časně to jim v známost uvésti poručiti ráčili, tak aby se některý z nich, což se někdy přitrefuje, buď nedostatkem zdraví neb něčím jiným, příčiny vymlouvati nejměl; a kdyby nyní některému z knížat Slezských o to od VCMti psáno býti jmělo, vidí se, že pro krátkost času některej s těžkostí se vypraviti by mohl.

Und weiln bei Regierung E. Mt. löblichen Vorpfadern [sic] gemeiniglichen Personen aus Märhern und Schlesien zu Commissarien auf den behemischen Landtag sein gebraucht worden, so erachten sie unterthänigist, E. Mt. mochten vom Herrnstande den Landshauptmann, Landkammerer und Landrichter in Märhern und vom Ritterstande den obristen Hofrichter daselbsten und Jaroschen von Zastrzizl zu Commissarien genädigist verordnen und ihnen soliches zeitlichen, damit sich deren keiner mit Billicheit auszureden oder zu entschuldigen hätte, insinuieren lassen; dann sollten E. Mt. einen schlesischen Fürsten hierzu gebrauchen, so wurde derselbige schwerlichen in der kurzen Zeit dahin gelangen können.

Co se instrukcí dotejče, jakž VCMt dokládati ráčíte, abychom ji zde spíšíc s dobrým zdáním naším VCMti k další resolucí bez prodlévání odeslali: měli sme o to mezi sebou též dostatečné rozmlouvání a to na nemalém rozmyšlení máme, ponévadž toho prvé nebývalo, aby ti, kterých se tu dotejče, jakožto nás, instrukcí spisovati měli, vidí se nám, že by se dobře trefiti nemohlo; a protož VCMt za to poddaně prosíme, že nás v tom milostivě, z příčin již oznámených, ušetřiti ráčíte, nebo z předešlých instrukcí a předložení sněmovních a z psaní tohoto VCMti jakž tato nynější instrukcí tak také omluva VCMti sepsána býti může.

Belangend die Landtagsinstruction, dass sie dieselbige verfassen und E. Mt. zu derselbigen genädigisten Resolution ubersenden sollten, hierauf berichten sie unterthänigist, vermüg E. Mt. ihnen gethanen genädigisten Schreibens und denen darinnen begriffenen Ursachen bei E. Mt. behemischen Hofkanzlei wohl werde zu verfassen sein.

A jakož také VCMt v témž psaní v jednom

Und nachdem auch E. Mt. ihnen darneben

artikuli dokládati, že toho zprávu jmíti ráčíte, že by stavové nad tím ztížni byli, že se z strany vydání jim reversu na jminulém sněmu zadost nestalo, jakž týž artikul to v sobě šířeji obsahuje, poroučejíc nám milostivě, pokudž toho potřebu uznáme, abychom notuli toho reversu napsati dali a s dobrým naším zdáním VCMti odeslali: ten artikul sme mezi sebou tolikéž dostatečně uvažovali, a uznáváme za potřebu býti, aby takový revers zhotoven byl, tak aby se sněmovnímu zavření a snešení zadosti stalo. I nejmilostivější císaři! Té milostivé naděje do nás všech bejti ráčíte, jakož sme pak i při stavích království Českého tohož vždycky seznávali, že v tom ani v jiném, co by k zmenšení neb zlehčení duostojenství VCMti, jakožto krále českého a pána našeho, bylo, toho při VCMti vyhledávati a raditi nebudeme, jakož pak i v tomto artikuli toho se od nás neobmejšlí; než poněvadž VCMti milostivě dobře vědomé, že nic jistšího a utvrzenějšího bejti v tomto království nemůže, nežli to, což na obecném sněmě všickni tři stavové s králem Českým zavírají, relací obecní se stvrdí, dskami se poznamenává, jakož pak i tím způsobem zřízení naše zemská, na kteráž všecky soudy činíme, tak tvrdíme, že neneslušně to na velikém rozmyslu býti má, aby takové věci v své váze, jakž od starodávna, v pevnosti zuostávaly. Z strany těch artikuluov obecních víc než na jednom sněmu jisté o to snešení bylo, podle kderéhož všech stavuov jiná žádná naděje nebyla, než že to tak k svému vyřízení přijde; však na předkládání na onen čas milostivé VCMti stavové sou od toho ustoupili, a v tom žádného opatření sou neměli, což k velikému protržení starobylých pořádků sněmovních vidělo se býti. A poněvadž pak vždy sme té ponížené naděje zuostávali, že ne tím oumyslem se toho hledalo, aby k jakému protržení starobylých pořádků tohoto království se vztahovati chtělo a mínilo, však proto v časích budoucích, snad to tak nám neb budoucím našim vykládáno býti by mohlo, jiné naděje poddané a duověrné k VCMti nemůžeme býti, jakožto ku pánu a vrchnosti křesťanské, že toho, več bychom tak sami z poddané duověrnosti přišli, že byste nám toho sami milostivě příti neráčili, a protož takové opa-

genädigist auferlegt haben, die Sachen von wegen des Revers, welchen die Stände auf jungst verschienem Landtage ersucht und darauf geschlossen haben, zu berathschlagen, und wofern sie es für eine Nothdurft erachten wurden, eine Notel desselbigen zu stellen und E. Mt. neben ihrem gehorsamben Gutachten zu überschicken, darauf zeigen sie unterthänigist an, sie hätten die Sachen gleichfalls mit einander nothdurftig berathschlagt und erachten für eine Nothdurft, dass solicher Revers gefertigt und hierinnen dem Landtagsbeschluss Vollziehung gethan werde. Dann E. Mt. sollten gegen ihnen des genädigisten Vertrauens sein, immassen sie dann auch bei den Ständen der Kron Beheim solches jederzeit gespürt und vermerckt, dass sie in diesem noch anderm nichts dergleichen, was E. Mt. als ihres Kunigs und Herrn Reputation zur Verkleinerung gelangen möchte, suchen oder begehren, noch darzu rathen wollten; es haben aber E. Mt. genädigiste Wissenschaft, dass nichts kräftigers noch beständigers in der Kron Beheim nicht sein kann, dann dasselbige, was die Stände mit ihrem Kunig und Herrn auf gemeinem Landtage beschliessen und solches in die Landtafel eingeleibt wirdet, darauf auch ihre Landsordnungen und Rechte gegründet und bekräftiget sein, darumben alle dieselbigen mit der Landtafel versicherte Sachen wie vor Alters stet und unverbrüchlichen sollen gehalten werden. Belangende aber obgedachte ihre gemeinen Artikel und Beschwerungen hätten sich die Stände versehen, inmassen mehr dann auf einem Landtag beschlossen worden, es wurden dieselbigen furgenommen und erledigt werden, jedoch wären ermelte Stände jene Zeit auf E. Mt. genädigists Ersuchen darvon abgestanden und hätten hierinnen keinen Versorg bekommen, welches ihren alten Gebräuchen und Gewohnheiten in Landtagssachen nachtheilig und schädlichen sein wollte, und vielleicht in kunftigen Zeiten ihnen oder ihren Nachkommen dasselbige zu einem Ubersehen oder Nachlässigkeit werde wollen gedeutet werden. Derwegen so seind sie zu E. Mt. keiner andern unterthänigisten Zuversicht, E. Mt. wurden ihnen dasselbige, darein sie ihrer treuherzigen Gutwilligkeit halber gerathen möchten, genädigist nicht vergunnen. Und dies sein allein

tření skrze revers sme spolu s stavy poddaně při VCMti hledali. A vidí se nám, poněvadž v podobné příčině, co se svolení pomocí všelijakých dotýče, ačkolivěk se téměř do každého sněmu dostavuje, že se to ne z povinnosti, než z poddané lásky děje, to také se nám od VCMti tak v žádostech předkládá, nadto vejše, že to býti nemá k ujmě privilejí, svobod království Českého, také do sněmu to vchází a se dostavuje, však přes to přese všecko jak předkové naši i my od VCMti reversy dostáváme; a protož, jakž napřed dotčeno, nepoznáváme, abyste VCMti nad tím reversu stavuom dání k jakému rozmyšlení příčinu jmíti ráčili, nýbrž vidí se nám, že zapotřebí bude, aby takový revers shotoven, s milostivou a náležitou omluvou, že se tím něco poprodlilo, od komisařů VCMti stavuom dodán byl, tak aby ten termin, který se pro nevykonání toho reversu zadržuje, vydán byl a stavové k budoucímu svolení náchylnější byli. Kderéhožto reversu VCMti přípis podle milostivé vuole poddaně odsíláme.

Z strany pak toho artikule, co nám o kalendář nový, že jeho svatosť papežská při VCMti o to solicitovati nepřestává, aby v království Českém i v jiných zemích k němu příslušejících, jak duchovním tak světským publikován byl, psáti, a psaní biskupa Vratislavského o túž věc odsílati a při tom co poroučeti ráčíte: sme tolikéž uvažovali, a ačkoli nepochybujem, že ten bez uvážení rozumných a učených lidí napravován není, však snáší se při nás, kdyby to nyní tak publikováno a pruochod jmíti jmělo, poněvadž toto království nejblíž svaté říši přísedí, kdež podle téhož kalendáře se nevšickni řídí a spravují, a z těchto zemí handle, jednání i jiné případnosti spolu mají, že by malou platnost přineslo; nébrž z toho nedorozumění a rozliční spletkové pocházeti mohli. A protož by se nám za dobré vidělo, pokudž byste VCMti s blíž přiležícími kurfiršty o to snésti se neráčili, že by mohlo publikováním toho kalendáře poprodlíno býti; však jestli v tom milostivá vuole VCMti mohlo by se o ten artikul i při nynějším sněmě zmínka státi, a to nejvíce pro stav městský, kdeří své handle z vokolních zemích mají, co by v tom za dobré z strany stavu svého poznávali, aby své zdání oznámiti nepominuli. Však to všecko při milostivé vuoli

die Ursachen, darumben sie neben den Ständen gedachten Revers unterthänigist begehrt hätten. Und weiln E. Mt. ohne das die Stände der Landtagsbewilligungen halber altem Herkommen nach zu reversieren pflegen, so kunnten sie nicht befinden, dass E. Mt. von wegen Hinausgebung dieses Revers einich Bedenken haben sollten, sondern erachten fur nothwendig, dass derselbige verfertigt und neben genädigister Entschuldigung, warumben es sich darmit so lange Zeit her verzogen, durch E. Mt. Commissarien den Ständen zugestellt werde, damit der Termin der Steuer, welcher von wegen ermelten Revers innengehalten wirdet, hinausgegeben und die Stände zu kunftiger desto gutwilliger Bewilligung möchten bewegt werden, inmassen sie E. M. ein Concept gedachten Revers hiemit unterthänigist ubersenden.

Und was letztlichen die Publication des neuen Kalenders anlangt, haben sie die Sachen gleicher Gestalt erwogen und befinden soviel, ob sie wohl nicht zweifeln, dass berührter Kalender ohne Rath und Gutachten verständiger gelehrter Leute nicht werde sein corrigiert worden, jedoch wann anjetzo die Publication desselbigen beschehen sollte, weiln die Kron Beheim dem heiligen Reich zum nächsten gelegen, allda sich bisher nicht männiglichen nach dem neuen Kalender regulieret, mit denen die Inwohner der Kron Beheim allerlei Handtierungen und Gewerb treiben, es wurde solicher Kalender wenig Nutz schaffen, sondern allerlei Missverstand und Zerrüttlicheit verursachen. Derhalben erachten sie unterthänigist, es möcht mit Publication gedachten neuen Kalenders, bis dass E. Mt. sich mit den nächst anrainenden Churfürsten derhalben vergleichen, innengehalten werden, jedoch kunnten E. Mt. dieses Artikels halber, weil derselbige mehrerntheiles den Burgerstand und ihre Handtierungen betrifft, auf kunftigem Landtage Erwähnung thuen und ihre Nothdurft darüber vernehmben lassen. Datum Prag den 11. Aprilis anno 83.

VCMti zuostavujem a s tím se VCMti poníženými službami našimi poručena činíme. Dán na hradě Pražském ve čtvrtek po provodní neděli léta 83. VCMti věrní poddaní

nejvyšší oúředníci, soudcové zemští a rady VCMti souduov dvorského a komorního království Českého.

Post scripta. Také i to VCMti poddaně oznamujem, že jsme ten artikul, co nám z strany Pražan všech tří měst Pražských psáti a milostivě poroučeti ráčíte, nadepsaným Pražanuom, obeslavše je před sebe, v známost uvedli a se vším dostatkem předložili, napomenuvše jich, aby toho ničehož, z čeho ti neřádové pocházejí, což by tak koliv při nich se toho nacházelo, netajili, nébrž se nám v tom ve všem otevřeli a zprávu svú, jak samo v sobě, ovšem učinili: kdežto Pražané jsou sobě to na prótah vzali, žádajíce, abychom jim toho dopřáli, aby o to mohli v větším počtu všickni společně promluviti a nám o tom o všem gruntovní zprávu, buď oustní nebo v spisu, učiniti, čehož jsme jim odepříti nemohli. A tak za tou příčinou nyní toho artikule jsme uvážiti a na něj VCMti na ten čas žádné místné odpovědi dáti nemohli. A těchto jiných artikuluov uvážených za tou příčinou samou zde déleji zdržovati se nám nevidělo, nébrž to VCMti po zvláštním kurýru na poště v rychlosti odsíláme, aby se časně těm pánům komisařuom o tom od VCMti napsati mohlo. A my jsme také ihned listy ty odevřené nám od VCMti odeslané, jimiž se předdotčený sněm rozpisuje, po krajích po jistých poslích rozeslati poručili a v nich den VCMtí oznámený, na kderýby se všickni tři stavové království Českého na týž sněm sjeti měli, do nich doložiti poručili. Datum ɔc.

---

181. Komora česká odpovídá císaři, poněvadž sněm království Českého již ke dni 13. května rozepsán jest, že není tudíž zapotřebí, aby v příčině dalšího vybírání posudného s městy a duchovenstvem zvláště vyjednáváno bylo, nýbrž že postačí, aby artikul takový do proposicí sněmovní položen byl.

V PRAZE. 1583, 16. dubna. — Orig. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Allerdurchleuchtigister, usw. Euer Kais. Mt. vom achten ditz an uns ausgangenen genädigisten Befehlich nach, was etwa, aufn Fall der Landtag in Beheim nit vor Georgi gehalten wurde, mit den

Städten und Geistlichen des Biergelds halben gehandelt werden sollte, werden E. Mt. nunmehr aus der obristen Herren Landofficier und E. Mt. Räthen Beheimb gethanen Schreiben genädigist vernomben haben, dass der Landtag auf den Montag nach Exaudi, das ist der dreizehente Tag Maii, angestellt und ausgeschrieben ist, und weil die Zeit kurz und von Georgi, da die Bewilligung des Biergelds ausgehet, bis zum Landtag nit mehr als drei Wochen innenstehen, haben wir fur unnoth geachtet, derwegen sundere Handlung fürzunehmben, sondern hielten gehorsamist darfur, E. Mt. hätten solichen Artikel in die Proposition einzubringen genädigist verordnet, dass die Continuation von der Zeit an, als die vorig Bewilligung ihr Endschaft erreicht, bei den Ständen der Kron Beheimb, sowohl auch in Ober- und Niederlausitz, weil allda, und sunderlich in Niederlausitz, beides, Steuer- und Biergeld, verschienen Andreae und Weihnachten des zweiundachtzigisten Jahrs ausgangen, erhandelt wurde, versehenlich, es werde diesfalls nit Mangel haben. Weliches E. Mt. wir gehorsamist nit sollen verhalten. Und thuen derselben uns zu kaiserlichen Gnaden unterthänigist befehlend. Geben Prag den 16. Tag Aprilis anno im dreiundachtzigisten. Euer Röm. Kais. Mt. unterthänigiste, gehorsambiste

Humprecht Czernin z Chuděnic, M. Nostitz, Hertwig von Seidlitz, Paul von Lidlau.

---

182. Rudolf II. schvaluje návrh nejvyšších úředníkův zemských, aby nejblíže příští sněm království Českého rozepsán byl na neděli Exaudi (12. května), i žádá zároveň za dobré zdání, kdy by sněmy moravský, slezský a lužický svolány a které osoby za komisaře na ně vyslány býti by měly.

V BŘETISLAVI. 1583, 17. dubna. — Konc. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Vysoce urozený, urození a stateční, věrní naši milí! Dobrému zdání vašemu, které jste nám spolu s jinými nejvyššími ouředníky a soudci zemskými, též radami našimi souduov dvorského a komorního, z strany držení sněmu obecního v království našem Českém a jiných artikuluov poníženě odeslali, jsme obšírně vyrozuměti ráčili, a takovú pilnost a práci vaši, kterúž jste při uvažování těch všech věcí měli a že sněm obecní v témž království Českém skrze odevřené listy naše císařské předešle vám odeslané k neděli Exaudi nejprvé příští položen a rozepsán jest, od vás milostivě přijímati ráčíme. Však uznávajíc my také toho vysoce duoležitú pilnú potřebu býti, aby tolikéž bez meškání sněmové obecní v markrabství Moravském, knížetství Slezských obojích a markrabství Luožických rozepsáni a držáni byli: protož vám milostivě poroučeti ráčíme, abyšte to spolu uvážili, kdy a ku

182. Rudolf II. billigt den Bericht der Oberstlandesbeamten von Böhmen, dass der nächste böhmische Landtag auf Sonntag Exaudi (12. Mai) ausgeschrieben werde, und verlangt von ihnen ein Gutachten, zu welcher Zeit auch die Landtage in Mähren, Schlesien und in der Lausitz gehalten und welche Personen dahin als Commissäre verordnet werden sollen.

PRESSBURG, 17. April 1583. — Concept im k. k. Reichsfinanzarchiv in Wien.

Rudolf ɔc. Hoch- und wohlgeborne, gestrenge, ehrenfeste, liebe Getreue! Wir haben euer gehorsamist Gutachten, so ihr uns neben andern unsern verordneten obristen Landofficiern, auch Hof- und Kammerräthen wegen Haltung eines gemeinen Landtags im Kunigreich Beheimb sowohl auch anderer Articul uberschickt, nach längs angehört und eueren angewendten Fleiss und Mühe, so ihr in Erwägung aller dieser Sachen angewendt, und dass der gemeine Landtag im Kunigreich Beheimb durch unsere offene Mandatbrief auf den Sunntag Exaudi nägstkunftig zu halten ausgeschrieben und angestellt sei, von euch genädigist verstanden. Dieweil wir dann bei uns selbst ein sondere unvermeidliche hohe Nothdurft eracht, dass desgleichen ohne allen Verzug ein gemeiner Landtag im Markgrafthumb Marhern, Furstenthumben Schlesien und Launsitz ausgeschrieben und gehalten werden, dero-

kterému času a dni sněmové obecní v té jedné každé zemi položeni a rozepsáni, též také které by osoby za komisaře na dotčené sněmy nařízeny bejti mohly, a nám o tom ponížené dobré zdání vaše neodtahujíc odeslali, tak abychom časně těm komisařuom o to psaní učiniti, instrukcí a jiné k týmž sněmuom náležité potřeby zhotoviti dáti moci ráčili. Na tom milostivú vuoli naši císařskú naplníte. Dán na zámku našem Prešpurce ve středu po svátosti léta 83.

halben so befehlen wir euch gnädiglich, dass ihr solliches unter euch selbst euerem Gutachten nach erwäget, wann und zu welcher Zeit und Tag einer und der ander Landtag dieser Lande angestellt und ausgeschrieben, desgleichen auch was für Personen hierzu zu Commissarien furgenommen werden möchten, und uns solliches neben euerem Rath und gehorsamb Gutachten ohne allen Verzug überschicken wollet, damit wir den Commissarien zeitlich die Schreiben und Instruction fertigen lassen mugen. An dem allem beschiecht ꝛc. Pressburg den 17. Aprilis 83.

---

183. Císař Rudolf II. obnovuje přísné zápovědi, aby zrněné, lámané zlato a stříbro a pagamenty z království Českého pod přísným trestem vyvozovány nebyly.

V BŘETISLAVI 1583, 2. května. — Opis souč. v rukop. č. 1050 arch. města Prahy.

My Rudolf II. ꝛc. Všem poddaným našim v království Českém a markrabství Moravském, obyvatelům jakého ti koli stavu, řádu, povolání neb důstojenství jsou, jimž tento mandát náš ukázán neb čten bude, milost naši císařskou a všecko dobré vzkazujíc věděti dáváme. Věrní milí! Ačkoli všickni vůbec o nejednom, než mnohdykrát vyšlých mandátích, rozkazích a nařízeních, nimiž jsou někdy císař Ferdinand ꝛc, pan děd náš, též i císař Maximilian ꝛc, pan otec náš najmilejší, oba slavných pamětí, nicméně potom i my tolikéž nejednou vyvozování a vynášení z království našeho Českého a zemí k němu přináležejících do jiných cizích zemí všelijakého zlata a stříbra, též zrněného a lámaného zlata a stříbra a pagamentův pod skutečným trestáním přísně zapověděti ráčili, dobrou vědomost a paměť máte: však nás zprávy docházejí, že se takovým, jakž předkův našich i našim mandátům a nařízením zadosti neděje, nýbrž nešetříc takových rozkazů, a že se bez toho podle jistého našeho v zemích našich nařízení zlato a stříbro vysoce a draho, při čemž slušně každý zůstati může, skupuje a platí, mnozí, svého vlastního užitku a kořisti vyšetřujíc, proti tomu činí a všelijaké obmysly vyhledávají. I poněvadž to k zlehčení našeho císařského a královského důstojenství, nicméně také našim zemím a věrným poddaným k zřejmé a patrné škodě a ublížení býti chce a jest, protož se nám za slušné vidělo, abychom vám všem i jednomu každému obzvláště takové vyšlé mandáty a zápovědi milostivě připomenúti ráčili, přísně poroučejíc, aby se toho dále a více v najmenším žádný nedopouštěl. Byl-li by pak kdo v tom, že proti týmž předešlým i našim mandátům a zápovědém činí, jakož jsme pak k tomu obzvláštní osoby naříditi a jim, aby na to svůj bedlivý a pilný pozor držely a měly, poručiti ráčili, shledán a postižen, k takovému každému, buď ten kdokoliv, zřízením zemským vyměřenou pokutou a trestáním bez milosti a ušanování přikročeno býti má. A aby se žádný nemohl nevědomostí vymlouvati, poroučíme všem, kteříž panství a statky pozemské máte, též i v městech Pražských i jiných a městečkách vrchnostem od nás aneb na místě našem i od jiných ustanoveným, abyste jednomu každému k vejstraze podle předešlého našeho nařízení takové mandáty a zápovědi a zvláště mandát náš, kterýž jsme v pondělí den svaté Barbory [4. prosince] minulého osmdesátého prvního léta vydati ráčili, ve dni trhové a o jarmarcích zjevně vyvolávati a obnovovati dali a nad tím skutečnou ruku držíc proti tomu činiti nedopouštěli. Na tom jistou a konečnou vuoli naši císařskou naplníte. Dán na zámku našem Prešpurce ve čtvrtek po svatých Filipu a Jakubu apoštolích Páně léta ꝛc osmdesátého třetího ꝛc.

184. Revers Rudolfa II. daný stavům českým, že nevyřízení artikulů obecních, kteréž, vedle usnešení sněmovního a po stvrzení zápisem v deskách, na sněmu r. 1582 projednány býti měly, není a býti nemá na ujmu starobylým zvyklostem a svobodám stavův království Českého.

NA EBERŠTORFĚ. 1583, 6. května. — Zápis privil. zemsk. z r. 1547 v kr. česk. arch. zemsk.

My Rudolf oc. Oznamujem tímto listem všem, jakož na sněmu obecním, kterýž na hradě našem Pražském léta Páně tisícího pětistého osmdesátého druhého v pondělí po hromnicích (5. února) držán byl, od stavuov království Českého na milostivé předložení a žádost naši z jich poddané lásky, kderúž k nám, jakožto císaři a králi pánu svému, mají, od toho, kdež jsme se s týmiž stavy na předešlém obecním sněmu, kderýž jest před týmž sněmem tolikéž na hradě Pražském u přítomnosti osoby naší císařské léta Páně tisícího pětistého osmdesátého prvního v pondělí po neděli Invocavit držán byl, na tom jednomyslně snesti a srovnati ráčili, aby při témž budoucím sněmu najprvé příštím, přede všemi jinými věcmi, na artikule obecní, kderéž na prvnějších sněmích odkládány byly, nastoupeno, o ně jednáno, uvažováno i na místě postaveno bylo, z nejedněch slušných a hmotných příčin jim předložených, upuštěno a k tomu přistoupeno jest, aby takoví artikulové do budoucího sněmu k odložení přišli, a při témž budoucím sněmu obecním předdotčení artikulové, jacížkoliv, buď kdeříž předešle mezi stavy od léta sedmdesátého prvního až do těch časuov v připomenutí byli, a ještě někdeří potřební žeby připadli, přede všemi jinými věcmi, hned počátkem k jednání se předsevzali a k vyřízení svému přivedli, však s tím doložením, poněvadž toho, voč se tak s námi, jakožto s králem Českým, oni stavové na obecním sněmu snesli, a to dckami zemskými zapsáno a stvrzeno jest, buď pominouti anebo nějakými odklady jim stavuom měniti se vidí býti nebezpečné: abychom je stavy, pro uvarování protržení takového škodného budoucího, obzvláštním jistým reversem na to daným v tom milostivě opatřiti ráčili, jakž týž artikul sněmovní v spočátku dotčeném sněmu obecním v sobě to šířeji ukazuje a zavírá. I jsouce k nim stavuom,

184. Entwurf des Reverses, den die böhmischen Stände von dem Kaiser zu ihrer Versicherung verlangten, dass auf dem künftigen Landtage ihre Beschwerden und Angelegenheiten vor allen anderen Gegenständen zur Verhandlung gelangen würden.

Ohne Datum (6. Mai 1583). — Concept im k. k. Reichsfinanzarchiv in Wien.

Wir Rudolf oc. bekennen hiemit, nachdem auf gemeinem Landtage, welcher auf unserm kuniglichen Schloss Prag Anno 82 Montags nach Lichtmessen gehalten worden, die Stände der Kron Beheimb auf unsern gethanen Furtrag und gnädigistes Begehrn aus unterthänigister Lieb, welche sie zu uns als ihrem Kaiser, Kunig und Herrn tragen, von demselbigen, was wir uns mit vermelten Ständen auf vorgehendem gemeinem Landtage, welcher gleichfalls aufm Prager Schloss in Gegenwart unser kaiserlichen Person anno 81 Montags nach Invocavit gehalten worden, einhellig verglichen gehabt, als nämblichen, dass bei nägstfolgendem Landtage fur allen andern Sachen die gemeinen Artikel und Beschwerungen, die auf vorigen Landtagen verschoben worden, furgenomben, gehandelt, berathschlagt und erörtert werden sollten, aus etlichen beweglichen ihnen zu Gemüth gefürten Ursachen gelassen und darzu bewilligt haben, dass dieselbigen Artikel bis auf den kunftigen Landtag eingestellt worden, auf welichem Landtage alle die hievor ermelte Artikel, als deren die Stände von anno 71 bis auf diese Zeit erwähnet und nochmals furgefallen sein möchten, fur allen andern Sachen alsbald zu Anfang berührten Landtages sollen furgenomben und erledigt werden, mit diesem Anhang, dieweilen dasselbige, dessen sich mit uns als Kunigen zu Beheim die Stände auf gemeinem Landtage verglichen und soliches mit der Landtafel versichert und bekräftigt worden, zu ubergehen oder durch Aufschübe zu mutieren oder hintan zu stellen den Ständen nachtheilig und gefahrlichen sei, dass wir ermelte Stände zu Verhütung kunftigen Ubels, Schaden und Nachtheils hierüber insonderheit mit einem Revers gnädigst versichern und versehen wollten, wie solches derselbige Artikel zu Eingang berührten Landtagsbeschluss mit meh-

jakožto k věrným poddaným našim, vší milostí císařskú náchylni, nadepsané stavy tímto obzvláštním listem a reversem naším císařským, jakožto král Český, takto v tom nyní a na tento čas opatrujem: což jsou tu tak koliv na též předložení a milostivou žádost naši císařskú a z poddané lásky učinili, že jim to není a býti nemá na žádnou ujmu a škodu svolením obecním, dobrým pořádkuom, starobylým zvyklostem, privilejím a svobodám jich stavuov království Českého nyní ani na časy budoucí a věčné. Tomu na svědomí ͻc. Dán na zámku nasem Ebrštorfě v pondělí po neděli křížové léta božího 1583.

rerm inhält und ausweist. Weiln wir dann ermelten Ständen als unsern getreuen Unterthanen mit kaiserlichen Gnaden wohl gewogen, als wollen wir gedachte Stände mit diesem unserm sonderbaren kaiserlichen Revers als Kunig zu Beheim dergestalt versehen haben, nämblichen, was sie hierinnen auf unsern Furtrag und gnädigistes Begehren (aus) unterthänigister Liebe gethan haben, dass ihnen den Ständen des Kunigreichs Beheim dasselbig an ihren gemeinen Landtagsbebewilligungen, auch alten, wohlhergebrachten, guten Gewohnheiten und Gebräuchen, auch ihren Privilegien und Freiheiten anitzo und zu kunftigen ewigen Zeiten ohne allen Nachteil und Schaden sein soll. Desselbigen zu Urkund ͻc.

---

185. Císař Rudolf II. dává instrukcí Hynkovi Brtnickému z Valdštejna, Zachariášovi z Hradce na Telči, Janovi z Bozkovic, Bernartovi Drnovskému z Drnovic a Jarošovi ze Zastřizl, co by na sněmu království Českého jako komisaři královští přednesti měli.

V EBERŠTORFĚ. 1583, 6. května. Souč. opis v MS. č. 1080 arch. města Prahy.

Rudolf Druhý ͻc. Instrukcí na urozeného Hynka Brtnického z Valdštejna na Brtnici, hejtmana, Zachariaše z Hradce na Telči, nejvyššího komorníka, Jana z Bozkovic na Třebové, nejvyššího sudího markrabství našeho Moravského, a statečného Bernarta Drnovského z Drnovic na Raječi, nejvyššího hofrychtéře téhož markrabství a Jaroše z Zastřizl na Bozkovicích, komisaře naše věrné milé, co na sněmu obecním, nyní od nás na hradě našem Pražském k neděli, kteráž slove Exaudi, nejprvé příští, rozepsaném a položeném, společně neb rozdílně, na stavy království našeho Českého, poddané naše věrné milé, vznesti a s nimi jednati mají.

Předkem a nejprvé, aby napřed jmenovaní komisaři naši stavuom království Českého po dodání jim přiležejícího listu našeho věřícího milost naši císařskú a všecko dobré oznámili, a že to od nich stavuov, jakožto poddaných našich věrných milých, že sou se k tomuto nynějšímu od nás rozepsanému a položenému sněmu obecnímu sjeti a v tom poddaně a poslušně najíti dali, s obzvláštní milostí a vděčností přijímati ráčíme, s tím doložením, že bychme byli před jmenované stavy rozepsáním a položením jim tohoto sněmu obecního rádi ušetřiti a ušanovati ráčili, však že sme to z dole psaných vysoce duoležitých příčin a potřeb nijakž pominouti moci neráčili.

I v milostivé paměti jmíti ráčíme, co v sobě jminulé zavření sněmovní obsahuje, že netoliko na témž sněmu obecním, nébrž také na předešlém sněmu, kterýž léta minulého ͻc 81 držán byl na hradě našem Pražském u přítomnosti osoby naší císařské, stavové království Českého jsou se na tom jednomyslně snesli, že při budoucím nejprvé příštím sněmu obecním, kterýžby v témž království od nás položen a rozepsán byl, všickni artikulové obecní a ztížnosti stavuov, buď kteříž předešle mezi stavy od léta ͻc 71 až do těchto časuov v připomenutí byli a ještě někteří žeby potřební připadli, přede všemi jinými věcmi předsevzati a k vyřízení svému přivedeni bejti měli. I ačkoli bychom nic raději viděti byli neráčili, než aby všecky věci naše v takovém zpuosobu postaveny byly, abychom se bez překážky k nynějšímu času do království našeho Českého vypraviti a tento sněm obecní sami osobně

držeti, toho přítomni bejti a takové obecní artikule a ztížnosti stavuov podle vyměření nadepsaných předešlých sněmuov obecních k vyřízení svému přivesti byli moci ráčili: však považujíc my všecky příčiny a nynější případnosti, to sme nikoli najíti moci neráčili, aby se to na tento čas aneb ještě tak brzy státi mohlo, zvláště pak pro tu příčinu, že jsme nijakž toho pominouti moci neráčili, než pro dobré království Uherského, jiných království a zemí našich i všeho křesťanstva, předkem a nejprvé, nežli bychom se k stavuom království Českého vypraviti ráčili, rákoš v témž království Uherském, k kterémuž sme mnohé znamenité, pilné a vysoce potřebné věci a jednání, kteréž sou se po ta léta, dokudž sme předešle v království našem Českém a na sněmu říšském bejti ráčili, nashromáždily, odložiti ráčili, položiti, rozepsati a držeti, k tomu také až posavad z strany nebezpečenství morového povětří ve všech krajích a místech v témž království našem Českém konečné vědomosti míti neráčili. Nebo ačkoliv o tom se zpráva dává, že by již to morové povětří v týchž městech našich Pražských dokonce přestati mělo, tak že se nadíti jest, že bychom se dobře s dvorem naším císařským na hrad náš Pražský obrátiti a tu bezpečně trvati mohli, však to na rozmyšlení jmíti ráčíme, že v dotčených městech Pražských, dříve a dokavadž domové, v kterýchž jest takové nakažení bylo, zase vypravováni a vyčištěni, též i pokoje a šaty ložní i jiné věci vyvětřeny nebudou, s dvorem naším nebudeme moci bezpečně bejti a zůstati; též také že jminulé zavření sněmovní, jakž vejš dotčeno, v sobě ukazuje, že při nejprvé příštím, totiž nynějším sněmu artikulové obecní a ztížnosti jich stavuov přede všemi jinými věcmi předsevzaty a vyřízeny býti mají: že stavové, věrní poddaní naši, to sami při sobě rozvážiti mohou, kdybychom byli na ten čas sněm obecní osobně držeti, témuž zavření sněmovnímu zadosti učiniti a k týmž artikuluom a ztížnostem obecním přistoupiti chtíti ráčili, že by lidé z týchž krajuov našich, v nichž jest taková rána boží morová byla a snad ještě dokonce nepřestala, jichž se dotčení artikulové obecní bezpochyby dotejkají, netoliko pro sněm obecní v velikém počtu do měst Pražských se sjížděli, ale i odjinud v potřebách i ztížnostech svejch ke dvoru našemu císařskému na hrad náš Pražský se k nám utíkati a náležité opatření hledati budou, z čehož by (jakž se toho obávati jest) morové nakažení snadně zase znovu pojíti a se rozmáhati mohlo, což by nám, nicméně také jim samým stavuom, v mnohých příčinách nemohlo než ztížné a nebezpečné bejti, čehož také povážiti a v tom předně osoby naší císařské, jakž slušné jest, ušetřiti náleží.

A kdyby pak i to všecko, jakž vejš oznámeno, nám v tom na překážce nebylo, tehdy vždy na to mysliti jest, že by předepsaní artikulové obecní a ztížnosti jich stavuov v tak krátkém čase před zasednutím soudu zemského letničného nejprv příštího vyřizováni a na místě postaveni bejti nemohli, jakž pak z sněmu obecního, kterýž léta ɔc 75 držán byl, při kterémž také někteří artikulové obecní jednáni byli, kterýmiž se do několiko měsícuov pořád zběhlých protáhlo, příklad se vzíti muože, pročež k vyřizování a na místě postavení takových předepsaných ztížností a pilných věcí času prostranního potřebí bude. A jmělali by také tím jednáním sněmovním soudu zemskému, kterýž od dosti dávných časů držán nebyl, překážka se státi, že by to bez znamenitejch ztížností a velikého naříkání mnohých lidí, jak chudých tak bohatých, zvláště pak vdov a sirotkuov, nijakž bejti nemohlo. A kdybychom pak týž sněm i po vzdání soudu zemského letničného rozepsati a položiti chtíti ráčili, poznáváme v tom opět velikou nepříležitost a překážku bejti, a to takovou, že hned při témž času všelijaká díla polní, sekání luk, žní a klizení obilí nastanou, že by stavové a každý dobrý hospodář to, když by v ten nejpilnější čas při hospodářství svejm bejti a k svému dohlídati neměl, slušně sobě ztěžovati mohli, nicméně žeby sněmové obecní tím později v jiných a k království našemu Českému [přivtělených] zemích položeni a držáni bejti musili, což by nám a způsobu válečnému v království Uherském nemohlo než k veliké ujmě a škodě přijíti.

I poněvadž z nadepsaných i jinejch znamenitejch bezelstných příčin sme to najíti nemohli, kterak bychom se na ten čas do království našeho Českého vypraviti, nynější sněm obecní osobně držeti

a jminulému zavření sněmovnímu zadosti učiniti moci ráčili, protož sme pominouti nemohli než komisaře, věrné naše milé, vypraviti a jim to všecko v známost uvesti dáti; jakž pak předepsaným komisařům našim milostivě poroučíme, aby stavuom království Českého to, jakž vejš oznámeno, se vší bedlivou pilností dostatečně předložili a k tomu snažně se přičinili, aby všickni tři stavové království našeho Českého, věrní poddaní naši, nás strany nepříjezdu našeho a že sme tento nynější sněm obecní sami osobně držeti moci neráčili, z vejš předepsaných příčin a překážek poddaně omluvna měli, nepochybujíce, že stavové takové předdotčené obšírné předložené příčiny podle vší potřeby při sobě zdravě považiti, těch od nás přijíti moci a těmi dobře spokojeni budou.

Také dotčení komisaři naši stavuom království Českého, věrným poddaným našim, aby sobě vždy tím méněji slušně co ztěžovati měli, jménem naší císařské milosti i to oznámiti a je na to ubezpečiti mají, že toho konečného oumyslu bejti ráčíme, s pomocí boží, což najspíš možné, do království Českého se vypraviti, v témž království opět za některý čas pobejti a přede všemi jinými věcmi ztížnosti stavuov k vyřízení svému [přivesti], jminulým sněmům obecním zadosti učiniti a v tom se tak milostivě prokázati, že stavové téhož království příčiny jmíti budou k nám zase se všelijak poddaně a povolně v skutku prokázati.

Dále komisaři naši dotčeným stavuom, věrným poddaným našim, oznámiti mají, že bezpochyby jim vědomé jest, že pomoci nám minulého léta oc 82 svolené již sou vyšly, a poněvadž vždy nám možné není křesťanských hranic v království Uherském proti tak znamenité a nad míru veliké moci a síle dědičného nepřítele Turka bez jich stavuov a jinejch království, knížetství, zemí a věrných poddaných našich přičinění a skutečné pomoci, zvláště pak při nynějším velikém nedostatku a rozzastavování statků našich komorních i jinejch téměř každého dne připaditejch znamenitejch vydání, zdržovati a ochraňovati: protož sme pominouti moci neráčili tento sněm obecní položiti a rozepsati, a stavuom, věrným poddaným našim, potřeby naše vlastní a jich všech se dotejkající předložiti dáti, a při nich pro zdržování a obhajování zemí a věrných poddaných našich o další pomoci milostivě hledati. I vidí se nám bezpotřebné bejti stavův, věrných poddaných našich milých, kterým bezpochyby veliký nedostatek při zpuosobu válečném a nastávajícím nebezpečenství od dědičného nepřítele Turka z předešlých předložení sněmovních i sice prvé dobře povědom jest a jim na jminulých sněmích obecních obšírně předkládáno bejvalo, tím nyní zaneprázdňovati. A poněvadž takové nebezpečenství z strany ouhlavního a dědičného nepřítele Turka netoliko až posavad se neumenšuje, nébrž vždy den ode dne větší nastává a přibejvá, protož často psaní komisaři jménem naším stavuov království Českého, věrných poddaných našich milých, z takových vejš oznámených a jim povědomých příčin milostivě žádati mají, aby, považíc dotčených velikých duoležitých příčin a potřeb, nám k obhajování, zdržení a ochraně často psaných hranic na ten čas toliko jeden polouletní termin, totiž na sv. Bartoloměje, nejprvé příštího, berně domovní a pomoci proti Turku předešlým zpuosobem, což jest té pomoci na polouletní termin se zběhlo a sešlo, od času vyjití předešle svolené pomoci, z poddané lásky jednomyslně svolili a v tom se povolně najíti dali.

A jakož také posudní nám od týchž stavuov království Českého předešlého roku svolené o sv. Jiří minulém vyšlo, protož komisaři naši tolikéž toho při nich hledati a jménem naším jich žádati mají, aby nám takové posudní předešlým zpuosobem od jednoho každého sudu nebo věrtele piva bílého a ječného po pěti gr. bílých, počnouc od sv. Jiří minulého až do sv. Havla nejprvé příštího, z poddané a upřímné lásky svolili a vyplnili.

Dále kdež jsou také stavové na jminulém sněmu obecním, kterýž na hradě Pražském držán byl, jakž zavření sněmovní, kteréž se tehdáž stalo, to v sobě ukazuje a zavírá, toho při nás poddaně hledali, abychom je reversem milostivě opatřiti ráčili, poněvadž podle zavření sněmovního, kteréž se léta 81 stalo a do desk zemských království Českého vloženo jest, z některejch vysoce duoležitých

příčin ztížnostem jich stavuov až posavad spomoženo bejti nemohlo, že to na ujmu a škodu a protržení svolení obecních, dobrým pořádkuom, starobylým zvyklostem, privilejím a svobodám stavuov království našeho Českého není a bejti nemá: protož komisaři naši stavuom oznámiti mají, že sme až posavad jiné naděje bejti neráčili, nežli že před tímto časem s pomocí boží do království našeho Českého se vypraviti, sněm obecní osobně držeti a ztížnosti stavuov k vyřízení svému přivesti moci ráčíme, a tak že žádného takového reversu potřebí nebude; však aby sobě stavové v tom slušně co ztěžovati neměli, že sme k dotčenému reversu milostivě dovoliti ráčili, kterýž teď příležitě komisařům našim posílati a jim milostivě poroučeti ráčíme, aby týž revers stavuom, věrným poddaným našim, dodali a je obzvláštně pilně napomenuli, aby předešlého léta pozuostávající svolenou berni a pomoc proti Turku pohotově měli, tak aby lidu válečnému hned bez pruotahuov záplata učiněna byla, škoda a zavedení, kteréž by z nečasného placení pojíti mohlo, uvarováno bylo.

Také milostivě o tom pochybovati neráčíme, že stavové o tom dobrou vědomost mají, kterak jest od svatosti papežské jminulého času novej kalendář vydán, kterýž v království našem Českém skrze duostojného Martina, arcibiskupa Pražského, toliko stavu duchovnímu již publikován, však všem vuobec i v jiných k témuž království připojených zemích k publikování až posavad odložen jest. I poněvadž jeho svatost papežská toho při nás ustavičně hledati nepřestává, aby takový kalendář jak stavu duchovnímu tak světskému v království našem Českém a zemích k němu příslušejících publikován a nařízen byl: protož častopsaní komisaři naši tolikéž dotčený artikul stavuom, věrným poddaným našim, předložiti a s nimi to uvážiti mají, jakým zpuosobem a k kterému by času takové publikování státi se mohlo.

Naposledy pak aby komisaři jich stavuov království Českého, poddaných věrných milých, obzvláště napomenuli, aby se vo to prvé a před tím, nežliby se rozjeli, snesli a mezi sebou skutečně nařídili, aby to, což nám tak z poddané a upřímné lásky svolí, pořádně a zouplna bez zadržování od jednoho každého vyplněno a spraveno bylo. Nebo se na to konečně oni stavové království Českého ubezpečiti mohou, že což tak na tyto jim přednešené milostivé žádosti naše císařské, znajíce toho netoliko naše, ale také jich stavuov a vlasti své vlastní vysoce duoležité a pilné příčiny a potřeby bejti, z upřímné a poddané lásky (jak již dotčeno) učiní, jakož pak my jich stavuov věrnou a ochotnou povolnost v tom vždycky k sobě v skutku seznávati ráčíme, že na to obzvláštně pamatovati a jim to všechněm i jednomu každému zvláště vší milostí naší císařskou spomínati a nahražovati ráčíme; a my je podle starobylého chvalitebného obyčeje a pořádku dostatečným reversem, že jim takové na tyto snažné a milostivé žádosti naše dobrovolné snešení, na jejich privilejích, svobodách, zvyklostech a pořádcích ovšem a všelijak beze škody a ujmy bejti má, opatřiti, jim to všem společně i jednomu každému zvláště vší milostí naší císařskou spomínati, nahražovati, jejich milostivým císařem, králem a pánem bejti a zuostati ráčíme. A což tak komisaři naši objednají a vyřídí, to aby nám bez prodlévání poddaně v známost uvedli a k tomu se, nelitujíc žádné práce, s pilností přičinili, aby milostivá žádost naše pruochod svuoj míti a vykonána býti mohla. A na tom oni milostivou vuoli naši císařskou naplní a my jim to milostivě spomínati ráčíme. Dán na zámku našem Eberštorfě v pondělí po neděli křížové léta oc 83.

---

186. ***Nejvyšší úřadníci zemští království Českého podávají císaři Rudolfovi II. své dobré zdání, kdy by sněmy na Moravě, v Slezi a v obojí Lužici svolány a které osoby za komisaře na ně vypraveny býti by měly.***

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1583, 18. května. — Opis souč. v říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Allerdurchleuchtigister u. s. w. Allergnädigister Herr! Nachdem E. Kais. Mt. jungstverschienen achtzehenden Tag Martii gegenwärtigen Jahrs uns gnädigist auferlegt, der incorporierten der Kron Be-

heimb Länder Landtäge zu berathschlagen, auf weliche Zeit sie angestellt, auch was vor Personen zu Beförderung derselben verordnet werden möchten, als hat soliches nit eher, bis zu unser Zusammenkunft, wie wir zuvor E. Mt. auch gehorsamlich berichtet, beschehen mögen. So dann heut dato von E. Mt. beheimischen Kanzleitaxator der deutschen Expedition ein Schreiben an derselben Kanzleiverwandten Simon Fiedlern allher kommen, vermeldende, dass er ihme E. Mt. Auschreibung der Landtage in beide Lausnitz, so auf den sechzehenden Junii sollen gehalten werden, zugeschickt, welche Publication der Landtäge der Botmeister ohne einigen E. Mt. Befehlich uns in die Kanzlei ubersendet, also haben wir ein Bedenken gehabt, solche Befehlich an beide Landvögte fortzuschicken und sie bis auf E. Mt. fernern Befehlich bei Handen gehalten, sintemal auf E. Mt. Befehlich an uns, wie oben vermeldet, wir derselben räthliches Gutbedunken in Gehorsam noch nit [sic], dann wir tragen Vorsorg, wie zuvor mehrmals geschehen, da die Landtäge nit ordinaria via dem üblichen Landsbrauch und den Votis und Stimmen nach ausgeschrieben worden, dass sich soliches der incorporierten der Kron Beheimb Länder des vergebenen Unkosten und Zehrung halben beschweren und zu Beförderung E. Mt. Sachen und derselben Autorität wenig dienstlich sein wurde. Derwegen erachten wir gehorsamlich, wie zuvor gebrauchlich gewesen, dass E. Mt. den Landtag in Märhern den sechzehenden Junii schieristen einzukommen und folgenden Montag den Handlungen abzuwarten und Herrn Wenzel Berken, Herrn Jan Liskowecz vom Herrnstand und Herrn Albrecht Kapaun zu Commissarien ordnen, in Schlesien aber den dreiundzwanzigisten Junii einzukommen und zu Commissarien Herrn Karln von Biberstein, Herrn Hansen von Oppersdorf, Herrn Seifrieden von Promnitz und Friedrichen von Kreckwitz, E. Mt. Appellationrath, setzen möchten lassen, in Oberlausnitz den dreissigisten Junii einzukommen und Herrn Heinrichen von Wartenberg und Doctor Marx von Lidlau, in Niederlausnitz aber den siebenden Julii gnädigist setzen und zu Commissarien Jacob von Salzen und Doctor Johann Tomier den jungeren, E. Mt. Appellationrath, ordnen, Credenz, Instruction und alle Nothdurft darauf fertigen möchten lassen.

Soviel dann der incorporierten Lande E. Mt. Unterthanen unerledigte Beschwer in Schlesien und beide Lausnitz, auch sonsten andere anbefohlne Nebensachen zu furdern und expedieren anlanget, derwegen von E. Mt. mehrmals allergnädigiste Anmahnung geschehen und [Nicht]befurderung derselben allein unser Abwesen vorursacht, wollen wir vormittelst göttlicher Hilf alles das, so uns zu verrichten allergnädigist befohlen, mit allem Fleiss zwischen den gesetzten Terminen der Landtäge, auch was ausser derselben, wie oben gemelt, begriffen, ohne fernere E. Mt. Anmahnung zu besser E. Mt. Resolution und dass man sich diesfalls desto weniger zu beschweren habe, zu rechter Zeit erledigen und E. Mt. gehorsamlich berichten. Und wir thun uns E. Mt. in Demuth unterthänigist befehlen. Geben aufm kuniglichen Schloss Prag den achtzehenden Tag des Monats Maii anno im dreiundachtzigisten. E. Röm. Kais. Mt. unterthänigist gehorsamiste

Wilhelm Herr zu Rosenberg, Lasla der ältere von Lobkowicz, M. Spanowsky von Lissau, H. Chinsky.

Post scriptum. Allergnädigister Herr! Soviel des Churfursten zu Sachsen bei E. Mt. der Herrschaft Schleiz halben gehorsamist Ansuchen angehet, haben wir gehorsambist darfur erachtet, es wären bei E. Mt. beheimischen Hofkanzlei ohne das Abschriften vorhanden sein; in Mangel aber dessen so thuen wir E. Mt. genädigisten Befehl nach solichen Einschluss zu E. Mt. bessern Resolution hieneben gehorsambt ubersenden. Datum ut in literis. (Folgen dieselben Unterschriften.)

---

187. Rozhodnutí císařské na dobré zdání nejvyšších úřadníkův zemských království Českého v příčině svolání sněmů na Moravě, v Slezsku a Lužicích, a strany zvolení osob, kteréž by jako komisaři na ně vyslány býti měly.

VE VÍDNI. 1583, 24. května. — Opis souč. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Rudolf ɔc. Wir haben euer gehorsambes Gutachten, die Haltung der bevorstehenden Landtäge in den incorporierten Landen unserer Kron Behem betreffend, mit Gnaden angehört, vernomben, auch dasselb zur Nothdurft erwogen.

Soviel nun Anfangs die Anstellung beruhrter Landtäge ingemein anreicht, da wellen wir euch gnädigst nit bergen, dass wir nit umbgehen haben mugen, diese Sach vor diesem nit weniger auch mit unsern geheimen auch Hofkammerräthen in nothdurftige Deliberation zu nehmben, haben aber gnädigst nit befinden kunnen, weiln gleichwohl euer gehorsambes Gutachten wes langsam einkomben, die Bewillungen unserer gehorsamben Stände der incorporierten Lande an Steuern und Biergeldern fast an allen Orten darunter ausgangen, die Zeit der Ernten und Einfechsung auch herbeikommen, wie und was massen wir ohne sondern unsern beschwerlichen Nachtheil die Haltung der Landtäg ferner an- und einstellen oder aufziehen möchten. Haben derwegen mit Genaden dahin geschlossen auch diese Verordnung bei unser beheimischen Hofkanzlei gethan, dass zu Befurderung der Sachen und Gewinnung der Zeit mittlerweil die Landtäg in Mährern, Schlesien und Lausitz auf den 16. Tag schierist kombenden Monats Junii angestellt werden.

Wiewohl ihr nun bei diesem Artikel der gehorsamisten Meinung seid, auf den Fall die Landtäg in den incorporierten Landen untereinsten angestellt und nit nach einander via ordinaria gehalten werden sollten, dass dasselb dem üblichen Landsbrauch zuwider auch zu Befurderung unserer Sachen sowohl unserer Autorität wenig dienstlichen sein wurde, so wissen wir uns aber doch in Gnaden wohl zu erinnern, dass gar oft und vielfaltig bei unserer sowohl als weiland unsers geliebten Herrn Ahnherrn und Vatern, hochlöblichister und seligister Gedächtnus, Regierungszeiten die Landtäg in den incorporierten Landen durch Commissarien untereins angestellt und gehalten worden sein, da wir dann gleichwohl nit vormerken können, dass dieselb Anstellung eintweder den Ständen und ihrem Landesbrauch zuwider oder aber uns in unserm gnädigisten Begehren wes verhinderlichen gewesen wäre. Und weiln wir dann auch beineben dies in gnädigiste Acht nehmen, dass die allreit erfolgte Publication nit wohl wirdet prolongieret werden kunnen, derwegen so lassen wir es aus angezogenen und andern mehr beweglichen Ursachen, alsviel den mährischen und schlesischen Landtag betrifft, bei der allreit erfolgten Publication in Gnaden auf diesmal verbleiben, wellen aber doch auch dieser euer gehorsamisten Erinnerung in kunftig genädigist indenk sein. Und wiewohl wir nach solichem gnädigist gern gesehen, alsviel die Haltung der Landtäg in beiden Markgrafthumbern Ober- und Niederlausitz betrifft, dass ihr diese Verordnung gethan hättet, damit die euch von unserer beheimischen Hofkanzlei aus ubersendete und an beide Landvogte lautende Befehlich, immassen hievor mehrmals auch beschehen, alsbald fortgeschickt wären worden, demnach es aber nachblieben und dann nun die Zeit zum Ausschreiben der Landtäge den Landvogten zu kurz sein wurde, wir auch bedenken, die Landtäg umb der herzunahenden Erntenzeit so weit hinaus anzustellen, derwegen so haben wir uns eines andern Tages, als nämblichen des 24. obgedachten Monats Junii in Gnaden entschlossen, euch hiermit gnädigist befehlend, dass ihr unverzugenlich diese gewisse Beschaffung thuet, auf dass beivorwahrte unsere Schreiben mit dem allerfurderlichsten bei Tag und Nacht an ihr gehörende Ort geschickt und damit weiter nit gesaumbt werde.

Anreichend die Commissarien, welche zu solichen Landtägen fürzunehmben und zu deputieren sein möchten, da haben wir deren von euch benennten und furgeschlagenen Personen halb kein Be-

denken, sondern lassen uns dieselben gnädigist gefallen, allein dass wir gleichwohl bei den schlesischen Commissarien zuträglicher erachtet, anstatt Hansen von Oppersdorf und Friedrichen von Kreckwitz unsern Rath und Hauptmann der Fürstenthümber Schweidnitz und Jauer, Mathessen von Logau, und dann neben ihme unsern Hofkammerrath Georgen von Redern, als der ohne das jetziger Zeit derer Orten anwesend ist, in Gnaden zu deputieren, inmassen wir dann auch dorauf gebührend Anordnung gethan haben.

Was dann nach diesem unserer gehorsamben Fürsten und Stände in Schlesien bein nächstgehaltenem Fürstentag unsern Commissarien uberreichte Beschwerartikel und Gravamina anlangt, da wollen wir uns gnädigist keinen Zweifel machen, ihr werdet mit der anbefohlenen Berathschlagung euerem gehorsamisten Erbieten nach ohne längern Verzug furzugehen wissen. Alldieweil aber doch auch die Zeit kurz vor der Hand und sich der 16. Junii herzu nahet, so wollen wir euch insonderheit mit Gnaden dazu angemahnt haben, dass ihr mit dieser Berathschlagung so schleunig vorfahret, auf dass wir euer Gutachten vor angehendem Furstentage zeitlichen haben, dasselb anhören, uns daruber resolvieren und die Nothdurft darauf unsern Commissarien zufertigen kunnen, wie wir uns dann nit weniger auch in Gnaden vorsehen wollen, auf den Fall einiche Beschwerartikel von den Ständen beider Markgrafthumber Ober- und Niederlausitz bei eurer Erwägung stünden, dessen wir uns gleichwohl genädigist nit erinnern, dass ihr ebenermassen dieselben Artikel vor Handen nehmbet, alsdann mit Berathschlagung derselben zum schleunigisten furgehet, auch uns hieruber zu desto besser unserer gnädigsten Resolution gleichsfalls euer gehorsambs Gutachten aufs eheist, so muglichen, in Unterthänigkeit berichten wollet. An dem allem vollbringt ihr unsern gnädigen gefälligen Willen und Meinung. Geben Wien den 24. Maii anno 83.

---

188. Rudolf II. nařizuje nejvyššímu písaři království Českého Michalu Španovskému z Lysova, aby k žádosti Natanaele Hložka z Zbislavic list a potvrzení na starožitnost rodu jeho v stavu rytířském ve dsky zemské vložen byl.

V EBRŠTORFU. 1583, 24. května — Kvat. relací žlutý, od 1582 do 89 č. 47, fol. B. 3. v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf Druhý oc. Statečný, věrný náš milý! Jakož jest někdy nejjasnější kníže a pán Ferdinand, těch časů Římský, Uherský a Český oc král oc, pan děd náš nejmilejší, slavné a svaté paměti, z milosti a mocnosti své královské někdy slovutnému Janovi Hložkovi z Bislavic list a potvrzení pod majestátem svým na starožitnost rodu jeho v stavu rytířském, kteréhožto potvrzení se tobě teď příležitě vejpis proti originalu collacirovanej odsílá, a toho datum jest na hradě Pražském v pondělí po panně Marii narození [10. září] léta božího tisícého pětistého padesátého čtvrtého, dáti ráčil: i na poníženou prosbu slovutného Natanaele Hložka odtudž z Bislavic na Nuslích, služebníka našeho v kanceláři české, věrného milého, syna vlastního téhož Jana Hložka, a pro jeho věrné, pilné a ustavičné služby, kteréž jest nám a prvé předkům našim, před jmenovanému panu dědu a císaři Maximilianovi, panu otci, našim nejmilejším, Jich L., svatým a slavným pamětem, činil a posavad činiti nepřestává, ráčíme k tomu milostivě povolovati, aby z počátku psanej list a potvrzení téhož stavu rytířského a rodu starožitnosti jeho Natanaele Hložka z Bislavic již dotčenému Janovi Hložkovi tak od pana děda našeho dané ve dcky zemské království Českého vloženo a vepsáno bylo, tobě milostivě poroučejíc, aby relatorem k týmž dckám zemským byl a to podle pořádku týchž desk zemských náležitě a dostatečně vyříditi rozkázal. Na tom jistou a milostivou vůli naši císařskou naplníš. Dán v Ebrštorfu v pátek po slavných hodech seslání ducha svatého léta oc 83.

---

189. Rytířstvo z plného sněmu obecního přijalo do stavu svého Václava z Kaliště a z Otrsfeldu.

1583, 25. května. — Kvat. relací žlutý od 1582 do 89, č. 47, fol. A. 25. v král. česk. arch. zemském.

V sobotu o suchých dnech letničních. Páni z rytířstva podle svobod stavu svého z plného sněmu obecního, kterýž držán byl na hradě Pražském v pondělí po neděli Exaudi léta ɔc vosmdesátého třetího, na obzvláštní přímluvu osob panského i rytířského stavu přijali sou do téhož stavu svého rytířského Václava z Kaliště a z Otrsfeldu i s dědici jeho, kteréž má obojího pohlaví, a má se dskami zemskými zapsati, jakž toho obyčej a řád jest, a prvé se s nejvyšším písařem království Českého a jinými smluviti jmá. Poslové na to byli jsou: Burian Trčka z Lípy na Světlé a nad Sazavou, podkomoří království Českého, Jan Vchynský ze Vchynic na Nalžovech a Karlštejně, purkrabě Karlštejnský, Albrecht Kapoun z Svojkova a na Hlušcích, purkrabě kraje Hradeckého, Jan Dlouhoveský z Dlouhé vsi a na Zavlekově, Jiřík Harant z Polžic a na Klenovém, Petr Boubínský z Oujezda a na Střele, Humprecht Černín z Chuděnic a na Chuděnicích, JMCské rada, hejtman hradu Pražského a JíMCové, jakožto králové České, v království Českém měst podkomoří, Albrecht Bryknar z Brukštejna a na Libni nad Vltavou, JMCské, rada, Hertvík Zejdlic z Šenfeldu a na Zvoliněvsi, JMCské rada a hejtman vrchní panství JMCské v království Českém, Adam Nebilovský z Drahobuzi a na Políně, Vilém starší z Malovic a na Butovicích, colmistr království Českého, Jan Černín z Chuděnic a na Oujezdě, Mikuláš Loubský z Lub ɔc, Jindřich z Bubna a na Březně, Vilím Miřkovský z Tropčic a na Vrchlabí, Václav Hochauzar z Hochauzu a na Pšovlcích, Jan mladší Lukavecký z Lukavce, Hynek Haugvic z Biskupic, Zachariaš Kába z Rybňan. S takovou při tom vejminkou, aby on Václav z Kaliště a Otrsfeldu před úředníky Pražskými menšími desk zemských, prvé nežli by zápis na sebe podle pořádku desk zemských učinil, zachování své pořádné a obdarování erbovní prokázal a provedl; a to bude povinen vykonati mezi tímto časem a svatým Havlem nejprvé příštím, a pakli by v tom času toho nevykonal a zachování svého a předkův svých neprokázal, tehdy z této relací zase sjíti má.

---

190. Rytířstvo z plného sněmu obecního přijalo do stavu svého Václava Fuxa z Čimelic a Jana Šnoble z Choustníka.

1583, 25. května. — Kvat. relací žlutý od 1582 do 89, č. 47, f. A. 26. v král. česk. arch. zemsk.

Páni z rytířstva podle svobod stavu svého z plného sněmu obecního, kderýž držán byl na hradě Pražském v pondělí po neděli Exaudi léta ɔc vosmdesátého třetího, na obzvláštní přímluvu osob panského i rytířského stavu přijali sou do téhož stavu rytířského Václava Fuxa z Čimelic a Jana Šnoble z Choustníka nad Jordánem i s dědici jich, kderéž mají obojího pohlaví; a mají se dskami zemskými zapsati, jakž toho obyčej a řád jest, a prvé se s nejvyšším písařem království Českého a jinými smluviti. Poslové na to byli sou: Burian Trčka z Lípy a na Světlé nad Sazavou, podkomoří království Českého, Jan Vchynský ze Vchynic na Nalžovech a Karlštejně, purkrabě Karlštejnský, Albrecht Kapoun z Svojkova a na Hlušcích, purkrabě kraje Hradeckého, Jan Dlouhoveský z Dlouhé vsi ɔc, Jiřík Harant z Polžic ɔc, Petr Boubínský z Oujezda ɔc, Humprecht Černín z Chuděnic ut s., Albrecht Bryknar z Brukštejna ɔc, Hertvík Zejdlic z Šenfeldu ɔc, Adam Nebilovský z Drahobuzi ɔc, Jan Černín z Chuděnic ɔc, Mikuláš Loubský z Lub ɔc, Jindřich z Bubna ɔc, Václav Hochauzar z Hochauzu ɔc, Jan mladší Lukavecký z Lukavce ɔc, Hynek Hougvic z Biskupic, Zachariaš Kába z Rybňan, ut s. S takovou při tom vejminkou, aby oni Václav Fuxa z Čimelic a Jan Šnobl před úředníky Pražskými menšími desk zemských, prvé nežli by zápis na sebe podle pořádku desk zemských učinili, zachování svá pořádné a obdarování erbovní prokázali a provedli, a to budou povinni vykonati mezi tímto časem a svatým Havlem

nejprvé příštím; a pakli by v tom času toho nevykonali a zachování svého a předkův svých nepro kázali, tehdy z této relací zase sjíti má.

191. Páni a rytířstvo na sněmu shromáždění svolují, aby Ondřej Teyfl prodaný Jiřímu Bořitov z Martinic dům na Hradčanech v Praze i s tím co by tu koli zemského bylo, do desk zemských vepsa dáti mohl.

1583, 27. května. — Kvat. relací žlutý, od 1582 do 89, č. 47, fol. A. 28. (b) v král. česk. arch. zemsk.

V pondělí po svaté Trojici. Páni a rytířstvo na sněmu obecním, kterýž držán byl na hradě Pražském v pondělí po neděli Exaudi léta oc vosmdesátého třetího, ráčili k tomu povoliti, aby Vondřej Teyfl vedl smlouvy trhové spečetěné mezi týmž Vondřejem Teyflem a Jiřím Bořitou z Martinic a na Smečn JMCské radou a komorníkem, o dům Vondřeje Teyfle, svobodného pána z Kunstorfu a na Encenstorfu JMCské rady a nejvyššího na Rábu, na Hradčanech vnově vystavený učiněné, co by koli tu zemskéh týž dům s jeho příslušenstvím [. . . .] podle relací JMCské, jakožto krále Českého, ke dskám zemský učiněné a dotčené smlouvy trhové témuž Jiřímu Bořitovi z Martinic a jeho dědicům a budoucím dědičn ve dsky zemské vložiti a vepsati dáti mohl. Poslové na to z plného sněmu byli sou v přítomnos nejvyšších úředníkův zemských Jiřího staršího z Lobkovic a na Libochovicích a Mělníce, nejvyšší sudího království Českého, z pánů, Michala Španovského z Lysova na Pacově a Vožici, nejvyššího písař království Českého, a v přítomnosti úředníků Pražských menších desk zemských, toliko Václava Šturm z Hyršfeldu a na Komořanech, místosudího království Českého, Viléma Vostrovce z Kralovic, místo písaře království Českého: Vilém z Rožmberka a na Českém Krumlově, správce a vladař domu Rožm berského, nejvyšší purkrabě Pražský, Ladislav starší z Lobkovic na Chlumci a Jistebnici, nejvyšš hofmistr království Českého, Jan z Valdštejna a na Sedčicích, nejvyšší sudí dvorský království Českéh a hejtman Menšího města Pražského, Joachym Novohradský z Kolovrat na Košatkách a Buštěhrad purkrabě Karlštejnský, Jan z Šelnberka a z Kosti a na Mrači, Václav Berka z Dubé a z Lipého a n Rychumburce, Ladislav mladší z Lobkovic a na Zbiroze oc, v zřízené komoře české v království Český president, Jaroslav starší Libštejnský z Kolovrat a na Rabštejně, JMCské rada a Dolních Luožic land fojt, z pánův; Burian Trčka z Lípy a na Světlé nad Sazavou, podkomoří království Českého, Jan Vchynsk ze Vchynic na Nalžovech a Karlštejně, purkrabě Karlštejnský, Albrecht Kapoun z Svojkova a na Hlušicíc purkrabě kraje Hradeckého, Jan Dlouhoveský z Dlouhé vsi a na Zavlekově, Jiří Harant z Polžic a n Klenovém, Petr Boubinský z Aujezda a na Střele, Albrecht Bryknar z Brukštejna a na Libni nad Vltavou JMCské rada, z vladyk; jsouc na to z plného sněmu vysláni. Stalo se v pondělí ut supra.

192. Nejvyšší úředníci a soudcové zemští království Českého přimlouvají se k nejvyšším úředníkům a soudcům zemským markrabství Moravského, aby Jana Leskovce z Leskovce, kteréhož páni na sněm dne 13. května zahájeném do stavu panského přijali, také za pána měli a drželi.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1583, 27. května. — Desky zemské malé, kvat. č. 95.

Službu svú vzkazujem. Vysoce důstojný v Bohu otče a urození páni, pani bratří, strejcové ujcové, švagrové a přátelé naši milí! Zdraví a v něm jiného všeho dobrého VMtem bychom věrně ráč přáli. Při tom VMtem oznamujeme, že prohlídajíce k milostivě JMti císaře Římského, jakožto král Českého, pána, pana našeho nejmilostivějšího, za urozeného pána, pana Jana Leskovce z Leskovce n

Cerekvici, Božejově a Leštně oc přímluvě,*) též také i jiných některých osob z stavu panského snažným přímluvám, kteréž sou se za téhož pana Jana Leskovce na sněmu obecním, kterýž se v království tomto Českém léta tohoto oc 83. v pondělí po neděli Exaudi držel, dály a staly, i také pro mnohé platné služby od předkův jeho i jeho samého Jana z Leskovce v soudech v komorním i zemském mnohá leta sedáním a v mnohých poselstvích a komisích v tomto království Českém i do jiných zemí JJMtem předešlým císařům a králům Českým, slavných pamětí, i nynějšímu JMti císaři, pánu našemu, i s syny svými, kteříž při dvoře JMti až posavad jsou, věrně a poddaně činěné, o kterýchž nám JMCská psaním svým milostivě v známost uvozovati ráčí, čehož jest i on sám pan Jan z Leskovce při stavu našem panském snažně hledal, abychom jej s syny jeho i s dědici jich z svobody své za pána (poněvadž o starožitnosti rodu jeho z stavu rytířského z nejpřednějších i také poctivém a chvalitebném předkův i jeho samého, též synův jeho, zachování JMCské i nám bez prokazování dobře vědomé jest, i také pro mnohé spříznění, kterýmž týž rod pánův Leskovcův s předními rody z stavu panského od dávních let spříznĕn jest) do stavu svého panského v své tovaryšstvo, v řád a stav panský z jednostejné své dobré vůle a snešení přijali, což sme z lásky a náchylnosti přátelské tak učinili a jemu, synům jeho i dědicům jich, stavu našeho panského rádi přejeme. A on pan Jan Leskovec také jest to i na místě dědicův svých, pokudž řád stavu panského o přijatých do stavu osobách dskami zemskými zapsaný vyměřuje, podnikl a vykonal.

I poněvadž pak mezi V. M. v markrabství Moravském v stavu panském ten všecken řád, jako i zde v království Českém, se zachovává, k VMtem té nepochybné naděje jsme, že také při VMtech v markrabství Moravském jeho pana Jana z Leskovce s syny jeho, i s dědici jich, podle takového od nás jej do stavu panského přijetí za pána jmíti, držeti a k němu, jako osobě téhož stavu panského, náležitou poctivost přátelsky chovati ráčíte. Čehož jsme VMtí k žádosti téhož pana Jana z Leskovce tejna učiniti nemohli. A my se toho VMtem zase dobrým přátelstvím odplacovati (i tolikéž on pan Jan Leskovec z Leskovce) nepomineme. Dán na hradě Pražském v pondělí po neděli svaté Trojice léta oc 83.

Nejvyšší úředníci a soudcové zemští stavu panského v království Českém i na místě jiných osob stavu panského v témž království Českém.

---

193. Usnešení sněmu obecního, jenž zahájen byl dne 13. a zavřín 27. května 1583 na hradě Pražském.

MS. úřadních zápisů deskových v král. česk. arch. zemsk. s nápisem „Bílý sněmův obecn. od 1583 do 1602“.

[Tito artikulové na sněmu obecním, kterýž držán byl na hradě Pražském léta 1583 v pondělí po neděli Exaudi a zavřín téhož léta v pondělí po svaté Trojici, ode všech tří stavův království Českého svoleni a zavříni jsou.]**)

Jakož jest nejjasnější a nejnepřemoženější kníže a pán, pan Rudolf Druhý, z boží milosti volený Římský císař, Uherský a Český král, pán náš nej-

193. Beschluss des böhmischen Landtags, der am 13. Mai 1583 auf dem Prager Schlosse eröffnet und am 27. Mai desselben Jahres beschlossen wurde.

Concept im k. k. Reichsfinanzarchiv in Wien.

Nachdem die Röm. Kais. auch zu Hungern und Beheimb Kunigliche Majestät, unser allergenädigister Herr, einen allgemeinen Landtag auf dem

*) Přímluvný list císařský dán byl v Ebrštorfě dne 1. května 1583.

**) K sněmu tomuto v původním zápisu deskovém nebyla hlava napsána, klademe ji z artikulů tištěných.

milostivější, sněm obecní na hradě Pražském léta tohoto ɔc osmdesátého třetího v pondělí po neděli Exaudi rozepsati a položiti ráčil, na kterýžto sněm jest JMCská s jistou instrukcí urozeného pána, pana Jana z Bozkovic na Třebové a Zábřehu, nejvyššího sudího markrabství Moravského, a urozeného a statečného rytíře pana Bernarta Drnovského z Drnovic a na Rajeci, nejvyššího hofrychtéře téhož markrabství Moravského, na místě svém císařském, jakožto král Český, vyslati ráčil; skrze kteréžto pány posly jest JMCská stavům království Českého omluvu svou milostivě učiniti ráčil strany nepříjezdu osobního JMCské na týž sněm, s tím doložením, žeby JMCská nic raději viděti neráčil, než aby všecky věci JMti v takovém způsobu postaveny byly, aby se JMt bez překážky k nynějšímu času do království Českého vypraviti a tento sněm obecní osobně držeti, toho přítomen býti a obecní artikule a ztížnosti stavuov podle vyměření předešlých sněmův obecních k vyřízení svému byl přivesti moci ráčil. Však považujíc JMCská všecky příčiny a případnosti nynější, toho jest nikoli najíti moci neráčil, aby se to na tento čas, aneb ještě tak brzy státi bylo mohlo, zvláště pak že jest JMCská nijakž toho pominouti moci neráčil, než pro dobré království Uherského a jiných království a zemí JMti i všeho křesťanstva, předkem a nejprvé, nežliby se JMt k stavům království Českého vypraviti ráčil, rákoš v království Uherském, [k] kterémuž jest JMt mnohé znamenité pilné a vysoce potřebné věci a jednání, kteréž jsou se po ta léta, dokudž jest JMt předešle v království Českém a na sněmu říšském býti ráčil, nashromáždily, odložiti ráčil, položiti, rozepsati a držeti. K tomu také JMCská až posavad strany bezpečnosti morového povětří ve všech krajích a místech v království Českém konečné vědomosti jest míti neráčil, neb ačkoliv že se o tom JMti zpráva dávala, žeby již to morové povětří v městech Pražských dokonce přestati mělo, tak že JMti naděje jest byla, žeby se dobře s dvorem svým JMCská na hrad Pražský obrátiti a tu bezpečně trvati moci ráčil, však JMCská to v svém uvažování míti ráčil, že v městech Pražských dříve a dokavadž domové, v kterýchž jest to nakažení morové bylo, zase vyčištěni též i po-

kuniglichen Schloss Prag den Montag nach Exaudi dies laufenden 83. Jahrs ausschreiben lassen und hierzu an derselben Statt zu Commissarien den wohlgebornen Herrn Herrn Jan Cziernohorsky von Boskowicz auf Trzebow und zu Brzehu, obristen Landrichter, und den edlen gestrengen Ritter Herrn Bernharden Drnowský von Drnowicz auf Rägecz, obristen Hofrichter im Markgrafthumb Märhern, furgenumben und dahin als Künig in Beheimb abgefertiget, sich auch fürnehmblich und zuvorderst durch dieselben wegen Ihrer Mt. Abwesenheit und persönlichen Gegenwurt nachfolgender Gestalt bei den Ständen entschuldigen lassen: obwohl Ihrer Kais. Mt. nichts liebers noch angenehmers gewest wäre, dann dass sie diesem vorstehenden und angehenden Landtag selbest beiwohnen und allen Landsbeschwerungen dem auf hievorigen Landtägen beschehenen Entschluss nach abhelfen und zur Richtigkeit hätten bringen mugen, so wären doch alle Umbständ und Gelegenheit bei Ihrer Mt. dermassen und also geschaffen, dass Ihr Mt. diesmal in so kurzer Zeit, sonderlich weil sie gleich anjetzo und vor allen Dingen neben andern des Reichs Beschwerungen den hungerischen Rakisch, doran nit allein desselben Lands Wohlfahrt, sondern auch andern Kunigreichen und Fürstenthümbern, und zwar allgemeiner Christenheit Heil und Wohlfahrt gelegen, zu Abhelfung der dies Orts vielfältigen unrichtigen Sachen, so sich ein Zeit her umb Ihr Mt. Abwesenheit und langwierigen Residirens willen in Beheimb und vorbrachten Reis ins Reich angespunnen, an die Hand nehmben müssen und diesen so nöthigen Sachen, welche länger gar nicht zu verlegen gewest, abhelfen müssen, solchen beheimischen Landtag selbst persönlich zu besuchen nicht muglichen gewest; zu dem dass auch Ihr Mt. der jungst regierenden Sterbensläuf halber in diesem Kunigreich Beheimb ungeacht, ob sie schon bericht worden, dass nunmehr gute Sicherheit sein solle, sich auf diesmal mit ihrem Hoflager, bis alle Häuser, Bettgewand und Zimmer wohl erlüftert, mit ihrem Hoflager, damit nicht etwo nit allein durch die Menig des Hofgesind, sondern auch der von andern Städten und Flecken in Beheimb, in welchen Orten diese Seuch fast allenthalben regiert,

koje a šaty ložní i jiné věci vyvětřeny nebudou, s dvorem JMti neráčilby moci dobře bezpečně býti a zuostati; též také, poněvadž minulé zavření sněmovní v sobě to obsahuje, že při nejprvé příštím, totižto nynějším, sněmu artikule obecní a ztížnosti stavuov přede všemi jinými věcmi předsevzaty a vyřízeny býti by měly, že stavové to sami při sobě rozvážiti mohou, kdyby JMCská sněm obecní na tento čas osobně držeti a témuž snešení sněmovnímu zadosti učiniti a k týmž artikulům a ztížnostem obecním přistoupiti chtíti ráčil, žeby lidé z týchž krajův, v nichž jest rána morová byla a snad ještě dokonce nepřestala, jichž se dotčení artikulové obecní bezpochyby též dotýkají, netoliko pro sněm obecní v nemalém počtu do měst Pražských se sjížděti, ale i o své vlastní potřeby k JMCské na hrad Pražský by se utíkati a opatření svého hledati chtěli, z čehož že by (jakž se toho obávati jest) morové nakažení snadně zase pojíti a rozmoci se mohlo, v čemž jest JMCská, jakž osobu svou, tak i stavuov milostivě ušetřiti ráčil. A kdyby pak i nadepsané překážky v cestě nebyly, tehdy že se JMCská toho obávati ráčil, žeby nadepsaní obecní artikulové stavův v tak krátkém času před zasednutím nastávajícího soudu zemského letničného (kterémužby JMCská, ušetřujíc v tom milostivě stavův a potřeb jich, poněvadž tak dlouho soudové držáni jsou nebyli, nerad překážku učiniti ráčil) vyřízeni a na místě postaveni býti nemohli; a kdyby pak JMCská týž sněm po vzdání soudu zemského letničného rozepsati a položiti byl chtíti ráčil, tehdy to JMt též uvažovati ráčil, že při témž času všelijaká díla polní nastávají a mnohým z stavuov žeby nemalá překážka v hospodářství a v živnostech jich se státi mohla, pročež by při témž jednání sněmovním přítomni býti a trvati nemohli. Nicméně žeby sněmové obecní v jiných zemích k království Českému příslušejícís[ch] tím později držáni býti musili, cožby JMCské a způsobu válečnému v království Uherském nemohlo než k veliké ujmě a škodě přijíti.

A poněvadž z nadepsaných i jiných mnohých znamenitých příčin JMCská toho najíti moci neráčil, kterakby se JMt na tento čas do království Českého vypraviti, nynější sněm obecní osobně

zuziehenden Volks nit ein neue Seuch geursacht werde, dahin zu begeben ein gnädigistes Bedenken gehabt hätten. Dann sie die Ständ selbest zu erachten, wann Ihr Mt. vermug des nägsten Landtagsbeschluss allen Beschwerungen im Land abhelfen und die zu Richtigkeit bringen sollten, dass das Zuziehen von allen Orten, do die Infection regiert und vielleicht der Enden noch nicht gar nachgelassen, das Flehen und Solicitieren von denselben zureisenden Personen, die solche Landsbeschwerungen betreffen thun, bei Ihr Mt. selbst eigner Person sein würde. Und wann gleich alle diese jetzt erzählte Ungelegenheiten Ihrer Mt. nicht im Weg gestanden wären, so wär doch auch dies erheblich genug gewesen, sintemal Ihr Mt. wegen des jetzt angehenden Landrechten, welchen sie durch die Landtagshandlungen nicht gern Verhindernus verursachen wollen, alldieweil dasselb in langer Zeit nie gehalten und dem Land hieran viel gelegen; und wann sie auch schon hernach nach Beschluss und Aufgebung desselben solchen Landtag an die Hand nehmben und demselben zuziehen wöllen, so wären doch abermals erhebliche Ursachen wegen der nöthigen Feldarbeit im Weg gestanden, die den Ständen allerseits sondere Beschwer und Ungelegenheit ihres persönlichen Erscheinens wurde gemacht haben, daher auch die Landtag in den andern incorporierten Landen gar spät würden zu halten gewesen sein. Welches alles zu keinem Andern, sondern dem Kriegswesen im Kunigreich Hungern zu merklichen Schaden gereicht hätte.

Und dieweil aus obangeregten und vielen andern wichtigen und hocherheblichen Ursachen Ihr Mt. je nicht befinden mugen, wie sie sich der Zeit in das Kunigreich Beheimb fuglich begeben, den Land-

držeti a minulému snešení sněmovnímu zadosti učiniti moci ráčil, a protož jest JMCská skrze nadepsané pany komisaře své s předložením svrchu psaných příčin stavům království Českého omluvu svou učiniti a stavy skrze též pany komisaře bezpečiti ráči[l], že toho konečného úmyslu býti ráčí s pomocí pána Boha, což nejspíše možné, do království Českého se vypraviti, zde v tomto království za některý čas pobýti a přede všemi jinými věcmi ztížnosti stavuov k vyřízení svému přivesti, minulým sněmům obecním zadosti učiniti a v tom se tak milostivě prokázati, že stavové příčiny míti budou k JMCské zase se všelijak poddaně a povolně v skutku prokazovati. Jakož jest pak JMCská stavům království tohoto podle předešlým sněmem snešení revers od sebe dáti a po týchž pánich komisařích odeslati ráčil; kterýmžto reversem JMCská milostivě stavy opatrovati ráčí, což jsou tak koliv vykročením z předešlých sněmovních snešení strany obecních artikuluov přede všemi jinými věcmi na místě postavení, na předložení a milostivou žádost JMCské a z poddané lásky učinili, že jim to není a býti nemá na žádnou ujmu a škodu svolením obecním, dobrým pořádkům, starobylým zvyklostem, privilejím a svobodám jich stavuov království Českého nyní i na časy budoucí a věčné.

I ačkolivby stavové toho mnohem vděčnější byli, kdyby možné bylo, aby JMCská ráčil moci sám osobou svou císařskou tohoto sněmu přítomen býti, a věci a potřeby stavův na místě postaviti: však měvše stavové příčiny od pánuov komisařův na místě JMCské oznámené a předložené v svém bedlivém uvážení, to při sobě též nacházejí, že JMCská za mnohými slušnými a hodnými výš oznámenými příčinami toho jest vykonati moci neráčil, stavové s milostivou omluvou a zakázáním JMCské poníženě se vší poddaností spokojeni jsou.

A kdež pak JMCská v instrukcí své pánům komisařům vydané, skrze též pány komisaře stavům království tohoto milostivě ku paměti přivozovati a strany nastávajícího nebezpečenství od dědičného a krve křesťanské žíznivého nepřítele Turka v jistých artikulích předkládati ráčí, čehož všeho opakovati se pomíjí, však kdež při tom JMCská stavův milostivě žádati ráčí, poněvadž pomoci na

tag selbest halten und den Sachen nägstem Entschluss nach ein Genugen thuen sollen, demnach und derwegen so haben Ihr Mt. bei den Ständen durch derselben hievor vermelte Commissarien ihre Entschuldigung gehörtermassen thuen und sie die Ständ eigentlich und gewisslich dahin vertrösten lassen, dass er des gänzlichen Willens und vermittels gottlicher Hilf sich so ehist als muglich in das Kunigreich Beheimb zu begeben und darin ein gute Zeit zu verharren und vor allen Dingen den Landsbeschwerungen abzuhelfen und den hievorigen Landtagsbeschlüssen ein vollständiges Genügen zu thuen genädigist entschlossen wären, sich auch hierin so gnädig erweisen, dass sich die Ständ hergegen alles willfährigen Gehorsambs zu erzeigen Ursach haben sollen. Immassen dann Ihr Kais. Mt. den Ständen vermug des Landtagsbeschluss einen Revers (in welchem sie die Ständ genädigist versichern) fertigen und bei diesen ihren Commissarien uberschicken und anhändigen lassen, also dass ihnen den Ständen dasjenige, dessen sie sich diesmal zuwider der vorigen allgemeiner Landtagsartikelbeschluss nach begeben, gar nicht präjudicirlich sein, noch zu einichem Nachtheil gereichen solle.

Und obwohl sie die Ständ nichts liebers gesehen, dann dass Ihr Mt. diesem Landtag zu Abhelfung des Lands Ehaften selbesten beiwohnen künnen, so hätten sie doch die jetzt erzählten Ursachen mit Fleiss erwogen und bei sich selbst befunden, dass Ihr Kais. Mt. solches nicht vollziehen mugen, seind derwegen mit Ihr Mt. gnädigisten Entschuldigung gehorsam und unterthänigist wohl zufrieden.

Und demnach Ihr Kais. Mt. in derselben geordneten Commissarien verfassten Instruction ihnen den Ständen dies zu Gemuth führen und die grosse bevorstehende Noth und Gefahr, so uns allen von dem blutgierigen Erbfeind der ganzen Christenheit, dem Turken, vor Augen, welches hie zu erholen unnöthig, andeuten lassen und dabei sie die Ständ gnädigist ersucht, dieweil die hievor bewilligten

předešlém minulém sněmu obecním od stavuov svolené jsou vyšly, a JMCské bez přičinění a pomoci skutečné jich stavův i jiných království a zemí JMti, věrných poddaných, možné by nikoli nebylo místa hraničná a pomezní v království Uherském zdržeti a obhajovati, aby stavové, přivedouce sobě ku paměti ty všecky příčiny a potřeby, tak dobře své vlastní jako JMCské, a taková nebezpečenství při výš dotčených předešlých sněmích často předložená, ty u sebe bedlivě a zdravě uvažovali, JMCské k obhajování, zdržení a ochraně často psaných hranic na ten čas toliko jeden polouletní termin, totiž na sv. Bartoloměje nejprvé příštího, berně domovní a pomoci proti Turku z poddané lásky jednomyslně svolili a vyplnili.

Svolení berně domovní z lidí poddaných osedlých na pomoc proti Turku.

I na tom sme se všickni tři stavové království tohoto snesli, neohlédajíce se na žádné ztížnosti, nouze, chudoby a mnohé nedostatky své a poddaných svých, zvláště v kterých jsou tohoto nynějšího roku postaveni, majíce utrpení a křesťanskou lítost nad těmi souženými od nejúhlavnějšího nepřítele Turka křesťany, a prohlédajíce k milostivé žádosti JMCské, i také to nemálo na paměti majíc, aby markrabství Moravské, jakožto přední oud království Českého, i také jiné země a oudové království Českého tohoto, v lepším a v jistším opatření před vpády a zahubením od nepřítele zachováni a bezpečni býti mohli, však z své svobodné a dobré vuole, abychom pomoc, termin polouletní, berni z domuov z poddaných svých z sebe sebrali a k zemi složili. A protož předkem JMCská skrze hejtmany, ouředníky a purkrabě na panstvích JMCské nařídití míti ráčí, též jedna každá osoba, pán a rytířský člověk, i všecky osoby duchovní, tolikéž manové, dědiníci, dvořáci, nápravníci, cožkoliv v městech, v městečkách, vesnicích aneb kde jinde na panstvích a statcích lidí osedlých svých mají, z jednoho každého domu aneb chalupy, buď veliké neb malé, v kterýchž lidé bydlí, krom samých kovářských, pastuších a ovčáckých chalupí, též lázní v městečkách, ve vsech, na kterýchž by hospodáři osedlí nebyli, aneb kteříž by od pánuov svých lhůtu

Turkenhilfen allbereit zu End geloffen und Ihr Kais. Mt. ausser ihr der Ständ und derselben getreuen Unterthanen Zuthun und wirklichen Hilf die christlichen Gränitzen im Kunigreich Hungern zu erhalten und zu retten keineswegs muglich sei, dass sie solches alles selbest wohl bedenken, auch in Acht nehmben und Ihrer Mt. allein einen halben Jahrstermin auf Bartholomei solcher Türkenhilf gehorsamblich bewilligen wollten.

Haussteuer und Türkenhilf von den angesessenen Unterthanen.

Also und darauf haben wir alle drei Ständ, ungeacht allerhand Beschwerungen, Armuth und Noth auch unsers sowohl selbst als unser Unterthanen nothleidenden Obliegens, aus Mitleiden der durch den Erbfeind bedrängten Christenheit solch Ihr Mt. gnädigistes Begehrn in gehorsambe Acht genumben und bei uns unterthänigist erwogen, damit das Markgrafthumb Märhern als das vorder und sowohl auch andere diesem Kunigreich Beheimb zugethane Glieder in gutem Schutz erhalten und fur dem Fall und Untergang gesichert und gerett werden möchten, die Hilfen und Haussteuer von uns und unsern Unterthanen auf ein halbjährigen Termin einzubringen und zu dem Land zu erlegen, jedoch aus freiem guten Willen bewilliget und geschlossen; und werden nun die Kais. Mt. zuvorderst durch derselben Haupt- und Ambtleut, auch Burggrafen auf dero eigenthumblichen Herrschaften gnädigist zu verordnen haben, also nit weniger jedwedere vom Herrn- und Ritterstand, wie auch zugleich die geistlichen Personen, Lehensleut, Freisässen, als viel nun dieselben von den Städten, Städtlein, Dörfern, oder anderstwo auf ihren Herrschaften und Gütern angesessene Leut, haben von jedwedem Haus oder Häusel, es sei klein oder gross, so von Leuten bewohnt werden, allein die Hufschmied, Schäfer und Hirten, auch die Bäder in den Städten und Dörfern,

úrokův neplacení ještě za příčinami škod jich jim se stalých měli, aby jeden každý z těch nadepsaných osob za puol léta pořád zběhlého po desíti groších českých z jednoho každého domu, jakž výš dotčeno, dali a vyplnili, a to na sv. Bartoloměje nejprvé příštího nejvyšším berníkuom na hrad Pražský odvedli; při čemž jakž se jeden každý strany přiznání a té berně dávání zachovati má, dole napsáno jest. K tomu dávání té pomoci proti Turku poddaní k úřadu nejvyššího purkrabství Pražského, ani manové a poddaní purkrabství Karlštejnského, ani žádní jiní, buď čížkoliv v království tomto, vynímati se nemají, kromě těch lidí poddaných, kteříž hlásku při zámku Karlštejně vykonávají.

Berně z panství Loketského, hrabství Kladského a krajiny Chebské.

Nicméně panství Loketské tolikéž povinni budou pomoci své berníkům zemským a ne v jiná místa odvozovati. Hrabství a panství Kladské, podle minulého uvolení svého, berni, tak jakž sou léta tato pořád dávali, z lánů dvojnásobně dáti mají, tak jakž s nimi Kladskými o to snešení se stalo. Též což se krajiny Chebské dotýče, všickni tři stavové tímto sněmem nejvyšším úředníkům a soudcům zemským moc dávají, aby při nejprvé příštím soudu zemském mohli osobu aneb osoby z stavův voliti a do kraje Chebského vypraviti, aby s obyvateli téhož kraje o pomoci proti Turku předešlých let zadržalé, i také coby tohoto půl léta dáti měli, jednati a na místě postaviti mohly. A ty všeckny daně a pomoci, jakž z Kladska tak z krajiny Chebské, ne jinam než nejvyšším berníkům zemským na hrad Pražský dány a spraveny býti mají.

Berně z Prahy a jiných měst královských.

Pražané pak a jiná města JMCské a Její Mti císařové, jakožto králové České, v království Českém,

als auf welchem Grund nicht angesessene Leut und Wirth sein, auch die Unterthanen, so ihres Zins umb genumbenes Schadens willen von ihrer Herrschaft Fristung hätten, ausgenumben, von jeder obangedeuten Person ein halbjährigen Termin, das ist von jedem Haus 10 Gr. erfordern und einbringen und dieselben auf nägstkunftig Bartholomäi den Berneinnehmbern auf das Prager Schloss erlegen und abgeben, und wie sich ein jeder in dem Bekennen wegen angeregter Steuer verhalten solle, wird hernach beschrieben zu befinden sein. Es sollen auch von solcher Turkenhilf weder die Unterthanen, so zu dem Prägerischen Burggrafambt gehörig, noch auch die Karlsteinischen Lehensleut oder jemand anders, es sei nun wer es will oder wem derselb in der Kron Beheimb zugehörig wär, nicht exempt oder ausgeschlossen sein.

Bern von der Herrschaft Elbogen, Grafschaft Glatz und Egerischen Kreis.

Also soll auch nicht weniger die Elbognische Herrschaft ihre Hilfen den Berneinnehmbern und aufs Präger Schloss und nirgend anderstwohin zu erlegen schuldig sein. Die Grafschaft Glatz aber soll ihrer hievorigen Verwilligung nach ihre Steuer und Bern inmassen vorige Jahr von jeder Huben doppelt geben, inmassen man sich hierüber mit ihnen verglichen und geschlossen hat. Als viel aber den Egerischen Kreis betreffen thut, da geben alle drei Ständ den obristen Landofficierern vollen Gewalt, dass sie bei nägstfolgenden Landrechten eine oder mehr Personen aus den Ständen wählen und in vermelten Egerischen Kreis, mit den Einwohnern daselbst sowohl der hinterstelligen Türkenhilfen als der jetzigen, so sie dies Halbjahr geben sollen, zu handlen und zu schliessen, abfertigen mügen, also damit solche ihre Hilf inmassen aus der Grafschaft Glatz an kein ander Ort als nur den obristen Berneinnehmbern auf das Präger Schloss erlegt und abgegeben werde.

Bern von den Prägern und andern Städten im Kunigreich Beheimb.

Die Präger aber und andere kunigliche und der Kunigin Städt in Beheimb so sich des dritten

kteříž třetího stavu užívají, místo té podomovní berně takové pomoci proti Turku stavům dáti jsou se svolili na hotové sumě za tento polouletní termín šest tisíc puol třetího sta kop grošův českých, a též tu sumu na sv. Bartoloměje nejprvé příštího nejvyšším berníkům zemským na hradě Pražském složiti mají.

Stands gebrauchen, haben anstatt solcher Haussteuer und Türkenhilf für diesen halben Jahrs Termin 6250 Schock Gr. behm. den Ständen auf nägstkunftig Bartholomäi und solche auch den Berneinnehmbern aufs Präger Schloss zu erlegen bewilligt.

Berně z dědinikův a dvořákův.

Než což se dědiníkuov, nápravníkuov a dvořákuov dotýče, ti vedle šacuňkuov svých předešlých z jednoho každého statku svého, z každé kopy grošův českých po puol pátu penízi českém sberouce, na výš jmenovaný čas nejvyšším berníkuom na hrad Pražský s listy přiznavacími odsílati mají.

Bern von den Freisässen.

Die Freisässen und Vorwerksleut sollen vermug ihrer vorigen Schatzung aus allen ihren Gütern von jedem Schock Groschen 4½ Pfennig beheimisch geben und solche ihre Contribution auf obbeschriebenen Termin den obristen Berneinnehmbern aufs Präger Schloss sambt den Bekanntnusbriefen uberschicken.

Berně z domův panských a rytířských.

Domy pak panské a rytířské a všelijakých jiných osob, buď duchovních aneb světských, kteréž buď v městech Pražských aneb v městech královských aneb na předměstích mají, ten každý pán, rytířský člověk, aneb osoba duchovní, puol kopy grošův českých dáti a vyplniti má na svrchu psaný čas.

Bern von der Herren und Edelleut Häusern.

Von der Herren und Edelleut Häusern, auch all anderer Personen, es sei geistlich oder weltlich, so in den kuniglichen Städten oder Vorstädten eigenthumbliche Häuser halten, soll von jedwedern Haus dies halb Jahr ein halb Schock Groschen erlegt und auf obvermelte Termin abgeben werden.

Výminka o městech horních.

Města pak některá horní ta se vymiňují, poněvadž vědomé jest, že táž města pro chudobu svou téměř k spuštění sou přišla, jakožto Jochemstal, Slavkov, Šinfeld, Lautrpach, Přísečnice, Suniperk, Pastianperk, Platná, Heynkst, Abertam. A jestližeby se kde i to našlo, že při některých jiných horách dělníci i jiní, kteříž při těch horách pro potřebu tu se zdržují, domy k schráně své sobě sdělali a měli, v kterýchžto domích žádných by obchoduov nevedli, než toliko s manželkami a dítkami tu bytnost svou měli, ti též v tu daň a berni potahováni býti nemají.

Bergstädt werden der Contribution befreit.

Etliche Bergstädt aber werden hiemit ausgenumben, dieweil landkundig, dass dieselben umb ihrer Armuth und Unvermugenheit willen zu Grund gehen und verderben, als Joachimbsthal, Schlackenwald, Schönfeld, Lauterbach, Pressnitz, Sunneberg, Bastianberg, Platten, Hengst und Abertam. Und zum Fall auch bei etlichen Bergwerchen die Arbeiter und andere Leut, welche sich umb vermelter Bergwerch Nothdurft willen der Enden aufhalten, etwo Häuser zu ihrem Versorg und Wohnung angericht und in denselben kein Gewerb führten, sondern sich allein sambt Weib und Kind aufhielten, die sollen in diese Steuer auch nicht gezogen, sondern gänzlich ausgeschlossen sein.

Forma listu přiznavacího.

Já N. vyznávám tímto listem obecně přede všemi, že jsem podle snešení sněmovního na sněmu obecním, kterýž držán byl na hradě Pražském léta

Notel eines Bekanntnusbrief.

Ich N. bekenne mit diesem Brief für jedermäniglich, dass ich vermug des Landtagsbeschluss, welcher auf dem Präger Schloss den Montag nach

ɔc 83. v pondělí po neděli Exaudi a zavřín jest téhož léta v pondělí po svaté Trojici, všecky lidi poddané své vyhledati a sčísti dal; kterýchž se nachází osedlých N, a že více lidí poddaných osedlých v tomto kraji N, z kterýchž berně při tomto terminu N. po desíti groších českých dáti mám, ovšem vyhledati ani najíti jsem nemohl, než těch dotčených N, to přijímám k svému svědomí. A pro lepší toho jistotu pečeť svou vlastní jsem k tomuto mému přiznavacímu listu přitisknouti dal. Datum ɔc.

Exaudi dies 83. Jahrs gehalten und den Montag nach Trinitatis geschlossen worden, alle meine Unterthanen aufsuchen und abzählen lassen, deren sich allenthalben angesessen N. befunden. Und dass ich [nicht] mehr angesessener Unterthanen in diesem N. Kreis, von denen ich den Bern bei itzigen N. Termin zu 10 Gr. beheimbisch reichen und erlegen soll, ausser der obgesetzten Anzahl aussuchen oder finden können, solches nehmbe ich auf mein Gewissen. Zu Urkund hab ich mein Petschaft hiefür drücken lassen. Datum.

Vejminka o pohořalých a kterýmž by se jakkoliv škoda stala.

Jestližeby se pak komu ohněm, krupami, povodněmi, jaká škoda stala: tehdy ten, komuž by se tak škoda stala, ihned dvou aneb tří osob sousedův svých, stavu panského aneb rytířského, aneb jiných přísežných osob se dožádati má, aby přijedouc takovou škodu spatřili, jak a na čem jest se stala. A ty osoby to pod pečetí svou nejvyšším berníkům v známost uvesti mají, a ten, komuž jest se taková škoda stala, týž list s přiznavacím listem svým podle berně své nejvyšším berníkuom na hrad Pražský odeslati má, tak aby se berníci věděli čím spraviti a jak mnoho na berni vyrážeti.

Wegen der Abgebrandten und deren, so Schaden genumben hätten.

Do auch jemand vom Wetter, Hagel oder Gewässer Schaden nehmben wurde, so soll derselbe, deme also Schaden beschehen, alsbald zwo oder drei Personen seiner Benachbarten vom Herrn- oder Ritterstand, denselben Schaden zu besichtigen, zu sich nehmben. Und woran nun derselbe beschehen, das sollen vermelte Personen unter ihren Petschaften den obristen Berneinnehmbern kund thuen und bezeugen, und der so also Schaden genumben, soll solche Kundschaft sambt seinem Bekanntnusbrief neben seiner Steuer den obristen Berneinnehmbern aufs Präger Schloss, darnach sie sich zu richten und die Abkürzung zu thun haben mugen, uberschicken.

O Mejtských.

Jakož jsou purkmistr a konšelé města Vysokého Mejta na stavy vznesli, žádajíce, poněvadž od škody ohněm vzaté ještě lhůta tří let strany berní nedávání jim jest neprošla, aby též lhůty ještě užiti mohli: na kteroužto žádost jich stavové sou své povolení dali, aby ještě tohoto terminu též lhůty v neplacení berně užiti mohli.

Stadt Mauth.

Und nachdem die von der Mauth bei den Ständen angebracht, dass der dreijährige Nachlass ihrer Contribution wegen ihres genumben Brandschadens noch nicht verwichen, so bewilligen die Ständ, dass sie denselben noch auf diesmal geniessen und exempt sein mugen.

Berně aby se časně vyplňovaly.

A poněvadž toho potřeba zvláštní jest, aby tyto svolené pomoci časně a beze všeho omylu a prodlévání vycházely: na tom jsou se všickni tři stavové snesli, aby na dny nahoře jmenované jeden každý z obyvateluov tohoto království svou berni na hrad Pražský přinesl aneb odeslal, anebo ve dvou nedělích od téhož jednoho každého dne,

Der Bern soll zeitlich abgegeben werden.

Und dieweil auch ein sondere Nothdurft, dass diese bewilligte Hilfen zeitlich ohne alle Verhinderung geleist und erlegt wurden, so haben sich alle drei Ständ dahin verglichen, dass ein jeder Einwohner dieser Kron Beheimb seine Steuern auf das Präger Schloss auf angedeuten Termin oder aber in zweien Wochen hernach uberschicken solle.

jakž se nahoře jmenuje. A jestližeby pak po vyjití toho dne a dvou nedělí pořád zběhlých kdo svou berni obmeškal, ji nedal a nevyplnil docela a zouplna, tehdy ihned nejvyšší berníci, neočekávajíce a neohlédajíce se na nic, k jednomu každému podle pokut dole psaných se zachovati mají; a zvláště našloli by se to, žeby který z obyvatelův království tohoto od poddaných vybera berni, té časně na časy nahoře jmenované nedal, aneb za sebou ji zadržel, aneb k své potřebě vydal, budou moci berníci, což by za tu berni dvénásob statku stálo, se v ten statek komorníkem jedním od desk zemských uvázati a jej rok pořád držeti, a z té sumy za ten rok úroku šest kop grošuov ze sta kop počítati. A chtěl-li by ten, číž to statek jest, v tom roce ten statek vyplatiti a tu berni i úroky s škodami, což proto vynaloženo bude, berníkům dáti, tehdy kdyby tak zouplna a docela i s ouroky a škodami na to vzešlými zaplatil, mají mu berníci toho statku, v nějž by se tak uvázali, vydržíc ten rok, zase postoupiti. Pakliby ten, čížby statek byl, té berně v tom roce nespravil a nedal, budou moci tíž berníci takový statek, komuž se jim viděti bude, prodati; a jim se ta moc tímto sněmem dává, aby takový statek, kterýžby tak rok pořád vydrželi, a pro nespravení a nedání té berně, tak jakž se svrchu píše, komuž by jej koliv z stavů království tohoto prodali, jemu jej ve dcky zemské aby vložiti mohli. A berníci nejvyšší mají přiznavacími listy jednoho každého z jednoho aneb více krajův pilně, jak jest to jeden každý od sebe odvedl, vyhledati a té osobě, kteráž s berní přijde, ten aneb ty listy předložiti a to opatrovati, aby se v tom žádného omylu nestalo.

Do aber je einer nach Verscheinung angeregts Termins oder in den zweien zur Frist gegebenen Wochen seine Steuer zu erlegen säumig sein und dieselb nit völlig abgeben wurde, so sollen die obristen Berneinnehmber alsbald und unsaumblich gegen jeden demselben Saumigen mit der nachbeschriebenen Pön und Straf unverschont fürgehen und sich, sonderlich aber do etwo wahrgenumben, dass einer oder mehr aus den Einwohnern dieser Kron Beheimb die Steuer von seinen Unterthanen eingenumben und dieselb auf die angestellten Termin nicht abgeben, sonder hinter sich behalten und zu seinen selbst Nothdurften verwendet hätte, in dessen Gut, soviel als dasselbe auf dem doppelten Werth des Hinterstands austragen wurde, durch einen Kammerer von der Landtafel einführen lassen und dasselb ein ganz Jahr hinaus halten und nicht weniger von derselben Summa das Interesse 6 Percent raiten. Folgunds aber, wann derselb das Gut wieder lösen und die Steuer sambt dem Interesse und aufgeloffenen Schäden den Berneinnehmbern entrichten wollt, so sollen sie alsdann gegen Empfahung des volligen Hinterstands solch Gut, wenn sie es nun ein ganz Jahr hinumb gehalten wurden haben, wiederumben abzutreten schuldig sein. Zum Fall aber auch derselbe, dem das Gut zugehörig, solche seine Steuer das ganz Jahr hinaus nicht abrichten oder erfüllen wurde, so sollen sie die Berneinnehmber solich Gut zu verkaufen Macht haben, wann und wie sie wollen, wie ihnen dann hiemit dieselben Güter in die Landtafel denjenigen, se sies verkaufen, zu verleiben und einzulegen volle Macht und Gewalt gegeben wird. Sie die Berneinnehmer sollen auch einem jeden vermug der Bekanntnusbrief, wie ein jeder seine Steuern aus einem oder mehr Kreisen abgericht, alles Fleiss aufsuchen und derselben Person, so den Bern uberreicht, solchen oder dieselben Brief fürlegen und dabei allerlei Irrthumb und Zurichtigkeit verhüten.

O restantích.

Jakož jsou nejvyšší berníci pominulých sněmův volení v známost uvedli, že mnoho osob z stavův království tohoto berní svolených od sebe až posavad neodvedli, ani listuov přiznavacích nedali: i na tom jsou se všickni tři stavové snesli, aby

Und nachdem die bei hievorigen Landtägen geordnete Berneinnehmber angebracht und zu erkennen geben, dass viel aus den Ständen noch zur Zeit ihre Angebührnussen solcher Turkenhilf nicht erlegt noch auch die Bekanntnusbrief ubergeben sollen

ihned při času sv. Víta nejprvé příštího, kdož by takových zadržalých berní nedal a nejvyšším berníkuom na hrad Pražský neodvedl, tehdy ihned po vyjití téhož času sv. Víta berníci s jedním komorníkem Pražským budou se moci tomu každému v statek jeho všecken aneb na díle uvázati, a vedle vyměření svrchu psaných pokut uložených se zachovati.

Nejvyšší berníci z stavův.

A tito nejvyšší berníci z stavův volení jsou: z stavu panského Mikuláš z Říčan a na Beztahově; z stavu rytířského Jaroslav Vchynský ze Vchynic a na Drastech; z stavu městského Jaroslav z Mutěnína, měštěnín Starého města Pražského. Kterýmžto berníkuom za práci jich toho terminu polouletního z též berně dáti se má: osobě stavu panského jedno sto kop grošův českých, osobě stavu rytířského sedmdesáte pět kop grošův českých a osobě stavu městského padesáte kop grošův českých.

O přijetí počtův od vejběrčích krajských, též od nejvyšších berníkův a colmistra zemského.

A poněvadž stavové to za potřebné býti uznávají, aby počtové zemští přijímáni byli a tím déle aby odkládáno nebylo: a protož jsou se na tom snesli, aby předkem a nejprvé počtové od vejběrčích krajských posudného přijímáni byli, kteřížto na hrad Pražský v pondělí na sv. Jana křtitele nejprvé příštího k činění týchž svých počtův sjeti se mají, a přijedouce pánuom místodržícím JMCské se ohlásiti, jimžto od JJMtí k činění takových počtů místo se ukáže; od kterýchž když se tak počtové odvedou, tehdy ihned od nejvyšších berníkuov počtové se přijímati mají, a po přijetí týchž počtuov od colmistra zemského též počet činěn a přijat bejti má. Při kterémžto počtu činění předkem přítomny býti mají dvě osoby, jedna stavu panského, druhá stavu rytířského, z nejvyšších úředníkuov zemských od stavuov berníkuom sněmem obecním přidané. A tímto sněmem sou ještě k přijímání týchž počtuov i tyto osoby voleny: z stavu panského Jiří Bořita z Martinic a na Smečně, Mikuláš z Lobkovic a na Nových Hradech, JMCské rada a hejtman Starého města Pražského; z rytířstva

haben, so haben sich derowegen die Ständ dahin entschlossen, dass welcher solche seine hinterstellige Steuern auf nägst kunftig St. Veitstag nicht erlegen würde, die Berneinnehmber alsbalden nach Verscheinung angeregts Termins, sich in desselben Saumigen alle oder theils Güter durch einen Kammerer einfuhren lassen, und vermug abgeschriebener Pön dieselben halten.

Die obristen Berneinnehmber.

So seind auch diese nachbeschriebene Personen aus den Ständen zu Berneinnehmbern gewählt worden: vom Herrnstand Niklas von Rziczian auf Beztachow, vom Ritterstand Jaroslaw Wchinsky von Wchinicz auf Nadrast [sic], und von Städten Jaroslaw von Mutienina, Burger in der alten Stadt Prag, welchen Einnehmbern dann vor ihre Muh soll gegeben werden der Person vom Herrnstand 100 Schock Gr. und der vom Ritterstand 75 Schock Gr., dann der Person von der Stadt 50 Schock Gr.

Aufnehmbung der Raitungen von den Kreis- und Steuereinnehmbern, auch den Zahlmeistern.

Und nachdem auch die Ständ fur ein sondere Nothdurft angesehen, damit die Landsraitungen aufgenumben und mit denen länger nicht verzogen wurde, so haben sie sich entschlossen, dass zum allerersten und zuvorderisten der Kreiseinnehmber Raitungen uber das Biergeld aufgenumben sollen werden, die sich dann auf nägstkunftig Johann Baptistae auf das Prager Schloss zu Ubergebung solcher ihrer Raitungen, verfügen und alsdann Ihrer Kais. Mt. Statthaltern, so ihnen zu Aufnehmbung solcher ihrer Raitungen ein Stell auszeigen werden, anmelden sollen. Und wann sie nun dieselben ubergeben, so sollen sie von den obristen Berneinnehmbern aufgenumben und ratificiert und nach Endung derselben des Landzahlmeisters Raitung gleichsfalls an die Hand genumben werden. Bei dero Aufnehmbung dann zuvorderist zwei Personen, eine vom Herrn- und die andere vom Ritterstand, so den obristen Berneinnehmbern hie mit diesem Landtag zugeben und verordnet werden, sein und beiwohnen sollen. So seind auch hie mit diesem Landtagsbeschluss zu Aufnehmbung solcher Raitungen noch

Krištof Vratislav z Mitrovic a na Lochovicích, Zikmund Sluzský z Chlumu; z stavu městského Mistr Matěj z Aventinu a Simeon Kamaryt z Rovin. A stavové tímto sněmem soudu zemskému plnú moc jsou dali, aby po vyřízení týchž počtuov v ně nahlédli, bedlivě uvážili a o ty, pokudž pořádně a spravedlivě vyřízeni se najdou, na místě postavili; což když se vykoná, JMCské počtu colmistra našeho hodný přípis se odeslati nepomine.

Berně na tolařích aby jeden každý spravoval, a berníci jak a kým se spravovati mají.

Jakož v království Uherském tolaři se vejšeji berou, nežli zde v tomto království Českém: o to jeden každý z obyvateluov tohoto království s pilností se starati má, aby, pokudž nejvejšeji a nejvíceji možné berni svou na tolařích a jiné veliké dobré minci spravil a dal; a berníci do kvitancí jednoho každého, na jaké jest minci berni spravil a dal, doložiti mají, a nikterakž toho nedopouštěti, aby jaké měnění mince státi se mělo, nýbrž s radou pánuov sobě přidaných, coby měli na minci k dobrému všem třem stavům království tohoto buď při placení lidu válečnému aneb jináče spůsobiti a získati, o to pilnost a péči míti mají.

Též také berníci nemají nižádným vymyšleným spůsobem z berně žádné puojčky, buď na mále neb na mnoze, žádnému činiti, ani žádné zprávy, žádného oznámení, nad to pak žádných vejpisuov, buď přiznavacích listuov aneb berní vydávati; toliko osobami tímto sněmem nařízenými a volenými, totižto: Vilémem z Rožmberka na Českém Krumlově, správcím a vladařem domu Rozmberského a nejvyšším purkrabí Pražským, Ladislavem z Lobkovic na Chlumci a Jistebnici, nejvyšším hofmistrem království Če-

diese Personen gewählt und ausgeschossen worden und nämblich: vom Herrnstand Georg Borzita von Martinicz auf Smeczna, Niclas von Lobkowicz auf Neuschloss, der Kais. Mt. Rath und Hauptmann der Alten Stadt Prag, vom Ritterstand Christof Wratislaw von Mitrowicz auf Lochowicz und Sigmund Slusky von Chlum, dann von den Städten Magister Mates von Aventin und Simon Kamarit von Rowin. Und geben demnach sie die Stänđ mit diesem Landtagsbeschluss dem Landrechten vollen Gewalt, dass sie nach Vollendung solcher Raitungsaufnehmbung solche Raitungen ersehen und fleissig erwägen und, nachdem dieselben richtig befunden, zu Ort bringen sollen. Und wann nun solches alles erortert sein wird, so solle alsdann der Kais. Mt. ein glaubwürdige Abschrift ihres Zahlmeisters Raitungen uberschickt werden.

Den Bern soll ein jedwederer an Thalern entrichten und auf wen die Berneinnehmber ihren Respect haben sollen.

Und nachdem die Thaler im Kunigreich Hungern höher als in der Kron Beheimb genumben werden, so soll sich ein jedwederer Einwohner dies Kunigreichs befleissen, seine Steuern, soviel immer muglich, an Thalern und anderer guten, groben, gangbaren Münz zu erlegen und die Berneinnehmber sollen in eines jedwedern Quittung, an was Münz er die Steuer erlegt, specificieren und die Münzen mit nichten in geringes Geld zu wechseln verstatten, sondern vielmehr mit Hilf und Rath der ihnen zugegebenen Herren in Acht nehmben, was an der Münz den Ständen zu gutem und frummen, es sei bei Bezahlung des Kriegsvolks oder in ander Weg zu erhalten sein möge.

Es sollen sich auch die Berneinnehmer in keinerlei Weis noch Weg von dem baren Geld keines Fürlehens weder wenig oder viel unterwinden, also auch einiche Abschriften, es sei von den Bekanntnusbriefen oder Steuern niemanden ausgeben oder widerfahren lassen, sonder sich allein nach denen in diesem Landtagsbeschluss verordneten und erkiesten Personen und ihrem Rath, was sie hierinnen ordnen oder etwas in einem und dem andern befehlen wurden, allerdings zu richten

ského, a Bohuslavem Felixem Hasistejnským z Lobkovic na Líčkově a Chomútově, nejvyšším komorníkem téhož království Českého, z pánuov, a Michalem Španovským z Lysova a na Pacově, nejvyšším písařem království Českého, Burianem Trčkou z Lípy a na Světlé nad Sazavou, podkomořím království Českého, a Janem Vchynským ze Vchynic na Nalžovech, purkrabí Karlštejnským, z rytířstva, tak kdyby všickni společně, znajíc toho potřebu, něco toho požádali, jich radou se spravovati mají. A ti nejvyšší ouředníci zemští žádných poručení berníkům činiti nemají bez přítomnosti, vědomosti a snešení jedněch bez druhých, leč by některý z nich v zemi toho času nebyl, aneb pro bezelstnou příčinu přítomen bejti nemohl; o čemž jeden každý psaním svým na oznámení sobě učiněné jiným příčinu nepříjezdu svého oznámiti má, a též to opatřiti mají, aby písaři všickni stavům přísahou zavázáni byli, tak aby se v věcech sobě poručených a svěřených věrně, tejně, upřímně a pilně chovali, žádných vejpisuov ani oustně žádné správy nevydávali, nečinili a nevyjevovali bez jistého nahoře psaných nejvyšších ouředníkuov všech společně jim učiněného poručení. A jestližeby co v tom od kohožkoli mimo toto sněmovní nařízení se jinač stalo, ten podle uznání soudu zemského skutečně má trestán býti. A ty osoby nahoře psané, kteréž berníkům od stavův voleným přidány jsou, při každém soudu zemském o všem tom, jak se co řídí a vykonává, správu svou dáti a v čemby jaký nedostatek měly, naučením soudu zemského se spraviti mají.

schuldig sein, als nämblichen Wilhelmen von Rosenberg, obristen Burggrafen, Ladislawen dem ältern von Lobkowicz, obristen Hofmeister, und Bohuslawen Felixen von Hassenstein und Lobkowicz, obristen Kammerer, aus dem Herrnstand, und dann aus dem Ritterstand Michaeln Spanowsky von Lissaw, obristen Landschreiber, Burian Trczka, Unterkammerern, und Hansen Wchinsky, Burggrafen zum Karlstein. Es sollen aber auch diese obriste Landofficierer den Berneinnehmbern in eines oder des andern Abwesenheit ausser der andern aller Wissenschaft oder Entschluss nichts befehlen, es sei dann, dass einer aus ihnen derselben Zeit nicht im Land wäre und von wegen unumbgänglicher Ehaften nicht zugegen sein kunnte, dessen Ursachen und Niterscheinens dann ein jeder, so es ihme angedeut würdet, durch Schreiben berichten solle. So sollen sie nicht weniger vorsehen und daran sein, damit alle Schreiber den Ständen verpflicht werden, also dass sie sich in denen ihnen anbefohlenen und vertrauten Sachen getreu, verschwiegen und fleissig verhalten, keine Abschrift noch mündlichen Bericht ausser sonderbaren Vorwissens aller obvermelten obristen Landofficierer nicht von sich geben. Do aber diesem zuwider was anders gehandelt wurde, der solle nach Erkanntnus des Landrechtens ernstlich gestraft werden. Und die obbeschriebenen Personen, so denen von Ständen erkiesten Berneinnehmbern zugegeben worden, sollen bei jedem Landrechten von allem dem, wie und was gehandelt wirdet, ihren Bericht thun, und worinnen sie einichen Mangel hätten, sich nach des Landrechtens Belehrung zu richten schuldig sein.

O nedoplacení za dva měsíce lidu válečnému na hranicích Uherských.

A kdež stavové toho správu mají, žeby lid válečný, služebný na hranicích Uherských sobě nemálo ztěžovati měli strany nedoplacení jim za dva měsíce služby povinné a zasloužené, dávajíce se i v tom slyšeti, žeby v týchž službách nikoli tak trvati nemohli: a protož JMCské stavové za to poníženě prosí, aby JMCská s nimi již to na místě postaviti poručiti ráčil, tak aby skrze to království Uherskému a jiným JMCské zemím budoucně ně-

Wegen unauszahlter zweier Monatsold dem Kriegsvolk auf den hungerischen Gränitzen.

Und nachdem auch die Ständ in Erfahrung kumben, dass sich das Kriegsvolk auf den hungerischen Granitzen wegen nit gar Auszahlung zweier Monatsold zum heftigisten beschweren, sich auch vernehmben liessen, dass sie solcher Ursach halber weiter in Diensten nit wurden verbleiben kunnen, bitten derowegen Ihr Kais. Mt. die gehorsamben Ständ, dass Ihr Mt., solches mit gedachtem Kriegsvolk auf ein Ort zu bringen, gnädigiste Verordnung

jakého nebezpečenství se obávati potřebí nebylo; neb pokudž by to tak na místě postaveno nebylo, tehdy stavové se toho obávají, žeby colmistr s malou platností v ta místa vypraven byl, neb kdyby lid válečný tomu porozuměl, že jest colmistr mezi ně s penězi přijel, tehdy by týž lid válečný tím tvrději a urputněji na svém stáli a toho ustoupiti nechtěli; a protož stavové JMsti poníženě prosí, aby JMCská to milostivě nařířditi ráčil, aby ti služební lidé, pokudžby tak bylo, jakž se svrchu píše, v tom spokojeni byli.

Strany continui a jiných pomocí v království Uherském.

A tolikéž kdež sou stavové na předešlých sněmích toho při JMCské poníženě hledali, aby continue, kteréž se z arcibiskupství Ostřehomského, též i co Kružic drží, i od jinud scházejí, a jestližeby co tak z jiných zámků toho na pomoc se dostati mohlo, také to na pomoc k placení lidu válečnému obráceno bylo: tak ještě tímto sněmem JMCské stavové poníženě za to prosí, aby JMt to tak milostivě nařířditi ráčil.

Nejvyšší v pevnosti Ujvaru v království Uherském aby jak JMCské, tak stavům království Českého a zemím připojeným povinnostmi zavázáni byli.

A jakož jsou stavové království tohoto na stavení pevnosti Ujvaru v království Uherském nemalé sumy peněz na pomoc dali, i v též pevnosti lidu válečnému služby jich platiti pomáhají: a protož JMCské stavové za to poníženě prosí, poněvadž na též pevnosti markrabství Moravskému, jakožto přednímu oudu království Českého, i jiným zemím k témuž království náležitým, nemálo záleží, aby JMCská to tak milostivě opatřiti ráčil, aby nejvyšší i jiní hejtmané v též pevnosti jak JMCské, jakožto králi Uherskému a Českému, tak také i stavům království tohoto a zemím k tomuto království připojeným povinnostmi zavázáni byli.

thuen wollten, damit man sich nit etwo hierdurch allerlei dem Kunigreich Hungern und anderer Länder hieraus entstehenden Gefahr befürchten durfte; dann ehe und zuvor solches nit erörtert, sei zu besorgen, dass ihr Zahlmeister mit schlechtem Nutz oder Ausrichtung zur Bezahlung werde abzufertigen sein. Es wurde auch das Kriegsvolk, wann sie des Zahlmeisters Gegenwart mit dem Geld vermerken, desto mehr und steifer auf seiner Meinung stehen und sich von der Auszahlung vermelter zweier Monatsold nicht wollen dringen lassen.

Wegen der Continuation und anderer Hilfen im Kunigreich Hungern.

Als auch die Ständ auf hievorigen Landtägen bei der Kais. Mt. unterthänigist angebracht, damit die Continuation, so von dem Erzbisthumb Gran, desgleichen auch von dem, was der Kruzicz halten thuet und auch von andern Orten einkumbt, und woferr also etwas zu Hilf von den andern Schlössern erlangt werden möcht, dass solches auch zu Hilf und Bezahlung des Kriegsvolks angelegt wurde, also bitten sie noch, dass Ihr Mt. solches also gnädigist verordnen wollten.

Dass die Obristen in der Festung Uywar ebensowohl den Ständen als Ihr Kais. Mt. verpflicht und verbunden sein sollen.

Und nachdem die Ständ zu Befestigung Uywar nit mit kleinen Summen Gelds Hilfleistung gethan und auch dem Kriegsvolk allda ihre Besoldungen bezahlen helfen, derowegen so bäten sie die Ständ Ihr Kais. Mt. unterthänigist, dieweil an dieser Festung dem Markgrafthumb Märhern als dem vordern Glied des Kunigreichs Beheimb als auch andern diesem Kunigreich incorporierten Landen nicht wenig gelegen, dass Ihr Kais. Mt. solches dahin gnädigist richten und versehen wollten, dass die Obristen und andere Befehlchs- und Hauptleut in dieser Festung mit gebuhrlicher Pflicht, inmassen sie mit derselben der Kais. Mt. als Kunig in Beheimb und Hungern verhaft, also auch den Ständen dieses Kunigreichs und andern darzu incorporierten Landen gleichmässig verbunden wurden.

O posudném.

A kdež také JMCská milostivě toho při stavích království tohoto Českého žádati ráčí, aby JMCské posudné, totiž z každého sudu bílého aneb ječného piva pět grošuov českých, počnouc od svatého Jiří minulého až do svatého Havla nejprvé příštího, z poddané a upřímné lásky svolili: i na takovou JMCské milostivou žádost na tom sou se stavové snesli, aby, počnouce od času letnic, jeden každý z obyvatelův království tohoto z každého věrtele piva bílého aneb ječného, kteréž na prodej se vystavuje, pět grošův českých a z sudu, kterýž dva věrtele drží, dvojnásob tolik, to jest deset grošuov českých, vejběrčím krajským k zemi dávali a odvozovali. Takové pak posudní na kvartál v městech krajských, tak jakž roku předešlého tím vším spuosobem se odvozovati má. Kteréž se začíti má od času letnic a trvati bude do svatého Havla nejprvé příštího, a na tyto časy a roky aby v jednom každém kraji vybíráno bylo, totiž první termin a kvartál v pondělí po svatém Jakubě apoštolu [26. července] a druhý termin na svatého Havla nejprvé příštího.

A z toho posudného, co by ty tři groše bílá vynesly, JMCské na pomoc vychování dvoru JMti od nejvyšších berníkuov při každém kvartálu dáváno býti má, a z sumy ostatní dvou grošův českých pozůstávající obyvatelům království tohoto, kteříž-by při JMCské dluhy pořádné půjčené měli a od JMCské aneb zřízených rad komory české psaní nejvyšším berníkům o to přinesli, z těch sum, pokudž by vystačilo, ourokové platiti se mají. Však poněvadž stavové o tom jistou zprávu mají, že JMCská některými znamenitými dluhy v jiných zemích než v království tomto pošlými, kteréž do komory JMsti v království Českém ukázány jsou, ztěžován býti ráčí, z kterýchž nemalé sumy peněz posudních úrokův se vydávati musí, z čehož jest se i obávati, že též posudní vystačovati nebude moci: a protož JMCské stavové poníženě prosí, aby JMCská takových jinde pošlých dluhův již více neráčil dopouštěti sem do tohoto království převozovati.

Biergroschen.

Und als auch die Kais. Mt. an die Stünd dies Kunigreichs gnädigist begehren lassen, dass sie das Biergeld, als nämblich von jedem Fass Weissbier 5 w. Gr., anzufahen von Georgi nägst verschienen bis auf Galli nägstkunftig, gehorsamlichen bewilligen wöllten, so haben sich uber solchen Begehren die Stünd dahin entschlossen, dass ein jeder Einwohner in diesem Kunigreich von jedwedern Viertel Weiss- oder Gerstenbier, so auf den Kauf ausgesetzt würdet, 5 w. Gr. und von einem Fass, so zwei Viertel hält, doppelt soviel und nämblich 10 w. Groschen, von Georgen jungst verwichen anzufahen, dem Kreiseinnehmber zu dem Land geben und reichen sollen. Es soll auch in den Kreis-Städten solch Biergeld zu Quartalszeiten, allermassen wie das verschiene Jahr, gelegt werden, welches dann jetzo verschienen Georgi angehen und ein halbes Jahr lang, das ist auf Galli dies 83. Jahrs, währen und auf diese Fristen und Termin in jedem Kreis eingenumben werden, das ist der erste Termin auf Jacobi und der ander auf Galli nägstkunftig. Von solchem Biergeld soll nun soviel, als drei Groschen austragen, Ihrer Kais. Mt. zu dero Hofhaltung von den obristen Berneinnehmbern bei jedem Quartal gereicht und gegeben und von der Summa der uberbleibenden zween Groschen den Einnehmern dies Kunigreichs, so bei Ihrer Mt. Anlehen und Schulden haben und derselben halber den obristen Berneinnehmbern von Ihrer Kais. Mt. oder der beheimbischen Kammer schriftliche Befehlich und Schein furlegen und bringen wurden, ihre ausständige Interesse, so weit als erwähnte uberige Summa gereicht, bezahlt werden. Jedoch dieweil die Stünd in gewisse Erfahrung kumben, dass Ihr Kais. Mt. ansehenliche ausländische Schulden, mit denen sie beschwert werden, auf die beheimische Kammer weisen, von welchen ziembliche grosse und hohe Interesse bezahlt werden müssten, also dass zu besorgen, es werde das Biergeld dergestalt nicht erklecken kunnen: derowegen so bitten die Stünd Ihre Kais. Mt. unterthänigist, dass sie weiter nicht mehr zulassen wollten, dergleichen ausländische Schulden dahin zu verweisen.

Vejběrčí posudného v krajích.

A tito za vejběrčí posudného v krajích voleni sou, kteříž stavům království tohoto povinnostmi zavázáni býti mají: v kraji Bechyňském Vilém Voračický z Paběnic a na Blanici, [v kraji Prachenském Bohuslav Vamberský z Rohatec;]*) v kraji Plzenském Jindřich Harant z Polžic a na Klenovém, v kraji Podbrdském Jan Ota z Losu a na Nížburce, v kraji Vltavském Mikuláš mladší Vojkovský z Milhostic a na Vosečanech, v kraji Rakovnickém Jiřík Chotek z Chočkova a v Tytřích, v kraji Slánském Zikmund Sluzský z Chlumu a na Sukdole, v kraji Žateckém Vilém Vřesovec z Vřesovic, v kraji Litoměřickém Zdeslav Kapléř z Sulevic a na Košťálově, v kraji Boleslavském Albrecht Pětipeský z Chyš a z Egrberku a na Byšicích, v kraji Hradeckém Petr Straka z Nedabylic a na Studnicích, v kraji Chrudímském Jan starší Záviše z Osenice a na Bitovanech, v kraji Čáslavském Strachota Vostrovec z Kralovic a na Borovsku, v kraji Kouřímském Filip Mošaur z Valdova a na Lojovicích; kterýmžto vejběrčím každému z nich za práci jich za tento termin polouletní služby se dáti má po pětmecítma kopách gr. českých.

Die Einnehmber des Biergelds in Kreisen.

Diese Einnehmber [sind] in den Kreisen erkiest, welche den Ständen beeidigt werden sollen: im Bechinger Kreis Wilim Woracziczky von Pabenicz auf Blaniczi, im Prachinger Kreis Bohuslaw Wambersky von Rohatecz, im Pilsner Kreis Heinrichen Harant von z Policz [sic] **) auf Klenaw, im Podbrder Kreis Hans Otto von Loss, im Wltawer Kreis Niklas der junger Woykowsky von Milhosticz, im Rakowniker Kreis Georg Chotek von Choczkowa, im Schlaner Kreis Sigmund Slusky von Chlum auf Sukdol, im Saazer Kreis Wilhelmb Wrzesowecz von Wrzesowicz, im Leitomericzer Kreis Zdeslaw Kaplerz von Sulewicz, im Bunzler Kreis Albrecht Pietipesky von Chiss und Egerberg, im Grätzer Kreis Petr Straka von Nedabilicz und im Chrudimer Kreis Hans der älter Zawische von Osenicze, im Cziaslauer Kreis Strachota Wostrowecz von Kralowicz auf Borowsku, und Kaurzimber Kreis Philipp Mossauer von Waldowa auf Lojowiczich, deren jedwedern Einnehmber 25 Schock Gr. beh. für ihre Muh gegeben werden soll.

Vejběrčí posudného v městech Pražských.

Pražané pak k vybírání od nich takové pomoci toho posudného volili jsou za vejběrčí své, kteříž též stavům povinnostmi zavázáni býti mají: v Starém městě Pražském Zigmunda Kapra z Kaprštejna, v Novém městě Pražském Brykcího Zvonaře z Cinperku, v Menším městě Pražském Jana Kocína z Kocinetu, písaře radního téhož města, s nimižto sami oni o službu se narovnati mají. A ti vejběrčí jich povinni jsou ve všem se tak zachovati jako i předpsaní vejběrčí krajští, a to tak vyhledati a nařídíti, aby v tom žádných obmyslův a fortelův se nedálo; než takové posudné vyberouce úplně a docela bez zadržování nejvyšším berníkům od stavův voleným na hrad Pražský aby dodávali.

Einnehmber in Städten.

In den Prager Städten seind zu Einnehmbern erkiest, welche den Ständen gleichsfalls verpflicht werden sollen, als: in der Alten Stadt Sigmund Kapr, in der Neuen Stadt Brikczy Glockner und auf der Kleinseiten Hans Koczin, Stadtschreiber, mit welchen sich die Stand selbsten umb die Besoldung vergleichen sollen, welche Einnehmber ebensowohl als die in Kreisen ihre eingenumbene Biergefäll den Berneinnehmbern auf das Prager Schloss zu liefern schuldig sein.

A kdež se zpráva dává, že se stav rytířský s stavem městským v hrabství Kladském o vejběrčího snésti nemohou: a protož nejvyšší berníci to

Und als auch der Ritterstand sich mit den Städten in der Grafschaft Glatz wegen der Einnehmber nicht vergleichen kunnen, derwegen sollen

*) Kraj Prachenský jest v zápisu deskovém vynechán, doplňujeme jej z tištěných artikulů.

**) z Polžic.

nařiditi mají, aby každý stav, pokudžby se o to narovnati nemohli, svého vejběrčího měli, a takové berně a posudné podle vyměření sněmovního společně po týchž vejběrčích na hrad Pražský časně, bez zadržování, nejvyšším berníkům odsílali; a nejvyšší bernici spolu s nejvyššími úředníky zemskými a osobami k počtu volenými s nimi o službu se srovnati mají.

die obristen Steuereinnehmber verordnen, dass ein jeder Stand, so weit als sich derselb mit einander nicht vergleichen wird kunnen, seinen absonderlichen Einnehmber haben mug, und die Steuer und Biergeld vermug des Landtagsbeschluss zeitlich und für voll auf das Prager Schloss den obristen Berneinnehmbern, die sich mit ihnen umb die Besoldung vergleichen sollen, uberantwort werde.

Forma listu přiznavacího na posudné.

Já N. z N. vyznávám tímto listem přede všemi, že sem ode dne letnic léta osmdesátého třetího až do pondělího po sv. Jakubu apoštolu téhož léta, v tom jednom kvartálu, v pivovaře mém N. piva svařiti N. varů dal, z kteréhož jest mi se vedle svolení sněmovního z jednoho každého věrtele počítajíc po pěti groších českých dáti dostalo, čehož se sejde v tom čase N. kop grošuov, kteréž teď s rejstry a listem přiznavacím vejběrčímu krajskému odsílám; a že sem více v tom čase piva bílého ani ječného svařiti a na prodej vystaviti nedal, jenž by z něho posudné dáno býti mělo, mimo to což tak odsílám, to jest v pravdě tak, to přijímám k svému svědomí. A pro lepší toho jistotu k tomuto listu pečet svú vlastní sem přitiskl, jehož datum ɔc. Tak se každý jiný týmž spůsobem, jmenujíc druhý termin, zachovati má.

Bekanntnussbrief.

Ich N. von N. bekenne mit diesem Brief fur allermänniglich, dass ich von S. Georgentag an bis auf den Montag nach Jacobi ernennts Jahrs in diesem Quartal in meinem Bräuhaus zu N. N. Fass Bier bräuen lassen, davon mir vermug der Landtagsbewilligung von jedem Fass zu 5 w. Gr. zu geben gebuhrt, welches in der Zeit N. Schock Groschen bringen thut, die ich hiemit sambt den Registern und Bekanntnussbrief dem Kreiseinnehmber uberschickt, und dass ich in der Zeit nicht mehr Weiss- oder Gerstenbier bräuen und auf den Kauf aussetzen lassen, davon das Biergeld ausserhalb dessen, so ich hiemit uberschicken thue, zu reichen gebuhrt, das nehmbe ich auf mein Gewissen. Dessen zu mehrer Urkund hab ich mein eigen Petschier hinfur gedruckt. Datum. Und also soll sich ein jeder mit Benennung der Termin bei den andern Quartalen verhalten.

O kalendáři vnově vydaném.

A jakož JMCská skrze pány komisaře své stavům království tohoto milostivě předložiti ráčil, aby to z strany kalendáře vnově vydaného bedlivě uvážili, jakejm spůsobem a k kterému času týž kalendář by v království tomto publikován a vyhlášen bejti mohl: i měvše stavové to v svém bedlivém uvážení, že všelijaká jednání a obchodové z království tohoto s zeměmi okolních kurfirštův a knížat JMstí i měst říšských k tomuto království příležících bývají, toho se obávají, dokavad JMCská s týmiž okolními knížaty a městy v říši jednomyslně se o týž kalendář snésti neráčí, že mnohé překážky škodlivé v obchodích a živnostech mezi královstvím tímto a zeměmi jmenovanými by vzniknouti mohly, kteréžto JMCské i stavům užitku žádného by ne-

Von dem neuen aufgerichten Kalender.

Und als auch Ihr Kais. Mt. den Ständen gnädigist furtragen lassen, dass sie wegen des neuen corrigierten Kalenders in fleissige Berathschlagung ziehen wollten, wie und wasgestalt, auch zu welcher Zeit derselb zu publicieren sein möcht, welches sie dann mit sondern Fleiss erwogen, und demnach gleichwohl das Kunigreich Beheimb mit andern umbliegenden Chur- und Fürsten- auch Reichsstädten in allerlei Gewerb, Handtierung und Geschäften im Lauf und interessiert ist, so sei zu besorgen, alldieweil sich Ihr Kais. Mt. mit vermelten Chur- und Fürsten, auch andern Reichsständen und Städten diesfalls nicht einhellig gnädigist vergleichen, dass in den Gewerben und Handlungen dieser Enden allerlei Zerrüttligkeit dem Kunigreich

přinášely, a protož stavové za to poníženě JMCské prosí, pokudžby JMCská toho kalendáře publikování za potřebu uznati ráčil, aby JMCská předkem a nejprvé s kurfiršty a knížaty i jinými stavy v říši o to milostivě se snésti ráčil.

Beheimb zu Schaden entstehen möchte, welches weder Ihrer Mt. noch den Ständen keinen Nutz oder Frumben bringen würde, und bitten derwegen sie die Ständ gehorsamblich, zum Fall Ihr Mt. die Publicierung dieses Kalenders fur ein Nothdurft zu sein erachten, Ihr Mt. wollen die Sach ehe und zuvor mit andern Chur- und Fürsten abhandlen und zur Richtigkeit bringen lassen.

Berně z židův v království Českém.

Co se pak židův v království tomto dotýče, v městech Pražských i jiných svobodných městech, a nicméně ve všech městech JMCské a JiMti císařové, též v panských a rytířských městech i v městečkách, vesnicích, kdežby se ti koli vyhledati a najíti mohli: ti vším tím způsobem, jakž předešlého sněmu o tom nařízeno a svoleno jest, z jednoho každého žida, kterémuž by nad dvadceti let bylo, aneb žeby ženatý byl, z hlavy půl kopy grošův českých při času svatého Bartoloměje nejprvé příštího dáti a od sebe odvesti povinni budou, a kterémužby židu dvadcíti let nebylo a do desíti let stáří byl, tehdy toho polovici, totiž patnácte grošův českých, při témž terminu tolikéž aby dali, spravili a z sebe sebrali a od sebe nejvyšším berníkům, s jistým a pravdivým poznamenáním týchž židů, aby odvedli; a to všecko nejinak než tak, jakž v předešlém sněmě v obzvláštním artikuli o tom vyměřeno jest, řízeno a spravováno býti má. A poněvadž pak o tom se zpráva dává, žeby nemálo takové berně svolené za týmiž židy pozůstalo a nespravené ještě zuostávalo: protož aby takové berně a restanty všecky zadržalé do sv. Víta nejprvé příštího nejvyšším berníkům na hrad Pražský od sebe odvedli. Jestli by pak toho tak nevykonali, takové berně tak a na ten čas nespravili, tehdy nejvyšší berníci mají se k nim vedle pokut předešlými sněmy vyměřených ihned beze všech dalších odtahův zachovati.

Steuer von den Juden.

Anbelangend aber die Juden in den Präger und andern kuniglichen und der Kunigin Städten, Städteln, Flecken und Dörfern, wo und an welchem Ort dieselben ausgesucht werden möchten, die sollen aller Massen und Gestalt, inmassen in den vorigen Landtägen angeordnet und geschlossen worden, von jeden zwanzigjährigen oder beheiraten Juden vom Haupt ein halb Schock Groschen beheimisch auf Bartholomäi nägstkunftig zu erlegen schuldig sein; welche Juden aber unter 20 Jahren und 10jährig wären, do solle vom Haupt der halbe Theil, das ist 15 w. Gr., auf bestimbten Termin gesamblet und erlegt werden. Und dieweil fürkumbt, dass nit wenig an solcher alten Judensteuer noch restieren solle, so sollen sie dieselbe zwischen hier und S. Veitstag gewisslich richtig machen und mit Erlegung derselben uber itzt vormelten Termin gar nicht verziehen. Zum Fall es aber nicht beschäh, so werden sich die Einnehmber gegen ihnen mit der in hievorigen Landtagen angeordneten Pön zu verhalten und die Execution ins Werk zu stellen wissen.

Forma listu přiznavacího o židech.

Já N. vyznávám tímto listem přede všemi vuobec, že sem podle svolení, kteréž se stalo na obecním sněmu na hradě Pražském, kterýž držán byl léta ɔc 83. v pondělí po neděli Exaudi a za-

Notel der Juden Bekanntnussbrief.

Ich N. bekenne mit diesem Brief fur allermäniglich, dass ich vermug der auf gemeinem Landtag, so den Montag nach Exaudi dies 83. Jahrs gehalten worden, beschehenen Bewilligung alle

vřín téhož léta v pondělí po svaté Trojici, všecky židy, kteříž na gruntech mých jsou, vyhledati a sčísti dal, jichž se nachází v tom počtu, z kterýchž se vedle dotčeného sněmovního svolení berně dáti dostane, to jest N. židův ve 20 letech a ženatých, a kterýmž dvadcíti let není až do desíti, jest jich v počtu N. A že více žádných židů na gruntech mých, z nichž svolenou berni při tomto času svatého Bartoloměje dáti mám, jsem ovšem vyhledati a najíti nemohl, než těch dotčených židův obojího pohlaví, to jest N., to přijímám k svému svědomí. A pro lepší toho ɔc.

O průbýři zemském.

A jakož jest průbýř zemský některé ztížnosti své, co se střížе a zrna v království tomto při všech mincích opatrování dotýče, i některé jiné artikule v suplikací své položil, kteréž opatření by spěšného potřebovaly, jakž táž jeho suplikací a vznešení to v sobě šíře obsahuje a zavírá: i poněvadž předešlým sněmem jisté osoby za komisaře k horám voleny byly, a podle toho i tento artikul všech ztížností průbýře zemského k vyřízení nařízen byl, protož i ještě dotčeným osobám, kteréž sou tak předešle za komisaře voleny byly, tyto osoby stavové volí a přidávají: Karla z Bibrštejna a na Děvíně, JMCské radu a hejtmana knížetství Velikého Hlohova, a Adama Slavatu z Chlumu a z Košmberka, JMCské radu, z stavu panského, a Krištofa Markvarta z Hrádku a na Bělé a Beneše Benedu z Nectin a na Vilémově, z stavu rytířského. Kterýmžto stavové tímto sněmem poroučejí a moc dávají, společně nebo rozdílně, aby se o to o všecko s radami JMCské komory české, sjedouce se k tomu den obrali, mezi tímto časem a budoucím sněmem konečně snesli, aby tato věc podle předešlých sněmuov již o tom vyměření a obzvláštně podle starobylého spůsobu Hor Kuten na místě postavena býti mohla; tak aby on průbýř zemský v povinnosti své k dobrému zemi bez další všelijaké překážky zadosti činiti mohl.

Přímluva o Annu Voděradskou.

A jakož jest Anna Voděradská z Dobřenic,

meine Juden, so auf meinen Gründen sein, aussuchen und abzählen lassen, deren sich in der Anzahl befinden, von welchen vermug der Landtagsbewilligung die Steuer zu geben geburt, N. Juden, so bei 20 Jahren und beheirat, welche aber nit 20 sondern 10jährig und daruber, der ist in der Anzahl N. Und dass ich auf meinen Grunden keine Juden mehr, von denen ich die bewilligte Steuer auf Bartholomäi reichen soll, durchaus nicht habe aufsuchen und finden kunnen, dann allein die obbemelten Juden beiderlei Geschlechts, als N. Juden, solches nehmbe ich auf mein gewissen. Zu Urkund ɔc.

Vom Landprobierer.

Und nachdem der Landsprobierer etzliche seine Beschwerungen wegen des Schrott und Korns auch andere Artikel mehr in seiner Supplication furgebracht, und dass destwegen bei allen Münzen im Kunigreich Beheimb ein eilendes Einsehen vonnöthen, angedeut, und dieweil in vorigen Landtägen sondere Personen zu den Bergwerchen erwählt worden, die neben andern Artikeln auch diesen Beschwerungen abhelfen sollen, derowegen so geben die Stänđ den hievor erkiesten noch diese Personen zu: Karln von Biberstein auf Nadiewinie [sic], Röm. Kais. Mt. Rath und Hauptmann des Fürstenthumbs Grossen Glogau, und Adamen Slawata von Chlum und Koschemberg, Ihrer Kais. Mt. Rath, vom Herrnstand, und dann vom Ritterstand Christof Markwarten von Hrádku auf Bieli und Beneschen Beneda von Necztin auf Wilimow, welchen dann die Stänđ hiemit auferlegen und in ihren Gewalt stellen, dass sie sich hierzu eines gewissen Tags vergleichen und mit den beheimischen Kammerräthen dieser Sachen halber berathschlagen, damit solche Strittigkeiten zwischen hier und kunftigen Landtag zur Richtigkeit gebracht und sonderlich mit der alten Kuttenbergischen Bergwerchordnung verglichen und er Probierer seiner Pflicht dem Land zum Besten ein Genugen ohn alle weitere Verhindernus thuen kunne, zu Ort gericht werden möcht.

Vorbitt wegen der Wodieradskin.

Und als auch Anna, weiland Georgen Wo-

pozůstalá vdova po někdy Jiříkovi Voděradském z Hrušova, na všecky tři stavy skrze poníženou suplikací na místě dítek svých i sirotkův, po témž někdy Jiříkovi Voděradském zuostalých, vznesla, ku paměti přivozujíc předešlou svou poníženou žádost i tolikéž stavův na minulém sněmě podanou k JMCské přímluvu, prosíc, aby stavové se ještě k JMCské poddaně přimluvili, tak aby od JMCské milostivé odpovědi na též předešlé své žádosti dostati mohla: na kteroužto žádost její tak snažnou a ustavičnou, a považujíce její a dítek jejich takové žalostivé siroby, stavové k JMCské poníženě a poddaně se přimlouvají, aby JMCská na to brzkou a milostivou odpověď výš psané vdově na takovou předešlým sněmem stavův prošlou poddanou přímluvu dáti ráčil.

O Jana Malovce přímluva.

Nicméně kdež jest Jan Malovec z Malovic a na Trhovém Štěpanově všem třem stavům předešlou svou žádost a na minulém sněmu v jistém artikuli stavův podanou přímluvu k JMCské ku paměti přivedl, žádajíc stavův, aby se za něj ještě k JMCské přimluvili, tak aby JMCská od takového obeslání, jímž jest na místě JMCské od prokuratora JMti před soud komorní z vejplaty obeslán, milostivě upustiti a týž statček, kterýž na díle se jemu po otci jeho dostal, a ostatek jeho dosti draho dokoupil a tudy v veliké dluhy se dal, v nichž posavad zuostává, jemu k dědictví doprodati poručiti, tak aby se toho, což se v podobných příčinách jiným obyvatelům v tomto království dostávalo, i jemu dostati mohlo, ráčil; a jakož pak, ubezpečiv se předešle na takovou přímluvu, za jiné jest neměl, než že jemu den k jednání a trhu jmenován bude, očekávaje na to, k žádnému soudu jest se nechysta[l], nejsa té vůle s JMCskou v jaké odpory se dáti a posavad se nechystá, a pod tím že jest pominulého soudu komorního na též obeslání přišlo, a prokurator JMCské že jest k tomu vedl, aby ta pře slyšána byla, k čemuž jest sotva přivedeno, že jest do budoucího soudu odložena; i obávaje se vždy, aby budoucího soudu týmž spuosobem stižen nebyl, žádajíc, aby s ním o tak skrovný statček na místě a konci se postavilo:

dieradskys nachgelassene Wittib, anstatt und in Namen ihrer verwaisten Kinder die Ständ an ihre bei vorigem Landtag ubergebene Supplication der gebetenen Intercession demüthigist erindert und abermals flehentlich und bittlich angelangt, die Stand wollten sie, die Wittib, bei Ihrer Mt. nochmalen gehorsamblichen verbitten, damit sie auf ihre vorige ubergebene Supplicationes und gethane Begehren ein gnädigiste Resolution ehist erlangen möcht; wann dann sie die Ständ ihren elenden Wittibstand und Verwaisung der Kinder [...], darein sie aus ärmblichen Zustand ihres Vatern gesetzt worden: so bitten sie die Ständ, wie auch in hievorigem Landtag, abermals gehorsamblichen, Ihr Mt. wollen gedachter Wittib einen gnädigisten und unverlängten Bescheid erfolgen lassen.

Fürbitt wegen Johann Malowecz.

Ferner nachdem auch die Ständ Johann Malowecz seines hievor gethanen Begehrens auch der auf dem nägsten Landtag, beschehen Fürbitt gehorsamblich erindert und daneben gebeten, dass sie die Ständ vor ihne ferrer intercediren wollten, damit Ihr Mt. von der Ladung, mit der er anstatt Ihrer Kais. Mt. durch derselben Procurator wegen der Ablösung des Guts Stipanow zum Kammerrechten citiert worden, genädigist ablassen und ihme solch Gut, das er zum Theil nach seinem Vater bekommen und die Ubermass theuer genug erkauft, dadurch er sich in Schulden geschlagen, darinnen er noch steckt, erblich zu verkaufen verordnen wollten, und dass ihme also dasjenige, so andern Inwohnern des Königreichs Beheimb in gleichen Fällen begegnet, auch widerfahren möcht, wie er sich denn auf vorige der Stände vor ihme gethane Intercession vorlassen und vor kein anders gehalten, dann dass ihme ein Tag zu der Kaufshandlung angestellt würde werden, und nachdem er darauf verwart, hat er sich zum Recht nicht gefasst gemacht, thät dasselbe auch noch nicht, und wär nicht Willens, sich mit Ihrer Kais. Mt. in einiche Rechtfertigung einzulassen; und unter des so wäre es bei vorschienen Kammerrechten auf obgedachte Ladung kommen und Ihrer Kais. Mt. Procurator hätt es dahin gefuhret, dass solche

a tak stavové, jakož předešle tak i nyní, k JMCské se poddaně přimlouvají, aby JMCská od takového obeslání upustiti a s týmž Janem Malovcem o to milostivě uhoditi a jemu týž statek mimo jiné příslušnosti doprodati poručiti ráčil.

Rechtshandlung gehört sollen werden, er aber hab es kaum so weit bracht, dass die Sach bis zu dem kunftigen Recht Aufschub erlanget. Weil er denn Beifahr trägt, er möchte bei dem kunftigen Recht eben also wie bei dem verschienen beschweret werden, so begehrt er, dass der Kauf mit ihme geschlossen wurd. Darauf nun die Ständ oben wie hievor, also auch noch Ihre Kais. Mt. vor ihme in Unterthänigkeit bitten thun, Ihre Mt. die wollen von solcher Ladung genädigst ablassen, mit ihme Vorgleichung treffen und ihme solch Gut ausser anderer Zugehörung erblich zu verkaufen verordnen.

Přimluva o bratří Haugvice z Biskupic.

Též kdež sou na všecky tři stavy Adam a Hynek, bratří Haugvicové z Biskupic, skrze suplikací vznesli, kterak jest někdy Jindřich Haugvic, otec jich, při dobré a svaté paměti JMCské císaři Ferdinandovi, též při JMti, slavné a svaté paměti, císaři Maximilianovi, a potom již sami při JMCské sedm a dvadceti tisíc zlatých rejnských, někdy strejci jich Janovi Haugvicovi náležitých, a po něm na Jindřicha Haugvice, otce jich, jakožto po bratru a potom i na ně připadlých, majíce sobě list na touž sumu za statek Kopidlno na slavné a svaté paměti císaře Ferdinanda s dobrou volí odevzdaný, měli, kterážto suma mnoho let při JJMtech jest byla, a oni na velmi časté ponížené suplikování a žádosti že jsou nikdyž k svému přijíti nemohli, a ouroků z též sumy nikdyž že jsou časně a pojednou dosahovati nemohli a tak po několika kopách že jsou bráti musili, však po všecky ty časy že sou JMCské, jakožto věrní poddaní, ušetřovali a na JMCskou nastoupiti nechtěli; až když sou se ženili a nějakou živnůstku sobě koupiti chtěli, toho jsou s ponížeností hledali, aby jim suma jich, cožby jí koli pozuostalo, dána byla, aneb vnově zjištěna; ale žeby ani sumy ani úroků, ani zjištění dosáhnouti nemohli, byvše nějací staří počtové někdy dotýkající se Jana Haugvice, strejce jejich, před dvadcíti lety mrtvého, z puchalterie vyhledáni, o nichž jest otec jich ani oni nic nevěděli, ani, aby otec jich v čem tom stihán byl, žádné paměti se nenachází, předkládajíce tudy svou velikou chudobu, a tak žeby se jim po otci jich ani jedné

Fürbitt wegen der von Haubicz Gebrüder.

Und nachdem auch an alle drei Ständ Adam und Hynek Gebrüder Haugwicz von Biskupicz durch ihr Supplication gelangen lassen, wie weiland Heinrich Haugwicz, ihr Vater, bei weiland Kaiser Ferdinand und Kaiser Maximilian, beider hochlöblicher und seligister Gedächtnus, und dann anjetzo bei der jetzigen Kais. Mt. 27.000 fl. rh., die weiland Jan Haugwiczen, ihrem Vetter, zugehört und nach desselben Tod auf Heinrich Haugwiczen, ihren Vatern, und nach demselben auf sie kommen sambt einer Vorschreibung vor das Gut Kopidlno, auf weiland Kaiser Ferdinand seligister Gedächtnus lautend, sowohl auch einem ordentlichen guten Willen ubergeben gehabt, welche Summa gar viel Jahr bei Ihren Majestäten angestanden, derwegen sie wohl zu öftern gehorsamblich angesucht und gebeten, aber nie zu den ihrigen noch auch zu den Interessen zu rechter Zeit kommen können, und also nur zu etlich Thalern auf einmal nehmen müssen; doch haben sie alle die Zeit uber Ihrer Kais. Mt. als getreue Unterthanen verschonet und auf Ihre Kais. Mt. nicht gedrungen, bis dass sie sich beweibt und ihnen eine Nahrung erkaufen wollen, da haben sie solches in Unterthänigkeit gesucht, dass ihnen ihre Summa, was ihnen noch etwo ausständig, entricht oder von neuen vorsichert wurd. Darauf sie aber weder Hauptsumma, Interesse, noch Vorsicherung nit erlangen konnen aus Ursachen, dass sie etwo alte, die weiland Jan Haugwicz, ihrem Vatern, der vor 20 Jahren todt ist, betroffen, bei der Buchhalterei ausgesucht und be-

kopy míšenské nedostalo, poníženě stavův žádajíc, aby k JMCské přímluvu o ně učinili, tak aby JMCská, vzhlédnouce na jich chudobu a nedostatky, každému z nich dvou bratří, nemohloliby býti na hotových penězích odvedeno, tři tisíce kop grošův českých, kteřížby jim pozůstávali, zjistiti a úroky spraviti, aneb cožby JMCská z své štědroty pro odplatu božskou učiniti chtíti ráčil, poručiti ráčil, tak aby pana otce svého vždy nějakou památku a pomoc k živnůstce své měli: i nemoha stavové takové jich žádosti oslyšeti, za výš jmenované bratří Haugvice poddaně se přimlouvají, aby JMCská k ním bratřím milostivě se nachejliti a takovou žádost jich vykonati ráčil.

funden, von welchen Raitungen weder ihr Vater noch sie nie nichts gewisst, und wäre auch keine Nachrichtung zu befinden, dass jemals ihr Vater derwegen angefordert worden wär, mit Erzählung ihrer Armuth und Unvermögens und dass sie dergestalt nit eines Thalers Werth nach ihrem Vater bekommen wurden, darneben die Ständ in Unterthänigkeit angelangt und gebeten, bei Ihrer Kais. Mt. von ihrentwegen ein Intercession zu thun, damit ihnen Ihre Kais. Mt. in Ansehung ihrer Armuth und Unvormögens einem jeden Brudern, da es nit bar beschehen kunnt, doch auf Briefen 3000 Schock Groschen, die ihnen ausständig sein sollen, vorsichern und die Interesse davon zu reichen oder was ihnen Ihre Kais. Mt. aus Gnaden wegen der Belohnung des Allmächtigen thun und bewilligen wollten, auf dass sie nach ihrem Vater ein Gedächtnus sowohl ein Hilfe zu ihrer Nahrung hätten. Wenn ihnen dann die Ständ solche ihre Bitt nit vorweigern können, intercediren sie unterthänigist vor sie, dass sich Ihre Kais. Mt. gegen ihnen mit Gnaden erzeigen und solche ihre Bitt genädigist vollziehen wollten.

O Pražany přímluva.

A při tom jsou purkmistři a rada i na místě obcí Starého a Nového měst Pražských na všecky tři stavy skrze suplikací vznesli, žádajíc, aby se stavové k JMCské přimluvili, tak aby JMCská z štědroty a milosti své týmž městům a obcem jich druhý díl odoumrtí milostivě k vzdělání a zvelebení měst Pražských a zvláště k svedení a zaplacení dluhův, na ty obce berněmi, posudními, půjčkami, rukojemstvím uvedených, darovati ráčil: i na takovou jich purkmistra a rad i na místě obcí žádost stavové k JMCské poddaně se přimlouvají, aby JMCská k přímluvě stavův takovou poníženou žádost jich v své milostivé paměti míti a ji vykonati ráčil.

Fürbitt für die Alte und Neue Stadt Prag.

Dann so haben auch die Burgermeister und Rath anstatt der ganzen Gemein beider der Alten und Neuen Stadt Prag durch ihre Supplication bei den Ständen anbracht und gebeten, die wollen sie bei der Kais. Mt. dahin vorbitten, dass ihnen Ihre Kais. Mt. aus derselben milden Güte und Gnaden den andern halben Theil der Fälligkeiten zu Erbauung und Erhebung gemelter Präger Städt, insonderheit aber zur Ablegung ihrer Schulden, darein sie durch die Steuern, Biergeld, Darlehen und Burgschaft gefuhrt worden, genädigist bewilligen und vorehren wollten. Auf solch ihr der Burgermeister und Rath anstatt der ganzen Gemein Ansuchen und Begehren bitten die Ständ Ihre Kais. Mt. unterthänigist, Ihre Mt. die wollen auf solche ihre Intercession gemelter Präger Anlangen in genädigister Gedächtnus haben, und dasselbe auch vollziehen.

Závěrek sněmu.

Avšak toto všech tří stavův království Českého

Doch soll diese Ihr der Ständ gutwillige Be-

dobrovolné svolení, kteréž se k milostivé žádosti JMCské, jakožto krále Českého, a z žádné povinnosti stalo, není a býti nemá k žádné ujmě, škodě a k nějakému protržení privilejím, právům, svobodám a starobylým zvyklostem a pořádkům tohoto království, nyní a na časy budoucí a věčné. A JMCská, jakožto král Český, také stavům na to, i na předešlá svolení, revers dostatečný vydati míti ráčí.

willigung und Contribution, so allein auf Ihr Mt. Begehren aus unterthänigister Gutwilligkeit und keiner Pflicht beschieht, ihnen den Ständen zu keinem Nachtheil, noch ihren althergebrachten Statuten, Rechten, Freiheiten und Privilegien schädlich sein, jetzt sowohl als in künftigen ewigen Zeiten, deswegen sie dann Ihr Mt. hierüber wie auch uber die hievorigen Bewilligungen gnädigist reversiren sollen.

Relatorové stavu panského:

Vilém z Rozumberka a na Českém Krumlově, správce a vladař domu Rozumberského a nejvyšší purkrabí Pražský.

Ladislav starší z Lobkovic na Chlumci a Jistebnici, nejvyšší hofmistr království Českého.

Jiří z Lobkovic na Libochovicích a Mělníce, nejvyšší sudí království Českého.

Jan z Valdštejna na Sedčicích, nejvyšší sudí dvorský království Českého.

Joachym Novohradský z Kolovrat na Košatkách a Buštěhradě, purkrabí Karlštejnský.

Jaroslav Smiřický z Smiřic a na Kostelci nad Černými lesy, císaře JMti dvoru v království Českém maršálek.

Jan z Šelnberka a z Kosti a na Mrači.

Jiří Bořita z Martinic a na Smečně.

Adam z Hradce na Hradci a Hluboké.

Václav Berka z Dubé a z Lipého na Rychumburce.

Jaroslav starší Libštejnský z Kolovrat a na Petršpurce, JMCské rada a Dolních Lužic landfojt.

Ladislav mladší z Lobkovic na Zbiroze, Hořejší Lindě a Dobré, JMCské rada a zřízené komory v království Českém president.

Jan Manriko z Lary, JMCské rada a JMti krále Hišpaňského nejvyšší nad regimentem knechtů.

Hendrych Kurcpach z Trachumburku a z Milče a na Lemberce, JMCské rada.

Mikuláš z Lobkovic na Nových Hradech, JMCské rada a hejtman Starého města Pražského.

Jan Bezdružický z Kolovrat na Záběhlicích, JMCské rada. (In margine: Václav z Kolovrat p.)

Adam Slavata z Chlumu a z Košumberka, JMCské rada.

Adam starší z Šternberka a na Sedlci, JMCské rada a hejtman Nového města Pražského. (In margine: Mikuláš z Lobkovic přiznal se.)

Jan z Sezimova Oustí a na Oustí, JMCské rada.

Jiří mladší z Lobkovic a na Duchcově, JMCské rada. (In margine: nejvyšší p. sudí p.)

Karel z Valštejna, JMCské rada.

Václav Švihovský z Švihova a z Ryzmberka a na Horažďovicích.

Mikuláš Zajíc z Hazumburku a na Budyni, dědičný truksas království Českého.

Jaroslav z Sezimova Oustí a na Oustí, dědičný firšnejder království Českého.

Jan z Pernštejna a na Litomyšli.

Jindřich purkrabie z Donína a na Benátkách.

Šebestian Šlik z Holejče, hrabě z Pasaunu a z Lokte a na Bečově.

Mikuláš z Říčan a na Beztahově.

Václav purkrabie z Donína a na Bílém Újezdci.

Jiřík Herštejnský z Herštejna a z Velhartic a na Leštkách.

Štefan z Ejcinku a na Landtštejně, dědičný komorník v arciknížetství Rakouském.

Bohuslav Joachym Hasištejnský z Lobkovic na Sobčicích a Krulichu, JMCské firšnejder.

Adam z Újezdce a z Kunic a na Ryzumburce.

Vlachyně z Říčan.

Karel z Vartmberka na Skále a Svijanech.

Jaroslav mladší Libštejnský z Kolovrat.

Fridrich Mašťovský z Kolovrat a na Strojeticích.

Rudolf purkrabie z Donína.

Hynek z Roupova a na Janovicích.

Jan z Šternberka.

Jiří z Šternberka a na Zelené Hoře.

Bohuchval Berka z Dubé, z Lipého a na Loukovci nad Jizerou. (In margine: Václav Berka p.)

Václav Ludvikovský z Kolovrat a na Buštěhradě.

Jan Leskovec z Leskovce na Cerekvici, Božejově a oc.

Mikuláš Trčka z Lípy na Želivě a Jeníkově.

Bohuslav Leskovec z Leskovce, JMCské firšnejder.

Albrecht Leskovec z Leskovce, JMCské truksas.

Relatorové stavu rytířského:

Michal Španovský z Lysova na Pacově a Vožici, nejvyšší písař království Českého.

Burian Trčka z Lípy na Světlé a Veliši, podkomoří království Českého.

Jan Vchynský ze Vchynic na Karlštejně a Nalžovech, purkrabie Karlštejnský.

Albrecht Kapoun z Svojkova a na Hlušcích, purkrabie kraje Hradeckého.

Jan Dlouhoveský z Dlouhé vsi a na Zavlekomě.

Jiří Harant z Polžic a na Klenovém.

Petr Boubínský z Oujezda a na Střele.

Humprecht Černín z Chuděnic a na Chuděnicích, JMCské rada a JíMti císařové, jakožto králové České, měst v království Českém podkomoří a hejtman hradu Pražského.

Albrecht Bryknar z Brukštejna a na Libni nad Vltavou, JMCské rada.

Hertvík Zejdlic z Šenfeldu a na Zvoleněvsi, JMCské rada a vrchní hejtman všech panství v království Českém.

Albrecht Kamejtský ze Lstiboře a na Vobřiství. (In margine: Vilém Vostrovec p.)

David Střela z Rokyč. (In margine: Jindřich Dobřenský p.)

Jiřík Mošaur z Valdova a na Dobřejovicích, purkrabie hradu Pražského.

Hendrych Štampach z Štampachu a na Hostivaři.

Jan Salava z Lippy a na Aumoníně. (In margine: Vilém Vostrovec p.)

Radslav Vchynský ze Vchynic a na Petrovicích, mustrher království Českého. (In margine: Jan Vchynský p.)

Vilém starší z Malovic a na Butovicích, colmistr království Českého. (In margine: Petr Baubinský p.)

Jan Černín z Chuděnic a na Oujezdě.

Jan Markvart z Hrádku na Nekmiři.

Štěpán Střela z Rokyč a na Křivsoudově. (In margine: Vilém Vostrovec p.)

Krištof Kapoun z Svojkova. (In margine: Albrecht Kapoun p.)

Jaroslav Vchynský ze Vchynic a na Drastech.

Jindřich Dobřenský Čáp z Dobřenic a na Vale.

Mikuláš z Bubna a na Žamberce. (In margine: Jindřich z Bubna p.)

Albrecht Pětipeský z Chyš a z Egrberka a na Byšicích.

Karel Kostomlatský z Vřesovic. (In margine: Vilém Vostrovec p.)

Vilém mladší Malovec z Malovic a na Zbraslavicích. (In margine: Jindřich Dobřenský p.)

Mikuláš Loubský z Lub.

Adam Zapský z Zap a na Dubči. (In margine: Jiřík Mošaur p.)

Jiří Kapoun z Smiřic.

Václav Hochauzar z Hochauzu a na Pšovlicích.

Selvestr Mlazovský z Těšnice.

Jan Lukavecký z Lukavce.

Karel Sluzský z Chlumu a na Tuchoměřicích.

Zikmund Sluzský z Chlumu. (In margine za oba: Jiřík Kapoun.)

Zikmund Zapský z Zap a na Průhonicích. (In margine: Jiřík Mošaur p.)

Jan mladší Malovec z Malovic a na Štěpánově. (In margine: Vilém Vostrovec p.)

Vratislav starší z Mitrovic a na Všerodicích.

Krištof Vratislav z Mitrovic a na Lochovicích. (In margine za oba: Hertvík Zejdlic p.)

Jan Hysrle z Chodů a na Cholupicích. (In margine: Jiřík Mošaur p.)

Václav Robmhap z Suché. (In margine: Albrecht Bryknar.)

Jakub Chodaur z Lokte a na Sibříně. (In margine: Jiřík Mošaur p.)

Václav Záruba z Hustiřan a na Žumberce.

Bohuslav Záruba z Hustiřan a na Třebovicích. (In margine: Václav Záruba p.)

Karel Záruba z Hustiřan a na Cerekvici a Radimi.

Jeroným Čejka z Olbramovic.

Mikuláš Střela z Rokyč a na Crhenicích.

Adam Hysrle z Chodů a na Kundraticích.

Jiřík z Berbištorfu a Novém Tolspachu.

Hendrych Doupovec z Doupova a na Vilémově.

Jan mladší Běšín z Běšín a na Svinné.

Petr Běšín z Běšín a na Svinné. (In margine: Jan mladší Běšín p.)

Jan Mutrplos jinak Mustrplac z Tedražic, rytíř.

Jeroným Hrobčický z Hrobčice a na Košicích.

Pavel Grynmiller z Střebska, průbýř království Českého.

Pražané, Horníci a jiní poslové z měst království Českého přiznali se na místě svém i na místě jiných sousedův svých, od kterýchž k tomu vysláni byli.

194. Nejvyšší úředníci zemští království Českého stěžují si císaři, že bez jich rady a aniž by potřebné spisy pro předlohy od nich požádány byly, sněmové v přivtělených zemích rozepsáni byli; podávají své dobré zdání o osobách, kteréž by na sněm slezský jako komisaři vysláni býti měly.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1583, 29. května. — Opis souč. v c. k. říšsk. fin. arch. ve Vídni.

Allerdurchleuchtigister u. s. w. Allergnädigister Herr! E. Kais. Mt. Befehlch, Wien den vierundzwanzigisten praesentis datiert, haben wir den achtundzwanzigisten vor dato, soviel die Ausschreibung und Publicierung der incorporierten der Kron Beheimb Lande Landtäge angehet, empfangen und daraus gehorsamist vernommen, dass E. Kais. Mt. mit derselben geheimen und Hofkammerräthen zuvor, ehe unser unterthäniges Gutbedunken E. Mt. zukommen, auf einen zugleich angesetzten Termin den sechzehenden schierist künftigen Monats Junii untereines in Mährern, Schlesien, insonderheit von wegen der Ernten- und Einfechsungzeiten hätten ausschreiben und publicieren lassen, dieweil es zuvor ebenergestalt mehrmals ohne Nachtheil E. Mt. und der Stände Landsprivilegien altem loblichem Gebrauch nach beschehen wäre, und dass die erste Publication der Landtäge in Ober- und Niederlausnitz auch hätten sollen fortgeschickt werden, damit die Propositiones und Fürträge untereinest erfolget; es wollten aber E. Mt. in kunftig unsere beschehene Bedenken und Erinnerung genädigist ingedenk sein.

Nun sollen wir E. Mt. zu genädigister Nachrichtung gehorsamblich nicht verhalten, wie wir dann den neunzehenden Tag gegenwärtigen Monats dies laufenden Jahrs E. Kais. Mt. unterthänigist berichtet, dass wir vonwegen der jungstverlaufenen Sterbens läuf und auf E. Mt. selber allergnädigist an uns letztes beschehenes Erfordern diese und andere E. Mt. hochangelegene Sachen zu berathschlagen nit eher dann bis auf den jungst gehaltenen Landtag und jetzo währenden Landrecht unter die Hand haben nehmen können, und also E. Mt. unser unterthäniges räthliches Gutbedunken in gehorsamb zu berichten, wie dann soliches kurzen Verzugs halben E. Mt. unsers gehorsambs Erachtens nichts soll verabsäumet sein worden. Dass aber E. Kais. Mt. der Kron Beheimb incorporierten Lande Landtäge vor unserm räthlichen Gutbedunken in Mährern, Schlesien und beide Lausnitz auf einen benannten Tag untereines als den sechszehenten Junii, wie oben gemelt, publiciert, ist uns vorhalten worden und kein Anmeldung zu der Nachrichtung von E. Mt. beschehen aus denen Ursachen, dass vielleicht E. Mt. ein Bedenken gehabt auf unser räthliches folgends Gutbedunken das Ausschreiben zu verändern und die Landtäge des Termins halben unterschiedlich zu verstrecken; wir hätten uns aber unterthänigist vorsehen, wie es zuvor üblichen allwegen im Brauch gewesen, das E. Mt. unser unterthäniges räthliches Gutbedunken genädigist zuvor auch gehört und erwartet, dann zuvor je und allwegen die Publication der Landtäge durch unsere bevorgehende Berathschlagung nicht weniger auch wie die Vorträge, Kammerarticul und alle darzu gehörende Nothdurften gefertigt werden sollten, beschehen, anjetzo aber wissen wir noch auf diese Stund der Sachen Gelegenheit gar nicht, allein dass E. Mt. uns allergnädigist Befehlch thun, die schlesischen und lausnitzischen Gravamina, soviel deren vorhanden, zu besser E. Mt. Resolution, damit sie vor den angehenden Landtagen gefertigt wurden, zu berathschlagen und E. Mt. gehorsamlich zuzuschicken. Indem wir uns, wie wir E. Mt. zuvor gehorsamist vermeldet, und dann was darneben E. Mt. in andern Sachen uns zu erledigen genädigist befohlen, ohne ferner Anmahnen des Gehorsambs verhalten wellen, dann wir nicht gern E. Mt., der Kron Beheimb und derselben incorporierten Landen zu Nachtheil etwas durch Unfleiss, wie bishero ohne Ruhm noch nie beschehen, verwahrlosen oder zu solichen Ursach geben wollten.

Dass aber E. Mt. auf einen untereines angesetzten Tag, wie oben gemelt, alle der incorporierten Lande Landtäge ausgeschrieben, haben wir soliches allein per accidens erfahren, dass E. Mt. beheimbischer Kanzleiverwandter einer zu Hofe, Wenzel Tross, einem andern seinen Mitconsorten Simon

Fidler in der Kanzlei allhie zugeschrieben, dass die Publication beider Landtäge in Ober- und Niederlausnitz, so auf den sechzehenten schieristen Monats Junii angestellt, sollten mit einem eignen reitenden Kammerboten fortgeschickt werden, derowegen wir verursacht worden, soliche Befehlch bei Handen zu halten, bis sich E. Mt. auf unser obgemeltes Schreiben den neunzehenten praesentis datiert, solicher Publication der Landtäge halben unterschiedlich resolvierten. Beide Herren Landvögte aber aus Ober- und Niederlausnitz, so allhie bei dem Landrecht zur Stelle, denen wir E. Mt. letzte Befehlch alsbald gestern, wie sie durch E. Mt. Curierer neben andern uns uberantwortet, auch die andern E. Mt. Befehlch an die verordneten Commissarien haben bei Tag und Nacht fortgeschickt, jetzo erwähnte Herren Landvögte aber berichten uns, dass in beiden Lausnitz die Termin auf einen Tag, als den vierundzwanzigisten Junii nächstkommend, zu publicieren von E. Mt. erstreckt, sie haben sich aber auch darneben vernehmen lassen, dass die vielgemelte Landtäge zur Publication etwas kurz angesetzt und mit dem Umbschreiben und Berufung der Stände in dreien Wochen zu Anhörung E. Mt. Fürtrags und Begehr nicht wohl reichen wurden können, wie dann unsers gehorsambs Erinnerns allwegen in Schlesien und beide Lausnitz die Publication der Landtäge zum kürzesten in Monatsfrist zu beschehen angestellt und befohlen sein worden.

Dass aber E. Kais. Mt. allergnädigist vermelden, dsss untereines und in einem unveränderten Termin auf einen Tag die Landtäge in den incorporierten Landen zuvor ausgeschrieben, wissen wir uns soliches auch gehorsamblich zu erinnern, aber dargegen haben sich soliches E. Mt. Stände und Unterthanen deren Orten zum höchsten beschwert und darfür in Unterthänigkeit gebeten, dass man dem alten löblichen Brauch nach, wie die vota sonst pflegen zu gehen, damit ein Theil dem andern in nichten fürgreife, die Landtäge zu publicieren in künftig sollten angestellt werden, auf dass ordinaria die Bewilligung anfangs von den Ständen der Kron Beheimb, folgends von denen im Markgrafthumb Mährern und dann in beiden Schlesien und Lausnitzen beschehen möchten, wie dann derohalben die Stände aus diesen Ursachen, dass soliches nicht in Acht genommen, unverricht mehrmals von einander verreiset und die Publicationes haben von neuen wiederumb müssen umbgefertigt und anderweit Landtäge mit der Stände grossen Unwillen, Beschwer, Unkosten und Zehrung ausgeschrieben werden.

Herrn Hansen von Oppersdorf aber haben wir darumben zu einem Mitcommissario in Schlesien gesetzt, dieweil er glimpflich in Handlungen und ihn die Fürsten und Stände allwegen vor andern zuvor wohl haben leiden mögen, er auch jetzunder, als wir berichtet, wiederumb wohlauf sein soll, wie er dann die hochwichtigisten Articul, die Defensionordnung, Musterung, Bereitschaft im Land, Aufbot und Zuzug betreffend, zuvor fürnehmblichen, sintemal er dieser Ding kundig, vor andern neben Herren Carln von Biberstein, so diesfalls neben ihme Referent gewest, berathschlagen helfen, und werden sonder Zweifel vor andern diese Personen zu solchen wiederumb gebraucht werden. So ist anstatt weiland Doctor Lorenz Heugels, E. Mt. in Schlesien gewesenen Kammerprocurators, so auf jungst verschienen Fürstentag neben den andern damals E. Mt. Commissarien gebraucht worden, zu Befürderung aller E. Mt. und des Landes Handlungen E. Mt. Appellationrath Friedrich von Krekwicz, so in Schreiben und Reden nicht ungeschickt, von uns wohlmeinend gesetzt und fürgeschlagen worden. Und wir thun uns E. Kais. Mt. unterthänigs gehorsambs Fleisses zu Gnaden befehlen. Geben aufm königlichen Schloss Prag den neunundzwanzigisten Mai anno im dreiundachtzigisten.

Euer Röm. Kais. Mt. unterthänigste gehorsambiste

Wilhelm Herr zu Rosenberg, Lasla der ältere von Lobkowicz, Georg von Lobkowicz, Michael Spanowsky von Lissau, Burian Trczka z Lippy, Hans Chinsky.

195. Komora česká radí císaři, aby přímluvy stavův na minulém sněmu učiněné za Jana Malovce, bratří Haugvice a za Pražany Staro- a Novoměstské bez uvážení zralého nevyřizoval, poněvadž vlastních jeho zájmů se dotýče.

V PRAZE. 1583, 1. června. — Orig. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Allerdurchleuchtigister, grossmächtigister und unüberwindlichster Römischer Kaiser, allergnädigister Herr! Nachdem wir uns in dem jetzigen Landtagsbeschluss, so Montag nach Exaudi allhie gehalten worden, ersehen, befinden wir unter anderm, dass auch etliche Intercessiones einkomben sein, wie aus beigelegten verdeutschten Artikeln mit mehrerm zu vernehmben.*) Nachdem aber derselben Begehren halben, die doch allein auf der Parteien Anhalten, wie in dergleichen Fällen gemeiniglich zu beschehen pflegt, mitgetheilt werden, allerlei Bedenken furfallen, dass weder zu einem noch andern zu rathen ist, so haben wir für ein Nothdurft angesehen und nit umbgehen künnen, E. M. dessen in Unterthänigkeit zu erindern, ungezweifelt, E. Kais. Mt. werden sich hierüber ohne vorgehenden gnugsamen Bericht der Sachen, weil E. Mt. Interesse hieran gelegen, nit resolvieren. Und thun derselben uns hieneben zu kaiserlichen Genaden unterthänigist befehlen. Geben Prag den ersten Tag Junii anno im dreiundachtzigisten.

Euer Röm. Kais. Mt. unterthänigiste gehorsambiste

Lasla Poppl der junger von Lobkowicz, Humprecht Czernin z Chudienicz, Hertwig von Seydlitz, Paul von Lidlau.

---

196. Rudolf II. komoře české, aby město Kocengrün v Loketsku, kteréž zpěčuje se sněmem svolenou pomoc proti Turku odváděti, k placení takové berně se vší přísností přinuceno bylo.

VE VÍDNI. 1583, 3. června. — Opis souč. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Auf einem uns vom achtzehenden Tag jungstverwichnen Monats Mai erfolgten gehorsamben Bericht in Sachen deren zu Gossengrün verweigerte Türkenhilf betreffend, lassen wir es bei unserer hievor destwegen vom zwanzigisten Tag Juni verschienes einundachtzigisten Jahrs ergangenen Resolution nochmaln mit Gnaden verbleiben. Und befehlen euch demnach hiemit gnädiglichen, ihr wollet an gebührigen Orten von unserntwegen verfügen und daran sein, damit sie die von Gossengrün, weil ihr Verweigerung weder gebührlich noch erheblich befunden werden kann, mit gebührendem Ernst zu gleichem Mitleiden gehalten und im Fall weiterer Verweigerung die Execution gegen ihnen unverschont an die Hand genumben, also dass der so lange Ausstand von ihnen erlangt, und einstmals zur Richtigkeit gebracht würde. Darauf ihr sie nun auch zu bescheiden und diese unsere gnädigiste Resolution wirklich fortzustellen wissen werdet. Wollten wir euch nicht verhalten, und es ist also unser gnädiger gefälliger Willen und Meinung. Geben Wien den dritten Juni anno ɔc im dreiundachtzigisten.

---

197. Výkaz účtárny komory české, mnoholi dědičného posudního v městech Pražských od 1579 do 1582 vybráno bylo.

1583, 6. června — Orig. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Kurzer Extract, wie viel des einen erblichen Biergroschen aus den dreien Prager Städten in Zeit des Urban Pfefferkorns, gewesten Biergeldseinnehmers seeligen, Verwaltung in dreien Jahren, das

*) Přiložené artikule jsou vypsány z usnešení sněmovních, kterýmiž stavové přimlouvali se za Jana Malovce, bratří Haugvice a za Pražany Starého a Nového města.

ist vom 26. Tag Juli des 79. bis zu End des 28. Tag Juli des 82. Jahrs, einkommen, und wie viel das Drittel auf ein Jahr austragen thuet, alles auf Schock Groschen gerait.

Altstadt Prag:

Im ersten Jahr:	im 1.	Quartal	227	Schock	24 Gr.
	„ 2.	„	197	„	12 „
	„ 3.	„	179	„	16 „
	„ 4.	„	202	„	— „
			805	Schock	52 Gr.
Im andern Jahr:	im 1.	Quartal	195	Schock	48 Gr.
	„ 2.	„	196	„	36 „
	„ 3.	„	189	„	28 „
	„ 4.	„	238	„	— „
			819	Schock	52 Gr.
Im dritten Jahr:	im 1.	Quartal	212	Schock	32 Gr.
	„ 2.	„	195	„	12 „
	„ 3.	„	175	„	16 „
	„ 4.	„	182	„	40 „
			766	Schock	20 Gr.

Summa auf die drei Jahr 2392 Schock 4 Gr. behemisch.

Neustadt Prag:

Im ersten Jahr:	im 1.	Quartal	313	Schock	40 Gr.
	„ 2.	„	267	„	52 „
	„ 3.	„	226	„	32 „
	„ 4.	„	277	„	36 „
			1085	Schock	40 Gr.
Im andern Jahr:	im 1.	Quartal	277	Schock	44 Gr.
	„ 2.	„	270	„	36 „
	„ 3.	„	240	„	32 „
	„ 4.	„	310	„	— „
			1098	Schock	52 Gr.
Im dritten Jahr:	im 1.	Quartal	298	Schock	44 Gr.
	„ 2.	„	275	„	20 „
	„ 3.	„	237	„	36 „
	„ 4.	„	257	„	8 „
			1068	Schock	48 Gr.

Summa auf die drei Jahr 3253 Schock 20 Gr. behemisch.

Kleinstadt Prag:

Im ersten Jahr:	im 1.	Quartal	33	Schock	8 Gr.
	„ 2.	„	32	„	24 „
	„ 3.	„	31	„	12 „
	„ 4.	„	35	„	12 „
			131	Schock	56 Gr.
Im andern Jahr:	im 1.	Quartal	32	Schock	4 Gr.
	„ 2.	„	32	„	36 „
	„ 3.	„	35	„	48 „
	„ 4.	„	38	„	40 „
			139	Schock	8 Gr.
Im dritten Jahr:	im 1.	Quartal	34	Schock	12 Gr.
	„ 2.	„	31	„	24 „
	„ 3.	„	28	„	48 „
	„ 4.	„	26	„	40 „
			121	Schock	4 Gr.

Summa auf die drei Jahr 392 Schock 08 Gr. behemisch.

Summarum, wie viel in allen dreien Prager Städten des einen erblichen Biergroschen in ganzen dreien Jahren gefallen und von dem gewesten Biergeldseinnehmer Urban Pfefferkorn seeligen eingenomben worden, thuet benenntlichen, 6037 Schock 32 Gr. behemisch.

Thuet das Drittel auf ein Jahr nämlichen 2012 Schock 30 Gr. 4 Den. 1 Heller behemisch.

Actum behmischen Kammerbuchhalterei den 6. Junii anno 83.

198. Císař Rudolf II. odpovídá nejvyšším úředníkům zemským království Českého na stížný jich přípis ze dne 29. května, proč sněmové v přivtělených zemích bez jich rady svoláni byli.

VE VÍDNI. 1583, 8. června. — Opis souč. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Rudolf ɔc. Wir haben euer gehorsambes Schreiben von dem neunundzwanzigisten Tag nächst verschienen Monats Mai, so ihr zu unsern eigenen Handen gethan, empfangen auch desselben Inhalt mit mehrerm in Gnaden vernomben. Soviel nun Anfangs die von uns angeordnete Publication der Landtäge in den incorporierten Landen betrifft, da wellen wir euch genädigist nit bergen, dass wir dieselb Anstellung dahin nit gemeinet haben, samb wir euch mit euerem gehorsamisten Gutachten praeteriren und ubergehen, noch euch mit demselben nit vernehmben wollten, sondern ist darumben beschehen, auch von uns allein dahin gesehen worden, weilen allreit an gegenwärtigem Jahr ein gute Zeit verflossen, die Noth und Gefahr des hungrischen Granitzwesens aber darunter nit allein nit ab-, sondern täglichen zunimbt, die Bewilligungen an Steuern und Biergeldern auch ihre Endschaft mehrerstheils und fast an allen Orten erreicht, und wir dann diese Beisorge getragen, im Fall wir die Haltung der Landtäge ferner aufziehen sollten, dass sich die gehorsamben Stände der incorporierten Lande, dass die Termin in diesem Jahr hernacher gar zu kurz auf einander kommen würden, beschweren und daher umb soviel mehr Ursach nehmben möchten, den einen Termin aufs kunftige Jahr weit hinaus zu setzen, welches dann dem ohne das bedrangten hungerischen Granitzwesen zu noch mehrern Nachtheil gereichen würde. Umb welcher und anderer mehr Ursachen willen wir dann auf die mit unsern geheimen und Hofkammerräthen gehaltene Berathschlagung genädigist nit befinden kunnen, wie und wasmassen wir die Publication und Ausschreibung der Landtäge genädigist ferner hätten einstellen können, derwegen auch dieselb bei unser beheimischen Hofkanzlei in Gnaden angeordnet haben und das alles der gnädigsten Meinung, es solle sich mit eurem gehorsamisten Gutachten weiter nit verziehen, sonder dasselbe darunter, ehe die Landtäge angiengen, einkommen und mit der Landtäg Ausschreibung concordieren und ubereinstimben. Weiln auch uber dies die unmüssigste Zeit im ganzen Jahr herbei kommen, so haben wir auch dieser Ursach halb zu Verhütung unserer gehorsamen Stände Beschwer umb soviel mehr die Anstellung der Landtäg länger einzustellen Bedenken gehabt, derwegen so lassen wir es nun dem allem nach bei derselben unserer Berathschlagung und erfolgten Anordnung nachmalen in Gnaden verbleiben, versehen uns auch gnädigist, weiln gleichwohl die Zeit der angestellten Landtäg vor der Thür, ihr werdet, soviel es sich bei dieser unmüssigen Zeit auch Haltung des Landrechtens leiden und thuen lassen wirdet, mit Berathschlagung derselben Landsbeschwerartikel gehorsamblichen furgehen, damit wir dieselb vor angehenden oder währenden Landtägen haben und unsern Commissarien unsere gnädigiste Resolution zukommen lassen mugen.

Wiewohl wir auch uns gegen etlichen eueres Mittels, welche auf unser genädigiste Erforderung unlängst in Gehorsamb allhie erschienen sein, erklärt, dass wir gnädigst willens und entschlossen wären, die Landtäge in den incorporierten Landen nach Verrichtung des behmischen Landtags ehists anstellen und halten zu lassen, durch unsere Commissarien aber mehr nit, dann allein ein einzigen und halbjährigen Termin, allermassen wie in der Kron Behem beschehen, begehren zu lassen; alldieweilen wir aber in ferner gehaltenen Berathschlagung gnädigist befunden, da wir allein ein halbjährig Hilf nunmehr, da das Jahr fast halb furüber, begehren, uns darauf in unser Kron Beheimb begeben, auch daselbs ein Landtag halten, der Stände Beschwerungen abhelfen und alsdann erst von neuem Landtäg in den incorporierten Landen wiederumb anstellen sollten, dass es sich besorglichen mit denselben unserem Landtag in der Kron Beheim wes verziehen, die Zeit darunter verlaufen und wir also die hernach folgende Landtäge desto später halten, auch umb soviel beschwerlicher dieses Jahr bei unsern gehor-

samben Ständen der incorporierten Lande den andern Termin, wie oben gemeldet, erhalten wurden: haben derwegen umb dern uns obliegenden Noth des zum äusseristen bedrangten hungerischen Granitzwesens nit umbgehen mugen, unser gnädigiste Begehren auf ein ganz Jahr und zween Termin mit Gnaden richten zu lassen, der gnädigisten Zuversicht, es werden sich die gehorsamben Stände der incorporierten Lande in denselben unsern gnädigisten Ansinnen unweigerlichen erzeigen, ihr euch auch diese unser Verordnung gehorsamlichen gefallen lassen und dabei kein Bedenken haben. Und dies haben wir euch auf euer Zuschreiben zur Nachrichtung gnädiger Meinung nit bergen wollen, denen wir mit kaiserlichen Gnaden forderst wohlgeneigt sein. Geben in unser Stadt Wien den achten Junii anno im 83.

---

199. Komora dvorská podává arciknížeti Arnoštovi své dobré zdání o zprávě komory české v příčině přímluvy, kterouž stavové čeští při posledním sněmu byli učinili k císaři za Jana Malovce, Adama a Hynka Haugvice a za Staré i Nové město Pražské.

1583, 9. června. — Konc. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Gnädigister Fürst und Herr! Die beheimbisch Kammer bericht und verwarnet Ihr Kais. Mt. gehorsambist, nachdem in dem jetzigen beheimischen Landtagsbeschluss etzliche unterschiedliche Intercessiones auf nachfolgender Parteien Ansuchen und Begehren von den Ständen einkumben, dass Ihr Mt. weder in eines noch das ander ohne vorgehenden genugsamben Bericht, sonderlich weil Ihr Kais. Mt. Interesse hieran gelegen, nit verwilligen wollten, und seind nämblich die Petitiones diese: Erstlichen bitten die Ständ fur Johann Malowecz, dass Ihr Kais. Mt. ihme seinen inhabenden Pfandschilling erblich zu verkaufen verordnen und von der Ladung, mit der er durch den Kammerprocurator zum Kammerrechten citiert worden, gnädigist ablassen und dieselb aufheben wollten. Zum andern, dass Ihr Mt. Adamen und Hinek den Haugwiczen fur ihren Ausstand an den 27.000 fl. rh., die ihres Vatern Bruder noch bei Kaiser Ferdinando hochseliger Gedächtnus liegend gehabt, weil ihnen vermelter Ausstand wegen eines auf der beheimischen Kammer befundenen Raitungsrest disputierlich gemacht, also dass ihnen weder an Hauptgut oder Interesse nichts weiter gefolgt werden wölle, umb ihrer Armut willen, damit sie ihnen ein Nahrung kaufen und nach ihren Vatern ein Erb und Gedächtnus haben möchten, ihr jedem obgedachten Haugwiczen Gebrudern, do es nicht mit Bargeld geschehen kunnt, doch nur auf Brief 3000 Schock Groschen beheimisch verschreiben und das Interesse davon zu reichen verordnen wollten. Und fürs dritt und letzt bitten sie für die Alte und Neue Stadt Prag, damit ihnen der ander halbe Theil der Fälligkeit zu Erbau- und Erhebung gemelter Städt, sonders aber zu etwas Ablegung ihrer Schulden bewilligt werden möchte.

Gnädigister Fürst und Herr! Die Hofkammer kann gleichsfalls nicht befinden, dass in solche Begehren ausser vorgehendes genugsamben Berichts zu bewilligen, sondern achtet ein Nothdurft sein, dass die behemisch Kammer eines und des andern Punkts halben vernumben, solches auch der behemischen Hofkanzlei zu wissen insinuieret werd. — Placet. 9. Junii 83.

---

200. Páni a vladyky na soudu zemském poručili vedle moci sněmem jim dané pečeť zemskou přitisknouti k listině komise mezi kurfirštem Saským, kurfirštem Braniborským, administratorem Magdeburským a markrabstvím Dolních Lužic.

1583, 10. června. — Kvat. rel. žlutý od 1582 do 89, č. 47, f. B. 4. v král. česk. arch. zemsk.

Páni JJMti a vladyky na plném soudu zemském ráčili jsou poručiti, maje sobě moc sněmem obecním ode všech tří stavů království Českého danou, aby pečeť zemská k komisi, kteráž jest mezi

JJMtmi kurfiřstem Saským, kurfiřstem Brandeburským a administratorem Magdeburským v Halli a markrabstvím Dolních a obyvateli téhož markrabství Dolních Luožic, přitištěna byla; a JJMti také komisaře k dotčené komisí Hendrycha Kurcpacha z Trachmburku a z Milče na Ronově a Stolinkách, Hendrycha z Vartmberka a na Kamenici, z pánův, a Tobiáše Kapléře z Sulevic a na Sulevicích, Ottu Kelble z Gejzinku a na Chlumci nařídití ráčili. Relatorové Joachym Novohradský z Kolovrat na Košatkách a Buštěhradě, purkrabě Karlštejnský, z pánův, Humprecht Černín z Chuděnic a na Chuděnicích, JMCské rada, hejtman hradu Pražského a JMti císařové měst v království Českém podkomoří, z vladyk. Actum v pondělí po svatém Medardu.

---

201. Zpráva podaná císaři o usneseních sněmu království Českého, jenž zahájen byl dne 13. května 1583.

1583, 15. června. — Konc. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Allergenädigister Kaiser und Herr! Die Stände der Kron Beheimb haben E. Kais. Mt. genädigste Entschuldigung, aus was erheblichen wichtigen Ursachen dieselbige dieser Zeit verhindert worden, den anitzo beschlossenen Landtag selbsten personlichen zu halten, aus derselben genädigisten Proposition unterthänigist angehöret und vernomben, und obwohl gedachte Stände viel lieber wollten gesehen haben, dass E. Mt., wann es muglichen gewesen wäre, personlichen ermelten Landtag hätten besuchen, der Stände Beschwerungen abhelfen und ihre selbst eigne Sachen und Nothdurften befurdern kunnen: so seint sie doch mit E. Mt. furgewandten Entschuldigung und genädigistem Erbieten von wegen ihrer furderlichen Ankunft in die Kron Beheimb und Erledigung ihrer gemeinen Beschwerartikel vermug E. Mt. Revers unterthänigist wohl zufrieden.

Und was furnehmblichen die Turkenhilf anlangt, haben sie dieselbige auf E. Mt. genädigistes Begehren, ungeachtet sowohl ihrer selbs als ihrer armen Unterthanen vielfältigen Beschwerungen, Armut und Unvermuglichkeit zu Beschützung der christlichen Gränitzen auf einen halbjährigen Termin, als nämblichen auf nägstkünftig Bartholomäi, allermassen wie hievor zu entrichten und den verordneten Steuereinnehmbern zu überantwurten gehorsambist bewilligt, darinnen der Elbogner Kreis, die Grafschaft Glatz und der Egerisch Kreis, auch die Präger und andere E. Mt. und der römischen Kaiserin Städte, sowohl die Freisässen und Personen Herrn- und Ritterstandes, welche Häuser in Städten haben und besitzen, vorigen Bewilligungen nach verfasst und begriffen.

Der Bergstädte aber wirdet vonwegen ihrer wissentlichen Armut und Unvermögens desfalls verschonet und die Bekanntnussbriefe der erlegten Turkenhilf soll ein jeder vermug der gewöhnlichen in vorigen Landtagen beschlossener Notel von sich zu geben schuldig sein.

Belangende aber die Leute, weliche durch Feuer, Hagel, Ungewitter oder Wassergüsse Schaden nehmben wurden, dieselbigen sollen glaubwürdiger Personen schriftliche Kundschaft ihres genombenen Schadens fürbringen und den Steuereinnehmbern zur Nachrichtung ubergeben.

Und denen von der Hohenmaut, welche verschiener Jahr abgebrunnen und die drei Jahrsfrist, so ihnen hievor zu Widererholung und Ergötzung ihres genombenens Schadens gegeben worden, noch bishero ihre Endschaft nicht erreicht, haben sie auf ihr hohe Bitt noch diesen jetzigen Termin der Steuer befreiet.

Wurde aber jemand mit Erlegung der Steuer saumig erschienen und uber den ernennten Termin 14 Tage furubergehen lassen, gegen demselbigen soll mit Einnehmbung seiner Güter vermug voriger Landtagsbeschlüsse unverzuglichen procedieret und durch dieses Mittel auch die hievor bewilligten und bisher restierenden Hilfen bei den Saumigen alsbald auf nächstkunftig Viti eingebracht werden.

Ferrer haben sich die Stände mit einander verglichen, dass auf nächstkunftig Johanni die gemeinen Landesraitungen, als nämblichen von den Einnehmbern des Biergeldes, auch den obristen Steuer-

einnehmbern und beschliesslich von dem Kriegszahlmeister neben zweien aus denen den Steuereinnehmbern zugeordneten Landofficieren durch gewisse hierzu von den Ständen verordnete Personen sollen aufgenomben, nochmals dem Landrechten zur Revision ubergeben und in ein Richtigkeit gebracht und alsdann E. Mt. eine glaubwirdige Abschrift des Zahlmeisters Raitungen ubersendet werden. Und eine jetwedere soll dahin geflissen sein, die bewilligten Contributiones an Thalern und groben Gelde zu entrichten, und seind die hievor in den verschienen Landtägen deputierte obriste Landofficierer zur Steuer auch anjetzo verordnet worden.

Demnach auch die Stände berichtet worden, als sollte sich das Kriegsvolk in Ungern zum höchsten beklagen, dass ihnen zween Monatsold zu bezahlen ausständig, hätten sich auch hören und vermerken lassen, sie wurden dergestalt in ihren Diensten keineswegs nicht verharren noch bleiben kunnen: derhalben bitten ermelte Stände E. Mt. unterthänigist, dieselbige wollen die Sachen zu Verhütung kunftiger Gefähr genädigist vermitteln und gebuhrliche Anordnung thuen, dann sie sich befahren, wann ihr Zahlmeister mit der Bezahlung dahin ankämbe, ermeltes Kriegsvolk wurde desto stärker auf ihrem proposito beruhen und sich nicht wellen darvon bewegen lassen.

Es bitten auch die Stände ferrer unterthänigist, was belanget die Continuae aus dem erzbisthumb Gran und dann dasselbige, welches der Kruschicz innenhält und was von andern Orten der Enden einkumbt, E. Mt. wöllen desselbige gleichergestalt zu Abzahlung des Kriegsvolks genädigist verordnen und anwenden lassen.

Und weiln sie die Stände zu Erbauung Ujwar bisher nicht eine geringe Summa Geldes contribuieret und angewendet haben und bisher daselbsten das Kriegsvolk erhalten und bezahlen helfen und ihnen an beruhrter Festung furnemblichen viel und hoch gelegen, so bitten sie E. Mt. unterthänigist dieselbige wollen die Sachen dahin richten, damit die Obristen und Hauptleute nicht allein E. Kais. Mt. als Kunigen zu Ungern und Beheimb, sondern auch den Ständen der Kron Beheimb und incorporierten Landen mit Eidspflichten verbunden werden möchten.

Das Biergeld haben ermelte Stände E. Kais. Mt. von Pfingsten anzufahen, nämblichen funf weiss Groschen vorigermassen, den ersten Termin auf Jacobi und den andern auf kunftig Gali, bewilligt und seind darzu sonderbare Personen zu Einnehmbern in allen Kreisen verordnet.

Was den neuen Kalender anlangt, erachten sie unterthänigist für ein Nothdurft, E. Mt. möchten sich mit den anrainenden Chur- und Fursten derhalber zuvorderist vergleichen, in Betrachtung dessen, dass E. Mt. Unterthanen in der Kron Beheimb mit ermelter Chur- und Fürsten Unterthanen, Zugethanen und Verwandten allerlei Handtierungen und Gewerb haben und treiben, dadurch willen dann von wegen Ungleichheit des Kalenders, auch Termin und Zeit allerlei Incovenientia erfolgen möchten.

Betreffende die Juden bleibt es bei voriger Bewilligung.

Soviel aber den Landprobierer betreffend ist, welicher bei den Bergwerchen Schrott und Korn in seiner Pflicht und Verwahrung hat, haben ihme die Stände, damit er seinem Ambt vermug voriger Landtagsbeschlüsse gebuhrliche Vollziehung thuen muge, zu den vorigen noch vier Commissarien zugeordnet, die sollen sich der Zeit zu Verrichtung derselbigen Commission mit E. Mt. beheimischen Kammer vergleichen.

Folgends seind vier Artikel und unterthänigiste Intercessiones fur Privatpersonen, weliche dem Kammerwesen anhängig, als nämblichen vonwegen Anna Wodierackin, Wittib, fur Jana Malowcze [sic] belangende eine Pfandschaft, dass E. Mt. ihme dieselbige erblichen wollten zukomben lassen, item einer Geldschuld halber, weliche die Haugwicz Gebrüder bei Kaiser Ferdinando seeligister Gedächtnus haben sollen.

Letzlichen bitten die Präger in allen drei Städten fur sich selbs, auch in Namben der andern E. Mt. Städten, E. Mt. geruhen ihnen den andern halben Theil aller Fälligkeiten aus kaiserlichen

milden Gnaden bewilligen und folgen lassen. Daneben die Stände gegen E. Kais. Mt. unterthänigiste Furbitt thun und umb einen gewöhnlichen Revers ihrer Bewilligungen halber gehorsamist bitten.*)

---

202. *Dvorská rada válečná poddává arciknížeti Arnoštovi své dobré zdání v příčině placení vojska na báňských hranicích v Uhřích komisary stavův českých a moravských.*

1583, 15. června. — Orig. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Genädigister Fürst und Herr! Der Kriegsrath wollte zwar gehorsamist gern sehen, dass die zwei Monat künnten erhalten werden, es ist aber das Kriegsvolk daselbst auf der bergstädterischen Gränitz durch die aus Böhemb und Marhern vorgangne Handlungen und Zahlungen also verwöhnt gemacht, dass der Kriegsrath fast kein Hoffnung mehr hat, jetzt der Zeit den nunmehr zu erlangen, zu dem hilft auch, dass die Zahlungen zu halben Jahren, wie sie vertrost werden, nit kummen, sonder lang darüber aufzogen werden.

Soll man aber die zwei Monat im Jahr mit der baren Geldzahlung erhalten, so ist kein ander Mittel, wie das der Kriegsrath auch zu Pressburg angemeldet, dann dass die Kais. Mt. die Zahlung wieder auf den halben Theil in Tuch richten, wie es zuvor gewesen, und die Kriegsleut wieder empfinden, was sie dabei für Nutz oder Schaden haben gegen der zehnmonatlichen baren Bezahlung. Das wirdet aber auf diesmal und vor einem behemischen Generallandtag, da die Wiederfreistellung der Zahlungen Ihrer Mt. heimzusetzen, mit grossen Fleiss zu treiben, nit beschehen kunnen. Den einen Monat aber von eim ganzen Jahr, acht der Kriegsrath, werde Ihr Mt. nit unbillich zu begehren, dann auch mit Hilf des Dobo und des Forgach Simon, ob er gleich abwesig, welche zu guter Befürderung der Sachen insonderheit zu ersuchen, verhoffenlich erlangen werden. Die aus Behem wären zu vermahnen, dass sie die Zahlung mit dem ehisten herausbringen und den Tag ihrer Commissarii Ankunft vorher erindern wollten. Die Graszeit ist nun fast aus, ohn die Zahlung werden die Kriegsleut in die Vesten nit zu bringen sein.

Ihnen wär auch anzudeuten, auf dass sie ihren Commissarien Befehlch geben, was Ihr Mt. wegen dess Nachlass der 2 oder 1 Monat dorten zu erhandlen befehlen wurden, dass sie das nit allein gar nit verhindern, noch dem Kriegsvolk von der ganzen Bezahlung viel Vertröstung geben sollen, wie etwo zuvor beschehen, sonder derselben auch für ihre Person zu erhandlen allen getreuen Fleiss brauchen wollten.

Die aus Märhern wären insonderheit zu vermahnen, dass sie ihr völlige Portion ohne Abgang darbrächten, dann sie die vorigen Mal nur bei 35.000 Thaler darbracht, da sie doch denen durch sie selbst ubernummenen Gränitzen noch in die 53.000 Thaler auf ein ganze Jahrsbezahlung hätten bringen sollen. Gegen ihnen ist aber kein Summa anzumelden, denn sie ein mehrers denn 53.000 Thaler jährlich geben sollten. Darauf wirdet man auch zu künftigen Landtägen bedacht sein sollen, aber wann sie

---

*) Na zevní straně listiny ještě poznamenáno:

Auf der Kais. Mt. gnädigsten Befehlch den Herren Kriegsräthen zu ubergeben, die sollen die zwen Artikel den Nachlass vor den Bergstädten betreffend und was sonst Ujwar halber gemeldt wird, in Beratschlagung ziehen und ihrer Gnaden oder der fürst. durchl. Erzherzog Ernst auf Gutachten furbringen. 8. Junii 83.

In die Hofkammer. Des Kriegsraths Gutachten ist hiebei, die Herren haben die Nothdurft zu fertigen, damit die Zahlung bald dorther gebracht und Ihr Mt. des Tags Ihrer Ankunft vorher erindert werden mugen. Per archiducem 15. Junii 83. — Reisach.

Die Herren wollten den Kriegsrath auch unbeschwert erindern, wann und wasgestalt sie die aus Behem hievor derwegen furgewarnt haben. 15. Junii 83.

allein jetzo diese Summa brächten, künnten Ihr Mt. das wieder empfahen, was mittlerweil auf die Bukenczer und andere in Tuch oder sunst aus der Kammer Kremnitz bezahlt worden, und mit demselben aber desto weiter auf die uberbleibenden Ort gereichen.

Den andern Artikel der Eidspflicht der Obristen und Hauptleut zu Uywar betreffend, welche sie der Kron Beheimb thuen sollen, haben sie noch so stark zn begehren nit Ursach, dann sie allein im 81. etwas Baugeld dargeben und dasselb aus ihren ordinari Granitzhilfen hergenummen, auf das Kriegsvolk aber haben sie insonderheit nichts bezahlt.

Sie möchten dahin beantwort werden, wann sie sich also mit der Zahlung, auch mit der Bauhilf werden erzeigen, wie durch Ihrer Mt. und ihre eigne Commissarii in nägster Gränitzbereitung bedacht und geredt worden, wurden Ihr Mt. auch nit unterlassen, die Mittel zu suchen, auf dass ihnen, soviel mit Beliebung und Zugeben der hungerischen Stände, als die die meiste Burd zu Erhaltung der Gränitz tragen müssen, sein kunnte, willfahrt werde.

Ob aber solche Antwort ihnen jetzo alsbald zu geben, das stehet in Ihrer Mt. genädigisten fernern Bedenken. Der Kriegsrath hält dafür, es werde in diesen Sachen vor dem Generallandtag wenig zu richten sein. Propositum archiduci 15. Junii 83. *)

---

203. *Komora dvorská podává císaři své dobré zdání o projevené žádosti stavův českých při posledním usnešení sněmovním, aby důstojníci posádky vojenské v Ujvaru také jim přísahali.*

1583, 21. června. — Konc. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Allergnädigister Kaiser und Herr! Es haben die behemischen Ständ auf dem jungst zu Prag gehaltnen Landtag unter anderm angebracht, weil sie zu Erbauung Uywar bishero nit ein geringe Summa Gelds contribuiert und angewendt hätten und bisher daselbst das Kriegsvolk erhalten und bezahlen helfen, so bäten sie unterthänigist, E. Mt. wollten die Sach dahin richten, damit die Obristen und Hauptleut nit allein E. Kais. Mt. als Künigen zu Hungern und Behemb, sondern auch ihnen den Ständen der Kron Beheimb und incorporierten Landen mit Eidspflichten verbunden werden möchten. Dieses, weil es ohne das ein Kriegsartikel ist, hat die Hofkammer auf den Kriegsrath zu weiterer Berathschlagung ubergeben.

Darauf zeigt ermelter Kriegsrath an, die Ständ haben dieses noch so stark zu begehren nit Ursachen, dann sie allein im 81. Jahr etwas Baugeld dargeben und dasselb aus ihren ordinari Gränitzhilfen hergenommen; auf das Kriegsvolk aber hätten sie insonderheit nichtes bezahlt. Sie möchten dahin beantwort werden, wann sie sich also mit der Zahlung, auch mit der Bauhilf werden erzeigen, wie durch E. Mt. und ihre eigne Commissari in nägster Granitzbereitung bedacht und geredt worden, wurden E. Mt. auch nit unterlassen, die Mittel zu suchen, auf dass ihnen, soviel mit Beliebung und Zugeben der hungrischen Ständ, als die die meist Bürd zu Erhaltung der Gränitz tragen mussen, sein kunnte, willfahrt werde. Ob aber solche Antwort ihnen jetzo alsobald zu geben, das stände bei E. Mt. gnädigisten ferrer Bedenken, er der Kriegsrath halte darfür, es werde in diesen Sachen vor dem Generallandtag wenig zu richten sein.

Allergnädigister Kaiser und Herr! Dieses ist gleichwohl kein Hofkammersach, aber dannocht ein solche Sach, weil es E. Kais. Mt. Hoheit betrifft, darzu keinem derselben Dienern zu schweigen

*) Současná poznámka: Die fürstl. Durchlt. hat vermeint, dieser Zeit und vor eim behemischen Landtag werde nichts solches anzumelden, aber dahin soll man dann dieses Gutachtens eingedenk sein.

gebührt, dann einmal befindt die Hofkammer, dass es an ihme selbst ein unbillich Ding, das Kriegsvolk in Hungern einem andern, dann E. Kais. Mt. als dem Haupt geschworen sei.

Fur des ander wurde es den Hungern gar frembd furkummen, dass berührt Kriegsvolk nit allein E. Kais. Mt. als ihrem Haupt, sondern auch einer frembden Nation geschworen sein solle, und besorglich solches durchaus nit bei ihnen zu erhalten sein.

Denn und zum dritten so würden auch andere Land und Provinzen, welche ihre Hilfen nit weniger dann die Behamb zu Erhaltung der Granitzen leisten, ihnen zu dergleichen Begehren ein Ursach nehmen und ebensfalls haben wellen, dass das Kriegsvolk deren Orten, dahin sie ihre Hilfe reichen, ihnen geschworen seie. Zu was Ungelegenheit des Wesens und zu was Schmälerung E. Mt. Authorität und Reputation solches gereichen würde, das haben E. Kais. Mt. selbst vernunftiglich abzunehmen. Daher nun E. Kais. Mt. wohl Ursach haben, dass sie sich zum heftigisten darwider legen und diesfalls mit den Behem gar nit einlassen.

Da aber E. Kais. Mt. sie auf dies Begehren je beantworten wellten, so vermeint die Hofkammer gehorsamist, es sollte blosslich mit diesen ungefährlichen Worten beschehen, dass E. Kais. Mt. hierin der Ungern halben Bedenken hätten, und sie hieruber noch zur Zeit nit bescheiden kunnten. — Placet. 21. Junii 83.

---

204. Komora česká podává císaři zprávu o výnosu dědičného groše posudního v městech Pražských a jakým spůsobem se vybírá.

V PRAZE. 1583, 21. června. — Orig. v c. k. říšsk. fin. arch. ve Vídni.

Allerdurchleuchtigister u. s. w. Allergnädigister Herr! Nachdem E. Kais. Mt. vermug derselben vom 28. Mai an uns ausgangenen Befehlchs gnädigist zu wissen begehren, wie hoch sich der Empfang des erblichen Biergroschens bei den Präger Städten des Jahrs erstrecken thue und was dieser Zeit eines Einnehmers desselben, do der Ständ bewilligtes Biergeld und die meiste Expedition des vorigen Einnehmers aufgehört, Verrichtung sei, haben E. Mt. erstlich hiebei ein Verzeichnus*), was das erbliche Biergeld in den nächsten dreien Jahren her ertragen, welches sich auf ein Jahr dem Mittel nach auf vier Tausend fünfundzwanzig Thaler verloffen. Und wiewohl es nun itziger Zeit diese Gelegenheit hat, dass berührter Biergroschen meistestheils den Städten bis zu Bezahlung ihrer Summen, so sie Burgschaft halben fur E. Mt. dargeliehen, in Händen gelassen, so wirdet doch derselbe nichts weniger durch den Einnehmer abgefordert und mit ihnen jeder Zeit darauf abgerait, dass also die Mühe und vorige Verrichtung ein Weg als den andern verblieben. Zu dem auch, weil die Biergelder den Ständen der Kron Behem in ihre Macht gegeben, und hierzu sunderbare Einnehmer in den Städten bestellt, ist der Einnehmer des erblichen Biergelds gleich wie fur ein Gegenhandler der andern Einnehmer und dardurch beiderseits Raitungen als ein Prob gegen einander zu halten. Derhalben wir nochmals der unterthänigisten Meinung wären, dass solche Verrichtung umb künftiger bessern Richtigkeit willen durch ein sundere Person versehen wurde, und darumben unseren nächsten den achtzehenden Mai gethanen gehorsamisten Bericht aus denen darinnen eingefuhrten Bedenken nit zu verändern wissen. Jedoch zu E. Mt. gnädigisten Erwägen und Gefallen gestellt. Geben Prag den 21. Junii anno dreiundachtzigisten. E. Röm. Kais. Mt. underthänigiste gehorsambiste

Lasla Poppl der junger von Lobkowitz. M. Nostitz. Paul von Lidlaw.

*) Viz č. 197.

205. Císař Rudolf II. žádá komoru českou za podání zprávy v příčině odvozování dědičného groše z posudného, a jakým způsobem se stalo, že výběrčí stavovští jej vybírají.

VE VÍDNI. 1583, 5. července. — Konc. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Rudolf ɔc. Wir haben aus eurem uns anjetzo abermals vom 21. Juni nächsthin gethanem gehorsamben Bericht gleichwohl gnädigist verstanden, aus was Ursachen ihr zu Wiederersetzung des Ober-Biergeldeinnehmberambts in den Prager Städten, so sich durch weiland Urban Pfefferkorn Absterben verledigt, abermals unterthänigist rathen thuet.

Nun ist uns aber noch fur endlichem unserm Entschluss zu wissen vonnöthen, weil furkumbt, dass noch von Alters her in allen unsern Städten in Behemben diejenigen Einnehmber, so sonst der Stände bewilligtes Biergeld handeln, auch unter einer Besoldung den Erbgroschen mit einnehmben und auf unserer Buchhalterei absonderlich verraiten, ob es in den dreien Prager Städten gleichfalls also gehalten oder der Erbgroschen durch den Obern erst von den Untereinnehmbern empfangen wirdet, auf welchen Fall wir dann nochmals gnädigist dafür hielten, dass die Abgebung desselben ins Rentambt durch sie die Untereinnehmber gleich so richtig beschehen konnt, oder im Fall es dieser Ort eurem gehorsamben Vermelden nach eines Gegenhandlers bedarf, ob es nit in den andern unsern Städten gleichfalls also vonnöthen sein wollt. Und befehlen euch demnach gnädiglich, ihr wollet uns hieruber, insonderheit aber, wie die Handlung unsers erblichen Biergeld, in der Stände Einnehmber Händ kumben und ob wir derwegen einicher Vernachtheiligung zu gewarten haben, euern weitern gehorsamben Bericht zukumben lassen. Daran vollbringt ihr u. s. w. Wien den 5. Juli anno 83.

---

206. Rudolf II. komoře české, aby mu na cestu do Prahy značnější částka peněz rychle zaslána byla, poněvadž v příčině dalšího svolení berně a posudního sněmy v Čechách a v Slezsku osobně zahájiti chce.

VE VÍDNI. 1583, 8. července. — Orig. v arch. česk. místod.

Rudolf der Ander u. s. w. Wohlgeboren, gestreng, ehrenfest liebe Getreue! Nachdem euers gehorsamben Wissens die Ständ unserer Kron Beheimben und Schlesien die Steuer und Biergefäll jungst allein auf ein halbes Jahr bewilligt, dahero wir nun zu Erlangung mehrer und erspriesslichen Hilfe auf neu Landtäg zu trachten geursacht, denen wir dann aller Muglicheit nach selbst personlich beizuwohnen gnädigist bedacht wären, und wir aber zu Befürderung unsers Aufbruchs von hinnen einer ansehentlichen Summa Gelds bedurftig sein: so befehlchen wir euch gnädiglich, ihr wollet auf alle furderliche und erspriessliche Mittel und Weg gedacht sein, damit uns zu solchem Aufbruch und Befurderung dieses hochnothwendigen Werks, das dann verhoffentlich zu etwas Milderung des beschwerlichen Last, so unserm beheimischen Kammerwesen obliegt, Gelegenheit abgeben wirdet, mit einer erspriesslichen Summa Gelds unterthänigist dient und die Sach, soviel immer muglich, schleunig befurdert, wir auch zeitlich und mit eheistem wiederumben erindert werden, was wir uns diesfalls zu getrösten haben mugen, wie dann unser gnädigistes Vertrauen zu euch stehet. Ihr vollbringt auch daran unsern gnädigen Willen und Meinung. Geben in unserer Stadt Wien den achten Julii anno ɔc im dreiundachtzigisten, u. s. w.

---

207. Rudolf II. žádá zřízené rady v království Českém za dobré zdání v příčině nového kalendáře, kterýž aby v říši Německé a jiných královstvích i zemích měsícem říjnem zaveden byl, že vyhlásiti chce.

VE VÍDNI 1583, 25. července. — Konc. v arch. česk. místod.

Rudolf der Ander u. s. w. Hoch- und wohlgeborne, gestrenge liebe Getreuen! Ihr habt euch ungezweifelt in Gehorsamb zu erinnern, wasmassen wir bei dem jungsten Landtag, welichen wir den Montag nach Exaudi gegenwärtigen Jahrs in unser Kron Beheimb publicieren und halten lassen, unsern getreuen Ständen daselbs neben anderm auch zu proponieren und furzutragen, unsern dahin abgefertigten Gesandten Befehlich geben haben, demnach die papstliche Heiligkeit unlängst verschiener Zeit einen neuen Calendarium ausgehen, Ihre Heiligkeit auch durch derselben Oratorn bei uns unablässlichen anhalten lassen, damit wir, allermassen dasselb von andern christlichen Potentaten allbereit beschehen und erfolgt wäre, denselben gleichsfalls acceptieren, belieben und ihne in dem heiligen Römischen Reich teutscher Nation sowohl als unsern Kunigreichen und Erblanden publicieren, auch zu halten gnädigist verschaffen wollten, dass derowegen unsere Commissarien bei den gehorsamen Ständen unser Kron Beheimb alles Fleiss anhalten sollten, damit sie denselben Artikel, sonderlichen aber, ob und auf was Weg, auch zu welcher Zeit soliche Publication von uns beschehen möcht, nothdurftig erwägeten, auch uns hernach ihr Gutachten zu fernerem unserm Entschluss in Gehorsamb berichteten.

Wiewohl nun unsere getreue Stände der Kron Beheimb ihren Landtagsbeschluss bei diesem Artikel dahin dirigiert und gerichtet haben, dass wir uns ehe und zuvor mit den benachbarten Chur- und Fürsten diesfalls vernehmen und vergleichen möchten, so wöllen wie euch doch gnädiger Meinung nicht bergen, dass wir vor diesem nicht allein von den beiden geistlichen, als Mainz und Trier, sondern auch den dreien weltlichen Churfürsten als Pfalz, Sachsen und Brandenburg Ihren Liebden diesfalls ihren Bericht und Gutachten abgefordert haben. Ob dann nun wohl angeregte beide geistliche Churfürsten aus vernunftigen und erheblichen Bedenken ihnen soliche Publication gefallen lassen, auch darzu gerathen, inmassen sie dann dieselb in Ihrer Liebden Landen vor diesem ins Werk gerichtet haben, die beide weltliche Churfürsten auch als Sachsen und Brandenburg Ihre Liebden (weil wir von dem Pfalzgraf Churfürsten unbeantwortet gelassen worden) ihnen Anfangs diese vorhabende Publication des neuen Calendarii nicht zuwider sein lassen, so vermerken wir aber doch aus beider weltlicher Churfürsten Ihren Liebden uns seither gethanen Zuschreiben soviel, dass Ihre Liebden aus etzlichen angezogenen Ursachen, furnehmblichen aber, dass Ihrer Heiligkeit diesfalls und sonsten nicht zu viel eingeraumbt und deferiert werden sollt, bedenklichen sei, diesen Calendarium anzunehmen, daher sich dann einiches nachbarlichen Vernehmens bei ihnen gar nicht, sondern viel mehr zu ersehen, dass die Fortstellung ihres Theils wohl ersitzen bleiben und gar nicht ins Werk gerichtet werden wird.

Demnach wir aber doch hiebei in gnädigist Acht genommen, dass diesen neuen Calendarium die Kunigreich Spanien, Frankreich, Italien, Polen, Niederland sambt andern Landen angenommen, hierzu auch beide unser freundliche geliebte Vettern Erzherzog Ferdinand und Carln zu Österreich Ihre Liebden, weliche mit der Publication allein bis auf unser Resolution still halten, sowohl als der Herzog zu Baiern, so denselben in seiner Liebden Landen allbereit publiciert hat, gerathen, wir auch gnädigist gern sehen wollten, damit in der heiligen Christenheit und derselben zugethanen Kunigreichen und Landen eine durchgehende Gleichheit gehalten würde, darumben auch Ihre Heiligkeit diessfalls ein starke Vertröstung allbereit gethan haben, so sein wir auf gnugsame gehaltene Berathschlagung numehr gnädigist entschlossen, auf nägstkommenden Octobris den Ständen des heiligen Römischen Reichs, sowohl als unsern Kunigreichen und Landen und also auch den Ständen unsers Kunigreichs Beheimb nit weniger als den Ständen der incorporierten Landen solichen neuen Calendarium publicieren zu lassen in gnädigister Betrachtung, dass in allem Handel und Wandel unsern Unterthanen nicht wenig daran

gelegen sein will. Dann obgleich angeregten beiden Churfürsten Sachsen und Brandenburg soliche Publication Anfangs wes zuwider sein möcht, so werden sie doch der ergangenen Publication auch wider ihren Willen umb ihrer Unterthanen Handels und Wandels willen hernacher nothwendig folgen müssen. Und sein darauf des gnädigisten Versehens, weil dies alles nicht so gar dahin, uns ihrer Heiligkeit zu angenehmen Gefallen zu erzeigen, als in dem geistlichen und weltlichen Stand ein richtige Ordnung zu halten, gemeint würdet, es solle diese unsere Anordnung unsern gehorsamen Ständen des heiligen Römischen Reichs, sowohl unsern Kunigreichen und Erblanden so gar unannehmblichen nit sein, sich auch die Haltung desselben Calendarii an einem und dem andern Ort bei den benachbarten Chur- und Fürsten, so der augsburgischen Confession verwandt sein, selbs hernach geben und finden.

Wie dem allem, so haben wir euch ehe und zuvor mit euerm gehorsamen Gutachten in Gnaden vernehmen wöllen, euch hiemit gnädigist befehlend, dass ihr diese Sach mit dem fürderlichisten in nothdurftig Erwägung nehmet und uns hernacher euer gehorsambs Gutachten, was euers Wohlmeinens diesfalls anzuordnen, wie auch diese Publication fortzustellen sei, unverlängst in Unterthänigkeit zuschreibet. An dem verbringt ihr unsern gnädigen gefälligen Willen und Meinung. Geben in unser Stadt Wien den fünfundzwanzigisten Tag des Monats Julii anno im dreiundachtzigisten u. s. w.

---

208. Komora česká přimlouvá se k císaři za žádost Nového města Pražského, aby mu vrchnost nad některými vesnicemi, kteréž k špitálům a kostelům náležely a císařem Ferdinandem mu odňaty byly, opět dána byla.

V PRAZE. 1583, 1. srpna. — Orig. v c. k. řišsk. arch. fin. ve Vídni.

Allerdurchleuchtigister u. s. w. Allergnädigister Herr! Nachdem hievor die von der Neustadt Prag zu etlichmalen E. Mt. angelangt und gebeten, dass E. Mt. ihnen uber die Dörfer, weliche sie zu etlichen Kirchen und Hospitalen innenhalten und geniessen, die Obrigkeit, so weilend Kaiser Ferdinand hochlöblichister Gedächtnus bei der Restituierung anno neunundvierzig vorbehalten, gegen billichen Werth und Vergleichung allergnädigist erfolgen lassen wollten, haben wir dieselben Dörfer, wie in beigelegten Verzeichniss begriffen, bereiten und besichtigen lassen und befinden soviel, dass keines derselben E. Mt. Herrschaften gelegen, noch einiche Besserung anzurichten, sondern nur blosse Geldzins davon gereicht werden und darauf E. Mt. allein die Obrigkeit vorbehalten ist. Und dieweil dann E. Kais. Mt. beruhrter Unterthanen mit der vorbehaltenen Obrigkeit bisher nichts genossen, auch gar nichts daran gelegen, so hätten wir kein Bedenken, dass E. Mt. zu diesem ihrem Begehren gnädigist bewilligen. Daraus möchte verhoffentlich von funfzehen Hundert bis in zwei Tausend Thaler E. Mt. zum Besten gelöst werden, weliches dann ferner Handlung abgeben wurde.

Neben dem hat sich auch E. Mt. behemischer Kammerrath Herr Paul von Lidlaw angegeben und umb die Obrigkeit des einen Dorfs Chabry genannt, davon die Neustädter den Zins haben, weliches seinem Gütel Borzanowicz nahet gelegen wär, angesucht mit gleichmässigen Erbieten, soliche Obrigkeit E. Mt. nach billichem Werth zu bezahlen und die Zins völlig zu entrichten, ihnen den Neustädtern auch die Versicherung mit der Landtafel zu thuen, dass ihnen jederzeit die Zinsen, wie sie dieselben bisher eingenomben, zu rechter Zeit ordentlich gereicht werden, oder aber in Mangel dessen freistehen soll, sich in das Dorf wiederumb einführen zu lassen und so lang innen zu haben, bis sie ihrer Gebührnus habhaftig wurden. Und dieweil dann in diesem Dorf nicht mehr als sechs Grund oder Bauernhöf, die allein zweiundzwanzig Schock meissnisch jährlich zinsen, sunst nichts mehrers zu thuen schuldig und E. Mt. zu keinem Nutz seind und den Neustädtern an ihrer zuvor habenden Gerechtigkeit nichts

genummen würdet: so hätten wir unterthänigist erachtet, E. Mt. möchten die Obrigkeit gedachtem von Lidlaw als einem alten getreuen und dem hieigen Kammerwesen nutzlichen Diener vor andern gegen gebührlicher Bezahlung allergnädigist bewilligen; jedoch eins und anders zu E. Mt. gnädigisten Willen und ferner Anordnung gestellt. Deren wir uns daneben zu kaiserlichen Gnaden unterthänigist befehlen thuen. Geben Prag den ersten Tag Augusti anno im dreiundachtzigisten. Euer Röm. Kais. Mt. unterthänigiste gehorsambiste *Lasla Poppl der junger von Lobkowicz. M. Nostitz. Hertwig von Seydlitz.*

---

209. Seznam vesnic, kteréž Ferdinand I. Novému městu Pražskému byl 1549 odňal a za něž jmenované město císaře Rudolfa prosí, aby mu vráceny byly.

1583 1. srpna. — Výpis souč. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Erstlich das Dorf Chabry, darinnen seind angesessene Unterthanen sechs, ein Schmied und Krätschm, die zinsen jährlich 22 Schock meissnisch.

Item das Dorf Welike, sonst Grossdorf genannt, 28 Schock 48 Gr.

Item das Dörfel Gedibab, darbei nur zwen Höf und das dritt ein Gärtelhüttel, 6 Schock 18 Gr. meissnisch. — Dann so gehört auch zu diesem Dorf eine Wiesen, davon die Unterthanen auf Wohlgefallen der Obrigkeit jährlichs Bestandgelds reichen 5 Schock meissnisch.

Item das Dorf Koryczan, darinnen zehen Unterthane, die zinsen 15 Schock 14 Gr. meissnisch, Hühner 1 Schock, Habern 5 Str., Eier 10 Schock.

Item im Dorf Modleticz haben sie nur ein Unterthan, reicht am Geld jährlich 5 Schock 4 Gr. meissnisch, Hühner 6.

Item im Dorf Daubrawicze gleichsfalls ein Unterthan, 2 Schock meissnisch.

Item im Dorf Chomutowicz 4 Unterthane, 9 Schock 36 Gr. meissnisch.

Item im Dorf Herink 5 Unterthane, 17 Schock 48 Gr. meissnisch.

Item das Dorf Augezdcze, darinnen 10 Unterthane, 14 Schock 16 Gr. meissnisch.

Item im Dorf Krzi ein Mühl, zinst jährlich 40 Gr. meissnisch.

Item die Dörfer Hodkowicz und Modrzan 51 Schock 44 Gr. meissnisch. Zu diesem jetztgedachten Dorf Modrzan gehört ein Stuck Weinberg, davon reichen die Unterthanen 7 Schock 6 Gr. 5 Den.

Item das Dorf Maleschicz, darbei ein Sitz und Meierhof ist, 36 Schock 36 Gr. meissnisch. Mehr reichen die Unterthanen in gemeltem Dorf von einem Weinberg, den sie unterschiedlich stuckweis halten, jährlich 4 Schock 7 Gr.

Ausser dieser Zins seind sie weiter weder von Roboten noch anderm nichts zu leisten schuldig.

---

210. Město Cheb a šlechta Chebského kraje císaři, že vedle jich svobod nejsou povinni berni sněmem království Českého svolenou platiti, i žádají, aby také clo pohraniční, poněvadž proti jich privilejím, zrušeno bylo.

1583, 8. srpna. — Konc. v arch. města Chebu.

Allerdurchlauchtigister u. s. w. Allergnädigister Kaiser und Herr! E. Kais. Mt. gnädigist an uns ausgangenes Rescript an Datum Wien den 27. Monatstag Junii dies fortlaufenden 83. Jahrs haltend, so uns der Ritterschaft den 29. und uns dem Rath den 31. Juli eingeantwortet, anlangend, dass ungeacht unser zu mehrmal eingebracht und ausgefuhrten unterthänigister Entschuldigung, Beschwer und

Bitten, die durch uns jungst verschienes 81. Jahrs bewilligte sechs Tausend Gulden Turkensteuer, so wir anderst nit, dann inclusive des 81. Jahrs vorstanden und eingangen, aber von E. Kais. Mt. weiter nit dann uf das 79. Jahr inclusive acceptirt und angenomben werden will, in Erwägung, dass der hierin verordneten und abgefertigten Commissarien Befehlich und Instruction sich dohin erstreckt und diesfalls wegen der allgemeinen obliegenden Landsnothdurften jeder mit Darsetzung seines Vermögens sich erzeigen soll, und weil auch E. Kais. Mt. auf gehaltenen Landtag sich mit den löblichen Ständen der Kron Behemb uf gehörte Zeit E. Kais. Mt. die Gefäll in die Kammer einzunehmen deputiert, den Ständen in ihre Vorwaltung eingeraumbt, derwegen E. Kais. Mt. unsere Ehehaften vor erheblich nit befinden, noch ein anders zu willigen und uns solchem nach uflegen lassen, mit angedeuter Bewilligung inclusive des 79. Jahrs zu beruhen, dann auch die vorschienen Termin ohne einig weiter Difficultieren und Vorzug richtig zu machen, entgegen uns auch dasjenige, was uf E. Kais. Mt. und derselben Kammer in Beheimb gethanen Verordnung wir allgereit erlegt, zu guten gehen und abgerait, auch die gewöhnlich Compulsorial und Revers ausgeben und jederzeit gebuhrlichen Schutz folgen soll; — vor das ander, weil wir dero nun viel Jahr hero geleisten Hilfen halber uns dohin beschwert, dass wir in hochwichtigen Schuldenlast eingerathen, dass auch E. Kais. Mt. gnädigist uns ufgetragen, wann von dem 73. Jahr nit mehr dann zwölf Hundert Thaler wir contribuiert in ein Monat zu Handen der beheimischen Kammer ein lauter Specialvorzeichnus, wasgestalt die von dreissig Jahren hero geleiste Turkenhilfen auf die Burgerschaft und Unterthane geistlich und weltlich angelegt, und wie viel ein jeder vor sich selbsten contribuiert, sambt ein Particular, wie viel Häuser und Feuerstätt aufm Land in und vor der Stadt allenthalben vorhanden, zu ubersenden, ingleichen wie es umb die Güter, so wir von den Stiften, Kirchen und ander Geistlichkeit uf unsern Rathhaus und sonsten in Handen haben, gewandt, ausfuhrlich berichten und Bescheids erwarten sollen; — und wann vor das dritte wir uns mehrmalen des ein Zeit hero allhier gewährten Grenitzzolls beschwert, dass derselb zu Vorderb der Stadt und Burgerschaft gelangt, E. Kais. Mt. auch derselben gnädigisten Willen uns vordem dohin anmelden lassen, do E. Kais. Mt. wir ein Anlehen uf vier Tausend Gulden leisten, dass hergegen der Zoll eingestallt, doch wann uns die Gelder hinwieder erlegt, derselbe dargegen sein Anfang haben sollen, und aber von uns allein Tausend Gulden geboten, dass E. Kais. Mt. gegen so schlechten Anbot dero Regalsgerechtigkeit nit zu begeben, noch mit dero gnädigisten Anordnung Änderung vorzunehmen und also bei voriger Resolution nochmalen gnädigist zu beruhen gemeint, und wegen so schlechten Angebots E. Kais. Mt. der Stadt und Bürgerschaft Beschwer des uf den Zoll haftenden Vorderb nit vor erheblich, sondern gnädigist nunmalen der Stadt Untergang und Unterthanen Armuth dem beimessen, was bishero etzliche Inwohner bei E. Kais. Mt. mit Beschwer sollen vorgebracht auch von andern berichtsweis einkomben sein, nämlich wie etzlich unter der Bürgerschaft dieselben zugleich die Unvormugenden bei der Stadt und der Bauerschaft mit den ingemein landschädlichen Monopolien, Vor- und Getreidkauf uber die Mass belegen, aussaugen und vorderben und darbei allerlei wucherische Contract treiben und brauchen sollen, derwegen E. Kais. Mt. ferner Inquisition sambt gebührlicher Straf gegen den Beschuldigten thun vorbehalten, haben wir mit unterthänigister Reverenz empfangen und lesend vernommen.

Und so viel den ersten Articul belangend unser gutwillig eingangene Contribution der sechs Tausend Gulden, ist in hievorig unsern vielfältigen Beschwerschreiben und unterthänigisten Flehen und Bitten nothdurftig ausgefuhrt, warumben wir die von uns eingangene Contribution andergestalt nit, denn inclusive des 81. Jahrs willigen können, wohl gehofft, E. Kais. Mt. solche auch vor erheblich gnädigist annehmen und uns darbei bleiben lassen sollen, bedacht, dass bishero wir bei allen gewesenen römischen Kaisern und behemischen Königen unser Vermögen jederzeit willig dargestreckt und als gehorsamb oder getreue Unterthanen erzeigt, auch hierin vorhoffentlich uber unser Vermögen gegen E. Kais. Mt. uns unbegeben unser Privilegien unterthänigist diesfalls eingelassen, und von den oblie-

genden Landsnothdurften damit nit abgesondert, zu dem dass auch gegen den gewesenen Commissarien wir uns derhalben nothdurftig angemelt, und über das von der Kron Behemb ein abgesonderter Ort, so uf teutschen Erdreich gelegen und derselben Landtagsbeschluss nit unterworfen, auch darbei niemals erschienen noch derselben theilhaftig gemacht, auch noch zur Zeit darmit nichts zu schaffen, darumben auch ungeacht, was durch dieselben geschlossen, uns nichts binden oder praejudicirlichs gebühren mögen, erwogen, dass bishero jedesmals mit uns als ein Pfandschilling insonderheit unser Hilfen halber separatim gehandelt, dieselben auch als gutwillige Hilfen unsern Privilegien unschädlich angenomben, zu dem wir verhoffentlich andern Orten, den wir in Vermögen nit gleich, mit unsern gereichten Hilfen überlegen, nnd gesatzt andere uns in Vermögen ungleich und in Hilfen höher belegt geacht, so ist doch bei uns dargegen nit alles, was da geleist, Geld, dann obwohl ein sechs oder zehen Vermögende zu finden, seind dargegen etzlich Hundert, die nichts vermögen, und wird mancher vermögende geacht, so lang seine Glaubigere oder Creditores, die ihm getraut, schweigen, do aber die Sachen recht erwogen, findt sichs gemeiniglich hernacher anderst. Und dass nun wir vermögend sollen beschrieren sein, wollt Gott, es wär der Effect dabei. Und do auch andere Ort sich vor uns in Hilfen reicher erweisen, haben dieselben dargegen die ewige Besteurung unter ihnen nit, die wir vor uns ewig uf uns tragen und jährlich leisten mussen, so dann nit die geringst Beschwer, denn so oft E. Kais. Mt. wir eine Hilf bewilligen, muss unter uns zur Stadt gehörig jeder zwiefache ja höhere Steuer, do auch nichts bewilligt oder wir mit Hilfen verschont, jeder einfache, als von Hundert Gulden ein Gulden Steuer tragen und uf unser Rathaus liefern, damit wegen des Schuldenlasts die jährlichen Zins auch unsere Dienstleut bezahlt und die bei der Stadt und Land nothwendige Gebäud vorrichtet. Und wie nun wir ein abgesonderter Ort, mögen auch uns der löblichen Stände Beschluss und Bewilligung nichts binden. In diesen wir uns Kurz halber uf unsere wohlerworbene Begnadung und Majestäten thun bewerfen und ziehen, wie dann solche hievor nothdurftig ausgefuhrt und alle gewesene röm. Kaiser und beheimische Könige uns gnädigist darbei erhalten, geschutzet und bleiben lassen. Und wiewohl ausser dem wir die löblichen Stände sonsten vor unser gnädig und gönstig Herren erkennen, so wollen wir hiemit zur Ungebühr nichts, dann was unser Nothdurft, wider dieselben gemelt haben protestierend.

Und wie nun dem also, und wir auch vor dergleichen Turkensteuer in specie privilegiert, mit jährlichen Besteurungen von den gewesenen römischen Kaisern und behemischen Königen hochlöblichster Gedächtnus, unsern allergnädigisten Herren, unbelegt und bei unsern Freiheiten und andern zuvor uf uns liegenden Beschwerungen gelassen, hoffen auch derwegen, E. Kais. Mt. uns gnädigist nochmaln in Acht halten und als beschwerte mit dergleichen vermög unser unterthänigisten Ausführung und Bitt verschonen. Damit aber unser vielfältig Bitten bei E. Kais. Mt. nit vor ein Ungehorsam angesehen, weil jeden Unterthanen auch in ihren befugten Rechten dero Herrschaften umb Gehorsambs willen zu weichen, doch dass ihr Recht in totum damit nit ufgehebt, will gebühren, also E. Kais. Mt. zu unterthänigisten Ehren wollen auch nunmaln die vortagten Termin an obgesatzten bewilligten sechs Tausend Gulden, so viel uber dasjenige, so allgereit uf E. Kais. Mt. und derselben verordneten Kammerräth in Beheimb Befehlen auszahlt, noch im Rest, mit dem förderlichsten richtig machen und dargegen die Compulsorial und Revers bei E. Kais. Mt. beheimischer Kammer, dohin wir also remittiert, abfordern lassen, in diesen aber wir unsere Privilegien, alten Herkomben und inhabenden Majestäten und Rechten nichts derogiert, begeben, noch viel weniger der löblichen Stände Lantagsbeschluss uns theilhaftig oder ad annuum tributum vorbunden, noch adstringiert haben wollen, darob wir in meliori forma juris bezeugen thun.

Den andern Punkt, dass uf unser Beschwer und Ausführen wegen des Schuldenlasts, darin wir haften, E. K. Mt. uns uferladen, ein special Vorzeichnus der von dreissig Jahren hero geleisten Türkenhilf, wie dieselben angelegt, was jeder contribuiert, sambt ein particular Register, wie viel Feuerstätt

in Stadt und Kreis Eger gelegen, zu E. Kais. Mt. Kammer in ein Monat zu ubersenden und Bescheids zu erwarten, wären vor unser Person wir unterthänigist willig nicht allein umb Gehorsamb, sondern auch vornehmlich, damit wir sowohl unsere liebe Vorfahren, die sich jederzeit aller Ehr und Redlichkeit, doch eignes Ruhmbs geschwiegen, beflissen und noch gemeint einiges Vordachts noch sonsten nicht zu beschulden und derselbe aus dem Weg geraumbt E. Kais. Mt. Befehlen Folg zu geleben, vorsehenlich unser Redlichkeit, weil solches durch unsere missgönstige (indem wir doch niemand wider die Gebühr wollen beschwert haben) wider uns so leichtlich zu conjecturieren, uf die Bahn gebracht, dardurch beides an Tag gelegt und das darbei wahr gemacht, dass an den bewilligten und bishero gutwillig geleisten Hilfen wir ein merklichs und wichtige Summa Geldes (indem des Armuth halber ihr viel solche nicht bezahlt, noch vormögt, gestorben und vordorben, einestheils aber noch im Leben, so nach daran zu bezahlen, do dann beides langsam und mit Mühe was zu hoffen) aus andern unser der Stadt Gefällen zugebüsset, auch in ander Weg anticipieren und bis uf diese Stund vorzinsen müssen, dass auch hierin, wie von Anfang durch unsere Vorfahren, auch uns in der Anlag, wie unvorborgen, eine Gleichheit gehalten, wie auch derwegen sich weder Geistlich noch Weltlich füglich niemaln beschwert noch zu beschweren gehabt, auch diesfalls an uns in specie nichts gelangt.

Wann aber hierin alle im Kreis Angesessene, geistlich und weltlich, ein Corpus, die wir mit unser Anlag und Collection unter uns ganz ersättigt, auch derwegen sich niemands wider uns beklagt, wir uf solchen Fall nit gehört, noch deswegen unbillich (davor uns Gott behüt) uberwunden und dieses E. Kais. Mt. Begehren eine Neuerung, so hievor niemaln erhört, auch von kein gewesenen römischen Kaiser und behemischen König an uns niemaln gemut noch begehrt, und den Schein, dass es uns zur Untreu von andern ausgelegt, uf sich hat, auch solches wider unsern bishero erhaltenen guten Namen, wohl erworbene und uber Menschengedenken auch rechtsvorjährte und währte Zeit continuierte Privilegia, inhabende kaiser- und königliche Majestät, Revers und Compulsorial, darin uns jedesmals Zeugnus perhibiert, dass wir aller Steuer befreit, auch do wir was bewilligt, solches aus guten Willen hergeflossen und uns Macht geben, hinwieder unter Geistlich und Weltlich anzulegen und einzubringen, und solches Mittel unter uns eine sondere Zutrennung, das in kunftig allerlei Weiterung gebären auch zur Stadt und Kreis Vorderben gelangend, machen würde, doher dieses E. Kais. Mt. gnädigist Begehren uns höchst schwer, unmöglich und vorderblich vorkommen, indem dass nit allein wir uns Neuerung untergeben, aus unsern Privilegien, Revers und Compulsorial schritten, denselben zuwider handelten, sondern durch solche unser gutwillige geleiste Hilfen wir ein Beweis, dardurch ein Gerechtigkeit uf uns mit der Zeit der Contribution ɔc. wollen gebracht werden, wider uns selbsten sollen ufrichten, so dann wider Recht auch bei männiglich uf uns grossen Vordacht aufwecken, unser arm Vormögen und schlechtes Einkommen bei der Stadt gegen unsern Glaubigern, Benachbarten und sonsten offenbaren, unser gottlob bishero erhalten Credit schwächten, doher unsern Glaubigern häufig uf uns in der Bezahlung zu dringen und ihre Schulden abzufordern Ursach gegeben, unsere Benachbarte auch umb so viel mehr, von denen wir sonsten täglich bedrangt, wegen unsers Unvormögens sich wider uns widerwärtiger einlassen und in Summa das hieraus entstehen würde, dass wir nit allein von männiglich vorächtlich gehalten, umb Treu und Glauben und all Vormögen und in äusserst Vorderb gebracht, auch in vorfallenden Nöthen das wenigiste frembder Ort uns mit Geldufbringen zu getrösten hätten. Wollen jetzo der Bürgschaften, darin wir vor E. Kais. Mt. haften, geschweigen, was es uns in selben Fall vor ein Sch[w]ul gebären würde, denn unser meister Schuldenlast, darin wir stecken und unter uns auch jährlich und ewige Besteuerung tragen, rührt vornehmlich, allergnädigister Kaiser und Herr, wie vielfältig in unsern unterthänigisten Bericht ausgeführt, beides daher, dass nit allein wegen der gutwilligen Hilfen, sondern auch vornehmlich durch unsere Vorfahren wegen der zugestandenen Kriegswesen in Hussenzug, dann in andern vorgestandenen Aufruhr und sonsten (welches nichts minders

unterthänigiste Hilfen gewesen, darbei dann unsere Vorfahren und wir zu Beschützung der Grenitz das äusserste Vormögen zugesatzt) derselbe gehäuft. Wie dann ohne Ruhm zu melden, unsere Vorfahren und wir als ein armes Grenitzort in zugestandenen Widerwärtigkeiten jederzeit dessen gegen gewesenen römischen Kaisern und behemischen Königen, hochlöblichster Gedächtnus, so getreuen Unterthanen wohl angestanden und gebührt, erzeigt, dasselbe auch wir vor uns und unsere Nachkommen, ob Gott will, hinfüro zu thun und Anleitungen hinter uns zu lassen gesinnet und befleissen sein wollen, wie dann unser Voreltern und unsere getreue Dienst vordem bei etzlich E. Kais. Mt. löblichen Räthen, unsern gnädigen Herren, bekannt und zweifelsohne denjenigen, so noch im Leben, unvorgessen, doher dann die Specialvorzeichnus der angelegten Bern halber von dreissig Jahren und wie solche colligiert, uns unmöglich zu leisten.

In Gleichheit hält es sich mit dem Particularvorzeichnus der Feuerstätt, dann kund und offenbar, dass dieser Zeit unter uns und den unsern ein solche Armuth, dass auch viel Feuerstätt, die (wie hievor bericht) mehr Schulden uf sich haben, dann solche in zwiefachen Geld, dessen sie nit gültig, ertragen, darumben es dohin kommt, dass fast alle Rathstag Häuser und Höf gerichtlich vor uns cediert, ubergeben, einestheils öd gelassen, dass keine Kaufleut darzu sich finden, auch bisweilen einer zweie auch drei Feuerstätt zu einer machen und zusamm bauen muss, do nit wüst mugen gelassen [sic]. Solches alles dann doher ruhrt, dass bei gemeiner Stadt durchaus keine Handtierung noch Gewerb, dardurch unter der Burgerschaft und Unterthanen ein Aufnehmen zu hoffen, darzu dann der bishero gewährte Zoll das meiste geursacht, zu dem auch unter den Landleuten und sonsten der Misswachs des lieben Getreides, so nun etzlich Jahr mit vorgeloffen, in dem also zu 10, 8 und 6 Gulden kauft worden, so vor Jahren zu 3 und 4 fl. golten, die liebe Armuth auch sehr befördert und noch.

Und neben dem etzlich Dörfer von dem Markgrafthumb über aufgerichte Vorträg von gemeiner Stadt de facto entzogen, wollen geschweigen, was von andern Benachbarten vorgenommen, wie hievor von uns in specie ausgeführt, darumben kein gewisse Anzahl zu machen, wie dann noch täglich neuerliche Einhalt erfolgen und eines nach dem andern (darumben unsern Pflichten nach hievor bei E. Kais. Mt. wir uns unterthänigist angemelt) entzogen wird, darumben dann wir täglich nit wenig Unkosten ufzuwenden gedrungen, es auch dohin kombt, dass wegen der Benachbarten Bedrangnus kein Burger noch Unterthoner fröhlich zu den Benachbarten wandern noch werben darf, denn wobald mans ein oder dem andern nit gibt und nachsiehet, wie ers begehrt, und wir hierin unsern Pflichten gegen E. Kais. Mt., wie sich gebührt, gedenken genug zu thun, werden die unsern drüber arrestiert, gehembt und umb das ihre beschwert, darunter die unsern täglich nit wenig Einbuss und Abgang an ihrer Nahrung leiden müssen. Dergleichen aber bei keiner Stadt in der Kron Beheim gehört noch erfahren, wir wollen geschweigen der täglichen Ausgab zu Gebäuden, Reiter, Schutzen und ander der Stadt Nothdurften. So kann uns auch so stricte nit beigemessen werden, dass seit der anno ɔc 73. wir mehr nit denn 1200 Thaler Hilf gethon, sintemal unwidersprechlich wahr, dass anno ɔc 72. E. Kais. Mt. geliebsten Herrn Vatern, unserm allergnädigisten Herrn, wir 3000 Fl. vorgeliehen, die wir anticipieren und nun bishero uf gegenwärtige Stund in die eilf Jahr vorinteressieren und 1980 Zins ablegen müssen, dass also angedeut Anlehen sich uf 4980 Fl. bishero erstreckt. So kann auch wider uns das nit statthaben, ob wir in allgemeinen Landsnothdurften mit Hilfen unbegeben unser Privilegien ubergangen und weniger, dann auch andere, sonderlich die, so uns mit dem Vormögen ungleich, contribuieren, dann die Wahrheit auch in Nothfall darzuthun, dass seider anno ɔc 66. (doch das Anlehen der 3000 Fl. sambt den auflaufenden Zinsen bis uf Dato beneben die 6000 Fl. jungst bewilligte Hilf auch mit gerechnet) wir uber 23.980 Fl. zu Hilfen contribuiert. Ob nun solches bei so gering und engen Kreis und Districtu nichts zu achten und derselbe nit endlich erschöpft, sonderlich do sonsten keine Gewerb und durch den Zoll ferner gesteckt, geben E. Kais. Mt. allergnädigist zu erwägen wir hiemit unterthänigist frei.

Und zwar könnte die liebe Armuth latius uber hievor wahrhafte gethone Bericht ausgeführt werden, wir befinden aber, dass hierin unsern wahrhaften Berichten durch unser Widerwärtiger Einstreuen etzlichermassen nit Beifall und Statt noch Gehör geben werden will, das wir Gott und der Zeit befehlen müssen; do es aber in ander Weg ausser unser wahrhaften Bericht kund werden soll, wird unser und des Kreis Nutz wenig darbei sein, wir wollen aber hierbei, allergnädigister Kaiser und Herr, unterthänigist gebeten haben, E. Kais. Mt. geruhen hierin unser ungehört wider uns niemand Glauben zu geben auch unsere Vortiefer lassen namhaft zu machen und uns zu Vorantwortung zukommen, soll denselben mit Gottes Hilf und der Wahrheit dohin begegnet werden, dass sie schaamroth bestehen und von ihren Angeben abstehen müssen.

Dass auch unter unser Burgerschaft etzlich dieselben und zugleich die ufm Land der verbotenen Monopolien, Vor- und Getreidkauf sich gebrauchen und die Unvormögenden aussaugen und allerlei wucherische Contract brauchen sollen, das ist uns unbewusst, haben auch bishero mit Grund dergleichen kein hinterkommen mögen, und ob wir der einen erfahren, solle die Straf wider ihm nit unterblieben sein, wir wollen aber unsers Theils uf dergleichen ferner unser fleissige Frag und Acht geben, und do einer erfahren, das darbei leisten, dass E. Kais. Mt. gnädigist zu spüren, wie der Rath zu dergleichen vorderblichen Mitteln nit geholfen, und haben E. Kais. Mt. derselben Inquisition und Straf halber wir unsers Theils auch nit Ordnung zu geben.

An dem aber ist es, wie aller Ort bräuchig, dass etzliche Burger, so frembder und anderer Ort Getreid zu sich kaufen und den Leuten wieder zu kaufen geben, allhier gefunden, dass aber von denselben Meta und die Billigkeit uberschritten, weil an uns nichts dergleichen kommen, wissen wir mit Wahrheit nichts von uns zu schreiben.

Wegen der geistlichen Güter, so wir von Stiften, Kirchen und ander Geistlichkeit an uns uf unser Rathhaus gewandt haben sollen, wissen vor unser Person wir uns einiger derselben ausser des Stifts Sct. Clara und Jungfrauenklosters an uns pfandweis gelangte Zinstreid nit zu berichten, die wir dann mit Consens und Vorwissen weiland Kaiser Maximiliani, unsers allergnädigisten Herrn, E. Kais. Mt. geliebsten Herrn Vatern, darumben an uns umb ein Summa Geldes pfandweis bracht, weil solche zuvor andern schon vorsatzt gewesen, auch mit der Zeit Stadt und Kreis zu Nachtheil in ander Weg alieniert können werden, damit umb so viel mehr dieselben darbei gelassen, wie auch derwegen wir die Gelder anticipieren und noch fortzinsen und von denen, so sie zuvor vorsetzt gewesen, der Stadt und Kreis zum Besten ledigen müssen, dagegen dem Stift die Ablösung bevorsteht, Inhalt der daruber ufgerichten Pfands- und Vorsatzungsbrief.

Von andern Stiften, der doch die Menge nit allhier, haben wir uns keiner zu erindern noch das wenigist innen, so wissen wir uns sonder Kirchen- und geistlicher Güter, der wir uns unterzogen haben sollen, nicht zu berichten, und ob etwas uf unserm Rathhaus vor Jahren kommen, ist es uf Schul- und Kirchbau bishero angewandt, wird auch noch jährlich den Klöstern und andern, derer Voreltern zu den Messen Stiftung hinterlassen, zu Bestellung der Messen, dohin sie solche anzuwenden sich bei uns angeben, Handreichung gethan, und müsste uns leid sein, dass dergleichen Güter wir uns anderst, dann wir befugt, gebrauchen und anmassen sollten.

Beschliesslich, dass E. Kais. Mt. den endlichen Vorderb und Untergang der Burgerschaft wegen des ein Zeit allhier gewährten Zolls, auch do derselbe weiter bestehen sollt, und dass die derwegen gebetene Ein- und Abstellung uns kein Ernst, darumben gnädigist nit wollen zulassen, weil E. Kais. Mt. derhalben uns angeschobenes Anlehen der 4000 Fl. wir nit bewilligt, auch dargegen 1000 Fl. geboten, so E. Kais. Mt. gegen derselben Regalsgerechtigkeit vor ein schlechtes anziehen, sollen E. Kais. Mt. in höchster Wahrheit wissen, do in unsern Vermögen ein mehrers zu willigen gewesen, wir diesfalls zu uns nichts stehen, auch uns ein Freud sein lassen wollten, E. Kais. Mt. damit unterthänigist zu

willfahren. Wann nun keiner ihme mehr soll auflegen, denn er zu tragen weiss, zu dem dieser Regalsgerechtigkeit E. Kais. Mt. sich jetzo gegen uns nit vorzeihen und wir dieselben zuvor bei andern gewesenen römischen Kaisern und Königen durch unsere unterthänigist treue Dienst und titulo oneroso erworben, daruber auch in viel Weg stattlich privilegiert, haben wir gehofft, angedeut unser unterthänigist Erbieten sollen angenomben werden; dass aber nun E. Kais. Mt. Resolution dargegen wider uns ihren Fortgang nehmen soll, das will uns und unser Burgerschaft vornehmblich den darüber inhabenden Privilegien zu sondern Vorderben laufen. Derwegen und zu Unterbrechung dessen und damit gemeiner Stadt gerathen, weil wir es nit Umbgang haben, und diesfalls unser alten hierin habenden Zollsbegnadung (derer wir uns auch keineswegs hiemit begeben haben) zu geniessen, wollen aus unterthänigister Treu zu den vorigen bewilligten Tausend Gulden wir noch ein Tausend Gulden und in Pausch also zwei Tausend Gulden dergestalt, dass angedeuter Zoll in ewig ufgehebt, wie in hievorigen unterthänigisten unsern bittlichen Schreiben unter dem Dato den 8. Januarii anno ɔc 82. ausgeführt, bewilligt haben, in Erwägung, weil uns, wie Gott bewusst, hieruber ein mehrers ausser unsern vorderblichen Schaden nit zu thun und hierbei nunmalen beharren mussen, E. Kais. Mt. uns auch hierbei bleiben, unser zuvor daruber habenden Begnadungen, die allgereit E. Kais. Mt. hievor unter andern unsern Begnadungen erneuert und cenfirmiert, geniessen und ferner nit beschweren lassen werden.

Ist demnach unser unterthänigist Bitten, E. Kais. Mt. geruhen gnädigist unser mit der jährlichen Besteurung kraft habenden Privilegien, alten Herkombens und ander uf uns haftender Beschwer, derer andere Städt durchaus befreit und enthebt, sowohl mit der Special- und Particularvorzeichnus wegen der von dreissig Jahren gereichten Bern und der Feuerstätt, dieselben in die Kammer zu ubersenden und Bescheids zu erwarten, weil unser der Stadt Vorderb, Trau und Glauben, Eröffnung unsers Unvormögens, und dass dardurch unsere Glaubigere häufig uf uns zu fallen geursacht, uns auch nindert mehr getraut, wir auch hierdurch bei andern in Vorkleinerung eingefuhrt, sonderlich dass es zu einer Zutrennung und grossen Weiterung gedeihen würde, zu dem weil es ein Neuerung und zuvor niemalen erhört, in Zeit der Vorpfändung von kein gewesenen römischen Kaisern noch behemischen Königen an uns nit gemutet, solches auch wider alt Herkomben, inhabende kaiserliche Compulsorial, Revers und Privilegia ɔc, zu vorschonen und uns hierin bei diesen unsern wahrhaften unterthänigisten Entschuldigung und Bericht der geistlichen Güter halber, von Stift Sct. Clara herrührend, davon in Zeit der Vorsatzung aller Bericht zuruck bei E. Kais. Mt. Kammer gelassen, dann dass sonsten anders halber wir nichts, wie gemeldet, wuchtigs inhändig vorbleiben, und ein anders hieruber, so uns [mäniglich] zu Vorderb und äussersten Untergang gereichen würde, nit ufseilen oder damit beschweren lassen, sonderlich was der Wucherer halber, die unter unser Burgerschaft sein sollen, unser Unwissenheit halber uns, in dem wir doch förder unsern Fleiss haben wollen, entschuldigt halten, auch letzlich dies unser unterthänigist Erbieten der zwei Tausend Gulden gegen ganzlicher Einstellung des Zolls gnädigist annehmen und uber unser Vermögen ein mehrers nit begehren, den Zoll auch, wie hievor den achten Januarii anno ɔc 82 unterthänigist gebeten, gnädigist ein- und abstellen und unser Aufnehmen hierdurch befördern und nunmal mit allergnädigist gewährlichen Bescheid erfreuen. Und wie E. Kais. Mt. uns gegen unsern Widerwärtigen Schutz und Schirm gnädigist verwähnet, darumben E. Kais. Mt. wir unterthänigist dankbar, wollen hierbei der Pfältzischen wegen des Stifts Waldsassen, dann des Markgrafthumbs und Sachsens wider uns vielfältig bishero beschehenen Eingriff und E. Kais. Mt. hierin allgereit uberschickte Bericht unterthänigist gebeten und erindert haben: E. Kais. Mt. geruhen, dass durch Zusambkunft oder in ander Weg der Sachen einesmals abgeholfen und wir des vielfältigen Bedrangens entladen, Nachbarschaft erhalten und gepflanzt, Stadt und Kreis Eger zuförderst E. Kais. Mt. an dero Interesse nichts entzogen noch derwegen behelligt und molestiert, das umb E. Kais. Mt. seind wir als getreuen Unterthanen zusteht und gebuhrt, mit Darstreckung unsers äussersten Vormögens unter-

thänigist zu vordienen willig und thun E. Kais. Mt. uns zu gewährlichen Bescheid befehlen. Datum den 8. Augusti anno ꝛc 83. E. Röm. Kais. Mt. alleruntertthänigist und gehorsamiste

die von der Ritterschaft und Adel des Egerischen Kreis, dann Burgermeister und Rath der Stadt Eger.

Gesiegelt durch Ruprecht von Thain uf Konstberg, Jeronymus von Zedtwitz zum Liebenstein, Wolf Wenzel von Kotzau zu Haslau und Jorg Wolf von Brandt zu Seeberg.

---

211. Rudolf II. komoře české, aby s Dětřichem z Svendy v příčině půjčky na cestu do Prahy vyjednávala.

VE VÍDNI. 1583, 8. srpna. — Konc. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Rudolf. Wir haben aus eurm uns vom ersten dits gethanem gehorsamben Bericht nachlängs gnädiglich verstanden, was euch der Dietrich von Schwendi eines Anlehens halben vor Furschläg than. Dieweil dann dieselben nit so gar ausm Weg, so wären wir gnädigist nit ungeneigt, wofer er anders der Versicherung halben auf leidliche Weg zu behandlen sein, das Anlehen auch bis gar auf 20.000 Thaler erstrecken und dasselbe ein geraumbe Anzahl Jahr bei uns unaufgefordert anstehen lassen wurd, dass wir ihme erstlich die 6000 Thaler, so wir ihme als ein Gnad und Abfertigung bewilligt, ungeachtet dass die Bezahlung derselben zu unser gnädigisten Gelegenheit stehet, sambt 5 per Cento Interesse, vom ersten Mai verflossnes 82. Jahr an zu raiten, sowohl auch die 1000 Thaler Jägerrecht, desgleichen die 360 Thaler, so ihme von denen jungst durch euch bezahlten 2000 Thaler als ein dreijährigs Interesse hinterstellig blieben sein sollen, item die 250 Thaler verfallne Provision und die 92 Thaler Rest, davon in seinem euch gethanem Schreiben Meldung beschiecht, do ihme anders dieselben verfallen sein und von Billigkeit wegen gebuhren werden, darzuschlagen und in eine Verschreibung bringen lassen wollten; doch alles allein dahin verstanden und gemeint, wofer er sich, wie gemelt, der Versicherung halben leidlich finden lassen und die Zeit des Stillstandes auf ein geraumbe Anzahl Jahr richten wurd, ausser des wir dieser unser Verwilligung halben unverbunden sein, sondern die vorerwähnte Posten im vorigen Stand verbleiben lassen wollen. Und ist demnach unser gnädiger Befehlich an euch, ihr wöllet also mit ihme darauf handlen, doch den Beschluss allein [auf] unsere gnädigiste Ratification richten, die Sach mit ehesten befurdern und uns euern weitern Bericht und Gutachten zukumben lassen.

Und weil wir unsern Aufbruch von hinnen ausser euerer Hilf und Erlangung einer erspriesslichen Summa Gelds nit wohl werden befurdern mögen, so ermahnen wir euch hiemit nochmals gnädiglich, ihr wollet voriger unser gnädigisten Verordnung und euerm gehorsamben Erbieten gemäss allen mensch- und muglichen Fleiss anwenden, damit uns ausser des Schwendi sonst mit einer mehrern und erspriesslichern Summa geholfen und die bevorstehenden Landtagshandlung unserm behmischen Kammer- sowohl als gemeinem Wesen zum Besten umb so viel ehender fortgesetzt und befurdert werden mögen, wie dann unser gnädigs Vertrauen zu euch stehet. Doran vollbringt ihr unsern gnädigen gefälligen Willen und Meinung. Geben Wien den 8. Augusti anno 83.

---

212. Rudolf II. nařizuje komoře české, aby k příjezdu jeho na hrad Pražský z panství královských potřebné množství ovsa a slámy skoupeno a do konířen hradu Pražského svezeno bylo. Konírny a pokoje aby vypraveny a očistěny byly.

VE VÍDNI. 1583, 12. srpna. — Něm. opis souč. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

---

213. Rudolf II. nařizuje Joachymovi Novohradskému z Kolovrat a Humprechtu Černínovi z Chuděnic, aby prodané vesnice v kraji Čáslavském a Chrudímském Janu Předborskému z Předboře, od téhož však Janovi staršímu Lukaveckému z Lukavce postoupené, do desk zemských vepsati dali.

VE VÍDNI. 1583, 2. září. — Kvat. relací žlutý od 1582 do 89, č. 47. f. B. 23. v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf Druhý ɔc. Urozený a statečný, věrní naši milí! Věděti vám milostivě dáváme, že jsme z plnosti moci naší, jakožto král Český, k dědičnému prodaji někdy Janovi Předborskému z Předboře na Studenci vsí zápisných v kraji Čáslavském a Chrudímském ležících, kterýchž tehdáž Jan Kustoš z Zubřího a z Lipky v držení a užívání byl, jmenovitě vsi Spalavy, vsi Chloumku, vsi Zubřího, vsi Barovice, vsi Křemenice, vsi Kameničky a vsi Nehodovky s domy, s dvory kmetcími, s krčmami, lukami, lesy, porostlinami, vrbinami, potoky, s kurmi, vejci, ospy, s robotami, s soudnými penězi a s loučným, s plným panstvím, žádné vlastnosti sobě, dědicům našim a budoucím královm Českým, žádným duochovním neb jiným osobám, kterýmž předešle ta vejplata náležela, tudíž dále nepozůstavujíc, s lidmi osedlými i neosedlými, nebo z těch gruntův zběhlými, s plným panstvím v týchž mezech a hranicích, v nichž ty vesnice záleží, a tak jakž toho všeho nadepsaný Jan Kustoš od někdy Hynka bratra vlastního Jana Předborského koupil a po ty časy v držení a užívání byl, povoliti ráčili, jakž smlouva trhová skrze urozeného Viléma staršího Operštorfa z Dubu a Fridštejna na Slavěticích, radu naši a nejvyššího mincmejstra království Českého, a někdy Urbana Pfefrkorna z Ottopachu, věrné naše milé, jakožto komisaře od nás k tomu obzvláštně nařízené, s nadepsaným Janem Předborským v sobotu po přenešení svatého Václava [5. března] léta ɔc osmdesátého minulého učiněná o tom šířeji vysvědčuje; tak že svrchu psané vesnice s jich příslušenstvím dále a na budoucí a věčné časy již víceji nemají slouti a býti zápisné než dědičné, jako jiní dědiční statkové v tomto království jsou, a to jmenovitě za vosm set padesáte vosm kop třiceti dva groše a puol čtvrta peníze českého, každú kopu po šedesáti groších a groš po sedmi penězích bílých počítajíc. Ale že jest týž Jan Předborský, prvé než mu svrchu psané vesnice od nás skrze relatory naše do desk zemských vloženy byly, jistou smlouvú, kteréž datum po svatých Šimoniše a Judy, apoštolův Páně, léta ɔc osmdesátého, práva svého a smlouvy s ním skrze vejš oznámené komisaře naše učiněné i vší spravedlnosti v ní obsažené postoupil jest někdy Jetřichovi Lukaveckému z Lukavce a na Bezděkově, dědicům a budoucím jeho, a tak po smrti téhož Jetřicha Lukaveckého též právo, smlouva a spravedlnost v ní obsažená připadla jest na slovutného Jana staršího Lukaveckého z Lukavce na Paběnicích, věrného našeho milého, iakožto na bratra vlastního téhož Jetřicha, a on Jan starší Lukavecký takových osm set padesáte osm kop třiceti dva groše puol čtvrta peníze, vše českých, ke dskám zemským království našeho Českého zouplna jest položil, a tak smlouvě s často psaným Janem Předborským učiněné zadosti učinil: protož vám poroučeti ráčíme, abyste buď oba spolu neb jeden z vás relatorové ke dckám zemským království Českého byli a výš zejména dostavené vesnice i se vším jich příslušenstvím z desk památných vymazati je dadouc témuž Janovi staršímu Lukaveckému, dědicům a budoucím jeho, do desk zemských dědičně tu, kdež se jiná dědictví kladou, vložiti a vepsati dali ɔc. Dán v městě našem Vídni v pondělí po sv. Jiljí léta ɔc 83.

---

214. Císař Rudolf II. oznamuje arcibiskupovi Pražskému, že v příčině nového kalendáře rozhodl, aby v říši Německé a jiných královstvích i zemích měsícem říjnem zaveden byl.

VE VÍDNI. 1583, 4. září. — Opis souč. v arch. Třeb.

Rudolf der Ander u. s. w. Ehrwürdiger Fürst, lieber andächtiger! Nachdem sich bisher im alten Calendario sowohl der Fest als auch der Jahrszeit und anders halben allerlei Mängel befinden,

derwegen unlängst nit allein mit unserm Vorwissen, sonder auch nit weniger auf etlicher unserer als anderer christlichen Potentaten und Herrschaften furnehmen Mathematicorum fleissigs Nachdenken und Gutachten ein neues Calendarium verfasst und von ihnen als derselben Sachen verständigen für gut, auch die vorberührte Mängel wiederumb ab- und alles in ein beständige immerwährende Richtigkeit zu bringen für nothwendig geachtet worden, und dann hierauf weiter erfolgt, dass verschienes zweiundachtzigisten Jahrs solich neu Calendarium hin und wieder und nit allein in Italien, sondern andern mehr nit den geringsten christlichen Nationen, Künigreichen und Landen publiciert und ins Werk gerichtet worden, auch nunmehr bei denselben, ungehindert deren zum Theil unterschiedlichen Religionen, geblich gebraucht würdet: so wären wir gleichwohl noch vor der Zeit nit ungeneigt gewest, solich neu Calendarium auch unsers Theiles sowohl im heiligen Reiche deutscher Nation als in unsern Erbkunigreichen und Landen anzustellen und zu gebrauchen, jedoch darmit furnehmblich der Ursachen bisher ingehalten, dass wir die Sach gern zuvor auf ein durchgehende allgemeine Gleichheit gerichtet gesehen hätten. Wir befinden aber je länger je mehr, nachdem berührts neues Calendarium bei den vorbemelten meistentheils an das heilig Reich nächst anrainenden Nationen, Potentaten und Herrschaften, mit denen Teutschland, sowohl auch unser Kunigreiche und Lande ihre furnehmbste Handtierung und Kaufmannsgewerb haben, obangeregtermassen in geblichen Gebrauch kommen, dass die ungleiche Haltung desselben Calendarii in viel Wege, sonderlich auch der Märkte, Wechsel und Zahlungen, Recht und Gerichtshandlungen halben fast grosse Confusion und Unrichtigkeit verursachen, also dass, wann es länger in dem Stand verbleiben und im heiligen Reiche, auch unsern Kunigreichen und Landen das alte Calendarium noch ferner wie bisher gebraucht werden sollte, solche Unordnungen von Tag zu Tag beschwerlicher erzeigen wurden, und dasselb umb soviel mehr, dass allbereit etliche furnehme des Reichs Fürsten und Stände, geistliche und weltliche, das neu Calendarium in ihren Fürstenthumben, Landen, Städten und Gebieten angerichtet und zweifelsohne noch andere mehr denselben nachgehen werden. Daher dann erfolgt, dass in denen nächst aneinander gelegenen Gebieten, ja wohl etwan in einem Flecken, da es unterschiedliche Herrschaften hat, neben anderer beschwerlichen Ungleichheit nit allein die hohen Fest, sonder auch die Sonn- und gemeine Feiertage unterschiedlich zu merklicher Zerrüttung des gemeinen Wesens gehalten werden.

Wann nun dem also und dann mehr berührts neu Calendarium neben dem, dass es seine rationes mathematicas hat, anderst nit dann, wie oben angeregt, für gut, nützlich und nothwendig kann geachtet werden, so haben wir uns dem allem nach dahin entschlossen solich neu Calendarium sowohl als römischer Kaiser im Reich teutscher Nation als in unsern Kunigreichen und Landen zu gebrauchen und dasselb auf den October dieses jetztlaufenden Jahrs ins Werk zu richten, dergestalt, dass es nach den zehen Tagen, welche von demselben Monat allermassen, wie in den obvermeldten andern Nationen, Kunigreichen und Landen verschienes zweiundachtzigisten Jahrs beschehen, zu nehmen und auszulassen seind, anfahen und von derselben Zeit furter continuiert und gebraucht werden solle.

Und hierauf neben andern des heiligen Reichs Churfürsten, Fürsten und Ständen auch Deiner Andacht dieser unserer Resolution hiemit erindern und dann auch zu besserer Nachrichtung einen Abdruck des auf die drei letztern Monat dieses jetzt laufenden Jahrs bestellten Calendarii oder fragmenti mitschicken wollen, der gnädigen ungezweifelten Zuversicht, D. And. werde sonderlich auch zu Abschneidung und Verhütung der obangeregten Confusionen, Unordnungen, Zerrüttlichkeiten und was darbei weiter von Tag zu Tag mit höchster eines und des andern Lands Beschwerlichkeit und Nachtheil zu befahren sein wurde, nit allein sich ihres Theils solcher unser Resolution und Erinderung zu accomodieren und derselben gemäss zu halten, sondern auch dass solches von allen und jeden Deiner And. zugethanen Stiften, Praelaten und andern beschehe, daran und darob zu sein wissen. Das reicht uns von D. Andacht zu

sonderm, gnädigem, angenehmen Gefallen und wir seind Deiner And. mit kaiserlichen Gnaden und allem Gutem jederzeit wohlgeneigt.

---

215. Rudolf II. Adamovi z Hradce, aby 24 vozův nákladních z jeho panství do Vídně, k nastávající jízdě dvoru do království Českého, odeslal.

VE VÍDNI. 1583, 13. září. — Orig. v arch. Jindř. Hrad.

Rudolf Druhý 〻c Český král 〻c. Urozený, věrný náš milý! Vědětiť milostivě dáváme, že k nastávající jízdě naší odsud do království našeho Českého na hrad náš Pražský nemalého počtu vozuov formanských s koňmi a potřebami k tomu náležitými potřebovati ráčíme. A poněvadž, jakž spraveni býti ráčíme, na gruntech tvejch nemálo koní s takovými vozy máš, protož tebe milostivě žádati ráčíme, že to na gruntech a při poddaných tvých nařídíš a na den, o kterémž tobě ukazatel listu tohoto oznámí, dvatceti čtyry vozy formanské s koňmi příhodnými sem, s psaním futrmistru dvoru našeho kolik vozuov a koní posíláš svědčícím, konečně vypravíš. Jakž pak o tobě milostivě pochybovati neráčíme, že se k tomu, abychom vejjezdem naším meškáni nebyli, skutečně přičiníš a v tom volně najíti dáš; a my jsme o tom jisté nařízení učiniti ráčili, aby jednomu každému z týchž formanuov v slušnosti zaplaceno bylo. Na tom jistú a milostivú vuoli naši císařskú naplníš. Dán v městě našem Vídni v pátek po památce narození panny Marie léta 〻c 83.

---

216. Mandát Rudolfa II., kterýmž nařizuje se, mnoho-li „perkrechtu" dáváno býti má.

VE VÍDNI. 1583, 16. září. — Opis souč. rukop. č. 1080 v arch. města Prahy.

My Rudolf Druhý 〻c. Věrní milí! Jakož vejsady na hory viničné od slavnejch pamětí císařův Římských a králův Českých, předkův našich, městům Pražským dané, to v sobě světle obsahují, co by se z každého strychu vinice, kteréž ve třech mílech okolo měst Pražských rozsázeny jsou, perkrechtu ročně, totiž vosm pinet z každého strychu dávati a platiti mělo, ale že sme nejedny neřády při dávání a spravování perkrechtu na nemalou ujmu takového duochodu našeho poznati a shledati ráčili: i protož, aby v tom rovnost a lepší řád zachován byl a nákladníkům hor viničných pohodlí se stalo, zvláštní milostí to sme nařídití ráčili, aby od nákladníkuov hor viničných za každý žejdlík vína perkrechtního po třech penězích bílých se platilo. I poněvadž čas vína sbírání již nastává, všech vuobec, kteříž vinic od bergrechtův pořádnými majestáty aneb schválenými vejsadami od předkův našich osvobozených a na sebe pořádně a právně převedených nemáte, napomínati ráčíme, aby jeden každý, šetříc v tom pohodlí a milosti, která mu se tu od nás děje, po sebrání vína ve dvou nedělích pořád zběhlých k perkmistru hor viničných najíti se dal a jemu místo vína perkrechtního za každý žejdlík po třech penězích bílých, jak za letošní i loňský perkrecht, tak také i za jiná léta zadržalý, na hotově dal a vyčetl. Pakli kdo na toto naše napomenutí tak by se nezachoval a místo vína perkrechtního za tento letošní i také loňský rok, ano i za jiná léta, za která ho nevyplnil, za každý žejdlík po třech penězích bílých na hotově tak a na ten čas, jakž se nadpisuje, nedal a nespravil, ten každý ať ví, že perkmistr náš již poručení od nás má, aby se takovému každému v vinici jeho k ruce naší právně uvázal a bez meškání zpeněžil. A tak vědouce o tom všickni vuobec i jeden každý budete se věděti před škodami a těžkostmi jak vyvarovati. Dán v městě našem Vídni v pondělí den sv. Lidmily léta Páně 1583 〻c.

---

217. Vyměření „perkrechtu" vedle nařízení císařského ze dne 16. září 1583.

Opis souč. v rukop. č. 1080 arch. města Prahy.

Jakož JMCská ɔc, pán, pan náš nejmilostivější, mandátem svým, jehož datum v Vídni v pondělí v den svaté Ludmily léta tohoto ɔc 83, vuobec všechněm duchovním i světským v známost uvésti a zvláštní milostí svou nařídití ráčil, aby od nákladníkuov hor viničných za každý žejdlík vína perkrechtního po třech penězích bílejch se platilo: i aby nižádný na omylu nebyl, věděti se má, že jeden každý strych vinice na čtyry věrtele se rozděluje a tak

	kop	gr.	d.
z prvního věrtele perkrechtu vína JCMti dostati se má dvě pintě, za něž na penězích podle týchž mandátův JMti učiní vosm krejcaruov, to jest . . . . . . —	kop	6 gr.	6 d.
ze dvou věrteluov, to jest puol strycha, šestnáct krejcarův, učiní . . . . —	„	13 „	5 „
ze tří věrtelův čtyřmecítma krejcarův, učiní . . . . —	„	20 „	4 „
ze čtyř věrtelův, to jest z jednoho strychu, třidceti dva krejcary, učiní . . . . . —	„	27 „	3 „
Čtyry pak věrtele bude jeden strych, jenž jest jedno vědro aneb čtvrtce držící třidceti dvě pintě, žejdlík po krejcaru počítaje učiní sto dvaceti osm krejcarův, to jest 1	„	49 „	5 „
Za dvě pak čtvrtce neb vědra učiní tejnský dvě stě padesáte šest krejcarův, to jest . 3	„	29 „	3 „
A dva tejnské učiní jeden věrtel, to jest puol sudu svídnického, za nějž přijde . 7	„	18 „	6 „
A ze dvou věrteluov, to jest z osmi věder, bude sud svídnický míry pražské, za nějž učiní 14	„	37 „	5 „

---

218. Plná moc šlechty Chebského kraje a města Chebu daná do Prahy vyslaným poslancům v příčině zaplacení dlužného ještě zbytku pomoci proti Turku.

1583, 19. září. — Orig. v arch. města Chebu.

Wir die von der Ritterschaft und Adel des Egrischen Kreis, dann Burgermeister, Rath, Gericht und Gemeind der Stadt Eger fur uns und unsere Nachkomben bekennen und thun kund: Nachdem uf vorgehend der Rom. Kais. auch zu Hungern und Beheimb königlichen Mt., unsers allergnädigisten Herrns, angestallten und allhier im Eger gehaltenen Commissariat und gnädigisten Begehren gegen gnädigister Bewilligung, dass es uns und unsern Privilegien ohne Schaden, auch uns Revers und Compulsorial dargegen, wie also herkomben, ausgeben werden sollen, sechs Tausend Gulden zu einer Türkenhilf zu fünf unterschiedlichen Fristen aus unterthänigister Treu und Gehorsamb zu contribuieren bewilligt, auch hieran allgereit zwei Tausend neun Hundert Gulden bezahlt, und nochmaln drei Tausend und Hundert Gulden in Rest, daran Galli kunftig allererst Tausend Gulden und vorgesatzte Summa gänzlich vortagt, so also im Namen höchstgedachtist Ihrer Kais. Mt. durch wohlverordnete Kammerräth des Königreichs Beheimb, unser gnädig und gunstige Herren, in Ansehung vorstehender wichtiger Ausgaben abgefordert, uns auch dargegen Compulsorial, Revers und Quittung, so allgereit gefertigt, auszugeben bewilligt, dass solchem nach und zu Auszahlung benanntes Rests drei Tausend und hundert Gulden, damit die sechs Tausend Gulden ersetzt und vollnkomblich entricht, wir unsern Gewalt und Vollmacht befohlen, aufgetragen und ubergeben dem ehrbarn, weis und achtbarn Franz Junkern, des Raths, und Clemens Holdorff, Stadtschreiber, ubergeben, auftragen und befehlen ihnen denselben hiemit und in Kraft dies Briefs dergestalt, dass sie sich uf Morgen erheben und nach Prag begeben und bei

höchst gedachtist Ihrer Röm. Kais. Mt. wohlverordneten Herren Praesidenten und Kammerräthen des Königreichs Beheimb, wie es die Nothdurft erfordert, sich angeben, und wann vorangezogener bewilligten Contribution im Namen höchstgedachtist Ihrer Kais. Mt. durch die verordnete Commissarien uns Compulsorial und Revers, wie mit Alters herkomben, bewilligt, dieselben aber uns bishero nit ausgeben, Anfangs umb dieselben ihnen in unsern Namen auszugeben unterthänigist ansuchen und bitten, und solche zu Handen nehmen, und haben einzuliefern, und nach empfangenen Compulsorial und Revers alsdann im Rentmeisterambt, oder wo von wohlernannten Herrn Praesidenten und Kammerräthen sie angewiesen, den Hinterrest an bemelten sechs Tausend Gulden, betreffend drei Tausend und Hundert Gulden auszahlen und uns darauf nothdurftig quittieren lassen, auch vor erlangten Compulsorial und Revers mit der Bezahlung innenhalten und sonsten hierin alles anders, was wir selbsten persönlich oder gegenwärtig vorerzählter Gestalt nach thun sollten, könnten oder möchten, zu thun und lassen Macht haben. Und was also durch inverleibte unsere Gewalthabere und Abgesandte vorricht, wollen wir stet, fest und genehmb, auch sie unsere Gewalthabere allerding schadlos halten. Wo auch diese unsere Gewalthabere und Abgesandte mehr Gewalts, dann hierin begriffen bedurftig, denselben wollen wir ihnen, ob der von Wort zu Wort ausdrücklich hierin begriffen, jetzo als dann und dann als jetzo auch geben haben, alles uf Gewinn und Verlust und allen Rechten treulich und ohne Gefährde. Dessen zu Urkund haben wir obvermelte von der Ritterschaft des Egrischen Kreis einestheils vor uns und andere unsere Mitvorwandte und Nachkomben, dann wir gedachte Burgermeister, Rath, Gericht und Gemein der Stadt Eger unsere Petschaft und Stadtsecret-Insiegel anhero wissentlich thun ufdrucken. Geschehen und geben den neunzehenden Monatstag Septembris nach Christi unsers Herrn Erlösers und Seeligmachers Geburt im fünfzehnhundert dreiundachtzigisten Jahre.

---

219. Komora česká podává císaři své dobré zdání v příčině přeměny desátku vinného v peněžitou dávku a o obsazení místa perkmistra hor viničných osobou k úřadu takovému schopnou.

V PRAZE. 1583, 20. září. — Orig. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Allerdurchleuchtigister, grossmächtigister und unüberwindlichster Römischer Kaiser! Allergenädigister Herr! Nachdem die Weinles herzu nahet und ein Nothdurft, dass die Mandat wegen Reichung E. Mt. Gebührnus, wie es alle Jahr umb diese Zeit bräuchlich gewest, in Zeiten angeschlagen und publiciert werden, so haben wir nit umbgehen können, E. Mt. hieran in Unterthänigkeit zu erindern und daneben dies zu berichten, dass ein Zeit her in Reichung des Weinbergrechts allhie allerlei Vortel und Unordnung gebraucht, dass oft der alte und verdorbene Wein mit dem neuen vermischt, auch sonsten der allergeringiste Wein durcheinander gegeben worden, so E. Mt. zu schlechten Nutz komben, auch daher viel unrichtiger Restanten erwachsen. Zu Abstell- und Vorkumbung aber dessen, auch richtiger Einbringung der kunftigen Gebührnus, sowohl auch der Restanten haben wir die Sachen mit dem Weinbergmeister und andern nothdurftig berathschlagt und wirdet fur zuträg- und nutzlicher befunden, dass solcher Weinzehent oder Bergrecht zu Geld angeschlagen, und obwohl der Weinbergmeister auf vier klein Pfennig gehet, so erachten wir doch nach Erwägung der Sachen, dass es wohl auf ein Kreuzer gestellt werden möchte. Dardurch wurden E. Mt., wann also das Bergrecht an Geld dem Strich oder Mass nach gereicht und angeordnet, es geriethe nun der Wein wohl oder ubel, nit allein ein gewisses, darauf sich eigentlich zu verlassen und auch dessen besser zu geniessen haben, sondern auch die Restanten eher und leichter an Geld einzubringen sein, sunderlich weil sich der mehrer Theil mit dem entschuldigt, dass sie ihre Wein allbereit längst verkauft, die andern auch noch bei Händen hätten, aber umb ein schlechts nit

zertrennen kunnten, einstheils aber sich mit diesem behelfen, dass sie nit soviel Gewächs gehabt, davon das Bergrecht zu erlegen, uber das wurde auch der Unkosten, so jährlich auf die zusehende Personen, Eingiessung, Füllung und Verwahrung der Wein, auch Bindung der Fässer und in ander Weg dem Weinbergmeisterambt anhängig, aufgehen thut, erspart werden mugen.

Und dieweil dann solches gleichermassen durch offen Mandat zu publicieren vonnöthen und die Zeit etwas zu kurz gewest, dass wir uns ehe und zuvor von E. Mt. Bescheids erholt, haben wir zu Befurderung der Sachen beiliegende Patent, deren funfzig Exemplar, in E. Mt. Namen darauf fertigen und drucken lassen. Wofern nun E. Mt. dieser Rathschlag also gefällig, so werden Sie solche Mandat gnädigist zu unterzeichnen und ehist wieder herein zu verordnen wissen, damit sie dest zeitlicher publiciert und angeschlagen werden. Im Fall Sie aber Bedenken hätten und es diesfalls bei voriger Ordnung noch gnädigist verbleiben lassen wollten, so werden E. Mt. andere funfzig Patent, dem alten Gebrauch nach gestellt, hiebei gehorsamist uberschicket.

Also kunnte unsers unterthänigisten Erachtens zu Leitomeriz ein gleichmässige Ordnung angestellt werden, inmassen es dann zu Kadan gehalten und fur ein Seidel ein Kreuzer zum Bergrecht gegeben wirdet. Und weil auch etlichen Geistlichen und andern Personen laut beigelegter Verzeichnus ein jährlich Deputat Wein aus dem hiesigen Bergrecht verordnet, wofern ihnen dasselb noch weiter erfolgen sollte, welches dann den mehrern Theil bei E. Mt. gnädigisten Gefallen stehet, so möchte eim jeden ein Geld darfur pro rata, was fur ein Seidel eingenomben, gereicht werden.

Nachdem wir auch gern gesehen hätten, dass die Ausmessung der Weingebirg, wie dieselbe hievor mehr als eins durch sundere Personen angeordnet, ins Werk gesetzt worden wär, inmassen dann darinnen ein guter Anfang gemacht, und aber dabei allerlei Verhinderungen und Widerwärtigkeiten eingetragen worden, fur eins, dass meistestheils vom Adel, sowohl auch die Geistlichen und andere, so sich das Weinbergrecht zu geben verweigern und desselben befreiet zu sein furwenden thun, solcher Abmessung nit allein fur ihre Person kein Statt thun wollen, sondern auch sich ihrer Unterthanen, die Weingarten unter ihnen bauen und zinsbar sein, sie diesfalls zu vertreten angenommen und dann auch unter dess die Sterbsläuft mit eingefallen, dardurch man also zu keiner völligen Richtigkeit kommen mugen, so ist im Rath fur ein sundere Nothdurft befunden, ehe und zuvor die Ausmessung beschehe, weil die Leut fast abgestorben und sich allerlei Veränderungen mit den Weingebirgen zugetragen, damit dieselben aufs neu beschrieben und ein ordentlich Urbari daruber aufgericht werde, damit man dann anjetzo im Werk ist und ein gute Zeit zugebracht hat. Welches alsdann nit allein zu Einforderung des kunftigen Bergrechts, sowohl der Restanten und Aufnehmbung der Raitungen gute Nachrichtung geben, sondern auch zu der Abmessung dienstlich sein wirdet.

Neben dem wär auch ein Nothdurft, wie dann E. Mt. in derselben Decret vom 27. Martii verschienes zweiundachtzigisten Jahrs selbst gnädigist darauf deuten, weil der jetzige Weinbergmeister alt und stets krank, dass das Ambt mit eim andern tauglichen Mann ersetzt, auch wann das Bergrecht an Geld eingenomben werden sollte, ein Gegenhandler zugeordnet wurde. Doch weil gleichwohl an einer solchen Person nit wenig gelegen und ein Bergmeister nit allein mit Einnehmbung der Gefäll, sondern auch mit Gerichten und Rechten zu thun, dazu er seine sundere Beisitzer und ein Bergschreiber hat, so möcht es noch auf ein Jahr mit ihme versucht werden, damit ein Gegenhandler neben Verrichtung des Bergschreiberambts die Gelegenheit desto besser erlernen und hernach etwo selbst zu eim Bergmeister oder aber ein ander tauglicher gebraucht und bestellt, indess wollen wir auf Personen bedacht sein, wie ein und ander Nothdurft versehen werden möchte.

Beschliesslich haben E. Mt. aus den vorigen Berichten, wie auch obgedacht, gnädigist vernomben, welchermassen sich etliche von Adel, aus den Geistlichen und andern, so unter ihnen gesessen und Weingarten bauen, des Bergrechts verweigern und diesfalls auf ihre Freiheiten ziehen. In dem

sein wir mit unsern Bedenken dahin gangen, wie wir auch noch kein anders zu rathen wussten, dass solches bei eim gemeinen Landtag furgenumben und tractiert, wie zwischen E. Mt. und denselben Grundherren ein gebührliche Vergleichung getroffen, welche hernach gleichsfalls in das Urbari oder Ambtbuch einverleibt und also mit angeregten Weinbergrecht ein Richtigkeit gemacht, auch ein ordentliche Instruction auf den Bergmeister, sowohl den Gegenhandler aufgericht werden kunnte. Jedoch eins und anders zu E. Mt. fernern gnädigisten Erwägen, Willen und Gefallen gestellt. Deren wir solches in Unterthänigkeit nit verhalten sollen, uns daneben zu Kaiserlichen Gnaden gehorsambist befehlend. Geben Prag den zwanzigisten September anno im dreiundachtzigisten.

Euer Röm. Kais. Mt. unterthänigiste, gehorsambiste

Humprecht Czernin z Chudienicz. M. Nostitz. Paul von Lidlaw.

---

220. Rudolf II. nařizuje komoře české, aby desátek vinný v peněžité dávce vybírán byl.

VE VÍDNI. 1583, 26. září. — Konc. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Rudolf etc. Wir haben neben eurm gehorsamben Bericht vom 20. dits auch die zweierlei Mandat zu Einbringung des Bergrechtens auf jetzo angehende Weinfechsung empfangen und verstanden und lassen uns umb derer dabei angezogenen Ursachen willen gnädiglich gefallen, dass (doch allein auf dies Jahr die gegenwärtige Fechsung, und dass uns künftig unserer Gelegenheit und Nothdurft nach jederzeit Veränderung dabei zu machen bevorstehen solle, zu verstehen) solcher Zehet oder Bergrecht an ein Geld geschlagen und im Falle es je weiter nit zu bringen, doch zum wenigsten auf ein Seidel ein Kreuzer gesetzt werd, wie wir dann auch die darauf lautenden 50 Patent darauf unterzeichnet, die ihr hiebei wieder zu empfahen und zu gebrauchen habt, nach welchen wir uns dann nit allein des kunftigen Zehets, sondern auch derer Personen halben, denen bisher etzliche Fass von dem Zehetwein gereicht worden, weil es allein auf Wohlgefallen stehet, unsers Willens mit Gnaden entschliessen wollen.

Also wollet bei denen zu Leitmeritz, Brüx, Kadan und anderer Orten, do wir Zehet einzunehmben haben, gleichmässige Verordnung thuen und daran sein, domit solcher Geldzehet eines und des andern Orts alsbald von den Leuten abgefordert, ordentlich verraitet, uns auch folgendes nothdurftiger Bericht zugeschrieben werd, wieviel dasselb jedes Orts ertragen und was es gegen dem vorigen für ein Unterschied bring.

Die Ausmessung der Weingebirg und Abstellung derer dabei furfallenden Hinderung hätt gleichwohl voriger unser Verordnung nach als ein nutz- und nöthiges Werk noch vor längs angestellt werden sollen, dieweil es aber nit beschehen, sondern erst auf einem kunftigen Landtag zur Richtigkeit gebracht werden muss, so wollet mit Fleiss also darauf bedacht sein und zeitlich berathschlagen, was derwegen auf nägstkumbenden Landtag an die Ständ zu bringen sei, damit dieses Werk alsdann ohn einiche weitere Verhinderung einsmals zu wirklicher Vollziehung gerichtet werden möge.

Wegen Veränderung des Bergmeisterambts, item Verordnung eines Gegenschreibers, auch Anrichtung ordentlicher Bergbücher und was dem mehr anhangt, ist hievor durch unsere jungst alldo geweste Visitationscommissari und unsere darauf erfolgte Resolution allbereit die Nothdurft anbefohlen worden und bedarf nunmehr weiters nichts als gehorsamber und wirklicher Vollziehung, wie wir euch dann hiemit abermals gnädiglich auferlegt haben wollen, dass ihr demselben nochmals unverzuglich also nachkumbt. Sonst habt ihr die alten 50 Mandat hiebei auch wieder zu empfahen. An dem allem vollbringt ihr unsern gnädigen gefälligen Willen und Meinung. Geben Wien den 26. Septembris anno im 83.

---

221. *Rudolf II. nařizuje komoře české, aby o artikulích, kteréž příštímu sněmu předloženy býti mají, komoře dvorské dobré zdání své zaslala.*

VE VÍDNI. 1583, 3. října. — Orig. v arch. česk. místod.

Rudolf der Ander u. s. w. Wohlgeboren, gestreng, ehrenfest, liebe Getreuen! Nachdem, wie ihr gehorsamlich wisst, die jüngsten Landbewilligungen in unserer Kron Behem nun allbereit ausgangen und wir in kurz wiederumben ein neuen Landtag zu halten genädigist entschlossen seind, so befehlen wir euch gnädiglich, ihr wöllet in fürderliche nothdurftige Berathschlagung ziehen, was unserer und gemeinen Wesens Nothdurft nach auf demselben für Begehren an die Ständ gelangt werden möchten, und uns dieselben zu weiterm unserm gnädigisten Entschluss zu Handen unserer Hofkammer mit Rath und Gutachten fürderlich zukommen lassen. Daran beschieht unser gnädiger, gefälliger Willen und Meinung. Geben in unserer Stadt Wien den dritten Tag Octobris anno im dreiundachtzigisten u. s. w.

---

222. *Nařízení jménem císařským nejvyšším českým úřadníkům zemským dané, aby podali své dobré zdání, kdy by sněmové v království Českém a v přivtělených zemích odbýváni býti měli, o zavedení nového kalendáře, jaké prostředky by proti drahotě a vyskytující se v Lužicích, Kladsku a na Moravě nákaze morové zavedeny býti měly. Mimo to žádá císař, aby za času přítomnosti jeho v království Českém někteří vždy při dvoru královském se nalezali, aby s nimi v příčině záležitostí zemských raditi se mohl.*

V PRAZE. 1583, 20. října. — Opis souč. v arch. Třeboň.

Der Römischen Kaiserlichen auch zu Hungern und Beheimb Kuniglichen Mt., unserm allergnädigsten Herrn, wäre nichts liebers noch angenehmbers gewesen, dann dass Ihr Kais. Mt. nach jungsten Ihrem von hinnen Verreisen sich unverlängt wiederumben in dies Kunigreich begeben, demselben, sonderlichen aber denen mehrmal anderweit durch Commissarien in dieser Kron Behm gehaltnen Landtägen hätten beiwohnen, auch nicht allein ihren selbs eignen Angelegenheiten, sondern auch deroselben getreuen Unterthanen dies Kunigreich Behem und desselben incorporierten Landen bei Ihrer Kais. Mt. angebrachten Beschwerden abwarten, denselben abhelfen und sie zu begehrtem und gewünschtem End befurdern mügen. Wann aber doch den Herren obristen Landofficierern und Räthen dies Kunigreichs Beheimb gehorsamblichen bewusst, dass Ihre Kais. Mt. nit allein durch die mit den Chur- und Fürsten, auch andern Ständen des heiligen römischen Reichs teutscher Nation zu Augsburg gemeiner Christenheit zum Besten unlängst gehabte Zusambenkunft, sowohl den zu Pressburg mit den Ständen der Kron Hungern gehaltenen Rakusch, nit weniger als den Landtag in Oesterreich, sondern und furnehmblich auch durch die ein gute Zeit hero in der Kron Beheimb gewährte gefährliche Sterbensläuft hieran verhindert worden, so machen Ihre Kais. Mt. Ihr gnädigst keinen Zweifel, es werden die obristen Herren Landofficier und Räth sambt den gemeinen Ständen des Kunigreichs Beheimb Ihre Kais. Mt. dieser Ihrer Abwesenheit halb unterthänigist vor entschuldigt halten, auch mit derselben gehorsambist wohl zufrieden sein, in sonderer Betrachtung auch, dass Ihre Kais. Mt. nunmehr gnädigst erbietig und entschlossen sein, vermittelst des Allmächtigen Hilf Ihrem auf nächstem sowohl dem vorigen gehaltenen Landtag den Ständen der Kron Beheimben gethanem gnädigstem Erbieten nach wiederumben eine gute Zeit in diesem Kunigreich zu verbleiben, der Stände habenden General- und Particularbeschwerungen gebührlichen abzuhelfen, auch sich hierinnen mit sondern Gnaden also zu erzeigen, damit sich mit Fügen niemand zu beschweren Ursach haben werde.

Und demnach sich nach diesem die obristen Herren Landofficier und Räth dies Kunigreichs Beheimb unterthänigist zu erinnern haben, dass der Stände daselbst bei nächst gehaltenem Landtag erfolgte Bewilligungen an Steuern und Biergeldern allreit ihre Endschaft erreicht, Ihrer Kais. Mt. aber doch auch nicht muglichen sei, bei denen zum äussersten erschöpften Kammergütern die christlichen Granitzen des Kunigreichs Hungern gegen des Erbfeinds überschwengliche Macht ohne des heiligen römischen Reichs, auch Ihrer Kais. Mt. Kunigreich und Lande getreuen Stände und Unterthanen gutherzige Hilfen zu beschützen, viel weniger bei angeregter Ungelegenheit derselben Hofwesen ohne Ihre Mt. getreuen Unterthanen Zuthun zu erhalten: so erfordert Ihrer Kais. Mt. unumbgängliche Nothdurft, angeregte Stände gedachter Kron Beheimb umb fernere Hilfsleistung mit Gnaden zu ersuchen. Hierauf so ist nun Ihrer Kais. Mt. gnädigst Begehren, es wollen die obristen Herren Landofficier und Räth dies alles in gnugsambe Berathschlagung nehmben, auch Ihre Kais. Mt. mit Rath und Gutachten berichten, zu welcher Zeit ihres unterthänigisten Erachtens wiederumben mit dem allerehisten ohne wenigste der Stände dieser Kron Beheimb Ungelegenheit ein Landtag angestellt, publiciert und gehalten, was auch alsdann Ihrer Kais. Mt. und dieses Kunigreichs erheischender Nothdurft nach proponiert und furgetragen werden möcht.

Überdies werden die obristen Herren Landofficier und Räth ungezweifelt auch ein guts Wissen tragen, dass sich der Stände der incorporierten Lande Bewilligungen gleichsfalls vor diesem geendet haben. Wiewohl nun Ihre Kais. Mt. mit Gnaden nit ungeneigt wären, nach glücklichem Beschlusse und Verrichtung des Landtags in dieser Kron Beheim dieselben Länder persönlich zu besuchen, ihren Beschwerungen abzuhelfen und sie hierentgegen zu Erhaltung des hungerischen Granitzwesens umb fernere erspriessliche Hilfen anzulangen, demnach es sich aber doch besorglichen mit Haltung des Landtags in der Kron Beheim was verziehen möcht, so erachteten ihre Kais. Mt. genädigist, dass dem hungerischen Granitzwesen zum Besten unter dessen, inmassen jungst auch beschehen, die Landtäg derer Orten durch Commissarien gehalten, auf denselben aber mehrers nit, dann allein ein halbjährige Hilf begehrt werden möchte. So haben Ihre Kais. Mt. ebnermassen ein sondere Nothdurft zu sein befunden, diesen Artikel mit ihnen den Herren obristen Landoffizieren und Räthen auch in gnugsambe Erwägung zu nehmben. Welchem nach Ihre Kais. Mt. gnädigstes Begehren ist, dass sie die obristen Herren Landoffizier und Räth des Kunigreiches Behem diesen Artikel nit weniger auch in nothdurftige Deliberation nehmben und dasjenig, was sie diesfalls vor thunlichen zu sein befinden, dasselb Ihre Kais. Mt. mit ihrem räthlichen Gutachten zu weiterer Ihrer Kais. Mt. gnädigsten Resolution unterthänigst berichten.

Dann so hätten sie die obristen Herren Landoffiziere und Räthe des Kunigreichs Beheimb sich ferner in Gehorsamb zu erinnern, wasmassen Ihre Kais. Mt. zum andernmal von ihnen des neuen Calendarii halben ihr unterthänigists Gutachten abgefordert haben, demnach aber dasselb Ihrer Kais. Mt. noch zur Zeit nicht zukomben, die Zeit aber auch darunter verlaufen, so haben Ihre Kais. Mt. nicht umbgehen mügen, denselben im heiligen römischen Reich sowohl als in Oesterreich publicieren zu lassen. Und so dann Ihre Kais. Mt. nachmaln gnädigist sehen wollten, damit solche Publication, weilen Ihr. Kais. Mt. diesen neuen Kalender allergnädigst acceptiert und angenomben, gleichfalls in derselben Kron Beheimb mit dem ehisten ins Werk gerichtet und demselben nachgelebt wurde: als begehren Ihre Kais. Mt. ferner gnädigist, die Herren obristen Landoffizier und Räth des Kunigreichs Beheimb wollen ebnermassen diesen Artikel zur Gnüge erwägen, auch Ihrer Kais. Mt. ihr Gutachten, wie und welchergestalt mit dem ehisten die Publication fortgestellet werden möcht, in Gehorsamb zukomben zu lassen.

Und so dann auch Ihre Kais. Mt. glaubwürdig berichtet werden, dass in Victualien und andern eine merkliche Theurung und Übersatzung, so von Tag zu Tag wachsen solle, allhie gespurt und empfunden werde, welche allein aus einer Unordnung herkombe, so begehren Ihre Kais. Mt. weiter

gnädigist, sie die obristen Herren Landofficier und Räth wöllen nicht weniger auch diesen Punkt in nothdürftige Berathschlagung nehmben, auch Ihre Kais. Mt. mit Rath und Gutachten berichten, wie und wasmassen dergleichen Unordnung und Theuerung furzukomben und dieselb abzustellen sei, auf dass soviel muglichen Ihrer Kais. Mt. Hofwesen nit weniger als andere Ihr Kais. Mt. getreue Unterthanen diesfalls unbeschwert verbleiben mugen.

Überdies kombt auch Ihrer Kais. Mt. glaubwürdig fur, dass es nicht allein in Meissen sowohl als beiden Markgrafthumbern Ober- und Nieder-Lausitz, sondern auch im Glatzischen und dem Markgrafthumb Mähren der Sterbensläuft halber ganz unsicher sei, daher Ihre Kais. Mt. diese Beisorg tragen, im Fall nicht zeitliche Fursehung gethan werden sollt, es möcht dieselb Infection durch die Zureisenden, inmassen hievor auch beschehen, anhero gebracht werden. Damit nun dasselb soviel muglichen abgewendet wurde, auch Ihrer Kais. Mt. Hoflager desto mehr gesichert sei, so begehren Ihre Kais. Mt. gleichsfalls gnädigist, die Herren obristen Landofficier und Räth wöllen zur Nothdurft erwägen und Ihre Kais. Mt. unterthänigist berichten, was diesfalls vor Mittel vor Handen zu nehmben, was auch Ihrer Kais. Mt. hiebei zu thuen und von derselben anzuordnen sein möchte.

Und so sich dann auch beschliesslichen vielgedachte obriste Herren Landofficier und Räth dies Kunigreichs Beheimb in Gehorsamb unzweifenlichen zu bescheiden haben, dass über obangeregte Artikel noch allerlei Handlungen, daran nit allein Ihr Kais. Mt., sondern auch derselben getreuen Unterthanen dies Kunigreichs Beheimb und desselben incorporirten Landen nit weniger gelegen, vorhanden sein, auch täglich furfallen werden, welche mit ermelten Herren obristen Landofficierern und Räthen dies Kunigreichs Beheimb berathschlagt und erwogen werden sollen; damit dann nun dasselbe auch ohne längeren Verzug ins Werk gerichtet werde, so ist zum Beschluss Ihrer Kais. Mt. gnädigists Sinnen und Begehren, dass sie die Herren obristen Landofficier und Räth dieser Kron Beheimb nit allein noch allhie eine kleine Zeit und etzliche Täg verharren, dieselben Handlungen vor Handen nehmben, erwägen, auch Ihre Kais. Mt. zu weiterm derselben gnädigisten Entschluss ihr gehorsambs Gutachten berichten, sondern auch, dass sie die Herren obristen Landofficier und Räth dies Kunigreichs Beheimb sich unter einander dahin vereinen und vergleichen, auf dass stetigs die Zeit über, so Ihre Kais. Mt. in dieser Kron Beheimb verbleiben werden, etzliche ihres Mittels bei Ihrer Kais. Mt. allhie unterthänigist verharren und aufwarten, auch also Ihre Kais. Mt. sich bei furgefallener Nothdurft ihres Raths zu erholen und zu gebrauchen hab, und dann vor Berathschlagung dieser Artikel auch Erfolgung Ihrer Kais. Mt. Resolution von hinnen nit abreisen noch verrucken wöllen, inmassen dann Ihre Kais. Mt. Ihr gnädigist keinen Zweifel machen, sie die Herren obristen Landofficier und Räth ohne das hierzu gehorsambist geneigt sein werden.

Das Alles wöllen Ihre Kais. Mt. gegen mehr und oft gedachten Herren obristen Landofficieren und Räthen des Kunigreichs Beheimb, denen sie ohne das in kaiserlichen Gnaden vorders wohl geneigt und gewogen sein, mit sondern Gnaden erkennen, auch unvergessen halten, sie verbringen auch hieran der Kais. Mt. gnädigen wohlgefälligen Willen und Meinung. Actum ꝛc.

---

223. Mandát císaře Rudolfa II., kterýmž oznamuje, poněvadž již do království Českého šťastně přibyl, že pro vyřízení důležitých potřeb vlastních i obecních království Českého sněm český na den 18. listopadu pokládá. Při tom však napomíná, aby z krajin těch, kdež morové povětří dosavad panuje, na sněm nejezdili.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1583, 21. října. — Opis souč. v ruk. č. 1080 arch. města Prahy.

Rudolf Druhý ꝛc Věrní milí! Věděti vám milostivě dáváme, že jsme konečně na tom bejti a k tomu se se vší bedlivou pilností skutečně snažiti ráčili, abychom vedle milostivého uvolení a za-

kazování našeho mezi vás i jiné stavy království našeho Českého, jakožto věrné poddané naše milé, obmejšlejíc z otcovské bedlivé péče a milostivé náchylnosti, kterúž k témuž království a obyvateluom v něm obzvláštně neseme, to všecko, což by se toliko k obecnému dobrému a vzdělání schylovati a trefiti mohlo, do jmenovaného království před dávným časem přijeti a tu tak přítomni jsouc přede všemi jinými věcmi všelijaké duoležité a pilné potřeby naše vlastní, i obzvláštní a obecní artikule a ztížnosti stavuov již psaného království Českého a zemí k němu příslušících se dotejkající, podle vyměření předešlých sněmuov obecních předsevzíti a k vyřízení svému přivésti [moci ráčili]. Však jsou v to mimo všecku vuoli a ustanovení naše v tom čase mnohé znamenité, vysoce důležité, pilné a bezelstné příčiny a potřeby netoliko nás, království a zemí našich, nébrž všeho křesťanstva se dotejkající a jiné případnosti, jakž jste tomu z předešlých předložení sněmovních poněkudž obšírněji vyrozuměti mohli, vkročily a nám na překážce byly. I poněvadž jsme již s pomocí pána Boha všemohoucího do téhož království našeho Českého šťastně přijeti ráčili a toho tak znamenité, vysoce duoležité, pilné potřeby před rukama jsou, pro kteréž rozepsáním a položením vám sněmu obecného déle prodléváno a odtahováno bejti nemuože: na tom jsme se ustanoviti, abychom vám týž sněm obecní v často psaném království našem Českém k pondělímu po svatém Martinu nejprvé příštím rozepsati a položiti ráčili. A protož vám všem vuobec i jednomu každému obzvláštně milostivě poroučeti ráčíme, abyste se pro ty a takové znamenité a vysoce duoležité potřeby, kterýmž z předložení sněmovního vyrozumíte, na předepsaný den v pondělí po svatém Martinu na noc do Prahy, ničímž se nezaměstknávajíce, ani zastírajíce, konečně sjeli a na zejtří v outerý ráno tím zážeji, všeho jiného zaneprázdnění na straně zanechajíce, k předložení sněmovnímu při nás na hradě Pražském na paláci podle starobylého chvalitebného obyčeje a pořádku najíti dali. Jakž pak o vás všech i jednom každém zvláště žádné pochybnosti neneseme, vědouce o tomto jistém poručení a konečné milostivé vuoli naší císařské, též také o tak velikých, pilných, znamenitých a vysoce duoležitých potřebách, že se k témuž sněmu obecnímu sjedete a v tom se poddaně a poslušně zachováte. Neb jest-li by kteří z vás nepřijeli a doma přes toto jisté poručení naše (ač té naděje k žádnému z vás bejti neráčíme) zuostali: tehdy nicméně proto ti, kteříž se tak sjedou s námi jednati, zavírati moc míti a jiní tomu podle nich zadosti činiti povinni budou. A z měst našich posly z prostředku svého k témuž sněmovnímu jednání, což se jich tu dotejkati aneb jim náležeti bude, aby také s plnou mocí vypravili. Však při tom vás tajno činiti neráčíme, že nás zprávy docházejí, kderak by v některých krajích království tohoto rána boží morová proskakovati měla: i pokudž by na gruntech anebo v domích vašich jaké takové morové nakažení bylo, milostivě vás napomínati ráčíme, abyste, šetříc v tom osoby naší císařské, doma se na ten čas zdrželi a na místě svejm přátele vaše z těch míst, kdež zdravé povětří jest, k předepsanému jednání sněmovnímu zmocnili. Jináče nečiníc. Dán na hradě našem Pražském v pondělí den svaté Voršily léta ɔc osmdesátého třetího.

---

224. Mandát císaře Rudolfa II., kterýmž nařizuje se, aby pro umenšení drahoty za pobytu dvoru královského v městech Pražských lidé přespolní obilí, všelijaké potravy a obroky do měst Pražských vozili, z kterýchž žádných mýt a cel platiti nemají.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1583, 22. října. — Opis souč. v ruk. č. 1080 arch. města Prahy.

Rudolf Druhý ɔc Věrní milí! Zprávu toho jistou jmíti ráčíme, kterak zde v městech našich Pražských, kdež na ten čas osobou naší císařskou s dvorem naším bejti ráčíme, veliká drahota jest a čím dále tím větší nastávati chce a to nejvíce za tou příčinou, že by mnozí obyvatelé z stavův království tohoto poddaným svým obilí i jiné potřeby sem do měst Pražských na trhy svobodné voziti

zbraňovati měli, což sobě netoliko dvořané naši, nébrž také lidé přespolní, kteříž z tohoto království a z jinejch zemí pro potřeby své sem jedou, velice ztěžují. I poněvadž letos z daru pána Boha v některých krajích jmenovaného království našeho Českého, jakž zpraveni býti ráčíme, ode všelijakého obilí i koňského obroku prostřední ouroda byla a v tom tak veliký nedostatek není, protož vám všem vuobec i jednomu každému zvláště poroučíme, přikazujíc, abyšte to při poddaných vašich ihned skutečně nařídili i sami od osob svých k tomu se přičinili, aby všelijaké potřeby od potrav a koňských obrokuov sem do měst Pražských, kdež, jakž dotčeno, dvorem naším císařským na ten čas bejti ráčíme, vezeny byly, aby jeden každej za slušnou záplatu takové potřeby míti a dostati mohl. A kteříž tak koliv podle tohoto milostivého poručení našeho císařského takových potřeb a potrav do měst Pražských voziti a dodávati budou, ti žádných cel ani mejt z toho dávati a spravovati nemají a povinni nebudou; a Pražané těm, kteříž tak sem obilí, všelijaké potravy a obroky koňské povezou, žádné překážky buď z strany cel a mejt a jináče činiti nemají. A jakož se nám také zpráva činí, že by někteří obyvatelé z měst Pražských i jiní cizí a přespolní o to se pokoušeti a potravy všelijaké na silnicích a cestách i sice, kteréž se sem vezou, překupovati a hned zase zde prodávati a takovým překupováním zisku svého hledati měli, z čehož ještě větší drahoty se obávati jest: protož pro uvarování toho v tom všem vuobec i jednomu každému zvláště tolikéž poroučeti ráčíme, přikazujíc, aby žádnej, buď měštěnín nebo obyvatel zdejší, též z okolních měst, městeček, ani dvořenín ani kdo jiný, žádného nevymíňujíc, buď sami aneb skrze osoby k tomu zřízené netoliko ve městech, ale ani ve třech mílech okolo měst Pražských žádných potrav a profantův na prodaj neskupovali, nýbrž takové profanty a potravy všecky aby do měst Pražských na trhy svobodné vezeny byly, pod uvarováním nemilosti a skutečného trestání našeho a nad to pod propadením takové potravy, kteréž by mimo toto nařízení nuše nakoupili. Kdež vědouce o takové milostivé vuoli a jistém poručení našem císařském, tak a nejinak se poslušně zachovejte, jináče nikoliv nečiníce, neb sme k tomu jisté osoby nařiditi ráčili, kteréž na to obzvláštní pozor míti budou a jestli že by se kdo toho dopustil, aby jemu to všecko pobráno bylo a ještě k tomu, jakž dotčeno, trestán byl. A protož jeden každý, vědouce o jisté vůli a poručení našem, před škodami se uvarovati moci bude. Dán na hradě našem Pražském v úterý po s. Voršile léta 1583 ꝯc.

---

225. *Císař Rudolf II. žádá bratra svého arciknížete Arnošta za podání dobrého zdání od komory dvorské a rady válečné, co by v příčině komorní a válečné správy sněmům v království Českém a přivtělených zemích předloženo býti mělo.*

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1583, 23. října. — Orig. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Rudolf der Ander u. s. w. Durchleuchtiger, hochgeborner, freundlicher geliebter Bruder und Furst! Wir wollen E. L. genädiger und freundlicher Meinung nit bergen, dass wir uns mit den obristen Officieren unserer Kron Beheimb dahin genädigist verglichen, alsbald nach jetzo konftig Martini in Beheimb und folgends auch mit eheister Gelegenheit darauf in den incorporierten Landen Landtäg auszuschreiben und zu halten.

Damit nun dasjenig, was unsers beschwerlichen Kammer- und Kriegswesens halben dabei zu befurdern vonnöthen, zeitlich in Acht genomben und bedacht werden möcht, so gesinnen wir an E. Lieb. genädiglich und freundlich begehrend, sie wollten durch Dero zugeordneten Hofkammer- und Kriegsräth mit dem furderlichisten nothdurftig berathschlagen und uns neben Ihrem brüderlichen Gutachten zukomben lassen, was nit allein in Beheimben, sondern auch bei den andern incorporierten Landen zu begehren und zu befurdern sein möcht. Daran erzeigen uns Euer Lieb ein angenehmbs brü-

derlichs gefallen, deren wir zu brüderlichen Hulden vorders wohl gewogen sein. Geben auf unserm küniglichen Schloss zu Prag den dreiundzwanzigisten Tag Octobris anno im dreiundachtzigisten u. s. w.

---

226. Komora dvorská podává arciknížeti Arnoštovi dobré zdání o návrhu dvorní rady válečné, co by císař na příštím sněmu království Českého v příčině placení vojska na hraničných pevnostech Uherských předložiti měl.

1583, 26. října. — Orig. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Gnädigister Fürst und Herr! Von dem Kriegsrath ist ein Dekret neben seinem Gutbedunken, was in einem kunftigen beheimbischen Landtag der Gränitzhilfen halben bei den Ständen anzubringen sein möchte, auf die Hofkammer kummen, mit dem Vermelden, E. Durchlt. hätten solches mit ihr der Hofkammer zu communicieren befohlen, und weil Ihr Mt. allbereit vor acht Tagen zu Prag ankummen sein und der behmisch Landtag in Kurzem gehalten werden solle, hätte sie ihr Meinung E. Durchlt. auch ehist fürzubringen oder den Kriegsrath deren zu erindern, das dann der Kais. Mt. zugeschickt werden künne. Darauf hat die Hofkammer die Sach mit Fleiss ersehen und erwogen und befindt, dass der Kriegsrath derselben alles getreuen Fleiss nachgedacht, nothwendiglich berathschlagt und ausgeführt. Weil sich dann die allhieig Hofkammer, soviel die Kammerartikel belangt, mit ihme dem Kriegsrath in den mehrern Punkten vergleicht, achtet sie für unnoth, die Sach von Artikel zu Artikel zu wiederhohlen, sonder will E. Fürstl. Durchlt. allein diejenigen, in denen ihr Bedenken fürgefallen und darinnen sie mehrers Berichts vonnöthen zu sein erachtet, doch auf das kurzest, gehorsambist anmelden.

Erstlich was die Tuchzahlung belangt, da ist wohl nit ohne, dass die Ständ in Beheimb Ursach gewest, dass dieselbig nit allein bei der bergstädterischen Gränitz abgestellt, sonder auch in genere in ein Disputat gezogen worden, jüngstlich auch in den Reichsabschied einkummen, welches zwar nit allein an ihme selbst kein Nothdurft gewesen, sonder Ihrer Mt. und dem Gränitzwesen selbst in viel Weg zu Schaden gereicht, sonderlich aber dem Kriegsvolk damit im wenigisten nichts geholfen, in Ansehen, dass der Kriegsmann der Waaren nit gerathen kann und die Kaufleut, so dieselben mit Gefahr und grossen Unkosten auf die Gränitz bringen, ohne allen Zweifel ihne den Kriegsmann, sonderlich wann sie sehen, dass sonst kein Fursehung verhanden, umb ein Höhers ubernehmben werden, dann etwo Ihr Mt. bishero dabei gehabt, wie dann solches gewisslich die Erfahrung mit sich bringen wurde.

So ist daneben wissentlich, dass die immerwährend Ausführung so viel Gelds in dem Reich und Ihrer Mt. Kunigreich und Erblanden ohne grossen Schaden und Ungelegenheiten nit abgehen kann, wie die Hofkammer diese Bedenken hievor zu mehrmalen weitläufiger ausgeführt und aus hiebei liegenden Extrakt zu sehen. Sonst ist gleichwohl die Abstellung der Tuchbezahlung nit die Ursach, dass etliche Ort unbezahlt blieben, wie in des Kriegsraths Gutbedunken vermeldt wird, sonder es erfolgt dasselb daher, dass die Beheimb und Märher, fürnehmblich aber die Beheimb, ihre Bewilligungen nit vollig, sonder allein soviel auf die Granitz gebracht, als sie ungefähr gemeint haben, sie auf etliche Ort, die sie ihnen fürgenumben zu bezahlen, bedurftig sein wurden, das übrig aber bishero in Handen behalten, Ihrer Mt. auch, was und wieviel einkommen und gefallen, beständiglich verhalten.

Den Hauptpunkt aber belangend und was kunftig von den Beheimben zu begehren, da ist nit ohne, wann die Sach wieder auf den Weg der Schatzung, wie von Alters her gewesen, möcht gebracht werden, dass es nit allein an ihme selbst viel ein mehrers ertragen, dann sonst bei ihnen zu verhoffen,

sondern von wegen der Gleichheit und Verschonung des armen Manns der richtigist, billichist und göttlichist Weg und wohl dahin zu trachten wäre, wie derselb bei den Ständen wieder erlangt möcht werden. Bei dem auch dies zu bedenken, wann dergleichen Hilfen und Bewilligungen allein auf die Armen und Unvermüglichen kumben, dass man letzlich, wann man gleich viel bewilligt, von der Armuth wegen damit stecken bleibt. Die allhieig Hofkammer trägt aber wohl Sorg, man werde es schwerlich dahin bringen, doch solle man billich in einem solchen hohen und nutzen Werk das äusserist nit unterlassen, und möchte vielleicht nit unrathsamb sein, dass dannocht Ihr Mt. mit etlichen gutbeherzigen Landleuten davon reden liessen oder selbst redeten, ob und durch was Mittel etwo die Sach wieder zu solcher Schatzung zu bringen. Darauf würde man nun in Märhern und Lausnitz auch hernach zu gehen haben, und da es allein bei Beheimb erhalten möcht werden, wollt die Hofkammer gute Hoffnung haben, es sollte an den beruhrten andern auch nit mängeln.

In Schlesien wird gleichwohl, soviel die allhieig Hofkammer Berichts hat, noch auf die Schatzung gegangen, es hat aber daselbst von wegen der Fallung mit solcher Schatzung und der Kammergüter, dann auch dass die Ständ sich des ihren und was sie zu des Lands Nothdurften bedürfen, am ersten zahlhaft machen und Ihrer Mt. fast die Rest lassen, allerlei Ungelegenheit, darzu kumbt die Schatzung Ihrer Mt. nit zu guten, sondern ob sich wohl die Ständ zwischen ihnen deren gebrauchen und ihre Anlagen darnach richten, Ihrer Mt. doch ein Zeit hero allein die siebenzig Tausend Thaler davon bewilligen, aber itztgemelter Mängel und Irrung halber Ihrer Mt. und dem Granitzwesen von Jahren zu Jahren uber die sechzig Tausend Gulden nit zu guten kummen, dergestalt auch, wie es anitzo ist, auch kunftig schwerlich ein mehrers daraus zu hoffen sein wurde. Dannenhero dann Ihr Kais. Mt. wohl Ursach haben, dahin zu gedenken, wie auch dieser Orten die Bewilligung zu mehrer Ertragung gebracht müge werden; man wirdet sich aber hierinnen sonderlich nach dem, wie es etwo bei den behemischen Ständen zu erhalten und zu erlangen, und dann denen derwegen hievor ergangnen Berathschlagungen nach zu richten haben.

Was den andern Weg in des Kriegsraths Gutbedunken belangt, auf welchen die beheimbischen Ständ zu behandlen möchten sein, wann es auf den ersten, das ist, dass sie Ihrer Mt. die Bewilligung der Schatzung nach zu Ihren Handen folgen lassen sollen, nit zu erhalten, dass man nämblich alsdann auf ein gewisse Summa gehen und sich Ihr Kais. Mt. auf solchen Fall gegen denselben erbieten soll, da Ihro allein die Disposition freigelassen, die Bezahlung des Kriegsvolks bei der Ständ Zahlofficier bleiben zu lassen: da ist es wohl an dem, wann es je auf andern Weg nit zu erhalteu, dass Ihr Mt. damit vielleicht auch werden zufrieden sein, es wurde aber itzberührter erster Weg sowohl auch der, von dem hernach Meldung beschieht, da sie anderst dahin gericht werden, dass Ihr Mt. die Gefäll wieder vertraut, Ihrer Mt. und dem Granitzwesen viel fürträglicher sein und sonderlich der gross Unkosten, so vergebenlich auf ihre Muster- und Zahlofficier auflauft, erspart werden.

Da aber der Kriegsrath dies Orts vermeldt, dass den Beheimen und Märhern die Bezahlung der bergstädterischen Granitz sambt den Nassadisten und dem Obristen zu Komorn zugemuthet werden und sich Ihr Mt. dagegen erbieten soll, die zwei Hundert siebenzig hungarischen Pferd und zwei Hundert Trabanten zu Uywar aus dem Einkummen daselbst bezahlen zu lassen, in dem liess ihr die allhieig Hofkammer besser gefallen, dass dasselb Erbieten, bis sie es selbst begehren, eingestellt wurde, weil wohl zu erachten, dass sie in solch Ihrer Mt. Begehren ohne das nit gestracks verwilligen, sondern allerlei Einreden darwider fürbringen werden, alsdann Ihr Mt. noch Zeit genug haben, den Ständen dies Erbieten zu thuen.

So kann auch sonst sie die Hofkammer ihres Theils nit sehen, weil es ihres gehorsambisten Erachtens die Meinung anitzo nicht hat, dass mit der Kron Beheimb und den incorporierten Landen,

ein Generallandtag gehalten werden soll, wie diess Begehren, welches die Märher nit antrifft, auf dem itzigen beheimischen Landtag statthaben kunnte.

Es vermeint gleichwohl itztgehörtermassen der Kriegsrath, dass auf solchen Fall und da je die Sach nit wieder zu der Schatzung zu bringen, das nägste werde sein, dass Ihr Mt. anstatt derselben ein benannte Summa, wie itzt gehört, an sie die beheimbischen Stände begehre und bei ihnen erlange. Es trägt aber die Hofkammer abermal gehorsambiste Fürsorg, es werde schwerlich auf die zweimalhundert Tausend oder auf die einmalhundert fünfzig Tausend Thaler bei ihnen zu bringen sein, dann sie erindert sich, dass obwohl die Ständ der vorigen Kais. Mt. hochlöblicher Gedächtnus in dem Generallandtag, so in December des neun und sechzigisten angefangen, aber sich bis nach Ostern des siebenzigisten Jahrs verzogen, einmalhundert fünfzig Tausend Thaler jährlich und auf zwei Jahr bewilligt, dass sie doch dasselb hernach nicht geleist und sich mit allerlei Verhinderungen entschuldigt, dass also ein starker Rest daran dahinten blieben. So hatt die allhieig Hofkammer auch sonst allerlei Bedenken, derwegen sie zu diesem Mittel, da anderst andere statt werden künnen haben, nit wohl rathen kunnte, sonderlich da nit etwo die Ständ was ansehenlichs mehrers, dann sonst die Haussteuer etliche Jahr hero ertragen, bewilligen wurden. Achtet derwegen, dass dieser Weg nit für den andern, sondern für den letzten, wann man je weiter nit künnte und der vorgehende bei den Ständen nit zu erhalten, fürzunehmben sei, doch auch mit einer solchen Limitation, dass nit in ihrer Macht stehe, die Unterthanen ihres Gefallens zu beschweren. Und vermeint also die Hofkammer, da die Schatzung (wiewohl zu besorgen) nit zu erhalten, dass es rathsamber sei, auf die berührte Haussteuer, wie ein Zeit hero beschehen, nochmaln mit ihnen zu handlen, doch auf Weg und Mass, wie es vor dem neunundsiebenzigisten Jahr gewest, nämblich dass solche Steuer durch Ihre Mt. eigne Einnehmber eingebracht, ordentlich verraitet und darneben ein solch Execution fürgenumben werde, durch welche Ihr Mt. der Bewilligung zu rechter Zeit habhaft werden und der Granitz damit zu Hilf kummen müge. Da nun dieser Weg auch nit zu erhalten, so wird wohl letzlich aus Noth der Weg mit einer gewissen Summa, davon oben Meldung beschehen, für die Hand genumben und soweit es müglich damit gebracht müssen werden. Künnen nun Ihr Mt. auf den einen oder den andern die Sach dahin richten, dass ihnen die Hilfen, wie von Alters hero wiederumb zu Ihren Handen und in das Kriegszahlambt gegeben und (wie an ihme selbst billich) vertraut werden, so ist es umb so viel besser und mag der Unkosten, so sonsten auf ihre Zahlofficier gehet, wie oben gemelt, dardurch erspart werden und man mit den Hilfen umb so viel desto weiter gelangen; wo aber nit und sie ihre Zahl Officier dabei haben wöllen, so ist doch in allweg von nöthen, dass die Disposition auf einen oder den andern Weg allerdings bei Ihrer Mt. als dem Haupt verbleibe und hierinnen Ihr kaiserliche und künigliche Reputation in Acht genumben und darob gehalten, auch alle Unordnung, so ein Zeit hero fürgelofen und noch mehrer zu besorgen seind, dardurch verhütet und fürkumben werde. Sonst, so das nit beschiecht, werden Ihr Kais. Mt. besorglich nit allein in ihrer Bewilligung nimmermehr kein Richtigkeit haben, sondern es werden solche, wie es bis hero die Erfahrung bracht, von einer Zeit zur andern je länger je mehr geschmälert werden und man letztlich mit diesen Hilfen beschwerlich und gefährlichen stecken bleiben. *)

Die allhieig Hofkammer kann auch dies Orts Ihrer Mt. in gehorsambister Treu zu warnen nit unterlassen, dass in itzigen und künftigen Landtägen der modus, dessen man sich neulich anfahen zu gebrauchen und sonderlich die Deputierten in ihren Schreiben zu ihrer Verantwortung, warumb sie Ihr Mt. umb den Empfang der Gefäll nit kunnten Raitung thuen, darauf gegangen, wie die bei Ihrer Mt.

---

*) In margine: Ist also auch allhie berathschlagt und die andern zwen Weg gar nit zu rathen oder zu erhalten, und wird dafur gehalten, wenn die daussige (sic) Hofkammer die Ursachen der Bedenken, wie sie allhier furkumben, gewusst, sie wurd sich mit den hieigen Räthen leichtlich verglichen haben.

Kanzlei verhanden, als ob solche Bewilligung zum Land beschehen und derwegen den Ständen darumben zu trauen, als ein Sach, die Ihrer Kais. Mt. Hochheit, Autorität und Reputation zuwider und einer grossen Consequenz ist, gänzlich aufgehebt und abgestellt werde, wie dann auch solcher modus in Ansehen, dass die Landtäg von Ihrer Mt. ausgeschrieben, von derselben die Proposition beschieht und auf solche Proposition die Bewilligung erfolgt, nit statthaben kann noch soll, darauf Ihrer Mt. Ihrer selbst zum Besten mit sondern Fleiss bedacht zu sein und daran nichts nachzugeben werden haben. Was dies Orts der Bewilligung halber von dem Künigreich Beheimb gemeldt wird, das will die Hofkammer auf die andern incorporierten Lande auch verstanden haben, ausser was Schlesien belangt, allda wird man allein (wofer je die Schatzung für Ihr Mt., inmassen sie zuvor gewesen, bei ihnen nit zu erhalten) auf Richtigmachung des eingefallenen Disputats von wegen der Kammergüter und auf ein mehrere Summa und auf das wenigist soviel, als es der letzten Schatzung nach, 12 vom Tausend zu raiten, ertragen, das ist 104.484 Thaler, bedacht sein müssen. *)

In dem Artikel, da der Kriegsrath meldet, Ihr Kais. Mt. werden zu begehren haben, dass die aus Beheimb und Marhern den Uberrest ihrer Bewilligung, den sie nit gereicht, sonderlich was sie sonsten auf des Popels Reiter und den Obristen zu Uywar hätten aufwenden müssen, erlegen wollten, damit die uberbliebnen Ort auf der bergstädterischen Granitz davon contentiert und was Ihr Mt. hierunter anderstwo anticipieren und dahin fürleihen müssen, wieder erstatt werden müge, da ist die allhieig Hofkammer wohl der Meinung, dass in allweg nothwendig sei, den Ausstand von denen Einkummen und noch restierenden Gefällen seit des neunundsiebenzigisten Jahrs hero von ihnen zu begehren; der Ausführung halben aber, wie die in berührten Artikeln einkummen, hätte sie wohl etwas Bedenkens, dann es nit die Meinung, dass dieser Rest darumb an die behmischen Ständ zu begehren, dass Ihr Kais. Mt. die Ort in ander Weg erhalten und darauf anticipieren müssen und desselben wieder vergnügt werden sollen, sonder es ist nothwendig und billich, weil die Ständ in vorigen Landtägen Ihrer Mt. ein specificierte Bewilligung, als von jedem Haus auf dem Land zwanzig behmisch Groschen und von denen in Städten drei Thaler, gethan, dass sie Ihr Mt. berichten, wie viel dieselb Steuer von Kreis zu Kreisen bishero ertragen, wie viel daran eingebracht und was noch daran ausständig Ihrer Mt., auch was uber die Ausgaben noch verhanden, es sei in Geld oder Resten, zu Nothdurft der Granitz mit ehisten richtig gemacht und also ihr beschehne Bewilligung völlig geleistet werde, wie dann zu Bezahlung des Oberhungarischen Wesen dieser Zeit sonst kein andere Mittel, dann eben diese Ausständ verhanden. Dann obwohl die Ständ in Beheimb vor dieser Zeit auf gleiches Begehren sich mit dem verantwort, dass diese Bewilligung zum Land beschehen und Ihr Mt. ihnen darumb trauen sollten, so ist doch dies Wörtel „zum Lande" nit in den neunundsiebenzigjährigen Landtagsbeschluss, sonder erst hernach, soviel sich die Hofkammer erindert, in ein der letzten Landtag einkummen; was es aber damit für ein Gelegenheit hat, das ist hie oben vermeldt und derwegen solcher ihrer Prätension umb soviel weniger stattzugeben.

Es wäre auch die allhieig Hofkammer der gehorsambisten Meinung, dass der Artikel von wegen Herausgebung dieser ausständigen Steuergefäll vom neunundsiebenzigisten Jahr hero nit obiter, wie er in diesem des Kriegsraths Gutbedunken einkummen, sondern principaliter als ein fürnehmber Hauptpunkt und unter den ersten in die Proposition gebracht wurde.

Was er der Kriegsrath ferrer vermelt, dass E. Mt. letztlich, wann die Sach auf vorgehende Mittel nit zu richten und sonderlich, da E. Kais. Mt. die freie Disposition in Ihr Hand nit erhalten, man alsdann darauf gehen und handlen soll, da Ihr. Mt. befinden wurden, dass thunlicher und der

*) In margine: Wanns zu erhalten, so ists gut, und in allweg darauf zu trachten, und wird vonnöthen sein, dass die Kammer vor endlichen Bechluss auch gehört und vernumben werden.

Granitz nutzer, mit Tuch zu halben oder dritten Theil zu bezahlen oder mit der baren Bezahlung einen Nachlass zu erhalten, dass dann die Ständ in Beheimb, Märhern und Schlesien Ihrer Mt. hierinnen keinen Eintrag thuen, sonder dasselb Ihr Mt. nach ihrem Besten bestellen und richten lassen wollten. Zu diesem Weg, kunnte die allhieig Hofkammer ihres Theils gar nicht rathen, so wenig dies für einen Weg auf den mit den Ständen zu handeln oder zu schliessen, halten, aus Ursachen, dass es eben der Modus und der Weg ist, in dem die Sachen jetzunder stehen, da man doch Ihre Mt. lange Zeit hero vermahnt und gerathen, dass die Nothdurft erfordere, die Sach auf andere Weg zu richten. Dann mit dem Anhang des Tuchs und des Nachlass wird der Haptunrichtigkeit nit geholfen und hat man sonst wohl Mittel, wie man zu demselben kummen kann, und wird also eine Nothdurft sein, da anderst endliche Zerrüttlichkeit und Untergang der Granitz soll verhütt werden, dass die Sach auf der vorgehunden Weg einen gericht und davon, bis einer oder der ander sambt dem, so demselben anhängig, bei den Ständen erlangt, nit ausgesetzt und durchaus bei jetzigen Stand, auf den der Kriegsrath in diesem Artikel, wie gehört, gehet, nit gelassen werde. *)

Das Anmelden mit dem Kupferkauf ist daher gar nit dienlich Ihrer Mt. auch aus vielerlei beweglichen Ursachen durchaus nit zu rathen, wie dann solche Ursachen Ihrer Mt., wo Noth, weitläufig auszuführen wären, und da sonst kein andere verhanden, so haben doch Ihr Kais. Mt. wohl in Acht zu nehmben, damit Ihrer Mt. eigne Kammergüter nit mit den Landsbewilligungen, so zu der Granitz beschehen, sonderlich von einem Land in das ander vermischt werden, wie es dann auch besorglich ohne der hungerischen Ständ billichen Beschwer nit abgehen kunnte. Und wurde dies Orts viel ein andere Gelegenheit haben, weder mit den Paller und Weissen oder andern Kupferhandlern, weil man derselben allerdings mächtig kann sein, an diesem Ort aber zu besorgen, da man ihnen nit in allen auch mit Ihrer Mt. Schaden willfahrt, dass es etwo Ihr Mt. in ander Weg entgelten müssten, uber das auch zu befahren, dass der Handel, wann etwo der Verschleiss der Kupfer und per consequens die Verlag sich sperreten, darob zu Grund gericht und letzlich weder Ihrer Mt. noch ihnen geholfen wäre. Darumben dann gar nit zu rathen, dass sich Ihr Kais. Mt. dies Orts in einiche Tractation einlasse, sonder die Ständ, da sie damit fürkommen wurden, mit Glimpfen davon weisen und ihnen anzeigen lassen, dass sie derwegen mehrern Bericht ein- und die Sach in ferrere Berathschlagung ziehen müssten, darzu aber Zeit und Weil gehörte und so bald nit beschehen möchte. **)

Der Communication halben mit dem Herrn Poppel wird es bei Ihrer Mt. gnädigisten Gefallen stehen, ob und wie sie dieses mit ihme allein oder der ganzen Kammer communiciern wöllen lassen.***)

In dem ubrigen allen vergleicht sich die Hofkammer, wie oben auch gemelt, mit des Kriegsraths ausführlichen Gutbedunken, darüber sich nun Euer Durchlt. gnädigist zu entschliessen, solches auch an Ihr Mt. gelangen zu lassen werden haben.

Post scripta hat der Kriegsrath ferrer diesen hieneben liegenden Rathschlag auf die Hofkammer geben, bei dem lasst es nun die Hofkammer auch bleiben. Allein was den letzten Anhang belangt, dass nämblich mit den Ständen in Beheimb gehandelt soll werden, auch den Unkosten auf Ihrer Mt. Commissari pro rata darzugeben, da hätte die Hofkammer Bedenken, dass derwegen an die Ständ was gebracht solle werden, und da sonst die Sach mit ihnen zu guter Richtigkeit kann gebracht werden, kunnten Ihr Kais. Mt. in diesem gedulden und wurde solches besorglich ohne sondere Disputation nit abgehen. Propositum Archiduci 26. Octobris 1583.

*) In margine: Es rathen auch weder I. Durchlt. noch der von Harrach darzu, mit dem sich Herr von Vels auch vergleicht.

**) In margine: Ist gar nit zu rathen, wenn schon die Commissarien was davon meldeten, ist doch nit zu vermuthen, dass sies thun und sich damit beladen werden.

***) In margine: Ist schon mit der ganzen Kammer beschehen.

227. *Komora dvorská podává arciknížeti Arnoštovi své dobré zdání, co by císař na příštích sněmích království Českého a v přivtělených zemích přednésti dáti měl v příčině berních pomocí.*

1583, 30. října. — Opis souč. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Genädigister Fürst und Herr! E. Durchlt. wissen sich gnädigist zu erindern, was E. Fürstl. Durchlt. der Kriegsrath jungist von wegen besserer Ordnung bei der bergstädter- und oberhungerischen Gränitzbezahlung für ein Gutbedunken ubergeben, was auch die allhieige Hofkammer darbei für Bedenken angemeldet, auch letztlich der Herr von Harrach, dem aus E. Fürstl. Durchlt. gnädigisten Befehlch beide Bedenken communiciert worden, darbei für eine Meinung gewesen, demselben allem nach ist von der Kais. Mt. ein Schreiben an E. Fürstl. Durchlt. lautend vom dreiundzwanzigisten Octobris auf die Hofkammer kumben, welches folgends Inhalts (Legatur).

Weil dann Ihr Mt. nit allein des Gränitz-, sondern auch des beschwerten Kammerwesen halben die Sach und was bei bevorstehenden Landtägen in dem Kunigreich Beheimb und den incorporierten Landen zu proponieren und zu handlen nothwendig, bei der allhieigen Kammer und dem Kriegsrath zu berathschlagen begehren, und nun der Kriegsrath bereit die Nothdurft in jetztgemelter seiner Berathschlagung angebracht, so würdet vielleicht weiterer Berathschlagung bei ihme dem Kriegsrath auf diesmal nit noth sein; was aber ferrer Berathschlagung des Kammerwesens absonderlich, und soviel es mit denen Kriegssachen nit vermischt, betrifft, da hätte die allhieig Hofkammer gleichwohl unterthänigist darfür gehalten, es sollte solches am besten bei Ihrer Mt. Hof anwesenden Hofkammer, als die alle beheimbische Schriften bei Handen, beschehen mügen. Nichts desto weniger hat sie auf jetziges Ihrer Mt. Schreiben der Sachen nachgedacht, auch nachgesehen, was etwo jungst derwegen fur Berathschlagung fürgeloffen, so noch nit ins Werk gericht. Befindet, dass noch im Junio des achtzigisten Jahrs ein weitläufige ausführliche Hauptberathschlagung des ganzen Wesens, wie es in Ihrer Mt. Kunigreichen und Erblanden mit allen und jeden Einkumben selbiger Zeit, desgleichen mit dem Schuldenlast allenthalben sowohl beim Hof- als Kriegswesen beschaffen und was etwo für Mittel furgenummen möchten werden, solches Wesen nit allein länger aufzuhalten, sonder auch soviel müglich denselben von Grund aus zu helfen, gehalten worden, und ist solche Berathschlagung nit allein auf Ihrer Mt. Kunigreich und Erbland, sonder auch auf die papstliche Heiligkeit, das Reich und die Lehensleut in Italia gericht. Nachdem dann Ihr Mt. E. Durchlt. solche Berathschlagung vom neunten Mai berührts achtzigisten Jahrs zukummen lassen und an Sie begehrt, die ganze Sach mit etlichen Ihrer Mt. geheimben und andern Räthen, als mit dem Herrn von Harrach, Rudolfen Khuen, Reichart Strein, dem von Althan, Jörger, Jeronymusen Becken und der allhieigen Hofkammer zu berathschlagen, ist solches auch beschehen und E. Fürstl. Durchlt. ein ausführliche Relation fürgebracht worden, in deren begriffen, wie es mit denen Mitteln in derselben Berathschlagung beschaffen und was jetztgemeldten Räthen ihres Theils für Bedenken dabei fürgefallen und wes sie endlich darunter noch fürzunehmen sein vermeinten.

Es haben auch E. Fürstl. Durchlt. Ihnen solche der Räth Bedenken nit allein gnädigist gefallen lassen, sonder auch dasselbig noch vom sechsundzwanzigisten Junii ermelts achtzigisten Jahrs Ihrer Mt. zugeschickt; soviel aber die allhieig Hofkammer Berichts empfangen, ist dasselb also bis dato verliegen blieben und Ihrer Mt. sonders Zweifel anderer hochwichtiger Geschäft halben zu derselben gnädigisten Resolution nit fürgebracht mügen werden, dass also, weil seithero bei Ihrer Mt. Künigreichen und Landen ausserhalb, was jungst in Oesterreich beschehen, auf berührte Mittel nichts gehandlet, sonder aller anderer Orter bei dem ordinari Begehren blieben, die Sach fast noch auf demselben, wie es damalen fürkummen, beruhen will.

Was nun das Kunigreich Ungern, item das Erzherzogthumb Oesterreich belangt, achtet die

Hofkammer für unnothwendig, dieser Zeit E. Durchlt. weitläufig damit zu behelligen, in Ansehen, dass mit Ungern dieser Zeit einiche Handlung nit vor der Hand, dem Land Oesterreich aber der jungsten Bewilligung halben anjetzo weiters nichts zuzumuthen. Also ist es auch mit dem Reich geschaffen. So haben die papstlich Heiligkeit auch bereit ein Baugeld bewilligt und begehren Ihr Kais. Mt. anjetzo allein Beheimb und der incorporierten Landen halb von wegen der bevorstehender Landtäg E. Durchlt. Gutbedunkens.

Wie es nun derselben Land halben in mehr berührter Berathschlagung beschaffen, das achtet die allhieig Hofkammer E. Durchlt. auf diesmal kürzlich zu erindern sein.

Und erstlich so seind die gehorsamen Räth damalen der Meinung gewesen, dass diese Tractation füglicher nirgend anderst, dann in Beheimb müge angefangen werden. Weil man dann anjetzo damit im Werk, so hat es dieses Punkten halber seinen Weg.

Zum andern so haben die gehorsamen Räth damal vermeint, dass die Mittel in Beheimb und den incorporierten Landen nur auf die gewissesten und ergiebigisten zu richten und vor allen Dingen den Ständen heimbzustellen sein werde, ob sie die Bezahlung des Schuldenlasts uber sich nehmen und zu Ablegung desselben selbst Mittel und Weg fürnehmen wollten, und wann das nit bei ihnen zu erhalten, dass Ihr Mt. ihnen alsdann erst die Mittel fürschlagen möchte. Sonst sein sie die Räth auf folgende Mittel gangen: Anfänglich, dass bei ihnen den Ständen in Beheimb uber die zwanzig Groschen vom Haus noch Zehen begehrt wurden, doch wurde mit dieser Steigerung Ihrer Mt. Städten, so ohne das hoch belegt, soviel müglich zu verschonen sein. Solche Zehen Groschen sollten zu Abzahlung des Schuldenlasts gebraucht werden.

Ferrer so haben die gehorsamen Räth damalen vermeint, obgleichwohl in der Berathschlagung vermeldet, Ihr Kais. Mt. sollte es dahin richten, damit hinfuro von einem jeden Fass Bier sechs Groschen, deren die zwen zu Ihrer Mt. Hofwesen, die ubrigen zu Ablegung des Schuldenlasts zu gebrauchen, gereicht wurde, und sie sich aber zu erindern gewisst, dass vor derselben Zeit allein zwen Groschen wohl soviel als anjetzo vier ausgetragen, danebens auch fürkummen, als vor derselben Zeit aus der vorigen Kais. Mt. Befehlch Herr Reichart Strein mit dem Herrn von Rosenberg und Hassenstein, wie etwo dem Wesen geholfen möchte werden, verträuliche Unterredung gepflogen, dass sie der Meinung gewest, Ihr Kais. Mt. sollen dahin trachten, damit allein die vier Groschen, doch die zwen erblich, bei den Ständen zu erlangen, der Zuversicht, dass Ihrer Mt. auf diesen Weg ein mehrers dann sonst, da gleich der Groschen mehr wurden haben mügen, angesehen, dass Ihr Mt. auf solchen Fall die Einnehmbung der zweier Erbgroschen selbst bestellen und dardurch allerlei Eigennützigkeit desto bas verhüten wurden mügen, dass demnach ihres der gehorsamen Räth Erachtens mit dem Begehren gleichwohl zum wenigsten auf die sechs oder fünf Groschen, darunter die zwen erblich, gegangen, und da je nit mehr dann die vier obvermeltermassen zu erhalten, es darbei gelassen werden möchte.*)

Abermalen ist damalen für ein Mittel fürkummen, dieweil in Beheimb von Treid und Wein kein Zehet gereicht, dass sie Ihrer Mt., allein bis der Schuldenlast abgelegt, solchen Zehet bewilligen und reichen thäten; es haben aber die gehorsamen Räth Fürsorg getragen, es werde mit diesem Mittel schwer genug zugehen aus Ursachen, dass sie bericht, dass derwegen bei etlichen Fürnehmen Andeutung beschehen, aber bei denselben schlechter Lust gespühret worden. Weil aber Ihrer Mt. Sachen also geschaffen, dass man auch unerhebliche, unverhoffte Ding unersucht nit werde lassen künnen, so möchte der gehorsamen Räth Erachtens rathsamb sein, dass etwo mit dem von Rosenberg und Pernstein [?] daraus gehandelt und geredt wurde, wie dann die gehorsamen Räth ohne das der Meinung, dass ohn ihrem

*) In margine: Mit den 10 w. G. und dem halben Biergeld hats ohne das die Meinung, ob noch etwo die behmisch Kammer daruber zu vernehmben. Soviel die 2 Erbgroschen anreicht, stehet zu bedenken.

und der obristen Officier Vorwissen und Gutbedunken in diesen Sachen bei den Ständen nichts anzubringen sei. Wofern aber solches Mittel bei ihnen nit zu erhalten und dann obberührte der Herr von Rosenberg und der von Hassenstein der Meinung gewest, da etwas auf das Mandel Treid geschlagen, dass es verhoffentlich was ansehenliches austragen wurde, so möchte solches den beheimbischen [Ständen] auch fürgehalten werden.

Weiter ist fürkumben, dass etwo hievor bedacht worden, dieweil es viel Fischereien in Beheimb, da auf ein Zuber oder Schock Fisch etwas geschlagen, dasselb etwas stattlichs des Jahrs austragen wurde, und seind die gehorsamen Räth der Meinung gewest, es möchte solches den Ständen zu einem Mittel nochmals fürgetragen werden.

Also sollten auch ihres Erachtens diejenigen Mittel, welche zuvor practiciert, als der Aufschlag auf das ausgeführt Getreid, Wein und Ross, nit unterlassen, sonder bei den Ständen angemeldet und getrieben werden. *)

Es haben auch damalen obermelte Räth zu Ihrer Mt. gnädigisten Gefallen gestellt, ob sie nochmalen auf das ausgeliehene Geld, gleichwohl es jederzeit für beschwerlich gehalten und wenig austragen werde, was wollten schlagen lassen; dieweil aber diese Mittel mehrertheils nur den Armen und Burgersmann auch die handtierenden Personen berührt, die Herren und die vom Ritterstand aber in solchen Mittlen leer ausgangen, so wäre nochmals dahin zu trachten, ob sie wieder zu der Schatzung, das ist von ein Tausend Gulden zwölf zu reichen, zu bewegen sein möchten, wiewohl die gehorsamen Räth zur selben Zeit keine Hoffnung haben künnen, dass sich die beheimbischen Ständ derselben Beschwer wieder unterwerfen sollten.

Mit dem Mittel der Erbschaften auf die Seitenlinien und dass von denselben der zehend Theil währundes Schuldenlasts hart angenummen werde, davon die Berathschlagung Meldung thäte, wurde es sich der gehorsamen Räth Bedunken in Beheimb oder anderer Ort thun lassen, derwegen dann dasselb also verbleiben möchte.

Die Ein- und Ableit, davon die Berathschlagung gleichfallss Meldung thäte, wäre in Beheimb ungewohnt und wurde im Verkaufen und Kaufen grosse Hinderung bringen. So künne der gemein Pfennig neben anderer Contribution nit statthaben und sei der Wochenpfennig ein solches unrichtiges Mittel, dass man auch in diesen Landen such, wie derselb auf andere Weg zu richten, inmassen es dann im Land ob der Enns bereit beschehen und ein benannte Summa darfür gereicht werde.

Was die Gegenfreiheiten und Erbieten, mit denen den Ständen an diesem und andern Orten solcher Berathschlagung nach entgegen gegangen werden möchte, derwegen haben die gehorsamen Räth, ausser dass sie vielleicht nit gar ein grosses Ansehen haben wurden, kein Bedenken gehabt.

Ob dann wohl von Märhern, Lausnitz in solcher Berathschlagung in specie nichts gemeldet, so haben doch die gehorsamen Räth eracht, man werde sich, nachdem etwo die Sachen in Beheimb gericht werden mügen, an denselben Orten auch darnach zu entschliessen haben.

So sein Schlesien halben sonder Bedenken verhanden, wie es Euer Durchlt. hernach auch mit Gnaden vernehmen wurden.

Die allhieig Hofkammer hat der Sachen ihres Theils anjetzo wiederumb alles Fleiss nachgedacht und ist, wie hievor die gehorsamen Räth sammentlich gewest, auch noch der Meinung, dass Ihr Mt. auf etliche wenig Hauptmittel, die etwas austragen und auch zu ordenlicher Einbringung gebracht mügen werden, bedacht sollen sein. **)

---

*) In margine. Böhmische Kammer zeigt an, die Kais. Mt. seins fur sich selbst befugt ausser der Ständ Verwilligung.

**) In margine: Es ist zuvor auch an die Ständ bracht, ist aber von ihnen ubel aufgenumben worden, wie es dann in jetziger Berathschlagung auch bedacht und widerrathen worden; wann sie aber Mittel begehren wurden, so können ihnen alsdann dieselben andeut werden.

Was nun die Steigerung der zehen Groschen auf jedes Haus auf dem Land belangt, da bedenkt die Hofkammer anjetzo, dass vielleicht dieses Mittel zu dem Schuldenlast nit wohl werde mügen gebraucht werden, weil es in der jüngsten Berathschlagung die Meinung, es auch die Nothdurft an ihr selbst also erfordert, dass die Gränitzhilf oder die Steuer in Beheimb auf ein höhere Summa gebracht werde. Da nun andere Mittel, so in derselben Berathschlagung fürkummen, nit statt, so wurden diese zehen Groschen Steigerung, da sie nur zu erhalten, bei dem Kriegswesen gelassen werden; wann aber bei den Ständen in Beheimb zu erhalten, dass sie wieder auf die Schatzung wie vor dem siebenundsechzigisten Jahr giengen und dann solche Schatzung allein, als die zwölf von Tausend, wie bewisst, zwei Hundert Tausend Thaler jährlichen ertragen thuet, so wurde damit dem Kriegswesen, soviel Beheimb belangt, ziembliche Fürsehung beschehen.

Zum Schuldenlast aber möchten aufs wenigist die sechs vom Tausend begehrt werden, die wurden sich, weil die zwölf in die zwei Hundert Tausend Thaler ertragen, auf ein Hundert Tausend Thaler erlaufen und allein durch dieses Mittel zu Bezahlung des Schuldenlasts nit ein geringes erlangt sein.

Und da gleich die Ständ mit der Türkensteuer auch nit wiederumb auf die Schatzung und wie gemeldet auf die zwölf vom Tausend wie hievor zu bringen, kunnten nichts desto weniger die sechs für ein Mittel zu Abzahlung der Schulden an sie die Stänud begehrt werden. Das wurde nit allein für sich selbst zu Bezahlung solcher Schulden ein stattlich Mittel sein, sondern es wäre auch hierinnen zwischen den Beheimben und Schlesingern, wie hernach fürkummen wirdt, ein Gleichheit, auf welche Gleichheit umb soviel desto mehr zu gedenken, weil zu vermuthen, sie die Schlesinger und incorporierte Land werden hierinnen auf Beheimb als das Haupt ihr Acht haben und schwerlich andere Mittel, dann die in Beheimb bewilligt, eingehen.

In dem, dass, soviel die Schatzung belangt, zwischen einem und den anderm Land kein Unterschied zu finden, also möchte für das ander das Begehren vonwegen der sechs, fünf oder vier Biergroschen auf jedes Fass, darunter die zwen erblich, auch proponiert werden, das wurde nun zuversichtiglich auch etwas ziemblichs austragen.

Neben diesem achtet die allhieig Hofkammer gehorsamist, weil vor dieser Zeit in Beheimb einmal bewilligt worden, die Huben im Land auszumessen, solches auch durch obbemelte Räth hievor nit allein in Schlesien, sondern auch in Beheimb für das richtigest und für ein durchgehundes gleiches Mittel, und damit niemand für den andern beschwert, gehalten, durch welches auch zu allen andern kunftigen Anlagen ein grosse Gelegenheit und Richtigkeit zu erlangen, es möchte in allweg auf solches Mittel stark gehandlet werden, die ubrigen Mittel, als mit dem Wein- oder Treidzehet, mit dem Anschlag auf das Mändel Treids, auf die Fischereien und die ubrigen, die möchten gleichwohl auch mit angebracht werden zu dem End, da eins oder das ander, sonderlich die fürnehmbisten, nit zu erhalten, ob der Sachen etwas mit diesen geholfen werde und Ihrer Mt. ihr Intent vonwegen Bezahlung der Schulden desto leichter erlangen mügen, doch alles dahin zu verstehen, dass solche Mittel zuvor mit den Herren Officierern berathschlagt und mit derselben Willen und Gutbedunken eins und das ander fürgenummen werde.*)

Nach diesem möchten die Sachen folgends in Märhern und Lausnitz und etwo in Schlesien auch zu richten sein. Was aber insonderheit Schlesien belangt, mit desselben Lands sondern Berathschlagung hat es folgende Gelegenheit und achtet die Hofkammer erstlich unnothwendig, Euer Durchlt. dies Orts mit Fürbringung der ganzen Berathschlagung zu behelligen, sonder für genug sein, dass Euer Durchlt.

*) In margine: Heimbzustellen, ob man noch uber das allbereit Berathschlagte mehrer begehren kann, und die Mittel gar oder zum Theil andeuten möcht. Es wird aber besorglich wenig zu erhalten sein, und wurd auf diesen Fall vielleicht die beheimisch Kammer auch mit ihren Bedenken zu vernehmben sein.

kürzlich erindert werden, auf was Punkten dieselbig gestellt und was der gehorsamen Räth bedenkliche Gutachten darinnen gewesen. Solchem nach so sollen Euer Durchlt. gnädigist wissen, dass damalen zwo unterschiedliche Berathschlagungen uber das schlesisch Wesen Euer Durchlt. von Ihrer Mt. zugeschickt worden, die haben nun die gehorsamen Räth alles Fleiss erwogen und befunden, dass die ein ausser etlicher Ursachen, warumben Ihr Mt. auf Ablegung des Schuldenlasts in Schlesien trachten sollen und etliche Motiven, dardurch die Ständ zu der Bewilligung zu vermügen, weitläufig, ungewiss, zu der Sachen wenig dienlich, derwegen dann die Räth allein auf die ander Berathschlagung gangen und darüber ihre Bedenken angezeigt. Die ist nun kurzlich dieses Inhalts:

Erstlich wird darinnen vermeldet, dass sich der Schuldenlast in Schlesien mit Eingang des achtzigisten Jahrs auf einlifmal Hundert einundvierzig Tausend drei Hundert einundsechzig Gulden und das Interesse davon achtunddreissig Tausend drei Hundert neununddreissig Gulden erstrecket. Zu Abhelfung dessen werden drei Weg furgeschlagen, doch auf etliche vorgehunde Preparatorien: Fur eins, dass Ihr Mt. in Acht zu nehmen, ob sie die Handlung in Beheimb oder Schlesien anfahen wöllen; zum andern, dass Ihrer Mt. der Sachen persönlich beiwohne, weil die Erfahrung mitbringt, dass durch Commissari unterweilen wenig ausgericht wirdet; fürs dritt, dass Ihr Mt. den Ständen ingemein und insonderheit, fürnehmblich aber denjenigen, so durch Bürgschaften in Verderben kumben, ihren gravaminibus abhelfen, ohne das sie die Ständ sich zu mehrmalen vernehmen lassen, dass sie weder die Ordinari noch grössere Hilfen wurden leisten künnen.

Die Weg, auf welche zu handlen, sein diese:

Erstlich, dass an die Ständ begehrt wurde, den ganzen Schuldenlast sambt dem Interesse uber sich zu nehmen und unter ihnen selbst Mittel zu finden und zu machen, wie derselb in wenig oder mehr Jahren bezahlt und abgelegt möcht werden. Auf dies Mittel meldet diese Berathschlagung etliche Motiven, durch welche die Ständ darzu zu bewegen, mit welchen aber unnoth Euer Durchlt. auf diesmal aufzuhalten. Und hängt demselben noch ferrer an, dass die siebenzig Tausend Thaler zu dem Kriegswesen in einem wie dem andern Weg müssen bleiben und wo müglich wieder in Ihrer Mt. Administration gebracht werden; ferrer, dass die Ständ Ihrer Mt. zu den vieren noch zwen Biergroschen zu Ihrer Hofsunterhaltung reicheten. Wann dies also erhalten, kämen Ihre Mt. des Schuldenlasts in Schlesien ab, es hätte das Gränitzwesen von dem Land Schlesien seine richtige Unterhaltung, Ihr Mt. hätten noch darbei übrig: erstlich die zween Biergroschen, so jährlich vierzig Tausend Gulden auftragen, item den Erb- und Ausfuhrgroschen, die beide zusammen fünfundzwanzig Tausend Gulden trügen, die Zollgefäll in Schlesien, die sich auch jährlich auf achtunddreissig Tausend Gulden erstrecken; die Gefäll in Oppeln und Frankenstein auf neun Tausend Gulden. Hätten also Ihr Mt. ausser des, was aus dem Salzwesen und der geistlichen Contribution gebracht, ein Hundert zwölf Tausend Gulden jährliches richtiges Einkumben, davon Sie kein andere Ausgaben, als was dinnen im Land zu Erhaltung des Kammerwesens und auf etliche Provision und Pensionen gienge, von den übrigen künnten zu Ihrer Mt. Hofsunterhaltung achtzig Tausend Gulden und das ubrig zu Lösung der Pfandgüter nach und nach angewendet werden.

Zu dem andern Weg bringt gedachte Berathschlagung für, dass von anno siebenundzwanzig bis anno zweiundfunfzig die Türkensteuer nach der Schatzung auf lauter Ducaten colligiert, im selben Jahr aber, nämblich im zwei und funfzigisten, sei man vom Ducaten auf Thaler, das ist umb den dritten Theil des Capitals gefallen. Vor dem Fall hab solches Capital 11,358.279 austragen, als nun der Fall beschehen, welcher sich auf 3,786.093 verlauft, und an der jährlichen Steuer zwölf vom Tausend zu raiten, wie es bis auf das siebenzig Jahr geben worden, hab sich der Abgang jährlich auf die 45.433 Fl. erstreckt. Bei dem sei es aber nit blieben, sondern hernach von Jahr zu Jahren so weit kummen, dass sich die Matrikel oder Capital bis auf das siebenzig Jahr allein auf 8,707.039 Fl. erstreckt. Da

sei man nun uber das vorig dem Capital nach abermal umb 2,651.240 Fl. und jährlich voriger Raitung nach an der Steuer umb 31.814 Thaler gefallen; unangesehen aber dessen hab sich dannoch die Steuer auf die 104.484 Thaler erstrecken sollen. Hernach im siebenzigsten Jahr seien Ihre Mt. vom selben auch gefallen und sich mit 70.000 Thaler vergnügen lassen, dass also Ihre Mt. von dem zweiundfunfzigisten bis in das 80., also in 28 Jahren, umb 111.731 Thaler kummen und Schaden gelitten. Derwegen so solle Ihr Kais. Mt. auf das kunftig nur auf wenig Jahr vom ein Tausend Thaler dreissig zur Contribution begehren; da dies zu erhalten, so brächte es jährlichen 260.810 Thaler, und da gleich die 70.000 Thaler davon auf das Ungerisch Kriegswesen verwendt, auch auf Besoldung der Einnehmer (wie dann darauf zu gehen wäre, dass die Einnehmbung wieder in Ihrer Mt. Namen beschehe, auch die Einnehmer Ihrer Mt. verpflicht seien), desgleichen auf Brand- und Wasserschäden jährlich 10.000 Thaler gerait, verblieben doch Ihrer Mt. nichts desto weniger bis 180.000 Thaler. Neben dem künnten Ihr Mt. auch das Begehren der Biergeld dahin stellen, dass sie Ihrer Mt. wie sie jetzo fünf, hinfüro acht nur so lang, als der Schuldenlast währt, reichten. Wann nun solche acht Groschen erfolgten, davon Ihr Mt. zwen zu Ihrer Hofhaltung behielten, trügen die übrigen sechs jährlichen 120.000 Fl. und mit der obbemelten Summa bis in 336.000 Fl., davon nit allein der Schuldenlast inner vier Jahren abgelegt, sonder es blieb noch etwas daran übrig.

Wofer aber die dreissig vom Tausend nit zu erhalten, künnten es Ihr Mt. auf die vierundzwanzig von ein Tausend kummen lassen, aber in allweg auf den acht Groschen Biergeld verharren. Tragen also die vierundzwanzig vom Tausend 208.968 Thaler, die sechs Groschen Biergeld 126.000 Fl.; von solchen die Türkensteuer und anders gezogen, blieb noch jährlich zum Schuldenlast 276.000. Mit dem künnt man denselben Last in fünf Jahren ablegen.

Da es bei den Ständen auch nit zu erhalten, künnten es ihnen Ihr Mt. in die Wahl stellen, ob sie lieber nur zwanzig Thaler vom Tausend und die acht Groschen Biergeld vom Fass für voll, oder aber nur sechs Groschen Biergeld und die vierundzwanzig Thaler vom Tausend für voll reichen wollten. Auf welches dieser zwei sie nun schliessen wurden, so brächts des Jahrs uber den Abzug der siebenzig Tausend Thaler zum Kriegswesen und des andern Unkosten noch ungefährlich bis in die 236.000 Fl. Mit denen wurde der Schuldenlast in sieben Jahren abgelegt.

Für das dritt Mittel wird in berührtem Rathschlag angezeigt, dass anno sechsundsiebenzig in dem gehaltnen Generallandtag geschlossen, dass man die Türkenhilf nach den Huben einbringen solle, welches in Schlesien noch nit beschehen. Da es nun in Schlesien in 19.341 Dörfer und darinnen eins ins ander zehen Huben haben soll, und auf ein Huben ein Thaler geschlagen wurde, trüge es des Jahrs 193.410 Thaler, die Städt würden billich den vierten Theil dieser Summa, das wären 48.352 Thaler, dargeben und beide Summa ungefährlich 241.762 Thaler, und da die Türkenhilf und anders davon gezogen, blieben zum Schuldenlast 198.000 Fl. So müsse beneben auf die Bewilligung der acht Biergroschen gedrungen werden, die brächten in die 120.000 Fl. und beide Summa 318.000 Fl. jährlich. Mit dem wurde der Schuldenlast inner fünf Jahren abgelegt und blieb im letzten Jahr uber 233.125 Fl., und da nur gleich sechs Biergroschen bewilligt, wurde es dannocht mit der obberührten Contribution 278.000 bringen und der Schuldenlast inner fünf Jahren abgelegt mügen werden, im letzten Jahr auch noch ubrig 3723 Fl.

Dem allem nach behielten Ihr Mt., wie obvermelt, zu derselben Hofsnothdurften die zwen Biergroschen, die Gefäll aus dem opplischen und frankensteinerischen Ambt, welches alles 112.000 Fl. brächte, ohne was aus der Nutzung des Salzsiedens, der geistlichen Contribution, die man hernach auch zu handlen vermeint, sowohl auch aus den abgelösten Pfandschillingen zu bringen wäre.

So kunntens auch Ihr Mt. nach Ablegung des Schuldenlasts dahin bringen, dass Sie alsdann ferrer nit allein die siebenzig Tausend Thaler Türkenhilf zum Gränitzwesen in Hungern, sondern auch

die völligen vier Biergroschen zu Ihrer Mt. Nothdurft gleich perpetuierten, und wurden also Ihr Mt. allein aus dem Land Schlesien zu Ihrem Hofwesen in die 200.000 Fl. haben mügen.

Hernach meldet diese Berathschlagung, wann die Ständ deren keins thuen würden und sich mit der Unterthanen Unvermügen entschuldigten, was Ihr Mt. dagegen replicieren möchten, das darf dies Orts keiner langen Erzählung. Item wann sie ihre Privilegien fürwenden wurden, was ihnen auf dasselb zu antworten.

Es wird ferrer darinnen gemelt, dass die Einnehmer des Biergelds nit den Ständen, sondern Ihrer Mt. geschworen müssen sein, die Gefäll auch anderstwohin nit, dann in das Rentmeisterambt erfolgen. Die Steuer müsse nach billicher Vergleichung ohne Vervortheilung angeschlagen werden, wie nun sich derwegen Fürsten und Ständ neben Ihrer Mt. Räthen vergleichen künnten. Der Execution halben wird vermelt, dass dieselb dahin gericht künnte werden, dass nach dem Fürstentag der schlesischen Kammer ein bestimbte Verzeichnus ubergeben wurde, was ein jeder Stand zu geben schuldig. Wann nun der Termin verhanden oder verstrichen, die Erlegung in das Rentmeisterambt nit beschehen und die schlesisch Kammer solches an den Oberhauptmann gelangte, dass derselb vollkumben Gewalt hätte den Steuereinnehmer desselben Kreis für sich zu erfordern, die Particularität, bei welchen Personen der Ausstand stecke, zu erkundigen und gegen denselben alsbald ex officio mit Pfändung, Erforderung oder aber Arrestierung ihrer Personen, Einnehmbung der Güter endlich und unnachlässig zu procedieren, da auch ein Fürst oder Stand in die Steuer eingreifen und ein Rest verbleiben wurde, ein Stück seiner Güter einzunehmen, dasselb so lang zu gebrauchen, bis man desselben Ausstands nach Billigkeit vergnügt.

Letzlich werden die Ursachen vermelt, warumb Ihr Mt. aus dem Schuldenlast zu kummen bedacht sein sollen, die dürfen nun dies Orts auch keiner weitern Erzählung.

Hierauf und auf Herrn Jörgers und Hagens sonders Gutbedunken sein die gehorsamen Räth kürzlich der Meinung gewest, und erstlich dass der Anfang dieser Handlungen in allweg in Beheimb zu machen. So halten sie auch für ein Nothdurft, dass Ihre Mt. der Handlung selbst beiwohne, aus denen darbei ausgeführten Ursachen, nit weniger dass den Ständen in Schlesien ihrer gravaminum abgeholfen werde, ohne welches selber Orten kein Hoffnung einicher guten Verrichtung sein künne.

Die Motiven wie den Ständen die Sachen fürzutragen, lassen sie ihnen auch gefallen, also auch dass Glimpfs halben und die Ständ bei guten Willen zu erhalten, ihnen anfänglichs zugemuthet werde, den Schuldenlast uber sich zu nehmen und die nothwendigen Mittel dazu zu berathschlagen und fürzunehmen. Wann sich dann nit zu versehen, dass sie sich desselben unterwinden werden, so haben alsdann Ihr Mt. selbst Gelegenheit ihnen die Mittel fürzuschlagen und zu benennen.

Die Schatzung achten die gehorsamen Räth gleich sowohl als der Rathschlag für das billichest und erspriesslichest Mittel, und daraus Ihrer Mt. die Gelegenheit und darunter der Nutz, so hie oben vermelt, erfolgen wurde. Seind derwegen der gehorsamisten Meinung, unangesehen der schlechten Hoffnung, dass solches bei den Ständen zu erhalten, doch in allweg mit ihnen darauf zu handlen sein werde. Tragen daneben die Fürsorg, da man auf die alte Schatzung dringen und die 30 vom Tausend begehren sollte, dass nit etwo die Ständ dardurch untereinsten für den Kopf gestossen und allen Willen verlieren wurden, durch dies oder andere Mittel Ihrer Mt. zu helfen. Vermeinen derwegen gehorsamist, obgleich ein mehrers als die zwölf zu begehren, dass doch das Begehren uber die achtzehen der alten Schatzung noch nit gestellt sollte werden. Dann da gleich neben berührter alten Schatzung nur die zwölf erlangt, so wurde es dannoch 181.731 Thaler austragen, dardurch dem Schuldenlast neben dem andern Mittel vom Biergeld, auch neben dem, was aufs Hof- und Gränitzwesen gienge, in wenig Jahren abgeholfen möcht werden. Da aber je die Sach auf die alt Schatzung nit zu bringen und man bei

der Fallung verharren wurde wöllen, so möchten alsdann gar die vierundzwanzig begehrt und auf die achtzehen geschlossen werden.

Das Begehren der acht Biergroschen, das halten gleichwohl die gehorsamen Räth für hoch gestellt. Wann man aber den Schuldenlast ablegen soll, welches ohne dergleichen Mittel nit beschehen künne, so werde man sich nur in etwan angreifen müssen, daher der Sachen erspriesslichen zu helfen. Es erachten aber die gehorsamen Räth, es werde hierinnen, wie bei den Beheimben gehalten und sich darnach an diesen Ort gericht müssen werden.

Es halten auch die Räth darfür, dieweil nit in einem Land wie dem andern gleiche Mittel anzurichten, dass es nit so hoch bedenklich, da man in Schlesien die Gelegenheit zu andern Mittel nit gehaben kann, obgleich mit dem Biergeld gegen andern Landen ein Ungleichheit erfolgte.

Was den dritten und letzten Fürschlag mit den Huben belangt, den halten die gehorsamen Räth für das richtigist und durchgehendes gleiches Mittel, darmit auch niemand für den andern beschwert, und wüsst ein jeder, wann einmal der Anschlag und Ausmessung beschehen, wieviel er zu reichen, Ihr Mt. auch, wieviel sie sich zu versehen hätten, derwegen dann die gehorsamen Räth der Meinung gewesen, dass solches Mittel für den dritten oder aber, da derselb nit zu erspriesslicher Ertragung zu bringen, neben andern begehrt und aller müglicher Fleiss, darmit dasselb zu erhalten, fürgewendt werden möcht.

Was sonst in dem Fürschlag der Replik der Execution und anderer Punkten halben vermeldet würdet, das alles lassen ihnen die gehorsamen Räth unterthänigist gefallen und haben darin das wenigist kein Bedenken.

Die Unterbauung bei den neun erblichen Fürstenthumben, item bei den Bischofen und der Stadt Breslau und dann bei dem Herzogen von Brieg, das halten die gehorsamen Räth nit allein bei jetzt bemelten, sondern bei allen denen, die ein Gehör bei den Ständen haben, auch für ein sonder Nothdurft, darauf nun Ihr Kais. Mt. gnädigist zu gedenken werden wissen.

Dies ist nun in einem und dem andern damaln der gehorsamen Räth Bedenken gewesen, in welchen die allhieig Hofkammer ihres Theils noch nichts zu verändern weiss, sondern ist der gehorsamisten Meinung, es möchte der Kais. Mt. auf berührt derselben jetziges Schreiben die jüngste Berathschlagung mit Euer Fürstl. Durchlt. gnädigister Resolution zugeschickt und Sie darneben erindert werden, dass nach demselben berührt Ihrer Mt. Schreiben Euer Durchlt. auch zukummen. Weil sie sich dann dieser hievor ergangnen Berathschlagung zu erindern gewüsst, und darneben Bericht empfangen, dass Ihr Mt. sich uber dieselb bishero nit resolviert oder einiche Handlung darauf fürgenummen auch nochmaln befunden, dass in solcher Berathschlagung alle Sachen nothdurftiglich erwogen, so liessen es Euer Durchlt. ihres Theils mit der wenigen Veränderung in Beheimb, davon oben gemeldet, der zehen Groschen zum Kriegswesen und dann der sechs Thaler Schatzung auf das Tausend zu Bezahlung der Schulden nochmaln darbei beruhen und möchten Ihr Mt. Ihro soliche fürtragen lassen und daraus, was Sie ferrer im Rath befinden wurden und derselben gnädigister Will, eines und des andern Lands Ständen fürtragen lassen; hätten aber Euer Durchlt. in einem oder dem andern ferrere Bedenken, so künnte Ihr Mt. derselben auch erindert werden.

Die allhieig Hofkammer bericht Euer Durchlt. hieneben unterthänigist, dass in obberührter Hauptberathschlagung bei den Hauptpunkten des Hofwesens auch berathschlagt worden, wie solch Hofwesen zu einer besseren Ordnung und mehrer Ersparung zu bringen, damit man also auch mit den Hilfen und Bezahlung des Schuldenlasts desto bas gefolgen künnte; es ist aber solches bei der andern Berathschlagung der allhieigen Hofkammer Wissens auch also verblieben. Da vermeint nun sie die

allhieig Hofkammer gehorsamist, Ihr Mt. möchten anjetzo daran auch vermahnt werden, dann es halte sich mit den Landtägen wie da wolle und werde erlangt was da wolle, so ist doch solches an ihme selbst ein sondere Nothdurft.*)

---

228. Válečná rada dvorská podává arciknížeti Arnoštovi své dobré zdání, co by císařem na příštím sněmu království Českého a v přivtělených zemích v příčině placení vojska v báňských městech a na hranicích Horního Uherska předloženo býti mělo.

1583, 31. října praes. — Orig. v c. k. řišsk. arch. fin. ve Vídni.

Die Kais. Mt., unser allergnädigister Herr, wird mit Gnaden ingedenk sein, was die Ursachen und Bewegnussen gewesen, dass bei den Landständen der Kron Beheimb und incorporierten Landen anbracht und dahin gehandelt worden, dass sie die Gränitzzahlungen uber sich nehmen und ihr eigne Leut, Muster- und Zahlofficier, darzue halten und die mit ihren Zahlungen auf die Granitz schicken sollen.

Fur eins, dass dieselbe Lande und fast männiglich in den Wahn gefallen, dass Ihr Kais. Mt. das Geld, so dieselben Land bewilligten, nit zu der Granitz, sonder zu Ihren eignen Ausgaben aufs Hofwesen und Bezahlung Ihrer Schulden gebrauchten, damit sie dann durch solche ihre eigne Leut erfuhren und sehen, dass solch Geld eigentlich auf die Granitz und nit anderstwohin gewendt, dass auch Ihr Mt. viel ein mehrers, als ihr Bewilligung austrägt, auf die Granitz reichen mussen.

Furs ander, damit die gedachten ihre Officier und Commissari die Granitz selbst sehen, die kennen lernen, die gross Gefahr, welche dieselbe Land von dem Erbfeind, da die Gränitz zum Benügen nit versichert, zu gewarten, wahrnehmen, den ihren anheimbs referieren und furbringen, Ihre Kais. Mt. dann zu kunftigen Landtägen auch diese beide Mittel desto mehr und williger von den Ständen zu Unterhaltung der Granitz erlangen kunnten.

Wie aber sich fast in allen guten Rathschlägen und Furnehmen erzeigt, dass dieselben, ob sie gleich an ihnen selbst recht und grundlich wohl bedacht, dann auf ein andern Verstand gezogen und missbraucht werden, dann auch mehr Schaden als Nutz mit sich bringen, also ist es auch mit diesem Ihrer Mt. recht vorhabenden guten Mittel ergangen und dieselben Landständ etwo aus Unwissenheit, was ihnen selbst und folgend der ganzen Christenheit daran gelegen, solchen Furschlag verändert und mehrers zu ihrem Vortel gericht.

Und wie sie ihr Granitzbewilligung nach Anordnung der Kais. Mt. als Granitzherrn und die am besten weiss und verstehet, was dort oder dahin für Besatzung oder Hilf gehörig, hätten anlegen sollen, so haben sie gleich bald zum Anfang ihrer in Handen habenden Zahlung selbst ein neues Kriegsvolk bestellt, den Herrn Lasla Poppl mit 150 teutschen Pferden 50 Arhibusiern auf die Granitz geschickt, welches gegen dem, dass anderer Orten viel genöthigere Ausgaben vorhanden, gar ein unnothwendiger Unkosten gewesen. Damit ist ein guter Theil ihrer Bewilligung hinwegkummen und der ordinari Granitzen, dahin doch dieselb furnehmlich gehörig, daraus umb so viel weniger geholfen werden mögen.

Da es auch zu den Zahlungen kumben, haben gemelte Landständ den Nutz, den Ihr Kais. Mt. hievor mit der Tuchzahlung gehabt, damit aber desto weiter reichen, mehr Volk auf der Granitz halten und bezahlen kunnen, auch benummen,**) haben da [in] ihren Landtagschluss eingeführt, dass das Kriegsvolk mit lauter Geld bezahlt werden sollte, haben damit verursacht, dass nit allein die Tuchzahlung auf der Bergstädtgranitz, welche sie furnehmlich uber sich genummen, fast gar gefallen, sonder durch ihr unzeitig Furbrechen und dass sie sich der Zahlung ohn alle Ihrer Mt. Vorwissen und vorgehende Dispo-

---

*) Na konci zprávy této poznamenáno: Ihrer Mt. also zugeschickt 30. Octobris 83.

**) In margine: Man kanns nit wissen, obs zu ihrem Nutz beschehen, weil sie noch kein Raitung than.

sition unterfangen, das Kriegsvolk dahin verwöhnt, dass sie auf den Nachlass der zwen Monat, welcher zuvor in Oberhungern allbereit richtig und ja alle Granitzen, da sie die gewisse Bezahlung gehabt, gern eingangen wären, damit ganz verwirrt und fast zunichte gemacht haben. Aus dem ist gefolgt, dass die nöthigisten Ort angemelter Bergstädtgranitzen unbezahlt verblieben und in höchster Gefahr gelassen worden, wie sie dann meisttheils noch darinnen stehen und Ihr Kais. Mt. anderstwoher ihnen zu helfen derzeit die Mittel nit haben.

Daher ist auch gefolgt, dass Ihrer Mt. und der Furstl. Durchlt. Erzherzogen Ernst Commissari, welche von Ihrer Mt. wegen zu denselbigen Zahlungen geschickt worden, wann sie auf die Granitz kummen, mehr mit denen Officieren und Commissarien aus Beheimb und Märhern, bis sie sich mit denselben der Zahlung Anordnung halben verglichen, zu thuen gehabt, dann mit den Kriegsleuten, da viel genothigere Handlungen wegen des Nachlass und anderer Ersparung halber zu richten gewesen, welches dann zu Ihrer Mt. und der Granitz Schaden unterlassen mussen werden. Daher ist auch gefolgt, dass die Commissarii von beiden Theilen umb soviel länger aufzogen worden, auf der Granitz warten und zehren müssen, welcher Unkosten auf der Lande Seiten aller aus dem Zahlgeld genummen worden, dann umb so viel weniger der Gränitz zu Nutz kummen. Gleichermassen hätte auch das, so auf Ihr Mt. Commissarien, Muster- und Zahlofficier nothwendig aufgangen, erspart und damit auch ein mehrers auf der Granitz gericht kunnen werden, wie dann allein das verschiene Jahr Herr David Ungnad fast ein ganz Jahr mit dem, so er hin und wieder reisen und Bescheid holen müssen, darunter die Granitzbereitung gleichwohl auch bei zwei Monaten gewährt, hat zubracht.

Ob nun wohl der Kais. Mt. diese Irrungen und Widerwärtigkeiten genugsamlich zugeschrieben, furbracht und um bessere Bestellung gebeten worden, Ihr Mt. das auch bei den Ober-Landofficieren in Beheimb, Märhern und Schlesien treues Fleiss getrieben, hat sich doch befunden, dass bei denselben nichts fruchtbars zu richten gewest, sonder die sich allezeit auf ihre Landtag referiert, dass auch ihnen gar nicht verantwortlich mit dem wenigsten daraus zu schreiten, derhalben dann solche Irrungen von einem Landtag auf den andern und sonderlich auf den nägstkummenden Generallandtag abzurichten verschoben worden. So dann die Kais. Mt. jetzo im Werk den mit gottlicher Verleihung zu halten und fortzusetzen, hat der Kriegsrath Ihr Kais. Mt. gehorsamist zu ermahnen nit unterlassen sollen, dass Sie Ihro diesen Punkt, die Granitzhilf von denselben Landen betreffend, umb so viel mehr genädigist angelegen sein lassen, den also anbringen, bei den Ständen treiben und einbilden lassen wollten, damit dieselben den Unrath, der aus ihrem ihnen zu viel zugemessnen Gewalt und eigen genummener Disposition erfolgt, recht erkennen, bedenken und sich auf ein bessern und der Granitz nutzern Weg weisen lassen, wie dann ihr erster Landtagsschluss im 79isten Jahr nichts solches in sich hat, dass der Kais. Mt. die Disposition des Zahlgelds, wie gleichwohl hernach durch sie beschehen, also gesperret hätte sollen werden.*)

Und weil sie nunmehr genugsamblich abgenummen und von denen ihres Mittels, die bisher etlichmalen auf der Granitz gewesen, sonderlich von denen, welche in diesem Jahr die Granitz beritten, verstanden und noch vernehmen mugen, wie nahend ihnen der Erbfeind gelegen, wie leichtlich er zu ihnen durchkummen mag, wie ihnen dann ihre Commissarii sondere Mappas derwegen heimgebracht, die ihnen auch noch furzeigt kunnen werden, und obwohl das Kunigreich Beheimb etwas weiter davon entlegen, haben doch eben dieselben zu bedenken, dass sie viel leichter wehren und sich schützen

*) In margine: Ist des und mehrer Ungelegenheit daraus erfolgt; obs aber itzt zu proponieren, ist nit zu rathen, es wär dann Sach, dass die Ständ Ihrer Mt. die Disposition nit einraumben wollten, so möchts alsdann nach Gelegenheit in der Replica furbracht werden.

kunnen, wenn das Feuer etwas weiter davon und in der dritten Gassen ist, als wann das gar an ihre Dächer sollt kummen. *)

Und dieweil sie bisher mit sondern Fleiss verhütet auch in ihre Landtagsartikel einbracht, dass man ingemein so wenig, auch Ihr Kais. Mt. selbst nit wissen solle, was ihre Granitzbewilligungen austragen, so hätten demnach Ihr Kais. ein gewisse Summa Gelds zu begehren, welche sie kunftig jahrlich (und möchte hiebei ein gewisse Anzahl Jahr bis zu weiterer Behandlung benennt werden) zu Unterhaltung der Granitz als ihr einiche Vormaur reichen sollen, **) weil nämlich soviel bewusst, dass hievor aus der Schatzung, welche sie die Landleut uber sich selbst gemacht, ein gutes uber 200.000 Thaler allein aus der Kron Beheimb gefolgt, und zwar an ihm selbst billich, dass der reich sowohl als der arm und gemeine Mann hiebei das seinig thun, dass sie demnach dieselb Schatzung wiederumb furnehmen, da die aber bei ihnen nit zu erhalten, ihren Anschlag dahin richten und das Künigreich Beheimb ihrer Verwilligung ein Namen geben und 200.000 Thaler reichen wollten, desgleichen dann auch von Märhern und Schlesien ein mehrers begehrt und erhandelt werden möchte, als sie bisher gereicht haben. ***)

Hiebei aber sonderlich furzusehen sein wirdet, dass alle Disputation der Proportion halben, wie es zwischen der Kron Beheimb und dero incorporierten Landen diesfalls zu halten, geschwiegen und dardurch nit ein mehrere Verwirrung, wie sie allbereit zuvor derwegen nit im wenigen Zwiespalt stehen, verursacht werde. †)

Und haben zwar Ihr Kais. Mt. billiche Ursach, solche ihr Bewilligung zu Ihren Handen und Disposition wiederumb zu begehren; ††) weil aber der Kriegsrath fast besorgt und allbereit soviel Erinderung hat, dass die gedachten Landständ solche ihre Bewilligung aus ihren Handen leichtlich nit lassen werden, also hat der Kriegsrath in Gehorsam bedacht, wann Ihr Mt. vermerkten, dass Sie es auf den vorigen Weg nit mehr bringen kunnten, damit die Zeit nit vergebenlich zubracht, und sie mit dergleichen Begehren, darzu sie etwa derzeit nit zu bringen, nit unwilliger gemacht, Ihr Mt. möchten dann das Erbieten hingegen thun, dass Ihr Mt. solch ihre Bewilligung in Ihr Kammer oder Ihre Hände, gleichwohl nit zu empfahen begehrten, aber Ordnung geben wollen, wann ein halb Jahr fürüber, dass die Landofficier oder ihre hierzu insonderheit verordnete Commissari und Musterherren auf den und den Tag an diese und jene Granitz kummen, dem und diesem Kriegsvolk soviel und soviel Monat zahlen sollen, da dann Ihr Mt. Ihren Uberschlag recht machen werden, das nit mehr zu bezahlen ihnen auferlegt, denn sie darzubringen schuldig und sie mit demselben gefolgen werden mugen. †††)

Nämlich dahin zu verstehen, dass Beheimb und Märhern die Bergstädtgranitz und die Nassadisten sambt dem Obristen zu Komorn, dabei doch Ihr Mt. die 270 Hungerischen Pferd und 200 Trabanten zu Uywar aus den Einkummen allda nachmals bezahlen zu lassen sich werden erbieten, *) bezahlten, Schlesien aber und Lausnitz ihr Portion, wie ein Zeit her beschehen, auf Oberhungern, doch alles nach Ihrer Mt. Disposition, darreichten. Kunnten die aus Beheimb auf die 200.000 Thaler nit bracht werden, so hätten Ihr Mt. sie doch gradatim auf ein ringers, doch zum wenigsten auf

*) In margine: Als ein Motiv in die Proposition einzubringen, soviel die Gefahr und Mappa anreicht.

**) In margine: Erster Weg.

***) In margine: Ander Weg. — Ist noch nit zu rathen, dann es zuvor mit einer wenigern Summa furkomben, aber nichts erhalten, auch noch kein Hoffnung verhanden. Drumb vergebne Begehren zu thun unnöthig, weil sie nit allein kein Nutz, sondern allein offensiones auf sich tragen.

†) In margine: Dieses ist zu verhüten ein grosse Nothdurft, wie dann auch in der allbereit berathschlagten Proposition gar kein Andeutung davon thun.

††) In margine: Beschieht ohne das und ist der Principalpunkten einer.

†††) In margine: Wann die gewisse Summa nit begehrt wird, so fällt dieser Furschlag auch.

*) In margine: Ist in der gehaltenen Berathschlagung schon fürgesehen, weil sich Ihr Mt. erbieten, diese Hilfen in Böhmen und Mähren nindert anders wohin zu verwenden als auf die Granitzen diesseit der Donau.

150.000 Thaler zu behandlen und die andern beide Land auch, so hoch man sie bringen kunnte.*) Da sie aber auch kein gewisse Summa benennen wollten, hätten Ihr Mt. dann zu begehren, dass die aus Beheimb und Märhern die ganze Granitz vor den Bergstädten und darzu die Nassadisten sambt dem Obristenstaat zu Komorn, doch ausser dem, wie oben gemelt, was aus den Einkummen zu Uywar bezahlt wirdet, vermug beiliegendes Staats, der sich auf 288.000 fl. thut erstrecken, uber sich nehmen und uber dasselbe noch jahrlich ein gewisse Summa Gelds auf die Gebäu Uywar und die andern kleine Orthäuser, die auch nit verlassen kunnen werden und daran doch eben viel gelegen, dargeben wollten, dessen sie sich dann aus diesen Ursachen, die oben zum Theil erzählt, sonderlich aber aus dem, dass ihr eigne Schatzung hievor viel ein mehrers austragen, nit zu beschweren werden haben.

Der Kriegsrath besorgt wohl, das werden sie nit allein gegen dem, was sie ein Zeit her gereicht, schwer ansehen, sonder auch Ihrer Mt. Räth etlich fur unmöglich halten, so viel von ihnen zu erlangen, aber eben darumb, dass so hoch und viel daran gelegen, auch anderst nit sein kann, allein Ihr Mt. wöllen dieselb ganz Granitz (dann wo es an einem Ort fehlet, so sein die andern auch verloren) in Verderben lassen kummen, muss desto mehr Fleiss braucht, ihnen in ihren Beschwerungen geholfen, und so viel das Granitzwesen anlangt, die Landleut hohes und niedriges Stands publice et privatim recht unterwiesen, die Noth und Gefahr furzeigt und also einbildet werden, auf dass sie es recht vorstehen und ihren Willen zu der Hilf umb so viel geneigter dargeben.

Da hätt man sich gleichwohl versehen, die Landleut, so zunägst bei der Granitzbereitung gewesen, wurden der Sachen mehrers nachdenken, die bei den andern ihren Mitgenossen mit mehrerm Eifer darbringen, weil aber dasselb, soviel der Kriegsrath erfährt, fast kühl beschieht, so haben Ihr Kais. Mt. sich umb soviel heisser darumb anzunehmen, und darumb ist auch hievor für gut gehalten, dass einer von des Kriegsraths Mittel auch bei und vor dem Landtag alldort wäre, die, so bei der Granitzbereitung gewesen, dessen, so sie daselbst gesehen und erfahren, erinderte, auch bei den andern, wo es die Gelegenheit gäbe, rechte Unterweisung thät; dann der Kriegsrath fast besorgt, das werde niemand ander also füglich thuen kunnen, weil die Hofkammerräth, welche dergleichen Bewilligungen bisher getrieben, mit andern vielfältigen Geschäften zu thuen, andere Ihr Mt. Räth umb das Granitzwesen also nit Wissen haben. So hat man allein aus denen Handlungen, so bei den Granitzbezahlungen bisher furgeloffen, abgenummen, was von ihnen den Behem und Märhern für Quaestiones moviert worden, da ist nun hoch vonnöthen, dass einer da sei, der ihnen jederzeit genugsamblich wisse darauf zu antworten, diese Sachen zu treiben, und wirdet zwar einer die Zeit, bis ein richtiger Landtagschluss folgt, zu thuen genug haben, da er allein diesem auswart, und dieweil die Erhaltung der Granitzen, sonderlich deren vor den Bergstädten, ohne Mittel an guter Ausrichtung dieses Landtags thuet hangen, wirdet zwar solche Arbeit nit ubel angelegt sein.

Es ist auch bedacht worden, da die Fürstl. Durchlt. Erzherzog Ernst selbst vor dem Landtag hinein kummen, mit den furnehmsten nit allein under dem Herrnstand, sonder auch denen von der Ritterschaft sich bekannt machten, ihnen genädigist zusprechen und unterdessen der Granitznothdurft halben, wie Ihr Durchlt. zwar darumben nunmehr grundliches guts Wissen tragen, auch mit ihnen reden und selbst ihnen genädigist zu verstehen geben, wie hoch vonnöthen, dass sie sich umb die Erhaltung dieser ihnen vorliegenden Granitz ernstlicher annehmen und ein mehrer Hilf thuen sollten, item die Disposition Ihrer Mt. und Ihrer Durchlt. als Gränitzherren frei liessen, da hätte der Kriegsrath keinen Zweifel, das solle bei der Hauptsachen trefflich viel nutzen.**)

*) In margine: Dritter Weg.

**) In margine: Dass sich Ihr Mt. mit Ernst darumb annehmben, ist wohl gut. Dieweil aber die Fürstl. Durchlt. dieses des Kriegsraths Gutachten in ihrem Bericht weder gedenken noch approbieren, so weiss man nit was

An der Lande Vermugen ist es zwar nit gelegen, dann der Kriegsrath dafur hält, es werde in Beheimb und Marhern durch die Stӓnd unter diesem Namen der Granitzhilf wohl so viel gereicht, als Ihr Mt. da begehren kunnen. Man hat aber so viel Erfahrung, was sie auf die Granitz nit dargeben, dass sie solches zu des Lands Nothdurft, wie sie furgeben, selbst behalten. Das wirdet dann auch mit guter Bescheidenheit bei ihnen anzubringen sein;*) dann wissentlich dass sie Anfangs ihrer ubernummenen Granitzbewilligung zu End des 79. Jahrs den Herrn Poppel und seine teutsche Pferd und Archibusier, also auch die aus Märhern dem Obristen zu Uywar seinen Staat bezahlt, wie aber dieselben abgedankt, haben sie darumben auf andere Granitzort nit mehrers bezahlt, sonder dasselbe Geld fur sich behalten.

Und haben Ihr Mt. ihnen wohl auszuführen, dass diese ihre Granitzhilfen nit wegen des Lands, darinnen sie wohnen, gereicht, sonder zu der vorliegenden Granitzerhaltung begehrt und dargeben werden. Dann was sie zum Land bedörfen, in dem gibt Ihr Mt. ihnen nit Ordnung, Ihr Mt. haben auch nit Ursach, ausser dem, was die allgemein Defensionordnung betreffend, die dann auch zu seiner Zeit wieder getrieben soll werden, etwas an sie zu bringen oder ihnen furzuschreiben, weil sie gottlob allenthalben in guten Frieden sitzen. Aber von der Granitzen sei die Gefahr zu sorgen, derhalben Ihr Mt. als ein treuer Fursorger und Vater dahin, wo die Gefahr ist, ihr Hilf begehren anzustellen.

Und weil, wie auch oben gemelt, so viel Ort auf der Bergstädtgranitzen nun zur dritten Zahlung ausgelassen und unbezahlt verblieben, welche gleichwohl Ihr Mt. mit etwas Lehen die Zeit hero aufgehalten, demnach werden Ihr Mt. zu begehren haben, dass sie die aus Beheimb und Marhern den Uberrest dessen, das ihr Bewilligung austrägt und sie nit gereicht haben, sonderlich, was sie sunst auf des Poppels Reiter und den Obristenstaat zu Uywar, welcher auch ein gute Zeit gefeiert und allein durch einen Verwalter gleichwohl nit ohne sondern Ihrer Mt. Unkosten versehen worden, hätten aufwenden müssen und ohn Zweifel noch im Vorrath haben, erlegen wollten, die mehrgedachten uberbliebnen Ort auf der Bergstädtgranitz, denen dann ein grosser Rest ausstehet, davon contentiert und was Ihr Mt. hierunter anderstwo anticipieren und dahin furleihen müssen, erstatt werden möchte.

Mit denen aus Schlesien wirdet vielleicht soviel nit zu thuen und zu handlen sein, dann dieselben bisher ihrer Bewilligung einen Namen geben, die auch für voll geleist haben. Da nun bei ihnen ein mehrers nit zu erhalten sein sollt, da sich doch der Kriegsrath eines besseren will versehen, wann nämlich Beheimb und Marhern ein mehrers reichen, sie sich auch stärker werden angreifen, dass sie doch die Disposition ihrer Zahlung der Kais. Mt. freilassen, und kunnen ihnen die Ursachen ausgeführt werden, was grosse Schwierigkeit und Unwillen auf der Granitz erfolgt, do etliche wenige bezahlt, die andern aber leer ubergangen werden.

Es werde zwar der ganzen Oberhungerischen Granitzen mit ihrer Bewilligung allein nit geholfen sein, die Vertröstung kunnen ihnen aber Ihr Mt. thun, da sie sich etwas bessers angreifen, dazu dann Ihr Mt. sie mit dem, dass sie dero geliebten Brudern Erzherzogen Maximilian**) selbst auf dieselb Oberhungerische Granitz hinein zu fertigen und unangesehen aller Gefahr, die bei dem erarmeten Wesen Ihrer Durchlt. dorten zu stehen möchten, daselbst residieren und das Kriegswesen führen zu

---

zu thuen oder was auch durch diesen Weg zu richten, weil ihnen die Stӓnd weder in den noch andern Ordnung geben lassen.

*) In margine: Weil dessen kein Grund verhanden, dass es die Stӓnd thun wollen, so ists nit zu rathen, dass man damit furkomb.

**) In margine: Zu fragen, obs gegen den Behmen zu gedenken. Hofkammer vermeint, es sei mit Ihr Durchlt. noch in weiten Terminis; sollt mans furbringen, so möchts den Ständen in Behmen Nachdenken machen und sie doch umb des willen nichts mehr bewilligen. Sollt aber die Hineinfertigung hernach nit fortgehen, möchts nur ein gross Geschrei und allerlei Schimpf verursachen.

lassen bedacht, auch desto stärker ermahnen, weil solche Ihrer Durchlt. Hineinfertigung allein an dem, wie Ihr Durchlt. als ein hocherleuchte fürstliche Person dorten mit Ehren verbleiben wurde kunnen, an der richtigen Zahlung erwunden, dass sie ihr Bewilligung umb soviel besser und zu Ihrer Durchlt. also rühmlichen und ritterlichen Vorhaben, welches dann ihnen ingemein auch zu Nutz, Ehr und Ruhmb werde gedeihen, ihr getreue Hilf leisten wollten, werden Ihr Kais. Mt. mit den Einkummen und andern Zuhilfen alldorten, wie sie das gleichwohl ohne das thun, aber umb so viel mit mehrern Ernst das Wesen dahin zu richten sich befleissen, damit das ganz Kriegsvolk daselbst sein ordenlich Unterhalt daraus haben werden mugen. Man wirdet sich aber mit beiden Landen Schlesien und Marhern nach dem regulieren kunnen, was Ihr Mt. bei der Kron Beheimb anfangs werden ausrichten.

Auf den Fall Ihr Kais. Mt. die freie Disposition in ihrer Hand nit erhalten kunnten, wirdet auch insonderheit zu specificieren und lauter zu begehren sein, da Ihr Kais. Mt. werden befinden, dass thulicher und der Granitz nutzer mit Tuch zu halben oder dritten Theil zu bezahlen, oder mit der baren Bezahlung einen Nachlass zu erhalten, dass dann die gemelten Landstände in Beheimb, Marhern und Schlesien Ihrer Mt. hierinnen keinen Eintrag thun, sonder dasselb Ihr Mt. nach ihrem besten bestellen und richten lassen. *)

Und dieweil ihnen an ihrer Bewilligung oder sunst an ihren Rechten nichts damit entzogen sonder dardurch nit mehr, dann was sie sunst bewilligt, begehrt wirdet, haben sie sich dessen gar nicht zu verwidern, Ihr Mt. mögen sich gleichwohl erbieten, da es zur Tuchzahlung kummen solle, dass sie das meist daselbst in Beheimb und Märhern bestellen und kaufen lassen wöllen, damit das Geld, so sie bewilligt, auch desto mehr im Land erhalten werde.

Sonderlich aber werden Ihr Mt. sich dessen erbieten, dass Sie solche ihre Hilfen anderstwohin gar nit, sondern allein auf die bemelte Granitzen verwenden lassen wollen, das sollen dann ihre eigne Muster- und Zahlmeister also auch sehen und erfahren und bei den Zahlungen auch selbst gegenwärtig sein. **)

Es wirdet auch auf diesen Fall vonnöthen sein zeitlich auszunehmen, da etwas bei solicher Bezahlung durch die feirende Lucken oder in ander Weg erspart oder erubrigt, damit das auf die nägst Oberhungerische Granitz mit Treuen angewendet und nit zurückgeführt oder denen Landen daselbst, wie sie furgeben, zum besten aufbehalten werde. ***)

Weil auch die nägsten Jahr hero auf gedachter Lande Muster- und Zahlmeister, derselben Diener, Schreiber, Hut und Quardi viel aufgangen, dessen man gutermassen uberhebt hätte sein konnen, dardurch abermals der Granitz nit ein geringes entzogen, dass sie denselben Unkosten nit allein, soviel dieselben Muster- und Zahlofficier, sonder auch ihre zugebne Leut betrifft, wollten einziehen, und wirdet dafür gehalten, da beide Land Behem und Marhern mit einander einen Muster- und einen Zahlmeister hielten, würde das ein gutes Benügen sein. †)

Derwegen dann auch im vorstehenden Landtag ein Specification zu machen, was deren jedwedern zu Zehrung und zu ander seiner Nothdurft zu eim billichen Auskummen gereicht werden solle.

Die aus Schlesien haben die nägsten zweimal nur ein Person als ihren Muster- und Zahlmeister in Oberhungern geschickt, dabei mugen sie auch noch gelassen werden.

Es wirdet vielleicht auch nicht aus dem Weg sein, da mit denen aus Beheimb und Marhern gehandelt, dass sie den Kupferkauf in Neusol von den Pallerischen und Weissischen ablösten, sie den-

*) In margine: Vierter Weg. — Ihr Durchlt., auch der von Harrach wollen darzu gar nit rathen, wie es dann die Hofkammer auch gar nit fur thunlich achtet.

**) In margine: Kumbt schon in der Proposition.

***) In margine: Wann sie Ihrer Mt. die Disposition freilassen, so ist diesen Sachen auch schon gerathen.

†) In margine: Ist in der berathschlagten Proposition schon bedacht.

selben in Handen hätten und Ihr Mt. daraus hoffentlich ein mehrern Nutz wurden haben mugen, wie das durch die Commissari, so auf der nägsten Bergstädtgranitzbereitung gewesen, im beiliegenden Artikel mit mehrerm angebracht. *)

Das alles, so hieoben gemelt, muss nit gar bis zum Landtag und da man gleich zur Handlung will greifen, anstehen gelassen, sonder vorher der Weg dazu bereit und bei den furnehmsten vom Herrn- und Ritterstand alldorten furgearbeit, dass sie der Sachen etwas unterricht werden, auf dass, wann es zur Handlung kumbt, sie dessen ein Verstand und denen, so dazu rathen werden, dann desto lieber beifallen.

Hierinnen werde Herr Lasla Popel, Herr Kinsky, Kolobrat viel gutes richten künnen, die müssen insonderheit derwegen und alsbald ersucht werden,**) wie dann der Kriegrath fur gut hielte, dass dies des Kriegsraths Gutachten mit dem Herrn Popel, als der zuvor Obrister auf der Bergstädtgranitz und zuvor bei der Bereitung gewest und alle Gelegenheit weis, communiciert werde.

Der Defensionordnung halben ist vom Kriegsrath aus die nägsten Jahr herumb in den Beheim und incorporierten Lande Landtägen was furzubringen, darumb wenig Anmahnung beschehen, dass er verhofft, solche Defension solle am ersten in diesem Land Osterreich unter und ob der Enns zu seiner Wirklichkeit kummen und dann dieselben Lande, wie noch vor sechs und sieben Jahren darvon gehandelt, ihre Ausschuss erkiesen, welche mit denen aus Beheimb und incorporierten Landen, es beschehe nun in ihren Landtägen oder durch sondere dorther verordnete Ausschuss, sich einer gewissen Ordnung und wasgestalt und mit was Anzahl Volk ein Land dem andern zur Zeit der Noth zu Hilf sollte kummen, sollten vergleichen. Und weil in Kurz die Ausschuss in Osterreich unter andern auch dieses Punkten halben zusammenkummen und den abhandlen sollen, darumben sie dann von der Fürstl. Durchlt., den endlich zu Schluss zu bringen, embsig ermahnt sollen werden, wirdet bedacht, Ihr Kais. Mt. sollen auch deshalben bei denen aus Beheimb und deren incorporierten Landen Anmeldung zu thuen nit unterlassen und sonderlich das zu begehren, dass sie jetzo ihre Ausschuss erkiesen und benennen; wann dann die aus Osterreich und deren benachbarten Lande mit ihren Gesandten in Bereitschaft, sie sich der Zusammenkunft mit ihnen vergleichen und also dies heilsam Werk zur Vollziehung bringen kunnen.

Fürs letzte ist dem Kriegsrath gleich wohl nit bewisst, wenn und zu was Zeit Ihr Mt. die Landtag in Marherrn und Schlesien werden halten; aber auf allen Fall hielte der Kriegsrath auch fur rathsamb, wie hieoben von Beheimb gemelt, dass auch in Marherrn und Schlesien bei den furnehmsten Landleuten sowohl des Ritter- als der Herrn- und Fürstenstands durch sondere Personen, die das Granitzwesen wüssten und kennten und ihnen auch angenehm und bekannt wären, ein Furarbeit und Vorbereitung mit Erinderung dessen, so ihre Leut auf der Granitzbereitung gesehen und wie nahend sie der Gefahr gesessen, beschehe, damit, wann es zur Landtagshandlung käme, Ihr Kais. Mt. Ihre Gemüther desto williger finden und umb soviel mehr zu der Granitz von ihnen erhalten kunnten. Propositum Archiduci ultimo Octobris 83.***)

*) In margine: Ist gar nit zu rathen, wie hernach weiter folgen wirdet.

**) In margine: Stehet bei E. G. Man weiss nit ob ihre Stimmen so viel gelten. Der von Vels hält, wann der von Rosenberg gewunnen und wohl informiert wurd, dass es das Best wär.

***) Na jiném opisu dobrozdání toho připsáno současně: Note. Dem neuen Kalender nach.

229. Arcikníže Arnošt podává císaři zprávu o návrzích dvorní rady válečné a dvorské komory, co by na sněmích království Českého a v přivtělených zemích v příčině placení vojska na hranicích Uherských a pomocí berních předneseno býti mělo.

VE VÍDNI. 1583, 1. listopadu. — Orig. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Allerdurchleuchtigister u. s. w. Genädigister geliebter Herr und Bruder! Aus E. Kais. Mt. mir vom dreiundzwanzigisten nächstverschienen Monats Octobris in Gnaden gethanen Schreiben hab ich gehorsam brüderlich verstanden, welchermassen E. Kais. Mt. genädigist wollen, nachdem Sie sich mit den obristen Officierern Ihrer Kron Behem dahin genädigist verglichen, alsbald nach jetzigem S. Martini in Behem und folgends auch mit eheister Gelegenheit in den incorporierten Landen Landtäg auszuschreiben und zu halten, dass ich demnach durch die mir zugeordnete Hofkammer- und Kriegsräth mit dem fürderlichisten nothdurftig berathschlagen und E. Kais. Mt. neben meinem brüderlichen Gutachten zukommen lassen sollte, was E. Mt. beschwerlichen Kammer- und Kriegswesens halben nit allein in Behem, sonder auch bei denen andern incorporierten Landen zu begehren und zu befürdern sein möchte.

Darauf soll E. Kais. Mt. ich anfangs in brüderlichem Gehorsam unerindert nit lassen, dass soviel das Kriegs- und Granitzwesen belangt, ermelter E. Kais. Mt. mir zugeordneter Kriegsrath, ehe und zuvor mir berührt E. Kais. Mt. Schreiben zukommen, ein Gutbedunken verfasst und mir fürgebracht, das hab ich auf die Hofkammer auch umb ihr Gutachten zu geben befohlen. Was nun diesfalls eins und des andern Raths Meinung und was sie der Granitzhilf halben bei Behem und den incorporierten Landen anzubringen erachten, das haben E. Kais. Mt. aus beiverwahrten Einschlüssen A. und B. genädigist zu vernehmen. Solche hab ich ferrer nit E. Kais. Mt. geheimen Rath dem von Harrach Freiherrn communiciert, der hat darbei soviel vermelt, weil sich ermelte allhiesige Hofkammer und Kriegsräth in berührten ihren Gutbedunken hauptsachlich fast verglichen, dass er ihme demnach dieselben auch gefallen liesse, allein soviel die darinnen einkommenen unterschiedliche Mittel und Weg, auf welche mit den behemischen Ständen in dem bevorstehenden Landtag der Granitzhilf halben zu handlen, belangt, da ist er, der von Harrach, der Meinung, wann es je bei ihnen auf den ersten Weg und auf die Schatzung, wie die vor dem siebenundsechzigisten Jahr gewest, nit zu bringen, dass alsdann, wie der Kriegsrath gleichsfalls darfür hält, auf ein gewisse Summa und auf ein solche, welche demjenigen, so zuvor aus berührter Schätzung zu bringen gewest, gemäss sei, gegangen werden möchte, und dies darumben, dass erstlich E. Kais. Mt. solcher Gestalt wüssten, wess Sie sich endlich zu versehen und solcher Bewilligung halben ein Gewissheit hätten, dann und für das ander, dass solche benannte Summa, da sie anderst so weit zu bringen, als ungefährlich die Schätzung gebracht, umb ein gutes mehrers als jetziger Zeit die Haussteuer austragen würde. Welchen Weg gleichwohl die allhiesig Hofkammer in berührtem ihrem Gutbedunken für den dritten gesetzet und vermeint, es sollten die Ständ in Behem, wann je solche Schatzung bei ihnen nit zu erhalten, alsbald und für das ander dahin behandelt werden, dass sie E. Kais. Mt. die Haussteuer wieder zu ihren Handen erfolgen lassen, doch auf Mass und Weg, wie vor dem neunundsiebenzigisten Jahr gebräuchig gewest, und wie in ihren Relationen ausgeführt.

Was aber den vierten Weg betrifft, auf welchen der Kriegsrath in seiner Schrift zu gehen vermeint, da je der ersten drei keiner zu erhalten, dass sich nämlich E. Kais. Mt. auch der Disposition der Gränitzgefäll begeben soll, wann allein die Sach dahin zu bringen, dass E. Kais. Mt. die Ständ in der Tuchbezahlung und Erhandlung des Nachlass keinen Eintrag thun, da ist ermelter E. Mt. geheimer Rath, der von Harrach, inmassen die allhieig Hofkammer der Meinung, es sollte dieses Wegs nit allein gegen den Ständen im wenigisten nit gedacht oder darauf gehandelt werden, sondern, da es

die Ständ wieder dahin richten wurden wollen, sich E. Kais. Mt. mit Ernst darwider legen und in allweg dahin bedacht sein, damit die Sach auf der ersten drei einen gerichtet werde, aus denen Ursachen, wie die in berührter der allhieigen Hofkammer Relation ausgeführt.

Gleich so wenig kann er, der von Harrach, für thunlich oder rathsam befinden, dass man sich des Neusolerischen Kupferhandels halben, davon des Kriegsraths Schrift Meldung thut, mit den Ständen in einiche Tractation einlassen solle, aus denen, wie die in der Hofkammer Schrift kürzlich angezogen, und andern mehr Bedenken.

Wann ich mir dann ermelte zwei der Kriegsraths und der Hofkammer Gutbedunken im ubrigen auch gefallen lasse, so wirdet es dieses Punkten halben, welches Mittel unter dem andern und dritten, wann das erst nit zu erhalten, fürzusetzen, allein bei E. Mt. gnädigistem Willen und Gefallen stehen und darauf meines gehorsamen bruderlichen Erachtens die Nothdurft erfordern, dass E. Mt. Ihr eins und das ander Gutbedunken fürtragen lassen und sich derselben Gelegenheit nach uber die darinnen einkommenen Artikel, wie und wasgestalt sie auch dieselben den Ständen eins und andern Lands fürtragen lassen wollen, genädigist entschliessen.

Was aber die ferrer Berathschlagung des Kammerwesens, absonderlich und soviel es mit den Kriegssachen vermischt, belangt, da hätte ich wohl darfür gehalten, es sollte solches am besten durch die bei E. Mt. Hof anwesende Hofkammer, als die nit allein alle behemische Schriften, sonder auch die derwegen hievor ergangne Berathschlagung bei Handen, beschehen mügen, nichts desto weniger hab ich der allhieigen Hofkammer Befehlich geben, solche Berathschlagung fürzunehmen. Was sie mir nun hierauf für ein ausführliche Relation und Gutbedunken fürgebracht, das haben E. Mt. inliegend sub C. zu vernehmen und werden sich E. Mt. daraus genädigist zu erindern haben, was hievor E. Mt. ganzen Regiments halben, in welcher dann diese Punkten, derenthalben E. Kais. Mt. anjetzo meines Gutbedunkens begehren, auch begriffen, berathschlagt und was für ein ausfuhrlich Gutbedunken E. Mt. noch vom sechsundzwanzigisten Junii des achtzigisten Jahrs derwegen uberschickt worden.

Weil dann die Sachen E. Mt. Einkommens, Schuldenlasts, der Granitz Nothdurft und der Hilfsmitteln halber, so neben andern bei Behem und den incorporierten Landen zu suchen, fast noch in denen terminis, wie sie damalen gewest, beruhen und die Veränderung, so etwo in den Einkommen und in den Schulden sich seithero zugetragen, in der Hauptsach kein sonders Bedenken bringen, so ist es anjetzo allein an dem, dass E. Mt. Ihr berührte Hauptberathschlagungen, soviel Behem und die incorporierten Land belangt, fürbringen lassen und sich darauf, wie sie ferrer im Rath befinden werden, und ihr genädiger Willen ist, was sie den Ständen eins und des andern Lands anjetzo und auf kunftigen Landtägen proponieren und was Sie mit ihnen handlen und schliessen wollen, resolvieren und die Sach demselben nach für die Hand nehmen und in das Werk richten, wie ich dann meines Theils in solcher Berathschlagung auf diesmal auch andere Bedenken nit habe, dann was in obberührter der allhieigen Hofkammer jetzigen Relation der zehen Groschen und der sechs Thaler halben vom Tausend einkommen ist.

Allein hab ich, so viel die Gränitzhilf belangt, nochmaln dies dabei vermelden sollen, da man derselben halb auf die Schatzung oder ein benannte Summa, die deren gleich, nit schliessen wurde mügen, dass alsdann die Nothdurft in allweg erfordert, dass E. Kais. Mt. genädigist dahin bedacht seien, wie die Bewilligung, so etwa E. Kais. Mt. bei einem und dem andern Land erlangen wird, wieder in E. Mt. Hand gebracht und derselben allerdings vertraut werde, welches und damit Sie es erlangen, Ihr E. Kais. Mt. als ein Sach, an deren Ihr und der Gränitz viel gelegen, zum höchsten an- und obgelegen sein lassen werden, wie dann vorige und jetzige Berathschlagungen einhelliglich darauf gehen; sonderlich aber wirdet auch vonnöthen sein, dass der Modus, dessen man sich angefangen

zu gebrauchen, dass nämlich die Bewilligung zum Land beschehe, ausbleibe und in die Landtagsbeschlüss nit einkomme.

Item dass wo müglich das Mittel mit Beschreibung und Ausmessung der Huben, wie die vorher bewilligt, ins Werk gericht und dann die Execution wohl angeordnet und darob gehalten, die Sachen auch dahin gericht werden, dass der Unkosten der behemischen Zahlofficier, damit man auf die Granitzen umb soviel desto besser gefolgen könne, vermieden bleibe. Da es aber uber allen angewendten Fleiss bei einem oder dem andern nit zu erhalten, so soll und kann es doch E. Kais. Mt. und der Granitz Nothdurft halb auch von wegen E. Mt. Autorität und küniglichen Reputation anderst nit sein, dann dass E. Mt. die Disposition des Kriegswesens allerdings, wie es vor dem neunundsiebenzigisten Jahr gewesen und sich nit anderst gebührt, freibleib, und da die Land ihre Officier je dabei haben wöllen, dass sie doch E. Mt. solcher Disposition und Austheilung halben des Gelds die wenigste Hinderung nit, sonder allein E. Mt. Verordnung nach die Auszählung thuen, wie dann E. Mt. hieoben verstanden, dass nit rathsam, auf das vierte Mittel, so in des Kriegsraths Gutbedunken begriffen, zugehen, sondern dass solches gar und allerdings ausgeschlossen werde.

Ich befinde daneben in dieser Sach diese Difficultät, dass E. Kais. Mt. vonwegen der vergangenen Sterbsläuf in Behem und gegenwärtigen Theurung halben in Schlesien in dieser Tractation ein gar unbequeme Zeit antreffen. Weil aber E. Kais. Mt. Angelegenheit und die vorstehende Noth noch grösser, so wird man gleichwohl meines Erachtens die Sach darumben nit einstellen können, aber desto mehr bedacht sein müssen, dass die Gemüther deren, allda es wirken mag, durch alle glimpfliche, thueliche und erspriessliche Mittel wohl unterbauet und ihnen das, was sie sonst schwer ankombt, desto leichter gemacht werde.

Darauf dann E. Kais. Mt. als ein Sach, an deren fast alles gelegen sein will, Ihnen und derselben getreuen Land und Leuten zum besten genädigist bedacht zu sein werden wissen. Und thue E. Kais. Mt. mich gehorsam und bruderlich befehlchen. Geben Wien den ersten Tag Novembris anno im dreiundachtzigisten. Euer Röm. Kais. Mt. gehorsamister Bruder *Ernst.*

---

230. Rady komory dvorské ve Vídni připomínají presidentu a radám komory dvorské v Praze, jaké učinil vyjádření císař na žádost stavův českých, aby důstojníci v pevnosti Nových zámcích také stavům českým přísahali.

VE VÍDNI 1583, 2. listopadu. — Orig. v c. k. řišsk. arch. fin. ve Vídni.

Wohlgeborne, gestreng, besonders gunstig liebe Herren und Freund. Den Herren seind unser freundlich willig Dienst jederzeit bereit. Aus der Fürstl. Durchlt. Erzherzog Ernsten zu Oesterreich, unsers genädigisten Herrns, der Kais. Mt., unserm allergnädigisten Herrn, vom ersten dies uberschicktem Schreiben und denen darbei liegenden Schriften werden die Herren vernehmen, was hochermelte Ihre Fürstl. Durchlt. unlängst desjenigen halber, was bei den vorstehenden Landtägen in Beheimb und den incorporierten Landen, sowohl des Gränitz- und Kriegs- als des beschwerten Kammerwesens halben anzubringen und zu handlen für unterschiedliche Berathschlagung gehalten, und werden die Herren darauf die Nothdurft in einem und anderm zu bedenken und Ihrer Kais. Mt. zu derselben genädigisten Resolution fürzubringen haben.*)

---

*) In margine: Dem Herrn Trautsamb zu wissen anzuzeigen. Und ist daher abermals nöthig, dass Ihre Mt. [Ver]handlungen [und] der Ständ Antwort und Bewilligung umb derer dabei furfallenden verfänglichen Conditionen willen mit den Kammern vor endlichem Beschluss communicieret und berathschlagt werd.

Nachdem sich aber die Herren zu erindern, welchermassen die Ständ in Behem in dem jüngst gehaltnen Landtag unter andern angebracht, weil sie zu Erbauung Uywar bishero nit ein geringe Summa Gelds contribuiert und angewendt und bisher das Kriegsvolk daselbst unterhalten und bezahlen helfen, dass demnach die Sachen dahin gericht werden wollten, damit die Obristen und Hauptleut daselbst nit allein Ihrer Mt. als Künigen zu Hungern und Behem, sondern auch ihnen den Ständen der Kron Behem und incorporierten Landen mit Eidspflicht verwandt und geschworen seien; und aber dieses ein Sach, die Ihrer Kais. Mt. Hoheit betrifft und einmal an ihme selbst ein unbillich Ding, dass das Kriegsvolk einem andern dann Ihrer Kais. Mt. als dem Haupt geschworen sei, welches dann bei den Hungern ein seltsams Ansehen haben und durchaus nit zu erhalten sein, neben dem auch zu besorgen, da solches bei Behemb seinen Fortgang erreichen sollte, dass es bei andern Landen und Provinzen, die nit weniger als die Behemb ihre Hilfen auf die Gränitzen leisten, einen beschwerlichen Eingang machen wurde, inmassen dann solches alles Ihrer Kais. Mt. vor diesem ausfuhrlichen an und fürgebracht worden, welche sich damaln darüber dahin genädigist entschlossen, man sollte sich diessfalls mit ihnen den Behemen in einich Disputat nit einlassen, sondern da sie wieder damit fürkummen wurden, sie darauf ungefährlich dahin bescheiden, dass Ihr Kais. Mt. hierinnen der Ungarn halben Bedenken hätten und sie hierüber noch zur Zeit nit bescheiden kunnten: so haben wir demnach die Herren dessen als ein Sach, darinen gutes Aufsehens vonnöthen, hiemit zu erindern für ein Nothdurft gehalten, die werden darauf Ihrer Kais. Mt. hocherheischender Nothdurft nach Achtung zu geben haben, damit dieselb ihren Fürgang nit erreiche.

Also werden auch die Herren darob zu sein wissen, da die Ständ mit dem Neusohlerischen Kupferhandel fürkummen wurden, wie in des Kriegsraths Schrift angedeut wird, dass man sich in demselben in einiche Disputation gleich so wenig einlasse, aus denen Bedenken, die zum Theil in unserer Relation vermeldt und deren andere mehr fürgebracht werden möchten. Haben wir, wie gemeldt, die Herren benebends zu erindern für ein Nothdurft gehalten und thun jederzeit, was ihnen von uns freund- und dienstlich, lieb, Gottes Gnaden uns alle befehlchend. Datum Wien den andern Tag Novembris anno im drei und achtzigisten.

N. der Röm. Kais. Mt. verordnete hinterlassne Hofkammerräthe.

---

231. Rudolf II. Ladislavovi st. z Lobkovic, nejvyššímu hofmistru království Českého, aby zboží od abatyše kláštera sv. Jiří na hradě Pražském někdy Hendrychovi z Švamberka prodané, dědicům téhož do desk zemských vepsáno bylo.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1583, 2. listopadu. — Kvat. relací žlutý od 1582 do 89, č. 47, fol. B. 30. v král. českém arch. zemsk.

Rudof Druhý ꝛc. Urozený, věrný náš milý! Jakož jsou, slavné paměti, císař Ferdinand, pan děd, též císař Maximilian, pan otec náš nejmilejší, skrze jisté relací ke dckám zemským království Českého učiněné k tomu svá milostivá povolení dáti ráčili, aby někdy urozenému Hendrychovi z Švanberka na Zvíkově, Heřmaně městečko, Štětice, Humňany, dva mlejny pod Heřmaní, Malešice, Lidmovice, Krašlovice, Vitice, Loužnou vesnice a tři mlejny na řece Blanici, s podacím kostelním v Hůrce, se vším toho příslušenstvím, od někdy Barbory z Šelnberka a z Kosti, abatyše a všeho konventu kláštera svatého Jiří na hradě našem Pražském, někdy též urozenému Krištofovi z Švanberka, otci nadepsaného Hendrycha z Švanberka, trhem pořádným prodané, to vše ve dsky zemské dědicky vepsáno a vloženo bylo, jakž též relací na to se vztahující v sobě to ukazují a zavírají; však že jest se toho tehdáž za některejmi příčinami, a zvláště že předešlé abatyše a konvent téhož kláštera svatého Jiří tomu prodaji

místa dáti nechtěly, aby jim ještě vejšeji něco za to dáno a učiněno bylo, toho žádaly, vykonati nemohlo, až teď teprva před dvěma lety též někdy Krištof z Švanberka, strejc a nápadník nadepsaného Hendrycha z Švanberka, s nynější abatyší předepsaného kláštera velebnou Judyt Ebnštolarovou z Ebnštolu i s konventem toho kláštera skrze jisté prostředky porovnání učinil, a vejšeji nad první sumy od předkův jeho dané ještě puol třetího sta kop grošův českých dáti se uvolil i také ke dskám zemským je složil a to tudy dokonce spokojil, však tolikéž prvé, nežli od nás sobě na to relací spůsobil a vyjednal, skrze smrt z tohoto světa sešel. I jsouce my nyní od urozených Jana Jiřího a Jana Vilíma, strejcův odtudž z Švanberka na Zvíkově a Vorlíku, věrných našich milých, jakožto strejcův vlastních a nápadníků téhož Krištofa z Švanberka za to poníženě prošeni, a znajíc slušné a spravedlivé i s dobrým klášterským býti, to my touto relací naší císařskou, jakožto král Český, jsouce k nim pro služby jich věrné, kteréž jsou nám činili a činiti povinni budou, milostí naší císařskú nakloněni, obnovovati a k tomu tolikéž, jakž předešle pan děd a pan otec náš nejmilejší, milostivě povolovati ráčíme, aby se před dotčenej vklad nahoře jmenovaného městečka, vesnic, mlýnův a podacího kostelního se vším příslušenstvím od nynější abatyše a konventu již psaného kláštera svatého Jiří týmž Janovi Jiřímu a Janovi Vilímovi strejcům z Švanberka vykonal a to jim dědicky s plným panstvím do týchž desk zemských podle pořádku vloženo a vepsáno bylo ɔc. Dán na hradě našem Pražském v sobotu po památce Všech svatých léta ɔc 83.

---

232. Dvorská rada válečná zasílá komoře dvorské rozvrh nákladu na vydržování posádek vojenských na hranicích báňských měst v Uhřích.

1583, 4. listopadu (nov. kal.) — Orig. v c. k. řišsk. arch. fin. ve Vídni.

Hiemit haben die Herren den Uberschlag, was auf die ganz bergstädterisch Gränitz, die Nassadisten und den Obristen zu Komorn aufgeht. Der verlauft sich gleichwohl etwas weniger als im Gutachten vermeldt worden. Man hat aber dann auf die Gebäu was mehrers zu begehren umb soviel bessere Ursach.

Dem Joseph Styzl, Mustermeister, wird hierunter geschrieben, weil an bemelter Gränitz sich dennoch immerdar Veränderungen zutragen, dass er mit eheistem einen lautern Auszug derselben ganzen Gränitzunkosten sambt dem, was auf die Nassadisten und den Obristenstaat zu Komorn gehet, machen und den heraufschicken solle, auf den man sich eigentlich verlassen und den Ständen in Behemb und incorporierten Landen dann auch fürzeigen müge.

Bei denen Motiven, so in berührtem des Kriegsraths Gutachten auf den behemischen Landtag erzählt, wirdet das auch füglich angemeldt werden mügen, dass sich dieselben Stände umb soviel mehrers auch wollten mit ihrer Bewilligung angreifen, weil die Vesten Uywar derselben Landen fürnehmbste Vorwehr ist, derhalben auch mit dem Gebäu soviel darauf gewendt worden und noch mehr darauf verwendt wirdet, die auch unumbgänglich mit einer mehrern Anzahl Kriegsvolks muss besetzt werden, wie dann allbereit mit dem Herrn Grafen von Hardegg, den sie selbst zum Obristen dahin fürgeschlagen, darauf geschlossen und allein erwart wirdet, dass man der Bezahlung halber auf dasselb Kriegsvolk ein Gewissheit, er dann eingesetzt werden müge.

Bei dem Punkt, da sie ermahnt werden, ihr Bewilligung wieder auf die Schatzung zu schlagen und dass der Reich sowohl als der Arm hiebei das seinig thuen solle, ist auch bedacht worden, müge angemelt werden, dass Ihr Mt. soviel in Erfahrung, dass zu jetziger ihrer Gränitzhilf die vom Herrn- und Ritterstand nichts, sonder allein die gemeinen Unterthanen und die Burgerschaften ihr Gebührnus darreichen, so doch das zuvor nit gewest und zu einer solchen Ausgab der Reich ganz billich den Armen ubertragen, oder doch neben ihme das seinig leisten solle.

Dann wirdet auch bedacht, wäre neben andern Artikeln, auf den Fall die Kais. Mt. die freie Disposition ihres Zahlgelds nit wiederumb in Ihre Händ kunnten bekummen, nit unbillich zu begehren, weil die Stände alldorten auf ihre Commissari und Musterofficier einen so grossen Unkosten aufwenden, der Kais. Mt. Commissari aber und Musterofficier eben dieser Ursach halben wie die ihrigen auf dieselb Gränitz ziehen, damit nämblich nichts ubersehen, die nit gedient, nit bezahlt und sonst alle Vervortheilungen verhütt werden, dass die gedachten Landstände auch den Unkosten, der auf Ihrer Mt. gedachte Commissari und Officier gehet, pro rata der Zeit sie mit ihnen auf der Gränitz umbreisen, auch aus ihrem Zahlgeld richtig machten. Die Herren haben hierüber auch sowohl als im vorigen ihre Bedenken zu melden. Ex consilio bellico 4. Novembris 83. neuen Kalenders oder 25. October.

Reisach.

---

233. *Seznam posádek vojenských na hranicích báňských měst v Uhřích a rozvrh nákladu na jich vydržování.*

1583, 4. listopadu (nov. kal.). — Orig. v c. řišsk. arch. fin. ve Vídni.

Extract des bergstädterischen Kriegsvolks und was monatlich auflauft.

Lewa. Ordinariter werden zu Lewa gehalten 132 hungrische Pferd und 50 hungrische Trabanten, darauf geht monatlich	853	Fl.	—	Kr.	
Ordinari Kreishauptmannschaft hat 100 Pferd und soviel Trabanten, monatlichen	1.101	„	25	„	
Extraordinari Kreishauptmannschaft 150 Pferd und soviel Trabanten, monatlich	1.159	„	30	„	
Kärpen. 300 Pferd, 200 Trabanten, 100 teutsche Knecht, monatlich	2.850	„	40	„	
Tapolchän. 20 Trabanten, monatlich	52	„	30	„	
Bukancz. 100 Pferd, 200 Trabanten, 50 teutsche Knecht, monatlich	1.373	„	30	„	
Schembnitz. 150 Trabanten, monatlich	461	„	—	„	
Altsol. 100 hungr. Pferd, 320 Trabanten, 100 teutsche Knecht, monatlich	1.968	„	55	„	
Wiglosz. 50 Pferd, 200 Trabanten, 100 teutsche Knecht, monatlich	1.349	„	30	„	
Bosogken. 60 Pferd, 100 Trabanten	604	„	15	„	
Sittna. 8 hungr. Pferd und 20 teutsche Knecht	126	„	—	„	
Pris und Libeten. 150 Trabanten, monatlich	460	„	43	„	3 D.
Muran. 60 Schützen sambt des Hauptmanns Staat und andern extraordinari Personen, 40 hungrische Trabanten, monatlich	856	„	—	„	
Gimess. 20 hungrische Trabanten	52	„	30	„	
Halbergschaid. 20 Trabanten	52	„	30	„	
S. Anthal. 50 Trabanten	151	„	15	„	
Chäbrägh. 25 Pferd, 100 Trabanten, 50 teutsche Knecht	604	„	15	„	
Kunigsperg. 20 Trabanten	72	„	30	„	
Dilln. 20 Trabanten	52	„	30	„	
Comorn. Des Obristen Staat und die Nassadisten, monatlich	2.891	„	—	„	
Des Obristen Staat zu Uywar monatlich 764, auf 50 teutsche Pferd sambt den ubersoldten monatlich 580 Fl., ein Fähndel teutsch Knecht von 300 Personen sambt den Gerichtsleuten monatlich 2250 Fl., thut in allem monatlich	3.594	„	—	„	
Summa Summarum ein Monat	20.687	„	28	„	3 D.
Und ein Jahr	248.249	„	45	„	

---

234. Arcikníže Arnošt doporučuje císaři, aby válečná rada David Ungnad k jednání sněmu království Českého jako znalec v příčině opatření vojenských hranic Uherských vyslán byl.

VE VÍDNI. 1583, 13. listopadu.*) — Orig. v arch. min. vnitra ve Vídni.

Allerdurchlauchtigister u. s. w. Genädigister, freundlicher, geliebter Herr und Bruder! Demnach E. Kais. Mt., wie ich berichtet werde, nunmehr an dem, in dero Kron Beheimb und den incorporierten Landen einen gemeinen Landtag auszuschreiben und zu halten, und E. Kais. Mt. hievor jeder Zeit zu solchen beheimbischen Landtägen wegen des hungerischen Granitz- und Kriegswesens einen des Kriegsraths von hinnen erfordern lassen, welches ich dann bei diesem vorstehunden Landtag allerhand beweglichen Ursachen wegen sonderlichen fur ein Nothdurft halte, daneben aber kann E. Kais. Mt. ich zu Bericht unvermelt nicht lassen, dass dieser Zeit bei dem Kriegsrath allein der Ungnad und der Panowicz, welcher eben jetzo umb Erlaubnus anheimbs in die Schlesien zu ziehen (welches ich ihme auch nicht abschlagen kann) auch stark anhält, anwesend ist. Der von Königsperg aber ist ein Zeit lang hero etwas schwach gewesen, der Kielman ist in der bergstädterischen Commission und der Braun nach Kanischa verschickt worden. Und weilen meines Erachtens zu angeregtem behemischen Landtag, da je E. Kais. Mt. einen Kriegsrath erfordern wollten, niemand besser als der Ungnad zu gebrauchen, und mir nicht zweifelt, es werde sich inmittels nicht allein mit dem von Königsperg seiner Schwachheit halber etwas gebessert haben, auch der Kielman und Braun wiederumb zur Stelle kommen und also diese drei, da gleich der Ungnad hinein nach Prag ziehen sollte, dem Wesen genugsamb vorstehen und dasselbe verrichten wurden mögen: so habe E. Kais. Mt. ich, dieweilen der Landtag nunmehr an der Hand, dessen gehorsamb und brüderlich erindern und zu dero genädigisten Gefallen stellen wollen, was sie hierüber weiter genädigist zu verordnen und zu befehlchen bedacht sein. E. Kais. Mt. zu Gnaden und Hulden mich alles Fleiss befehlchend. Datum zu Wien den dreizehenten Novembris anno ꝛc. im dreiundachtzigisten. Euer Röm. Kais. Mt. und Lieb gehorsamister Bruder

Ernst.

---

235. Císař Rudolf arciknížeti Arnoštovi, že zatímně není zapotřebí, aby válečná rada David Ungnad v příčině opatření vojenských hranic Uherských k sněmu českému vypraven byl.

V PRAZE. 1583, 13. listopadu. — Konc. v arch. min. vnitra ve Vídni.

Rudolf ꝛc. Durchleuchtiger ꝛc. Was uns E. L. wegen unsers Kriegsraths Daviden Ungnads Hereinordnung zu jetzo angehenden beheimischen Landtag erindert und fur gut angesehen, das haben wir aus derselben Schreiben freundlich verstanden und von E. L. zu Gefallen vermerket.

Nun ist gleichwohl nit ohne, dass E. L. Vermelden nach etwa hiervor zu dergleichen Landtägen jemands aus unserm Kriegsrath des hungerischen Granitz- und Kriegswesens halben herein erfordert worden, dieweil aber der mehrer Theil unserer Kriegsräth nit zur Stell und man der andern, da sie gleich wieder daselbst ankommen, zweifels ohne wohl bedurfen wurdet und ohne das alle solche Punkten, so das Kriegswesen berühren, mit E. L. Gutachten gehandlet werden: so halten wir fur das rathsamst und beste, dass mit obberuhrter Hereinordnung eines oder des andern ingehalten werde. Und wollten solchs E. L. auf dero Schreiben in Antwort bruderlich nit bergen. Datum zu Prag den 13. Novembris anno ꝛc 83.

---

*) Zpráva arciknížete Arnošta datována jest vedle již opraveného kalendáře, odpověď pak císařská dána však podle počtu starého kalendáře. Veškeré dopisy, zprávy, mandáty císařské do království Českého zaslané nebo v Čechách vydávané datovány vedle starého kalendáře, poněvadž opravený nebyl v království Č. toho času ještě přijat, vyhlášen.

236. Komorou dvorskou a českou císaři podaný návrh předložení královského na sněm království Českého, jenž r. 1583 dne 18. listopadu zahájen byl.

Konc. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Kammerartikel zu Verfertigung der behmischen Landtagsproposition, so auf den 18. Novembris anno 83. angestellt.

Anfänglich und im Eingang der Proposition wird den Ständen und andern anzudeuten sein, es hätten die gehorsamen Stånd gesehen, dass sich die Kais. Mt. vor diesem ein gute Zeit her in dieser Kron Beheimb aufgehalten und mit Abhelfung der Stånd gemeinen und Privatsachen, soviel müglich gewest, verhoffenlich zu ihrem der Stånd selbst angenehmben Gefallen genädigist erzeigt, sich auch nach Verrichtung derer im Reich und andern Ihrer Mt. Künigreich und Landen hochangelegnen Geschäft nit lang aufhalten lassen, sondern, alsbald es nur der Sachen Nothdurft und Gelegenheit leiden wollen, wiederumben allher befurdert. Daraus dann abzunehmben, dass Ihrer Mt. dieser Kron Behmen und derselben getreuen Stånd und Unterthanen Wohlstand und Gelegenheit fur andern lieb und angenehmb, Ihr auch die Befurderung derselben Wohlfahrt, Nutz und Aufnehmben insonderheit angelegen sei, wie Sie dann auch hinfüro, soviel immer muglich und es nur andere Ihrer Mt. hochangelegene Geschäft leiden wurden wollen, nit weniger allergnädigist darzu geneigt und begierig wären, des ungezweifelten Versehens, die gehorsamben Stånd werden hinwiederumben gegen Ihrer Mt. auch unterthänigist und gutherzig gesinnet und geneigt sein, derselben gleichsfalls in Ihren Obliegen und Beschwerungen alle unterthänigiste getreue Hilf zu leisten, wie es dann die mutua affectio zwischen Herrn und Unterthanen von Natur und aller Billigkeit selbst mit sich brächt.

Und weil die auf jüngst gehaltnem Landtag allhier durch die gehorsamen Stånd gutherzige bewilligte Hilfen numehr allbereit ausgangen, und sich aber die bisher gewährte Noth und Obliegen nit allein nit gemindert, sondern umb derer nachgesetzten und den gehorsamben Ständen selbst mehr dann zuviel bekannten Ursachen willen die Beschwer und Obliegen, wie auch noch täglich gemehret, so hätten Ihre Mt., wie gnädigist gern sie auch der Stånd hierinnen verschonen wollten, nit umbgehen können, sowohl umb allgemeiner Noth als eines jeden derselben Weibs und Kind selbst Wohlfahrt und Besten willen wiederumben einen andern Landtag auszuschreiben.

Soviel nun erstlich die Fursehung der ungerischen Granitzen anreicht, dieses Punkts halben, was nämlich des Jahrs auf Unterhaltung derselben aufgehen, wie weit sich die Reichs- und Ihrer Mt. eignen Künigreich und Lande Hilfen darzu erstrecken, und dass Ihre Mt. uber dieselben jährlich noch etzlichmal hundert Tausend Gulden aufwenden müssen, was sich auch in Mängel nothdurftiger Bestellung und Fürsehung dieser Gränitzen des Erbfeinds halben zu befahren und wie die Sachen allenthalben anzustellen sein möchten, das ist alles in den vorgehenden gehaltenen Berathschlagungen und denen darauf erfolgten, insonderheit aber bei der 79jährigen Landtagsproposition nothdurftig bedacht und ausgefuhrt worden, dessen sich die Kanzlei der Nothdurft auch zu gebrauchen wissen wirdet. Und obwohl Ihre Mt. nach Gelegenheit bevorstehender Noth Ursach hätten, über die bisher geleisten Granitzhilfen, als die bei weitem nit erklecklich, sondern Ihre Mt. uber des Römischen Reichs und aller ihrer Land Hilfen und Bewilligungen jährlich vielmal hundert Tausend Gulden verbüssen müssen, ein mehrers zu begehren, jedoch weil Ihre Mt. die Stånd als derselben getreue Unterthanen nit gern beschwert, sondern, soviel nur immer muglich, verschont sehen, so wollten es Ihre Mt. bei der Haussteuer, wie es die Stånd bisher angelegt, auch nochmals verbleiben lassen, doch also und dergestalt, dass dieselb vollend bis auf einen Thaler erhöht, aber gleichwohl zu desto besser Verschonung des armen Manns allein die 20 Groschen auf die Unterthanen, wie bisher beschehen, geschlagen, die ubrigen 10 Groschen aber bis zu Erfüllung des Thalers von dem Herrn- und Ritterstand, als die bisher sonst nichts zu

solcher Steuer geleistet, selbst richtig gemacht werde, also und dergestalt, wo ein Unterthan 20 Groschen gibt, dass sein Herr allweg vor jeden derselben seiner behausten Unterthanen nur noch halb soviel, das ist 10 w. Gr. erlege und also ein christliche billiche Gleichheit zwischen Herren und Unterthanen, Arm und Reichen gehalten werde.

Und weil das Werk bisher mit sonderm Ihrer Mt. und der hungerischen Granitzen Nachtel ausgewiesen, was erstlich mit der unordentlichen Bezahlung, indem ein jedwedes Land ein sondere Granitz die ihme gelegen gewest, fur sich genumben, dem Wesen vor ein Ungelegenheit verursacht worden, dass auch nit allein ein gar beschwerlicher Kosten auf die Hinabschickung des Geldes sowohl als die Einnehmber, Zahl- und Mustermeister und andere Officierer, so die Ständ ihres Theils darzu gebraucht haben, aufgangen, sondern dass auch die Bewilligungen niemals vollkummlich, wie es wohl von den gehorsamen Ständen gutherzig vermeint gewest, auf die Gränitzen kumben oder die Zahlung des Landtags Beschlüssen nach, soweit als sich das Geld erstreckt, gethan worden, sondern dasselb entweder bei den Einnehmbern oder den Unterthanen verblieben, allda es auch in grossen Summen noch auf dato ausstehet, daraus dann erfolgt, dass Ihre Mt. den Abgang zum Theil durch Aufbringung auf beschwerliches Interesse erstatten, zum Theil auch den Kriegsleuten schuldig bleiben müssen, mit welchem allem doch den Ständen nichts gefrumbet, entgegen aber Ihrer Mt. und gemeinem Wesen merklicher Nachtel und daraus Gefahr verursacht worden: dass demnach Ihrer Mt. die kunftigen Steuern zu nothdurftiger Fursehung der Granitzen, auch Verhütung dergleichen und mehrer Ungelegenheit ohne Mittel eingeraumbt und derselben, sowohl als von dem Römischen Reich beschieht, unterthänigist darumben vertrauet werd, die dann auch allein denen Granitzen diesseit der Donau der Kron Behmen und den incorporierten Landen furnehmblich zu Nutz und Besten, wie es nach Gelegenheit der Noth und Gefahr am nutzlichsten befunden wirdet, treulich angelegt und sonsten nindert anderswohin verwendet werden solle.

Und damit Ihre Mt. umb soviel weniger zur Ungebühr verdacht oder, wie etwa hievor furkumben, vermeint werden möcht, als wurde von Ihrer Mt. diese begehrte Administration vielleicht dahin vermeint, damit man umb soviel mehr in die Bewilligung zu greifen und dieselben in ander Weg zu verwenden Gelegenheit haben möchte, so sollten die gehorsamben Ständ berichtet sein, ihnen auch auf ihr Begehren mit ordentlichen Auszügen furgewiesen und dargethan werden, dass Ihre Mt. uber alle des Römischen Reichs und Ihrer Mt. eignen Künigreich und Land Bewilligungen jährlich bis in die 700.000 Fl. mehrers auf die hungerische Granitzen aufwenden mussen, daher es dann dieser Sorg oder Bedachts gar nit bedörf.

Es solle auch Ihrer Mt. gnädigist nit zuwider sein, dass die gehorsamben Ständ ein eigne Person zu den Bezahlungen abfertigen und denselben umb mehrer Gewissheit willen beiwohnen und selbst zu den Sachen sehen lassen, in allweg aber werden die Ständ zu ersuchen und zu vermahnen sein, dass sie solche Hilf nit allein auf eins, sondern ein geraumbe Anzahl Jahr beharrlich leisten und reichen und den incorporierten Landen zu gleichmässiger Nachfolg auch Ursach geben, mit diesem angehängten Erbieten, dass Ihre Mt. das Kriegswesen mit Hilf des Allmächtigen in dermassen guter Ordnung und Bestallung erhalten wollten, dass sie die Ständ solche ihre gutherzige Hilfen mit nichte gereuen, sondern sie sambt ihren Weib, Kindern, Hab und Gut gebuhrlich darunter gesichert werden sollten; dann dass diesen Landen der Erbfeind nahender, als man etwo vermeint, gelegen und dass er gar leichtlich zu ihnen durchkumben könne, das werden sie numehr von denen ihres Mittels, die bisher zu etlichmalen auf der Granitz gewest, sonderlich von denen, welche in diesem Jahr die Granitzen beritten und sondere Mappas mit ihnen heimgebracht, genugsamblich bericht worden sein. Und obwol die Kron Behmen etwas weiter davon entlegen, so sei doch besser zu wehren, wann das Feuer noch in der dritten Gassen, dann auf ihren eignen Dächern verhanden.

Es seind auch Ihre Mt. gnädigist im Werk, Ihren geliebten Bruder Erzherzog Maximilian selbst

auf die ober hungerische Granitzen hineinzufertigen und unangesehen aller Gefahr, die ihrer Durchlt. daselbst zustehen möchten, daselbst residieren und das Kriegswesen führen zu lassen, damit diese Land sehen, dass Ihre Mt. Ihr dero treue Fursehung mit Ernst angelegen sein lassen, derselben umb soviel williger mit ihrer Hilf zuspringen und vertrauen mögen.

Unter diesen Artikel der Steuern gehören auch die Bauhilfen. Nun seind gleichwohl im 79. Jahr von den Ständen der Kron Behmen und den incorporierten Landen zu Erbauung Uywar 21.500 Thaler bewilligt worden, aber seither kein weitere Anlag darzu beschehen. Und sei demnach Ihr Mt. gnädiges Begehren, weil ein hohe Nothdurft ist, dass dieser Bau continuieret und länger damit nit verzogen werd, dass sie die Stänď ein mehrer Hilf darzu leisten und daneben die Sach also anstellen, weil das vorig alles von der Steuer genumben und die Granitzhilf dadurch umb soviel mehr geschmälert worden, dass sie demnach ein besondere Anlag darzu thun wollten, darzu sie nun umb soviel mehr bewegen sollte, dass die Kron Behmen und derselben incorporierten Land der Granitzen halben gar bloss stehen und also diese Bewilligungen zu Verhütung kunftiger Gefahr und ihrer selbst Sicherung gereichen thue, des Versehens, wann sich die behmischen Ständ diesfalls erspriesslich erzeigeten, es wurde bei den andern Landen zu einer gleichmässigen Nachfolg umb soviel mehr Ursach geben.

Es werden sich auch die Ständ gehorsamblich zu erindern wissen, dass Ihre Mt. zu dero unvermeidlichen Hofsunterhaltung seit dem 79. Jahr her allein die drei Biergroschen gehabt; weil aber dasselb umb des grossen Abfalls der Gefäll willen bei weitem nit erspriesslich gewest, hat der Abgang meistestheils von aufgebrachtem Geld ersetzt werden müssen. Da es nun noch länger also währen soll, so wird der Schuldenlast Noth halben von Jahr zu Jahren gemehret, oder wenn er schon einmal abgelegt, doch dergestalt gleich von neuem geziegelt werden müssen. Und weil dann des Künigs Reputation und Hoheit der Ständ eigne Ehr ist, so werden sie ihnen verhoffentlich diese Sachen mit billichem Eifer angelegen sein lassen.

Damit aber sie die gehorsamben [Ständ] auch diesfalls nit zu uberaus beschwert werden möchten, so begehren Ihre Mt. zu den vorigen funfen allein noch einen Biergroschen zu reichen, dergestalt, dass Ihrer Mt. die drei Gr. wie bisher zum Hofwesen und die andern drei zu Abzahlung der Schulden und Interesse gebraucht werden, und dass dieselbe Bewilligung gleichsfalls, wie oben bei der Steuer gemeldet, auf ein geraumbe Anzahl Jahr gerichtet werd.

(Nota. Die Motiven, warumb Steuer und Biergeld auf ein geraumbe Anzahl Jahr nutzlich zu bewilligen, ist gleichsfalls in der 79jährigen Landtagsproposition an sein Ort einkumben.)

Also begehren Ihr Mt. auch gnädigist, weil bei der bisher gewährten Einnahmb der Bier- sowohl als vorerwähnter Steuergefäll ein merkliche Unordnung furgelaufen, die Ihrer Mt. und gemeinem Wesen zu sonder Nachtel gelaufen, die gehorsamben Ständ wollten Ihrer Mt. die Administration dieser Gefäll, sowohl als oben von der Steuer gemeldet worden, gleichsfalls immediate wieder einraumben und die Verwaltung derselben Nothdurft nach zu bestellen freilassen. Wie dann Ihre Mt. der gnädigisten Zuversicht sein, weil die Ständ die Disposition derselben bisher allein umb der inländischen Interesse willen und damit dieselben von den zweien Biergroschen gewisslich bezahlt werden möchten, zu sich gezogen, und aber Ihre Mt. die endliche Fursehung zu thuen bedacht, die Ständ auch dessen eigentlich vergewisst sein sollen, dass auf den Fall der bewilligten 6 Groschen vom Fass der halb Theil nindert anderstwohin als zu Abzahlung derselben Interesse und das übrig auf die Hauptschulden gebraucht werden sollt: so versehen sich Ihre Mt. gnädigist, es werden sich die gehorsamben Ständ desselben zu verweigern nit Ursach haben, furnehmblich weil Ihre Mt. den Abgang an den Interessen ohne das einen Weg als den andern erstatten müssen.

(Nota. Im Fall dies Begehren nit zu erhalten sein sollt, so wird alsdann (doch erst zu Beschluss und nach erlangter Bewilligung) mit den Herren obristen Officierern dahin zu tractieren und

verhoffenlich auch bei ihnen zu erhalten sein, dass sie fürs erst die Biergeldseinnehmber in genere, wie es zuvor gewest, auf Ihre Mt. verweisen, dass sich auch dieselben jederzeit, wann sie Geld bringen, bei der behemischen Kammer ansagen und folgendes Ihrer Mt. ein sondere Person zulassen, die bei allen Empfängen der Biergefäll gegenwärtig sei, und Ihrer Mt. Gebühr, alsbald sich die Einnehmer bei der Kammer angemeldet, in Beisein der Bernambtleut hinweg nehmb, darmit man jederzeit Nachrichtung haben mag, was und wieviel von einem und dem andern Ort erlegt, auch was und bei wem die Ausständ verhanden und die Einforderung oder Execution alsdann darauf von der Kammer aus urgieret werden mag.

So kann auch auf einen und den andern Weg der Einnehmber halben, auf die bisher viel Besoldung und Zehrung aufgehet, ein bessere Ordnung und Ersparung angestellt werden, wie dann derwegen ausser der Proposition mit den Herren obristen Officierern gleichsfalls die Nothdurft tractiert werden solle, die sie Ihrer Mt. dergleichen Ersparung verhoffentlich unterthänigist wohl vergönnen werden.)

Damit auch bei Einbringung dieser Gefäll aller Unterschleif verhüt werd, so begehren Ihre Mt. gleichsfalls gnädiglich, die Ständ wollten durch Aussuchung und Beschreibung der Bräuhäuser die Ordnung und Mittel furnehmben, dadurch man auf ein Gewissheit der Gebräu und Anzahl der Fass kumben möcht, des Verhoffens, weil es zu Erhaltung billicher Gleichheit dienstlich, auch an guter Ordnung wohl soviel als der Bewilligung selbst gelegen ist, es werden ihnen die Ständ nit zuwider sein lassen.

Daneben können Ihr Mt. den gehorsamben Ständen aus hochdringender, unvermeidlichen Noth in Gnaden anzudeuten nit unterlassen, dass der hochbeschwerliche Schuldenlast, den Ihre Mt. den gehorsamben Ständen noch hievor im 79. und 80. Jahr mit nothdurftiger Ausführung furtragen und zu Ablegung desselben ein Hilf begehren lassen, seither und noch von Tag zu Tag je länger je mehr zunehmb, also dass zu besorgen, weil man alle Jahr umb ein Million tiefer hinein rinnt, also do den Sachen nit bei Zeit geholfen, dass es hernach gar zu einer Unmuglichkeit gerathen werd, Ihrer Mt. halben, dass sie den Last nit mehr ertragen, und den Landen, dass denselben alsdann die Hilfen gar zu sehr uberhauft sein werden. Und stellen Ihre Mt. den gehorsamben Ständen bei diesem Artikel furnehmblich in Gehorsamb zu erwägen, dass Ihre Mt. unschuldig wider Ihren Willen und Verursachen in diese Beschwer gerathen, sondern dass sich dieser Last noch bei weiland Kaiser Ferdinanden angespunnen und meistestheils auf dero geliebten Herrn und Vater geerbet, der sich dann wegen der damals eingefallenen und lang an einander gewährten Kriegsläuf, auch sonst umb der ordinari Granitzunterhaltung willen, darbei Ihre Mt. uber alle des Röm. Reichs und dero eignen Land Hilfen jahrlich von sechs bis in 700.000 fl. mehrers aufwenden und fast alles auf beschwerliches Interesse aufnehmben müssen, von Tag zu Tag gemehret, zu geschweigen, was auf die so oftere Besuchung der Reichs- und Landtäg, Ausstattung und Fertigung der küniglichen Kinder, desgleichen die polnische Electionshandlung, darein sich Ihre Mt. furnehmblich diesem anwohnenden Künigreich zum Besten mit Rath eingelassen, und andere dergleichen mehr zugestandnen wichtigen Ausgaben, daran gemeiner Christenheit zum höchsten gelegen gewest, aufgangen. Welches alles hernach mit der Regierung auf die jetzige Kais. Mt. kumben und sei derselben umb soviel beschwerlicher gefallen, dass Ihre Mt. noch darzu Ihre ordinari Gefäll und Einkumben aller zum höchsten verkumbert und versetzt befunden und daraus zu Verrichtung angeregter Nothausgaben, insonderheit aber zu Abfertigung des alten kaiserlichen Hofgesinds ein schlechte und zu heissen gar keine Hilf gehaben mögen.

So sei auch uber dies alles seither noch ein mehrer Beschwer und Ausgab auf Ihre Mt. kumben, indem dass sie sich mit Ihren geliebten Herren Brüdern als eines Künigs von Behmen verlassnen Söhnen Ihres väterlichen Zustands und Unterhaltung halben vergleichen und jedwederm derselben neben einer fürstlichen Residenz jahrlich 45.000 Fl. rh. (das gleichwohl noch Gelegenheit Ihres

Begehrens und wie sichs ihres hohen und alten kaiserlichen Stammen und hergebrachten ansehnlichen fürstlichen Stand nach gebühret, nit fur ubermässig zu raiten) vergleichen müssen, daran Ihren Durchltn. aus Ihrer Mt. osterreichischen Landen neben der Residenz einem jeden 25.000 fl. angewiesen und durch Hilf derselben Landständ richtig machen lassen, die ubrigen 20.000 aber aus andern Ihrer Mt. Einkumben erstattet werden sollen.

Also hätten sich Ihre Mt. auch mit dero geliebten Frau Mutter, als eines Künigs von Behmen nachgelassner küniglichen Wittib, Ihres Wittibstuhls und Leibgedings Nutzung der jährlichen 30.000 Fl. halben, damit sie auf etzliche sondere Stuck in Behemb und Lausitz versichert gewest, daran ihr aber seit der vorigen Kais. Mt. hochseligisten Ableiben gar nichts erlegt worden wär, im Pausch verglichen und bis uber 200.000 Fl. Schulden uber sich genumben, dadurch dann die Kron Behmen abermals ein grosser Beschwer benumben worden.

Und weil dann nun die Sachen also beschaffen, Ihre Mt. auch zu Ledigung alles dieses Lasts je kein andere Zuflucht als in derselben getreuen Künigreichen und Landen wussten, wie dann die mutua affectio zwischen Herrn und Unterthanen diese wirkliche Eigenschaft hab, wann die Unterthanen als Glieder ihres furgesetzten Haupts und Obrigkeit Noth und Obliegen und hinwiederumben die Obrigkeit der Unterthanen Beschwerungen für gemein und also als ein unzertrenntes Corpus treulich zusamben halten, dass daraus diese heilsame Wohlfahrt erfolg, dass die Unterthanen bei derselben ihrer Obrigkeit allen väterlichen Schutz, Schirm und Vertheidigung und in allem zeitlichem Obliegen gnädige Hilf, Rath, Beistand, Trost und alles Guts suchen und erlangen, entgegen und zu schuldiger Dankbarkeit derselben empfangenen Gutthaten die Unterthanen auch Zuhilfen nach Gelegenheit der Noth und Obliegen gutwillig darstrecken. (Nota. Und was sonst nach Gelegenheit der Sachen und des Stili vor mehrer Motiven einzuführen): so getrösten sich Ihre Mt. ganz gnädiglich und unzweiflich, die getreuen Ständ werden solches alles und was sie hierinnen von gottlichen und naturlichen Rechten auch Gebuhr des zeitlichen Gehorsams gegen Ihrer Mt. als ihrem Kunig und Herrn in solchen Nothen und Fällen zu leisten schuldig, zu treuem Gemüth führen und beherzigen und Ihrer Mt. diesfalls ihre hilfliche Hand bieten und werden ihnen hierzu erträgliche und erspriessliche Mittel, die Ihre Mt. ihnen den Ständen selbst zu ersuchen und zu erwägen gnädigist heimbgestellt haben wollten, verhoffentlich nit mängeln. So solle mit Verleihung des Allmächtigen die Fürsehung beschehen und die Sach hinfüro angestellt werden, dass man dergleichen Schuldmachens ferner übrig sein und die gehorsamen Ständ derwegen unbeschwert bleiben sollen.

Damit aber auch dieses Begehren aufs leidlichst und ohne der Ständ sondern Beschwer gestellt werden mag, so begehren Ihre Mt. gnädigist, die gehorsamben Ständ wollten unter sich den Beschluss machen, dass hinfüro auf das ausgeliehene Geld ingemein auf jedes Tausend 6 Thaler gelegt und zu Hilf des Schuldwesens contribuieret werd, des gnädigsten Versehens, weil sonst ein jedweder, so tausend Thaler auszuleihen hat, von denselben jährlich 60 Thaler Interesse einnimbt, er werd sich den zehenten Theil umb gemeines Nutzes willen daran zu begeben kein Beschwer oder Bedenken haben. In dem ubrigen lassen es Ihr Mt. bei dem, was oben beim Steuerartikel gemeldet worden, dass nemblich hinfüro anstatt der 20 w. Gr. von jederm Haus ein Thaler gereicht und die 10 w. Gr., so, wie gemelt, die vom Herrn- und Ritterstand anstatt ihrer eignen Steuer von jedwedern Unterthanen erlegen sollen, neben den dreien Biergroschen dem Schuldwesen zum Besten angewendet und auf ein Anzahl Jahr continuiert wurd, mit Gnaden verbleiben lassen, damit allein die Schulden von Jahren zu Jahren beimählich (sic) dadurch abgelegt, dass man den Ständen selbst, sonderlich wenn die vom Herrn- und Ritterstand das ihrig auch dabei thäten und nit alles auf den armen gemeinen Mann getrieben wurd, dasselb nit allein ausser einicher Beschwer sein, sondern sie auch umb so viel begierlicher darzu sein sollten, wann sie bedächten, dass diese Hilfen furnehmblich zu ihrer selbst Bezahlung und Ledigung der Burg-

schaften, darinnen sie fur Ihre Mt. haften, angewendet werden sollten, doch also dass dennoch die ausländischen Creditores, die das ihrig oft in höchster Mass dem Granitzwesen zum besten treulich geben, nit weniger als die inländischen bedacht und der Billigkeit nach contentiert werden.

Neben dem will vonnöthen sein, dass in Einbringung der bewilligten Landshilfen gute Ordnung und Richtigkeit gehalten werde, dann Ihrer Mt. nur allein von siebenzigisten bis zu Ausgang des achtundsiebenzigsten Jahrs, soweit die Raitungen aufgenomben, starke und ansehenliche Posten ein gute Zeit hintangangen, die zum Theil die Einnehmber fur sich selbst und einestheils bei den Landleuten verblieben, zu geschweigen, was noch zuruck vom zweiundfunfzigsten Jahr her fur alte Restanten befunden, die sich gleichermassen auf ein hohe Summa verlaufen. Und obwohl fast in allen Landtagen beschlossen, angeordnet und die Restierenden in genere vermahnet worden, ihren Ausstand, beides an Steuer und Biergeld, den Einnehmbern in einer gewissen Zeit richtig zu machen, oder aber dass gegen den Saumigen vermug eines jeden Landtagsbeschluss mit der darauf gesetzten Straf verfahren werden soll, dieweil aber uber diese Fürsehung bisher wenig eingebracht und allein an der Execution gelegen, so erachteten beide Kammer ein sundere Nothdurft zu sein, die Ständ bei jetzigem Landtag hieran wiederumb zu erindern.

Und weil nit ein geringer Mangel in dem erscheint, davon dergleichen Unrichtigkeiten und Restanten erwachsen, dass die Steuereinnehmber ihren Diensten nit selbst personlich beiwohnen, damit in diesem auch nothwendige Fursehung gemacht und denjenigen Einnehmbern, bei welichen die Restanten hinterstellig verbleiben, endlich auferlegt wurde, dieselben in einer benannten Zeit einzubringen oder aber selbst zu erlegen, sintemal sie ihre Besoldungen darumben eingenomben und E. Mt. billich zu ihnen zu sehen haben.

Dabei würdet auch dies zu kunftiger Richtigkeit dienstlich sein, dass die Raitungen von den Einnehmbern zeitlich aufgenomben und erledigt werden. Und weil vier ganze Jahrsraitungen, als des neunundsiebenzigisten, achtzigisten, einundachtzigisten und zweiundachtzigisten hinterstellig unaufgenomben seind, so erfordert ein Nothdurft, die Ständ daran zu vermahnen, dass sie sich mit Ihrer Mt. sunderer Commissarien und eines gewissen Tags entschliessen wollten, weliche neben denen Personen, so Ihre Mt. darzu gnädigist verordnen wurden, obbemelte vier Jahrssteuerraitungen, sowohl auch des jetzigen dreiundachtzigisten Jahrs, daneben auch von ihrem der Ständ Zahlmeister ordentliche Raitung fürderlich aufnehmben.

Furs ander weil bei Aufnehmbung der Hauptraitungen bis zu Ausgang des achtundsiebenzigisten Jahrs von allen Jahren zuruck von den Steuereinnehmbern viel Restanten bei den Landleuten, die zum Theil ihre Bekanntnussbrief eingelegt, zum Theil auch nit eingelegt, angegeben, darunter nun seither sunder Zweifel ihr viel den Ausstand richtig gemacht haben werden, so wär gleichsfalls vonnöthen, dass ordentliche Raitungen daruber abgefordert und ubernomben, item dass die schleunige Erledigung der noch hinterstelligen Raitungsmängel, sowohl auch der Landleut strittigen Abraitungen, darüber die vom Land neben Ihrer Mt. darzu deputierte Commissari allbereit gesessen und Relation gethan, und allein bei der obristen Herren Landofficier Erkenntnus stehet, vor die Hand genomben und einsmals zu vollständiger Erörterung gebracht wurde.

Nachdem auch bisher die Steuersachen, damit derselben Einnehmbern Strittigkeiten furfallen und Mängel ausgestellt, auf das Landrecht remittiert, weliches aber allerlei nachtheilige Verlängerung gebracht, bevorab dass die obristen Herrn Landofficierer und Beisitzer des Landrechtens denen Dingen aus Verhinderung der Rechtshandlungen nicht allzeit abzuwarten haben, so will vonnöthen sein, bei den Ständen Erinderung zu thun und die Sachen auf diesen Weg dahin zu befürdern, damit eintweder die Mängel oder Strittigkeiten, wann die Relation beschehe, alsbald bei demselben währenden Landrechten furgenummen und erledigt, oder aber, do soliches umb anderer Handlungen willen nit sein

kunnte, etlich gewisse Personen aus ihrem Mittel der Ständ bei jetzigem Landtag hierzu benennt und verordnet wurden, vollmächtigen Ausspruch darneben zu thun und weiter gar nit aufzuschieben.

Nachdem auch hievor in etlichen unterschiedlichen Landtägen durch alle drei Ständ dahin geschlossen worden, dass die Kreishauptleut in allen Kreisen die Landspersonen vom Herrn- und Ritterstand, wieviel derselben allenthalben in jedem Kreis unterschiedlich seind und wie viel ein jeder gesessener Unterthanen hab, so wohl die Städt, was sie zur Gemein und wieviel derselben Unterthanen halten, vollständig aufsuchen und unterschiedlich beschreiben sollen; und aber soliches, wie Bericht furkumbt, allein in etlichen und nur in den wenigisten Kreisen beschehen, und dann dieses Werk zu vielen, nicht allein Ihrer Kais. Mt. eigenen, sondern auch des Lands und der gemeinen Ständ fürfallenden Nothdurften fürträglich und gut wär, dardurch man auch zu Befürderung und Erhaltung einer mehrern Gleichheit zwischen den Ständen in Reichung der Steuer, desgleichen in Aufnehmbung derselben Raitungen wegen Approbierung der Empfäng, ob die Personen alle gewiss einkommen oder nicht, ein vollständige Gewissheit und Nachrichtung haben möchte, sowohl auch die Restanten grundlich erkundigt und ausgesucht werden kunnten: so würdet für ein Nothdurft geacht, bei den Ständen anjetzo wiederumb Erinderung zu thun, damit soliche Aussuchung und Beschreibung der Unterthanen sowohl auch der Juden, weliche allhie zu Prag und aufm Land gesessen, nochmals in wirkliche Vollziehung gebracht wurde.

Gleichsfalls wär auch fast dienstlich, die Sachen bei den Ständen dahin zu dirigieren, dass neben obberuhrter Aussuchung und Beschreibung der gesessenen Unterthanen auch der Herren und Edelleut Bräuhäuser mit einer eigentlichen Gewissheit in jedem Kreis unterschiedlich verzeichnet würden.

In dem allen der Kammer unterthänigisten Versehens die Ständ billich nit zu difficultieren werden haben, in Erwägung, dass soliches allein umb Richtigkeit, Erhaltung mehrer Gleichheit und desto besser Ordnung, auch Verhütung kunftiger Rest und anderer Weitläufigkeit willen gemeint, ihnen auch den Ständen daran nichts abgehet noch benomben würdet.

Neben diesem würdet auch fur billich gehalten und den Ständen furzubringen sein, dass die Befehlichsleut, so aus ihrem Mittel dem Land in fürfallender Noth zum Besten bestellt, von der Steuer besoldt und unterhalten und diesfalls der Kammergefäll zu andern Ihrer Mt. Nothdurften verschont wurde.

Was dann das Biergeld betrifft, da ist gleichsfalls ein Nothdurft, bei den Ständen anzuhalten, damit die hinterstelligen Biergelds- neben den Steuerraitungen förderlich aufgenommen werden, weliches dann durch einerlei Commissari, wie sich deren Ihre Mt. mit den Ständen vergleichen, beschehen kann.

Daneben hat sich bisher befunden, dass gleichwohl auf die Biereinnehmber in allen vierzehen Kreisen sambt dem, was auf Zehrung lauft, nit wenig aufgehet und doch in jedem Kreis, das Biergeld von den Landleuten durch die darzu bestellte Einnehmber vom Adel in der Hauptstadt desselben Kreis und sonst von den Inwohnern der Stadt durch andere zwen, so allda sess- und wohnhaftig seind, eingenomben wurdet, zu dem auch einstheils weit von Prag sein, dardurch umb soviel mehrer Zehrung und Unkosten auflaufen thut, weliches beides wohl in ander Weg und mit leichtern Kosten bestellt werden kunnte: so hielten beide Kammer fur nothwendig, diesen Mangel den Ständen so weit anzudeuten, mit Vermahnung, dass sie auf muglichiste Einzieh- und Ringerung des uberigen Kostens gedenken wollten.

Demnach auch die Ständ der römischen Kaiserin als Kunigin zu Beheimb auf den zuvor gehaltenen Landtägen zu vier unterschiedlichen Malen einen sonderbaren Biergroschen, erstlich im neunundsechzigisten auf zwei Jahr, anzuraiten von Medardi des siebenzigisten bis wieder auf Medardi des zweiundsiebenzigisten, dann wiederumb auf ein Jahr bis auf Medardi des dreiundsiebenzigisten, folgends

von jetztbemelter Zeit an bis auf Bartholomaei auf zehen Wochen und letztlich in sechsundsiebenzigisten Jahr auf drei Quartal von Jacobi des sechsundsiebenzigisten bis auf Georgi des siebenundsiebenzigisten aus unterthänigstem Gehorsamb zu reichen bewilligt, weliches auch also durch die Einnehmber in Kreisen und den kuniglichen Städten empfangen und eingenommen und den obristen Steuereinnehmbern ausgezählt und uberantwurt, aber noch bisher kein Raitung daruber, wie und wohin es wieder verwendet, gethan worden: so will gleichsfalls der Nothdurft sein, bei den Ständen umb gebuhrliche Verordnung anzumahnen, damit dieselben Raitungen auch aufgenommen, weliches dann den Commissarien, so die Ständ zu den Steuer- und Biergeldsraitungen neben Ihrer Mt. deputierten Personen verordnen, alles untereins zu verrichten befohlen werden kann.

Als sich auch die von Adel und Städten im Egerischen und Elbognischen bisher mit ihren Privilegien geschutzt und mit den Ständen der Kron Beheim in ihren Landsbewilligungen nit vergleichen wollen, sondern allweg ein sondere Handlung mit ihnen durch Commissari gepflogen und ein benannte Summa in Pausch für Steuer und Biergeld angenomben werden müssen, welches doch gegen der Ständ Bewilligung zu raiten ein schlechts betroffen, auch diesfalls den Ständen so viel höher als etwo bemelte Kreis privilegiert, nit wenig zu Nachtel gehandelt zu sein vermeint: so würdet für ein Nothdurft geachtet, weil sich Ihre Kais. Mt. mit den Ständen im vorgehenden Landtag dahin verglichen, dass wegen der hinterstelligen Contribution sunderbare Commissari vom Land in den Egerischen Kreis verordnet werden sollen, welches aber bisher verblieben, die Ständ nochmals daran zu erindern, dass nit allein die Commissari ehist dahin abgefertigt, sondern auch, weil sich die in Elbognischen gleichergestalt, wie gemelt, verweigern, ungeacht dass sie jederzeit in die Landtagsbeschlüss mit eingezogen und doch demselben nicht nachkommen, die Sachen vor die Hand genommen, damit sie hieher zu jetzigem Landtag citiert, ihre Behelf angehört, darüber erkennt und einsmals ein Richtigkeit darinnen gemacht wurde.

Neben dem ist auch in Erwägung genomben und fur ein Nothdurft befunden worden, wie es dann hievor auch furkommen, weil die Stadtrecht in Beheim, so neulicher Zeit in Druck ausgangen, von Ihrer Mt. noch nicht confirmiert, sondern allein von Ihrer Mt. und von den andern Ständen so weit in Druck zu geben zugelassen worden, dass sie jederzeit, wofern darinnen ichtes wider die Landsordnung und Gebräuch einkommen, schuldig sein sollen zu ändern, und nun auch dabei Ihrer Mt. Interesse, furderlich was die Pön und Anfäll betrifft, nit weniger concerniert werden, dass Ihre Mt. dessen die Ständ genädigist erindern hätten lassen, damit auf Ihrer Mt. und ihrem der Ständ Theil, wie es dann zuvor auch furgewest, nochmals Personen verordnet, welche dieselben Stadtrecht mit Fleiss durchsehen, was etwo darinnen Ihrer Mt. zu Nachtel und der Landsordnung zuwider wär, corrigiert und kunftig Irrung und Missverstand verhüt wurden.

---

237. *Královská předloha k sněmu, jenž zahájen byl dne 18. listopadu 1583.*

Opis souč. v MS. archivu města Prahy č. 1080.

Rozepsání a předložení sněmovní.

JMt Římský císař a Uherský, Český ꝛc král ꝛc, pán náš nejmilostivější, od stavuov království tohoto Českého, poddaných svých věrných milých, že jsou se k tomuto od JMCské položenému a rozepsanému sněmu obecnímu poslušně najíti dali, s obzvláštní vděčností milostivě přijímati ráčí.

237. *Königliche Proposition für den böhmischen Landtag, der am 18. November 1583 eröffnet wurde.*

Gleichzeitige Copie im k. k. Reichsfinanzarchiv in Wien.

Die Römische Kaiserliche auch zu Hungern unb Beheimb Kunigl. Mt., unser allergnädigister Herr, nehmben derselben gehorsamben und getreuen Stände und Unterthanen dies Kunigreichs Beheimb auf Ihre Kais. Mt. anjetzo ausgeschriebenen und publicierten Landtag anhero aufs ku-

A ačkoliv by JMCská dotčených stavuov rozepsáním a položením jim tohoto sněmu obecního milostivě rád ušetřiti a ušanovati byl ráčil: však JMCská toho z obzvláštních vysoce duoležitých pilných příčin a potřeb, kterýmiž JMCská k prospěchu a dobrému všeho křesťanstva zaměstknáván a obtížen býti ráčí, nijakž jest pominúti moci neráčil, a JMCské nic žádostivějšího a příjemnějšího nebylo, než aby JMt po jminulém odjezdu z království tohoto hned brzy zase sem do tohoto království mezi stavy, poddané své věrné milé, šťastně přijeti a jminulých sněmuov obecních, kteréž skrze komisaře od JMti nařízené držány byly, osobně přítomen býti, potřeby své vlastní fedrovati, též také ztížnosti stavuov království tohoto, poddaných svých věrných milých, na místě a konci postaviti; ale stavuom vědomé jest, že JMCské netoliko sněm říšský, kterýž jest JMCská s kurfiršty, knížaty a stavy svaté říše v Aušpurce pro dobrý všeho křesťanstva, též také jich stavuov království Českého, loňského roku držeti ráčil, nicméně také rákoš v království Uherském a sněmové v arciknížetství Rakouském, zvláště pak nebezpečenství a rána boží morová, kterouž jest pán Buoh království toto navštíviti ráčil, v tom na překážce byly. Pročež JMCská milostivě pochybovati neráčí, než že stavové království tohoto JMCskú z strany nepříjezdu svého z vejš dotčených příčin poddaně omluvna jmíti a s JMtí dobře spokojeni budou, šetříc to, že JMCská toho milostivého oumyslu býti ráčí podle milostivého zakazování svého stavuom na jminulém sněmu obecním učiněného a z obzvláštní milostivé lásky a náchylnosti, kterúž JMCská k království tomuto a stavuom, poddaným svejm věrným milým, nésti a jmíti ráčí, s pomocí boží zase při nich pobýti a v ztížnostech a potřebách jich se milostivě ukazovati, že sobě co ztěžovati žádné slušné příčiny jmíti nebudou; jakž pak stavové to v skutku seznali, že JMCská také předešlého času v tomto království osobou svou císařskou jest trvati a stavy ve všelijakých ztížnostech a potřebách jejich, pokudž jednom možné bylo, milostivě opatro-

nigliche Schloss Prag gehorsambes Erscheinen zu sonderm gnädigisten Wohlgefallen und mit kaiserlichen Gnaden an.

Und wiewohl Ihre Kais. Mt. ihr der gehorsamben Stände mit Ansetzung dieses Landtags gnädigist gerne verschonet gesehen hätten, so haben aber doch Ihre Kais. Mt. dasselb aus sondern bewegenden Ursachen, fürnehmblichen aber deroselben Ob- und Anliegens halb, mit welchem Ihre Kais. Mt. gemeiner Christenheit zum besten uberhauft beladen, nicht umbgehen mugen. Ob dann auch wohl Ihrer Kais. Mt. nach diesem nichts liebers noch angenehmbers gewesen, denn dass Ihre Kais. Mt. nach jungstem Ihrem von hinnen Verreisen sich unverlängt wiederumben in dies Kunigreich begeben, demselben, sonderlichen aber denen mehrmal anderweit durch Commissarien in dieser Kron Beheimb gehaltenen Landtägen hätten beiwohnen auch nit allein Ihren selbst eignen angelegenen Sachen, sondern auch derselben getreuen Unterthanen dies Kunigreichs Beheimb bei Ihrer Kais. Mt. angebrachten Beschwerden abwarten und denselben abhelfen mügen, so sei aber doch ihnen den gehorsamben Ständen unterthänigist bewusst, dass Ihre Kais. Mt. nicht allein durch die mit den Chur- und Fürsten auch andern Ständen des heiligen Romischen Reichs teutscher Nation zu Augsburg gemeiner Christenheit, auch also ihnen und den ihrigen selbst zum besten unlängst gehabte Zusambenkunft, sowohl den zu Pressburg mit den Ständen der Kron Hungern gehaltenem Rakusch nit weniger als den Landtag in Osterreich, sondern und furnemblichen auch durch die eine gute Zeit hero in der Kron Beheimb gewährte gefährliche Sterbensläuft hieran verhindert worden. Darumben auch Ihre Kais. Mt. Ihr gnädigist keinen Zweifel machen, es werden die gehorsamben Stände dies Kunigreichs Beheimb Ihre Kais. Mt. dieser Ihrer Abwesenheit halber unterthänist vor entschuldigt halten auch mit derselben gehorsambist wohl zufrieden sein, in sonderer Betrachtung auch, dass Ihre Kais. Mt. nunmehr gnädigist urbietig und entschlossen, ihrem auf nächstem sowohl dem vorigen gehaltenem Landtag den Ständen der Kron Beheimb gethanen gnädigistem Erbieten nach aus treuherziger zu ihnen

vati a ochraňovati ráčil, nad čímž stavové bezpochyby dobře spokojeni byli. A tak stavové znáti a tomu porozuměti mohou, že JMCská o dobré a užitečné království tohoto a stavuov, poddaných svých věrných milých, obzvláštní milostivú starost a péči jmíti, a jich vzdělání a všelijaký dobrý prospěch obmýšleti a vyhledávati a k jich dobrému každého času, pokudž toliko možné jest, milostivě nakloněn bejti ráčí.

tragenden gnädigisten Lieb und Zuneigung vermittelt des Allmächtigen Hilfe wiederumben eine gute Zeit bei ihnen den gehorsamben Ständen zu verbleiben, sich auch gegen ihnen in ihren Beschwerungen und andern mit kaiserlichen und kuniglichen Gnaden also zu erzeigen, damit sich mit Fugen niemand zu beklagen Ursach haben werde, inmassen dann die gehorsamben Stände gesehen, dass sich Ihre Kais. Mt. vor diesem gleichsfalls auch in dieser Kron aufgehalten und sich mit Abhelfung der Stände gemeinen und Privatsachen, soviel muglich gewest, verhoffentlich zu ihrem der Ständ selbst angenehmben Gefallen gnädigist erzeigt. Aus welchen dann die gehorsamben Stände sonderlich zu merken und abzunehmben haben, dass Ihre Kais. Mt. dieser Kron Beheimb und derselben getreuen Ständ und Unterthanen Wohlstand und Angelegenheit vor andern lieb und angenehmb, ihr auch die Befurderung derselben Wohlfahrt, Nutz und Aufnehmben insonderheit angelegen sei, wie dann auch Ihre Kais. Mt. hinfuro soviel immer muglich nit weniger hierzu allergnädigist geneigt und begierig sein.

Dále JMCská milostivě pochybovati neráčí, že stavuov tejno není, že pomoci jich na jminulém sněmu obecním, na milostivú žádost JMCské z oupřímné náchylnosti, svolené již jsou vyšly: i poněvadž až posavad vždy trvající duoležité potřeby a nedostatkové na hranicích v království Uherském, též také při dvoře JMCské se neumenšují, nébrž jakž stavuom, věrným poddaným, dobře povědomé jest, den ode dne přibývají a se shromažďují, protož JMCská, ačkoliv by stavuov věrných poddaných v tom milostivě rád byl ušetřiti a ušanovati ráčil, pominúti moci neráčil při stavích dalších pomocí milostivě hledati.

Nach diesem machen Ihre Kais. Mt. Ihr gnädigist keinen Zweifel, den gehorsamben Ständen sei unterthänigist wohl bewusst, dass sich ihre bei nächst gehaltenem Landtag allhier auf Ihrer Mt. gnädigists Ansinnen und Begehren durch die gehorsamben Stände bewilligte gutherzige Hilfen nunmehr geendet haben und ausgangen sein, demnach sich aber doch auch die bishero gewährte Noth und Obliegen des bedrängten hungrischen Granitzsowohl Ihro Kais. Mt. Hofwesens nicht allein nicht gemindert, sondern die Beschwer und Obliegen, wie den gehorsamben Ständen zum Theil selbst mehr dann zu viel bekannt, sich von Tag zu Tag wie auch noch täglich gemehret, so hätten Ihre Kais. Mt., wie gnädigist gern Sie auch der Ständ als derselben getreuen Unterthanen hierinnen verschonen wollten, nicht umbgehen können, die gehorsamben Stände umb fernere unterthänigiste und getreue Hilfsleistung mit Gnaden zu ersuchen.

A JMCské se vidí bezpotřebné býti, což se předně opatření hranic v království Uherském dotejče, jakej znamenitej náklad na zdržení týchž

Ihre Kais. Mt. aber achten hiebei unnoth sein, als viel erstlich die Versehung der hungrischen Gränitzen anreicht, dieses Punkts halben, was

hranic, též také na turecké dary a jiné potřeby ročně jde, a jak mnoho pomoci od svaté říše a jiných království a zemí JMCské k tomu svolené vynášejí, že JMCská k těm pomocem do několika sta tisíc zlatých ročně z svého vlastního přikládati musí, též také jakého velikého nebezpečenství, kdyby místa hraničná náležitě opatřena nebyla, od nepřítele dědičného Turka se obávati jest, šířeji opakovati, poněvadž to všecko před tím zvláště v přednešení sněmovním léta ɔc. LXXIX stavuom, věrným poddaným, obšírně s dostatkem předloženo a v známost uvedeno bylo. A stavuom také bezpochyby od týchž osob z prostředku jich, kteréž jsou po několikráte táž hraničná místa projely, spatřily i mapy vymalování týchž hranic domuov s sebou přinesly, o tom dostatečné zprávy a relací učiněny jsou, že dědičný nepřítel těmto zemím blížeji, nežli by se kdo nadál, přísedí a snadně k nim se dobrati muože; nebo ačkoliv království toto České o něco dáleji nežli jiné země od nepřítele leží, však vždycky jest lépeji a bezpečněji, když v třetí ulici hoří nežli na svých krovích hasiti.

nämblich auf Unterhaltung derselben, so wohl die turkischen Vorehrungen und anders jährlichen aufgehe, wie weit sich die Reichs- und Ihrer Mt. Kunigreich und Länder Hilfen darzu erstrecken, und dass Ihre Mt. über dieselben jährlich noch etzlichmal hundert Tausend Gulden aufwenden müssen, was sich auch in Mängel nothdurftiger Bestellung und Fürsehung dieser Gränitzen des Erbfeinds halber zu befahren und wie gefährlichen es umb dieselben stehe, den gehorsamben Ständen weitläufige Ausführung zu thun auch dasselb alles anitzo zu repetieren und zu wiederholen, sintemal es hievor zum oftern, insonderheit aber bei der 79jährigen Proposition den gehorsamben Ständen nothdurftig ausgeführt und fürgetragen worden. So werden sie auch unzweifenlichen von etzlichen ihres Mittels, die bishero zu etlichmalen auf der Gränitz gewesen, sonderlich von denen, welche in diesem Jahr die Gränitzen beritten und sondere Mappas mit ihnen heimbgebracht, genugsamblichen berichtet worden sein, dass der Erbfeind diesen Landen nähender, als man etwa vermeinen möcht, gelegen und dass er gar leichtlich zu ihnen durchkomben künne. Und obwohl die Kron Beheimb etwas weiter dann die andern anrainenden Lande diesem Feind entlegen, so sei aber doch allwegen besser, wann das Feuer noch in der dritten Gassen, dann wanns auf ihren eignen Dächern verhanden, zu wehren.

I ačkoliv by JMCská podle těchto nynějších velikých nedostatkû slušné a potřebné příčiny jmíti ráčil od stavuov království Českého nad předešlé a až posavad svolené a vyplněné znamenité pomoci na hranice, kderéž o mnoho nevystačují, nébrž JMCská přes ty všecky pomoci od svaté říše a jiných zemí svých svolené do několikráte sto tisíc zlatých, jakž vejš oznámeno, přikládati musí, větší pomoci milostivě žádati: však poněvadž by JMCská stavuov, věrných poddaných svejch milých, nerad vejšeji, nežli až posavad bylo, obtěžovati, nébrž, pokudž toliko možné jest, v tom milostivě ušanovati ráčil, při předešlé pomoci zuostaviti a stavuov milostivě žádati ráčí, aby JMCské berni domovní, předešlým zpuosobem z poddané lásky svolenou, též nyní svolili a vyplnili. A JMCská k stavûm té milostivé nepochybné duověrnosti bejti ráčí, poněvadž

Ob nun wohl Ihre Kais. Mt. nach Gelegenheit dieser bevorstehenden Noth grosse und hochwichtige Ursach hätten, uber die von den Ständen dieser Kron Beheimb bisher geleisten Gränitzhilfen und Bewilligungen, als die bei weitem nicht erklecklich seind, sondern Ihre Kais. Mt. uber des Römischen Reichs und aller ihrer Land Hilfen und Bewilligungen jährlich etzlich vielmal hundert Tausend Gulden einbüssen müssen, ein mehrers zu begehren, jedoch weilen Ihre Kais. Mt. die Stände als derselben getreuen Unterthanen nit gern beschwert, sondern vielmehr, soviel nur immer muglich, verschonet sehen, so wöllen es Ihre Kais. Mt. bei der Haussteuer, wie dieselbe von den gehorsamben Ständen bisher bewilligt worden, auch nochmals gnädigist verbleiben lassen. Welchem nach Ihre Kais. Mt. des gnädigisten Versehens sein, weilen dies Ihrer

taková JMCské milostivá žádosť podle příležitosti zpuosobu válečného mírná, slušná a snesitedlná jest, že stavové, věrní poddaní, v tom žádného rozmýšlení jmíti nebudou, nébrž, pro ubytí jich samých zaneprázdnění, outrat a obmeškání, do několika let pořád zběhlých takovú berni domovní z upřímné lásky svolí a v tom jiným zemím, k království tomuto příslušejícím, na sobě dobrý příklad ukáží; však aby stavové to tak mezi sebou nařídili a opatřili, aby první termin na svatého Jiří nejprvé příštího spraven a vyplněn byl. A proti tomu JMCská se milostivě zakazovati ráčí netoliko válečné věci s pomocí pána Boha všemohúcího v takovém dobrým řádu a spravování držeti a zachovati, že stavové takových svolených pomocí litovati nemají, nébrž že s manželkami, dětmi a statky svými bezpečni zuostávati a ochráněni býti mají.

Kais. Mt. Begehren nach Gelegenheit des hochbedrängten hungrischen Gränitzwesens nit ubermässig, sondern ganz leidlich und erträglich, es werden die gehorsamben Stände in demselben Ihrer Kais. Mt. gnädigisten Begehren nicht allein nicht difficultieren oder einig Bedenken haben, sondern auch ihre Hilfen zu desto weniger ihrer Bemühung auf ein geraumbe Anzahl Jahr beharrlichen zu leisten gutherzig richten und mit demselben den Ständen der incorporierten Land zu gleichmässiger Nachfolg Ursach geben, insonderheit aber auch ihre Bewilligungen dahin dirigieren, auf dass der erste Termin künftigen 84. Jahres auf Georgi nächstkombend gestellt und auf denselben die bewilligten Hilfen erlegt werden. Dagegen so sein Ihre Kais. Mt. gnädigist erbietig, dass sie nit allein das Kriegswesen mit Hilf des Allmächtigen in dermassen guter Ordnung und Bestallung erhalten wollen, dass sie die Stände solche ihre gutherzige Hilfen mit nichte gereuen, sondern sie mit ihrem Weib, Kindern, Hab und Gütern gebührlich darunter gesichert werden sollen.

A jakož také až posavad s nemalou škodou JMCské a dotčených hranic Uherských to v skutku shledáno bylo, jaký jest předně z strany nepořádného placení v tom, že jedna každá země sobě obzvláštní díl hranic jim nejblíže příležící k placení osobovala, veliký neřád pošel a že také netoliko znamenitý náklad na vejpravu s penězi též na vejběrčí, mustr- a colmistry a jiné osoby, kteříž od stavuov k tomu potřebováni bejvají, jde, nébrž svolené pomoci nikda zouplna tak, jakž od stavuov z upřímný lásky svolovány bejvají, nevycházejí a na hranice se nedodávají, ani záplata lidu válečnému podle vyměření sněmovních, pokudž vystačují, se neděje, ale takové pomoci za vejběrčími anebo stavy v velikých sumách, jakž se to při počtích nachází, zuostávají; z čehož i ta ztížnosť JMCské, že takový nedostatek na díle penězi pod ztížnými ouroky k tomu objednanými dokládati a na díle lidu válečnému na služby jich pozuostávati musí, pochází, stavuom pak tím nic spomoženo není, nébrž z toho veliká škoda, zmatek a nebezpečenství pochází: protož JMCská stavuov milostivě žádati ráčí, aby se stavové o to snesli a

Weil auch das Werch bisher mit sonderm Ihrer Mt. und der hungrischen Gränitzen Nachtheil ausgewiesen, was erstlich mit der unordentlichen Bezahlung, indem ein jedwedes Land eine sondere Gränitz, die ihme gelegen gewest, fur sich genomben, dem Wesen vor eine Ungelegenheit verursacht worden, dass auch nicht allein ein gar beschwerlicher Unkosten auf die Hinabschickung des Geldes sowohl als die Einnehmber, Zahl- und Mustermeister und andere Officierer, so die Stänḋ ihrestheils darzu gebraucht haben, aufgangen, sondern dass auch die Bewilligungen niemals vollkommlichen, wie es wohl von den gehorsamben Ständen gutherzig vermeint gewest, auf die Granitzen komben, oder die Zahlung den Landtagsbeschlüssen nach, so weit als sich das Geld erstreckt, gethan worden, sondern dasselb eintweder bei den Einnehmbern oder den Unterthanen verblieben, allda es auch in grossen Summen noch auf dato aussenstehet, daraus dann erfolgt, dass Ihre Kais. Mt. den Abgang zum Theil durch Aufbringung Gelds auf beschwerliches Interesse erstatten, zum Theil auch den Kriegsleuten schuldig bleiben müssen, mit welchem

spravování budoucí pomoci svolené, pro opatření týchž hranic a uvarování takových outrat a škodlivých věcí, bez vejminky JMti v moc dali a JMti, jakž i předešle, se v tom nicméně jako stavové svaté říše a jiné království a země JMti docela poddaně duověřili. Proti tomu JMCská se milostivě zakazovati a uvolovati ráčí, že takové pomoci, tak jakž jest to předešle před letem sedmdesátým devátým vždycky stávalo, toliko na hranice a místa pomezní z této strany Dunaje království Českému a zemím k němu příslušejícím nejblíže příležejícím k ochraně a dobrému podle uznalé potřeby týchž hranic upřímně vynaloženy a nikam jinam obráceny bejti nemají; nebo JMCská té milostivé vuole býti ráčí JMt arciknížete Maximiliana, bratra svého nejmilejšího, na hranice v hořejších Uhřích do země Spišské vypraviti, aby tu, neohlédaje se na žádné nebezpečenství, kteréž by JMt tu potkati mohlo, bytem svejm býti a při zpuosobu válečným trvati ráčil, tak aby stavové tohoto království i jiné země k tomu příslušející v skutku seznati mohli, že JMCská obzvláštní milostivú péči o ně jmíti ráčí, a za tou příčinou tím ochotněji pomocmi svými přispěti a JMCské se v tom tím bezpečněji duověřiti mohli.

allem doch den Ständen nichts gefrumbet, aber entgegen Ihrer Kais. Mt. und gemeinem Wesen merklicher Nachtheil und Gefahr daraus verursacht worden: so sei demnach Ihrer Kais. Mt. gnädigist Begehren, sie die gehorsamben Stände wöllen die Sache dahin richten, auf dass Ihrer Kais. Mt. die kunftigen Steuern zu nothdurftiger Versehung der Gränitzen, auch Verhütung dergleichen und mehrer Ungelegenheiten ohne Mittel eingeraumbt und derselben, sowohl als von dem Römischen Reich sowohl den andern Kunigreichen und Landen beschicht, unterthänigist darumben vertrauet werde. Hiergegen so sein Ihre Kais. Mt. des gnädigisten Erbietens, dass dieselben, wie es zuvor auch vor dem 79. Jahr allwegen bräuchlich gewesen, allein denen Gränitzen, so diesseit der Donau der Kron Beheimben und den incorporierten Landen zum nächsten gelegen, furnehmblich zu Nutz und Besten, wie es nach Gelegenheit der Noth und Gefahr am zuträglichsten befunden wird, treulich angelegt, und sonsten nindert anders wohin verwendet werden sollen. Es seind auch Ihre Kais. Mt. genädigist in Werch, ihren geliebten Herrn Brudern, Ihre Furstl. Durchlt. Erzherzog Maximilian zu Osterreich, selbst auf die oberhungrische Granitz in Zips hinein zu fertigen und unangesehen aller Gefahr, die Ihrer Durchlt. daselbst zu stehen möchten, derer Orten residieren und das Kriegswesen führen zu lassen, damit diese Land sehen, dass Ihre Kais. Mt. Ihr dero treue Fürsehung mit Ernst angelegen sein lassen, derselben umb soviel williger mit ihrer Hilf zuspringen und kühnlich vertrauen mügen.

Však aby JMCská tím méněji v to domnění ujat a vykládán býti ráčil, jakoby od JMCské takové spravování poněkud za tou příčinou hledáno bylo, aby svolené pomoci sobě osobovati a takové peníze obrátiti jinam moci ráčil: JMCská k tomu milostivě se podávati ráčí, že, pokudž stavové toho žádostivi budou, pořádnými výtahy ukázati a jim předložiti se moci bude, že JMCská přese všecky pomoci od svaté říše a jiných království a zemí JMti svolené o sedmkráte sto tisíc zlatých vejšeji na Uherské hranice ročně přikládati musí, pročež JMCská slušně v takovým domnění býti nemuože. Také proti JMti není, aby stavové colmistra svého,

Und damit Ihre Kais. Mt. umb soviel weniger zur Ungebühr verdacht oder, wie etwa hievor furkomben, vermeint werden mocht, als wurde von Ihrer Kais. Mt. die begehrte Administration vielleicht dahin vermeinet, damit man umb soviel mehr in die Bewilligung zu greifen und dieselbe in ander Wege zu verwenden Gelegenheit haben möchte, so sollen die gehorsamben Stände hiemit bericht sein, ihnen auch auf ihr Begehren mit ordentlichen Auszügen fürgewiesen und dargethan werden, dass Ihre Kais. Mt. uber alle des Romischen Reichs und Ihrer Kais. Mt. Künigreich und Land Bewilligungen bis in die 700.000 Fl. mehrers auf die hungrischen

jakž jest to předešle také bývalo, k placení lidu válečnýmu vypraviti a k tomu pro lepší toho jistotu dohlídati neměli.

Gränitzen jährlich aufwenden müssen, daher es dann dieser Sorg oder Verdachts gar nit bedarf. Es solle auch Ihrer Kais. Mt. genädigist nit zuwider sein, dass die gehorsamben Stände eine eigne Person als ihren Zahlmeister, wie es hievor auch gewesen, zu den Bezahlungen abfertigen und denselben umb mehrer Gewissheit willen beiwohnen auch selbst zu den Sachen sehen lassen.

Také stavuom v dobré paměti zuostává, kderak jsou stavové od léta ɔc sedmdesátého devátého JMCské na vychování dvoru JMti z jednoho každého sudu piva pět grošuov bílých posudního poddaně svolili, z nichž JMCské toliko tři groše bílý na vychování dvoru JMti a ostatní dva groše stavuom na splacení ourokuov obyvatelům království tohoto přicházely: však poněvadž taková pomoc, tak jakž jest od stavuov z upřímné lásky míněna a svolována bejvala, daleko nevystačuje, nébrž JMCská to, co se nedostává, jinými penězi pod ztížnými ouroky objednanými dokládati musel, a kdyby to tak dále státi a trvati mělo, tehdy stavové, věrní poddaní, při sobě sami zdravě povážiti mohou, že by tudy dluhové JMCské z přinucené potřeby rok k roku růsti a přibývati a kdyby pak i jednou již splacováni byli, že by tou měrou zase znovu sděláváni býti museli. A poněvadž pak JMti krále Českého vyvejšenost a duostojenství jich stavuov vlastní pochvala a poctivost jest, protož JMCská k nim té milostivé duověrnosti bejti ráčí, že túž věc při sobě tak, jakž toho veliká a duležitá potřeba káže, bedlivě rozvažovati a o to se s pilností ujímati budou.

Nach diesem werden sich auch die gehorsamben Stände unterthänigist zu erinnern wissen, wasmassen sie der Kais. Mt. seit dem 79. Jahr von jedem Fass Bier 5 weisse Groschen zu dero unvermeidenlichen Hofsunterhaltung unterthänigist bewilligt, von denen aber doch Ihre Kais. Mt. mehr nit denn allein die 3 w. Gr. zu angeregter Ihrer Hofunterhaltung genomben, die andern 2 w. Gr. aber den Ständen zu Abzahlung der nöthigisten inländischen Interessen in Handen gelassen haben. Weilen aber doch dieselb Bewilligung umb des grossen Abfalls der Gefäll willen bei weitem die Erspriesslichkeit nicht gehabt, wie sie wohl von den gehorsamben Ständen vermeint worden, so hat der Abgang meistentheils von aufgebrachten Geld ersetzt werden müssen. Do es nun noch länger also währen sollt, so hätten die gehorsamben und getreuen Stände vernunftiglichen abzunehmben, dass der Schuldenlast Noth halben von Jahr zu Jahren gemehret, oder wann er schon einmal abgelegt, doch dergestalt gleich von neuem wieder geziegelt wurde werden müssen. Und weiln dann des Kunigs zu Beheimb Reputation und Hoheit der Stände eigne Ehr ist, derowegen so haben Ihre Kais. Mt. zu ihnen dies sonder gnädigist Vertrauen, sie als die getreuen Ständ und Unterthanen werden ihnen verhoffentlich diese Sache mit billichem Eifer auch wohlgewogenem getreuen Herzen und Gemüth angelegen sein lassen.

Však aby stavové v tom také nemírně obtěžováni nebyli, JMCská jich milostivě žádati ráčí, aby k těm předešlým pět grošuom posudního ještě jeden groš bílý z poddaný lásky a upřímnosti, k spravování a vyplňování počnúc od tohoto času, když jest dávání předešlého posudního vyšlo a přestávalo, svolili na ten zpuosob, aby JMCské tři groše, jako i předešle, na vychování dvoru JMti

Damit aber auch sie die gehorsamben Ständ auch diesfalls nit zur Ubermass beschweret werden möchten, so begehren Ihre Kais. Mt. gnädigist, die gehorsamben Stände wöllen Ihrer Kais. Mt. zu den vorigen funfen allein noch einen Biergroschen aus Gutherzigkeit und treuer, unterthäniger Lieb zu reichen gehorsamblich bewilligen, dergestalt, dass Ihrer Kais. Mt. die drei Groschen einen Weg als

dávány a ostatní tři groše na splacování jistin a ourokuov obráceny byly; a to tak mezi sebou nařídili a o to se snesli, aby nyní oznámené posudní do několik let pořád zběhlých trvalo, dáváno a spravováno bylo.

Nicméně také JMCská stavuov z strany vybírání posudního, jako i berně domovní, milostivě žádati ráčí (neb až posavad v tom veliký neřád se nachází), aby JMCské spravování posudního, nicméně jako svolenú berni domovní, jakž nahoře dotknuto jest, tolikéž zase v moc dali a postúpili; jakž pak JMCská k stavuom té milostivé duověrnosti bejti ráčí, poněvadž až posavad stavové těch dvou grošuov posudního toliko pro splacování ourokuov z jistin v zemi se ujali, a JMCská na tom bejti ráčí o tom jisté nařízení učiniti, načež se oni stavové konečně ubezpečiti mohou, že polovice téhož posudního nikam jinam než toliko na spravování ourokuov a splacování jistin obracováno a vydáváno býti má: protož JMCská o stavích milostivě pochybovati neráčí, že tomu odporni nebudou, zvláště poněvadž JMCská to, což na spravení ourokuov se nedostává, svejmi vlastními penězi dokládati a vyplňovati ráčí.

Podle toho JMCská z veliké a přinucené potřeby stavům dále milostivě v známost uvozovati ráčí, že to veliké a nesnesitedlné břemeno z strany ztížných dluhuov, o nichž jest JMCská stavuom let jminulých sedmdesátého devátého a osmdesátého obšírné oznámení učiniti a při nich pomoci na splacení týchž dluhuov hledati ráčil, již od toho času až posavad den ode dne, čím dále tím více, rostou a přibejvají, tak že již těch dluhuov znamenitá veliká suma jest, že se obávati, poněvadž týchž dluhuov rok od roka přibejvá, nebudeli tomu nějak časně spomoženo, že potomně pro nemožnost JMCské takové břemeno na sobě dále zdržovati, též zemím a věrným poddaným JMti, jsouce tako-

den andern wie bisher zum Hofwesen erfolgen, die andern drei aber zu Bezahlung der Hauptsummen und Interesse gebraucht werden, dieselbe Bewilligung auch gleichsfalls auf ein geraumbe Anzahl Jahr gutwillig zu reichen treuherzig richten.

Also begehren Ihre Kais. Mt. auch gnädigist, weil bei der bisher gewährten Einnahmb der Biersowohl als vorerwähnter Steuergefäll ein merkliche Unordnung furgelaufen, die gehorsamben Stände wollten Ihrer Kais. Mt. die Administration dieser Gefäll, sowohl als oben von der Steuer gemeldet worden, gleichsfalls immediate wieder einraumen und die Verwaltung derselben Nothdurft nach zu bestellen unterthänigist zulassen, wie dann Ihr Kais. Mt. der gnädigisten Zuvorsicht sein, weiln die Stände die Disposition derselben bisher allein umb der inländischen Interesse willen und damit dieselben von den zweien Biergroschen gewisslich bezahlet werden möchten, zu sich gezogen. Und aber Ihre Kais. Mt. die endliche Fürsehung zu thun gnädigist bedacht, die Stänḍ auch dessen eigentlich vorgewisst sein sollen, dass auf den Fall der bewilligten sechs Groschen vom Fass der halbe Theil nindert anderswohin als zu Abzahlung derselben Interesse und das ubrige auf die Hauptsummen gebraucht werden sollt, so versehen sich Ihre Kais. Mt. gnädigist, es werden sich die gehorsamben Stände desselben zu verweigern nicht Ursach haben, furnehmblich, weil Ihre Kais. Mt. den Abgang an den Interessen ohne das einen als den andern Weg erstatten müssen.

Daneben künnen Ihre Kais. Mt. den gehorsamben Ständen aus hochdringender unvermeidenlicher Noth in Gnaden anzudeuten nit unterlassen, dass der hochbeschwerliche Schuldenlast, den Ihre Kais. Mt. den gehorsamben Ständen noch hievor im neunundsiebenzigisten und achtzigisten Jahr mit nothdurftiger Ausführung fürtragen und zu Ablegung desselben ein Hilf begehren lassen, seither und noch von Tag zu Tage je länger je mehr zunimbt, also dass derselb sich numehr auf ein ansehenliche und starke Summa erhöhet und gestiegen, und darumben zu besorgen, da der Sachen nit bei Zeiten geholfen, dass es hernach gar zu einer Unmuglichkeit Ihrer Mt. halben, dass Sie den

vými daněmi obtíženi, pomocmi svejmi k tomu stačiti nijakž možné by nebylo; z té příčiny JMCská pominúti moci neráčil nyní oznámený artikul stavuom, věrným poddaným svým milým, k paměti přivésti a předložiti. A poněvadž stavové sami při sobě zdravě rozvážiti mohou, že JMCská takových dluhuov příčinou bejti neráčí a takové dluhy skrze JMt vzdělány nejsou, nébrž ti dluhové a těžké břemeno na větším díle ještě od císaře Ferdinanda, slavné paměti, na JMCské pana otce nejmilostivějšího, též slavné a svaté paměti, císaře Maximiliana přišli a zdědili, kterémuž jest pro tehdáž nastalé a dosti dlouho trvající války a zdržování hranic Uherských, načež jest JMCská přese všecky od stavuov svaté říše a jiných zemí JMti svolované pomoci, jakž výš oznámeno, do několika sta tisíc více přikládati a téměř to všecko pod ztížnými ouroky vypuojčovati a objednávati musel, přibylo, neřkouc jakej jest znamenitý náklad na držení říšských a jiných sněmuov, též na vejpravu císařských dětí, nicméně také z strany království Polského, kderéhož jest se JMCská, královstvím a zemím svejm k dobrému, z bedlivého uvážení ujíti ráčil, a na jiná k tomu podobná znamenitá vydání, na čemž všemu křesťanstvu vysoce mnoho záleželo, vzešel, což jest všecko posloupně na JMCskú připadlo; ježto JMCská všecky duochody své rozzastavované, na nejvýš zavedené jest najíti ráčil a z těch k dotčeným vysoce duoležitým vydáním, zvláště pak na vejpravu starých dvořanuov a služebníkuov císařských, velmi špatnú a téměř žádnou pomoc jest jmíti neráčil.

Last nit mehr ertragen, und den Landen, do denselben alsdann die Hilfen gar zu sehr uberhauft auch zu schwer abzulegen sein wurden, gelangen und gerathen möchte. Von deswegen Ihre Kais. Mt. ebenermassen nit Umbgang haben mugen, diesen Artikel den gehorsamben Ständen proponieren und fürtragen zu lassen, da dann die gehorsamben Stände fürnehmlichen in Gehorsamb zu erwägen haben, dass Ihre Kais. Mt. nit allein unschuldig wider Ihren Willen und Verursachen in diese Beschwer gerathen, sondern dass sich dieser Last auch noch bei weiland Kaiser Ferdinanden, hochlöblichen und seligisten Gedächtnus, angespunnen und meistentheils auf dero geliebten Herrn und Vater, auch hochlöblichen Gedächtnus, Ihre Liebden und Kais. Mt. geerbet, der sich dann wegen der damals eingefallenen und lang an einander gewährten Kriegsläuft auch sonst umb der ordinari Granitzunterhaltung willen, darbei Ihre Kais. Mt. uber alle des Römischen Reichs und dero eignen Land Hilfen jährlichen obgehörtermassen etzlich hundert Tausend Gulden mehrers aufwenden und fast alles auf beschwerliches Interesse aufnehmben müssen, von Tag zu Tage gemehret, zu geschweigen, was auf die so oftere Besuchung der Reichs- und Landtäge, Ausstattung und Wegfurderung der königlichen Kinder, desgleichen die polnische Electionshandlung, dorein sich Ihre Kais. Mt. furnehmblich diesem anrainenden Kunigreich zum Besten mit Rath eingelassen, und andern dergleichen mehr zugestandenen wichtigen Ausgaben, doran gemeiner Christenheit zum höchsten gelegen gewest, aufgangen, welches alles hernach mit der Regierung auf Ihre Kais. Mt. kommen, und sei derselben umb soviel beschwerlicher gefallen, dass Ihre Kais. Mt. noch darzu Ihre ordinari Gefäll und Einkomben alle zum höchsten verkumbert und versetzt befunden und doraus zu Verrichtung angeregter Nothausgaben, insonderheit aber zu Abfertigung des alten kaiserlichen Hofgesinds eine schlechte und zu heissen gar keine Hilf gehaben mugen. So sei uber dies alles seithero noch ein mehrer Beschwer und Ausgabe auf Ihre Kais. Mt. komben, indem dass sie sich mit ihren geliebten Herren Brüdern ihres vaterlichen Zustands und Unterhal-

I poněvadž pak ty věci na tom postaveny jsou, že JMCská vždy v takových těžkostech svejch žádné jiné outočiště kromě k královstvím, zemím a věrným poddaným svým jmíti moci neráčí, a přirozená láska a náklonost mezi vrchností a poddanými to sebou přináší, když poddaní jakožto oudové vrchnosti své, jakožto hlavy, a proti tomu vrchnosť poddaných svých ztížnosti a potřeby za své vlastní bejti pokládají a nedělujíc se věrně spolu drží, že poddaní od vrchností svých všelijakú otcovskú náchylnosť a ve všech časných věcech a potřebách pomoc, radu, ochranu a náležitého opatření dosahují, a proti tomu také poddaní jich toho vděčni jsouce za takové dobrodiní pomocmi svejmi podle uznalé potřeby se volně prokazují a najíti dadí: protož JMCská k stavuom, věrným poddaným svým milým, té milostivé a nepochybné naděje býti ráčí, že stavové to všecko a čímž jsou podle božských a přirozených práv JMCské, jakožto králi a pánu svému, v takových potřebách a duoležitostech povinni, k srdcím svým připustí a JMCské v té příčině slušnou pomoc učiniti se zdalovati nebudou, a proti tomu JMCská se milostivě zakazovati ráčí, že to s pomocí pána Boha všemohúcího na potomní časy tak nařídíti a opatřiti ráčí, aby takových dluhuov více se nečinilo a stavové, věrní poddaní, tím dále ztěžováni nebyli.

tung halben vergleichen und jedwedern derselben neben einer furstlichen Residenz jährlichen 45 Tausend Gulden rheinisch (das gleichwohl nach Gelegenheit ihres Begehrens und wie sichs ihres hohen und alten kaiserlichen Stammen und hergebrachten ansehenlichen furstlichem Stande nach gebühret, nit fur ubermässig zu raiten) vergleichen mussen, doran die Kais. Mt. Ihren Durchlten. aus Ihrer Mt. osterreichischen Landen neben der Residenz einem jeden funfundzwanzig Tausend angewiesen und durch Hilf derselben Land Stände richtig machen lassen, die ubrigen zwanzig Tausend aber aus andern Ihr Kais. Mt. Einkomben erstattet werden sollen.

Und weiln dann die Sachen also beschaffen, Ihre Kais. Mt. auch zu Ledigung alles dieses Lasts je keine andere Zuflucht als zu deroselben getreuen Kunigreichen und Landen wussten, wie daun die mutua affectio zwischen Herrn und Unterthanen diese wirkliche Eigenschaft hat, wann die Unterthanen als Glieder ihres vorgesetzten Haupts und Obrigkeit ihre der Obrigkeit Noth und Obliegen, und hinwiederumb die Obrigkeit der Unterthanen Beschwerungen vor gemein und also als ein unzertrenntes Corpus treulichen zusambenhalten, dass daraus diese heilsambe Wohlfahrt erfolget, dass die Unterthanen bei derselben ihrer Obrigkeit allen väterlichen Schutz, Schirmb und Vertheidigung und in allen zeitlichen Obliegen gnädige Hilf, Rath, Beistand, Trost und alles Gutes suchen und erlangen, entgegen und zu schuldiger Dankbarkeit derselben empfangenen Gutthaten die Unterthanen auch ihre Hilfen nach Gelegenheit der Noth und Obliegen gutwillig darstrecken: so getrösten sich Ihre Kais. Mt. ganz gnädiglichen und unzweifentlichen, die getreuen Stände werden solches alles und was sie hierinnen von göttlichen und naturlichen Rechten, auch Gebühr des zeitlichen Gehorsambs gegen Ihrer Mt. als ihrem Kunig und Herrn in solchen Nöthen und Fällen zu leisten schuldig, zu treuem Gemüth führen und beherzigen und Ihrer Mt. diesfalls ihre hilfliche Hand bieten, do dann ihnen hierzu erträgliche und erspriessliche Mittel, die Ihre Kais. Mt. ihnen den Ständen selbst zu ersuchen und zu erwägen gnädigist heimbgestellt haben wollten, verhoffentlichen nicht mangeln wurden.

Však aby vždy taková sbírka, což by býti mohlo najsnesitedlněji, bez obzvláštní ztížnosti stavuov nařízena a dávána býti mohla: protož JMCská stavuov milostivě žádati ráčí, aby se spolu o to snesli, kteréžby koliv osoby z stavuov peněz na ourocích měly, aby na zaplacení předepsaných ztížných dluhuov z jednoho každého tisíce tolaruov šest tolaruov daly a spravily; nebo JMCská té milostivé naděje býti ráčí, poněvadž jeden každý, kdož tisíc tolaruov na ouroce má, ročně z nich šedesáte tolaruov ouroku bere, že těch šest tolaruov pro obecné dobré sobě vážiti a jich k takovým potřebám [....], znajíc že takové pomoci předně na zaplacení a spokojení jich samých a vyvazování z rukojemství těch osob, kteréž za JMCskú slíbily, obráceny býti mají.

A podle toho také duoležitá pilná potřeba jest, aby při vybírání dotčených pomocí zemských svolených dobrý řád a rozšafnosť držána byla, rozvažujíc to, že toliko od léta ɔc sedmdesátého až do vyjití léta ɔc sedmdesátého osmého, pokudž počtové přijati jsou, znamenití reštanti od drahně časuov na díle za vejběrčími a na díle za osobami stavuov pozuostávají, nercili jací ještě předešlí od léta ɔc padesátého druhého staří reštantové se nacházejí, jichž se tolikéž na znamenitou sumu velikou zbiehá. Nebo ačkoliv téměř na všech sněmích obecních to zavřeno a nařízeno jest a stavové vuobec [....], za nimiž také reštanty berní a posudního zuostávají, jak by berníci v určitém čase takové reštanty zvyupomínati měli, anebo nestaloli by se toho, že k nim exekucí sněmy vyměřenou přikročeno býti má; však poněvadž toho až posavad přes to přese všecko dosti málo spraveno a vyplněno jest a to tolikéž na dotčené exekuci záleží a zuostává, protož JMCská to za obzvláštní pilnú potřebu uznávati ráčí stavuom při tomto nynějším sněmu o tom milostivé připomenutí učiniti.

Herentgegen sind Ihre Kais. Mt. des gnädigisten Erbietens, mit Verleihung des Allmächtigen die Fürsehung zu thun und die Sache hinfüro also anzustellen, dass man dergleichen Schuldmachens ferrer ubrig sein, die gehorsamben Stände derwegen unbeschwert bleiben sollen.

Damit aber auch dieses Begehren aufs leidlichste und ohne der Stände sondere Beschwer angestellt werden muge, so begehren Ihre Kais. Mt. gnädigist, die gehorsamben Stände wollten unter sich den Beschluss machen, dass hinfuro auf das ausgeliehene Geld ingemein auf jedes Tausend sechs Thaler geleget und zu Hilf des Schuldwesens contribuieret wurde, des gnädigisten Versehens, weiln sonst ein jedweder, so tausend Thaler auszuleihen hat, von demselben jährlichen 60 Thaler Interesse einnimbt, er werde angeregter sechs Thaler als ein schlechtes umb gemeinen Nutzes willen doran zu begeben keinen Beschwer oder Bedenken haben, in sonderer Betrachtung auch, dass diese Hilfen vor männiglichen zu ihrer selbst Bezahlung und Ledigung der Bürgschaften, darinnen sie vor Ihre Mt. haften, angewendet werden sollen.

Neben dem so will auch vonnöthen sein, dass in Einbringung der bewilligten Landshilfen gute Ordnung und Richtigkeit gehalten werde, in sonderer Betrachtung, dass Ihrer Mt. nur allein von dem 70. bis zu Ausgang des 78. Jahres, soweit die Raitungen aufgenomben, starke und ansehenliche Posten eine gute Zeit hindangangen und aussen stehen, die zum Theil bei den Einnehmbern, einstheils aber bei den Landleuten verblieben, zu geschweigen, was noch zurück vom 52. Jahr hero vor alte Restanten befunden, die sich gleichermassen auf ein hohe Summa verlaufen. Und obwohl fast in allen Landtagen beschlossen, angeordnet und die Restierenden in genere vermahnet worden, ihren Ausstand beides an Steuer- und Biergeldern den Einnehmbern in einer gewissen Zeit richtig zu machen, oder aber dass gegen den Säumigen vermöge eines jedes Landtages Beschluss mit der darauf gesetzten Straf verfahren werden sollt; dieweil aber uber diese Fursehung bisher wenig eingebracht worden und es allein an der Execution gelegen, so haben Ihre Kais. Mt. eine sondere

A poněvadž v tom nemalý nedostatek býti se poznává a z toho takoví neřádové, spletky a reštanty pocházejí, že bernící podle povinností svejch při vybírání berní osobně nebývají: protož JMCská stavuov tolikéž milostivě žádati ráčí, aby nyní psaného artikule tolikéž povážili a na to pomyslili, jakým by zpuosobem to náležitě opatřeno býti mohlo, a zvláště pak aby to také bedlivě rozvážili, měloli by těm berníkuom, za nimiž takové reštanty zuostávají, poručeno býti, těch v jistém čase zvyupomínati, anebo aby jich sami dávali a vyplněli [sic], poněvadž z toho záplatu svú berou, a JMCská o to k nim slušně hleděti moci ráčí.

Také JMCské pro zachování budoucího dobrého řádu za slušné se býti vidí, aby počtové berní a posudního od berníkuov časně přijímáni a na místě postaveni byli, a poněvadž takoví počtové ode čtyř let, jako léta ɔc sedmdesátého devátého, osmdesátého, osmdesátého prvního, osmdesátého druhého, pozuostávají a přijati nejsou, protož JMCská pominúti moci neráčil stavuom, věrným poddaným, aby s JMCskú o jisté komisaře, kteřížby podle osob, kterýchž JMCská k tomu nařídíti chtíti ráčí, dotčené počty berní a posudního od předepsaných čtyř let, též také tohoto nynějšího roku osmdesátého třetího, a podle toho také počty od colmistra jich stavuov pořádně přijímali a k vykonávání toho o jistý den, tím neprodlévajíc, se snesli, o to milostivé připomenutí učiniti.

A jakož také při přijímání hlavních počtuov až do léta sedmdesátého osmého od berníkuov mnohé reštanty při osobách stavuov, kteříž na díle listuov svejch přiznavacích složili a na díle nesložili, vystaveny a takové reštanty od toho času bezpochyby na mnoze již spraveny jsou: protož

Nothdurft zu sein befunden, die getreuen Stände bei jetzigem Landtage hieran wiederumb zu erinnern.

Und weiln nit ein geringer Mangel in dem erscheinet, davon dergleichen Unrichtigkeiten und Restanten erwachsen, dass die Steuereinnehmber ihren Diensten nicht selbs personlich beiwohnen, so sei Ihrer Kais. Mt. gnädigistes Begehren, die gehorsamben Stände wollen diesen Artikel gleichsfalls in nothdurftige Erwägung nehmen, auch dahin bedacht sein, wie und wasmassen in diesem auch nothwendige Fursehung gemacht werden möcht, furnehmblichen aber zur Gnüge erwägen, ob nicht denjenigen Einnehmbern, bei welchen die Restanten hinterstellig verblieben, endlich aufzulegen sein sollt, dieselben in einer benannten Zeit einzubringen oder aber die selbst zu erlegen, sintemal sie ihre Besoldungen darumben eingenomben und Ihre Kais. Mt. billich zu ihnen zu sehen haben.

Darbei dann auch dies der Kais. Mt. genädigisten Erachtens zu kunftiger Richtigkeit nicht undienstlich sein sollt, dass die Raitungen der gefallenen und eingenombenen Steuer und Biergelds von den Einnehmbern zeitlich eingenomben und erledigt werden, und weiln vier ganze Jahresraitungen als des 79sten, achtzigisten, einundachtzigisten und zweiundachtzigisten hinterstellig und unaufgenomben, so haben Ihre Kais. Mt. nicht unterlassen mugen, die gehorsamen Stände daran und dass sie sich mit Ihrer Kais. Mt. sonderer Commissarien, welche neben den Personen, so Ihre Kais. Mt. darzu gnädigist verordnen werden, obbemelte vier Jahressteuer- und Biergeldraitungen sowohl auch des itzigen 83sten Jahres, daneben auch von ihrem der Stände Zahlmeister ordentliche Raitung furderlich aufnehmben, und dann sich eines gewissen Tages, wann dieses alles fortgestellet werden sollt, unsäumlichen entschliessen wollten, mit Gnaden anzumahnen.

Weiln auch bei Aufnehmbung der Hauptraitungen bis zu Ausgang des 78. Jahres von allen Jahren zurück von den Steuereinnehmbern viel Restanten bei den Landleuten, die zum Theil ihre Bekenntnussbrief eingelegt, zum Theil auch nit eingelegt, angegeben, darunter nun seither sonder

JMCská toho potřebu uznávati ráčí, aby z těch reštantuov počtové od berníkuov též pořádní učiněni byli. Jakž pak JMCská o tom milostivě pochybovati neráčí, že stavové na to pomyslí, aby se vyřizováním těch pozuostávajících počtových menglů [sic!] a nedostatkuov dále neprotáhlo, nicméně také co z strany oučtu s osobami z stavuov na odporu jest, na čemž osoby od stavuov podle komisařův od JMCské k tomu zřízených jsou seděly a relací o tom učinily, což toliko při rozeznání nejvyšších ouředníkuov zemských zuostává, aby to, což nejspíš možné, předsevzato a k místu a k konci přivedeno býti mohlo.

A kdež také až posavad všelijaké věci berní se dotejkající, kdyžkoliv s berníky jaký odpor z strany mengluov a nedostatkuov byl, na soud zemský podávány bejvaly, což jest dlouhých a škodlivých odtahuov přinášelo za příčinou tou, že nejvyšší ouředníci a soudcové zemští pro jiná zaneprázdnění soudní ne vždycky jsou k tomu postačiti mohli: protož JMCská toho obzvláštní velikú potřebu uznávati ráčí stavuom to k paměti přivésti, jich milostivě žádajíc, aby k tomu tu cestu obrali, kdyžbykoliv v takových věcích a příčinách nejvyšším ouředníkuom a soudcím zemským relací učiněna byla, aby to ihned při témž soudu zemským předsevzali a vyřídili a pak-li by to pro jiná zaneprázdnění býti nemohlo, tehdy aby stavové některé jisté osoby z prostředku svého na tomto nynějším sněmu obecním k tomu nařídili, a jim plnú moc dali to všecko bez prodlévání na místě a konci postaviti.

Dále, jakož na některých předešlých sněmích obecních všickni tři stavové na tom se snesli, že hejtmané krajští ve všech krajích lidi poddané stavuov, což jich koliv v jednom každém kraji rozdílně jest a kolik poddaných osedlých jeden každý jmá, nicméně také v městech k obci náležitých vyhledati a v poznamenání uvésti měli, což jest se, jakž se správa činí, toliko v některých krajích vykonalo; i poněvadž to netoliko JMCské, ale vší

Zweifel ihr viel den Ausstand richtig gemacht haben werden, so wirdet gleichsfalls vonnöthen sein, dass ordentliche Raitungen daruber abgefodert und übernommen werden, inmassen dann Ihre Kais. Mt. Ihr nicht weniger auch keinen Zweifel machen, es werden die gehorsamben Stände dahin bedacht sein, auf dass die schleunige Erledigung der noch hinterstelligen Raitungsmängel sowohl auch der Landleute strittige Abraitungen, darüber die vom Land neben Ihrer Kais. Mt. dazu deputierten Commissari allbereit gesessen und Relation gethan, und allein bei der obristen Herren Landofficierer Erkenntnus stehet, fur die Hand genomben und einsmals zu vollständiger Erörterung gebracht werde.

Nachdem auch bisher die Steuersachen, da mit derselben Einnehmbern Strittigkeiten furfallen und Mängel ausgestellet, die auf das Landrecht remitiret worden sein, welches aber allerlei nachtheilige Verlängerung gebracht, sintemal die obristen Landofficierer und Beisitzer des Landrechtens denen Dingen aus Verhinderung der Rechtshandlungen nicht allzeit abzuwarten haben, so haben Ihre Kais. Mt. eine sondere Nothdurft zu sein befunden, bei den gehorsamben Ständen hiemit Erinnerung zu thuen und an sie gnädigist zu begehren, dass sie die Sachen auf diesen Weg richten wollten, damit eintweder die Mängel oder Strittigkeiten, wann die Relation geschehe, alsbald bei demselben währenden Landrechten furgenomben und erledigt, oder aber, da solchs umb anderer Handlungen willen nicht sein kunnte, etzliche gewisse Personen aus ihrem der Ständ Mittel bei itzigem Landtag hierzu benannt und verordnet wurden, welche volle Macht und Gewalt hätten, darunter unverzüglichen einen Ausspruch zu thun und die Sachen weiter gar nit aufzuschieben.

Nachdem auch hievor in etzlichen unterschiedlichen Landtägen durch alle drei Ständ dahin geschlossen worden, dass die Kreishauptleut in allen Kreisen die Unterthanen des Herrn- und Ritterstands, wie viel derselben allenthalben in jedem Kreis unterschiedlich seind, sowohl die Städt was sie zur Gemein und wie viel derselben Unterthanen halten, vollständig aussuchen und unterschiedlich beschreiben sollen, und aber solchs, wie Bericht

zemi a jim stavům samým v případitých potřebách k dobrému býti muože, a skrze to by mezi stavy pro zachování slušné rovnosti z strany spravení berní a přijímání počtuov berničních, jest-li ty všecky osoby berni dávají a spravují, to všecko v poznamenáních se najíti a restanty tím lípe a gruntovněji vyhledávány býti mohly: protož JMCská stavuom to milostivě připomínati ráčí, aby takové vyhledávání a poznamenání lidí poddaných, též také židuov, kteříž zde v městech Pražských i jinde v tomto království osedlí jsou, k vyřízení a vykonání svému přivésti dali, v čemž stavové, jakž JMCská se milostivě nadíti ráčí, slušně žádného rozmýšlení jmíti nebudou, znajíc, že se to toliko pro zachování lepšího řádu a slušné rovnosti, též uvarování budoucích reštantuov a jiných nesnází činí, a na tom stavuom nic nesejde a ujato nebude.

A jakož se také až posavad našlo, že na vejběrčí posudního v krajích a na outratu jejich nemalý náklad jde, a v každém kraji dotčené posudní od jistých osob k tomu nařízených a v městech krajských od měšťanuov skrze dvě osoby, obyvatelé téhož města, vybíráno bejvá, z nichž někteří dosti daleko od Prahy usedlí jsou a skrze to ještě větší outrata na to jde, což by jiným náležitým prostředkem a s menším nákladem opatřeno býti mohlo: protož JMCská toho obzvláštní duoležitú potřebu uznávati ráčí stavuom takový nedostatek v známosť uvésti, a JMCská stavuov milostivě žádati ráčí, aby stavové na to pomyslili, kudy by, což nejvíce možné, takový náklad uskrovněn býti mohl, a což se při nich v té věci snášeti bude, JMCské k další resoluci JMti o tom poddaně oznámili.

fürkommt, allein in etzlichen und nur in den wenigisten Kreisen beschehen, und dann dieses Werch nicht allein zu Ihrer Kais. Mt. eignen, sondern auch des Landes und der gemeinen Stänđ furfallenen Nothdurften furträglich und gut wäre, dadurch man auch zu Befürderung und Erhaltung einer mehren Gleichheit zwischen den Ständen in Reichung der Steuer, desgleichen in Aufnehmbung derselben Raitungen wegen Approbierung der Empfäng, ob die Personen alle gewiss einkomben oder nicht, eine vollständige Gewissheit und Nachrichtung haben möchte, sowohl auch die Restanten grundlich erkundigt und ausgesucht werden kunnten: so haben Ihre Kais. Mt. die gehorsamben Stände anitzo wiederumben daran auch mit Gnaden erinnern wollen, damit solche Aussuchung und Beschreibung der Unterthanen sowohl auch der Juden, welche allhier in Prag und aufm Land gesessen, nochmals in wirkliche Vollziehung ohne längern Verzug gebracht wurde. In welchem allen dann die gehorsambsten Stände Ihrer Kais. Mt. gnädigisten Erachtens billich zu difficultieren nit werden Ursach haben, in Erwägung, dass solches allein umb Richtigkeit, Erhaltung mehrer Gleichheit und desto besserer Ordnung auch Verhütung künftiger Rest und anderer Weitläufigkeit willen gemeint, ihnen auch den Ständen daran nichts abgehet noch benomben wurdet.

Demnach es sich auch bisher befunden, dass gleichwohl auf die Biereinnehmber in allen vierzehen Kreisen sampt dem, was auf Zehrung läuft, nit wenig aufgehet, und doch in jedem Kreis das Biergeld von den Landleuten durch die darzu bestellte Einnehmber vom Adel in der Hauptstadt desselben Kreis und sonsten von den Inwohnern der Stadt durch andere zwene, so allda sess- und wohnhaftig sein, eingenomben wurdet, zu dem auch derselben einstheils weit von Prage entsessen sein, dardurch umb so viel mehrer Zehrung und Unkosten auflaufen thuet, welches beides wohl in andere Wege und mit leichtern Kosten bestellt werden kunnte, so haben Ihre Kais. Mt. ein sonder Nothdurft zu sein befunden, diesen Mangel den Ständen mit Gnaden anzudeuten, welchem nach Ihrer Kais. Mt. gnädigists Begehren sei, die gehorsamben Stände

Kdež jsou také stavové JMti Římské císařové, paní mateři JMCské, na předešlých sněmích obecních po čtyrykráte rozdílně jednoho groše posudního, nejprvé léta ꝯc šedesátého devátého do dvou let pořád zběhlých, počítajíc od sv. Medarda léta ꝯc sedmdesátého až zase do sv. Medarda léta ꝯc sedmdesátého druhého, dále zase na jeden rok až do sv. Medarda léta ꝯc sedmdesátého třetího, potomně od nyní oznámeného času až do sv. Bartoloměje za deset neděl, a naposledy léta ꝯc sedmdesátého šestého za tři kvartále od sv. Jakuba téhož sedmdesátého šestého leta až do sv. Jiří léta ꝯc sedmdesátého sedmého z poddané lásky svolili, kterýž skrze vejběrčí krajské a v městech královských vybrán a nejvyšším berníkuom vyčten a odveden jest, z čehož až posavad žádný počet, kde a komu taková sbierka odvedena, učiněn není: protož se JMCské za potřebné býti vidí, aby takový počet tolikéž učiněn a přijímán byl, o čemž komisařuom od stavuov k přijímání počtuov berničních a posudního, spolu s osobami od JMCské k tomu zřízenými, aby to pojednou vyřídili a na místě postavili, poručení se státi moci bude; jakž pak JMCská k stavuom té milostivé duověrnosti bejti ráčí, že to sami náležitě fedrovati nepominou.

Dále stavuom vědomo jest, že jsou stavové kraje Chebského a Loketského až posavad privilegiemi svými se zastírali a s stavy království Českého z strany svolených pomocí srovnati se nechtěli, nébrž vždycky s nimi obzvláštně skrze komisaře jednáno a suma určitá šmahem za takovú berni a posudní vzata bejti musela, což proti svolením stavuov téměř málo jest vyneslo a jim stavuom, kteříž mnohem větší privilegia a svobody, nežli dotčení krajové mají, to nemálo ztížné bejti musí; i poněvadž JMCská na předešlém sněmu obecním s stavy se snésti ráčil, že z strany těch pozuostávajících berní a pomocí komisaři od země do kraje Chebského a Loketského nařízeni bejti

wöllen auf muglichiste Einzieh- und Ringerung des ubrigen Kostens gedenken, auch was sie hierbei anzuordnen ein Nothdurft zu sein befinden, dasselb Ihro Kais. Mt. zu ferner derselben Resolution unterthänigist berichten.

Demnach auch die Stände Ihrer Kais. Mt. geliebtesten Frau Mutter, der Römischen Kaiserin, auf den zuvor gehaltenen Landtägen zu vier unterschiedlichen Malen einen sonderbaren Biergroschen, erstlichen im neunundsechzigisten auf zwei Jahr, anzuraiten von Medardi des 70sten bis wieder auf Medardi des 72sten, dann wiederumb auf ein Jahr bis auf Medardi des 73sten folgends von itztbemelter Zeit an bis auf Bartholomaei auf zehen Wochen und letzlichen im 76sten auf drei Quartal von Jacobi des 76sten bis auf Georgi des 77sten aus unterthänigistem Gehorsamb zu reichen bewilligt, welches auch also durch die Einnehmber in Kreisen und den kuniglichen Städten empfangen und eingenomben und den obristen Steuereinnehmbern ausgezählt und uberantwortet, aber noch bisher keine Raitung darüber, wie und wohin es wieder verwendt, gethan worden: so will gleichfalls die Nothdurft sein, damit dieselben Raitungen auch aufgenomben werden, welches dann den Commissarien, so die Ständ zu den Steuer- und Biergeldraitungen neben Ihrer Kais. Mt. deputierten Personen verordnet, alles untereins zu vorrichten befohlen werden kann, die gehorsamben Stände auch ihnen dasselb fort und ins Werch zu stellen ungezweifelt angelegen sein lassen werden.

Als sich auch die vom Adel und Städte im Egrischen und Elbogischen bisher mit ihren Privilegien geschützt und mit den Ständen der Kron Beheimb in ihren Landsbewilligungen nit vergleichen wollen, sondern allweg ein sondere Handlung mit ihnen durch Commissarien gepflogen und ein benennte Summa im Pausch fur Steuer und Biergeld angenomben werden müssen, welches doch, gegen der Stände Bewilligung zu raiten, ein schlechtes getroffen, auch diesfalls den Ständen soviel höher, als etwa bemelte Kreis privilegiert, nit wenig zu Nachtheil gehandlet zu sein vermeint worden, und sich dann Ihre Kais. Mt. mit den Ständen in vorgehendem Landtag dahin verglichen, dass wegen

měli, což jest se až posavad nevykonalo: protož JMCská stavuom, věrným poddaným, o to další připomenutí činiti a o nich milostivě pochybovati neráčí, že stavové na to pomyslí, aby netoliko dotčení komisaři, pokudž nejspíše možné, tam vypraveni, a poněvadž se stavové kraje Loketského, jakž dotčeno, tolikéž toho zbraňují, neohlédajíce se na to, že vždycky do zavření sněmovních zapisováni a postaveni byli, však tomu zadosti nečiní, ty věci před sebe vzaty, tíž Loketští k nynějšímu sněmu obecnímu sem obesláni byli, aby tomu již aspoň jednou spravedlivý konec učiněn býti mohl.

A jakož také stavuom, věrným poddaným, v paměti zuostává, což jest předešle více nežli jednou z strany nařízení stálé a trvanlivé veřejné hotovosti a což k tomu dále náleží, totiž co se hotovosti v zemi, mustruňkuov a tažení do pole mezi stavy království Českého a zeměmi k němu příslušejícími dotýče, na sněmích obecních jednáno bylo, i poněvadž na tom, aby taková veřejná hotovost nařízena byla, království tomuto a zemím k němu příslušejícím vysoce mnoho záležeti chce: protož JMCská o tom milostivě pochybovati neráčí, že stavové na tomto nynějším sněmu obecním nyní psaný vysoce potřebný artikul tolikéž před sebe vezmou, podle vší potřeby uváží a o některé válečným věcem povědomé osoby, též také o jistý den a místo, kdež by se ony s jinými z dotčených zemí ku království Českému příslušejících nařízenými osobami sjeti a shledati a o takovú veřejnú hotovost spolu urovnati mohly, se snesou a JMCské to k další milostivé resoluci JMti v známost uvedou. A JMCská v tom se tak milostivě ukázati ráčí, že stavové nad tím poddaně spokojeni budou.

Také JMCská milostivě a otcovsky před stavy,

der hinterstelligen Contribution sonderbare Commissarien vom Land in den Egerischen Kreis verordnet werden sollen, welches aber bisher verblieben: so haben Ihr Kais. Mt. die gehorsamben Stände nochmals hiemit daran erinnern wollen, do dann Ihre Kais. Mt. Ihr gnädigist keinen Zweifel machen, die gehorsamben Stände werden furderlichst dahin bedacht sein, auf dass nit allein die Commissarien ehist dahin abgefertigt, sondern auch, weil sich die im Elbogischen gleichergestalt, wie gemeldt, verweigern, ungeachtet dass sie jeder Zeit in die Landtagsbeschluss mit eingezogen und doch demselben nicht nachkomben, die Sachen vor die Hand genomben, sie auch hieher zu itzigem Landtag citiert, ihre Behelf angehört, daruber erkennt und einsmal eine Richtigkeit darinnen gemacht würde.

Demnach auch den gehorsamben Ständen bewusst, was hievor mehr als eines wegen Anrichtung einer beständigen Defensionsordnung und was demselben anhängt, als da ist die Bereitschaft im Lande, Musterung, Aufbot, Zuzug zwischen den Ständen der Kron Beheimb und derselben incorporierten Landen, auf gemeinen Landtägen allhier tractiert und gehandlet worden ist, und dann an endlicher Fortsetzung desselben hoch nothwendigen Werchs diesem Kunigreich und desselben eingeleibten Landen merklichen gelegen sein will, als machen Ihre Kais. Mt. ihr auch gnädigist keinen Zweifel, es werden die gehorsamben Stände bei gegenwärtigem Landtage nit weniger auch diesen Artikel erheischender Nothdurft nach vor Handen nehmen, denselben erwägen und vorsehentlichen sich etzlicher kriegsvorständigen Personen, dann auch eines geraumben Tages und Malstatt, auf welchen nit allein die von ihnen verordneten, sondern auch der incorporierten Länder Deputierten sich zusamben verfügen und sich einer beständigen Ordnung vorgleichen möchten, entschliessen, auch dasselbe Ihrer Kais. Mt. zu derselben genädigisten Resolution furbringen. Alsdann wollen sich Ihre Kais. Mt. auch dorinnen also erzeigen, dass die Ständ verhoffentlichen unterthänigist wohl zufrieden sein werden.

Ferner so wollen Ihre Kais. Mt. den gehor-

poddanými věrnými milými, tajna činiti neráčí, že z obzvláštní náchylnosti, kterúž k tomuto slavnému království a národu Českému nésti a jmíti ráčí, jakž jest se i v tom s prvopočátku kralování svého ráčil pronésti a milostivě ohlašovati, toho milostivého oumyslu bejti, aby, pokudž nejvejš možné, zde v tomto království na hradě Pražském z jistých duoležitých příčin a potřeb, jakž tohoto království a zemí k němu příslušejících, tak svaté říše a jiných království a zemí svých, též věrných poddaných milých, bytem a dvorem svejm na větším díle bývati a trvati, a tak, nelitujíc své osoby císařské, všecky obyvatele tohoto království, věrné své milé poddané, milostivě v spravedlivostech jejich opatrovati, ochraňovati a péči o nich otcovskú jmíti ráčil: ale stavuom, věrným poddaným, netoliko v dobré vědomosti jest, nébrž ode všech vuobec na voko se spatřuje, že JMCská zde na hradě Pražském, kdež stolice a residencí JMti jakožto krále Českého jest, pro nedostatek a chatrnost pokojův téměř žádné zvolnosti a náležitého pohodlí, jakž na JMti osobu a duostojenství císaře Římského a krále Českého slušně náleží, a jakž toho ta potřeba a držení dvoru pro poctivost a reputaci JMCské ukazuje, jmíti neráčí, což JMt až posavad mlčením pomíjeti ráčil; a nemohouc JMCská toho dále tak zanechávati, poněvadž týž hrad Pražský, stolice JMCské nejpřednější, v tak veselém a příležitém, spanilém místě a v čerstvém, zdravém povětří své položení má, za slušné a velmi potřebné JMCská poznávati ráčí, aby netoliko pro takové JMti náležité pohodlí a zvolnost dvoru JMti a budoucích králuov Českých, ale také, jakž vejš dotčeno, pro poctivost a duostojenství JMti, jakž na císaře Římského a krále Českého sluší, nicméně také pro přidělání a rozšíření pokojuov a míst pro soudy tohoto království, kteréž se všecky na témž hradě Pražském držívají, a k mnohým jiným zemským potřebám, a k těm ke všem prostranství se nedostává, naposledy pak pro tu spanilost a okrasu i ozdobení stolice JMti, ku poctivosti tohoto království a slavného národu Českého i residencí a měst Pražských a budoucí věčnú pamět, tejž hrad Pražský se náležitě stavil, ozdobil a pokoje obzvláštní v příležitém místě pro-

samben Ständen aus genädigister väterlicher Wohlmeinung nit bergen, dass Ihre Kais. Mt. aus sonderlicher genädigister Neigung, so Ihre Mt. zu diesem löblichen Kunigreich Beheimb und der ganzen behemischen Nation tragen, inmassen sich dann Ihre Kais. Mt. bald zu Eingang ihrer Regierung dessen angemeldet und vermerken lassen, gnädigist bedacht sein, allhier in diesem Kunigreich aufm Prager Schloss etzlicher hochwichtiger Geschäft und Ursach halber, welche dieses Kunigreich und die incorporierten Lande sowohl als das heilige Reich und andere Ihrer Mt. Kunigreiche, Lande und getreue Unterthanen betreffen, soviel immer muglichen zu residieren, Ihr Hoflager zu halten und daneben alle Inwohner dieses Kunigreichs als getreue Unterthanen in ihren Nothdurften der Gerecht- und Billigkeit nach genädigist zu beschützen und für dieselbigen väterliche Fürsorge zu tragen. Demnach aber doch den Ständen als Ihrer Kais. Mt. getreuen Unterthanen nicht allein wohl bewusst, sondern es gibts auch der Augenschein, dass Ihre Kais. Mt. allhier aufm Prager Schloss, allda Ihrer Kais. Mt. als Kunigs zu Beheimb furnembster Sitz und Residenz ist, vonwegen Mängel der Zimmer und Wohnungen fast keine Bequemigkeit noch nothdurftige Wohnung, wie solchs auf Ihrer Mt. kaiserliche Person und Hoheit als Römischen Kaiser und Kunig zu Beheimb von Billigkeit wegen gebührt und es die Nothdurft Ihrer Mt. Hofwesen zu Ehren und mehrem Ansehen und Reputation erheischt, nit haben, so haben Ihre Kais. Mt. dasselbe bishero mit Stillschweigen ubergangen. Dieweil dann das Prager Schloss als Ihrer Mt. furnembster Sitz dermassen an einem fröhlichen, lustigen Ort allda an frischer, gesunder Luft gelegen ist, so erachten Ihre Kais. Mt. fur eine hohe Nothdurft zu sein, dass nicht allein vonwegen itzt gemelter Ihrer Kais. Mt. derselben Hofwesens und kunftiger Kunige zu Beheimb bessere Lust und Bequemigkeit, sondern auch, wie obgedacht, von wegen Ihrer Kais. Mt. Reputation und Hoheit als Römischen Kaisers und Kunigs zu Beheimb, nichts minder auch zu Erbauung und Erweiterung der Zimmer und Ort, allda alle Rechte dieses Kunigreichs gehalten werden, und zu vielen andern gemeines Landes

strannější a zvolnější, jakž by to ta potřeba kázala, pro JMCskú spraveny byly.

I ačkoliv by JMCská takové stavení z vděčnosti rád na vlastní náklad JMti vzdělati a tejž hrad Pražský z vejš dotčených slušných příčin stavěti dáti ráčil, ale pro jiné mnohé a těžké nesnesitedlné potřebné bez přestání JMti vydávání, kterýmž jest JMCská obtížen, toho JMti nijakž učiniti a vykonati možné není: však chtíc rád JMCská z týchž vejš oznámených duoležitých slušných příčin takové stavení vždy před sebe vzíti, protož JMCská stavuov, věrných poddaných milých, za to milostivě žádati ráčí, aby na takové stavení potřebné a pro pohodlí a lepší zvolnost JMCské a poctivost tohoto království, slavného národu Českého i měst Pražských, jakž vejš dotčeno, obzvláštní a slušnú pomoc JMCské z poddané a upřímné lásky a náchylnosti svolili, tak a na ten zpuosob a konec, aby jiným pomocem na placení lidu válečnému na hranicích, též také pro vychování dvoru JMCské a spravování ourokuov (nebo k těm potřebám a vydáním, k kterýmž svoleny a dávány bývají, nijakž postačiti nemohou, nébrž JMCská ještě z svého vlastního měšce a jiných duochoduov svých veliký díl k tomu přinakládati musí) nic ku překážce a zmenšení nebyla. Kdež pak JMCská té obzvláštní milostivé naděje a duověrnosti k stavuom, věrným poddaným milým, bejti ráčí, že jakž JMCská rád v tomto království býti a trvati ráčí, že stavové, jsouce toho vděčni, JMCskú také rádi uhlídají a mají, a v této, nicméně jako v jiných milostivých žádostech, JMCské jakožto milovníci krále a pána svého a vlasti své, povolně, hotově a vochotně se najíti dadí. A JMCská (jakž výš dotčeno), což nejvíce možné bude, v tomto království, zde na hradě Pražském, bytem a dvorem svejm bejvati a trvávati, a všecko to, což ku po-

Nothdurften, an welchen grossen Mangel erscheint, und letzlichen aber zur Zier des Schlosses als Ihrer Mt. kuniglichen Residenz, sowohl auch dem ganzen Kunigreich Beheimb und der löblichen beheimischen Nation und Prager Städten zu kunftiger ewiger Gedachtnus ermeltes Prager Schloss der Gebühr nach aufgebauet, gezieret und sonderliche Zimmer an einem gelegenen und bequemen lustigen Ort erheischender Nothdurft nach vor Ihre Kais. Mt. erbauet und verfertigt werde.

Und ob nun wohl Ihre Kais. Mt. solchen nutzlichen Bau genädigist gerne auf Ihren selbst Unkosten glücklichen anfahen und ermeltes Prager Schloss aus oberzählten Ursachen aufbauen und zieren wollten, so seind doch Ihre Kais. Mt. mit andern schweren und unaufhörlichen Ausgaben dermassen beladen, dass solche Ihrer Mt. zu vorbringen keineswegs muglichen; weil aber doch Ihre Mt. aus oberzählten hochwichtigen Ursachen mit solchem Bau zu verfahren genädigist bedacht sein, derowegen so wollen Ihre Kais. Mt. die Stände als derselbigen gehorsambe getreue Unterthanen hiemit gnädigist ersucht haben, sie wollten zu solchem nothwendigen Bau, welcher Ihrer Kais. Mt. zu besserer Bequemigkeit und diesem Kunigreich und der löblichen behmischen Nation, sowohl den Prager Städten, wie oben vermeldet, zu sondern hohen Ehren gelanget, aus unterthänigister Treuherzigkeit eine erspriessliche Hilfe bewilligen und leisten, dergestalt und also, damit solche zu gedachtem Bau bewilligte Hilf in die andern zu Bezahlung des Kriegsvolks in Hungern, auch zu Ihrer Kais. Mt. Hofstaats Unterhaltung und Abzahlung der Interessen (sintemal all dieselbigen bewilligten Contributiones hierzu bei weitem nicht erklecklichen, sondern Ihre Kais. Mt. aus Ihrem eignen Säckel und Renten einen grossen Theil zubüssen müssen,) nicht eingemischet, dardurch geringert, oder geschmälert werden. Und hochstgedachtiste Ihre Kais. Mt. seind zu den Ständen als Ihren getreuen Unterthanen der sonderbaren genädigisten Zuvorsicht, so gerne Ihre Mt. in diesem Kunigreich sein und verharren, die Stände werden als die dankbaren nicht weniger Ihre Mt. auch gerne bei sich haben und wissen, auch hierzu umb soviel desto geneigter

ctivosti, vyvýšenosti a rozhojnění všeho dobrého, chvalitebného a užitečného tohoto království a národu Českého sloužiti bude, milostivě fedrovati a obzvláštní svou milostí prokazovati ráčí.

A poněvadž práva městská království tohoto, kteráž nedávno jminulého času tištěna a vuobec vydána, od JMCské až posavad potvrzena nejsou, a toliko od JMCské a stavuov k tomu, aby tištěna byla, dovoleno jest, tak pokudž by do nich co proti pořádku a zřízení zemskému vepsáno a doloženo bylo, aby to zjinačeno a opraveno býti mohlo, a tu se JMCské interesse zvláště ze strany pokut a nápaduov v městech dotýkati chce: protož JMCská toho potřebu uznávati ráčí stavuom o to milostivé připomenutí učiniti, aby ještě, jakž jest předešle na tom bylo, od JMCské osoby k tomu nařízeny byly, kteréž by taková práva městská se vší pilností přehlídly a pokudž by v nich co toho, což by proti zřízení zemskému bylo, shledáno, aby to pro uvarování budoucích spletkuov, omylův a nedorozumění, napraveno bylo.

A JMCská k stavuom té milostivé a nepochybné naděje bejti ráčí, že stavové všecky napředpsané a jim předložené artikule v pilné a bedlivé uvažování své bráti budou, a v tom ve všem, k milostivé žádosti JMCské, jako věrní poddaní, jakž jsou to vždycky předešle upřímně a se vší náležitou vochotností činívali, volně a hotově v skutku se ukáží a najíti dadí a před zavřením sněmovním se rozjížděti nebudou; nicméně také to mezi sebou skutečně nařídí, aby to, což JMCské tak z poddané a upřímné lásky svolí, pořádně a zouplna bez zadržování od jednoho každého vyplněno a zpraveno bylo. Nebo stavové na to konečně se ubezpečiti mohou, že což tak na tyto jim přednešené milostivé žádosti JMCské, znajíc toho netoliko JMti, ale také jich stavuov a vlasti

sein und sich hierinnen sowohl als in andern der Kais. Mt. gnädigisten Ersuchen und Begehren als Liebhaber ihres Kunigs und Herrn und gemeinen Vaterlands ganz bereit und willfährig erzeigen. Dargegen sein Ihre Kais. Mt. gegen den Ständen als derselben getreuen Unterthanen des gnädigisten Erbietens, dass Ihre Kais. Mt., wie oben vermeldet, soviel immer muglichen in diesem Kunigreich und der löblichen beheimischen Nation zu gemeinem Nutz, Wohlfahrt, Aufnehmben und Erweiterung gelangen möcht, genädigist befordern wöllen.

Weil auch die Stadtrecht in Beheimb, so neulicher Zeit in Druck ausgangen, von Ihrer Mt. noch nicht confirmieret, sondern allein von Ihrer Mt. und von den Ständen so weit in Druck zu geben zugelassen worden, dass sie jederzeit, wofern drinnen ichtes wider die Landsordnung und Gebrauch einkomben, schuldig sein sollen solches zu ändern, und nun auch dasselb Ihrer Mt. Interesse, sonderlich was die Poen und Anfäll betrifft, nit weniger concerniert: als haben Ihre Kais. Mt. auch ein Nothdurft zu sein befunden, dessen die Stände gnädigist zu erinnern, damit auf Ihrer Mt. und ihrem der Stände Theil, wie es dann zuvor auch furgewest, nochmals Personen verordnet, welche dieselben Stadtrecht mit Fleiss durchsehen, was etwa drinnen Ihrer Mt. zu Nachtheil und der Landsordnung zuwider wäre, corrigiert und kunftig Irrung und Missverstand verhütet wurden.

Und es sein dem allem nach Ihre Kais. Mt. hierauf der gnädigisten und unzweifenlichen Zuversicht, es werden die gehorsamben Stände der Kron Beheimb alle diese angezogene und ihnen proponierte Artikel mit dem ehisten nothdurftig erwägen, deliberieren und berathschlagen, auch sich hierauf gegen Ihrer Kais. Mt. auf deroselben genädigisten Begehren mit unabschlägiger Antwort als die getreuen Unterthanen, inmassen sie dasselbe hievor allwegen treuherzig gethan, willfährig und unterthänigist erweisen, sowohl vor Beschluss dieses Landtages von einander nit vorreisen, was sie auch also Ihrer Kais. Mt. genädigisten unzweifenlichen Versehens bewilligen, demselben hernach eine gehorsambe Vollziehung leisten. Dagegen sein Ihre Kais. Mt. des gnädigisten Erbietens, die ge-

své vlastní vysoce duoležité a pilné příčiny a potřeby bejti, z upřímné a poddané lásky učiní, že na to JMCská obzvláštně pamatovati a je netoliko podle starobylého chvalitebného obyčeje a pořádku dostatečným reversem, že jim takové dobrovolné snešení na jejich privilegiích, svobodách, zvyklostech a pořádcích ovšem a všelijak beze škody a ujmy bejti jmá, opatřiti, nébrž jim to všem společně a jednomu každému zvláště vší milostí spomínati, nahražovati a jejich milostivým císařem, králem a pánem bejti a zuostati ráčí.

horsamben Stände altherkombenem Gebrauch nach mit einem Revers, dass solche ihre gut- und treuherzige Bewilligung ihnen an ihren Privilegien, Freiheiten und altherkombenen Gewohnheiten zu keinem Nachtheil und Schaden gelangen solle, mit sondern Gnaden zu versehen, solches alles zu fürfallender Gelegenheit gegen ihnen sampt und sonderlichen in sondern kaiserlichen Gnaden zu bedenken, auch ihr allergnädigister Kaiser, Kunig und Herr zu sein und zu bleiben.

---

238. *Všichni tři stavové na sněmu shromáždění přijali za obyvatele království Českého Ferdinanda Albrechta Hoyosa svobodného pána z Štyksensteina.*

1583, po 18. listopadu. — Kvat. relací žlutý od 1582 do 89, č. 47, fol. G. 6. v král. česk. archivu zemském.

Páni a rytířstvo, Pražané a jiní poslové z měst, všickni tři stavové království Českého, jakož sou na sněmu obecním, kterýž držán byl na hradě Pražském léta ɔc LXXXIII° v pondělí po svatém Martině, Ferdinanda Albrechta Hoyosa, svobodného pána z Štyksenštejna a Trybiswinckl, JMti arciknížete Arnošta rakouského komorníka, na snažnou žádost a přímluvy mnohé za obyvatele království tohoto Českého přijíti ráčili na takový spůsob, aby on i s dědici svými povinnost všecku, kteráž JMCské, jakožto králi Českému náleží, jako jiní obyvatelé podle zřízení zemského o cizozemcích, když se do země přijímati mají, ukazuje, učinil a to konečně v šesti nedělích pořád zběhlých, listy přiznavací ke dckám zemským složil a též zápis dckami zemskými vykonal, a jakž pořádek království tohoto Českého a desk jest, v tom se ve všem zachoval, řád a právo podnikal, ničímž se nevymlouvajíc a nezastírajíc. S takovouto při tom další výminkou, že on svrchupsaný Ferdinand Albrecht Hoyos i s dědici svými má a povinen jest, tak jakž v tomto království od starodávna bejvalo i také zřízením zemským zapsáno a předešlými sněmy vyměřeno jest, u víře pod jednou aneb pod obojí spůsobou přijímajících se srovnati, i také kněžstvem pořádným buď pod kapitulou kostela hradu Pražského anebo konsistoře Pražské, kteří se poslušenstvím spravují, se spravovati. Poslové na to byli sou z plného sněmu při přítomnosti nejvyšších úředníkův zemských ut supra v druhé relaci až do: Joachym Novohradský ɔc, Karel z Bibrštejna a na Děvíně, JMC rada a plnomocný hejtman knížetství Hlohovského, Adam starší z Šternberka a na Sedlci, JMC rada a hejtman Nového města Pražského, Jiří mladší z Lobkovic a na Duchcově, JMCské rada, Bohuchval Berka z Dubé a z Lipého a na Loukovci z pánův; Burian Trčka z Lípy ɔc, Jan Vchynský ɔc, Albrecht Kapoun ut s., Václav Budovec z Budova, JMC rada nad apelacími, Jaroslav Vchynský ze Vchynic a na Drastech, Jiří Kapoun z Smiřic ɔc, Zikmund Sluzský z Chlumu a na Sukdole, souce z téhož plného sněmu k tomu zvláště vysláni.

---

*) In margine: „Tato relací předešlého sněmu pro krátkost času vykonána býti nemohla a protož tento sněm obnovena.“ Vklad stal se při sněmu dne 11. února 1585.

---

239. *Některé artikule stavu městského.*

Sine dato [1583]. — Opis souč. v ruk. č. 1080 arch. města Prahy.

Artikulové obecní stavu městského.

I. Aby Pražané a jiná města mimo řád a práva, též vejpověď slavné paměti krále Vladislava mezi stavy učiněnou, o věci městské jinam k soudům potahováni nebyli. II. Aby na lidi městské o ty artikule, kteréž v smlouvě svatováclavské obsaženy jsou, pūhonové od souduov zemských vydáváni nebyli. III. Aby Pražané a jiná města při artikuli na sněmu obecném léta Páně ɔc LXXV. zavřeném, bez přerušení zůstaveni byli tomto: Pražané všech tří měst Pražských i jiní poslové z měst od JMCské při tom, aby proti jich právům, řádům, starobylým pořádkuom a vejpovědém více poručeními překážka se nedála a vykonání executií zapovídáno nebylo, také se zuostavují. IV. Aby Pražané a jiné osoby městské ve vsech, poněvadž vejsadního práva není, od žádného obstavováni ani lidé poddaní pro osoby městské a dluhy jejich hyndrováni nebejvali. V. Aby v městech Pražských při klášteřích a zdech městských též v místech jiných, kdež se vnově někteří neřádní a nedobře chovalí [lidé] osazují a tu škůdcové a chodci i žebráci přechovávají, také i nová práva se zarážejí, z toho též na Oujezdě za Menším městem Pražským sjíti mohlo, a tak neřádní lidé i škůdcové aby se tu nepřechovávali, a rychtářové měst Pražských tam svobodně vcházeti a takové lidi vyzdvihovati mohli.

---

240. *Pavel Griemiller z Třebska, nejvyšší průbýř království Českého, podává nejvyšším úředníkům, soudcům zemským a všem třem stavům na sněmu obecním v Praze shromážděným zprávu o stříži i zrnu, a povinnostech průbýře zemského.*

1583, 25. listopadu. — Orig. v arch. Třeboňském.

„JMtem nejvyšším pánům, panům ouředníkům a soudcům zemským a všem třem stavům království Českého, nyní na sněmě obecním shromážděným, zpráva strany stříže a zrna, též povinnosti průbýře zemského, ode mne Pavla Griemillera z Třebska, nejvyššího průbýře zemského království Českého.

Krátké poznamenání povinnosti průbýře zemského strany stříže.

Předkem, průbýř zemský podle povinnosti, závazku a přísahy své, kterouž jest zavázán stavům království tohoto, stříže a zrna domácích mincí všech stříbrných i na zlatě tak se dotýkati a opatrovati má, jakž od starodávna na Horách Kutnách toho dobrý obyčej byl jest a posavad trvá, to také starobylými privilejemi a majestáty králů Českých a nyní mnohými sněmy stvrzeno jest.

Item, přítomný jsa průbýř zemský aneb místodržící jeho s pomocí mincmistra a gvardeina JMCské každý verk na tolařích celých, půlky i čtvrti, nejprvé pláty černé, nežli se lorují aneb bílí, 1 m. jich se odvážiti má, nachází-li se jich 8 kusů a $^3/_4$, potom na menších pořádných a dobře zpravených vážkách závažím jich každý kus obvzláštně bedlivě se·též koštovati a vyvážiti má, tak aby již nejvíce o perlu těžký a zase lehký nebyl. Našly-li by se více lehké o půl druhé perly nebo dvě, každý se vyvře a mincířům navrátí, což někdy z jednoho verku ze 200 marek 50, 60 kusů, více míně, jakž kdy pilně nebo nepilně dělají, se jich nachází; z těch musejí znovu zase půlky nebo čtvrti k druhému verku se dělati, a to jest škoda jich, kdyby se pouštěly byla by škoda země a vyšli by tolaři lehcí na váze, jakž toho mnoho nyní se trefuje. Z toho pak žádný jiný VMtem odpovídati povinen není nežli průbýř zemský, načež jsou pokuty těžké, VMtem dobře vědomé. Což se pak na druhou stranu mimo perlu půl druhé více těžkých dotýče, to jsou na škodu JMCské, ty se zase snadno ujíti a opraviti mohou, však obojího se ušetřiti musí.

Item, podle toho jeden tejden vychází druhý verk na Horách Kutnách, buď od bílých grošů, malých grošů, bílých peněz někdy ztíží 100 nebo 150 m. více a míně, ty se též z té jedné hromady, plátové černí váží na 1 m. půl a čtvrt a každé odvážení jich vyčítá se, bílých grošů na m. vcházeti musí 127 kusů, polougrošíků 240 kusů. V tom pak obojím verku pasíruje se mincířům vajše i míně 4 kusy, nebo se to tak zouplna na míru nemůže rovnati, než bylo-li by opět více kusů nad ty 4 jako 6, 7, 8, 10, to by bylo zemi na škodu, a o to lehčejší zase JMCské na škodu; tolikéž v bílých penězích tu se jim propouští i v malých penězích 10 kusů, mimo to což jich taktéž na marku vcházeti má, ale těch toliko v roce jeden verk při vánocech se mincuje, a tak cožby se tu již vejše na škodu při kterém tom verku které těžké nebo lehké našlo, žádný se ten verk nepouští ale ihned zase navrátiti musí, to oni zase brakovati a přebírati musejí, ažby na tu váhu přišlo, jakž náleží. Pakli by vajše se předce lehký nacházel, zouplna jej zkaziti, šmelcovati a znovu mincovati musejí, a to jest škoda mincířův těch, i JMCské žádného to užitku nenese. O to já v těch místech mnohé a časté odpory, nesnáze až do zošklivení nésti a snášeti musím, načiž pak ode mne a místodržícího mého zvláštní bedlivost se drží, to jest z strany stříže nyní až posavad na Horách Kutnách má obzvláštní práce a povinnost, což se každého týhodne to tu dvakrát řídí; na to chovati musím místodržícího svého, osobu hodnú, a zvláštní službu jemu platiti, ten také, potřebí by bylo, aby přísežný byl a bedlivěji opatrovati by to musil, žádného se v tom neostejchajíc. Z toho pak a z té stříže opatrování, zemi vysoce záleží, průbýři zemskému nejmenšího užitku neboližto jaké kořísti nejde, než ústavná práce, outraty nemalé a nejvyšší ošklivost.

Co se zrna dotýče.

Z též mince Hory Kutny každý týden jse mi od gvardejna JMCské skrze místodržícího mého z každého verku tolarového jeden celý ort již sprekovaný od nich poznamenaný, při tom z druhého verku buď grošů bílých, grošů malých, peněz bílých i malých, z tykle slitý canek, z kteréhož potom stříž se dělá, $^1/_2$ lotu ztíží, a též mince vyšlé 3 gr. č. a to k průbě zrna do domu mého odsýlá; ačkoli nyní skrze zlý fedrunk při komoře nedávají mi se než tři grošíky malých grošů, a ty sotva na jednu průbu průbýři zemskému postačí, jestližeby kdy z potřeby druhá se vzíti měla není odkud, protož v tom artikuli potřeba nápravy, aby ještě tři grošíky přidány byly, bez čehož nemůže býti, a tak by se s jinou mincí srovnalo, za tři gr. č. by se do roku sešlo okolo 18 nebo 20 gr. č. nejvíce; a tak všeho toho, což se nyní od Hory z mincí všech strany zrna průbýři zemskému by sjíti mohlo i s tím, což se od starodávna od krále Českého průbýři zemskému s tou se jeho i vší mince k průbám okolo padesáti kop gr. č. dává a více nic. A což se pak kusů rozdílných mincí z každého verku k průbě zrna vydávání průbýři zemskému dotejče: nic více nežádám, než což k tomu zapotřebí jest, a což od starodávna na Horách Kutnách se dává, ačkoli něco toho krátce v sněmě jednom jest dotčeno, ale bude potřebí pro budoucí o to nesnáze a odpory šířeji vyspecifikovati.

Jaké pak při této povinnosti mé strany též stříže a zrna i v jiných artikulích tu na Horách Kutnách s některými osobami odpory a ztížnosti jsou, kteréž brzkého opatření potřebovati budou, to dále, když páni komisaři strany hor k tomu nařízení v těch místech, kdež náleží, spraveni ode mne budou, slušně-li se o povinnost svou k dobrému zemi zasazuji anebo nic, vyrozuměti ráčí.

Strany jiných mincí tří v tomto království.

Co se pak mince Pražské, Jochumstálské a Budějovské, též stříže a zrna jich na zlatě a stříbře k opatrování průbýře zemského dotýče, v dobré paměti stavům království tohoto zůstává, že jest mi z počátku na to všecko vysoká povinnost dána, kteréžto chtíc já rád v těch místech zadosti činiti pro dobré země, toho se jest mi hned z počátku povoliti nechtělo, pročiž sem na stavy to vznésti a nemohu-li v tom fedrován býti, abych takového závazku těch tří mincí propuštěn a toliko při po-

vinnosti Hory Kutny samé zůstaven byl, žádal, ale toho jest mne od VMtí potkati nemohlo; ale ihned s JMCskou jest ten artikul před osmi lety s VMtmi snešen, vyhlášen, abych já se těch všech mincí, jakožto i na Horách Kutnách, strany stříže a zrna náležitě dotýkal. Jakož pak JMCská o tom pánům komorátům jedním i druhým psaním, aby se tomu všemu zadosti stalo, dostatečně poroučeti ráčil, ale až posavad nic toho se jest nevyřídilo. Ale cizozemci a odporníci moji všelijak jsou toho bránili a na zoškliveni mé mnohé postranní zprávy pánům komorátům i někdy VMtem dávali, žeby to byly nějaké nové věci, prvé v těch místech nebývalé, JMCské na škodu a já že toliko tu svých kořistí hledám. Nejsouce tak daleko proti tomu, abych já zrna opatrovati neměl, než stříže se mně dotejkati všelijak brání, jakož mi před třmi lety z komory na samo zrno bez stříže dvoje poručení dáno bylo, k tomu i průby verkovní z Jochumstálu jsou mi odsýlány byly, kteréhožto takového nedostatečného poručení, ani týchž průb samých sem k sobě přijíti nechtěl a posavad proti povinnosti své a na škodu zemi přijíti nemohu, ale to vše až posavad při komoře České zůstává. Nyní pak také i to se od strany odporné mluví, že já o to vše zbytečně zaneprázdňuji a na stříž nastupuji, bez kteréž žeby průbýř zemský dobře býti mohl, poněvadž JMCská své tu také přísežné mincmistry a gvardejny má, a chcili o stříži věděti, že ji vždycky dostanu, m. tolarů nebo půl (jakoby cizí mince byla) uptati se mohu. Což pak mnozí z prostředku VMtí, na takové jejich lstivé a nepravdivé zprávy, nedobře vyrozumějíc a rozdílu činíc mezi stříží domácích mincí a cizí z jiných zemí mincí, zdáloby se jedno býti, což býti nemůže; nebo již z této napřed dotčené mé o stříži zprávy dobře a snadno vyrozuměti se může, že průbýř zemský každý verk jakkoli velký anebo malý, prvé než se zmincuje, vyvážiti a zkusiti musí do nejmenšího kusu všech mincí. Ale k valvování cizích mincí jest veliký rozdíl, k tomu se přijíti nemůže, než na tom dosti jest, když se toliko stříž do hřivny vyhledá i zrno její najíti a potom proti stříži a zrnu českému srovnati a zvalvovati se může. Sumou toliko od těch cizozemců toho se hledá, aby, jakož předešlá léta VMtem stavům království tohoto do sněmu takové osoby širokých spisů v německém jazyku podaly, a mezi jinými tento starý Hans Harder, kterýž nyní při puchhalterii jest, těch věcí s jinými původ byl, VMtem to předkládajíc, že průbýře zemského zbytečně chovati ráčíte, bez kteréhož žeby dobře bejti mohlo, načež pak od VMtí náležitou odpověď jest vzal, tak také tuto o to se všelijak starají, aby již průbýři zemskému stříž z rukou toliko, nemůželi více, vzata byla; a že po jich vůli ještě vše to nejde, všelijak mne postranně mezi VMtmi vošklivíti nepřestávají. Jakož pak tento Harder nenáležité a nepravdivé řeči o mně mezi lidmi rozsívá, že bych já povinnosti své zadosti činiti neměl a mince cizí lehké valvovati se vzdaloval: čemuž já světle odpírám a VMtí služebně prosím, že takovým nepravdivým a zbytečným toho člověka řečem a zprávám na ublížení povinnosti mé a osoby mé nikoli místa dáti neráčíte; nýbrž v tom artikuli jest má stížnost do osoby jeho i před pány komoráty byla, že jest se on, bez osoby mé a mně o tom oznámení, sám o své ujmě, této poslední valvací dotýkati neměl, kterážto ne v čas předsevzata a publikována jest obecnému lidu více ke škodě nežli k prospěchu s velikým jich naříkáním po krajích byla, což že sem já jemu té valvací jeho naposledy podepsati nechtěl ke mně zvláštní nelibost jest vzal, a kdyby se mně i to bylo v známost uvedlo, ani bych tehdy bez dovolení VMtí toho se co dotejkati mohl, neb o tom prvé již sněmem strany všech cizích mincí, jak se při tom chovati mělo, jisté vyměření jest a také i předešle ode mne takové mince menší na díle všecky na můj vlastní groš valvovány byly. A tak mne v té příčině tento Hadr neboližto Harder neslušně, nevinně a nenáležitě stiehá; a nežlibych v těchto příčinách, jak strany stříže a zrna, ve všech těch místech proti závazku a povinnosti své, proti svědomí svému, starobylým privilejům VMtí, svobodám, sněmům, na škodu zemi co toho od osoby své jinačiti, umenšiti, zlehčiti měl a dopustil, raději všecka ta nejvyšší ošklivení s nasazením života svého k dobrému VMtí a vlasti své podstoupiti, anebo s poctivostí časem svým vší této práce časně se zbaviti chci. Jestliže mi pak to od VMtí sněmem zjevně nařízeno a, já snad že bych tomu tak daleko nerozuměl, ukázáno bude, abych od takové stříže v dotčených mincech upustil

a toliko zrno opatroval i v jiných artikulích se spokojil: v tom ve všem jakožto povolný služebník VMtí poslušně chovati se chci. A poněvadž jest to nyní sněmem tímto posledním na tom VMtmi postaveno, aby páni komisaři VMtí na Hory nařízení při komoře české mezi tímto časem a budoucím sněmem všecky tyto ztížnosti mé k místu a konci přivedli, toho již já očekávati budu, toliko kdyby to již jednou k své exekucí šťastně přivedeno bylo; by pak z týchž pánův komisařův, nemohlo-liby více, toliko dvě nebo tři osoby k tomu obrány a to prvé, než tento sněm k zavření svému přijde, byly. Mám tu naději, že všechněm těmto ztížnostem a nedostatkům mým za některú hodinu spomůženo bude a býti může. Čehož sem pro zprávu těchto věcí VMtem, milostiví páni, v spis uvésti, což nejkratčeji býti mohlo, pominouti nemohl. Datum v pondělí den sv. Kateřiny léta 83.

---

241. Zápis o žádosti k sněmu vyslaných z města Tábora, kteříž při radě Starého města Pražského žádali, aby jim berně na tolik odepsáno bylo, na kolik povodní škody utrpěli.

1583, 29. listopadu. — Souč. záp. v ruk. č. 1244 arch. města Prahy.

Feria VI. pridie Andreae. Vyslaní pánův a vší obce města Hory Tábor vstoupivše do rady, oznámili: kdežby berně podle snešení sněmovního za termin hromničný léta 1582 spraviti měli, ale že nemalá škoda skrze povodeň jim se stala, kteráž také lidmi stavu rytířského jest obvedena, a tu sobě na témž dílu porážejí, tak jakž sněm o tom vyměřuje. A takové jistoty od osob stavu rytířského kladou, žádajíce, aby přijaty a v ta místa, kdež náleží, odvedeny byly, nebo že i s JMtmi pány úředníky zemskými o to sami promluvení měli a JMti ráčili jim sem ukázati.

Tu jim od pánův za odpověď dáno: předně, že žádosti jejich jest vyrozumíno, ale jeden ještě nedostatek se při tom nachází ten, ačkoliv vysvědčení jistých osob jest, jaká se jim škoda skrze povodeň stala, však oni sami žádného osvědčení nečiní, protož aby takové osvědčení také učinili a jeho podali; druhé, že se to od nich přijímá, avšak na ten spůsob, že se to všecko nejvyšším pánům berníkům [odsílá].

---

242. Císař Rudolf II. odpovídá stavům na jich žádosti v příčině ujetí dluhů královských, děkuje za darování půjčených mu 30.000 tolarův, souhlasí s usnešením strany defensí, plavby po Labi a v příčině hor.

1583, 29. listopadu. — Opis souč. v arch. města Hory Kutné.

Odpověď JMti císaře stavuom daná v pátek po sv. Kateřině.

JMt Římský císař, Uherský a Český král, pán náš nejmilostivější, ráčil jest odpovědi, kterou jsou stavové království Českého, JMti poddaní, JMti na artikule přednešení sněmovního JMti poslušně dali, milostivě vyrozuměti. A předně co se žádosti JMti strany ujetí velkých a nesnesitelných dluhuov, kteréž JMCská na sobě míti a držeti ráčí, dotýče, ráčí sobě ovšem JMCská k milostivé paměti předešlá o takové pomoci jednání přivozovati, a ničehožby JMCská raději viděti neráčil, než aby stavové v takovém hledání ušetřeni býti mohli: ale poněvadž JMti nejvyšším těžkostem a potřebám vyrozuměti a to při sobě uvážiti mohli, jak jest JMCské nemožné takovým způsobem důstojenství JMti, pro kteréž jest až posavad skrze nejedné stavuov nemožnosti jich i předkládání čím dále tím do větších obtížností vjíti ráčil, zachovati, skrze což JMt některé věci užitečné k zachování jak JMCské tak i koruny této reputací a vzdělání pominouti a zanechati museti ráčil; a tak že JMCská k sproštění takového těžkého břemena vždy k tomu poručen býti ráčí při stavích království Českého, vedle jiných království a zemí,

věrných poddaných svých, retuňku a pomoci hledati. A protož JMCská k stavuom ještě té milostivé a celé důvěrnosti býti ráčí, nepochybujíce, že stavové JMCské z oznámených příčin nikoliv neopustí, nýbrž to, jakž velikost a nevyhnutelná toho potřeba ukazuje, na bedlivé a srdečné uvážení své vezmou a JMti nelitujíc svého vlastního přičinění, skutečnou a prospěšnou pomoc učiní, aby tudy těžkostem JMCské spomoženo, nicméně i rukojmové JMti, z nichž mnozí v tomto království zatčeni jsouce a na díle sami své dáti museli, vyvazeni býti mohli, neb jim jináče bez takové stavuov pomoci a retuňku, by JMCská nejraději chtíti ráčil, spomoženo býti nemůže.

A poněvadž jsou stavové JMCskou za to poníženě žádali, aby se jim od JMCské někteří prostředkové a cesty, jak by tak těžcí a velicí dluhové zaplaceni býti mohli, ukázali: ráčil jest JMCská některé v přiležícím spisu poručiti poznamenati, milostivě žádajíc, aby stavové v ně nahlédli a podle podaného oznámení svého upřímně uvážili. Ačkoliv tak se nemíní a neobmejšlí, aby ti všickni artikulové pojednou předsevzati a k vyřízení svému přijíti měli, avšak JMCská milostivě pochybovati neráčí, že stavové přitom, co zapotřebí jest, uváží a z toho podle bedlivého a dobrého uvážení svého tolik vyberou, cožby se náležitě a bez zvláštního obtížení země nařiditi a svoliti vidělo. Věděli-li by pak stavové mimo tyto jaké jiné lepší a podstatnější prostředky, budou je moci před sebe vzíti, tak aby nimi podle milostivé JMCské důvěrnosti takovým těžkostem strany dluhuov dostatečně spomoženo býti mohlo. Kudy jest pak také těch dluhův, podle JMCské zprávy předešlého milostivého oznámení, za JMCské správy do patnáctekrát sto tisíc přibylo, tomu jsou stavové z příčin při tom doložených dostatečně vyrozuměti mohli; ale však nebylo toho tím oumyslem od JMCské dotknuto, jakoby JMCská o všecky své dluhy, aby je stavové tohoto království platili, při nich toho hledati ráčil, než rozumějí se toliko ti dluhové, kteří do tohoto království k zaplacení ukázáni jsou. Neb JMCská té naděje býti ráčí, že k zaplacení ostatních dluhuov při jiných zemích a věrných poddaných svých nicméně tolikéž dobrou pomoc obdrží, k čemuž stavové tohoto království beze vší pochybnosti na tomto nynějším sněmu dobrý, podstatný a chvalitebný příklad k skutečnému jich následování na sobě dadí a ukáží. Proti tomu JMCská milostivě a žádostivě nakloněn býti ráčí takovou stavuov upřímnou povolnost vším tím, což jen možného jest, zvláštní milostí zpomínati a vynahražovati.

Druhé, že stavové těch půjčených třidceti tisíc tolarův z poddané upřímné lásky JMCské promíjejí a dávají: ráčí JMCská to od nich milostivě přijímati a na to paměť míti, aby stavuom taková jich poddaná volnost, kterouž od JMCské tolikéž i hranicem Uherským obzvláštně dobře posloouženo jest, v budoucích případnostech hojně vynahražena byla.

Třetí, ráčí JMCská od stavův oznámený způsob, jakby defensí aneb ochrana těchto zemí s vyslanými markrabství Moravského uvážena býti měla, milostivě oblibovati.

Čtvrté, strany nařízené plavby po Labi ráčí JMCská se skutečně přičiniti a k tomu, jakžby jen osoby od stavův jmenovány byly, ihned rady své nařiditi, kteřížby s nimi ještě tohoto trvajícího sněmu o to rozmlouvali a, coby tu dále předsevzíti zapotřebí bylo, dobrou zprávu stavuom učinili.

Kdežto pak také při závírce o horách a zvláště o Hoře Kutné zmínku činí: na to JMCská od nařízených k tomu komisařův zprávy a relací očekávati ráčí, kteráž když přijde, ráčí JMCská to podle příležitosti v svém milostivém uvážení míti a s stavy království Českého o to, což by k vzdělání týchž hor sloužilo, se milostivě snésti. Však zatím aby stavové v jiných sněmovních artikulích podle JMCské milostivé žádosti předce pracovali a ty věci, pokud nejvejšeji možné, nerozjíždějíce se, skutečně fedrovali, JMCská ráčí jim to vší milostí zpomínati.

---

243. Návrh Rudolfem II. sněmu učiněný, jakými prostředky by dluhy císařské zaplaceny býti mohly.

1583, 29. listopadu. — Opis souč. v arch. města Hory Kutné.

Prostředkové, skrze kteréžby dluhové JMCské, pána našeho nejmilostivějšího, skrze pomoc stavuov království Českého k splacení přijíti mohli. Podána stavuom v pátek po sv. Kateřině léta ꝯc 83.

1. Aby stavové k tomu svolili, aby z každého vědra vína, které se ven vydává aneb šenkuje, tři nebo více pinet v té ceně, po čem se načne, na penězích dávali. A byla by při tom ta naděje, poněvadž v tomto království Českém mnoho vína roste a veliký počet rejnských, rakouských, francských, uherských a sladkých vín se uvozuje a prodává, a takový prostředek nemalou sumu by vynesl a netoliko na obyvatele, ale dobrý díl také i na přespolní cizozemce a přes svět pracující, a zvláště pokud by JMCská v tomto království byt a domov svůj držeti ráčil, by se vztahoval. A poněvadž se to z jistého vyhledání našlo, že před lety, když se víno dobře obrodilo, toliko okolo měst Pražských do dvaceti pěti tisíc sudův osmivěderních se našlo, a proti tomu snad nemnoho méně přespolního vydáno a vyšenkováno bylo; a tak snadno se rozuměti může, když tento prostředek na všech místech dobře nařízen bude, jak znamenitou sumu vynésti bude moci. Ale nemusí se k uložení takové daně nejúrodnější léto rozuměti, a když se nyní toliko na prostřední léto a na polovici toho počítati bude, tehdy se ze dvaceti tisíc suduov domácího vína dáti dostane padesáte jeden tisíc čtyry sta dvaceti puol deváta tolaru, a z cizích a přespolních vín ze dvou tisíc suduov počítaje, jakž pak zpráva jest, že tak mnoho i více, když se domácí vína neobrodí, přespolních vín se vyšenkuje, každou pintu po 16 krejcařích počítajíc, učiní deset tisíc devět set sedmdesáte půl druhého tolaru. Ale poněvadž vína ne vždycky v tak drahé ceně, jakž teď po několika let bylo, vybejvati se mohou, tehda podávají se jiná dvoje rozměření, jedno na laciné, druhé na prostřední léto; z nichž se nachází, když domácího pinta vína za pět krejcaruov, rakouského za sedm, rejnského a uherského za 9 krejcarů se vydá, že uložená daň na víno dvaceti šest tisíc dvě stě osmdesáte pět tolarů vynese; budeli pak domácího vína pinta za 6 krejcarů, rakouského za 8 a uherského za 10 dávána, tehdy do třidceti jednoho tisíce jedno sto čtyr tolarů vynese. A polože, že by ještě větší lacinost vína, než již oznámeno a v extraktu doloženo jest, byla, však proto žejdlík vína laciněji než 1 ½ kr. dáván býti nemůže a tak z vína uložená sbírka, když prostřední obroda bude, každého roku při nejmenším do 20 tisíc tolarův vynese.

A když tak vína krom na všech městech v zemi, též i v jiných místech království Českého, vyšenkována budou dvojnásob výšeji, než v městech Pražských položena budou, tehdy vší sumy i s městy Pražskými při nejmenším, jakž již dotčeno, do šedesáti tisícuov tolarů té sbírky se sejde.

Vedle toho také z vína, které se na žejdlíky ven nedává a nešenkuje, než na sudy prodává a vypije, buďto v zemi rostlá neb do země uvezená, aby z každého osmi věderního sudu aneb menšího, jakž pak v takových menších sudech mnoho rejnského vína sem se veze, neb také většího, jako rakouská a uherská, vždycky osm věder za sud počítajíc, něco jistého a jmenovitého, cožby bez zvláštní těžkosti býti mělo, dáváno a placeno bylo. Cožby se tímto pořádkem státi mohlo: nejprvé co se domácích vín dotýče, aby každá vrchnost aneb pán, na kterého gruntech vinice vzdělány jsou, netoliko všech svých poddaných, ale také co se jemu samému na vlastních vinicích jeho obrodí, všecka vína pořádně popsati dal a takový počet sudův, příjma to k své víře a rukou vlastní se podpíše, pod pečetí jeneralním vejběrčím, které stavové nařídí, od sbírání vína v měsíci pořád zběhlém odeslal; potom má ručiti jak sám od sebe i od poddaných svých, coby se na každý sud uložilo, aby dal a spravil. A což by tak v jednom i druhém zatajeno bylo a jiní o tom oznámili, z toho mohla by jedna polovice tomu, který by to oznámil, dána býti a druhá polovice při stavích zůstati.

Strany pak vín, která se do země vezou a sem i tam na sudy prodávají aneb doma vypíjí, mohly by ve všech krajích osoby k tomu voleny býti, kterýmžby se taková vína opovídati měla a které by uloženou na ně sbírku vybíraly a k sobě přijímaly. A bylali by potřeba mohli by i pojezdní nařízeni býti, a tudy by všelijací contrabantové pod propadením takových vín snadno zastaveni býti mohli.

Nicméně mohlby takový řád i při vlaských a sladkých vínech držán býti, a vždycky 12 lak za jeden sud počítati.

A kdyby za to jmíno a držáno býti chtělo, žeby skrze takovou narážku k drahotě vína příčina dána býti mohla: tehdy se z jistých zpráv a zkušení tolik nachází, když v tom dobrý řád a bedlivý pozor nařízen bude, že se taková drahota, kteráž toliko od hospodářuov a šenkýřův a těch, jenž vína prodávají, k jich nesmírnému forteli a zisku beze vší potřeby pochází, dobře předjíti bude moci.

Druhé, mohl by i ten prostředek obrán býti, aby se ze všelijakého obilí něco snesitelného dávalo. Což pro uvarování všelijakých fortelův tímto řádem státi by se mohlo: aby na každý mandel obilí něco se uložilo, a aby žádný ani jednoho mandele z pole nevezl, lečby prvé osoby k tomu nařízené na jednom každém poli takové mandele sečtly a vyznamenaly. A naděje jest, že tímto prostředkem také nemalá suma shromážditi by se mohla, a mohla by se taková pomoc rovně jako posudní v jednom každém kraji obzvláštním osobám aneb každému pánu těch gruntův pronajíti. A tak by stavové jistý příjem měli, a na takové pomoci k dobejvání žádný by náklad nešel a obyvatelé že by míněji ztiženi byli. Však musila by se proba prvního roku vzíti a k vyčtení mandeluov, aby se budoucně zpráva k pronajímání takové pomoci jmíti mohla, jisté osoby v krajích naříditi.

Třetí, poněvadž v tomto království mimo jiné země mnoho rybníkuov se nachází a ryby na větším díle ven z země se vezou, mohli by stavové tou měrou na každou kopu neb džber kaprův, tolikéž i štik, podle náležitosti a dobrého jich zdání také něco uložiti.

Čtvrté, mohla by se touž měrou taková pomoc na vlnu i na jiné k tomu podobné věci, které se ven z země vezou, uložiti.

Páté, poněvadž se mnoho obilí, též sladův a pšenice a ječmene, ven z země vyvozuje, mohla by tím spůsobem, vedle JMCské obyčejného cla, nová narážka nebo clo (na dluhy) k ruce stavův a pro JMt na pomoc k zaplacení dluhův nařízena býti, zvláště pak na Labi, poněvadž JMCská z každého šifu obilí víceji než z každého vozu cla bráti neráčí a v tom veliká nerovnost jest. A tak by mohla taková narážka ne na šíf než na strychy uložena býti, však tak, aby to na plavbě po Labi potomně k žádné škodě nebylo. Též také poněvadž mnoho vína v sudech po Labi se ven z země plaví a nic se z něho nedává, mohla by se i na to narážka učiniti.

Šesté, mohla by také ze všech zlato- a stříbrohlavův a zboží zlaceného, a uncovaného zlata a stříbra, tolikéž z štiftuov, stužek, knoflíkuov, zlatých a stříbrných šňůr a klenotuov, krom stříbrných koflíkuov a k těm podobných nádobí, na každej tolar, zač by koupeno bylo, okolo sedmi krejcarův, neb jinak, podle slušnosti uloženo býti. A z aksamitův, atlasuov, damaškuov a k těm podobných hedbávných věcí a zboží, z každého tolaru sumy té, za kterou by to prodáno bylo, třinácte krejcaruov a dva peníze, aneb co by se za slušné uznalo, uloženo bejti a tomu tak rozumíno býti má, že ten kdož prodává, zaplatiti to povinen bude a ne ten, který to kupuje. A z takové pak daně a pomoci žádný, ani dvorský a jiní kramáři, by pak na to i jaké osvobození měl, vyňat, ani toho prázden býti nemá.

Sedmé, mohlo by také na ty peníze, kteří lidé na úrocích mají, na každý tisíc šest kop aneb více uloženo býti.

J i n í p r o s t ř e d k o v é. Podle již oznámených prostředkuov mohly by i tyto cesty obrány býti, aby se z všelijakého obilí, vína a jiného podle ungeltu, který na víno, netoliko v těch místech, kde roste, ale také kde se vyšenkuje, desátek dával; a není pochybnosti, kdyby se taková pomoc k za-

placení dluhův při stavích obdržela, že by dobře tak mnoho, anebo snad i více, nežli vejš oznámení všickni prostředkové vynesla.

A mohlo by se také na suol, na lány, též na prodané a semlené obilí něco naraziti, ano i ten prostředek držán býti, aby z každého strychu mouky obilí, co se koliv v zemi smele, ten který je semlíti dá, dal jeden groš, a kdyžby strych prodán byl, prodávající jeden ten groš aby dal. A ačkoliv tato cesta nepatrna se vidí býti, ale může tomu snadno místo dáno býti, že v Čechách, kdež tak mnoho lidí jest, skrze takový prostředek, kterýž nikdy zaháleti nemůže, nemalá ale znamenitá [. . . .].

Přes to i to se za obzvláštní užitečný prostředek poznává, aby jeden každý z stavuov tolik, co poddaní jeho vinní berně dávají, na splacení dluhův do jistých let z svého vlastního měšce dal, v čemž také i duchovní i města rozuměna býti mají, a tak náležitá rovnost zachovati se moci bude. Kteřížby pak poddaných neměli, než peníze na úrocích, ti něco aby z tisíce vyměřeného dávali. Také by i k tomu nemálo prospěšné a užitečné bylo, aby zase na šacuňk přišlo, jakž jest za JMCské císaře Ferdinanda a Maximiliana, slavných pamětí, bývalo.

A tak JMCská milostivě pochybovati neráčí, že stavové mohou sami takové prostředky před rukama míti, skrze kteréž by, jakž naděje jest, bez obtížnosti obyvateluov tohoto království v krátkém čase znamenitá suma peněz shledána býti a tak polehčení JMti takového břemena mnoho tisícími zlatými pojednou pomoc učiněna býti mohla. Jakž pak i JMCská té milostivé důvěrnosti býti ráčí, že stavové budou věděti na jednu i druhou cestu jak zdravě pomysliti.

---

244. *Mandát císaře Rudolfa II. o zavedení nového kalendáře v království Českém.*

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1583, 3. prosince. — Opis souč. ruk. č. 1080 v arch. města Prahy.

Mandát o nového kalendáře od stavuov království tohoto Českého přijetí.

Rudolf Druhý ɔc. Věrní milí! Tajno vás činiti neráčíme, že z některých jistých a slušných příčin a dostatečného bedlivého uvážení obecní kalendář, kterýž až posavad po všem křesťanstvu držán a zachováván byl, o deset dní napraven a změněn jest, kterýž jsme, jakožto Římský císař, v svaté říši všem stavuom, aby přijat a držán byl, milostivě publikovati dáti ráčili. I chtějíc my také, aby nyní psaný nový kalendář v království našem Českém, jako i v jiných královstvích a zemích našich při začátku budoucího roku ɔc 84. vuobec od jednoho každého přijat a na budoucí časy držán a zachován byl, z té příčiny jsme toho potřebu uznávati ráčili o tom jisté nařízení učiniti, aby z měsíce Januarii, jinak ledna, nejprvé příštího těch deset dní vypuštěno a když se psáti bude šestého dne téhož měsíce Januarii, hned na druhý den potom (kterýžby podle starého kalendáře sedmý den dotčeného měsíce jmenován býti měl) sedmnáctého dne Januarii od jednoho každého postaveno a psáno bylo; jakž jsme pak těm osobám, kteréž minuci a kalendáře v městech našich Pražských i jinde v království tomto vydávají, to v známost uvésti a jim, aby pranostyky a kalendáře své na týž budoucí rok tak, jakž nyní oznámeno, složily a vydávaly, poručiti ráčili.

A protož vám všem vuobec, i jednomu každému zvláště, tímto listem naším císařským otevřeným to také oznamovati a při tom milostivě poroučeti ráčíme, abyste nadepsaný nový kalendář v království tomto Českém, nicméně jako v jiných královstvích a zemích našich, pro uvarování všelijakých zmatkuov a nedorozumění, kteráž by z toho mezi poddanými našimi i jinými okolními ve všech obchodích lidských pojíti mohla, přijali, týmž kalendářem novým se na budoucí časy řídili a spravovali a s jinými zeměmi v tom se srovnávali.

A jakož by také téhož měsíce Januarii, jinak ledna, při času sv. Pavla na víru křesťanskou obrácení soudové naši, soud dvorský a komorní, v témž království Českém držáni býti měli: i rozmejšlejíc my to, že tíž soudové poněkud blízko k témuž času, když nadepsaní dnové v kalendáři změněni a vypuštěni budou, se trefí, a že by to osobám z stavuov, kteréž při týchž soudech činiti mají, nějaký spletek přinésti mohlo, z té příčiny, nicméně také aby stavové témuž novému kalendáři tím snázeji vyrozuměti a v něj se vpraviti mohli, předepsané soudy naše, dvorský a komorní, do svátostí nejprvé příštích odkládati ráčíme. Kdež vědouce o tom, tím se všickni vuobec a jeden každý spraviti moci budete. Dán na hradě našem Pražském v outerý po památce svatého Ondřeje léta ɔc 83.

---

245. *Rudolf II. nařizuje Ladislavovi staršímu z Lobkovic, nejvyššímu hofmistru království Českého, aby povolení císařské k zakoupení některých gruntů městu Budějovicím Českým do desk zemských vepsati dal.*

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1583, 5. prosince. — Kvat. relací žlutý od 1582 do 89, č. 47, fol. B. 29. v král. českém arch. zemsk.

Rudolf Druhý ɔc. Urozený, věrný náš milý! Milostivěť věděti dáváme, že jsou na nás se vší ponížeností vznesli opatrní purkmistr a konšelé i všecka obec města našeho Budějovic Českých, věrní naši milí, že jsou koupili krčmu vejsadní svobodnou ve vsi Branišově ležící s jejím příslušenstvím, a dva lesy s grunty, jeden jakž slove Horní Mejavku a druhý Roubíkovú paseku, prosíc nás ve vší poníženosti, abychom jim takové grunty pozemské, koupené podle povolení a majestátu někdy pana děda našeho nejmilejšího JL císaře Ferdinanda, slavné paměti, na koupení k témuž městu Budějovicím do sto kop grošuov českých platu jim daného, na nějž jim ještě (jakž spravují) přes čtyřiceti kop grošův českých dokoupiti že pozůstává, do desk zemských vložiti a vepsati milostivě povoliti ráčili, jakž tomu z též jejich suplikací přiležící vyrozumíš. Kdež pak znajíc takovú žádost jejich a poníženú prosbu slušnú bejti, k tomu naše milostivé císařské, jakožto král Český, povolení dávati a tobě milostivě poroučeti ráčíme ɔc. Dán na hradě našem Pražském ve čtvrtek po sv. Barboře léta ɔc 83.

---

246. *Rytířstvo na sněmu shromážděné přijalo do stavu svého Samuele Nejepínského z Nejepína a Jiříka Škornice z Vorličné.*

1583, 5. prosince. — Kvat. relací žlutý od 1582 do 89, č. 47, f. B. 27 v král. česk. arch. zemsk.

Ve čtvrtek po sv. Barboře. Páni z rytířstva podle svobod stavu svého z plného sněmu obecního, kderýž držán byl na hradě Pražském v pondělí po sv. Martině léta osmdesátého třetího, na obzvláštní přímluvu osob stavu panského a rytířskýho stavu přijali jsou do téhož stavu svého rytířského Samuele Nejepínského z Nejepína, i s dědici jeho obojího pohlaví, a Jiříka Škornice z Vorličné s Fridrichem synem jeho; a mají se dskami zemskými zapsati, jakž toho obyčej a řád jest, a prvé se s nejvyšším písařem království Českého a jinými smluviti mají. Poslové na to z plného sněmu: Michal Španovský z Lysova na Pacově a Vozici, nejvyšší písař království Českého, Burian Trčka z Lípy a na Světlé nad Sazavou, podkomoří království Českého, Jan Vchynský ze Vchynic na Nalžovech a Zásmucích, purkrabě Karlštejnský, Al[brecht] Kapoun z Svojkova a na Hlušicích, purkrabě kraje Hradeckého, Ber[nart] Hodějovský z Hodějova na Lčovicích a Tleskově [sic], Hum[precht] Černín z Chuděnic a na Chuděnicích, JMCské rada a JMti císařové podkomoří v království Českém a hejtman hradu Pražského, Jiřík Dobřenský z Dobřenic a na Barchově, Jindřich Dobřenský Čáp z Dobřenic a na Vale,

Adam Šlibovský z Skřivan a na Šlibovicích, Jin[dřich] Studeněveský z Studeněvsi a na Kobylnicích, Vilém Vodkolek z Oujezdce a na Hořejních Malobratřicích, Aleš Klenovský ze Pteni a na Vlašimi, Hendrych Voděradský z Hrušova a na Sukdole, Jan Straník z Kopidlna a na Třevači. S takovouto výminkou při tom, aby oni Samuel Nejepínský a Jiřík Škornice před úředníky Pražskými menšími desk zemských prvé nežli by zápis na sebe podle pořádku desk zemských učinili, zachování své pořádné a obdarování erbovní prokázali a provedli, a to budou povinni učiniti a vykonati mezi tímto časem a svatým Jiřím nejprvé příštím; a pak-li by v tom času nevykonali a zachování svého a předkův svých nepokázali, tehdy z této relací zase sjíti má.

---

247. Všickni tři stavové na sněmu shromáždění povolení dávají, aby směna o tři dvory kmetcí k ouřadu nejvyššího purkrabství Pražského náležející mezi nejvyšším purkrabím Pražským a Jindřichem Studeněvským z Studeněvsi učiněná do desk zemských vložena byla.

1583, 7. prosince. — Kvat. rel. žlutý od 1582 do 89, č. 47. fol. B. 27 v král. česk. arch. zemském.

V sobotu po sv. Mikuláši. Páni, rytířstvo, Pražané a jiní poslové z měst, všickni tři stavové království Českého na sněmu obecním, kderýž držán byl na hradě Pražském léta ɔc osmdesátého třetího v pondělí po svatém Martině, k tomu své povolení dáti ráčili. Jakož jest Jindřich Studeněveský z Studeněvsi a na Kobylnicích žádost na stavy království Českého vzložil, aby k směně, kterúž jest někdy Jan z Lobkovic a na Tejně Horšovským, na onen čas nejvyšší purkrabě Pražský, o tři dvory kmetcí s platem ve vsi Kobylnicích s Jindřichem Studeněveským z Studeněvsi a na Kobylnicích učinil, tak že jest zase proti tomu on Jindřich Studeněveský postoupil a směnil k ouřadu nejvyššího purkrabství Pražského tři dvory kmetcí s platem ve vsi Čičovicích, na kterýchž platů o jednu kopu grošů českých více jest než na lidech od nejvyššího purkrabství Pražského směněných, své povolení dali: na kderúžto žádost nejvyššího purkrabí Pražského tolikýž i Jindřicha Studeněveskýho páni, rytířstvo, Pražané a jiní poslové z měst, všickni tři stavové království Českého, k té svrchupsané směně, poněvadž to uznávají, že s dobrým ouřadu nejvyššího purkrabství Pražského jest, tak aby sobě takovú směnu ve dcky zemské vložiti mohli, povolení své dávají.

Poslové na to byli jsou z plného sněmu při přítomnosti nejvyšších ouředníkův zemských, totižto Jiřího staršího z Lobkovic na Libochovicích a Mělníce, nejvyššího sudího království Českého, JMCské rady a komorníka, z pánův, Michala Španovskýho z Lysova na Pacově a Vozici, nejvyššího písaře království Českého, z vladyk, v přítomnosti úředníkův Pražských menších desk zemských Václava Šturma z Hyršfeldu a na Komořanech, místosudího království Českého, Viléma Vostrovce z Kralovic, místopísaře království Českého: Vilém z Rožmberka a na Českém Krumlově, správce a vladař domu Rožmberskýho a nejvyšší purkrabě Pražský, Ladislav starší z Lobkovic na Chlumci a Jistebnici, nejvyšší hofmistr království Českého, Jan starší z Valdštejna a na Sedčicích, nejvyšší sudí dvorský království Českého, Joachym Novohradský z Kolovrat na Košatkách a Buštěhradě, purkrabě Karlštejnský, Jiří Bořita z Martinic a na Smečně, Jaroslav starší Libštejnský z Kolovrat na Rabštejně a Petršpurce, JMCské rada a Dolních Lužic lantfojt, Jaroslav Sezima z Sezimova Oustí a na Ouští, dědičný kraječ království Českého, Jiří z Šternberka a na Zelené Hoře, z pánův; Burian Trčka z Lípy a na Světlé nad Sazavou, podkomoří království Českého, Jan Vchynský ze Vchynic na Nalžovech a Zásmucích, purkrabě Karlštejnský, Albrecht Kapoun z Svojkova a na Hlušcích, purkrabě kraje Hradeckého, Bernart starší z Hodějova na Lčovicích a Tloskově, Albrecht Bryknar z Brukštejna a na Libni nad Vltavou, JMCské rada, Jan Markvart z Hrádku a na Nekmíři, Hendrych Štampach z Štampachu a na Hostivici.

---

248. *Císař Rudolf II. presidentovi komory české, aby v příčině zavedení nového kalendáře, jenž dnem 6. ledna 1584 započne, také při podřízených mu úřadech na Moravě náležité učinil opatření.*

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1583, 11. prosince. — Konc. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Rudolf der Ander ɔc. Gestrenger lieber Getreuer! Nachdem deines gehorsamben Wissens der neue Kalender vermög beschehener Publication, davon wir dir hiebei umb Nachrichtung willen Abschrift ubersenden thuen, auf den sechsten nägst kummenden Monats und Jahrs angefangen werden solle, so befehlen demselben nach wir dir hiemit genädiglich und wöllen, dass du dasselb bei deinen untergebnen Ambtern in Märhern gleichfalls auch also anordnest, sich in solchen ihren Ambtshandlungen und Raitungen darnach zu richten haben. Wie es aber mit Abrait- und Bezahlung der Interesse, Besoldung, Provisionen und dergleichen gehalten werden solle, soll dir hernach Bescheid zukummen. Und wollen dir solches mittlerweil nit vorhalten, es erfolgt auch hieran unser gnädiger Willen und Meinung. Geben auf unserm kuniglichen Schloss Prag den eilften Tag December anno im dreiundachtzigisten, unserer Reiche des römischen im neunten, des hungerischen im zwölften und des behemischen auch im neunten.

---

249. *Nařízení císařské komoře české, aby na sněmu přítomným vyslancům z stavu městského připomenutí učiněno bylo v příčině vyšetření příčin úpadku měst královských a jakými prostředky by k rozkvětu opět přivedena býti mohla.*

1583, 12. prosince. — Konc. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Von ɔc. dero Kammer in Beheimben zu vermelden, es kumb Ihrer Mt. glaubwürdig fur, dass derselben kunigliche Städt dieser Kron Beheimben ein Zeit her wie auch noch jetzo je länger mehr in Abnehmben gerathen sollen. Dieweil dann Ihrer Mt. und gemeinen Wesens Nothdurft erheischt, derwegen zeitlichs Einsehen zu haben, so sei demnach Ihrer Mt. gnädiger Befehlich, sie die Kammer wolle ihr der Städt jetzo bei gegenwärtigen Landtag allhie anwesenden Gesandten vor sich erfordern und ihnen auferlegen, dass sie zu ihrer Wiederheimbkunft ein jedweder bei seinen Obern oder Principalen vermahnen solle, alles Fleiss zu erkundigen und zu erwägen, aus was Ursachen dieselb Stadt in dergleichen Abnehmen und Abfall gerathen, wie und durch was Mittel auch derselben wieder aufzuhelfen und in noch mehrers Aufnehmben zu bringen sein möcht. Und was also eines und des andern Orts erkundigt und für rathsamb befunden wirdet, das sollen sie die Städt, wann sie gehaltenem Entschluss nach itzo nach Ostern kunftig ihre vollmächtige Abgesandten ohne das wieder hereinschicken werden, denselben ihren Gesandten mit nothdurftigem Bericht und Instruction mitgeben, sich alsdann damit bei der Kammer anzumelden und Ihrer Mt. gnädigisten Bescheids und Verordnung daruber zu erwarten haben. Das sei also höchsternennter Kais. Mt. gnädiger gefälliger Willen und Meinung. Actum den 12. Decembris anno 83.

---

250. *Stavové na sněmu shromáždění přijímají pány z Trautsonu za obyvatele království Českého.*

1583, 14. prosince. — Kvat. relací žlutý od 1582 do 89, č. 47. fol. C. 2. v král. česk. arch. zemsk.

V sobotu po sv. Lucii Otilii. Páni, rytířstvo, Pražané a jiní poslové z měst království Českého, jakož sou na sněmu obecním, kterýž držán byl na hradě Pražském léta ɔc LXXXIII. v pondělí po sv. Martině Hanuše Trautsonna, svobodného pána z Šprechenštejna a Šrovenštejna a na Falkenštejně dědičného maršálka knížetského hrabství Tyrolského a JMCské tajnou radu, zemského hejtmana

v Eclantu, purkrabí v Tyrolu a hejtmana v Rovereytu a v Šteynu u Gallianu, Baltasara Trautsonna, svobodného pána z Šprechenštejna a Šrovenštejna a na Folkenštejně, dědičného maršálka knížetského hrabství Tyrolského, JMti arciknížete Ferdinanda Rakouského radu, hejtmana v Rovereytu a v Šteynu u Gallianu, Pavla Sixta Trautsonna, svobodného pána z Šprechenštejna a Šrovenštejna a na Falkenštejně, dědičného maršálka knížetského hrabství Tyrolského, JMti císaře Římského říšský dvorské rady presidenta, komorníka a nejvyššího maršálka dvoru JMCské, Antonína Trautsonna, svobodného pána z Šprechenštejna a Šrovenštejna a na Falkenštejně, dědičného maršálka knížetského hrabství Tyrolského a JMti arciknížete Maximiliana Rakouského komorníka na snažnou žádost a přímluvy mnohé za obyvatele do království tohoto Českého i s dědici jich přijíti ráčili ɔc.

Poslové na to byli sou z plného sněmu při přítomnosti nejvyšších ouředníkův zemských Jiřího staršího z Lobkovic na Libochovicích a Mělnice, nejvyššího sudího království Českého, JMCské rady a komorníka, z pánův, Michala Španovského z Lysova na Pacově a Vožici, nejvyššího písaře království Českého, z vladyk, v přítomnosti úředníkův Pražských menších desk zemských Václava Šturma z Hyršfeldu a na Komořanech, místosudího království Českého, Viléma Vostrovce z Kralovic, místopísaře království Českého, Jana Hoška z Proseče, úředníka podkomořího království Českého při dckách zemských: Vilém z Rožmberka a na Českém Krumlově, správce a vladař domu Rožmberského a nejvyšší purkrabě Pražský, Ladislav starší z Lobkovic na Chlumci a Jistebnici, nejvyšší hofmistr království Českého, Jan z Valštejna a na Sedčicích, nejvyšší sudí dvorský království Českého, Joachym Novohradský z Kolovrat na Košatkách a Buštěhradě, purkrabě Karlštejnský, Jaroslav Smiřický z Smiřic a na Kostelci nad Černými lesy, JMCské dvoru v království Českém maršálek, Jiří Bořita z Martinic a na Smečně, Václav Berka z Dubé a z Lipého a na Rychmburce, Adam starší z Šternberka a na Sedlci, JMCské rada a hejtman Nového města Pražského, z pánův; Burian Trčka z Lípy a na Světlé nad Sazavou, podkomoří království Českého, Jan Vchynský ze Vchynic na Nalžovech, Zásmucích a Karlštejně, purkrabě Karlštejnský, Albrecht Kapoun z Svojkova a na Hlušcích, purkrabě kraje Hradeckého, Bernart Hodějovský z Hodějova na Lčovicích a Tloskově, Pavel Korka z Korkyně v Suchém dole, na Vostrově, Vilém starší z Malovic a na Butovicích, Václav Griespek z Griespachu a na Nectinách, z vladyk; jsouce k tomu od JJMtí z téhož plného sněmu zvláště vysláni.

---

251. *Stavové na sněmu shromáždění přijímají Hanuše Jakuba Herbrota z Estinku, císařského dvorního „kvartyrmistra“ a Desideriáše Labbe, doktora práv a advokáta, za obyvatele království Českého.*

1583, 14. prosince. — Kvat. relací žlutý od 1582 do 89, č. 47, fol. C. 3. v král. česk. arch. zemsk.

---

252. *Všichni tři stavové na sněmu shromáždění svolují, aby císař statek Karlšperk a Bělou prodati mohl.*

1583, 14. prosince. — Kvat. relací žlutý od 1582 do 89, č. 47, fol. C. 4 v král. česk. arch. zemsk.

Páni, rytířstvo, Pražané a jiní poslové z měst, všickni tři stavové království Českého na sněmu obecním, kterýž držán byl na hradě Pražském léta ɔc LXXXIII° v pondělí po svatém Martině, na milostivé vznešení nejjasnějšího knížete a pána, pana Rudolfa Druhého, voleného Římského císaře, Uherského a Českého ɔc krále ɔc na všecky tři stavy království tohoto Českého, že té vůle JMCská bejti ráčí pro svedení některých dlužních závad statek Karlšperk a Bělou dědičně prodati, žádajíc JMCská, aby stavové k tomu své povolení dali: i na takové JMCské milostivé vznešení a žádost stavové k tomu své povolení dávají, což by tu koliv při těch obouch k království a k zemi náleželo, aby to JMCská za oznámenou příčinou a potřebou buď zastaviti aneb dědičně prodati moci ráčil. Poslové na to byli

jsou z plného sněmu při přítomnosti nejvyšších úředníkův zemských Jiřího staršího z Lobkov
Libochovicích a Mělníce, nejvyššího sudího království Českého, JMCské rady a komorníka, z p
Michala Španovského z Lysova na Pacově a Vožici, nejvyššího písaře království Českého, z vl
v přítomnosti úředníkův Pražských menších desk zemských Václava Šturma z Hyršfeldu a na E
řanech, místosudího království Českého, Viléma Vostrovce z Kralovic, místopísaře království Čes
Jana Hoška z Proseče, úředníka podkomořího království Českého při dckách zemských: Vilém z I
berka a na Českém Krumlově, správce a vladař domu Rožmberského a nejvyšší purkrabě Pra
Ladislav starší z Lobkovic na Chlumci a Jistebnici, nejvyšší hofmistr království Českého, Jan z
štejna a na Sedčicích, nejvyšší sudí dvorský království Českého, Joachym Novohradský z Kolovr
Košatkách a Buštěhradě, purkrabě Karlštejnský, Kryštof z Roupova a na Pořičí, JMCské rada
mladší z Lobkovic a na Duchcově, Mikuláš Zajíc z Hazmburku a na Budyni, dědičný truksas král
Českého, Jaroslav z Sezimova Oustí a na Oustí, dědičný kraječ království Českého, z pánův; B
Trčka z Lípy a na Světlé nad Sazavou, podkomoří království Českého, Jan Vchynský ze Vchyn
Nalžovech, Zásmucích a Karlštejně, purkrabě Karlštejnský, Albrecht Kapoun z Svojkova a na Hlu
purkrabě kraje Hradeckého, Jiřík Dobřenský z Dobřenic a na Barchově, Adam Šlibovský z K
a na Šlibovicích, Jaroslav starší Vřesovec z Vřesovic, Kryštof Myška ze Žlunic ꝏc, z vladyk; j
k tomu od JJMtí z téhož plného sněmu obzvláštně vysláni.

---

253. Všickni tři stavové na sněmu shromáždění svolují, aby majestát císařský, kterýmž dítkám sir Anny Voděradské z Dobřenic některé statky, v pokutě císaři propadené se navracují, do desk zen vepsán byl.

1583, 14. prosince. — Kvat. relací žlutý od 1582 do 89, č. 47, fol. C. 5. v král. česk. arch. zemsk.

Páni, rytířstvo, Pražané a jiní poslové z měst, všickni tři stavové království Českého, na s
obecním, kterýž držán byl na hradě Pražském léta ꝏc LXXXIII° v pondělí po svatém Martin
žádost Anny Voděradské z Dobřenic, pozůstalé vdovy po někdy Jiříkovi Voděradském z Hr
kterouž jest na všecky tři stavy království tohoto skrze suplikací svou do sněmu podanou vz
strany majestátu, kterýž od JMCské dítkám jejím a sirotkům po témž někdy Jiříkovi Voděrad
zůstalým o navrácení jim některých statků, zejména v témž majestátu dostavených a na onen čas
kutě JMCské a zemi propadených, dán býti má, k tomu, aby týž majestát ve dcky zemské vedl
minky v něm dostavené vložen a vepsán byl, své povolení dávají. Poslové na to byli sou z p
sněmu při přítomnosti nejvyšších úředníkův zemských, ut s. v přítomnosti úředníkův Pražských m
desk zemských, ut s.: Vilém z Rožmberka a na Českém Krumlově, správce a vladař domu Rož
ského a nejvyšší purkrabě Pražský, Ladislav starší z Lobkovic na Chlumci a Jistebnici, nejvyšš
mistr království Českého, Jan z Valštejna a na Sedčicích, nejvyšší sudí dvorský království Če
Joachym Novohradský z Kolovrat na Košatkách a Buštěhradě, purkrabě Karlštejnský, Heřman z
a na Kosově Hoře, Adam z Újezdce a z Kunic a na Rysumburce, Jiří z Šternberka a na Zelené
Karel Mracký z Dubé a na Šemberce, z pánův; Burian Trčka z Lípy a na Světlé nad Sazavou,
komoří království Českého, Jan Vchynský ze Vchynic na Nalžovech, Zásmucích a Karlštejně, pu
Karlštejnský, Albrecht Kapoun z Svojkova a na Hlušcích, purkrabě kraje Hradeckého, Radslav Vch
ze Vchynic a na Petrovicích, Štěpán Střela z Rokyc a na Křivsoudově, Jindřich Dobřenský z Do
Čáp a na Valích nad Labem; jsouce k tomu od JJMtí z téhož plného sněmu zvláště vysláni.

---

254. Všickni tři stavové na sněmu shromáždění dali pečeť zemskou přitisknouti k listu, kterýž purkrabům Karlštejnským dán býti má, aby osoby od stavů volené na zámek Karlštejn k zinventování a popsání všech věcí vpuštěny byly.

1583, 14. prosince. — Kvat. relací žlutý od 1582 do 89, č. 47, fol. C. 6, v král. česk. arch. zemsk.

Páni, rytířstvo, Pražané a jiní poslové z měst království Českého na sněmu obecním, kterýž držán byl na hradě Pražském v pondělí po svatém Martině léta ꝛc LXXXIII°, ráčili rozkázati pečeť zemskou přitisknouti k listu a psaní, kteréž se učiniti má Joachymovi Novohradskému z Kolovrat ꝛc a Janovi Vchynskému ze Vchynic ꝛc, purkrabům Karlštejnským, aby osoby od stavův volené na zámek Karlštejn do kaply aneb jiných pokojův, kdežby privilegia, svobody a jiné všecky věci, což tak koli na témž zámku Karlštejně potřebného jest, puštěny byly, tak aby to též osoby vyslané zinventovati a popsati daly, a nicméně, což by jim dále týmž sněmem poručeno bylo, vše vyřídily a opatřily. Poslové na to byli sou z plného sněmu při přítomnosti nejvyšších úředníkův zemských ꝛc, ut s. v přítomnosti úředníkův Pražských menších desk zemských, ut s.: Vilém z Rožmberka a na Českém Krumlově, správce a vladař domu Rožmberského, nejvyšší purkrabě Pražský, Ladislav starší z Lobkovic na Chlumci a Jistebnici, nejvyšší hofmistr království Českého, Jan z Valštejna a na Sedčicích, nejvyšší sudí dvorský království Českého, Jaroslav Smiřický z Smiřic na Kostelci nad Černými lesy, císaře JMti dvoru v království Českém maršálek, Mikuláš Zajíc z Hazmburku a na Budyni, dědičný truksas království Českého, Jiří z Šternberka na Zelené Hoře a Planici, Karel Mracký z Dubé a na Šemberce, z pánův; Burian Trčka z Lípy a na Světlé nad Sazavou, podkomoří království Českého, Albrecht Kapoun z Svojkova a na Hlušcích, purkrabě kraje Hradeckého, Humprecht Černín z Chudénic a na Chudénicích, JMCské rada, hejtman hradu Pražského a JíMti císařové měst podkomoří, Beneš Beneda z Nectin a na Vilímově, Jindřich Dobřenský z Dobřenic Čáp a na Valích nad Labem, Jan Vamberský z Rohatec a na Heršlaku, z vladyk; jsouce k tomu od JJMtí z téhož plného sněmu obzvláštně vysláni.

---

255. Všickni tři stavové na sněmu shromáždění povolení dávají, aby Jaroslavovi ze Vchynic hamfešt na koupený mlýn od úřadu nejvyššího purkrabství Pražského do desk zemských vložen byl.

1583, 14. prosince. — Kvat. relací žlutý od 1582 do 89, č. 47. f. C. 7. v král. česk. arch. zemském.

Páni, rytířstvo, Pražané a jiní poslové z měst království Českého na sněmu obecním, kterýž držán na hradě Pražském léta ꝛc LXXXIII° v pondělí po svatým Martině, jakož jest Jaroslav Vchynský ze Vchynic a na Drastech na všecky tři stavy království tohoto Českého vznesl, oznamujíc, že jest mlejn při vsi Zadní Vovenci ležící k úřadu nejvyššího purkrabství Pražského náležející, kterýž jest na Viléma z Rožmberka, nejvyššího purkrabí Pražského, po někdy Šebestianovi Rauchovanským, mlynáři, odoumrtím připadl, a on Jaroslav ze Vchynic tejž mlejn od něho Viléma z Rožmberka za jistou sumu pod hamfešt a plat koupil, žádajíc, aby stavové k takovému prodaji a též k vložení ve dsky zemské téhož hamfeštu na týž mlejn se vztahujícího, pro dostatečnější a lepší bezpečnost jeho Jaroslava Vchynského i dědicův a budoucích jeho [....], zvláště poněvadž se tu důchodů, kteříž se k úřadu nejvyššího purkrabství Pražského od starodávna scházejí, neumenšilo, nýbrž on Jaroslav Vchynský i s dědici a budoucími svými v placení téhož platu, tak jakž týž hamfešt na to od výš psaného nejvyššího purkrabí Pražského jemu Jaroslavovi Vchynskému danej plněji svědčí a to vše v sobě šíře obsahuje a zavírá, se uvoluje. Kterúžto žádost a vznešení jeho Jaroslava Vchynského majíce stavové v svém bedlivém uvážení a poznávajíce to, že tíž důchodové k úřadu nejvyššího purkrabství Pražského od starodávna náležející týmž prodajem výš dotčeného mlejna umenšeni nejsou, k takovému prodaji téhož mlejna též

i k vložení jmenovaného hamfeštu ve dcky zemské pro lepší bezpečnost jeho Jaroslava Vchynského ze Vchynic i dědicû a budoucích jeho své povolení dávají. Poslové na to byli sou z plného sněmu při přítomnosti nejvyšších úředníkův zemských, ut s. v přítomnosti úředníkův Pražských menších desk zemských, ut s.: Vilém z Rožmberka a na Českém Krumlově, správce a vladař domu Rožmberského, Ladislav starší z Lobkovic na Chlumci a Jistebnici, nejvyšší hofmistr království Českého, Jan z Valdštejna a na Sedčicích, nejvyšší sudí dvorský království Českého, Joachym Novohradský z Kolovrat, na Košatkách a Buštěhradě, purkrabě Karlštejnský, Kryštof z Roupova a na Pořičí, JMCské rada, Adam starší z Šternberka a na Sedlci, JMCské rada, Adam z Újezdce a z Kunic a na Rysmburce, Jiří z Šternberka a na Zelené Hoře, z pánův; Burian Trčka z Lípy a na Světlé nad Sazavou, podkomoří království Českého, Jan Vchynský ze Vchynic na Nalžovech, Zásmucích a Karlštejně, purkrabě Karlštejnský, Albrecht Kapoun z Svojkova a na Hlušcích, purkrabě kraje Hradeckého, Bernart Hodějovský z Hodějova na Lčovicích a Tloskově, Radslav Vchynský ze Vchynic na Petrovicích a Zahořanech, Václav Gryspek z Gryspachu a na Nectinách, Jindřich Dobřenský Čáp z Dobřenic a na Valích nad Labem; jsouce k tomu od JJMtí z téhož plného sněmu zvláště vysláni.

---

256. Všickni stavové na sněmu shromáždění svolují, aby nejvyšší úředníci a soudcové zemští v příčině odporův o meze a hranice, kdykoliv by císař se sousední některou zemí o to jednání měl, komisaře na hranice voliti a listy pod pečetí zemskou jim vydati mohli.

1583, 14. prosince. — Kvat. relací žlutý od 1582 do 89, č. 47. f. C. 8. v král. česk. arch. zemském.

Páni, rytířstvo, Pražané a jiní poslové z měst království Českého na sněmu obecním, kterýž držán byl na hradě Pražském v pondělí po svatém Martině léta ɔc LXXXIII°, ráčili moc dáti nejvyšším ouředníkům a soudcím zemským a tímto sněmem dávají: poněvadž na několika místech s některými korfiršty, knížaty a zeměmi okolními, nicméně i zeměmi k tomuto království připojenými, vo meze a hranice odporové jsou, aby kdyžby koliv JMCská, snesouce se s kterýmkoli korfirštem, knížetem aneb zemí, buď přátelským aneb soudným spůsobem, vo ty meze jednání míti ráčil, aby nejvyšší úředníci a soudcové zemští, jsouce od JMCské obesláni, což by nejlepšího a nejužitečnějšího strany těch mezí království tomuto bylo, se mohli s JMCskou snésti, komisaře na hranice voliti, listy mocné od země pod pečetí zemskou jim poručiti vydati mohli a moc jměli, nejináče, než jakoby se to všecko na obecním sněmě dálo; k kterýmžto listům mocným nejvyšší písař království Českého, když by jemu od nejvyšších úředníkův a soudcův zemských oznámeno bylo, kolikrátkoli by z strany týchž mezí a hranic potřeba byla, pečeť zemskou přitisknouti má.

Poslové na to byli jsou z plného sněmu při přítomnosti nejvyšších ouředníkův zemských, ut s. v přítomnosti úředníkův Pražských menších desk zemských ɔc, ut s.: Vilém z Rožmberka a na Českém Krumlově, správce a vladař domu Rožmberského a nejvyšší purkrabě Pražský, Ladislav starší z Lobkovic na Chlumci a Jistebnici, nejvyšší hofmistr království Českého, Jan z Valdštejna a na Sedčicích, nejvyšší sudí dvorský království Českého, Joachym Novohradský z Kolovrat na Košatkách a Buštěhradě purkrabě Karlštejnský, Heřman z Říčan a na Kosově Hoře, Adam z Újezdce a z Kunic a na Rysumburce, Jiří z Šternberka a na Zelené Hoře, Karel Mracký z Dubé a na Šemberce, z pánův; Burian Trčka z Lípy a na Světlé nad Sazavou, podkomoří království Českého, Jan Vchynský ze Vchynic na Nalžovech, Zásmucích a Karlštejně, purkrabě Karlštejnský, Albrecht Kapoun z Svojkova a na Hlušcích, purkrabě kraje Hradeckého, Radslav Vchynský ze Vchynic a na Petrovicích, Štěpán Střela z Rokyc a na Křivsoudově, Jindřich Dobřenský z Dobřenic Čáp a na Valích nad Labem, z vladyk; jsouce k tomu od JJMtí z téhož plného sněmu zvláště vysláni.

---

257. Usnešení sněmu obecního, jenž zahdjen byl dne 18. listopadu a zavřín 14. prosince 1583 na hradě Pražském.

MS. úřadních zápisů deskových v král. česk. arch. zemsk. s nápisem „Bílý sněmův obecn. od r. 1583 do 1602."

Tito artikulové na sněmu obecném, kterýž držán byl na hradě Pražském v pondělí po svatém Martinu léta oc 83. a zavřín téhož léta v sobotu po svaté Lucii Otilii, při přítomnosti nejjasnějšího a nejnepřemoženějšího knížete a pána, pana Rudolfa Druhého, z boží milosti voleného Římského císaře a Uherského, Českého oc krále oc, ode všech tří stavův království Českého svoleni a zavříni jsou.

Jakož jest nejjasnější a nejnepřemoženější kníže a pán, pan Rudolf Druhý z boží milosti volený Římský císař, Uherský a Český oc král, pán náš nejmilostivější, jakožto král Český, sněm obecní na hradě Pražském léta tohoto osmdesátého třetího v pondělí po svatém Martinu položiti a rozepsati ráčil, při kterémžto sněmu jest JMCská, jakožto král Český, stavům to milostivě předložiti ráčil, že ačkoliv JMCská dotčených stavův rozepsáním a položením jim tohoto sněmu obecního milostivě rád ušetřiti a ušanovati by ráčil, však že JMCská toho z obzvláštních vysoce důležitých, pilných příčin a potřeb, kterýmiž JMCská k prospěchu a dobrému všeho křesťanstva zaměstknán a obtížen býti ráčí, nijakž jest pominouti moci neráčil; též že by JMCská při minulých sněmích obecných, kteříž skrze komisaře od JMCské nařízené držáni byli, osobně přítomen rád býti, potřeby JMti vlastní fedrovati, též také ztížnosti stavův království tohoto, poddaných JMti věrných milých, na místě a konci postaviti byl ráčil, ale jak pro sněm říšský, tak také i pro jiné sněmy, kteréž JMCská v těch časích držeti ráčil, i pro morové povětří, kteréž jest v tomto království mnoho časův trvalo, že JMCská toho nikoliv vykonati jest moci neráčil; pročež že JMt pochybovati neráčí, než že stavové království tohoto JMCskou strany nepříjezdu jeho z výš dotčených příčin poddaně omluvna míti a s JMtí dobře spo-

257. Beschluss des böhmischen Landtags, der am 18. November 1583 eröffnet und am 14. December desselben Jahres geschlossen wurde.

Gleichzeitige Copie im k. k. Reichsfinanzarchiv in Wien.

Landtagsartikel, so auf dem kuniglichen Prager Schloss den Sambstag nach Luciae dieses zu End laufenden 83. Jahres aufgehaltenem Landtag beschlossen worden, wie folgt.

Nachdem die Röm. Kais. auch zu Hungern und Beheimb Kunigl. Mt., unser allergnädigister Herr, einen allgemeinen Landtag auf dem küniglichen Schloss Prag den Montag nach Martini dieses dreiundachtzigisten Jahrs ausschreiben und deroselben gehorsamben Ständen in Ihrer selbst eignen kaiserlichen Person Gegenwurt proponieren und genädigist furtragen lassen, dass, wiewohl Ihr Kais. Mt. ihr der gehorsamben Ständ mit diesem Landtag und allgemeiner Versammlung gnädigist gern wollten verschonet haben, sie es doch umb hochwichtiger Ursachen willen zu Befurderung allgemeiner Christenheit Heil und Wohlfahrt nicht umbgehen künnen, desgleichen dass auch Ihr Kais. Mt. den durch deroselben verordnete Commissarien jungst gehaltnem Landtag selbst in eigner Person gnädigist gern wollten besucht und Ihrer Mt. eigne Nothdurften sowohl als der Ständ Gravamina zur Richtigkeit befurdert und denselben abzuhelfen wollten gebracht haben, so hätten sie es doch umb der jungst gehaltnen Reichsversamblung wie auch anderer Landtag und dann furnehmblich umb der ein Zeit in Beheimb währenden Sterbsläuf willen keineswegs ins Werk richten mögen: umb deswillen dann Ihr Kais. Mt. gnädigist nit zweifeln wollen, sie die gehorsamben Ständ werden Ihr Mt. diesfalls unterthänigist entschuldigt halten und mit derselben ihres Theils wohl zufrieden sein, in Be-

kojeni budou, šetříc toho, že JMCská toho milostivé[ho] oumyslu býti ráčí, podle milostivého zakazování svého stavuom na minulém sněmu obecním učiněného, z obzvláštní milostivé lásky a náchylnosti, kterouž JMCská k království tomuto a stavům, poddaným svým věrným milým, nésti a jmíti ráčí, s pomocí boží zase při nich pobýti a v ztížnostech i potřebách jich se milostivě ukazovati, že sobě co ztěžovati žádné slušné příčiny jmíti nebudou, jakž pak že stavové v skutku sou seznali, že JMCská také předešlého času v tomto království osobou svou císařskou jest trvati a stavy ve všelijakých ztížnostech a potřebách jich, pokudž jedne možné bylo, milostivě opatrovati a ochraňovati ráčil. I znajíc stavové takovou JMCské milostivou omluvu slušnou býti, poddaně od JMCské přijímají a z toho milostivého zakázání a náklonnosti, že JMCská toho milostivého úmyslu býti ráčí při nich zde v tomto království potrvati a v ztížnostech i potřebách jich stavův je milostivě opatrovati a ochraňovati, i obzvláštně milostivou starost a péči míti, a jich vzdělání a všelijaký dobrý prospěch obmejšleti a vyhledávati, stavové JMCské se vší poníženosti děkují.

A jakož sou se stavové*) víc nežli na jednom sněmu při JMCské dožadovali, v čemž se JMCská stavům i milostivě zakazovati ráčil, že někteří potřební obecní artikulové přede všemi jinými věcmi předsevzati a na místě staveni býti mají, kdež pak i při nynějším sněmu něco toho předsevzato a uvažováno jest bylo, však uznávajíce stavové toho, že takové jednání ne tak v krátkém času s prospěchem by mohlo se vyřizovati a na místě stavěti, zvláště poněvadž by stavům netoliko pro jiné nepříležitosti, nýbrž i pro slavnosti vánoční nastávající obtížné bylo na tento čas při nynějším sněmě toho vytrvati, a protož jsou se stavové s JMCskou k předsevzetí jednání toho o též artikule, které sme JMCské v známost uvedli, tak jakž týž artikulové při konci tohoto sněmu zejména poznamenáni jsou, o jiný příležitější čas snesli, tak že nejvyšší ouředníci, soudce zemští a rady JMCské i také

dacht und Erwägung, dass Ihr Kais. Mt. derselben auf hievor gehaltenem Landtag den gehorsamben Ständen gethane Vertrostung nun gänzlichen ins Werk zu bringen sich entschlossen, also dass sie hinfüro bei ihnen ein gute Zeit vermittels gottlicher Hilf aus sonderer Lieb und Zuneigung, so Sie zu dem Kunigreich Beheimb und deroselben getreuen Unterthanen tragen, verbleiben und sich in ihren Obliegen und Beschwerden genädigist annehmben wollen, inmassen dann sie die gehorsamben Ständ erfahren, dass solches hievor von Ihrer Kais. Mt. auch also im Werk erfolgt und beschehen sei. Wann dann sie die Ständ solche Ihrer Kais. Mt. genädigiste Entschuldigung fur gnugsamb eracht, so seind sie demnach mit deroselben unterthänigist wohl zufrieden und thun sich gegen Ihrer Kais. Mt. ihres dabei so genädigisten Anerbietens zum allerunterthänigisten bedanken.

Nachdem auch bei Ihrer Kais. Mt. sie die Stände mehr dann einist und nun zum ofternmal angehalten, damit etliche nothwendige Artikel fur all andern Dingen furgenumben und erörtert werden möchten und sich dann hierauf Ihr Kais. Mt. diesfalls die Sachen ins Werk zu richten gnädigist entschlossen, wie dann sie die Ständ allbereit bei diesem Landtag denselben ein Anfang gemacht hätten, dieweil aber von ihnen vermerkt worden, dass solchen und dergleichen Artikeln dieser Zeit umb allerhand verhinderlichen Ursachen, wie auch des hierzu nahenden weihnachtlichen Fests willen abzuhelfen und wirklich mit Nutz zu erörtern nit wohl müglich, derwegen nun sich die Kais. Mt. mit ihnen den Ständen auf ihr unterthänigistes Suchen einer andern und gelegnern Zeit hierzu verglichen und dahin geschlossen, dass Ihr Kais. Mt. zu Abhelfung deren Sachen derselben obriste

*) Tištění artikulové mají při odstavci tomto titul: „Odložení artikulův obecních do jiného času a volení osob k uvažování týchž artikulův."

níže psané osoby z obce od JMCské na hrad Pražský obesláni býti mají k pondělku po neděli Cantate, totižto z stavu panského: Krištof mladší z Lobkovic a na Tejně Horšovském, JMCské rada a nejvyšší komormejstr království Českého, Mikuláš Zajíc z Hazmburku a na Budyni, dědičný truksas království Českého, Jindřich Slavata z Košmberka a z Chlumu a na Košumberce, Jiří z Šternberka a na Zelené hoře, Jan z Pernštejna a na Litomyšli, Oldřich z Říčan a na Pňovanech; z stavu rytířského: Šebestian z Vřesovic a na Tauchovicích, Zikmund Brozanský z Vřesovic a na Brozanech, Vilém starší z Malovic,*) Václav Běšín z Běšín, hejtman panství Dobříšského, Štěpán Střela z Rokyc a na Křivsoudově, Jindřich Dobřenský Čáp z Dobřenic a na Valech; z stavu městského, potud pokadž by se jich stavu co tu dotýkalo: Mistr Matěj z Aventinu, Mistr Pavel Kristian z Koldína, Daniel Švik z Lukonos, Pavel Vinkler, Matouš Hauf z Plzně, Mistr Jiřík Vodička z Hradce nad Labem. Kteřížto artikulové, když tak s JMCskou od svrchu psaných osob, kterýmž stavové tímto sněmem podle nejvyšších úředníkuov a soudcův zemských a rad JMCské k tomu moc dávají, na místě postaveni budou, za obecní zřízení zemské do zřízení zemského, kteréž potomně znovu vytištěno býti má, i s některými artikuli, kteříž na sněmě obecním léta ꝯc 75. za zřízení zemské od stavův nařízeni a svoleni sou, jakž týž sněm to v sobě ukazuje a zavírá, vloženi a vepsáni býti mají.

Dále pak,**) kdež JMCská na stavy to milostivě vznésti ráčil, kterak potřeby a nedostatkové na hranicích v království Uherském, též také při

Landofficierer und Räthe, wie auch andere hernach verzeichnete Personen aus der Gemein auf das Prager Schloss den Montag nach Cantate zu erscheinen gnädigist beschreiben und erfordern wollen; nämblich vom Herrnstand Christofen den jungern von Lobkowicz auf Bischofteinitz, Ihrer Kais. Mt. Rath und obristen Kammermeister im Kunigreich Beheimb, Niclassen Hasen von Hasenburg, auf Budin, Erbtruchsass im Kunigreich Beheim, Heinrichen Slawata von Chlum auf Koschemberg, Georgen von Sternberg auf Grünsberg, Hansen von Pernstein auf Leitomischl, Ulrichen von Rziczian auf Piniowan, vom Ritterstand Sebastian von Wrzesowicz auf Brozan, Wilhelmb den ältern von Malowicz auf Butowicz, Wenzln Bieschin von Bieschin, Hauptmann der Herrschaft Dobrzisch, Stefan Strzela von Rokicz auf Krziwsoudow, Heinrichen Dobrzensky Cziap von Dobrzenicz auf Wale, und dann von den Städten (soweit als sie, die Städt, oder ihren Stand die Sachen dies Orts was angehen wurde) Magister Mathessen von Aventin, Magister Pauln Christian von Koldin, Danieln Schwiken von Lukonos, Pauln Winkler, Mathessen Hof von Pilsen und Magister Georgen Wodiczka von Grätz an der Elb. Und sollen solche Artikel, wann sie mit Ihrer Kais. Mt. durch die obgesetzten Personen (denen dann hiemit von den Ständen neben den obristen Landofficierern und Ihrer Kais. Mt. Räthen solches zu ihrer Macht gestellt wirdet) erörtert sein werden, fur ein allgemeine Landsordnung, welche dann hernach von neuem impressiert und neben andern auf dem im 75. Jahr gehaltenem Landtag mehr beschriebnen Punkten, so ihnen die Ständ zu einer Landsordnung elegiert und bestimbt, gedruckt werden.

Wegen Verwahrung der Granitzen in Hungern und der hierzu bewilligten Haussteuer.

Ferrer nachdem auch die Kais. Mt. bei ihnen den Ständen gnädigist angebracht, welchermassen die Noth und der Mängel bei dem Hungrischen Gränitz-

*) Tištěný sněm má ještě: „a na Butovicích.“

**) Tištění artikulové sněmovní položili k odstavci tomuto titul: „O opatření hranic na pomezí Tureckém a svolení berně domovní z lidí poddaných osedlých na pomoc proti nepříteli Turku.“

dvoře JMCské, se neumenšují, nýbrž, jak stavům dobře vědomé jest, den ode dne přibývají a jaký znamenitý náklad na zdržení hranic v království Uherském, též také na jiná vydání JMti jde, na kteréžto ani pomoci z říše a jiných zemí JMti stačiti nemohou, nýbrž JMCská z komory své velikou a znamenitou sumu do několikráte sto tisíc k tomu přikládati museti ráčí, pro kteréžto potřeby a veliké nebezpečenství JMCská při stavích proti Turku předešlé pomoci domovní milostivě žádati ráčí, s tím doložením, aby taková pomoc bez výminky JMti svěřena a docela v moc dána byla, že JMCská to milostivě opatřiti ráčí, že, tak jakž jest se to vždycky předešle stávalo, toliko na hranice a místa pomezní z této strany Dunaje k království Českému a zemím k němu příslušejícím nejblíže přiležejícím k ochraně a k dobrému podle uznalé potřeby týchž hranic upřímně vynaložena a nikam jinám obrácena býti nemá. A aby stavové tohoto království i jiné země v skutku poznati mohli, že JMCská obzvláštní péči o ně míti ráčí, té milostivé vuole býti ráčí JMt arcikníže Maximiliana, pana bratra svého nejmilostivějšího, na hranice v Hořejších Uhřích do země Špíšské vypraviti, aby tu JMt býti a osobou svou při spůsobu válečném trvati ráčil, jakž týž artikul a milostivé zakázaní JMti to v sobě šířeji obsahuje a zavírá.

wesen, wie auch bei Hof nicht abnehmben, sondern je mehr und mehr von Tag zu Tag, inmassen den gehorsamben Ständen zum Theil selbst bewusst, nur wachsen, item was auch für ein merklicher Unkosten auf Erhaltung angeregter Granitzen und andere mehr Ihrer Mt. hochangelegne Ausgaben, darzu die bewilligten Reichshilfen wie auch anderer Künigreich und Lande Bewilligungen bei weitem nicht erklecken, sondern dass Ihr Kais. Mt. hierzu aus derselben Kammer ein ansehnliches zubüssen und bis in etzlichmal Hunderttausend zulegen mussten, auflaufen thue, umb des willen dann sie die Kais. Mt. an sie die Ständ die hievorige Turken- oder Haussteuer gnädigist begehren thäten mit dem Nebenvermelden und gnädigisten Gesinnen, dass solche Hilf immediate und ausser einicher Exception Ihrer Kais. Mt. vertrauet und für voll in derselben Macht abgeben werden soll, dann Ihr Kais. Mt. gänzlich verfügen und daran sein wollen, damit dieselbe allein auf die Gränitzen dieser Seit der Donau, so dem Künigreich Beheimb und den andern darzu incorporierten Landen am nägsten gelegen, als weit es derselben Nothdurft erfordern werde, zu Verwahr- und Sicherung, inmassen solches hievor auch allzeit also beschehen, angelegt und an kein ander Ort verwendet werden soll. Und damit auch die Ständ dieses Kunigreichs Beheimb und die andern zugethane Lande erkennen und spüren mügen, dass Ihr Kais. Mt. ein sonderbare gnädigiste Sorge für sie tragen, so haben sie sich demnach gnädigist entschlossen, den durchleuchtigen Hochgebornen Maximilian, derselben geliebten Brudern und Fürsten, in Oberhungern in Zips ihre Hofhaltung der Ort nach Kriegsgebrauch und Ordnung zu haben, abzufertigen und dahin zu setzen, inmassen dann solches Ihr Mt. gnädigistes Anerbieten mehrers besagen thuet.

Svolení berně domovní z lidí poddaných osedlých na pomoc proti Turku.

I na tom jsme se všickni tři stavové království tohoto snesli, neohlédajíce se na žádné ztížnosti, nouze, chudoby a mnohé nedostatky své a poddaných svých, zvláště v kterých jsou tohoto nynějšího roku postaveni, majíce utrpení a křesťanskou

Also und darauf haben nun die allgemeinen Ständ ungeacht und hintangesetzt allerhand Beschwerungen, Armuth und Durftigkeit, auch ihres sowohl als derselben Unterthanen nothleidenden Obliegens, darein sie sonderlich dies Jahr gerathen,

lítost nad těmi souženými od nejúhlavnějšího nepřítele Turka křesťany, a prohlédajíce k milostivé žádosti JMCské, i také to nemálo na paměti majíce, aby markrabství Moravské, jakožto přední oud království Českého, i také jiné země a oudové království tohoto, v lepším a jistším opatření před vpády a zahubením od nepřítele zachováni a bezpečni býti mohli, však z své svobodné a dobré vuole, abychom berni z domův poddaných svých, z sebe sebrali a JMCské svolili. A protož předkem JMCská skrze hejtmany, úředníky a purkrabě na panstvích JMCské nařiditi míti ráčí, též jedna každá osoba, pán a rytířský člověk, i všecky osoby duchovní, tolikéž manové, dědiníci, dvořáci, nápravníci, cožkoliv v městech, v městečkách, vesnicích, aneb kde jinde na panstvích a statcích lidí osedlých svých mají, z jednoho každého domu aneb chalupy, buď veliké aneb malé, v kterýchž lidé bydlí, krom samých kovářských, pastuších a ovčáckých chalupí, též lázní v městečkách, ve vsech, na kterýchž by hospodáři osedlí nebyli, aneb kteřížby od pánův svých lhůtu úrokův neplacení ještě, za příčinou škod jich jim se stalých, měli, aby jeden každý z těch nadepsaných osob za rok pořád zběhlý po 20 groších českých z jednoho každého domu, jakž výš dotčeno, dali a vyplnili na dva terminy, totiž polovici toho na sv. Bartoloměje nejprvé příštího a druhou polovici na den sv. Mikuláše potom ihned příštího nejvyšším berníkům na hrad Pražský odvedli, při čemž se jeden každý z strany přiznání a té berně dávání zachovati má, jakž dole napsáno jest.

K tomu [sic] dávání té pomoci proti Turku poddaní k úřadu nejvyššího purkrabství Pražského, ani manové a poddaní purkrabství Karlštejnského, ani žádní jiní, buď čížkoliv v království tomto, vynímati se nemají, kromě těch lidí poddaných, kteříž hlásku při zámku Karlštejně vykonávají.

aus Mitleid an der durch den Erbfeind bedrangten Christenheit auf solch Ihr Kais. Mt. gnädigistes Begehren, angesehen, damit das Markgrafthumb Mährern als das vorder sowohl auch andere dieses Kunigreichs Beheimb Mitglieder in bessern Schutz erhalten und fur dem Fall und Untergang erhalten und errettet werden möchten, solche Haussteuer von ihrer Unterthanen Grund und Häusern einzubringen bewilligt und geschlossen. Und derwegen werden Ihr Kais. Mt. zuvorderst durch derselben Haupt- und Ambtleut auch Burggrafen auf Ihren eigenthumblichen Herrschaften gnädigist zu verordnen wissen, also auch sonst jedwede Person vom Herrn- und Ritterstand, wie auch zugleich die geistliche Personen, Lehensleut, Freisässen, als viel derselben in den Städten, Markten, Dörfern oder anderswo auf den Herrschaften und Gutern angesessene Leut haben, von jedwedern Haus oder Häusel, es sei klein oder gross, so von Leuten bewohnet werden, allein die Hufschmied, Hirten, Schäfer, desgleichen die Bauer in den Märkten und Dörfern, auf deren Grunden keine angesessene Wirt verhanden, auch die Unterthanen, so ihrer Zins umb genumbnes Schadens willen von ihrer Obrigkeit und Herrschaft liberiert und befreit sein, ausgenumben, von einer jeden obangedeuten Person fur ein ganz Jahr nach einander laufend zwanzig Groschen behmisch, jedoch unterschiedlichen auf den nägst kunftigen Termin Bartholomaei, das ist von jedem Haus zehen Groschen behmisch, und den andern Termin auf Nicolai nägst darauf folgend, das ist auch 10 Groschen gewisslichen einbringen und den Berneinnehmbern aufs Prager Schloss abgeben sollen. Es soll sich auch ein jeder in dem Bekennen wegen solcher seiner angebührenden Steuer verhalten, wie hernach beschrieben stehet.

Item es sollen auch solcher Turkenhilfen weder die zu dem Burggrafambt gehörige Unterthanen noch auch die Karlsteinischen Lehensleut oder jemand anderer, wem der auch in Beheimb zuständig, ausser der Unterthanen, so aufm Karlstein des Nachts die Wacht verrichten, nicht eximiert oder ausgeschlossen sein.

Berně a pomoc proti Turku do komory české odvozována býti má. *)

Ta pak berně a pomoc proti Turku svolená, jakž od berníkuov našich sebrána bude, do komory JMCské **) zouplna dána a odvedena býti má, a od komory dále, kdež by JMCská o tom milostivě poručiti ráčil, vydána býti má. Začež stavové JMCské s pilností poníženě prosí, aby tato pomoc a berně na opatření hranic svolená, podle milostivého a jistého JMti zakázání, ne jinam než na hranice z této strany Dunaje, tu kdež jest tato pominulá léta placení od nás se dálo, a pokudž by nejdále z této strany postačiti mohla obrácena byla, v čemž se JMCské, jakožto pánu svému nejmilostivějšímu, důvěřujeme. Při čemž i to se JMCské v moci zuostavuje, pokudžby JMt v těch místech a hranicích musterhera aneb colmistra potřebovati ráčil, aby osobu z národu českého podle milostivé vuole své k takové službě voliti a potřebovati ráčil.

A poněvadž pak JMCská to skutečně poznávati ráčí, jak stavové tohoto království podle milostivé žádosti JMCské a obzvláštně majíce pamět na to, aby oudové tohoto království přísedíce blíže toho nebezpečenství tím dostatečněji opatřeni a před škodami a záhubami ochráněni býti mohli, s nemalou obtížností svou a poddaných svých tyto pomoci skládají a s sebe sbírají, v čemž aby slušná rovnost od jiných zemí byla těchto let zachovávána, až posavad toho se vyhledati a najíti nemůže, o čež i předešlých let ztížnosti na JMCskou vzkládány sou byly: i aby to břemeno nejvíce na tomto království zůstávati [mělo] a jiní bližší nebezpečenství, pro které se na díle velikém tyto pomoci vskládají, toho tak lehce odbývati chtěli, vidí se, žeby sami toho žádati neměli. A protož pro ukázání v tom tomuto království vděčnosti i také slušnější rovnosti všickni tři stavové za to poníženě prosí, že JMCská na ty cesty milostivě pomysliti ráčí, aby

Item so bald auch solche bewilligte Turkenhilf und Steuer eingebracht, so soll dieselb in Ihrer Kais. Mt. behmische Kammer und von dannen, wohin es weiter Ihr Kais. Mt. verordnen werden, abgeben und geliefert werden. Und bitten aber daneben Ihr Kais. Mt. die gehorsamben Stänḍ unterthänigist, Ihr Kais. Mt. wollen daran sein, damit solche Turkenhilf allein zu Verwahrung der Granitzen derselben genädigisten Vertröst und Zusag nach diesseit der Donau und an denen Orten sie hievor diese verschiene Jahr uber die Bezahlung gethan, soweit als es nur immer erklecken muge, angelegt und sonst an kein ander Ort verwendet werde, wie dann sie die gehorsamben Stänḍ Ihrer Mt. hieruber unterthänigist wollen vertrauet haben. Es soll auch von ihnen den Ständen Ihrer Kais. Mt. heimbgestellt sein, zum Fall Ihr Kais. Mt. derer Ort eines Musterherrn und Zahlmeisters bedurftig sein werden, ob sie hierzu die Personen aus behmischer Nation furnehmben und eligieren wollten.

Und dieweil Ihr Kais. Mt. im Werk spuren und befinden, wasmassen die Stänḍ in diesem Künigreich Beheimb auf Ihrer Mt. gnädigisten Begehren insonders darauf gedacht sein, damit die dieses Künigreichs Beheimb der Gefahr nähner zugethane Glieder desto besser versorget, auch fur Schaden und Untergang verhüt und gesichert werden möchten, gleichwohl nit mit weniger ihrer selbst sowohl als deren Unterthanen Beschwer diese Hilfen zusambenbringen und erlangen, so vormeinen sie demnach gar billich sein, damit auf Mittel gedacht wurde, wie etwo diesfalls ein billiche Gleichheit, welches gleichwohl bisher nicht zuweg gericht oder ausgesucht werden mögen, gehalten werden mocht, wie man sich dann deswegen auch verschiener Jahr bei Ihrer Mt. beschweret hat. Und wann dann nun auf diesem Kunigreich der meiste Last erliegen und die andern der Gefahr am nägsten, umb derentwillen dann diese Hilfen am mei-

*) Tištění artikulové přidali ještě k tomu titulu: „O mustrheru a colmistru i náležitém srovnání pomocí z jiných zemí s pomocí českou."

**) Tištění artikulové mají ještě slovo: „české".

od jiných zemí v té příčině to, což slušného a náležitého jest, tak ušetříno a tak to břemeno opatření hranic proti nepříteli všeho křesťanstva spravedlivou rovností se neslo, nebo se obáváme, kdyby se to nestalo, že by budoucně stavové k takové pomoci činění ne tak schopni a povolni se ukázali.

sten erlegt werden, so gar schlechtlich ausgehn und ihrer hierin verschonet werden solle, welches gleichwohl ihr der Ständ Bedünkens, nicht solle von ihnen begehrt werden, derowegen umb Erhaltung billicher Gleichheit und Erzeigung schuldiger Dankbarkeit diesem Kunigreich so bitten die gehorsamben Ständ unterthänigist, Ihr Kais. Mt. wollen gnädigist verfügen und daran sein, auch auf die Mittel gedenken, damit diesfalls von den andern Landen das, was gebühr- und billich sei, also in Acht genumben und der Last zu Verwahrung der Gränitzorter in billicher Gleichheit getragen werde; dann zu besorgen, do es nicht beschäh, es möchte in kunftig bei den Ständen mit Bewilligung solcher Hilfen was widerwärtigs verursachen.

Co se Chebských dotýče,*) stavové podle milostivé žádosti JMCské též osoby tímto sněmem jsou volili, totižto z stavu panského: Hendrycha z Švamberka na Švamberce, z stavu rytířského: Mikuláše Štampacha z Štampachu a na Lukách, kteříž podle komisařů neb komisaře JMCské při nich o pomoc podobnou jednati mají; a o tom stavové nepochybují, poněvadž té krajině a tomu městu nemalé pohodlí k živnostem jich z tohoto království se děje, a tak jakž sou se předešlých let vždycky podle možností svých v pomoci činění srovnávali, že se ještě k JMCské, jako věrní poddaní, zachovají, složíc netoliko to, což nyní od nich svoleno bude, nýbrž i to, což jsou při minulých letech dáti měli a zaseděli. Kterážto suma jakážkoli při nich svolena bude, též v moci JMCské zůstati má.

Bern von der Herrschaft Elbogen, Grafschaft Glatz und Egerisch Kreis.

Soviel die Egerischen belangt, da haben die Ständ auf Ihr Mt. gnädigstes Begehren diese nachfolgende Personen erwählet und deputiert, nämblichen ausm Herrnstand Heinrichen von Schwamberg auf Schwamberg und ausm Ritterstand Niklassen Stampach von Stampach auf Lukach, welche dann neben und mit Ihrer Kais. Mt. Comissarien bei ihnen den Egrischen umb ein gleichmässige Hilf handlen sollen, und seind sie die Ständ der ungezweifelten Hoffnung, dieweil diesem Kreis und Stadt Eger ausm Kunigreich Beheimb nicht schlechter Zugang an ihrer Nahrung erfolgen thue, sie werden sich mit Leistung ihrer Hilfen inmassen vorige Jahr also auch noch Ihrer Kais. Mt. als getreue Unterthanen nicht allein gutherzig erzeigen, sondern auch dasjenige, was sie noch auf dato an ihren versessenen Steuern und Hilfen hinterstellig sein, mit dem ehesten richtig machen und erlegen, welche jetzt bewilligte Hilf dann, soviel als sie derselben stimben werden, gleichsfalls zu Ihrer Mt. Handen soll erlegt werden.

Panství pak Loketské, kteréž jest se až posavad nějakými privilejími zastíralo, jakž v dávání berně a vykonávání pomocí, takž také stáváním

Damit auch die bisher in der Herrschaft Elbogen entstandne Irrung, demnach sie sich bisher nicht allein in Reichung der Steuer und Hilfleistung,

*) V původním deskovém zápisu vynecháno před tímto odstavcem prázdné místo pro titul, kterýž v tištěných artikulech sněmovních položen slovy: „O Chebských, Loketských a Kladských."

k soudům a ku právům království tohoto: i aby ta věc na slušné a spravedlivé míře již jednou postavena byla, a tíž Loketští se v tom věděli jak spraviti, na tom jest se JMCská s stavy království tohoto snésti ráčil, aby tíž obyvatelé panství Loketského sem na hrad Pražský obesláni byli k pondělku po neděli křížové [6. května] nejprvé příští, tak aby se všemi spravedlnostmi svými před JMCskou stáli; a JMCská, nahlédnouc v takové spravedlnosti jich, s nejvyššími úředníky a soudci zemskými, radami svými, jak by se budoucně v týchž artikulích svrchu psaných chovati měli, jim to vyměřiti ráčí, o čemž jim JMCská časně věděti dáti ráčí, aby se potomně nevědomostí slušně zastírati nemohli.

sondern auch zu dem Rechten im Kunigreich Beheimb zu gestehen allzeit verwidert und sich hierwider mit ihren Privilegien zu schutzen vermeint, einsmals zurecht gebracht und sie sich die Elbognischen diesfalls zu bescheiden haben möchten: so haben demnach Ihr Kais. Mt. sich mit den Ständen dahin gnädigist entschlossen, dass die Einwohner vermelter Herrschaft Elnbogen den Montag nach dem Char- oder Kreuzsonntag nägstkunftig hieher auf das Prager Schloss zu erscheinen citiert und mit allen ihren Gerechtigkeiten sich fur Ihr Kais. Mt. zu gestellen beschrieben werden sollen, darauf dann Ihr Kais. Mt. neben derselben obristen Landofficierern, Rechtsitzern und Räthen nach Ersehung solcher ihrer Privilegien sie zu bescheiden und ihnen Mass und Ordnung, wie und wasgestalt sie sich hinfüro dieser hievor angezogenen strittigen Punkt halber verhalten sollen, furzuschreiben wissen, welches ihnen dann zeitlich anzudeuten sein wird, damit sie sich hernach nicht etwo mit der Unwissenheit zu entschuldigen haben möchten.

Hrabství a panství Gladské podle minulého uvolení svého berni, tak jakž sou léta tato pořád dávali, z lánu dvojnásobně dáti mají, tak jakž s nimi Gladskými o to snešení se stalo.

Die Grafschaft Glatz aber soll ihrer hievorigen Verwilligung nach den Bern und Steuer als auch voriger Jahr von jeder Huben doppelt geben, inmassen man sich dann mit ihnen hierumben also verglichen hat.

Berně z Prahy a jiných měst královských.

Pražané pak a jiná města JMCské a JiMti císařové, jakožto králové České, v království Českém, kteříž třetího stavu užívají, místo té podomovní berně k takové pomoci proti Turku JMCské dáti jsou se svolili na hotové sumě za tento rok dvanácte tisíc pět set kop grošův českých, a to na dva terminy, totiž polovici toho na svatého Bartoloměje a druhou polovici na den svatého Mikuláše potom příštího nejvyšším berníkuom zemským na hradě Pražském složiti mají; však k té berni sbírku domovní jednoho dílu lidí poddaných svých sobě ku pomoci budou obrátiti moci.

Bern von den Prägern und den anderen küniglichen Städten in Beheimb.

Die Präger aber und andere künigliche auch der Künigin Städte in Behmen, so sich des dritten Stands gebrauchen, haben Ihrer Kais. Mt. anstatt solcher Haussteuer und Türkenhilf ein bare Summa und nämblich 12.500 Schock Groschen für dies Jahr zu geben bewilligt, die sie dann auf zween Termin, das ist halb auf Bartholomaei und die ander Hälft auf Nicolai nägstkunftig darauf folgend, den obristen Berneinnehmbern aufs Prager Schloss erlegen und auszählen sollen; jedoch werden sie sich zu Erlang- und Erlegung des einen Termins ihrer Unterthanen Hilf gebrauchen mögen.

Berně z dědiníků a dvořákův.

Než co se dědiníkuov, nápravníkův a dvořákův dotýče, ti vedle šacuňků svých předešlých

Bern von den Freisässen und Vorwerchsleuten.

Die Vorwerchsleut und Freisässen sollen vermug ihrer vorigen Schatzung aus ihren Gütern von

z jednoho každého statku svého, z každé kopy grošův po puol pátu penízi českém, sberouce na výš jmenovaný čas nejvyšším berníkuom na hrad Pražský s listy přiznavacími odsílati mají.

jedwederm Schock Groschen $4^1/_2$ D. behmisch auf obbeschriebne Termin zu samblen und den obristen Berneinnehmbern auf das Prager Schloss sambt ihren Bekanntnussbriefen zu uberreichen und abzugeben schuldig sein.

Berně z domuov panských a rytířských v městech.

Z domův pak panských a rytířských a všelijakých jiných osob, buď duchovních anebo světských, kteréž buď v městech Pražských aneb v městech královských aneb na předměstích mají: ten každý pán aneb rytířský člověk, aneb osoba duchovní, puol kopy grošův českých dáti a vyplniti [má] na svrchu psaný čas.

Bern von der Herren und Edelleut Häusern in Städten.

Von der Herren und Edelleut so auch all anderer geistlichen und weltlichen Personen Häusern, welche in den kuniglichen Städten, es sei nun in oder ausser der Stadt- oder Ringmauer, gehalten und possediert werden, soll von jedem demselben Haus zu halben Schock Groschen auf jede obbeschriebne Termin erlegt werden.

Výminka o městech horních.

Města pak některá horní ta se vymiňují, poněvadž vědomé jest, že táž města pro chudobu svou téměř k spuštění sou přišla, jakožto Jochmstál, Slavkov, Šinfeld, Lautrpach, Přísečnice, Suniperk, Bastianperk, Platná, Hengst, Abertam. A jestliže by se kde i to našlo, že při některých jiných horách dělníci i jiní, kteříž při těch horách pro potřebu tu se zdržují, domy k schráně své sobě zdělali a měli, v kterýchžto domích žádných by obchodův nevedli, než toliko s manželkami a dítkami tu bytnost svou měli, ty též v tu daň a berni potahovány býti nemají.

Bergstädt werden der Contribution befreiet.

Etliche Bergstädt aber, weil dieselben, inmassen landkundig, umb ihrer Armut und Unvermügenheit willen zu Grund gehen und ganz wüst gelassen werden, sollen hiemit ausgenumben sein, als nämblich Joachimsthal, Schlakenwald, Schönfeld, Lauterbach, Pressniz, Sunneberg, Bastiansberg, Platten, Hengst und Abertam. Auf den Fall auch bei Theils Bergwerchen die Arbeiter und andere Leut, welche sich allein umb derselben Bergwerch Nothdurft willen der Enden aufhalten, etwo Häuser zu ihrem und der ihrigen Aufenthalt und Bewohnung angericht hätten und in denselben sunst kein Gewerb führen thäten, die sollen in diese Landsteuer auch nicht gezogen, sonder derselben gänzlich eximiert sein.

Forma listu přiznavacího na berni.

Já N. vyznávám tímto listem obecně přede všemi, že sem podle snešení sněmovního ve sněmu obecním, kterýž držán byl na hradě Pražském léta ɔc 83. v pondělí po svatém Martinu a zavřín téhož léta v sobotu po svaté Lucii Otilii, všecky lidi poddané své vyhledati a sčísti dal, kterýchž se nachází osedlých N., a že více lidí poddaných osedlých v tomto kraji N., z kderýchž berně při tomto terminu N. po desíti groších českých dáti mám, ovšem vyhledati a najíti sem nemohl, než těch dotčených N, to přijímám k svému svědomí.

Notel eines Bekanntnussbriefs.

Ich N. von N. bekenne mit diesem Brief fur jedermänniglich, dass ich vermug der Bewilligung und Landtagsbeschluss, welcher auf dem Prager Schloss den Montag nach Martini dieses drei und achtzigisten Jahrs gehalten und den Sambstag nach Luciae vermelten Jahrs geschlossen worden, alle meine Unterthanen aussuchen und abzählen lassen, deren sich allenthalben angesessener N. befinden, und dass ich nicht mehr angesessener Unterthanen in diesem N. Kreis, von denen ich den Bern bei jetzigem N. Termin zu 10 Gr. beh. geben solle, aus-

A pro lepší toho jistotu pečeť svou vlastní sem k tomuto mému přiznavacímu listu přitisknouti dal. Datum ɔc.

Výminka o pohořalých a kterýmž by se jakžkoli škoda stala.

Jestliže by se pak komu ohněm, krupami, povodněmi jaká škoda stala, tehdy ten, komuž by se tak škoda stala, ihned dvou nebo tří sousedův svých stavu panského aneb rytířského, aneb jiných přísežných osob, se dožádati má, aby přijedouc takovou škodu spatřili, jak a na čem jest se stala; a ty osoby to pod pečetmi svými nejvyšším berníkům v známost uvésti mají, a ten, komuž jest se taková škoda stala, týž list s přiznavacím listem svým podle berně své nejvyšším berníkům na hrad Pražský odeslati má, tak aby se berníci věděli čím spraviti a jak mnoho na berni vyrážeti.

O Klatovských.

A jakož sou purkmistr a konšelé města Klatov na JMCskou a na stavy vznesli, žádajíce, poněvadž od škody ohněm vzaté ještě v velikém a nenabytém nedostatku sou, aby ještě tohoto roku lhůty užiti mohli: na kterouž žádost jich JMCská a stavové sou své povolení dáti ráčili, aby ještě tohoto roku příštího též lhůty neplacení berní a jiných pomocí užiti mohli.

O Litoměřických, Mostských a Trutnovských.

Kdež jsou pak purkmistr a konšelé měst Litoměřic, Mostu a Trutnova, tolikéž na JMCskou a stavy vznesli, jaká nenadálá, veliká škoda ohněm a krupobitím jest se jim stala, jsouce toho žádostivi, aby pro opatření živností svých berně i jiných daní mohli na ten čas zbaveni býti: i prohlédajíce JMCská a stavové k jich takovým škodám, majíce s nimi křesťanské utrpení, na takovou žádost jich JMCská a stavové své povolení dávati ráčí, aby ty osoby v týchž městech, kterýmž jest se z prostředku jich, buďto ohněm aneb krupobitím,

suchen oder finden konnen, allein die obgesetzte Anzahl, solches nehmbe ich auf mein Gewissen. Zu Urkund hab ich mein Petschaft hiefür drucken lassen. Datum.

Wegen der Abgebrannten und deren, so Schaden genumben hätten.

Da auch Jemand vom Feuer, Hagelwetter und Gewässer Schaden empfangen oder genumben hätte, derselb solle alsbald zwo oder drei Personen seiner Benachbarten vom Herrn- oder Ritterstand, solchen Schaden zu besichtigeu, zu sich erfordern, welche alsdann denselben, wie und wann er beschehen, unter ihren Petschaften den obristen Berneinnehmbern nambhaft machen und bezeugen sollen, auch der, so Schaden genumben, hernach solche Kundschaft sambt seinem Bekanntnussbriefen den obristen Berneinnehmbern aufs Prager Schloss zu ihr der Berneinnehmber Nachrichtung, damit sie die Abkürzung zu thuen wissen, uberschicken.

Wegen der Stadt Glattau.

Nachdem auch die von Glattau bei Ihrer Kais. Mt. und den Ständen angebracht und unterthänigist gebeten, dieweil sie sich ihres hievor erlittenen Brandschadens noch nicht erholet, dass sie der Steuern noch auf dies Jahr exempt und befreiet sein möchten, so haben Ihr Kais. Mt. wie auch die Ständ aus Mitleiden bewilligt, dass sie noch dies Jahr mit solcher Steuer und den andern Hilfen verschont und derselben uberhoben sein sollen.

Wegen deren von Leutmeritz, Brüx und Trautenau.

Als auch der Kais. Mt. und den Ständen Burgermeister und Rath der Stadt Leitmeritz, Brüx und Trautenau gehorsamlichen zu erkennen geben, welchermassen sie unlängst nicht geringen Schaden vom Feuer und Hagel erlitten, mit unterthänigister Bitt, dass man sie derzeit umb desto besserer Fortstell- und Befurderung ihrer Nahrung willen der Haussteuer und anderer Landshilfen erlassen wollt: wann dann Ihr Kais. Mt. wie auch die Ständ mit ihnen ein allergnädigistes und gnädiges christliches Mitleiden tragen, so haben sie hierzu aus

škoda stala, neplacení berně a jiných pomocí za tento rok užiti mohly.

Berně aby se časně vyplňovaly.

A poněvadž toho zvláštní potřeba jest, aby tyto svolené pomoci časně a beze všeho omylu a prodlévání vycházely: na tom sou se všickni tři stavové snesli, aby na den nahoře jmenovaný jeden každý z obyvateluov tohoto království svou berni na hrad Pražský přinesl aneb odeslal, aneb ve dvou nedělích od téhož dne, jakž se nahoře jmenuje. A jestliže by pak po vyjití toho dne a dvou nedělí pořád zběhlých kdo svou berni obmeškal, ji nedal a nevyplnil docela a zouplna, tehdy ihned nejvyšší berníci, neočekávajíce a neohlédajíce se na nic, k jednomu každému podle pokut dole psaných zachovati se mají; a zvláště našloli by se to, žeby který z obyvateluov království tohoto od poddaných vybera berni té časně na časy nahoře jmenované nedal, aneb za sebou ji zadržal, aneb k své potřebě vydal, budou se moci berníci, což by za tu berni dvénásob statku stálo, v ten statek obranním listem od desk zemských uvázati a jej rok pořád, pokudžby v tom času berně i se všemi škodami a náklady na to vzešlými nedal a nevyplnil, držeti a z té sumy za ten rok úroku 6 kop grošův ze sta kop groš. počítati. A chtěl-li by ten čí to statek jest v tom roce ten statek vyplatiti a tu berni i úroky s škodami, což proto vynaloženo bude, berníkům dáti, tehdy kdyby tak zouplna a docela i s úroky a škodami na to vzešlými zaplatil, mají mu berníci toho statku, v nějž by se tak uvázali, vydržíc ten rok, zase postoupiti. Pakli by ten, číž by statek byl, té berně v tom roce nespravil a nedal, budou moci tíž berníci takový statek, komuž se jim viděti bude, prodati, a jim se ta moc tímto sněmem dává, aby takový statek, kterýž by tak rok pořád vydrželi a pro nespravení a nedání té berně, tak jakž se svrchu píše, komužkoliv z stavuov království tohoto prodali, jemu jej ve desky zemské aby vložiti mohli.

Gnaden bewilligt, dass die Personen in vermelten Städten, denen also aus ihrem Mittel Schaden zugestanden wäre, es sei nun durch Feuer oder Hagel, der Steuer und anderer Hilfen dies Jahr befreiet sein sollen.

Wegen schleuniger und richtiger Erlangung des Berns.

Und dieweil auch ein sondere Nothdurft sein will, dass diese Hilf ohn allen Verzug geleist und erlegt werde, so haben sich alle drei Ständ dahin verglichen, dass ein jeder Inwohner sein Angebührnus auf das Prager Schloss zu denen hievor erwähnten angestellten Terminen, oder aber inner zweien Wochen nach Verscheinung eines jeden Termins uberschicken solle; auf den Fall aber jemand uber die jetzt angedeuten Fristen saumbig erscheinen und seine Angebührnus nicht völlig erlegen wurde, so sollen gegen demselben einem jeden die obristen Berneinnehmber alsbalden ohne einichs Ansehen der Person nach beschriebner Gestalt und Massen furgehen und sich in derselben Güter, sonderlich aber auf den Fall bei einem oder dem andern gespurt wurde, dass derselb die Steuer von seinen Unterthanen eingenumben, und doch nichts desto weniger dieselbe auf die angesetzten Termin nicht erlegt, sondern hinter sich behalten und zu seinen selbst Nothdurften angelegt und verwendt hätte, auf den doppelten Werth solcher restierenden Steuer in dessen Gut durch einen Kammerer von der Landtafel einführen lassen, dasselb ein ganz Jahr hinaus halten und nicht weniger auch die Interesse, als sechs per cento, von solchem Steuerrest raiten. Auf den Fall aber der Restierende solch sein Gut wieder lösen und die Steuer sambt dem Interesse und aufgeloffnen Schäden den Berneinnehmbern entrichten wollt, auch numehr eines und das ander wurde erlegt haben, so sollen alsodann die Berneinnehmber solch Gut, darin sie sich also geführet und dasselb ein ganz Jahr hinaus gehalten hätten, wiederumben abzutreten schuldig sein. Do aber der Saumbig sein Steuerausstand das ganze Jahr hinumb hinterhalten und nicht erlegen wurde, so sollen gedachte Berneinnehmber solch Gut, wem oder wohin sie

A berníci nejvyšší mají přiznavacími listy jednoho každého z jednoho aneb více krajuov pilně, jak jest to jeden každý od sebe odvedl, vyhledati a té osobě, kteráž s berní přijde, ten aneb ty listy předložiti a to opatrovati, aby se v tom žádného omylu a spletku nestalo. A za list obranní, kterýž od desk zemských vychází, nemá se více dávati, nežli patnácte grošův českých.

wollen, zu verkaufen Macht haben, wie ihnen dann hie mit diesem Landtagsbeschluss solch Gut, so sie also ein ganz Jahr hinaus gehalten und wegen nit Entrichtung der Steuer verkauft hätten, in die Landtafel zu legen und einzuleiben vollkumbner Gewalt gegeben wirdet. Es sollen auch die Berneinnehmber einen jeden vermug der Bekanntnussbrief, wie uud wasgestalt derselb seine Steuern aus einem und dem andern Kreis abgericht, alles Fleiss aussuchen und derselben Person, so ihre Bernsteuer zur Stell bringt, solche Bekanntnussbrief furlegen und dabei allerlei Irrthumb verhüten. So soll auch von einem Obranny oder Gewährbrief, so von der Landtafel ausgehet, mehrers nicht dann funfzehen weiss Groschen gegeben werden.

Nejvyšší berníci z stavův volení.

A tito nejvyšší berníci z stavuov voleni jsou, z stavu panského: Adam starší z Šternberka a na Sedlci, JMCské rada a hejtman Nového města Pražského, z stavu rytířského: Vilém starší z Malovic a na Butovicích, z stavu městského: Brikcí zvonař z Cinperku, měštěnín Nového města Pražského. Kterýmžto berníkům za práci jich roku tohoto z berně dáno býti má: osobě stavu panského půl třetího sta kop grošův českých, osobě stavu rytířského dvě stě kop grošův českých, osobě stavu městského jedno sto kop grošův českých. Ti pak berníci na větším díle všickni a při nejmenším jeden z nich, buďto z stavu panského aneb z stavu rytířského, zde v Praze podle třetího berníka při berni bývati a k písařům, aby ty věci řádně a věrně se konaly, přihlédati mají, a při vybírání a dobývání berně pilně o to se starati, aby do vyjití roku celou berni sebrali a vyupomínali, žádných folkův v tom žádnému nedávajíce, než k každému z obyvatelův tohoto království, buď že by přiznavacího listu nebo berně své v času v sněmě vyměřeném od sebe neodvedl, podle pokut týmž sněmem vyměřených se zachovati mají. A jestliže by jich zanedbáním toho roku berně svolené zouplna vyupomínané nebyly, tehdy ještě vejše přes rok šest neděl k dovyupomínání týchž berní nejvyšším berníkům se přidává; v kterémžto času, jestliže by tak jich

Erwählete obriste Berneinnehmber aus den Ständen.

Vom Herrnstand Adam der älter von Sternberg auf Sedlicz, Ihrer Kais. Mt. Rath und Hauptmann der Neustadt Prag, vom Ritterstand Wilim der älter von Malowicz auf Butowicz und von Städten Brykczien Glockner, Burger der Neuen Stadt Prag, welchen Berneinnehmbern dann fur ihre Muhe dies Jahr aus der Steuer gereicht und geben werden soll dem vom Herrnstand 250 Schock Groschen behmisch, der Person vom Ritterstand 200 Schock Groschen und der Person von Städten 100 Schock Groschen behmisch.

Es sollen auch die jetzt gemelten Berneinnehmer mehrerntheils sambentlich oder zum wenigisten einer aus ihnen, es sei nun vom Herrnoder Ritterstand neben dem dritten Berneinnehmber der Steuer beiwohnen, bei den Bernschreibern, damit die Sachen recht und treulich gehandelt, zusehen, auch mit sonderm Fleiss daran sein, damit solche Bernsteuer mit Beschluss des Jahrs vollig eingebracht und keinem einiche verlängte Zielzeit nicht gelassen, sonder gegen einem jeden, der etwo mit Erleg- und Richtigmachung seiner Angebührnus saumbig erscheinen wurde, mit der angeordneten Execution furgehen und hierin niemands verschonen. Und zum Fall auch aus ihrer der Steuereinnehmber Nachlässigkeit die bewilligte Steuer nach Ausgang des Jahrs nicht vollig zu Hand gebracht oder ein-

nepilnosti co tu sešlo, tehdy k nim o to hledíno býti má.

gemahnet wurde, so sollen ihnen hierzu noch sechs Wochen uber die bestimbte Jahrzeit zugelassen, da aber auch uber das bei ihnen einicher Mängel des Saumbsals erscheinen wurde, dasselb bei ihnen erholet und gesucht werden.

O sečtení lidí osedlých v krajích.

A jakož jest JMCská stavům to předložiti ráčil, aby se na tom snesli, jakž na některých předešlých sněmích tolikéž se stalo, aby lidé poddaní stavův ve všech krajích, což jich koliv v jednom každém kraji rozdílně jest, a kolik lidí osedlých poddaných jeden každý má, nicméně také v městech i k obcím náležitých se vyhledali a v poznamenání uvedli: i na tom sou se všickni tři stavové snesli, ačkoli v některých krajích takové sečtení lidí se jest vykonalo, však podle milostivé vuole JMCské stavové k tomu povolují, aby ještě skrze hejtmany krajské takové sečtení lidí se stalo a to konečně mezi tímto časem a svatým Jakubem nejprvé příštím. A hejtmané krajští takové registra nejvyšším berníkům na hrad Pražský před časem svatého Bartoloměje odeslati mají, tak aby se věděli v přijímání berní čím spraviti.

Die Unterthanen sollen im Kunigreich in den Kreisen ordentlich ausgesucht und abgezählt werden.

Und als auch durch die Kais. Mt. an sie die Ständ gnädigist begehrt worden, dass sie die Stände ihre Unterthanen in den Kreisen, so auch die Städt und Gemein, soviel als derselben jeder an einem und dem andern Ort hat, ordentlich abzählt und in ein Verzeichnus, inmassen solches auf hievorigen Landtägen bei ihnen den Ständen auch mehr dann einst gesucht worden, ordentlich beschreiben und intabulieren lassen wollten, derowegen so haben nun die Ständ wiewohl dergleichen Abzählung hievor in etlichen Kreisen auch beschehen, gehorsamblichen bewilligt, dass nochmaln durch die Kreishauptleut solche Abzählung der Unterthanen zwischen hier und nägstkunftig Jacobi beschehen und die Register hierüber den obristen Berneinnehmbern aufs Prager Schloss vor Bartholomaei, sie sich bei Einnehmbung der Steuern zu richten haben möchten, uberschickt werden sollen.

O reštantích.

Co se starých reštantův až do leta ɔc 83 vzešlých dotýče, jakž předešle tak i nyní též reštantové v moci JMCské zůstávají, a protož což by se koli pořádných reštantův při osobách z stavův vyhledalo, ti mají od berníkuov k tomu jednomu každému roku zřízených vyupomínáni býti, poněvadž za to své záplaty sou brali; a ti berníci podle pokut, jakž ten jeden každý sněm vyměřuje, k týmž osobám dobýváním týchž reštantův se zachovati mají a tím již dále neodkládati. A jestližeby kteří z těch berníkuov z světa sešli, tehdy živí pozůstalí berníci nicméněji těch pozůstalých berní upomínati a dobývati povinni jsou; a pokudž by ještě

Wie die alten Restanten sollen eingemahnet und die Abraitungen mit Ihrer Kais. Mt. vollzogen werden, dann auch wegen der Kaiserin Biergroschen.

Anbelangend die alten achtundsiebenzigjährigen Biergeldrestanten, die sollen, inmassen hievor, also auch nach in Ihrer Kais. Mt. Gewalt verbleiben, derowegen sollen nun, soviel derselben Restanten bei den Ständen auszusuchen sein werden, von denen in jedem Jahr hierzu geordneten Berneinnehmbern, weil sie ihre Besoldung wegen Einforderung solcher Steuerbewilligungen eingenumben, durch die geordnete Execution nochmaln ohn alles Verlegen eingebracht werden, und do auch theils aus denselben Steuereinnehmberer Tods verschieden wären, so sollen solche Steuerrestanten von den noch lebenden einen Weg als den andern einge-

týchž starých reštantův všickni počtové přijati a dokonáni nebyli, tehdy osoby ty, kteréž předešlými sněmy k přijímání týchž počtův voleny jsou, když by JMCská příležitý čas k tomu obrati a jim oznámiti ráčil, též počty, v přítomnosti osob od JMti k týmž počtům nařízených, přijíti a na místě postaviti mají.

A jakož jest předešlými sněmy nařízeno bylo, kdož by jaké oučty s JMCskou měl, aby to před jistými osobami, očby rozepře byla, k rozvážení přednesl, a ty osoby, což by tak samy s osobami od JMCské nařízenými to rozeznati a na místě postaviti nemohly, o to aby naučení na soudu zemském vzaly, nicméně i ty osoby k počtům volené o všelijaké věci berně se dotýkající, kdyžby koli s berníky o nedostatky vystavené jaký odpor měly, též na soud zemský podávány bývaly, při soudu pak zemském pro mnohá zaneprázdnění soudův slyšány jsou býti nemohly, což mnohé odtahy škodlivé jest přinášelo: i na tom sou se stavové s JMCskou snesli, aby již více těmi nahoře psanými věcmi soud zemský zaneprázdňován nebyl, a pro spěšnější fedruňk těch věcí osoby tyto níželepsané sou volili, kterýmž se plná moc tímto sněmem dává, aby to všecko bez prodlévání na místě a konci postavily, a cožby koli tu strany oučtův nedokonalých anebo nedostatkův berníkům vystavených po spravedlivém toho vyslyšení a vyhledání vypověděly, na tom od jedné každé strany přestáno a tomu dosti učiněno býti má. Z stavu panského: Ladislava staršího z Lobkovic, na Chlumci a Jistebnici, nejvyššího hofmistra království Českého, Jaroslava z Smiřic a na Kostelci nad Černými lesy, maršálka dvoru JMCské v království Českém, Václava z Říčan a na Hořovicích, Václava z Donína a na Bílém Oujezdci; z stavu rytířského: Buriana Trčku z Lípy na Světlé nad Sazavou, podkomořího království Českého, Albrechta Kamejtského [ze Lstiboře a na Vobříství, Albrechta Pětipeského]*) z Chyš a z Egrberku a na Byšicích, Václava Griespeka z Griespachu a na Nectinách. A k kterému koli

bracht, und soweit als auch die Raitungen solcher alten Steuerrestanten nicht aller aufgenumben wären, [durch die] zu Aufnehmbung derselben in hievorigen Landtägen deputierte Personen, wann und zu welcher Zeit es Ihrer Kais. Mt. gelegen und Sie es vermelten Personen andeuten wurden, neben denen von Ihrer Mt. hierzu deputierten Personen vollend aufgenumben und zu Ort gebracht werden.

Und nachdem auch bei hievorigen Landtägen angeordnet worden, dass die, so etwo mit Ihrer Kais. Mt. abzuraiten hätten, die Sachen denen deputierten Personen zu erwägen furtragen und soweit als eine oder die andere Sach neben denen von Ihrer Mt. hierzu geordneten Personen nicht würde hingelegt oder erörtert werden mögen, sie sich alsdann der Sachen bei dem Landrechten belernen, auch nichts weniger alle Steuersachen, wann sie etwo mit den Einnehmbern wegen der ausgestellten Mängel strittig wurden, an das Landrecht gelangen lassen, wann aber diese und dergleichen Sachen bei vermelten Landrechten umb vielfältiger andern Behelligung willen nicht haben können gehört werden und solches gleichwohl allerlei schädliche Verlängerung verursacht hat: derowegen so haben sich diesfalls die Ständ mit Ihrer Kais. Mt. dahin verglichen, damit hinfüro das Landrecht mit dergleichen Sachen nicht mehr behelliget werden soll, sonder dass hierzu und umb der Sachen schleunigisten Befurderung willen diese nachbeschriebne Personen furgenumben und deputiert auch denselben mit diesem Landtag voller Gewalt gegeben werden solle, also damit, was sie in einer und der andern Strittigkeit, es sei nun bei den unerörterten Abraitungen oder ausgestellten Mängeln, erkennen werden, es darbei gelassen, jeder Theil damit zufrieden und der Sachen Entschluss nach ein Genügen zu thun schuldig sein solle: als nämblichen vom Herrnstand Ladislawen den ältern von Lobkowicz, obristen Hofmeister im Kunigreich Beheimb, Jaroslawen von Smirzicz auf Kostelecz uber dem schwarzen Wald, Ihrer Kais. Mt. Marschalch in jetzt gedachtem Kunigreich Beheimb, Wenczeln

*) V hranaté závorce položená slova jsou v původním zápisu deskovém nedopatřením vypuštěna.

času by JMCská toho příležitost poznati račil, ráčí moci osoby výš psané poručiti obeslati, i ty osoby, kteréžby reštanty své na oučtích měly, aneb berníky, s kterýmižby o nedostatky počtův jich činiti bylo; na kteréžto obeslání JMCské jeden každý z nich povinen bude se najíti dáti, a JMCská jim místo na hradě Pražském, v kterémžby se ty věci říditi měly, ukázati poručiti ráčí.

Co se pak posudního JíMti císařové na předešlých sněmích svoleného dotýče: k přijímání takových počtův stavové volili jsou z stavu panského: Mikuláše z Lobkovic a na Nových Hradech, JMCské radu a hejtmana Starého města Pražského, Adama staršího z Šternberka a na Sedlci, JMCské radu a hejtmana Nového města Pražského, z stavu rytířského: Zigmunda Sluzského z Chlumu a na Sukdole, Jana Kutovce z Ourazu a na Hlubočerpích, JíMsti císařové měst v království Českém hofrychtýře, z stavu městského: Martina Šenbolda, měštěnína Starého města Pražského, Brikcího zvonaře z Cinperku, měštěnína Nového města Pražského; když jim od JMCské oznámeno bude, tehdy na týž počet s komisaři od JMCské k tomu zřízenými zasednouti a jej přijíti mají.

O posudném.

A kdež také JMCská milostivě toho při stavích království tohoto Českého žádati ráčí, aby JMCské [posudné mimo první, kteréž jest se JMCské*)]

von Rcziczian auf Horzowicz und Wenzeln von Donau auf Augezd, item vom Ritterstand Burian Trczka von der Leip auf Swietli, Unterkammerer im Kunigreich Beheimb, Albrechten Kameisky von Lstiborze auf Wobrzistwi, Albrechten Pietipesky von Chisch und Egersberg auf Bischicz, Wenzeln Griespecken von Griespach auf Necztinach. Wann und zu welcher Zeit es nun also Ihrer Mt. gnädigist gelegen sein wirdet, so werden Ihr Mt. obgedachte Personen beschreiben mögen, die dann sowohl als diejenigen, umb die es wegen ihrer Abraitung so auch der Steuereinnehmber ausgestellten Mängel zu thun, zu erscheinen schuldig sein sollen, und werden auch alsdann Ihr Kais. Mt. vermelten Personen ein Stell und Ort im Schloss, wo sie solche Sachen handlen sollen, auszeigen und anweisen lassen.

Zu Aufnehmbung aber der Römischen Kaiserin Bierraitungen von denen hievorigen Bewilligungen haben die Stände nachfolgende Personen deputiert und ausgeschlossen: vom Herrnstand Niclassen von Lobkowicz auf Neuschloss, Ihrer Kais. Mt. Rath und Hauptmann der Alten Stadt Prag, Adamen den ältern von Sternberg auf Sedlczi, Ihrer Kais. Mt. Rath und Hauptmann der Neustadt Prag, vom Ritterstand Sigmunden Sluski von Chlum auf Sukdol, Hansen Kutowecz von Auraz auf Hluboczerp, der Romischen Kaiserin Hofrichter derselben Städt in Behmen, und dann von Städten Marten Schonwald, Burgern der Alten Stadt Prag, und Brikczien Glockner, Burger in der Neuen Stadt Prag. Und wann es nun diesen Personen von Ihrer Kais. Mt. angedeut wirdet, so werden sie uber solche Raitungen neben denen hierzu von Ihrer Kais. Mt. geordneten Commissarien sitzen und dieselben aufnehmben sollen.

Bewilligt Biergeld auf Ihr Mt. Hofhaltung und Bezahlung der inländischen Schulden und Interesse.

Nachdem auch die Kais. Mt. an die gehorsamben Ständ gnädigist begehrt, dass sie uber die hievorigen funf Groschen Biergeld noch einen

*) V hranaté závorce položená slova vynechána jsou v zápisu deskovém nedopatřením; doplnili jsme je z tištěných artikulů sněmovních.

z věrtele po pěti groších českých dávalo, ještě o jeden groš vejše svolili, tak aby se z každého věrtele piva bílého neb ječného na prodej vystaveného po šesti groších bílých scházelo: i ačkoliv vo velkých nedostatcích, v kterýchž stavové jsou, výš oznámeno jest, však z upřímné a poddané lásky a náchylnosti, kterouž stavové k JMCské mají, a zvláště vyrozuměvše od JMCské milostivému JMti zakázání strany bytnosti JMCské zde v tomto království, na takovou JMCské milostivou žádost na tom jsou se stavové snesli, aby, počnouce od zavření sněmu tohoto, jeden každý z obyvatelův království tohoto z každého věrtele piva bílého neb ječného, kteréž na prodej se vystavuje, 6 grošův českých a z sudu, kterýž dva věrtele drží, dvojnásob tolik, to jest 12 grošův českých vějběrčím, kteréžby sobě JMCská zříditi a vyhlásiti ráčil, JMCské k ruce do roka pořád zběhlého dávali a odvozovali.

Takové pak posudní na kvartály v městech krajských, jakž předešle, tím vším spůsobem se odvozovati a začíti má, první kvartál při času středopostí léta 84, druhý kvartál při letnicích, třetí kvartál při svatém Vácslavě a čtvrtý při vyjití roku toho. A to posudní od vejběrčích do komory v království Českém JMCské odvozováno býti má, kteréhožto posudního jedna polovice na pomoc vychování dvoru JMCské a druhá polovice na splacování ourokův a pokudž možné i jistin hlavních obyvatelům království tohoto a ne jiným, podle milostivého ubezpečení JMCské stavům učiněného, obrácena a vydávána býti má. Jestližeby pak kdo z obyvatelův tak při každém kvartálu vejběrčím krajským posudního svého neodvedl, ani rejstr pořádných s listem přiznavacím jim neodeslal, takového každého předně vejběrčí skrze psaní k spravení téhož zadržalého posudního napomenouti mají, a jestližeby pak vždy, jsa tak psaním napomenut, téhož posudního zadržalého spraviti obmeškával, takového každého mají vejběrčí krajští nejvyšším berníkům poznamenaného podati. A kohožby tak vejběrčí krajští nejvyšším berníkům poznamenaného podali, buďto žeby se nepřiznal k posudnímu anebo, přiznaje se, žeby posudného nedal a nespravil, na toho nejvyšší berníci ihned zatykač od desk zemských vzíti mají, a takový zatykač do jeho domu

Groschen won jedem Fass Weiss- oder Gersten-Bier bewilligen wollen, wiewohl nun sie die Ständ ihr Noth und beschwertes Obliegen in Reichung der continuierten Hilfen hievor zur Gnüge angezogen, so wollen sie doch aus unterthänigister Treu und Gehorsamb, sonderlich aber weil sie Ihrer Kais. Mt. gnädigstes Erbieten so weit verstanden, dass Sie ein Zeit lang allhie in Beheimb mit derselben kaiserlichen Hofhaltung zu bleiben gnädigist sich entschlossen, von jedem Viertel Weiss- oder Gerstenbier sechs weiss Groschen, von einem Fass aber, so zwei Viertel hält, doppelt soviel von dato dieses jetzigen Landtagsbeschluss an zu raiten, bewilligt und hiemit geschlossen haben, dass solch Biergeld den Einnehmern, so Ihr Kais. Mt. hierzu ordnen und deputieren werden, auf ein ganz Jahr gereicht und zu Ihrer Mt. eignen Händen abgeben werden soll.

Es soll auch solch Biergeld zu Quartalszeiten in den Kreisstädten, als nämblich das erste Quartal umb Mittfasten des vierundachtzigisten Jahrs, das ander umb Pfingsten, das dritte aber umb Wenzeslai und das vierte mit Ausgang vermeltes vierundachtzigisten Jahrs aller Massen und Gestalt wie hievorige Jahr erlegt, dasselb auch hernach von den Einnehmbern in Ihrer Kais. Mt. behmische Kammer uberantwortet, dessen die Hälft, als drei Groschen, auf Ihr Kais. Mt. Hofhaltung und die ander Hälft zu Abzahlung der inländischen Interesse, auch soweit müglich und als dasselb gereichen kann, auf Entricht- und Ablegung der Haubtsummen und nirgends anderswohin Ihrer Kais. Mt. gnädigisten Erbieten nach verwendt und angelegt werden. Zum Fall aber Jemand auf die bestimbten Termin sein angebührigs Geld den Einnehmbern nicht uberreichen oder auch ordenliche Register und Bekanntnussbrief [nicht] uberschicken wurde, denselben sollen anvorderist die Einnehmber zur Richtigmachung vermahnen, und da solches bei ihme nicht stattfinden und er uber das noch ein Weg als den andern saumbig sein wurde, alsdann den obristen Berneinnehmern verzeichneter ubergeben, welchen sie alsbald darauf durch Steckbrief von der Landtafel zur Richtigmachung treiben sollen, wie dann ein jeder aus denselben Saumbigen den Steckbrief,

a té osobě dodán býti má, kterýž přijíti a vedle téhož zatykače, jakoby po rozsudku zatčen byl, se zachovati a ty škody pro nečasné spravení takového posudního, kteréžby proto vzešly, zase i s posudním spraviti a dáti povinen bude. Pakli by po dvou nedělích od dodání mu zatykače téhož posudního nespravil, aneb se toho pořádně neodsvědčil, tehdy má se sám osobně na hradě Pražském postaviti, a dokudžby takového posudního nedal a s rejstry pořádnými neodvedl aneb se neodsvědčil, že jest v tom času piva nevařil, nemá takového zatčení prázden býti.

als wann er nach ergangnem Rechten wäre gesteckt worden, in seiner Behausung anzunehmben und sich darnach zu halten, auch die deswegen aufgeloffne Schäden neben dem Biergeld richtig zu machen und zu erlegen schuldig und verbunden sein solle. Da aber auch Jemand nach ergangnen und uberreichten Steckbrief sein Angebuhrnus nicht wird richtig machen, oder sich desselben mit ordentlichen Bekanntnussbriefen aberkennen und ledig zählen, so solle derselbe sich auf das Prager Schloss selbst personlich gestellen und der Steck- oder Bestrickung, so lang und viel er das Biergeld nit richtig gemacht oder dass er in derselben Zeit nicht gebrauet, mit ordentlichen Registern erwiesen hätt, keineswegs los sein.

A všickni tři stavové JMCské za to poddaně prosí, aby JMCská týmž spuosobem na zámcích a panstvích svých to nařízditi poručiti ráčil, aby z pivovarův JMti a z pivovarův poddaných na panstvích JMti posudné vejběrčím krajským odvozováno bylo; neb jest se obávati, kdyby se toho nestalo, že by mnozí z stavův na tom se uráželi a takového posudního dávati se zbraňovali, a tudyby mohlo JMCské na tom nemálo sjíti. Jakž se také o tom zpráva dává, kterakby některé osoby z stavův piva vařiti dadouc a že nevaří toho se odsvědčovali, a jiní někdeří každý tejden vaříc toliko za kvartál z dvou aneb tří varův vejběrčím krajským posudné dávali: i na kohožby se to koliv shledalo a našlo, žeby se toho dopustil, takového každého nejvyšší berníci budou moci na soud zemský obeslati a ten se bude povinen postaviti; a več to jednomu každému od nejvyšších úředníkův a soudců zemských obráceno bude, tím se spraviti.

Es bitten auch dabei Ihre Kais. Mt. die gesambten Ständ unterthänigist, Ihr Kais. Mt. wollen gnädigist verfügen und daran sein, damit von derselben Herrschaften und Schlössern, so auch aus denen angesessenen Unterthanen, Bräuhäusern das jetzt bewilligte Biergeld den Einnehmbern gleichsfalls gereicht werde, dann zu besorgen, da es nit beschehe, es möchten bei vielen ein Ungelegenheit gebären, also dass sie sich vielleicht daher ihrer Angebührnus zu reichen auch verweigern würden, welches dann hernach Ihrer Kais. Mt. nicht zu geringem Abbruch, Schaden und Nachtheil gereichen würde. Und dieweil auch furkumbt, dass etliche aus den Ständen ihre Gebräu vertuschen oder hinterbergen und sich darzu nicht bekennen, andere und theils aber, wann sie schon alle Wochen bräuen, den Einnehmbern etwo in ein Quartal das Biergeld nur von zwei oder drei Gebräuen uberantworten: derwegen sollen und mügen die obristen Berneinnehmber einen jeden, der sich also ungebührlich halten und sein unrechtmässigs Fürhaben offenbar wurde, zu dem Landrechten, dahin er sich dann zu gestellen schuldig sein wird, beschicken und worzu ihme nun solches folgends von den obristen Landofficierern gedeut und gereichen wirdet, das soll ihme ein jeder wohl und wahr thuen lassen.

O vejběrčí posudného.

Vejběrčí pak posudného JMCská v krajích sám podle uznání potřeby zříditi poručiti a potom tím

Wegen der Einnehmer in den Kreisen.

Ihr Kais. Mt. sollen die Einnehmber in den Kreisen Ihrer selbst Gelegenheit und Nothdurft

časněji skrze mandáty své po krajích vyhlásiti ráčí, aby jeden každý věděti mohl komu a v kderé místo posudní své odvozovati má.

Forma listu přiznavacího na posudné.

Já N. z N. vyznávám tímto listem přede všemi, že sem, počnouc od soboty po svaté Lucii Otilii léta tohoto 83. až do středopostí léta 84, v tom jednom kvartálu v pivovaře mém N. piva svařiti N. dal, z kderéhož se mi vedle svolení sněmovního z jednoho každého věrtele po šesti gr. českých počítajíc dáti dostalo, čehož se sejde v tom čase N. kop grošův českých, kderéž teď s rejstry a s listem přiznavacím vejběrčímu krajskému odsýlám; a že sem více v tom čase piva bílého a ječného svařiti a na prodej vystaviti nedal, jenžby z něho posudné dáno býti mělo, mimo to, což tak odsýlám, to jest v pravdě tak, to přijímám k svému svědomí. A pro lepší toho jistotu k tomuto listu pečeť svou vlastní sem přitiskl. Jehož datum ɔc. A tak se každý jiný týmž zpuosobem, jmenujíc jiné terminy, zachovati má.

Berně z hotových peněz.

Též také na milostivou žádost a předložení JMCské strany nesnesitedlného břemena ztižných dluhův JMCské, kderéž JMt na sobě míti ráčí, stavové sou z poddané lásky JMCské na pomoc placení týchž dluhuov do roka svolili, aby jeden každý, kdožkoliv jakou sumu peněz svých vlastních v tomto království na úrocích mají a z nich ouroky k své ruce přijímají a berou, z tisíce kop grošův českých šest kop grošův českých a ze sta kop grošův českých třidceti šest grošův českých JMCské dali a berníkům s listy přiznavacími při terminích berničných svrchu psaných skládali, tak aby táž pomoc i s posudním do komory české JMCské odvozována býti mohla. Však táž suma, podle JMCské milostivého zakázání, nejinam než věřitelům království tohoto od komory vydávána a obrácena býti má. A jestliže by kderá z těch

nach bestellen und desto zeitlicher in vermelten Kreisen durch derselben Mandata publicieren lassen, damit ein jeder wissen möge, wann und wohin oder an welchs Ort er das Biergeld antworten solle.

Notel eines Bekanntnussbriefs uber das Biergeld.

Ich N. von N. bekenne mit diesem Brief für allermännigilich, dass ich von dem Sambstag Luciae Ottiliae, des jungst verwichenen 83. bis auf Mittfasten dieses 84. Jahrs dieses einzigen Quartals in meinem Bräuhaus zu N. N. Fass Bier bräuen lassen, davon vermug der Landtagsbewilligung von einem jeden Fass zu 6 w. Gr. mir zu geben gebühret, welchs in vermelter Zeit N. Schock Groschen bringt, die ich hiemit sambt den Registern und Bekanntnussbrief den Kreiseinnehmbern uberschicken thue. Und dass ich in jetzt gesetzter Zeit nicht mehr Weiss- oder Gerstenbier bräuen und auf den Kauf aussetzen lassen, davon das Biergeld ausserhalb dessen, so ich also hiemit uberschick, gereicht werden solle, das nehmbe ich auf mein Gewissen. Dessen zu mehrem Urkund hab ich mein eigen Petschier hierfur gedruckt. Datum. Und also soll sich ein jeder mit Benennung der Quartal und Termin in den andern Bekanntnussbriefen verhalten.

Steuer von denen im Land ausgeliehenen Geldern.

Desgleichen so haben die gehorsamben Ständ auf Ihr Kais. Mt. gnädigistes Begehren und Gesinnen wegen dero obliegenden unerträglichen Schuldenlasts zu etwas Ableg- und Erleichterung desselben als einer Hilf aus unterthänigister Treu und Gehorsamb auf ein Jahr lang bewilligt, dass ein Jeder, der in diesem Künigreich Beheimb seines eignen Geldes auf Interesse liegen und ausgeliehen hätt, von einem jedwedem 1000 Schock Gr. 6 Schock Gr. und dann von jedem Hundert 36 Gr. beh. Ihrer Kais. Mt. zur Steuer geben und den Bern- oder Steuereinnehmern auf die andern hievor ernennte Steuertermin sambt den Bekanntnussbriefen uberantworten soll, also damit diese Hilf, wie auch das Biergeld Ihr Kais. Mt. zu Handen derselben behmischen Kammer geliefert werde. Jedoch soll solche Hilf Ihrer Kais. Mt. gnädigistem Erbieten

lidí osoba z toho, což by tak buď na ouroce měl, se nepřiznal, neb přiznajíc se na ty jisté časy a terminy, jak dotčeno, nedal, aneb jistoty pod jakým srozuměním bez úrokův na jakékoliv sumy k sobě přijímal, jakoby jich jistci svému bez úrokův půjčil a přes to z nich úrok bral, aneb týž úrok sobě k sumě připsati dal, i jakžkoliv jinak nějakého obmyslu se dopustil, ten jeden každý aby, což by mu z té sumy berně dáti se dostalo, dvojnásobně dáti povinen byl.

nach nirgend anderswohin dann auf die inländischen Gläubiger verwendt werden. Auf den Fall aber irgend einer sich zu seinen ausgeliehnen Geldern nicht bekennen oder auch, da er sich zu denselben bekennt, die Gebühr auf die angemelten Termin nicht erlegen oder sonst, samb das Hauptgut ohne Interesse liegen thue, mit seines Glaubigers Assecurierung practicieren und uber das die Interesse nehmben oder zu dem Hauptgut schlagen lassen würde, derselb ein jeder solle dasjenig, so ihme also zu reichen gebühret hätte, doppelt zu erlegen schuldig und verfallen sein.

Forma listu přiznavacího z hotových peněz.

Já N. z N. vyznávám tímto listem přede všemi, že sumy své peněžité na úrocích, z kderéž mně se úrok platí k užitku mému vlastnímu, mám N., z kderéžto sumy podle svolení sněmovního, počítajíc [z jednoho tisíce kop gr. českých po třech kopách gr. českých, tohoto prvního terminu nejvyšším berníkům na hrad Pražský posílám]*) N. kop grošů českých, a že více sumy své na úrocích nemám, z kderéž bych úrok sobě k ruce přijímal, to přijímám k svému svědomí. A pro lepší toho jistotu pečeť svou vlastní sem k tomuto listu mému přiznavacímu přitisknouti dal. Jehož datum ɔc.

Notel eines Bekanntnussbriefs wegen ausgeliehner Gelder.

Ich N. von N. bekenne mit diesem Brief fur jedermänniglich, dass ich meiner verinteressierten baren Geldsumma, von deren mir der Zins zu meinem eignen Gewinn und Nutz erfolgt, benenntlich N. Summa liegen hab, darvon ich vermug des Landtagsbeschluss auf diesen ersten Termin als von jedem Tausend 3 Schock Gr. b. zu raiten, nämlichen N. Schock Groschen behmisch den obristen Berneinnehmbern aufs Prager Schloss uberschicken thue. Und dass ich meines eigenen Geldes nichts mehrers auf Interesse liegen und die Zins zu meinen Handen davon zu empfahen oder einzunehmben hab, solches nehmbe ich auf mein Gewissen. Zu Gezeugnus dessen hab ich mein eigen Petschaft zu diesem Bekanntnussbrief drucken lassen, der geben ist ɔc.

Pomoc na stavení hradu Pražského.

A jakož jest JMCská stavům se v tom milostivě ohlásiti ráčil, že z obzvláštní náchylnosti, kderouž k tomuto slavnému království a národu Českému nésti a jmíti ráčí, toho milostivého oumyslu bejti ráčí, aby, pokudž nejvejše možné, zde v tomto království na hradě Pražském, z příčin a potřeb, jakž tohoto království a zemí k němu příslušejících tak svaté říše a jiných království a zemí svých, též věrných poddaných milých, bytem a dvorem

Hilf auf Erbauung des Prager Schlosses.

Und nachdem Ihr Kais. Mt. den gehorsamben Ständen gnädigst zu erkennen geben, dass Ihr Mt. aus sonderer Zuneigung, so sie zu diesem hochgelobten, berühmten Künigreich und behmischen Nation haben, des gnädigisten Willens sein, derselben kaiserlichen Hofläger den mehrern Theil, soviel als nur muglich, allhie in Beheimb auf dem Prager Schloss umb dieses vermelten Künigreichs und desselben incorporierten Lande, wie auch des heiligen

*) V hranaté závorce položená slova vynechána jsou v zápisu deskovém nedopatřením; doplnili jsme je z tištěných artikulů.

svým na větším díle bejvati a trvati, a tak, nelitujíc své osoby císařské, všecky obyvatele tohoto království milostivě v spravedlnostech jich opatrovati, ochraňovati a péči o ně otcovskou jmíti ráčil, však poněvadž stavům vědomé jest, což se i na voko spatřuje, že na hradě Pražském, kdež stolice JMCské, jakožto krále Českého jest, dosti skrovná opatření a pohodlí z strany stavení a bytnosti podle náležitosti a důstojenství JMCské míti ráčí, což JMCská rád na vlastní náklad svuoj stavení a opravu téhož hradu Pražského by před sebe vzíti ráčil, však poněvadž pro jiná veliká nesnesitedlná často oznámená vydání a náklady JMCské to vykonati možné není, a chtíce JMCská z výš oznámených příčin to rád před sebe vzíti, JMCská jich stavův za obzvláštní slušnou pomoc, aby JMCské stavové k témuž stavení hradu Pražského svolili, tak a na ten způsob a konec, aby jiným pomocem a placení lidu válečnému na hranicích, též také pro vychování dvoru JMCské a spravování ourokův nic ku překážce a zmenšení nebyla, milostivě žádati ráčí: i ačkoliv stavové v svrchu oznámených svolených pomocech téměř nad všecku svou možnost sou snešení a svolení JMCské učinili, však chtíce vždy to v skutku podle svých nejvyšších možností na sobě ukázati, že JMCské netoliko milostivých stavům učiněných zakázání, nýbrž i bytnosti JMti v království tomto velice vděčni jsou, na tom sou se snesli, aby ještě mimo všecky výše oznámené svolené pomoci z domův poddaných svých po pěti groších českých do tří let pořád zběhlých sbírali, a to při terminích svrchu svolené pomoci turecké, rozdělíc to též na poly, při každém terminu berničném nejvyšším berníkům zřízeným bez výrážky domův pohořalých a jiných škod, kderé by se poddaným jich staly, odvozovali, zachovajíc v tom ve všem ten pořádek, aby ze všech domův poddaných ta pomoc vycházela, tak jakž výš při berni k osazení hranic Uherských vyměřeno jest. Podle toho JMCské stavové poníženě prosí, aby JMCská při hejtmanech, úřednících na panstvích JMti to též tak nařídíti ráčil, aby táž pomoc k stavení hradu Pražského bez umenšení JMti vycházela a berníkům JMCské k ruce v moc uvozována byla. Kderéžto všecky pomoci a zbírky po pěti groších če-

Reichs und anderer derselben Künigreich und Lande getreuen Unterthanen Nothdurft willen zu halten und also unverschont derselben kaiserlichen Person alle Einwohner dieses Künigreichs in ihren Gerechtigkeiten und Anliegen gnädigist anhören, vertreten und väterliche Sorg für sie tragen wollen; wann aber gleichwohl den gehorsamben Ständen wohl bewusst sei, und es auch der Augenschein mitbringe, dass Ihr Kais. Mt. auf dem Prager Schloss mit derselben kaiserlichen Wohnung nicht zur Gnüge und wie sichs derselben Dignität und Hoheit wohl gebühre, vorsehen sei, Ihr Kais. Mt. solches auch für sich selbst gnädigist gern wenden und das Schloss aus eignen Säckel erbauen und bessern lassen wollten, dieweil Sie es aber umb anderer vieler unerträglichen und vor oft angezognen Ausgaben willen nicht zu erschwingen, und doch solches gleichwohl gnädigist gern ins Werk gerichtet sehen wollten, derwegen dann Ihr Kais. Mt. an sie die Ständ gnädigist begehren thäten, dass sie sich hierzu einer sonderbaren Hilf ausser ihrer vorbeschriebnen Bewilligung und ohne des Gränitzwesens, wie auch der kaiserlichen Hofhaltung und dann dero Interesse und Schuldenzahlung Hilfleistung Abbruch und Schmälerung vergleichen wollten. Und wiewohl sich nun die Ständ ohne das fast über Vermügen mit ihrer allbereit bewilligten unterschiedlichen Hilfleistung angriffen, so wollen sie doch im Werk erweisen und ihr sonderbare Dankbarkeit gegen Ihrer Kais. Mt. Ihres so gnädigisten Erbietens und wie hoch sie desselben erfreuet, sehen lassen und sich hiemit entschlossen und bewilligt haben, dass noch uber alle vorige Hilfen und bewilligte Haussteuer von jedem ihrer Unterthanen Haus zu funf Gr. behemisch gereicht und von dreien Jahren eingenumben, auch inmassen vorbewilligte Turkenhilf jedes Jahr auf zween Termin den verordneten obristen Berneinnehmbern ausser Abkürzung der Brändler und andrer Beschädigten, so ihren Unterthanen zustehen wurden, erlegt und die Erlangung allergestalt, inmassen wie hievor bei der Turkenhilf angeordnet, eingefordert werden. Daneben aber auch bitten Ihr Kais. Mt. die gehorsamben Ständ unterthänigst, dass Ihr Kais. Mt. bei derselben Ambt- und Hauptleuten,

ských v žádné jiné místo mimo stavení hradu Pražského vydávány a obráceny býti nemají.

Pražané pak a jiná města království tohoto, místo takové vejš oznámené zbírky, JMCské sou čtvrtý díl berně své hraničné svolili, totižto každého roku do týchž tří let tři tisíce jedno sto pětmecítma kop grošův českých, a to též, rozdělíc při každém terminu na poly nejvyšším berníkům na hrad Pražský podle berně své odvozovati mají.

Nicméně dědiníci, nápravníci, svobodníci též čtvrtý díl berně své JMCské k témuž stavení podle stavuov skládati a berníkům odvozovati mají.

A přiznavací listy k takové zbírce se mají odsýlati nejvyšším berníkům z počtů poddaných, tím vším způsobem, jako k berni domovní ut s.

O veřejné hotovosti.

Dále což se nařízení veřejné hotovosti, a což k tomu náleží, dotýče: na tom jsou se stavové s JMCskou snesli, poněvadž k uvážení toho artikule potřebného a pilného osoby některé z stavu panského a rytířského na předešlých sněmích voleny jsou, a to ještě až posavad k vykonání svému přivedeno není, aby předešlého sněmu léta ↄc 80. k tomu volené osoby, když by koli od JMCské obeslány byly, sem na hrad Pražský se sjely a takové uvážení před sebe vzaly, to se vší pilností sepsaly a JMCské podaly; a JMCská s nejvyššími úředníky, soudci zemskými a radami svými to dále v svém uvážení jmíti a při budoucím sněmě všem třem stavům k jistému dalšímu toho nařízení, což by nejlípejí království tomuto se tu trefiti mohlo, předložiti ráčí. A za to stavové JMCské poníženě žádají, aby JMt to i při jiných zemích a oudech království tohoto tak milostivě objednati

auf Ihren eigenthumblichen Herrschaften verfügen wollen, damit solche des Prager Schloss Bauhilf gleichfalls unzergänzt abgeben und den Berneinnehmbern eingeantwort, auch diese Hilf der funf Gr. nirgend anderstwohin dann auf Bau und Besserung vermeltes Prager Schlosses gewendet werde.

Die Präger aber und andere künigliche Städt in Beheimb haben Ihrer Kais. Mt. anstatt solcher Hilf den vierten Theil ihrer Gränitz- oder Türkenhilf auf die vermelten drei Jahr, das ist jedes derselben besonder 3125 Schock Gr. beh., und solche auf die hievor angedeuten zween Termin den obristen Berneinnehmern neben ihrer Steuer zu uberantworten bewilligt.

Es sollen auch nicht weniger die Freisässen und Vorwerchsleut den vierten Theil ihrer Steuer der Kais. Mt. neben den Ständen zu solchem Schlossbau erlegen und abgeben.

Also sollen auch die Bekanntnussbrief uber diese Bausteuer aller Massen und Gestalt mit Abzählung der Unterthanen inmassen bei der andern Turken- oder Haussteuer gestellt und den Berneinnehmbern eingehändigt werden.

Wegen Ausrüst und Bereitschaft dieses Künigreichs Beheimb sowohl auch der andern dazu incorporierten Lande.

Soviel die Ausrüst und Bereitschaft anbelangen thuet, haben sich Ihr Kais. Mt. mit den Ständen dahin verglichen, dieweil auf den hievorigen Landtagen zu Berathschlagung dieses hoch nothwendigen genöthigen Artikels sonderbare Personen vom Herrn- und Ritterstand deputiert, solches aber noch bisher zu keinem Ort gebracht worden, dass die im verschienen 80. Jahr hierzu geordnete Personen, wann und zu welcher Zeit sie von Ihrer Kais. Mt. beschickt wurden, sich hieher aufs Prager Schloss verfügen, solche Berathschlagung vor die Hand nehmben, die Sachen alles Fleiss beschreiben und Ihrer Kais. Mt. ubergeben sollen, welche dann darauf solches alles mit den obristen Landofficierern, Rechtsitzern und derselben Räthen weiter erwägen und bei kunftigem Landtag den gesambten Ständen zu endlicher Abhelf- und weiterer Verordnung, was diesfalls diesem Kunigreich am zuträglichisten sein

ráčil, aby i oni takovou hotovost mezi sebou nařídili, a na čem by to postavili, JMCské to v známost uvedli. A kdyby napřed toto království a jedna každá země jistou vědomost, jakej počet lidu jízdného i pěšího sebrati moci budou, měly, potomně tím snáze skrze komisaře mezi sebou se snésti mohou, jakby v čas potřeby jedni druhým nápomocni býti mohli.

möchte, gnädigst proponieren und furtragen lassen. Und bitten Ihre Kais. Mt. derselben gehorsambe Ständ unterthänigist, Ihr Kais. Mt. wollten auch bei den andern Landen und Mitgliedern die Sach solcher Ausrüst halber gnädigist dahin richten, damit Ihr Mt. derselben Beschaffenheit ein gnädigstes Wissen haben möchten. Und wann alsdann zu forderst dies Kunigreich und dann jedes Land solcher Ausrüstung, in was Zahl ihnen mit dem reisigen Zeug und Fussvolk aufzukumben sein wirdet, ein eigentliches Wissen haben, werden sie sich alsdann umb soviel desto leichter mit den Commissarien unter einander, mit was Hilf ein Theil dem andern zuspringen möcht, zu vergleichen haben.

Však na tento čas, aby vždy bez slušného opatření a nařízení hotovosti království toto nebylo, na tom sme se snesli, že jeden každý pán a rytířský člověk, také měštěnín i také duchovní, též svobodníci, nápravníci a tak všickni obyvatelé království tohoto, kdož pozemské statky drží, aneb peníze na ourocích mají, ze čtyř tisíc kop grošův českých kůň zbrojný dobře vypravený na hotově jmíti má.

Jedoch damit es gleichwohl dieser Zeit an gebuhrlicher Versorg- und Anordnung dieses Kunigreichs nicht erwinden, noch mängeln thue, so haben sie sich demnach dahin entschlossen, dass ein jede Person vom Herrn- und Ritterstand, desgleichen Burgern sowohl auch den Geistlichen und nit weniger die Freisässen, Vorwerchsleut und also alle Einwohner, so Landgüter oder Geld auf Interesse oder Zins haben, von vier Tausend Schock Groschen behmisch ein gut und wohl gerust Pferd wider den Feind in Bereitschaft haben soll.

Osoby pak k uvážení tohoto artikule tyto voleny jsou: Jaroslav Libštejnský z Kolovrat a na Petršpurce, markrabství Dolních Lužic landfojt, Jiří hrabě z Guttenštejna a na Ryzmberce, Šebestian Šlik z Holejče, hrabě z Pasaunu a z Lokte a na Bečově, Jan z Oprštorfu a na Dubu, z pánuov; a z stavu rytířského Humprecht Černín z Chuděnic a na Chuděnicích, JíMti císařové měst v království Českém podkomoří a hejtman hradu Pražského, Pavel Korka z Korkyně a v Suchém Dole, na Vostrově, Jan Markvart z Hrádku a ua Nekmiři, Vilém Miřkovský z Tropčic a na Vrchlabí.

Zu Berathschlagung aber dieses Artikels seind nachfolgende Personen deputiert und verordnet, als nämblich: Jaroslaw Libsteinsky von Kolowrat auf Petersburg, Landvogt im Markgrafthum Niederlausitz, Georg Graf von Guttenstein auf Riesenberg, Sebastian Schlick von Holeicz Graf von Possaun auf Becziow und Hans von Oppersdorf auf Aich aus dem Herrnstand, dann aus den Ritterstandpersonen Humprecht Cziernin von Chudenicz und auf Chudenicz, der Röm. Kaiserin Unterkammerer in derselben Städten in Beheimb und Hauptmann aufm Prager Schloss, Paul Kurka von Korkinie auf Suchendol uber dem Ufer, Hans Markwart von Hrádku auf Neckmirzi und Wilim Mirzkowsky von Tropschicz auf Wrchlabi.

O počty bernični.

A poněvadž to stavové za potřebné bejti uznávají, aby počtové zemští přijímáni byli a tím déle aby odkládáno nebylo, protož sou se na tom snesli,

Wegen Steuerraitungen.

Und dieweil die Ständ fur ein Nothdurft befinden, dass des Lands Raitungen aufgenumben und damit länger nicht verzogen werde, so haben sie

aby předkem počtové od vejběrčích krajských posudního přijímáni byli, kteřížto na hrad Pražský v neděli devítník se sjeti a tu, kdež se berně přijímají, počty své činiti mají, opovědouc se nejvyšším ouředníkům zemským, předešlými sněmy nejvyšším berníkům zemským od stavův přidaným, tehdáž na hradě Pražském přítomným; od kterýchž když se tak počtové odvedou, tehdy ihned od nejvyšších berníkuov počtové od času toho, jakž sou se všecky pomoci k zemi skládaly, až do nynějšího sněmovního svolení přijímati se mají, a po přijetí týchž počtův od colmistra zemského též počet činěn a přijímán býti má. Při kderejchžto počtech [sic] činění a vykonání přítomny býti mají předkem dvě osoby z nejvyšších úředníkův zemských berníkům od stavův přidaných. A tímto sněmem sou k přijímání týchž počtův tyto osoby voleny: z stavu panského Jiří Bořita z Martinic a na Smečně, Mikuláš z Lobkovic a na Nových Hradech, JMCské rada a hejtman Starého města Pražského, a z rytířstva Kryštof Vratislav z Mitrovic a na Lochovicích, Zikmund Sluzský z Chlumu a na Sukdole, z stavu městského Mistr Matěj z Aventinu a Simeon Kamaryt z Rovin. A stavové tímto sněmem soudu zemskému plnou moc dávají, aby po vyřízení týchž počtův v ně nahlídli, bedlivě uvážili a o ty, pokudž se pořádně a spravedlivě vyřízeni najdou, na místě postavili. Což když se vykoná JMCské počtu colmistra našeho hodný přípis odeslati se nepomine.

sich dahin entschlossen, dass erstlich von den Biergeldeinnehmbern in Kreisen die Aufnehmbung solcher Raitungen furgenumben, darzu sie sich auf das Prager Schloss den Sonntag Devitnik dies Orts, wo die Steuereinnahmb gehandelt wird, mit ihren Raitungen verfügen und sich vorher bei denen in hievorigen Landtägen den obristen Berneinnehmbern von den Ständen zugeordneten und der Zeit zur Stell aufm Prager Schloss wesenden obristen Landofficierern ansagen sollen, welche dann von ihnen zu Stund an durch vermelte obriste Berneinnehmber von der Zeit an, als die Hilfen zum Land gelegt worden, bis auf den jetzigen Landtag, wie auch zugleich hernach von des Lands Zahlmeister aufgenumben werden sollen. Es sollen auch bei Ubergab und Aufnehmbung dieser Raitungen sein erstlichen die zwo aus den obristen Landofficierern den Berneinnehmbern zugethane und dann auch die nachgesetzten bei jetzigem Landtag deputierte Personen, als: vom Herrnstand Georgen Borzita von Martinicz auf Smeczna, Niklas von Lobkowicz auf Neuschloss, Röm. Kais. Mt. Rath und Hauptmann der Alten Stadt Prag, und vom Ritterstand Christof Wratislaw von Mitrowicz auf Lochowicz, Sigmund Slusky von Chlum auf Sukdol, dann von Städten Magister Martin (sic) Auentin und Simeon Kamarit von Rowin, denen dann von den Ständen hiemit diesem Landtagsbeschluss vollkumbner Gewalt, solche Raitungen ordentlich zu ratificieren und soweit sie dieselben just befinden werden, auf ein Ort zubringen, ubergeben wird. Und wann solches also vollzogen, so solle Ihrer Kais. Mt. der Ständ Zahlmeisters Raitung beglaubte Abschrift einzustellen nicht umbgangen werden.

Svolené pomoci od stavův aby jinam obracovány nebyly.

A poněvadž pak JMCské na stavení hradu Pražského podle svolení napřed psaného z domův poddaných našich po pěti groších českých suma jistá slušná na penězích hotových svolena jest, kteroužto sumu JMCská tím záželi dostanouc k stavení napřed psaného hradu Pražského ihned času jarního bude moci přistoupiti, všickni tři stavové království Českého soudu zemskému to v moc dá-

Die von den Ständen bewilligte Hilf soll in anderweg nit verwendt werden.

Dieweil Ihrer Kais. Mt. zu Erbau- und Besserung des Prager Schlosses von jedem der Ständ Unterthanen Haus 5 w. Gr. an barem Geld bewilligt worden, mit welcher Summa dann Ihr Kais. Mt. nach zeitlicher Erlangung derselben bald auf den angehenden Frühling solchen Bau an die Hand nehmben kunnen, so wollen die gesambten Ständ dem Landrechten nach Aufnehmbung der Raitungen

vají, po vyřízení počtův a vyhledání jaká by suma před rukama byla za stavy, neb kdežkoli jinde, z pomocí jim jminulých let k zemi svolených se shledati mohla, to aby uvážili, jakáby jistá suma JMCské podle svolení stavův slušně ihned vydána býti mohla, a shledajíc takovou sumu ode všech tří stavův království tohoto, cožby nejdříveji býti mohlo, oddali. Kterážto suma, tak jako i jiné všecky svolené pomoci, když do komory české odvedena bude, té ponížené naděje stavové království Českého sou, že [JMCská] takovou sumu ne jinam než na stavení hradu Pražského naložiti a vydati poručitiráčí, tak jakž jest se JMCská k stavům v tom milostivě zakázati ráčil. Našloli by se pak co výše, to soud zemský dostatečně opatřiti má, aby tím ničímž hejbáno nebylo až do sněmu nejprvé příštího; tu jakž o počtích přijatých, tak i o jiných všech věcech, od soudu zemského stavům zpráva učiněna býti má.

A poněvadž tato všecka svolení JMCské do komory české odvozována býti mají: JMCské stavové za to poníženě prosí, aby JMt při komoře své české to milostivě nařídití ráčil, aby ty pomoci nikam jinam vydávány nebyly, než jak tímto svolením sněmovním vyměřeno jest; k kderýmžto stavové, jakožto ku přátelům svým a Čechům přirozeným, jiné naděje nejsou, nežli že od osob svých také nejináč, než podle tohoto sněmovního svolení a důvěření stavův se zachovají.

O meze.

A jakož o meze a hranice království tohoto s některými okolními knížaty a zeměmi rozepře sou: i na tomto sou se stavové snesli, že tímto sněmem soudu zemskému moc dávají, kdyžbykoliv s milostivým vědomím JMCské na takové meze zemské komisaři měli vysláni býti, že soud zemský psaním svým budou moci nejvyššímu písaři království tohoto oznámiti, aby pečeť zemskou k listu mocnému od země na tyž meze přitiskl, tak jakž

in ihrer [sic] Gewalt zu berathschlagen gestellt haben, was etwa fur ein Geldsumme, so hinter den Ständen oder an was Ort es sei, von denen hievor zum Land bewilligten Hilfen ausgesucht und vor der Hand sein wurde, Ihrer Kais. Mt. der Stänđ Bewilligung nach ausgegeben, und sobald als dieselben von den Ständen erlangt, angehändigt werden möcht. Welcher Summa halber dann, wenn sie zur behemischen Kammer wie auch all andere bewilligte Hilfen erlegt, sie die gehorsamen Stänđ der unterthänigisten Hoffnung sein, Ihr Kais. Mt. werden dieselbe auf den Bau des kuniglichen Prager Schloss zu verwenden verordnen und befehlen, inmassen sich dann Ihr Kais. Mt. dessen gegen den Ständen gnädigist erboten haben. Do aber uber das auch noch was mehrers gefunden, so solle das Landrecht die Fursehung thun, damit solches bis auf einen kunftigen Landtag unverruckt beisamben bleibe, dessen allen dann sowohl als der Raitungen halber sie die Stänđ von gedachten Landrechten sollen bericht werden.

Und dieweil alle diese hievorn bewilligte Hilfen in Ihr Kais. Mt. behmische Kammer abgeben und gereicht werden sollen, so bitten Ihr Kais. Mt. die Stänđ unterthänigist, Ihr Kais. Mt. wollen bei gedachter behmischen Kammer gnädigist verfügen, damit solche Hilfen an kein ander Ort, sondern, wie mit diesem Landtag beschlossen, verwendet werden, wie dann auch sie die Stänđ in der behmischen Kammer hierumben als ihren Freunden und geborenen Behmen vertrauet und habender Zuversicht nach versehen wollen, dass sie dem also ein Vollziehung und kein anders thun noch eingehen werden.

Wegen der behmischen Granitzörter.

Nachdem auch wegen theils des Landes Gränitzen mit etlichen umbliegenden Fürsten und Ländern sich Stritt und Irrungen erhalten, so wollen die Stänđ dem Landrechten hiemit Gewalt geben haben, darauf zu gedenken, wann und zu welcher Zeit mit Ihrer Kais. Mt. gnädigstem Consens und Vorwissen an solche Gränitzörter die Commissarien sollen abgefertigt werden, welches sie dann dem obristen Landschreiber hernach andeuten sollen,

o přitištění pečeti komisařům na též meze relací zemská o to učiněná v sobě šíře obsahuje a zavírá.

O práva městská.

Co se práv městských korigování, jich přehlédnutí a s zřízením zemským srovnání dotýče: za to jsou JMCské stavové při předešlých sněmích poníženě, aby k tomu osoby voleny byly, žádali, k čemuž pak týmiž sněmy jisté osoby od JMCské též i stavův byly sou voleny. Ale že jest se pak to sjetí a obeslání, aby na tuž věc zasedli a k jistému místnému konci to před sebe vezmouc přivedli, až posavad nevykonalo, všickni tři stavové v nerovnosti práv městských pro nesrovnání s zřízením zemským, v čemž by se stavové jedni k druhým v spravedlivostech svých věděli jak zachovati, v tom nemalý nedostatek mají a uznávají, a jakž prvé tak i nyní JMCské poníženě prosí, aby JMCská milostivě k dobrým řádům a k zachování rovnosti práv a spravedlnosti stavův království Českého prohlídnouti ráčil; a poněvadž pak táž práva městská všecka zouplna v spis uvedena a již na jistou výminku do vuole JMCské a stavův k vytištění přišla, aby JMCská obešlíc k jistému dni osoby, buď ty od JMCské předešle k tomu obrané, anebo pokudž by JMt jiné milostivě nařídíti ráčil a [jim] o tom JMCská, aby ta práva městská přehlídly a je srovnaly, aby toliko jedna práva městská ve všem království Českém, kterážby proti zřízení zemskému nebyla, sloula a byla, a těch a ne jiných aby vuobec užíváno bylo, [...] konečně přivedly, milostivě poručiti ráčil. K kderémuž tak týchž práv městských korigování, přehlédnutí a srovnání vedle osob [od] JMCské k tomu obraných též stavové tyto osoby z stavu panského a rytířského sou volili: z kraje Bechynského [z pánův] Adama z Hradce na Hradci a Hluboké, JMCské radu a komorníka, z rytířstva Kunše Dvořeckého z Volbramovic a na Dvorcích; z kraje Prachenského [z pánův] Adama z Šternberka a na Sedlci, hejtmana Nového města

damit er des Lands Siegel auf die Vollmacht zu solcher Gränitzbereitung aufdrucken thue, wie dann wegen Aufdruckung ermeltes Insiegels die den Commissarien vom Land gethane Relation mehrers in sich halten und besagen thue.

Wegen Corrigier- und Vergleichung der Städt Recht mit der Landsordnung und Wählung der Personen hierzu.

Anbelangend der Städte Recht, da haben Ihre Kais. Mt. die Stände bei hievorigen Landtägen unterthänigist ersucht, damit die Personen hierzu ausgeschlossen und elegiert werden möchten, wie dann auch solches von Ihrer Kais. Mt. und den Ständen also eigentlich beschehen. Dieweil sich aber die Zusambenkunft derselben Personen verzogen und die Sachen bisher unverrichtet und unvollzogen blieben, die Ständ aber wegen Nitvergleichung solcher Stadtrechten, in dem sich ein Theil gegen dem andern aus den Ständen zu verhalten und zu richten haben möchten, solchen nicht ein schlechten Mängel zu sein befinden, derwegen dann sie wie hievor also auch noch Ihr Kais. Mt. bitten thuen, dass Ihr Kais. Mt. diesfalls ein gnädigs Einsehen haben, und dieweil alle solche der Städt Recht vollkummlich in Schriften verfasst und nunmehr auf Ihrer Kais. Mt. und der Ständ Ratification bis zum Druck kumben sein, die hievor geordnete oder andere Personen hierzu beschicken und denselben gnädigist auferlegen wollen, dass sie solche der Städt Recht ersehen und verglichen hätten, damit nur einerlei Stadtrecht, so der Landsordnung nicht zuwider, aufgericht und sich nach denselben und keinen andern ingemein zu richten sein möchte, wie dann auch die Ständ ihres Theils nachfolgende Personen denen von Ihrer Mt. Deputierten zuordnen und von dem Herrn- und Ritterstand ausschiessen und wählen thuen, nämlich aus dem Bechinger Kreis Adamen von und auf Neuhaus und Hluboke, Ihrer Kais. Mt. Rath und Kammerer, vom Herrnstand und Kunaschen Dworzeczky von Wolbramowicz auf Dworcz von Ritterstand; aus Prachinger Kreis von Herren Adamen von Sternberg auf Sedlczi, Ihrer Kais. Mt. Rath und Hauptmann auf der Neuen Stadt Prag, und

Pražského, z rytířstva Bernarta staršího z Hodějova na Lčovicích a Tloskově; z kraje Slánského z pánův Fridricha z Lobkovic a na Peruci, z rytířstva Hertvíka Zejdlice z Šenfeldu a na Zvoliněvsi, JMCské radu a vrchního hejtmana všech panství JMCské v království Českém; z kraje Litoměřického z pánuov Hendrycha Kurcpacha z Trachmburku a z Milče a na Stolinkách, JMCské radu, z rytířstva Zikmunda Brozanského z Vřesovic a na Brozanech; z kraje Kouřímského z pánův Viléma z Talmberka a na Jankově, z rytířstva Jakuba Chodaura z Lokte a na Síbříně; z kraje Čáslavského z pánův Adama Slavatu z Chlumu a z Košmberka a na Čestíně Kostele, z rytířstva Jana Salavu z Lípy a na Aumoníně; z kraje Vltavského z pánův Mikuláše z Říčan a na Beztahově, z rytířstva Mikuláše Vojkovského z Milhostic a na Vosečanech; z kraje Podbrdského z pánuov Václava z Říčan a na Hořovicích, JMCské radu, z rytířstva Krištofa Vratislava z Mitrovic a na Lochovicích; z kraje Plzeňského z pánův Jana z Roupova a na Roupově, z rytířstva Jana Černína z Chuděnic a na Vostrém; z kraje Žateckého z pánův Jana Voldemara Hasištejnského z Lobkovic a na Mašťově, z rytířstva Mikuláše Štampacha z Štampachu; z kraje Boleslavského z pánův Adama Krajíře z Krajku a na Mladém Boleslavi, z rytířstva Albrechta Pětipeského z Chyš a Egrberku, na Byšicích; z kraje Hradeckého z pánuov Viléma z Valštejna a na Heřmanicích, z rytířstva Jana Dohalského z Dohalic a na Veselí, JMCské radu; z kraje Rakovnického z pánův Krištofa z Kolovrat a na Všesulově, z rytířstva Václava Hochauzara z Hochauzu a na Pšovlcích; z kraje Chrudímského z pánuov Albrechta Slavatu z Chlumu a z Košmberka a na Chrasti, z rytířstva Jindřicha Dobřenského Čápa z Dobřenic a na Valích. Kdežto všickni nadepsaní z krajův od stavův volení, kdyžby od JMCské k tomu obesláni byli na hrad Pražský mají a povinni jsou beze všech výmluv se dáti najíti, a pakli by kderý z nich pro bezelstnou a hodnou příčinu přijeti nemohl, ten každý aby JMCské příčinu takovou bezelstnou nepříjezdu svého oznámil a se omluvna učinil; však nicméně kdeří se sjedú,

vom Ritterstand Bernharden den ältern von Hodiegowa auf Lczowicz und Tloskow; ausm Schlaner Kreis vom Herrnstand Friedrichen von Lobkowicz auf Perucz und vom Ritterstand Hertwigen Seidlicz von Schönfeld auf Swoleniowes, Ihrer Kais. Mt. Rath und Oberhauptmann derselben eigenthumblichen Herrschaften in Beheimb; ausm Leitmeritzer Kreis vom Herrnstand Heinrichen Kurzbach von Trachmberg und Milicz auf Stolinkach, Ihrer Kais. Mt. Rath, und vom Ritterstand Sigmund Brozansky von Wrzessowicz; ausm Kaurzimber Kreis vom Herrnstand Wilhelmben von Talmberg auf Jankow und vom Ritterstand Jakoben Chodawer von Lokte; ausm Cziaslawer Kreis vom Herrnstand Adamen Slawata von Chlum und Koschemberg auf Cziestin und vom Ritterstand Hansen Salawu von der Leip auf Aumonin; ausm Wltawer Kreis vom Herrnstand Niklassen von Rziczian auf Beztahow und vom Ritterstand Niklassen Woykowsky von Milhosticz auf Woseczian; ausm Podbrder Kreis vom Herrnstand Wenczln von Rcziczian auf Horzowicz, Ihrer Kais. Mt. Rath, und vom Ritterstand Christofen Wratislawen von Mitrowicz auf Lochowicz; ausm Pilsner Kreis Hansen von Rupaw auf Raupaw und vom Ritterstand Hansen Cziernin auf Wostrem; ausm Saazer Kreis vom Herrnstand Hansen Woldemar von Hassenstein und Lobkowicz auf Masstiaw und vom Ritterstand Niklassen Stampach von Stampach; ausm Bunzler Kreis vom Herrnstand Adamen Kragirz von Kraid auf Jungenbunzel und vom Ritterstand Albrechten Pietipesky von Chisch und Egerberg auf Bischicz; ausm Gratzer Kreis vom Herrnstand Wilhelmben von Walstein auf Herzmanicz und vom Ritterstand Hansen Dohalsky von Dohalicz auf Weseli, Röm. Kais. Mt. Rath; ausm Rakownitzer Kreis vom Herrnstand Christofen von Kolowrat auf Wssesulow und vom Ritterstand Wenzel Ochhauser von Ochhaus auf Pschawlicz; ausm Chrudimber Kreis vom Herrnstand Albrechten Slawata von Chlum und Koschemberg auf Chrasti und vom Ritterstand Heinrichen Dobrzensky Cziap von Dobrzenicz auf Wali. Welche alle hievor erzählte in und aus beruhrten Kreisen erwählete Personen sollen und werden auf Ihr Kais. Mt. gnädigste Erforderung sich auf das Prager Schloss

to všecko, jakž výš položeno, před sebe vzíti a při tom čase k vykonání přivésti povinni jsou.

O plavbě po Labi.

A kdež JMCská stavům tohoto království tu milostivou vůli strany objednání plavby po Labi ve všelijakých kupectvích pro dobré a užitečné téhož království milostivě obnoviti ráčil: z kderéžto milostivé a otcovské péče JMCské všickni tři stavové poníženě děkují a za to JMti prosí, aby JMCská to milostivě k místu a konci přivésti ráčil.

O manech.

Také stavové poníženě na JMCskou, jakožto na krále Českého vznášejí, kderak se stavům zpráva činí, že by někdeří manové, kdeříž svá obydlí v zemích někderých JJMtí okolních knížat říšských mají, kdeříž sou předešle léna od předešlých JJMtí králův Českých přijímali, již teď od mnoha let nepřijímají, a jakž se srozumívá, že někdeří od těch pánův, v jichž zemích [bydlejí], k tomu přinuceni jsou, aby od nich léna přijímali a v poddanosti jich byli. Stavové JMCské poníženě prosí, jestliže by kdeří takoví manové vyhledati se mohli při kanceláři JMti, aneb při úřadu hejtmana německých lén království Českého, aneb teď při vyslání na Karlštejn, aby JMt milostivě k tomu se přičiniti a to nařídíti ráčil, aby takoví manové zase k koruně této obráceni byli a léno od JMti, jakožto krále Českého, přijímali a JMt aby nad nimi svou milostivou ruku držeti ráčil.

ausser einicher Entschuldigung zu verfügen verbunden und verpflicht sein; da aber einer oder der ander umb billicher Ursachen willen zur Stell nicht kumben künnte, derselb und ein jeder solle sich seines Aussenbleibens bei Ihrer Kais. Mt. entschuldigen und die Ursach seines Niterscheinens vermelden und anzeigen, jedoch sollen diejenigen so sich zur Stell finden werden, den Sachen ein Weg als den andern beiwohnen und wirklich zur Erledigung bringen helfen.

Von der Schifffahrt auf der Elb.

Und nachdem Ihr Kais. Mt. sich ihres gnädigsten Willens wegen Erhandel- und Anrichtung der Schifffahrt auf der Elb mit allerlei Kaufmannswaaren und Handeln diesem Kunigreich zu sonderm Aufnehmben, Nutz und Bestem erklärt und derselben gnädigiste Wohlmeinung hiemit wiederumben renoviert und erholt haben, dessen und solcher gnädigsten väterlichen Fürsorg thun sich gegen Ihre Kais. Mt. die gehorsamben Ständ unterthänigst bedanken, mit gehorsamister Bitt, Ihr Mt. wollten solches also gnädigist ins Werk zu stellen verholfen sein.

Von denen, so ihre Lehen vom Künige zu Beheimb zu empfahen.

Also kunnen auch die gehorsamen Ständ Ihrer Kais. Mt. unterthänigist unvermeldet nicht lassen, welchermassen sie bericht worden, dass etliche Lehnsleut, so ihren Aufhalt und Wohnung unter etlichen und theils Reichsfürsten haben und von hievorigen Künigen zu Beheimb ihre Lehen empfangen, numehr von etlich viel Jahren nicht ersucht und, wie vorkumbt, theils aus denselben von den Herren, unter denen sie gesessen, solche Lehen von ihren Personen zu empfahen gleich genöthigt und also unter ihren Gehorsamb bezwungen und gezogen werden. Derwegen so bitten Ihr Kais. Mt. die gehorsamen Ständ unterthänigst, auf den Fall, do etwo dergleichen Lehnsleut, es sei bei Ihrer Kais. Mt. Kanzlei oder dem Ambt des deutschen Lehnshauptmanns im Künigreich Beheimb oder aber bei jetziger Commission auf dem Karlstein ausgesucht wurden, dass Ihr Kais. Mt. gnädigist daran sein und verfügen wollen, damit solche Lehnsleut

zur Kron Beheimb und zu Empfahung der Lehen von Ihrer Mt. als Künigen zu Beheimb wieder gebracht werden möchten, und dass Ihr Kais. Mt. uber denselben Ihren gnädigisten Schutz und Hand halten wollen.

O inventování těch věcí, kteréž jsou na Karlštejně, opravě téhož zámku, o manech k němu náležejících a nejvyšším Mistru převorství Českého.

A jakož jsou Joachym Novohradský z Kolovrat a na Košatkách ꝛc a Jan Vchynský ze Vchynic a na Nalžovech, purkrabové Karlštejnští, na všecky tři stavy tohoto království vznesli, kderakby až posavad podle zřízením zemským vyměření ty všecky věci, kderéž na zámku Karlštejně sou, jakožto koruna, svátosti, privilegia, svobody i jiné všecky věci zinventovány a popsány nebyly, a poněvadž oni těžké závazky na to sou, jak s tím zámkem Karlštejnem, i také s tím, což na něm jest, zachovati se mají, učinili, ano také inventáře pořádné že za sebou míti mají, a o předešlých žádných inventářích ani cedulích, kteréžby předešlým purkrabům Karlštejnským pod sekretem JMKské vydány byly, aneb u desk ležeti anebo ve dcky vloženy býti měly, ani co tam na Karlštejně zejména a co toho před rukama jest neb není, zvláště v kaple a v pokojích zamčených spečetěných, nic nevědí, v tom za opatření stavův prosíce, aby stavové jisté osoby volili a tam na Karlštejn vyslali, nahoře psané věci pořádně zinventovati dali, a jeden inventář jednomu i druhému purkrabí podle téhož zřízení zemského pod sekretem JMKské aby dáu a odveden byl, a třetí pánům a vladykám ke dckám zemským dodán a ve dsky zemské vepsán, jakž zřízení zemské vyměřuje, byl, tak aby oni oba purkrabové věděli, co tam na Karlštejně těch všech věcí a co jim od stavův svěřeno jest a z čeho potom JMCské a stavům odpovídati a své povinnosti dosti učiniti mají. Nicméně poněvadž by někteří manové k témuž zámku Karlštejnu náležející léna od mnoha let nepřijali a i z manství se vytáhnouti a vypírati by chtěli, a na témž zámku registr a pamětí starých pořádných se nenachází, z kderýchžby se vyrozuměti mohlo, kteří manové a jakými povinnostmi

Wegen Inventierung deren aufn Karlstein liegenden Sachen und desselben Schloss Gerechtigkeit, auch denen dazu gehörigen Lehnsleuten und dann des obristen Meisters behmischen Priorats.

Und nachdem Joachimb Nowohradsky von Kolowrat auf Koschatkach und Hans Chinsky von Wchinicz, beide Burggrafen zum Karlstein, den Ständen angebracht, wasmassen alle die allda zum Karlstein verwahrte Sachen, als Kron, Heiligthumber, Privilegien, Freiheiten und anders mehr noch bisher der Landsordnung nach nicht sollen inventiert oder beschrieben sein worden, und dieweil sie hierüber hoch verpflicht und verbunden, wie und welcher Gestalt sie sich bei vermelten Schloss Karlstein und denen allda liegenden und aufgehebten Sachen und Kleinodien verhalten sollen, und in allweg von nöthen, deren Sachen ein Inventarium unter ihren Handen zu haben, davon sie aber wie auch von anderen Verzeichnussen, ob und was den hievorigen Burggrafen unter der Kün. Mt. Insiegel eingeraumbet oder in die Landtafel eingeleibt, das wenigiste und also gar nichts wissen, was daselbst auf Karlstein in specie, insonders aber in der Kapeln und denen verpetschierten Zimmern verhanden oder nicht, deswegen sie dann die Stänḋ umb gebührlichen Versorg, damit sie etliche Personen erkieset, dahin auf Karlstein abfertiget und oben angezeigte Sachen inventieret und derselben Sachen Inventari jedem Burggrafen eins und das dritte zur Landtafel unter Ihrer Mt. Insiegel vermüg der Landsordnung einzuhändigen und legen zu lassen Verordnung gethan hätten, höchstes Fleiss gebeten, also damit sie beede Burggrafen hernach und kunftig wissen mögen, was allenthalben allda auf Karlstein verhanden und ihnen von den Ständen vertrauet sei, worvon und warumben sie auch Ihrer Kais. Mt. und den Ständen Rechenschaft thuen und in Verantwortung stehen auch ihr Pflicht verwahren sollen, desgleichen das auch nichts weniger,

k témuž zámku zavázáni jsou, tolikéž ty osoby k tomu volené aby to všecko tam na zámku Karlštejně bedlivě vyhledaly, tak aby tu témuž zámku zemskému nic ujíti nemohlo.

Na kteréžto vznešení jich svrchu dotčených purkrabův Karlštejnských, znajíce v tom jich žádost slušnou a potřebnou býti, JMCská s stavem panským a rytířským jest se snésti a k takovému sjetí tam na Karlštejn k inventování a k přehlédnutí i vyhledání těch všech věcí voliti jest ráčil: Viléma z Rozmberka a na Českém Krumlově, správce a vladaře domu Rozmberského a nejvyššího purkrabí Pražského, Jiřího z Lobkovic a na Libochovicích, nejvyššího sudího království Českého, Jiřího Bořitu z Martinic a na Smečně, JMCské radu, Václava Berku z Dubé, z Lippého a na Rychmburce, JMCské radu, Ladislava z Lobkovic na Zbiroze a Lindvě, zřízené komory v království Českém presidenta, z stavu panského; Michala Španovského z Lysova a na Pacově, nejvyššího písaře království Českého, Albrechta Kapouna z Svojkova a na Hlušcích, purkrabí kraje Hradeckého, Adama Nebilovského z Drahobuzi a na Políně, Albrechta Bryknara z Brukštejna a na Libni nad Vltavou, JMCské radu, Hertvíka Zejdlice z Šenfeldu a na Zvoleňovsi, JMCské radu a vrchního hejtmana všech panství JMCské v království Českém, z stavu rytířského, tak aby ty osoby k tomu volené a jmenované na zámek Karlštejn, vyberouce sobě k tomu jistý den, tam na Karlštejn se najíti daly a ty všecky věci, na čemžby ty koli byly, i registra a jakéžkoliv staré paměti by se našly, což by k dobrému téhož zámku Karlštejnu aneb gruntův se vztahovalo, ty všecky v pořádek uvedouc přepsati daly a ke dskám zemským takové inventáře, a cožby tak potřebného sepsáno bylo, zapečetíc složily a při budoucím sněmu nejprvé příštím o tom o všem JMCské a stavům relací a zprávu svou učinily; tak aby JMCská a stavové při budoucím sněmě na-

weil etzliche zu oft gedachtem Schloss gehörige Lehensleut ihre Lehen von vielen Jahren nicht empfangen, sich auch gleich derselben ganz zu entschlahen und daraus zu ziehen gedenken, und man aber auf erwähntem Schloss keine Register oder gedenkwürdige Nachrichtung, daraus zu sehen sein möcht, wie es umb solche Lehenspflicht geschaffen, nicht finden oder haben kann, verordnet werden wollt, damit solches durch die dahin auf Karlstein abgefertigte Personen auch alles Fleiss ausgesucht werden möcht:

Dieweil dann solch ihr Anbringen ganz erheblich, auch ihr Bitt und Begehren diesfalls gar billich und von den Ständen die Sachen also begehrter Massen ins Werk zu stellen für möglich und gut erkannt worden, so haben Ihr Kais. Mt. mit dem Herrn- und Ritterstand sich gnädigist dahin verglichen und zu Vollziehung aller dieser hie obbegehrten Sachen nachbeschriebne Personen deputiert und verordnet: Wilhelmben von Rosenberg auf Behmischen Krumlaw, Regierern des Hauses Rosenberg und obristen Burggrafen zu Prag, Georgen von Lobkowicz auf Libochowicz, obristen Landrichter im Kunigreich Beheimb, Georgen Borzita von Martinicz auf Smeczna, Röm. Kais. Mt. Rath, Wenzln Berka von der Daub und Leip auf Reichenburg, Röm. Kais. Mt. Rath, Ladislawen von Lobkowicz auf Zwirow, Röm. Kais. Mt. Rath und behmischen Kammer-Präsidenten, vom Herrnstand, und dann vom Ritterstand Michaeln Spanowsky von Lisow auf Paczaw, obristen Landschreiber im Kunigreich Beheimb, Albrechten Kapaun von Swoikow auf Hluschicz, Burggrafen im Grätzer Kreis, Adamen Nebilowsky von Drahobuzi auf Polin, Albrechten Brückner von Bruckstein auf Liben an der Elb, Ihrer Kais. Mt. Rath, und Hertwigen Seydliczen von Schönfeld auf Swoleniowes, Röm. Kais. Mt. Rath und Oberhauptmann Ihrer Mt. eigenthumblichen Herrschaften in Beheimb, also und dergestalt, dass diese ernannte Personen sich eines furderlichen Tags vergleichen, dahin auf Karlstein verfügen und alle Sachen, woran die sein, so auch die Register und was also gedenkwürdigs dieser Ort zu finden und sich auf das Schloss Karlstein und desselben Grunden ziehen und referieren möchte, in ein Ordnung richten und umschreiben lassen, auch hernach solches In-

depsané purkrabí strany dodání jim toho inventáře i také spuštění téhož zámku Karlštejna a opravy náležité opatřiti mohli. Kterýžto zámek nadepsané osoby, jakýchby oprav potřeboval (ponévadž se ta zpráva činí, žeby ještě na díle spuštěný býti měl a další opravy potřeboval), spatřiti a na jakýby náklad k opravení přiveden býti mohl, tolikéž to rozvrci a při budoucím sněmu o tom zprávu svou učiniti mají. Kterýmžto osobám voleným mocný list od země pod pečetí zemskou k oběma purkrabům dán býti má, tak aby jim kaplu a jiné pokoje na zámku otevříti dali, a takové všelijaké věci inventovati, vyhledati a spatřiti povolili.

ventari und was also nothwendig beschrieben worden, zur Landtafel verpetschierter uberantworten und legen und folgends von solchem allem bei nägstkunftigem Landtag Ihrer Kais. Mt. und den Ständen ausfuhrliche Relation und Bericht thuen, also damit Ihr Kais. Mt. und die Ständ obgedachte Burggrafen des begehrten Inventarien, auch des Schloss Bau und Besserung halber zu bescheiden haben möchten. Es sollen auch hie oben vermelte deputierte Personen des Schlosses Baufälligkeit (dieweil furkumbt, dass dasselb derzeit noch nicht so gar eingangen) besichtigen, die Umbständ alles Fleiss erwägen, uberschlagen, auch bei kunftigen Landtag berichten, mit was Kosten demselben zu helfen und wieder zu rechter Bauständigkeit zu bringen sei. Damit auch erwähnten Personen alle Sachen alldort zum Karlstein durch die Burggrafen eröffnet werden, so solle ihnen demnach ein Credenzschreiben an sie die Burggrafen unter des Lands Insiegel eingehändigt und mitgegeben werden.

A jakož jest též Krištof starší z Vartmberka a na Strakonicích, nejvyšší Mistr převorství Českého, na stavy vznesl, žeby některé spravedlnosti a privilegia na témž zámku v kaple v truhle složeny býti měly, zákonu jeho potřebné a zvláště majestát na městečko Volyni, a takových spravedlivostí žeby potřeboval, prose, kdyžby osoby nařízené na Karlštejn vypraveny byly k přehlédnutí a inventování privilegií, aby i to vyhledáno a jemu vydáno bylo: i na takovou žádost výš psaného Krištofa staršího z Vartmberka stavové k tomu povolují, aby též osoby od JMCské a stavův na Karlštejn vypravené takovou truhlici s týmiž spravedlnostmi a privilegimi přehlédly a pokudžby co tak potřebného k zákonu jeho našly, toho aby jemu hodnověrné vidimus aneb vejpis, kteréhož by k soudům užiti mohl, vydaly.

Nachdem auch Christof der ältere von Wartemberg, obrister Prior im Künigreich Beheimb, bei den Ständen angebracht, wasmassen etliche seinem Stift und Orden gehörige Gerechtigkeiten und Privilegien, sonderlich ein Majestätbrief uber das Städtel Wolin, auf gedachtem Schloss Karlstein in der Kapelen in einer Truhen liegen und verwahret sein sollen, wann er dann derenselben bedürftig, so hätt er demnach sie die Ständ begehrt und gebeten, damit dieselben durch die dahin auf Karlstein verordnete Commissarien auch ausgesucht und ihme eingehändigt werden möchten: derwegen so bewilligen die Ständ, dass gedachte von Ihrer Kais. Mt. und ihnen deputierte Personen solche Truhen und die darin verwahrten Sachen gleichsfalls revidieren, und zum Fall sie diesfalls seinem Orden was nutz- und tauglichs finden werden, dessen ihme beglaubte Vidimus und Abschriften, darin er sich derselben bei Recht zu gebrauchen habe, einhändigen und zustellen sollen.

O prodej statku Karlšperku a Bělí.

Jakož jest JMCská na všecky tři stavy království tohoto Českého milostivé vznešení učiniti

Wegen Verkaufung der Herrschaft Karlsberg und Bieli.

Nachdem auch die Kais. Mt. den gesambten gehorsamben Ständen gnädigist zu erkennen geben,

ráčil, že JMCská té vuole býti ráčí pro svedení některých dlužních závad statek Karlšperk a statek Bělou dědičně prodati, milostivě žádajíc, aby stavové k tomu své povolení dali: i na takové JMCské milostivé vznešení a žádost stavové k tomu své povolení dávají, což by tu koliv při těch obou statcích k království a zemi náleželo, aby to JMCská za oznámenou příčinou a potřebou buď zastaviti aneb dědičně prodati moci ráčil.

dass sie bedacht wären, die Herrschaft Karlsberg und Bieli zu Ablegung etzlicher verbürgten Schulden erblich hinzulassen und zu verkaufen, und derwegen an sie die Ständ gnädigist begehrt, dass sie ihren Consens hierzu geben wollen, darein sie dann hiemit gehorsamblich verwilligen, also dass Ihr Kais. Mt., soviel an diesen beiden Herrschaften dem Lande oder diesem Kunigreich angehörig, umb angezogner Ursachen willen solches alles verpfänden oder erblich verkaufen mögen und sollen.

Přímluva o Kašpara Melichara z Žerotína.

A jakož jest Kašpar Melichar z Žerotína a na Kolíně, JMCské kraječ, na všecky tři stavy království tohoto vznesl s připomenutím někdy Karla z Žerotína, otce svého, mnohých služeb, kderéž jest, slavné paměti, JMti císaři Ferdinandovi, též JMti císaři Maximilianovi hned z mladosti své, hrdlo ani statku svého nelituje, ve vší poddanosti činil, a on též posavad od osoby své JMCské činiti nepřestává, žádaje za to stavův, aby se za něho Kašpara Melichara z Žerotína k JMCské přimluvili, tak aby JMCská, vzhlédnouc na takové služby od někdy výš psaného Karla z Žerotína, otce jeho, ano i od něho činěné, k němu, jakožto věrnému poddanému svému, obzvláštní milostí svou císařskou se nakloniti a nad první sumy k prostavení zámku Kolínského povolené a zapsané ještě čtyry tisíce kop gr. českých milostivě připsati ráčil, a k tomu, cožby tu při JMCské obdržeti mohl, aby své povolení dali: vedle kderéžto žádosti jmenovaného Kašpara Melichara z Žerotína stavové tak činí a předně k JMCské, aby JMCská jemu tu milost učiniti a prokázati ráčil, se přimlouvají a k tomu, což by tu koli při JMti sobě způsobiti mohl, své povolení dávají.

Intercession wegen Caspar Melchior von Zierotin.

Und als auch Caspar Melchior von Zierotin auf Kolin, der Röm. Kais. Mt. Furschneider, an die Ständ gelangt und gebeten, dass sie ihme bei Ihrer Kais. Mt. nicht allein mit ihrer Intercession dahin verhelfen, damit Ihr Kais. Mt. ihme umb seiner wie auch seines Vatern weiland Karlen von Zierotin noch weiland Kaiser Ferdinanden und Maximiliano, beiden christseligister Gedächtnus, von Jugend auf treu geleisten nützlichen Dienst willen auf das Schloss Kolin noch uber die hievorigen darauf versicherte Baugelder vier Tausend Schock Groschen behmisch, das ist acht Tausend Thaler, zu verbauen und zu verschreiben gnädigist bewilligen wollten, sondern auch was er also bei Ihrer Mt. fruchtbarliches ausrichten und erhalten wirdet, ihren Willen gleichsfalls hierzu geben hätten, derwegen sie dann also zu demjenigen, was er bei Ihrer Mt. erlangen möcht, nicht allein ihren Consens geben, sondern auch dabei fur ihne, dass Ihr Kais. Mt. ihne diesfalls gnädigist erhören und umb angezogner Dienst willen begnaden wollten, unterthänigist intercedieren thuen.

O Jaroslava z Vřesovic.

A jakož jest Jaroslav z Vřesovic na stavy vznesl, že jest hory počal dělati na gruntech k Hrádku Křivoklatu náležících u vsi Tejřovic, stavuov za to žádaje, poněvadž tu nemalý náklad činiti musí, pro kteroužto příčinu fristuňku a milosti při JMCské, aby mu od JMti tu učiněna byla, žádá, aby k tomu své povolení dali: i na takovou

Wegen Jaroslawen von Wrzesowicz.

Es hat auch den Ständen Jaroslaw von Wrzesowicz zu erkennen geben, wasmassen er aus den Pürglitzischen Grunden bei dem Dorf Teyrzowicz eingeschlagen und alldo Bergwerch zu schürfen und zu bauen angefangen habe. Dieweil er dann hierzu nicht geringen Unkosten aufwenden und destwegen bei Ihrer Kais. Mt. umb Fristung und Begnadung

jeho Jaroslava z Vřesovic žádost, což platného při JMCské sobě tu objednati moci bude, stavové k tomu své povolení dávají.

unterthänigist anhalten müsste, so hab er sie die Ständ gebeten, dass sie ihren Willen zu demjenigen, was ihme hierauf zu Gnaden widerfahren möcht, geben wollten, darein sie dann also, was er ihme diesfalls bei Ihrer Mt. nutzliches wird ausrichten mögen, ihren Willen also auch geben thuen.

O Pražanech a jiných městech.

A jakož jsou se k JMCské stav panský a rytířský za Pražany a jiná města, kteráž stavu třetího užívají, poníženě přimlouvali, aby JMCská týmž městuom druhý díl odoumrtí milostivě (poněvadž JMCské nemnoho na tom záleží a městům vždy jakáž pak koli pomoc k vzdělání jich a svedení dlužních závad státi se může) propustiti ráčil, jakož pak JMCská ráčil jest jim panskému a rytířskému stavu za odpověď dáti, že takovou přímluvu jich v milostivé paměti své císařské míti a časem příležitým jim městům odpověď dáti ráčí: i za to stavové ještě k JMCské ve vší poníženosti se přimlovati nepřestávají, aby JMCská k nim Pražanům a jiným městům milostivě se nakloniti a poddané prosbě jejich místo dáti ráčil.

Wegen der Prager und anderer Städt in Beheimb.

So bitten auch die vom Herrn- und Ritterstand fur die Städt in Beheimben gehorsamblich, Ihre Kais. Mt. wollten ihnen den andern halben Theil an den Fälligkeiten, weil Ihrer Mt. nicht gar viel daran gelegen, ihnen den Städten aber hiermit etwas geholfen sei, auf die ihnen bei den Ständen hievor auf gleichmässige Bitt beschehne gnädigiste Vertröstung, indeme Ihr Mt. ihr der Städt diesfalls mit Gnaden ingedenk zu sein sich erboten hätten, auch vollend einraumben und cedieren wollten.

Odklad soudu o škody.

A jakož jest JMCská kalendář vnově skorigovaný v tomto království skrze mandáty milostivě vyhlásiti [dáti] ráčil, a odklad soudu o škody do nazejtří sv. Fabiana a Šebestiana [21. ledna], ano i obeslání některým ke čtyřem, ke dvanácti nedělím a o průvody do pondělího v ochtáb sv. Tří králův [14. ledna], jiným pak po již dotčeném soudu o škody podle prvnějšího kalendáře předešle se stal: i aby lidé, kteříž při týchž soudech činiti mají, k týmž soudům někteří podle prvnějšího kalendáře, jiní pak podle tohoto vnově vydaného nepřijížděli, skrze což sou[c] v takovém nevyrozumění jedni druhé k obtížnostem přivésti by mohli, protož JMCská s stavy království tohoto na tom jest se snésti ráčil, aby výš dotčeného soudu o škody až do středy po provodní neděli [10. dubna] nejprvé příští a těch všech obeslání ke čtyrem, ke dvanácti nedělům [sic] a o průvody, kteříž podle předešlých jmenovaných odkladův na časy již určité slyšáni býti měli po témž soudu o škody, kterýž se tak v středu po provodní ne-

Wegen Verlegung der Schadenrecht.

Und nachdem die Kais. Mt. den von neuem corrigierten Kalender durch derselben Mandata gnädigist publicieren lassen, und aber die Schadenrecht den Tag nach Fabiani und Sebastiani, so auch die Beschickung etlicher auf vier und theils auf zwölf Wochen und der Beweis halber der Montag nach Trium Regum, etlichen aber die Termin nach dem alten Kalender zu solchem Schadenrecht bestimbt und angestellt worden, und damit aber nun aller Irrthumb und Ungelegenheit, so ein Theil dem andern umb solches Missverstands willen zuziehen möcht, vermieden und verhüt bleibe: so haben sich Ihr Kais. Mt. mit den Ständen gnädigist dahin verglichen, dass solches Schadenrecht bis auf den Mittwoch nach dem Sonntag Prowodní genannt verschoben und also alle die Beschickungen auf vier und zwölf Wochen und dann die Beweis, so auf die hievor vermelte Zeit gehört werden sollen, nach Beschliessung des Schadenrechts verlegt werden sollen; jedoch solle kunftig solches

děli držeti bude, odloženo bylo. Však budoucně jiná léta týž soud o škody, tak jakž zřízení zemské vyměřuje, při témž času nazejtří svatých Fabiana a Šebestiana předce se držeti bude. A nicméně takový odklad JMCská skrze mandáty po krajích pro lepší a gruntovnější vědomost jednoho každého vuobec bez meškání rozepsati milostivě nařídití ráčí.

O židech.

A poněvadž v tomto sněmu o berni z židuov zmínka učiněna není a při nich nevelmi pořádné sčítání osob se nachází při vybírání a odvozování berní: a protož, poněvadž oni do komory JMCské k správě náležejí, jakýkoli dobrý řád JMt mezi nimi k vybírání pomocí a berní nařídití poručiti ráčí, to při další JMCské milostivé vuoli se zuostavuje. Však židé v krajích, na gruntech stavuov, berni, jakž předešlých let s doložením počtu jich v přiznavacích listech, dávati povinni budou.

Závěrek sněmu.

Avšak toto všech tří stavův království Českého dobrovolné snešení, kteréž se k milostivé žádosti JMCské, jakožto krále Českého, a z žádné povinnosti stalo, není a býti nemá k žádné ujmě, škodě a k nějakému protržení privilejím, právům, svobodám a starobylým zvyklostem a pořádkům tohoto království, nyní i na časy budoucí a věčné; a JMCská, jakož král Český, také stavům na to i na předešlá sněmovní svolení, na kteráž od JMti reversové ještě odvedeni nejsou, reversy dostatečné vydati míti ráčí.

Poznamenání obecních artikulův,

kteříž při budoucím sjezdu jednáni a při nejprvé příštím sněmu vůbec vyhlášeni a na místě postaveni býti mají.

1. O opatření rukojmí, když jedni za druhé slibují, jak svého zase bez protahuov dobývati mají.

Schadenrecht vermug der Landsordnung den Tag nach Fabiani und Sebastiani gehalten und solche jetzige Umblegung in den Kreisen zu eines jeden Nachrichtung von Ihrer Kais. Mt. durch derselben Mandata unverlängt publiciert werden.

Wegen der Juden.

Und dieweil der Juden Steuer in diesem Landtagsbeschluss nicht gedacht wirdet und sich dann nicht allzu richtige Ordnung in Abzählung der Häupter und Reichung der Steuer und Gebührnus bisher erhalten haben, und dieweil dann vermelte Juden zur Kammer gehörig sein, so wirdet bei Ihrer Kais. Mt. stehen, wie etwo der beste und sicherste Weg in Abgebung solcher ihrer Hilfen anzuordnen und furzunehmben sein möcht; jedoch sollen die Juden in den Kreisen und auf der Ständ Grund die Steuer, inmassen vorige Jahr, mit Bestimbung ihrer Häupter in den Bekanntnussbriefen ein Weg als den andern abzugeben schuldig und verbunden sein.

Beschluss.

Es sollen aber auch diese ihr der gesambten Ständ gutwillige Bewilligung und Contribution, so allein aus unterthäniger Treu und Gehorsamb Ihrer Mt. auf derselben Ersuchen zu gnädigistem Gefallen und keiner Pflicht beschieht, ihnen den Ständen zu keinem Nachtel, noch auch ihren wohlerworbenen althergebrachten Statuten, Rechten und Privilegien zu einicher schädlichen Nachfolg jetzt sowohl als kunftig in ewige Zeit nicht gereichen oder praejudicierlich sein, hierüber sich dann Ihre Kais. Mt. wie auch ihre hievorige Bewilligungen gnädigist verreversieren und ihnen dieselben einhändigen sollen.

Verzeichnus der gemeinen Artikel,

welche bei kunftiger Zusambenkunft oder Versamblung gehandlet und bei dem nägsten Landtag publiciert und erörtert werden sollen.

1. Wegen Versicherung der Burgen, wann einer für den andern einspricht, wie und wasgestalt ein jeder wieder zu dem seinen unverlängt kumben soll.

2. O svědomí odevřených k soudům dávání, jakýby zpuosob v tom zachován býti mohl.

3. O řádu při přijímání a dávání svědomí.

4. Při soudu mezním jak osoby od purkrabí hradu Pražského k dosazení soudu mezního obsýlány býti mají.

5. O vykonání komisí strany hor v království tomto podle předešlého sněmem svolení, též o některých artikulích od průbýře zemského podaných vyrozuměti.

6. Jak otec o dcerách, nemaje synuov, nápady říditi by mohl.

7. O přijímání cizozemců do měst Pražských, jaký řád v tom zachován býti má.

8. Artikul o čeledi a poddaných zběhlých prvé snešený a nařízený, kteříž se bez listuov proti snešení přijímají, lépe vysvětlený.

9. O tvrzení cedulí řezaných při svadebních veselích pečetmi aneb sekryty.

10. O myslivostech nemírných.

11. O plavení dříví a jaké ublížení nespravedlivě se od některých mnohým děje.

12. O nařízení řádu mezi židy v provozování živností jich.

2. Wie es mit Ubergebung der offnen oder unverschlossenen Zeugnus zum Rechten gehalten werden soll.

3. Wegen Annehmbung und Leistung der Zeugnussen.

4. Wie die Personen von dem Burggrafen aufm Prager Schloss zu Bestell- und Besetzung des Schrankenrechts beschickt werden sollen.

5. Wegen Vollziehung der im hievorigen Landtag angeordneten Bergwerchscommission sowohl auch etzlicher vom Landsprobirer ubergebnen Artikeln.

6. Wie ein Vater, so keine Söhne hat, die Erbschaft und Anfäll ordnen soll.

7. Wie es mit Annehmbung der Ausländer in den Präger Städten gehalten werden soll.

8. Zum achten soll der Artikel, so in hievorigen Landtägen wegen der Herren verloffnen Unterthanen, so ausser der Weglassbrief auf- und angenumben werden, beschlossen, soll besser erläutert werden.

9. Wegen Erbrechung*) der ausgeschnittenen Zettel mit Siegel oder Petschaften auf den Hochzeiten.

10. Wegen ubermässiger Waidmannschaft.

11. Wegen des Holzflössen und des von etzlichen hierzustehenden Schaden und Nachtels.

12. Anzuordnen, wie sich die Juden bei ihrem Gewerb und Nahrung verhalten sollen.

Relatorové stavu panského:

Vilém z Rozmberka a na Českém Krumlově, správce a vladař domu Rozmberského a nejvyšší purkrabě Pražský.

Ladislav starší z Lobkovic na Chlumci a Jistebnici, nejvyšší hofmistr království Českého.

Jiří z Lobkovic na Libochovicích a Mělníce, nejvyšší sudí království Českého.

Jan starší z Valdštejna a na Sedčicích, nejvyšší sudí dvorský království Českého a hejtman Menšího města Pražského.

Joachym Novohradský z Kolovrat na Košatkách a Buštěhradě, purkrabě Karlštejnský.

Jaroslav Smiřický z Smiřic a na Kostelci nad černými lesy, císaře JMti dvoru v království Českém maršálek.

Jan z Šelnberka a z Kosti, na Mrači a Toužetíně. (In margine: p. podkomoří p.)

Jiří Bořita z Martinic a na Smečně.

Václav Berka z Dubé a z Lipého na Rychumburce.

Jaroslav starší Libštejnský z Kolovrat a na Petršpurce, JMCský rada a Dolních Lužic landfojt. (In margine: p. Smiřický p.)

Ladislav starší z Lobkovic na Zbiroze, Hořejší Lindvě a Dobré, JMCské rada a zřízené komory president.

Krištof mladší z Lobkovic na Tejně Horšovském a Tachově, JMCský rada a komorník a nejvyšší komrmeister království Českého.

Jan Šlejnic z Šlejnic a na Libochovanech, JMCské rada a Horních Lužic landfojt. (In margine: p. Kašpar z Žerotína p.)

Mikuláš z Lobkovic na Nových Hradech, JMCské rada a hejtman Starého města Pražského.

Jan Bezdružický z Kolovrat na Záběhlicích, JMCské rada. (In margine: p. podkomoří p.)

---

*) Opisovatel současný četl „otevření" na místě „o tvrzení", a tudíž také přeložil nesprávně „Erbrechung" na místě „Bestätigung".

Adam starší z Sternberka a na Sedlci, JMCské rada a hejtman Nového města Pražského.

Jan z Sezimova Ousti a na Ousti, JMCské rada.

Jiří mladší z Lobkovic a na Duchcově, JMCské rada.

Karel z Valdštejna, JMCské rada nad apelacími.

Mikuláš Zajíc z Hazmburku a na Budyni, dědičný truksas království Českého.

Karel z Bibrštejna a na Děvíně, JMCské rada a plnomocný hejtman Velkého Hlohova.

Jaroslav z Sezimova Ousti, dědičný firšneider království Českého.

Ferdinand Šlik z Holejče, hrabě z Pasaunu a z Lokte, JMCské rada nad apelacími.

Jan z Pernštejna a na Litomyšli.

Jindřich purkrabě z Donína a na Benátkách. (In margine: p. Jaroslav z Smiřic p.)

Mikuláš z Říčan a na Beztahově.

Václav purkrabě z Donína a na Bílém Oujezdci.

Heřman z Říčan a na Kosově Hoře.

Bohuslav Křinecký z Ronova a na Jetenicích.

Štěpán z Eycinku a na Landštejně, dědičný komorník arcikníželství Rakouského. (In margine: p. písař nejvyšší p.)

Bohuslav Joachym Hasištejnský z Lobkovic, JMC Římského firšnejdr. (In margine: p. sudí nejvyšší p.)

Adam z Újezdce a z Kunic a na Ryzmburce.

Vlachyně z Říčan.

Karel Mracký z Dubé a na Šemberce.

Karel z Vartmberka na Skále a Svijanech.

Frydrych Maštovský z Kolovrat a na Strojeticích.

Jan z Šternberka.

Jiří z Šternberka a na Zelené Hoře.

Václav Ludvikovský z Kolovrat a na Buštěhradě.

Relatorové stavu rytířského:

Michal Španovský z Lysova na Pacově a Vožici a nejvyšší písař království Českého.

Burian Trčka z Lípy a na Světlé nad Sazavou, podkomoří království Českého.

Jan Vchynský ze Vchynic na Karlštejně a Nalžovech, purkrabě Karlštejnský.

Albrecht Kapoun z Svojkova a na Hlušcích, purkrabě kraje Hradeckého.

Jan Dlouhovesky z Dlouhé vsi a na Zavlekomě.

Jiří Harant z Polžic a na Klenovém.

Petr Boubinský z Oujezda a na Střele.

Bernart Hodějovský z Hodějova na Lčovicích a Tloskově.

Humprecht Černín z Chuděnic a na Chuděnicích, JMCské rada, hejtman hradu Pražského a JMti císařové měst podkomoří.

Albrecht Bryknar z Brukštejna a na Libni nad Vltavou, JMCské rada.

Jan Dohalský z Dohalic ɔc, JMCské rada.

Bohuslav Malovec z Malovic na Dřitni a Vlhlavech, JMCské rada. (In margine: p. místopísař p.)

Jan starší Malovec z Malovic na Kamenici a Chejnově, JMCské rada. (In margine: nejvyšší pan písař p.)

Hertvik Zejdlic z Šenfeldu na Zvoliněvsi, JMCské rada a vrchní hejtman panství JMCské v království Českém.

Albrecht Kamejtský ze Lstiboře a na Vobřiství.

David Střela z Rokyc a na Krucmburce.

Zikmund Brozanský z Vřesovic a na Brozanech. (In margine: syn jeho p.)

Jiřík Mošaur z Valdova na Dobřejovicích, purkrabě hradu Pražského.

Pavel Korka z Korkyně a v Suchém Dole.

Kryštof Robnhop z Suché a na Kopidlně. (In margine: Albrecht Bryknar p.)

Radslav Vchynský ze Vchynic a na Petrovicích.

Vilém starší z Malovic a na Butovicích.

Štěpán Střela z Rokyc a na Křivsoudově.

Heřman z Bubna a na Hořením Jelení.

Václav Hrzan z Harasova a na Housce. ((In margine: Adam Hrzan p.)

Mikuláš Bryknar z Brukštejna a na Zapích. (In margine: Albrecht Bryknar p.)

Jaroslav Vchynský ze Vchynic a na Drastech.

Beneš Beneda z Nectin a na Vilémově.

Daniel Beneda z Nectin a na Přemyšlení.

Jetřich Vřesovec z Vřesovic a na Velkém Bašti.

Albrecht Pětipeský z Chyš a z Egrberku a na Byšicích.

Jindřich Dobřenský z Dobřenic Čáp a na Valech.

Vilém mladší Malovec z Malovic a na Zbraslavicích. (In margine: Jindřich Dobřenský p.)

Silvestr Mlazovský z Těšnice.

Adam Zapský z Zap a na Dubci. (In margine: Jakub Chodaur p.)

Jiřík Ota z Losu a na Nížburce. ((In margine: Zikmund Sluzský p.)

Václav Griespek z Griespachu a na Kaceřově.

Adam Hrzan z Harasova a na Skalce.

Mikuláš z Bubna a na Žamberce. (In margine: p. místopísař p.)

Jiří Kapoun z Smiř[ic].

Frydrych Vostrovec z Kralovic a na Vostrově. (In margine: p. místopísař p.)

Zikmund Sluzský z Chlumu.

Jan Bryknar z Brukštejna.

Václav Robnhap z Suché a [na] Sedči.

Jiřík Hostačovský z Petrovic ɔc.

Jan Hysrle z Chodův a na Cholupicích.

Jakub Chodaur z Lokte na Sibříně.

Mikuláš Střela z Rokyc na Crhenicích.

Jeroným Čejka z Olbramovic.

Petr Příchovský z Příchovic. (In margine: p. Humprecht Černín.)

Adam Hysrle z Chodů a na Kundraticích.
Jan Mutrplas, jinak Mustrplac, rytíř z Tedražic.
Jeroným Hrobčický z Hrobčice a na Košicích.
Hynek Haugvic z Biskupic.
Jiřík Bryknar z Brukštejna.
Mikuláš Karyk z Řezna a na Chvalách.
Jan Kutovec z Ourazu a na Hlubočerpích, JiMti císařové, jakožto králové České, měst v království Českém hofrychtýř.

Abraham Hroch z Mezilesic.

Pražané, Horníci a jiní poslové z měst království tohoto Českého přiznali se na místě svém i na místě jiných spolusousedův svých, od kterýchž k tomu sou vysláni oc.

---

258. *Rudolf II. Jiřímu st. z Lobkovic, nejvyššímu sudímu zemskému království Českého, aby svolení císařské k smlouvě mezi abatyší a konventem kláštera sv. Jiří na hradě Pražském a Michalem Španovským z Lysova o právo dědičné ke vsi Lichocevsi do desk zemských vepsati dal.*

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1583, 18. prosince. — Kvat. relací žlutý od 1582 do 89, č. 47 fol. C. 15. v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf Druhý oc. Urozený, věrný náš milý! Vědětiť milostivě dáváme, že jsme poníženě prošeni od velebné Judity Eybenštolerové z Eybenštolu, abatyše a všeho konventu kláštera sv. Jiří na hradě našem Pražském, a statečného Michala Španovského z Lysova na Pacově a Vožici, nejvyššího písaře království Českého, rady naší, věrného milého, abychom k té smlouvě, kterouž sou společně a dobrovolně skrze důstojného Martina, arcibiskupa Pražského, věrného našeho milého, vo všecko právo dědičné, kteréž jest se předdotčená abatyše s konventem svým vejplatou i jinak všelijak ke vsi řečené Lichocevsi se vším k tomu příslušenstvím (kteréžto vsi on Michal Španovský v pořádné držení vešel) míti pravily, učinili, jakž táž smlouva to vše v sobě ukazuje a zavírá a té datum nebo actum jest léta božího tisícého pětistého osmdesátého třetího v středu po svaté Voršile [26. října], milostivé povolení naše císařské dáti a ji dskami zemskými království Českého stvrditi milostivě poručiti ráčili. K jejichžto ponížené prosbě oc.. z mocnosti naší, jakožto král Český oc. Dán na hradě našem Pražském v středu po moudrosti boží léta oc osmdesátého třetího oc.

---

259. *Rudolf II. Mikulášovi z Lobkovic, hejtmanu Starého města Pražského a Mikulášovi Skalskému z Dubu, prokurátoru císařskému v království Českém, aby Hertvíku Zejdlicovi z Šenfeldu od kláštera sv. Jiří na hradě Pražském prodané zboží ve vsi Votvojicích do desk zemských jako dědičné vepsáno bylo.*

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1583, 20. prosince. — Kvat. relací žlutý od 1582 do 89, č. 47, f. C. 10. v král. česk. arch. zemském.

Rudolf Druhý oc. Urozený a statečný, věrní naši milí! Věděti vám milostivě dáváme, že sme z plnosti moci, jakožto král Český, na poníženou prosbu velebné Judit z Eybenštolu, abatyše a všeho konventu kláštera svatého Jiří na hradě Pražském, nábožných nám milých, a pro dobré toho kláštera, k dědičnému prodaji statečnému Hertvíkovi Zejdlicovi z Šenfeldu na Zvoliněvsi a Svojanově, radě naší a vrchnímu hejtmanu panství našich v království Českém, věrnému našemu milému, jeho dědicům a budoucím, čtyr člověkův poddaných osedlejch ve vsi Votvojicích, zejména Zikmunda Nápravníka, Jana rychtáře, Jiříka Koukole a Nykle Němce se dvěma lukami, s kusem háje, též s poustkou Drabovská řečenou, a což tu tak zástavního týž Hertvík Zejdlic od nadepsaného kláštera v pěti stech kopách míšenských držel a posavad drží, a což k těm lidem zástavním a k té jemu náležité zástavě přísluší a náleží, s lidmi osedlými i neosedlými, z těch gruntův zběhlými, dvory kmetcími, platy stálými a běž-

nými, kurmi, vejci, robotami i se vším k nahoře oznámeným lidem, dvorům kmetcím a poustce příslušenstvím, povoliti ráčili a touto relací povolujem. Však na ten spůsob, aby jmenovaný Hertvík Zejdlic s dědici a budoucími svými na těch lidech i jinejch gruntech, kterýchž ve vsi Votvojicích v držení a užívání jest, z počátku psané abatyši, převoře i všemu konventu kláštera sv. Jiří na hradě Pražském, nynějším i budoucím potomkům jich, platu komorního stálého a věčného jedenácte kop grošův čes. každého roku k zaplacení dckami zemskými zjistiti a při deposici týchž desk skládati povinen byl, však rozdílně při každém svatém Jiří aneb dvě neděle potom konečně půl šesté kopy gr. čes. a při svatém Havle tolikéž, a z háje Votvojického čtyry provazce dříví dubového desíti lety zrostlého, jakž smlouva trhová skrze důstojného Martina, arcibiskupa Pražského, stolice apoštolské legáta, urozeného Joachyma Novohradského z Kolovrat na Buštěhradě a Košatkách, radu naši a purkhrabí Karlštejnského a velebné doktora Jindřicha Scribonia z Horšova, probošta kostela Pražského, a kněze Felixa z Lindy, archidiakona téhož kostela a děkana Karlštejnského, věrné naše milé, mezi nahoře jmenovanou abatyší, převorou i na místě všeho konventu nadepsaného kláštera a Hertvíkem Zejdlicem učiněná a spečetěná, kteréž datum léta od narození syna božího tisícého pětistého osmdesátého druhého o tom šířeji vysvědčuje; aby často psaná abatyše a převora i na místě všeho konventu jmenované čtyry lidi a dvory kmetcí ve vsi Votvojicích, kus háje, dvě louky a poustku, Drabovská řečenou, se vším k nim příslušenstvím témuž Hertvíkovi Zejdlicovi, dědicům a budoucím jeho, k dědictví ve dcky zemské království našeho Českého vložiti mohla a vložila, a ti lidé oc. Dán na hradě našem Pražském, v pátek u vigiljí sv. Tomáše, apoštola Páně, léta oc 83.

Jednání léta 1584.

Léta 1584 sněmu nebylo.

Listiny z téhož roku uveřejněné souvisí s veřejnými záležitostmi zemskými a s rozličnými usneseními sněmovními. Po většině jednají o finančních poměrech. Poněvadž sněmem království Českého z r. 1583 svolené berně a pomoci z jiných císaři náležejících zemí nevystačovaly na uhražení nemalých nutných vydání, zastavoval, rozprodával Rudolf II. se svolením i bez svolení stavův českých statky královské, nařizoval nejvyšším úředníkům zemským, aby v Čechách nebo v cizozemsku sehnána byla pro něho větší půjčka. Za půjčené však císaři peníze žádali věřitelé, aby někdo ručil, a takž museli jednotlivci, města, kláštery k žádosti císařské uvázati se v rukojemství, čímž častokráte do nemalých přišli nesnází, když císař jistinu anebo úroky platiti nemohl. Takž příkladně opatové Teplský, Zbraslavský, Broumovský, Kladrubský a proboštové Chotěšovský a Doksanský byli rukojmím Ladislavovi z Lobkovic na 60.000 kop gr., a poněvadž právem se obávali, že Lobkovic v statky klášterní se uváže, prosili císaře, aby zástavy dskami zemskými zapsané sproštěni byli; však žádost jich nebyla příznivě vyřízena, nýbrž jim nařízeno, aby společně se uradili, jak by takový dluh zaplatiti mohli. A takovými závazky, zástavami, rukojemstvím, poskytováním všelikých pomocí trápen byl stav duchovní dosti často. Císařové, jako králové Čeští, mohli totiž v čas nutné potřeby veškeré statky duchovní, mimo Pražskou kapitolu, zastaviti, odprodati a jako s komorním svým zbožím naložiti; kteréhož práva také užívali císařové Ferdinand I., Maximilian II. i Rudolf II. někdy hojnou měrou.

Jiná také finanční záležitost bylo vyjednávání s Chebskými v příčině placení stejné berně s ostatními stavy království Českého. I roku 1584 vzpírali se Chebští, zastírajíce se zvláštními privilegiemi, jako předešlá léta proti spravedlivým nárokům, a poněvadž vždy neustupně na svém stáli a císař ani stavové čeští ostřejší exekutivou jim nepohrozili, opět vedle žádosti jich povoleno.

Vyjednávání v příčině vyzdvižení města Rokycan do stavu třetího ukončeno r. 1584. Výsadní Rokycanským daný list královský dán dne 21. ledna 1584.

Listiny náboženských záležitostí se týkající pojednávají o důležité žádosti stavův pod obojí, aby utrakvistickou konsistoř sami si voliti mohli, ku kteréž císař nesvolil, z důvodů, že žadatelé nikoliv

k staré utrakvistické víře, ale k nové konfesí (od r. 1575) se přiznávali, v příčině osazování far od úřadu konsistoře Pražské úplně se odtrhli, a protož že nemůže připuštěno býti, aby konsistoř, kterou se nespravují, si dosazovali.

Za nedlouhý čas po zamítnuté žádosti stavův vydal císař Rudolf mandát, kterýmž zapovídal »zbory a schůze postranní«, kterýchž u velikém počtu nejen lid obecní sedlský, ale také stav panský, rytířský i městský se účastnil a »kázání a jiné náboženství« v městečkách, ve vsech a i na zámcích a tvrzích provozovali. Zápověď císařská namířena byla jedině proti vyznavačům jednoty Bratrské, ač v mandátu výslovně ani jmenována nebyla. Bratří čeští odpírali, že by list císařský na ně se vztahoval a dokazovali, že schůze jich nejsou postranní ale obecné, náboženství pak jich že není bludné, ale všemi stavy království Českého r. 1575 za pravé uznané a císařskou připovědí, že jim v náboženství překáženo nebude, zaručené. Přísná výstraha v mandátu zůstala jen slovem na papíře, poněvadž císař nemohl se utéci k nějakému násilnictví. Jiné nařízení vydal císař Rudolf skoro současně v příčině některých obyvatelů v městě Táboře. Staré sídlo Táboritův nenáleželo nikdy zcela k mírné straně pod obojí; ze zbylých starých kořenů vyrůstaly tam všeliké převratné náhledy, kteréž se s uznanými, panujícími zásadami náboženství nesrovnávaly. Takž také l. 1584 podkomoří království Českého Burian Trčka podal zprávu císaři o »škodlivé sektě a hrozných bludech«, které tam povstávaly. O čemž arcibiskup Pražský k nařízení císařskému podal své dobré zdání a radil císaři, poněvadž nově povstalá sekta rouhavé řeči proti svaté Trojici mluví a o svátosti božího těla také rouhavě smýšlí, aby vyznavači její do vězení vzati a před konsistoří pod obojí vyslýcháni byli, domy pak jich prohledány a kde by co kacířského nalezeno, aby strháno, spáleno bylo. Vedle kteréž rady císař také se zachoval a některé sousedy Táborské do Prahy přivezti a v radnici na Starém městě Pražském uvězniti dal; o čemž při r. 1585 další podány budou zprávy.

---

260. Mandát císaře Rudolfa II., kterýmž „pro lepší a dostatečnější vědomost" odkládá se vedle us sněmovního z r. 1583 soud o škody, kterýž při času sv. Fabiana a Šebestiana držán býti mě

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1584, 5. ledna. — Český opis souč. v ruk. č. 1080 arch. města Prahy.

---

261. Rudolf II. Mikulášovi z Lobkovic a Mikulášovi Skalskému z Dubu, aby Janu Vinkln z Hazntálu, rychtáři císařskému v městě Mostu, od kláštera Zahražanského postoupenou mu ves do desk zemských vepsati dali.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1584, 20. ledna. — Kvat. relací žlutý od 1582 do 89, č. 47, fol. C. 20. v král. česk. zemském.

Rudolf Druhý ɔc. Urozený a statečný, věrní naši milí! Jakož jest někdy císař Maximilia otec náš najmilejší, slavné paměti, skrze relací svú ke dckám zemským, kteréž datum na hradě ském ve čtvrtek po svatým Vavřinci [11. srpna] jminulého sedmdesátého pátého léta na po prosbu poctivých převory a všeho konventu kláštera Záreského blíže města našeho Mostu, náb nám milých, k tomu své milostivé povolení dáti ráčili, by pro potřebu opravování a zlepšení kláštera zápisu svého na půl páta sta kop grošův českých, v kterýchž jest jim někdy stateč z Vřesovic na Doubravské Hoře dědiny své Skršín, ves celú s dvory kmetcími, s platem, s děd lukami i se vším a všelijakým k též vsi příslušenstvím, k jmění, držení, prodání, zastavení, z a s tím jako s svým vlastním učinění postoupil a zastavil, dále podle jisté smlouvy slovutnému Vinklmanovi z Hazntálu, rychtáři našemu nadepsaného města Mostu, věrnému milému, postoupiti vzdati mohly, jakž táž relací v sobě to šíře obsahuje a zavírá. I prošeni jsme ɔc. Dán na hradě Pražském v pátek den ss. Fabiana a Šebestiana léta ɔc osmdesátého čtvrtého ɔc.

---

262. Císař Rudolf nařizuje komoře české, aby účtárny podřízených jí úřadů počtem nového kal se řídily.

V PRAZE. 1584, 1. února. — Konc. v c. k. říšsk. fin. arch. ve Vídni.

Rudolf ɔc. Wir versehen uns gnädigist, ihr werdet unserm euch noch vom 11. Dec verflossenes 83. Jahrs gethanem gnädigisten Befehlich nach die Ordnung wegen des neuen Kal allbereit ins Werk gerichtet haben, und wollen euch unserer dabei angehängten Vertröstung nach in Gnaden nit bergen, dass so viel die Abraitungen der Interesse, Besoldungen, Provisionen un gleichen Bezahlungen anreicht, unsere Meinung dahin gerichtet, inmassen wir es dann bei unsern Kammern und Ambtern gleichsfalls also verordnet, dass gleichwohl die Abraitungen dem Kalender nach gemacht, aber jederzeit die zehen Täg aufgehebt und in solchen Abraitungen fo Wort gesetzt werden sollen: dass nämblich mit N. von N. Tag des alten bis auf N. Tag des Kalenders abgerait, nachdem es aber mit solchem neuen Kalender diese Gelegenheit hätte, dass Täg daraus hinweg kumben und solche zehen Täg soviel brachten, so wurde solche Summa von Abraitung wieder aufgehebt und brachte der Rest soviel. Dorauf ist nun unser genädiger Bef ihr wollet bei euren untergebenen Zahl- und Raitungsambtern Verordnung thuen, dass sie sic diesem unserm gnädigisten Entschluss also richten und was in denen Tägen, umb welche euch

unsere Verordnung später zukumben, in denselben Ambtern gehandelt worden sein mocht, die Empfäng und Ausgaben also darauf corrigieren und sich hinfuro also demselben gemäss verhalten, daran ꝛc. Geben Prag den 1. Februarii anno 84.

---

263. Rudolf II. komoře české, aby mu podala důkladnou zprávu o hradu Mostském, dříve nežli o žádosti presidenta komory české Ladislava Popele z Lobkovic v příčině odprodeje téhož hradu rozhodnutí učiní.

V PRAZE. 1584, 19. února. — Konc. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Rudolf ꝛc. Wir haben aus unseres Raths und beheimbischen Kammerpraesidenten Laslaven Popls uns in Unterthänigkeit ubergebenen Supplication und euerem darauf erfolgeten Bericht gleichwohl mit Gnaden angehört und vernumben, wasmassen er uns, ihme umb seiner unserem hochlöblichen Haus von Osterreich erzeigeten gehorsamisten langwierigen Dienst, dabei verbrachten schweren Reisen und gethanen Einbüss willen die Ablösung des Brüxer Schlosses, jetziger Zeit derer von der Weitmühl Pfandsinhabung, gnädigist zu verstatten und ihme dasselbe, wie sie es besitzen und innenhalten, auf drei Leibe mit noch Hinzuschlagung einer Gnadensumma, die er Poppl nach Gelegenheit seiner Dienst uns anheimb stellen thuet, verschreiben zu lassen unterthänigist bitten thuet. Dieweilen aber vermug angezogenes eures Berichts, in Mängel weiland Kunig Georgen und Wladislai Maiestätbrief kein eigentlicher und gewisser Grund geschöpft werden mag, was eigentlich vor Pfands- und Bausummen uf gemelt Schloss verschrieben, die Pfandinhaberin auch ungeacht deren mit ihre derhalben durch Commissari ad partem gepflogenen Handlung die ausser Recht von Handen zu geben sich verweigert und darzu also auch zu der Ablösung des Guts inhalts unsers beheimbischen Kammerprocurators gehorsamben Gutachtens ausser rechtliches Processes gar nicht zu kommen, zu diesem auch umb mehrerer Gewissheit willen vor allen Dingen ein ordentliche Bereitung solcher Pfandstück anzustellen vonnöthen sein wird, so befehlen wir euch hiemit gnädiglich, ihr wöllet nicht allein angedeuten rechtlichen Process wegen der Maiestätbrief eheists ins Werk richten lassen, sondern auch entzwischen durch taugliche Personen eine ordentliche Bereitung anordnen und den Commissarien mitgeben, sich alles Fleisses zu erkundigen, was Anfangs allenthalben vor Stück und Güter mit dem Schloss hingelassen, auch in Zeit währender Verpfändung davon alieniert und versetzt worden, wie und uf was Weg dieselben wieder zu ihrem Corpore zu bringen, was auch vor Nutz und Besserung dabei anzurichten und wie am leichtisten zu solchem allem zu kumben sein müge. Wann nun solche Mängel ersetzt und wir dessen erindert werden, so wöllen wir uns alsdann auf sein Popls gehorsamist Begehren unseres gnädigisten Willens entschliessen. Und ihr erstattet an Vollziehung dessen Allen unseren gnädigen gefälligen Willen und Meinung. Geben Prag den 19. Februarii anno 84.

---

264. Pavel Paminondas, farář Jistebnický, žaluje arcibiskupu Pražskému Martinovi na některé zemany, zvláště Bohuslava Měděnce, Jetřicha Rašovce, kteříž proti řádům církevním živi jsou a nepořádně oddati se dali; žádá, aby kolátor fary katolickými kněžími osaditi dal.

V JISTEBNICI. 1584, 20. února. — Orig. v arch. arcib. Pr.

Modlitbu svú ꝛc. Milostivý kníže! Prosím, že toto mé prosté psaní, které VknMti naschvál činím, v dobré obrátiti račíte. Svědomí dobré mne k tomu přinutilo, abych VknMti tejna nečinil, co se děje nenáležitého v osadě mé i jinde nedaleko ode mne při některých páních zemanech, kteří ani Bohem, ani církví jeho svatou, ani samým pánem Bohem nařízenou řádnou vrchností duchovní i svět-

skou se říditi a spravovati nechtí, pravíc, že sou svobodní ɔc; pod kteroužto svobodou mnohé ohavnosti proti pánu Bohu a řádu s. catholicae ecclesiae a tak i proti sv. víře křesťanské vykonávají. Jest ode mne nedaleko blíž města Sedčan jeden zeman jménem Bohuslav Mědĕnec a na Nových Dvořích, bigamus, maje ještě živou starou manželku svou pojal sobě druhou mladou a s ní se oddal; item, v mé osadě, není přes čtvrt míle ode mne, ve vsi Chlumu opět nějaký zeman na gruntech JMti pana hofmistra jménem Jetřich Rašovec, měl za manželku nějakou zemanku od Blatné, fertur, že když ona ještě byla živa, cum propria illius uxoris sorore commercium habuit, a když umřela vzal sobě tu vlastní sestru opět zu manželku a s ní se oddal teď dominica Quinquagesima, a oddal ho kněz nepořádný framfurtský, který jest farářem v městě Voticích; teď teprva dominica Invocavit svadbu konal a vše od masa dávali. Jeden z těch zemanů k mé osadě příináležející mně mluvil, že jim ani do papeže, ani do císaře JMti, ani do pana hofmistra nic není, ač mne v tom pokoušel z daleka ten zeman, chtěl-li bych ho oddati, oznámil sem, že by to byl veliký neřád a přes to, aby se o to poradil s VknMtí; nechtěli ho i jiní kněží vůkolní oddati, zvlášť pořádní, až ten framfurtský. To buď při uvážení VknMti. Já blízko sebe kněze věrného katolického žádného nemám, rád bych aby pan kollator ráčil kollatury své katolickými kněžími okolo mne osaditi; lid jest nachýlen k dobrému, ač sem varias tentationes pocítil, však s pomocí boží, kdybych toliko náležitú pomoc měl contra rebelles od JMti pana kollatora, nic bych sobě s tím lidem božím pracovati nestejskal. Instrukcí sem JMti napsal, kteraká by měla správa býti mezi poddanými JMti, aby nad tou instrukcí pán ráčil ruku držeti, mohlo by ne zle býti. O čemž d. pater rector Societatis Jesu ráčí dobrú vědomost míti. Quam optime ɔc. Datum Gistebnicij feria secunda post dominicam Invocavit a. 1584. Cels. V. rev. in omnibus promptissimus filius presbyter

Paulus Paminondas Montanus, parochus Gistebnicensis m. p.

---

265. Rudolf II. Mikulášovi z Lobkovic, hejtmanu Starého města Pražského, a Albrechtovi Bryknarovi z Brukštejna, že dvůr svobodný v Třebenicích, po Janu Karasovi na něj připadlý, prodal Karlovi Slusskému z Chlumu za 300 kop gr. č., i nařizuje jim, aby dvůr takový témuž ve dsky zemské vepsati dali.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1584, 22. února. — Zápis český v kvat. relací žlut. od 1582 do 89, č. 47, fol. C. 16 v král. českém arch. zemsk.

---

266. Císař Rudolf II. žádá arciknížete Arnošta za dobré zdání, jaké opatření v příčině volné disposice s pomocí na obranu hraničného a s přivtělenými ku království Českému zeměmi sousedícího pomezí uherského od stavův českých a moravských mu svolenou, na uspokojení jmenovaných stavů učiněno býti by mělo.

V PRAZE. 1584, 27. února. — Konc. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Rudolf ɔc. E. L. werden aus denen Ihr unlängst uberschickten Abschriften der jungst gehaltenen behmischen und mährerischen Landtagsbeschlüssen und denen umb Nachrichtung willen doraus gezogenen hiebeigelegten Artikeln sonder Zweifels verstanden haben, dass uns dieselbeu Ständ die Disposition der Granitzhilfen gleichwohl mit der Condition gehorsamblich bewilligt, dass solche Hilfen an diejenigen Granitzort, so diesen Landen am nägsten gelegen, dorauf auch die nägst verflossene Jahr die Zahlung than worden, soweit es reicht, angewendet werden sollen, dabei uns auch die Ständ eines und des andern Lands unterthänigist heimbstellen, ob wir die Muster- und Zahlmeister aus ihren Nationen, wie sie's unterthänigist gern sehen, furnehmben und brauchen wollten. Und gesinnen dem-

nach an E. L. freundlich und gnädiglich begehrend, Sie wollten mit unsern Ihro zugeordneten Hofkammer und Kriegsräthen berathschlagen und uns Ihr brüderlichs Gutachten zukumben lassen, wie es mit solcher uns eingeraumbten Disposition am fuglichsten anzustellen seie, damit es mit muglichster Ersparung zugehen und auch die Ständ ihres dabei gethanen Begehrens halben contentiert werden möchten. Daran ɔc. Actum Prag den 27. Februarii anno 84.

---

267. Rudolf II. Mikulášovi z Lobkovic a Mikulášovi Skalskému z Dubu, aby pustou ves Zdanov, ku klášteru Pivoňskému náležející, obci města Domažlic za roční plat 15 kop gr. č. danou, do desk zemských vložiti dali.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1584, 12. března. — Český záp. v kvat. rel. žlut. od 1582 do 90, č. 47, fol. E. 16, v král. česk. arch. zemsk.

---

268. Nařízení císařské nejvyšším úřadníkům zemským království Českého, aby na zaplacení vojska na Uherských hranicích z pomoci posledním sněmem svolené potřebnou část peněz napřed vyplatili.

V PRAZE. 1584, 17. března. — Konc. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Die Röm. Kais. Mt., unser allergnädigister Herr, lassen derselben furnehmben Räthen und obristen Landsofficierern der Kron Beheimben in Gnaden vermelden, dass ein unvermeidliche Nothdurft sei, dass bei den ungrischen Granitzen, so diesseit der Donau diesen Landen am nägsten gelegen, dahin auch der Ständ der Kron Beheimben Bewilligung bisher vermeint wirdet, furderlich ein Bezahlung furgenumben werd.

Dieweil aber der erste Termin der 84jährigen Bewilligung allhier in Böhmen erst auf kunftig Bartholomaei ist und man aber dem Kriegsvolk vor den Bergstädten itzo Georgi wieder ein ganzes Jahr ausständig und sie also dieses ersten Termins ohne Gefahr der Gränitz und ihrem verderblichen Schaden nit erwarten können, so begehren Ihre Mt. gnädigist, die Herren obristen Landofficierer wollten den Sachen alles getreunen Fleiss nachdenken und Ihre Mt. mit Rath und Gutachten gehorsamblich berichten, wie und woher etwo auf denselben ersten Termin ein erkleckliche Summa Geld zu anticipieren seie, davon die Bezahlung itzo aufs ehest als muglich auf Mass, wie es der jungste Landtagsbeschluss vermag, verrichtet und die Wiedererstattuug derselben hernach aus dem einkumbenden Steuergeld beruhrtes ersten und andern Termins wiederumben than werden möcht. Und seind Ihre Mt. des gnädigisten Versehens, weil es allein gemeinem Wesen zum besten beschicht, es werden ihnen hoch- und wohlgedachte Herren obristen Officierer diese Sach umb soviel embsiger angelegen sein lassen, dorauf sich nun Ihre Mt. noch fur ihrem Verreisen furderlicher Antwort in Gnaden versehen wollen. Es sei auch also höchsternennter Kais. Mt. genädiger Willen. Prag den 17. Martii anno 84.

---

269. Nařízení císařské radám císařským a nejvyšším úřadníkům zemským, aby podali své dobré zdání o zamyšlené prohlídce klášterů v zemích koruny České.

V PRAZE. 1584, 19. března. — Konc. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Von ɔc derselben furnehmben Räthen und obristen Landofficieren der Kron Beheimben zu vermelden, es wurden Ihre Mt. nun zu mehrmalen berichtet, wie es dann auch das Werk an ihm selbst

ausweis, dass Ihrer Mt. und gemeinem Land zum Besten und Aufnehmben, auch Erhaltung der geistlichen Gestift in Beheimben und den anderen incorporierten Landen die hievor oft gerathene Visitation ermelter Stift ohne länger Verziehen ins Werk zu richten ein unvermeidliche Nothdurft sei, und ob es etwa das Ansehen gehabt, als würde diese gerathene Visitation den Stiften zu Gefahr, Nachtel oder einichen Abbruch vermeint, so seind Ihre Mt. der Ursachen von neuem mit etwas Ansführung unterthänigist erindert worden: dass nämblich furs erste notorium und offenbar sei, dass die Stift und Kloster in Beheimben und den incorporierten Landen ingemein gegen den ersten fundationibus in merklichen Abfall kumben, also obgleich dieselben mit ansehenlichen Grunden und Gütern ausgesetzt, dass doch derselben ausser der Kunig von Beheimben Vorwissen viel alieniert, auch an etlichen Orten die Kirchen und Kloster selbst ganz und gar abolieret worden, also dass man jetzo weder umb die fundationes noch auch die darzu gehörigen Stiftungen und Einkumben wenig oder gar kein Nachrichtung haben kann.

Was aber die Kloster, so noch aufrecht sein, betreffen thuet, obwohl bei eines Theils derselben noch ansehenliche Güter verhanden, so kann doch die Geistlichkeit derselben schlechtlich geniessen, aus Ursachen, dass für eins der mehrer Theil mit anderen weltlichen Grunden vermischt liegen und oft zu einem Gut zwei, drei und mehr unterschiedliche Herrschaften gehören, also ob schon zu Anrichtung Meirhöf, Teicht, Mühlen oder anderer dergleichen nützlichen Wirthschaften Gelegenheit dabei verhanden, dass es doch umb der andern Mitinteressierenden Verhinderung willen nit ins Werk zu richten ist, sondern vielmehr dahin gesehen und getrachtet wirdet, wie ihnen den Geistlichen mit allerlei Widerwärtigkeit zugesetzt und an ihrer untergebner Stift, Grund und Boden nur stättigs abgezwackt werden mag, des dann von den Praelaten und ihren Amtleuten eintweder aus Gunst oder Furcht gestattet wirdet, oder aber, wann sie es vor sich selbst nit wenden konnen, ehe dann sie Ungunst, Reisen, Kosten und dergleichen Ungelegenheit auf sich nehmben, viel lieber den Gewalt mit Geduld verdrucken und den Schaden Ihrer Mt. und den Gestiften zu Nachtel nachsehen, dadurch also dieselben Gestifter an Grund, Boden und andern Herrlichkeiten geschmälert und die Anrichtung guter nützlicher Wirthschaften unterlassen werden.

So kumbt auch vors ander den Gestiften an denjenigen Einkumben, so noch richtig und in esse seind, wenig zu gutem, weil dieselben meistestheils auf viel unnothdurftiger mussiger Leut Unterhaltung verwendet, durch überflüssiges Aufreiten und Einlager verschwendet, auch wohl durch ihre Provinciale und Visitatores, so zum Theil in Polen und anderen Landen seind, der Barschaften, Kirchenkleinodien und jährlichen Einkumbens ausser Landes verführt und sonst in mehr Weg verschleift werden, also dass auch die Ordensleut bei allen ihren ansehenlichen Einkumben Gebruch und Abgang leiden müssen.

So befindet sich auch furs dritt in dem ein sonderer Mangel, dass der mehrer Theil der Praelaten, sonderlich aber bei den Jungfrauklostern, der Wirthschaften nicht erfahren, auch bei denselben nach Gelegenheit ihres Ordens nit allweg, wie es wohl die Nothdurft erfordert, zuschauen können, sondern den Amtleuten gleich in die Händ sehen müssen, die dann mehr ihren eignen als der Stift Nutz und Frumben suchen, durch Scheinkäuf und andere Praktiken viel Grund zu sich ziehen, die Unterthanen mit Überschätzung und Erhöhung der gemeinen Landsteuern, item über ihre alte gewöhnliche Dienst und Robaten mit unbillichen Neuerungen und Auflagen und daneben auch mit ansehenlichen Geldstrafen übersetzen, bedrängen und beschweren.

So sei furs vierte auch offenbar und am Tag, dass bei den meisten Gestiften, die Gottshäuser und andere Gebäu eingehen und je länger mehr verwüstet auch mit beschwerlichen Schulden verteuft werden, daher es nun umb dieser nach längs erzähleten Ursachen willen fast dahin kumben, dass auch einstheils Geistliche die Steuern und andere gemeine Landshilfen nit mehr leisten konnen, zu

geschweigen, dass sich Ihre Mt. dergestalt, wie etwo von andern christlichen Potentaten beschieht, im Fall der Noth zu Widerstand des allgemeinen christlichen Erbfeinds ihnen selbst zu Schutz und Trost einicher Hilf zu getrösten haben sollten. Und sei kein Zweifel, do es noch länger also gelassen und nit fürderlichs Einsehen gethan wirdet, dass vorbemelte Stift in kurzer Zeit gleich wie von sich selbst fallen und vergehen werden.

Solle nun dasselb fürkumben, die gegenwärtigen Stift erhalten und die übrigen wiederumben restauriert werden, so sei kein ander Mittel verhanden, dann dass eines und des andern Orts durch taugliche, fleissige und wirthschaftsverständige Personen durchaus bei allen Stiften, doch allein was die temporalia betrifft, ein Bereitung angestellt und denselben auf nachfolgende Punkt mit nothdürftiger Ausführung Instructiones gestellt werden:

Als nämblich und vors erst, dass sie die Commissarii sich selbst personlich zu ein jedweders Stift verfügen und anfänglich die Fundation, brieflichen Urkunden neben den Urbarregistern, sowohl auch ihre Ordnungen und Statuta, die dann darzu nit wenig Nachrichtung geben wurden, abfordern, sich mit Fleiss darinnen ersehen, mit was Gütern, Gründen und Herrlichkeiten anfänglich dasselb ausgesetzt, was seither durch Donationes, Käuf oder andere dergleichen Mittel noch mehr darzu kumben, ob dieselben noch aller dabei verhanden, und im Fall was davon alieniert oder sonst von den benachbarten und andern darein gegriffen worden wär, mit was Schein, Recht oder Zulassen dasselb beschehen, bei wess Handen und Haltung ein und das ander Stuck jetzo sei, auch da, vonnöthen, die Inhaber erfordern, ihre darüber habende Gerechtigkeit ersehen und Ihrer Mt. hernach mit Gutbedunken berichten, ob und wie dieselben mit Billichkeit recuperiert und wieder ad esse gebracht werden möchten.

Furs ander mit Fleiss zu erkundigen, was allenthalben für Rent und Einkumben, es sei nun an Meierhöfen, Mühlen, Teichten, Walden, Zeheten, Geld- und Treidzinsen und andern verhanden, dasselb alles bereiten, in Augenschein nehmben, darüber neue Urbari aufrichten, auch mit Fleiss darauf bedacht sein sollten, wo bei einem und dem andern Stift zu Vermehrung der Einkumben neue Nutzungen und Besserungen anzurichten, dass dieselben ausgesucht, auch im Fall etwo dabei Streit verhanden oder dass sonst dieselben mit der Benachbarten Stuck und Gründen vermengt liegen, dadurch die Anrichtung dergleichen Nutzungen gesteckt und verhindert wurden, mit andern entlegenen Stucken auswechseln oder sonst auf leidenliche Mittel und Vergleichung, wie sie es furs nutzlichist befinden und ansehen wurden, bedacht sein, sich auch daneben der strittigen Granitzen erkundigen und Vergleichung machen sollten, und solches alles auf der Kais. Mt. gnädigiste Ratification und Genehmhabung.

Furs dritte kunnte auch den Commissarien befohlen werden, mit den Praelaten eines und des andern Stifts zu berathschlagen, wie die Ausgaben aufs leichtest und geringest als möglich eingezogen, das übrig unnothwendig Gesindel abgeschafft, zu Abstellung des so übermässigen Aufritts ein Ordnung gemacht und die Spolierung der Stift, so, wie obgemelt, von den ausländischen Provincialen und Visitatoren beschieht, abgestellt werden möcht.

Furs vierte konnte sich auch der Ambtleut und Klostervogt eigennutzigen Handlungen und daneben der Unterthanen Beschwer- und Überschatzungen erkundiget und Ihrer Mt. zu gebuhrlichem Einsehen berichtet werden. Also wurd sich auch daneben zu erkundigen sein, was auf einem oder dem andern Stift vor Schulden liegen, woher sie kumben oder aus was Ursachen gemacht, wohin auch das aufgebrachte Geld verwendet worden, ob es aus Noth und auf vorgehende Consens beschehen, und durch was leidliche Mittel und Weg dieselben wieder abzulegen sein möchten, und dann beschliesslich alle Kirchen, Wohnhäuser und Wirthschaftsgebäu besichtiget, dasjenig, so ohne Nachtel nicht zu umbgehen, zu wenden verordnet und uber das ander, wie und mit was Kosten es zu erheben, Uberschlag gemacht und berichtet werden.

Und weil dann aus diesem allen abzunehmben, dass dergleichen Bereitung der Stift und Kloster in Beheimben und den incorporierten Landen nit allein hoch nöthig, sondern auch denselben selbst zu Erhebung, Aufnehmben und Besten gereichen, auch Ihrer Mt. Regal und jus supremae fundationis und inspectionis dardurch erhalten werde, sei damit länger gar nit zu verziehen, noch auch Ihrer Mt. anders zu rathen, dann dass Sie dieses hochnöthig, nutzlichs Werk nochmals mit dem furderlichsten ins Werk richten und darzu ehrbare, verständige und solche Leut brauchen lassen, bei denen sich einiger Affection oder Widerwärtigkeit gegen den Geistlichen nit zu versehen. Und dieses alles, soviel die temporalia anreicht.

Was aber die spiritualia concerniert, die werden bei dieser Bereitung gar nit mit eingezogen, sondern dem loci ordinario eines und des andern Orts zu befehlen sein, die sich auch diesfalls ihres Ambts zu erindern und der Gebühr zu erzeigen wissen werden. Da aber Ihre Mt. nutzer und besser zu sein befinden wurden, dass die Visitation beides in spiritualibus und temporalibus zugleich und durch einerlei Commissarien befurdert werden sollt, so kunnt dasselb auch also verordnet werden. Und sei nun Ihrer Mt. gnädigistes Begehren, hoch- und wohlgedachte Herren obristen Officierer wollen solches alles nothdurftig erwägen und Ihrer Mt. ihr räthlichs Gutachten, was Ihrer Mt. diesfalls zu thuen, was auch eins und des andern Orts vor Commissari darzu zu gebrauchen sein mochten [erstatten, damit Sie] sich alsdann umb soviel besser mit Gnaden daruber zu entschliessen haben. Actum Prag den 19. Martii anno 84.

---

270. Instrukcí císařská daná komisařům, kteříž se stavy kraje Chebského a s městem Chebem v příčině berně vyjednávati mají.

V PRAZE. 1584, 4. dubna. — Konc. v arch. česk. místod.

Rudolf ꝛc. Wohlgeborner, gestrenger, ehrenfester, liebe Getreue! Ihr habt euch gehorsamblich zu erindern, was gestalt wir uns mit den Ständen unserer Kron Beheimb auf nägstgehaltenem Landtag gnädigist verglichen mit denen von der Ritterschaft des Egerischen Kreis und N. Bürgermeister und Rath unserer Stadt Eger wegen der Turkensteuer und Contribution, dazu uns gleichwohl auf die jungstverflossene fünf Jahr mit dem 79. an zu raiten, nichts gereicht worden, sunderbare Handlung pflegen zu lassen, dazu dann allbereit die Ständ ihres Theils dich von Schwamberg und Steinpach erkiest: so haben wir euch sambtlich zu Commissari gnädigist furgenomben und den 18. ditz Monats Aprilis, das ist Mittwoch nach Misericordias Domini hierzu angestellt.

Und befehlen euch darauf gnädiglich, ihr wollet den 17. zuvor allda zu Eger zusamben komben und folgends mit denen von der Ritterschaft und der Stadt auf beiliegend unser Credenzschreiben Handlung anstellen neben zu Gemüth Führung aller hiezu dienstlichen Motiven, und wie sich die Ständ ermelter unserer Kron Beheimb in ihren jetzigen Bewilligungen eingelassen. Dann ob sie gleich wohl hievor, wann uns ein Bewilligung von den Ständen in Beheimb, darein sie nit weniger jeder Zeit gezogen, wes zu Hilf contribuiert, so ist doch dasselbe bisher neben dem, dass es mit beschwertem Willen und langsamb erfolgt, gegen der Ständ Darlag gar ein ungleichs befunden, wie sie dann in zehen Jahren her mehrers nit dann 4800 Thaler in barem Geld gereicht. Und da sie nun dem vorigen nachgehen und sich viel mit ihren Privilegien schützen und furgeben wollten, dass sie dergleichen Steuer gänzlich befreit, auch nur ein Verpfändung vom heiligen Römischen Reich wären, wie dann bei vorigen Tractationen dergleichen Difficultaeten allweg furgewendt, so ist nit allein zu bedenken, zu was widerwärtigen, wo auch nit verbitterten Gemuthes die Ständ in Beheimb bewegen wurde, dass dergestalt die Burd fast allein auf sie gelegt und anderer zur Kron gehorigen Landen verschont werden wollte, sondern auch

ihnen selbst, als die von der Kron neben dem Schutz alle gute Nutzung und Vortel am Getreid, Wein und andern Victualien, nichts weniger als wann sie mitten darinnen gesessen, haben und täglich zu gewarten, zu Nachtel gereichen. Derhalben wollet ihnen dies und anders nothdurftig furhalten und die Sachen dahin richten, dass sie sich hierinnen nichts weniger als andere unsere getreue Land und Unterthane zu schuldigen Mitleiden und Erhaltung einer Gleichheit, hintan gesetzt aller Behelf und Ausflucht, in Bedenkung, was an Beschütz- und Erhaltung des Granitzwesens gegen dem Erbfeind der ganzen Christenheit gelegen, und dass uns dasselbe an unserer getreuen Land und Unterthanen Hilf mit unser eigen Darlag zu erhalten unmuglich, gehorsamist erzeigen und uns anjetzo fur die verflossene Jahr und bis zu Ausgang des nägstbeschlossenen Landtags fur Steuer, Biergeld und andern ein bemelte Summa, als nämlich 16.000 oder so hoch ihrs bringen kunnt, doch nit unter 12.000 Thaler untereins und mit dem furderlichisten dargeben und auszählen wollten, daruber ihnen ein gewohnlicher Revers gefertigt, dass ihnen solches an ihren habenden Rechten und Privilegien unnachtheilig sein soll.

Und was ihr also bei ihnen verrichtet, doch dass in allweg die Handlung auf unser gnädigiste Ratification gestellt werde, das wollet uns mit euerm rathlichen Gutbedunken zu Handen unser behemischen Kammer ausfuhrlich berichten. Im Fall sie aber uber beschehene Vermahnung viel Ausflucht suchen und unserer Ständ in Beheimb Bewilligungen gemäss nit gleich eingehen wollten, des wir uns doch zu ihnen gar nit versehen, so wollet alsbald ein Particularverzeichnus aller Häuser in und vor der Stadt und im Kreis, auch wasgestalt von 30 Jahren her die geleisten Turkenhilfen auf die Burgerschaft und Unterthane, beid geistliche und weltliche, angelegt, den nägsten von ihnen erfordern und dasselbe zu weiterer unser Resolution unverzüglich hieher gelangen lassen. Daran vollbringt ihr unsern gefälligen Willen und Meinung. Geben Prag den 4. Aprilis anno 84.

---

271. Rudolf II. Adamovi staršímu z Šternberka a Janu Malovcovi z Malovic, aby Mikulášem Skalským z Dubu klášteru svaté Kateřiny v Novém městě Pražském odkázaný komorní roční plat do desk zemských vepsati dali.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1584, 9. dubna. — *Kvat.* relací žlutý od 1582 do 89, č. 47. fol. C. 30. v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf Druhý ꝛc. Urozený a statečný, věrní naši milí! Vznesl jest na nás statečný Mikuláš Skalský z Dubu na Slušticích, rada naše a prokurátor v království Českém, věrný náš milý, jakož jest za jistými příčinami k klášteru svaté Kateřiny v Novém městě Pražském ležícímu, kteréhož na ten čas poctivý kněz Martin, převor kláštera svatého Tomáše v Menším městě Pražském, věrný náš milý, v držení a spravování až do vuole naší jest, komorního platu ročního a věčného padesáte kop grošuov českých, však rozdílně, dvaceti pět kop grošuov českých počnouc při svatém Havle nejprvé příštím a při svatém Jiří potom též dvaceti pět kop grošuov českých, a tak na budoucí a věčné časy při každém svatém Havle a svatém Jiří, dckami zemskými na dvoru pustém od nadepsaného kláštera svaté Kateřiny na lidech ve vsi Běchovicích a dvořích kmetcích s platem i s jinými tu platy, se všemi dědinami ornými i neornými, s lukami, hájkem, potokem, s rybníky, krčmami i jiným všelijakým k tomu, což tak někdy k výš jmenovanému klášteru tu náleželo, příslušenstvím, což jsme mu k dědictví pro jeho dávné, věrné, pracné a platné služby z zvláštní milosti dáti ráčili, dckami zemskými zapsati a ujistiti chtěl ꝛc ... Dán na hradě našem Pražském v pondělí po provodní neděli léta ꝛc osmdesátého čtvrtého.

---

272. *Císař Rudolf II. komoře české, aby Jáchymem z Kolovrat v příčině dalšího sčekání povinného mu dluhu a nové půjčky předložené výminky přijala.*

V PRAZE. 1584, 10. dubna. — Konc. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Rudolf ꝛc. Euch ist gehorsamist bewusst, wasmassen Joachimb von Kolowrat seine bei uns habende einunddreissig Tausend Thaler Anlehen vor der Zeit gehorsamblichen gemahnt und umb dieser Ursach willen aufgekündet, dass mit ihme nach Ausgang des verschriebenen Zahlungstermin umb weitere Frist und Stillstand nicht gehandlet, anstatt der abgestorbenen Bürgen andere gesetzt, noch auch die Verschreibung verneuert, noch die Interesse zu rechter gebührender Zeit erlegt worden sein, also dass er und seine Erben daher allerlei Gefahr und Ungelegenheit zu erwarten gehabt. Nun haben wir nit unterlassen derwegen wie auch etzlicher anderer nachgesetzter Punkt halben mit ihme in anderweg Handlung anzustellen und bei ihme soviel erhalten, dass er sich nit allein dieselben 31.000 von Georgi nägstkunftig an zu raiten noch zwei Jahr lang bei uns still liegen zu lassen, sondern auch noch daruber von neuen 24.000 gegen 6 Percento herzuleihen und gleichfalls von itzo kumbend Georgi an zu raiten zwei Jahr lang anstehen zu lassen, jedoch mit nachfolgenden Conditionen gehorsam bewilligt:

Nämblichen dass ihme vors erst uber die 31.000 Thaler ein neue Verschreibung aufgerichtet, die vorige Anzahl der Bürgen aus denen furgeschlagenen Personen, so euch noch vor diesem von unser Hofkammer verzeichneter ubergeben worden, doch ausserhalb des Schmirsiczky, ersetzt und dann vors ander das neue Anlehen der 24.000 Thaler mit etzlichen Pardubiczischen Erbgütern, daran uns am wenigsten gelegen und nit Lehen, und doch ein hohers oder mehrers als diese Summa austrägt, werth sein, also dass er sich jeder Zeit nothdurftig doran zu erholen haben möge (doch ausser der Jagd und Wildbahn, die wir uns in allweg und expresse vorbehalten haben wollen), unterpfandsweis, wie es in dergleichen Fällen der Landsordnung gemäss und bräuchig ist, dahin versichert werden solle, sich im Fall der Nithaltung der Einführung darein zu gebrauchen, und dann auch mit diesem Anhang, im Fall ihme die Interesse der 6 per cento von beiden Summen aus den Biergefällen nicht allweg in halben Jahrszeiten der Verschreibung gemäss erlegt, dass er alsdann die Aufkündigung zu thuen befugt sein, ihme auch seine verschriebene Provision hinfuro allwege zu Quartalszeiten, als jedes derselben 100 Thaler, endlich und gewisslich ohne einichen weiteren Verzug oder Difficultät aus dem Granitzzoll zuvor verschriebnermassen erlegt, dasjenige, was bisher doran verfallen, alsbald bezahlt und er daruber gar nit aufgehalten werden, sich auch der Oberzolleinnehmber aufs neu gleich in proprio gegen ihme darumb verschreiben solle.

Also haben wir ihme auch zum dritten vor sein Recht, so er, wie euch bewusst, wegen der Ablösung der Herrschaft Kostelecz erlangt, 5000 Thaler als ein Recompens und dieselb innerhalb dreien Jahren, jedweders den dritten Theil aus den hiesigen Granitzzollsgefällen, doch unverzinst, zu erlegen bewilligt, also und dergestalt, wo ihme die Bezahlung einer oder der andern Jahrswährung nach Ausgang desselben nit alsbald beschähe, dass er alsdann beide seine Anlehen ungeachtet des bewilligten zweijährigen Stillstands einen Weg als den andern gleichsfalls aufzukünden und sich der Einführung in die vorschriebenen Güter zu gebrauchen befugt sein solle.

So haben wir ihme von Kolowrat auch daneben diese Gnad gethan, verwilligt und zugesagt, wann wir oder unsere Erben vorerwähnte Herrschaft Kostelecz kunftig uber kurz oder lang, es sei kaufs- oder pfandweis oder auf was Weg es wolle, von Handen lassen wollten, dass er, seine Erben und Nachkumben alsdann gegen dem, was andere dorauf thun wurden, den nägsten Vor- und Zutritt darzu haben, ihme auch daruber ein sonderer Majestätbrief aufgericht und zugestellt werden solle.

Und nachdem wir auch euers gehorsamben Wissens unserm an euch vom ersten Mai verflossnes 82. Jahrs ausgegangenem Befehlich nach gedachten von Kolowrat die Ablösung und Vererbung etzlicher

Pfandsunterthanen, so dieser Zeit die Auderczky Gebrüder halten, doch gegen Erlegung der Pfand- und Steigerungssumma, verschrieben, so haben wir ihme anjetzo und dieser seiner gehorsambisten Willfahrung willen auch die Steigerung, soviel uns über die Pfandsumma noch für die Erbschaft gebühret gehabt, gleichsfalls aus Gnaden nachzusehen und ihme also alle unsere Gerechtigkeit ohne einichen Entgelt zu vererben und in die Landtafel einleiben zu lassen bewilligt, doch also, dass er sich mit den Inhabern umb dasjenig ohne unser Zuthun zu vergleichen schuldig sein solle.

Also wollen wir auch, dass ihme sein hievor von uns uber etzliche Buschtiradische Unterthanen erlangter Furkauf und daneben auf etzliche Dörfer, zu S. Woitich gehörig, habende Begnadung, die deswegen aufgerichten Maiestätsbrief wiederumben unter den vorigen Datis von neuem umbgefertiget und in denselben Clausulen, wie beiligende Verzeichnus mit A vermag, inseriert und besser erläutert werden sollen, des ihr nun also zu fördern wisst.

Und dieweil er sich bisher beschwert befunden, dass ihme das Wildpretdeputat, so wir ihme gegen Begebung der Jagd auf Kossatek jährlich bewilligt, bisher niemals zu rechter Zeit gefolgt wurd, ihme auch etzliche Jahrsgebührnus doran ausstehen sollen, so wollet für euch selbst und bei unserm obristen Jägermeister doran sein und die endliche Fursehung und Verfügung thuen, dass ihme das ausständige mit nägster und bester Gelegenheit und das künftig jahrlich zu gebührlicher Zeit gereicht und er damit gar nit aufgehalten werde.

Also und zugleich haben wir ihme auch auf sein unterthänigiste Bitt und Anhaltung seine Behausung auf der Kleinseiten allhie zu befreien und gleichsfalls in die Landtafel einlegen zu lassen mit Gnaden bewilligt.

Nachdem er sich auch beschwert, dass ihme das neue Anlehen der 24.000 Thaler, so er Anfangs auf unsern Befehlch und der Ablosung Kostelecz zu guten aufbracht, bisher zu Schaden stille gelegen und gefeiret, und dann billich, dass er diesfalls ohne Schaden gehalten werd, so wollen wir ihme das gewohnliche Intresse davon als 6 per cento vom 8. Augusti verflossnes 83. Jahres an zu raiten bis auf Georgi nägstkunftig, als do das neue Anlehen angehet, anjetzo auf einmal zu erlegen bewilligt haben, des ihr ihme dann auch also unweigerlich und unverzuglich richtig machen und ihne damit gar nit aufhalten sollet. Dagegen er sich aber gehorsamblich erboten die Sache bei dem itzigen Inhaber des Dorfs Gross-Rudetsch, Ulrichen Ruschowsky, dahin zu richten, dass er uns dasselb gegen Erlegung der 850 Thaler darauf verschrieben Pfandsumma jetzo alsbald abtreten solle, doch also, dass ihme Ruschowsky ein Häusel, im Flecken Kostelecz gelegen, so bisher ein Wildschutz gehalten, auszukaufen und zu befreien und daneben noch ein Bauerngütel, so er daselbst zu Rudetsch an sich bracht, noch ferrer das Jahr hierumb zu nothdürftiger Futterung vor sein Vieh zu halten verstattet werden sollt, darein wir dann gleichsfalls mit Gnaden bewilligt. Und befehlen euch demnach gnädiglich, dass ihr mehrgedachtem unserm Rath, dem von Kolowrat, uber diese unsere unterschiedliche Bewilligungen, die aber in allen vorbemeldeten Punkten allein dahin zu verstehen, wofer er Kolowrat sich zu denen Artikeln, so ihme zu vollziehen gebühren, dieser unser genädigisten Resolution auch gemäss erzeigen und also eins mit dem andern pari passu zu gebührlicher Richtigkeit bracht wirdet, in einem und andern die Nothdurft alsbald verordnet und aufrichtet und ihne diesem unserm genädigisten Entschluss gemäss gebührlich contentieret nnd damit keineswegs saumet, entgegen das neue Anlehen der 24.000 Thaler von ihme empfahet, davon erstlich dem Jaroslaw Schmirsiczky seine hinterstellige Schuld an sein bei uns gehabten Anlehen der 27.000 Thaler, doran ihme die 10.000 allbereit erlegt worden, alsbald bezahlet, dadurch die verpfändeten Brandeisischen und Przerowischen Dorfer wieder zu unsern Handen bringet und ledigt, von dem ubrigen aber die Kosteleczer Pfandsumma, soviel sich uber der Inwohner daselbst bewilligtes Anlehen noch gebühren wurdet, und dann auch dem Ruschowsky die 850 Thaler alsbald richtig machet, dasselb Dorf sambt denen daruber gefertigten Ver-

schreibungen zu unsern Handen ubernehmbet und solch Geld, noch auch das wenigste davon sonst an keinen andern Ort verwendet, euch die Sach zu schleuniger Befurderung angelegen sein lasset und uns folgends eurer Verrichtung schriftliche Relation zu unser Hofkammer Handen übergebet und kein anders thuet. An dem allen vollbringt Ihr ꝛc. Prag den 10. Aprilis anno 84.

---

273. Komisaři, kteříž s městem Chebem a se stavy kraje Chebského v příčině berně vyjednávali, podávají císaři zprávu, že město i šlechta dotčeného kraje zpečují se stejnou berni jako stavové království Českého odvozovati.

V CHEBU. 1584, 18. dubna. — Orig. v arch. česk. místodržitelství.

Allerdurchleuchtigister u. s. w. Allergnädigister Herr! Uf E. Röm. Kais. Mt. allergnädigist Befehlchschreiben, so den vierten Aprilis datiert, uns aber allererst am 14. ditz Monats behändigt worden, haben wir uns (ungeacht unser Mitcommissarius Nikel von Steinpach mit Leibesschwachheit beladen, und Syndicus zum Elbogen, Esaias Neydeck, auch nit anheims gewesen) nichts minders zu gehorsamer Folg den 17. ermelts Monats anhero gen Eger begeben. Als wir nun folgendes Tags den 18. hujus unsere Vorrichtung wollen an die Hand nehmben, haben wir erfahren, dass die von Adel und Stadt Eger umb unser Ankunft und Tagfahrt kein Wissenschaft gehabt, wie sie auch nit erschienen. Und ist dies unser Bedenken gewesen, weil in dem von E. Röm. Kais. Mt. uns allergnädigist ufgetragenen Commissionbefehlch wegen einiges Vorbeschieds keine Meldung beschehen, es würden E. Kais. Mt. gedachter Ritterschaft und der Stadt Eger von Hof aus solches selbsten haben anmelden lassen, dass sie uf beruhrten Tag in Eger auch erschienen wären und E. Kais. Mt. gnädigist Begehren von uns angehöret hätten; dieweil es aber nit beschehen, so haben wir nichts minders gedachte Ritterschaft im Kreis und die Stadt Eger uf den andern künftiges Monats in Eger einzukomben von neuen vor uns betaget und vorbeschieden, auch in anderen E. Kais. Mt. hiebevorn an sie die von Adel und Stadt Eger alles Fleiss und mit sondern Ernst ergangenen Befehlchen soviel befunden, dass sie niemals zu der gemeinen Landstände Contribution vorwilligen wollen und dass ihnen jederzeit dasjenige widerlegt worden, was etwan anjetzo zu ihrer Entschuldigung auch möchte vorgebracht werden. Wie aber dem, wollen uf itzt bestimbten Tag wir uns wieder dahin vorfügen und an unsern müglichen Fleiss nichts erwinden lassen, was E. Kais. Mt. uns diesfalls zu vorrichten auferleget und befohlen. Und fügen E. Röm. Kais. Mt. solches alles wir alleine darumben unterthänigist an (weil wir uns befahren, sie uf ihrer vorigen Meinung verharren möchten) ob E. Kais. Mt. uns was mehrers zu befehlen geruhten, wie wir uns uf einen und andern Fall gegen denen von Adel und der Stadt Eger ferners zu verhalten. Und thuen zu deren kaiserlichen Gnaden uns hiemit unterthänigist und gehorsambist befehlen. Datum Eger am 18. Aprilis anno 1584. Euer Röm. Kais. Mt. unterthänigiste und gehorsambiste *Sebastian Schlik Graf. Hendrich Herr von Schwanberg. Hans Sebastian von Zedwitz.*

---

274. Císař Rudolf II. povyšuje město Rokycany do stavu třetího se všemi právy, kterýchž města královská vůbec užívají.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1584, 21. dubna. — Opis souč. v knize pam. města Rokycan.

My Rudolf Druhý ꝛc. Oznamujem tímto listem všem, jakož jsou opatrní purkmistr a konšelé i na místě vší obce města našeho Rokycan, věrní naši milí, při nás toho nejednou skrze suplikací své ve vší poníženosti hledali, abychom jim milost učiniti a též město Rokycany, někdy k arcibiskupství našemu náležející, osvoboditi a k městům našim v království tomto Českém, kteráž třetího svobodného

stavu užívají, připojiti ráčili: i jsouce my z obvzláštní naší dobrotivosti k takovým jich Rokycanských poníženým prosbám milostivě nakloněni, a že jsou nám z poddané lásky tři tisíce kop gr. čes. darovali, což také od nich milostivě přijímati ráčíme, protož s dobrým rozmyslem, naším jistým vědomím, mocí královskou v Čechách a s radou věrných našich milých jim Rokycanským, nynějším i budoucím, tuto milost činiti a je město Rokycany, měšťany a obyvatele jeho nynější, k třetímu stavu městskému v království našem Českém tolikéž za svobodné připojovati ráčíme, tak aby, již těch všech živností i s vařením piv všelijakých, též svobod a práv, kterýchž jiná naše města svobodná třetího stavu v tomto království Českém, buď k soudům zemským neb obecním sněmům i k jiným všelijakým věcem a potřebám zemským a obecním, požívají, hlas svobodný podle nich majíce a podkomořím království Českého, kterýž, aneb na místě jeho hofrychtéř, úřad konšelský každého roku vším tím spuosobem a obyčejem, jako v jiných městech našich, saditi a obnovovati, a od toho jemu podkomořímu půl osmé kopy gr. českých, hofrychtéři půl druhé kopy gr. českých a písaři komornímu jedna kopa gr. českých nynějším i budoucím od nich Rokycanských dáváno býti má, jse spravujíce, požívati mohli a požívali. S tou při tom znamenitou výminkou a opatřením, kdež jest předešle jmenované město s obyvateli jeho bylo duchovní a zápisné, že již dále a více nemá slouti a drženo býti za duchovní a zápisné, nám i budoucím našim králům Českým, neb jakýmkoliv osobám duchovním, k vejplatě náležité, ale všelijak za svobodné, nicméně než jako i jiná svobodná, jakž dotčeno, města v třetím stavu tohoto království nyní i v časích budoucích a věčných. Však oni Rokycanští nynější i budoucí mají a budou povinni na potomní a budoucí časy, nám, dědicům našim i budoucím králům Českým vedle toho platu, kterýž prelátům neb kapitole kostela Pražského na tento čas ročně dávají, platu komorního dědičného do komory naší české každého roku dvaceti kop gr. čes. při času hromnic dávati a platiti bez zmatku a odpornosti. Poroučejíc všem obyvateluom a poddaným našim království Českého, abyste často jmenované Rokycanské, nynější i budoucí, při této jedné i druhé milosti naší jměli, drželi a neporušitelně zachovali, žádných jim v tom překážek nečiníce a činiti nedopouštějíce, pod uvarováním hněvu a nemilosti naší, dědicův našich a budoucích králův Českých; a při tom i úředníkům vyšším i menším desk zemských poroučíme, abyste tento list náš, když by toho nadepsaní Rokycanští, nynější neb búdoucí, požádali bez další relací naší do desk zemských vložiti a vepsati dali, vědouc, že na tom jistou naši vůli císařskou naplníte. Tomu na svědomí pečeť naši císařskou k tomuto listu přivěsiti jsme rozkázali. Jenž jest dán na hradě našem Pražském v sobotu po neděli Misericordias Domini léta Páně 1584.

---

275. Rudolf II. Ladislavovi st. z Lobkovic a Humprechtu Černínovi z Chuděnic, aby Anně Bezdružické z Kolovrat na půjčených 12000 kop gr. č. ujištění na vsech panství Pardubského dskami zemskými zapsáno bylo.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1584, 23. dubna. — Kvat. rel. žlutý od 1582 do 89, č. 47, f. D. 18 v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf Druhý ɔc. Urozený a statečný, věrní naši milí! Věděti vám milostivě dáváme, že jest nám urozená Anna Bezdružická z Kolovrat a na Košatkách a Buštěhradě, nábožná nám milá, k obzvláštní potřebě naší a k milostivému zalíbení našemu dvanácte tisíc kop grošuov českých na tolařích celých, dobrých, stříbrných, v této zemi berných, rázu našeho, neboližto kurfiršta saského, každú kopu po šedesáti groších a groš po sedmi penězích bílých počítajíc, od datum této relací naší do dvou let pořád zběhlých půjčila. I chtějíce my, aby dotčená Anna Bezdružická sumou svou jista a bezpečna býti mohla, ráčili jsme jí to na vesnicích a lidech našich dědičných k panství našemu Pardubskému přináležejících ujistiti a tímto listem ujišťujem, zejména na těchto: vsi Slepoticích, vsi Bělošovicích, vsi Moravanech, vsi Kostěnicích, vsi Lhotě Ouřecké, vsi Plátěnici, vsi Čeradicích, vsi Tuněchodech,

vsi Turově, vsi Hostovici, vsi Prachovici, vsi Vostřešanech, vsi Komárově, vsi Velinách a vsi Litětinách. Protož vám poroučeti ráčíme, abyšte buď oba spolu aneb jeden z vás ke dskám zemským došli a takový zápis a ujištění dotčené Anně Bezdružické, dědicuom a budoucím jejím, na jmenovaných vesnicech a lidech osedlých, neosedlých a z těch gruntuov zběhlých, s dvory kmetcími, platy, s dědinami, lukami, lesy, háji, porostlinami, platy stálejmi i běžnejmi, s kurmi, vejci, robotami, rybníky, potoky, mlejny i s velikým rybníkem Moravanskejm, vodotočinami, cly, krčmami, s podacími kostelními, s jiným vším a všelijakým k týmž vesnicem příslušenstvím, se vší zvolí a plným celým panstvím (kromě všelijaké myslivosti, což sobě světle vymiňovati a zanechávati ráčíme), když by pro neplacení buď ourokuov nebo sumy hlavní k užívání přišlo, že nám a forštu našemu v tom žádného ublížení i také žádné myslivosti buď na pernatou neb srstnatou zvěřinu provozováno bejti nemá, tak jakž toho všeho na ten čas v držení a užívání bejti ráčíme ɔc. Dán na hradě našem Pražském v pondělí den svatého Jiří léta ɔc osmdesátého čtvrtého ɔc.

---

276. Rudolf II. Hendrychu Kurcpachovi z Trachmburku a Hertvíkovi Zejdlicovi z Šenfeldu, aby za 750 kop gr. č. prodaný dvůr Práče platem k zámku Brandýsu náležející s viničkou pustou ɔc Mikulášovi Nosticovi z Nostic, radě komory české, do desk zemských vložiti dali.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1584, 23. dubna. — Zápis český v kvat. rel. žlut. od 1582 do 89, č. 47. f. C. 30 v král. česk. arch. zemsk.

---

277. Některá usnešení Pražanův Nového a Menšího města v příčině ochrany práva městského.

1584, 25. dubna. — Opis souč. v MS. č. 1080 arch. města Prahy.

Artikulové snešeni v přítomnosti pánuov Nového a Menšího měst Pražských f. IV. die Marci evangelistae 1584.

I. Aby se překážky nedály pořádku práva skrze dekrety a jinak.

II. Osoby z stavu panského a rytířského, aby, kupujíce domy v městech, z nich co náleží k farám, školám, obci od sebe učinily i také berně JMKské k městuom odvozovaly a živností městských, též šenkuov se nedotýkaly, ani hospodářům svým nedopouštěly.

III. Rozličná práva v městech Pražských, některá vnově zaražená k mnohým rozpustilostem a neřáduom příčinu dávají, protož aby zastavena byla a v každém městě k jednomu právu svá zření měla.

IV. Rychtářové městští, aby mohli do domuov panských a rytířských bez překážky pro přetržení neřáduov choditi.

V. Osoby stavu panského a rytířského aby od poddaných obilí, vomastkuov, dříví ɔc, na příkup nekupovaly, nebo tudy drahota přichází.

VI. Aby domové městští, kteříž jsou knihami městskými zapsáni, dskami zemskými, ani jinak od práva městského odcizováni nebyli.

VII. Aby města, jsouce pohnána před ouřad purkrabství Pražského, mohla zříditi k stání jiného místo sebe s mocným listem, dadouce jemu na zisk i na ztrátu moc v témž listu.

VIII. Aby byl vyhledán ten prostředek, kterak by cizozemci a jiní lehcí lidé, kteří se za stav rytířský vynášejí, a skrze mnohé i mordové lidem se dějí, užívajíce zbraní rozličných, od jiných rozeznáváni a tříbeni býti mohli.

IX. Vejpisové z kněh městských pod pečetí městskou aby ke všem souduom postačovati mohli, bez té klauzule, že se to na duši a víru přijímá (zřízení zemské P. XIII.), kteráž toliko se na vidimusy vztahuje.

X. JMCská aby neráčil dopouštěti žádnému živnosti městské provozovati, kdo by ale měl městského práva.

---

278. Rudolf II. Jiřímu Bořitovi z Martinic a Hertvíku Zejdlicovi z Šenfeldu, aby právo dědické na některých vesnicech duchovních v kraji Slánském Joachymovi Novohradskému z Kolovrat, za věrné služby jeho dané, do desk zemských vložiti dali.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1584, 27. dubna. — Kvat. rel. žlutý od 1582 do 89, č. 47. f. E. 7. v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf II. ɔc. Urozený a statečný, věrní naši milí! Věděti vám milostivě dáváme, že jsme z plnosti moci své, jakožto král Český, a z zvláštní milosti všecko a všelijaké právo naše dědické se vším příslušenstvím a se vší naší spravedlností, kterú na některých vesnicích duchovních v kraji Slánském ležících jmíti ráčíme, jmenovitě na vsi pusté Brandejsu s krčmou a s chalupí i k ní s jejím příslušenstvím, v kteréž vinař bydlí, na vsi Holousích, v které tři člověky jsou, s vinicí vnově vzdělanou, na vsi Drchkovu a na šesti lidech s krčmou a s mlejnem, na vsi Vyšníku, na třech člověcích, s krčmou, s platy, s jich vším a všelijakým příslušenstvím, čehož tak na onen čas někdy Zikmund Oudrcký a po něm bratří a strejcové jeho zástavně v držení a užívání byli, dědičně dáti ráčili a touto relací naší císařskou dáváme urozenému Joachymovi Novohradskému z Kolovrat na Košatkách a Buštěhradě, dědicům a budoucím jeho, a na ně všecko a všelijaké právo a všecku a všelijakou spravedlivost svou, i dědicův a budoucích našich králův Českých, převozujeme a odevzdáváme pro jeho dávní, pilné a pracné služby, kteréž jest předkům našim, slavných pamětí, i nám k zvláštnímu našemu zalíbení vždycky rád činil a až posavad činiti nepřestává. Však na ten jistý spůsob, aby on, dědicové neb budoucí jeho, s nynějšími držiteli o to, co na výš dotčených vesnicech, lidech a gruntech pořádně zapsaného mají, bez našeho jakého uplacování, buďto se dobrovolně urovnali, aneboližto toho práva našeho a spravedlivosti jim od nás dané pořadem práva dobejvali. S tou při tom znamenitou vejminkou, kdež jsou prvé nadepsané dědiny byly zápisné a duchovní ɔc... Dán na hradě Pražském v pátek po svatém Marku léta ɔc osmdesátého čtvrtého ɔc.

---

279. Opatové Teplský, Zbraslavský, Broumovský, Kladrubský a proboštové Chotěšovský a Doksanský prosebně žádají císaře, aby zástavy dskami zemskými zapsané Ladislavovi z Lobkovic na půjčených 60.000 kop sproštěni byli.

1584, v dubnu. — Opis souč. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Allerdurchleuchtigister u. s. w. Allergnädigister Herr! Wes wir hievorn alle sambt und sonders wegen Verpfändung gegen dem wohlgebornen Herrn Herrn Ladislao von Lobkowic in der Landtafel verschriebenen 60.000 Schock halber bei E. Röm. Kais. Mt. allerunterthänigist schrift- und mündlichen mehrmals gebeten, des geruhen sich E. Kais. Mt. allergnädigists zu erinnern. Weiln wir aber gleichwohl damaln kein endliche Erledigung oder richtige Abfertigung erlangen mögen, sondern zu Verrichtung der Sacra und Gottesdienste in der heiligen Zeit uns in unsere Stift und Klöstere begeben mussen, haben wir doch umb der grossen vorstehenden Gefahr willen uns anjetzo wiederumben hiehero zu verfugen, E. Röm. Kais. Mt. abermaln in tiefister Demuth unvormeidlicher Noth zu ersuchen nicht

unterlassen können, umb Gottes Willen flehende und bittende, dieselben ditzfalls uns und unsere arme Stifte solches beschwerlichen Lasts und unträglichen Verschreibung bei der Landtafel zu entledigen und cassieren allergnädigists zu bedenken geruhen. Dann obwohl der Bezahlungstermin noch ein halbes Jahr vor sich, so verlauft doch solche Zeit gar kurz dahin, also dass wir uns alsdann periculum in mora zu besorgen und dardurch in unuberwindlichem Schaden gerathen wurden. Zu deme wir auch ohne das allbereit deshalben mit grosser Ungelegenheit und Beschwernus von den Stiften und Gotteshäusern auszureisen, abwohnen und versäumen mussen. Seind aber zu E. Röm. Kais. Mt. als unserm allergnädigistem christlichen Kaiser und Herrn tröstlicher Hoffnung und Zuversicht, dieselben werden uns aus angezogener Gefahr zu entledigen allergnädigists mildiglichen erwägen. Das umb E. Röm. Kais. Mt. und hochlöbliche Haus zu Österreich unterthänigists Gehorsambs mit schuldigdemuthigem Gebete zu verdienen seind wir jeder Zeit willigist beflissen, allergnädigists Bescheids unterthänigists bittende.

---

280. Rudolf II. Hendrychu Kurcbachovi z Trachmburku a Humprechtovi Černínovi z Chuděnic, aby relací povolení císařského v příčině odprodání gruntů a všelikého zboží od panství Příbramského městu Příbrami do desk zemských vepsati dali. — Za tímto rozkazem položili jsme, jakožto věc k sobě náležitou, výňatky listin z dalších nařízení císařských od 2. května do 30. listopadu 1584 v příčině vepsání do desk odprodání gruntů a všelikého zboží od statků královských, a sice od panství Příbramského, Karlšperského, Krupeckého a zboží někdy Novému městu Pražskému náležitého.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1584, 2. května až 30. listopadu. — Kvat. rel. žlutý od 1582—89, č. 47., fol. D ɔc v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf Druhý ɔc. Urozený a statečný, věrní naši milí. Věděti vám milostivě dáváme, že jsme z plnosti moci, jakožto král Český, k dědičnému prodaji opatrným purgmistru a konšeluom i vší obci města našeho horního Příbramě, věrným našim milým, níže psaných vísek okolo města ležících a s lesy a horami Baštiny řečené se stejkajících, zejména vsi Bohutína, v níž jest osedlých vosm a ti platí ročně tři kopy čtyrycet a čtyry groše puol čtvrta peníze, se dvěma mlejny, jeden Kočku a druhý Bláhový, tu pod Bohutínem ležícími, item, vsi Kozičína, kdež jest lidí osedlých devět, platí ročně dvě kopě padesáte grošuov půl čtvrta peníze, item, vsi Brodu, kdež jest lidí usedlých pět, platí ročně dvě kopě devatenácte grošův, item, vsi Zdabořе, která se vnově staví, v níž jest lidí osedlých čtyři a platí ročně dvě kopě, roboty žemní vosm dní, vsi Voseči, kdež jest lidí osedlých pět, platí ročně tři kopy dvaceti grošuov, item, vsi Vorlova pusté, tu platí lidé cizí na horách osedlí z luk a z dědinek dvě kopě dvaceti čtyry groše, item, vsi pusté Žežice s dědinkami, loučkami a porostlinami sedlskými, jichž sedláci na tento čas v držení a užívání jsou a jakž jim při postupování to vyměřeno bude, s plným panstvím, se vší zvolí, s lidmi osedlými i neosedlými a z těch gruntův sběhlými, povoliti ráčili a touto relací naší povolujem; však lesy Baštiny, potoky nám náležité všecky, zvláště potok Bohutínský, tolikéž i Václava hajného v Bohutíně s bratřími jeho a s gruntem jich sobě vymiňovati ráčíme, proto aby též lesy Baštiny i také dotčené potoky opatrovali, v čemž jim purkmistr a konšelé města Příbramě skutečně nápomocni býti a při spolusousedech svých to opatřovati mají, aby všech těch lesuov a potokuov provozováním myslivosti a lovením v potocích prázdni byli; nicméně kdybychom na lesích Příbramských nějakou zvěř honiti dáti aneb v potocích lapati poručiti ráčili, tehdy oni Příbramští všickni, poněvadž pastev na týchž lesích užívají, povinni budou toho i s poddanými svými nápomocni býti. A za takové vísky a pustotiny předešle ku panství našemu Příbramskému náležité dali jsou nám a do ouřadu našeho rentmistrského vyčtli devět set kop grošuov Českých. Dále pak jest necháno týmž Příbramským pod plat komorní dědičný devět mlejncuov okolo města Příbramě ležících a víska Lazec, v níž čtyři poddaní jsou, což prvé majestátem k městu Příbrami připojeno jest, a toliko plat na tom nám zanechán byl,

kteréhož se ročně schází vosm kop třiceti jeden groš vše českých. Item, jest jim také zanechán dvuor Příbramský za městem ležící a v něm vosm krav, tři telat, čtyry klisny a jedno hříbě s dědinami a lukami k témuž dvoru připojenými a náležitými toliko po silnici hořejší, která od Dubna k Milínu běží, item s pivovarem, který se vnově staví, a s sladovnou. Item, též jim nechávati ráčíme čtyr rybníkův na díle potrhaných u samého města ležících, jeden slove Podměstský, druhý nad ním Stržený, třetí Kaňka, a čtvrtý Štičí, tak jakž to v svém okršku jest; z čehož dotčení Příbramští každého roku při svatém Havle šedesáte kop grošův českých platu stálého komorního do komory naší české dávati mají, jakž pak proti postoupení jim toho takový plat komorní na sobě dostatečně zjistiti povinni jsou; s tou při tom vejminkou, že nadepsané vísky a gruntové již víceji nemají býti a nejsou zápisné ꝛc. Dán na hradě našem Pražském v středu po svatých Filipu a Jakubu, apoštolích Páně, léta ꝛc osmdesátého čtvrtého.

V příčině dalšího odprodání gruntů a všelikého zboží od panství královských nařízeno vepsání do desk dne 2. května: „Alžbětě Muchkové z Plotišť, vsi Narysyrova ku panství Příbramskému náležející, v níž jest sedm lidí osedlých a platí platu ročního dvě kopy sedmnácte grošů, roboty ženné dvaceti dva dni, s dědinami, lukami, porostlinami sedlskými a s šenkem piva i jiným k též vsi příslušenstvím, se vší zvolí a s plným panstvím“ ꝛc prodané za 237 kop 30 gr. č.

„Jindřichovi Vojířovi z Vočedělic v Modřejovicích, vrchnosti a dědictví na dvoře jeho v Modřejovicích, na kterémž jest platu ročního jedna kopa gr. č., item, desíti osob osedlých ve vsi Kamenným, kteříž platí ročně čtyry kopy půl třímecítma groše, roboty ženné třiceti dva dni a při též vsi potůčku a krčmy, item, vsi Zavřice, v níž jest vosm osedlých a platí ročně dvě kopy dvaceti pět grošův česk., roboty ženné čtrnácte dní, s dědinami, lukami, porostlinami sedlskými a jiným vším a všelijakým příslušenstvím“, prodané za 950 kop gr. č.

„Šebestianovi Vratislavovi z Mitrovic na Vosovci, dvou člověkův osedlých v Vosovci, kteříž ročně platí tři groše puol druhého peníze vše českých, slepic deset a vajec padesáte, s grunty, dědinami, lukami a jiným vším příslušenstvím“ ꝛc prodaných za 50 kop gr. č.

„Anně Vratislavové z Šenfeldu na Litni, čtyř člověkův osedlých ve vsi Skřipli k panství Příbramskému náležejících, kteříž platí ročně pět gr. půl šesta peníze, slepic 18 a vajec půl druhé kopy, s grunty, dědinami, lukami a jiným příslušenstvím“ ꝛc prodaných za 100 kop gr. č.

„Mandaleně Chrastské z Ausuší, vosmi lidí osedlých ve vsi Tisový, kteříž platí ročně dvě kopy třiceti jeden groš půl čtvrta peníze českých, a pěti lidí ve vsi Lazu, ti platí ročně dvě kopy dvaceti pět gr. č., k panství našemu Příbramskému náležejících, s dědinami, lukami, porostlinami sedlskými i jiným vším a všelijakým příslušenstvím, se vší zvolí, s plným panstvím, s lidmi osedlými i neosedlými i s potokem, což ho v těch gruntech jest, skrze dvůr jednoho poddaného ve vsi Lazu běžícím“ ꝛc prodaných za 450 kop gr. č.

„Janovi Vrabskému na Drahenicích, vsi Poříčí hořejšího a dolejšího, vsi Chrastu, vsi Namnice a jednoho mana v Rastelích, kterýž platu žádného neplatí, což vše ku panství našemu Příbramskému náleží, s dědinami, lukami, porostlinami sedlskými, s platy, robotami, s krčmou a potokem při vsi Poříčí ležícím, s lidmi osedlými i neosedlými“ ꝛc prodaných za 1300 kop gr. č.

Dne 7. května t. r. „Alšovi Dejmovi z Stříteže na Čimelicích, vosmi lidí osedlých ve vsi Krsicích, kteříž platí ročně devět kop devatenácte grošův půl páta peníze českých, s lesem řečeným Biskupí na ten čas smejčeným a půl víru, kterej slove Koňský, k týmž lidem přináležejícím; item, mana v Neřestcích, kterýž žádného platu neplatí, s dědinami, lukami a porostlinami sedlskými ꝛc . . S tím při tom doložením, jakož jsou dotčení komisaři naši témuž Alšovi Dejmovi taky tři člověky ve vsi Dědovicích, na kterýchž jedna kopa padesáte čtyry groše česká platu stálýho jest, za jedno sto kop grošův českých prodali, však poněvadž na tento čas k odbytí těch tří člověků pro vlastní naše jich užívání

povoliti jsme moci neráčili, než aby dotčený Aleš Dejm tím jist bejti mohl, že mimo ten trh s ním již zavřenej žádnému jinému ty tři člověky odbýtí se nemají, tak jsme jeho Alše Dejma i dědice a budoucí jeho v tom opatřiti ráčili, kdybychom koli my, neb dědicové naši a budoucí králové Čeští, těch tří člověkův ve vsi Dědovicích odbýti chtěli, že jich jemu Alšovi Dejmovi neb jeho dědicům za těch jedno sto kop grošův českých k dědictví nechati a ve dcky zemské vložiti dáti máme, žádnému jinému jich neodbejvajíc; paklibychom my, neb dědicové naši a budoucí králové Čeští, skrze nepaměť komu jinému těch lidí odbyli“ ꝯc . . prodaných za 850 kop gr. č.

Dne 8. května t. r. Kryštofovi Loubskému z Lub na Rencích, ves celou Horosedly s lidmi osedlými i neosedlými a z těch gruntův zběhlými, s vdovami, sirotky, s jich spravedlivostmi, s krčmami, mlejny, slepicemi, ves Rastely, což tu jest, s krčmou, robotami, ves Plíškovice, což tu jest, též s krčmou vejsadní, ve vsi Stražišti což tu jest, s lesem Moučno řečeným, s podacím kostelním v též vsi Stražišti, s krčmou, mlejnem a spravedlností, kterouž k říčce skrz též grunty tekoucí jmíti ráčíme, s sadem, s platy, robotami, s dědinami, lukami, lesy, porostlinami, vodotočinami, s jiným vším ꝯc“... prodaných za 3000 kop gr. č.

Dne 14. května t. r. Janovi Prechlovi z Rotnburku, ouředníku panství Karlšperského, jeho dědicům a budoucím, dědiny od panství Karlšperského ves Bohdašice řečenou s dvory kmetcími, s platy všelijakými, s lidmi osedlými i neosedlými, aneb z těch gruntuov zběhlými, s vdovami, sirotky a jich spravedlnostmi, s dědinami, lukami, pastvištěmi, lesy, které k obci té vsi náležejí, porostlinami, s mlejnem, potůčkem, s kurmi, vejci, krčmou vejsadní i vším ꝯc..“ s povolením stavův království Českého prodané za 400 kop gr. č.

„Purkmistru a konšeluom i vší obci města hor zlatých Perkreichensteina dědiny od panství Karlšperského: ves Plavěčin, ves Jidrce i s mlejnem, ves Nicovo, ves Milovo, ves Červená, ves Dvory Lidlovské, huti sklenářské Svojše a Foglsan, ves Cimruky Menší kromě cla, ves Cimruky Větší, ves Pilnec, ves Opolenec, ves Touškovy, dva dvory u sv. Mikuláše, ves Zlibek, ves Dvorce s dvory kmetcími, s platy všelijakými, s lidmi osedlými i neosedlými aneb z těch gruntuov zběhlými, vdovami a sirotky a jich spravedlivostmi, s dědinami, lukami, pastvištěmi, porostlinami, vodotočinami, potoky, rybníky, vejci, ospy, robotami, s pivovarem, sladovnou a spilkou tu v městě Perkreichenštejně, i se vším přináležejícím k tomu nádobím, s podacím kostelním, s krčmami vejsadními i se vším ꝯc“ prodaných se svolením stavův království Českého za 4.450 kop gr. č.

„Purkmistru a konšelům i vší obci města Sušice dědiny od panství Karlšperského: ves Dobršín, ves Chmelna, ves Kačice, ves Podmokly, ves Humpolec, ves Platory s dvory kmetcími, s platy všelijakými, s lidmi osedlými i neosedlými aneb z těch gruntův zběhlými, vdovami a sirotky a jich spravedlivostmi, s dědinami, lukami, pastvištěmi, porostlinami, lesy, říčkou, potoky, rybníky, vodotočinami, kurmi, vejci, ospy, robotami, krčmami vejsadními i se vším ꝯc“ prodaných se svolením stavův království Českého za 6.700 kop gr. č.

Dne 12. června t. r. „Petrovi Boubínskému z Oujezda a na Střele, dědiny od panství Karlšperského, ves Štěchovice řečenou s dvory kmetcími, s platy všelijakými, s lidmi osedlými i neosedlými neb z těch gruntův zběhlými, s vdovami a sirotky a jich spravedlnostmi, též i s vrchností na Janovi svobodníku a gruntu jeho, kterýž v již dotčené vsi Štěchovicích jest, s dědinami, lukami, pastvištěmi, lesy, porostlinami, s mlejny, vodotočinami, vospy obilnejmi, kurmi, vejci, s krčmami vejsadními i se vším a všelijakým k též vsi a dědinám příslušenstvím, se vší zvolí a s plným panstvím, i s tou vší spravedlností k říčce skrz ty grunty tekoucí a k provozování myslivosti na týchž gruntech Štěchovských za půl třetího tisíce kop gr. č.“ se svolením stavův českých.

Dne 14. června t. r. „Janovi staršímu Horčicovi z Prostého a na Bratronicích, od panství Karlšperského tři lidi poddané osedlé ve vsi Soběčicích, kteříž jsou platili ročně k záduší do Ničova jednu

kopu dvaceti grošův českých, ale takový plat jest na jiných lidech k témuž záduší v dotčené vsi Ničově ukázán, a tak oznámení tři lidé poddaní takovým platem k témuž záduší na časy budoucí a věčné povinni nejsou a nebudou, než tomu, kdož jich v držení jest neb bude, s dvory kmetcími, s platy všelijakými, povinnostmi, robotami, užitky, se vší zvolí a plným panstvím, za dvě stě dvaceti pět kop gr. č.“ s povolením stavův království Českého.

Dne 15. června t. r. „Jindřichovi Jiřímu Zejdlicovi z Šenfeldu na Volovici, ves Těchnic celou, ve vsi Kameným další dva člověky poddané, ve vsi Těchařovicích dva, ve vsi Životicích dva, ve vsi Kozobodech dva, ve vsi Lašovkách dva, s dvory kmetcími, s platy všelijakými, s lidmi osedlými i neosedlými neb z těch gruntův zběhlými, s vdovami a sirotky a spravedlnostmi jich, kteřížkoli k těm gruntům náležejí s dědinami, lukami, s kusem lesu panského, porostlinami, s podacím kostelním ve vsi Těchnici, s krčmami i se vším a všelijakým k tomu příslušenstvím, tak jakž jest to od někdy Jiřího hraběte z Gutnstejna Anně Černínové zastaveno bylo“ prodané za 600 kop gr. č.

Dne 18. června t. r. „Robotnému Janovi Malochmelenskému, k zámku Karlšperku náležitý dvůr se všemi platy a povinnostmi, i se vším příslušenstvím k dědictví a svobodství“ prodaný za 200 kop gr. č.

Dne 30. června t. r. „Karlovi Kokořovcovi z Kokořova na Šťáhlavech, ves Hořejší Mokropsy s nápravníkem a podacím kostelním a ves Dolejší Mokropsy s dvorem poplužním, s poplužím a s mlejnem, kderýž se pod plat drží a s dvory kmetcími“ ɔc prodané za 3000 kop gr. č.

Dne 4. července t. r. „Ferdinandovi Lokšanovi z Lokšanů na Březnici, tři lidi osedlé ve vsi Vostrově, s dvory kmetcími, s dědinami, lukami, robotami, kurmi, vejci, platy a jinými povinnostmi“ prodané za 259 kop 54 gr. a 2 pen. č.

„Zigmundovi Páteckýmu z Vostrova dvuor Chrast řečený, s dědinami, lukami, porostlinami, rybníčky a se vším a všelijakým k témuž dvoru příslušenstvím,“ prodaný za 200 kop gr. č.

Dne 14. července t. r. „Hynkovi Rausndorfovi z Špremberku a na Hrobčicích, lesu slove Dlouhý vrch s potokem Bystřickým, počínajíce se od louky Faltina a Šenbriera z Bihanky stezkou nahoru až do louky Martina Ticze k cestě Bihanské a touž cestou až ku potoku, který slove Nová strouha podle té strouhy až do potoku Bystřického a dolu zase až do louky Faltina a Šenbriera ležící v těch mezech a hranicech, jakž mu to vše patrnými hranicemi a mezníky vyměřeno a vykázáno jest, se vším plným panstvím.“

Dne 16. července t. r. „Martinovi Mamingarovi z Loku, hejtmanu panství Brandýského, tvrz a dvůr poplužní s poplužím Šestajovice řečený, jakž to vše v svém položení jest, s dědinami ornými i neornými k témuž dvoru náležitými, štěpnicí, s zahradou, s lukami pod tvrzí pospolně ležícími, též ves celou Šestajovice, v nichž jest osedlých deset, s dvory kmetcími, s lidmi osedlými i neosedlými aneb z těch gruntuov zběhlými, s vdovami a sirotky i jich spravedlnostmi, kteřížkoli k těm gruntům náležejí s platy stálými i běžnými, s kurmi, vejci, robotami, s dědinami, lukami, lesy, háji, pastvinami, rybníčky, vodotočinami, s krčmou vejsadní a s jiným vším a všelijakým k též tvrzi, dvoru poplužnímu a vsi příslušenstvím,“ prodaný za 3000 kop gr. č.

Dne 18. července t. r. purkmistru a konšeluom, starším obecním i vší obci Nového města našeho Pražského, vrchnost a panství na statcích, tvrzech a vesnicích a dvořích prvé k obci jich přináležejících jmenovitě, na tvrzi, dvoru a vsi Malešicích řečené, z kteréhožto dvoru a vsi poctivým Mistruom do kolleje Rejnské platu komorního se platí pět kop grošův českých rozdílně, totiž při svatém Jiří půl třetí kopy grošův českých a při svatém Havle tolikéž; item, k špitálům svaté Alžběty a svatého Bartoloměje na vsi řečené Herynku s pěti lidmi osedlými, na vsi Hodkovičkách s dvorem pustým popluž-ním a platem v Modřanech na lidech, s dílem řeky Vltavy, ostrovy a rybníčkem Tůně řečeným, ve vsi Chomutovicích na třech dvorcích kmetcích s kovárnou, ve vsi Kačkovicích na jednom dvoru kmetcím s člověkem, ve vsi Černěticích na dvoru kmetcím s člověkem, ve vsi Krči na tvrzi pusté, dvoru pustým, s mlejnem; item, k záduší kostela svatého Jindřicha na vsi Chabřích Hořejších; item, k záduší kostela

svatého Petra na Poříčí, na vsi řečená Veliká s dvorem popplužním a třími lukami; item, k záduší svatého Štěpána Velikého ve vsi Modleticích na dvoru kmetcím s krčmou a člověkem kmetcím, ve vsi Dobrovici na dvoru kmetcím s člověkem kmetcím s rybníkem při též vsi; item, k záduší kostela svatého Vojtěcha v Smradacích a to jmenovitě opatrným starším osadním i vší osadě dotčeného záduší svatého Vojtěcha, vše v Novém městě Pražským, na vsi Koryčanech, na vsi Oujezdci, ve vsi Dědibabech, na dvou dvořích kmetcích a chalupy ve vsi Kbele na platu, kterýž jim každého roku vychází, v Hovorčovicích na dvoru; item, na platu, kterýž jim ve vsi Dřínově na lidech cizích z pustého rybníka vychází a to s dvory kmetcími, ospy, vejci, kurmi, slepicemi, s platy všelijakými, s lidmi osedlými i neosedlými neb z těch gruntův zběhlými, s vdovami, sirotky a spravedlnostmi jich, kteřížkoli k těm gruntům náležejí, s dědinami, lukami, lesy, háji, vodotočinami, potoky, rybníky, porostlinami, vrbinami, s poddacím kostelním ve Vsi Veliké, s krčmami, vinicemi, i se vším a všelijakým od starodávna k týmž tvrzím, vesnicím, dvoruom a statkům příslušenstvím," prodané za 2000 zl. r.

Dne 10. srpna t. r. „Rychtáři a vší obci vsi Vrchoslavě, jinak Rozntalu, v kraji Litoměřickém, kderáž k panství Krupeckému náležela a opatrným purkmistru a konšeluom i na místě vší obce města Krupky k dědictví prodána, kus lesu řečeného Pleling," prodaný za 95 kop gr. č.

„Purkmistru a konšelům i na místě vší obce města Krupky, vsi Cinvaldu, vsi Foitsdorfu, vsi Hořejší Krupky, jináč Obergraupen, vsi Vrchoslavě, jinak Rozntalu, vsi Bihanku a platu, kderýž z domův svých městských a dědičných kusuov rolí, luk, zahrad a vinic, též z kopanin předešlé vrchnosti své platili a platu řeznického, při tom také cla předešlým pánuom náležejícího s podacím kostelním fary v městě Krupce i ročního platu, kderýž jsou dávali z města Krupky, v kraji Litoměřickým ležících (však clo hraničné vymíňujíc, s domy, dvory kmetcími, s krčmami, s platy, dědinami dědičnými, s vobcemi k týmž vesnicím přináležejícími, s porostlinami, potoky a vším příslušenstvím, jakž jsou toho od starodávna předešlí držitelové panství Krupeckého v držení a užívání byli, s lidmi osedlými i neosedlými aneb z těch gruntuov zběhlými, se vší zvolí, s plným panstvím, krom mlejnuov, kteříž pod vsí Foitsdorfem leží a k horám našim přináleží a na ten čas Julius Andres, druhého Hans Helmik a třetího Jiřík Menda v držení jest, s svobodným tokem na též mlejny, s platem a všelijakými povinnostmi. Však co se far a kosteluov dotýče, ty mají od dotčených Krupeckých při starobylém spůsobu a zvyklostech zuostaveni býti" ɔc.

„Purkmistru a konšeluom i na místě vší obce města Krupky, lesu řečeného Bernhaus, počínajícího se od mezí a gruntův Jana Hory vnově od nás koupených v těch mezech, kdež z potoka Malče voda zbyteční z nové strouhy vypadá, po vodě nahoru až k Šlezingarově puchýrně, tu kdež slove v Hungerkastu a odtud až k obcem Krupeckým, Vrchoslavským, jinak Rozntalským, a Přidlovským, jinak Judendorfským, z druhé strany též kusu lesu, tolikéž gruntuov dotčeného Jana Hory vnově koupených a obci vsi Bihanky se dotejkajících, též kousku leštiny podle vsi Bihanku z jedné strany podle gruntuov Kašpara Pfendenzaka a odtud ke mlýnu Bystrskému a zase až k gruntuom jmenované vsi Bihanky, tak jakž jim ten každý kus obzvláště patrnými hranicemi a mezníky obmezován a vykázán jest, s potůčkem nahoře dotčeným, kderýž se začíná nade vsí Cinvaldem a vede se na mlejny a puchýrny města Krupky přes cestu Cvitrovu skrze naše lesy a přichází až k Šlezingarově puchýrně a odtud až pod město Krupku, k svobodnému téhož potůčku s oběma břehy užívání a opatrování v lesích a gruntech našich, aneb komuž by ti lesové potomně prodáni býti mohli, se vším příslušenstvím, plným panstvím a všelijakou zvolí, nic sobě tu dále dědicuom a budoucím našim, ani žádnému jinému, nepozůstavujíc, však tak, že jmenovanému Janovi Horovi zbytek takové vody, což jí přes strouhu přepadá, v těch místech, kdež od starodávna shražována bývala, pustiti mají" prodané za 825 kup gr. č.

Dne 6. září t. r. „Hendrychovi Kaučovi z Kauče na Trmicích, statek jeho manský neb lenní k panství Krupeckému náležející, řečený Dubec, kderýž jest léta ɔc sedmdesátého devátého od Jiříka

a Jana bratří Dubických z Zabrovan koupil, s dvory kmetcími, platy, dědinami, lukami, viničkami, desátkem z týchž viniček, porostlinami, chrastinami, robotami, s lidmi osedlými i neosedlými aneb z těch gruntův zběhlými, se vší zvolí, s plným panstvím" z manství propuštěn a k dědictví za 400 kop gr. m. prodán.

Dne 10. září t. r. „Purkmistru a konšeluom i na místě vší obce města Litoměřic nad Labem, díl lesu řečeného Telnici v kraji Litoměřickým ležícího, kterýž k panství Krupeckému náležel, s gruntem a s vším příslušenstvím, s potokem Telnice řečeným, nahoře s celým a dole mezi jinými grunty ležícím s jedním břehem a polovicí vody, s kopaninami, porostlinami k témuž lesu prodanému přináležejícími v přítomnosti jich vyslaných vykázanými a vymezenými, s platy z téhož gruntu vycházejícími, s chalupou při témž lese a potoku Telnici, s cestami svobodnými k užívání, jakž jsou od starodávna byly, když jedno panství bylo i se vším plným panstvím a zvolí; též obzvláště kusu lesu, jenž Srnice slove, ležícího mezi lesy Otty Khelble po jedné a druhé straně podle kusu lesu, kderýž ke vsi Habartici, jinak Ebrštorfu, připojen s potokem, pokudž v tom kusu lesu teče, s cestami od starodávna, jakž i jiným sousedům k svobodnému užívání, se vší zvolí, plným panstvím" ꝛc.

Dne 14. listopadu t. r. „Melicharovi z Prajtnbachu, radě dvorské a kuchmistru, ves Habartici, jinak Ebrštorf, a ves Štreckenwald v kraji Litoměřickém ležící, kderéž k panství Krupeckému náležely, s domy, dvory kmetcími, krčmami, platy, dědinami, lukami, s lesem slove Pretwald, kusem lesu v Telnici a druhým kusem lesu v Srnici, též vrch a les slove Khytanc" ꝛc za 3500 kop gr. č. „Však s tím doložením a vejminkou, jest-li by Melichar z Praitnpachu, dědicové a budoucí jeho, nahoře jmenované vesnice s jich příslušenstvím podle své příležitosti dále jakžkoli odbýti chtěli, aby jich žádnému cizozemci, než osedlému obyvateli tohoto království Českého, kterýž by králuom Českým a sic žádnému jinému poddaností zavázán byl, neodbývali".

Dne 30. listopadu t. r. „Volfovi, Bernartovi, Kryštofovi, bratřím vlastním Elsnicuom z Elsnic i Karlovi, bratru jich let nemajícímu, dědicuom a budoucím jejich, dědiny zápisné a komorní v kraji Slánském ležící, zejména ves Vrbičany s dvorem poplužním a popluží, s dvory kmetcími" ꝛc za 1750 kop gr. č.

---

281. *Město Cheb a šlechta kraje Chebského předkládají císaři prosebnou žádost, aby v příčině žádaného odvozování stejné berně se stavy království Českého při svých svobodách zachováni byli.*

1584, 6. května. — Konc. v arch. města Chebu.

Allerdurchlauchtigist u. s. w. Allergnädigister Kaiser und Herr! Nachdem E. Kais. Mt. die wohlgeboren, gestreng, edle und ehrenfesten Herren Sebastian Schlicken Grafen zu Passaun auf Petschaw, E. Kais. Mt. Rath und bestallten Kriegsobristen, Herrn Heinrich von und uf Schwamberg, Hans Sebastian von Zedtwitz uf Liebenstein und Burggrafen in Eger, neben Esaiassen Neudeck, der Stadt Elbogen Syndicum, zu Commissarien deputiert und zu uns abgefertigt, dieselben auch uf den 3. Maii uns Tagfahrten bestimbt und allhier einkommen, auch uns vor sie erfordern lassen und wir bei denselben gehorsamlich vorkommen, ist im Namen E. Kais. Mt. uns ein Credenzschreiben ubergeben, das wir mit unterthänigister Reverenz angenommen, erbrochen und vorlesen. Darbei weiter proponiert, wie E. Kais. Mt. uf itzo gehaltenen Landtag sich mit den löblichen Ständen einer sondern Commission, mit uns in Sachen zu handlen, vorglichen, und weil jungst unsere gutwillige Hilfen, so in abgeflossenem anno ꝛc 81. Jahr durch Commissarien, wie mit Alters herkommen, bei uns erhandlet, von E. Kais. Mt. allein uf das 79. inclusive angenommen, und der löblichen Stände Bewilligung sich nunmehr Martini nägstkunftig dies 84. Jahrs enden thäten und wir von angesatzter Zeit des 79. Jahrs

bis uf gehört Martini dies 84. Jahrs nichts minders, unbegeben unser Privilegien, in Betracht der grossen vorstehenden Noth zu contribuieren und unsere Hilfen als getreue Unterthanen darzustrecken schuldig, dass derwegen E. Kais. Mt. gnädigist begehren, wir uf vorgesatzte Zeit in Pausch vor alles sechzehen Tausend Thaler contribuieren und hergegen uns von E. Kais. Mt. gnädigiste Compulsorial und Revers, wie mit Alters herkommen, dass angedeute unsere Bewilligung unsern Privilegien, Recht und Gerechtigkeiten ohne Nachtheil, ausgegeben werden sollen, mit weitern Ausführen, dass die Noth dieser Zeit nit leiden wollt, ungeacht eines oder des andern Orts habenden Privilegien desselben mit den Hilfen zu vorschonen, und dass auch im Fall der Verweigerung Ihr Gnaden und Herrlichkeiten Befehlich, von uns, ein Rath, ein particular Vorzeichnus aller und jeder Feuerstätten in Stadt und Kreis zu begehren und abzufordern, darbei zu inquirieren, was von 30 Jahren hero an Steuern von uns gereicht, wie die angelegt und eingebracht ɔc. Das dann uns und dem Kreis zu sonder Beschwer und andern gedeihen würde.

Und wir nun solches angehört, und darbei dies Werk hochwichtig, auch unsern Privilegien, alten Herkommen und Gerechtigkeiten in dem, dass die löblichen Stände uns abgesatzter Gestalt in dero Landtagsbeschluss wegen der Commission mit einzogen, sonderlich nachtheilig und uns etwas an diesem schweren und unerhörten Begehren zu willigen unmöglich vorgefallen, als ist uns auch in ichtwas einzulassen hochbedenklich und rathsamer in Sachen zu demmal gar zu schweigen gewesen. Wie dem, damit es das Ansehen nit gewinnen sollen, wir die Commission unbillich rejiciert, noch uns in dem geringsten ungehorsam erwiesen, haben angedeuter Tractation wir endlich dargestalt beigewohnt, dass solche allein von E. Kais. Mt. als Königs zu Beheimb wegen angestalt vorstanden, auch ob es ein andere Meinung, wir darwider unterthänigist protestiert, unsern Rechten nichts zu begeben, so wir gehörter Gestalt hiemit anhero reiterieren wollen.

Und wann uf vorgehende Proposition zu gebührender Ausführung von der Herkommenheit unsers Kreis und der Stadt und dass die löblichen Stände uns hierin in dero Landtag nit einzuziehen, noch vor sich mit Steuern zu belegen oder Commissarien zu überschicken befugt, etzlichermassen Bericht zu thun uns will obliegen, und E. Kais. Mt. noch die löblichen Stände, Ihre Gnaden, daraus die Gedanken nit schöpfen möchten, ob solcher Bericht uns, dem Kreis und Inwohnern zu sondern Ruhm, E. Kais. Mt. als ein Konig zu Beheimb und den löblichen Ständen dies Königreichs, so wir sonsten vor unsere gnädige Herren erkennen, zu einer Vorkleinerung beschehen: als wollen anfangs wir hiemit in meliori forma solenniter protestiert haben, dass es anderst nit, dann zu unser äussersten Nothdurft vorgenommen, dann wir erachten konnen, die Herkommenheit und Ankunft unsers Kreis zum Theil etzlichen unbekannt und zum Theil auch, was derwegen bishero ofters vorgeloffen, vorgessen, derwegen unser unterthänigist Bitten, E. Kais. Mt. und die löblichen Stände gnädigist und gnädig geruhten uns entschuldigt zu achten und anderst nit dann vor unsere Nothdurft zu erwägen.

Und ist erstlich gnädigister Kaiser und Herr männiglich bewusst, wie es die Gelegenheit des Orts, natura und situs loci gibt, dass der Kreis Eger von dem Königreich Beheimb ein abgesonderter Ort, welcher mit und durch den Beheimer Wald und dessen Gebirge von der Kron Beheimb, ingleichen Pfalz, Sachsen, Markgrafschaft und andere Ort ausgeschlossen und in dessen Bezirk nit, sondern uf teutschem Erdrich gelegen.

So ist auch dieser Kreis anfänglich und ursprünglich von dem heiligen römischen Reich herkommen und kein Eigenthumb oder Proprietaet der Kron Beheim nie gewesen und noch nit, sondern allein als ein Vorpfandung an die Kron Beheim gelangt. Nun ist notorium, dass durch Vorpfandung die Proprietaet nit verändert, sondern dieselbig ungeacht der Vorpfandung bei demjenigen, so das Gut vorpfandt, vorbleibt und allein an den Pfandherrn mehr nit, dann die blosse burgerliche Possess neben dem jure retentionis gewendet wird, also dass die Proprietaet des Egerischen Kreis bishero von Zeit der

Vorsatzung bei dem heiligen römischen Reich blieben und allein die Possess wie in andern Vorpfandungen an die Kron Behem kommen und gewendet worden.

Und das in specie zu vermelden, so hat weilund erwählter römischer Kaiser Ludwig, ein Herzog in Bayern, dem Johann, König zu Beheimb, beide hochlöblichster Gedächtnus, wegen einer ausgeliehenen Summa Geldes von dem heiligen römischen Reich diesen Kreis vorsetzt und vorpfändt mit diesem ausdrücklichen Beding, dass die Kron Behem besser und mehrer Gerechtigkeit in Zeit der Vorpfandung auf diesem Kreis nit haben und bekommen soll, dann das heilig römisch Reich vor der Vorpfandung daran gehabt und hergebracht, vormög der Recht: Cum nemo plus juris in alium transferre potest quam ipse habuit, wie solches die Ubergaben und Abtretung des egerischen Kreis von weilund höchstgedachtistem Kaiser Ludwig ausweist. Und hergegen hat auch weilund König Joan in Behmen vor sich und alle nachfolgende Könige zu Beheimb bewilligt, zugesagt, auch sich verobligiert, dass sein königliche Würde den Egerischen Kreis als ein Verpfandung anderst nit in die Possess gebracht, dann dass er desselben Kreis Unterthanen und Inwohner bei ihren erlangten und habenden Gerechtigkeiten und Freiheiten bleiben lassen wöll.

Bei vorgehenden allen, als den gemein beschriebenen Rechten wegen der Gerechtigkeit der beschehenen Vorpfandung, sowohl der Generalobligation, Vorpflichtung und Vorwilligung, so hochgedachte Kaiser Ludwig und König Joan, löblichster Gedenken, mit einander ufgericht und beschlossen, es nit blieben, sondern es ist alsbalden jus speciale vel singulare daraus worden, dergestalt, dass sich hochgedachtister König Joan vor sich und seine nachkommende Könige in Beheimb christlicher und hochlöblicher Gedenken ex privilegio et sic ex jure privato et singulari gegen dem vom heiligen römischen Reich vorpfandten Egerischen Kreis vorbunden und vorpflicht, dass Ihr königliche Würden kein Bern noch Landsteuer von diesem Kreis nehmen wollen, dass auch die Inwohner mit keinem Kammerer von Beheimb noch sonsten nit sollen zu schaffen haben noch uberführt werden, sondern dem König allein ohne Mittel, auch vor niemand dann vor seiner eigenen königlichen Person und derselben gegebenen Commissarien umb Schuld und Klag zu antworten schuldig sein, und ausser Ihrer königlichen Würden Delegation niemand einiger Jurisdiction oder Botmässigkeit nit gestattet werden, wie auch nochmaln vorgehende des heiligen römischen Reichs und Königs zu Beheim Begnadunge von allen nachfolgenden höchstlöblichen römischen Kaisern und beheimischen Königen und successive, ja von ein zum andern, ordentlich ingemein und besonders confirmiert, ratificiert, bestätigt, gemehrt und gebessert worden, wie dann unter andern aus weilund König Ludwigs löblichster Gedächtnus gegebenen Privilegio, so also vorlautend, erscheint: So haben wir aus wohlbedachten Muth und zeitigen unserer Räth vorgehabten Rath dieselbigen Burger und Inwohner der Stadt Eger gnädiglichen gefreiet und freien sie in Kraft dies Briefs aus beheimischer königlicher Macht zu den vorigen Begnadungen und Freiheiten, dass sie von unsern Vorfahren, Kaiser und Königen und uns in allen Punkten, Articuln und Begreifungen ungeschwächt sein und bleiben sollen, also dass die Stadt und das Land Eger hinfüro ewiglich von uns und allen unsern Nachkommen, den Königen zu Beheim, jemand noch keinem Menschen, was Würden, Stands oder Wesens die oder der sei oder sein mögen, ingemein oder besonder, niemands ausgeschlossen, unvorsetzt, unvorkümmert, unvorweist und unvorpfändt bei uns und der Kron Beheim sein und bleiben sollen. Sie sollen auch hinfurt ewiglich aller Bern, Gült, Begehr, Steuer, Auflag und Aufsatzung, welcherlei die wäre, und sonsten aller andern Forderung, wie die genannt möchten sein, ganz und gar frei, ledig und los sein und von uns, unsern Nachkommen, Königen, noch unsern Ambtleuten, noch niemand von unserntwegen, darzu ewiglich kein Heischung noch Forderung beschehen noch darzu einigerleiweis gedrungen werden. Solche und andere dergleichen Begnadung dann unterschiedlich von ein Kaiser und König uf den andern ordentlich, inmassen von E. Kais. Mt. beschehen, confirmiert und ratificiert worden.

Aus solchen offentlich erscheint, dass der Egrisch Kreis und wir als Inwohner nit allein an

ihm selbsten von der Kron Beheimb und desselben Beschwernussen als ein Proprietaet des heiligen römischen Reichs vormög und in Kraft der gemein beschriebenen Recht und folgends der Pfandvorschreibung, sowohl wegen der vielfaltig bestätigt und von neuen concedierten Privilegien von der Kron Behem eximiert und abgesondert, sondern dass wir von der Kron Beheimb und noch viel weniger durch und mit derselben besteuert, mit Contributionen beschwert, noch in dero Landtag einzogen oder dessentheils mit Commissionen belegt werden sollen, dass auch mit solchen Besteuerungen wir niemaln nichts zu schaffen, darbei nit erschienen, noch uns die auferlegt worden, wie dann solches alles die löbliche Kron Behem gegen unsern Vorfahren und uns und den Egerischen Kreis uber zweihundert und sechzig Jahr im Werk gehalten, wir auch solche Gerechtigkeit und Freiheit uber dem Kreis hergebracht, dass wir zu der Landstände Landtäg nit erfordert, auch unsern Privilegien zuwider dohin nit vormögen lassen, wie auch die Landstände ausser sonder Delegation der königlichen Mt. mit uns nichts zu schaffen, auch do wir in ichte beschwert, jederzeit uf ein König zu Beheimb beworfen und negatoriam eingewandt, doher nunmehr solche langwährende Begnadung, so uf ewig gericht und nun uber zweihundert und sechzig Jahr gewährt und continuiert, vim constituti et decreti erlangt und jus quaesitum worden sei.

Und obwohl von den löblichem Ständen wir im jüngst gehaltenen Landtag der Commission halber mit notiert, so ist es doch offenbar, dass wider der Könige Obligation, pacta, privilegia und confirmationes solches sie nit Macht gehabt, wie wir auch nit darbei gewesen noch beschieden, vielweniger unsere contradictionem einwenden mögen, also dass es unser unwissend und extra causae cognitionem beschehen, darumben es res inter alios acta worden und uns an unsern Privilegien nichts derogieren mag.

So mag auch diesfalls nit irren, dass wir der Kreis und desselben Inwohnern von weilund Kaiser Ludwig dem König Johann zu Behem mit aller Gerechtigheit, wie wir zum Reich gehörig, abtreten und ubergeben und uns auferlegt, forthin des Gehorsams gegen der Kron Behem wie gegen dem heiligem Reich zu vorhalten, doher wir der Kron Behem mit aller Folg und Gehorsam sollen unterworfen sein; dann hergegen uf die klare Unterschied der Vorpfändung zu sehen, in dem dass wir nit den Ständen, sondern allein einem beheimischen Könige untergeben, darumben nunmehr ein Unterschied zwischen des Königs und dessen Ambtleut Jurisdiction. So ist oben ausgeführt, dass die Ambtleut in der Kron Beheim, ausser einer Delegation oder sondern königlichen Befehls [in] keiner Botmässigkeit uber den egerischen Kreis gestanden, sonderlich in den Anlagen, in welchen wir durchaus von denselben eximiert und gefreit, in Bedenken, dass wir, wie oben gemelt, ein abgesonderter Kreis und allein ein Pfandschilling vom Reich zu der Krone Behem.

Und obwohl weiter gesagt werden möcht, dass die löblichen Stände und die Krone Behem viel hoher und besser als wir und der Egrisch Kreis befreit, und dennoch ungeacht solches ihr Gnaden dero Vormögen bei E. Kais. Mt. als ein löblichen König zu Behem in furfallenden Nöthen darstreckten, darumben wir viel minder vorschont werden sollen, so ist dargegen wahr, dass es beiderseits mit der löblichen Stände und unsern Privilegien und Exactionen eine grosse Unterschied, dann die löblichen Stände mit ihren Herrschaften und Gütern erblich und eigenthumblich, aber der Egrisch Kreis allein mit der blossen Possess als ein Pfandschilling der Kron Behem zugehörig und sonsten ein abgesonderter Ort und Kreis, so in specie für dergleichen Exactionen befreit und eximiert, auch mit solcher ausdrücklichen Exemption und Immunität an die Krone Behemb vorsetzt, so der behemischen Landtafel nit eingeleibt, noch dero Landrechten oder Landsordnung unterworfen.

So mag auch nit gesagt werden, dass wir uns hierin unser Freiheiten begeben und derselben nit, wie sichs gebührt, gebraucht, indem wann wir zum öfternmal uf der gewesenen römischen Kaiser und behemischen König Begehren als die gehorsame Unterthone nach unserm Vormögen contribuiert, dass darumben wir uns anzogner Privilegien unfähig gemacht, sintemal hergegen wisslich, dass solche

unsere Hilfen nit als ein ordentliche Contribution, Steuer oder Bern, sondern als eine Vorehrung aus guten unterthänigisten Willen und keiner schuldigen Gerechtigkeit gereicht, wie es auch Ihr Kais. und Königl. Mt. nit als ein ordentliche und schuldige Besteuerung, sondern für ein gutwillige Hilf allergnädigist vormittelst abgeordneter Commission suchen und begehren lassen. Doher wir uns der löblichen Kron Behemb niemalen gleichformig besteuern, noch bei den Landtagen, do von gemein Anlagen gehandelt, nit erscheinen dörfen, wie auch jedesmals der Hilfen halben, do an uns was begehrt, solches durch Commission gesucht und erhandelt, und do ein ubermässiges begehrt, uns der Regress jedesmals zu der Kais. und Königl. Mt. Person bevor und frei gestanden, auch do wir uns beschwert, die Sachen zu Linderung gewandt und also was bei uns erhandelt und wir zu geben bewilligt, uns hergegen besiegelte Revers von den gewesenen Kaiser und Königen, wie auch E. Kais. Mt. uns ingleichen ertheilt, ausgeben, darin dann expresse vorsehen und eingeleibt, dass solche gutwillige Hilfen uns jetzo und künftigen Zeiten an unsern wohlhergebrachten Begnadungen und erlangten Gerechtigkeiten ohne Abbruch und Schmälerung sein sollen, wie wir uns Kurz halber hiemit uf dieselben thun referieren.

Und wird diese Instantia hiemit, dass mag gesagt werden, wie in Zeit der Noth und sonderlich wegen des allgemeinen christlichen Namens Feind, den Türken, niemand gefreiet und dass uf solchen Fall kein Privilegium könne fürtragen, auch solviert, dann dieweil wir bishero, wie zu bescheinen, in fürfallenden Nöthen unser Vormögen bei dem gewesenen römischen Kaiser und behemischen Königen, nun auch in nägster mit uns gepflogener Tractation gegen E. Kais. Mt. nichts minders von uns erfolgt, als die gehorsame Unterthanen gutwillig gegen ein Revers dargesetzt, kann nit gesagt werden, dass wir allerdings frei und immunes gewesen, noch das, so uns als Unterthanen im Fall der Noth gebührt, nit geleist hätten, doch ist solches uns an unsern wohlhergebrachten Privilegien und uralten Gewohnheiten ganz und gar unschädlich, indem dass es aus guten, freien Willen beschehen, actus enim agentium non operantur ultra eorum intentionem.

Und nachdem gleichwohl hievor in Zeit und Regierung E. Kais. Mt. geliebsten Herrn und Vaters, weilund Kaiser Maximiliani hochlöblichster Gedächtnus, uf dergleichen vorgestossene Stritt wir gedrungen, uns an unterschiedlichen Orten des Rechten, was wir in ein oder dem andern schuldig oder nit, zu belernen, dardurch die Beschuldigung des Ungehorsams zu evitieren und von uns zu weisen, und domaln durch Belernung unser Recht allein zu Bescheinung dessen hochgedachtist Ihrer Kais. Mt. unterthänigist ubergeben, Ihr Kais. Mt. auch uns darbei gnädigist geschutzt und erhalten, wollen von angedeuten Belernungen und rechtlichen Ausführungen E. Kais. Mt. wir hiebei mit A und B gleichlautende Abschriften unterthänigist ingleichem ubergeben und darbei gebeten haben, E. Kais. Mt. geruhen solches anderst nit, dann vor unsere hochste Nothdurft und allein dohin zu erwägen, dass es von uns anderst nit, dann unser Recht zu docieren gemeint und dass E. Kais. Mt. uns darbei gnädigist geruhten zu erhalten.

Und wann nun aus vorgehenden der Nothdurft nach erzählten Umständen ausgeführt, dass sich lauter befindet, die Kron Behem und derselben löbliche Stände uns den Egrischen Kreis und dero Inwohner in ihre Landtagsbeschlüss nit einzuziehen, noch ihnen gleich zu belegen oder der Besteuerung halber sie an uns was zu muthen, noch mit Commissionen ihres Theils zu uberschicken befugt, alldieweil wir uber 260 Jahr davon eximiert und in so langer Zeit bei unsern Rechten geruhiglichen gelassen und inmittelst solche unsere Gerechtigkeit vielfältiglich confirmiert und ratificiert und dadurch vim constituti et contractus erlangt, besonders weil anfangs dergleichen Begnadung nit ex mera gratia et beneficentia, sondern ex onere et ex titulo pigneratitio, item daher kommen, dass unsere Vorfahren und wir bei den gewesenen römischen Kaisern und behemischen Königen unser Vormögen in Nothsachen, wie bei König Ludwig hochmildister Gedenken und andern beschehen, dargestreckt, und solche Begnadungen hergegen quasi pro remuneratione damnorum et servitiorum, und also titulo oneroso erworben,

darumben wir uns nochmaln nit daraus führen, noch in neue unträgliche Dienstbarkeit mögen stecken lassen, wie dann E. Kais. Mt. nit allein als ein römischer Kaiser, sondern auch als ein König zu Behem derselben hochlöblichen Vorfahren gegebene und durch dieselben und E. Kais. Mt. selbsten confirmierte Begnadung und Freiheiten in allweg zu halten und zu vollziehen schuldig, wie wir unterthänigist nit zweifeln, E. Kais. Mt., so hierbei unsers erlangten Rechtens erindert, uns bei denselben gnädigist zu erhalten geruhten, darumben wir unterthänigist in bester Rechtsform gebeten haben wollen.

Und wie nun ausgeführt, dass der löblichen Stände Landtagsbeschluss uns nit zu binden, als haben itzige angestellte Commission allein im Namen E. Kais. Mt. als Königs zu Behem angeordnet wir vorstanden und der Meinung dieselben und weiter nit ersucht vormög oben im Eingang angezogner Protestation.

Und betreffend E. Kais. Mt. gnädigist an uns begehrte Hilf, ist zwar hievor und in der nähern Bewilligung der 6000 Gulden von uns ausgeführt, in was äussersten Unvormögen wir allenthalben im Kreis haften und stecken, indem dass unter uns wir jährliche Besteuerung der Losung wegen des Schuldenlast, darein der Kreis seiner getreuen Dienst halber, die unser Vorfahren und wir williglich geleist, vor Jahren gelangt, do die Schulden sich uber 80.000 Gulden erstrecken, tragen müssen, daher die Losung zu den Zinsen, auch der Stadt Gebäuden und andern Nothwendigkeiten angewendt; item dass der Egrische Kreis nun etzlich Jahr durch die Pfalz und Markgrafthumb dermassen geengert und noch täglich molestiert und bedrangt, auch solcher Einhalt beschieht, also da nit Entsetzung oder anders folgt, wir endlich Noth leiden müssen, wie nichts minders wir täglich Einbuss erdulden; item dass bei dem Kreis die Inwohner in äusserster Armuth, zu geschweigen des Schuldenlasts, haften, dass keine Gewerb, dadurch die Inwohner zu Aufnehmen gereichen möchten, bei dem Kreis und Stadt, und dass noch mehr durch den ein Zeit gewährten Zoll alle uberige Hantierung von der Stadt gebracht, und ungeacht wir angedeutes Zolls halber privilegiert, doch gegen Einstellung dessen E. Kais. Mt. 2000 Fl. vorehrungsweis unterthänigist angeboten und bishero keine Resolution haben, noch bei anzogenen Erbieten bleiben mogen, dass auch annuatim wir niemaln contribuiert, noch zugegen unsern Privilegien zu contribuieren nit schuldig, und dass damaln uber Vormögen wir die 6000 Fl. bewilligt.

Also seind wir unterthänigister Hoffnung gestanden, E. Kais. Mt. in Ansehung, dass wir niemaln annuatim contribuiert und zuvor in höchsten Unvormögen stecken, uns nun etzlich Zeit darbei bleiben und ein Stillstand geben und mit den Hilfen verschonen lassen, so lang den irrigen Differenzen mit den Benachbarten ein Austrag gemacht, der Zoll ein- und abgestallt und die Burgerschaft darunter zu Aufnehmen gebracht; und wie aber das Begehren ubermässig und unerhört und uber unser Vormögen, dass also das wenigist daran wir nit zu willigen, ist zu demmal vor den Herren Commissarien die Noth, Armut und Unvormögen weiter ausgeführt, dass also wir dieser Zeit nichts leisten mögen, aber wann sie nichts minders angehalten und damit E. Kais. Mt. unsern unterthänigisten Willen zu spüren, die Commission auch nit umbsonsten, wie unmöglich und schwer es uns vorgefallen, als haben E. Kais. Mt. wir aus unterthänigister Treu und guten Willen gegen den gnädigist zugesagten Revers 3000 Fl. zu dreien Fristen, nämlich Galli künftig 1000 Fl., dann Georgi aber 1000 Fl. und Galli die letztern 1000 Fl., beedes des 85. Jahrs, zu geben angeboten, wohl gehofft, wir darbei sollen bleiben und dieser Zeit vor beschlossen angenommen werden, so aber den Herren Commissarien nit annehmlich, die derwegen ferner auf die particular Vorzeichnus der Feuerstätt gedrungen und dieselben begehrt. Und wann nun solches uns unträglich und zu Vorderb, auch in praejudicium nnd Untergang unser Privilegien, zuförderst die Inquisition uns bei andern zu begangenem Falsch und Vorletzung unsers guten Namens, da wir doch in wenigsten bishero darumben nit beklagt, nit gehört noch uberwunden, auch des Angebers uod delatoris noch nit bericht, gereichend, und uns in solche Captiositaet einzulassen nit, noch unmügliche Ding uf uns zu nehmen oder zu willigen gebühren wollen, haben kraft alten

Herkommens und unser Privilegien uf E. Kais. Mt. wir uns unterthänigist referiert. Und wollte Gott, mit dem wir es bezeugen thun, dass E. Kais. Mt. Begehren wir ohne Bedenken hierin sollen bewilligen, so hat doch solches allein unser Unvormögen gehindert; dass aber nun mens et voluntas ad obediendum promptissima, erscheint aus obanzognen unsern bewilligten 3000 Fl., und dass nun unser Privilegien wir uns brauchen, geschieht nicht gegen E. Kais. Mt. exempt zu sein, sondern mit denselben wider andere vor neuerlicher Dienstbarkeit zu schützen. Und ob nun gleich hiemit uns weiter obiciert werden wollt, dass diese unsere Beschwerung nit neu, sondern auch bei unsern Vorfahren vorgeloffen ist, dargegen zu bedenken, dass uns von denselben bishero nit geholfen und wir noch ein Weg als den andern darin stecken, wie dann derselben wir eher nit zu vorgessen, noch davon zu schweigen Ursach, wir sein dann derselben ledig.

Und wissen hierin mit beständigen Grund zu melden, obwohl E. Kais. Mt. vor dem wir 6000 Fl. aus unterthänigister Treu bewilligt, auch allgereit richtig gemacht und bezahlt, dass noch uf diese Stund etzlich Tausend Gulden davon bei den Unterthanen, die wir unterdess zu Erhaltung Trauen und Glaubens anticipieren müssen, noch zu colligieren und einzubringen, seind aber derselben meistentheils vordorben und in äusserster Armut haftend, wie dann derselben Höf und Häuser wüst und öd liegen, darumben schwer zu hoffen, dass meiste daran einzubringen sein wird, zu geschweigen, wie die itzige neubewilligte 3000 Fl. noch, da uber Vormögen wie allgereit beschehen, etwas weiters bewilligt werden sollt.

Und ob auch etwas mehr von uns bewilligt, dasselbe doch nit gehalten werden mögen, wann aber E. Kais. M. nit gemeint, jemand uber Vormögen zu dringen, noch dass eine Commun etwas soll willigen, so derselben zu halten unmöglich, auch kein ehrliebender mehr soll zusagen, dann er weiss zu leisten, so mögen wir auch nit beschuldigt werden, dass wir in Hilfen dahinden blieben, noch ungehorsam gewesen, sintemal in dreizehen Jahren und also von dem 66. Jahr bis inclusive anno ɔc 79, doch die 3000 Fl., so anno 72 E. Kais. Mt. Herrn Vatern hochloblichster Gedächtnus, unserm allergnädigisten Herrn, weiland Kaiser Maximiliano, wir vorgeliehen und bis uf dato vorzinsen müssen, darüber auch fast 3000 Fl. ufgangen, so uns noch zu erstatten, nit eingerechnet, doch nichts daran begeben, bezeugend, wir in die 22.000 Fl., wie mit Quittung zu bescheinen, als ein enger und geringer districtus dargeben, zu geschweigen, was nun lange Jahr hero wegen der Pfalz und Markgrafthum wir zugebüsst und in was wichtigen Differenzen noch haften, darbei dann wir nit wenig noch weiter zusetzen müssen, da doch uber vielfältig Sollicitieren wir zu keiner Erledigung gelangen mögen, wie dann sonsten die in Kreis angesessene der Pfalz und Markgrafthumb angehörige Unterthanen sich der Hilfen widersetzen und in etzlich Jahren nichts reichen wollen. So liegt uber das der Zoll uns noch uf dem Hals, die Burger darunter wie bishero noch ferner verarmt, wie dann einige Gewerb oder Handtierung bei uns wie in der Kron Behem und ander Ort, so zu Aufnehmen gereichet, nit getrieben. So ist uber das der Bauersmann und Burger dieser Zeit insonderheit mehr schuldig, dann er vormag, darumben dass alle Handtierung gesteckt, wie dann wir insonderheit wegen des Kreis und der Stadt vor uns in hohen Beschwerungen und jährlichen wichtigen Zinsausgeben sitzen. So ist der Rest der hievor bewilligten und nunmehr E. Kais. Mt. zahlten 6000 Fl. Hilf bei den Unterthanen schwerlich einzubringen, wie auch uber das obanzogene 3000 Fl. Anlehen neben 3000 Fl. ufgeloffener Zins, von E. Kais. Mt. geliebsten Herrn Vatern herrührend, uns insonderheit noch aussenständig. Und erscheinen vorgehend unsere Beschwer der Wichtigkeit, dass dergleichen andere Städt in der Kron Beheimb allenthalben entladen.

Und wie nun E. Kais. Mt. gnädigist nit gemeint, dero Unterthanen in äusserst Vorderben lassen einzurinnen, wir auch, wie gehört, in hohen Beschwerungen sitzen, et dictamen rationis suadet, afflictos et oppressos non esse prorsus supprimendos. l. navis onustae § cum autem ibi, quid ergo, si plus

in damno quam in collatione? Indubitate utrumque onus pati non debet ff. ad L. Rhodiani de raptu. L. penul. ff. de dote praeleg., ubi dicitur, non esse quem onerandum duplici onere, perinde ac afflicto non est addenda afflictio L. Divus de Off. praesidis, und ohne das wir jederzeit als gehorsame Unterthanen unser Vormögen unterthänigist dargestreckt, und noch, doch nach Vormögen, zu leisten gewillt: so ist unser unterthänigist Bitten, E. Kais. Mt. geruhen uns bei den bewilligten 3000 fl. und gesatztem Fristen inclusive dies ɔc 84. Jahrs gnädigist gegen den zugesagten Revers vorbleiben zu lassen und uber Vormögen weiter nichts uflegen, vor das ander gegen unser hievor unterthänigisten Bewilligung den Grenitzzoll ufzuheben, auch gnädigist zu vorfügen, dass dermaleines den langwierigen Differenzen und vielfältigen Eingriffen, damit wir von der Pfalz und Markgrafthumb täglich als ein Orthaus bedrangt, ein Austrag und End gemacht, E. Kais. Mt., der Stadt und Land nichts entzogen, wir auch in unsern Pflichten vorsichert, die Pfalzischen und Markgrafische im Kreis gesessen Unterthanen ihre schuldige Hilfen gleich uns leisten und hierin sich von uns, wie mit Alters Herkommen, nit trennen mögen, und den benachbarten in ihrem widerwärtigen Vornehmen Einhalt und Widerstand und uns Schutz geleist.

Und betreffend die particular Vorzeichnus der Feuerstätt und der von 30 Jahr gegebenen Hilfen, so von wohlernannten Commissarien an uns gemut, sollt uns zwar so hoch nit zugegen gewesen sein, indem dass respective gegen E. Kais. Mt. wir der Sachen nit Scheu getragen, damit, weil uns ja nit glaubt werden will, unser Unvormögen an Tag gebracht; nachdem aber allerhand wichtige Bedenken darunter in Acht zu haben uns vorgestossen, sonderlich dass es wider unsere Privilegia, alt Herkommen, E. Kais. Mt. und derselben hochlöblichen Vorfahren uns gegebene Majestäten, Revers und gemeine Recht, und uns diesfalls solche Neuerung zu höchster Vorkleinerung und Offenbarung unsers Unvormögens gelangend, auch den Benachbarten dardurch Ursach gegeben, in uns weiter zu dringen, haben auch unsers Verhoffens wir nit unbillich uns dessen beschwert und vorwidert und in dem uf E. Kais. Mt. beworfen. Dann gesetzt, ob dies Begehren allein aus unser Missgunstigen Eintragen und Vortiefung wider uns begehrt, ist je unerhört, dass wir, die weder gehört noch uberwunden, in so wichtigen Sachen sollen vordambt oder wider uns procediert werden, und will sich in allweg gebühren, dass der Diffamator oder Delator diesfalls uns kund gemacht: darumben unser unterthänigist Bitten, E. Kais. Mt. uns denselben wollen lassen namhaft oder mundbar machen, uf dass mit der Wahrheit ihm dahin begegnet, er schamroth und mit der Unwahrheit zuruck bleiben und unser Redlichkeit dargegen offenbart werden soll.

Und wann nun in jungst unsern unterthänigisten Bericht unter dem dato den 8. Augusti abgeflossenes 83. Jahrs derwegen wir unsere weitere Ausführung an E. Kais. Mt. unterthänigist gethan, wir die Ritterschaft und Rath als ein Corpus, so bishero mit einander gehebt und gelegt, itzo noch hinfüro vor uns und unsere Nachkommen uns von einander hierin nit trennen zu lassen zugegen ufgerichten Vortrag gesinnet, protestierend, wie es auch beiderseits zu Vorderb und Vorkleinerung unser Ehren und guten Namen gelangen wurde, gleich ob E. Kais. Mt. wir untreu worden oder ein Falsch begangen, und aber in dergleichen ein Commun wohl in Acht zu haben, sintemal den Benachbarten und andern unsern Missgönstigen ein sonder beschwerlicher Eingang und der Stadt und Kreis höchst gefährlicher Zuzug gemacht und durch unser offenbart Unvormögen endlich das geursacht, dass in vorstossenden Bürgschaften und weitern Hilfen wir bei E. Kais. Mt. nichts leisten könnten, doch solches wider unsere Privilegia und die offenbare Recht und hierin nit erhört, dass jemand von E. Kais. Mt. noch derselben hochlöbliche Vorfahren, dem Haus zu Österreich, wider Briefe und Siegel beschwert, noch ein Herr seine Unterthanen selbsten verderbt und vom Trauen und Glauben bracht, und E. Kais. Mt. schuldig uns und unsern districtum in nostris privilegiis et inveterata consuetudine zu defendieren und zu erhalten juxta c. venerabilis ext. de vid. c. decet et c. indultum de reg. jur.

in VI. L. falso G. de divers. rescript., und dies Punkts halber E. Kais. Mt. sich selbsten neben uns in Acht zu haben die hohe Nothdurft erfordert: bitten E. Kais. Mt. wir unterthänigist, die geruhen uns bei alten Herkommen verbleiben, auch einige Ungelegenheit nit zuzuziehen und hierin wider Recht nichts uflegen zu lassen; do aber, indem wir von jemand Spruch nicht zu erlassen, und unsern delatori oder diffamatori wider uns, eine gottlob (doch eignen Ruhm hintangesetzt) ehrliche Commun, die wir zu dergleich nit Ursach geben und uns sonsten dermassen vorhalten, dass wider Recht wir nichts zu beschulden noch uf uns auszuführen, wie auch dies begehren halber uf uns nichts ausgeführt noch wahr gemacht, mehr dann uns glaubt werden soll, so wir nit hoffend, doch in eum eventum und uf solchen Fall wollen vor E. Kais. Mt. wir uns zu Vorhör und Recht anerboten haben, mit unterthänigisten Bitten, E. Kais. Mt. als ein gerechtigister Kaiser geruhen uns bei Recht und Billigkeit und unserm Erbieten bleiben zu lassen.

Und wie ohne das bishero bei E. Kais. Mt. und dero Vorfahren, dem Haus zu Österreich, unseren gnädigisten Herren, unsere Vorfahren und wir unsere Hilfen nach Vormögen jederzeit unterthänigist dargestrekt, seind wir nichtsminders unterthänigist gewillt, solches, als getreuen Unterthanen gebührt, bei E. Kais. Mt. nach Vormögen, doch unbegeben unser Freiheiten und alten Herkommen, ferner zu leisten, und geruhen E. Kais. Mt. hierin unser Armut, Unvormögen und Gehorsam gnädigist zu erwägen, darbei uber Vormögen uns nichts ufzulegen, noch beschwerliche Neuerung uber inhabend continuiert und vorjährte Privilegia uberzubinden nnd bei alten Herkommen zu erhalten. Das umb E. Kais. Mt., als getreuen Unterthanen gebührt, zu vordienen seind wir unterthänigist geflissen und willig. Datum den 6. Mai anno ɔc. 84. E. Röm. Kais. Mt. Allerunterthänigist und gehorsamiste

die von der Ritterschaft des Egrischen Kreis, dann Burgermeister und Rath der Stadt Eger.

---

282. *Císař Rudolf nařizuje hejtmanům krajským v Čechách, aby vedle usnešení sněmovního poznamenání všech lidí osedlých ve všech krajích učinili a nejvyšším berníkům na hrad Pražský zaslali.*

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1584, 8. května — Konc. v arch. česk. místod.

Rudolf II. ɔc. Urození a slovutní, věrní naši milí! Jakož jest se na sněmu obecním, kterýž zde na hradě našem Pražském u přítomnosti osoby naší císařské léta již pominulého osmdesátého třetího v pondělí po sv. Martinu [18. listopadu] držán byl, jisté snešení a svolení stalo, aby skrze hejtmany krajské všickni lidé poddaní ve všech krajích, což jich koliv v jednom každém kraji rozdílně jest a kolik lidí osedlých poddaných jeden každý má, se vyhledali, sečtli a v poznamenání a v rejstra uvedli, a to aby do sv. Jakuba příštího vykonáno a ještě před časem sv. Bartoloměje, též najprv příštího, najvyšším berníkuom sem na hrad Pražský, aby se věděli v přijímání berní čím spraviti, taková rejstra z každého kraje odeslána byla, jakž dále o tom artikul v jmenovaném sněmu v sobě ukazuje a zavírá. I pokudž by se toho až posavad nestalo a nevykonalo, vám o tom milostivě připomínati a poroučeti ráčíme, abyšte toho vykonati neobmeškávali, nébrž se při tom při všem, jakž týž artikul to v sobě vyměřuje, zachovali. Na tom jistú a milostivú vuoli naši císařskou naplníte. Dán na hradě našem Pražském v outerý po křížové neděli léta 84.

---

283. Obec města Českých Budějovic žádá Martina, arcibiskupa Pražského, za další ochranu při císaři proti horníkům na gruntech městských bydlícím, kteří držení ročních trhů od císaře na škodu města žádají, i žalují, že horníci hod velikonoční s kacíři dle starého kalendáře slavili a na svátky panny Marie pracovali.

V BUDĚJOVICÍCH ČESKÝCH. 1584, 8. května. — Orig. v arch. arcib. Pražsk.

Nejdůstojnější v Bohu otci kníže a pane, pane nám milostivě a laskavě příznivý oc. Nejdůstojnější a milostivé kníže! Vyslaní naši při navrácení svém z Prahy nám jsou to v známost uvedli, kderak v potřebách našich obecních a zvláště co se těch horníkuov, kdeříž nás a město naše, pro víru svatú katolickú k nám nechuť a nelibost majíc, zkaziti usilují, dotýče, k VknMti se utíkajíc, při JMCské i jinak všelijak od VknMti fedrováni byli. Což my s radostí slyševše, toho od VknMti velice jsme vděčni a nad tím potěšení majíc, že o nás a tuto chudou obec naši tak milostivou a právě otcovskou péči a starost jmíti ráčíte, VknMti z tak milostivé k nám náklonnosti ve vší poníženosti děkujeme, na tom jsouce, takového dobrodiní, což tak pro nás a tuto chudou obec dobrého učiniti milostivě ráčíte, toho se VknMti službami našimi poníženými podle našich nejvyšších možností vždyckny odsluhovati. A poněvadž pak ta věc ještě až posavad k svému vyřízení jest nepřišla, a ti horníci (jakž toho jistú od pánuov hejtmanuov krajských zprávu máme) mimo mlejn a trhy téhodní tolikéž i jarmarkuov ročních, na znamenitú škodu naši (bydlíce malé puol míle od města našeho a na gruntech našich pozemských, kderéž i ve dskách zemských máme), od JMCské žádají, a pánuom hejtmanuom jest o tom poručeno, aby JMCské, kdyby se jim takoví trhové a jarmarkové dáti a dovoliti měli, aby se s našimi nestrefovali, zprávu svou učinili: i ačkolivěk my vždy předce přes to všeckno k JMCské, jakožto pánu našemu nejmilostivějšímu, silnou víru a naději máme, že toho na nás a město naše starožitné katolické (k kderémuž jsou předkové JMti, slavné a svaté paměti, císařové a králové Čeští, obzvláštně JMti císař Ferdinand a císař Maximilian obzvláštní milost a lásku měli) pro ty hory, kderéž toliko v nějaké naději jsou, a pán Buoh ví jak dlouho stanou, dopouštěti neráčí; však pro spěšnější fedrunk, poněvadž za tou příčinou nemalé outraty vésti musíme, porozumívajíce tomu z této zprávy nám od pánuov hejtmanuov krajských dané, že by ještě takové privilegium z kanceláře vydáno nebylo, k VknMti v tom se duověrně utíkajíc, za to poníženě prosíme, že vyslané naše v tom fedrovati, ano také i za nás ještě přímluvu milostivú k JMCské učiniti ráčíte, aby JMCská takovým trhuom a jarmarkuom na zkázu města našeho, obzvláštně pak pro to, poněvadž to na gruntech našich pozemských jest, povolovati neráčil, ale nás jakožto své věrné poddané v své milostivé a otcovské ochraně jmíti a nás při starobylým spůsobu a živnůstkách našich milostivě pozůstaviti ráčil. Nebo kdyby k tomu přijíti a ti trhové a jarmarkové průchod svuoj míti měli (čehož pán Buoh rač uchovati), tehdy se jest obávati, že by někdeří z spolusouseduov našich, kdeříž se s námi u víře poněkud nesrovnávají a k bluduom sektářským náchylni jsou, nám snad v poslušnosti státi nechtěli, ale jak by se jim co málo řeklo, na ty hory se obrátiti a tam beze všech poplatkuov a povinností JMCské, kderéž jsice v městě jsouc zastávati a dávati musejí, živností svých hledíce, nám by ještě k tomu lecjakés nepříjemnosti činiti mohli. Jakož pak takoví obyčejně za dobrodiní zlejm se odplácejí, a jakž mohou, zvláště co se relligií dotýče, protimyslnost činí. A jest nám to jistě i s podivením, že takoví protivníci víry svaté katolické od JMCské takových milostí dosáhnouti žádají a proti milostivé vuoli JMCské činí, hod slavný velikonoční (čehož VknMt tejna učiniti nemůžeme), když sme my slavili, oni předce vedle starého kalendáře puost drželi, a teď teprva dominica Cantate, proti jistým mandátuom JMCské, podruhé velikú noc držeti směli. A netoliko v tom se s námi nesrovnali a poručení JMCské za nic sobě položili, ale také (což jest nám do nich velmi líto), když my jaké slavnosti a obzvláštně rodičky boží, blahoslavené panny Marie, světíme, tehdy ti

mincíři a kdeří tu u nás v rathauze stříbro přepulují, nešanujíce takových slavností, hned ráno o mši svaté, na znamenité lidu sprostného zhoršení, dělati smějí; ješto mnohokrát tejden a více zaháleti budou a v svátek nám na zduory dělati obyčej mají. Což aby jim to vrchnost poroučeti měla, v tom nesmejšlíme. A tak souditi můžeme, kdyby těch trhuov a jarmarkuov dosáhli, že by nám teprva, jakéby nejvíc mohli, protimyslnosti činili. Ale nedá toho pán Buoh. V tom se jeho božské milosti a VknMti poručena činíme, a což tak koliv v té věci přímluvou k JMCské za nás, nám a městu našemu dobrého a prospěšného, učiniti ráčíte, toho my se VknMti po všecky časy věrně rádi odsluhovati chceme. A s tím se VknMti na všem dobře a šťastně jmíti vinšujem. Dán v Budějovicích Českých v outerý po neděli prosebné léta 84. VknMti ve všem povolní a poslušní

purkmistr a rada, starší obecní i na místě vší obce města Budějovic Českých.

---

284. Administrátor a farářové konsistoře arcibiskupství Pražského pod obojí prosebně žádají Viléma z Rožmberka za přímluvu k císaři, aby na bezdůvodné zprávy proti úřadu konsistoře činěné starobylý řád protrhován nebyl a úřad konsistoře obnoven byl.

V PRAZE. 1584, 9. května. — Opis souč. v archivu Třeboňském.

VMt vysoce urozený pane! ꝛc. Z duoležité potřeby ouřadu našeho na VMt, znajíc k sobě pána býti laskavě příznivého, se vší uctivostí vznášíme, kterak nějaký Václav Barták z města Austí, majíc soud a rozepři při právě našem duchovním s Lidmilou někdy Mikuláše Divišovic z města Litoměřic pozůstalou dcerou o pravý slib manželský, obě dvě strany, po vzešlém sporu náležitě podle procesu práva duchovního jsouc vyslyšány, k spravedlivému práva uvážení se poručily: i když na den od práva uložený k výpovědi hlavní ona Lidmila státi a spravedlivého rozsudku očekávati měla, potupivši ouřad náš, byvši zde v městech Pražských, jest se nepostavila, ani žádné slušné a právní příčiny nepředložila, nýbrž pod tím jednu i druhou s pomocníky a radami svými nedůvodnou a nepravdivou suplikací, na zošklivení ouřadu našeho, JMCské jest podala; na jejížto tak nepravdivé suplikování jeden i druhý dekret jest nám odeslán, v nichž se ouřadu našemu poroučí, abychom stranám volný čas a den k pruovodům jmenovali, je vyslyšeli a výpovědí spravedlivou s výhradou vrchního práva podělili. Na kteréžto její suplikování a dekrety JCMti jsme zprávu svou poníženou jednu i druhou učinili a JMt pro Boha žádali, že pro svá svědomí a pro předešlé předkův našich řády chvalitebné, které jsou se při konsistoři Pražské od starodávna zachovávaly, abychom potom na sebe nějakého zlořečenství a naříkání, protrhnouc dobrý řád, neuvedli, jiož po při vyslyšené a zaručené, v níž sou se obě dvě strany k spravedlivému uvážení poručily, k jakým jiným průvodům připustiti jměli, a na to výpověď, s výhradou vrchního práva, aby se od nás stala (čehož jest prvé nikdy nebývalo), a kde by to vrchní právo duchovní konsistoře Pražské pod obojí přijímajících býti jmělo, viděti nemůžeme; neb i to se při právě našem duchovním zachovává, že na jisté artikule strany přistupujíce k soudu duchovnímu pod jistou sumu zarukují, obzvláštně pak, co jim od téhož práva duchovního skrze spravedlivú výpověď nalezeno bude, že na tom přestati chtějí, což jest se od obojí strany tak stalo. I kterakž by tehdy výpovědí s výhradou vrchního práva poděleny býti mohly? A protož VMt, jakožto pána křesťanského, poníženě žádáme, že se k JMCské, pánu našemu nejmilostivějšímu, za nás laskavě přimluviti ráčíte, aby JMCská na omylnou zprávu jedné osoby ouřad práva našeho v to, abychom co proti dobrému, starobylému řádu a zvyklosti na lehkost a ujmu konsistoře naší činiti a dovolovati jměli, potahovati ani postranným, nedůvodným zprávám a spisům nepravdivým a důtklivým místa dávati (an se jí ještě žádného zkrácení nestalo a státi nemá) neráčil; nýbrž, podle mnohých ponížených žádostí našich, z té práce a povinnosti

nás milostivě propustíc, ouřad konsistoře Pražské, neb jest toho jistě znamenitá potřeba, milostivě obnoviti a opatřiti ráčil. A my za takové dobrodiní od VMti nám prokázané pánu Bohu všemohoucímu modliti se nepomineme. V Praze dáno v středu po neděli prosebné léta ꝛc 84.

---

285. *Císař Rudolf II. oznamuje komoře české, že město Rokycany do stavu třetího vyzdviženo bylo.*

V PRAZE. 1584, 12. května. — Konc. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Rudolf ꝛc. Wir wollen euch gnädiger Meinung nit bergen, dass wir unsere Stadt Rokezan auf des Raths und Gemeind daselbst unterthänigistes Anhalten von Gnaden und besonderer Ursachen wegen in den dritten Stand der Kron Beheimben zu erheben und den andern unsern kuniglichen Städten gleich zu halten, mit denen von euch selbst furgebrachten und gerathenen gewissen Conditionen, jedoch dergestalt gnädigist bewilligt, dass sie in Abschlag der Summa Gelds, so sie uns euers gehorsamben Wissens gegen solcher Gnad zu erlegen bewilligt, 4000 Thaler in unser Hofzahlmeisterambt auszählen sollen. Dorauf ist nun unser gnädiger Befehlich an euch, ihr wollet die endliche Fursehung und Verordnung thun, damit erstlich die 4000 Thaler, als die wir zu sondern unseren angelegnen Nothdurften deputiert, furderlich in unser Hofzahlmeisterambt ausgezählt, das ubrig zu euer der Kammer Nothdurften gebraucht und gedachten von Rokezan uber solche unsere gnädigiste conditionierte Bewilligung die Nothdurft verfertigt und zugestellt werde. Doran ꝛc Prag den 12. Maii anno 84.

---

286. *Účet při účtárně komory české učiněný mnoholi Rokycanští císaři povinni zůstávali a císař zase jim povinen byl, co odvedli a mnoholi berní dlužni zůstávají.*

1584, 21. května. — Opis souč. v arch. města Rokycan.

Léta Páně 1584 v outerej po neděli Exaudi, to jest čtrnáctého dne měsíce máje, z poručení JMtí pánův rad zřízené komory v království Českém, dál se jest oučet v buchalterii JMCské na hradě Pražském s opatrnými purkmistrem a radou i na místě vší obce města Rokycan o sumy hlavní a ouroky, kteréž JMCské oni Rokycanští dlužni jsou, též proti tomu co oni Rokycanští na to vyčtli a zaplatili; jakž to vše po artikulích níže rozepsáno stojí, na kopy a groše m. počítajíc.

Předně, JMCské dotčení Rokycanští sumy peněz, totiž 6000 kop m., kteréž jsou oni JMti za tu milost, aby k třetímu stavu městskému připojeni bejti mohli, dáti se podvolili, dlužni pozůstávají	6000 kop.	—	gr. m.
Více jsou nahoře jmenovaní Rokycanští sumu patnácte set kop m., kteréž jsou oni Rokycanští někdy paní Anně Muchkové dlužni byli a potom po její smrti na JMCskou odúmrtím připadly, za sebou nechali a JMCské zase složiti povinni .	1500 „	—	„
Z takové sumy těch patnácti set kop m. počítá se ouroků z jednoho sta po šesti kopách za jeden rok, totižto od sv. Jiří léta 1583, dokudž jsou oni Rokycanští předešlé ouroky z té sumy do ouřadu rentmistrského spravili, až do sv. Jiří léta 1584, učiní toho na penězích	90 „	—	„

Summarum co JMCské napřed psaní Rokycanští dlužni a povinni jsou, učiní jmenovitě sedm tisíc pět set devadesáte kop vše m.

Proti tomu napřed psaní purkmistr a konšelé města Rokycan položili jistotu hlavní od JMCské jim Rokycanským učiněnú, kteréž datum v sobotu den sv. Jiří léta 1580, v kteréžto jistotě JMCská přiznávati se ráčí, že nahoře dotčeným Rokycanským povinovat býti ráčí tři tisíce dvě stě dvaceti sedm kop dvaceti osm gr. vše míšenských, kteréž jsou oni za JMCskou, byvše v rukojemství paní Magdaleně z Brodějovic, dali a složili . . . . 3227 kop 28 gr. m.

Též dotčeným Rokycanským ourokové za jeden rok od sv. Jiří léta 1583 až do sv. Jiří léta 1584, nejprvé z patnácti set kop m. a potom ještě ze sedmnácti set osmdesáti osmi kop třidceti sedmi grošů míš. se tuto zase kladou, jmenovitě 188 „ 37 „

Dále jest skrze JMt pana Ladislava mladšího z Lobkovic, JMCské rady a presidenta komory v království Českém, na místě dotčených Rokycanských do ouřadu rentmistrského 4. dne měsíce máje léta 1584 spraveno a odvedeno, jmenovitě . . 2000 „ — „

Též jsou oni Rokycanští sami do téhož ouřadu rentmistrského téhož dne měsíce máje léta 1584 na hotových penězích vyčetli . . . . 2113 „ 55 „

Summarum učiní všeho toho, což jsou napřed často psaní Rokycanští proti napřed položenému dluhu spravili a vyčetli jmenovitě . . . . 7590 „ — „

A tak se jeden dluh s druhým srovnává a k doplacení nic nepozůstává, než toliko obzvláště že svrchu jmenovaní Rokycanští berně od sv. Víta léta 1581 až do vyjití terminu svatého Bartoloměje 1583 za devět terminův zadržalé dlužni pozůstávají a vyčísti povinni jsou, jmenovitě 1176 kop miš. Actum v buchalterii JMCské komory české dne a léta napřed položeného. *Thomáš Wolf z Cvingendorfu puchalter.*

---

287. Nařízení císařské nejvyšším úřadníkům zemským království Českého, aby na zaplacení vojska na hranicích Uherských nedoplatky svolených pomocí od r. 1579 do 1583 a berně minulý termin svato-Bartolomějský odvedeny byly a na příští svolení pomoci potřebnou větší část penězitou napřed vyplatili.

V PRAZE. 1584, 16. května. — Konc. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Die Röm. Kais. Mt., unser allergnädigster Herr, lassen derselben furnehmbe Räth und verordnete obriste Landsofficierer der Kron Beheimben in Gnaden erindern, was Ihre Kais. Mt. ihnen noch vor diesem der Noth und Gefahr, so wegen des christlichen Erbfeinds den ungrischen, sonderlich aber den bergstädterischen Gränitzen bevorstehe, in gnädigisten Vertrauen andeuten lassen. Dieweil dann dieselb Noth und Gefahr nit ab, sondern je länger mehr zunehmb und derwegen die unvermeidliche Nothdurft erheischt, derer Ort mit dem furderlichsten ein starke Bezahlung zu thuen, so sei demnach Ihrer Mt. ferrer gnädigistes Begehren, wohlgedachte Herren obriste Officierer wollten Ihrer Mt. erstlich die Restanten, so an der löblichen Ständ der Kron Beheimben gutherzig bewilligten Turkenhilf vom 79. bis Mittfasten des 83. Jahrs uber das auszählte Berngeld noch ubrig und hinterstellig ist, desgleichen auch den Steuertermin Bartholomäi ermeltes 83. Jahrs furderlich und ohne Abgang folgen lassen, und dann vors dritt gemeinem Wesen zum Besten, auch unbeschwert die Muhe uber sich nehmben, weil die jungst bewilligten Steuertermin etwas weit hinaus und erst auf Bartholomäi und Nicolai nägstkunftig gesetzt worden, domit allhier in der Kron Behemb bei den Landleuten, oder wo es sonst im Land zu erlangen, ein erspriessliche Summa auf dieselben kunftigen Termin anticipieret, alsdann von dem Steuergeld wieder abgelegt und dasselb Geld auch neben vorerwähnten zweien Ausständen zu der ungerischen Bezahlung braucht werden mocht.

Im Fall aber zu dergleichen Anticipation allhier im Land dieser Zeit etwo nit Gelegenheit verhanden sein mocht, so wären Ihre Mt. gnädigist bedacht, in ander Weg ausser Landes ein dergleiche Summa aufzubringen, allein wurd auf diesen Fall auf ein Sicherung, damit die Darleiher der Wiederbezahlung aus ermelten kunftigen Steuerterminen gewiss sein mochten, zu gedenken und Ihrer Mt. zu ferrer der Sachen Befurderung nambhaft zu machen sein. Und seind nun Ihre Mt. zu mehrwohlgedachten Herren obristen Officierern der gnädigisten Zuversicht, sie werden sich diesfalls in einem und andern aller unterthänigister Gebühr und Willfahrung erzeigen und dabei in Acht nehmben, dass es des gemeinen Wesens Heil und Wohlstand also erfordern thuet, dass auch solch Geld nindert anders wohin, als zu dem es bewilligt, verwendet wirdet. Doran erfolg hochsternennter Kais. Mt. gnädigister gefälliger Willen, hinwieder in Gnaden zu erkennen und zu bedenken. Prag den 16. Maii anno 84.

---

288. *Císař Rudolf II. dává nařízení komoře české v příčině prodeje panství Krupky.*

V PRAZE. 1584, 23. května. — Konc. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Rudolf ɔc. Wir wollen euch gnädiger Meinung nit bergen, dass wir zu des Wrabsky Contentierung derer von ihme erkauften Grund unsere Herrschaft Graupen käuflich hinzulassen gnädigist entschlossen sein. Dieweil dann vor allen Dingen ein Nothdurft sein will, dass dieselb Herrschaft sambt aller Zughör furderlich beritten und in Anschlag bracht werd, darzu wir nun neben unserm Rath und l. G. Georgen von Redern, Wilhelmben von Opperstdorf und Raczek Chynsky als Commissari zu gebrauchen bedacht sein: so befehlen wir euch gnädiglich, ihr wollet euch mit ihnen den Commissarien eines furderlichen Tags darzu vergleichen, ihnen auch umb desto mehrers Berichts und sonderlich der Bergwerch und Gehölz willen den Oberbergmeister Lazarus Eckern zu ordnen, nothdurfte Instruktion darzu verfassen, insonderheit aber die Hoch- und Niederwäld bei denen furkumbenem Bericht nach durch das Flosswerch ein nutzlicher Holzverkauf, doraus fast allein ein 30.000 Thaler zu nehmben, anzurichten sein solle, in Acht nehmben, daneben auch erwägen, ob nit mit der Stadt Graupen ihrer selbst Losung halben ausser der Wäld, desgleichen denen darzu gehorigen Lehenleuten wegen Vererbung derselben ihrer inhabenden Lehen nutzliche Handlung zu treffen wie auch das Bergwerch anzuschlagen und wie hoch ein und das ander Stuck auszubringen sein mocht.

Wann nun die Bereit- und Taxierung ordentlich beschehen, auch vorbemelte Handlungen furgangen, so wollet alsdann die Stuck feil bieten und ganz oder zertheilt, wie es am besten und theuersten anzuwenden, hinlassen, jedoch die Sach in allweg dahin anstellen, damit sie demjenigen, so umb ein und das ander Stuck am meisten geben werden, verlassen, aber doch alle Sachen auf unsere Ratification gerichtet und ausser unser darauf erfolgten ausdrücklichen Resolution mit niemanden kein endlicher Beschluss gemacht werd. So wird auch ein Nothdurft sein, dass sie die Commissari den jetzigen Hauptmann daselbst, Danieln Pilgram zu sich erfordern, allen nothwendigen Bericht von ihme nehmben, ihme auch bei den Pflichten, damit er uns verwandt, vermahnen, in dem was uns dabei zu Nutz und Bestem gereichen mocht, im wenigisten nichts zu verschweigen, wie sie dann auch nit weniger bei den Benachbarten gleichmässige Nachfrag und Erkundigung halten sollen. Wie sie nun die Sachen in einem und andern verrichten werden, das wollet uns mit Rath und Gutachten alsdann in Gehorsamb berichten und in der Sach schleunig, ohne einichs Verziehen verfahren lassen. An dem allen ɔc. Prag den 23. Maii anno 84.

---

289. Rudolf II. úřadníkům komory české, že komora česká nemůže žádných nároků činiti na 4000 tolarů, kteréž město Rokycany za povýšení do stavu měst královských bylo zaplatilo, i nařizuje, aby takové peníze úřadu dvorní pokladny odvedeny byly.

V PRAZE. 1584, 24. května. — Opis souč. v c. k. řišsk. arch. fin. ve Vídni.

Wir haben aus eueren vom achtzehenden dits gethanen gehorsamben Bericht gleichwohl gnädiglich angehört und verstanden, wess ihr euch wegen der vier Tausend Thaler, so wir uns an dem Rokenzanerischen Verehrungsgeld in unser Hofzahlmeisterambt inmediate vorbehalten, zu entschuldigen vermeint. Dieweil wir dann derselben euren Entschuldigung gar nit stattgeben können, angesehen, dass diess ein Extraordinari- und kein Kammergefäll ist, so euch jemals eingeraumbt worden wär, daher ihr auch weder des Furtenbachs noch anderer Bezahlungen halben, so ihr von denen euch hievor angewiesenen ordinari Kammereinkunften zu verrichten schuldig, kein Raitung darauf zu machen gehabt. Und weil euch dann auch aus dieser Rockenzanerischen Verehrung ohne das Tausend fünf Hundert Thaler verfallenes Steuergeld, desgleichen auch die zwei Tausend Thaler, davon ihr bei euch gehabtes Anlehen abzogen werden soll, zum besten in Handen verbleibt und die Kammerschulden umb so viel geringert werden, damit ihr dann nach Gelegenheit billich zufrieden sein sollet: so befehlen wir euch hiemit nochmals gnädiglich und wollen, dass ihr die vier Tausend Thaler voriger unserer gnädigisten Verordnung nach ohne ferrer Weigerung und Verzug in unser Hofzahlmeisterambt endlich und gewisslich richtig machet, wie wir dann dieselben zu unsern eignen angelegnen Nothdurften deputiert haben... Geben Prag den 24. Mai anno im 84.

---

290. List z kanceláře císařské, kterýmž oznamuje se některým ze stavův voleným osobám, že k žádosti, aby stavové sami administratory a konsistoř pod obojí voliti si mohli a aby konsistoři defensores přidáni byli, svoleno býti nemůže.

1584, 26. června — Opis souč. v arch. hrabat Nosticů v Praze.

Ačkoliv stavové pod obojí přijímajících v spisích svých toho dokládají, že jsou předkové JMCské, císaři a králové Čeští, jim obírání a jmenování osob, kterýmiž jest konsistoř osazena bývala, až do léta minulého 62 dopouštěli: však JMCská nyní z slušných a znamenitých příčin v tom, aby to nyní dopuštíno býti mělo, veliké rozmyšlení míti ráčí. Ne aby se tomu tak rozuměti mělo, jakoby JMCská v starobylém náboženství a víře pod obojí a ceremoniích od starodávna zachovalých a jim náležitých [...] předsevzíti ráčil, nýbrž stavové se dobře upamatovati mohou, že jsou na onen čas od konsistoře upustili a na jinú relígii a náboženství v tomto království nebývalou se potahovali a toho žádali, jakž jich vlastní spisy a JMti císaře Maximiliana, slavné paměti, resolucí a jim na to daná odpověď to v sobě šířeji obsahují a zavírají. A tak kdyby stavové při svém starodávném náboženství pod obojí zuostali a jiných sekt se nebyli chytali a mezi sebe přijímali, jakž předkuom JMCské tak i JMti tak veliká příčina k tomu rozmyšlení nynějšímu snad by se byla neučinila a nedala.

Druhé, vědomé jest, že jsou se stavové od administratorů a konsistoře Pražské sami odtrhli, na touž konsistoř strany přijímání kněžstva na fary své, jakž jest to od starodávna bývalo, žádného zření nemajíc, než podle vuole a libosti své kazatele, kteříž pořádní kněží, ani od biskupův, jakž za starodávna bývalo, svěceni nejsou (načež ti, kteříž se starodávního náboženství pod obojí drží, vždycky obzvláštní zření a pozor mají), netoliko z Vitnberka, Frankfurtu a z jiných akademií ordinovaných, ale

i osoby z cizích zemí pro bludy vyhnané, ježto žádných ceremonií a pořádkův křesťanských od starodávna bývalých nezachovávají, do kostelův svých přijímají a fedrují.

Třetí, také JMCská o tom zprávu jistou míti ráčí, že někteří z stavuov, kteříž se pod obojí jmenují, netoliko v kostelích ale i na zámcích a v příbytcích svých Pikhartské a jiné sektářské schůzky v nemalém počtu drží a dopouštějí, a to i proti mandátuom a přísným zápovědím JMCské a na zlehčení duostojenství JMti, což JMCské přehlídati a dopouštěti nijakž nenáleží, neboť podle přísahy a povinnosti své stavuom učiněné před pánem Bohem by z toho odpovídati moci neráčil.

Protož JMCská stavuom to samým k uvážení milostivě připouštěti ráčí, kterak JMCské dobře se trefiti muože, z příčin nahoře psaných, jim stavuom pod obojí v takové jich roztržitosti toho dovoliti, aby konsistoř sami podle libosti své obnovovati a dosazovati měli, nicméně tak rozličných, v tomto království neobyčejných, náboženství .proti privilejím, jistým snešením předešlým, déleji snášeti: nýbrž se JMti vidí, že k takovým výstupným osobám podle již dotčených privilegií, starobylých snešení, zřízení zemského slušně se zachovati povinen býti ráčí. Aniž JMCská toho slušnú příčinu uznávati neráčí, aby na ten čas administratoruom a konsistoři Pražské jací defensores, nebo rady, zvláště poněvadž JMCská teď nyní na větším díle v království tomto osobou svou císařskou býti ráčí, přidáni byli.

Že pak JMt císař Ferdinand, slavné paměti, toho na onen čas dovoliti ráčil, že administratorům a konsistoři defensores přidáni a nařízeni byli: to se toliko do vůle a libosti JMCské dálo, nemohouc JMCská ustavičně v zemi býti; ale však s tím jistým vyměřením, že k JMti arciknížeti Ferdinandovi a potom i k jiným místodržícím JMCské outočiště a zření své míti mají a jimi se spravovati. Ale poněvadž JMCská v tomto království osobou svou císařskou býti ráčí, konsistoř žádné lepší ochrany nežli od JMCské míti nemůže.

Protož JMCská o tom milostivě pochybovati neráčí, že stavové, jakožto věrní poddaní JMti, znajíc, že JMt fundatam intentionem ex synodis, contractibus et privilegiis conjuncta possessione continua, totiž že JMt podstatu a grunt spravedlivosti své z sněmů starobylých, z smluv, z privilegií od králuov předešlých daných, i také z užívání posloupného a vždy trvající posesí královské po předcích svých, slavných pamětí, jakž z těch pamětí ze všech, kteréž stavové pod obojí strany předkládají a na ně se táhnou, viděti, a nad to výše všecka záduší, beneficia a kolatury duchovní, odkud administratores a konsistoriáni své poživení měli a mají, v rukách svých míti ráčí, s tím, že JMCská od usazení a nařízení administratora a konsistoře upustiti moci neráčí, a s touto resolucí JMti se poddaně spokojí a v svém předsevzetí a žádosti se upokojí. Čehož jest JMCská před nimi, osobami od stavův volenými, tejna učiniti neráčil. Decretum per caesaream et reg. maj. in consilio secretiori 26. Junii a. 84.

---

291. Návrh odpovědi císařské, jaká by dána býti měla na žádost stavův českých strany pod obojí v příčině přenechání jim svobodné volby konsistoře dolejší.

1584, 26. června. — Konc. v arch. česk. místod.

Nachdem auf der Röm. Kais. auch zu Hungern und Beheim Kun. Mt., unsers allergnädigisten Herrns, Befehlich die erwählten Personen sub una und utraque auf den Montag nach Viti (18. Juni) gegenwärtigen Jahrs sich gehorsambist präsentieret und Ihr Mt. eine Supplication mit etzlichen zugehörigen Schriften [überreicht haben, dass Ihr Mt.] die Verneuerung des Consistorii und Benennung tauglicher Personen, durch welche die Priesterschaft sub utraque in guter Ordnung und Furcht erhalten und regiert werden möchte, ihnen solches, wie von Ihr Mt. Vorfahren Kaiser und Künigen in Behemb geschehen, zulassen und bewilligen wollten, dann sie kein anders betrachteten, allein dass die Ehre Gottes befurdert, gute Ordnung erhalten und allerlei Confusion, Zerrüttlicheit und Weitläuftigkeit verhüttet wurde, welches sie

zuvor bei Kaiser Maximilian hochlöblichister Gedächtnis auch unterthänigist gesucht und gebeten, solches hätten Ihr Kais. Mt. in förderliche Berathschlagung allergnädigist genomben. Und sie die sub utraque stellen ihre Fundamenta auf den Synodum 1421 bei Zeit Conradi archiepiscopi Pragensis aufgericht und Kaiser Sigismunds Privilegium, so zu Stuhlweissenburg den sechsten Januarii anno 1436 ausgangen, zu welcher Zeit die sub utraque ausgesetzt, der Synodus und Privilegium gebe ihnen sub utraque, was sie von wegen Ersetzung des Consistorii, der administratorum, die Directores genannt, befugt, und producieren etlich actus der Renovation des Consistorii und der administratorum Denomination und Publication halben neben zwo eingelegten Schriften, eine löblichister Gedächtnis Kaiser Maximiliano und die ander der jetzigen regierenden Kais. und Kün. Mt. überreicht, nit weniger ziehen sie sich auf Kunigs Wladislai, Kaisers Ferdinandi und Maximiliani christlichister Gedächtnis ausgangene Befehlch und Declarationessen.

Aus diesen zweien Fundamenten des Synodi und Kaiser Sigmunds Privilegii, darauf sich die Stände sub utraque selbst referieren, befindet sich, wie es mit Wählung der Erz- und Weihbischöf, auch Besetzung des Consistorii gehalten worden und in künftig gehalten werden soll, dass nämblich die Nomination den Ständen, doch mit Vorbehalt der Kunigen von Behemb Consens, und der Gehorsamb der Kirchen dem archiepiscopo pragensi per totam diocesin Pragensem, den Kunigen von Behem aber die rechte Disposition, Consecration mit Vorbetracht und Sorgfältigkeit Ihrer Mt. sambt der Confirmation gebühre. Obwohl zur Zeit mehrgedachts Synodi 1421 und dafür allerlei Widerwärtigkeiten und Verfolgung des Glaubens in Behemb und Märhern halben gewesen, also dass Kaiser Sigmund und Herzog Albrecht in Osterreich, Markgraf zu Märhern und darnach Kunig zu Beheimb, verursacht worden, die Ding dahin zu richten, durch den Philibertum Bischofen zu Kostnitz und seine Mitcollegas die Kron Behemb und Markgrafthumb Märhern ihrer Differenzen des Glaubens halben im 1433. Jahr umb Martini bei Zeit Eugenii Papae allda die Verträg aufgerichtet, welche anno 1437 den funfzehenden Januarii durch das Concilium Basiliense confirmiert, und was in solchen Verträgen nicht gnugsamb versehen, das ist durch gedachts Kaiser Sigmunds Privilegium suppliert und erstattet worden, und dass die sub una und damals die alten sub utraque in allem ausser der Communion gleichförmig und in dem Gehorsamb der Kirchen befunden und verblieben.

Do nun die Sachen in dergleichen pristino statu dergestalt, wie es disponiert, befunden und nit andere Secten unter dem Schein derer rechten alten sub utraque, durfte es nicht viel Disputierens und wären alle Sachen richtig.

In der Zeit aber, da das Erz- und andere Bisthumb wieder in Abfall komben, seind ex dispositione Kaiser Sigmunds Privilegii alle obgemelte Gerechtigkeiten in eines Kunigs zu Beheimb Handen verblieben; Kunig Georgi, Ladislai und Ludwigen eingeführte Behelf aber reden allein de simplici nominatione und wird den Kunigen von Behemben der Consensus allenthalben furbehalten. So wissen sich die gehorsamben Stände gehorsamblich auch wohl zu erinnern, mit was embsigen Eifer und Fleiss Kaiser Ferdinand hochlöblichister Gedächtnis von Anfang seiner Regierung bis zum Ende ob denen sub una und den alten sub utraque, so sich mit einander verglichen, gehalten. So dann Ihre Kais. Mt. als regierender Kunig zu Beheim alle geistliche und weltliche, hohe und niedere Ämbter mit Rath Ihrer Mt. Landofficierer und Räthe zu verleihen hat, die Stände ohne Ihr Mt. Vorwissen nicht zusamben komben kunnen, vielweniger ihnen gebühren wölle, das Consistorium zu verneuern, auch Administratores und Defensores zu setzen, wie dann Kaiser Ferdinand mit dem Mistopolo administratore und andern in Zeit der Aufruhr für und darnach Ihres Gefallens disponiert und nach Gelegenheit abgesetzt und wieder restituirt.

Derowegen, dieweil Ihr Mt. denen sub una und den alten sub utraque einen schweren Eid geleistet, damit sie bei den alten Aussatzungen und beschehenen Vergleichungen in Gehorsamb der

Kirchen in guten Vernehmben erhalten werden, aus diesen Ursachen geben Ihre Kais. und Kun. Mt. den Ständen sub utraque selbst unterthänigist zu bedenken, ob Ihr Mt. gebühren wolle, ein anders wider mehrgedachte synodum, privilegia, Verträge und Landsordnung furzunehmben. Dann da ein anders deme zuwider sollte furgenomben werden, wollte Ihre Mt. vielleicht dasselbe in die Läng zuzusehen nicht gebühren, sondern wurde verursacht, gegen den Ungehorsamben vermug dero Ihr Kais. Mt. löblichisten Vorfahren ausgangenen Generalpoenalmandaten, so Ihre Mt. lieber vermieden sehen wollten, sich gemäss zu verhalten. Und zweifeln Ihre Mt. gnädigist gar nit, die gehorsamben Stände sub utraque werden Ihre Mt. nit begehren furzugreifen, sondern sich aus den ausgefuhrten wohlbegrundten obbemelten Ursachen, dieweil Ihre Mt. fundatam intentionem ex synodis, contractibus et privilegiis conjuncta possessione continua, nicht weniger aller der Beneficien Confirmirung in Handen haben, sich mit dieser Ihrer Mt. Resolution ersättigen lassen und zufrieden sein. Wollten Ihre Kais. und Kun. Mt. den dreien Ständen sub utraque zu gehorsamber Nachrichtung nicht verhalten und seind denselben mit Gnaden wohl geneigt. Decretum per Caes. et Reg. Majestatem in consilio secretiori ... Junii anno 1584.

---

292. *Mandát Rudolfa II., kterýmž zapovídají se sbory a schůzky postranní.*

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1584, 27. července. — Opis souč. v MS. č. 1080 v archivu města Prahy.

My Rudolf Druhý ꝛc. Věrní milí! Vězte, že nás jisté zprávy docházejí, kterak by, přes jisté a přísné předešlé zápovědi, mnohé osoby z vyšších i nižších stavuov v království našem Českém na gruntech svých a v městech našich královských zbory a schůze dopouštěti měly, tak že se u velikém počtu netoliko lidu obecného sedlského, ale také stavu panského, rytířského i městského, z mužského i ženského pohlaví, sjíždějí a scházejí a tu svá kázání a jiné náboženství provozují, a nejednom v městečkách a ve vsech, ale také na zámcích a tvrzích to činiti dopouštějí: čehož sme se do těch osob, aby na gruntech svých toho dopouštěly, i také, kteříž se tam mimo taková jistá a přístná poručení scházejí, nikoliv, aby takovou neposlušnost zachovali, nadíti neráčili.

I poněvadž takové schůze a kázání proti zápisu krále Vladislava, slavné paměti, dskami stvrzenému, proti zřízení zemskému a přísaze naší císařské, kterouž sme stavům učiniti ráčili, a proti mnohým mandátům a přístným poručením předešle vyšlým jsou: a protož nechtíc takových věcí trpěti, všem stavům království našeho Českého a obyvatelům v něm ještě přístně poroučeti ráčíme, aby takových schůzí postranních, kázání a náboženství na gruntech svých, ani v městech našich královských, buď zjevně nebo tejně, nikoliv nedopouštěli. A pakli by se který přes toto naše jisté poručení tak nezachoval, to, jakž se svrchu píše, přestoupil a tejchž zborův a schůzí na gruntech svých kdežkoliv, tejně nebo zjevně, dopustil, k tomu jednomu každému podle předešlého snešení a vyměření ráčíme se věděti náležitě zachovati. Kdež věda jistú, konečnú a přístnú tuto vuoli i také milostivú vejstrahu naši, tím se všickni i jeden každý z vás spraviti a před dalšími těžkostmi, kteréž bychom žádnému příti neráčili, uvarovati moci bude. Dán na hradě našem Pražském v pátek po svatém Jakubu, apoštolu božím, léta ꝛc osmdesátého čtvrtého ꝛc.*)

---

*) V archivu Třeboňském nalezá se nedatovaná listina „Odpor majestátům i mandátům na Bratří vydaným", kterýmž Bratří čeští odpírají, že by mandát císařský, kterýmž zapovídají se zbory a schůzky postranní, na ně se vztahoval. Listina čte se v tato slova:

„Ten mandát se na nás nevztahuje a obrácín býti nikoli nemůže od žádného, proto:

1. že se v něm zapovídají schůze a zborové náboženství nového a postranního, zjevní i tejní. Naše schůze a zborové nejsou postranního ale obecného pod obojí, starobylého a ne nového náboženství, a to se netoliko

293. *Purkmistr a rada města Plzně arcibiskupovi Pražskému v příčině založení kolleje jesuitské v Plzni, že roční příspěvek na penězích i obilí na vydržování její odváděti budou.*

V PLZNI. 1584, 30. července. — Orig. v arch. arcib. Pr.

Osvícené a vysoce duostojné kníže, pane, pane nám milostivě a laskavě příznivý! VknMti službu svú s vinšováním od pána Boha všemohoucího zdraví i jiného všeho dobrého přejeme věrně rádi. Jakož nám psaním svejm předešlé VknMti s námi o vyzdvižení kolleje Societatis Jesu v městě našem jednání, i také jisté naše některé uvolení ku paměti přivozovati ráčíte, oznamujíc nám, že by již dva patres se dvíma bratry v Praze na to očekávali a k nám se tak, když úmysl náš, strany těch 200 kop míš. a za třetí sto obilí i jiných k vychování potřeb jejich roku jminulého svolených, VknMti

---

nezapovídá ale přikazuje držeti; nové a stranní věci samy se zapovídají. Protož se na nás obraceti a vykládati od nižádného nemůže leč nepravě.

2. Zapovídají se v něm zborové a náboženství proti zápisu a majestátu krále Vladislava oc dskami stvrzenému: ten jest na ty lidi, kteříž sou bludní proti pánu Bohu, jeho milé matce a jeho svatým a proti svaté víře křestanské. My pak, že žádného bludu proti Bohu, matce boží a svatým, nad to víře křestanské nedržíme a neučíme, to téměř všemu křestanstvu a JMCské z počtu podaného z víry známé jest. Nad to z svědectví všech stavů tohoto Českého království roku 1575 daného v své konfesí, v níž nás ne za takové postranní a bludné lidi, ale a) za své milé pány a přátely a také bratří vysvědčili zjevně ve všem sněmě a vysvědčují v své konfesí nyní 1538 [sic] roku vytištěné, vůbec vydané; b) učení naše ne za bludné ale za pravé a s svým se ve všech podstatných věcech srovnávající a sjednávající, c) podle toho přiřkli a slíbili nám nás při náboženství tom obecného učení, řádích zvyklých neutiskati, slíbili též tak dobře naše věci jako své jednati, nás neopouštěti, čemuž my věříce ne sami své věci, byvše pohotově, ale spolu s nimi i na jich žádosti jednali sme nerozdílně i připověď vzali spolu s nimi od JMCské. Protož se na nás vztahovati nemůže, jinak i na ně by se vztahoval konečně.

3. Na všech spolu sjednocených žádosti na se vzkládané JMCská ráčil připověď velikou učiniti stavům, že nám překážky v tom náboženství nebude činiti aniž jiným dáti dopouštěti; a ty věci ne postranně ale publice se dály, čehož živí svědkové sou před rukami. Protož na nás ten mandát nikoli spravedlivě obrácín býti nemůže a nemá, a jestliže by jej kdo na nás obracel, ten by již proti sněmovnímu snešení a JMCské dovolení činil.

4. Jest na ty lidi, kteříž by proti zřízení zemskému zbory a schůze mívali. My pak ne proti zřízení zemskému zbory, ale podle zřízení země a všeho království sněmu, s dovolením JMCské zbory máme a míváme. Protož nikoli na nás ten mandát se nevztahuje, poněvadž se podle zřízení a zůstání sněmovního věrně chovali sme a chováme. Ti, kteříž jej na nás obracejí, drží-li víru zřízení zemskému a nečiní-li proti němu, necht rozumní rozváží; snad spíše to son ti postranníci nežli my, poněvadž proti sněmu činí a ti i proti přísaze JMCské činí, že ani s pod vobojími ani s pod jednou nejsou. Ale my, poněvadž sme pod obojí právě docela od pod jednou odděleni, na ty povinnost neb přísaha JMCské se vztahuje, jakož sám JMCská vysvědčil.

5. Jest též tento mandát vydaný proti těm bludařům, proti nimž mnozí mandátové vyšli jsou, a oni proti nim čelí aneb je přestupují a na ně nedbají. Jsou pak mandátové předešlí a poručení proti bludařům: my kdež sme ti a takoví nebyli a nejsme, proti nám tedy nemohou býti obrácíni nikoli, leč z pouhé slepé zlosti a vzteklosti; neb vždycky odpírali sme a odpíráme křivým žalobníkům a slyšení žádali sme, prvé než by mocí a násilím na nás se sahalo.

6. Nýbrž vidí se ten mandát sněmovního snešení léta Páně 1575 učiněného potvrzovati, aby kromě náboženství sněmem předešlým potvrzeného pod obojí, Bratří se všemi evanjelíky snešení volně bez překážky a jakéhokoli outisku své náboženství vedli, jakž se stalo na ten způsob JMti povolení i přiřčení a potom pánům defensorům na jich psaní z příčiny mandátů vydaných po snešení, že by se tu proti snešení a připovědi JMti dělati cosi chtělo, vysvětlení, že to nic proti snešení není, než že se jiné stranní krom toho schůze a zbory zapovídají: protož my tak činíme a JMti mandátu v zdravém rozumu posloucháme.

7. A takét tak neváženě o JMCské smysliti nikoli nemůžeme, by proti slovům svým v dobré paměti mnohým zůstávajícím co činiti měl a směl, neb tak veliký pán nikoli se toho dopustiti nemůže. A kdožby to tak vykládal, ten by v velikou lehkost a podezření JMt dával a uvodil, což o JMti tak smysliti nám na

v známost uvedeme, vypraviti chtěli. I nemůžem VknMti na to tejna činiti, že my takové VknMti s námi jednání i uvolení naše, tak jakž připsání naše VknMti učiněné zní a v sobě obsahuje, v dobré paměti snášíme, jsouc té neproměnitedlné vuole hned od začátku té kolleji nadepsanou roční kontribucí na jisté časy vypravovati, tak aby námi v tom, což by k fedrunku VknMti pobožného a křesťanského o touž kollej pečování náleželo, nic nescházelo, žádné vedle toho pochybnosti nemajíc, než že dle milostivého VknMti zakázání v tom dáleji pracovati ráčíte, aby to, což k vyzdvižení toho collegium pro nemožnost naší spuosobeno bejti nemůže, pomocí VknMti a jiných křesťanských pánuov, tak jakž na onen čas v jisté naději od VknMti postaveni jsme, dokonáno bylo. Kderéhožto VknMti chvalitebného předsevzetí a otcovského o obecní dobré všeho království tohoto pečování Buoh všemohoucí přední odplata bejti ráčí. A my také podle možnosti naší VknMti (kderouž v ochranu božskou poroučíme) toho se volně odsluhovati hotovi jsme. Datum v Plzni v pondělí po svatém Jakubu léta ɔc 84.

Purkmistr a rada města Plzně.

---

294. Rudolf II. podkomořímu království Českého Bur. Trčkovi z Lípy, že mu nařízení učiněno bude, jak by se v příčině nové sekty v Táboře zachovati měl.

1584, 2. srpna. — Koncept v archivu česk. místod.

Rudolf ɔc. Statečný věrný náš milý! Jakož jsi nám těchto dnuov jminulých psaním svejm ponížené oznámení učinil, a podle toho také psaní tobě od opatrných purkmistra a konšeluov města našeho Hradiště hory Tábor učiněné s některými přileżícími spisy odeslal, to všecko jest nám k dodání a přednešení přišlo: z kderéhož jsme obšírně vyrozuměti ráčili, jaká škodlivá sekta a hrozné bludy u víře svaté křesťanské, předešle v tomto království našem Českém neslejchané a nebejvalé, tu v městě Táboře povstávati chtějí a někdeří spoluobyvatelé jich se toho přidržují. I chtějíc my, jakožto křesťanská vrchnost, aby tomu časně v cestu vkročeno a takové bludné, nákažné a rouhavé učení proti obecné svaté víře křesťanské přetrženo bylo, touž věc v milostivém uvážení našem císařském jmíti a potomně tobě na dotčené psaní tvé, jak se dále v té příčině zachovati máš, jistú vuoli a resolucí naší císařskú psaním naším v známost uvésti ráčíme. Čehož jsme tebe na ten čas pro správu tejna činiti neráčili ɔc.

---

srdce nikterak jíti nechce. Protož pouhou bezbožnost páší ti, kteříž ty mandáty na Bratří obracejí, ovšem podle nich těžkosti činí a činiti dopouštějí, ti i důstojenství JMti ubližují i víry snémovnímu snešení i nám nedrží. Toť jsou ti právě postranníci, ježto ani s Římany ani s pod obojími snešeními, jimiž povoleno náboženství svobodně konati, se nesrovnávají; a na tyť ten mandát vlastněji než na nás přileží.

8. A i toť jest, že v tom mandátu ani jmena bratrského položeno není, by na nás byl, ani Pikhartského: a by pak i bylo, málot by nám to vadilo, poněvadž my jimi nejsme, což všem stavům vědomé jest, nebo kdybychom my jimi byli, poněvadž všickni stavové učení naše s svým v podstatných ve všech věcech srovnávati se vysvědčili, tehdyť by i oni též Pikharté s námi býti museli. Ale jakož oni nejsou žádnými Pikharty, tak ani my, učení totéž majíci, jimi býti nemůžeme; protož všelijak na nás ten mandát nepřileží. Ó, přenešlechetní a převrácení sou ti lidé, kteříž jej na nás cpají a tudy bouřky a roztržky žalostné i nevole v zemi pokojné činí.

9. Ano kdybychom kdy Pikharté byli, poněvadž i v zápisu dskami stvrzeném i ve všech mandátích na to vyšlých toho se podávalo, abychom se s některou stranou neb s pod obojími neb s pod jednou snesli a smluvili, a my to léta Páně 1575 sme učinili, s nimi se sjednali, čehož konfesí vytištěná a vydaná léta Páně 1583 skrze nejvyššího pana písaře zemského důvodem jest: tehdy již ten zápis a mandátové k tvrzení jeho žádného práva a moci na nás by více neměli, když se to učinilo, k čemuž oni se vztahovali, ovšem když sme my nikdy takovými nebyli. Protož bezbožné a převrácené to kněžstvo jest, kteréž JMCskou bouří a nepravými žalobami k vydání mandátů proti Pikhartům a na nás jich obracováním přivodí; velikou nám křivdu činí i ti, kdožkoli ty mandáty na nás obracejí a podle nich pokojným lidem nesnáze, těžkosti působí, nýbrž pokojnou zemi bouří a k vraždám podněcují. Všickni křičeli vždy na srovnání, a když se stalo, proč proti tomu čelí? Rozumětiť jakým duchem o srovnání sou mluvili.

295. Císař Rudolf žádá arcibiskupa Pražského za dobré zdání v příčině nové sekty v městě Táboře povstalé.

1584, 2. srpna. — Konc. v arch. česk. místod.

Rudolf ɔc. Duostojný věrný náš milý! Věděti milostivě dáváme, že jest nám statečný Burian Trčka z Lípy na Světlé nad Sazavou, podkomoří náš království Českého, věrný milý, v známost uvedl, jakáby sekta a bludné, nakažené rouhavé učení proti obecné víře naší křesťanské a v království tomto prvé nebejvalé a neslejchané v městě našem Hradišti hory Tábor povstávati chtěla; jakž tomu všemu teď příležitě šířeji vyrozumíš. I chtějíc my, jakožto vrchnost křesťanská, aby tomu časně v cestu vkročeno a takové nakažené, bludné učení při týchž osobách, kderéž se toho přidržují, zastaveno a přetrženo bylo: protož tobě milostivě poroučeti ráčíme, aby v příležící spisy s pilností nahlídl, toho všeho při sobě bedlivě povážil a nám v té věci poníženou zprávu a zdání své oznámil; a my potom to také v uvážení našem dalším jmíti moci ráčili, jakýmby spůsobem taková sekta a bludné učení tím dříveji, nežliby se to dále rozmáhalo, zastaveno bejti mohlo. Na tom ɔc.

---

296. Arcibiskup Pražský předkládá císaři své dobré zdání v příčině nově povstalé sekty v Táboře i navrhuje, aby sektáři před konsistoř dolejší sub utraque postaveni a vyslýcháni byli, konfesí jejich, kteráž mnoho bludův obsahuje, aby jim vrácena nebyla, ouřad městský aby byty jich prohledal a co kacířského se najde, spáliti dal.

1584, 7. srpna. — Orig. v arch. česk. místodrž.

Nejjasnější a nejnepřemoženější ɔc. Nejmilostivější pane! Jakož jste VCMt mi milostivě psaním svým císařským, jehož datum na hradě Pražském ve čtvrtek po památce svatého Petra v okovách [2. srpna] léta tohoto 1584, věděti dáti ráčili, že jest VCMti urozený a statečný rytíř pan Burian Trčka z Lípy na Světlé nad Sazavou, VCMti podkomoří království Českého, v známost uvedl, jakáby sekta a bludné, nákažné rouhavé učení proti obecné víře naší křesťanské v království tomto prvé nebývalé v městě VCMti Hradišti hory Tábor povstati chtěla, při tom mně, abych v spisy při témž od VCMti psaní odeslané nahlídl a VCMti poníženou zprávu svou oznámil, milostivě poroučejíce, jakž též VCMti psaní to v sobě dále obsahuje a zavírá, tomu všemu jsem po přečtení vyrozuměl. I toto o touž věc VCMti mé dobré zdání dávám, poněvadž takové rouhavé a nešlechetné proti svaté a nerozdílné Trojici řeči, „žeby zákonem novým i starým ji utřeli", čehož žádný žid ani Turek nečiní, mluviti směli, a o velebne svátosti těla božího tak rouhavě smejšlejí, pravíce: „Jižli jsou snědli (totižto ti, kdeří přijímali velebnou svátost) svého Boha a do previtu jej zase schovali", vokrouživše sobě voplatek a jej probodši, říci směli: „Teď máte svého Boha, v kderého vy věříte", jakž pak dále ještě hanebněji o jiných článcích víry křesťanské mluvili: aby takoví rouhaví sektáři od purkmistra a rady Hory Tábor do vězení vzati a sem do Prahy do konsistoře dolejší sub utraque, poněvadž tam přináležejí, bez prodlévání postaveni byli, a dotčení purkmistr a rada aby tolikéž ty svědky, kdeříž jsou takové věci od nich mluviti slyšeli, sem postavili. Tu potom abyšte VCMt lidi duchovní z konsistoře sub utraque, kdeřížby je, jakožto zjevné kacíře, secundum canones a svatá koncilia examinovali, nařídití ráčili, a budouli v témž bludu nalezeni a od jmenovaných svědkův to na ně, co jsou o nich mluvili, prokázáno, tehdy se VCMt k nim potomně, jiným ku příkladu trestáním, jak zachovati věděti ráčí.

Strany jejich konfesí, kderou jsem také přehlídl, uznávám, že z jejich hlav samejch není sepsána, než že k sepsání jí jinší pomocníky jakéžkoli míti musili; kderážto jejich konfesí jest proti víře všeobecní, jenž jim trpína a zase dána bejti nemá. Přes to jest potřebí, aby se od VCMti jim

Táborským dostatečné poručení učinilo, aby domy takových sektářův přehledávali a kdyby co podobného u koho našli, strhali anebo spálili. Dán ꝛc.*)

---

297. *Císař Rudolf arcibiskupovi Pražskému Martinovi, aby z pivovaru svého při špitále křižo posudní, kteréž po delší čas výběrčímu odevzdáváno nebylo, ihned zaplatil.*

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1584, 8. srpna. — Orig. v arch. arcib. Pr.

Rudolf ꝛc. Důstojný věrný náš milý! Jakož ve špitále v Starém městě Pražském kone pivovar máš, v němž se pivo vaří a na prodaj, jakž toho zprávu jmíti ráčíme, vystavuje, i p to netoliko v tomto posledním, ale i v předešlých sněmích zřejmě doloženo jest, aby jeden každ vateluov království tohoto z každého věrtele piva bílého neb ječného, kteréž na prodaj vystavu běrčím posudní svolené odvozoval, a toho se v registřích vejběrčího posudního v městech Pr předešlého i nynějšího nenachází, aby z téhož pivovaru posudní za držení tvého spravováno bylo: aby v tom rovnost zachována byla, milostivě poroučeti ráčíme, cožkoli tak a od kterého času pc z nahoře oznámeného pivovaru tvého dáno a spravováno není, aby to hned spraviti a vejběrč šemu, kterého v městech Pražských jmíti ráčíme, odvésti dal a v tom se s jinými obyvateli k tohoto srovnal. Na tom jistú a milostivú vuoli naši císařskú naplníš. Dán na hradě našem P v středu po památce proměnění Krista pána léta osmdesátého čtvrtého.

---

298. *Purkmistr a rada města Prachatic Jiříkovi Bozkovskému, úředníku Drslavickému, aby b přivětšována nebyla, ale při usnešení sněmovním jako město panské zůstaveni byli; sklad s Drslavicích aby zarážen nebyl na ublížení jich svobod, důchodů a živností.*

1584, 11. srpna. — Opis souč. v kop. arch. města Prachatic.

Slovutný pane Jiříku Bozkovský, pane úředníče Zdrslavský! Jakož ste nám těchto dn nulých psaní urozeného pana Jakuba Krčína, nejvyššího místodržícího JMti páně, v známos kteréžto psaní vůli a poručení JMti v těchto dvouch artikulích takovou v sobě obsahuje: předn berně, poněvadž podle snešení sněmovního města královská, mimo prv svolenou berni, z každé o pět g. b. více dávati musejí, z té příčiny že JMt na poddané své na každou kopu peníz ma dati ráčí, a ta aby se konečně do svatého Bartoloměje též i od nás vybrala a složila. I ač pán jest nás tou milostí a štědrotou obdařiti a majestátem svým toho potvrditi ráčil, že mimo sněmovní strany berně vejšeji obtěžováni býti nemáme, však že v podobné věci let pominulýc sme té milosti užiti žádostivi byli a domovní berni složiti chtěli, proč jest se nám toho do mohlo, od JMti sou nám toho byly příčiny předloženy: a poněvadž pak opět od stavův táž b přiměřena a my podle měst panských v tomto království Českém a téhož svolení sněmovníh chovati sme povinni, pokudž by to býti mohlo, za to s ponížeností JMti prosíme, aby JMt pán milosti a štědroty užiti a nás při témž svolení sněmovním zůstaviti ráčil. Neb JMt pán ráčí v své milostivé paměti míti, že od od léta 1537, jakž na onen čas za slavné paměti pána, pa

*) Téhož dne 7. srpna požádal císař s odesláním dobrého zdání arcibiskupova ještě Viléma z Rožmberk Španovského, co by v příčině té učiněno býti mělo.

z Rožmberka takové svolení berně od stavů se stalo, že jeden každý z obyvatelův, kdo zač statku svého měl, jako na domích, gruntech, dobytcích, vínech, pivech, obilí i jiných forbercích rozličných, item, měl-li kdo peníze na listech, neb statek na užitcích, neb sedláky své, k tomu se přiznati a dle svědomí svého jej šacovati, s tím doložením, že by jej za to i dáti chtěl, jest musel, kterýžto šacunk jiná města pro spokojení některých nevolí, zase ze sebe sou složili, ale předkové naši to obmeškavše, podle téhož šacunku berni z 26573 kop 40 g. my až posavad skládáme a skládati neodporujeme, nýbrž za to JMti pána s ponížeností prosíme, aby nás při témž šacunku, již na nejvyšší vzešlém, milostivě pozůstaviti ráčil. Pokudž by pak JMt takového svolení sněmovního nám užiti dáti neráčil, poněvadž se berně každého roku na dva terminy, jako purificationis a Bartholomei, od stavů odvozuje, tehdy JMti za to se vší ponížeností, abychom k předešlému šacunku po půl penízi malým anebo halíři z každé kopy skládali, že nás při tom milostivě pozůstaviti ráčí, prosíme.

Druhý artikul psaný od JMti pána Krčína takové poručení JMti páně v sobě obsahuje, poněvadž při pivovaře Zdrslavským častokráte veliký nedostatek strany pšenic se nachází, a tudy že JMti na důchodech ubejvá, abyste pro dostatečnější fedrunk téhož pivovaru za tisíc kop neb dva soli tu složiti, formanům a sedlákům za pšenici zase nakládati poručili: kterýžto artikul souce nám od vás v známost uveden, a majíce jej v svém bedlivém považování, to u sebe nacházíme, že by takový oumysl a předsevzetí nemohlo býti než s velikým ublížením jak důchodův JMti páně a našich živností, tak také proti našim starobylým privilegiím a svobodám. JMt pán, pan náš milostivý a dědičný, dobrou vědomost ano i všech privilegií našich známost míti ráčí, kteráž v sobě to obsahují, že sklad v Čechách a zvláště v soli, kteráž z Pasova do Čech přichází, přes lesy a háje tou zlatou stezkou nebo cestou, nemá jinam odtud nešena aneb vezena a skládána býti než na město Prachatice, jakž od starodávna, jakož pak takovými privilegiemi, rozsudky krále Jiřího, i také nálezem JMti páně, to sme na Netolických a Záblatských, a teď nejposléze na panu Jakubovi Černínovi obdrželi, že sou takového skladu cesty a stezky odsouzeni a docela zbaveni, pod pokutami na to od JMKské vyměřenými; pro kteroužto příčinu obhajování našich takových milostí a privilegií JMt pán na místě našem obzvláštní soud jest těchto časů se Sušickými, Klatovskými a Perkreichenšteinskými před sebe vzíti ráčil, aby táž města, kteráž na ublížení našich spravedlností takového skladu solního nepořádně užívají, spravedlivým soudu zemského uvážením jeho zbavena byla.

Pak kdyby v takových těchto našich těžkých odpořích s týmiž městy tento novotný a prvé nikdy nebývalý sklad solní tu na Zdrslavicích se začíti a zaraziti měl, toto by zlé skrze to pojíti muselo. My předně bychom v spravedlnostech, privilegiích a živnostech našich skráceni a souženi byli a tudy bychom se ze svobod našich, souc již prvé ta cesta se solí i jinou koupí k Záblatí prosouzena, vyvésti dopustili, cestu zase znovu týmž Záblatským, Netolickým i městům hořejším k skladu solnímu otevřeli; tak potomně že by každé město ano i pan Černín tu na Březí sobě sklad zaraziti a proti nám se síliti mohli. Na ungeltu JMCské a důchodech JMti páně by scházeti muselo, nebo soumaři majíce v tom průchod hnáti jinam, mimo sklad náš, zanechajíc Zdrslavic k Volyni, Strakonicům, Horažďovicům by se obraceli, tak že by nám potomně obhajování našich silnic žádné platnosti nepřineslo, aniž bychom jim to zastaviti a zahájiti mohli. Páni Pasovští na ublížení našich obapolních privilegií, páni Písečtí podle smlouvy naší s nimi učiněné na ujmu mejta jich, k tomu by také nepovolili.

---

*) Připsáno současně: „Sešlo z dalšího psaní, protože jest od toho skladu upuštěno."

299. Zikmund z Maltic žádá na místě a jménem katolíků v městě Krupce a v okolních vesnicích arcibiskupa Pražského za přímluvu k císaři, aby město Krupka, kteréž se vykoupiti chce, prodáno bylo některému pánu katolickému, aby katolíci tamější přichráněni býti mohli. Oznamuje, že Jiří z Schönbergu na Teplicích zpěčuje se přijati nový kalendář.

V HROBECH. 1584, 2. září. — Orig. v arch. arcib. Pr.

Hochwürdigster in Gott Fürst, gnädigister Herr! E. Fürstl. G. seind meine allzeit willige gefliessene Dienst zuvor. Gnädigster Fürst und Herr! E. Fürstl. G. tragen gut Wissen, dass sich die Stadt Graupen von der Röm. Kais. Mt. unserm allergnädigsten Herrn loskaufen will, so seind bei mir etliche katholische Leute gewesen, die da in der Stadt Graupen und deren incorporierten Dorfern wohnen, die haben mich umb Gottes Willen gebeten, ich wollte solchs E. Fürstl. G. zu wissen thun, dieweil E. Fürstl. G. das geistliche Haupt sein, E. Fürstl. G. wolle bei der Röm. Kais. Mt. anhalten, damit die Stadt Graupen einem katholischen Herrn vorkauft werde, damit die Katholischen Schutz und Schirm haben mochten und nicht also tribuliert würden, wie bishero geschehen; dann da die Stadt die Kirchen auch mitkaufen, so lassen sie sich vernehmen, sie wollten keinen Katholischen leiden und die Kleinodien der Kirchen an ihren Nutz wenden, wie sie allbereit die Kelchen und andere Sachen beiseit gelegt. Dieweil dann zuvor, ehe Casper von Schönberg Teplitz gehalten, allweg katholische Pfarrer zum Graupen gewesen, so vorsehen sich die Katholischen, es werden E. Fürstl. G. das Pfarrlehen bei der Kais. Mt. auch erhalten, damit E. Fürstl. G. einen katholischen Pfarrer allda einzusetzen habe. Dies ich auf emsiges Anhalten genannter Leute E. Fürstl. G. nicht vorhalten können und vorsehe mich, E. Fürstl. G. werden sich väterlich hierin erzeigen, damit die armen betrübten katholischen Leut Schutz und Schirm bekommen möchten. Solchs werden sie mit innigen Gebete umb E. Fürstl. G. wiederumb vorschulden und ich mich wiederumb ganz willig verdienen. Hiemit E. Fürstl. G. gottlichen Gnaden empfehlend. Datum in Eil Klostergrab den andern Septembris des 84. Jahrs. E. Fürstl. G. ganz willigster *Sigmund von Maltitz.*

Ich bitt, E. Fürstl. G. wollen mich mit Antwort vorsehen, was sich die guten Leute zu getrösten haben. Ich werde bericht, dass ietzo 4 des Raths von Graupen zu Prag liegen etliche Wochen, haben das Geld bei sich, schenken viel Zentner Zinn weg den Herren, practicieren, wie sie möchten frei sein, und ist ihnen an der Religion am meisten gelegen. George von Schönberg zu Teplitz will den neuen Calender nicht annehmen, macht grossen Irrthum unter den Leuten wegen der Feiertag und der Zeit. Will vonnöthen sein, dass mans an die Kais. Mt. gelangen lasse.

---

300. Purkmistr a rada města Rokycan Pražanům Staroměstským v příčině slevení jim vyměřené berně.

1584, 26. září. — Opis souč. v notuláři arch. města Rokycan.

Na citací VMtí, co se berní dotýče, kterou bychom již VMtem podle svolení sněmovního, poněvadž z vůle boží k třetímu stavu městskému svobodnému mezi VMti přináležíme, odvésti měli, vyslaným svým s VMtmi a s pány vyslanými z měst jednati jsme poručili, aby nám, jsouce v živnůstkách svých velice zmenšeni a něco lidí poddaných pro osvobození naše odbyvše, též také zkázu od ohně sousedé naši předměstští vzavše, z též sumy, nemohlo-li by více bejti, ale padesáte kop m. poraženo býti mohlo, na kterúžto žádost vyslaní naši odpovědi nedosáhše domů k spravení nás o tom se navrátili. I poněvadž nám nijakž možné není s touž sumu, což na nás předešle od VMtí uloženo bylo, pro nahoře oznámené příčiny stačiti, vyslali jsme z prostředku našeho Jana Pražáka a Jana Novoměstskýho, spoluradní naše

a dodatele listu tohoto, aby VMtem 200 kop míšenských taky na pomoc stavení zámku vyčtli, VMtí žádajíce, že nás v tom jako novotné, ulitujíce a ušetříce velikých nákladův našich, které jsme pro osvobození města našeho učinili, při tom zůstaviti račte; nebo vejšeji pro veliké nedostatky naše mimo toto uvolení své učiniti nemůžeme. S tím se VMtem k ochraně poručena činíme. Odpovědi ꝛc. Datum v středu po sv. Matouši léta ꝛc 84.

---

301. Nařízení císařské nejvyšším úředníkům zemským království Českého, aby na zaplacení dlužného platu za 17 měsíců vojsku na Uherských hranicích učiněna byla v Čechách nebo za hranicemi větší půjčka.

V PRAZE. 1584, 9. října. — Konc. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Die Röm. Kais. auch zu Hungern und Behem Kun. Mt., unser allergnädigister Herr, lassen derselben furnehmben Räthen und der Kron Behemben verordenten obristen Landofficierern mit Gnaden vermelden, es erfordere die unvermeidliche Nothdurft und werd derwegen von der Fürstl. Durchlt. Erzherzog Ernesten zu Osterreich, unserm gnädigisten Herrn, mit Anziehung und Verwarnung der darauf beruhenden Gefahr und Ungelegenheit nun zu mehrmalen embsig darumb angehalten, dass auf die bergstädterisch Granitz, alldo man dem Kriegsvolk nunmehr bei ein 17 Monat schuldig sein wirdet, furderlich ein erspriessliche Bezahlung than werd.

Wiewohl nun Ihre Mt. nit unterlassen, sich noch hievor, ehe der behmisch Steuertermin Bartholomäi herzukumben, auch mit ihr der Herren Officierer selbst Vorwissen und Zulassen umb ein Summa Gelds auf ermelten Termin zu erlangen und dem nothleidenden Kriegswesen damit zu Hilf zu kumben bemühet, auch von Ihrer Mt. Rath und Herrn behemischen Kammerpräsidenten Laslaw Popl auf 46.000 Thaler Vertröstung bekumben, dergestalt, dass er sich derselben aus ermelten Steuertermin Bartholomäi wiederumben bezahlt machen möge, so sei doch von denselben nit gar 33.000 Thaler bis gen Tirna bracht, sondern fur den Grafen von Hardegg und etzliche Furlehen, so dem bergstädterischen Kriegsvolk beschehen sein sollen, bis in 13.000 Thaler abzogen worden. Aus was Ursachen und Bedenken nun mit diesem schlechten Geld, ungeachtet, dass in Mahrern der Steuertermin Bartholomäi auch verhanden gewest, kein Bezahlung weder than noch angefangen werden mögen, das ist aus beiliegenden Extract Ihrer Fürstl. Durchlt. unterschiedlichen gethanen Schreiben nothdurftig zu vernehmben. Es hab sich gleichwohl gedachter Herr Popl erst diese Tag gegen Ihr Mt. geheimben Rath den Herrn Trautson erklärt, dass er mit solcher seiner Anticipation bis auf den Termin Nicolai warten wolle; dieweil aber der Sachen durch dasselb nit geholfen, sondern noch einer viel mehrern und ansehenlicher Summa dabei vonnöthen, so begehren Ihr Mt. gnädigist, hoch- und wohlgedachte Herren obriste Officierer wollten sich alsbald erkundigen und Ihr Mt. ein verlässlichen Auszug ubergeben lassen, was an dem numehr fur längs verflossenem Steuertermin Bartholomäi einkumben und verhanden sei, daneben auch den Herrn Popl fur sich erfordern und vernehmben, wie es umb vorerwähnts sein gethanes Anticipieren und die darunter eingebrachte Furlehen, deren Anschaffung sich Ihr Mt. nit zu erindern wissen, eigentlich beschaffen, und weil die achthalb Tausend Thaler zu des Graf Bernhard von Hardeggs Einführung anfangs auf das ganz Uywarisch Wesen zu etwas Contentierung desselben Kriegsvolks ingemein vermeint gewest, und sich aber jetzo befindet, dass denen durch ihne bestellten 50 deutschen Reitern mehrers nit als aufs Pferd 5 Fl. zum Anritt davon gereicht worden, wohin das ubrig verwendet, und im Fall es dem Grafen alles zugestellt worden, mit was Conditionen es beschehen, weil seiner Bestallung halben noch kein endlicher Beschluss gemacht gewest, auch was dieses ausgebnen Gelds halben weiter furzunehmben sein möcht.

Beschliesslich wollten auch mehr hoch- und wohlgedachte Herren obristen Officierer berathschlagen und Ihr Mt. gleichfalls mit Rath und Gutachten in Gehorsamb berichten, weil dem bergstädterischen Kriegsvolk, wie obgemelt, ihre Bezahlung uber 17 Monat ausständig, des dann ein ansehenliche Summa und mit dem Uywarischen Wesen und den Nassadisten zu Komorn allein auf ein Jahr bis in 222.000 Fl. anlauft, darzu nun die behemische noch mahrerische Steuern, fortweg auch des Herrn Popls Anticipation erklecklich sei, sondern man, wie gehorsamblich zu erachten, noch einer viel mehrern Summa bedorfen wirdet, im Fall in der Kron Behemben dergleichen erspriessliche Summa nit zu erlangen sein sollt, und aber etwo ausser Lands wes darzu aufbracht werden konnt, wie auf diesen Fall die Ausländer zu versichern, damit sie sich kunftig auf die verschriebenen Termin gewisser Wiederbezahlung Hauptguts und Interesse zu versehen haben mochten. Doran erfolg hochsternennter Kais. Mt. gnädiger gefälliger Willen. Prag den 9. October 1584.

---

302. Páni a vladyky na soudu zemském dali vedle moci sněmem dané přitisknouti pečeť zemskou k listu mocnému komisařům na meze a hranice království Českého vyslaným.

1584, 12. října. — Kvat. rel. žlutý od r. 1582 do 89, č. 47. f. F. 1. v král. česk. arch. zemském.

Páni JJMti a vladyky na plném soudu zemském ráčili jsou poručiti, maje sobě moc sněmem obecným ode všech tří stavů království Českého danou, aby pečeť zemská k listu mocnému od země komisařuom od JMCské na meze a hranice mezi Štefanem z Eicinku a na Landšteině, dědičným komorníkem arcikníželstvi Rakouského, a Vilímem z Roupova a na Němčicích, voleným, přitištěna byla, a též i písař přísežnej od úřadu desk zemských k přijímání a zapisování svědkův před týž komisaře na též meze jemu Štefanovi z Eicinku k té při aby vydán byl. Relator Jan Vchynský ze Vchynic na Zásmucích a Nalžovech, purkrabě Karlštejnský, z vladyk. Actum v pátek po svatém Diviši.

---

303. Rudolf II. poroučí proboštu kláštera Doksanského Vítovi, aby do Prahy přijel a s jinými duchovními i radami komory české na tom se usnesl, jak by Ladislavovi z Lobkovic 60.000 tolarů na klášteřích pojištěných peněžitou pomocí každého kláštera zaplaceno býti mohlo.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1584, 17. října. — Orig. v arch. arcib. Pr.

Rudolf Druhý oc. Velebný, věrný náš milý! Měl jsi vedle jistého s tebou a jinými některejmi duchovními skrze rady komory naší české na tom zůstání, coby nám a jakú peněžitú pomoc jeden každý k vyvazení zápisu urozenému Ladislavovi z Lobkovic na Zbiroze, Hořejší Lindvě a Dobré, radě naší a presidentu dotčené komory české, věrnému milému, spolu s manželkou jeho, na týchž klášteřích na šedesáte tisíc tolaruov půjčených peněz učiněného, učiniti chtěl, týmž radám našim zase oustní odpověď dáti: ale toho si odjevši pominul a toliko jakýsi spis za sebou zanechal, což nám s podivením jest. A protož tobě poroučeti ráčíme, aby sem ihned, jak tě toto psaní naše císařské dojde, zase přijel a dočekajíc jiných duchovních tu věc s nadepsanými radami našimi bez prodlévání na místě postavil, tak aby tudy těch klášteruov další nebezpečenství vyvarováno býti mohlo. Na tom jistú vuoli naši císařsku naplníš. Dán na hradě našem Pražském v středu po svatým Havle léta osmdesátého čtvrtého.

---

304. Nařízení císařské nejvyšším úřadníkům zemským království Českého, aby podali své dobré zdání, jakým způsobem by rukojmové za dluhy královské ušetřeni, na kolik možno nejvíce ujištěni a věřitelové také v příčině takových rukojemství uspokojeni byli; císařské pak statky aby nebyly za touže příčinou v nebezpečenství.

V PRAZE. 1584, 17. října. — Koncept v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Die Röm. ɔc stellen gnädigist in keinen Zweifel, es werden derselben Räth, die verordneten Herren obristen Landsofficierer und Landrechtsitzer der Kron Beheimben aus jungst von Ihrer Mt. sub dato den 22. Junii nägsthin ubergebnem Decret sonder Zweifel gehorsamblich vernumben haben, was wegen der vorhabenden Constitution in Sachen, die Burgschaften fur verschriebene Geldschulden betreffend, Ihrer Mt. vor erhebliche Bedenken furfallen und was Ihre Mt. ihnen den Herren Räthen derwegen zu berathschlagen und zu berichten auferlegt. Nun haben Ihre Kais. Mt. nit unterlassen, ihr der Herren obristen Officierer wohlmeinendem Gutachten nach den Sachen noch ferrer alles Fleiss nachzudenken; sie konnen aber nochmals kein anders befinden, dann da es bei solcher gemachten Constitution simpliciter verbleiben sollt, dass fur Ihr Mt. auch in hochsten beides Ihrer Mt. und derselben Land und getreuen Unterthanen halben furfallenden Nothdurften entweder keine Burgen zu erlangen sein oder die Sach dahin gerathen möcht, dass Ihr Mt. untereinist mit Schimpf und Nachtel umb ihre eigenthumbliche Herrschaften kumben würden müssen. Daher nun Ihr Mt. allein das einich Mittel, so Ihr Mt. hoch- und wohlgedachten Herren obristen Officierern in oberwähntem Decret allbereit anmelden lassen, fur sich sehen, dass nämblich berathschlagt und auf Mittel und Weg getrachtet werd, wie Ihr Mt. ihres anererbten Schuldenlasts befreiet und für erwähnter Gefahr ihrer eigenthumblichen Herrschaften halber gesichert werden möchten; es wär dann Sach, dass dieselb Constitution dahin zu limitieren, dass einem jedwedern Burgen, der nach ergangenem Rechtspruch fur seinen Principaldebitor was erlegen oder aufzählen müsst, zugelassen wurd, sich hinwiederumb gleich alsbald an denselben seinen Principal zu halten und nit allein des fur ihne ausgelegten Gelds, sondern auch vom Tag der Auszählung aufgelaufenen Interesse, beweislichen Schäden und aufgewendeten Unkostens an ihme zu erholen, er Debitor auch dieselben alsbald mit allem seinem Vermögen in einer benennten Frist zu erstatten schuldig sein sollt. Dadurch wurden Ihr Mt. gnädigisten Erachtens die Burgen auch nothdurftig versichert, die gefährliche denuntiatio litis und die stracke Einweisung in die Güter etzlichermassen verhüt und dem Debitori in der benennten Frist Gelegenheit gelassen, zu seiner Burgen Contentierung auf andere Mittel zu gedenken und dadurch die Einführung zu verhüten. Und sei dem allem nach nochmals Ihr Mt. gnädigistes Begehren, hoch- und wohlgedachte Herren obriste Officierer wollten den Sachen auf einen und den andern Weg gehorsamblich und gutherzig nachdenken, auch daneben fur sich selbst auf andere mehr erspriesslichere Mittel sinnen und trachten, damit Ihre Mt. fur oberwähnter Gefahr und Ungelegenheit versichert und doch auch der gehorsamben Ständ wohlmeinendes Intent des sowohl ruhmblichen als nutzlichen Furnehmbens halben soviel muglich und nöthig, ins Werk gesetzt werden, damit sich Ihr Mt. alsdann umb soviel besser in dieser Sachen mit Gnaden zu entschliessen haben mögen. Das sei also hochsternennter Kais. Mt. gnädiger gefälliger Willen, hinwider in Gnaden zu erkennen und zu bedenken. Actum Prag den 17. Octobris anno 84.

---

305. Císař Rudolf nařizuje podkomořímu království Českého Bur. Trčkovi z Lípy, aby sektáři v Táboře se nacházející před konsistoř Pražskou pod obojí i se svědky postaveni byli, domy sektářův přehledávány byly a kdeby co sektářského se našlo, aby spáleno bylo.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1584, 23. října. — Konc. v arch. česk. míst.

Rudolf ɔc. Statečný, věrný náš milý! Jakož jsi nám jminulého času poníženým psaním svejm v známost uvedl, jakáby sekta a bludné nakažené, rouhavé učení proti obecné víře naší křesťanské v království našem Českém prvé nebejvalé v městě našem Hradišti hory Tábor povstati chtělo, prosíc nás poddaně, abychom tobě o tom, jak by se v té věci zachovati měl, milostivě oznámiti ráčili: i nechtíce my, aby taková škodlivá sekta v království tomto se rozmáhati a trpěna bejti měla, nébrž aby časně přetržena a zastavena byla, protož tobě milostivě poroučeti ráčíme, aby z ouřadu podkomořského při purkmistru a konšelích téhož města Hory Tábor o tom nařídil, aby takové osoby sektářské do vězení vzaty a sem do konsistoře Pražské pod obojí spůsobou přijímacích, kdež táž věc přináleží, bez prodlévání postaveny byly; nicméně také o tom poruč, aby k tomu času tolikéž ti svědkové, kteříž sou takové věci rouhavé od nich mluviti slyšeli, zde stáli, tak aby dotčení rouhaví sektáři, budouli v témž bludu nalezeni a od těch svědkuov to na ně, co sou o nich mluvili, prokázáno, k náležitému trestání přivedeni bejti mohli. Též také při týchž Táborských dále o tom nařiď, aby domy dotčených sektářuov přehledávány, a kdyby co k tomu podobného u koho se našlo, to ztrháno a spáleno bylo. Čehož jsme tebe tejna učiniti neráčili, a na tom milostivú vuoli naši císařskú naplníš. Dán na hradě našem Pražském v outerý po sv. Lukáši, evanjelistu Páně, léta 1584.

---

306. Rudolf II. Jiřímu z Lobkovic a Hertvíkovi Zejdlicovi z Šenfeldu, aby Burianovi Trčkovi z Lípy odprodaný plat, z dědin někdy panství Brandýskému náležejících, do desk zemských vepsati dali.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1584, 13. listop. — Kvat. relací žlutý od 1582—89, č. 47 f. F. 18. v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf Druhý ɔc. Urozený a statečný, věrní naši milí. Jakož jest, slavné paměti, císař Maximilian, toho jména Druhý, pan otec náš nejmilejší, některé dědiny a vesnice od kláštera Zderazského v Novém městě Pražském a vedle nich i platu ročního holého a věčného deset kop gr. českých a dědin v Slovči, kterýchž jest tehdáž někdy Vilím Trčka z Lípy a na Vopočně v držení byl, ku panství našemu Brandejskému připojiti ráčili; i vědše statečný Burian Trčka z Lípy a na Světlé nad Sazavou, rada naše a podkomoří království Českého, věrný náš milý, takových dědin po dotčeném strejci svém v držení a užívání, toho jest při nás s ponížeností hledal, poněvadž takové dědiny dědičně drží a my tu mimo oznamenej plat roční, holý a věčný, nic více míti neráčíme, abychom mu takový plat prodati a ty dědiny od téhož platu očistiti ráčili. Kdež my znajíce prosbu jeho slušnú býti, ráčili jsme jemu, dědicům a budoucím jeho, takový plat jmenovitě za čtyry sta kop gr. českých nám do ouřadu našeho rentmistrského zouplna zaplacených prodati a od takového platu ročního holého a věčného nahoře oznámené dědiny osvoboditi, a tímto listem naším prodáváme a osvobozujeme, nyní i na časy budoucí a věčné, žádného práva ani které zvláštnosti na témž platu sobě, dědicům našim a budoucím králům Českým, ani jiným osobám a lidem buď světským neb duchovním, dáleji nepozůstavujíce. Protož vám poroučeti ráčíme ɔc. Dán na hradě našem Pražském v outerej po svatém Martinu léta ɔc osmdesátého čtvrtého ɔc.

---

307. Jan Jiří kurfiršt Braniborský žádá Viléma z Rožmberka za doporučení poslanců jeho k císaři a při stavích království Českého, aby žádost jeho v příčině dání v léno knížetství Lehnického markrabství Braniborskému příznivě vyřízena býti mohla.

1584, 22. listopadu. — Orig. v arch. Třeboň.

Unser freundlich Dienst, und was wir mehr liebes und guts vormügen, zuvorn. Hochgeborner freundlicher lieber Schwager. Nachdem zu der Röm. Kais. Mt., unserm allergnädigisten Herrn, wir in etzlichen uns hoch angelegnen Sachen gegenwärtigen unsern Landvoigt in der Neumark, Comptern zu Schiuelbein und Kammerräthe, Dietlef von Winterfelden und D. Johann Koppen, abgefertiget, haben wir nicht sollen unterlassen E. L. durch dieselben freundlichen zu ersuchen, und wäre uns, wann es umb Dieselbe allenthalben und glücklichen wohl zuständе, E. L. halben zu vornehmen erfreulich. Mit uns, unser herzliebsten Gemahlin und jungen Herrschaft ist es Gott Lob im ziemlichen Zustand; was unsere Räthe aber bei der Kais. Mt. unsernthalben zu suchen, werden E. L. von ihnen vernehmen. Und als uns E. L. wohl eher freundlichen vertröstet, wann wir bei der Kais. Mt. und der Kron Beheimb etwas zu suchen, dass sie uns darinnen alle freundliche gute Beforderung erzeigen wollen, daran wir uns auch unser freundlichen Vorwandtnus nach und weil wir dasselbe hiebevorn im Werk nicht anders befunden, gar keinen Zweifel machen, so bitten wir doch freundlich, E. L. wolle Ihr unser Räthe im besten befohlen sein lassen und ihnen nicht allein mit Einrathen helfen, wie sie die Sache der Liegnitzischen Anwartung mit bester Bequemigkeit und Bescheidenheit an die Kais. Mt. bringen mögen, sondern ihnen auch zu Erhaltung derselben bei Ihrer Kais. Mt. und den Ständen der Kron Beheimb alle gute und freundliche Befoderung erzeigen. Das seind umb E. L. wir hinwieder freundlichen zu vordienen jederzeit willig. Datum ɔc.

---

308. Rudolf II. Jiřímu z Lobkovic a Hertwiku Zejdlicovi z Šenfeldu, aby bratřím Trčkům z Lípy dědiny komorní v kraji Hradeckém a výplatu na vesnicích k Smiřicím náležejících, za 3000 tolarů a proti postoupení člověka poddaného ku panství Poděbradskému odprodané, do desk zemských vepsati dali.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1584, 11. prosince. — Kvat. rel. žlutý od 1582 do 89, č. 47, fol. F. 19. v král. česk. archivu zemském.

Rudolf Druhý ɔc. Urozený a statečný, věrní naši milí! Věděti vám milostivě dáváme, že jsme z plnosti moci naší, jakožto král Český, na poníženou prosbu statečného Buriana Trčky z Lípy na Světlé nad Sazavou a Velíši, rady naší a podkomořího království Českého, věrného našeho milého, jemu i také urozeným Jaroslavovi a Mikulášovi Trčkům z Lípy, vlastním bratřím jeho, dědicům a budoucím jich, prohlédajíce k jich a předkův jejich nám a předkům našim, předešlým králům Českým, činěným pracným, věrným a užitečným službám, dědiny naše komorní a zápisné v kraji Hradeckém ležící, k dědictví dáti ráčili, zejména tyto: ves Chraustov, ves Dubečno, ves Vosek, ves Dvořiště, městečko Městec Králové, ves Čanku, též Svaté pole, ves Mokrej; kteréžto vesnice a cožkoliv toho více zápisného, nic ovšem nevymiňujíc, tiž bratří Trčkové v kraji Hradeckém mají a drží se vším a všelijakým k tomu příslušenstvím ɔc. Též také dávati ráčíme výš psaným bratřím Trčkům, dědicům a budoucím jich, vejplatu na níže psaných vesnicích, které k Smiřicím nyní se drží: vsi Černilov, vsi Jasenej,

vsi Maslojedy, vsi Račice, vsi Benátky, vsi Habřina a což tak zápisného více k Smiřicím jest a drží, se všemi a všelijakými k těm vesnicem příslušenstvím 2c... proti vyčtení tří tisíc tolarův neb kop míšenských do ouřadu našeho dvorského colmistrství a postoupení nám ku panství našemu Poděbradskému dědičně jednoho člověka poddaného s platem i se všemi povinnostmi ve vsi Čiňovsi, též kus lesu v též vsi ležícího, tolikéž platu, kterýž na poddaném našem ve vsi naši Vopočnici k dotčenému panství náležející mají, i s postoupením dáti ráčili a touto relací dáváme 2c. Dán na hradě našem Pražském v outerej po svatém Mikuláši léta 2c 84.

Sněm dne 14. ledna 1585 zahájený.

Sněm léta 1585 zahájen byl dne 14. ledna. Císař žádal za svolení berně domovní a posudného jako předešle do tří let, na splacení dluhův (bez zvláštní ztížnosti lidí poddaných) z peněz na úrocích šest tolarův z tisíce, také do tří let, na dostavení pak pevnosti Ujvaru potřebná suma aby svolena byla a takž ostatním zemím dobrý příklad dán byl. K takovým žádostem připojeno napomenutí v příčině zvyupomínání berních nedoplatků, pořádnějšího vybírání svolené pomoci na stavení hradu Pražského a ukončení započatého již sčítání poddaných. Dále vyhledával toho císař při stavích, aby k urovnání rozepře mezi císařským statkem Přísečnicí a kurfirštem Saským k ohledání hranic některé osoby zvoleny byly, poněvadž se mezí království Českého dotýkalo, a aby r. 1582 sněmu předložení někteří horní artikulové uváženi a na místě postaveni byli; více aby obnoven byl artikul již roku 1575 přijatý v příčině činění půjček lidu hornímu jen se svolením hejtmana nebo ouřadu toho kterého města horního.

K takovým v proposicí sněmovní předloženým žádostem připojeny v několika dnech ještě jiné; takž aby stavové svolili k zastavení Chodův městu Domažlicím za jistou sumu peněz, kterouž císař od Domažlických vypůjčiti si chce, aby povoleny byly směny gruntův a prodeje statkův královských, jakož viděti z usnešení sněmovního a z nařízených císařem zápisů do desk zemských.

Vůči stálému nebezpečenství válečnému svolil sněm pomoc proti Turku a sice berni domovní z lidí poddaných, z každého domu ročně po dvadceti groších českých na tři léta. Dědiníci, dvořáci a nápravníci vedle odhadu statků svých z každé kopy gr. č. po $4^1/_2$ penízi, domy panské, rytířské i duchovní v Praze neb v jiných městech královských po půl kopě gr. č., Pražané pak a města královská na místě takové berně každý rok 12.500 kop gr. č. odváděti museli. Některá města horní, pohořalí a kterýmž se krupobitím, povodněmi jaká škoda stala, od takové berně osvobozeni. V příčině Chebských usnešeno, aby zaplatili nejen co s nimi ujednáno bude, ale i co za minulá léta dlužni zůstali, podobně jednáno býti mělo s Loketskými, a Kladští jako předešle berni dávati měli. O sčítání

lidí osedlých snešeno, aby osoby k tomu nařízené pořádně je vykonaly. Žádané posudné šest grošův bílých svoleno do tří let, polovice jeho odvedena býti měla na vychování dvoru královského, druhá pak na splacování úrokův a jistin dluhů královských obyvatelům království Českého. Nedoplacené berně přísně zvyupomínány býti měly. O záležitostech horních zůstáno na tom, aby nejvyšší berníci a soudcové zemští s císařem vše vyjednali. Jiná usnešení stala se o vedení, přijímání svědkův, o dědičném právu dcer, o smlouvách svadebních, že jen ti jako rukojmí za vyplacení věna mohou býti považováni, kteří svadební ceduli vedle podpisu také pečetí opatřili.

Důležité uzavření stalo se o čeledi a lidech poddaných, z něhož viděti, že nebyli poddaní v nějakém tuhém robství a že města královská poddaným svým popřávala, na kolik možno bylo, dosti zvůle a svobodného jednání. Čeleď a lidé poddaní, kteříž beze vší příčiny z gruntův pánův svých zběhli, sem a tam se toulali, nebo u cizích pánův sloužili, byli by slušně strestáni býti mohli, však na místě přísnosti ukázána jim ruka laskavá a učiněna milost, že nejen provinění jim odpuštěno, navrácení k pánu svému dědičnému beze všech trestů zaručeno, ale i odběžné, potracené jmění zase všechno navráceno; ano i svoleno, aby lhůta k navrácení se až do roku jim prodloužena byla. Přijal-liby kdokoliv z stavův sběhlou čeládku, člověka poddaného, do služby, měl zaplatiti pokuty 50 kop gr. č., učinil-li by tak kdo z lidí robotných, propadl 10 kop gr. č. Kdo z lidí poddaných v cizí služby dáti se chtěl, musel vykázati se svolením pána svého. Z sousedících zemí říše Německé, z Moravy, Slezska a Lužice dovoleno hledati živnosti cizí čeládce při obyvatelích království Českého jen tehdy, když od toho pána, u kterého sloužila, list zachovací přinesla. Pro zachování dobrého řádu nařízení takového měli Pražané i jiná města královská všecky domy panské, rytířské, duchovní i jiných všech obyvatelův prohlédnouti a zapsati, kdo v kterém domě jest hospodářem, jací podruzi, zdali svobodní anebo mají-li povolení od vrchnosti své, aby svobodně sloužiti mohli. Jestližeby kdo v Praze nebo v městech královských kterého podruha bez daného svolení do služby přijal, propadl pokuty 50 kop gr. č., a kdoby zaplatiti nemohl, měl půl léta v černé věži na hradě Pražském seděti. Kteří podruzi toliko na den nebo krátký čas na díla se najímali, nemuseli míti svolení vrchnosti, podobně také z nařízení takového vyňati byli, kteříž prací svou při horách se živili. Později rozhodnuto císařem, že svoboda podružství při horách i na manželky dělníků se vztahuje.

Dříve nežli na sněmu uvažovaný artikul o čeledi a lidech poddaných uzavřen byl, podali proti němu Pražané a vyslaní z měst královských ztížnosti své, že takové nařízení na nemalou by bylo těžkost stavu městského. Protestovali, aby hejtmané krajští Pražany a města královská v příčině pokut rozsuzovali, poněvadž vedle svobod městských městským právem o všecky věci ano i o hrdlo souzeni byli; odvolávali se na stará usnešení i zřízení zemské, že dosti na tom jest, kdyby pro poddaného čeledína od vrchnosti posláno bylo a hospodář, u něhož by sloužil, jeho vydati nechtěl, aby teprv

potom pokutován byl; poukazovali na velikou »nesnesitedlnou« pokutu, kterouž by chudší obyvatelé o všecken stateček a živnost připraveni býti mohli. Ohledávání listů nádenní čeládky na vinicích prohlásili zástupcové městského stavu zrovna za nemožné, poněvadž takové čeládky z samých měst Pražských každého dne některý tisíc na díla viničná vychází, některý vinař v samo svítání až do šedesáti jich najímá, v kteréž době netoliko na listy ale na osoby těžce se patřiti může; čeládka pak ani by nevěděla, kde takové listy uschovati, poněvadž svých jistých hospod nemá a šatův na sobě dosti málo, mnozí pak z vinařův ani čísti a psáti neumějí. Ztížnostem stavu městského bylo dvěma vyššími stavy na sněmu na tolik vyhověno, že v příčině nádenní čeládky na vinicích na rok 1585 upuštěno od ohledávání listů i všech pokut, pro příští však doby měla čeládka takové listy své vždy při právu města složiti, načež jednomu každému znamení nebo cejchy vydány býti měly; přisuzování pokut díti se mělo v Praze na městském právě, města královská v příčině té před hejtmany krajské nebo úředníky menší desk zemských zření míti měla.

Ze všeho viděti, že poddaní v království Českém nebyli zbaveni svobody. Nesloužil-li poddaný u pána svého, mohl sobě službu kdekoliv vyhledati, arciť že musel míti panské svolení k odchodu, kteréž mu však bez příčiny vedle zákona odepříno býti nesmělo. Zvláště města královská podporovala na kolik mohla svobodu poddaných, aby tak s dostatek dělných pracovníků míti mohla. Že svoboda poddaných v Čechách nebyla jako jinde až na nejmenší obmezena, poznáváme již i z právních názvů, kteréž českým i německým jazykem značily se slovem »poddaní, Unterthanen«, v starých zákonnících českých slova »nevolnictví, Leibeigenschaft« se nenalezají.

Ostatní artikule usnešení sněmovního týkaly se řádu různých poměrů. Pod propadením padesáti kop zakázáno provozování myslivosti na cizích gruntech, a lidem robotným, nebo kteříž stavu neužívali, dovoleno jen se svolením panským myslivost konati. Ovčáci museli psům na přední noze prsty po články zutínati, poněvadž na zvěři škodu činili; kdoby ovčáky své k tomu nepřidržel a do dvou neděli toho vykonati nedal, propadl pokutou pěti kop gr. č. — Nedostatku lékařů mělo býti odpomoženo zjednáním čtyř doktorů v lékařství sběhlých, s kterýmiž nejvyšší úředníci a soudcové zemští o službu se smluviti a v kterých městech by zůstávati jim nařídití měli. V příčině přehlédnutí a srovnání práv městských se zřízením zemským usnešeno, aby zatím nevelký počet osob z stavu panského i rytířského práci takovou vykonal, a potom teprv většímu počtu osob sněmem r. 1583 ze všech krajův volených k přehlédnutí, uvážení a opravení aby předložil. Volba užšího sboru dána v moc nejvyšším úředníkům a soudcům zemským. Stavové svolili dále, aby Chodové Domažlickým zastaveni byli, královský hrad Mostský aby se vším příslušenstvím prodán byl Ladislavovi st. z Lobkovic, statek manský v Bučině aby Jiřímu st. z Lobkovic v dědictví uveden a dskami zemskými zapsán byl; témuž dovoleno dům na Hradčanech ve dsky zemské vložiti a směnu o grunty k úřadu nejvyššího purkrabství

Pražského náležející učiniti. Dáno povolení pánům z Švamberka, aby císař buď k sumám na statku Přimdě zapsaným ještě nové připsati anebo týž statek jim prodati mohl. Taková majetku týkající se usnešení byla pojata do artikulů sněmovních a císařem ještě zvláštně nařízeno, aby zápisy o tom do desk vloženy byly. Mimo jiná méně důležitá snešení učiněno také ještě opatření v příčině opravy a přikoupení svrškův k zámku Karlštejnu. Vedle usnešení celého sněmu učinil stav rytířský také svá uzavření i přijal do stavu svého Ondřeje Purkhamera z Ourazu, Petra Šišku z Jamolice, Jana Sklifa z Greifenfeldu a Michala Kekha z Švarcpachu. Celý sněm pak přijal za obyvatele království Českého Julia Cesara z Gonzaga, Jana Albrechta z Sprinzensteinu, Volfa Arnošta z Viršperku, Jiříka st. z Karlovič, Haubolda z Staršedlu, Krištofa a Jetřicha z Šenberku, Sebalda z Plavna, Hanuše Vejsa z Selmic, Michala Kekha z Švarcpachu, Porfiria Bossona a Františka Renona z Kremony.

K žádosti císaře Rudolfa zvoleny na sněmích zemí koruny České jisté osoby, aby proti hrozícímu nebezpečenství od Turka o defensí nebo veřejné hotovosti, jak by v království Českém i všech příslušných zemích nařízena býti měla, se uradily. Císař vyslal k takovému jednání, kteréž původně dne 13. května na hradě Pražském odbývati se mělo, však skutečně teprv dne 19. června 1585 držáno bylo, Vilíma z Rožmberka jako svého zástupce. Čechové zvolili Jaroslava Libštejnského z Kolovrat, Hendrycha st. Kurcpacha z Trachmberka, Jiřího hraběte z Gutnštejna, Šebestiana Šlika, Jana Markvarta z Hrádku, Pavla Kůrku z Korkyně a Viléma Miřkovského z Tropčic; Moravané vyslali ze středu svého čtyry zástupce, Slezané sedm vyslanců, mezi kterýmiž knížete Jiřího Březského, Horno-Lužičané šest, Dolno-Lužičané omluvili se při císaři strany vypravení vyslanců, však podvolili se k spravedlivé ve věci té rovnosti.

Po uvažování takové všem zemím koruny České společné záležitosti svolili Čechové tři tisíce koní a tři tisíce pěších »pro obhajování, ochranu království Českého a zemí k němu příslušejících,« Moravané 1500 jízdných a 1000 pěších, Slezané 2000 koní a 1600 pěších, Horno-Lužičané 173 koní a tolikéž pěších, Dolno-Lužičanům uloženo taktéž 173 jízdných a 173 pěších. Vyslanci království Českého a knížetství Slezských po takovém uvolení připomenuli, že by stavové markrabství Moravského o pět set lidu pěšího více dobře svoliti mohli, k čemuž vyslanci Moravští odpověděli, kdyby císař při nejprvnějším sněmu za to požádal, že by stavové takový větší počet svolili. Podobně vyjádřili se zástupci markrabství Horno-Lužického, že by počet svolených jízdných i pěších zvýšen býti mohl při budoucím sněmě na 250. Císař žádal, aby veřejná hotovosť zemí koruny České na deset let nařízena byla, zástupcové však svolili ji jednomyslně toliko na čtyry léta s připomenutím, že na sněmích o další lhůtě jednáno býti může. V příčině pak způsobu postavení takového válečného lidu a žádosti císařské, aby taková pomoc přes hranice proti nepříteli Turku potřebována býti mohla, odpověděli vyslanci, poněvadž k takovému snešení moc sobě od stavův danou nemají, aby vyřízení toho sněmům předloženo bylo.

Z ostatních akt, nařízení, kteráž po uzavření sněmu v příčině záležitostí veřejných vydána byla, zaznamenáváme dekret císařský, kterýmž Adam Krajíř z Krajku a Krištof Budovec z Budova jmenováni byli hejtmany kraje Boleslavského, četná nařízení císařská úředníkům menších desk zemských daná v příčině zápisu odprodávaných statků královských, poručení témže zaslané, aby bez dovolení královského dědiníkům, svobodníkům a nápravníkům trhy a vklady do desk zapisovány nebyly, mandát císařský, aby žádný z míst morem nakažených do měst Pražských nechodil, za kterouž příčinou také soudové zemští, větší i menší, odloženi byli, žádost císaře Rudolfa k nejvyšším úředníkům zemským za půjčku 40000 tolarů na přestěhování z Prahy dvoru královského za příčinou moru. Císař zamýšlel tehdy na Mělník se přesídliti, a poněvadž nejvyšší úředníci zemští s půjčkou váhali, navrhl tajný rada Jan Trautson, aby potřebný náklad na přestěhování vzat byl z darovaných a jako berně od stavův svolených peněz na stavbu hradu Pražského. Však Trautson nemohl se dověděti, kde na stavbu darované peníze byly uloženy a z berně za tímže účelem sešlých peněz 18.073 tolarů nechtěla komora česká nic vydati. Konečně povolili nejvyšší úředníci zemští (dne 4. října) na místě stavův, aby císaři na žádaných 40.000 tol. z peněz zemských 15.000 kop gr. č. na dvě léta zapůjčeno bylo. Svolenou tahovou půjčkou nemohlo býti nemalé tísni finanční při dvoře císařském pomoženo, tak že dvůr ani z měst Pražských vystěhovati by se byl nemohl, od čehož také, když rána morová v Praze ustala, upuštěno. Poněvadž však při dvoře peněz nemálo i na jiná vydání bylo potřebí, požádal císař dne 26. listopadu v Hoře Kutné za příčinou moru přebývající nejvyšší úředníky zemské za novou půjčku 30.000 tolarův na dvě léta, a na zaplacení vojenských posádek na hranicích Uherských za zálohu z berní; současně také žádal za dobré zdání, kdy by sněmové v zemích koruny České v příčině svolení jisté pomoci na zaplacení dluhův královských svoláni býti měli. K jednání takovému s nejvyššími úředníky zemskými vypravil císař presidenta komory dvorské svobodného pána z Hoffmannů a presidenta komory české Ladislava st. Popela z Lobkovic, kteříž při úřednících zemských žádanou půjčku na dvě léta také vyjednali. Nejvyšší úředníci zrazovali císaře při této příležitosti, aby nedoplacené berně nebyly vymáhány exekucí, nýbrž aby jen ti, kteříž zanedbávají v čas berně platiti, přísně na vyplnění povinností svých napomenuti byli. Zároveň připomínali ztížně, že císař všechna skoro břemena na Čechy jen svaluje, Morava a Slezsko poměrně málo že dávají, Uhři pak na obranu vlastní země po dvě léta ničehož že nedali. Nejvyšší úředníci zemští nesouhlasili také s návrhem, aby císař na nejblíže příštím sněmu žádal od stavů zvláštní pomoc na zaplacení dluhů královských, poněvadž na něm nejprvé defensí nebo veřejná hotovost v zemích koruny České projednána býti měla. Radili císaři, aby nejdříve s přednějšími osobami z Moravy i Slezska jednáno bylo v příčině příspěvku na splacení dluhův, a potom teprv, když přivtělené země volny budou k svolení pomoci, sněm aby český svolán byl a předložení potřebné učiněno bylo. Císař rady nejvyšších úředníkův zemských v příčině vymáhání nedoplace-

ných berní uposlechl, od exekuce upustil a spokojil se přísným napomenutím a výstrahou exekuce, kdyby berně odvedeny nebyly.

Konečně položena sem některá akta náboženství se týkající, kteráž buď za času sněmování nebo po uzavření sněmu projednávána byla. Dne 4. února 1585 žádali administrator a farářové konsistoře dolejší pod obojí císaře za vyřízení předložených ztížností v příčině nedostatku kněžstva, schůzí pikhartských, neposlušných některých míst, kteráž vedle řádu starobylého a nařízení se nezachovávala a nepořádné kněžstvo na fary dosazovala, zároveň prosila konsistoř za nové osazení, poněvadž úmrtím počet členův konsistoře tak se stenčil, že již jen ze tří osob všechen úřad pozůstával.

Jiným podáním prosila dolejší konsistoř císaře, aby osadníci sv. Michala v Starém městě Pražském kněze Marka, jenž konsistoři se nespravoval, vybyli a řádného kněze přijali, též ze vsi Skalska kněze nepořádného odstranili, podobně osadní sv. Mikuláše do vsi Kojetic řádného kněze aby přijali. Ztížnosti konsistoře v příčině schůzí pikhartských týkaly se opětně a jedině jednoty českých Bratří, kteráž jako uznaná církev služby boží, schůze odbývala, četné školy založila a nic si toho nevšímala, že na základě konfessí z r. 1575 stalé sjednocení s utrakvisty se rozbilo a tudíž vedle platných zákonů jednota Bratří jako zákonité platnosti v Čechách neměla. Císař Rudolf vyslyšel ztížné žaloby konsistoře a vydal list z kanceláře císařské, kterýmž ukazována potřeba, aby Pikharté a Kalvinisté (i pod tím názvem míněni Bratří čeští) potlačeni byli. Však jako předešle ani takové vyzvání nemělo žádného účinku, poněvadž násilných prostředků neužito.

L. 1584 z rozkazu císařského uvězněni sektáři Táborští, kteříž viněni byli rouhačstvím proti svátosti oltářní a nejsvětější Trojici, podali v měsíci květnu 1585 prosebnou žádost arcibiskupovi Pražskému, kterouž pána Boha, Ježíše Krista se dokládali, že věří a vyznávají všechny články víry křesťanské, všechno rouhavé pak mluvení proti Kristu, duchu svatému prohlásili za hanebnou pomluvu, a prosili, aby z vězení, v kterémž již 26 týhodnů strávili, propuštěni byli. Však jedna ani druhá prosba, několikeré slyšení před konsistoří, podávané spisy císaři, nejvyšším úředníkům zemským i konsistoriánům nevyprostili »nepravdivě obžalované« z vězení, aby k svým živnůstkám, manželkám a dítkám navrátiti se mohli; neboť ještě 31. října t. r. »pro lásku a milosrdenství boží« žádali arcibiskupa, aby nad nimi, bídnými, na nejvyšší již schuzenými vězni i nad jich vyproštěním pro věčnou odplatu se smiloval. Jaký byl jich další osud, nevíme, byli konečně propuštěni?

Důvěrné sdělení svobodného pána z Sprinzensteina ze dne 3. května 1585 vévodovi Bavorskému učiněné, pokládáme sem za příčinou předůležité zprávy, že totiž dluhy královské vzrostly tou měrou, že císař v stálé před věřiteli tísni ani s veselou myslí za stůl k jídlu zasednouti nemohl,

a že na posledním sněmu českém pobádal Vilím z Rožmberka císaře k ženitbě, jinak stavové království Českého svobodnou že by měli volbu krále. I jiné zprávy v listině té nemálo jsou důležité, takž zpráva o tajném spolku na výboj a odboj mezi císařem, arciknížaty, Bavorskem, některými knížaty Německé říše uzavřeném, kterýž také potlačiti měl náboženství luteránské. Někteří členové spolku tohoto měli v Loretě, jakoby na pouť se byli vypravili, k úradě se sejíti a pak do Říma k papeži se odebrati a pomoc peněžitou si vyprositi. Mezi osobami, kteréž do všech záměrů spolku toho zasvěceny býti měly, jmenován jest i přední český pán Vilím z Rožmberka.

Žádost zástupců rytířstva hrabství Kladského v příčině neoprávněného zasahování městské rady Kladské do starobylé právní jich instituce, položili jsme sem za tou příčinou, poněvadž vztahuje se na usnešení sněmovní z r. 1582 (str. 204). Rytířstvo Kladské žádalo totiž stavy království Českého za přímluvu k císaři, aby k žádným soudům mimo obdarování a starobylé pořádky potahováni nebyli; a stavové skutečně k císaři za ně se přimluvili. Stalo se tak za příčinou sporu rytířstva s městem Kladskem. Bývaly totiž vzniklé spory mezi šlechticem a měšťanem rovnány císařským hejtmanem anebo přednášeny před radou městskou, kteráž je také rozsuzovala. Nebyla-li některá strana s výrokem spokojena, odvolala se před soud rytířů a šlechticů hrabství Kladského, jichž presidentem byl královský purkrabí, a týž soud také v druhé a poslední instancí konečně rozhodoval. Město Kladsko nebylo však s takovým zařízením spokojeno i vymohlo si na císaři rozhodnutí ze dne 25. listopadu 1583, že na dále spory mezi rytířstvem a měšťanstvem Kladským v druhé instancí nikoliv před soudem rytířův a šlechticů Kladských, nýbrž před apelací v Praze rozhodovány býti měly. Proti takovému dekretu ztěžovali si zástupcové rytířstva hrabství Kladského nejvyšším úředníkům zemským království Českého, kteříž se vyjádřili, že takové rozhodnutí císařské stalo se bez jich vědomí, i slíbili jim svou podporu. A císař zrušil skutečně dne 19. března 1584 výměr učiněný dne 25. listopadu 1583, a slíbil konečné rozhodnutí, až obě strany všechny spisy záležitosti té se týkající předloží. Zástupcové šlechty a rytířstva hrabství Kladského prosebně žádali dne 12. října 1585 nejvyššího kancléře království Českého Adama z Hradce za přímluvu k císaři, aby žádost jich příznivě vyřízena byla.

Listina ze dne 14. června 1585, kterouž arcikníže Ferdinand přimlouvá se k císaři Rudolfovi II., aby městu Plzni dovolil vystavěti jesuitské collegium a aby na stavbu téhož dostatečnou pomocí je opatřil, nesouvisí se současným jednáním sněmovním (jakož i při r. 1581 pod č. 48 a při 1584 pod č. 293 uveřejněný list), však nemálo jsou důležité listiny takové jako doklady k pozdějšímu jednání sněmovnímu, zvláště z r. 1609.

Listina č. 359 vztahuje se na usnešení Pražanův Nového a Menšího města v příčině ochrany práva městského, kteréž stalo se dne 25. dubna 1584 vůči stavu panskému a rytířskému, aby, kupujíce

domy v městech, stejně jako měšťané všechny dávky k farám, školám, berně městské odvozovali a živností, zvláště šenkův, v domích svých neprovozovali. Podobně žádali purkmistr a konšelé města Hradčan císaře, aby v domích panských a rytířských domovníci nebo nájemníci, pokudžby práva jich městského neužívali, žádných živností, obchodův, šenkův provozovati nemohli; mimo to prosili, aby jim odúmrtí darováno a pomoc na dláždění, opravu zdí, bran a vystavení špitálu učiněna byla.

---

309. Mandát císaře Rudolfa II., kterýmž rozepisuje sněm království Českého na hrad Pražský k pondělku na den sv. Šťastného (14. ledna) 1585, i nařizuje všem, aby na palácí na hradě Pražském k předložení sněmovnímu v jmenovaný den najíti se dali.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1584, 10. prosince. — Opis souč. v MS. č. 1080 arch. města Prahy.

---

310. Vznešení královské na sněm, jenž zahájen byl dne 14. ledna 1585 na hradě Pražském.

Opis souč. v MS. č. 1080 arch. města Prahy.

Instrukcí sněmovní léta ɔc osmdesátého pátého.

JMt Římský císař a Uherský, Český ɔc král ɔc, pán náš nejmilostivější, od stavuov království tohoto Českého, poddaných svých věrných milých, že jsou se k tomuto od JMCské položenému a rozepsanému sněmu obecnímu poslušně najíti dali, s obzvláštní vděčností milostivě přijímati ráčí. I ačkoliv by JMCská dotčených stavuov rozepsáním a položením jim tohoto sněmu obecního milostivě rádi byli ušetřiti a ušanovati ráčili, však JMCská z mnohých vysoce duoležitých pilných potřeb a příčin JMCské, království tohoto a zemí k němu příslušejících, i všeho křesťanstva se dotýkajících, toho jest nijakž pominouti moci neráčil. Neb JMCská pochybovati neráčí, že stavové sami o tom dobrú vědomost mají, že potřeby a ztížnosti JMCské až posavad se neumenšují, nébrž čím dále vždy ztížněji a nebezpečněji nastávati a ukázati se chtějí, kterýmž bez stavuov, věrných poddaných JMCské, přičinění a pomoci spomoženo nijakž býti nemůže. A přivedouc sobě JMCská k milostivé paměti, jak jsou v předešlých takových podobných obtížnostech JMCské věrní poddaní království tohoto k předkuom JMCské, slavných pamětí, též k JMCské činěním znamenitých a častých pomocí se vždycky věrně, poddaně, upřímně a hotově v skutku ukazovali, protož JMCská k nim ještě té jisté a nepochybné duověrnosti býti ráčí, že se nicméně nyní, jako prvé, k JMCské, jakožto králi a pánu svému, poddaně ukáží a takové duoležité potřeby, poněvadž se jich vlastně dotýče, upřímně při sobě považovati budou a k srdcím svým připustí.

A jakož stavuov, věrných poddaných, tajno není, že mezi těmi všemi JMCské ztížnostmi a starostmi podle jiných nejpřednější tato jest, na čemž JMCské i všemu křesťanstvu a předkem království tomuto a zemím k němu příslušejícím vysoce a mnoho záleží, aby království toto s zeměmi k němu příslušejícími před mocí tyranskou ouhlavního a dědičného nepřítele všeho křesťanstva bezpečně opatřeno, hranice a místa pomezní v království Uherském proti tomuto království a zemím k němu příslušejícím dobře a podstatněji osazeny a s pomocí pána Boha všemohoucího obhájeny, ochráněny a zdržány bejti mohly. Jaká pak JMCské na dotčené hranice a válečný způsob v království Uherském, totiž na střelbu, profianty a jiné k tomu náležející nevyhnutedlné potřeby, též na pštoluňky nejvyšších a jiné věci, toliko v času pokoje, znamenitá veliká suma jde, toho stavové, věrní poddaní, sami při sobě zdravě povážiti mohou, a jim to na předešlých sněmích obecních častokráte s doložením o zpuosobu a obyčeji téhož dědičného nepřítele a jeho ukrutném, litém tyranství dostatečně předloženo bylo, a jeden každý o tom z každodenního a častého ustavičného vyzvězení dobrou vědomost jmíti může. Nebo stavové to při sobě zdravě povážiti mohou, kdyby takové nejdůležitější potřebě časným, podstat-

ným, stálým a trvanlivým opatřením na pomoc se přispěti nemělo, tehdy snadně z toho porozuměti, v jak znamenitém nebezpečenství, netoliko táž hranice Uherská, ale království toto s zeměmi k němu příslušejícími postaveny býti by musely.

Neb i toto se stavuom dobře a v pravdě oznámiti může, že takové pomoci, jak by snad někdo se domnívati mohl, netoliko království Uherskému a zemím Rakouským, ale předně nejvíce království Českému a zemím k němu připojeným k dobrému a ochraně přicházejí a vynaloženy bývají, povážíc toho, že dědičný nepřítel k těm zemím čím dále tím více se přibližuje, a ty také méně nežli jiná žádnými pevnostmi, kterýmiž by téhož nepřítele veliká moc poněkud málo zdržána anebo na díle odvrácena býti mohla, opatřeny nejsou, a tak se jest obávati, jest-li že by nepřítel svou tyranskou moc (čehož pán Buoh milostivě ostříhati a zachovati rač) proti těmto zemím obrátiti a vedle tyranského zpuosobu svého toliko vpád učiniti měl, že by těmto zemím vedle zpuosobu a příležitosti jich pojednou veliká a nenabytá záhuba přijíti mohla.

A poněvadž předešlé pomoci proti nepříteli Turku od stavuov svolené již vyšly, kteréž, jakž výš dotčeno, nikam jinam nežli tomuto království a obyvateluom v něm, věrným poddaným JMCské, pro ochranu jednoho každého, též také manželek, dítek, statkuov a jmění svého vynaloženy nebejvají, a potřeby neubejvají, nébrž vždy víceji, nebezpečněji a vejšeji přibejvají a rostou: protož JMCská stavuov království Českého otcovsky a milostivě žádati ráčí, aby JMCské předešlou pomoc proti nepříteli Turku, kteréžto ačkoliv k takovým znamenitým a velikým vydáním daleko nepostačuje, do tří let pořád zběhlých ročně na dva terminy, totiž první termin o středopostí, a druhý o svatém Bartoloměji k spravení a vyplnění, poddaně svolili, a JMCské takových pomocí svolených pro opatření hranic a míst pomezních bez vejminky v moc dali a docela důvěřili, a o to se tak snesli a to mezi sebou skutečně nařídili, aby JMCská tím jist býti ráčil, že takové pomoci JMCské na předepsané určité terminy ročně konečně a zouplna vycházeti, dány a spraveny budou. Nebo stavové se na to konečně ubezpečiti mohou, že takové pomoci, jakž nahoře více nežli jednou dotčeno, nikam jinam toliko na hranice a místa pomezní z této strany Dunaje království Českému a zemím k němu příslušejícím nejblíže příležející, k ochraně a dobrému, podle uznalé potřeby, týchž hranic upřímně vynaloženy a obráceny býti nemají.

Dále stavuom, věrným poddaným, vědomé jest, že posudní JMCské od stavů na jminulém sněmu obecním svolené při skončení roku osmdesátého čtvrtého nyní jminulého též vyšlo: a poněvadž JMCská ne vždycky k držení sněmuov obecních vlastní osobou svou postačiti a přítomen bejti neráčí, a časem rána boží morová i jiné nevyhnutedlné příčiny a překážky se trefují, že JMCská z tohoto království pro opatření jiných království a zemí JMti vyjeti musí, JMCská stavuov, věrných poddaných, milostivě žádati ráčí, aby JMCské takové posudní předešlým zpuosobem, totiž z jednoho každého sudu piva po šesti groších bílejch, počnúc od zavření tohoto sněmu za tři léta pořád zběhlá, z poddané lásky svolili a to tak mezi sebou nařídili, aby se jeden každý z várek, buď že by vařiti dal anebo nevařil, listem přiznavacím pořádně přiznával. Pak-li by se kdo tak nezachoval a s exekucí k němu by přikročiti se musilo, aby škody a náklady na to vzešlé spraviti povinen byl.

Co se pak nesnesitedlného břemena z strany vysoce ztížných dluhuov JMCské a předešlých milostivých žádostí od JMCské na stavy z strany činění pomocí na splacení týchž dluhuov vzložených dotýče, ačkoliv by JMCská stavův, věrných poddaných, tím nerad obtěžovati ráčil, však JMCská toho z přinucených a vysoce duoležitých příčin a potřeb nijakž pominouti moci neráčil, jakž pak JMCská všecky ty příčiny, pro kteréž jest v takové dluhy a těžkosti vjíti ráčil, a co dále JMCské velice obtížné jest, stavuom, věrným poddaným, let jminulých, totiž léta sedmdesátého sedmého, sedmdesátého devátého a osmdesátého, též také na jminulém sněmu obecním dostatečně předložiti a v známost uvésti ráčil: i ačkoliv jsou stavové z poddané náchylnosti některé prostředky k tomu obrali a léta jminulého sedmdesátého devátého zbírku

na obilí, vína a některé jiné věci uložili a to všecko, též také, což by z posudního přes zaplacení a spravení ourokuov z dluhuov v zemi přebíhalo, a na jminulém sněmu obecním také zbírku z hotových peněz na ourocích, aby to všecko k splacení týchž ztížných dluhuov obráceno bylo, dobrovolně nařídili, však to všecko (jakž stavuom, věrným poddaným, pořádnými vejtahy se to ukázati může) velmi málo vyneslo a na splacení takových velice ztížných dluhuov, kterých se do mnohokráte sto tisíc tolaruov zbiehá, dosti skrovná pomoc jest a posavad na hlavní sumě nic splaceno býti nemohlo; jakž pak to předešle stavuom častokráte předloženo bylo, nebo ty tři groše posudního, kdyby i pořádně vycházely a dány byly, v čemž se nemalá ujma a nedostatek bejti poznává, na splacení ourokuov z dluhuov v zemi nevystačují. Z té příčiny JMCská velikou sumu z jiných důchoduov svejch dvoru svému ujímati a na díle i jinde objednávati a přikládati musí, a nicméně se některým věřitelům v zemi, kteříž na záplatu svou na ten čas tuze nastupují a jim by se slušně záplata činiti měla, nerci-li pak věřiteluom ven z země, na čemž JMCské důstojenství a víra vysoce záleží, placeno býti nemůže; kteřížto dluhové jminulých let proto jsou zděláni a na JMCskú zdědilí, že svolené pomoci nevystačily ani časně dávány a složeny nebývaly. Jakž pak až posavad dosti veliké sumy na týchž pomocech zuostávají a takový nedostatek z peněz pod ztížnými ouroky objednaných nahražen a doložen bejti musil, a duochodové JMCské při komoře české z strany příjmu a vydání na ten čas na tom postaveni jsou, že JMCské mimo všecky duochody své k mnohým nevyhnutedlným vydáním, kteráž na komoru českú ukázána jsou, totiž na splacení ourokuov a k jiným potřebám, znamenitá suma se nedostává, kteráž tolikéž odjinud pod ouroky s velikou obtížností a škodou JMCské objednávána bejti musí.

A poněvadž při takovým velikém nedostatku a těžkém břemenu dotčených ztížných dluhuov, kdež podtím komorní statkové JMCské rozzastavováni a na nejvejš schuzeni jsou, JMCské nijakž možné není takového těžkého břemene, jakž jest se to až posavad s velikou a znamenitou škodou a těžkostí JMCské stalo, na sobě dále zdržovati a těmi předepsanými prostředky a zbírkami uloženými, kteréž jsou stavové z upřímné náchylnosti nařídili, JMCské a království tomuto málo spomoženo jest, a stavové, věrní poddaní, při sobě povážiti mohou, nebude-li to časně opatřeno, že by již potomně JMCská takového břemene nijakž snésti, ani zemím a poddaným JMCské, podle jiných pomocí proti nepříteli Turku, k splacení takových dluhuov postačiti možné nebylo: protož JMCská pominouti moci neráčil stavuom, věrným poddaným, to všecko opět ku paměti přivésti, jsouce k nim té milostivé duověrnosti, že povážíc toho, že JMCské bez jich přičinění a pomoci takového břemene, jakž vejš oznámeno, na sobě zdržovati možné není, aby to všecko, čímž jsou JMCské podle božských a přirozených práv, též časného náležitého poslušenství, jakožto králi a pánu svému, v takových duoležitých potřebách povinni, k srdcím svejm připustili, a aby JMCská takové těžkosti již aspoň jednou prázden býti ráčil, na jiné podstatnější cesty a prostředky podle těch předešle uložených zbírek pomyslili a o tom skutečně nařídili, jaká by ještě větší pomoc, však bez obzvláštní obtížnosti lidí poddaných, svolena a dávána býti mohla, tak aby často psaní stížní dluhové splacováni, anebo od stavuov k zaplacení přejati byli, to netoliko JMCské, nébrž také stavuom a vůbec vší zemi, též také lidu válečnýmu na hranicích k prospěchu a dobrému se vztahovati bude. Nebo tudy JMCská, když takové těžkosti zbavena býti ráčí, z toho, což se nyní na spravení ourokuov vydává, lidu válečnému v jejich nuznejch potřebách tím snázeji k pomoci přispěti, jich půjčkami založiti a stavuov jinou měrou tím lépe ušetřiti a ušanovati, a podle toho s lepší příležitostí věrným služebníkuom svejm, obyvateluom tohoto království, podle zásluhy jednoho každého milosti z štědrosti své císařské a královské učiniti moci ráčí, kteříž nyní při takovém nedostatku a ztížných vydáních, ačkoliv by JMCská k tomu milostivě nakloněn býti ráčil, v mnohých příčinách toho škodovati musejí.

A jakož jsou stavové, věrní poddaní JMCské, na jminulém sněmu obecním z hotových sum, kdo jaké peníze na ourocích jmá, z jednoho každého tisíce šest tolaruov poddaně svolili a takové

zbírky se velmi na mále jest sešlo: a protož JMCská stavuov milostivě žádati ráčí, aby takovú sbírku a pomoc na výš psané terminy ještě do tří let pořád zběhlých svolili a vyplnili, a na tomto nynějším sněmu obecním to mezi sebou nařídili, aby se jeden každý, buď že by jaké peníze na ouroce měl, nebo neměl, pořádně listy přiznavacími, tak jako z strany posudního pořádně přiznával. A JMCská stavuov podle toho napomínati a milostivě žádati ráčí, poněvadž na dobrým řádu k skutečnému dobejvání a spravování toho, což tak svoleno bývá, tak mnoho jako na těch pomocech samých náleží, aby na to bedlivě pomyslili a k dobejvání a dosažení těch všech svolených pomocí jistú exekuci nařídili. Nebo ačkoliv na předešlých sněmích obecních stavuom častokráte předloženo bylo, jací jsou nedostatkové a spletky při dobejvání svolených pomocí, též také z strany přijímání počtuov berničných a posudního, nicméně reštantuov a počtuov od colmistra království Českého i jiných nevyřízených počtuov, o kteréž odpor jest, což dále k tomu náleží, se našli, a stavové o tom sněmy obecními a zvláště pak na jminulém sněmu obecním jisté užitečné a platné nařízení učinili; však tomu přes časté napomenutí JMCské a rad JMsti komory české zadosti se nestalo. Protož JMCská stavuov milostivě žádati ráčí, aby na to nastoupili a ty cesty a prostředky vyhledali, jak by to všecko, což sněmy obecními snešeno a vyměřeno jest, konečně vykonáno bejti a tomu zadosti státi se mohlo. A JMCská sobě také nařízení stavuov, kteréž se na jminulém sněmu obecním z strany vybírání posudního stalo, milostivě oblibovati a za dobré uznávati ráčí, však aby stavové, věrní poddaní, to tak nařídili a opatřili, aby každého času nejméně dvě osoby z nejvyšších berníkuov, jakž o vybírání berně předešle nařízeno jest, přítomny byly a jim také tím lepší služba dávána byla; tak kdyby při dobejvání a vybírání posudního jaký nedostatek a odpor bejti chtěl, aby to podle vyměření sněmovního náležitě opatřily a na místě a konci postavily.

A jakož jsou stavové království tohoto Českého, k milostivé žádosti JMCské, na jminulém sněmu obecním JMCské na stavení hradu Pražského jistú pomoc do tří let pořád zběhlých poddaně svolili, a toho potřeba ukazuje, aby v tom jistý řád učiněn byl, kterak by táž pomoc pořádně vybírána a na těch, kteřìž takovou svolenou pomoc zadržují, skrze jistú exekuci dobejvána bejti mohla: protož JMCská stavuov milostivě žádati ráčí, aby o tom na tomto sněmu obecním jisté vyměření a dostatečné nařízení učinili, aby taková zbírka od jednoho každého bez zadržování dávána a spravena byla; nebo JMCská na jiném bejti neráčí, nežli jakž toliko nějaká hmotná suma shledána a složena bude, takovému stavení začátek učiniti.

Také stavuom, věrným poddaným, dobře vědomé jest, co a jak vysoce mnoho království tomuto, markrabství Moravskému a jiným k tomuto království příslušejícím zemím na zámku a pevnosti Ujvaru proti dědičnému nepříteli ležící záleží, aby taková pevnost pro retuňk a ochranu těchto zemí již dokonce vyzdvižena, dostavena a podle vší potřeby opatřena byla: z té příčiny JMCská stavuov, věrných poddaných, milostivě žádati ráčí, aby k dokonalému dostavení takového stavení a pevnosti, mimo berni domovní, kteráž bez toho na hranice a pomezí z této strany Dunaje nevystačuje, z upřímné náchylnosti svolili a jiným zemím k království tomuto připojeným, aby jich v tom následovaly, na sobě dobrý příklad ukázali; anebo kdyby táž pevnost již začatá neměla, jakž na to záleží, dostavena a opatřena býti, mnohem by lípe bylo, aby se nikda stavěti nebyla začala.

A kdež také z strany starejch reštantuov, kterých od mnoha let až do vyjití léta ɔc sedmdesátého osmého veliký počet jest, na jminulém sněmu obecním jistý vyměření se stalo, jakým by zpuosobem dobejvány bejti měly, a poněvadž přes několikerá jistá poručení JMCské berníkuom učiněná a na napomenutí komory české nic toho vykonáno není: protož JMCská stavuov milostivě žádati ráčí, aby to skutečně nařídili a opatřili, což tak koliv od stavuov svoleno, snešeno a zavřeno jest, aby se tomu všemu beze všech takových odtahuov konečně zadosti dálo. Nicméně také to, což na berni domovní od léta ɔc sedmdesátého devátého až do sv. Bartoloměje léta jminulého ɔc 83 vystává, poněvadž taková berně na hranice Uherska svolena jest, a od téhož terminu sv. Bartoloměje nic toho do

Uher odesláno není, bez prodlévání zvyupomínáno a s pořádným počtem tu, kdež náleží, odvedeno bylo, nebo JMCská nicméně v tom čase lidu válečnému pro zachování a zdržení týchž hranic záplatu učiniti a takové peníze pod ztížnými ouroky objednati dáti ráčil.

A jakož jsou stavové, věrní poddaní, na jminulém sněmu obecním některé obzvláštní osoby k vyřizování počtův, kteréž na odporu jsou, též také z strany přijímání počtů z příjmu posudního JIMti Římské císařové náležitého, nařídili, kteréž se na díle k jistému dni sjely a těm věcem začátek učinily; ale poněvadž v to jsou lehdajakési překážky vkročily, takže některé z týchž osob se nesjely a druzí, jsouce přítomni, nimi nepřítomnými se omluvili a rozmyšlení měli těch věcí toliko sami bez jiných na sebe přijíti a říditi: a protož JMCská pominouti moci neráčil o tom stavům, věrným poddaným, milostivě připomenutí učiniti, a JMCská toho za potřebu býti uznávati ráčí, poněvadž v tom čase nejvyšší hofmistr království tohoto, kterýž předně k vyřizování těch počtuov, o kteréž odporové jsou vznikli, nařízen byl, prostředkem smrti z tohoto světa sešel, aby to jináče a platněji opatřeno bylo; a JMCské se vidí za nejpříhodnější cestu k tomu bejti, aby stavové z prostředku svého tři nebo čtyři počtům povědomé osoby nařídili, a JMCská by jim tolikéž jisté osoby přidati ráčil, kteréžby všecky předepsané počty přehlídly, a kdyby se to vykonalo, jiným osobám k tomu zřízeným v plném počtu, obešlíc je k jistému dni, jak jsou to všecko vyhledaly a našly, pořádnú zprávu a relací učinily, tak aby to tím spíše fedrováno a za jeden den více nežli sice ve čtyřech nedělích vyřízeno bejti mohlo. Protož JMCská stavuov, věrných poddaných, milostivě žádati ráčí, aby to, tak jakž nyní oznámeno, na tomto sněmě obecním skutečně nařídili, s tím doložením, jestližeby který z týchž od stavuov nařízených osob takovému vyměření sněmovnímu zadosti neučinil, že to při něm hledáno bude.

Což se pak dobejvání berně léta jminulého ɔc 84 dotýče, ačkoliv jminulým sněmem obecním vyměřeno jest, jak a v kterém čase táž berně spravena a dána bejti má, a kdyby v tom od berníkuov jaká nedbanlivost a nepilnost seznána byla, což by v té příčině činěno bejti mělo, dosti přístná exekucí nařízena: však poněvadž táž věc předně na tom záleží, aby počtové dotčené berně přijímáni byli a to proto, že jest v skutku shledáno, jací neřádové a spletky z toho, když se přijímáním počtuov prodlelo, jsou pocházeli, protož aby JMCská i stavové věděti mohli, co jest se té berně sešlo, co ještě vystává a kde co vydáno a obráceno jest, JMCská té milostivé vuole bejti ráčí, takových počtuov hned po vyjití času jminulým sněmem vyměřeného přijímati dáti, a JMCská stavuov milostivě žádati ráčí, aby z prostředku svého k tomu také osoby s jistou instrukcí nařídili, aby to všecko pořádně vykonáno bejti mohlo.

A jakož jsou se stavové, věrní poddaní, na předešlých sněmích, též také na jminulém sněmu obecním, na tom snesli, že hejtmané krajští ve všech krajích lidi poddané stavuov, což jich koliv v jednom každém kraji rozdílně jest a kolik poddaných osedlých jeden každý má, nicméně také v městech k obci náležitých vyhledati a v poznamenání uvésti měli, tak aby se podle těch poznamenání počtové a příjmy spořádati mohli: i poněvadž jest se to toliko v některých krajích stalo a v jiných některých nic toho vykonáno není, protož JMCská stavuom o to milostivě připomenutí činiti ráčí, aby o tom skutečně nařídili, aby taková poznamenání již aspoň jednou do konce vykonána a která již pohotově jsou, ihned, a potomně také i ostatní do komory české podána byla, což k vyhledání příjmuov a pozuostávajících reštantuov netoliko při počtích již přijatých, ale i jiných ještě nepřijatých k platnosti a dobrému bude.

Také JMCská toho zprávu jmíti ráčí, že jest rozepře o meze a hranice mezi statkem JMCské Přísečnicí a JMtí kurfirštem Saským, dotejkajíce se nějakých mezníkuov, odtud vyvržených a odundaných, vznikla, o číž jsou se ouředníci JMti kurfiršta Saského často domlouvali, aby to skrze osoby s obou stran k tomu zřízené očitě spatřeno a na místě a konci postaveno bejti mohlo, a komisaři, kteříž teď nedávno k ohledání hor a lesuov Přísečnických nařízeni byli a to všecko shlídli a spatřili,

o tom zprávu učinili, že jest se žádný z ouředníkuov kurfiršta Saského, v táž místa najíti nedal: i poněvadž toho obzvláštní potřeba jest, aby tou věcí prodleno nebylo, a podtím ty osoby, kteréž o těch mezech vědomosť mají, nezemřely, protož JMCská toho při stavích milostivě hledati ráčí, poněvadž se tu meze a hranic království tohoto dotýče, aby na takové hranice jisté osoby s plnou mocí nařídili.

A kdež také stavuom léta jminulého osmdesátého druhého v pondělí po památce panny Marie hromnic na sněmu obecním, kterýž tehdáž držán byl, někteří horní artikulové, kteříž při jminulém uvažování horních věcí za potřebné uznáni jsou, k vysvětlení a uvážení, jak by tíž artikulové, aby tím více kverkuov přibejvati mohlo a hory tím lépe fedrovány byly, podáni jsou, a stavové se na tom snesli, že ze všech tří stavuov osoby, horním věcem rozumné, k uvážení a na místě postavení těch artikuluov nařítiti chtějí: i poněvadž jest se tomu až posavad zadosti nestalo a za tou příčinou to, což potřeba horní ukazovala, fedrováno, ani řád horní nařízen a ustanoven býti nemohl, protož JMCská stavuov milostivě žádati ráčí, aby o tom jisté nařízení učinili, aby vejš psaní artikulové při tomto nynějším sněmu obecním předsevzati, uváženi a na místě a konci postaveni byli.

A jakož také léta jminulého ɔc sedmdesátého pátého sněmem obecním jisté snešení se stalo a v řádu horním tištěným a vuobec vydaným v třicátým sedmém artikuli, kdež stojí při rubrice o stavování lidu horního pro dluhy, jakž týž artikul to šířeji v sobě ukazuje a zavírá, toho doloženo jest, že žádný stavu panského, rytířského a z měst královských žádnému z obyvateluov měst horních potud dále nic zapůjčiti nemá, leč by prvé od hejtmana, nebo ouřadu téhož města o to připsání k sobě učiněné měl, v kterémž by vejslovně doloženo bylo, jak mnoho by jednomu nebo druhému půjčiti a uvěřiti mohl, a kdyby týž dlužník v času určitém věřiteli svému nezaplatil, aby jemu předně skrze ouřad téhož města a pak-li by na tom přestati nechtěl, tehdy hejtmanem dopomoženo bylo, pak-li by se tomu zadosti nestalo, tehdy potomně a prvé nic stavuňk tomu věřiteli dopuštěn bejti má, jakž týž artikul to šířeji v sobě ukazuje a zavírá: však JMCská spraven bejti ráčí, že od některého času osoby z stavuov samy o své ujmě, beze všeho připsání, lidu hornímu na jejich žádosti puojčky činí a když čas placení přijde a věřitelé o dopomáhání k dluhu se domlouvají a dopisují, a nemohouce pro chudobu a nemožnost téhož dlužníka ihned k záplatě své přijíti, tehdy jiné obyvatele měst horních, kdež mohou, nenáležitě obstavují, nešetříc ani toho, by pak obyvatele města Šenfelda za měštěnína z Slavkova a z Slavkova za obyvatele z Šenfelda obstavěti měli, a na napomínání ouřadu horního, aby se podle snešení sněmovního v té věci zachovali, nic dbáti nechtějí, pročež mnozí z lidí horních a kverkuov, aby se z stavuňku vymoci mohli, velikú škodu svou činiti musejí a od hor odstrašeni bejvají. A poněvadž to jeden z předních artikuluov a horám obzvláštně škodlivý, a kterýž předešle od JMCské a stavuov dostatečně uvážen a zavřín jest, protož JMCská stavuov, věrných poddaných, milostivě žádati ráčí, aby stavové nyní psaný artikul na tomto nynějším sněmu obecním zase obnovili a to tak nařídili a opatřili, aby se tomu od jednoho každého zadosti státi a taková ztížnost měst horních uvarována býti mohla.

A poněvadž jmenovaní stavové království Českého JMCské milostivý a upřímný úmysl, kterýž JMCská o země a poddané své, i o všecko křesťanstvo dobré, jmíti a nésti ráčí, poznávají, a předepsané JMCské milostivé žádosti mírné a snesitedlné jsou, a protož JMCská té nepochybné, jisté, milostivé naděje k nim stavuom, věrným poddaným, bejti ráčí, že mezi sebou ty všecky jim předložené potřeby k spěšnému vyřízení pro uvarování zbytečných outrat a obmeškání fedrovati budou, a žádný z stavuov bez jistého vědomí a povolení JMCské odsud neodjede, nébrž tomuto jednání sněmovnímu až ku závírce téhož sněmu s obzvláštní pilností a bedlivostí přítomni budou, též také se vedle obzvláštní JMCské milostivé duověrnosti svolením jich tak upřímně, poddané a povolně ukáží, aby sobě jiné k tomuto království příslušející země z toho dobrý příklad bráti mohly. A což tak stavové království Českého na tyto nahoře psané milostivé žádosti z upřímné lásky učiní, mohou tím jisti býti, že to JMCské v žádné zapomenutí přijíti nemá, nébrž vejš dotčeným stavuom všem společně i jednomu každému

zvláště vší milostí svou císařskou skutečně spomínati a nahražovati ráčí, a v potřebách jich obecních i obzvláštních podle vší náležitosti a možnosti opouštěti neráčí. A také nicméně JMCská stavy vedle starobylého chvalitebného pořádku, že jim takové dobrovolné svolení na jejich privilegiích, svobodách, starobylých zvyklostech a pořádcích beze škody a ujmy bejti má, dostatečným reversem opatřiti a jejich milostivým císařem, králem a pánem bejti a zuostati ráčí.

---

311. Rudolf II. žádá stavy království Českého za povolení, aby Chodové městu Domažlicím za jistou sumu peněz, kterou od nich vypůjčiti si hodlá, v zástavu dáni byli, a aby pozemky od panství Hradištského, které otec Žofie Dejmkovy z Dolan Bohuslav Flaišar od císaře za jiné dědiny byl vyměnil, ve dcky zemské vloženy býti mohly.

1585 v lednu. — Konc. v arch. česk. místod.

Žádosti do sněmu léta 1585. Januarius.

JMCská, pán náš nejmilostivější, neráčí stavuov království Českého tejna činiti, kterak JMt k některým svým důležitým pilným vydáním jisté sumy peněz potřebovati ráčí. Jsouc pak JMCská té milostivé naděje, že by toho něco při purkmistru a konšelích i na místě vší obce města Domažlic, kdyby se jim Chodové Domažličtí pod správu jich do jistých let poručili a užitky od týchž Choduo vycházející místo ourokuov povolili, objednáno býti mohlo, ráčí JMCská dotčených stavuov království Českého milostivě žádati, aby k tomu své povolení dali, tak aby JMCská jim Domažlickým to, cožby a jakú koli sumu JMti poddaně zapůjčili, na svrchu oznámený spuosob ujistiti a zapsati moci ráčil.

Tolikéž ráčí JMCská tejmž pánům stavům milostivě v známost uvozovati, že jest se ještě jminulého šedesátého prvního léta v outerý den památný zvěstování panny Marie [25. března] z jistého poručení JMti arcikníže Ferdinanda mezi někdy Bohuslavem Flaišarem z Dolan z strany jedné a někdy Martinem Sudkovským z Hendrštorfu, JMti hejtmanem na Chlumci, na místě a k ruce JMCské, z strany druhé o některé dědiny a dva rybníky, kteréž jest týž Flaišar JMti postoupil a JMt zase témuž Flaišerovi některé role a porostliny od panství Hradištského odstoupiti ráčil, jistá směna stala; i poněvadž táž směna k dobrému JMCské učiněna jest, ráčí JMt stavuov milostivě žádati, aby k tomu své povolení dali, tak aby JMCská na poníženou žádost Žofie Dejmkovy z Dolan, pozůstalé dcery po témž někdy Bohuslavovi Flaišarovi, takové role a porostliny od panství Hradištského jí ve dcky zemské vložiti, a proti tomu zase ty postoupené rybníky a dědiny k tomu panství připojiti moci ráčil.

---

312. List z kanceláře císařské, kterýmž Rudolf II. žádá stavův království Českého, aby k tomu své svolení dali, pokudž by s Ladislavem z Lobkovic o Mostský hrad smluviti se mohl.

1585, 24. ledna. — Konc. v arch. česk. místod.

JMCská, pán náš nejmilostivější, jsouce s urozeným Ladislavem z Lobkovic a na Zbiroze, Hořejší Lindvě a Dobré, radou svou a presidentem komory české o Mostský hrad s jeho příslušenstvím, kteréhož posavad urozená Anna šlechtična z Vajtmile zástavou v držení byla, v jednání, ráčí stavův království Českého milostivě žádati: pokudž by se JMt s dotčeným Ladislavem z Lobkovic o týž hrad Mostský, buď dědictví neb jináč, smluviti ráčil, aby stavové k tomu své povolení dali. 24. Januarii ↄc 85.

313. Pražané a vyslaní z měst království Českého předkládají nejvyššímu purkrabí Pražskému a dvěma vyšším stavům na sněmu shromážděným ztížnosti své proti artikuli o čeledi i lidech poddaných.

[1585.] — Opis souč. v MS. č. 1080 arch. města Prahy.*)

Artikul z strany čeledi a lidí poddaných, jak jest uvážen a co na něj za odpověď dáno.

Vysoce urozenému pánu, panu, nejvyššímu panu purkrabí Pražskému oc, urozeným pánuom, panuom, urozeným a statečným pánům z rytířstva, nejvyšším pánuom ouředníkům zemským a JMCské oc radám, i jiným pánuom z obce království Českého, stavu panského a rytířského, při sněmu obecním shromážděným, JJMtem pánuom nám milostivě a laskavě příznivým: odpověď na některé artikule, od JJMtí nám podané, od nás Pražan všech tří měst Pražských a vyslaných z měst království Českého.

VMt vysoce urozený pane, nejvyšší pane purkrabě Pražský oc, VMt urození páni, páni, VMt urození a stateční páni z rytířstva oc, páni nám milostivě a laskavě příznivi. Jakož jste dnův pominulých ráčili se k tomu laskavě nakloniti a artikuluov těch, o nichž jste ráčili zmínku mezi jinými artikuli sněmovního jednání učiniti, nám propůjčiti, oznamujíce, že byšte té vuole bejti ráčili JMCské požádati, poněvadž jsou od VMtí z jistého snešení JMCské k dalšímu milostivému uvážení podáni, aby JMCská ráčil na ně odpověď VMtem dáti, a tak když by obnoveni a potom i do zřízení zemského vloženi byli, jeden každý věděl podle nich jak se chovati. Což my od VMtí vděčně přijavše i také v společnosti naší sobě je přečetše, jim jsme vyrozuměli a to našli, že mnozí ti artikulové obecní od VMtí snešení schylují se k dobrému vší obce tohoto království, kromě co se dotýče artikule o čeledi a lidí poddaných, tomu jsme porozuměli, že ten artikul sněmem vyhlášený o týchž lidech robotných, kteříž z peněz slouží a pracují, nyní vysvětlovati a rozšiřovati ráčíte. I nemůžeme toho tejna před VMtmi učiniti, že když jest mezi námi ten artikul od nás v drahným počtu, jakž s staršími obecními měst Pražských i také vyslanými z měst království Českého, (kteříž v tom se jednosvorně ohlásili a od obcí a starších svých, aby k tomu artikuli, co se té čeledi dotýče, nepřistupovali, obzvláštně poručeno mají) přečten a uvažován byl, to se u nás snášelo a vidělo: kdyby ten artikul do snešení sněmovního tohoto času a potom do zřízení zemského vjíti a vložen bejti měl, že by mnohem vejše na těžkost stavu městského, nežli kdy prvé, býti musil; jaké pak těžkosti předešle z strany toho artikule jsme měli a posavad máme, to jsme léta oc LXXV., když jest týž artikul od VMtí, bez našeho k tomu přistoupení, sněmem vyhlášen byl, ohlašovali a za to žádali, aby na těžkost a záhubu stavu našeho městského a sousedův našich vepsán nebyl. Jakož pak i po sněmu brzo k JCMti, slavné a svaté paměti, císaři Maximilianovi poníženě jsme se utekli, i také JMCské, nynějšího pána nás všech nejmilostivějšího, jakožto krále na onen čas Uherského a Českého, za přímluvu žádali a své těžkosti velké a znamenité v té příčině obsažené se vší poddaností přednesli a za milostivé opatření žádali a prosili. Na kteréžto ztížnosti JMCská ráčil nám milostivou odpověď dáti, že o to chce s VMtmi s pilností jednati, aby taková ztížnost na obce naše nebyla skládána. Jakož pak nebyla jest jiná naděje a není, než že jest se to tak vykonalo, poněvadž již na díle ta věc při pokoji jest zuostavena byla; že pak nyníčko opět zase táž ztížnosť na ublížení nás všech obnovovati by se chtěla, VMtem se vší uctivostí oznamujem, že my k tomu přistoupiti nemůžeme z nahoře psaných i níže položených příčin. Jedno, že takové snešení bez našeho k tomu dovolení a přistoupení odporné jest smlouvě svato Václavské

*) Ztížný spis Pražanův a měst není datován, podán byl však za času sněmování, jak viděti z úvodních slov.

v zřízení zemském X. 16. i také M. 16., kterážto smlouva na staré zřízení zemské se vztahuje, jakožto léta 1517; item, zřízení zemské léta 1530 tisknuté pod literou G 12; item, též zřízení zemské vydané léta 1550 pod literou J 32: a ta v sobě zavírají, že má jeden k druhému o poddaného poslati, a ten, k komuž by posláno bylo, má mu ho vydati, pak-li by nevydal, tehdy teprva má se o pokutu 15 ſſ g. ꝯc domlouvati, jakž týž artikul na mnohých sněmích ano také od JMCské, slavné a svaté paměti, císaře Maximiliana při sněmu léta ꝯc 67 vlastními ústy JMCské vysvětlen jest. Podle kteréžto smlouvy a těch starých zřízení zemských vidí se nám, že by nemělo bez našeho spolu s VMtmi snešení, stavu našeho třetího městského, pro zběhlost a zavinění poddaných, VMtmi toho něco měněno býti a jiná věc a větší pokuta mimo dotčenou smlouvu a zřízení zemské se ukládati, a hejtmané krajští aby nás a jednoho každého z obcí našich měli podle takového vyměření v týchž pokutách rozsuzovati a na nás exekucí dopomáhati, poněvadž jeden každý měštěnín při svobodách měšťanských jak privilegiemi, slavné a svaté paměti, císařuov Římských a králuov Českých, tak také i zřízeními zemskými osvobozen a opatřen byl, tak aby na svém právě o všecky věci, ano také i o hrdlo souzen byl. Protož se nám vidí, že na tom příliš dosti jest, aby ten, k komuž by pro poddaného, jenž by se za čeledína u kohokoli zjednal, posláno bylo, a on ho vydati se zbraňoval, pokutou podle těch zřízení zemských již dotčených povinen byl; nebo kdyby tento artikul z strany čeledi a nádeníkuov, na veliké nebezpečenství a záhubu stavu našeho vnově tak ztížně vysvětlený, průchod svůj jmíti měl, již by nic jiného nenastávalo než veliký pád a snížení všech obcí našich. Pod kterýmžto artikulem nikda bychom, ani potomci naši, bychom pak jakkoli nejvejše se v tom opatrovati a ušetřovati hleděli, bezpečni sebou bejti nemohli, poněvadž se na všecky obyvatele stavu třetího městského, a zvláště na sprostné řemeslníky a lidi, kteří poživení své mají z dědin, rolí, vinic a jiných gruntuov k těm podobných, vztahuje, při nichžto zřídka taková opatrnost a sebe šetření před škodou pro rozličné obmysly lidské, kteřížby se pod takovými listy fedrovními zavírati mohli, najíti se může. A kdyby mělo k tomu přijíti, čehož se nenadějeme, že by měšťané obcí našich nedorozuměním a sprostností svou takovými pokutami obtěžováni býti měli, jaké by vzdělání měst JMCské, pána nás všech nejmilostivějšího, býti mohlo, toho nechť každý zdravě u sebe pováží; nebo kdyby kdo třebas toliko jednou, z přepuštění božího, z těch dotčených lidí a měšťanův potřebných takovou pokutou těžkou a nesnesitedlnou obtížen byl, nemaje svého mnohej ani za padesáte kop míš., jest podobné, že by o všicek statček svůj přišel a o živnost sebe, manželku i dítky připravil, ano i v nebezpečenství veliké, kdyby s to býti nemohl, přiveden býti musil, nad čímž nemalá žalosť, úpění, naříkání i ku pánu Bohu volání žalostivé býti by muselo.

Při tom pak i toto ještě se VMtem předkládá: kdyby z strany té čeládky nádenní, kteráž na vinicích okolo měst Pražských i jiných mnohých v tomto království Českém z peněz nákladníkuom posluhuje, to tak jíti mělo, aby vinaři, kteří je najímají na místě hospodářuov na ta díla viničná, kteráž se hned při počátku postu a někdy i prvé otvírají a začínají a až do času sv. Martina trvají, měli listy jejich ohledávati, když by kteréhokoli času na díla jíti měli, jakž pak téměř každého dne některý tisíc z samých měst Pražských čeledi nádenní na taková díla vychází, a některý vinař dvadciti, jiný třidceti, také do šedesáti i vejše přes den jich najímá, což na větším díle trefuje se někdy přede dnem a někdy v samo svítání, kdež netoliko na listy, ale na osoby těžce se patřiti může; v kterémžto příčině kdyby vinaři mezi takovou čeládkou viničnou a nádenní, jakž někdy mnozí dosti nevážní bývají, ano také i sami hospodářové měli se dotazovati na jich svobodu a listy a s dělníky tu se vybírati, snad by se s tím od nich potkali, že by potom podruhé na nájem jíti netoliko nesměli, ale ani nemohli. A tak díla viničná, kteráž prodlení nemohou nésti, obmeškána býti by musela a vinice k nejvyššímu spuštění tudy by přicházely, nicméně i pergkrecht JMCské z týchž vinic vycházející sjíti a k dosti malé platnosti přijíti by mohl. Ano také by pak i listy kteří měli, tehdy nemaje žádných hospod svých jistých, anobrž i šatuov na sobě dosti málo, v jakým by opatření takové listy míti měli, to se k uvážení

VMstem připouští. Chtěl-li by pak vinař, jakž pak žádný téměř čísti neumí, listy fedrovní čeládky ohledávati, jaké mají, neb nemají, musil by tu hned svého písaře míti a nejméně puol dne v takovém ohledávání a přečtení stráviti. A tak se to vidí býti věc nemožná a nákladníkuom hor viničných velmi nebezpečná i škodlivá, ano i mezi touž čeládkou pro jedni druhým takových listův fedrovních obmyslné odjímání škodné pranice by povstávaly, a mnozí, kdyby tak připouštěni k pracem hmotným za peníze nákladníkuov nebyli, co by jiného z toho pošlo, než že by se vydávali na krádeže, loupeže a jiná mnohá nešlechetenství, kudyž by lidem na silnicích i v městech veliké škody díti se mohly a oni by tak vymstívati se hleděli, že jim díla dopříno a dáno není, aby požívení měli. Protož VMtem ve vší náležité uctivosti oznamujeme, poněvadž jsme tomu artikuli nikda až i do tohoto času, když toliko jaká příčina k tomu se dala, nepovolovali a veliké ztížnosti obcí našich, též i pokřik od lidu obecného, kterýž těch věcí uvažovati neumí, pročež by nejvíce nám ouřadním osobám přičítány byly, již nejednou VMtem předkládali, jsme k VMtem té nepochybné naděje, že toho všeho při starých zřízeních zemských a smlouvě svato-Václavské, pro zachování mezi všemi třmi stavy království tohoto křesťanské lásky a obecné svornosti, zuostaveno a zanecháno bude; a my jsouce toho upřímně vděčni, rádi se toho VMtem všelijakými nám možnými službami ochotně odsluhovati každého času hotovi býti chceme.

VMtem k službám povolní Pražané všech tří měst Pražských a vyslaní z měst království Českého.

---

314. *Rytířstvo na sněmu shromážděné přijalo do stavu svého Ondřeje Purkhamera z Ourazu.*

1585, 29. ledna. — Kvat. rel. žlutý od r. 1582 do 89, č. 47. f. F. 24. v král. česk. arch. zemském.

V outerý po památce svatého Pavla na víru obrácení. Páni z rytířstva, podle svobod stavu svého, z plného sněmu obecního, kterýž držán byl na hradě Pražském v pondělí den svatého Šťastného léta ↄc LXXXV, přijali sou do téhož stavu svého rytířského Vondřeje Purkhamera z Ourazu. a má se dckami zemskými zapsati, jakž toho obyčej jest, a prvé se s nejvyšším písařem království Českého a jinými smluviti. Poslové na to byli sou: Burian Trčka z Lípy na Světlé nad Sazavou a Velíši, podkomoří království Českého, Jan Vchynský ze Vchynic na Nalžovech, Neprachovech, Zásmucích a Karlštejně, purkrabě Karlštejnský, Albrecht Kapoun z Svojkova na Hlušcích, purkrabě kraje Hradeckého, Bernart Hodějovský z Hodějova na Lčovicích, Tloskově a Milivským Klášteře, Zikmund Brozanský z Vřesovic a na Brozanech, Václav Budovec z Budova, JMCské rada nad apelacími, Jan Markvart z Hrádku na Nekmiři, Jiřík Mošaur z Valdova a na Dobřejovicích, purkrabě hradu Pražského, Václav Běšín z Běšín, JMCské hejtman na Dobříši, Jaroslav Vchynský ze Vchynic a na Drastech, Radslav Vchynský ze Vchynic a na Petrovicích, Vilém Vodkolek z Oujezdce a na Hořejních Malobrat[ř]icích, Bavor Rodovský z Hustiřan, Jakub Vřesovec z Vřesovic a ve Kšenicích, Jindřich Saska, jinak Vojíř, z Vacovic a na Smilkově, Mikuláš Sekerka z Sedčic a na Lobkovicích, Kunata Pešík z Komárova a v Žerticích, Václav Valkoun z Adlaru a na Vlčím poli. S takovouto při tom vejminkou, aby on Ondřej Purkhamer před úředníky Pražskými menšími desk zemských, prvé nežli by zápis na sebe podle pořádku desk zemských učinil, zachování své pořádné a obdarování erbovní prokázal a provedl; a to bude povinen vykonati mezi tímto časem a svatým Jiřím nejprvé příštím. Pak-li by v témž času toho nevykonal a zachování svého a předkův svých nepokázal, tehdy z této relací zase sjíti má.

---

315. *Vyňatky z nařízení císařských v příčině zápisu do desk zemských odprodaných a darovaných dědin královských Jiřímu z Lobkovic, Vilímovi z Rožmberka, Hertv. Zejdlicovi z Šenfeldu, Šebestianovi Šanovcovi z Šanova a bratřím Elsnicům z Elsnic.*

1585, 29. ledna — 30. listop. — Kvat. relací žlutý od 1582—89, č. 47. v král. česk. arch. zemsk.

„Jiřímu z Lobkovic na Libochovicích a Mělníce, dědicům a budoucím jeho, dědiny zápisné, jmenovitě: ves celou Hoštice řečenou, ves Klíčany s dvory kmetcími, s platem, s dědinami, lukami, vodotočinami, s rybníkem, kurmi, vejci, ospy, robotami, s krčmami v týchž vsech, s lidmi osedlými i neosedlými a z těch gruntův zběhlými, i s jiným vším a všelijakým k týmž vesnicem od starodávna příslušenstvím, se vší zvolí a plným panstvím, pro jeho dávní, pilné, stálé, platné a pracné služby k dědictví, na ten způsob, aby se s nynějšími držiteli o sumu, kteroužby na nich zapsanou jměli, urovnal."

Dne 6. února t. r. Vilímovi z Rožmberka „pro jeho mnohé, starodávní, pilné, stálé, užitečné, platné, pracné a věrné služby, které jest císaři Ferdinandovi a císaři Maximilianovi, toho jména Druhému, i nám, vysílán jsa do cizích zemí, krajin a království v znamenitých a nebezpečných komisích, poselstvích a legacích i jinak, k zvláštnímu dotčených pana děda a pana otce našich nejmilejších, i našemu obzvláštnímu zalíbení, vždycky rád činil a činiti nepřestává: jemu, dědicům a budoucím jeho, z plnosti moci naší císařské, jakožto král Český, ves Novou Libeň s dvorem popplužním, s poplužím, ves Okrouhlo [sic], ves Bohuliby, ves Olešek [sic], ves Hodkovice, tolikéž ves Zahořany, ves Kamenná vrata, ves Voboru, ves Petrov, ves Hořelici a ves Třepsín, s nápravníky, svobodníky v těch vsech a poddacím kostelním ve vsi Hořelici, též s lidmi a sirotky osedlými i neosedlými aneb z těch gruntův zběhlými, s dvory kmetcími, s krčmami, platy, kurmi, vejci, robotami, dědinami ornými i neornými, lukami, pastvami, lesy, porostlinami, rybníky, mlejny, potoky, struhami, vodotočinami i se vší zvolí, plným panstvím, plnou vrchností a sumou se vším a všelijakým týchž vesnic příslušenstvím."

Dne 11. března t. r. darované „Hertvíkovi Zejdlicovi z Šenfeldu na Zvoliněvsi, dědicuom a budoucím jeho, dědiny zápisné ve vsi Nauměřicích, dvůr poplužní s poplužím a sedm lidí poddaných, zejména Mikuláše, jinak Nykle, Beneše Hořejšího, Václava krčmáře, Jiříka sladovníka, Vávru Šebelence, Víta Srba, Petra Hůlku, k tomu dvoru poplužnímu od starodávna náležité, s dvory kmetcími, s platy všelijakými, s dědinami ornými i neornými, lukami, pastvištěmi, potoky, vodotočinami, s poustkami, které slovou Děkanovské, i s tím se vším, čehož on Hertvík Zejdlic k tomu dvoru v držení a užívání jest, i s těmi rolími a ladami mezi Velvary a Mikovicemi ležícími, které na Radovici a pod Radoviciem slovou, též háj dubový Lutovík řečenej, nad Mikovicí ležící, i s jiným vším a všelijakým k tomu příslušenstvím."

Dne 9. července t. r. Vilémovi z Rožmberka „vesnice, jenž „na království" slovou, totiž ves Hostice, ves Milivice, ves Střítež, ves Nauslužice, ves Kamennou, ves Všechlapy, ves Čepcovice, ves pustú Hostětice, ves Jiřetice, ves Kojčín, ves Tvrzice, ves Bohomice, ves Aulehle, ves Bušanovice, ves Radhostice, ves Nahořany, ves Bolikovice, ves Setěchovice a ves Stranějice, s jich od starodávna příslušenstvím, tak jakž jest mu je na onen čas z jistého JMCské Ferdinanda ꝯc, pana děda našeho nejmilostivějšího, slavné paměti, dovolení někdy urozený Ondřej Ungnad z Suneku ꝯc od panství Hlubockého prodal, ale prvé nežli jest mu je podle jisté smlouvy do desk zemských vložil, prostředkem smrti z tohoto světa sešel a tak ta věc až posavad k svému místu přivedena není, k dědictví do desk zemských vložiti a při tom plat, jako dvě stě dvanácte kop míš. na týchž vesnicech a lidech pozůstávající a k zámku Karlšperku náležející", za 4000 kop gr. m. prodané.

Dne 20. srpna t. r. „Šebestianovi Šanovcovi z Šanova na Smolotelích, dědicům a budoucím jeho, dědiny zápisné od panství Příbramského, totiž ves Smolotelky, v níž pět osedlých jest a ročně dvě kopy čtyřidceti vosm grošův půl čtvrta peníze vše českých platí, s dědinami, lukami, porostlinami i s jiným vším a všelijakým k těm gruntům sedlským příslušenstvím" za 250 kop gr. č. prodané.

Dne 30. listopadu t. r. „Volfovi, Bernartovi, Krištofovi, bratřím vlastním Elsnicuom z Elsnic, i Karlovi bratru jich, let nemajícímu, dědicuom a budoucím jejich, dědiny zápisné a komorní v kraji Slanském ležící, zejména ves Vrbičany s dvorem poplužním a poplužím, s dvory kmetcími, s platem, dědinami, lukami, s kurmi, vejci, robotami, s krčmou vejsadní, s lidmi osedlými i neosedlými aneb z těch gruntův zběhlými i s jiným vším a všelijakým k nahoře oznámené vsi příslušenstvím, se vší zvolí a plným panstvím, a jakž jsou toho otec jich a oni bratří po něm v držení a užívání byli, nic ovšem nevymíňujíc, jakž to v sobě smlouva trhová, kteréž datum léta božího tisícého pětistého osmdesátého prvního v pondělí po památce narození panny Marie šířeji obsahuje a zavírá" prodané za 1750 kop gr. č.

---

316. Rytířstvo na sněmu shromážděné přijalo do stavu svého Petra Šišku z Jamolice se syny jeho.

1585, 1. února. — Kvat. rel. žlut. od 1582—89, č. 47. f. F. 25, v král. česk. arch. zemsk.

V pátek den svaté Brigidy. Páni z rytířstva, podle svobod stavu svého, z plného sněmu obecního, kterýž držán byl na hradě Pražském v pondělí den svatého Šťastného léta ↄc LXXXV., přijali sou do téhož stavu svého rytířského Petra Šišku z Jamolice, s syny jeho, a má se dckami zemskými zapsati, jakž toho obyčej jest, a prvé se s nejvyšším písařem království Českého a jinými smluviti má. Poslové na to byli sou: Burian Trčka z Lípy na Světlé nad Sazavou a Velíši, podkomoří království Českého, Jan Vchynský ze Vchynic na Nalžovech, Neprachovech, Zásmucích a Karlštejně, purkrabě Karlštejnský, Albrecht Kapoun z Svojkova a na Hlušcích, purkrabě kraje Hradeckého, Bernart Hodějovský z Hodějova, na Lčovicích, Tloskově a Milivském Klášteře, Hump[recht] Černín z Chuděnic a na Chuděnicích, JMCské rada a hejtman hradu Pražského a JIMti císařové, jakožto královné České, podkomoří, Zikmund Brozanský z Vřesovic a na Brozanech, Bohuslav Hornatecký z Dobročovic a na Žabonosech, Jan Vlk z Kvítkova v Nemyslicích, Jan Bryknar z Brukštejna na Čičovicích, Voldřich Doudlebský z Doubleb. S takovouto při tom vejminkou, aby on Petr Šiška před ú. P. m. d. z., prvé nežli by zápis na sebe podle pořádku desk zemských učinil, zachování své pořádné a obdarování erbovní prokázal a provedl; a to bude povinen vykonati mezi tímto časem a svatým Jiřím nejprvé příštím. Pakli by v témž času toho nevykonal a zachování svého a předkův svých neprokázal, tehdy z této relací zase sjíti má.

---

317. Administrator a fardřové konsistoře pod obojí žádají císaře Rudolfa za vyřízení předložených mu ztížností v příčině nedostatku kněžstva, schůzí pikhartských a neposlušných některých měst, která vedle řádu starobylého a nařízení se nechovají, a strany dosazování nepořádných kněží; konsistoř pak sestávající již jen z tří osob aby nově obsazena byla.

V PRAZE. 1585, 4. února. — Orig. v arch. Třeboň.

Nejjasnější a nejnepřemoženější Římský císaři, Uherský, Český králi, pane, pane náš nejmilostivější! ↄc Až dosavad očekávali jsme a očekáváme od VCMti milostivé a jisté odpovědi na suplikací naše, kterých jsme VMCské předešlého roku podali a je skrze mnohé naše ponížené, oustní i psané žádosti a prosby připomínali; však jsme od VCMti na takové naše suplikací jisté odpovědi dosáhnouti nemohli. Jsou pak VCMti od nás v dotčených suplikacích mimo jiné obzvláštní věci tyto obecní nejpilnější a nejpotřebnější přednešeny: předkem, strany velikého a prvé v straně pod obojí nikdy nebývalého nedostatku pořádného kněžstva; druhé, strany schůzí pikhartských a sektářských, které se čím

dále vždy více proti mnohým zápovědém rozmáhají; třetí, strany některých měst, která podle řádu starobylého a podle přísného poručení VCMti strany náboženství a kněžstva se nechovají; čtvrté, strany far na gruntech panských a rytířských k správě duchovní konsistoře naší od starodávna přináležejících, na kteréž mnozí collatores kněží i nepořádné s náboženstvím hostinským proti řádu starobylémn uvozují, je trpí a fedrují.

I uvažujíce my to s bedlivostí častokráte, že se tu předkem pána Boha a církve jeho, potom řádu starobylého království tohoto vysoce dotýká, a vidouce, že z předložených věcí mnohé veliké zlé a škodlivé věci v této zemi čím dále vždy více pocházejí a se rozmáhají, nicméně rozumějíce tomu, že bez dostatečného a časného týchž věcí, zvlášť pro veliký nedostatek kněžstva pořádného, opatření nijakž jsme nemohli, nemůžeme povolání našeho, tak jakžby náleželo, vykonávati a jemu zadosti činiti, tak jakž jsme to VCMti obšírně předložili: těmi i jinými mnohými příčinami jsouce nuceni VCMti, připomínajíce dotčené přednešené naše suplikací, se vší poddaností a ponížeností pro Boha a jeho milosrdenství prositi nepřestáváme, že VCMt bez náležitého a místního vyřízení tak znamenité, potřebné a dávno přednešené věci nijakž zanechávati a nám na to laskavé a potěšitedlné odpovědi, kteréž žádostivě očekáváme, dáti pomíjeti neráčí.

Naposledy i za to VCMt poníženě prosíme, poněvadž v ouřadu konsistorianském již několik let s nemalou prací a obtížením jsme trvali a někteří z počtu našeho v tom i zemřeli, tak že již toliko tři osoby živé pozůstáváme a ty ještě velmi nestatečné, více nemocné nežli zdravé, a ten ouřad dostatečného opatření potřebuje: že VCMt týž ouřad konsistořský obnoviti a jej osobami těmi, kteréby podstatnější a dostatečnější k tomu byly, než jsme my, býti mohly, opatřiti, a nad týmž ouřadem, aby užitečný a platný býti, v své podstatě a starobylém řádu státi mohl, milostivou a ochrannou ruku držeti ráčí. Jsouce té celé a nepochybné naděje, že od VCMti v té tak pilné a důležité církevní potřebě oslyšáni nebudeme, tím se vším VCMti k milostivému a spravedlivému opatření a ochraně se poroučejíce, za laskavou a potěšitedlnou odpověď žádati nepřestáváme. Dán v Praze v pondělí po památce sv. Blažeje léta Páně ɔc 85.

---

318. Všickni tři stavové na sněmu shromáždění svolují, aby císař pro zlepšení myslivosti o některé vesnice k úřadu purkrabství Pražského náležející směnu za jiné učiniti mohl.

1585, 11. února. — Kvat. rel. žlut. od 1582 do 89, č. 47, f. G. 1. v král. česk. arch. zemsk.

V pondělí po svaté Školastice. Páni, rytířstvo a Pražané a jiní poslové z měst, všickni tři stavové království Českého, jakož sou na sněmu obecním, kterýž držán byl na hradě Pražském léta ɔc vosmdesátého pátého v pondělí den svatého Šťastného, tu kdež sou předešle stavové na sněmu obecním, kterýž držán byl na hradě Pražském léta ɔc. LXXXII. v pondělí po hromnicích, k tomu, aby JMCská, jakožto král Český, pro zlepšení myslivosti a kratochvílí JMti o některé vesnice blíž hradu Pražského ležící a k úřadu nejvyššího purkrabství náležející s Vilímem z Rožmberka a na Českém Krumlově, vladařem domu Rožmberského a nejvyšším purkrabím Pražským, směnu na jiné JMCské vesnice učiniti moci ráčil, své povolení dali: i tak i nyní stavové k tomu, jakýchž by koli gruntův k úřadu nejvyššího purkrabství Pražského náležejících a blíže hradu Pražského ležících JMCská, jakožto král Český, pro zlepšení myslivosti a kratochvílí JMt potřebovati ráčil, aby s týmž Vilímem z Rožmberka o ně směnu učiniti moci ráčil, své povolení dávají. Poslové na to z plného sněmu byli sou v přítomnosti nejvyšších úředníkův zemských Jiřího staršího z Lobkovic na Libochovicích a Mělníce, nejvyššího komorníka království Českého, Jana staršího z Valdštejna a na Sedčicích, nejvyššího sudího království Českého, z pánův, a Michala Španovského z Lysova a na Pacově, nejvyššího písaře království

Českého, z vladyk, v přítomnosti úředníkův Pražských menších desk zemských Mikuláše Vratislava z Mitrovic a v Kníně, místokomorníka království Českého, Viléma Vostrovce z Kralovic, místopísaře království Českého, Jana Hoška z Proseče, úředníka podkomořího království Českého při dckách zemských, Bohuslava Mazance z Frimburku na Mimoni a Slatinanech, písaře menších desk zemských: Jiří Bořita z Martinic a na Smečně, nejvyšší sudí dvorský království Českého, Joachym Novohradský z Kolovrat na Košatkách a Buštěhradě, purkrabě Karlštejnský, Jaroslav Smiřický z Smiřic a na Kostelci nad Černými lesy, JMCské dvoru v království Českém maršálek, Adam z Hradce a na Hradci a Hluboké ꝛc, Jan starší z Lobkovic na Točníku a Nové Bystřici, JMCské rada a německých lén hejtman, Kryst[of] mladší z Lobkovic a na Tejně Horšovském a Tachově, komrmejstr království Českého, z pánův; Burian Trčka z Lípy, na Světlé nad Sazavou, podkomoří království Českého, Jan Vchynský ze Vchynic na Zásmucích a Nalžovech a Karlštejně, Albrecht Kapoun z Svojkova a na Hlušcích, purkrabě kraje Hradeckého, Jan starší Malovec z Malovic na Kamenici a Chejnově, JMCské rada, Václav Ples Heřmanský z Sloupna a na Stolanech, JMCské rada a hejtman Menšího města Pražského, Zikmund Sluzský z Chlumu a na Sukdole, Jiřík Vratislav z Mitrovic ꝛc., z vladyk, souce k tomu od JJMtí z téhož plného sněmu zvláště vysláni.

---

319. Všickni tři stavové na sněmu shromáždění svolují, aby císař na půjčku peněz Chody do jistých let pod správu Domažlickým dáti mohl.

1585, 11. února. — Kvat. rel. žlut. od 1582—89, č. 47, f. G. 2. v král. česk. arch. zemsk.

Páni a rytířstvo a Pražané i jiní poslové z měst, všickni tři stavové království Českého na sněmu obecním, který ždržán byl na hradě Pražském v pondělí den sv. Šťastného léta ꝛc. LXXXV°, ráčili k tomu své povolení dáti, jakož jest JMCská, jakožto král Český, toho při stavích milostivě žádati ráčil, oznamujíc, kterak JMt k některým svým důležitým a pilným vydáním jisté sumy peněz potřebovati ráčí, souce JMt té milostivé naděje, že by toho něco při purkmistru a konšelích i na místě vší obce města Domažlic, kdyby se jim Chodové Domažličtí pod správu jich do jistejch let poručili a užitky od týchž Chodův vycházející místo úrokův povolili, objednáno býti mohlo, aby stavové k tomu své povolení dali, tak aby JMCská jim Domažlickým to, cožby a jakoukoli sumu JMti poddaně zapůjčili, na svrchu oznámený způsob ujistiti a zapsati moci ráčil: k čemuž stavové JMCské ꝛc., jakožto králi Českému, aby s týmiž Domažlickými o to jednati i také jim to ujistiti a tak zapsati moci ráčil, k tomu své povolení, jakž se nadpisuje, dávají. Poslové na to z plného sněmu byli sou v přítomnosti nejvyšších úředníkův zemských Jiřího staršího z Lobkovic na Libochovicích a Mělníce, nejvyššího komorníka království Českého, Jana staršího z Valdštejna a na Sedčicích, nejvyššího sudího království Českého, z pánův, a Michala Španovského z Lysova a na Pacově, nejvyššího písaře království Českého, z vladyk, v přítomnosti úředníků Pražských menších desk zemských Mikuláše Vratislava z Mitrovic a v Kníně, místokomorníka království Českého, Viléma Vostrovce z Kralovic ꝛc., místopísaře království Českého, Jana Hoška z Proseče, úředníka podkomořího království Českého při dckách zemských a Bohuslava Mazance z Frimburku na Mimoni a Slatinanech, písaře menších desk zemských: Vilém z Rožmberka a na Českém Krumlově, vladař domu Rozmberského a nejvyšší purkrabě Pražský, Jiří Bořita z Martinic a na Smečně, nejvyšší sudí dvorský království Českého, Joachym Novohradský z Kolovrat a na Košatkách a Buštěhradě, purkrabě Karlštejnský, Jaroslav Libštejnský z Kolovrat a na Petršpurce, JMCské rada a markrabství Dolních Lužic lantfojt, Ladislav z Lobkovic na Zbiroze, Hořejší Lindvě a Dobrý, JMCské rada a zřízené komory v království Českém president, Václav z Říčan a na Hořovicích, JMCské rada, Volf Novohradský z Kolovrat a na Lnářích, JMCské rada z pánův; Burian

Trčka z Lípy a na Světlé nad Sazavou, podkomoří království Českého, Jan Vchynský ze Vchynic na Zásmucích a Nalžovech a Karlštejně, purkrabě Karlštejnský, Albrecht Kapoun z Svojkova a na Hlušcích, purkrabě kraje Hradeckého, Jan Koc z Dobrše a na Bystřici, JMCské rada, Václav Budovec z Budova, JMCské rada nad apelacími, Adam Materna z Květnice a na Přítoce, Jindřich Předenice z Předenic, z vladyk, souce k tomu od JJMti z téhož plného sněmu obzvláště vysláni.

---

320. Všickni tři stavové na sněmu shromáždění svolují, aby císař Žofii Dejmkové z Dolan některé grunty, kteréž někdy otci jejímu od panství Hradištského směnou postoupeny byly, do desk zemských vložiti mohl.

1585, 11. února. — Kvat. rel. žlut. od 1582—89, č. 47, f. G. 3. v král. česk. arch. zemsk.

Páni a rytířstvo, Pražané a jiní poslové z měst, všickni tři stavové království Českého na sněmu obecním, kterýž držán byl na hradě Pražském v pondělí den sv. Šťastného léta ͻc vosmdesátého pátého, ráčili k tomu své povolení dáti, tu kdež jest JMCská, jakožto král Český, stavům milostivě v známost uvésti ráčil, kterak jest se předešle, léta ͻc šedesátého prvního v outerej den památky zvěstování panny Marie [25. března], z jistého poručení nejjasnějšího knížete a pána, pana Ferdinanda, arcikníže Rakouského, mezi někdy Bohuslavem Fleyšarem z Dolan z jedné a někdy Martinem Sudkovským z Hendrštorfu, na onen čas JMti, slavné paměti, císaře Maximiliana hejtmanem na Chlumci, na místě a k ruce JMti, z strany druhé o některé dědiny a dva rybníčky, kterýž jest týž Bohuslav Fleyšar JMti postoupil, proti čemuž témuž Bohuslavovi Fleyšarovi některé rolí a porostliny od panství Hradištského postoupeny jsou, jistá směna stala, milostivě JMCská toho žádajíc, poněvadž taková směna k dobrému JMCské učiněna jest, aby stavové k tomu své povolení dali, tak aby JMCská Žofii Deymkové z Dolan, pozůstalé dceři po témž někdy Bohuslavovi Fleyšarovi, takové rolí a porostliny od panství Hradištského ve dcky zemské vložiti a proti tomu zase ty postoupené rybníčky a dědiny k témuž panství připojiti moci ráčil: i na takovou JMCské milostivou žádost na stavy vzloženou stavové k tomu, aby též rolí a porostliny, jakž svrchu dotčeno, týž Žofii Deymkové z Dolan proti postoupení zase rybníčku a dědin k témuž panství Hradištskému ve dcky zemský vložiti moci ráčil, své povolení dávají. Poslové na to z plného sněmu byli sou v přítomnosti nejvyšších úředníkův zemských Jiřího staršího z Lobkovic na Libochovicích a Mělníce, nejvyššího komorníka království Českého, Jana staršího z Valdštejna a na Sedčicích, nejvyššího sudího království Českého, z pánův, a Michala Španovského z Lysova a na Pacově, nejvyššího písaře království Českého, z vladyk, v přítomnosti úředníkův Pražských menších desk zemských Mikuláše Vratislava ͻc, jakž v první ut supra: Vilém z Rozmberka a na Českém Krumlově, vladař domu Rožmberského a nejvyšší purkrabě Pražský, Jiří Bořita z Martinic a na Smečně, nejvyšší sudí dvorský království Českého, Joachym Novohradský z Kolovrat a na Košatkách a Buštěhradě, purkrabě Karlštejnský, Adam starší z Šternberka a na Sedlci, JMCské rada a hejtman Nového města Pražského, Jiří mladší z Lobkovic a na Duchcově, JMCské rada, Ferdinand Šlik z Holejče, hrabě z Pasounu a z Lokte, JMCské rada nad apelacími, Bohuchval Berka z Dubé a z Lipého a na Laukovci, z pánův; Burian Trčka z Lípy a na Světlé nad Sazavou, p. k. Českého, Jan Vchynský ze Vchynic na Zásmucích a Nalžovech, purkrabě Karlštejnský, Albrecht Kapoun z Svojkova a na Hlušcích, purkrabě kraje Hradeckého, Vilém starší z Malovic a na Butovicích, Jan starší z Dobřenic a na Dobřenicích, Albrecht Pětipeský z Chyš a z Egrberku a na Byšicích, Hendrych starší Doupovec z Doupova a na Vilímově, z vladyk, jsouce k tomu od JJMtí z plného sněmu zvláště vysláni.*)

*) Nařízení císařské v příčině zapsání do desk směny dědin od statku Levínského k Chlumeckému a zase od panství Hradištského postoupených vydáno již dne 5. února t. r.

321. *Všickni tři stavové na sněmu shromáždění povolují, aby císař Jiřímu staršímu z Lobkovic k dědictví danou vrchnost nad statkem manským v Bučině se službou k hradu Mělnickému, čehož obec města Velvar užívala, do desk zemských vložiti moci dal.*

1585, 11. února. — Kvat. rel. žlut. od 1582—89 č. 47. F. G. 4. ve král. česk. arch. zemsk.

Páni, rytířstvo a Pražané i jiní poslové z měst, všickni tři stavové království Českého na sněmu obecním, kterýž držán byl na hradě Pražském v pondělí den sv. Šťastného léta ɔc LXXXV°, ráčili dáti své povolení, jakož jest JMCská, jakožto král Český, to stavům království tohoto v známost milostivě uvésti ráčil, že JMCská té vůle bejti ráčí Jiřímu staršímu z Lobkovic na Libochovicích a Mělníce, nejvyššímu komorníku království Českého, statek manský v Bučině, tří dvorův kmetcích, dvou osedlých a třetího neosedlého, z nichž jeden sluje Berankovský a druhý Hrubovský, s platem, dědinami, lukami i se vším a všelijakým k tomu příslušenstvím, s službou k hradu Mělnickému náležející, čehož purkmistr a konšelé i všecka obec města Velvar v držení a užíváuí sou, a týž Jiří starší z Lobkovic na Libochovicích, nejvyšší komorník království Českého, jakožto držitel téhož hradu Mělnického, nad tím vrchnost má, jemu to pro jeho mnohé, pilné, stálé, užitečné, věrné, platné a pracné služby, kteréž jest, slavné paměti, panu dědu a panu otci JMCské ano i JMti k zvláštnímu oblíbení vždycky rád činil a ještě činiti nepřestává, k dědictví uvésti a ve dcky zemské vložiti by chtíti ráčil, milostivě stavů žádajíc, aby stavové k tomu své povolení dali: na kteroužto milostivou žádost JMCské, jakožto krále Českého, stavové k tomu, tak, aby JMCská témuž Jiřímu staršímu z Lobkovic takové manství se vším k němu příslušenstvím ve dcky zemské, jakž se nadpisuje, k dědictví uvésti a vložiti moci ráčil, k tomu své povolení dávají. Poslové na to byli sou z plného sněmu v přítomnosti nejvyšších úředníkův zemských (krom pana komorníka) Jana staršího z Valdštejna a na Sedčicích, nejvyššího sudího království Českého, a jakž v druhé relací ut supra až do pana Joachym Novohradský z Kolovrat a na Košatkách a Buštěhradě, purkrabě Karlštejnský, Karel z Bibršteina a na Děvíně, JMCské rada a plnomocný hejtman knížetství Hlohovského, Ferdinand Šlik z Holejče, hrabě z Pasaunu a z Lokte, JMCské rada nad apelacími, Zikmund Kafunk z Chlumu, Adam z Újezdce a z Kunic, z pánův; Burian Trčka z Lípy a na Světlé, ut s., Jan Vchynský ɔc, Albrecht Kapoun ut s., Mikuláš Skalský z Dubu a na Sluštících, JMCské rada a prokurator v království Českém, Jaroslav Vchynský ze Vchynic a na Drastech, Bavor Rodovský z Hustiřan ɔc, Kryštof Želinský z Sebuzína, z vladyk, souce k tomu od JJMtí z téhož plného sněmu zvláště vysláni.*)

---

322. *Všickni tři stavové na sněmu shromáždění povolení dávají, aby císař hrad Mostský Ladislavovi staršímu z Lobkovic prodati mohl, však jiný zase statek v téže hodnosti k zemi připojil.*

1585, 11. února. — Kvat. rel. žlut. od 1582—89 č. 47. f. G. 4. v král. česk. arch. zemsk.

Páni a rytířstvo, Pražané a jiní poslové z měst, všickni tři stavové království Českého na sněmu obecním, kterýž držán byl na hradě Pražském v pondělí den sv. Šťastného léta ɔc LXXXV°, ráčili dáti své povolení, jakož jest JMCská, jakožto král Český, na stavy milostivě vznésti ráčil, že JMCská té milostivé vůle bejti ráčí, hrad Mostský se vším a všelijakým jeho příslušenstvím Ladislavovi staršímu z Lobkovic na Zbiroze, Hořejší Lindvě a Dobrý, JMCské radě a zřízené komory české presidentu, k dědictví prodati, za to JMCská stavův milostivě žádajíc, aby také k tomu své povolení dali: a protož na takovou JMCské milostivou žádost stavové k tomu tak a na ten spůsob, aby

*) Císařské nařízení v příčině zapsání do desk vrchnosti Jiřímu z Lobkovic dané stalo se již dne 5. února t. r.

JMCská zase proti tomu jinej statek v té hodnosti sobě k zemi připojiti ráčil, své povolení dávají. Poslové na to z plného sněmu byli sou v přítomnosti nejvyšších úředníkův zemských Jiřího staršího z Lobkovic ut s. v druhé relací až do pana Joachyma Novohradskýho z Kolovrat ut s: Jaroslav Smiřický z Smiřic a na Kostelci nad Černými lesy, JMCské dvoru v království Českém maršálek, Jan z Lobkovic na Točníku a Nové Bystřici, JMCské rada a německých lén hejtman, Volf Novohradský z Kolovrat a na Lnářích, JMCské rada, Jindřich z Valdštejna a na Stuparovicích, z pánův; Burian Trčka z Lípy a na Světlé ɔc Jan Vchynský, Albrecht Kapoun ut s., Václav Ples Heřmanský z Sloupna a na Stolanech, JMCské rada a hejtman Menšího města Pražského, Zikmund Sluzský z Chlumu a na Sukdole, Jiřík mladší Vratislav z Mitrovic a v Zalší, Jiří Kapoun z Smiřic, při úřadě nejvyššího purkrabství Pražského rada, z vladyk, souce k tomu od JJMtí z téhož plného sněmu zvláště vysláni.

---

323. Všickni tři stavové na sněmu shromáždění svolují, aby Jiřímu z Lobkovic, co by na domu jeho na Hradčanech blíže hradu Pražského k zemi náležejícího, o čemž se neví, bylo, do desk zemských vepsáno býti mohlo.

1585, 11. února. — Kvat. rel. žlut. od 1582—89, č. 47, f. G. 5, v král. česk. arch. zemsk.

Páni a rytířstvo, Pražané a jiní poslové z měst, všickni tři stavové království Českého na sněmu obecním, kterýž držán byl na hradě Pražském v pondělí den svatého Šťastného léta ɔc LXXXV°, ráčili k tomu své povolení dáti, tu kdež jest Jiří starší z Lobkovic na Libochovicích a Mělníce, nejvyšší komorník království Českého, vznesl, že jest JMCské, jakožto krále Českého, poníženě prosil, aby JMCská milostivě ráčil jemu dům jeho svobodný na Hradčanech, blížeji hradu Pražského, za domem arcibiskupským ležící i s tou vší ulicí, kteráž se začíná od domu arcibiskupského mimo dům jeho běžící, s zahradou a placem, potokem i s příkopem dole pod ním, v němž rybníček a při něm sádka udělána jest, též i s placem, kdež prvé některé domečky bejvaly, od něho Jiřího staršího z Lobkovic přikoupeným, z kteréhož zahradu aneb štěpnici již dělati dal, nicméně i vinici za týmž příkopem a rybníčkem a nad týmž potokem ležící, což jest tak koli k témuž domu připojil, k dědictví uvésti a ve dcky zemské vložiti ráčil, k čemuž že jest JMCská, jakožto král Český, milostivě povoliti ráčil, žádajíc svrchu psaný Jiří starší z Lobkovic stavův, pokudž by tu cokoli při témž domě, jakž vejš šíře datčeno jest, zemského aneboližto k zemi náležejícího, o čemž se neví, bylo, aby též také stavové k tomu, aby se jemu to dckami stvrditi a od JMCské, jakožto krále Českého, ve dcky zemské dědičně vložiti mohlo, své povolení dali: i na takovou žádost jeho Jiřího staršího z Lobkovic stavové k tomn tak, aby jemu to vše, což se nadpisuje a pokudž by co tak koliv tu při témž domě zemského bylo a kdykoliv se to vyhledalo, k dědictví od JMCské, jakožto krále Českého, uvedeno a ve dcky zemské vloženo bylo, své povolení dávají. Poslové na to byli sou z plného sněmu v přítomnosti nejvyšších úředníkův zemských (vypustiti p. komorníka) Jana staršího z Valdštejna a na Sedčicích ɔc, jakž v druhé relaci ut s. až do: Joachym Novohradský z Kolovrat a na Košatkách a Buštěhradě, purkrabě Karlštejnský, Jaroslav Libštejnský z Kolovrat a na Petršpurce, JMCské rada a markrabství Dolních Lužic lantfojt ut s., až do konce, jakž v druhé relaci zapsáni sou.

---

324. Všickni tři stavové na sněmu shromáždění povolení dávají, aby Jiří starší z Lobkovic s Vilímem z Rožmberka o dvůr ve vsi Dehnicích, k úřadu nejvyššího purkrabství Pražského náležející, směnu učiniti mohl.

1585, 11. února. — Kvat. rel. žlut. 1582—89, č. 47, f. G. 6. v král. česk. arch. zemsk.

Páni a rytířstvo, Pražané a jiní poslové z měst, všickni tři stavové království Českého na sněmu obecním, kterýž držán byl na hradě Pražském v pondělí den sv. Šťastného léta ↄc LXXXV°, ráčili dáti své povolení, tu kdež Jiří starší z Lobkovic na Libochovicích a Mělníce, nejvyšší komorník království Českého, na stavy vznesl, že jest té vůle s Vilémem z Rožmberka a na Českém Krumlově, vladařem domu Rožmberského, nejvyšším purkrabím Pražským, směnu o dvůr poplužní s poplužím, se vším k témuž dvoru po: s po: příslušenstvím, jehož týž Jiří starší z Lobkovic na ten čas v držení a užívání jest, ve vsi Dehnicích ležící a k úřadu nejvyššího purkrabství Pražského náležející, učiniti, žádajíc stavův, aby k takové směně své povolení dali: i na takovú žádost jeho Jiřího staršího z Lobkovic, poněvadž JMCská, jakožto král Český, také jest k tomu své milostivé povolení dáti ráčil, stavové též k tomu, aby výš jmenovaný Vilém z Rožmberka na Českém ↄc touž směnu o týž dvůr po: s po: se vším k němu příslušenstvím ve vsi Dehnicích ležící a k úřadu nejvyššího purkrabství Pražského náležející na jiné grunty směnu učiniti a proti odstoupení týchž gruntů zase jemu týž dvůr ve dcky zemské dědičně vložiti moci ráčil, své povolení dávají. Poslové na to z plného sněmu byli sou v přítomnosti nejvyšších úředníkův zemských ↄc kromě p. z Rožmberka a p. komorníka, jakž v 4 relací zapsáni sou až do konce slovo od slova.

---

325. Všickni tři stavové na sněmu shromáždění přijali za obyvatele království Českého Julia Cesara z Gonzaga, Jana Albrechta z Sprinzensteinu, Volfa Arnošta z Viršperku, Jiříka staršího z Karlovic, Haubolda z Staršedlu, Kryštofa a Jetřicha z Šenberku, Sebalda z Plavna, Hanuše Vejsa z Selmic, Michala Kekha z Švarcpachu a Porfiria Bossona.

1585, 11. února. — Kvat. rel. žlut. od 1582—89, č. 47. f. G. 7, v král. česk. arch. zemsk.

Páni a rytířstvo, Pražané a jiní poslové z měst, všickni tři stavové království Českého, jakož sou na sněmu obecním, kterýž držán byl na hradě Pražském léta ↄc. LXXXV. v pondělí den svatého Šťastného, Julia Cesara z Konzaku, Hans Albrechta z Pryncnštanu a na Novém zámku, JMti arciknížete Ferdinanda Rakouského tejnou radu, Volfa Arnošta z Viršperku, JMCské říšskou dvorskou radu a nařízeného nejvyššího nad rejtary na Gocfeldu, Haidhofu, Loverštetu, Ranšperku a Valtsaxu, Jiříka staršího z Karlovic na ten čas v Madburce, Haubolta z Štaršedl ↄc. [.....*] Kryštofa z Šenberku [.....] Jetřicha z Šenberku, Sebalda z Plaven, JMCské zřízené komory v Rakousích radu, Hanuše Vejsa z Selmic ↄc, Michala Kekha z Švarcpachu, JMCské paušreibera při hradu Pražském, Porfiria Bosso, JMCské kamerdinera, na milostivou JMCské, jakožto krále Českého, přímluvu a snažnou žádost jeho a přímluvy mnohé, za obyvatele do království tohoto Českého i s dědici jich přijíti ráčili ↄc.... Poslové na to byli sou z plného sněmu při přítomnosti nejvyšších úředníkův zemských Jiřího staršího z Lobkovic ut supra v druhé relaci slovo od slova až do Joachym Novohradský: Jaroslav Libštejnský z Kolovrat a na Petršpurce, JMCské rada a Dolních Lužic lantfojt, Ladislav z Lobkovic na Zbiroze, Hořejší Lindvě a Dobrý, JMCské rada a zřízené komory české v království Českém president, Václav z Říčan a na Hořovicích, JMCské rada, Volf Novohradský z Kolovrat a na Lnářích, JMCské rada, z pánův, Jan Koc z Dobrše a na Bystřici, JMCské rada, Václav Budovec z Budova, JMCské rada nad apelacími, Adam Materna z Květnice a na Přítoce, Zikmund Sluzský z Chlumu a na Sukdole, z vladyk, souce k tomu od JJMtí z téhož plného sněmu zvláště vysláni.

*) V původním zápisu prázdná nevypsaná místa.

326. Páni z rytířstva na sněmu shromáždění přijali do stavu svého Jana Sklifa z Greifenfeldu, doktora práv a radu nad apelacími, a Michala Kekha z Švarcpachu, „paušreibera“ při hradu Pražském, i se syny jeho.

1585, 12. února. — Zápis český v kvat. rel. žlut. od 1582—89 č. 47. f. G. 8. v král. česk. arch. zemsk.

---

327. Všickni tři stavové na sněmu shromáždění přijali za obyvatele království Českého Františka Renona z Kremony.

1585, 13. února. — Kvat. rel. žlut. od 1582—1589, č. 47, f. G. 8. v král. česk. arch. zemsk.

Ve středu po svaté Školastice. Páni a rytířstvo, Pražané a jiní poslové z měst, všickni tři stavové království Českého, jakož sou na sněmu obecním, kterýž držán byl na hradě Pražském léta ɔc LXXXV° v pondělí den svatého Šťastného, Františka Renona z Kremony na milostivou přímluvu JMCské, jakožto krále Českého, a na snažnou žádost jeho a přímluvy mnohé, za obyvatele do království tohoto Českého i s dědici jeho přijíti ráčili ɔc. Poslové na to z plného sněmu byli sou v přítomnosti nejvyšších úředníkův zemských Jiřího staršího z Lobkovic, jakž v třetí relací až do Joachym Novohradský z Kolovrat ɔc: Jaroslav Smiřický z Smiřic a na Kostelci, císaře JMti dvoru v království Českém maršálek, Jaroslav Libštejnský z Kolovrat na Petršpurce a Rabštejně, JMCské rada a Dolních Lužic lantfojt, Václav z Říčan a na Hořovicích, JMCské rada, Adam starší z Šternberka a na Sedlci, JMCské rada a hejtman Nového města Pražského, z pánův; Burian Trčka z Lípy ɔc, Jan Vchynský ɔc, Albrecht Kapoun ɔc ut s., Humprecht Černín z Chuděnic a na Chuděnicích, JMCské r. a JIMti císařové, jakožto králové České, měst podkomoří a hejtman hradu Pražského, Jan starší z Malovic na Kamenici a Chejnově, JMCské rada, Vilém starší z Malovic a na Butovicích, Václav Budovec z Budova, JMCské rada nad apelacími, z vladyk; souce k tomu od JJMtí z plného sněmu zvláště vysláni.

---

328. Usnešení sněmu obecního království Českého, jenž zahájen byl dne 14. ledna a zavřín dne 13. února 1585 na hradě Pražském.

Úřadní zápis desk. v kvat.: „Bílej sněmův obec. od 1583 do 1602“ v král. česk. arch. zemsk.

Tito artikulové na sněmu obecném, kterýž držán byl na hradě Pražském v pondělí den sv. Šťastného léta ɔc LXXXV. při přítomnosti nejjasnějšího a nejnepřemoženějšího knížete a pána, pana Rudolfa z boží milosti Druhého, voleného Římského císaře a Uherského, Českého ɔc krále, a zavřín téhož léta v středu po sv. Školastice, ode všech tří stavův království Českého svoleni a zavříni jsou.

Jakož jest nejjasnější a nejnepřemoženější kníže a pán, pan Rudolf Druhý z boží milosti volený Římský císař, Uherský a Český ɔc král ɔc, pán

328. Beschluss des böhmischen Landtags, der am 14. Januar 1585 auf dem Prager Schlosse eröffnet und am 13. Februar desselben Jahres geschlossen wurde.

Gleichzeitige Copie im k. k. Reichsfinanzarchiv in Wien.

Landtagsartikel, so von den Ständen auf dem kuniglichen Prager Schloss den vierzehenden Tag Januarii dies gegenwärtigen funfundachtzigisten Jahrs geschlossen worden, wie folgt:

Nachdem die Röm. Kais. auch zu Hungern und Beheimb Künigl. Mt., unser allergnädigster Herr, einen allgemeinen Landtag auf dem kunig-

náš nejmilostivější, jakožto král Český, sněm obecní na hradě Pražském léta tohoto oc osmdesátého pátého v pondělí den svatého Šťastného [14. ledna] položiti a rozepsati ráčil, při kterémžto sněmu JMCská, jakožto král Český, stavům to milostivě předložiti ráčil: že ačkoliv JMCská dotčených stavuov rozepsáním a položením jim tohoto sněmu obecního milostivě rád ušetřiti a ušanovati by ráčil, však že JMCská z mnohých vysoce důležitých pilných potřeb a příčin JMCské, království tohoto Českého a zemí k němu přislušejících i všeho křesťanstva se dotýkajících, toho jest nijakž pominouti moci neráčil, přivedše JMCská i to stavům milostivě ku paměti, jak jsou v předešlých takových podobných potřebách JMCské, jakožto věrní poddaní JMti, předkům JMti, slavných pamětí, též k JMCské činěním znamenitých častých pomocí se věrně, poddaně, upřímně a hotově v skutku ukazovali. A poněvadž potřeby a nedostatkové na hranicích v království Uherském, též také při dvoře JMCské téměř nic se neumenšují, nýbrž den ode dne přibejvají, na kteréžto JMCské důchodové z komory JMti postačiti nijakž nemohou, pro kteréžto potřeby i také nebezpečenství JMCská při stavích proti Turku předešlé pomoci domovní milostivě do tří let pořád zběhlých žádati ráčí, s tím doložením, aby taková pomoc bez výminky JMti svěřena a docela v moc dána byla; na tom JMCská stavy milostivě ubezpečujíc, že takové pomoci nikam jinam, než toliko na hranice a místa pomezní z této strany Dunaje království Českého a zemím k němu přislušejícím nejblíže příležící k ochraně a dobrému, podle uznalé potřeby týchž hranic, upřímně vynaloženy a obráceny býti nemají, jakž pak týž artikul a milostivé zakázání JMCské to v sobě šířeji obsahuje a zavírá.

lichen Prager Schloss den vierzehenden Tag Januarii dies gegenwärtigen Jahrs gnädigist ausschreiben und darauf den gehorsamben Ständen allergnädigist fürtragen lassen, welchermassen Ihr Mt. der gehorsamben Ständ mit Ausschreib- und Anstellung dieses Landtags und allgemeinen Zusambenkunft gnädigst gern wollten verschonet haben, dieweil sie es aber aus hochdringender Noth und erheblichen Ursachen, daran nicht allein diesem Kunigreich und denen darzu incorporierten Landen, sondern allgemeiner Christenheit hoch und viel gelegen, nicht umbgehen mögen, Ihre Mt. auch ihnen den Ständen genädigst zu Gemüth geführt, wasmassen sie es an ihren gutherzigen vielfältig und oftern Ihrer Kais. Mt. und derselben löblichen Vorfahren geleisten Hilfen als getreue Unterthanen niemalen erwinden lassen, sonder jederzeit wirklichen und gutherzigen Beischub gethan hätten; wann dann die Noth und Feindsgefahr bei dem aufs Haupt bedrangten hungrischen Gränitzwesen, so auch der grosse allerseits erscheinende Mängel bei dem kaiserlichen Hofwesen nicht ab-, sondern je mehr von Tag zu Tag zunehmben und wachsen thue und Ihr Kais. Mt. solchen Mängel aus derselben Kammer keineswegs ersetzen, noch auch bei weitem darzu gelangen künnten, so sei derwegen Ihrer Kais. Mt. gnädigistes Begehren, dass sie die gehorsamen Stände die hievorige Türkenhilf oder Haussteuer auf drei ganze Jahr erstrecken und dieselben immediate ausser einicher Exception zu dero Handen abgeben und vertrauen wollten, wie dann Ihr Mt. dargegen sie die gehorsamben Stände gnädigist vertröstet hätten, dass solche Hilfen nirgend anderwärts, sondern allein auf die hungrischen Gränitzen dieserseit der Donau, so dem Künigreich Beheimb und den andern darzu incorporierten Landen zunägst gelegen, zu guetem, als weit es derselben Nothdurft erfordern wird, angelegt und verwendt werden sollen, inmassen dann solcher Artikel mehrers in sich halten und besagen thue.

O opatření hranic na pomezí Tureckém a svolení berně domovní z lidí poddaných osedlých na pomoc proti nepříteli Turku.

I na tom jsme se všickni tři stavové království tohoto snesli, neohlédajíce se na žádné ztíž-

Solchem nach haben die allgemeinen Ständ ungeacht und hintangesetzt allerhand Beschwe-

nosti, nouze, chudoby a mnohé nedostatky své i poddaných svých, zvláště v kterýchž sou tohoto nynějšího roku postaveni, ale majíce utrpení a křesťanskou lítost nad těmi souženými od nejúhlavnějšího nepřítele Turka křesťany a prohlédajíce k milostivé žádosti JMCské, i také to nemálo na paměti majíce, aby markrabství Moravské, jakožto přední oud království Českého, i jiné země a oudové království tohoto v lepším a jistším opatření před vpády a zahubením od nepřítele zachováni a bezpečni býti mohli (však z své svobodné a dobré vůle), abychom berni z domů poddaných svých z sebe sebrali a JMCské svolili. A protož předkem JMCská skrze hejtmany, úředníky a purkrabě na panstvích svých nařídití míti ráčí, též jedna každá osoba, pán a rytířský člověk, i všecky osoby duchovní, tolikéž manové, dědiníci, dvořáci, nápravníci, cožkoliv v městech, v městečkách, vesnicích, aneb kde jinde na panstvích a statcích lidí osedlých svých mají, z jednoho každého domu aneb chalupy, buď veliké aneb malé, v kterýchž lidé bydlejí (krom samých kovářských, pastuších a ovčáckých chalupí, též lázní v městečkách a ve vsech, na kterýchžby hospodáři osedlí nebyli, aneb kteřížby od pánův svých lhůtu úrokuov neplacení ještě za příčinou škod jich jim se stalých měli), aby jeden každý z těch nadepsaných osob za tři léta pořád sběhlá ročně po dvacíti groších českých z jednoho každého domu na dva terminy, totiž polovici toho na svatého Bartoloměje nejprvé příštího a druhou polovici na den svatého Mikuláše potom ihned příštího, nejvyšším berníkům na hrad Pražský vyplnili a odvedli; při čemž se jeden každý z strany přiznání a dávání té berně zachovati má, jakž dole napsáno jest.

rungen, Armut und Durftigkeit, auch ihres sowohl als derselben Unterthanen nothleidenden Obliegens, darein sie sonderlich dies Jahr gerathen, aus sondern Mitleiden durch den Erbfeind bedrangten Christenheit auf dies Ihr Kais. Mt. gnädigistes Begehren angesehen, damit das Markgrafthumb Mährern als das vorder, sowohl auch andere dieses Künigreichs Beheimb Mitglieder in bessern Schutz, auch fur dem Fall und Untergang erhalten und errett werden möchten, solche Haussteuer von ihrer Unterthanen Grund und Häuser einzubringen bewilligt und geschlossen.

Und werden derwegen Ihre Kais. Mt. zuvorderst durch derselben Haupt- und Ambtleut auch Burggrafen auf Ihren eigenthumlichen Herrschaften, also auch sonst jedermänniglich vom Herrn- und Ritterstand, sowohl die geistlichen Personen, Lehensleut, Freisässen, als viel nun derselben in den Städten, Städtlein, Dörfern oder anderswo auf den Herrschaften und Gütern angesessene Leut haben, verfügen und daran sein, damit von jedwederm Haus oder Häusel, es sei klein oder gross, so von Leuten bewohnet werden, allein die Hufschmied, Hirten, Schäfer, desgleichen die Binder in den Städteln und Dörfern, auf deren Grund kein Angesessene Wirth verhanden, auch die Unterthanen, so ihrer Zinse umb genumbenes Schadens willen von ihrer Obrigkeit und Herrschaft auf ein Zeit erlassen wären, ausgenumben, fur drei ganze Jahr nacheinander laufend und jedes Jahr besonder zwanzig Groschen, dasselb aber auf zwen Termin, nämlich auf Bartholomaei und Nicolai, den obristen Berneinnehmbern auf Prager Schloss entricht und erlegt werden, und soll sich ein jeder in dem Bekennen wegen solcher seiner angebührigen Steuer verhalten, wie hernach notiert und beschrieben stehet.

Z toho dávání té pomoci proti Turku poddaní náležející k úřadu nejvyššího purkrabství Pražského, ani manové a poddaní purkrabství Karlštejnského, ani žádný jiný, buď čížkoli, v království tomto vynímati se nemají, kromě těch lidí poddaných, kteříž hlásku při zámku Karlštejně vykonávají.

Item es sollen auch von solcher Turkenhilf weder die zu dem Burggrafthumb gehörige Unterthanen noch auch die Karlsteinischen Lehensleut oder jemand anderer ausser der Unterthanen, so zum Karlstein des Nachts die Wacht verrichten, eximiret oder ausgeschlossen sein.

Berně a pomoc proti Turku do komory české odvozovati se má. O mustrheru a colmistru, i náležitém srovnání pomocí z jiných zemí s pomocí českou.

Ta pak berně a pomoc proti Turku svolená, jakž od berníkuov našich sebrána bude, do komory JMCské*) zouplna dána a odvedena a od komory dále, kdežby JMCská o tom milostivě poručiti ráčil, vydána býti má. Začež stavové JMCské s pilností poníženě prosí, aby tato pomoc a berně na opatření hranic svolená, podle milostivého a jistého JMti zakázání, nejinam než na hranice z této strany Dunaje, tu kdež se jest tato pominulá léta placení od nás dálo a pokudžby nejdále z této strany postačiti mohla, obrácena byla; v čemž se JMCské, jakožto pánu svému nejmilostivějšímu, důvěřujeme.

Při čemž i to se JMCské v moci zuostavuje, pokudžby JMt v těch místech a hranicích mustrhera aneb colmistra potřebovati ráčil, aby osobu z národa Českého podle milostivé vuole své k takové službě voliti a nařiditi ráčil. Pakliby vždy se při JMCské snášelo, žeby colmistra aneb mustrhera na tento čas potřebí nebylo, tehda písař přísežný od berní při témž placení aby, přítomen souc, to vykonával, na svrchu psaných hranicích z této strany Dunaje proti markrabství Moravskému zpuosobem roku pominulého.

A poněvadž pak JMCská to skutečně poznávati ráčí, jak stavové tohoto království podle milostivé žádosti JMCské a obzvláště majíce pamět na to, aby oudové tohoto království, přísedíce blíže toho nebezpečenství, tím dostatečněji opatřeni a před škodami a záhubami ochráněni býti mohli, s nemalou obtížností svou a poddaných svých tyto pomoci skládají a z sebe sbírají, v čemž aby slušná rovnost od jiných zemí byla těchto let zachována, až posavad toho se vyhledati a najíti nemůže, o čemž i předešlých let ztížnosti na JMCskou skládány bývaly; i aby to břemeno nejvíce na tomto království zůstávati mělo a jiní bližší nebezpečen-

*) Tištění artikulové mají ještě slovo „české“.

Steuer in die beh. Kammer und von dannen weiter, wem es ihr Mt. verordnen, zu erlegen. Disposition. Muster- und Zahlmeister. Gleichheit mit den andern Landen.

Und sobald als solche bewilligte Hilf und Steuer eingebracht, so soll dieselbe in Ihrer Kais. Mt. beheimischen Kammer und von dannen, wohin es weiter Ihre Kais. Mt. verordnen, gelegt und geliefert werden. Daneben aber bitten die gehorsamben Ständ unterthänigst, Ihr. Mt. wollten daran sein und gnädigist verfügen, damit solche Turkenhilf allein zu Rett- und Verwahrung der Granitzen, Ihrem selbst gnädigistem Vertröst- und Zusagen nach diesseit der Donau und an denen Orten sie verschiene Jahr die Bezahlung gethan, soweit als es immer erklecken müge, angelegt und sonst an kein ander Ort verwendt werde, wie dann die gehorsamben Stände Ihrer Mt. hierumben unterthänigist wollen vertrauet haben.

Stellen auch daneben zu Ihrer Mt. gnädigisten Gefallen, ob sie hierzu eines Musterherrn oder Zahlmeisters bedurftig sein wurden, dass sie denselben also (doch allein aus ihren Landsleuten und behmischer Nation) bestellen und annehmben lassen wollen. Zum Fall sie aber je dieselben fur unnoth sein gnädigist erachten wurden, dass doch solcher Bezahlung auf den Granitzen ein geschworner Steuer- oder Bernschreiber beiwohnen und dieselb inmassen vorige Jahr thuen möge.

Und dieweil Ihr Kais. Mt. im Werk spüren und gnädigist befinden, wasmassen die gehorsamben Stände auf dies Ihrer Mt. gnädigistes Begehren mit allen Treuen dahin gehorsamist gesonnen und bedacht sein, damit nur die diesem Künigreich Beheimb der Gefahr nähener gesessene Glieder desto besser versorget, auch vor Schaden und Untergang gesichert und verhüt werden möchten, und derwegen nicht mit weniger ihrer selbst sowohl als deren Unterthanen Beschwer diese und dergleichen Hilfen zusamben tragen und erlangen thäten: so hielten sie demnach gar billich und recht sein, auf Mittel und Wege zu gedenken,

ství, pro kteréž se na díle velikém tyto pomoci skládají, toho tak lehce odbývati chtěli, vidí se, že by toho sami žádati neměli. A protož pro ukázání v tom tomuto království vděčnosti, i také slušnější rovnosti, všickni tři stavové za to poníženě prosí, že JMCská na ty cesty milostivě pomysliti ráčí, aby od jiných zemí v té příčině, to což slušného a náležitého jest, tak ušetříno [bylo] a tak to břemeno opatření hranic proti nepříteli všeho křesťanstva spravedlivou rovností se neslo; nebo se obáváme, kdyby se toho nestalo, žeby budoucně stavové činění k takové pomoci ne tak schopni a povolni se ukázali.

wie etwa diesfalls bei und mit andern Landen ein billiche Gleichheit, welche man bisher gleichwohl nicht spüren oder sehen künnen, gehalten werden möcht, inmassen man sich dann deswegen verschienene Jahr auch unterthänigist beschwert habe, und wollten solchem nach unterthänigist nit hoffen, dass man ihnen zumuthen solle, dass dergestalt dies Künigreich den meisten Last tragen und die andere der Gefahr zunächst gelegene Lande, umb derentwillen dann diese Hilfen am meisten erfolgen, so schlecht ausgehen und derselben hierinnen verschonet werden sollte.

Und bitten derwegen die gehorsamben Ständ unterthänigist, Ihr Kais. Mt. wollten zu Erhaltung billicher Gleichheit und damit dennoch diesem Künigreich schuldige Dankbarkeit von den andern Landen erzeigt und wie billich gratificiert werde, auf Mittel und Wege gedenken und daran sein, damit diesfalls von den andern Landen die Billigkeit in Acht gennmben und der beschwerte Last zu Verwahrung der christlichen Granitzen zugleich getragen werde; dann da es nicht beschehe, so möchte solcher in künftig ein schiefes Ansehen gewinnen und den gehorsamben Ständen allerseits praejudicierlich sein.

Berně z Prahy a jiných měst království Českého.

Pražané a jiná města JMCské a JíMti císařové, jakožto králové České, v království Českém, kteříž třetího stavu užívají, místo té podomovní berně k takové pomoci proti Turku JMCské dáti jsou se svolili na hotové sumě za jeden každý rok dvanácte tisíc pět set kop grošuov českých až do vyjití těch tří let pořád sběhlých, a to na dva terminy toho každého roku, totiž polovici toho na svatého Bartoloměje a druhou polovici na den svatého Mikuláše potom příštího, aneb dvě neděle po tom, nejvyšším berníkům zemským na hradě Pražském složiti konečně mají. Však k té berni sbírku domovní z jednoho dílu lidí poddaných svých sobě ku pomoci obrátiti moci budou.

Bern von den Prägern und den andern küniglichen Städten in Beheimb.

Die Präger aber und andere künigliche auch der Künigin Städte in Beheimb, so sich des dritten Stands gebrauchen, haben Ihrer Kais. Mt. anstatt solcher Haussteuer und Turkenhilf 12500 Schock Gr. beheimbisch jedes Jahr zuverreichen und zu geben bewilligt, die sie auf zwenn Termin, das ist die halbe Summa auf Bartholomnei und die ander Hälft auf Nicolai nägst hernach folgend, den obristen Steuer- oder Berneinnehmbern aufs Prager Schloss erlegen und auszählen sollen, jedoch werden sie sich zu Erlang- und Erlegung solcher Haussteuer ihrer Unterthanen Hilf gebrauchen mögen.

Berně z dědiníkův.

Než což se dědiníkuov, nápravníkův a dvořákův dotejče, ti vedle šacuňkův svých předešlých

Die Freisassen und Vorwerchsleut sollen ihrer vorigen Schatzung nach aus ihren Gütern von

z jednoho každého statku svého z každé kopy grošuov po puol pátu penízi českém sberouce na výš jmenovaný čas nejvyšším berníkům na hrad Pražský s listy přiznavacími odsýlati mají.

Berně z domův panských.

Z domuov panských a rytířských, i všelijakých jiných osob, buď duchovních aneb světských, kteréž buď v městech Pražských aneb jiných městech královských, aneb na předměstích, mají, ten každý pán aneb rytířský člověk, aneb osoba duchovní, po puol kopě grošuov českých na svrchu psané terminy dáti a vyplniti mají.

Vejminka o městech horních.

Města pak některá horní ta se vymíňují, poněvadž vědomé jest, že táž města pro chudobu svou téměř k spuštění sou přišla, jakožto Jochmstál, Slavkov, Šinfeld, Lautrpach, Přísečnice, Suniperk, Bastianperk, Platná, Hengst, Abertam. A jestližeby se kde i to našlo, že při některých jiných horách dělníci a jiní, kteříž se tu při těch horách pro potřebu zdržují, domy k schráně své sobě vzdělali a měli, v kderýchžto domích žádných by obchodův nevedli, než toliko s manželkami a dítkami tu bytnost svou měli, ti též v tu daň a berni potahováni býti nemají.

O pohořalých.

Jestližeby se pak komu ohněm, krupami, povodněmi jaká škoda stala, tehdy ten, komužby se tak škoda stala, ihned dvou aneb tří osob sousedův svých stavu panského aneb rytířského, aneb jiných přísežných osob, se dožádati má, aby přijedouc takovou škodu spatřili, jak a na čem se stala, a ty osoby to pod pečetmi svými nejvyšším berníkům v známost uvésti mají. A ten, komuž se jest taková škoda stala, týž list s přiznavacím listem podle berně své nejvyšším berníkům na hrad Pražský odeslati má, tak aby se berníci věděli čím spraviti a jak mnoho komu na berni vyrážeti.

jedwedem Schock Groschen funfthalben Pfennig beheimbisch auf obbeschriebene Termin zu samblen und den obristen Berneinnehmbern auf das Prager Schloss sambt ihren Bekanntnussbriefen zu uberreichen und abzugeben schuldig sein.

Von der Herren und Edelleut Häusern sowohl auch all anderer geistlichen und weltlichen Personen Häusern, welche in den küniglichen Städten, es sei in oder ausser der Stadt oder Ringmauer, gehalten werden, soll von jedem 1 Schock Gr. und also ein halb Schock Groschen auf jedwedern Termin erlegt werden.

Bergstädt werden der Contribution befreiet.

Etliche Bergstädt aber, weil dieselben, inmassen landkundig, umb ihrer Armut und Unvermügenheit willen zu Grund gehen und ganz öd und wüst gelassen werden, als nämlich Joachimbsthal, Schlackenwald, Schönfeld, Lauterbach, Pressnitz, Sunneberg, Bastianberg, Platten, Hengst und Abertham, wie auch die Arbeiter und andere Leut, welche sich allein ihrer Arbeit und umb derselben Bergwerch Nothdurft willen dero Enden aufhalten und etwa Häuser zu ihren und der Ihrigen Aufenthalt und Bewohnung angericht und in denselben sonst kein Gewerb oder Handtierung hätten, die sollen hiemit befreiet und solcher Landsteuer eximiert und erlassen sein.

Wegen der Abgebrannten und deren, so vom Wetter Schaden genumben hätten.

Do auch Jemandes vom Feuer, Hagelwetter und Gewässer Schaden genumben oder empfangen hätte, so solle derselb alsbald zwo oder drei Personen seiner Benachbarten vom Herrn- oder Ritterstand oder andere zunägst angesessene Leut solchen besichtigen lassen, die dann darauf die Beschaffenheit desselben die obristen Berneinnehmber unter ihren Petschaften und Insiegeln berichten, und der Beschädigte soll alsdann solche Kundschaft neben seinem Bekanntnussbrief gedachten Berneinnehmbern zur Nachrichtung, damit sie die Abkürzung thuen mögen, uberschicken.

O Chebských.

Co se Chebských dotýče, stavové podle milostivé žádosti JMCské též osoby tímto sněmem sou volili: totižto z stavu panského Hendrycha Švamberka na Švamberce, z stavu rytířského Petra Kokořovce z Kokořova a na Žluticích, kteřížto podle komisařův, aneb komisaře, JMCské při nich o pomoc podobnou jednati mají. A o tom stavové nepochybují, poněvadž té krajině a tomu městu nemalé pohodlí živnostem jich z tohoto království se děje, a tak jakž jsou se předešlých let vždycky podle možností svých v pomocech činění srovnávali, že se ještě k JMCské, jako věrní poddaní, zachovají, složíc netoliko, což nyní od nich svoleno bude, ale i to, což jsou při minulých letech dáti měli a zaseděli; kterážto suma, jakážkoli při nich svolena bude, též v moci JMti zuostati má.

Die Steuer aus dem Egerischen Kreis betreffend.

Soviel den Egerischen Kreis betrifft, da haben die gehorsamben Ständ auf Ihr Mt. gnädigistes Begehren nachfolgende Personen deputiert und furgenumben, damit dieselben neben und mit Ihrer Mt. Commissarien bei ihnen den Egerischen umb ein gleichmässige Hilf handlen sollen, als nämlichen vom Herrnstand Heinrichen von Schwamberg auf Schwamberg und vom Ritterstand Petern Kokorzowecz von Kokorzaw auf Zluticz. Und seind daneben die gehorsamben Ständ der ungezweifelten Hoffnung, dieweil diesem Kreis und Stadt Eger aus dem Künigreich Beheimb nicht schlechter Zugang an ihrer Nahrung erfolgen thue, sie werden sich mit Leistung ihrer Hilfen inmassen vorige Jahr also auch noch gegen Ihrer Kais. Mt. als getreue Unterthanen nicht alleine gutherzig erzeigen, sondern auch dasjenig, was sie noch auf dato an ihren versessenen Steuern und Hilfen hinterstellig, mit dem ehesten richtig machen und erlegen, und solle ihr jetzige Contribution, soviel sie derselben bewilligen, gleichfalls zu Ihrer Mt. Handen abgeben und erlegt werden.

O Loketských.

Panství pak Loketské, kteréž se jest až posavad nějakými privilegiemi zastíralo a podle snešení předešlého sněmu od JMCské obesláni býti měli na hrad Pražský k jistému dni, aby před JMCskou táž svá privilegia složili a tomu aby vyrozumíno, nač se vztahují, bejti mohlo: však poněvadž za jistejmi příčinami to se jest až posavad vykonati nemohlo, a JMCské nemálo na tom, aby to k místu a konci s nimi přivedeno bejti mohlo, záleží, stavové tímto sněmem soudu zemskému moc dávají, aby s JMCskou v to ve všecko nahlédnouti a to buďto jednáním aneb právním rozeznáním na místě postaviti mohli, a to mezi tímto časem a svatým Bartolomějem nejprvé příštím, prvé nežliby dávání berně prvního terminu přišlo.

Wegen der Herrschaft Elnbogen.

Und dieweiln sich die Herrschaft Elnbogen bisher mit etlichen Freiheiten und Privilegien behelfen und dergleichen Anlagen zu leisten dardurch exempt sein wollen, derentwegen sie dann solche ihre praetendierte Privilegien vor Ihrer Mt. zum Ersehen furzulegen auf einen gewissen bestimbten Tag vermug des vorigen Landtagsbeschluss auf das Prager Schloss citiert und erfordert werden sollen, wann es aber bisher umb erheblicher Ursachen willen in keine Vollziehung gebracht werden mügen, und aber Ihrer Kais. Mt. an Fortstellung dieser Sachen sonders viel gelegen: derwegen so wollen die gehorsamben Ständ hiemit den Landrechtsitzern solche Differenzen mit Ihrer Kais. Mt. zwischen hier und nägst kunftig S. Bartholomaei vor Verfliessung des ersten Steuertermins zu ersehen und dieselben, es sei rechtlich oder gutlich, zu entscheiden heimbgestellt haben.

O Kladských.

Hrabství pak a panství Kladské, podle minulého uvolení svého, berni, tak jakž sou léta tato pořád dávali, z lánu dvojnásobně dáti mají; tak jakž s nimi Kladskými a to snešení se stalo.

O sčítání lidí.

A jakož až posavad v některých krajích jest se sčítání lidí osedlých podle předešlého sněmovního snešení nevykonalo, protož aby se to ještě pořádně vykonati mohlo, JMCská ráčí stavům v dotčených krajích mezi tímto časem a letnicemi nejprvé příštími skrze otevřené listy JMti sjezdy krajské k jistému času oznámiti, aby se stavové v jistém místě v týchž krajích sjeti a osoby k sjíždění a sčítání lidí poddaných nařiditi a voliti mohli; a které osoby tak k tomu nařízené budou, ty to bez odpornosti vykonati povinny budou, a ty lidi poddané tak popsané a sečtěné nejvyšším berníkům na hrad Pražský odeslati mají.

Forma listu přiznavacího.

Já N. z N. vyznávám tímto listem obecně přede všemi, že sem podle snešení sněmovního na sněmu obecním, kterýž držán byl na hradě Pražském léta ɔc osmdesátého pátého v pondělí den svatého Šťastného a zavřín téhož léta ɔc osmdesátého pátého v středu po sv. Školastice, všecky lidi poddané své vyhledati a sčísti dal, kterých se nachází osob osedlých N.; a že více lidí poddaných osedlých v tomto kraji N., z kterýchž berně při tomto terminu N. po desíti groších českých dáti mám, ovšem vyhledati ani najíti sem nemohl, než těch dotčených N., to přijímám k svému svědomí. A pro lepší toho jistotu pečeť svou vlastní sem k tomuto listu mému přiznavacímu přitisknouti dal. Datum ɔc.

Berně aby se časně vyplňovaly.

A poněvadž toho zvláštní potřeba jest, aby tyto svolené pomoci časně a beze všeho omylu a prodlévání vycházely: i na tom sou se všickni tři

Grafschaft Glatz von jeder Huben Ackers doppelte Steuer.

Die Grafschaft Glatz aber soll ihrer hievorigen Verwilligung nach den Bern oder die Steuer inmassen vorige Jahr von jeder Huben Acker der mit ihnen getroffenen Vergleichung nach doppelt geben.

Wegen Abzählung der Unterthanen in den Kreisen.

Und dieweil die Abzählung der Unterthanen in etlichen Kreisen vorigem Landtagsbeschluss nach noch bis auf dato nicht beschehen, so wollen ihre Kais. Mt. zu Vollziehung der Sachen kaiserliche Mandata, die Zusambenkunften oder der Ständ Versammlung in den Kreisen an gewissen Orten zu verkünden, damit sie alsdann die Personen zu Abzählung ermelter Unterthanen verordnen möchten, zwischen hier und Pfingsten ausgehen lassen, und sollen auch diejenigen Personen, die also hierzu deputirt werden, solche Abzählung zu thuen ausser Verweigerung schuldig sein und alsdann die Register oder Beschreibung derselben den obristen Berneinnehmbern aufs Prager Schloss uberschicken.

Notel eines Bekanntnussbriefs.

Ich N. von N. bekenne mit diesem Brief fur jedermänniglich, dass ich vermug der Bewilligung und Landtagsbeschluss, welcher auf dem Prager Schloss am Tage Felicis anno fünfundachtzig gehalten und den Mittwoch nach S. Scolastica geschlossen worden, alle meine Unterthanen aufsuchen und abzählen lassen, deren sich allenthalben angesessener N. befunden. Und dass ich mehr angesessener Unterthanen in diesem N. Kreis, von denen ich den Bern bei jetzigen N. Termin zu 10 Gr. behmisch geben soll, aussuchen oder finden kunden, allein die obgesetzte Anzahl, solches nehmbe ich auf mein Gewissen. Zu Urkund hab ich mein Petschaft hierfür drucken lassen. Datum.

Wegen schleunig und richtiger Erlangung der Steuern.

Und dieweil auch ein sondere Nothdurft sein will, dass diese Hilf ohne allen Verzug geleistet und erlegt werde, so haben sich alle drei Ständ

stavové snesli, aby na den nahoře jmenovanej jeden každý z obyvatelův království tohoto svou berni na hrad Pražský přinesl aneb odeslal, aneb ve dvou nedělích od téhož dne, jakž se nahoře jmenuje. A jestližeby pak po vyjití toho dne a dvou nedělí pořád zběhlých kdo svou berni obmeškal, ji nedal a nevyplnil docela a zouplna, aneb se nepřiznal: tehdy ihned nejvyšší berníci, neočekávajíce a neohlédajíce se na nic, k jednomu každému podle pokut dole psaných zachovati se mají; a zvláště našlo-liby se to, žeby který z obyvatelův království tohoto od poddaných vybera berni, té časně na časy nahoře jmenované nedal aneb za sebou ji zadržel, aneb k své potřebě vydal, budou se moci berníci, což by za tu berni dvénásob stálo, v ten statek s jedním komorníkem Pražským od desk zemských uvázati a jej rok pořád, pokudžby v tom času berně i se všemi škodami a náklady na to vzešlými nedal a nevyplnil, držeti a z té sumy za ten rok úroku šest kop gr. ze sta kop grošů počítati. A chtěl-liby ten, čížto statek jest, v tom roce ten statek vyplatiti a tu berni i s úroky a škodami, což pro to vynaloženo bude, berníkům dáti, tehdy kdyby tak zouplna a docela i s ouroky a škodami na to vzešlými zaplatil, mají mu berníci toho statku, v nějžby se tak uvázali, vydržíc ten rok, zase postoupiti. Pakliby ten, číž by statek byl, té berně v tom roce nespravil a nedal, budou moci berníci takový statek, komuž se jim viděti bude, prodati; a jim se ta moc tímto sněmem dává, aby takový statek, kterýžby tak rok pořád vydrželi a pro nespravení a nedání té berně, tak jakž se svrchu píše, komužby koliv z stavů království tohoto prodali, jemu jej ve dsky zemské aby vložiti mohli. A berníci nejvyšší mají přiznavacími listy jednoho každého z jednoho aneb více krajův pilně, jak jest to jeden každý od sebe odvedl, vyhledati a té osobě, kderáž s berní přijde, ten aneb ty listy předložiti a to opatrovati, aby se v tom žádného omylu aneb spletku nestalo; a cožby za komorníka, kterýžby na uvázání jel, též dáváno býti mělo, pokudžby se berníci s komorníky o to snésti nemohli, to při uvážení a vyměření soudu zemského se zůstavuje, a za list obranný, kterýž

dahin verglichen, dass ein jeder Landmann oder Einwohner sein Angebührnuss auf das Prager Schloss zu denen hievor erwähnten angestellten Terminen oder aber nach Verfliessung zweier Wochen uberschicken solle. Auf den Fall aber Jemand uber die jetzt angedeuten Fristen saumbig erscheinen und sein Angebührnus nicht völlig erlegen würde, so sollen die obristen Berneinnehmber gegen einem jeden mit nachbeschriebener Execution und Einziehung derselben Güter ohne Ansehen der Personen furgehen, sonderlich aber, wann bei einem oder dem andern gespürt würde, dass einer die Steuer von seinen Unterthanen bereit eingenumben und doch nichts desto weniger auf die bestimbten Terminen nicht erleget, sondern hinter sich behalten und zu seinen selbst Nothdurften angelegt und verwendet hätte, so sollen sie sich alsdann auf den doppelten Steuerhinterstand durch einen Kammerer von der Landtafel einführen lassen, dasselb Gut ein ganz Jahr hinaus halten und nicht weniger auch die Interesse, als sechs per cento, von solchem Restanten raiten. Auf den Fall aber der Restierende solch sein Gut wiederlösen und den Steuerrest sambt dem Interesse und aufgeloffenen Schäden den Berneinnehmbern entrichten wollt, auch numehr eines und das ander richtig gemacht hätte, so sollen alsdann sie die Berneinnehmber solch Gut, darein sie sich also geführt und dasselb ein ganz Jahr hinaus gehalten, wiederumben abzutreten schuldig sein. Da aber der Saumbig sein Steuerrest das ganze Jahr hinaus hinterhalten und nicht erlegen wurde, so sollen gedachte Berneinnehmber solch Gut nach Verfliessung der Jahrzeit, wem, wie oder wohin sie wollen, zu verkaufen Macht und Gewalt haben, inmassen ihnen dann hie mit diesem Landtagsbeschluss dasselb alsdann den Käufern in die Landtafel zu verleiben und einzulegen vollkumbner Gewalt geben [wird]. Es sollen auch die Berneinnehmber einen jeden vermug der Bekanntnussbrief, wie und wasgestalt derselbe seine Steuern aus einem und dem andern Kreis abgericht, alles Fleiss aussuchen und derselben Person, so ihre Bernsteuer zur Stell bringt, dergleichen Bekanntnussbrief furweisen und hierin allerlei Irrthumb verhüten; do auch die Bernein-

od desk zemských vychází, nemá se víceji dávati než patnácte grošův českých.

nehmber mit dem Kämmerling wegen seiner Portion von der Einführung nicht würden abkumben mögen, so sollen hierin die Landrechtsitzer die Billigkeit erkennen und verordnen, fur einen von der Landtafel ausgehenden Wehrlosbrief aber solle mehrers nicht als funfzehen Groschen weiss oder behmisch geben werden.

O pomoci na stavení hradu Pražského.

A jakož jest minulého roku jistá pomoc JMCské na stavení hradu Pražského svolena, kterážto ne ode všech tak podle téhož svolení se jest až posavad odvozovala, snad za příčinou tou, že v sněmě minulém jisté pokuty, pro nevyplnění též pomoci, doloženo jest nebylo: a protož stavové na tom sou se snesli, aby JMCská tím lépeji jist ráčil bejti touž svolenou pomocí, že JMti zouplna vycházeti má, kdožby koli takovou pomoc podle domovní berně své berníkům neodvozoval, aneb se z toho nepřiznal, že tím vším způsobem, a pod těmi všemi pokutami svrchu psanými, na jednom každém dobývána býti má, i s tím, cožby tak kdo předešlého roku nebyl od sebe berníkům odvedl a za sebou zadržal.

Dass die Bausteuer des Prager Schlosses mit der hievor geordneten Execution eingebracht und bei den Saumbigen erlangt werden solle.

Und nachdem auch die bei hievorigem Landtag bewilligte Hilf auf Erbauung des Präger Schlosses noch nicht von allen Orten einkumben und erlegt worden, und vielleicht aus Ursach, dass hierauf kein sondere Poen oder Straf gesetzt worden, derwegen und damit nun Ihr Mt. solcher Hilfen umb so viel sicherer und gewiss sein mögen und dieselbe keineswegs dahinten bleibe, sondern gewisslichen erlegt werden soll, so haben alle drei Ständ dahin geschlossen und sich verglichen, dass gegen den Saumbigen und denen, die ihr Bausteuer neben der ändern Türkenhilf nicht abgericht und darzu ordenlich wurden bekennt haben, mit der hievor ausgemessenen Poen umb das verschienene sowohl als das kunftig expresse furgangen werden soll.

Nejvyšší berníci voleni.

A tito berníci z stavův voleni sou: z stavu panského Adam starší z Šternberka a na Sedlci, JMCské rada a hejtman Nového města Pražského, z stavu rytířského Vilém starší z Malovic a na Butovicích, z stavu městského Mistr Pavel Kristian z Koldína; kterýmžto berníkům do roka z berně dáno býti má osobě stavu panského tři sta dvacetipět kop grošův českých, osobě stavu rytířského puol třetího sta kop grošův českých a osobě stavu městského jedno sto dvaceti pět kop grošův českých. A jestližeby pak v těch třech letech která osoba z nadepsaných berníkuov skrze smrt z světa sešla, tehda stavové tímto sněmem to soudu zemskému v moc dávají, aby na místě té umrlé osoby jinou opatřiti a dosaditi mohli.

Erwählte obriste Berneinnehmber.

Vom Herrnstand Adam der älter von Sternberg auf Sedlczi, Röm. Kais. Mt. Rath und Hauptmann der Neuen Stadt Prag, vom Ritterstand Wilhelmb der älter Malowicz auf Butowiczich und von Städten Magister Paul von Koldina, Burger in der Alten Stadt Prag, und solle obgedachten Personen ihre Besoldung aus den Steuersgefällen gereicht und geben werden, nämlichen dem vom Herrnstand jährlich 250 Schock Groschen, dem vom Ritterstand 200 Schock Gr. und der Burgersperson 100 Schock Gr. behm. Und da auch entzwischen der dreien Jahrsfrist irgend einer aus ermelten Einnehmbern mit Tod abgehen würde, so solle das Landrecht allezeit an des Verstorbenen Stell einen andern, wie dann demselben hiemit Gewalt geben wirdet, zu verordnen Macht haben.

Ti pak berníci na větším díle všickni a při nejmenším jeden z nich, buďto z stavu panského aneb z stavu rytířského, zde v Praze podle třetího berníka při berni bejvati, tak aby zde v Praze při berni ustavičně dva berníci bejvali, k písařům, aby ty věci řádně a věrně se konaly, přihlédati a při vykonání a dobývání berní pilně se o to starati mají, aby do vyjití roku celou berni sebrali a zvyupomínali, žádných folkův v tom žádnému nedávajíc, než k každému z obyvatelův království tohoto, buď žeby přiznavacího listu, nebo berně své, v času sněmem vyměřeném od sebe neodvedl, podle pokut týmž sněmem vyměřených se zachovati mají. A jestližeby jich zanedbáním toho roku berně svolené zouplna vyupomínané nebyly, tehdy ještě vejše přes rok šest neděl k dovyupomínání týchž berní nejvyšším berníkům se přidává; v kterémžto času, jestližeby tak jich nepilností co tu sešlo, k nim o to hledíno býti má.

A takové berně ne jinde nežli na hradě Pražském tu při berni se vyčítati mají; jestližeby se pak trefilo, žeby se berně zhusta vyčítaly a pokoj ten při berni lidem postačiti nemohl, tehdy berníci zřízené komoře české to ihned v známost uvésti mají, a komora s milostivým vědomím JMCské jistej pokoj k tomu berníkům obmysliti a ukázati má, tak aby lidé při vyčítání berní obmeškáni nebyli.

O posudném.

A kdež také JMCská milostivě toho při stavích království tohoto Českého žádati ráčí, aby JMCské posudné z piva bílého aneb ječného na prodaj vystaveného, do tří let pořád sběhlých, z jednoho každého věrtele po šesti groších bílých svolili: i ačkoliv o velikých nedostatcích, v kterýchž stavové jsou, výš oznámeno jest, však z upřímné a poddané lásky a náchylnosti, kterouž stavové

Es sollen auch die jetzgemelten Berneinnehmber mehrerntheils sambtlichen oder zum wenigisten einer aus ihnen vom Herrn- oder Ritterstand neben dem dritten Berneinnehmber und also jederzeit zween allhie anwesig sein, bei den Bernschreibern, damit die Sachen recht und treulich gehandelt, alles Fleiss zusehen auch insonderheit daran sein, damit solche Bernsteuer zu Beschluss des Jahrs völlig eingebracht und diesfalls keinem einiche verlängte Zielzeit gelassen, sonder gegen einem jeden, der etwo mit Erleg- und Richtigmachung seiner Angebuhrnus saumbig erscheinen würde, mit der angeordneten Execution furgehen und hierinnen niemandes verschonen. Und zum Fall auch aus ihrer der Steuereinnehmber Nachlässigkeit solche bewilligte Contribution nach Ausgang des Jahrs nicht völlig zu Hand gebracht oder eingemahnt würde, so sollen ihnen hierzu noch sechs Wochen uber und nach Verfliessung bestimbter Jahrzeit zugelassen werden; da aber noch uber dies alles bei ihnen einicher Mängel des Saumbsals erscheinen würde, so soll derselb oder die verursachte Nachtheiligkeit bei niemanden andern als bei ihnen den Berneinnehmbern gesucht werden.

Es soll auch solche Steuer nirgend anderswo als beim Bern aufm Prager Schloss erlegt und ausgezählt werden; da sich aber begebe, dass man die Aufzählung häufig und uberhaupt thuen und die Gemach bei dem Bern hierzu nicht erklecken oder genugsamber Raumb sein würde, so sollen die beheimbischen Kammerräth dessen von gedachten Berneinnehmbern erindert und durch dieselbe mit Vorwissen Ihrer Mt. andere gelegne Zimmer, damit ja die auszahlenden Personen nicht gesaumbt, angewiesen und ausgezeigt werden.

Biergeld.

Ferrer als auch die Kais. Mt. gnädigist begehrt und an die gehorsamben Stände gelangen lassen, dass sie das Biergeld von jedem Fass Weissoder Gerstenbier sechs weiss Groschen bewilligen und drei Jahr nach einander continuieren wollten; wiewohl nun die Ständ mit allerlei Beschwer und Ungelegenheit, inmassen hievor angezogen, beladen, so haben sie doch aus unterthänigister zu Ihrer

k JMCské mají, a zvláště vyrozuměvše od JMCské milostivému JMti zakázání z strany bytnosti JMCské zde v tomto království, na takovou JMCské milostivou žádost na tom sou se stavové snesli, aby, počnouce ode dne svatého Valentina nejprvé příštího, jeden každý z obyvateluov království tohoto z každého věrtele piva bílého aneb ječného, kteréž na prodaj se vystavuje, šest grošuov českých, a z sudu, kterýž dva věrtele drží, dvojnásob tolik, to jest dvanácte grošuov českých, výběrčím, kteréžby sobě JMCská zříditi a vyhlásiti ráčil, JMCské k ruce, až do těch tří let pořád sběhlých, dávali a odvozovali. Takové pak posudní na kvartály v městech krajských, tím vším způsobem, jakž předešle, se odvozovati má. První kvartál při času svatých Filipa a Jakuba, druhý kvartál při času na nebe vzetí panny Marie, třetí při času obětování panny Marie a čtvrtý kvartál při vyjití roku tohoto, totižto při času sv. Valentina léta LXXXVI, a tak vzdy při týchž kvartálích až do vyjití těch tří let pořád sběhlých.

A to posudní od výběrčích do komory v království Českém JMCské odvozováno býti má; kteréhožto posudního jedna polovice na pomoc vychování dvoru JMCské a druhá polovice na splacování ouroků a pokudž možné i jistin hlavních obyvateluom království tohoto a nejinam, podle milostivého ubezpečení JMCské stavům učiněného, obrácena a vydávána býti má.

Jestližeby pak kdo z obyvateluov tak při každém kvartálu výběrčím krajským posudního svého neodvedl, ani register pořádných s listem přiznavacím jim neodeslal: takového každého předně výběrčí skrze psaní k spravení téhož zadržalého posudního napomenouti mají, a jestližeby pak vždy, jsa tak psaním napomenut, téhož posudního zadržalého spraviti obmeškával, takového každého mají výběrčí krajští nejvyšším berníkům poznamenaného podati; a kohožby tak výběrčí krajští nejvyšším berníkům poznamenaného podali, buďto žeby se nepřiznal k posudnímu aneb, přiznaje se, žeby posudního nedal a nespravil, na toho nejvyšší berníci ihned zatykač od desk zemských vzíti mají, a takový zatykač do jeho domu a té osobě dodán býti má, kterýž on přijíti a vedle téhož zatykače,

Mt. tragenden Treu, Lieb und Gehorsamb, furnehmlich aber, weil sie Ihrer Mt. gnädigistes Erbieten wegen derselben kaiserlichen Hofläger, so Sie allhie zu halten bedacht, vernumben, dahin geschlossen und bewilligt, dass von nägstkünftig Valentini an zu raiten ein jeder Einwohner oder Landmann in diesem Künigreich Beheimb von jedem Viertel Weiss- oder Gerstenbier, so auf den Kauf ausgesetzt wirdet, 6 w. Gr. und von einem Fass, so zwei Viertel hält, doppelt soviel, das ist 12 w. Gr. verreicht und den Einnehmbern, so Ihr Mt. hierzu deputieren wurden, Ihrer Kais. Mt. zu Handen erlegt und also drei Jahr auf einander continuieret werden solle, und dasselb aller Gestalt und Massen, wie hievor in Kreisen und Städten beschehen, als das erste Quartal umb Philippi-Jacobi, das ander Himmelfahrt Mariae, das dritte Mariae Opferung und das vierte mit Ausgang dies Jahrs, das ist umb Valentini anno 86, und also durch und durch die drei Jahr hinaus.

Es soll auch solch Biergeld von den Einnehmbern in Ihrer Kais. Mt. beheimbische Kammer erlegt und abgeben, die Hälft zu Ihrer Mt. Hofhaltung und der ander halbe Theil auf Bezahlung der inländischen Interesse und soweit müglich auch der Hauptgelder ausgeben und sonst an kein andern Ort Ihrer Mt. selbst gnädigisten Erbieten nach verwendet werden.

Zum Fall aber irgend einer sein angebühriges Biergeld hinterhalten und auf die bestimbten Quartal den Einnehmbern nicht verreichen und abgeben oder aber ordentliche Register und Bekanntnussbrief uberschicken wurde, derselb ein jeder soll erstlich durch den Einnehmber zur Richtigmachung vermahnet, und do er noch uber das saumbig erschiene, alsdann den obristen Berneinnehmbern verzeichneter ubergeben werden, die dann uber jeden denselben ein Steckbrief von der Landtafel nehmben oder ausbringen, denselben ihme zu Handen in sein Haus, der ihn also anzunehmben und sich diesfalls, als wann er nach ergangnen Rechten gesteckt wäre, zu richten und die destwegen anfgeloffnen Schäden sambt dem hinterstelligen Biergeld richtig zu machen schuldig sein

jakoby po rozsudku zatčen byl, se zachovati a ty škody pro nečasné spravení takového posudního, kteréžby proto vzešly, zase i s posudním spraviti a dáti povinen bude. Pakliby po dvou nedělích od dodání mu zatykače téhož posudního nespravil, aneb se toho pořádně neodsvědčil, tehdy má se osobně na hradě Pražském postaviti, a pokudžby takového posudního nedal a s registry pořádnými neodvedl, aneb se neodsvědčil, že jest v tom času nevařil, nemá takového zatčení prázden býti.

A všickni tři stavové JMCské za to poddaně prosí, aby JMCská týmž spuosobem na zámcích a panstvích svých to nařiditi poručiti ráčil, aby z pivovarů JMti a z pivovarův poddaných na panstvích JMti posudné výběrčím krajským odvozováno bylo: neb se jest obávati, kdyby se toho nestalo, žeby se mnozí z stavův na tom uráželi a takového posudného dávati se zbraňovali, a tudyby mohlo JMCské na tom nemálo sjíti.

Jakž se také o tom zpráva dává, kterakby některé osoby z stavův piva vařiti dadouc a že nevaří toho se odsvědčovaly, a jiní někteří, každý tejden vaříc, toliko za kvartál z dvou aneb tří varů výběrčím krajským se přiznávali a posudné dávali: i na kohožby se to koliv shledalo a našlo, žeby se toho dopustil, takového každého nejvyšší berníci budou moci na soud zemský obeslati a ten se bude povinen postaviti, a več to jednomu každému od nejvyšších úředníkův a soudcův zemských obráceno bude, tím se spraviti.

O výběrčích posudného po krajích.

Výběrčí pak posudného JMCská v krajích sám podle uznání potřeby zříditi, poručiti a potom tím časněji skrze mandáty své po krajích vyhlásiti ráčí, aby jeden každý věděti mohl, komu a v které místo posudné své odvozovati má.

wird, uberschicken sollen. Zum Fall er aber inner zweier Wochen nach ergangnem Steckbrief sein Biergeld nit abrichten oder sich dessen, dass er nicht gebrauen, durch Bekanntnussbrief losmachen und aberzeugen wurde, so soll er sich selbst auf das Prager Schloss gestellen und vor Richtigmachung der Sachen auf einen oder den andern Weg der Bestricknus nicht los sein.

Es bitten auch die gehorsamen Stände unterthänigist, Ihr Kais. Mt. wollten auf derselben Häuser oder eigenthumlichen Herrschaften wie auch bei dero Unterthanen verfügen lassen und daran sein, damit von denen Orten das Biergeld den Kreiseinnehmbern gleichfalls abgeben und erlegt werde; dann zum Fall solches nit beschehe, sei zu besorgen, es wurde bei vielen, die dann hiemit gleichfalls würden exemplificieren wollen, ein schieches Ansehen machen und hiedurch Ihr Mt. in mehr Weg zu Schaden und Nachtheil gereichen.

Und dieweil auch furkumben, dass theils aus den Ständen ihre Gebräu verschwiegen, dieselben vertuschen und sich darzu gar nicht bekennen, andere aber, so alle Wochen brauen, den Einnehmbern von einem ganzen Quartal nur von zwei oder drei Gebrauen das Biergeld abgeben und verreichen sollen, so sollen demnach die Berneinnehmber einen jedwedern, so also betreten und bei dem dergleichen Ungebühr offenbar wurde, zu dem Landrechten, darzu er sich dann zu gestellen verbunden sein solle, beschicken. Wie und worzu nun folgends einem jeden solche und dergleichen Misshandlung gereichen und von den obristen Landofficierern vermittelt und aufgelegt wirdet, das soll ihme ein jeder wohl und wehe thuen lassen und sich darnach zu richten haben.

Wegen Verordnung der Biergeldseinnehmber in Kreisen.

Ihr Kais. Mt. sollen die Einnehmber in den Kreisen ihrer selbst Gelegenheit und Nothdurft nach bestellen und die Mandata in den Kreisen desto zeitlicher ausschreiben und publicieren lassen, damit ein jeder wissen möge, wem und wohin oder an welches Ort er das Biergeld antworten solle.

Forma listu přiznavacího na posudné.

Já N. z N. vyznávám tímto listem, že sem, počna od středy po svaté Scholastice léta tohoto LXXXV. až do času den svaté Žofie téhož léta LXXXV., v tom jednom kvartálu v pivovaře mém N. piva svařiti N. dal, z kderéhož mi se vedle svolení sněmovního, z jednoho každého věrtele po šesti groších českých počítajíc, dáti dostalo, čehož se sejde v tom čase N. kop grošův českých, kteréž teď s registry a s listem přiznavacím výběrčímu krajskému odsýlám. A že sem více v tom času piva bílého ani ječného svařiti a na prodaj vystaviti nedal, jenžby z něho posudné dáno býti mělo, mimo to, což tak odsýlám, to jest v pravdě tak, to přijímám k svému svědomí, a pro lepší toho jistotu k tomuto listu pečeť svou vlastní jsem přitiskl, jehož datum ꝛc. A tak se jeden každý týmž spůsobem, jmenujíc jiné terminy, zachovati má.

Notel eines Bekanntnussbriefs uber das Biergeld.

Ich N. von N. bekenne mit diesem Rrief fur allermänniglich, dass ich von dem Mittwoch nach St. Scolasticae dies gegenwärtigen 85. bis auf Sofiae ermeltes Jahrs in diesem einigen Quartal in meinem Brauhaus zu N. N. Fass Bier bräuen lassen, davon mir vermüg der Landtagsbewilligung von einem jeden Fass zu 6 w. Gr. zu geben gebuhret, welches in vermelter Zeit N. Schock Groschen bringt, die ich hiemit sambt dem Register und Bekanntnussbrief den Kreiseinnehmbern ubersenden thue. Und dass ich in jetztermelter Zeit nicht mehr Weiss- oder Gerstenbier bräuen und auf den Kauf aussetzen lassen, davon das Biergeld ausserhalb dessen, so ich hiemit uberschicken thue, gereicht werden solle, das nehmbe ich auf mein Gewissen. Dessen zu mehrer Urkund hab ich mein eigen Petschier hiefur gedruckt. Datum. Und also soll man sich mit Benennung der Quartal und Termin in den andern Bekanntnussbriefen auch verhalten.

O přijetí počtův od berníkův.

Na tom jsou se všickni tři stavové snesli, aby počtové při berních zadržováni nebyli, nýbrž nežliby první termin berně této přicházel, aby počet od nich přijat byl z berní a pomocí na stavení hradu Pražského minulých. A protož k přijetí takových počtuov z berní a pomocí voleny jsou osoby tyto: z stavu panského Joachym Novohradský z Kolovrat, purkrabě Karlštejnský, Václav z Donína a na Bílém Oujezdci, z stavu rytířského Václav Ples Heřmanský z Sloupna, hejtman Menšího města Pražského, Tiburcí Žďárský ze Žďáru a na Kladně, z stavu městského Vavřinec Břekovec z Závořic, měštěnín Starého města Pražského, Simeon Kamaryt z Rovin, měštěnín Nového města Pražského; kteřížto, snesouce se s osobami od JMCské k týmž počtům zřízenými, časně před terminem vybírání berně nejprvé příští na též počty zasednouti a je konečně přijíti mají.

Wegen Aufnehmbung der Steuerraitungen.

Und damit die Raitungen uber die Turkensteuer, wie auch die hievor zu Erbauung des Prager Schlosses bewilligten Hilf nicht dahinten bleiben, sondern noch vor dem zunahenden ersten Termin jetziger Bewilligung aufgenumben werden möchten, als haben die gehorsamben Stände zu Aufnehmbung derselben nachfolgende Personen deputiert und furgenumben, als nämblich: vom Herrnstand Joachimben Nowohradský von Kolowrat, Burggrafen zum Karlstein, Wenzln von Donau auf Weissen Augezdczy und vom Ritterstand Wenzln Pless Herzmanský von Slaupna, Hauptmann der Kleinern Stadt Prag, Tiburzien den ältern Sahrer von Saher auf Kladno, und von den Städten Lorenzen Brzekowecz, Burgern der Alten Stadt Prag, und Simon Kamarit, Burgern auf der Neustadt, die sich dann mit denen von Ihrer Mt. hierzu verordenten Personen eines furderlichen Tags vergleichen, uber solche Raitungen sitzen und noch vor dem ersten zunahenden Termin jetziger Turkenhilf gewisslichen aufnehmben und auf ein Ort richten sollen.

Než což se počtův od léta tisícího pětistého

Allein soviel die Raitungen uber die vom 79.

sedmdesátého devátého až do osmdesátého třetího léta berní a posudní k zemi svolených a skládaných, též i od colmistra zemského dotýče: na tom jsou se stavové snesli, že osoby, k týmž počtům předešle volené, ihned v pondělí po neděli Invocavit na též počty zasednouti a podle vyměření sněmu roku předešlého tak se ovšem z strany přijímání a vyřizování týchž počtův zachovati mají.

bis zu End des 83. Jahrs zum Land bewilligte und erlegte Steuer und Biersgefäll, wie auch des Landszahlmeisters Raitung belangen thuet, da sollen die uber solche Raitungen hievor geordnete Personen alsbald den Montag nach dem Sonntag Invocavit ubersitzen und sich mit Aufnehmbung derselben der bei nägsten Landtag ausgemessenen Ordnung nach verhalten und richten.

O starých počtích a reštantích.

A kdež JMCská stavům milostivě ku paměti přivésti ráčil snešení na minulém sněmu nařízené k vyřízení počtův, kteříž s JMCskou na odporu jsou, též také z strany přijímání počtův z příjmův z posudného JIMti císařové náležitého, kteréžto snešení jest za jistými [příčinami] od JMCské oznámenými k skončení svému nepřišlo: a protož aby to vždy na dalších odkladích nezůstávalo, JMCská spolu s stavy na tom se snésti ráčil, že jeden každý, kdožby se jaké dluhy při JMCské míti pravil, má se mezi tímto časem a svatým Jiřím nejprvé příštím v komoře české JMCské na hradě Pražském ohlásiti, kdež mu potom jistý den, na kterémžby s ním při času božího vstoupení nejprv příštího takový oučet konečně předsevzat býti měl, jmenován bude, a to za tou příčinou, aby ti oučtové rozdílně jeden po druhém řízeni býti mohli, a ne všickni pojednou na jeden den tu býti a dlouho očekávati musili. Však kdožby v témž času se neohlásil, tomu potomně ohlášení jeho žádného místa míti a dále přijat ani slyšán býti nemá.

Wegen der alten Raitungen und Restanten.

Und nachdem auch Ihr Kais. Mt. die gehorsamben Stände an die bei nägstem Landtag wegen Ortstellung der mit Ihrer Mt. strittigen, wie auch Aufnehmbung deren uber Ihr Mt. der römischen Kaiserin bewilligten Biergeldsraitungen beschehne Vergleichung, weil dieselben umb derer von Ihrer Mt. angezogenen Ursachen willen zu keiner Vollziehung kumben mügen, gnädigist erindert und zu Gedächtnus geführt haben, und damit nun die Sachen je nicht länger anstehen oder unvollzogen bleiben, als haben sich Ihr Kais. Mt. mit den gehorsamben Ständen gnädigist verglichen und entschlossen, dass ein Jeder, so einiche Schulden bei Ihrer Kais. Mt. zu fordern hätte, sich zwischen der Zeit und Georgi nägstkunftig bei Ihrer Mt. beheimischen Kammer auf dem Prager Schloss anmelden, do ihme dann ein gewisser Tag, wann man mit ihme umb die Zeit Ascensionis Domini abzuraiten bedacht sei, ernennt und angestellt werden solle, und das darumben, damit solche Abraitungen unterschiedlicher Weis nach einander vollzogen und zu Ort gestellt werden mögen, und nicht etwo einsmals uberhauf kumben, dass einer auf den andern desfalls lang warten müsste. Und [da] sich auch einer oder der ander zwischen ermelter Zeit nicht ansagen oder gestellen wurde, der soll hernach weiter nicht zugelassen noch gehört werden.

A cožby tak mezi JMCskou a osobou aneb osobami z stavův na odporu zůstávalo, stavové z prostředku svého k přehlédnutí týchž všech počtův a odporův osoby níže psané jsou volili: z stavu panského Jiřího mladšího z Lobkovic a na Duchcově, JMCské radu, z stavu rytířského Benjamina Kutovce z Aurazu, z stavu městského Brikcího Zvo-

Und was sich also zwischen Ihrer Kais. Mt. und irgend einer Person oder den Ständen im Stritt erhalten wurde, sollen solche Differenzen und alle dergleichen Raitungen durch die nachfolgenden von den Ständen verordneten Personen ersehen werden, als vom Herrnstand Georgen den jungern von Lobkowicz auf Duchowcze, Ihrer Kais. Mt.

naře z Cinperku, měštěnína Nového města Pražského; kterýmžto osobám JMCská tolikéž jisté osoby přidati chtíti ráčí, kteréž, kdyžby od JMCské k času jistému obeslány byly, mají na hrad Pražský se sjeti a to všecko, cožby tak na odpořích bylo, přehlédnouti a pokudžby možné bylo, mezi JMCskou a těmi osobami, s nimižby odpor byl, na místě postaviti. Pakliby toho sami na místě postaviti nemohli, tehdy o tom o všem zprávu učiniti mají osobám níže psaným, kteréžto, kdyžby se JMCské líbilo, obeslány býti mají, totižto z stavu panského Jiří starší z Lobkovic na Libochovicích a Mělníce, nejvyšší komorník království Českého, Jiří z Martinic, nejvyšší sudí dvorský království Českého, Jaroslav z Smiřic a na Kostelci, císaře Římského JMti dvoru maršálek, Václav z Říčan a na Hořovicích, JMCské rada, Adam starší z Šternberka na Sedlci, JMCské rada a hejtman Nového města Pražského; z stavu rytířského Burian Trčka z Lípy a na Světlé nad Sazavou, podkomoří království Českého, Jan Vchynský ze Vchynic na Nalžovech a Zásmucích, purkrabě Karlštejnský, Hertvík Zejdlic z Šenfeldu na Zvoleňovsi, JMCské rada, Albrecht Pětipeský z Chyš a z Egrberku a na Byšicích, Václav Griespek z Griespachu a na Nectinách; kteréžto osoby, vyrozumějíc tomu, očby tak odpor mezi JMCskou a osobami aneb osobou z stavův o dluhy neb reštanty berničné aneb posudního byl, mají o to spravedlivou výpověď učiniti a cožbykoli tu z strany oučtův nedokonalých aneb nedostatkův, po spravedlivém toho vyslyšení a vyhledání, vypověděly, na tom od jedné každé strany přestáno a tomu dosti učiněno býti má.

Rath, vom Ritterstand Beniamin Kutowecz von Aurazu und von Städten Brikzien Glockengiesser, Burgern in der Neustadt Prag, denen dann Ihre Kais. Mt. auch sonderbare Personen gnädigist zuordnen wollen, und wann ihnen hernach von Ihrer Kais. Mt. ein gewisser Tag hierzu ernennt und angestellt wirdet, so sollen sie sich aufs Prager Schloss verfügen, alle dergleichen irrige und strittige Sachen nothdurftig ersehen, auch soviel müglich dieselben zwischen Ihrer Mt. und denjenigen Personen erörtern. Zum Fall ihnen aber für ihr selbst Personen solches zu vollziehen und zu Ort zustellen unmüglichen, so sollen sie nachfolgenden Personen, die Ihr Mt. hierzu, wann es derselben gefällig, furnehmben werden mügen, Beschaffenheit der Sachen berichten, als nämlich vom Herrnstand Georgen dem ältern von Lobkowicz auf Libochowicz und Mielnik, obristen Kammerer des Künigreiches Beheimb, Georgen von Martinicz, obristen Hofrichter im Kunigreiche Beheimb, Jaroslawen von Smirsicz auf Kostelecz, Röm. Kais. Mt. Hofmarschalk, Wenzln von Rziczian auf Horzowicz, Röm. Kais. Mt. Rath, Adamen den ältern von Sternberg auf Sedlczý, Röm. Kais. Mt. Rath und Hauptmann der Neuen Stadt Prag; vom Ritterstand Burian Trczka von der Leip auf Swietli und Sasawa, Unterkammerer im Künigreich Beheimb, Hans Chinsky von Chinicz auf Lziowech [sic] und Sasmuczich, Burggrafen zum Karlstein, Hertwigen Seydlicz von Schönfeld auf Swoleniowsi, Röm. Kais. Mt. Rath, Albrechten Pietipesky von Chisch und Egerberk auf Bischicz und Wenzeln Griespecken auf Necztin. Und wann also obstehenden Personen alle erhaltende Irrungen zwischen Ihrer Kais. Mt. und denen Personen von Ständen, in Sachen ihre Schuldenforderungen wie auch hergegen Steuer- und Biergeldsrestanten betreffend, werden ersehen haben, so sollen sie in Sachen erkennen und einen rechtmässigen Ausspruch thuen, dabei jeder Theil verbleiben und den Sachen Vollziehung thuen solle.

O vydání na potřeby zemské.

A poněvadž na rozličné, důležité potřeby zemské suma peněz potřebovati a vynaložiti se

Ausgab zu des Lands Nothdurften.

Und dieweil auf allerlei des Lands angelegne Nothdurften ein Summa Geldes zu verwenden von-

musí: všickni tři stavové nejvyšším ouředníkům, soudcům zemským a radám JMCské tímto sněmem moc dávají, aby přijmouce k sobě z Starého, Nového a Menšího měst Pražských po dvou osobách radních, cožby tak za potřebu uznali, z peněz zemských vynaložiti mohli. A což se tak k potřebám zemským vynaloží, z toho při budoucím sněmu od těch, kteříž takové peníze vydávati budou, stavům zpráva se dáti a pořádný počet učiněn býti má. Též také stavové soudu zemskému moc dávají, aby osoby naříditi mohli ku přijetí počtu od Michala Španovského z Lysova ɔc., nejvyššího písaře království Českého, z strany nákladu a vydání peněz na dům nejvyššího písaře království Českého.

O veřejné hotovosti.

Což se nařízení stálé veřejné hotovosti v království Českém a zemích k němu příslušejících dotýče: to se při předešlém s JMCskou o tom snešení zůstavuje, a na místě Hanuše z Oprštorfu, kterýž jest prostředkem smrti z tohoto světa sešel, Hendrycha staršího Kurcpacha z Trachmburku a z Milče na Ronově a Stolinkách stavové jsou volili.

O uvažování artikulův horních.

A kdež také JMCská stavům připomínati ráčí, že léta ɔc. LXXXII. minulého v pondělí po památce panny Marie hromnic na sněmu, kterýž tehdáž na hradě Pražském držán byl, některé osoby k uvažování artikulův horních voleny jsou, poněvadž se tomu až posavad dosti nestalo, aby to ještě k svému vyřízení přijíti mohlo: i podle předešlého téhož léta na témž sněmu obecním s JMCskou snešení, ještě stavové toho při tom zuostavují, tak jakž týž artikul to v sobě šíře obsahuje a zavírá.

A poněvadž nejvyšším berníkům a soudcům zemským na jistý spuosob to vše od stavův v moc dáno jest, jestliže JMt toho potřebu uznati ráčí s týmiž nejvyššími úředníky a soudci zemskými o to promluviti, tehdy takové osoby, kterézby to podle nahoře jmenovaného sněmu vyměření k svému vyřízení přivedly, voleny býti mají.

nöthen sein wird, derwegen geben hiemit alle drei Ständ den obristeu Landofficieren, Rechtsitzern und Ihrer Mt. Räthen vollen Gwalt, dass sie von allen dreien Prager Städten von jedem Ort zwo Rathspersonen zu sich ziehen und was sie also einhellig zur Nothdurft erkennen, von des Landes Geldern nehmben und ausgeben lassen mögen, hierüber dann diejenigen Personen, so solche Ausgaben thuen werden, den Ständen bei künftigen Landtag ordentlichen Bericht und Raitung thuen sollen. Desgleichen stellen auch die Ständ in der Landrechtsitzer Macht und Gewalt die Personen zu Aufnehmbung Michaeln Spanowsky, obristen Landschreibers, Raitungen wegen Erbauung seines Amtshauses aufm Prager Schloss aufgewendten Unkostens zu verordnen.

Defensionsordnung.

Soviel die Defensionsordnung im Kunigreich Beheimb und denen darzu incorporierten Landen betreffen thuet, die lassen die Ständ bei der hiervor mit Ihrer Mt. destwegen getroffnen Vergleichung verbleiben und verordnen hiemit anstatt des verstorbenen Hansen von Oppersdorf Heinrichen den ältern Kurzbach von Trachenburg und Militsch auf Ronaw und Stolinkach.

Berathschlagung der Bergwerchsartikel.

Nachdem auch die Kais. Mt. die gehorsamben Ständ erindert, welchermassen den Bergwerchsartikeln, darzu im verschienen 82. Jahr bei dem damals umb Lichtmess gehaltenem Landtag etzliche Personen deputiert worden, noch nicht abgeholfen und dass derwegen dieselben nochmaln zu berathschlagen und zu vollziehen ein Nothdurft, solchen Artikel lassen die gehorsamben Ständ nochmaln bei der hievor mit Ihrer Mt. destwegen getroffenen Vergleichung und Beschluss verbleiben.

Und dieweil den obristen Officierern und Landrechtsitzern solches alles von den Ständen auf einen gewissen modum heimgestellt und ubergeben worden, so stehe bei Ihrer Kais. Mt. gnädigisten Gefallen, ob sie es fur ein Nothdurft hielten, destwegen gedachten Landofficiern und Rechtsitzern zuzusprechen.

O komisařích na hory nařízených.

A jakož jest léta ɔc LXXXI. v pondělí po smrtedlné neděli na sněmu obecném, kterýž tehdáž držán byl, s JMCskou jisté snešení se stalo, pro vyhledání a k nápravě přivedení při horách v tomto království mnohých nedostatkův a neřádův, aby jistí komisaři od JMCské podle osob horníkův rozumných nařízeni byli, kteřížby všecky hory v tomto království sjeli a cožby tak potřebného se našlo, nařídili, k čemuž i osoby voleny jsou od stavuov byly, však to ještě až posavad se nezačalo: i poněvadž na tom artikuli mnoho záleží, JMCská na tom se jest se všemi třmi stavy snésti ráčil, že taková komisí roku tohoto konečně předsevzata a pokud nejvíce postačiti se bude moci, a vykonána býti má. A protož stavové na místě někdy Bohuslava Felixa Hasištejnského z Lobkovic, nejvyššího komorníka království Českého, Karla z Bibrštejna a na Děvíně, JMCské radu a plnomocného hejtmana knížetství Hlohovského sou volili; a ti komisaři na náklad zemský v té komisi chováni býti mají.

Wegen der Bergwerchcommissarien.

Als auch anno 81. den Montag nach Laetare auf dem damals gehaltenen Laudtag mit Ihrer Kais. Mt. geschlossen worden, damit die bei den Bergwerchen im Künigreich Beheimb erscheinende Mängel und Gebrechen wieder zurecht gebracht werden möchten, dass zu Bereit- und Visitierung derselben sonderbare Commissarien neben bergverständigen Personen von Ihrer Mt. verordnet und deputiert werden sollen, und ob auch schon allbereit die Personen von den Ständen hierzu elegiert worden, so sei doch den Sachen bisher kein Anfang gemacht oder einiche Vollziehung beschehen; und dieweil dann an solchem Artikel sonders viel gelegen, so haben Ihr Kais. Mt. mit den Ständen gnädigist geschlossen, dass solche Commission dies Jahr gewisslichen furgenumben und die Sachen soviel immer müglich zu Ort gericht werden sollen. Und haben demnach die Stände anstatt weiland Bohuslawen Felixen von Hassenstein und Lobkowicz, gewesten obristen Kammrers im Künigreich Böheimb, Karln von Bieberstein auf Diewin, Röm. Kais. Mt. Rath und Oberhauptmann des Glogischen Furstenthums, furgenumben, und sollen solche Commissarien auf des Landes Unkosten bei Verrichtung der Commission unterhalten werden.

O purkrabí na meze.

A jakož jest nejvyšší purkrabě Pražský na JMCskou a stavy vznesl, že když kdo purkrabě na meze vede a podle snešení, kteréž jest se na sněmu léta ɔc LXXV. stalo, od stran po několika osobách stavu panského aneb rytířského k purkrabí, k slyšení a souzení stran místo konšeluov se přidává, že tu mezi týmiž osobami, od stran k purkrabí přidanými, nemalí odporové a zaneprázdnění bývají a z toho že to pochází, že vydaní přátelé od stran toliko při těch, od kterýchž jsou vydáni, drží: a protož JMCská jest se s stavy snésti ráčil, kdyžby tak purkrabě na meze veden býti měl, že bude moci sám osoby z stavu panského a rytířského nestranné, kteréžby mu toho slyšeti a souditi pomohly, k tomu obeslati, zachovajíc v tom ten spůsob všelijak, jakž na svrchu psaném sněmu,

Wegen Führung des Burggrafen auf die Gränitzen.

Und demnach der obriste Burggraf an die Kais. Mt. wie auch an die Ständ gelangen lassen, dass bei Führung des Burggrafen auf die Gränitzen vermug der bei dem funfundsiebenzigjährigen Landtag getroffenen Vergleichung von den Parten etzliche viel Personen Herrn- und Ritterstands ihme Burggrafen zu Richt- und Verhorung vermelter Parten anstatt der Rathspersonen zugeben werden und derhalben zwischen solchen dem Burggrafen zugegebnen Personen oft allerlei Zank und Ungelegenheiten entstehen und erwachsen, und das daher, dass die von den Parten ausgeschossene und zugegebene Beiständ es allein mit den Parten, so sie erkieset, halten thuen: derwegen so haben sich die Kais. Mt. mit den Ständen dahin verglichen, dass hinfür allezeit, wann also der Burggraf auf die Granitzen geführt werden solle, er Burggraf selbst unparteiische

z strany obeslání osob od stran přidávání vyměřeno jest.

Personen Herrn- und Ritterstands zu Richt- und Verhörung der Differenzen zu sich ziehen und erfordern solle, dabei die Weis und Ordnung, wie in dem obvermelten Landtag wegen Beschickung der Personen und Zuordnung deren von den Parten geschlossen, gehalten werden solle.

O přijímání svědkův.

Při vedení svědkův takový řád zachovati se má, že vždycky dvě osoby z ouředníkův Pražských menších desk zemských při přísaze i zapisování svědkův přítomny býti mají, a tu na svědka otázka učiněna býti má: jak starý jest a kterak jest toho, což se při něm žádá, povědom, byl-li jest přítomen toho, jestli vyučen co má svědčiti, aneb máli sobě pohrůžku učiněnou, jestližeby pravdu svědčil, pomáhal-li a radil-li jest k tomu, oč má svědčiti, aneb bral-li jest za to jaký ouplatek, aby tak svědčil? A potom má mu cedule přečtena a napomenutí učiněno býti, aby mimo to, čehož jest povědom, jiného nesvědčil, i také netajil pravdy, a tudy duše své nezavozoval; a tak potom svědčiti může, beze vší překážky, čehož jest povědom.

Wegen der Zeugenführung.

Item bei Auf- und Ubernehmbung der Zeugen soll diese Ordnung observieret und gehalten werden, dass allzeit zwo Personen von den Unterambtleuten von der Landtafel neben dem Schreiber bei Notierung solcher Zeugen mit und darbei sein, auch die Zeugen inquirieren und befragen sollen, wie alt ein jeder sei, wasmassen ihme dasjenige, darumben er befragt wirdet, bewusst, ob er darbei gewesen oder unterwiesen sei, was er zeugen solle, oder auch sich einicher Gefahr wegen bezeugter Wahrheit zu besorgen habe, item ob er auch zu dem, was er zeugen soll, geholfen und gerathen oder ob er desswegen einich Geschenk oder Gewinn zu hoffen hab? Darauf ihme dann die Zedel verlesen und vermahnet werden soll, dass er kein anders ausser das, so ihme bewusst, zeugen und durch Verschweigung der Wahrheit sein Seel Seligkeit nicht verführen wolle, hernacher dann derselb ausser einicher Irrung aussagen mag, was ihme bewusst ist.

A poněvadž ouředníci Pražští menší desk zemských, mimo předešlé povinnosti své, při vedení svědkův větší tuto práci míti budou, tak že častěji a v větším počtu na hradě Pražském bytností svou přítomni bývati musejí: protož pro snadší jich vychování od každého svědka zapisování má dáno býti šest grošův českých, a o to se takto děliti mají, písaři dva groše česká a těm dvěma ouředníkům, kteřížby při zapisování svědkův byli, každému po dvou groších českých.

A aby se soudům pořádným překážka pro vedení svědkův nedála, protož kdožby jaké svědky vésti a zapisovati dáti chtěli, to budou moci učiniti a takové svědky časně sobě vésti nejméně před soudy zemskými menším a větším dvě neděle napřed, tak aby ouředníci při soudech překážky neměli. Však kdožby potřeboval zapsání svědkův

Und dieweil die Unterambtleut bei der Landtafel mit Führung der Zeugen ausser ihrer vorigen Pflicht ein mehrere Mühe, also dass sie öfter und in grösserer Anzahl aufn Prager Schloss sein müssen, haben werden, so solle derwegen zu desto besserer ihrer Unterhalt von Einschreibung und Verzeichnus eines jeden Zeugen 6 w. Gr. geben, daraus zween dem Schreiber und die andern vier Groschen den Ambtleuten und also jedem der halbe Theil gebühren solle.

Und damit auch dem Rechten mit Führung der Zeugen kein Verhindernus beschehe, so solle ein jeder, der also die Zeugen beschreiben lassen wollt, dasselbe zum wenigsten zwo Wochen oder 14 Tag vor jedwederm Land- oder kleinern Rechten verrichten. Er solle auch keinem, wann ers zeitlicher und noch vor den bestimbten 14 Tagen thuen

prvé než-li dvě neděle před soudy, toho vůli míti bude, aby je sobě vésti mohl. Svědkové pak, kteříž svědomí dávají listovní, mají titule, před který soud, komu a proti komu svědčí, v svých svědomích dokládati, poněvadž v půhoních, důhoních i v cedulech sobě to položeno a dodáno mají. A kdožby toho tak do kterého soudu, komu a proti komu svědčí, pořádně nedoložil, ten má pokutu v půhonu, pro nesvědčení položenou, propadnouti.

Z strany vysvědčování škod outratních od hospodářů, to se při předešlém pořádku a zřízením zemským vyměření zůstavuje. A taková svědomí, aby byla opatrována tím spůsobem, jakž předešlé zřízení zemské o tom vyměřuje, toliko aby též ouředníci svrchu psaní, jeden klíč od truhly týchž svědkův a písař menších desk druhý a ingrossator památných desk a menších zápisných třetí měli, tak aby jeden bez druhého k nim nemohl, leč ku potřebě před soud, aneb kdyby je zapisovati měli.

A kdež zřízením zemským vyměřeno jest, kdyby kdo žádal krále JMti a pánuov a vladyk z plného soudu zemského, aby úředník od desk zemských vyslán byl k zapisování a přijímání svědkův, a když se stane povolení, buď od krále JMti, aneb pánuov JJMtí a vladyk z plného soudu zemského, tehdy že má jeti písař menších desk zamských, tak jakž též zřízení zemské ukazuje: i na tom jsme se s JMCskou, jakožto králem Českým, snesli, kdožby sobě pro nemoc a sešlost věku dckami zemskými svědka aneb svědkův dovésti nemohl, že má dva z ouředníkův Pražských menších desk zemských na JMKské aneb na soudu zemském vyžádati, aby k zapisování takových svědkův s písařem od desk zemských vysláni byli, a ty svědky, kterýchž potřebuje, JMKské aneb soudu zemskému zejména poznamenané dáti má. A též nemocní, aneb věkem sešlí, v kraji zapisováni býti mají a ne jiní, tím vším spůsobem, jakž při dckách zemských vyměřeno, jak mají svědkové přijímáni býti; a těm ouředníkům i písaři od té jízdy zaplaceno býti má a fůra i strava dána, tak jakž se jim, když k nemocnému od úřadu jedou, dává.

wollt, verwehret sein. Die aber, so schriftlich zeugen, die sollen die Titel und Uberschriften, zu welchen Rechten, wem oder wider wen sie also zeugen, in ihren Zeugnissen specificieren und beschreiben, dieweil ihnen solches in der ersten und andern Ladung, wie auch in der ausgeschnittenen Zedel angedeut wirdet; der es aber nicht also leisten würde, der solle den in der Ladung wegen des Nitzeugen gelegten Poenfall verfallen haben.

Wegen Aussag oder Bezeugung der in den Wirthshäusern geführten Schäden, das wirdet bei voriger Verordnung und Landtagsvergleichung gelassen, allein sollen solche Zeugenführungen also versehen und examinieret werden, inmassen es hievorige Landsordnung mit sich bringt, also dass obgemelte Ambtleut zu der Zeugentruhen einen, der Schreiber der kleineren Landtafel den andern und der Ingrossator der Gedenklandtafel und mindern Verschreibungen den dritten Schlüssel haben solle, also dass keiner ohne den andern darzu, es sei dann zu Nothdurft fur das Landrecht oder wann mans beschreiben solle, kumben möge.

Und nachdem in der Landsordnung versehen, dass wann jemand bei der Kais. Mt. oder den Herren und Ritterschaft in vollem Landrechten Ansuchung thuen und begehren würde, einen Ambtmann von der Landtafel zur Beschreib- und Aufnehmbung der Zeugen zu schicken, und dann nach bescheener Bewilligung solches der Schreiber bei der kleinern Landtafel zu verrichten schuldig ist, inmassen dann solches ermelte Landsordnung mit sich bringen und ausweisen thuet: dieses Artikels halben haben sich nun die Ständ mit der Kais. Mt. als Künigen zu Beheimb dahin verglichen, da jemand seinen Zeugen Schwachheit oder Alters halber, es sei nun einen oder mehr, zur Landtafel nicht wurde bringen mögen, so solle er alsdann bei der Kün. Mt. oder dem Landrechten zwene Ambtleut von der kleineren Landtafel zu Verzeich- und Beschreibung solcher Zeugen sambt dem Schreiber von ermelter Landtafel nicht allein ausbitten, sondern auf solche Zeugen Ihrer Künig. Mt. oder dem Landrechten verzeichneter ubergeben, die dann hernach in den Kreisen allein und keine andere verzeichnet und beschrieben werden sollen, aller

Při úřadě nejvyššího purkrabství Pražského, tolikéž i na mezech, kdyžby purkrabě veden byl, tím vším spuosobem, jako při dckách zemských, svědkové vedeni a zapisováni býti mají, takže při přísaze a zapisování podle písaře dvě rady aneb soudcové téhož soudu toho přítomni býti mají, a táž záplata od zapsání svědka, jako při dckách zemských, býti má, také i dělení na tři díly.

Jestližeby kdo v městech a v městečkách JMCské, jakožto krále Českého, též panských a rytířských, svědky vésti chtěl ku potřebě své, to také od purkmistra a konšelův nařízeno býti má, aby dvě osoby z konšeluov dobře zachovalé podle písaře jich městského při přísaze a zapisování svědkův byly, a všecken ten pořádek při vedení svědkův, jako při dckách zemských, jakž výš dotčeno, také i tejnost i jiný pořádek, jakž o tom předešle zřízením zemským vyměřeno jest, zachovali.

Což se pak soudu komorního dotýče, aby týž dobrý řád při zapisování svědkův zachován byl: JMCské stavové za to poníženě prosí. aby JMCská, jakožto král Český, tolikéž při soudu komorním, ten spůsob při zapisování svědkův nařídíti, poručiti ráčil, i také to milostivě nařídíti, aby radám soudu komorního zase, jakž jest předešle bývalo, služba za outraty a práce jich dávána byla, aby tím lépeji a snázeji při povinnostech svých a prácech přítomny býti a vytrvati mohly.

O rozdílích mezi bratřími a sestrami.

Item. Bratr sestry nemůže od sebe odbýti, než jestližeby otec jaké zřízení učinil o dcerách, buďto žeby syny měl aneb neměl, dcery při takovém zřízení zachovati se mají a na tom přestati. Aneb kteříž rodové zřízení mezi sebou měliby, mají aneb míti budou, s povolením královským, že se podle toho zřízení zachovati mají, dcery aneb sestry, než bratr žádný sestry aneb sester, kteréž let rozumných nemají, odbýti díly, aneb odděliti nemůže.

Gestalt, wie solches bei der Landtafel im Gebrauch ist. Es solle auch ermelten Ambtleuten und dem Schreiber der Reiskosten bezahlet und nothdurftige Kost und Unterhalt geben werden.

Item bei dem Obristenburggrafenambt, desgleichen auf den Gränitzen, wann der Burggraf geführt wirdet, sollen die Zeugen aller Gestalt und Massen, wie bei der Landtafel beschrieben werden, also dass bei der Beeidigung und beim Einschreiben neben dem Schreiber zween Räth oder Judices desselben Rechten zugegen sein sollen; so soll auch die Bezahl- und Theilung vom Einschreiben ebnermassen wie bei der Landtafel erfolgen.

Zum Fall auch Jemands in den küniglichen, Herren oder Edelleut Städten zu seiner Nothdurft Zeugen führen wollt, so sollen gleichsfalls von dem Burgermeister und Rath zwo wohlverhaltene Rathspersonen neben ihrem Stadtschreiber der Beeidig- und Einschreibung der Zeugen beizuwohnen verordnet und mit denselben die Ordnung allerseits wie bei der Landtafel gehalten werden.

Soviel das Kammerrecht belangt, da bitten die gehorsamben Stände unterthänigist, Ihr Kais. Mt. wollten bei demselben gnädigist verfügen, damit des Orts mit Einschreibung der Zeugen ebnermassen gute Ordnung gehalten werde, also auch nicht weniger die gnädigiste Verordnung und Fursehung thuen, damit den Räthen bei den Kammerrechten, inmassen hievor auch gebräuchig gewesen, eine Besoldung fur ihre Zehrung und Mühe gereicht werde, also dass sie umb soviel desto leichter ihrer Arbeit und Pflicht beiwohnen und auswarten mugen.

Wegen Theilung der Brüder und Schwester.

Der Bruder kann die Schwester nicht abtheilen, es sei dann, dass der Vater wegen der Tochter testiert und geordnet hätte, dabei sie dann verbleiben und sich darnach richten solle, oder aber welche Geschlechter unter einander mit Bewilligung der Kün. Mt. Mass und Ordnung hätten, so sollen sich derselben nach die Töchter und Schwestern gleichsfalls zu halten schuldig sein; aber kein Bruder soll sein unvogtbare Schwestern abzufertigen oder zu theilen Macht haben.

Pakliby která sestra aneb strejna o díl svůj s bratrem aneb s bratry, aneb s strejcem svým, se dobrovolně smluvila, tehdy ta smlouva místo míti má, však tak, kdyby to ta sestra aneb strejna nevybytá vyznala před králem JMtí, aneb před pány na soudu zemském, že jest tu smlouvu s bratrem aneb s bratřími, aneb s strejci svými, učinila s svou dobrou a svobodnou vůlí, beze všeho přinucení, tak jakž týž artikul plněji svědčí. Jestližeby pak kdo chtěje o statku svém kšaftovati, a sestru aneb strejnu nevybytou měl, a s ní se o spravedlnost její smluviti chtěl, a ona na slušném podání přestati by [ne]chtěla: tehdy to ten bude moci na JMKskou, aneb na soud zemský vznésti, a cožby tak JJMti za slušné uznati ráčili, při tom každá to zůstaviti a na tom přestati povinna bude.

Zum Fall aber irgend eine Schwester oder Muhmb mit ihrem Bruder oder Vettern umb ihren Antheil sich gutwillig vergleichen und abkumben würde, so solle solches statthaben, doch dergestalt, wann sich die unabgetheilte Schwestern oder Muhmben fur der Kün. Mt. oder den Herren Landrechtsitzern zu solcher Vergleichnng bekennen und bezeugen würden, dass sie also mit ihren Brüdern oder Vettern gutwillig, ungedrungen und ungezwungen ubereinkumben sein, also und dergestalt, wie solcher Artikel ferrer Inhalts mit sich bringt. Da aber auch Jemand bei einer unabgefertigten oder ungetheilten Schwester oder Muhmben sein Gut testieren nnd sich mit ihr oder ihnen ihrer Gerechtigkeit halben vergleichen, und sie aber bei einem billichen nicht verbleiben wollt, so wirdet derselbe solches an die Kun. Mt. oder Landrechtsitzer gelangen lassen, und was darauf Ihre Mt. oder die Rechtssitzer erkennen werden, darbei soll ein jede zu verbleiben schuldig und darmit vergnügt sein.

Nicméně, jestližeby který otec bez pořízení z tohoto světa prostředkem smrti sešel a děti po sobě a sestry, aneb sester nevybytých, pozůstavil: tehdy ta sestra aneb sestry, kdyžby tak v statek po bratru svém vkročiti chtěly, budou povinny komorníka od desk zemských vyžádati, a ten statek, na čemž by koli byl, najíti a vyhledati se mohl, ten komorníkem dáti popsati a takový statek podle zřízení zemského zaručiti, tak aby sirotci, přijdouc k letům svým spravedlivým, věděli kudy k statku tomu po otci svém zůstalému, to cožby jim náleželo, přijíti. A zůstaly-liby po kom strejny nevybyté a nedílné, tolikéž se v tom ve všem tak zachovati mají, jako i sestry, jakž výš psáno stojí.

Nichts desto weniger, wann ein Vetter ausser Testaments abgehen und unabgetheilte Kinder und Schwestern hinter sich verlassen würde, so sollen dieselben Schwestern, wann sie also das Gut nach ihrem Brudern würden einnehmben wollen, einen Kammerling bei der Landtafel ausbitten und solch Gut, woran es sei, durch ermelten Kammerling inventieren und bschreiben lassen, auch dasselb vermüg der Landordnung verbürgen, also damit die Waisen, wann sie ihre Jahr erlangen, wissen mögen, wie sie zu ihres Vatern nachgelassenen und ihnen von Rechtswegen gehörigen Gütern kumben sollen. Mit den nachgelassenen oder verweisten Muhmben soll es gleichsfalls gehalten werden.

O svadebních cedulích.

Jakož se to přihází, že při spisování smluv svadebních nemálo osob stavu panského i rytířského, kteréž s stranami při svadebních veselích bývají, se do týchž cedulí svadebních vpisují a za rukojmě poznamenávají, jakž po dnešní den lidé ke škodám tím spůsobem přicházeli: na tom s JMCskou, jakožto králem Českým, stavův snešení jest, aby cedule svadební pečetmi aneb sekryty těch, jichž

Wegen der Hochzeitbrief.

Und nachdem sich bisher begeben, dass viel Herrn- und Ritterstandpersonen, so bei den Hochzeitberednussen zu Beiständen ausgeschossen, nochmals in die Hochzeitbrief als Bürgen gesetzt und geschrieben werden und also oftmals, wie noch heutigs Tags beschiecht, zu Schaden und Nachtel kumben, als haben diesfalls die Kais. Mt. mit den Ständen diesfalls also geschlossen, dass hinfuro

jména v nich dostavena jsou, stvrzeny a spečetěny bývaly. Pakliby kterého pečeť, aneb sekryt, k té ceduli přitištěn nebyl, nebude žádným věnem, a což v též ceduli svadební zapsáno jest, povinen.

O čeledi a poddaných.

Což se čeledi a lidí poddaných stavův dotýče, kteříž tak beze vší příčiny z gruntův pánuov svých jsou sběhli a někdeří, toliko sem i tam toulajíce se po městech, městečkách, vesnicech, neřády provozují a k žádnému pohodlí, nýbrž na velikou záhubu, požívajíc své vuole, obyvatelům tohoto království jsou, jiní pak, mohouce pánům svým sloužiti a tak také živnosti sobě tudy dobývati, též také v té věci své vuole požívají, u cizích pánuov a lidí za šafáře, pekaře, mlynáře, nádeníky, pluhaře, pohunky, a což tak k tomu podobného, slouží, a tak tudy svým pánům se pokrývají: i ačkoliv pro takové své vejstupky a zlé předsevzetí, kteříž jsou tak nad svou vrchností se zapomenuli a jí se pokrývali, slušněby měli ztrestáni býti, však vážíce sobě více milosrdenství nežli jich provinění, a chtíce vzdy prvé, nežli bychom jináč a přísněji na to nastoupili, aby se v tom svém zlém bezbožném předsevzetí upamatovali a od toho přestali, tuto obzvláštní milost jim činíme, že všem všecko takové jich proti nám, jakožto vrchnosti, provinění (krom zločinných skutkův) odpouštíme. A to na ten a takový konec, aby se jeden každý z těch lidí poddaných, obojího pohlaví, kterýžby tak, litujíc svého předsevzetí, od vyhlášení tohoto našeho snešení, sám dobrovolně mezi tímto časem a svatým Martinem, nejprvé příštím, ku pánu svému dědičnému přišel a se navrátil, to bude moci bezpečně udělati a nemá od žádného pána proto žádným vězením ani trestáním sužován býti, nýbrž všecko to provinění jednomu každému tak se odpouští; a pokudž by, vejda zase v poslušenství a službu pána svého, dobře se choval, tehdy každý jeden pán, považíc jeho věrné služby a dobrého chování, jestliže jest co tak spravedlnosti své na gruntech téhož pána odběhl a ji potratil, ten každý pán za jeho věrné služby a věrné chování, co jest tak

die Hochzeitbrief mit deren Insiegel und Petschaften, so darein verzeichnet werden, confirmiert und bekräftigt werden sollen, ausser dessen solle keiner umb die Morgengab oder was also in den Hochzeitzedeln begriffen, zu haften schuldig sein.

Wegen des Gesinds und Unterthanen.

Anbelangend der Ständ Unterthanen und Gesind, weil dieselben oft und viel ohne alle Ursach von ihrer Herren Grund laufen, sich in die Städt und Städteln verstossen und sich deren Ort zu keinem Nutz gebrauchen lassen, sonder allein bei dem Müssiggang allerlei Unfug zu sonderer Beschwer der Einwohner treiben und also ihres viechischen eignen Willens geleben, andere aber, so ihrer Herrschaft wohl dienen und ihre Nahrung haben möchten, gleichsfalls ihres eignen Kopfs gebrauchen, sich zu frembden Herren und Leuten fur Schaffer, Bäcken, Mulner, Taglöhner, Pflug- und Treibknecht auch zu andern Diensten begeben und sich also fur ihrer Herrschaft und Obrigkeit verstecken, und wiewohl nun die Obrigkeit dergleichen Missethat und diejenigen, die sich also an ihrer Herrschaft vergessen, meineidig und brüchig werden, mit Ernst zu strafen gut Fug und Ursach hätte, so will sie doch Gnad und Barmherzigkeit mehr dann ihr Verbrechen in Acht haben und wollten lieber, dass sie bei Erkenntnus ihres unchristlichen Lebens ehe und zuvor davon abstünden, als dass sie mit andern Ernst gegen ihnen fürgehen und verfahren sollten, inmassen ihnen dann hiemit diese sondere Gnad gethan und erzeigt wirdet, dass allen und jeden Unterthanen ihre gegen der Obrigkeit begangne Misshandlung, ausser der Malefizhandlung, erlassen und geschenkt werden soll dergestalt und auf die Weis, do sich irgend einer oder mehr aus dergleichen Unterthanen, Manns- und Weibspersonen, so also ihr unverantwortlichs Fürnehmben erkennen, zu ihrem Erbherrn wiederkehren und sich selbst gutwillig von Zeit dieser Publication auf nägstkunftig Martini einstellen wird wollen, dasselb also sicherlichen ausser Forcht einicher Straf, Gefängnus oder anderer Beschwernus thuen mögen, dann ihnen solches alles geschenkt und erlassen sein solle.

koliv spravedlivosti jeho k sobě, jakožto věc odběžnou (poněvadž odběžné na pána připadá) přijal, bude povinen jemu to zase navrátiti. Však jiní, kteřížby v tom času a terminu na hoře oznámeném vždy předce své vuole požívati a raději jinde nežli u svých dědičných pánuov sloužiti chtěli: ačkolivby stavové je věděli dobře jak ku poslušenství přivésti ano i strestati, ale i těm osobám ze všech tří stavuov, obyvatelům království tohoto, nicméně také lidem robotným, z lásky křesťanské, dobrého přátelství a z milosti k jich pohodlí tato milost se činí, že se jim také jich provinění odpouští, na ten a takový konec, že všickni ti, kteřížby tak v tom svrchu psaném terminu sami dobrovolně se před pány svými nepostavili, kdežby tak koli u kohokoli při obyvatelích království tohoto, aneb markrabství Moravského, v jakýchkoli službách, buď za ouředníky, šafáře, pekaře, myslivce, mlynáře, tesaře, nádvorníky, pohunky, pluhaře, písaře a kuchaře, a což k tomu podobného jest, a jak se to jmenovati může, sloužili, týmž osobám z stavův, i také jiným lidem robotným, ode dne vyhlášení tohoto obecného snešení do roka se propůjčuje, tak aby v též službě a v tom povolání, jakž kde a u koho nyní slouží, zůstati a sloužiti povinni byli, na ten a takový spůsob, že jeden každý z těch, buď osoba panského, rytířského, aneb městského stavu, nicméně také i lidé robotní, kteřížby tak lidí poddaných stavův v službách svých potřebovati chtěli, bude povinen hned ode dne vyhlášení tohoto obecného snešení do svatého Martina nejprvé příštího každou takovou osobu, buď mužského aneb ženského pohlaví, před dotčeného pána postaviti, aneb listem pod pečetí svou tomu pánu, čížta osoba jest, k tomu, že jej v službě své má, se přiznati, a v tom buď oustně aneb skrze psaní, na jaké službě jest jej sjednal, se pronésti a ohlásiti. A tak na to každý dědičný pán bude povinen jemu na touž osobu list pod pečetí svou dáti, aby táž osoba, podle téhož listu, tomu pánu až do vyjití toho roku byla povinna sloužiti. A žádný pán nebude moci na toho, kdožby se tak listem k tomu přiznal, že poddaného jeho za sebou má, pro předešlou sněmem vyměřenou pokutu nastoupiti.

Und ob auch irgend einer oder der ander sein Erb und Gerechtigkeit durch das Weglaufen verwirkt und der Herr dieselb als ein Fälligkeit eingezogen hätte, er sich aber hernach zu seiner Wiederheimkunft bei der Obrigkeit wohl verdienen, auch getreu, ehrbar und fleissig verhalten wurde, so solle ein jeder Herr in Ansehung solcher getreuen Dienst dasjenige und nämblich all sein Erb und Gerechtigkeit, so er also umb seines Verbrechens willen eingezogen, hinwiederumben zu restituieren schuldig sein. Jedoch wirdet nit allein den Unterthanen, welche in obangeregtem Termin sich nicht wieder einstellen, ein Weg als den andern ihres eignen Willens geleben und viel lieber anderswo als bei ihren Erbherren dienen wollen, angesehen, dass sie die Ständ wohl wissen wie zum Gehorsamb zu bringen und zu strafen, sondern auch denen Personen und Einwohnern aus allen dreien Ständen in diesem Künigreich Beheimb, wie auch den arbeitsamen Leuten aus christlicher Lieb, guter Freundschaft und von Gnaden wegen dies zu einer Ergötzlichkeit erzeuget, dass denselben Unterthanen gleichsfalls ihr Verbrechen nachgelassen werden solle, also und dergestalt, dass die, so sich also in obermelter Zeit zu ihrem Erbherrn nicht gutwillig gestellt haben wurden und sich, wo und welcher Ort oder bei wem aus den Einwohnern dieses Künigreichs Beheimb und Markgrafthumb Mähren, Herrn- und Ritterstandspersonen auch Burgern in Städten oder andern arbeitsamben Leuten, es sei fur einen Ambtmann, Schaffer, Bäcken, Mulner, Bestandsmann oder Höfler, Treiber, Pflugknecht, Förster, Schreiber, Koch oder was dergleichen Dienst mehr sein, versprochen hätten, dass denselben vermelten Herren, Edel- und Burgersleuten von dieser Publication an das Jahr hinaus vollend zu dienen vergunnet und erlaubet sein solle, mit der Condition, dass ein jeder aus denselben, es sei Herr, Ritter oder Burger, wie auch nicht weniger die arbeitsamen Leut, die also der Ständ Unterthanen in ihren Diensten halten und brauchen wollen, schuldig sein sollen, alsbald von dem Tag an dieser Publication auf nägstkunftig Martini jedwedere dergleichen Person und Underthan, sei Mann oder Weibsbild, seinem Herrn zu gestellen, oder

Však jestližeby týž pán té osoby po vyjití roku déleji u sebe míti nechtěl, aby byl povinen dědičnému pánu časně o tom oznámiti, a pán každý, chtěl-li by ho míti, aby byl povinen poň poslati, a má jemu i s listem jemu do roka k sloužení daným vydán býti; pakliby pán po vyjití toho roku a sobě učiněného oznámení po něj neposlal, bude toho ten pán, u kohož slouží, moci propustiti, však list ten za sebou zachovati a jeho pánu navrátiti. A pakliby po vyjití toho roku týž pán chtěl touž osobu déleji při sobě míti, tehdy bude povinen s týmž dědičným pánem o to dále mluviti, aneb skrze psaní jednati, jestližeby týž poddaný raději při něm nežli při svém dědičném pánu chtěl sloužiti, a cožby sobě mohl objednati, to při vůli jednoho každého se zůstavuje.

A poněvadž pak to se děje z lásky křesťanské od nás a ku pohodlí osobám z stavů a tak jiným obyvatelům tohoto království, aby tím volněji živnosti své provozovati mohli, ještě nad to vejše, aby oni chovajíc též poddané naše, náležitě také jimi bezpečnější byli, a oni aby, tak jakž náleží, mzdy své zasluhovali, a ne tak, jakž posavad jest bylo, své vůle požívajíc, od pánův svých, kdež jsou se sjednali, aby utíkali: protož jestližeby který z těch bez odpuštění a dříve času dosloužení svého z služby toho, komuž tak listem od dědičného pána propůjčen jest, sběhl, aby žádný ho v žádnou službu a na dílo žádné k sobě nepřijímal, a to pod pokutou padesáti kop grošuov českých propadení, z kteréžto pokuty každý, kdožby, maje za sebou list, sobě od dědičného pána na tu osobu, buď ona mužského aneb ženského pohlaví, daný,

aber durch Schreiben unter ihren Insiegeln oder Petschaften, dass er solche Person in seinem Dienst habe, bekennen, auch in was Geschäft und Verrichtung er denselben gedinget, vermelden solle. Darauf dann ein jeder Erbherr demjenigen uber solchen Unterthanen einen Freibrief, damit er ihme das Jahr hinaus unverhindert dienen möge, zu geben schuldig sein wird. Es wirdet auch kein Erbherr bei denselben, so sich also wegen desselben Unterthanen bekannt und angemeldet, die bei hievorigem Landtag deswegen ausgemessene Poen zu ersuchen haben.

Und es soll ein jeder Herr, wann er nach Ausgang des Jahrs den Unterthanen nimmer bei sich haben wollt, solches seinem Erbherrn zeitlich erindern, der dann nach ihme, wo er ihn würde haben wollen, alsdann schicken und sambt dem Freibrief abholen lassen solle; wurde aber sein Erbherr nach beschehener Erinderung ihn nicht also holen lassen, so soll er von seinem Herrn, bei dem er gedient, losgelassen, der Freibrief aber behalten und gedachtem Erbherrn wieder uberschicket werden. Zum Fall aber derselbe Herr solche Person nach Ausgang des Jahrs bei sich noch länger wurde haben wollen, so solle er hierumben mit dem Erbherrn münd- oder schriftlich handlen und abkumben.

Und damit nun die Herren, Ritter, Städt und andere Personen solcher Unterthanen, wann dieselben von ihnen gebührlich gehalten, umb soviel gewisser sein mögen, sonderlich weil ihnen diese Bewilligung aus christlicher Lieb, damit sie ihr Wirthschaft und Nahrung soviel desto besser fortstellen mögen, erfolgen thuet, und sie, die Unterthanen, auch ihren Lohn zu verdienen haben und nicht also, wann sie sich verdingt, von einem Herrn zum ander entspringen und entlaufen: derwegen wann einer einem Herrn oder irgend andern Personen durch ein Freibrief verlieheuer Unterthan vor seinem Ausdienen entlaufen würde, dass derselbe von niemand zu keiner Arbeit oder zu Diensten aufgenumben oder gefurdert werden solle, und das bei Verlierung 50 Schock Gr. beh. Poenfall und Straf, die ein Jeder wegen solcher Person,

po něm se ptaje, kdežby jej u kohožkoli na díle aneb v službě postihl a usvědčil, bude moci toho buď před úředníky Pražskými menšími desk zemských, aneb před hejtmany krajskými, obviniti. A hejtmané krajští nejdéle v šesti nedělích pořád sběhlých stranám konec o to spravedlivý učiniti mají a takovou přisouzenou pokutu, vezma o to relací od hejtmanů krajských ke dckám zemským, aneb k ouřadu nejvyššího purkrabství Pražského, bude moci zatykačem dobývati, a nicméně touž osobu, kteráž by tak z služby sběhla, kdožby ji koli u kohožkoli a na kterémkoli právě postihl, bez překážky pána těch gruntův svobodně vzíti a podle uznání a zasloužení ztrestati.

A kdež i to se stává, že mnohý za svobodného se vydává, tak jakoby žádného pána neměl: i pro uvarování škod a soudův mezi lidmi jeden každý z těch lidí list pořádný osvobození svého sobě zjednati má, a to též od vyhlášení tohoto stavův snešení v půl letě pořád sběhlém; a tak aby žádný žádného čeledína aneb člověka, pod pokutou nahoře oznámenou, bez listu nepřijímal.

A poněvadž toto stavův nařízení pro fedruňk obecního dobrého se děje, tak aby poddaní lidé bezoumyslně od pánův svých neutíkali, a nicméně aby proto ti, jenž méně lidí poddaných mají, od těch, kteříž více jich mají, ku potřebám svým pohodlí užiti mohli: protož takové snešení stavův jest, kdožby koliv tak, jakž již o těch lidech a čeledi snešeno a vyměřeno jest, se nechoval a maje sobě list svrchu psaným spuosobem zjednati, toho žeby pominul a přes to cizího poddaného při sobě aneb [na] gruntech svých žeby měl, dává se jednomu každému z stavův království tohoto ta moc, aby toho každého, tu kdež náleží, totižto před hejtmany krajskými, aneb před úředníky pražskými menšími desk zemských z pokuty padesáti kop grošův českých obviniti mohl, a provedouc a ukážíc to, té pokuty týmž spuosobem, jakž z počátku doloženo, vezma zatykač, dobýval, však tak a na ten konec, aby táž jistá osoba, uptajíc se cizího

es sei Mann- oder Weibsbild, habendem Freibrief nach bei demjenigen, wo er betreten oder erfraget wurde, durch rechtliche Hilf der mindern Ambtleut bei der Landtafel oder aber durch die Kreishauptleut wirdet erfordern und erlangen mügen. Deswegen dann sie die Kreishauptleut den Parten zum längsten inner sechs Wochen einen rechtmässigen Ausspruch thuen sollen, und wann solcher Poenfall zuerkannt, so solle alsdann von mehrgedachten Hauptleuten eine Relation zur Landtafel oder dem Burggrafambt erfolgen, darauf ein Steckbrief ausgebracht und durch denselben der Poenfall eingemahnt, auch die entloffene Person, wo sie betreten, ausser Verhinderung des Grundherrn desselben Orts aufgehoben und bestraft werden.

Und dieweil sich auch zuträgt, dass ihrer viel, sich für befreiete Personen, samb sie keinen Herrn hätten, ausgeben, so solle zu Verhütung furlaufender Rechtfertigung und Verursachung der Schäden unter den Leuten jede dergleichen Person einen Brief seiner Freiheit und Ledigung ausbringen und sich von dato dieser Publication innerhalben Jahrsfrist mit demselben gefasst machen, sonsten solle dergleichen Gesindel ausser dergleichen Freibrief bei Verlust obgesetzter Poen, nicht aufgenomben werden.

Und so dann dieser der Stände Entschluss und Verordnung gemeinem Wesen zum besten beschiecht, also damit die Unterthanen nicht also fürsetzlich von ihren Herren entlaufen, auch nichts desto minder die, so weniger Unterthanen haben, deren, die mit mehrern und ubrig versehen, zu ihren Nothdurften gebrauchen mögen, derowegen so ist dies der Stände Entschluss, wer sich nicht also, wie hievor des Gesinds und Unterthanen halber erwähnt und angezogen, verhalten und wegen dergleichen Leut bei ihrem Herrn einen Consens ausbringen und doch nichts desto weniger frembder Herren Unterthanen auf seinen Grunden halten würde, demselben jeden aus den Ständen wirdet hiemit Macht gegeben, einen jeden bei dem Rechten, dahin er gehörig, als fur den Kreishauptleuten oder den Unterambtleuten bei der Landtafel, furzunehmben und do er dasselb hinausgefuhrt und erhalten, alsdann die hievor gesetzte

poddanýho při komžkoli, povinen byl pánu téhož poddaného to v známost listem uvésti a toho doložiti, že o poddaném jeho, jmenujíc jej jménem křtěným, ví, a protož aby mu oznámil, chceli sám z pokuty viniti, čili nic; a na takové psaní, aby každý pán a v nebytí páně doma úředník, aneb komuž poručeno, byl povinen tomu na to světlou odpověď ve dvou nedělích pořád sběhlých dáti, chceli čili nechce na tu pokutu nastoupiti. A pokudž by sám pán z té pokuty viniti chtěl, to aby byl povinen, nedada čtyrem nedělím odpovědi dání projíti, učiniti, a vysoudě tu pokutu, bude povinen polovici té pokuty tomu, kdož jest jemu o témž poddaném jeho oznámil, inned dáti. A pakliby viniti sám nechtěl, tehdy ten jistý nahoře oznámeným spůsobem, aby mohl sám na touž pokutu nastoupiti a dosoudíc se jí, polovici pánu i s poddaným vydati.

Poen mit einem Steckbrief von dem Burggrafambt einzumahnen, doch also und dergestalt, damit die Person, so einen frembden Unterthan irgend in einem Ort auskundschaftet, schuldig sein solle, dem Herrn, des der Unterthan ist, solches anzudeuten und dabei in specie zu vermelden, er wisse von seinem Unterthanen, welchen er dann mit dem Taufnamen benennen solle, und dass er sich derwegen gegen ihme erklären sollen, ob er selber umb den Poenfall stehen wolle oder nicht. Darauf ihme dann der Herr oder in dessen Abwesen sein Ambtmann, oder wem sonst die Haushaltung befohlen, inner zweier Wochen ein klare Antwort geben solle. Und zum Fall nun er der Herr selbs umb die Poen zu stehen willens, dass ers gut Fug haben und dieselb vor Verscheinung eines Monats von dato erwähnter Antwort bei Recht urgieren, und wann ers erhalten, dem jenigen, so ihme also Andeutung gethan, alsbald die Hälft geben solle. Da aber der Herr sich umb dieselbe nicht annehmben wollt, so mag alsdann der ander darumben stehen und wann ers erhalten, dem Herrn die Hälft sambt seinem Unterthan uberschicken.

Avšak což se lidí robotných dotýče, ti jestližeby se toho čeho dopustili, aby deset kop grošů českých propadli, a pán téhož jistého poddaného povinen jest k zaplacení té pokuty ve čtyrech nedělích na člověku svém dopomoci. Pakliby toho neučinil, tehdy právem stavním táž pokuta od toho, komuž propadena jest, bude moci se dobývati, a k tomu dvě neděle aby věží ztrestán byl. A pakliby týž poddaný neměl čím platiti, aby jej byl pán jeho povinen vydati a týž poddaný toho se vysluhovati.

Anbelangend aber die arbeitsamben Leut oder Untersassen, die sollen, wann sie sich hierin ubersehen, 10 Schock Gr. verfallen haben, darzu dann der Herr desselben Untersassen, deme sie vorfallen, inner Monatsfrist verhelfen soll, oder do es nicht beschäch, solche Poen mit Aufhalten erlangt und noch darzu der Untersass ein vierzehen Tag mit Gefängnus gestraft werden; hätte er aber je gar nicht zu bezahlen, so soll ers, deme solche Poen verwirkt, abzudienen und sein Herr ihn hierzu folgen zu lassen schuldig sein.

A jakož někteří krajové království tohoto blíže Moravy, Slezska, Lužic, aneb zemí kurfirštův a knížat svaté říše přiležejí a s nimi mezují, a tudy z těch zemí mnoho lidí, hledajíc živnosti, k obyvatelům království tohoto se v služby dostávají a na gruntech se osazují a za dědičné poddané se poddávají: na tom jsme se snesli, že jeden každý bude moci takového svobodného přijíti, však tak, kdyžbykoli ten jistý cizozemec, po vyjití terminu nejprvé příštího svatého Martina, od toho pána, u kteréhož jest toliko sloužil, odstoupiti a jinam se v službu

Nachdem auch etliche Kreis dieses Künigreichs Beheimb mit Schlesing, Lausitz, auch der Chur- und Fürsten Lande begränitzt und nahend gelegen sein, deren Orten her dann sich viel Leut ihrer Nahrung nach in das Künigreich Beheimb begeben, auf den Gründen ansetzen und als erbliche Unterthanen unterwürfig machen, als haben die Stände geschlossen, dass dergleichen Ausländern, wann dieselben nach Ausgang jetztkünftig Martini bei ihren Herren, doch die sich allein also zu Diensten begeben hätten, nicht mehr bleiben

podati a obrátiti chtěl, že ten pán, rytířský člověk, měštěnín, aneb duchovní lidé, bude a jest povinen jemu list zachovací dáti.

Než jestližeby se to trefilo, žeby někdo, pravě se býti z svrchu psaných zemí člověkem svobodným, k někomu z obyvatelův království tohoto buď v službu aneb v poddanost se dostal, avšak maje pána dědičného v království tomto, od něho sběhší, tím a takovým obmyslem, žeby toho, kdož jest jej přijal, podvedl a ten, jsa z pokuty od pána téhož člověka obviněn, tu kdež náleží, to, že jest tak podveden, dostatečně by provedl a prokázal, tehdy má té pokuty prázden býti, avšak takový obmyslný člověk má pánu jeho v moc dán býti, a pán jeho podle libosti a vůle své bude jej moci ztrestati.

A kdež jsou Pražané a vyslaní z měst království tohoto stížnost svou přednesli, že netoliko o čeleď přístavní, kteráž se k službě do jistých časů jedná, ale také o jiné lidi a poddané stavův, jichž oni téměř přes celý rok na díla viničná, chmelničná, zahradní a všelijaká při městech potřebují, činiti jest, kdyby jeden každý měl list osvobození svého každého času, když se k těm dílům jedná, ukazovati, žeby veliké zaneprázdnění ta věc přinésti musila: i na tom jest zuostáno a snešeno, že od zavření sněmu tohoto, až do času svatého Martina, nejprvé příštího, na žádné nahoře oznámené pokuty (mimo ty, o kteréž již pořad práva, buď psaním aneb poselstvím, mezi osobami z stavův začat jest) nastupovati žádný nemá. Však v tom času předkem poddaní stavů, tak jakž předešle oznámeno, mají a povinni budou ku pánům svým se zase navrátiti a listy sobě při vrchnosti své, aby svobodně sloužiti mohli, napřed oznámeným způsobem zjednati. Pražané pak a jiná města království tohoto budou povinni a mají v tom času ve všecky domy, jak panské a rytířské, i duchovní, tak také všech obyvatelův jednoho každého města, pro zachování dobrého řádu a uvarování pokuty, se vší pilností nahlédnouti a to zinventovati, kdo v kterém domě za hospodáře toho pána domu jest a jací v tom domě podruzi sou, tak aby se tomu alltudy vyrozuměti mohlo, ti lidé, buď hospodář aneb podruzi mužského aneb ženského pohlaví, jsou-li lidé svobodní, a pokudžby svobodní nebyli, to při

wollten, von einem jeden Herrn und Ritterstandperson, auch Burgerschaft und Geistlichen losgelassen und mit einer Kundschaft seines Verhaltens versehen werden soll. Allein zum Fall sich etwo zutragen würde, dass sich eines Herrn Unterthan allhie in Beheimb fur einen Ausländer ausgethan und durch solchen erdichten Betrug in anderer Herren Dienst begeben hätt, hernach aber der Erbherr, wann er seines Unterthanen gewahr worden und dessen Herrn, dabei er gedienet, umb den Poenfall furnehmben wollt, so soll es doch, wann der Betrug des Unterthans offenbar gemacht, kein Kraft haben, sonder derselb Herr des Poenfalls lós sein und der Unterthan von seinem Erbherrn bestraft werden.

Als sich aber die Präger und andere künigliche Städt dieser neuen Satz- und Ordnung des Gesinds und Unterthanenhalber heftig beklagt, mit Furwendung, weil sie nicht allein ihr tägliche Hausnahrung durch dergleichen zulaufend Gesind befurdern, sondern auch ihre Weingebirg, Hopfen-, Nutz-, Obstgarten und anders fast durchs ganze Jahr hinaus beschicken müssten, dass es, wann ein Unterthan allezeit, wann er zu solchen täglichen Handarbeiten antreten und verdingt werden solle, seinen Frei- oder Weglossbrief furweisen müsste, ihnen zu höchster Beschwer gereichen und dergestalt allein umb die Städt zu thuen sein wurde, so solle es demnach darbei verbleiben und hiermit diese Meinung haben, dass von Zeit dieser Publication an bis auf Martini auf den obgesetzten Poenfall (ausserhalb deren von den Ständen, die allbereit bei den Rechten durch Schreiben oder mündliches Zuentbieten diesen Sachen ein Anfang gemacht) dieser bei den einwohnenden arbeitenden Unterthanen halber, nicht gedrungen werden, doch sollen in ermelter Zeit sich die Unterthanen zu ihren Herren gestellen und ihnen die Freibrief, damit sie hernach desto sicherer dienen mögen, obvermeltermassen ausbringen. Es sollen aber die Präger und andere künigliche Städt der Herren, Edelleut und Geistlicher Häuser und Städten allzumal durchsuchen und revidieren, was sich vor Leut der Ort aufhalten, und da nnter denselben die leibeignen Leut oder Unterthanen befunden, als-

témž hospodáři opatřiti, aby dříve vyjití terminu svatého Martina jeden každý z těch a takových lidí k vrchnosti a pánu svému se najíti dal a list a povolení sobě aby zjednal, tak aby od nejprv příštího svatého Martina svobodně sloužiti mohl. Kterýžto list pán jeho dáti mu povinen bude, a maje týž list buď hospodář aneb podruh, ten aby v tom městě, kdež tak živnost svou provozovati míní, na tom právě, k kterémuž náleží, k schování složil. Proti tomu pak purkmistr a rada jednoho každého města mají jistý řád učiniti, a jisté znamení aneb cejchy jednomu každému, kdožby tak list svůj na právě složil, proti tomu vydati, tak aby ta osoba majíc takové znamení, mohla bezpečně na díla přijímána býti. Však žádný z obyvatelův měst království tohoto nižádného člověka buď za hospodáře aneb za podruha, ani také za přístavního aneb nádenního čeledína, obojího pohlaví, bez těch listův přijímati a v službě a na díle svém přechovávati, po vyjití času a terminu svatého Martina nejprvé příštího, nemá, a to pod pokutou padesáti kop grošuov českých propadení. Kteréžto pokuty, jestližeby se který měštěnín Pražský dopustil, jeden každý buď pán dědičný toho člověka, aneb, jakž napřed v tom artikuli o čeledi doloženo, někdo jiný, kdožby se toho tak uptal, zachovajíc v tom vyměřený pořádek, na tom, kdožby se jí dopustil, bude moci před Pražany na tom právě, k kterémuž týž měštěnín náleží, dobývati a jí se dosouditi. A Pražané budou povinni o to v šesti nedělích pořád sběhlých od času obvinění konec spravedlivý s výhradou vyššího práva učiniti, a po učiněné výpovědi, aneb při apelací té věci vyřízení, žádná se nemá o touž věc revisí bráti, nýbrž na to má exekucí jíti.

Však jestližeby se to vyhledalo a našlo, žeby týž jistý měštěnín pro chudobu pokuty propadené a přisouzené dáti a vyplniti nemohl, má na hrad Pražský na Černou věž dodán býti a tu půl léta pořád seděti, aneb dotud, dokudžby se s tím, komuž ta pokuta přisouzena jest, o to nesmluvil. Po vyjití pak toho půl léta, kdyžby tak u vězení dodržán byl, má téhož vězení ano i té pokuty prázden býti.

Což se pak jiných měst království tohoto do-

dann verfügen, damit sie sich zwischen der Zeit und S. Martini zu ihren Herren gestellen und die Nothdurft, wie hievor vermeldt, ausbringen thuen, dadurch also allerhand Angelegenheit mit Aufdringung der Poenlfäll verhüt bleiben und folgends ein Jeder nach Martini umb soviel sicherer seinem Herrn weiter dienen mögen. Solcher Brief aber, wann er von der Obrigkeit erlangt, soll von einem Jeden, wo und welcher Ort er sich zu nähren und aufzuhalten vermeint, zu Gericht aufzuheben gelegt werden. Dagegen aber solle Burgermeister und Rath desselben Orts verfügen und daran sein, damit einem jeden, der also sein Brief aufzuheben nieder gelegt, hergegen ein Zeichen, dasselb jederzeit, wann er sich an die Arbeit aufnehmben und dingen lässt, furzuweisen und den Dienst und Arbeit sicher anzunehmben hab, gegeben werde. Sonst aber und ausser eines Frei- und Weglossbrief solle keiner in den Städten, er sei Burger, Wirth oder Inmann, von S. Martinitag an einichen dergleichen Unterthan in seinem Dienst oder Arbeit bei Verlust obgesetzter Poen nit aufhalten.

Und zum Fall irgend aus den Städten, es sei von dem Erbherrn eines Unterthan oder einer andern Person, die denselben, wie hievor erwähnt, ausgekundschaft hätt, fürgenumben wurde, so sollen die Präger uber denselben Bürger, der sich also hierin ubersehen hätt, inner sechs Wochen des Poenfalls halber mit Excipier- und Vorbehaltung des Oberrechtens erkennen und ein rechtmässigen Ausspruch ergehen lassen, nach demselben aber solle kein Appellation genumben, sondern stracks mit der Execution gedrungen und procediert werden.

Hätte aber der Burger, der also zur Straf erkennt, den Poenfall aus Armut und Unvermügenheit nicht zu bezahlen, so solle derselbe aufn Schwarzen Thurm im Prager Schloss ein halb Jahr, oder wie er sich mit dem jenigen, dem die Poen zuerkannt, vergleichen würde, mit Gefängnus bestraft werden, nach Ausgang des halben Jahrs aber der Gefängnus und Poenfall ledig sein.

Die Burger aber und andere in küniglichen

týče, ti mají napřed oznámeným spůsobem, jestližeby kdo kderého z takové pokuty viniti chtěl, buď před hejtmany krajské aneb před oúředníky Pražské menší desk zemských, obviněni býti. A komužby tak táž pokuta přisouzena byla, ten po učiněné od hejtmanův krajských k soudu komornímu o to relací, vezma zatykač od úřadu nejvyššího purkrabství Pražského, bude moci té pokuty dobývati. Však jestližeby se to také našlo, žeby též pro chudobu té pokuty vyplniti a dáti nemohl, má jakž nahoře o Pražanech položeno, též také na hradě Pražském týmž spůsobem vězením trestán býti. A poněvadž proto tomu se jest vyrozumělo, že mnozí z obyvatelův království tohoto vinice, chmelnice a zahrady, blízko vesnic panských, rytířských, duchovních i světských lidí příležící, a téměř v jedněch mezech mají, a lidé z těch vesnic, tak aby sobě chléb vydělati mohli, někdy toliko na den, aneb krátký čas, tam na díla ta že chodí: z té příčiny ti se z takových pokut vynímají.

Städten in Beheimb sollen bei den Kreishaupt- oder Unterambtleuten furgenumben und folgends nach erkannter Sachen mit einem Steckbrief vom Burggrafambt umb die Poen hievor gemeltermassen gemahnet, auch do irgend einer dieselb nicht zu erlegen, gleichsfalls auf den Schwarzen Thurm zu Prag jetzt gehörtermasen bestraft werden.

Dieweil auch verstanden wird, dass ihr viel aus den Einwohnern dieser Kron Beheimb ihre Wein-, Hopfen- und Obstgärten gar nahend an der Herren und Edelleut Grunden wie auch geistlichen und andern weltlichen Personen liegen haben, und die Unterthanen der Ort allein zu Erlangung ihres täglichen Brots nur auf einen Tag an die Arbeit gehen, so sollen dieselben von dieser Ordnung und aufgesetzten Poen ausgezogen und befreiet sein.

A jakožby i to mohlo se trefiti, žeby buď hospodář domu některého, aneb podruh, přístavní aneb nádenní čeledín, obmyslně podvodu nějakého z strany listův těch aneb cejchův a znamení se dopustil, a tak tudy z strany pokuty obyvatelé měst a tak také i jiné lidi v nebezpečenství pokuty uvedl: i jestližeby to ten, kdožby tak z pokuty obviněn od kohožkoli byl, dostatečně, tu kdež náleží, provedl a ukázal, že jest tak tím spůsobem, buď listem aneb cejchem, od té osoby, pro kterouž z pokuty obviněn jest, podveden, má takové pokuty prázden býti. Však na kohožby se to, že jest se toho podvodu dopustil, provedlo, má od pána svého vedle uznání jeho strestán býti.

Nachdem sich auch zutrüge, dass sich die Unterthanen irgend eines betrüglichen Vortels mit Briefen und Zeichen gebrauchen und sich durch dieselbigen hinterlistigerweis in Dienst und Taglohn einschleifen und jemand ihrenthalben umb den Poenfall angefochten wurde: so solle doch der vervortheilte ermeltes Poenfalls ledig sein, der Unterthan aber umb des Betrugs willen von seinem Herrn bestraft werden.

A kdež jsou Pražané i v tom nemalou stížnost svou předložili, žeby v městech Pražských rozličná postraní práva byla, za kteroužto příčinou, pokudžby jim Pražanům toho dopříno nebylo, aby, k nařízení v těch věcech dobrého řádu, v ta ve všecka místa, při duchovních i světských právích, nahlédnouti svobodně mohli, tehdy žeby nevěděli, jak sebe a spolusousedy své před uloženými pokutami vystříci, poněvadž v těch místech a při těch právích větší počet podruhův a lidí přespolních se

Und als die Präger insonderheit angebracht, dass ihnen ganz beschwerlich sein und fallen wurde, die hievor ihnen zugemuthete Revision wegen der Häuser in den Präger Städten, weil es hin und wieder viel unterschiedliche Recht und Gericht hat, wann nicht diesfalls ein ausgemessene Ordnung gemacht werden solle, zu vollbringen und dass sie auch dergestalt weder sich oder ihre Mitburger vor dem aufgesetzten Poenfall zu verhüten wissen: so habe man sich derwegen also und dergestalt

spatřuje: i na tom jsme se snesli a k tomu také povolili, aby Pražané osoby ouřadní, aneb jiné přísežné hodnověrné osoby, ze všech tří měst Pražských k vyhledání a nařízení dobrého v tomto toliko artikuli řádu z prostředku svého volili, a v ta ve všecka místa na všech právích měst Pražských aby svobodně nahlédnouti a řád dobrý ustanoviti moc měli a mohli, a to bez překážky jednoho každého.

Naposledy pak, poněvadž listy ty, jimiž jeden každý pán a vrchnost poddaného svého v tom toliko, aby od času sv. Martina nejprvé příštího rok pořád sběhlý, jakž v tom artikuli o čeledi to vše vyměřeno jest, osvobozuje: jsou a budou povinni obyvatelé měst Pražských, a tak také jiných měst království tohoto, z strany hospodářův a podruhův, po vyjití toho roku, tak se také zachovati.

Což se pak hor v království tomto dotýče: jestližeby čížkoliv poddaný z stavův čeho neslušného proti vrchnosti se dopustil a k horám utekl, a tudy pánu svému se pokrývati chtěl, tehdy perkmistr, aneb právo horní, budou povinni na psaní pána jeho jemu ho vydati. Pakliby toho učiniti se zbraňovali, bude moci ten, čížž poddaný jest, to na komoru JMCské v království Českém vznésti, a to rady JMti při též komoře, při týchž horách, opatřiti poručením svým mají, aby pánu jeho týž člověk vydán byl.

Než což se jiných poddaných stavův dotýče, kteříž tím obchodem a prací svou při horách se živí, kteříž se k dílu hornímu toliko, totižto v dolích aneb v těch místech, kdež se rudy dobývají a při horách k užitkům přivozují, potřebují: na ty se na tento čas toto nařízení nevztahuje, aniž se ty pokuty na koho vztahovati budou. Však jestližeby se to poznalo, žeby budoucně jaké protržení tohoto snešení skrze to se, pod spůsobem díla horního, činiti chtělo, tehdy JMCská, jakožto král Český, spolu s stavy, každého času to k napravení přivésti moci ráčí, tak aby sobě žádný neměl co slušně ztěžovati.

O myslivosti.

Což se myslivosti provozování dotýče, poněvadž lidé v tom na gruntech cizích žádné mír-

verglichen, dass alle drei Prager Städt etzliche Personen des Raths oder andere Geschworne zu Vollziehung dieses nothwendigen Artikels mit Revidierung der Häuser unter geistlicher und weltlicher Jurisdiction unter ihnen selbst erkiesen und ausschiessen sollen und solche Revision alsdann ausser Verhinderung allermänniglichs vollziehen.

Beschliesslichen, dieweil ein jeder Herr seinen Unterthanen nur ein Jahr von nägstkunftig Martini zu dienen erlauben soll, so werden sich die Präger und all andere Städt nach Ausgang des Jahrs weiter zu verhalten wissen.

Und zum Fall irgend ein Unterthan etwas gegen seinem Erbherrn verwirken und auf die Bergwerch entlaufen würde, in Meinung, sich der Ort vor seinem Herrn zu verstecken und zu schützen, so soll derselb auf des Herrn Ersuchen vom Bergmeister zu gebuhrlicher Straf ausgeben werden, do aber solches verweigert, es durch den Erbherrn an die behmisch Kammer gelangt und von derselben die Gebühr verordnet werden. Doch soll diese Policei auf diejenigen Unterthanen, die sich auf den Bergwerchen aufhalten und dem Wesen zum besten mit allerhand Arbeit gebrauchen lassen, nicht verstanden werden, do aber diesfalls einiche Verordnung entstunde und hierin was zu verbessern und anzuordnen vonnöthen sein wurde, solches Ihrer Kais. Mt. und den Ständen allzeit bevorstehen.

Wegen der Waldmannschaft.

Anbelangend das Waidwerch, so von den Benachbarten auf frembder Herren Grund getrieben,

nosti nezachovávají, ačkoliv prvé zřízením zemským a sněmy některá v tom vyměření jsou: však nad to výš na tom jsme se snesli, aby po dnešní den žádný na gruntech cizích žádné myslivosti, bez jistého dovolení pána těch gruntův, neprovozoval, a to pod propadením padesáti kop gr. českých, tolikrát kolikrát by byl usvědčen; z kteréžto pokuty bude moci před úředníky Pražskými menšími desk zemských viněno býti.

Co se pak dotýče lidí robotných aneb jiných, kteříž stavu neužívají, ti dokonce aby všech a všelijakých myslivostí prázdni byli a dlouhých ručnic aby neužívali. Však proto to se při tom vymiňuje, jestližeby pán poddaného svého listem, aby myslivost na jeho gruntech provozovati mohl, osvobodil, to bude moci učiniti, však toliko na gruntech pána svého. Než kterýžby bez listu osvědčen aneb postižen byl, toho každého aby každý mohl vyzdvihnouti a v moc JMCské aneb v nepřítomnosti JMti pánuom místodržícím na hrad Pražský dodati, a tu podle uznání buď na hrdle aneb jináč má strestán býti. Však jedna každá vrchnost pro uvarování lidí svých těžkostí bude povinna ihned po vyhlášení tohoto snešení lidem poddaným svým to v známost uvésti..

A poněvadž se to nachází, že ovčáci psy svými velikou škodu na všelijaké zvěři činí: a protož aby všem svým psuom na přední noze po články prsty utínati povinni byli. A kterýžby ovčák psuom svým tak po články prstuov na přední noze neuťal, tehdy kdyžby soused tomu, čížby to ovčák byl, psaní učinil a jej napomenul, aby ovčáka svého k tomu přidržel, aby psuom svým prsty po články uťal a on žeby toho do dvou nedělí neučinil a ovčáka svého k tomu nepřidržel, tehdy po vyjití těch dvou nedělí bude moci ten soused, kdožby to napomenutí učinil, jiné psaní učiniti, a pěti kop gr. českých na tom ovčáku dopomožení pokuty žádati. Jestližeby do dvou nedělí nedopomohl, bude moci právem obstavným na tom ovčáku, aneb pro nedopomožení, na lidech toho pána té pokuty dobývati.

O suplikacích.

Na tom se JMCská s stavy království tohoto milostivě snésti ráčili, poněvadž mnozí nepokojní

dieweil hierinnen kein Mass ungeacht der deswegen bei hievorigen Landtagen beschehenen Verordnung gehalten wirdet, so hat man sich deshalben also und dergestalt entschlossen, dass keiner in kunftig auf frembder Herren Grund ausser sonderer Erlaubnus bei Poen funfzig Schock Groschen, die er allzeit, so oft er ausser Erlaubnus betreten, verfallen wirdet, reiten und dem Waidwerch nachhangen solle.

Die Bauerschaft aber und andere gemeine Leut sollen alles Waidwerchs müssig stehen und sich keiner langen Büchsen gebrauchen; doch zum Fall irgend ein Herr solches erlauben wollt, so wird ers mit einem Passbrief, doch allein auf seinen Gründen thuen mügen. Zum Fall aber einer ausser Passbriefs betreten, solle derselb aufgehoben, Ihrer Kais. Mt. oder den Statthaltern geantwort und alsdann an Leib oder sonsten nach Erkenntnus bestraft werden. Jedoch solle ein jede Obrigkeit bald nach Publicierung dieses Landtags solches seinen Unterthanen, sich vor Schaden zu hüten haben, andeuten lassen.

Und dieweil bisher dem Wild von den Schafhunden grosser Schaden zugestanden, so solle ein jeder Schäfer seinen Hunden die Pfoten an dem vördern Fuss abzuhauen schuldig sein. Zum Fall es aber nit beschäh und des Schäfers Herr irgend durch seinen Benachbarten den Schäfer darzu zu halten vermahnt würde und er solches hernach inner 14 Tagen noch nicht vollziehen würde, so solle alsdann von dem Schäfer fünf Schock Groschen Straf gefordert und von demselben Nachbarn des Schäfers Herrn, darzu zu verhelfen, geschrieben werden. Da es aber inner zweien Wochen auch nicht beschäh, so solle solcher Poenfall durch Aufhalten erlangt werden.

Wegen der Supplicationen.

Es hat sich bisher mit Beschreibung der Supplicationen durch unruhige, unehrerbietige Leut und

lidé, neohlédajíce se nic na předešlá sněmovní o spisování a se podpisování v suplikacích vyměření a pokuty, nic toho neumenšují, nýbrž spisujíc, buďto lidem poddaným proti jich pánuom aneb jiným osobám, suplikací, nenáležité dotýkání vyšších i nižších osob, neušetřujíc ani nejvyšších ouředníkův zemských a rad JMCské, i jiných lidí poctivých a dobře zachovalých, což prvé zřízením zemským zapovědíno jest: že po dnešní den při kanceláři JMCské, ani při jiných úřadech, nižádná taková suplikací přijímána býti nemá, v kteréžby se ten, kdož jest k takové suplikací radil, aneb ji spisoval, vedle toho, kdož ji podává, nepodepsal, nýbrž tomu, kdožby ji tak podal, zase navrácena býti má. A bylaliby komu taková suplikací z kteréhožkoli místa svrchu psaného odeslána, nebude povinen na ni odpovědi dávati. Pakli by se ten tak v suplikací podepsal, kdož jest ji spisoval a k ní radil, a to lidí hanění, dotýkání v suplikací že jest zbytečně činil, se vyhledalo, ten a takový aby jiným ku příkladu ztrestán byl, podle uznání JMCské, aneb toho soudu, kdežby ta suplikací uvažována byla.

Personen zugetragen, dass sie allerlei Supplicationen auch bisweilen den Unterthanen wider ihre Herrschaft gemacht und darinnen ungeacht der deswegen hievor ausgemessenen Ordnung die Leut hohes und niedern Stands ungebuhrlicher Weis unverschonet und ohne allen Respect der obristen Officierer und der Kais. Mt. Räth angetast und diesfalls hierin kein Moderation oder Mass gebraucht haben. Und derwegen so haben sich die Kais. Mt. mit den gehorsamben Ständen also entschlossen, dass hinfüro und von dem heutigen Tag an bei Ihrer Kais. Mt. Canzleien noch auch andern Ambtern kein Supplication angenumben werden soll, es habe sich dann derselbe, so sie gestellt und darzu gerathen, neben dem Principal unterschrieben, sonder solle demjenigen, der sie anderergestalt uberreichen würde, weiter zuruck hinausgegeben werden. Es solle auch kein Gegentheil auf dergleichen Supplication zu antworten schuldig sein. Zum Fall aber sich der Supplicationschreiber subsigniert und darin ungebuhrliche Antastungen eingeführt hätte, so solle derselbe nach Erkanntnus Ihrer Kais. Mt. oder derselben Rechten, da solche Supplication einkumben, andern zu Abscheuch und Exempel bestraft werden.

O doktořích.

A kdež pak již v království tomto velmi malý počet osob jest doktorův v lékařství sběhlých, kteřížby lidem vyššího i nižšího povolání v čas potřeby ku pohodlí zdraví jich posluhovati mohli: stavové nejvyšším ouředníkům a soudcuom zemským tímto sněmem moc dávají, aby čtyři doktory aneb lékaře, lidi hodné, objednati a s nimi o službu smluviti a uhoditi, i také v kterých místech by kteří bytností svou býti měli, i odkad a coby jim služby placeno býti mělo, naříditi mohli.

Wegen der Doctores in Medicina, so dem Land zum besten bestellt und unterhalten werden sollen.

Und dieweil im Königreich Beheimb fast wenig gelehrter Leut oder Doctores in Medicina, die etwo den Leuten hoch und niedern Stands Personen zu Ergötzlichkeit ihres Gesunds erspriesslichen erscheinen möchten, verhanden, so wollen demnach die Ständ den obristen Landofficierern und Rechtsitzern hiemit aufgetragen und in ihren Gewalt gestellt haben, dass sie umb vier gelehrte Männer und Doctores sich bewerben, mit ihnen ihrer Unterhaltung halber abkumben, auch wo und welcher Ort sie wohnen und woher ihr Sold folgen solle, schliessen und handlen mögen.

O neřádu mladých lidí při veselích svadebních.

A jakož to již příliš zhusta jest nastalo, když poctiví sjezdové a shledání bývají, buďto při sva-

Wegen furlaufender Unordnung gemeiner Leut auf Hochzeiten.

Nachdem auch fast gemein worden, dass die jungen Leut von allerlei Ständen sich auf den

debních veselích, křtinách, aneb jiných shledáních, že mnozí lidé mladí, jakéhožkoli stavu, nevážně a nepokojně se v přítomnosti ženského pohlaví, aneb jiných lidí poctivých, chovajíc, zlý a pohoršitedlný spůsob, žádného sobě nevážíc, na sobě ukazují a ke zlému lidem příčinu dávají, i také někdy v takových poctivých a pokojných místech ručnice, pancíře a jiné zapověděné braně při sobě mívají: a protož kdožby koli toho se kdy tak, jakž se svrchu píše, dopustil a takovým spůsobem, jakž výš dotčeno jest, se nacházel aneb zachoval, buďto žeby svádu začal aneb nezačal, a při něm se již psané věci nacházely, tehdy hospodář domu bude jej moci tu ihned slibem zavázati, aby se od téhož dne ve dvú nedělích před JMCskou, jakožto králem Českým, pakliby JMCská v zemi býti neráčil, před místodržícími JMti, aneb nejvyšším hofmistrem království Českého, postavil a toho se spravil. Jestližeby pak slíbiti nechtěl a hospodář téhož domu ho k tomu s přátely svými přivésti nemohl, tehdy vezmouc od některých přítomných osob hodných, z stavu panského aneb rytířského, svědomí listovní pod pečeťmi jich o takovém jeho nechování, kteréž mu bez puohonu dáti povinni budou, bude to moci ihned na JMCskou, aneb místodržící JMti, aneb na soud zemský vznésti. A on jsa z toho obeslán povinen se bude postaviti a toho bez dalších odkladuov spraviti; a več mu to od JMCské aneb JJMtí obráceno bude, to tak zůstati má.

Hochzeiten, Kindstaufen und andern freundlichen Zusambenkunften fast unfried- und unbescheidenlich, sonderlich gegen dem Weibsvolk wie auch andern ehrlichen Leuten und also ausser Respect einiches Menschen verhalten und zu dem bösen, ärgerlichen Wesen viel Ursach geben, nicht weniger verpanzert mit Buchsen und andern verbotenen Wehren darkumben: derwegen und zu Abstellung dessen wird ein jeder Hausherr, wann er jemand bei solcher Zusambenkunft und Ladschaft in seinem Haus mit dergleichen verbotenen Wehren betreten wurde, er habe nun einen Hader angefangen oder nicht, in Bestricknuss nehmben und ihne daneben sich fur die Kais. Mt. oder in Abwesen derselben, die Herren Statthalter oder auch fur den obristen Landhofmeister zu gestellen und allda seine Verantwortung zu thuen, citieren und dahin weisen sollen. Do aber derselb nicht angeloben wollt und ihne der Herr desselben Haus sambt seinen Befreundten nicht darzubringen kunnt, so solle ermelter Herr von denen beistehenden Herren- oder Ritterstandspersonen ein besiegelte Kuudschaft oder Zeugnus, die sie ihme dann ausser eines Puhon oder Ladung geben sollen, uber einen solchen unfriedlichen Menschen wegen seines Übelhaltens nehmben und solches alsdann an die Kais. Mt., die Herren Statthalter oder das Landrecht gelangen lassen. Und wann derselbe darauf beschickt wirdet, soll er sich zu gestellen und sein Verantwortung zu thuen, auch hieruber Bescheids und worzu ihme solcher begangner Unfug gereichen wirdet, zu erwarten schuldig sein.

O zarukování škod při právě městském.

Jakož jsou sobě také stav panský a rytířský též i to ztížili, když před soudy městskými oč činiti mají, že o škody k témuž právu osobami tu při témž právě osedlými zarukovati musejí, což jim těžce přichází, že druhdy takových osob k zaručení dostati nemohou: i aby z takové ztížnosti jich výš psaných stavů sjíti a tomu spomoženo býti mohlo, na tom jsou se všickni tři stavové snesli, že každá ta osoba, buď panského aneb rytířského stavu, kterážby tak očkoli při městském právě činiti měla, bude moci jistého základu místo

Wegen Verbürgung der Schäden zum Stadtrechten.

Als sich auch der Herren- und Ritterstand dessen zum höchsten beklagt, dass ihnen beschwert falle, dess sie die Schäden bei dem Stadtrechten, wann sie der Orten irgend einer Sach halber zu thuen haben, ihrem Gegentheil mit denen der Orten gesessenen Leuten verbürgen müssen, angesehen, dass sie oftmals mit dergleichen Burgen nit aufkumben mögen: und damit sie nun von solcher Beschwerung geledigt werden mögen, so haben sich demnach alle drei Stände dahin verglichen, dass ein jede Herrn- oder Ritterstandsperson, so also

rukojmí tu při témž právě vedle uznání téhož práva zanechati.

bei dem Stadtrechten wurde zu thun haben, allein ein Pfand anstatt der Burgschaft nach Erkenntnus desselben Rechten interponieren und niederlegen solle.

O korigování a srovnání s zřízením zemským práv městských a k též věci osob volení.

A což se práv městských korigování, jich přehlédnutí a s zřízením zemským srovnání dotýče, ten artikul potřebný a pilný jest předešlým sněmem s JMCskou snešen, i také osoby ze všech krajův k vyřízení toho jsou předešle voleny, při čemž se toho tak zůstavuje. Než aby to korigování a srovnání práv městských s zřízením zemským tím spíše k vykonání svému přivedeno býti mohlo, JMCská s stavy na tom se snésti ráčil, aby nejprvé menší počet osob z stavu panského a rytířského takou prací před sebe vzaly a podle komisařů od JMCské k tomu volených to řídily. A když to vykonají teprva aby osoby ze všech krajů volené předešlým sněmem léta ↄc LXXXIII. v pondělí po sv. Martinu, souc od JMCské k jistému dni obeslány, aby to zase přehlédly, a buďto při tom uvážení a skorigování toho zůstavily, aneb, poznalyliby co ještě platného, k tomu se přimlouvaly, tak aby již aspoň jednou ta věc na jistém místě postavena byla. I k volení těch osob v menším počtu, jakž svrchu psáno, všickni stavové nejvyšším úředníkům a soudcům zemským moc dávají, i také, jestliby která osoba z krajův předešlým sněmem volená z světa sešla, jiného zase z toho kraje na to místo aby voliti mohli. A na kohožkoli to vzloženo bude, jsouc od JMCské obeslán, každý povinen má býti k takové potřebě všeho království, jako milovník své vlasti, bez odporu se najíti dáti a při vyřízení toho trvati a zůstati.

Wegen Corrigier- und Vergleichung der Landtafel mit den Stadtrechten und Erwählung theils Personen darzu.

Anbelangend die Corrigier- und Ersehung der Stadtrecht auch Disponierung derselben mit der Landsordnung, dieser Artikel, so an ihm selbst erheblich und allbereit bei hievorigem Landtag durch die Kais. Mt. und die Stände berathschlagt, darzu dann auch die Personen aus allen Kreisen verordnet worden, wirdet bei vorigem Entschluss gelassen. Damit aber derselb seiner Wichtigkeit nach umb soviel ehender zu Ort gestellt werden möge, als haben die Kais. Mt. mit den Ständen dahin geschlossen, dass erstlich solcher Artikel durch ein weniger Zahl Personen vom Herrn- und Ritterstand neben der Kais. Mt. darzu deputierten Commissarien furgenumben, und wann solches beschehen, dass allererst die Sachen durch die aus allen vierzehen Kreisen vorigem 83jährigen Landtagsbeschluss nach Deputierte hinwiederumb ersehen, solche Artikel entweders bei ihrer Deliberation lassen, oder aber zum Fall vonnöthen, ihr weiters Bedenken darzu und dabei vormelden sollen. Es stellen auch alle drei Stände, dergleichen Personen von der mindern Zahl zu erwählen, den obristen Landofficierern und Rechtsitzern in ihren Gewalt und Discretion diesfalls zu disponieren, und zum Fall auch irgend einer aus denen hievor aus den Kreisen deputierten Personen mit Tod abgangen wäre, ein andern an seine Stell zn verordnen. Und es soll auch ein jeder sich zu solcher Handlung, wann er deswegen von Ihrer Mt. gnädigist ersucht wirdet, umb gemeines Besten willen und als ein Liebhaber des Vaterlands unweigerlich zu erzeigen und der Sachen beizuwohnen schuldig sein.

O povolení JMCské k směně s nejvyšším purkrabím Pražským.

Jakož jsou předešle stavové na sněmu obecném, kterýž držán byl na hradě Pražském léta ↄc

Wegen Bewilligung eines Umbwechsels mit der Kais. Mt. und dem obristen Burggrafen.

Und als auch die Ständ auf hievorigem Landtag, so den Montag nach Lichtmess anno 82. ge-

LXXXII. v pondělí po hromnicích, k tomu, aby JMCská, jakožto král Český, pro zlepšení myslivosti a kratochvílí svých o některé vesnice blíž hradu Pražského ležící a k úřadu nejvyššího purkrabství Pražského náležející s Vilémem z Rožmberka a na Českém Krumlově, správcím a vladařem domu Rozmberského a nejvyšším purkrabím Pražským, směnu na jiné JMCské vesnice učiniti moci ráčil, své povolení dali: i tak ještě k tomu stavové, jakýchžby koli gruntuov pro zlepšení myslivosti a kratochvílí svých, k nejvyššímu purkrabství Pražskému náležejících, tu blíže hradu Pražského ležících, JMCská, jakožto král Český, potřebovati ráčil, aby s týmž Vilémem z Rozmberka o ně směnu učiniti moci ráčil, své povolení dávají.

halten worden, Ihrer Kais. Mt. zu Erweiterung des Forsts und Pflanzung derselben Lust gegen etzlichen dem Burggrafenambt gehörigen und nahend bei Prag gelegnen Dorfschaften gegen andern derselben Dörfer und Gründen einen Umbwechsel zu thuen gehorsamlich bewilligt und zugelassen haben, und es aber diesfalls noch unvollzogen verblieben, so stellen sie es demnach nochmaln zu Ihrer Mt. gnädigisten Gefallen, dass sie diesfalls ihrem Belieben nach handlen und die Sach vorigem Entschluss nach ins Werk setzen mögen.

O povolení stavuov JMCské k zastavení Chodův Domažlickým.

A kdež také JMCská, jakožto král Český, jest stavům království Českého i to milostivě v známost uvésti ráčil, oznamujíc kterak JMt k některým svým důležitým pilným vydáním jisté sumy peněz potřebovati ráčí, jsouc JMt té milostivé naděje, žeby toho něco při purkmistru a konšelích, i na místě vší obce města Domažlic, kdyby se jim Chodové Domažličtí pod správu jich do jistých let poručili a užitky od týchž Chodův vycházející místo úrokův povolili, objednáno býti mohlo, aby stavové k tomu své povolení dali, tak aby JMCská jim Domažlickým to, cožby a jakou sumu koliv JMti poddaně zapůjčili, na svrchu oznámený spůsob ujistiti a zapsati moci ráčil: a protož stavové JMCské, jakožto králi Českému, k tomu, aby s týmiž Domažlickými o to jednati, i také jim to ujistiti a zapsati moci ráčil, své povolení dávají.

Ihrer Kais. Mt. wird bewilligt die Chodauer denen von Taus oder Domazlicz zu versetzen.

Nachdem auch die Kais. Mt. an die gehorsamben Stände gnädigst gelangen lassen, welchermassen sie zu derselben hoch angelegnen Nothdurften einer Summa Geldes bedürftig wären und dieselbe bei denen zu Taus oder Domazlicz, wann Sie ihnen die Chodauer verpfänden und anstatt der Interesse einraumben thäten, zu erlangen verhofften, und dass derwegen Ihr Mt. gnädigists Begehren sei, sie die Ständ wollten hierzu ihren gehorsamben Consens geben, damit Sie ermelten Domazliczern die Verpfändung und Versicherung diesfalls thuen möchten: welches sie dann also hiemit, weil Ihrer Mt. Nutz und Bestes hierdurch befurdert werden kann, gehorsamblichen wollen zugelassen und bewilligt haben.

O povolení stavův JMCské k vkladu směny Žofiji Dejmkové z Dolan.

Též také kdež JMCská stavům milostivě v známost uvésti ráčil, kterak se jest ještě léta pominulého LXI. v outerý den památky zvěstování panny Marie z jistého poručení JMti arciknížete Ferdinanda jistá směna mezi někdy Bohuslavem Fleišarem z Dolan z jedné a někdy Martinem Sudkovským z Hendrštorfu, JMti slavné paměti císaře

Die Ständ bewilligen, damit Ihr Mt. Sofien Deimkin den getroffnen Umbwechsel einlegen mögen.

Desgleichen haben Ihre Kais. Mt. die gehorsamben Ständ gnädigist erindert, wasmassen nach im verschienen einundsechzigisten Jahr am Tage Marie Verkündigung auf beschehene Verordnung und Befehlch der Fürstl. Durchl. Erzherzog Ferdinanden ein eigentlicher Tausch und Umbwechsel zwischen weiland Bohuslaven Fleischer von Dolan

Maximiliana na onen čas hejtmanem na Chlumci, na místě a k ruce tehdáž JMti z strany druhé, o některé dědiny a dva rybníčky, kteréž jest týž Fleišar JMti postoupil, a JMt zase témuž Fleišarovi některá rolí a porostliny od panství Hradištského odstúpiti ráčil, stala, toho JMCská při stavích milostivě žádajíc, poněvadž taková směna k dobrému JMCské učiněna jest, aby stavové k tomu své povolení dali, tak aby JMCská na poníženou žádost Žofie Dejmkovy z Dolan, pozůstalé dcery po témž někdy Bohuslavovi Fleišarovi, taková rolí a porostliny od panství Hradištského jí ve dcky zemské vložiti a proti tomu zase ty postoupené rybníčky a dědiny k témuž panství připojiti ráčil: i na takovou JMCské, jakožto krále Českého, na stavy vzloženou žádost, stavové k tomu, aby JMt takové rolí a porostliny, jakž svrchu dotčeno, též Žofiji Dejmkové z Dolan proti postoupení zase rybníčků a dědin k témuž panství Hradištskému, jakž se nadpisuje, ve dcky zemské vložiti moci ráčil, své povolení dávají.

Povolení stavův JMCské k prodaji hradu Mostského.

A jakož jest JMCská, jakožto král Český, na stavy vznésti ráčil, že JMt té milostivé vůle býti ráčí hrad Mostský se vším a všelijakým jeho příslušenstvím Ladislavovi staršímu z Lobkovic na Zbiroze, hořejší Lindvě a Dobré, JMCské radě a zřízené komory české presidentu, k dědictví prodati, milostivě JMt stavův žádajíc, aby k tomu také své povolení dali: a protož na takovou milostivou JMCské žádost stavové k tomu tak a na ten spůsob své povolení dávají, aby JMCská zase proti tomu jiný statek v té hodnosti sobě k zemi připojiti ráčil.

Povolení stavův JMCské k vkladu k dědictví Jiřímu staršímu z Lobkovic statku manského.

A kdež jest také JMCská, jakožto král Český, stavům to milostivě v známost uvésti ráčil, že JMt té vuole bejti ráčí, Jiřímu staršímu z Lobkovic na Libochovicích a Mělníce, nejvyššímu komorníku království Českého, statek manský v Bu-

eines, und dann weiland Merten Sudkowsky von Hendersdorf, Kaiser Maximilian hochseligster Gedächtnus, der Zeit gewesenen Hauptmann zu Clumecz, alles zu Handen Ihrer Kais. Mt. andern Theils, wegen etzlicher Felder und Teich, so gedachter Fleischer Ihrer Kais. Mt. gegen Einraum- und Ubergebung etlicher Äcker und Sträuch von der Herrschaft Hradischt gehorsamlichen abgetreten hat, und dieweil dann solches mit Ihrer Mt. Nutz beschehen, so sei derselben gnädigstes Begehren, die gehorsamben Ständ wollen ihres Theils zulassen, damit Ihre Mt. solche Äcker und Sträuch der Sofia Deimkin von Dolan, gedachtes Bohuslawen Fleischers nachgelassenen Tochter, auf ihr demüthiges Bitten in die Landtafel legen und einverleiben, auch hergegen erwähnte Felder und Teicht ermelter Herrschaft Hradischte zueignen lassen mügen, darzu dann die gehorsamben Stände, weil sie vermerken, dass dieser Umbwechsel Ihrer Mt. zum Besten erfolgen thuet, hiemit bewilligt haben.

Die Ständ bewilligen, dass Ihr Mt. das Brüxer Schloss derselben behmischen Kammer Präsidenten vererben und verkaufen mügen.

Weiter haben Ihr Kais. Mt. an die gehorsamben Stände gelangen lassen, dass sie das Brüxer Schloss sambt aller desselben Ein- und Zugehörung Ladislawen dem ältern von Lobkowicz auf Zbirow, derselben Rath und behmischen Kammer Präsidenten erblichen zu verkaufen willens sein, gnädiglich begehrend, dass sie, die gehorsamben Ständ, ihren Consens hierzu auch geben wollten. Darauf dann sie die Ständ also hierzu bewilligen, damit Ihre Mt. den Kauf vollstrecken und derselben ein ander Gut in gleichem Werth zu dem Land bringen und zueignen mögen.

Die Ständ bewilligen, dass Ihr Mt. Herrn Georgen von Lobkowicz sein Lehngut in das Erbrecht transferieren mögen.

Und nachdem auch Ihr Kais. Mt. die gehorsamben Stände gleichfalls erindert, dass sie Georgen dem ältern von Lobkowicz auf Libochowicz und Mielnik, obristen Landkammrer im Künigreich Be-

číně, tři dvory kmetcí, dva osedlé a třetího neosedlého, z nichž jeden sluje Berankovský, druhý Hrubovský s platem, s dědinami, lukami, se vším a všelijakým k tomu příslušenstvím a službou k hradu Mělnickému náležející, čehož purkmistr a konšelé, i všecka obec města Velvar v držení a užívání jsou a týž Jiří starší z Lobkovic na Libochovicích a Mělníce, nejvyšší komorník království Českého, jakožto držitel téhož hradu Mělnického, nad tím vrchnost má, jemu to pro jeho mnohé pilné, stálé, užitečné, věrné, platné a pracné služby, kteréž jest, slavné paměti, panu dědu a panu otci JMCské, ano i JMti, k zvláštnímu oblíbení vždycky rád činil a ještě činiti nepřestává, k dědictví uvésti a ve dcky zemské vložiti by chtíti ráčil, milostivě stavův žádajíc, aby stavové k tomu své povolení dali: na kteroužto milostivou žádost JMCské, jakožto krále Českého, stavové k tomu, aby JMt témuž Jiřímu z Lobkovic takové manství se vším k němu příslušenstvím, jakž se nadpisuje, k dědictví uvésti a ve dcky zemské vložiti moci ráčil, své povolení dávají.

heimb, das Lehengut zum Buczin, drei Baurenhöfe, darunter zween bewohnet und der dritte unbesetzt ist, einer mit Namen Berankowsky und der dritte Hrubowsky genannt, sambt den Zinsen, Ackern, Wiesmaten und all anderer Zugehörung, wie auch mit der zum Schloss Mielnik gebührigen Dienstspflicht, so die Stadt Mielnik [sic] im posses, der von Lobkowicz aber als Inhaber ermeltes Mielniczer Schloss die Obergericht und Obmässigkeit hat, umb seiner noch weiland Kaiser Ferdinando und Maximiliano hochseligister Gedächtnus, wie auch der jetzigen Kais. Mt. selbst treu geleisten ansehenlichen und nutzlich wohl erspriesslichen Dienst willen ins Erbrecht zu transferieren und in die Landtafel legen zu lassen gnädigist bedacht wären, gnädiglich begehrend, die gehorsamben Stände wollten hierzu auch ihren Consens geben, dass sie dann hiemit also gehorsamlich bewilligt haben.

Povolení Jiřímu staršímu z Lobkovic o dům na Hradčanech.

A kdež jest též na všecky tři stavy království Českého Jiří starší z Lobkovic na Libochovicích a Mělníce, nejvyšší komorník království Českého, vznesl, že jest JMCské, jakožto krále Českého, poníženě prosil, aby JMCská milostivě ráčil jemu dům jeho svobodný na Hradčanech, blíž hradu Pražského za domem arcibiskupským ležící, i s tou vší ulicí, kteráž se začíná od domu arcibiskupského, mimo dům jeho běžící, s zahradou a s placem, potokem i příkopem pod ním dole, v němž rybníček a při něm sádka udělána jest, též i s placem, kdež prvé některé domečky bývaly, od něho Jiřího staršího z Lobkovic přikoupeným, z kteréhož zahradu aneb štěpnici již dělati dal, nicméně i vinici za týmž příkopem a rybníčkem a nad týmž potokem ležící, a což jest tak koliv k témuž domu sobě připojil, k dědictví uvésti a ve dcky zemské vložiti, k čemuž že JMCská, jakožto král Český, své milostivé povolení dáti jest ráčil, žádajíc svrchu psaný Jiří starší z Lobkovic ɔc stavův, pokudžby

Bewilligung wegen des Herrn Georgen von Lobkowicz Behausung aufm Hratschin.

Es hat auch hievor wohlgedachter Herr Georg der älter von Lobkowicz an alle drei Ständ gelangen lassen, wasmassen er die Kais. Mt. als Künig zu Behem unterthänigist gebeten, damit Ihr Mt. ihme sein erbliches Freihaus aufm Hratschin, nahend beim Prager Schloss hinter des Erzbischofen Haus gelegen, sambt der ganzen Gassen, so sich bald bei gedachtes Erzbischofen Haus anfahen und umb sein Haus ziehen thuet, sambt dem Garten und Platz, auch Bach und Graben darunter, dabei ein Teich und Behalter gemacht ist, auch sambt dem Platz, darauf zuvor etliche Häusle gestanden und er von Lobkowicz dieselben ausgekauft und des Orts allbereit einen Obstgarten machen lassen, nichts weniger auch dem Weingarten hinter vermeltem Graben und Teichel uber dem Bachel gelegen, und was er also seinem Haus zugeeignet, ins Erbrecht kumben und in die Landtafel gnädigist intabulieren und legen lassen wollten; und dieweil dann Ihre Mt. solches also mit Gnaden bewilligt,

tu cokoliv při témž domě, jakž výš šíře dotčeno jest, zemského, aneboližto k zemi (o čemž se neví) náležejícího bylo, aby též také stavové k tomu, aby se jemu to dckami stvrditi a od JMCské ve dcky zemské dědičně vložiti mohlo, své povolení dali: i na takovou žádost jeho Jiřího staršího z Lobkovic, stavové k tomu, tak aby jemu Jiřímu staršímu z Lobkovic to vše, což se nadpisuje, a pokudžby co tak koliv při tom zemského bylo a potomně se vyhledalo, k dědictví od JMCské, jakožto krále Českého, uvedeno a ve dcky zemské vloženo bylo, své povolení dávají.

so bittet er von Lobkowicz die Stände gleichsfalls, zum Fall etwas von den jetztvermelten Stücken dem Land zuständig wär (dessen man zwar der Zeit kein Wissenschaft hat), dass sie gleichsfalls hierzu, damit ihme dieselben also mit der Landtafel confirmieret und von Ihrer Mt. sicher einverleibt werden mögen, ihren Consens geben wollten, des dann sie die Ständ hiemit also ausser einicher Exception bewilligt haben.

Povolení stavův Jiřímu staršímu z Lobkovic k směně.

A jakož jest také Jiří starší z Lobkovic na Libochovicích a Mělníce, nejvyšší komorník království Českého, na stavy vznesl, že jest té vůle na jiné grunty a dědiny své s Vilémem z Rozmberka, na Českém Krumlově, vladařem domu Rožmberského a nejvyšším purkrabí Pražským, směnu o dvůr poplužní s poplužím, i se vším k témuž dvoru poplužnímu s poplužím příslušenstvím, jehož týž Jiří starší z Lobkovic na ten čas v držení a užívání jest, ve vsi Děhnicích ležící a kouřadu nejvyššího purkrabství Pražského náležející učiniti, žádajíc stavův, aby k takové směně své povolení dáti ráčili: i na takovou žádost Jiřího staršího z Lobkovic, poněvadž JMCská, jakožto král Český, také jest k tomu své milostivé povolení dáti ráčil, stavové k tomu též, aby výš jmenovaný Vilém z Rozmberka a na Českém Krumlově, vladař domu Rozmberského a nejvyšší purkrabě Pražský, touž směnu o dvůr poplužní s poplužím, se vším k němu příslušenstvím, ve vsi Dehnicích ležící a k ouřadu nejvyššího purkrabství Pražského náležející na jiné grunty směnu učiniti a proti odstoupení těch gruntův zase jemu týž dvůr ve dcky zemské dědičně vložiti mohl, své povolení dávají.

Die Stände bewilligen Herrn Georgen von Lobkowicz ein Tausch oder Wechsel zu thuen.

Ferrer hat mehrgemelter Herr Georg von Lobkowicz der älter, obrister Kammrer im Künigreich Beheimb, bei den Ständen angebracht, dass er auf andere seine Gründ und Felder mit Wilhelmben von Rosenberg, obristen Burggrafen im Künigreich Beheimb, umb ein im Dorf Dehnicz gelegnen und zum Burggrafambt gehörigen Meierhof sambt aller desselben Zugehör, jetziger Zeit sein des von Lobkowicz Inhabung, zu tauschen willens sei, mit Bitt, dass sie die Ständ zu solchen Umbwechsel ihren Consens gleichsfalls geben wollten. Und dieweil dann Ihre Kais. Mt. hierzue allbereit gnädigst bewilligt, so wollens die Ständ gedachtem Herrn von Rosenberg und Lobkowicz nicht abgeschlagen, sondern hiemit zugelassen haben, dass wohlgedachter von Rosenberg ermelten zum Burggrafenambt gehörigen Hof zu Dehnicz sambt aller desselben Zugehör auf andere Gründ vertauschen und gegen Abtretung derselben in die Landtafel erblich legen mag.

O vypravení komisařův na zámek Karlštejn.

A jakož jest Jan Vchynský ze Vchynic, purkrabě Karlštejnský, na stavy království tohoto vznesl, poněvadž zámek Karlštejn netoliko na stavení, nýbrž i na hospodářstvích a užitcích na témž

Wegen Abfertigung der Commissarien aufn Karlstein.

Und nachdem Hans Wchinsky von Wchinicz, Burggraf zum Karlstein, den Ständen zu erkennen geben und angebracht, dieweil das Schloss Karl-

panství spuštěn jest, z kteréžto příčiny předešle, na žádost jeho Jana ze Vchynic, stavové na stavení a opravu téhož zámku Karlštejna jsou jistou sumu z peněz zemských jemu vydati poručili, však poněvadž nad touž sumu peněz tak odvedenou ještě při témž zámku Karlštejnu opravy potřebné sou dodělány býti nemohly, za to jest stavův žádal, aby ještě o jistou sumu peněz na opravy téhož zámku Karlštejna se snesli; podle toho také poněvadž jest na témž a v témž panství dvory, pivovary, mlejny, rybníky, ovčíny, svými vlastními penězi vyzdvihl a koupil a na to nemalý náklad vynaložil, a poněvadž po smrti jeho, aneb při vzdání téhož ouřadu od něho, aneb dědicův jeho, by nebylo povinné, podle starobylého spuosobu dckami zemskými poznamenaného, budoucímu purkrabí Karlštejnskému více svrškův postoupiti na zámku i ve dvořích, nežli za jeden tisíc kop míšenských, a ostatní že by se rozprodati aneb jinam obrátiti mohly, skrze což že by budoucímu purkrabí, i při hospodářstvích na témž panství nemalá ujma býti musila; a protož pro dobré téhož purkrabství Karlštejnského a aby z výš psaného zmenšení a ujmy sjíti mohlo, žádal jest svrchu psaný Jan ze Vchynic oc, purkrabě Karlštejnský, stavův, aby jisté komisaře z prostředku svého volili a nařídili, kteřížby na zámek Karlštejn i na panství k témuž zámku příslušející sjeli a předně opravu zámku, i také co ještě opraviti zapotřebí bude, spatřili, nicméněji všelijaké svrchupsané zlepšení a přikoupení od často psaného Jana ze Vchynic, cožby tak v témž panství vlastního jeho bylo, spatřili, popsali, a cožby jemu, neb dědicům jeho od budoucího purkrabí dáno a nahraženo býti mělo, pošacovali a uvážili; též také poněvadž s obyvateli a poddanými k zámku Karlštejnu náležícími z městečka Hostomic, pro dobré a užitečné purkrabství Karlštejnského, i také jich vlastní, o várku piva, též i ospy a některé jiné povinnosti, jisté srozumění a najednání jest učinil, což aby na budoucí časy stálé a nezměnitedlné týmž poddaným zuostávalo, též za povolení jest žádal: i na tom jsou se všickni tři stavové s JMCskou snesli a k tomu své povolení dávají a za komisaře nařizují Jiřího Bořitu z Martinic, nejvyššího sudího

stein nicht allein am Gebäu, sondern auch denen darzu gehörigen Wirthschaften und Nutzungen ganz und gar eingangen und in Abfall kumben, umb welcher Ursachen willen denn die Stänď hievor auf sein des Wchinsky Ersuchen eine Bauhilf aus des Lands Geldern auszugeben angeschafft und befohlen haben; und aber solche Summa hierzu noch nicht erklecklich sei, derowegen dann er Wchinsky abermals umb ein mehrer Summa zu Vollstreck- und Ortstellung der ubrigen Baufälligkeit bitten thuet, angesehen, dass er bei und in solcher Herrschaft Karlstein die Höf, Bräuhaus, Mühl, Teichel und Schäfereien von seinem eignen Geld erhoben und erkauft und deswegen nicht ein kleine Summa ausgelegt und verwendet habe; und dieweil auch nach seinem Tod oder Abtretung des Ambts durch ihne oder seine Erben man nicht schuldig sei, vermüg des alten hergebrachten und mit der Landtafel bezeichneten Gebrauch oder Gewohnheit kunftigen Burggrafen zum Karlstein auf dem Schloss und in den Meierhöfen ein mehrers an fahrenden Sachen, als allein und nur, soviel ein Tausend Thaler austragen, zu verlassen, sonder müge das übrige alles verkauft oder in ander Wege verwendet werden, welches aber dergestalt einem kunftigen Burggrafen wie auch den Wirthschaftssachen zu einem merklichen Abbruch gereichen wurde. Und derwegen so hat gedachter Wchinsky an die Stänď umb ermeltes Burggrafenambt Bestem willen und damit die Spolierung desselben vermieden bleiben möge, gelangt und begehrt, dass sie zu Bereit- und Besichtigung der bereit am Schloss verrichten Baubesserung und anderer Wirthschaft, auch was noch weiter dabei vonnöthen, nichts weniger auch alle hievor gemelte angerichte Besserung und was deshalber durch ein kunftigen Burggrafen ihme oder seinen Erben zu einer Ergötzligkeit gethan werden möcht, zu schätzen und würdigen, aus ihr der Stänď Mittel etzliche Personen zu Commissarien deputieren und verordnen wollen; desgleichen weil er auch mit denen im Städtel Hostomicz gegen Karlstein gehörigen Unterthanen, umb ermeltes Karlsteinischen Ambts, wie auch der Unterthanen Besten willen sich des Bierbräuens halber auch etzlicher Getreidzins und anderer Pflicht auf einen

dvorského království Českého, Joachyma Novohradského z Kolovrat, purkrabí Karlštejnského, Jaroslava Smiřického z Smiřic, dvoru JMCské, jakožto krále Českého, maršálka, Adama staršího z Šternberka, JMCské radu a hejtmana Nového města Pražského, Albrechta Kapouna z Svojkova, purkrabí kraje Hradeckého, Hertvíka Zejdlice z Šenfeldu, JMCské radu a vrchního hejtmana panství JMti, Jana staršího Malovce z Malovic, JMCské radu, Zikmunda Brozanského z Vřesovic. Ti aby s týmž Janem Vchynským ze Vchynic, purkrabím Karlštejnským, o jistý den se snesli, na Karlštejn sjeli a předkem zámek, tudíž také i kaplu pilně a bedlivě spatřili, a to vše, cožby ještě na vystavení kaply a dostavení zámku potřebí bylo, uvážili; nicméně také, co se dvorův, ovčínů, pivovarů, mlejnů, svršků a nábytků dotýče, kteréž jest tak on Jan ze Vchynic, purkrabě Karlštejnský, za své peníze vyzdvihl a za své pokládá, to vše začby spravedlivě stálo, a jakby a s čím budoucímu purkrabí odstupováno býti a budoucně při témž zámku zůstávati mělo, a coby budoucí purkrabě jemu Janovi ze Vchynic, aneb dědicům jeho, za to dáti povinen byl, aby v jistý spis a poznamenání pro budoucí pamět pošacujíc, to vše, což se nadpisuje, tak aby takové poznamenání a inventář jeden při dckách zemských a druhý na Karlštejně zůstávaly, uvedli. K tomu také jak a na jaký spuosob týž Jan ze Vchynic s obyvateli městečka Hostomic o všecky a všelijaké daně a povinnosti, kteréžby k zámku Karlštejnu z Hostomic nyní a na budoucí časy vycházeti měly, jest se porovnal, tomu všemu aby tíž komisaři vyrozuměli, a o tom o všem po vyřízení toho, při nejprvnějším soudu zemském, kterýžby se potom držel, soudu zemskému s dobrým zdáním svým relací a zprávu učinili, tak aby soud zemský, tomu všemu vyrozumějíc, na místě JMCské a stavův to stvrditi a dckami zemskými poznamenati dáti mohli.

gewissen modum verglichen, und damit sie nun in künftig dabei beständiglich gelassen und diesfalls unperturbieret bleiben möchten, so hat er umb der Ständ Bewilligung gleichsfalls gebeten. Solchem allem nach haben sich die Kais. Mt. mit den gehorsamben Ständen dahin verglichen und in dies sein des Wchinsky unterschiedliches Anbringen nicht allein bewilligt, sondern auch hierzu nachbeschriebne Commissarien deputiert und furgenumben, als: Georgen Bořzita von Martinicz, obristen Hofrichter im Künigreich Beheimb, Joachimben Nowohradsky von Kolowrat, Burggrafen daselbst zum Karlstein, Jaroslawen Smirzicky von Smirzicz, behmischen Hofmarschalch, Adamen den ältern von Sternberg, Röm. Kais. Mt. Rath und Hauptmann auf der Neuen Stadt Prag, Albrechten Kapaun von Swojkow, Burggrafen im Grätzer Kreis, Hertwigen Seydlitzen von Schönfeld, Röm. Kais. Mt. Rath und Oberhauptmann derselben eigenthumblichen Herrschaften in Beheimb, Hansen den ältern Malowecz von Malowicz, Röm. Kais. Mt. Rath, und Sigmunden Brozansky von Wrzesowicz, welche sich dann mit ihme Wchinsky eines gewissen Tags entschliessen, auf den Karlstein verfügen und erstlich das Schloss und Kapellen, was etwo zu vollend Ausbau- und Besserung daselbst vonnöthen, mit allem Fleiss besichtigen und erwägen, auch nichts weniger die Höf, Schäfereien, Bräuhaus, Mühl und andere fahrende Hab, so er Wchinsky also umb sein eigen Geld erzeugt und zur Nutzung erhoben, was solches alles in billichem Werth austragen möcht, taxier- und schätzen, wie und woran auch die Abtretung einem kunftigen Burggrafen beschehen, was bei dem Schloss verbleiben und gelassen, auch was ihme Wchinsky oder seinen Erben der künftige Burggraf darfur geben und erstatten soll, solches beineben der Tax oder Beschätzung aller Sachen ordentlich beschreiben und inventieren, deren Inventari eines umb Nachrichtung willen zur Landtafel gelegt und das ander aufm Schloss Karlstein verbleiben und gelassen werden soll. Also sollen sich auch gedachte Commissarien in der mit denen zu Hostomicz durch ihne Wchinsky wegen des Bräuwerchs, auch ihrer Güld und Zins, so sie zum Schloss Karlstein geleistet und in künftig leisten

sollen, getroffenen Vergleichung ersehen, folgends bei erstem Landrechten die Rechtsitzer des Befunds aller Sachen durch ein ausführliche Relation sambt ihrem Gutachten berichten, damit hernachmals die Rechtsitzer solches anstatt der Kais. Mt. und der Stände bekräftigen, und in die Landtafel verzeichnen lassen mögen.

O povolení bratřím a strejcům z Švamberka.

A jakož jsou bratří a strejcové z Švamberka a na Přindě stavův za to prosili, pokudžby při JMCské, jakožto králi Českém, sobě mohli co objednati, buďto připsání sum na témž statku Přindeckém, aneb téhož statku k dědictví doprodání k tomu aby stavové své povolení dali: i na takovou jich bratří a strejcův z Švamberka a na Přindě žádost, pokudž se s JMCskou, jakožto králem Českým, o připsání sum na témž statku, aneb k dědictví doprodání téhož statku, snésti budou moci, stavové své povolení dávají.

Bewilligung den Schwambergischen Brüdern und Gevettern.

Nachdem auch die Brüder und Vettern von Schwamberg auf Fraunberg [sic] an die Ständ gelangen lassen, und gebeten, dass, wann sie bei der Kais. Mt. entweders ein mehrere Summa auf ermelter Herrschaft Fraunberg zu verschreiben erlangen oder dieselb gar erblich ausbringen möchten, sie die Ständ gleichsfalls ihren Consens hierzu geben wollten: des sie ihnen dann also, auf was Weg und Mittel sie es nun bei Ihrer Kais. Mt. erlangen mögen, unverhindert zu geniessen bewilligen thuen.

O židech.

A poněvadž v tomto sněmu o berni z židův zmínka učiněna není, a při nich nevelmi pořádně sčítání osob se nachází při vybírání a odvozování berní: a protož, poněvadž oni do komory JMCské k správě náležejí, jakýkoli dobrý řád JMt mezi nimi k vybírání pomoci berní a též pomoci na stavení hradu Pražského nařídíti poručiti ráčí, to při další JMCské milostivé vůli se zuostavuje. Však židé v krajích na gruntech stavuov berni, jakž předešlých let, s doložením počtu jich v přiznavacích listech dávati povinni budou.

Wegen der Juden.

Und dieweil wegen der Juden in diesem Landtagsbeschluss nichts vermeldet und gleichwohl in Abzählung derselben bei Verreichung ihrer Steuer und Contribution allerlei Unordnung gespürt wirdet, und sie aber zu Ihrer Mt. Kammer gehörig sein, derwegen so stellen sie die Ständ zu Ihrer Kais. Mt. gnädigisten Gefallen, wie sie es mit ihnen zu Erlangung der Steuern und Bauhilf zum Prager Schloss gnädigist verordnen und halten lassen wollen; doch sollen die Juden in den Kreisen auf der Stände Gründe die Steuer, inmassen vorige Jahr, mit Einstell- und Numerierung der Häupter in den Bekenntnussbriefen abzugeben schuldig sein.

Závěrek sněmu.

Avšak toto všech tří stavův království Českého dobrovolné snešení, kteréž se k milostivé žádosti JMCské, jakožto krále Českého, a z žádné povinnosti stalo, není a býti nemá k žádné ujmě, škodě a k nějakému protržení privilejím, právům, svo-

Beschluss.

Und es solle diese ihr der gehorsamben Stände gutwillige Bewilligung und Contribution, so allein aus freien guten Willen auf Ihr Mt. gnädigistes Gesinnen, und keiner Pflicht beschiecht, zu keinem Nachtel oder praejudicio ihrer wohl erworbenen

bodám a starobylým zvyklostem a pořádkuom tohoto království, nyní i na časy budoucí a věčné. A JMCská, jakožto král Český, také stavům na to i na předešlá sněmovní svolení, na kteráž od JMti reversové ještě odvedeni nejsou, reversy dostatečné vydati míti ráčí.

Tito artikulové níž psaní mají do zřízení zemského, kteréž se nejdříve tisknouti bude, vepsáni býti.

1. Jak při soudu mezním osoby od purkrabí hradu Pražského k dosazení soudu mezního obsýlány býti mají.

2. O řádu přijímání a dávání svědomí.

3. O rozdílích mezi bratřími a sestrami.

4. O tvrzení cedulí řezaných při svadebních veselích pečetmi aneb sekryty.

5. O čeledi a poddaných sběhlých.

6. O myslivosti.

7. O suplikacích, v nichž ten, kdož je spisuje a k nim radí, podepsati se má.

althergebrachten Statuten und Privilegien jetzt als künftig nit gereichen, daruber dann den Ständen ein ordentlicher Revers zusambt den andern, so noch von den vorigen Bewilligungen aussenstehen, von Ihrer Kais. Mt. geben werden solle.

Diese nachfolgende Artikel sollen in die Landsordnung mit dem allereheisten, wann dieselb gedruckt wird, eingebracht werden.

Der erste Artikel wegen der Gränitzrechten und wie es bei demselben mit dem Burggrafen und den andern Personen gehalten werden solle.

Der ander wegen Aufnehmbung der Zeugen.

Der dritte, wie es mit der Theilung zwischen Brüdern und Schwestern gehalten werden solle.

Der vierte wegen der Hochzeitbrief.

Der fünfte wegen der verlaufnen Unterthanen.

Der sechste wegen der Waidmannschaft.

Und der siebente, wie es mit Beschreib- und Uberreichung der Supplicationen gehalten werden solle.

Relatorové stavu panského:
Vilém z Rozmberka a na Českém Krumlově, vladař domu Rozmberského a nejvyšší purkrabě Pražský oc.
(Ostatní nejsou vypsáni.)

---

329. Jan Jiří kurfiršt Braniborský prosí nejvyššího purkrabí Pražského Viléma z Rožmberka za přímluvu k císaři, aby žádost jeho v příčině nápadnictví na léno knížetství Lehnického příznivě vyřízena byla.

V KOLÍNĚ [NA SPREVĚ]. 1585, 13. února. — Orig. v arch. Třeboň.

Unser freundlich Dienst und was wir mehr liebs und guts vermugen, zuvor. Hochgeborner, freundlicher lieber Schwager! E. L. ist freundlich unverborgen, dass wir jungst hiebevor etliche unserer geheimen Räthe zu Praga gehabt und bei der Röm. Kais. Mt., unserm allergnädigsten Herrn, der Anwartung an das Herzogthumb Liegnitz, auch unseres Sohnes Markgraf Joachim Friederichs, Administratoris des Erzstiftes Magdeburg, Regalien, Titel und Session halber unterthänigste Anregung thuen lassen. Wiewol wir nun I. Kais. Mt. jederzeit nicht weniger gerne, als von unsern Vorfahren des Hauses Brandenburg geschehen, allen unterthänigsten Willen erzeigen, auch noch neulicher Tage auf Ihrer Kais. Mt. allergenädigstes Ansuchen gewilliget, dass der neu erwählte Churfürste zu Köln in die churfurstliche Vorbrüderung eingenomben, so ist doch in obgemelten unsern gesuchten Sachen der Kais. Mt. jungst gegebner Bescheid also weitläuftig, dass wir im Zweifel, absonderlich der Liegnitzischen Anwartung halber bei Ihrer Mt. ferner anzuregen und was fruchtbarlichs endlich darin zu hoffen; haben

gleichwohl solchs durch Mittelpersonen ferner bei Ihr Kais. Mt. nochmals unterthänigist zu versuchen für gut angesehen. Weil wir dann wissen, dass E. L. uns und dem Hause Brandenburg zugethan nnd jederzeit gerne willfahren, als haben wir auch diesfalls zu derselben ein sonderlichs Vertrauen und bitten ganz freundlich, E. L. wolle uns zu freundlichem Gefallen obgemelter Punkt halben nochmals bei der Kais. Mt. unserntwegen unterthänigste Anregung thuen nnd vertraulich erkundigen, was wir in dem Punkt der Liegnitzischen Anwartung sowohl als unsers Sohns Regalien über das Erzstift Magdeburg zu hoffen, oder was sonsten Ihrem Gutachten nach in dieser Sach weiter zu thuen oder furzueehmen sein möchte, und uns solchs bei Briefszeigern unserm Boten wiederumb vortraulich zu berichten freundlich unbeschweret sein. Solchs seind wir umb E. L. freundlich und schwägerlich zu vordienen jederzeit geneigt und willig. Datum ɔc.

Post scripta. Auch hochgeborner, freundlicher, lieber Schwager! Weil E. L. jungst vor gut angesehen, dass wir ein solch Schreiben an E. L. ergehen lassen möchten, welchs E. L. andern communicieren könnten, wir auch gleichwohl nicht gerne wollten, dass der Inhalt dieses unsers Schreibens weiter dann zu E. L. kommen möchte, als haben wir ein solchs gemein Schreiben an E. L. auch gefertiget, inmassen E. L. beiverwahrt zu befinden, haben auch dergleichen an den von Trautsheim und Doctor Vieheusern geschrieben. Zweifeln nicht, E. L. werde den Sachen mit Fleis nachdenken, darin Fleis haben und uns alle Gelegenheit in Vertrauen bei Zeigern hinwieder freundlich zu erkennen geben. Solchs umb E. L. freundlich zu vordienen seind wir jederzeit bestes Vormugens geflissen.

---

330. Jan Jiří kurfiršt Braniborský ztěžuje si nejvyššímu purkrabí Pražskému, Vilímovi z Rožmberka, na nepříznivé rozhodnutí císařské v příčině nápadnictví domu Braniborského na léno knížetství Lehnického, i prosí ho za dotaz při císaři, zdali v příčině Krňovska příznivějšího výsledku nadíti se může.

V KOLÍNĚ [NA SPREVĚ]. 1585, 13. února. — Orig. v arch. Třeboň.

Unser freundlich Dienst und was wir mehr liebs und guts vormügen, zuvor. Hochgeborner, lieber Schwager! Wir seind von unsern jungst zu Praga gewesenen Räthen berichtet, welcher Gestalt E. L. unsere bewusste Sachen bei der Röm. Kais. Mt., unserm allergnädigsten Herrn, nicht allein mit allem Fleiss befordert, besondern auch unsere Räthe, wie sie darin am füglichsten procedieren möchten, vertraulich informieren helfen, nach aller Nothdurft berichtet. Thun uns derselben freundlichen gutherzigen Erzeigung gegen E. L. hiermit ganz freundlich bedanken und wollen es umb dieselbe zu vordienen jederzeit unvorgessen halten. Als aber vornehmblich in der Liegnitzischen Anwartungssachen der kaiserliche Bescheid dermassen weitläuftig, dass wir sehr im Zweifel stehen, bei Ihrer Mt. derhalber weiter anzuregen, auch ab darinne etwas fruchtbarlichs zu helfen oder nicht, so mügen es E. L. gewiss dafür halten, dass wir zu dieser Suchung nicht aus Hoffnung grosses Geniesses oder Vortheils, besondern aus sonderlichem herbrachtem Vertrauen mit dem Hause Liegnitz, und dass wir erachtet, die Kais. Mt. wurde hierdurch Gelegenheit haben, Ihrer Mt. und derselben Vorfahren allergnädigisten Vertrostung nach ohne Ihren Schaden zu der Kron und derselben Stände besseren Nutz und Frommen uns und dem Hause Brandenburg gnädigsten Willen zu erzeigen, geursachet worden. Dann sonsten, weil das Herzogthumb Liegnitz zum Theil in Unrichtigkeit, der fürstlichen Pesonen auch Gottlob noch eine solche ziemliche Anzahl am Leben, haben wir oder unsere Erben auf den wirklichen

*) Z listu předcházejícího viděti, že dopis tento byl jako pro veřejnost napsán.

Geniess dieses Anfalls die wenigste Hoffnung zu setzen; do uns aber auch noch hierüber bei dieser Suchung beschwerliche Conditiones angemutet oder sonsten andere Difficultäten erreget werden sollen, so hielten wir am best sein, bei Zeiten abzusatteln und anstatt wohlvordienter verhoffter Begnadigung in dieser Sachen weiter unsere Ungelegenheit und Schimpf zuvorkommen. Wir stellen aber auf den Fall in Vertrauen weiter zu E. L. freundlichem Bedenken, weil uns und unsern Erben des Hauses Brandenburg an dem Herzogthumb Jägerndorf, auch unter der Kron in Schlesien gelegen, welches unser Vetter Markgraf Georg Friedrich inne hat, wohl etwas mehr gelegen, ab nicht ein Werk, dass wir anstatt des Liegnitzischen Anfalls uns bei Ihrer Kais. Mt. umb die Anwartung desselben angenommen hätten, und do es E. L. für rathsamb erachten, auch es umb diese Lehenschaft also gewandt, dass ohne unsers Vettern praejudicio umb die Anwartung desselben anzulangen, so bitten wir freundlich, E. L. wolle bei Ihrer Kais. Mt. derhalber unvormarkt Anregung thuen und in geheimen Vertrauen erkundigen, was darin zu hoffen. Als wollen wir uns darnach allenthalben weiter achten und diese E. L. freundliche Erzeigung gegen E. L. freundlich zu vordienen jederzeit nach bestem Vormugen geneigt und geflissen sein. Bitten hierauf bei Briefszeigern, uns weiter in Sachen dornach zu richten, in sonderlichem geheimen Vortrauen E. L. Antwort, dieselbe hiemit in den Schutz des Hochsten befehlend. Datum . . .

---

331. Rudolf II. Jiřímu Bořitovi z Martinic a Michalovi Spanovskému z Lysova, aby Jiřímu Mošaurovi z Valdova na Dobřejovicích, purkrabí hradu Pražského, k dědictví danou ves Oslnici a dvůr se dvěma pluhy rolí, někdy k klášteru sv. Anny na Oujezdě náležející, do desk zemských vložiti dali.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1585, 11. března. — Záp. český v kvat. rel. žlut. od 1582—89, č. 47, fol. G. 22. v král. česk. arch. zemsk.

---

332. Rudolf II. Jáchymovi Novohradskému z Kolovrat a Albrechtovi Bryknarovi z Brukštejna, aby Jetřichovi z Vřesovic, „forštmistru" na královském panství Chlumci, darované dědiny: ves Kšenice s dvorem popložním „Náprava", s krčmou a dvorem „Byšov", někdy klášteru Chotěšovskému náležité, do desk zemských vložiti dali.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1585, 11. března. — Zápis český v kvat. rel. žlut. od 1582—89 č. 47. f. H. 1. v král. česk. arch. zemsk.

---

333. Rudolf II. Jiřímu Bořitovi z Martinic a Vilímovi Vostrovcovi z Kralovic, aby Ladislavovi st. z Lobkovic prodaný hrad Mostský se vším příslušenstvím do desk zemských vepsati dali.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1585, 13. března. — Kvat. rel. žlut. od 1582—1589, č. 47, f. G. 28. v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf Druhý oc. Urozený a statečný, věrní naši milí! Věděti vám milostivě dáváme, že jsme urozenému Ladislavovi staršímu z Lobkovic na Zbiroze, Hořejší Lindvě a Dobré, radě a presidentu komory naší české, věrnému milému, dědicům a budoucím jeho, z mocnosti naší císařské, jakožto král Český, i také s povolením všech tří stavův království Českého, věrných našich milých, na sněmu, kterýž v přítomnosti naší císařské na hradě Pražském držán byl v pondělí den sv. Šťastného léta to-

hoto osmdesátého pátého a zavřín téhož léta v středu po svaté Školastice, hrad Mostský s dvorem poplužním pod zámkem, s poplužím a pivovarem, tudíž ves Třebusice, jinak Trypšic, celou, ve vsi Komořanech, jinak Khummern, s jezerem při tom, což tu k jmenovanému hradu Mostskému náležitého jest, ves Holešice, jinak Holtschicz celou, ves Kamenná voda celou, ves Souše, jinak Cziausch, celou, ves Vršany celou, ves na Mníšku, jinak Einsidl, celou, ves Novou ves, jinak Rottndorf, celou, ves na Klínách, jinak Ghern, celou, ves na Křižovci, jinak na Kreicvegu, celou, ve vsi Sušanech což tu jest, též právo a spravedlivost naši na vsi Chuděříně a vsi Lipětíně celých, kterýchž na ten čas Kateřina Rubínka a Salomína Šonová z Vřesovic, aneb kdožkoli jiný, v držení jest; item, manství tato: ves Straden, jinak Stradov, a ves Prysen, jinak Přestanov; item, šest člověkův ve vsi Okoříně, jinak Okhern; item, ves Hořany, jinak Haret, kterýchžto manství na ten čas Otta a Václav, strejcové Khelblové z Geysinku, Václav Strojetický z Strojetic a Šebestian Sataněř z Drahovic pod povinnost manskou v držení a užívání jsou, s lidmi osedlými i neosedlými aneb z těch gruntův zběhlými, s vdovami, sirotky a spravedlnostmi jich, s dvory kmetcími a platy stálými i běžnými, s krčmami vejsadními a šenky svobodnými, s poddacími kostelními, s ospy, se cly, kurmi, vejci, plecemi, robotami, dědinami ornými i neornými, lukami, pastvami, horami, lesy, s hamrem, s hájem řečeným Rézl, rybníky, řekami, potoky, struhami, vodotočinami, vinohrady, desátky viničnými, chmelnicemi, štěpnicemi i se vší zvolí a plným panstvím a plnou vrchností, a sumou se vším a všelijakým téhož hradu Mostského, dvoru a vesnic příslušenstvím, nic ovšem nevymiňujíc, tak a v témž plném právě, v týchž mezech a hranicích, v nichžto nadepsané dědiny od starodávna záležejí, k dědictví a dědičně za sumu čtyryceti osm tisíc dvě stě kop míšenských prodati a postoupiti ráčili. Kterážto suma od něho Ladislava staršího z Lobkovic takto vyplněna jest: předkem dal sumy vejplatní urozené Anně z Veitmile, nábožné nám milé, sedmnácte tisíc šest set kop, item, osmnácte tisíc šest set kop zaplatil na hotově do ouřadu našeho dvorského colmistrství, a vostatních dvanácte tisíc kop vše míšenských ráčili jsme jemu pro jeho mnohé, stálé, platné, užitečné, pracné a věrné služby, kteréž jest, slavných pamětí, císaři Ferdinandovi, jsouc při JMti komorníkem, a císaři Maximiliánovi, toho jména Druhému, panu dědu a panu otci našim nejmilejším, i nám, jezdíc do cizích zemí a krajin v znamenitých komisích a poselstvích i jinak, k zvláštnímu dotčených předkův našich i našemu milostivému oblíbení, vždycky rád činil a činiti nepřestává, darovati a odpustiti, s tím doložením a opatřením, že týž hrad Mostský s jeho vším a všelijakým svrchu dotčeným příslušenstvím již dále více království a zápisné ɔc. Dán na hradě našem Pražském v středu po neděli postní, jenž slove Invocavit, léta ɔc osmdesátého pátého ɔc.

---

334. Nejvyšší ouředníci zemští berníkům království Českého, aby se v statky Jana z Pernštejna a paní Johanky z Dubé pro zadržalé berně neuvazovali.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1585, 22. března. — Koncept v arch. česk. místod.

Službu svou vzkazujeme, urození páni, stateční páni z rytířstva a poctiví z Pražan, páni přátelé naši milí! Píše nám urozený pán, pan Jan z Pernštejna, na Tovačově a Litomyšli, též také urozená paní, paní Johanka z Dubé, pozuostalá vdova po dobré paměti panu Ladislavovi z Lobkovic, nejvyšším hofmistru království Českého, kderak byšte se jim pro zadržalé berně a posudní v statky jich uvazovati chtěli: i poněvadž se s dotčenejmi panem a paní o takové zadržalé berně a posudné na komoře pořádní oučtové konati mají, protož vás jménem a na místě JMCské napomínáme od osob našich žádajíc, abyste se jim v statky jich z příčiny již oznámené neuvazovali. Na tom JMCské jistú vuoli naplníte. Dán na hradě Pražském v pátek po sv. Joachymu léta 85ho.

Berníkům království Českého od 79. až do vyjití 84. léta.

335. Císař Rudolf II. úředníkům horním v Kutné Hoře, že snešení sněmovní, vedle kteréhož dělníci horní svobodně při horách zůstávati mohou, i na manželky jejich se vztahovati má.

NA BRANDÝSE. 1585, 27. března. — Opis souč. v arch. města Hory Kutné.

Rudolf II. ɔc. Poctivým N. hofmistru a urburéři s ouřadem horním na Horách Kutnách, věrným našim milým. Poctiví, věrní naši milí! Jaké jste připsání presidentu a radám komory naší české v příčině artikule sněmovního z strany čeledi, že lidé a dělníci horní vyminěni jsou, tak že se na ně na ten čas to nařízení nevztahuje, učinili, s tím oznámením, kterak by na větším díle havéři, hašpléři, šmelcíři a jiní takoví horní a hutní dělníci, majíc manželky, mezi nimi nemálo se jich nacházelo, že jsouc některých z stavův panského a rytířského poddané, a poněvadž o těch dělníkův manželkách žádné zmínky a vejminky nebylo, sousedé Horští, při nichž podružství své mají, že by jich, obávajíce se pokut, v domích trpěti nechtěli, takže některé s těžkými životy jsúc a nevěda kam se obrátiti na nejvejš souženy jsou; a při tom že by se ti dělníci obávali, jestli manželky své pro listy pošlí, že jim jich páni bráti a k tomu nutiti chtíti budou, aby se na jich grunty obrátily, z čehož by veliký nedostatek zvláště zvyklých dělníkův při horách pošel, hledajíc v tom správy a naučení, mohouli týchž dělníkův manželky takové svobody jako muži jich užiti, aby jim nebylo potřebí pro listy choditi, čili mají k tomu přidržány býti, abyšte je před těžkostmi a sousedy Horské před škodami vystříhnouti mohli, tomu jsme z přednešení nám téhož připsání vašeho milostivě vyrozuměti ráčili. I měvše tu věc s nejvyššími ouředníky zemskými království Českého, radami našimi věrnými milými, v svém uvážení a znajíc to sami, kdyby k tomu přijíti a manželky zvláště zvyklých dělníkův od pánův jich brány býti jměly, že by se to k snížení hor našich vztahovati chtělo, ráčili jsme v tom ten prostředek najíti, podle kteréhož vám milostivě poroučeti ráčíme, abyšte to ihned vůbec provolati dali, aby se v tom artikuli žádný z sousedův Horských, u kohož tak koliv lidé a dělníci horní toliko obydlí a podružství své mají, žádných pokut neobávali, nýbrž jim, jako kdy prvé, v domích svých i s manželkami jich bytu přáli; nebo my to při těch osobách z stavův panského a rytířského, ačby se kdo o poddané své o pokutu dopisovati chtěl a dopisoval, kteréhož nám každého času komoře naší české poznamenaného odešlete, náležitě opatřiti a jednoho každého skutečně zastati ráčíme. Nicméně žádalali by také která z týchž manželek od pána svého vyhoštěna býti, ta ať se tolikéž při dotčené komoře české ohlásí. Toho jsme vám k odpovědi a naučení milostivě napsati pominouti nechtěli. Dán na Brandejse ve středu po sv. Joachymu léta 1585.

---

336. Knížata a stavové knížetství Slezského oznamují císaři Rudolfovi, že vypravují vyslané své do Prahy k jednání v příčině veřejné hotovosti.

VE VRATISLAVI. 1585, 2. dubna. — Orig. v arch. česk. místodrž.

Allerdurchlauchtigister u. s. w. Allergnädigister Herr! Nachdem E. Kais. Mt. bei itzigem Fürstentage durch derselben ansehenliche Commissarien uns gnädigist vorbringen lassen, dass E. Kais. Mt. zu Berathschlagung und Aufrichtung einer allgemeinen Defensionordnung im Königreich Böhemb und derselben incorporierten Landen den Montag nach Cantate gegen Prag angesetzt und die Stände der Kron Böhemb, dann auch die Abgesandten aus den Markgrafthumbern Mährern und Lausitz durch ihre Abgesandten dazu erfordert und derhalben an uns gnädigist begehret, dass wir zu solcher Berathschlagung auch unsere Abgesandten deputieren und absenden wollten, als haben wir in Erwägung des hochnothwendigen nutzlichen Werks, daran diesem Land nicht wenig gelegen, den erlauchten hochgebornen Fürsten und Herrn, Herrn Georgen Herzogen in Schlesien zu Liegnitz und Brieg und die

édlen gestrengen, ehrenfesten Herren Mathesen von Logau und Aldendorf aufm Burglehen Jauer, der Fürstenthumber Schweidnitz und Jauer Hauptmann, Hansen von Panewitz auf Pogrell und Neudeck, Hauptmann der Grafschaft Glatz, E. Kais. Mt. Räthe, Hansen von Rödern und Hartmannsdorf auf Rossnachau und Krapitz, Bernharden von Waldau zu Wiesen, Dietrichen von Mühlheim und Pleswicz aufm Burglehen zur Schweidnitz, Brandan von Zedlitz zu Hartmannsdorf, Jacob Tschachtman zu Hermsdorf, des Raths zu Breslau, und Simon Haniwaln zu Pilsitz und Rothsirben, mit nothdurftiger Instruction zu solcher Berathschlagung und Aufrichtung einer Defensionordnung vermocht und erbeten, dass Ihr L. und sie sich gemeinem Lande zum besten zu Abgesandten gegen Prag auf bemelte Zeit brauchen lassen wollten. Ist derwegen an E. Kais. Mt. unsere unterthänigiste gehorsamiste Bitt, dieselbe geruhen gemelte unsere Abgesandten in derselben An- und Furbringen nicht allein gnädigist zu hören, in die Berathschlagung mitkommen zu lassen, sondern ihnen auch in allem ihrem Vorbringen nichts minder als wir selbst zur Stelle wären, vollkommenen Statt und Glauben zu geben, und sich gegen diesem armen Lande und E. Kais. Mt. unterthänigisten, gehorsamisten Fürsten und Ständen gnädigist zu erzeigen. Das seind umb E. Kais. Mt. wir in unterthänigistem Gehorsamb zu vordienen geflissen. Datum Breslau den anderen Aprilis im fünfundachtzigisten Jahre.

Euer Röm. Kais. Mt. gehorsamiste unterthänigiste

N. und N. Fürsten und Stände in Ober- und Niederschlesien.

---

337. *Císař Rudolf jmenuje Adama Krajíře z Krajku na Mladém Boleslavi a Krištofa Budovce z Budova na Hradišti, hejtmany kraje Boleslavského.*

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1585, 8. dubna. — Orig. v arch. Třeb.

Rudolf Druhý etc. Urozený věrný náš milý! Nepochybujem, že o tom dobrou vědomost máš, že teď o svatém Jiří nejprvé příštím hejtmanuom krajským čas jich vyjde, jiní na ta místa voleni a zřízeni, ti pak, kteříž jsou roku předešlého hejtmanství spravovali, z takových ouřaduov propuštěni býti mají. I poněvadž jeden každý, na kohož týž ouřad hejtmanský vzložíme, jest jej povinen bez výmluv na se přijíti a do roka pořád zběhlého spravovati, a protož, znajíc my hodnost osoby tvé k tomu býti, tebe jsme v tom kraji vedle slovutného Krištofa Budovce z Budova na Hradišti, věrného našeho milého, za hejtmana voliti a listem naším císařským otevřeným vuobec vyhlásiti rozkázati ráčili, milostivěť poroučejíc, aby týž ouřad, čímž, jakž nahoře dotčeno, povinen jsi, na se přijal, ten předkem ke cti a chvále pánu Bohu, potom nám i tomu kraji k dobrému řídil a spravoval, zhoubcuom zemským, mordercuom, loupežníkuom i jiným zlým a neřádným lidem žádného průchodu nedopouštěl, a tak týž ouřad hejtmanský ve všem, jakž jest o tom hejtmanuom krejským vyměřeno, řídil a spravoval. Na tom jistú a milostivú vuoli naši císařskú naplníš. Dán na hradě našem Pražském v pondělí po neděli Judica l. etc 85.

---

338. *Důvěrné sdělení svobodného pána z Sprinzensteina vévodovi Bavorskému Vilímovi o nezdaru vladaření a finančních nesndzích císaře Rudolfa, o příhodné době ke schůzi císaře s arciknížaty Ferdinandem a Karlem v příčině úrady, kterak by poměry domu Rakouského zlepšeny býti mohly, o zamýšlené svatbě císaře Rudolfa s španělskou princeznou; při čemž oznamuje, že na posledním sněmu českém pán z Rožmberka jménem stavův pobádal císaře k ženitbě, jinak že stavové království Českého svobodnou by měli volbu krále.*

V INGOLŠTATU. 1585, 9. května — Konc. v říšsk. arch. Mnichov.

Folgende Puncten hat meinem genädigisten Fürsten und Herrn Herzog Wilhelmen in Bayern etc.,

der Herr Hans Albrecht von Sprinzenstein Freiherr in sonderer Geheim, aber sonst keinem Menschen anzuzeigen, vertrauet.

Erstlich wasmassen Kais. Mt. Regierung in äusserster Gefahr stünde, und da sie nit bald nach guten Leuten trachteten und andere remedi brauchten, wurde Ihrer Mt. Regiment gewiss müssen brechen, dann es wär kein Justitia da.

Ihr Schuldenlast wär also gewachsen, dass Ihr Mt. nit fröhlich dörft ausserhalb Ihrer Kammer essen; müssen stets besorgen, da suchet einer, der ander dort, was ihme ausstände.

Auf den Grenitzen fänden Ihr Mt. sich betrogen, käm nit ein drittel von Reichshilfen dahin, das ubrig alles durch Finanzerei hinweg.

Kaiser und bede Erzherzog Ferdinand und Carl hätten itz die allergelegnest Zeit, unter dem Praetext des Touzon oder gulden Vellis zusammen zukommen und von des Haus Österreichs Wiederaufnehmen zu reden, und nit allein davon zu consulieren, sonder auch dasselb ins Werch zu richten, also mit allen angrenzenden Fürsten sowohl der Grenitz als anders halb in gutem Verstand zu leben. Da hätte er auch sonderlich F. Dt. Erzherzog Ferdinanden zu verstehen gegeben, was an Ihrer F. G. Herzog Wilhelmen gelegen und was Ihr F. G. zu Ihrem der Erzherzogeu Desegno und Furhaben für Nutz künnt schaffen.

Ihr Mt. werde sich bald entschliessen müssen mit dem Heirat gegen Spania, und könnte niemand wissen, warumb Ihr Mt. es so lang differierten, ob es Ihr ze thun, dass Sie von Ihrem freien Leben, wie Sie es bisher gehabt, nit gern wichen oder ob es geschäh, ein gute Summa Gelds herauszupressen zu Ihrer Unterhaltung.

Aber einmal sei es an dem, dass F. Dt. Erzherzog Ferdinand stark an Ihr Mt. werden setzen, sich zu erklären.

Die Medici geben fur, der Prinz in Hispania wurde nit alt werden, demnach Ihr Mt. durch diesen Heirat und Gelegenheit zu eim mächtigen Herren künnten werden.

Wann Ihr Mt. nit heirat, wären die Behem mit Ihrer Wahl frei, wie sie dann Ihr Mt. auf jungstem Landtag auch zu heiraten vermahnt, und dessen hab der von Rosenberg die Red gethan.

Beide Häuser Bayern und Osterreich sollen sehen, mit einander in gutem Verstand zu leben. Hätte es je noth gethan, wär es itz Zeit und sei nit ein leichte oder schlechte Sach, als die Praeeminenz anfechten ze lassen, sonderlich soll Ihr F. G. Herzog Wilhelm die nit in Ihrem Land anheben, wie etwo beschehen; dann obwohl Ihr F. G. mit dem Erzherzog nit competier oder disputier, sehe man doch, wenn Hochzeiten oder dergleichen seien, wie mans mache. Das gieng dem alten Erzherzog sehr im Kopf umb. . . .

Im Fall hochgedachter unser g. F. und Herr Herzog Wilhelm sich zu dem bewussten Werch, welches der ganzen Christenheit zu Wohlfahrt und Gutem reichen soll, neben der bewussten Person gebrauchen lassen wollt, müsste der Erzherzog nichts darumb wissen, sonder Ihr F. G. den Sprinzenstein nur mit wenig Worten nach Prag von eigner Hand zu verstehen geben, da das bewusst Werch der Mühe werth, möchten sie sich neben der bewussten Person hierzu bewegen lassen. Ihr F. G. sollen dem Sprinzenstein als ihrem getreuen Diener trauen, well sie nit verführen, sonder zeitlich warnen, da es wider Ihr F. G. sein soll. Berührt Schreiben müsste Ihr F. G. nur D. Viehäuser zuschicken mit Andeutung, solches niemands weder ihme Sprinzenstein zu eigen Handen zu geben. Er wollte auch die Sach alsdann bei Ihrer Mt. dahin richten, dass sie ihr F. G. derwegen von eigner Hand ersuchen müsste.

(Bei diesem Absatze steht am Rande von Herzog Wilhelms Hand nachstehende Bemerkung:)

„Dies bewusst Werk hat Sprinzenstein etlichermassen, der Erzherzog aber kaumb mit 2 Worten, und des Sprinzensteins Furgeben (als mich gedunkt) etwas zuwider, gar verdunkelt zuverstehen geben,

und ist doch ungefehlich dies der Inhalt gewest: Dieweil, wie oben angedeutet, des Kaisers Sachen misslich und doch nit wenig daran gelegen, dass man Ihr Mt. Rath und Hilf thue, Ihr und uns zum besten, sich besser hinauszubringen und vor Schaden sich zu versichern, dass man auf Mittel und Weg gedenken solle, ein stattlich Bündnus und beharrliche Contribution etlicher furnehmen Personen in und ausser Reichs anzustellen, damit Ihr Mt. und jeder aus den Interessierten auf den Nothfall nit allein defensive sunder auch offensive möchten gefasst sein. Und ob es wohl erstlich allein zu unser Versicherung solle fürgeben werden, so konnte es doch hernach auch dahin gericht werden, dass auch die Lutherischen im Reich (welchen man gleichwohl zuvor viel ein anders müsste zu verstehen geben) möchten angriffen und ihr Macht geschwächt werden. Und sein furnehmblich unter denen Fürsten des Reichs erstlich er Erzherzog, Salzburg und ich genannt worden, wiewohl mich gedunkt, auch noch etlicher Bischof Meldung geschehen sein. Aus diesem solle er Erzherzog und ich (mit Vorwissen, Rath und Gutheissen des Kaisers und der andern Erzherzogen, welche ohn Zweifel auch darin wurden interessiert sein) uns hinter dem Schein einer Kirchfahrt nach Loretta begeben, von dannen wieder under einem andern Schein gar nach Rom (mit einer ehrlichen Comitiv, darunter auch der Herr von Rosenburg*) sein solle). Daselb solle dem Pabst des Reichs und Kaisers Gelegenheit, soviel man im Rath finden wirdet, zu verstehen geben und bei Ihr Heiligkeit ein ansehliche beharrliche stattliche Geldhilf solicitieren und richtig machen, desgleichen und hernacher auch bei Saphoy, Florenz, Ferär und vielleicht andern wälschen Fürsten. Solchs Geld solle auf jeden Nothfall einem und dem andern Interessierten (hab ichs anderst recht verstanden) insunderheit aber dem Kaiser zum besten sein, nit allein sich vor den Ketzern und Dicken zu versichern, sunder auch im Fall der Gelegenheit dieselben selbs anzegreifen, mit weiterer, aber unwichtigen Ausführung."

(Sprinzenstein räth, der Herzog möge seinen Sohn Maximilian nach Italien mitnehmen, um ihn mit der jüngsten Tochter des Herzogs von Toscana zu vermählen.)

Do das bewusst Werch fortgieng, bedörft man des Landsbergischen Bunds nit viel mehr, wie er dann auch schwach. Fürstl. Dt. liesse sich nimmer mehr derein bewegen, man geb ihme dem Bund dann einen andern Namen.

Man sagte, dass die Seestädt und etlich furnehme Fürsten, so mit ihren Landen und Grenitzen allda benachbart, ein starke Bundnus ze machen furhabend, derwegen man fursichtig mit der bewussten Sach umbgehen müsste, dass man denen, so der Augsburgischen Confession verwandt, keinen Suspect machte.

(Sprinzenstein räth dem Herzog, die Kleinodien zu Altötting an einen andern Ort, am besten nach Ingolstadt, und zwar in der Nacht und unter geringer Begleitung, wegen Vermeidung jedes Aufsehens, bringen zu lassen. Es sei zu besorgen, dass, da dem Gerüchte nach diese Kleinodien aus Frankreich entwendet worden seien, nun jemand sie suchen werde, „und vielleicht möchte sich einer darum annehmen, dem mans itz nit zutrauet.")

Signatum Ingolstat den 3. Mai annorum 85. in der Nacht.

E. F. G. bitt er durch die Barmherzigkeit Gottes, sie wöllen sich gegen dem Kaiser nit abwerfen, denn einmal hab er dem Schwarz Maler (erst hernach, auf dass Ihr Mt. ihme ein Stück gezeigt, so er Schwarz gemacht, und gefragt, ob er ihne nit kennte, er geantwortet: ja) in Augspurg zugesprochen, ob E. F. G. er noch mit Pflicht oder Arbeit verbunden; hätte er in Beisein Zacharias und Micheln Geizkhofler und anderer gemeldet: Mit nichten. Darauf er erst dem Kaiser davon Anzeig gethan, und darumb wollte er von Glimpfens wegen nit melden, dass E. F. G. Ihrer Mt. den Schwarzen nit lassen wollten, sonder er hätt von E. F. G. noch unvollführte Stück unter Handen, und da E. F. G. je ihne

*) Rosenberg.

nit auf ein 3 oder 4 Monat Ihrer Mt. hinab wollten vergonnen, sollten Sie doch zugeben, dass er ein grosses Stuck oder zwei mache und Ihrer Mt. bald hineinschicke . . .

Was den Valtin Edelsteinschneider belangt, wöll er die Sach bei Ihrer Mt. schon richtig ze machen, dann Rumpf selb geb Ihrer Mt. des Valtin halb der Sachen Unrecht und halt fur billich, sintemal E. F. G. der Valtin ein so stattliche Summa schuldig, dass er sich einstelle und all Sachen richtig mache, doch dass man ihme nichts thue, dahin wöll ers auch also richten.

E. F. G. hätten ihme jungstlich dero Steinschneiders halb gemeldet, wär Sach, dass Ihrer Mt. er von ihme saget oder denselben aus ihrem zu Ihrer Mt. Dienst bring, wie er mit dem Maler gethan, wollten sie ihme die Bestallung aufschreiben. Nun sollen E. F. G. gewiss sein, dass er Ihrer Mt. nichts davon wollt melden. Sollen Sie es aber sonst innen werden, weil Ihr Dt. solches auch gehört, wollt er kein Schuld haben. Sollte er aber von solcher schlechter Ursach willen die Bestallung verscherzen, wie wohl er es nur für einen genädigen Schwank hielt, sintemal E. F. G. solche Wort mit lachender Erzeigung geredt, müsste er gedenken, E. F. G. hätten sonst schlechten Lust oder Neigung zu ihm, und da es ein solche Meinung hätt, wollte er E. F. G. ehe selb die Bestallung wieder aufkünden, dann seine Sachen, gottlob, in solchen Terminis stünden, dass er verhoffte sich dannocht hinauszebringen. Und darumb bät er unterthänig E. F. G. wollten seiner hinfuran mit dergleichen Bedrohungen genädig verschonen . . .

---

339. Několik sousedů z Tábora, uvězněných v Starém městě Pražském, žádají arcibiskupa Pražského Martina za přímluvu k císaři, k sudímu, hofmistru, místokancléři království Českého, aby z vězení, v němž již 26 neděl na omylnou zprávu, jakoby nepravé víry byli, držáni jsou, propuštěni byli, dokládajíce, že vyznání své víry ve 12 článcích nejvyšším úředníkům zemským a konsistoři podali.

[1585 v květnu.]*) — Orig. v arch. arcib. Pr.

VMti vysoce osvícené kníže, pane, pane nám milostivý! Sám jedinej pán Buoh náš duchem svejm svatejm rač VknMt říditi a spravovati, toho VknMti na pánu Bohu žádati nepřestáváme. VMti milostivý kníže! My chudí a zarmoucení a tím vězením strápení lidé, nemajíce již žádnýho člověka pod tím nebem, kdo by se za nás k JCMti přimluviti měl, k VMti se utíkáme a pro milosrdenství boží poníženě prosíme, abychom takového vězení přímluvou VMti prázdni bejti mohli; nebo se v tom všemohoucího pána Boha dokládáme i pána našeho Jezu Krista, v němž sme všeckno své spasení i hříchův odpuštění i život věčný založili, a jiné víry, milostivý pane, mimo tu, kterouž sme JJMstem nejvyšším pánům ouředníkům zemským v spisu, i taky pánům konsistoriánům podali, více nevíme co vyznávati, tak věříme víru křesťanskou, těch dvanácte článků vyznáváme se všemi věrnými a nepochybně věříme i tomu všemu, co v sobě zákon boží zavírá a obsahuje o pravém pánu Bohu i synu jeho milým, i duchu svatým, bychme na tom i zemříti měli.

Milostivý pane! VMti poníženě pro Boha a pro spravedlivost božskou prosíme, že za nás chudé řemeslníky a velmi strápené lidi vězením, v kterémž již xxvj nedělí na omylnou zprávu se zdržujeme, k JMCské pánu, panu nám všem nejmilostivějšímu [. . . .] bejti ráčíte, i taky k JMti panu místokancléři království Českého, panu Šimfeldovi i také k JJMstem pánům, panům, panu hofmistru a panu sudímu království Českého, poněvadž na ten čas JMt nejvyšší pán, pan kancléř zde bejti ne-

*) Císař Rudolf nařídil podkomořímu království Českého Bur. Trčkovi na konci měsíce října 1584 uvěznění a převezení sektářů Táborských do Prahy, kteříž v předložené prosebné žádosti naříkají, že již 26 týdnů ve vězení sedí, tudíž datum listiny této na začátek měsíce května 1585 pokládáme.

neráčí, abychom přímluvou VMti tím dřívěji takovýho vězení prázdni bejti mohli. Nebo, milostivý pane, toto vyznání poslední, kteréž sme teď opět v konsistoři učinili, dosti těžce sme to při panu administratorovi téměř za tři neděle zjednali, že sou to do kanceláře k JMti panu Šimfeldovi podati ráčili, a ty věci za JMti panem Šimfeldem zůstávají, že se, milostivý pane, k nám zarmoucenejm vězňům láskou křesťanskou milostivě nakloniti ráčíte pro odplatu boží a jeho veliké milosrdenství, nebo David svatý v žalmu tak praví: „Blahoslavený, kdo se smilovati umí nad chudým", aby JMt pan Šimfeld nás v své milostivé paměti míti ráčil, abychom přímluvou VMti takového vězení prázdni bejti mohli, a k našim živnůstkám i taky k zarmouceným manželkám i dítkám se navrátiti. Nebo, milostivý pane, nic sme před sebe jinýho nevzali, než to, abychom předně cti a slávy boží vyhledávali, dobře z víry živi byli, a tomu všemu celejm srdcem věřili, co zákon boží starý i taky nový v sobě zavírá, tak abychom se jedinému samému pánu Bohu modlili, a to ve jménu syna jeho milýho pána našeho Jezu Krista, v duchu svatým až do naší smrti se všemi věrnejmi, svatým evandělium se řídíce, trvati mohli.

A což tu pro nás chudé a zarmoucené vězně učiniti ráčíte, pán Buoh VMti račiž hojná vodplata bejti. V tom předně pánu Bohu a VMti se poroučena činíme.

VMti ve všem povolní *sousedé z města Tábora u vězení.*

---

340. Rudolf II. úředníkům Pražským menším desk zemských, aby trhův a vkladův do desk zemských dědiníkům, svobodníkům a nápravníkům bez dovolení císařského činiti nedopustili.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1585, 9. května. — Kvat. rel. žlut. od 1582—89, č. 47, f. G. 29. v král. česk. arch. zemsk.

Rudolf Druhý ɔc. Slovutní, věrní naši milí! Jakož se k tomu na onen čas povolení stalo, aby dědiníci, svobodníci a nápravníci statky své osobám z stavův, též i sami sobě prodávati a kupovati vůli jměli, a od nich do desk zemských aby tomu, komuž prodají i jim bez další relací též jíti a kladeno býti mohlo, však s takovou vejminkou, že takové povolení toliko do vůle naší, jakožto krále Českého, státi a trvati jmá, tak jakž týž artikul zřízením zemským zapsaný jest. I věděti vám milostivě dáváme, že jsou toho některé hodné a slušné příčiny, pro kteréž toho, aby více sami o své ujmě a bez jistého dovolení našeho statky své výš dotčení dědiníci, svobodníci a nápravníci prodávati měli, dopouštěti neráčíme, vám o tom poroučejíc: jest-li žeby strany takových prodajův a do desk kladení před vás který z nich ke dckám se najíti dal a spůsobem výš psaným co toho vykonávati a ve dcky klásti buď komu z stavův aneb sami sobě chtěli, že to presidentovi a zřízeným radám našim komory české v známost uvedete, a bez jistého dovolení našeho jim takových trhuov a vkladův činiti do desk nedopustíte, vědouc, že na tom jistou a konečnou vůli naši císařskou naplníte. Dán na hradě našem Pražském ve čtvrtek po svatém Stanislavu léta ɔc 85.

---

341. Několik sousedů z města Tábora, uvězněných proto, že o Kristu a duchu svatém prý rouhavě mluvili, žádají arcibiskupa Pražského Martina za přímluvu, aby z vězení propuštěni býti mohli.

[1585 v květnu.] *) — Orig. v arch. arcib. Pražského.

VMti vysoce osvícené kníže, pane, pane nám milostivý! Sám jedinej pán Buoh náš duchem

*) V listině předešlé č. 339. odůvodněno a položeno datum do měsíce května, tato listina, jakž z prosebných slov uvězněných vysvítá, datována býti musí o týden později.

svejm svatejm rač VknMt říditi a spravovati, toho VknMti na pánu Bohu žádati nepřestáváme. VMti milostivý kníže! My soužení lidé, od některých lidí potupeni a nepravdivě obžalováni skrze spiknutí zlostných našich nepřátel, kterýmž sme nikdá v ničemž vědomím naším neublížili, sme tak ubozí lidé souženi, již teď dlouhý čas vězením trápeni, žádného milosrdenství nad námi prokázati, dočekati se nemůžeme, hynouc na zdraví svým, ano pro nás i manželky i dítky malé naše trápení veliké a nouzi pro chudobu trpí, a souce my za domy naše dlužni pro nezaplacení na domy jim se uvozovati chtějí. Milostivé kníže! Souc již několikkrát slyšáni v konsistoři vyznali sme a vyznáváme a věříme, jakž nás všemohoucí Buoh otec a syn jeho milej pán náš Jezus Kristus duchem svým svatým obdařiti ráčil, nic se od zákona pána Boha našeho a pána Krista a svatého evandělium sumou neuchylujeme, každý kdo věří, že Kristus jest syn boží, z Boha se narodil, a kdo nevěří v jednorozeného syna božího jest odsouzen; ani jakého rouhavého náboženství sme jak živi provozovali, jakož na nás naši žalobníci neprávě sou spravili a toho provesti nemohou. A kdyby páni Táborští nás s nimi hned doma byli slyšeli, ješto sme pro Boha prosili, byli bychme neviny naší vodvedli, a tak by nebylo tím potřebí VMt zaneprázdňovati; nebo jakž nás zpráva dochází, žeby nás tak hanebně omluvili, jako bychom o našem milým spasiteli Kristu pánu rouhavě i o duchu svatém mluvili: ješto na srdce ani na mysli naší ani kdy to vstoupilo, a kdybychom pána Jezu Krista nemilovali, byli bychom prokleti, a o duchu svatém nevěřili, též bychom byli zlořečení lidé.

VMti milostivý kníže! Bylo nám prvé voznámeno skrze dobré lidi i pana Pavla z Korky, že nás sami vyslyšeti ráčíte: z čehož sme potěšeni byli, ješto kdybyšte ráčili nás milostivě vyslyšeti víru naši, kterouž nám pán Buoh skrze dobré správce poznati zákona božího dáti ráčil, byli bychom takového vězení dávno prázdni, ale kudy to sešlo, to pán Buoh ví, že nás před milost vaši pustiti nechtěli. A protož k VknMti, jako k duchovní vrchnosti od pána Boha nám vystavené v tomto království, se utíkáme, račte nás v tom podle milosrdenství a spravedlnosti boží souditi, a za nás dobrou přímluvou k JCMti i k JMti nejvyššímu pánu, panu kancléři království Českého bejti, abychom takového vězení, v kterémž již 27 neděli nevině se zdržujeme, prázdni bejti mohli; nebo jest se toho za prvních císařů, slavné paměti, nikdá lidem křesťanským nestalo, jako se nám děje bez vyslyšení našich žalobníků a odporníků, abychom tak vězením byli trápeni. Pro pána Boha pokorně prosíme, račte nad námi zarmoucenejmi lidmi své milosrdenství ukázati, poněvadž pohané i taky židé v Krista pána nevěří a divně se Kristu pánu i duchu svatému rouhají, a průchod svůj mají v této České zemi: ať se nám křesťanům tak zle neděje, račte nás v své milostivé paměti míti. V tom se předně pánu Bohu a VknMti poručena činíme a s vykonáním žádosti naší za laskavou a milostivou odpověď VknMti poníženě prosíme.

VMti ve všem povolní

sousedé z města Tábora u vězení na rathouze v Starém městě Pražském.

---

342. Konsistoř podobojí prosí císaře Rudolfa II., aby osadní sv. Michala archanděla v Starém městě Pražském kněze Marka, kterýž se konsistoři nespravuje, vybyli, řádného od konsistoře přijali, podobně ze vsi Skalska kněze nepořádného odstranili a osadní sv. Mikuláše do vsi Kojetic také řádného přijali.

[1585]. — Orig. v arcib. archivu Pražském.

Nejjasnější a velikomocný císaři, Římský, Uherský, Český králi oc, pane, pane náš nejmilostivější! Nemůžeme toho déle snášeti, co se děje od vosadních svatého Michala archanděla v Starém městě Pražském, kterak na potupu a zlehčení rozkazu VMCské, proti dobrému řádu konsistoře naší

zdržují u sebe kněze Marka, kterýž konsistoří naší spravovati se nechce a pro veliké třesení všeho těla svého v posluhování večeře Páně tělem božím po zemi trousí a krev Páně rozlívá. Nad čímž my velikou lítost majíce a lekajíce se pomsty od Boha, těm vosadním podali sme jiného kněze hodnějšího, ano i dekretem VMCské jest jim rozkázáno, aby toho kněze Marka při svatém Havle ven z fary vybyli, a jiného vod konsistoře podaného sobě aby přijali: ale takovej dekret VMCské ti vosadní sobě za hřbet založili a v posměch jisté poručení VMCské vobrátili, potupivše taky i konsistoř naši, stolici VMCské, tím velikej neřád chtějí uvésti, aby sobě kněze po své vuoli bludné do měst Pražských mohli bráti; jakož i nás žádali za kněze kacířské, ale když sme jim vodepřeli, toho kterého sme jim podali a podáváme přijíti nechtějí.

Druhé, tejmž dekretem VMCská ráčila jim poručiti, aby nekněze framfurského ze vsi Skalska vybyli a jiného od nás aby přijali: ani toho učiniti nechtějí; pověděli, že jim žádnej nerozkáže. V takové odpornosti, nevědouce co činiti, vznesli sme to na ouřad pana purkmistra pánuov Starého města Pražského skrze jednu i druhou suplikací, žádaje aby k tomu přidržáni byli ti vosadní Michalští, též vosadní svatého Mikuláše ze vsi Kojetic aby kněze toho, kterejž se nespravuje konsistoří naší, vybyli, a jiného spravujícího se konsistoří naší aby přijali: ale nic sme vobdržeti nemohli, neb mlčením toho pominuli, zapomenuvše se nad tím, co jim od VMCské přikázáno bylo, aby nad konsistoří naší ruku vochrannou drželi. Protož my nevědouce se k komu utéci a vobávajíce se, aby příčinami k tomu danejmi těch vosadních něco zlého nového prvé nebejvalého nevzrostlo v těchto městech Pražských, a nám aby to připsáno, že sme toho na VMCskou nevznesli, nebylo: VMCskou žádáme pro Boha, že nad námi, nad konsistoří naší, i nad rozkazy VMCské ruku vochrannou držeti a povolajíce těch vosadních jim přísně přikázati ráčíte, aby kněze které jim podáme, poněvadž čas svatého Havla minul, od nás je přijali, aby již aspoň více konsistoř naše, stolice VMCské, zlehčována a v posměch dávána nebyla. My za VMCskou nepřestaneme se pánu Buohu modliti.

VMCské věrní kaplané, administrator a farářové konsistoře arcibiskupství Pražského pod obojí přijímajících.

---

343. List z kanceláře císařské, kterýmž vykládá se nejvyšším úředníkům zemským království Českého potřeba, aby „Pikharti a Kalvinisté" (Bratří čeští) potlačeni byli, v kteréž příčině aby dobré zdání své podali.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1585, v květnu. — Opis souč. v arch. česk. míst.

Von der Röm. Kais. auch zu Hungern und Behem Kun. Mt., unsers allergenädigisten Herrns wegen deroselben fürnehmen Räthen und verordneten obristen Landofficiern auch Land- und Kammerrechtssitzern dieser Kron Behem zu vermelden.

Es wurden sich wohlgedachte I. Mt. obriste Landofficier, Landrechtsitzer und Räth ungezweifelt wohlmeinlichen in Gehorsamb zu erinnern wissen, dass I. Kais. und Kun. Mt. ihnen ungefährlich ein Jahr vergangen mit sondern Gnaden für- und anbringen lassen, wasmassen Ihrer Kais. und Kun. Mt. glaubwürdig fürkämb, wie dass die schädliche Sect der Pickarten oder Calvinisten fast in allen Kreisen dieser Kron Behem nicht allein in Städten, sondern auch hin- und wieder unter hohen und niedern Standspersonen auf dem Land, auf Schlössern und sonsten merklichen zu- und aufnehmbe, dieselbe auch so weit eingerissen sei, dass nunmehr diejenigen, welche demselben Irrthumb zugethan und verwandt wären, nit allein heimbliche Conventicula mehr hielten und sich zusamben rottierten, sondern auch mit Predigen und anderm offenliche Zusammenkunften anzustellen keine Scheuch trügen. Demnach aber doch Ihre Kais. und Kun. Mt. als regierender Kunig zu Behem nicht sehen kunnten, wie

und wasmassen Ihrer Mt. gebühren wölle, diese Sect so wenig, als von derselben Vorfahren beschehen, zu dulden und zu leiden, derowegen auch damaln an wohlgedachte obriste Landofficier, Landrechtsitzer und Räth genädigist gesonnen und begehrt, dass sie diese Sach zur Nothdurft erwägen, auch Ihre Kais. und Kun. Mt. mit Rath und Gutbedunken, was Ihrer Kais. und Kun. Mt. zu Erhaltung guten Friedens beide in dem geistlichen und weltlichen Stand hiebei zu thuen gebühren wöll, in Unterthänigkeit berichten wollten.

Weiln dann damaln auf gehaltene nothdurftige Berathschlagung von wohlermelten obristen Landofficiern, Landrechtsitzern und Räthen vor gut und rathsamb angesehen und erachtet worden, dass solichem einreissenden Übel zu Verhütung kunftigen Unraths in der Zeit fürzukomben, auch dasselb durch offne Mandata, welche in allen Kreisen in guter Anzahl publiciert werden möchten, je ehe je besser abzustellen sei: als hätten Ihre Kais. und Kun. Mt. soliches alles Ihr allergnädigist gefallen lassen, auch darauf die hievor ausgangene und publicierte Patenta verneuet und in denselben soliche Sect der Pickarten oder Calvinisten sambt allen derselben Verwandten bisher gehaltene Zusambenkunften vermüg und nach Ausweisung deren diesfalls ausgangenen Mandaten von neuem mit sonderem Ernst abgeschafft.

Ob sich nun wohl Ihre Kais. und Kun. Mt. genädigist keines andern versehen hätten, dann es wurden diejenigen, so dieser Secten verwandt und anhängig sein, sich selbs der Billichkeit gewiesen, auch Ihrer Kais. und Kun. Mt. publiciertem Edict und Verbot in Gehorsamb nachgelebt haben, so kämbe doch Ihrer Kais. Mt. wiederumb glaubwürdig für, wie dass soliche Ihrer Kais. und Kun. Mt. Mandata wenig oder fast gar nichts in Acht gehalten wurden, sintemal angeregte Pickarten oder Calvinisten einen Weg als den andern hin und wieder in den Kreisen dies Kunigreichs Behem beides in den Städten und auf dem Land heimblich und offenlich in starker und grosser Anzahl Conventicula und Zusammenkunften, auch dasselb nicht selten, sondern zum oftern anstellen und ihr vermeintes exercitium religionis fort halten, auch wo vorhin ordinierte Priester gewesen, dieselben wegschaffen und an ihrer Stell pickardische oder calvinische aufstellen und denselben die Pfarrämbter eingeben und vertrauen sollen.

Nun sei gleichwohl dieser Ungehorsamb und dass Ihrer Kais. und Kun. Mt. ernste Mandata zu sonderer Verkleinerung Ihrer Mt. Reputation und Authoritaet dermassen ringschätzig und gleich wie verächtlichen gehalten werden, Ihrer Kais. und Kun. Mt. fast und hoch zu Herzen gangen und hätten derowegen, weiln sie gesehen, was vor Unrath in kunftiger Zeit diesem Kunigreich hieraus leicht entstehen und was vor ein grosses Unvernehmben zwischen den zweien Ständen sub una und utraque dasselb verursachen mëcht, denen Pflichten nach, mit welchen Ihre Kais. und Kun. Mt. dieser Kron verbunden, nicht unterlassen mügen, diesen Sachen mit sonderm Fleiss, auch getreuer Fürsorg allergenädigist nachzudenken, wie und wasmassen bevorstehendem Unheil in Zeiten fürkomben und gesteuert, auch beide Religionen, die sub una sowohl als die sub utraque, bei ihren Privilegien und Vergleichungen erhalten werden möchten.

Und kunnten demnach nochmaln so wenig, als vorm Jahr von deroselben obristen Landofficiern, Landrechtsitzern und Räthen beschehen, nicht befinden, wie und wasmassen Ihrer Kais. und Kun. Mt. als regierendem Kunig zu Behem geziemen oder gebühren wöll, diesem einreissenden Übel länger nachzusehen, sondern befinden vielmehr, dass Ihrer Kais. und Kun. Mt. von dem Allmächtigen deroselben verliehenen Ambts sei, dieser Secten mit ernstem Einsehen unverzogenlich entgegen zu gehen, auch zu Erhaltung Ihrer Mt. Reputation und Authoritaet ob den ausgangnen Mandaten fest und steif zu halten.

Dazu dann Ihre Kais. und Kun. Mt. fürnehmblichen dies bewegete, dass erstlichen dieser Kron Privilegia, Landesordnungen, Compactata und Vergleichungen allein auf diejenigen, welche sub una

oder aber sub utraque sein, und gar nicht auf dergleichen hochschädliche und verführische Secten gerichtet. Im Fall nun dieser wachsenden Secten nicht in der Zeit gewehret werden sollt, so hätten die obristen Landofficier, Land- und Kammerrechtsitzer und Räth vernunftig abzunehmben, dass nicht gewissers sein würde, als dass sie, inmassen sich dasselb allreit im Werk erzeiget, überhand nehmben möcht, also dass derselben hernach mehr nicht zu steuern sein, sondern sie folgends beide, die sub una sowohl als die sub utraque, unterdrucken und austilgen wurde.

So hat auch dieselbe weder weilend Kaiser Ferdinand, Ihrer Mt. geliebtister Herr Ahnherr, noch auch Kaiser Maximilian, Ihrer Mt. geliebtister Herr und Vater, beide hochlöblichister und seligister Gedächtnis, in dieser Kron jemaln leiden oder dulden wollen, sondern sie durch oft reiterierte und wiederholete ernste verpönte Mandata weg und aus dem Land geschafft, auch gegen den jenigen, so derselben verwandt gewesen und Ihrer Mt. Mandaten nit gehorsamet, mit sonderm Ernst exequieren und verfahren lassen; dann ungezweifelt Ihre Kais. Mten. gesehen und genädigist wahrgenomben, wie dann auch dasselb das Werk also ausweiset und mit sich bringet, wo diese Sect in den benachbarten Landen eingerissen und überhandgenomben, was vor grosse Zerrüttung des geistlichen und weltlichen Stands auch allerlei guter Policei und Ordnung an denselben Orten darauf erfolgt ist.

Umb welcher und anderer mehr erheblicher Ursachen willen dann Ihre Kais. und Kön. Mt., als welche, wie zum Theil obgedacht, des Allmächtigen Ehr, Ihrer und der nachkombenden Kunig zu Behem Reputation und Authoritaet, auch gemeines Landes Wohlfahrt und Einigkeit genädigist gern erhalten sehen wollten, solichs auch Ihr zum höchsten angelegen sein lässt, nit umbgehen mügen, dieses alles wohlermelten obristen Landofficiern auch Land- und Kammerrechtsitzern und Räthen dieser Kron Behem fürtragen und sie darüber mit ihrem räthlichen Gutachten vernehmben zu lassen.

Und so dann Ihre Kais. und Kun. Mt. zu angeregten deroselben fürnehmben obristen Landofficiern, Land- und Kammerrechtsitzern und Räthen als zu derselben getreuen Unterthanen und Räthen ein sonder genädigists Vertrauen haben, sie auch dieses Gemüts und dahin geneiget zu sein wissen; dasselb auch bisher niemaln anders im Werk empfunden, dann dass sie ebnermassen wie Ihre Mt. dasjenig, was zu Erhaltung des Allmächtigen Ehr und Ihrer Mt. als ihrer fürgesetzten Obrigkeit Reputation und Authoritaet, auch dieser Kron Wohlfahrt und Aufnehmen gereicht und dienstlichen sein möcht, ihnen nach aller Mensch- und Müglichkeit auch bestem ihrem Verstand nach zu befürdern angelegen sein lassen werden: als wöllen Ihr Kais. und Kun. Mt. sich nochmaln zu ihnen genädigists keines andern versehen, dann sie werden, inmassen hiemit Ihrer Mt. genädigists Ansinnen und Begehren ist, diese Ihrer Kais. und Kun. Mt. hochangelegene Sach ihrer Wichtigkeit nach und weiln dieselbe nicht allein Ihre Mt. und derselben Nachkomben, sondern auch sie selbs, die sub una sowohl als die sub utraque, sambt allen ihren Nachkomben nicht wenig concerniert und angehet, in nothdurftige und gnugsambe Berathschlagung nehmben, auch Ihrer Kais. Mt. ihr gehorsambs räthlichs Gutachten, was Ihrer Kais. Mt. zu Abwendung bevorstehenden Unraths, auch Erhaltung Friedens, Lieb und Einigkeit zwischen den Ständen dieser Kron Behem fürzunehmben und zu thuen gebühren wölle, in Unterthänigkeit zukomben lassen. Das wöllen Ihre Kais. uud Kun. Mt. hinwider in kaiserlichen und kun. Gnaden, mit denen Ihre Mt. ihnen sambt und sonders vorders wohl gewogen sein, zu bedenken unvergessen halten. Es beschehe auch hieran Ihrer Kais. und Kun. Mt. genädiger Will und Meinung. Actum auf dem Kun. Schloss Prag. *)

---

*) In rubro připsáno současně: „Maius anno 85."

344. Rudolf II. Joachymovi Novohradskému z Kolovrat a Hertvíkovi Zeidlicovi z Šenfeldu, aby Jiřímu Bořitovi z Martinic dané dědiny duchovní v kraji Slánském, totiž ves pustou Tuhaň, do desk zemských s právem dědickým vložiti dali.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1585, 23. května. — Zápis český v kvat. rel. žlut. od 1582—89, č. 47, f. H. 17, v král. česk. arch. zemsk.

---

345. Nejmenovaný arcikníže) přimlouvá se k císaři Rudolfovi II, aby městu Plzni dovolil vystavěti jesuitské collegium a aby na stavbu téhož dostatečnou pomocí je opatřil.*

V PLZNI, 1585, 14. června. — Opis souč. v arch. arcib. Praž.

Allerdurchlauchtigster ɔc. Euer Röm. Kais. Mt. und L. kann ich in vetterlichem Gehorsam anzufügen nit umbgehen, dass mir Bürgermeister und Rath der Stadt Pilsen unterthäniglich fürgebracht, welichermassen sie zu steifer Erhaltung der catholischen Religion und Erpflanzung gelehrter Leute unter ihrer Jugend, damit die auch umb so viel beständiger in unserer alten wahren catholischen Religion aufwachsen, Vorhabens wären, ein Collegium Societatis Jesu hievor zu bauen und darauf umb Fürschreiben an E. Kais. Mt. und L., darmit Die nit allein hierin gnädigist bewilligen, sondern ihnen auch in Bedenkung eines solicher löblichen christlichen und nützlichen Werks ein erspriessliche Hilfe und Gnad darzu mittheilen und erfolgen lassen wöllen gehorsamlichen gebeten. Wenn ich dann besagten von Pilsen, als die sich gegen E. Kais. Mt. und L. und derselben Voreltern an unserm löblichen Haus Österreich jedermals für anderen ganz treuherzig, aufrecht und wohl verhalten, mit allen Gnaden bewogen und sie daher billich zu befürdern Ursach, dies ihr Vornehmen auch christlich, billich und zu Erhaltung unserer allgemeinen catholischen Religion sonders verständig: So bitt E. Kais. Mt. und L. ich demnach ganz gehorsamb und vetterlichen, Sie geruhen obvermelts deren von Pilsen Fürnehmen und Bitten nit allein allergnädigst zu bewilligen, sondern auch sich gegen ihnen, darmit dies löblich und christlich Werk umb so viel ehender seinen Fortgang erreichen und zu Werk gezogen werden müge, mit einer erspriesslichen Hilf- und Gnadensteuer zu begegnen und sie dieser meiner ihnen sonders wohlmeinenden Intercession und Fürbittens entpfindlich geniessen zu lassen. Dies reicht von E. Kais. Mt. und L. mir zu so hoch angenehmen Gefallen, dass ich es umb Sie nach aller Müglichkeit zuvordienen willig.

Und ich thun zu deren kaiserlichen Gnaden und vetterlichen Hulden mich darmit gehorsamb und vetterlichen befehlen. Datum Pilsen den 14. Junii Anno 85.

---

346. Usnešení vyslanců stavův království Českého, markrabství Moravského, knížetství Slezských a markrabství Lužických v příčině veřejné hotovosti.

1585, 19. června. — Opis souč. v arch. česk. místodržitelství.

Jakož jest JMt Římský císař, Uherský a Český ɔc král, pán náš nejmilostivější, stavuov království Českého, markrabství Moravského, obojích knížetství Slezských a markrabství Lužických, aby z prostředku svého jisté osoby, kderéžby strany defensí neboližto veřejné hotovosti, jakby ta v tomto

*) Není žádné pochybnosti, že přímluvu takovou učinil arcikníže Ferdinand, kterýž v měsíci květnu 1585 z Jinomostí do Prahy přibyl a dne 2. června t. r. císaři zlaté rouno od krále Španělského odevzdal (viz Hirn: Erzherzog Ferdinand II. von Tirol, II. 105.), na zpáteční pak cestě v Plzni se zastavil, kdež dne 14. června meškal.

království a zemích k němu příslušejících nařízena býti mohla, bedlivé rozmlouvání mezi sebou měly a to s dostatkem uvážily a uradily, k pondělímu po neděli Jubilate [13. května] sem na hrad Pražský vypravili, milostivě žádati a k takovému jednání, aby tím dříveji předsevzato a fedrováno bylo, na místě svém vysoce urozeného Viléma z Rožmberka na Českém Krumlově, vladaře domu Rožmberského, rytíře slavného tovaryšstva zlatého ruona, JMCské tejnú radu a nejvyššího purkrabí Pražského, milostivě obrati a nařiditi ráčil, s jehožto osobou jakž stavové království tohoto Českého, tak také markrabství Moravského a jiných k témuž království příslušejících zemí obzvláštně a dobře spokojeni jsou; a protož na takovou milostivou žádost JMCské stavové království Českého nařídili jsou k tomu jednání z prostředku svého tyto osoby: Jaroslava Libštejnského z Kolovrat na Petršpurce a Rabštejně, JMCské radu a Dolních Lužic landfojta, Hendrycha staršího Kurcpacha z Trachmberka a z Miliče na Ronově a Helfenburce, JMCské radu, Jiřího hraběte z Gutnštejna na Ryzmberce a Hostouni, Šebestiana Šlika z Holejče, hraběte z Pasaunu a z Lokte na Bečově, Jana Markwarta z Hrádku na Nekniři, Pavla Kůrku z Korkyně na Suchém Dole a Viléma Miřkovského z Tropčic na Vrchlabí; stavové pak z markrabství Moravského: France hraběte z Turnu a z Valdsesina na Lipnici a Vlasaticích, Krištofa z Teufnpachu na Dyrnholcu, JMCské a JMti arciknížete Karla rady, Václava Ryšana z Modřic, JMCské kraječe a Jana Hodějovského z Hodějova; knížata a stavové v Slezště: osvíceného Jiřího knížete Březského, Matesa z Logu a z Altndorfu, hejtmana knížetství Svednického a Javorského, Hanuše z Panvic na Nejdeku, hejtmana v hrabství Kladském, JMCské rady, a Hanuše z Rederu na Krapkovicích, Bernarta z Valdova na Velké Elgotě na Hartmansdorfě, Jakuba Šachtmanna na Hertmansdorfě a Šimona Hanivalda na Pilsnici; z markrabství Luožického: Řehoře Lejsentrita, kostela hlavního v Budyšíně seniora, Arnošta z Rechnberku na Opachu, Fridricha z Nostvic na Šenbornu, Mistra Jana Gerholta radního z Buděšína, Mistra Jiřka Utmana, radního z Gerlice a Michala Krolofa spoluradního z Žitavy.

I ačkoliv nadepsané nařízené osoby od stavuov království Českého a vyslaní z jiných zemí k němu příslušejících při sobě toho uznávají, že k uvažování tak vysoce duoležité a znamenité věci (jakž by toho duoležitá potřeba ukazovala) poněkud slabí jsou, zvláště patříce na velikou moc a sílu nejukrutnějšího nepřítele všeho křesťanstva Turka, kderýž se čím dále tím víceji k těmto zemím přibližuje, a žeby podle JMCskej také jiní křesťanští potentatové, knížata a stavové v svaté říši o pomoci následováni a žádáni slušně býti měli, avšak (jakž svrchu dotčeno) k naplnění JMCské milostivé vuole a k dokázání upřímné náchylnosti k JMCské, pánu svému, a obzvláštně pak proto, že níže psaná defensí, neboližto veřejná hotovost, toliko pro samé obhajování a ochranu království Českého a zemí k němu příslušejících a ne ven z země, anebo aby se na to mínilo a vztahovalo, jakoby takových pomocí a hotovostí jedna země proti druhé užívati měla, se nařizuje, stavové království Českého jsou svolili a na se přijali tři tisíce koní zbrojných a tolik pěšího lidu, stavové z markrabství Moravského patnácte set koní a tisíc knechtův (o čemž dole větší a širší zmínka se činí), knížata a stavové v knížetství Slezských dva tisíce koní a šestnácte set pěších, Horních Luožic stavové sto sedmdesáte tři koní a tak mnoho pěších, stavové z Dolních Luožic (kteří jsou se strany vypravení vyslaných svých omluvna učinili, však že v spravedlivé rovnosti s jinými zeměmi rádi státi chtějí v psaní svém JMCské stavuom království Českého a jiným k němu příslušejícím zemím se zakázali) takovýž počet jízdných a pěších svoliti a držeti mají. Kdež pak stavové království Českého a knížetství Slezských upřímně a bratrsky tak smýšlejí a za to mají, že stavové markrabství Moravského nad jejich uvolení lidu pěšího ještě výše o pět set dobře svoliti a chovati mohou: čemuž jsou se vyslaní z téhož markrabství na odpor nepostavili, nýbrž za to též měli, kdyby JMCská při nejprvnějším sněmu obecním stavův za to milostivě žádati ráčil, žeby se v tom poddaně a hotově najíti dali a nad ten tisíc výšeji o pět set knechtuov svolili, za to toliko prosíce, poněvadž by se jejich plnomocenství tak daleko nevztahovalo, aby osoby jich v tom ušetříny a ušanovány byly.

Tolikéž také vyslaní z markrabství Horních Lužic v tom jsou se slyšeti dali, kdyby při všech stavích na budoucím sněmě skrze JMCské komisaře toho hledáno bylo, aby puol třetího sta jízdných a tak mnoho pěších na jejich podíl chováno bylo, žeby stavové od toho nebyli, nébrž, jakž se oni nadějí, k milostivé žádosti JMCské takové vyměření ujali, ale aby oni co toho bez vědomí a vuole jich svoliti měli, to že se jim dobře trefiti a náležité býti nemuože, zakazujíce se při tom v to, že od osob svých takovou věc všelijak s pilností fedrovati budou.

Při čemž stavové království Českého a knížetství Slezských toho zuostavují, aby JMCská skrze své komisaře při dotčených stavích markrabství Moravského a obojích markrabství Luožických na sněmích obecních toho milostivě hledati ráčil, a JMCská toho pominouti neráčí, aby taková vysoce duoležitá a potřebná věc, na kderéž království Českému a zemím k němu přislušejícím předně a mnoho záleží a kderéž od stavuov království tohoto, knížat a stavuov v Slezště znamenitý a podstatný počátek učiněn jest, tak aby náležitá rovnost a dobré srozumění mezi již jmenovaným královstvím a knížetství Slezským, též také markrabství Moravským a markrabství obojích Lužic zachovávána byla a další disputací z toho nepošly, tudíž také pro uvarování slušných ztížností, kteréžby stavové království Českého a knížetství Slezských do stavuov markrabství Moravského a markrabství Luožických (pokudž by těch pět set knechtuov výšeji Moravané svoliti a stavové v Horních i Dolních Luožicích zouplna těch pět set koní a tolik pěších chovati a držeti neměli), čehož se JMCská k nyní jmenovaným stavuom markrabství Moravského a markrabství Luožických, znaje oni to, že s velikou prací a bedlivým uvažováním takové rozvržení se jest stalo a všem již vědoma věc jest, nadíti neráčí, míti mohli, podle vší potřeby s pilností na sněmích obecních v týchž zemích skrze JMCské komisaře, kteříž tam vypraveni a vysláni býti mají, fedrována a k dobrému konci podle jich vyslaných z markrabství Moravského a obojích markrabství Luožických samého uvolení přivedena byla, a tak již dotčený počet jízdných, jakožto sedm tisícuov rejtarův a šest tisíc šest set knechtuov, k obhajování království Českého a zemí k němu přislušejících má a bude moci všecken neb na díle, podle uznalé potřeby a příležitosti nepřítele, s radou stavuov království Českého, markrabství Moravského, knížetství Slezských a markrabství Luožických a milostivou vuolí a vědomostí JMCské, jakožto krále Českého, vyzdvižen býti, tolikéž také jiné všecky pomoci až do nejvyšších možností království Českého a jiných všech k němu přislušejících zemí, žádného v tom ve všem nešanujíce a nevyměňujíce, týmž zpuosobem (pokudž by toho bezelstná potřeba ukazovala) potřebovány a užívány býti mají.

Jakby pak dlouho taková jednomyslná defensí, neboližto veřejná hotovost, a při tom svolené pomoci měly trvati a srozuměny býti: ačkoliv jest JMCská stavův království Českého a zemí k němu přislušejících, aby to za deset let pořád zběhlých nařízeno bylo, milostivě žádati ráčil, avšak stavové království Českého a vyslaní z jiných zemí tak smýšlejí a za to mají, že to vše svým časem (a zvláště pokudž by pán Buoh všemohoucí lepších časuov popříti neráčil) lépeji puojde a nařízeno býti moci bude. A poněvadž tato vysoce potřebná věc tak řkouc vnově se urazuje a nařizuje a stavové království Českého a z jiných k němu přislušejících zemí, jakby to nejlépeji a nejpodstatněji mohlo nařízeno a stále zdržáno a zdaližby potomně taková veřejná hotovost podle uznalé potřeby a možnosti jedné každé země mohla zlepšena, zmenšena neb změněna býti, tohoto času věděti to nemohou, a protož jsou se všickni jednomyslně na tom snesli a takovú veřejnost, jakž se nadpisuje, za čtyry léta pořád zběhlá jsou svolili. Kdež pak před vyjitím těch let, ano na nejprvnějších sněmích obecních, s dobrou příležitostí JMCská ráčí moci stavy království Českého, markrabství Moravského a z jiných zemí k témuž království příslušejících, aby takový artikul v další bedlivé uvážení své vzali a za těch deset let pořád zběhlých (jakž toho JMCská milostivě žádati ráčil) svolili, milostivě dáti napomenúti, kdeříž se v tom ve všem (o čemž žádné pochybnosti není) všelijak poddaně a ochotně, co by s dobrým a užitečným království tohoto a zemí k němu přislušejících bylo, k JMCské se ukáží.

Dále co se zpuosobu, neboližto modum, jakby jedna i druhá země v takový počet jízdných a pěších se objíti a v pštaluňku svém jej míti, item, strany času, kdyby se mělo s takovou pomocí přispíšiti a jakž JMCská toho při stavích království Českého a jiných všech k němu příslušejících zemí milostivě žádati ráčí, aby taková pomoc přes hranice proti nepříteli Turku tolikéž potřebována býti mohla a coby tak dále při témž zpuosobu dobrého a prospěšného nařízeno býti mělo, dotýče: stavové království Českého a vyslaní z jiných zemí na ten čas tak mnoho v radě nalezají, že o to o všecko potomně na sněmích obecních, kteréž JMCská za tou příčinou rozepsati a položiti míti ráčí, podle příležitosti a možnosti stavuov v jedné každé zemi s pilností a dostatečně jednáno a k místnému konci fedrováno býti moci bude, zvláště poněvadž na ten čas tak mnoho moci něco jistého na místě postaviti a zavříti sobě dané nemají.

I aby se v takové příčině království České s jinými k němu příslušejícími zeměmi tím lépeji urovnati mohlo, nařízené osoby od stavuov království Českého a vyslaní ze všech jiných zemí JMCskou za to poddaně prosí, aby JMCská podle starobylého zpuosobu, a jakž hlasové neboližto vota jdou, v jedné každé zemi sněmy obecní na rozdílné a prostranné časy milostivě rozepsati a položiti ráčil, tak aby o uvážení a snešení jednomyslném stavuov království Českého druzí vědomost míti a takovou defensí, neboližto veřejnú hotovost, podle vší potřeby dostatečně uraditi a fedrovati mohli.

Takové pak dobrovolné snešení strany nařízení této nynější veřejné hotovosti k retuňku a ochraně království Českého a zemí k němu příslušejících nemá k žádnému ublížení stavův království Českého, markrabství Moravského, knížetství Slezských a obojích markrabství Luožických privilejím, svobodám, dobrým chvalitebným obyčejuom, pořádkuom a právuom býti a se vztahovati. A kdyby tato defensí, neboližto veřejná hotovost, k dobrému a užitečnému prospěchu koruny České a jiných všech k ní příslušejících zemí, jakž se nadpisuje, měla nařízena a potřebována býti, tehdyby svolené berně vycházeti i také rytířské služby, nebo rytrdinstové, a těm jiné nápodobné pomoci činěny býti nemohly. A s tím se stavové království Českého a vyslaní z zemí k němu příslušejících JMCské ve vší poddanosti službami svými poníženými poručena činí. Actum v Praze 19. Juni 1585.

---

347. Rudolf II. Jiřímu st. z Lobkovic a Michalovi Španovskému z Lysova, aby dcerám Anny Peškové z Cetně a Kunaty Peška z Komarova: Dorotě, Lidmile, Marianě, Kateřině, Mandaleně a Johance zděděný statek zápisný po dědu jich Jiří Cetenském z Cetně, někdy k arcibiskupství Pražskému náležitý totiž městečko Žerčice, ves Kobylníky ꝛc, jako statek svobodný do desk zemských vložiti dali.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1585, 28. června. — Zápis český v kvat. rel. žlut. od 1582—89 č. 47, f. H. 14, v královském českém archivu zemském.

---

348. Rudolf II. nařizuje Joachymovi Novohradskému z Kolovrat a Albrechtovi Bryknarovi z Brukšteina, aby Filipovi Šerntingerovi z Šerntingu za 560 kop m. prodaných 12 lidí zápisných ve vsi Pautnově, k klášteru Teplskému náležejících, tak jakž jsou jich Sybilla Behmová, Žofie Šerntingerová a Zuzana, sestry vlastní z Pintic po otci Kryštofovi z Pintic v držení byly, do desk zemských vložiti dali.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1585, 10. července. — Zápis český v kvat. rel. žlutý od 1582—89, fol. H. 17. v královském českém archivu zemském.

---

349. Rudolf II. Jiřímu Bořitovi z Martinic a Vilímovi Vostrovcovi z Kralovic, aby Anně Zajícové z Leskovce za půl třetího tisíce kop míš. prodané duchovní dědiny zápisné, totiž tvrz Nesmiřice, ves Nesmiřice a Hulice se dvěma nápravníky ve vsi Nesmiřicích a s jedním nápravníkem ve vsi Kalné do desk zemských vepsali.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1585, 17. července. — Zápis český v kvat. rel. žlut. od 1582—89, č. 47. f. H. 18 v královském českém archivu zemském.

---

350. Šepmistři, rada i všecka obec na Horách Kutných vyznávají, že podle snešení sněmovního všecky lidi své poddané k obci a záduší náležité v kraji Čáslavském vyhledati a sčísti dali, kterýchž se našlo 82, z nichž berně domovní po 10 gr. č. terminu sv. Bartolomějského 13 kop 40 gr. č. odsílají.

NA HORÁCH KUTNÝCH. 1585, 24. srpna. — Orig. český v arch. města Hory Kutné.

---

351. Císař Rudolf II. odkládá soud zemský větší i menší sv. Jeronymský pro ránu morovou „do druhého příštího soudu," a opět soudy svato-Martinské „do druhých příštích soudů."

NA BRANDÝSE. 1585, 11. září a 26. října. — Opisy souč. české v MS. č. 1080 arch. města Prahy.

---

352. Mandát císaře Rudolfa II., aby žádný z míst, kdež rána morová panuje, do měst Pražských nevjížděl, nevcházel, a zase lidé obchodní z Prahy do nakažených míst nechodili.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1585, 19. září. — Opis souč. v ruk. č. 1080 v arch. města Prahy.

Rudolf Druhý ɔc. Milostivě vás tejna činiti neráčíme, že z poručení našeho císařského jistej řád při městech našich Pražských, aby s pomocí pána Buoha všemohoucího rána boží morová k přetržení přišla, nařízen jest. I poněvadž v některých krajích království našeho Českého na morové bolesti, neboližto infectii, promírají a toho obzvláštní duoležitá potřeba ukazuje, aby z těch míst, kdež by tak, jakž dotčeno, promírali, pro uvarování většího nebezpečenství do měst Pražských žádný puštěn nebyl, ráčili sme o tom milostivě poručiti, aby všickni lidé handlovní a kteříž po svých živnostech přes svět pracují, jakž křesťané, tak také židé, do žádných těch míst, kdež rána morová prochází, ven z měst Pražských nevyjížděli a nevycházeli; a pakliby také kteří z kterýchkoli míst a krajův, kdež dobré a zdravé povětří se nachází, kdykoli sem do měst Pražských v potřebách jak pánuov, neb vrchnosti své, tak také svých vlastních pracovati chtěli, ti všickni (žádného ovšem nevymieňujíc) aby povinni byli jisté, pravé a nesmyšlené kunšofty s sebou, (kteréž potomně jistým osobám k tomu nařízeným při branách, aby je purgmistruom ukázali, odvésti mají) přinésti, že by z těch míst nebyli, ani skrze ta místa nejeli a nešli, kdež by morové povětří bylo a proskakovalo. A takový kunšofty bude povinen a má jeden každý, buď z stavu panského neb rytířského a vladyckého, item, obzvláště jedna každá vrchnost, jak v městech, v městečkách ɔc našich královských, tak také jiných všech stavuov království Českého, poddaným neb čeledínu svému i také poslům, kteříž by v jakýchkoli potřebách, jak svrchu dotčeno, a kdykoli do měst Pražských jeti aneb jíti chtěli, pod sekrytem svým vydati, tak aby skrze takový řád jedni od druhých nakaženi nebyli a rána morová s pomocí pána Buoha všemohoucího (krotíc ho v hněvu jeho velmi rozhněvaného prošením, modlitbami, skroušeným srdcem za milost

a odnětí takové pokuty) k přetržení přišla. A protož aby se žádný nevědomostí vymlouvati nemohl a podle toho jistého nařízení našeho jeden každý poslušně se choval, všem stavuom království našeho Českého to v známost listy našimi odevřenými uvozovati a o vás všech i jednom každém zvláště milostivě pochybovati neráčíme, než že se podle takového ustanovení a dobrého řádu nařízení poslušně zachovati všelijak hleděti budete, jináče nikoliv nečiníce. Dán na hradě našem Pražském ve čtvrtek po povýšení svatého kříže léta ɔc osmdesátého pátého ɔc.

---

353. Císař Rudolf nařizuje presidentovi komory české Ladislavovi z Lobkovic, aby požádal nejvyššího hofmistra Jiřího z Lobkovic za doporučení jeho žádosti při nejvyšších úřednících zemských království Českého v příčině půjčky 40.000 tolarů ze sebraných peněz berních, kteréž na přestěhování za příčinou v Praze panujícího moru do jiného zdravého místa potřebuje. Dále poroučí císař jmenovanému presidentovi, aby s nejvyšším hofmistrem také se uradil, jak by dostatečná suma na zaplacení pohraničného vojska v Uhřích buď ze zadržalých berní zálohou, nebo z jiných došlých peněz zaopatřena býti mohla.

V PRAZE. 1585, 22. zář. — Konc. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Rudolf ɔc. Wir wollen dir genädiger Meinung nit bergen, wie dir dann dasselb ohne das bewusst sein wirdet, dass weil aus Verhängnus des Allmächtigen die Infection bei den Prager Städten allhier nun bei einer guten Zeit her eingerissen, dieselb auch von Tag zu Tag weiter umb sich greift, also dass dergestalt wir und unser Hofgesind ohne sondere grosse Gefahr länger alldo nit verbleiben, sondern unser Hoflager Noth halben an andere sichere Ort, wie wir uns dessen unserer Gelegenheit und Nothdurft nach entschliessen werden, transferieren müssen, des aber ausser einer starken Bezahlung, dadurch unserm bedrängten Hofgesind, sowohl zu Ablegung ihrer die Zeit her unsers itzigen Allhierseins gemachten Schulden als zu ihrer Fortfertigung etzlichermassen ein Hilf than, nit beschehen werd mögen. Dieweil aber bei unsern Kammern dieser Zeit kein Gelegenheit darzu verhanden und des umb soviel mehr, dass die uns von den Ständen der Kron Beheimben und der incorporierten Land zu unserm Hofwesen aus unterthänigister Gutherzigkeit bewilligten Biergefäll umb der allerseits grassierenden Infection willen nit allein in grossen Abfall gerathen, sondern auch langsamb und gar nit vollig einbracht werden, so werden wir sonderlich bei gegenwärtigen gefahrlichen Zustand, do zu Verhütung unser und vieler Menschen Gefahr summum periculum in mora ist, nothdringlich geursacht, unsere getreue Räth und der Kron Beheimben verordente obristen Officierer gnädiglich zu ersuchen, dass sie uns zu Befurderung erwähnter unvermeidlichen Nothdurft von dem hievor einkumbenden und bei gemeinem Land liegenden Geld (jedoch ausser der Steuer, so zu der Gränitzbezahlung gehörig) zum wenigsten mit ein 40.000 Thaler zu Hilf kumben und zu Verhaltung weiters Unrats beruhrte Transferierung unsers kaiserlichen Hoflagers etzlichermassen befurdern helfen wollten. Entgegen seind wir des gnädigisten Erbietens, wann wir es bei kunftigen Landtag auf vorgehendes Ersuchen bei den gemeinen Ständen unserer Kron Beheimben anderergestalt nit erhalten oder richtig machen werden können, dass wir alsdann die Wiederbezahlung derselben Summa zum Land hinwiederumben gnädiglich verordnen, dessen auch itzo alsbald nothwendigen Schein und Versicherung fertigen lassen wollen.

Und weil uns dann diesfalls an des (Titel) Georg Popel, als der furnehmbsten Officierer einen, Befurderung nit wenig gelegen, so haben wir ihne derwegen durch dein Person gnädigist zu ersuchen geschlossen und befehlen dir demnach gnädigist, du wollest dich alsbald nach Empfahung dits unsers Schreibens erheben, zu ihme von Lobkowic an die Ort, wo er anzutreffen, personlich verfügen, ihme

nach Uberantwortung beiliegendes unsers an ihne gestellten Schreibens und Vermeldung unser kaiser- und koniglichen Gnad obvermelte bevorsehene Noth und Ungelegenheit nothdurftig zu Gemüt führen und ihne nach fleissiger Behandlung dahin bewegen, dass er diesem unserm gnädigisten Begehren nit allein fur sich selbst geneigt, sondern auch bei den andern unsern Räthen und obristen Officierern, seinen Mitverwandten, befurderlich sein wollt, damit demselben statt gethan, vorbenannte Summa mit dem furderlichsten erlangt und zu Handen unsers Hofzahlmeisterambts ausgezählt, die Sach auch umb soviel ehender zum Werk gerichtet werd, domit durch Verleihung des Allmächtigen nit allein unser Hofgesind aus der gegenwärtigen Gefahr errettet, sondern auch, wann dieselb durch längern Verzug erweitert, die Infection nit etwo durch sie hernach an andere Ort dieser Kron Beheimben, die wir etwo zu unserm und ihrem Aufenthalt brauchen wurden, propagiert werden möcht.

Vors ander hast du hiebei auch etzliche von dem (Titel) Erzherzog Ernesto zu Osterreich ausgegangne Schreiben unter Litera *A.* zu empfahen und doraus gehorsamblich zu vernehmben, dass gleichsfalls die unvermeidliche Nothdurft erfordert, dem Kriegsvolk für den ungrischen Bergstädten mit dem furderlichsten ein Bezahlung zu thuen, darzu nun wann auf eindlif Monat abgerait und die zehen bezahlt werden sollen, bis in 181.778 Thaler gehören, dass auch uber den nägst verflossen Termin Bartholomaei, wann schon auf Behmen nur 50 und auf Mähren 28.000 gerait, dannoch bis in die 113.000 Th. abgehen wirdet. Dieweil aber vermog der Verzeichnus mit *B.* an ermeltem Termin Bartholomaei in Behmen bis auf dato mehrers nicht als 6116 Th. einkumben, dass also, wann dasjenig, was zu der nägst gethanen Bezahlung von dir anticipiert worden, daran abzogen, nit mehrers als noch 4738 Th. verbleiben wirdet, des dann, wann gleich die Mahrerischen 28.000 Th., wie zu hoffen, allerdings richtig, doch dannoch zu einer solchen Bezahlung bei weitem nit erklecklich sein konnen. Derwegen so wollest du mit gedachtem Popel gleichsfalls berathschlagen, wie erstlich der Ausstand des allbereit verflossenen Termins Bartholomaei fürderlich einbracht werd, und dann furs ander alles Fleiss mit ihme handeln und für dein Person auch selbst alle gute Befurderung darbei thun, damit auf den kunftigen Termin Nicolai ein erspriessliche Summa anticipiert und die Sach so zeitlich befurdert werd, domit eins und das ander auf nägstkunftig Galli wo muglich zu obberührter bergstädterischen Bezahlung gebraucht werden mog, wie dann nit zu zweiflen, weil bei der Landtafel allerlei eingelegt Geld verhanden, auch auf itzo Galli dergleichen mehr einkumben wird, so ohne das vergebens alldo still liegt, es werd dasselb fuglich wohl erhebt und hernach aus dem Termin Nicolai wieder erstattet werden mogen.

Und im Fall gedachter unser Obristlandhofmeister die Nothdurft erachten wirdet, dass die andern Officierer beider Ständ oder zum wenigsten diejenigen, so ihm am nägsten angesessen, auch derwegen ersucht werden, so sollst du mit ihme auf Mittel und Weg trachten, wie dieselben andern Officierer gar oder einstheils zu ihme beschrieben und die Sach umb soviel mit mehrerm Nutz und Frucht in gesambtem Rath tractiert und beschlossen werden mog.

Und was du nun in diesen uns angelegenen Sachen, darinnen du deiner Discretion und unserm zu dir habenden gnädigisten Vertrauen nach an deinem getreuen Fleiss, Befurderung und Zuthun nichts wollest erwinden lassen, handlen und verrichten wirdest, das sollst du uns zu Handen unser Hofkammer mit dem fürderlichsten in Gehorsamb berichten und dir solches alles treulich angelegen sein lassen. An dem allem vollbringst du unsern gnädigen gefälligen Willen und Meinung, hinwider in Gnaden zu erkennen und zu bedenken. Geben Prag den 22. Septembris anno 85.

---

354. Císařský tajný rada Jan Trautson oznamuje císaři, že nemohl vyzvěděti, kam se podělo na stavbu hradu Pražského svolených 50.000 tolarů, a že komora česká zpečuje se z peněz na stavbu hradu sešlých (jichž jen 18.073 tolarů) vydati potřebné peníze císaři na cestu do Mělníka anebo kamkoli jinam.

V PRAZE. 1585, 3. října. — Koncept v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Allerdurchleuchtigister u. s. w. Allergnädigister Herr! E. Kais. Mt. fug ich in Unterthänigkeit zu wissen, weil sich E. Mt. dahin gnädigist resolviert, dass man bei dem jetz erscheinenden Mangel an Geld die Nothdurft zu dem vorstehenden Aufbruch von dem bewussten beheimbischen Baugeld nehmben solle, dass ich darauf in Abwesen des Herrn behembischen Kammerpräsidenten E. Kais. Mt. beheimbischen Kammerrath Pauln von Lidlaw für mich erfordert und ihne befragt, was allenthalben verhanden und zwar in specie, wohin diejenigen 40.000 Thaler komben seien, die E. Kais. Mt. die Landständ zu Erbauung des Prager Schloss Anfangs bewilligt und erlegt, dann auch die andern 10.000 Thaler, so E. Kais. Mt. gleichsfalls vor kurzer Zeit von ihnen den Ständen zu solchem Gebäu abermals verehrt worden, und was beschliesslich an denen auch hierzu bewilligten funf Groschen von denen allbereit verfallnen dreien Terminen einkomben, damit man also einen Uberschlag machen und E. Kais. Mt. zu dero fernerer gnädigisten Resolution zuschicken möchte. Darauf hat sich er der von Lidlaw der Sachen an gebührenden Ort erkundigt und mich bericht, dass, soviel die gedachte 40.000 wie auch zugleich die andern 10.000 Thaler anlang, da wiss er für sein Person nicht, kann es auch bei andern nicht erfragen, wohin dieselben komben seien; was aber betrifft die uberigen 5 Groschen Baugeld, hab er daruber bei dem Bern den beiliegenden Auszug, mit A. signiert, der gleichwohl etwas unlauter, machen lassen, daraus E. Kais. Mt. gnädigist zu vernehmben, dass an demselben dieser Zeit mehrers nicht als 18.073 Thaler verhanden seien, welches von dreien Terminen ehrlich wenig ist. Und weil sich dann E. Kais. Mt. vermög dero gnädigisten Resolution dahin erklären, dass sie ihrem Hofgesind ein Bezahlung thuen lassen, darneben auch die nothwendige Präparation zum Fortzug auf Melnik und andere Ort haben wöllen, und man aber mit dieser geringen Summa Gelds in solcher Eil nicht wird erklecken können, so hab ich für ein Nothdurft gehalten, E. Kais. Mt. dessen hiemit gehorsambist zu erindern. Und nachdem weder mir noch E. Kais. Mt. Hofkammer, so ich destwegen befragt, bewusst, wo die obbemelte 50.000 Thaler Baugeld liegen, oder wo sie hinkomben, sie die Hofkammer auch anders und mehrers von diesem Geld nicht genomben als die 2.200 Thaler, darvon in gedachten Auszug Meldung geschieht, und man aber auf die Anordnung solcher E. Kais. Mt. jungsten Resolution nach nicht gefolgen noch sonst in andern Weg aufkumben kann, so werden E. Kais. Mt. unbeschwert sein, mich gnädigist bescheiden zu lassen, wo solches Geld zu finden sei, damit man sich alsdann darnach richten möge, sintemal die Handlung mit den Herren Landofficierern von wegen Darleihung Gelds zu Vollziehung dieser E. Kais. Mt. allergnädigisten Verordnung viel zu lang sein wurde. Dann so hat die Hofkammer auf mein Gutheissen E. Kais. Mt. Hofzahlmeistern zu der behembischen Kammer geschickt und derselben E. Kais. Mt. allergnädigisten Entschluss, dass sie zu der jetzigen Noth aus bemeltem Baugeld zu anticipieren und solches hernach in andern Weg wiederumb erstatten zu lassen Fürhabens seien, anzeigen lassen und darauf begehrt, bei dem Bern zu verordnen, dass, wann ich dahin schicken würde, man daselbst gegen ordentlicher Quittung sein des Hofzahlmeisters, so er in das hiesige Rentambt und dargegen der Rentmeister sein Quittung in den Bern geben wurde, die Nothdurft Gelds zu dem jetzigen Nothfall auszahlen sollte. Es haben sich aber sie die beheimbische Kammerräth mit dem Beschluss des Landtags entschuldigt, mit dem Anzeigen, dass die Ständ darinnen lauter vermelden, dass ernennts Baugeld zu ihro der Kammer Handen erlegt werden sollte, denen sie

die Ständ als ihren Befreundten und gebornen Beheimben darumb vertrauten, sich auch zu ihnen versehen wollten, dass es an kein ander Ort als zu dem Gebau verwendt sollt werden: dahero sie nun Bedenken hätten, dasselb darüber heraus zu geben; doch hätten sie dem Herrn beheimbischen Kammerpräsidenten zugeschrieben und ihme die nebenverwahrte Assecurationsabschrift sub B. eingeschlossen und erwarteten seiner Antwort, ob er vermeinet, dass sich die Herausnehmbung des Gelds auf ein solche Weis thuen möcht lassen.

Steht darauf bei E. Kais. Mt. allergnädigistem Wohlgefallen, was sie dies Orts weiter verordnen wöllen. Meines gehorsamben Erachtens möchten E. Kais. Mt. gedachter behemischen Kammer auferlegen, dass sie sich angeregten Landtagsbeschluss nichts irren lassen, sonder E. Kais. Mt. vorigem Befehlch gewisslich nachsetzen und was E. Kais. Mt. bemelts Baugelds halben etwo durch mich weiter mit ihnen schaffen würden, sich darinnen unweigerlich erzeigen sollten. Der begehrten Assecuration halben hätten E. Kais. Mt. Bedenken, hielten auch für gar unnoth, ihnen dieselb fertigen zu lassen und wurde sie die behem. Kammer wider E. Kais. Mt. allergnädigiste Verordnung nichts zu difficultieren, sonder demselben auch ausser der Assecuration und Versicherung nur nachzukomben haben. E. Kais. Mt. mich zu dero Kaiserl. Gnaden unterthänigist empfehlend. Prag den 3. October anno 85.

---

355. Nejvyšší úředníci zemští oznamují berníkům od stavův českých voleným, že na místě stavův k tomu svolili, aby císaři z peněz zemských 15.000 kop grošů českých zapůjčeno bylo.

1585, 4. října. — Opis souč. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Páni berníci od stavův království Českého volení! Oznamujem vám, že sme k tomu na místě stavův povolili, aby se JMCské, pánu našemu nejmilostivějšímu, z peněz zemských zapůjčilo patnácte tisíc kop grošův českých. A protož, kdyby JMCská k vám k berni ráčil pro touž sumu poslati s jistotou od JMCské spečetěnou a vlastní rukou JMti podepsanou z komory české takto znějící, abyste těch patnácte tisíc kop grošův českých při času svatého Mikuláše terminu léta 86. jednu polovici, totiž $7^1/_2$ tisíce kop gr. č. a druhou polovici též při času svatého Mikuláše léta 87. z berní, kteréž se tehdáž skládati budou, zase k zemi stavům složili, tehdy takovou sumu, přijmouc touž jistotu, JMCské vydejte, bude vám při počtu pasírováno. Dán v pátek po sv. Michalu archandělu Páně léta vosmdesátého pátého.

Vilém z Rožmberka, Jiřík z Lobkovic, M. z Lysova, Burian Trčka, J. z Vchynic.

---

356. Zástupcové rytířstva a šlechty hrabství Kladského prosebně žádají nejvyššího kancléře království Českého Adama z Hradce za přímluvu k císaři, aby ztížnost jich do městské rady Kladské v příčině neoprávněného zasahování do starobylé právní jich instituce příznivě vyřízena byla.

1585, 12. října. — Orig. v arch. Jindř. Hrad.

Wohlgeborner, genädiger Herr, Herr! Euer Gd. seind unsere jederzeit willige Dienst ungespart unsers äusseristen Vermögens zuvor. Und sollen E. Gd. sonders Fleisses zu berichten nicht unterlassen, dass wir herzlich erfreuet sein worden, als wir erfahren, das E. Gd. durch Gottes genädige Schickung zu diesem furtrefflichen Cancellariatambt des weitberühmten Königreichs Böheimb ordentlicher Weise kommen und zu demselben numehr löblich bestätiget worden seind. Zu welichem ansehlichem Ambt E. Gd. wir aufänglich alle glückselige zeitliche und ewige Wohlfahrt, neben dem aber beständige

Leibesgesundheit und dann auch zu Fortpflanzung vieles Guten ein Gott wohlgefälliges langwieriges christliches Leben aus Grund unsers Herzens treulichen wünschen thuen.

Nachdem dann auch von männiglich gerühmet wird, wasmassen E. Gd. durch Gottes mildreichen genädigen Segen mit allen Tugenden, insonderheit auch in dem begnadet seind, damit wahre beständige Ehrbarkeit erhalten und sonsten männiglich Recht und Gerechtigkeit mitgetheilet werden möge, als seind wir umb so viel mehr verursachet worden, E. Gd. unsere umbtreibende hohe Nothturft summariter und kürzlich zu berichten:

Wasmassen sich der Stadtrath zu Glatz über alle unser Verhoffen, darzu ohne einiche hierzu gegebene Schuld und Ursache unnachbarlicher Weise zu uns genothiget, nichts weniger wie sie sich bis daher unterstanden haben und noch unser uraltes löbliches, auch von allen Kaisern und Kunigen zu Böheimb, darzu von allen Fürsten, Grafen und Erbherrn zu Glatz bestätigtes Mannrecht ganz und gar zu vordrucken und in Abgang zu bringen.

Wir wollen aber E. Gd. keiner anderen dann allein dieser Ursach halber dies ganze Wesen erzählet haben, wofern dies unser rechtmässiges Suchen, als wir vorhoffen, E. Gd. fürkommen wird, dass alsdann E. Gd. dasselbe bekannt sein und wir hiermit umb so viel mehr bei unsern habenden Rechten geschützet und wider alt Herkommen mit zuvor unerhörten Neuigkeiten nicht bedränget, sondern bei unsern Landesfreiheiten und guten Gebräuchen unsers Mannrechtens, insonderheit aber bei der Herren und Landstände der Kron Böheimb, unserer genädigen Herren, ansehnlichen Regalien, wie vor Alters und bis dahero geschehen, also auch in künftigen Zeiten mächtig erhalten werden möchten.

Aufänglich aber ist es nicht ohne, dass unsere Vorfahren, die von der Ritterschaft und Adel in der Grafschaft Glatz, sowohl wir ihre und alle unsere Nachkommen von weiland dem grossmächtigen römischen und böhmischen Kunige Carolo dem Vierten, hochmildisten Gedenken, anno 1350 dahin privilegiert worden sein, dass wir nirgend anderstwo zu Rechte und Antwort zu stehen schuldig sein sollen, dann alleine vor dem Burggrafen aufm kaiserlichen Hause zu Glatz oder seinem Unterrichter daselbst, es treffe auch die Sache gleich Leib, Ehr oder Gut an, und da gleich wir irgend vor ein Richter [oder] Recht im Königreich Böheimb oder an andere Orte zu Rechte geladen wurden, so sollen wir doch dahin zu gestehen nicht schuldig sein, wir wollen auch wegen solches Nichtgestehens in keiner Busse, Straffe noch Wandel weder von Gerichte noch Rechts wegen vorfallen sein.

Unter andern aber seind uns zugleich auch in solchem Privilegio alle unsere alte Satzungen und wohlhergebrachte gute Gewohnheiten, die zu guter Ordnung unsers Mannrechtens durch unsere selige Vorfahren uns und all unsern nachkommenden Erben mitconfirmiret und deutlich darein gesetzet worden, dass sie, wir und unsere Nachkommen nach üblichem Brauch unserer Mannrecht zu seiner Zeit zu hegen, Recht sitzen, Urthel zn sprechen, alle Sachen vorbringen und enden, auch andere nutzliche bequeme Dinge halten sollen, wie das zuvor bei Zeit und Leben weiland des grossmächtigen Kuniges Johannes, seinem Herrem Vater mildister Gedenken, in und vor unserem Mannrechte in üblichem Brauch ist gehalten worden. Und da gleich unser Mannrecht wegen Verlängerung der Zeit etwa in einen Unbrauch kommen wäre, welches doch niemals aus der Übung und Brauch kommen ist, so haben doch Ihr Königl. Mt. aus königlicher Macht und Gewalt dasselbe durch diese Confirmation wieder in seinen vorigen Brauch gesetzt und gänzlichen restauriret, wie dann dies jetzo gedachte zusamb allen anderen unser Vorfahren und unser wohlerworbene Privilegia, Freiheit und Gerechtigkeit in der jetzo regierenden Kais. Mt. genädigste Confirmation selbs in die löbliche Landtafel des Königreichs Böheimb vor viel Jahren einverleibet worden und noch alldar zu befinden seind, die solches alles deutlich und klar besagen und ausweisen.

Nun ist es nicht ohne, dass in dieser Grafschaft Glatz bei unsern Vorfahren und uns darzu über aller Menschen Gedenken dieser uralte Brauch gehalten ist worden, dass wann ein Burger einen

vom Adel mit Klage hat vornehmen wollen, so hat derselbe seine Klage erstlich im kais. Ambte vor dem Herrn Hauptmann, deme ohne Mittel die erste Instanz gebühret, vor- und anbringen müssen. Da sich aber der vom Adel wegen des Ambtes Abschied worinne beschwert befunden und sich derowegen zu rechtlicher Erkenntnus vor unser ordentliches Mannrecht und die verordnete auch vereidete Mannrechtsitzer berufen, so hat der Hauptmann ihme dasselbe ohne Vorwiderung Ambtes zulassen müssen.

Also auch, da einer vom Adel zu einem Burger was zu sprechen gehabt hat, so hat er denselben Anfangs vor seinem ordentlichen Stadtrathe vornehmen müssen, inmassen dann dieser Brauch noch auf heut gehalten wird. Do aber eins oder das andere Theil, als wäre ihme nicht mit Billigkeit begegnet worden, sich worinne beschwert befunden, als ist ihme die Berufung an das kais. Ambt zu Glatz bevorgestanden; do sie aber gleichergestalt nicht sühnlich von einander haben gesetzt werden können, als seind sie an unser ordentlich Mannrecht und die geschworne Rechtsitzer zu ferner rechtlichen Erwägung der vorgelaufenen Sachen gewiesen worden, in welchem Mannrecht die verordnete Hauptleute, so gleicher Gestalt zu demselben sondern Eid und Pflicht zu thuen schuldig, zu repraesentiren pflegen.

Und werden nicht alleine die unerörterten strittigen Sachen aufs neue gegen einander tractieret sondern auch, da die verordneten Rechtssitzer befinden, dass der Herr Hauptmann vermöge des Rechten und Landesbrauch nach die Sachen vornunftig bewogen und verabschiedet, so wird ob solchem allem steif nnd rechtmässig gehalten. Ufm Fall aber einiger Mangel daran befunden wird, so wird derselbe nach rechtmässiger Erwägung aller Sachen Umbstände ersatzt und dermassen in unvorweisliche Richtigkeit gebracht, damit sich keiner zu beschweren haben möge, dass ihme einige Verkürzung zugefüget worden wäre.

Dieser uralte Brauch ist vor zweihundert und mehr Jahren bei unsern Vorfahren und uns in Übung gehalten, neben dem aber die alte Bestätigung unsers Mannrechtens, so oft als Vorändrung vorgefallen, von allen Kaisern und Kunigen zu Beheimb bestätiget und hierdurch verneuert worden, welche Bestätigung unsers Mannrechtens unter andern klar besaget und ausweiset, dass, so oft den Mannrechtsitzern worinne zu sprechen Bedenken vorfallen würde, so sollen sich dieselben an denen Orten, wie vor Alters, nämblich bei dem löbl. Land- und Kammerrechten der Kron Beheimb Belehrung und Raths erholen. Nach welcher Begnadung sich unsere Vorfahren vor Hundert, zwei und mehr Jahr allewegen gehalten und sich bei dem böhmischen Land- und Kammerrechten Belehrung erholet, inmassen dann dasselbe bei unserm allergnädigisten Kaiser und Herrn anno 82 in Februario mit etzlichen alten Rechtsbelehrungen, die unsere Vorfahren aus der Kron Beheimb erbeten und bekommen, klar bewiesen und dargethan ist worden.

Es haben aber unsere Vorfahren in denen Sachen, so ihnen hernach zum Vorsprechen vorkommen, sich dermassen erzeiget, dass auch (sonder Ruhmb) fürstliche Personen, frembde Landschaften und dergleichen bei mehr gedachtem unsern Mannrechte sich der Belehrungsurtel erholet, wie dann dasselbe gleicher Gestalt anno 82 im Februario bei hochgedachter Kais. Mt. von uns in Schriften ausgeführet und dargethan ist worden.

Wir haben auch überdies und eben dazumal erwiesen und dargethan, dass vor zweihundert und mehr Jahren auch bis an diese Zeit hero unser Mannrecht alleweg mit unvordächtigen, redlichen, rittermässigen Personen besetzet und vor dasselbe, so oft es geheget und gesessen ist worden, auf vorhergehende ordentliche Citation nicht alleine gevollmächtigte Abgesandte kaiserlicher, kuniglicher, fürstlicher, gräflicher und Herrnstands Personen, sondern es sind auch geistliche und weltliche rittermässige Adelspersonen, Burger, Bauern, Richtern und Scholtzen, Weibespersonen und dergleichen vor dasselbe erschienen, do dann einer wider den andern seine Sachen ausgeführet, rechtliche Urtel und Bescheid bekommen und sich in nichte beschwert haben.

So besagens auch unsere uralte und dann auch die bei Menschengedanken und unsere jetzige Rechtsbücher, wasmassen der hohe wider den niedrigen, der niedrige wider den hohen Stand, jedoch alles nach Gestalt der Sachen ihr zugestandenes Recht gegen einander ausgeführet und erhalten, und ist niemals auch bis an dato nicht erfahren worden, wie es dann auch in Ewigkeit nicht wird dargethan werden können, dass unsere Vorfahren die gewesenen und noch uf heut angeordnete Mannrechtssitzere unbetrachtet ihrer Eid und Pflicht jemals die Person der Menschen angesehen, oder aber dass sie um Gabe, Freundschaft oder sonsten einicherlei Ursach willens ungerechte falsche Urtel gesprochen, hierdurch ihren Nächsten beleidiget und neben dem ihrer Seelen Heil in Gefahr gesetzt hätten.

Es ist auch vor Alters und bis dahero nicht erfahren worden, dass jemals von unser Mannrechtsitzer Urtelspruch einiche provocatio oder appellatio zugelassen, oder aber dass dieselbe von der gewesenen Obrigkeit anzunehmen wäre begehret worden.

Wir haben auch anno 82. im Februario mit unsern beglaubten und zugleich bestätigten Handfesten dargethan und ausgeführet, seind es auch aufn Fall noch auf heut als redliche Leute darzuthun erbötig, dass vor vielen Jahren bei unser Vorfahren Zeiten sich ihr zwene von unserm Mannrecht an das höchste Recht, nemblich an den Kunig zu Beheimb, gezogen und alldar von Ihr Mt. auf ihre Sache rechtlich zu erkennen gebeten haben.

Es hat aber die liebe Obrigkeit dazumal der Appellanten Sache durchaus nicht hören, viel weniger den vorwährten Landesfreiheiten und uralten Gebräuchen unsers Mannrechtens keine Neuigkeit einführen, auch gar nicht hoch und wohlgedachter Herren und Landstände im Königreich Beheimb habenden Regalien, weil bei denselben unsere Vorfahren vor Alters allwege Belehrung und Bericht gebeten und bekommen haben, zu nahe wollen gehen lassen, sondern es haben die Kön. Mt. die muthwilligen Appellanten mit all ihrer Sachen hinwieder vor und an unser Mannrecht zurück gewiesen und kein Anders gewollet, dann dass vor demselben im Sprechen fortgefahren werden sollte.

Diesem löblichen Exempel hat gleicher Gestalt weiland der grossmächtigste Kaiser, Kunig und Herr Ferdinand hochmildister Gedenken anno 37. Montag nach Viti löblich gefolget und in schweren Sachen die wohlgeborne Frau Barbara, weiland Graf Hansen von Hardeck hinterlassene Gemähl, sambt unsern Mitlandsessen vor denselben und also an unser Mannrecht gnädigst gewiesen.

So ist auch nicht ohne, dass kurz vorrückter Jahre bei weiland des grossmächtigsten Kaisers, Kuniges und Herrn Herrn Maximiliani Regierung hochmildister Gedenken wir mit den von Städten in der Grafschaft Glatz der Kretschemb und Handwerker halber vor den kais. verordneten Herren Kammerrechtsitzern und Räthen aufm Prager Schloss in der grünen Stuben gegen einander haben sollen verhöret werden. Weil aber die von Städten darauf gangen, dass zugleich etzliche Herren Appellationsräthe bei angestelltem Vorhör haben sein sollen, die Herren Kammerrechtsitzer und Räthe aber befunden, dass das wider alt Herkommen und ihre Regalien wäre, als haben höchstgedachte Ihr Mt. solches gnädigst eingestellet, uns auch in Entstehung der Güte zuwider unser uralten Gebräuche nicht auf Satzschrifte, noch an die Appellation, sondern wegen rechtliches Erkenntnusses vor und an das hochlöbliche Landrecht des Königreichs Beheimb bei der Landtafel und nicht bei der Appellation unsere Privilegia einvorleibet und wir auch allda Belehrung suchen sollen, genädigist hingewiesen, alldar wir dann noch uf heut eines rechtlichen Ausspruches gewärtig sein.

Ob nun wohl solche unsere bestätigte Privilegia, Handfesten, Landesfreiheiten, sowohl der uralte Brauch unsers Mannrechtens zusambt itzo gedachten Vorlauf dem Stadtrathe zu Glatz allerdings wissentlich gewesen ist und noch, haben sie doch mit solchem nicht zufrieden sein, sondern aus gehässigen Gemüt uns dahin dringen wollen, das wann einer vom Adel mit einem Burger oder ein Burger mit einem vom Adel in Spalt und Widerwillen kommt und in erster Instanz eines oder das

andere Theil nicht sühnlich vertragen werden können, dass demnach sich kein Theil, wie von Alters, vor und an unser Mannrecht, auch zu desselben rechtlichen Erkentnus und Decision mit nichte berufen, sondern es sollen gestrack die Parten auf Satzschriften voranlasset und die eingebrachten Acta an die kais. Appellation verschickt und von derselben hierüber erkannt werden.

Darmit aber solches ihr nichtiges Vorgeben wes Ansehen haben möchte, als haben sie auf unsere Mannrechtsitzer und unsere uralten Gebräuche unsers Mannrechtens allerlei unerhörten seltsamen Sachen und doch alles mit vorschwiegener Wahrheit erdacht, beweisen aber deren keines und werden auch dieselben nimmermehr in Ewigkeit, wie sie die von sich geschrieben und bei der Kais. böhmischen Hofkammer unerortert zu befinden sein, vorführen können. Durch welches dann kein anders dann dies gesucht wird, wie sie der hohen Obrigkeit, sowohl den kaiserlichen wohl veordneten obersten Herren Landofficieren und Räthen einbilden möchten, als wann bei unserem Mannrechte, ungeachtet dass ein jeder Rechtsitzer zu demselben einen sondern Eid gethan, keinem Menschen kein Recht noch Gerechtigkeit widerfahren und sonsten die Gewissen, Ehrbarkeit und Redlichkeit ganz und gar hintangesetzt wären.

Weil aber solches ihr unbilliches Vornehmen zu endlicher Vordruckung unser Landesfreiheiten und uralten verwährten Gebräuche unsers bestätigten Mannrechtens gereichen und neben der Herren und Landstände des Königreichs Beheimb ansehnlichen Regalien fürgesatzter Weise ganz illusorie zu nahe gangen werden wollen und noch will: als seind wir endlich den Herren und Landständen wohlgedachtes Königreichs Beheimb, unsern genädigen und günstigen Herren, bei denen wir in Zeit der Noth treulich zu halten, auch neben denselben Gut und Blut aufzusetzen schuldig seind, anno 82 in Februario, als sie in ihrer Landtagssession versamblet gewesen, durch unsere Abgesandte solche unsere uralte bestätigte Landesfreiheit und Gebräuche unsers Mannrechtens, sowohl des Stadtrathes in Glatz unverantwortliches Fürnehmen schriftlich fürzutragen und hierauf ihre gnädige und gutherzige Intercession zu bitten genothdränget worden.

Ungeachtet aber, dass hoch und wohlgedachte Herren und Landstände dazumal unsere Ausführungen neben Darthuung unser alten und neuen bestätigten Privilegien, Handfesten und dergleichen Documenten, dass dieselbe beständig und genugsamb ausgeführet, erkennt haben, und über dies alles unser rechtmässiges Suchen und Bitten zur ewigen Nachrichtung dazumal anno 82 im Februario in ihrem Landtagsbeschluss (darauf wir sich geliebten Kürze halber referieren) einvorleiben, zu dem auch in ihre löbliche Landtafel hinterlegen lassen, beineben auch genädig bewilliget, dass der Röm. Kais. Mt. sie unsere deutsche, besiegelte Ausführungen selber überantworten und neben deme uns sonders Fleisses vorbitten wollten, dass höchstgedachte Ihr Mt. uns bei solchem ihrem selbs eigenen bestätigten und erneuerten Begnadungen und uralten Gebräuchen unsers Mannrechtens gnädigst schützen und handhaben, dargegen unsere Widersacher von ihrem Unfug in Ernst abweisen wollten, seind uns doch über so genugsame Ausführungen unserer Freiheiten und uralten Gebräuche unsers Mannrechtens anno 83 in Namen der Kais. Mt. zween anderweite Befehliche unter dem Dato den 25. Novembris zukommen, in welchen ausdrücklich vorleibet worden, als sollte hochstgedachter Ihr Kais. Mt. endlicher genädigster Wille sein, dass die Provocation an Ihr Mt. in Sachen, welche die von Adel und Bürgerschaft zugleich anlangeten, allewegen unvorwidert zugelassen werden sollten.

Es haben aber die hoch- und wohlverordneten kais. Herren Landofficierer und Räthe, darbei der wohlgeborne Herr Herr Wilhelm Herr von Rosenberg auf Cromenaw etc., als Ihr Gd. in des wohlgebornen Herrn Herrn Georg Poppel Herrn von Lobkowitz, dazumal des Königreichs Beheimb obersten Landrichters, Behausung in jetzo gedachten 83. Jahr den nachfolgenden 30. December zusammen kommen und vor deme unsere Abgesandte dazumal obangezogener Ursach unsers Mannrechtens halber gnädige Audienz gehabt, insonderheit aber, als Ihr Gd. unsere Abgesandten über solche ausgangene kaiserliche

Befehliche gebührliches Fleisses besprochen, hievon durchaus keine Wissenschaft gehabt; zu deme haben sich Ihr Gd. dazumal nicht genugsamb verwundern können, dass über unsere so stattliche Ausführung und dass dieselbte in Landtagsbeschluss vorleibet, auch zu einiger Nachrichtung in ihre löbliche Landtafel hinterlegt worden, gleichwohl solche Befehliche darzu ohn Ihr Gd. Vorwissen wären ausgegangen.

Auf dieses haben höchstgedachte Ihr Mt. durch ein schriftlich Decret anno 84. den 19. Martii nicht allein unsere Abgesandten zur Geduld gnädigst ermahnen lassen, dass zum förderlichen auf unsere von beiden Theilen eingebrachte Schriften eine endliche kais. Resolution erfolgen sollte, sondern Ihre Mt. haben sich auch gnädigist erklärt, dass in mittler Zeit „unser Mannrecht wie vor Alters einen Weg als den andern sollte gehalten werden."

Es hat aber in solcher Zeit der Stadtrath durch ungleichen Bericht so viel zuwege bracht, dass durch kaiserliche Befehliche etzlichen unsern Mitlandsessen unvorgefodert, unverhört und unerkannt zum Theil der Missbrauch ihrer anererbten, auch zum Theil ihrer erkauften Güter durch zuvor dieser Orten unerhörte Inhibitiones gesteckt und hierdurch sambt ihren armen Weib und Kindern in das äusserste Verderben zeitlicher Wohlfahrt seind gedrungen worden. Und obwohl dieselben sich zu ordentlichen Erkenntnus vor ihr und unser Mannrecht berufen, haben sie doch dabei nicht verbleiben, viel weniger durch viel gehabte Mühe zu Eröffnung ihrer inhibirten Güter bis daher nicht kommen können.

Wann dann die Sachen zwischen uns und dem Stadtrathe zu Glatz anders nicht, dann wie erzählet, geschaffen, als bitten wir fleissig, weil, wie E. Gd. bewusst, ein jede Stadt, Markt und Fleck, ja ein jedes Dorf, das mit seinen sonderbaren Rechten begnadet und ausgesatzet ist, bei denselben Rechten und Gebrauchen auch geschutzet, erhalten und gelassen wird, E. Gd. als Liebhaber des Adels, darzu aller Billigkeit und Gott wohlgefälligen heiligen Gerechtigkeit geruhen uns hinfüro und in künftigen Zeiten, sonderlich wann in dieser unser gerechten Sachen die kais. Resolution gnädigst angestellt werden wird, dahin befordern helfen, damit wir in so gar billichen Suchen durch des Stadtrathes sonderliche Praktiken, darmit sie nicht weniger den Herren Landständen in der Kron Beheimb ihrer ansehlichen Regalien und Landtafel unverantwortlich zu nahe gehen, von unsern wohlerworbenen bestätigten Landesfreiheiten und uralten Gebräuchen unsers Mannrechtens, sonderlich über und wider alt Herkommen, der Belehrung halber von ihren Landrecht und Regalien nicht auf Satzschriften noch an die Appellation gedrungen, viel weniger mit der dieser Orten zuvor unerhörten und unzugelassenen Provocation und neu eingeführten Inhibition nicht beschwert werden mögen, wie wir dann über dies gleich sehr zum fleissigsten bitten, da vielleicht bei E. Gd. unsere Widersacher, der Stadtrath, ihrem Brauch nach, uns, wormit es wolle, in unsern Rucken beschuldigen wollten, E. Gd. wollten Ihrer Tugend und Rechtschaffenheit nach, zuvor und ehe was darauf erfolgen möchte, uns in allewege mit unser Nothdurft darauf unbeschwert hören und vernehmen. Das umb E. Gd. wollen wir sambt und sonderlich jeder Zeit höchstes Fleisses gar treulich zu verdienen willig sein. Datum den 12. Octobris anno 1585. *Landesältesten der Ritterschaft und Adels in der Grafschaft Glatz.*

(Folgen 20 beigedruckte Siegel.)

---

357. *Císař Rudolf II. nařizuje, aby zadržalá berně sv. Bartolomějská (kterouž někteří stavové snad proto neodvedli, že pro ránu morovou z krajův do měst Pražských pro strach přijeti nesměli aniž snad od Pražanův puštěni nebyli) bez odkladu berníkům zemským na hrad Pražský zouplna odvedena byla. Jiným pozdějším mandátem nařízeno, aby netoliko od některých dosud nezaplacené berně a posudné terminu sv. Bartolomějského a sv. Mikulášského, ale také ještě od roku 1584 dlužná berně odvedena byla.*

NA BRANDÝSE. 1585, 29. října a 26. prosince. — Opisy souč. české v MS. č. 1080 v archivu města Prahy.

---

358. Několik sousedů z města Tábora prosí arcibiskupa Pražského Martina, aby z vězení, v němž již přes 49 téhodnů držáni jsou a dále nač vychovati a stravovati se nemají, propuštěni byli.

V PRAZE. 1585, 31. října. — Orig. v arch. arcib. Pr.

VMt osvícené kníže a pane, pane arcibiskupe Pražský, pane k nám zarmoucenejm vězňům milostivě laskavě příznivej! VknMti od pána Boha všemohoucího všeho dobrého žádajíc přejeme věrně rádi. Z našich nuznejch smutnejch a důležitejch potřeb předně jeho císařskou velebnost, tudíž i VknMt i JMt nejvyššího pana kancléře království Českého že suplikacími poníženejmi našimi často zaneprázdňujem, VknMt s nejvyšší pokorou pro lásku a milosrdenství pána Boha žádáme, že nám to dobrotivě a otcovsky VknMt vážiti a na dobrou stranu obrátiti ráčíte, nebť se v témž smutném dlouhém a již studeném vězení, v němž přes 49 téhodnův sedíme, déle nač vychovati a stravovati nemáme; a tuto veselou novinu o šťastném příjezdu v dobrém zdraví VknMti když jsme uslyšeli, nemalé potěšení z toho jsme přijali, z čehož i pána Boha chválíme, silnou víru majíce, že on sám, jakožto mocný, takovej šťastnej příjezd k zproštění našemu způsobiti jest ráčil, neb nám toho vždycky zprávy dávány jsou, kterak JCMt, pán, pan náš nejmilostivější, těch všech věcí, nás smutnejch vězňův se dotejkajících, VknMti k dobrému zdání zproštění naše připouštějíc, milostivě poručiti jsou ráčili.

I podle přijatejch zpráv my nebozí, smutní, zarmoucení, živnosti zbavení, hladem i zimou soužení chudí lidé k VknMti, jakožto ku pánu křesťanskému a otci duchovnímu, v nejvyšší poníženosti se utíkajíce pro Boha i hojné zásluhy pána Jezu Krista syna jeho milého prosíme, račte se na naše dlouhé soužení a trápení očima milosrdenství svého ohlédnouti a nad námi porozumění křesťanské milostivě učiniti, podle toho žalmu: „Blahoslavenej muž, kterejž porozumívá nad nuznejm a chudejm, v den zlej vysvobodíť ho pán"; o čemž my silnou víru ku pánu Bohu máme, že nad slitováním nad námi bídnejmi, mizernejmi, již na nejvyšší schuzenejmi vězni, i nad naším vyproštěním, milostivé zalíbení jeho božská milost míti a VknMti hojná, časná i věčná odplata za nás že bejti ráčí.

S tím se VknMti k milostivé, laskavé a brzké odpovědi s vykonáním pokornejch žádostí našich poníženě poručena činíme. Datum v Praze ve čtvrtek u vigilijí Všech svatejch vyvolenejch božích léta ↄc 85.

VknMti k službám hotoví *sousedé z města Tábora v vězení.*

---

359. Purkmistr a konšelé města Hradčan žádají císaře, aby nájemníci v domech šlechtických živností provozovati nemohli, aby jim odúmrtí darováno a pomoc na dláždění, opravu zdí, bran a vystavění špitálu učiněna byla.

[1585]. — Konc. v arch. Třeboňském.

Purkmistr a konšelé na místě vší obce města Hradčan za tyto dolepsané milosti prosí JMCskou.

1. Aby žádný domovník nebo nájemník v domích panských a rytířských, neusedlý, kterýby práva městského neměl aneb mezi ně přijat nebyl a s nimi se nesrovnával a srovnávati nechtěl, aby žádných živností a obchodův městských tu mezi nimi provozovati nemohl a prázen jich byl, spolkův žádných s přespolními a neznámými kupci, ve všelijakých nápojích skladův ani šenkův nemíval a do domův panských nepřijímal.

2. Druhé, aby jim JMCská nápady darovati ráčil, kdožbykoliv z týchž sousedův bez pořízení umřel a přátel po sobě nepozůstavil, aby ten statek jeho na touž obec připadl.*)

---

*) Připsáno současně: „To býti nemůže proti vrchnosti a spravedlivosti nejvyšších purkrabí Pražských."

3. JMCské prosí, aby JMCská pomoc jim učinil a tu cestu obmysliti ráčil, aby též město Hradčany, poněvadž velmi blátivé jest a smrady těžké a nezdravé časem odtud pocházejí, vydlaženo býti mohlo, že jeden každý z souseduov před svým domem dá vydlažiti, než z víceji že býti nemohou.

4. Čtvrté, za to prosí, poněvadž jest král Vladislav okolo týchž Hradčan zdi obehnati a brány vystavěti dal, a ty již na díle sešlé a spuštěné jsou, aby JMCká týž zdi a brány, jakž již i započato jest, opraviti dáti poručiti ráčil, tak aby se město zamíkati a lepší bezpečnost býti mohla, a pro budoucí zachování a opatrování takových bran obdarování a potvrzení na clo, kteréž se od starodávna též obci platí a dává, [.....] z každého vozu zboží naládovaného, kdož kupné na jarmarky a trhy veze, 5 gr. českých, a od prázných jiných vozů, lehkých vozů a koní, co se k trhu přiveze, z každého koně u vozu zapřaženého jeden peníz malý.

Naposledy pak za to prosí, jsouc na tom, aby se snažili s pomocí některých lidí pobožných a křesťanských špitál ustavěti dáti, pro ty chudé lidi, kteříž tak nemocní v hnojích a po ulicích nacházíni bývají a tu ohavně umírají, aby se kde přijímati a opatrovati dáti měli, aby JMCská milostivě obmysliti ráčil a nějakou pomoc předkem na stavení učiniti, a jistý plat a pomoc, buď každého téhodne aneb každého roku, buďto z některého kláštera aneb z důchodův JMCské na vychování budoucí týchž chudých a nemocných lidí dávati ráčil.

---

360. Císař Rudolf II. dává instrukcí presidentovi dvorní komory Vídeňské, svobodnému pánu z Hoffmanů, a presidentovi komory české Ladislavovi st. z Lobkovic, co by s nejvyššími úředníky zemskými království Českého v Hoře Kutné přebývajícími, projednávati měli. Císař oznamuje, že již požádal za půjčku 40.000 tolarů z došlých peněz berních, kteréž (kdyby na nejblíže příštím sněmu je nezískal) zavázal se zaplatiti; nejvyšší úředníci však uvolili se poskytnouti zálohu 30.000 tolarů na revers, že suma taková z berní příštího roku zaplacena bude. Císař si přeje, aby alespoň lhůta k zaplacení na dvě leta prodloužena byla a dlužné berně přísně zvyupomínány byly. Na zaplacení posádek vojenských na hranicích báňských měst v Uhřích, poněvadž zapotřebí 181.778 tolarův, k čemuž Čechové 50.000 a Moravané 28.000 tolarů přispívají, tudíž ještě 103.000 k zaplacení zůstává, z království Českého však bylo zaplaceno na sumu 50.000 dosud jen 18.300 tolarů, aby za každou cenu vyjednána byla záloha, kteráž by z příštích berní a zvyupomínaných nedoplatků berničných zaplacena býti mohla. Dále připomíná císař, poněvadž nesnáze, tíseň peněžitá při dvoře jeho jest nemalá, důchody na nejvýše ztenčeny, dluhové pak již hrozně vzrostli, že tudíž jen jistá pomoc všech jeho zemí vysvobození poskytnouti může, protož aby s nejvyššími úředníky zemskými vyjednávali kdy by sněmové zemí koruny České svoláni býti měli. Konečně aby se uradili a usnesli, kdy by přehlídka hor vedle usnešení sněmovního vykonána býti mohla.

V PRAZE. 1585, 26. listopadu. — Konc. v c. k. říšsk. archivu ve Vídni.

Rudolf der Ander von Gottes Gnaden erwählter Römischer Kaiser zu allen Zeiten Mehrer des Reichs etc.

Instruction auf die wohlgeborne unsere Räth und liebe Getreue Ferdinanden Hofmann Freiherrn, unsern Hofkammerpraesidenten, und Laslawen Poppl den ältern, unsern behmischen Kammer-

praesidenten, was sie von wegen unser bei unsern getreuen Räthen und obristen Officieren unsers Kunigreichs Beheimb auf jetziger ihrer Versammlung zum Kuttenberg verrichten sollen.

Und erstlich wird ihnen hiemit ein Credenzschreiben sambt Abschrift eingeschlossen, das haben sie zu schierister ihrer Hinkunft ermelten Officierern zu beantworten und sich nach Vermeldung unserer kaiserlichen kuniglichen Gnad darauf in ihrem Fur- und Anbringen folgendermassen zu verhalten.

Nämblich sie wissen sich zweifelsohne wohl zu erinndern, wasmassen wir unlängst hievor durch den Jan Chinsky begehren lassen, dass sie uns umb deren allhie eingefallenen Sterbsläuf willen und weil wir damals bedacht, unser Hofläger an andere sichere Ort zu transferieren, welches aber ohne eine starke Bezahlung unsers Hofgesinds, zu deren damals bei unsern Kammern keine Gelegenheit verhanden gewest, nicht sein mügen, mit ein vierzig Tausend Thaler aus dem hievor einkumbenen und in dem Bern liegenden Geld, jedoch ausser der Steuer, so zu der Gränitzbezahlung gehörig, zu Hilf kumben wollten, mit dem gnädigisten Erbieten, wann wir es bei kunftigem Landtag auf vorgehendes Ersuchen bei den dreien Ständen unserer Kron Beheimb anderer Gestalt nit erhalten oder richtig machen kunnten, dass wir alsdann die Erstattung derselben Summa zum Land hinwieder thuen, dessen auch alsbald nothwendigen Schein und Versicherung fertigen lassen wollten, fur eins.

Furs ander hätten wir auch ihnen den obristen Officierern zum Theil, soviel derselben nämblich in der Eil anzutreffen gewest, etliche von dem durchleuchtigen, hochgebornen Ernsten Erzherzogen zu Osterreich, unserm freundlichen geliebten Brudern und Fürsten, einkombene Schreiben furhalten lassen, daraus sie zweifelsohne vernumben, dass auch die unvermeidliche Nothdurft erforderte, dem bergstädterischen Gränitzvolk mit dem furderlichisten ein Bezahlung zu thuen, darzu nun, wann auf eilf Monat abgerait und die zehen bezahlt werden sollten, bis in 181.778 Thaler gehörten, dass auch uber den nägstverflossnen Termin Bartholomaei, wann schon auf Beheim nur funfzig und auf Mährern 28.000 Thaler gerait, dannocht bis in die einmal Hundert drei Tausend Thaler abgehen wurde.

Dieweil dann an bemelten Bergstädten unserer Kron Beheim und incorporierten Landen trefflich hoch und viel gelegen, man auch bei denen einkumbenden Zeitungen des Turken Anschlags halben auf dieselbigen Ort sonderlich wohl aufzusehen, jetziger Zeit, do voraus die Granitzhäuser alldort von wegen des zu Feld liegunden und die armen Leut so hoch dringenden Kriegsvolks entblösst seind, man auch dasselb ausser angeregter Bezahlung nicht hinein bringen kann, und aber vermüg beiliegender Verzeichnus *B.* an ermelten Termin Bartholomaei in Beheimb bis auf dato mehrers nicht, als 18.300 Thaler einkumben, dass also, wann dasjenige, was zu der nägst beschehenen Bezahlung von obgedachtem unserm behmischen Kammerpraesidenten anticipiert worden, darvon abgezogen, soviel bisher furkumbt, nicht mehrers, als noch 16.922 Thaler verbleiben, welches nun, wann gleich die Mährerische 28.000 Thaler allerdings richtig sein, dannocht zu einer solchen Bezahlung bei weitem nit erklecken kunnen: solchem nach hätten wir ferrer gnädigist begehrt, dass sie die obristen Officierer in Berathschlagung ziehen wollten, wie nit allein der Ausstand mehr ernanntes nägstverschienenen Termins Bartholomaei furderlich eingebracht, sonder auch auf den jetzt vorstehenden Termin Nicolai ein erspriessliche Summa anticipiert und solches dermassen befurdert werden möchte, damit eins und das ander zu vorberührter bergstädterischen Bezahlung gebraucht werden möchte, wie wir dann auch keinen Zweifel getragen, weil bei der Landtafel und sonsten anderer Orten allerlei eingelegt Geld verhanden, so ohne das vergebens still liegt, es wurde dasselb fuglich wohl erhebt und hernach aus dem Termin Nicolai wiederumb erstattet werden mögen.

Auf diese zween Punkten hätten nun diejenige unsere Räth und Officier, die wir desshalb ersuchen lassen, sich nach gehaltenem Bedacht erboten, dass uns anfangs 30.000 Thaler gegen einen Revers dargelichen werden, wir uns aber dahin verschreiben sollten, im Fall wir unsern getreuen

Ständen zwischen hier und Bartholomaei des schierist kümbenden 86. Jahrs angeregte 30.000 Thaler nicht wieder bezahlen wurden, das alsdann die Steuereinnehmber dieselben von denen einkumbenden Steuers- und Biersgefällen selbst einnehmben und in Handen behalten sollten.

Was aber die Gränitzbezahlung und erstlich die Einbringung deren Steuerrestanten darzu gehörig antrifft, wär uns dies in Antwurt erfolgt, sie die obristen Officierer wüssten über das, was auf dem Landtag wegen Einbringung der Steuern verordnet worden, anders und mehrers nit zu rathen, wir möchten aber die restierenden Ständ durch Befehlch ermahnen, damit sie dem, was auf gemeinem Landtag bewilligt, ohne Verzug nachkumben wollten; denn die Execution wider dieselben furzunehmben, wär nicht räthlich, möchte etwo bei kunftigen Landtag viel böses stiften, sonderlich derenthalben, so ihr Gebührnus hieher gen Prag geschickt und der Sterbläuf halben nicht eingelassen worden; so vermeinten sie auch der Anticipation halben, das sich dieselb auf den Weg, wie begehrt, nicht thun lassen wurde, wie es dann auch in ihrer Macht nicht stünde, noch im Land gebräuchig wär.

Nun wär uns das alles gleichwohl nachlängs furbracht worden, und ob wir uns wohl, soviel den ersten Artikel des Anlehens halben belangt, gnädiglich versehen, dass ernennte unsere getreue Räth und obriste Landofficierer uns dasselb auf den begehrten Weg zu bewilligen kein Bedenken wurden tragen haben, dieweil es aber dazumal nit zu erhalten gewest, hätten wir es auch letztlich bei dem mit Gnaden verbleiben lassen, dass wir die Wiedererstattung angeregter Summa in den Bern, wie auch der Verschreibung und Assecuration statt thun und das Geld dargegen von den Einnehmbern erheben lassen wollten, wie wir dann auch dasselb unserer anwesenden Hofkammer also befohlen und zwar bemelte Assecuration allbereit vor diesem unterschrieben.

Wir wollen aber noch der gnädigisten Zuversicht sein, sie auch darumben ferrer ersucht haben, dass, wie sie uns hievor absonderlich berührte 30.000 Thaler unserm ersten Begehren gemäss nicht zu bewilligen vielleicht bedenkliche Ursachen gehabt haben möchten, dass sie uns doch jetzo sambetlich und neben einander darinnen zu unserm sonderbaren gnädigisten Gefallen gehorsam und gutwilliglich willfahren, unsere vielfältige hochbeschwerliche Obliegen darunter bedenken und angedeutete unsere bereit gefertigte Assecuration auf denselben vorigen Weg umbfertigen lassen wollten.

Da aber gedachte unsere Praesidenten uber allen angewandten Fleiss sehen und spüren wurden, dass solches je nicht statthaben kunnte, alsdann und auf denselben Fall sollen sie bemelten unsern Räthen und Officierern gleichwohl zu verstehen geben, dass wir es bei ihrer begehrten Versicherung, soviel die Wiedererstattung belangt, gnädigist wollen bewenden lassen. Was aber den darinnen bestimbten Bezahlungstermin anlangt, hätten sie selbst gehorsamlich zu erwägen, dass dem bergstädterischen Granitzwesen ein solche Summa Gelds in so verzuckter Zeit und auf einmal zu entziehen hoch beschwerlich fallen wurde, wie es dann auch der Biersgefäll halben, so in bemelter Verschreibung den Einnehmbern gleichsfalls angewiesen werde, dies Bedenken auf sich hätte, dass waun uns dieselben auch auf einmal und in bemelter kurzen Frist gesperrt werden sollten, es bei unserer kaiserlichen Hofhaltung allerhand Ungelegenheit verursachen wurde. Derhalben so erfordere die Nothdurft, dass angeregter Bezahlungstermin Bartholomaei schierist kunftigen sechsundachtzigisten Jahrs noch weiter hinaus prorogieret und erstreckt werde, da wir dann unsers Theils gnädigist gern sehen wollten, dass sie die Officier es dahin richten liessen, dass der halbe Theil, das ist 15.000 Thaler, auf Nicolai bemeltes sechsundachtzigisten und dann die ubrige Hälft erst Nicolai des siebenundachtzigisten Jahrs bezahlt werden dürften, welches ernennte unsere Praesidenten unsern zu ihnen habenden sonderbaren gnädigisten Vertrauen, auch ihrem beiwohnendem Verstand nach, aufs best sie können, zu verrichten wissen werden.

Was dann die Bezahlung der bergstädterischen Gränitzen und erstlich die darzu gehörige Steuerrestanten anlangt, wollen und befehlen wir, dass gemelte unsere Praesidenten mit unsern Räthen

und obristen Landofficierern in Berathschlagung ziehen, weil es mit Erlegung der Steuern bisher so langsamb zugangen, die im Landtage bedrohete Mittel und Bestrafungen auch wenig Ansehens haben wollen, wie dieselbig Landtagsverordnungen diesfalls anzustellen und furzunehmben, damit die Bezahlung ernennter Steuer ferner nicht aufgezogen werde, wie auch darumben die Aufnehmbung der Steuer- und sonderlich der zahlmeisterischen Raitungen zu befurdern, und weil auch die Ständ die drei Biergroschen zu Unterhaltung unserer kaiserlichen und königlichen Hofhaltung und dann die ubrige drei zu Bezahlung der inländischen Interesse bewilligt haben: so werden sie die Praesidenten ihnen den Officierern beiliegende zween Auszüg sub C und D furzuzeigen, sie auch daraus zu befinden haben, wie seit der Bewilligung so gar wenig einkumben, dass bemelte sechs Groschen schier weniger als zuvor die vier ertragen, was auch noch fur grosse Rest verhanden seien, aus welchem leichtlich allerlei Ungelegenheit abzunehmben.

Darauf werden sie nun auch mit ihnen den obristen Landofficierern zu consulieren haben, wie doch diesfalls ein mehrer Ernst gegen denen, so nichts erlegen, zu gebrauchen, wie auch zugleich, weil etwo der Restierenden einer oder der ander ihres Saumbsals Ursach furzuwenden, dieselbige Praetension oder Entschuldigung nicht in infinitum gezogen, sonder sowohl das, was uns gegen Hof als auch zu Bezahlung der inländischen Interesse gebuhret, einsmals auch in ein Richtigkeit gebracht werde.

Betreffend die Anticipation zur Bezahlung der bergstädterischen Gränitzen, die ist nothwendig, soll anderst verhüt werden, was man sich bisher des Feinds halben daselbst zu besorgen gehabt. Ob nun wohl der Termin Nicolai numehr an der Hand, daher vielleicht darfür gehalten werden möchte, dass man der Zeit erwarten sollte, so ist doch zu besorgen, dass etwo dannocht ebensowohl, als bei den vorgehenden Terminen geschehen, die Erlegung deren zum Granitzwesen deputierten Steuern sich verziehen und verweilen möchte. Derenhalben so sollen ferner ofternennte unsere Praesidenten mit den Landofficierern Handlung pflegen, dass sie auf Mittel und Weg gedenken, wie man mit einer stattlichen und ergiebigen Summa Gelds und wo nicht mit mehrern, doch mit zehen Monaten zu Bezahlung von mehrgedachten bergstädterischen Gränitzen alsbald aufkumben möge, welche Anticipation alsdann von Stund an aus dem, was von dem jungstverschienen Termin Bartholomaei und jetzt Nicolai [einkommen], wie auch aus denen einkumbenden Restanten wiederumben richtig gemacht und bezahlt, auch den Landofficierern in ihren Händen gelassen werden sollen, des gnädigisten Versehens, weil darbei keine Gefahr ist, es werde auf der Commissarien fleissige Werbung wohl zu erhalten sein.

Und das, soviel die dreissig Tausend Thaler Anlehen auch Einbringung der Steuer- und Biers-Restanten, auch die Anticipation auf die Bergstädt betrifft.

Nachdem aber auch gedachten unsern Praesidenten bewusst, welchermassen und aus was beweglichen Ursachen uns hievor mehrmals gerathen worden, weil alle unsere Kammergüter, Ambter und derselben Einkumben aufs höchst verkumbert und versetzt, darauf nun diese merkliche Angelegenheit beruhet, dass umb des erscheinenden grossen Mangels und Abgangs willen weder das Hofgesind der Gebühr und ihrer Nothdurft nach bezahlt, noch auch dem christlichen hungerischen Granitzwesen in furfallenden Nöthen die hilfliche Hand geboten kann werden, daher nun leichtlich ein Haus nach dem andern verloren und das Wesen dadurch ganz und gar zu Boden und zu Trümmern gehen möchte; und aber solches Werk, welches der hochnothwendigisten und furnehmbisten eins, unangesehen unsers den gemeinen Ständen noch im Jahr 77, desgleichen anno neunundsiebenzig- und achtzigisten, auch bei den nägstgehaltenen Landtägen gethanen ausfuhrlichen Anbringens und Vermeldens, auch ihrer darauf ubergebenen unterthänigisten Gutbedunken und darbei furgeschlagene Mittel der Schuldenlastshilf halben bis daher ersitzen blieben: so erfordert die unumbgängliche Nothdurft und ist an

dem, weil noch seither die Noth nur ärger und grösser worden, auch schier nicht ärger werden kann, es gehe dann das Wesen gar zu Boden, dass derhalben solche Handlung länger nit eingestellt werden kann, sondern unsaumblich und auf das eheist fur die Hand genumben werde. Darzu gehöret nun der Anfang bei unserer kuniglichen Kron Beheimb, dann ausser derselben Bewilligung ist sich bei den incorporierten Landen wenig zu versehen, wie dargegen nit zu zweifeln, wann das Haupt vorhergehen und sich diesfalls der Hoffnung nach erzeigen, dass es auch der ubrigen Glieder halben keinen Mängel haben werde.

Damit nun dasselb der einmal erheischenden hohen und fast äusseristen Nothdurft nach beschehe, so sollen unsere Praesidenten, ferner unsere Räth und obriste Landofficierer vernehmben, im Fall durch gütige Schickung des Allmächtigen die schwebende Sterbläuf, wie zwar zu hoffen, es sich auch gottlob guter Massen erzeigt und etwo mit der Tagwachs noch besser erzeigen wird, etwas mildern, also dass nicht allein die Recht und Zusambenkunft in diesem unseren Kunigreich Beheimb, sonderlich aber allhie zu Prag wiederumb angehen, sonder auch wir und unser Hofläger sich wieder hieher begeben wurde, wann und zu was Zeit angedeuts unsers obliegenden Schuldenlasts halben ein Landtag zu halten sein möchte, bei welchen ernennte unsere Praesidenten neben anderen dienlichen persuasionibus und motiuis, insonderheit dahin zu gedenken haben werden, da man etwo vermeint die Sach noch länger aufzuziehen, dass sie bei ihrer Replik vermelden, dass die jetzige Gelegenheit, da es noch durch Gottes Segen zu erschwingen, nicht zu versaumben, noch weiter mit diesem Werk zu verziehen, dann wir geben ihnen zu bedeuten, do etwo kunftig Kriegs- oder Sterbläuf, auch missrathende Jahr und andere dergleichen Ungelegenheiten einfallen wurden, dass es sich alsdann nicht mehr thuen lassen und dass das Wesen eben gar und auf einmal ins Verderben gerathen müsste.

Es haben uns auch die Stånd in Beheimb in nägstem Landtag ersucht, damit die bei den Bergwerchen erscheinende Mängel und Gebrechen wieder zurecht gebracht werden möchten, dass zu Bereitung und Visitierung derselben sonderbare Commissarien neben etlichen bergverständigen Personen von uns verordnet werden wollten, darzu dann sie die Stånd ihres Theils gleichsfalls etzliche Personen furgeschlagen und benennt; weil aber in Sachen von der eingefallenen Sterbläuf wegen noch bisher kein Anfang gemacht, unangesehen, dass wir mit ihnen den Ständen geschlossen, dass angeregte Commission noch dies Jahr gewisslich furgenumben werden solle, wie es dann an ihm selbst einfach ist, daran uns und unserer Kron Beheimb gelegen: so werden unsere Praesidenten sich in diesem Punkten abermals mit unsern Räthen und obristen Landofficierern zu unterreden haben, auf was Zeit und Weg bemelte Visitation und Besichtung der Bergwerch furzunehmben sein möchte, damit wir uns folgends desto besser daruber entschliessen und die weitere Nothdurft anstellen mugen.

Letzlich werden auch sie die Praesidenten des wällischen Wasserkünstlers Ambrosii Bizozero furgegebne und gerathene Kunst, sonderlich aber die Wasserführung bei dem Kuttenbergischen Bergwerch zu besichtigen, sich auch mit denen obristen Officierern, was uns darinnen zu thuen sein möchte, zu berathschlagen, mit denselben auch der markgräflichen Handlung halben zu reden und uns aller ihrer Verrichtung in dem einen und andern zu erindern haben.

Sonsten werden beede unsere Kammerpraesidenten etlicher behmischen Kammersachen halben ein absonderlich Memorial hernach empfahen, sich darinnen der Nothdurft nach ersehen und die Gebühr bei unsern Officierern gleichsfalls furbringen. Daran vollbringt ihr unsern gnädigen gefälligen Willen und Meinung. Geben Prag den 26. Novembris anno 1585.

---

361. Komora česká upomíná obec židovskou Pražskou o zadržané berně z let 1576, 1577 a 1578.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM. 1585, 2. prosince. — Konc. v arch. česk. místod.

Židé starší Pražští! Jest vám jminulých dnův vejtah odeslán, jakú sumu berní z židův Pražských, jimž let deset a vejše, též dvatcet a vejše jest, z hospodářův i podruhův, též z synův jejich, za léta 76., 77. a 78. dlužni pozůstáváte, s tím napomenutím, poněvadž takové zadržování na nemalú škodu JMCské, pána našeho nejmilostivějšího, jest, a JMt bez té sumy nikderakž déle býti moci neráčí, abyšte takové berně ihned beze všech dalších odtahův pánům berníkům království Českého na hrad Pražský odvedli, ale toho se, jakž sme spraveni, posavad nestalo, což nám do vás s podivením jest. A protož vám, jakž prvé i nyní, na místě JMCské poroučíme, abyšte odvedením těch berní neprodlévali, nýbrž je, pokudž možné, ještě dnes, kdež náleží, konečně vyčísti dali, ač chcete-li se další těžkosti a skutečného trestání vyvarovati. Dán na hradě Pražském v pondělí po sv. Ondřeji, apoštolu Páně, jinak druhého dne měsíce prosince léta 85.

---

362. Presidenti komory dvorské a komory české podávají císaři zprávu o svém jednání s nejvyššími úředníky zemskými v Kutné Hoře, kteréž byli vedle instrukce ze dne 26. listopadu 1585 vykonali. V příčině prodloužení lhůty k zaplacení 30.000 tolarů z peněz berních císaři půjčkou slíbených, odpověděli nejvyšší úředníci zemští, zastírajíce se při tom zodpovědností před stavy, že zaplacení sumy takové muselo by se státi z berně r. 1586 a 1587. V příčině poskytnutí zálohy na zaplacení dlužného žoldu posádkám vojenským na Uherských hranicích vyjádřili se nejvyšší úředníci zemští, že dokavad placení vojska stavové sami obstarávali, nevyskytl se žádný schodek, protož že podstatná jestiť obava, budeli žádost taková vznešena na stavy, že budou opět chtíti sami vojsku platiti. A poněvadž takové břemeno nejvíce jen na království České se ukládá, navrhovali nejvyšší úředníci zemští, aby císař také Moravany a Slezany k plnění jich povinností napomenul a dosavadních svolených pomocí Lužických na hraničné posádky vynaložil; Uhři, kteříž ze všech nepřiteli jsou nejbližší, po dvě léta na obranu, ochranu svou ničehož neposkytli. I na říši Německé měl by císař v čas pomoci žádati. V příčině dobývání nezaplacených berní exekucí zrazovali nejvyšší úředníci zemští od takového počínání, poněvadž mnozí by rádi berni povinnou zaplatili, za příčinou však rány morové do měst Pražských vpuštěni nebyli; mezi kterýmiž „restanty“ jsou i někteří nejvyšší úředníci zemští. Za nejlepší v příčině té prostředek uznávali, kdyby zvyupomínání berně a posudného dělo se mandáty po krajích; a kdyby potom ještě, po připomenutí, že peněz zapotřebí na zaplacení pohraničného lidu vojenského, jevil se nějaký schodek, aby vzata byla záloha z berně zemské. Vyslanci oznamují dále, jaké námitky nejvyšším úředníkůu zemským na takové vyjádření učinili a v čem se s nimi dohodli. V příčině splacení dluhů královských prohlásili nejvyšší úředníci, že by bylo povážlivé, aby žádost taková na nejblíže příští sněm vznešena byla, poněvadž hlavně k úradě o veřejné hotovosti svolán býti má; prospěšněji že by bylo o něco později zvláštní svolati sněm a uraditi se prvé s přednimi osobami z přivtělených ku království zemí. Konečně podávají vyslanci zprávu o projednání ještě některých jiných artikulů, kteréž jim císařem nařízeny byly, takž o žádosti Budějovských horníků v příčině poskytnutí jim rozličných svobod,

o poddání horníků v Kutné Hoře, aby na posledním sněmu prohlášená svoboda poddaných horníků i na manželky jich vyhlášena byla.

1585, v prosinci. — Opis souč. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Allerdurchlauchtigister u. s. w. Allergnädigister Herr! Auf E. Kais. Mt. allergnädigiste Verordnung vom ersten Novembris nächstverschienen haben wir uns auf den bestimbten Tag, als den achtundzwanzigisten desselben, zu der Herren obristen Landofficierer dieser Kron Beheimb Zusammenkunft hinaus gen Kuttenberg verfügt, uns bei ihnen mit gebührlicher Uberreichung des bald hernach empfangenen Credenzschreibens und Erbietung E. Mt. kaiserlicher und kuniglicher Gnad angemeldet, folgunds die Instruction sambt denen darzu gehörigen Einschlüssen zu Gewinnung der Zeit fürgelegt und also mit ihnen des einen und andern halben inhalt unsers habenden Befehlchs Handlung pflogen. Darauf sie sich der zuerbotenen Gnad unterthänigist bedankt und E. Kais. Mt. zu dero glücklichen Regierung langwierige beständige Gesundheit gewünscht, sich auch auf bemelte unsere ihnen fürgelegte Instruction und unser daneben beschehenes mündliches Anbringen und Gegenred von einem Artikel zu dem andern erklärt, wie folgt:

Erstlich diejenige 30.000 Thaler belangend, die E. Kais. Mt. sie die Herren Officierer auf des Herrn Chinsky im Namen E. Mt. gethane Werbung unlängst hievor darzuleihen bewilligt, mit der Condition, wo ihnen dieselben zwischen hie und Bartholomaei schierist kunftigen 86. Jahrs nicht wieder erstattet, dass sich sie, die Herren Officier, deren alsdann durch die Steuereinnehmber von denen einkummenden Steuers- und Biergeldsgefällen selbsten zahlhaft machen sollten, allda ist uns von E. Kais. Mt. laut vorgedachter unserer Instruction befohlen worden, anfangs zu versuchen, ob es bei ihnen den Herren Landofficierern zu erhalten, dass unangesehen E. Kais. Mt. die Assecuration allbereit auf einen solchen Weg gefertigt, es dennoch etwo noch dahin verändert möcht werden, dass hintangesetzt des bestimbten Termins der Wiederbezahlung sich E. Kais. Mt. allein so weit und dahin verschrieben, wann Sie bemelte dreissig Tausend Thaler bei kunftigem Landtag anderer Gestalt nicht künnten erhalten oder bei den Ständen richtig machen, dass Sie alsdann erst die Erstattung in andere Weg zu thuen wollten schuldig sein. Im widerigen Fall aber und da solches je nicht zu erlangen, sollten wir alsdann mit den Herren Landofficierern handlen, dass sie es umb deren uns in bemelter Instruction angedeuten Ursachen willen dahin kummen lassen wollten, damit ernennte Summa der dreissig Tausend Thaler nicht auf einmal und in einem so kurzen und verzuckten Termin, sonder zu unterschiedlichen und geraumben Fristen, als die Hälft auf Nicolai bemelts sechsundachtzig und der ubrige halbe Theil Nicolai siebenundachtzigisten Jahrs bezahlt werden dürften. Dem wir dann auch gleichwohl nach unserm Vermügen bestes und getreuistes Fleiss nachgangen sein.

Wir sollen aber E. Kais. Mt. zu Bericht der Sachen unterthänigist nicht verhalten, dass uns auf diesen ersten Artikel vorher gleichsamb zu einer Generalantwort erfolgt, E. Kais. Mt. hätten demnach allergenädigist zu bedenken, dass sie die Herren Officier mit Bewilligung berührter dreissig Tausend Thaler auf Mass und Weis, wie die von ihnen darauf gestellte Certification an die Steuereinnehmber und E. Kais. Mt. dagegen gefertigte Verschreibung vermöchten, nicht ein kleines hätten gethan, dann ob sie sich wohl schuldig wüssten, E. Kais. Mt. als ihrem von Gott fürgesetzten einichen Haupt und Herrn, in allem gebührlichen Gehorsamb zu leisten, solches auch für ihr Person unterthänigistes Fleiss jederzeit gethan, auch nochmals zu thuen geneigt wären, so stünd es doch nicht in ihrer Macht, wär auch im Landtag expresse verboten, von diesem Geld der Ständ nichts auszuleihen, wie sich dann E. Kais. Mt. genädigist wohl zu erindern wissen, obschon vor diesem in Landtägen gleichmässige Begehren beschehen, dass doch kein Bewilligung darauf erfolgt. Darneben künnten sie unvermeldet nicht lassen, dass sich die Unterofficier in nächstverschienem Landtag beschwert, dass sie von wegen des

gegenwärtigen gefährlichen Läuf und Theurung ihren Ambtern und Diensten allhie, denen sie mit grosser ihrer Ungelegenheit stets abwarten müssen, ohne Besserung ihrer Besoldungen länger nicht beiwohnen künnten. Weil man dann solch ihr Begehren für billich erkennt, man auch sonderlich dies Bedenken darbei gehabt, dass sie sich ausser Onerierung der Parteien mit Erhöhung der Tax nicht wurden erhalten künnen, daraus aber ein gemeine Beschwer des Lands, E. Kais. Mt. auch in kunftigen Landtägen umb solcher Unrichtigkeit willen allerhand Irrungen erfolgen möchten, so seien sie gedachter Verbesserung ihrer Besoldung aus diesem Geld vertröst worden und solches zwar dem Vicelandschreiber allbereit widerfahren. Also hätten sie auch E. Kais. Mt. und dem Land zu Ehren die Landstuben und den Saal zu zieren, von berührtem Geld den Unkosten deputiert.

Und wären das alles solche Ursachen, mit denen sie die Herren Officier sich hievor wohl entschuldigen und E. Kais. Mt. genädigistes Begehren angeregter dreissig Tausend Thaler halben etwo auf ein andere Zeit differieren hätten mügen; aber dessen ungeacht, sonderlich aber auch, dass sie es bei denen gemeinen Ständen aufs kunftig zu verantworten haben wurden, hätten sie dennoch E. Kais. Mt. umb deren durch den Herrn Chinsky als E. Mt. Abgesandten angezogener Ursachen willen uber sich genumben und bewilligt, E. Kais. Mt. mehrgedachte dreissig Tausend Thaler gegen vorbemelter Condition der Wiedererstattung auf Bartholomaei nächst kunftig erlegen zu lassen. Sollten sie nun jetzo dieselbig Bewilligung auf einen andern Weg und E. Kais. Mt. jetzigem genädigisten Begehren nach gar dahin extendieren und richten, dass E. Kais. Mt. alsdann erst Bezahler sollten sein, do sie es in künftigem Landtag bei den Ständen nicht erhalten künnten, das wurde ihnen den Officierern bei den Ständen gar nicht verantwortlich sein, sonder bei ihnen das Ansehen haben, als ob sie die Herren Officier nicht allein mehr, als ihnen gebührt gehandelt, sonder auch etwo selbsten Andeutung darauf gegeben hätten. Haben derhalben gehorsamist gebeten, sie diesfalls für entschuldigt zu halten, mit dem Vermelden, da E. Kais. Mt. je genädigist entschlossen wären, solches auf einem kunftigen Landtag bei den Ständen suchen zu lassen, dass Ihr ohne das und ausser dies dasselb und anders allezeit bevorstünde. Doch haben sie bewilligt, dass ihnen die Wiedererstattung dieses Anlehens der dreissig Tausend Thaler E. Kais. Mt. selbst genädigistem anderem Begehren nach zu zweien Fristen, als der halbe Theil Nicolai des sechsundachtzig- und die uberige Hälft Nicolai des siebenundachtzigisten Jahrs allein aus den Steuersgefällen verordnet werden solle. Darbei wir es, weil es einem von E. Kais. Mt. derselben fürnehmben geheimben Rath dem Herrn Trautson Freiherrn etc., nach Verfertigung der Instruction zukumbenen genädigistem Schreiben gemäss, verbleiben lassen.

Da es nun E. Kais. Mt. also genädigist gefällig, so wird ein Nothdurft sein, dass E. Kais. Mt. die Befehlch an die beheimische Kammer wegen Aufrichtung der Assecuration von der Hofkammer aus auf das eheist ergehen lassen und darauf alsdann bemelte Assecuration verglichenermassen bei der beheimischen Kammerexpedition unter E. Kais. Mt. Namen und Titel verfertigt, welcher Schein den Ständen gegen Empfahung des Gelds hinum geben werden solle.

Was aber zum andern den Abgang zu Bezahlung der bergstädtischen Gränitz, wie auch die destwegen begehrte Anticipation belangt, da ist derselb Artikel den Herren Officieren etwas frembd fürkumben, dann sie haben darauf vermeldet, solang als sie berührte Bezahlung in ihren Handen gehabt, sei dergleichen Abgang wie jetzt, da dieselb E. Kais. Mt. wiederumb eingeraumbt worden, nie erschienen: daher zu besorgen, da es für die Ständ kummen, dass sie ihnen vielleicht die Gedanken machen und auf dem kunftigen Landtag gar begehren möchten, angeregte Bezahlung zu desto wenigerer Behelligung E. Kais. Mt. wieder zu ihren Handen zu nehmben.

Zudem wölle ihnen auch nicht wenig beschwerlich sein, dass dergleichen Hilfsuchungen allezeit nur bei ihnen geschehe, [gleich als ob sie den Last allein tragen müssten, so doch den incorporierten Landen, als Märhern und Schlesien, so die nächst angesessene, gebührte, das ihrig auch darbei zu

thuen, von denen sie aber kein Wissenschaft hätten, was sie bezahlten und wieviel sie restierten. Wär derhalben ihres gehorsamisten Erachtens zu Erhaltung einer ebenmässigen, durchgehenden Gleichheit billig, dass E. Kais. Mt. dieselben sowohl als die beheimische Restanten treiben liessen.

Dann so haben sie auch von uns begehrt, E. Kais. Mt. unterthänigist anzuzeigen, dieweil wissenlich, dass von der Lausnitzischen Bewilligung bis auf dato zu Bezahlung der Gränitzen gar nichts verwendet worden, dass E. Kais. Mt. auf Mittel und Weg bedacht sein auch die Fürseh- und Anordnung thuen wollten, damit dieselbige Hilfleistungen zu dem Gränitzwesen applicieret und gebracht werden möchten.

Und nachdem die Reichshilf nunmehr auch zu End lief und da E. Mt. nicht zu rechter Zeit auf ein andere bedacht wäre, die beheimische, wie auch der andern Lfinder Nebensteuern allein nicht erklecken, sonder E. Kais. Mt. ein Ansehenlichs abgehen würde, wie dann derselben zwischen der nächsten Regensburgischen und jetzigen jüngsten Reichscontribution ein ganzes Jahr und also etlichmal hundert Tausend Gulden entgangen wären: so würden E. Kais. Mt., damit es nicht etwo wieder beschehe, zeitlich darauf mit Gnaden wissen zu gedenken.

Die Hungern, denen doch der Erbfeind am allernächsten und gefährlichsten gesessen, hätten nun ein zwei Jahr, wie ihnen den Herren Officierern fürkumben, auch nichts bewilligt noch hergegeben, das werde besorglich abermals bei kunftigen Handlungen nicht allein der Kron Beheimb und incorporierten Landen, wann es die Ständ erfahren sollten, wie es dann nicht wohl künnt verschwiegen bleiben, allerhand Ungelegenheit geben, sonder auch etwo bei nächstem Reichstag bei den Reichsständen nicht geringe Verhinderung und Nachdenken verursachen. Welches gegen E. Kais. Mt. sie allein treuer, guter und unterthänigister Meinung vermelden wöllen, bäten auch, E. Kais. Mt. wollten es anderst von ihnen nicht vermerken.

Was aber betrifft die beheimische Restanten und wie dieselben gleichwohl unterdess einen als den andern Weg einzubringen, da künnten sie die Herren Officier ihres Theils nicht rathen, dass E. Kais. Mt. vermug des Landtagsbeschluss die Execution auf die Saumige alsbald für die Hand nehmben sollten, dann es wär wissentlich, dass viel der Ständ ihre Steuern gen Prag mit sich gebracht, aber der eingefallenen Sterbläuf willen nicht eingelassen worden.

So befänden sich viel, darunter auch etliche der anwesenden obristen Officier begriffen wären, die gleichsfalls der Sterbläuf halben bei ihren Gütern gar nichts, weder an Steuern noch andern ihren Einkumben bisher hätten einbringen künnen, ja theils derselben hätten bis auf diese Stund von bemelten ihren Gütern gar kein Kundschaft, was es damit für ein Gelegenheit hab, haben mügen.

Sie die Herren obristen Officier wären aber der unterthänigisten Meinung, E. Kais. Mt. möchten alsbald sonderbare starke Generalmandata und in jeden Kreis zwei Exemplaria ausgehen lassen und ihnen darinnen mit Ausführung, was den bedrangten bergstädterischen Gränitzen daran gelegen, auferlegen und befehlen, nicht allein die Steuer- sonder auch Biersrestanten und zwar die Steuern sowohl von dem verwichenen nächsten Termin Bartholomaei, als auch was sich jetzt Nicolai gebührt, zwischen hie und Trium Regum gewiss und unfehlbarlich richtig zu machen, mit Bedrohung, welcher sich saumig erzeigen würde, dass alsdann die Execution alsbald und von Stund an vermüg der Landtagsbeschlüss wider ihne fürgenumben werden sollte.

So würde auch den Biereinnehmbern aufzulegen sein, sich alsbald zu ihren Diensten zu verfügen, wie dann E. Kais. Mt. hierauf obbemelte Mandata bei der beheimischen Hofkanzlei, die Erforderung der vier Einnehmber aber durch die beheimische Kammer aufs baldest so müglich expedieren zu lassen haben würden.

Dann dass man etwo bei der Landtafel Geld aufbringen, dasselb zu der vorstehenden bergstädterischen Bezahlung verwenden und hernach aus denen einkummenden Steuern wiederumb

erstatten sollte, da hätte solches vor Jahren geschehen, man auch daselbst wohl etwas finden künnen, aber jetzt hätt es damit ein andere Meinung; dann es wär kein Geld allda verhanden, und do die Ständ gleich etwas dorten hinterlegten, liessen sie es doch nicht mehr, wie etwo vor diesem geschehen, auszählen, sonder thäten es selbst und verwahrten es in eignen Truhen, dass also vonnöthen sein würde, woferr E. Kais. Mt. etwas dannenher zu erheben gedächten, mit denen, so dasselbig Geld zuständig allererst Handlung zu pflegen, wiewohl ihnen unbewusst, dass etwas sonders jetziger Zeit verhanden wär. Darbei hätten sich aber E. Kais. Mt. genädigist zu berichten, wohin es nunmehr mit dergleichen Geldhandlungen kumben und mit was beschwerlichen Conditionen, auch wohl Hinzuschlagung grosser Genaden dieselben gemeiniglich geschlossen, daher nicht allein daraus kein Nutz, sonder nur Verlust und Schaden erfolgen würde. So hätt es auch dies Bedenken auf sich, wann man destwegen mit ernennten Parteien tractieren sollt, dass es sich ohn Zweifel, sowohl als in andern solchen Sachen bisher geschehen, lang verziehen möchte, da entgegen zu hoffen, weil der Termin Nicolai damals gleich vor der Hand, numehr aber fürüber, wann E. Kais. Mt. die gerathene Generalia obvermeltermassen fürderlich publicieren liessen, dass E. Kais. Mt. eben dasjenig, was sie bei gedachten Geldhandlungen zu suchen, und zwar in einer kurzen Zeit und ohne allen ihren Entgelt erlangen künten.

Wär es aber je Sach, dass etwo noch uber solche E. Kais. Mt. allergenädigiste Mandata ein Abgang erscheine, so hätten die Ständ in Beheimb ihre Steuern in die Gewalt der beheimischen Kammer gegeben, die möchte darauf nach Gelegenheit anticipieren und dürfte bei ihnen den Officiern destwegen keines Fragens.

Sonst haben E. Kais. Mt. bei diesem Artikel gleichfalls genädigist begehren lassen, dass die Herren Officier die Aufnehmbung der Steuer- und Biergefäll-, sonderlich aber auch der zahlmeisterischen Raitungen zu befürdern verordnen wollten. Darauf sie von uns begehrt, E. Kais. Mt. unterthänigist anzuzeigen, sie hielten eins und das ander selbst für ein hohe Nothdurft, wollten auch, sobald E. Kais. Mt. die Rechten wieder gehen und sie gen Prag kumben liessen, wie dann zu verhoffen, der allmächtige Gott würde nunmehr die wohlverdiente Straf der gefährlichen Seuche genädiglich abwenden, dass es jetzt und auf Pauli Bekehrung beschehen und das Kammerrecht gehalten werden möchte, alsdann die Gebühr alsbald darauf fürnehmben: darumb möchten E. Kais. Mt. ihnen genädigist wohl vertrauen.

Wir haben auf diese Antwort vermeldet, dass etwo ihrem Andeuten nach zuvor, als die Ständ in Beheimb die Bezahlung in Händen gehabt, gedachte Ungelegenheit und Mangel des Gelds nicht erschienen, dasselbig wär unter anderm auch aus dem erfolgt, da sie die Ständ nach dem neunundsiebenzigjährigen Landtag die erste Bezahlung gethan, dass sie des Markgrafthumbs Märhern und Fürstenthumbs Schlesien Hilfen zugleich auch mit ihnen gehabt, darauf ja der Kron Beheimb Zahlmeister ein Summa Gelds erspart und wiederumb zuruckgeführt; als aber hernach die Fürsten und Stände in Schlesien befunden, dass ihrem Land auf Bezahlung der Oberhungerischen Gränitzen mehrere Gefahr als auf andern Orten gelegen, hätten sie bei E. Kais. Mt. selbst unerthänigist angebracht und im Landtag begehrt, auch ihre Bewilligung dahin gethan, dass dieselb auf Oberhungern verwendet werden sollte. Darauf sie dann auch die nächst erfolgte Bezahlung daselbst in Oberhungern hingeschickt und dieselb also bis dato continuiert, wie dann nnsers Wissens die jetzige Bezahlung von ihnen gleichsfalls allda wo nit beschehen, doch allbereit im Werk wäre.

Bei der bergstädterischen Gränitz aber wär nach Abzug der schlesischen Bewilligung diese Unordnung erfolgt, dass der Kron Beheimb und des Markgrafthumbs Märhern Zahlmeister an denen Orten, da die Fürsten und Ständ in Schlesien ihre erste Bezahlung gethan, weiter nicht als sie zuvor gethan hätten, bezahlen wöllen. Wär also die ganze Zeit uber, so die Bezahlung in der Stände Händen gewesen, an denjenigen Gränitzort- und Flecken, dahin die aus Schlesien Anfangs ihre Bewil-

ligung erlegt, kein weitere Bezahlung geschehen, als was E. Kais. Mt von der Kammer Krembnitz fürleihen lassen, bis dass E. Kais. Mt. dieselb von ihnen den Ständen wiederumb in ihre Händ bekumben haben.

So wären auch die Termin bei den Ständen etwas zeitlicher als jetzt gefallen, dann wie sie jetzt auf Bartholomaei und Nicolai bestimbt, so wären sie zuvor auf Lichtmess und Bartholomaei gerichtet gewest. Bei den vorigen Terminen hätt man das Geld zeitlich einnehmben, darauf die Bezahlung zu rechter Zeit alsbald verordnen und das Kriegsvolk zu Ross von dem Gras in die Gränitzhäuser bringen mügen, jetzt aber, da die Termin so weit zuruckgestellt und die Zeit der Bezahlung allweg vorgehet, künnte solches anderer Gestalt nicht, dann durch Mittel der Anticipation geschehen, wie dann E. Mt., dass es dahin kummen wurde, in gehaltenem nächsten Landtag vorgewarnet hätte, welches auch das jetzig Begehren der Anticipation verursacht.

Es hätten auch sie die Herren Officier aus dem Auszug, welchen E. Kais. Mt. aus dem Bern nehmben und ihnen ubergeben lassen, zu befinden, dass an dem ersten Termin jetziger Steuer bis dato nicht mehrers als achtzehen Tausend drei Hundert Thaler einkumben, darvon man aber mir, dem beheimischen Kammerpraesidenten, wegen des zur fertigen Kriegsbezahlung anticipierten Gelds in die fünf Tausend Thaler ungefährlich schuldig, dass also nicht mehr, dann noch beiläufig dreizehen Tausend Thaler per resto verblieben. Aus welchem allem genugsamblich abzunehmben, dass die Schuld des Mangels an Geld zu vorgedachter bergstädterischen Bezahlung nicht E. Kais. Mt. oder wem sie diese Sach befohlen, sonder dem zuzumessen, dass die Termin wie gemelt, zuruckgestellt, die Bezahlung aber fast ein halbes Jahr zuvor geschehen soll, dass auch die Steuern nicht erlegt und, wie vorgemeldet, die schlesische Bewilligung anderswohin verordnet worden.

Was dann die märherische Bezahlung anlangt, da wär dieselb jedesmals auf die bergstädtisch Granitz neben der beheimischen Hilf geführt und daselbst richtig geschehen, wie man dann auch daselbst jetzo mit dem Bartholomaei nächsthin verfallnen Termin der achtundzwanzig Tausend Thaler allbereit gefasst wäre, und man damit allein so lang verzug, bis man mit der Kron Beheimb Steuersbewilligung auch aufkumben, damit man alsdann eins neben dem andern zu bemelter bergstädterischen Bezahlung verschicken kunnte.

Wir haben auch den Herren obristen Officierern auf das, was sie beider Markgrafthumb Lausnitz halben absonderlich vermeldet, angezeigt, dass ansehenliche Schulden von Hauptgut und Interesse dahin verwiesen, die nicht E. Kais. Mt., sonder dero geliebter Herr Vater hochlöblicher Gedächtnus gemacht, derwegen E. Kais. Mt. in denselben beiden Markgrafthumben nicht allein die Steuer, sonder auch dero gen Hof deputiertes und bewilligtes Biergeld zur Bezahlung dort verbleiben lassen und deren bei Hofe selbst entrathen müssten.

Was sonsten der Herren Officier Gutachten, dass E. Kais. Mt. nichts anticipieren, sonder die restierende Ständ durch Publicierung der gerathenen Generalmandata zur Erlegung vermahnen sollten, betrifft, weil wir wohl gesehen, dass mit weiterm Replicieren bei der jetzigen Ungelegenheit nichts mehrers auszurichten, haben wirs darbei verbleiben lassen, vermeinten auch das nächst sein, dass E. Mt. bemelte Generalia bei der beheimischen Hofkanzlei und dann die Beschreibung der Biereinnehmber der beheimischen Kammer auf das ehist und fürderlichst ausgehen zu lassen, gnädigist befehlen möchten.

Darüber nun sie die Officier mit gehörter unserer Erläuterung in diesem Punkt zufrieden gewest, allein vermeldet, sie erachteten dannoch ein Nothdurft sein, dass E. Kais. Mt. gnädigist darauf bedacht wären, weilen soviel Monat hero das Kriegsvolk zu Ross auf den armen Leuten lag und von dem ihren nichts verzehrten, sonder bemelte arme Unterthanen allein aussaugten, wie etwo der Gebühr und Billichkeit nach ihnen mit Erstattung ihres Schadens zu begegnen, wie auch diesem

Kriegsvolk die Bezahlung zu thuen, ob ihnen dieselb völlig zu passieren, oder ob nicht billicher, dass ihnen die Schäden abgezogen und den armen Leuten ohne E. Kais. Mt. Entgelt hinumbgegeben werden sollten. Welches sie gleichsfalls allein treuherziger unterthänigister Meinung vermelden hätten wollen. Wir achteten ganz billich sein, dass denen Kriegsleuten für die Zeit, [die] sie auf den armen Leuten gelegen, gebührlicher Abzug beschähe und darvon den armen Leuten ein leidenliche Ergötzlicheit erfolgt, welches dann E. Kais. Mt. in kunftigem Rakusch in mehr Weg zu gutem kummen wurde.

Was dann ferner betrifft E. Kais. Mt. Schuldenlast und wann etwo zu Hinlegung desselben ein Landtag gehalten werden möchte, obwohl den Herren Officieren allerhand dienliche Argumenta neben denen, so unserer Instruction eingeleibt, zu ihrer desto besserer Persuasion fürbracht worden, so ist uns doch zur Antwort erfolgt, ob sie wohl E. Kais. Mt. Bedenken für billich und erheblich hielten, so wäre doch ihres gehorsamen Erachtens dieser Zeit die Ausschreibung des Landtags allzu frühe, weil darzu mehrere Praeparation zu thuen vonnöthen wäre. Dann weil ingemein darfür gehalten wirdet, dass die Kron Beheimb für andere incorporierte Länder allezeit ein mehrers gethan, wie solches aus vielen, sonderlich aber auch ihres sechsten Biergroschens Bewilligung abzunehmben, darzu die andern Länder erst durch viel Landtag nicht ohn Müh bewegt hätten werden künnen, wie sie dann auch die Ständ in Beheimb, dass sie dieser ihrer Beschwerung Ursach wären, lauter beschuldigt hätten, wurden E. Kais. Mt. zu Hinlegung dieser Difficultät Ihres Erachtens auf Mittel und Weg gedacht sein müssen, zu dem sei vor Augen, dass E. Kais. Mt. ansehenliche Herrschaften und Güter in bemelter Kron Beheimb hätten, deren E. Mt. nach Gelegenheit ihrer Würdigung nicht geniessen, die Hauptleut aber dagegen sich darbei fast alle bereichten: vermeinten derhalben, E. Kais. Mt. möchten gleich so mehr selbst Ihro einen mehrern Nutz daselbst anrichten, wären auch der unterthänigisten Hoffnung, es wurde jährlich nicht ein geringes ertragen, auch dardurch den Ständen mehrere Ursach geben werden, desto getröster und mit grösserm Ernst ihre Hilf zu erzeigen, welches sonsten in kunftigen Landtag allerlei Verhinderungen an dero genädigisten Begehren machen werde.

So wüssten sich E. Kais. Mt. allergenädigist zu erindern, dass die Abgesandte von der Kron Beheimb und den incorporierten Landen, als sie jüngstlich auf Erforderung E. Kais. Mt. wegen der Defensionsordnung zu Prag beisammen gewest, dieselb unterthänigist gebeten, dass sie derwegen auf das fürderlichist Landtag halten und dieses nutzbar Werk aufs ehist in Wirkung kummen wollten lassen, dessen sie auch von E. Kais. Mt. also vertröstet worden. Sollte nun in nächstem Landtag dieses nothwendigen Punkts geschwiegen und etwo allein der Artikel E. Mt. Schuldenlastsenthebung proponiert werden, hätten E. Kais. Mt. allergenädigist zu bedenken, dass es bei den Ständen ein seltsames Ansehen gewinnen und ohne Beschwerung nicht abgehen würde.

Da dann auch vielleicht E. Kais. Mt. beides, die Defensionsordnung und Enthebung dero Schuldenlasts, gleich mit und neben einander im Landtag proponieren lassen wollten, so besorgten die Herren Landofficierer, es möcht etwo eins das ander irren, drumb hätten E. Kais. Mt. wohl zu berathschlagen und zu erwägen, ob sie beides, wie jetzt gemeldet, in ein Landtagsproposition bringen lassen oder ob sie der Defensionsordnung halben allein einen halten und des andern noch zur Zeit geschweigen, auch etwo hinnach von desselben wegen einen andern besondern Landtag genädigist anstellen wöllen; sie ihres Theils bäten unterthänigist angeregte Defensionordnung als, wie gemelt, ein hochnutzlichs Werk in dem nächsten Landtag vor allen Dingen fürzunehmben.

Die Praeparation aber, die E. Kais. Mt. der Schuldenlastscontribution halben thuen möchten, vermeinten sie die Herren obristen Landofficier gehorsamist, kunnte mit besserm Nutz beschehen, da E. Kais. Mt. vor Ausschreibung bemeltes Landtags neben ihnen auch etliche Personen aus den ansehenlichsten Officiern und Ständen des Markgrafthumbs Märhern, Fürstenthumbs Schlesien und beider Markgrafthumb Lausnitz gen Prag zu sich berufen und mit ihnen sammentlich dies Werk der Ent-

hebung E. Kais. Mt. Schuldenlasts tractierten; dann ihres Erachtens wär kein Zweifel, es wurden ihnen dieselbigen Personen die Sach in Ansehung E. Kais. Mt. genädigisten Begehrens obgelegen lassen sein, deren treulich nachgedenken und sich einer solchen Antwort und Erklärung vergleichen, dardurch E. Mt zu Erlangung ihres genädigisten Intents auf künftigen Landtag kummen möchten. Es wurde auch solches bei den Ständen der Kron Beheimb alle Difficultäten, die etwo sonst fürfallen möchten, beiseits setzen und zweifelsohn die Bewilligung befürdern, da sie sehen wurden, dass sie nicht allein es alles thuen, sonder die andere Länder auch nachfolgen würden.

Zu dem so wären die Ständ in Beheimb wegen des neuen Aufschlags in Treid und Wein, so die in Österreich gemacht, dann auch jetzt von neuem über deren von Märhern gleichen Aufschlag nicht wenig beschwert und wär zu besorgen, da E. Kais. Mt. dieselbige Neuerungen vor dem angehunden Landtag nicht abstellen, dass es E. Kais. Mt. alsdann allerhand Verhinderungen und Ungelegenheiten bringen möchte: derwegen E. Kais. Mt. zuvor auf die Abstellung desselben bedacht sein müssten, welches sie abermals E. Kais. Mt. auf dero genädigisten Fürtrag anzufügen nicht unterlassen künnen, mit unterthänigister Bitt, E. Kais. Mt. wollten dieses alles auch nicht anderst als wie es von ihnen gemeint würde, in Genaden an und aufnehmben.

Weil dann E. Kais. Mt. sich in obbemelter Resolution an derselben fürnehmben geheimben Rath Herrn Hansen Trautson Freiherrn, welche uns nach Kuttenberg zugeschickt worden, dahin genädigist resoluiert, dass von wegen Haltung des Landtags der Herren Officier Gutachten allein vernumben, sonsten aber durch uns nichts schliesslichs gehandelt werden sollte, haben wir mit ihnen dieses Punkten halben ferner zu tractieren Bedenken gehabt, soches aber E. Kais. Mt. hiemit gehorsamist berichten sollen, die werden ihrer genädigisten Gelegenheit nach dies Orts weitere Anordnung zu thuen wissen.

Wir halten aber unsers Theils in Unterthänigkeit darfür, weil es mit allen Gefällen und Einkummen E. Kais. Mt. Künigreich und Erbländer mehr dann beschwerlich geschaffen, die Ambter allenthalben aufs höchst und äusserist verwiesen, verkummert und versetzt, dargegen die Ausgaben gesteigert und gemehrt und nunmehr soweit damit ist kumben, dass weder dem Kriegs- und Granitzwesen, noch auch dem Hofgefind den allenthalben erscheinenden Mangel und Abgang länger zu ertragen, viel weniger den Kammern ihren Ambtern und Diensten solcher Gestalt fürzustehen oder dieselben vor dem endlichen Fall und Untergang aufzuhalten müglich, es werde diesem allem nach dennoch die Nothdurft in allweg erfordern, dass E. Kais. Mt. die dasig Sach fürderlich für die Hand nehmben und ferner nicht anstellen.

Der dritte Hauptpunkt, den E. Kais. Mt. uns bei den Herren Officiern zu handlen befohlen, ist die Besichtigung und Visitierung der Bergwerk. Allda gehen sie kürzlich mit ihrem Gutachten dahin, dass E. Kais. Mt. zu solcher Visitation etliche bergverständige Personen als Commissarien neben denen, so von den Ständen in Beheimb allbereit darzu benennt worden, auf Pauli Bekehrung schierist kunftig zusammen berufen, ihnen die Berathschlagung der Instruction alsdann auferlegen und mit Gnaden befehlen möchten, dass sie noch vor dem darauf folgunden Landrechten zu Kuttenberg als derzeit dem fürnehmbisten Bergwerk allhie in Beheimb, bei dem allerhand Unrichtigkeit und Unordnungen befunden werden, der Sachen einen Anfang machen sollten; dann, nachdem es sich daselbst anlassen wurde, künnten der Herren Officier gehorsamisten Erachtens ernennte Visitatores oder Commissarii alsdann leichtlich sehen, wie man auch bei den andern E. Kais. Mt. Bergwerken fürgehen müsste, welches nicht länger zu verziehen, sonder mit ehistem ins Werk zu richten E. Kais. Mt. sie die Herren Officier unterthänigist gerathen haben wollten.

Weil wir dann unsers Theils dasselbig auch für nothwendig gehalten, sintemal E. Kais. Mt. Kammerguts Verbesserung, wie auch zugleich den Inwohnern des Lands soviel daran gelegen ist, so

haben wir E. Kais. Mt. solches gehorsamist anzuzeigen nicht unterlassen sollen, bei dero gnädigisten Willen und Wohlgefallen stehen wird, ob sie also darein bewilligen und die Nothdurft darauf alsbald fertigen lassen wollten.

Der Markgrafischen Brandeburgischen Prorogation halben vermeinen die Herren Officier, dass von E. Kais. Mt. ich Poppl zu Seiner fürstlichen Gnaden abgefertigt werden und mit derselben desswegen handlen solle, dem ich nun auf E. Kais. Mt. genädigistes Gutheissen gehorsamistes Fleiss nachkummen will.

Und nachdem uns obbemelte unsere Instruction zu Beschluss gleichsfalls auferlegt, uns mit oftgedachten Herren obristen Landofficieren zu erkundigen und zu berichten, wie sich des Ambrosi Bizozero Wasserkunst anlassen thue, sein wir demselben gleichwohl auch nachkumben und haben ihn selbst darüber vernumben. Weil er aber allein mit dem kleinern Werk, darvon nichts eigentlichs zu judicieren, damals gefasst gewest, und aber dasselb bei dem wassernöthigen Budweisischen Bergwerk in die rechte vollkummene Prob zn richten für das best angesehen worden, hat man ihn gleich daselbsthin beschieden und wirdet seiner Verrichtung, weil die bleiene Röhren, deren er zu bemelter seiner Wasserkunst bedürftig, theils in Vorrath verhanden sein sollen, nunmehr täglich erwart, deren wir E. Mt. alsdann unverzogenlich hinnach in Unterthänigkeit berichten.

Als auch E. Kais. Mt. uns etliche Artikel in einem sondern Memorial von der beheimischen Kammer zustellen lassen, mit Befehlch, dieselben mit den obristen Herren Landofficierern zu berathschlagen, fürnehmblich aber das Budweisisch Bergwerk betreffend, was an E. Mt. Hans Hölzel als ein fürnehmber Gewerk dies Orts von dem Stecken und Abfall der Adamischen Hauptzechen in Unterthänigkeit gelangen lassen, mit Fürschlagung etlicher Mittel, wie ein und anderm zu helfen, ist solches den obristen Herren Officiern nothdurftig fürgetragen worden. Und stehen solche der Gewerken Anbringen und Begehren fürnehmblich in zweien Hauptpunkten: für eins, weil bemelter Adamischen wassernöthigen Zechen durch kein andern Weg, dann mit Herzubringung einer stattlichen Gewerkschaft, die ein starke Verlag thue, geholfen werden kunnte, und aber dies im Weg läge, davon Jedermann abgeschreckt wurde, dass grosse Schulden auf der Zechen hafteten, daran E. Kais. Mt. Theil bis in zwölf Tausend Thaler berührte, dass derwegen solche Schuld den Gewerken, damit sich andere vermügliche umb soviel eher einzulassen hätten, angeregte Schuld im Zehent zu Hilf und Gnaden nachgesehen, und fürs ander die vorlängst gesuchte und vertröste gemeine Bergwerksfreiheit, wie bei allen E. Mt. Bergstädten bräuchlich, ins Werk gericht und confirmiert werden möchte. Diese beide Artikel haben die obristen Herren Landofficierer ihres Theils nach eingezogenem Bericht der Gewerken, Oberbergmeisters und anderer verständigen Bergleut dahin berathschlagt:

Als erstlich die Schuldenerlassung betreffend, dass gleichwohl dieselben nit die wenigist Ursachen wären, darumben sich kein frembder Gewerk dahin einlassen thäte, so wären die jetzigen noch ubrigen Gewerken dem Wesen zu schwach, und weil demselben durch kein andern Weg als durch einer vermüglichen Gesellschaft zu rathen, die dann auch allbereit verhanden und allein darauf warteten, wes sich E. Mt. der Schulden und anderer gesuchten Gnaden halben allergenädigist resolvieren: so wurden E. Kais. Mt. nit wohl umbgehen künnen, den Gewerken diesfalls mit Gnaden zu begegnen und ein kleines nit anzusehen, dardurch ein grössers erhalten werden müge, in Erwägung dits, do man nit andere Gwerken hierzu bringt, die an dieser Hauptzech ein stattliches wenden, dass nit allein dieselbe, sondern auch andere und dieser Zeit am hoflichsten nachgehende Zechen und Massen und wohl das ganze Bergwerk ertrankt werden und ausgehen müsse und der Schaden hernach nit zu wiederbringen sein, und würde also niemands mehrer Schaden als E. Mt. daraus erfolgen.

So hätten damals E. Kais. Mt. bei denen Bergwerksgebäuden, ungeacht dass die Gwerken stets Zubuss gegeben, von den davon gemachten Silbern ihre Zehent und Münznützung gehabt, auch in vier

Jahren her des Bergwerks wohl soviel, als die Schulden austrügen, genossen und also aus der Kammer das wenigiste herzu gegeben. Neben dem wäre zu hoffen, wann ein solche stattliche Gewerk- oder Gesellschaft aufs Bergwerk gebracht, dass es nit allein diesem gemeinem Wesen zu guten kummen, dadurch die Mannschaft gemehrt und E. Mt. Zehent und Kammergut gebessert, sondern auch andern Bergwerken in diesem Künigreich erspriessen möchten. Seind derwegen schliesslich mit ihrem Gutachten dahin gangen, wofern der Hölzel ein solche stattliche Gewerk- oder Gesellschaft, wie er fürgegeben, zum Bergwerk bringen und die sich des Wesens und der benöthigten Adamischen Zechen wirklich annehmben wurden, dass alsdann die obbemelte Schuld wohl nachgesehen und ohn allen Zweifel E. Mt. bei dem Bergwerk vielfältig wieder eingebracht werden möchte.

Zum andern, die Bergwerksfreiheit anlangend, ist diese Sachen hievor gleichsfalls mit den obristen Herren Landofficierern berathschlagt und E. Mt. alle Gelegenheit zu dreienmalen fürbracht worden, dessen E. Kais. Mt. sonder Zweifel noch ingedenk sein. Und stehet nämblich solche Freiheit damit es kurz wiederholt, allein in dem, weil E. Mt. sie zu einer freien Bergstadt privilegiert, dass sie auch ihr eigen Mühl und Bräuhaus, desgleichen Jahr- und Wochenmarkt haben und wie auf andern freien Bergstädten ehrliche Handtierung treiben möchten, wie dann auch E. Mt. ihnen hierauf ein Mahlmühl nahe beim Bergwerk zu bauen, desgleichen einen Wochenmarkt zu halten allergenädigist bewilligt, und liegt nunmehr an dem, darumben sie bisher vielfältig angehalten, ob sie wohl hievor von Kaiser Ferdinando hochlöblichister Gedächtnus mit solcher Freiheit begabt, dass sie Macht hätten, unter andern auch zu schlachten, bachen, schenken, frembd Getränk einzuführen auch Wein und Bier zu kaufen, wo sie wollten, dass sie doch neben dem Berggesind, indem sie sich bisher des Tranks meistestheils aus der Stadt Budweis und andern Orten erholt, fast beschwert wären, kunnten die Nothdurft nit allemal wohl und gut bekummen, müssten grossen Unkosten aufwenden und die Bergarbeit daheim versaumen: derwegen zum höchsten gebeten, damit sie diesfalls, wie andere freie auch geringere Bergstädtlein nit weniger bedacht und ein eigen Bräuhaus allein zu ihrer und des Berggesinds Nothdurft aufzurichten zugelassen werden möchte, mit angehängtem Erbieten, E. Kais. Mt. das Biergeld davon, do sie es genädigist begehrten, ungeacht, dass dessen alle Bergstädt befreiet, damit E. Mt. umb soviel weniger entgehe, zu reichen, auch alle Jahr ein drei oder vier Tausend Kufen Salz gegen barer Bezahlung anzunehmben und hierdurch den Salzhandel dest mehr zu befürdern. Nachdem aber die von Budweis dieser gesuchten und zum Theil bewilligten Freiheit und sonderlich des Mahlmühlbau's und Bräuwerchs halben Beschwerung eingewendet, dass solches ihrem Privilegio und gemeiner Stadt zuwider und Abbruch beschehe, haben E. Mt. jüngstlich bei der Audienz den ersten Julii dahin allergenädigist geschlossen, diese Sachen nochmals den obristen Herren Landofficierern zu fernern Berathschlagung zu übergeben, welches also bei jetziger Zusammenkunft furgebracht und beiderseits Einwenden durch wohlermelte beide Herren Praesidenten nothdurftig erindert worden. Darauf diese Sachen in weitere sambtliche Berathschlagung gezogen und sonderlich deren von Budweis Argumenta, was sie mit ihrem Privilegio zu defendieren vermeint, als dass innerhalb einer Meil Wegs kein Mühl noch Schenkstatt umb Budweis aufgericht werden sollten, item wann der Bergstadt der Wochenmarkt confirmiert, dass ihre Niederlag dadurch verderbt würde, alles Fleiss erwogen und in Acht genumben, mit diesem Bescheid: es sei erstlich wohl an dem, dass die Städt vor Alters dergleichen Privilegii in genere gehabt, aber auf Beschwer der Herren und vom Adel bei Künig Wladislai Zeiten ein Vertrag auf sechs Jahr derwegen aufgericht und hernach bei Kaiser Ferdinando durch ein offen rechtlichen Ausspruch gar aufgehebt, wie dann dieser Zeit viel nähere Mühlen und Bräuhäuser umb die Städt zu befinden, also dass sie sich dieser Freiheit in praejudicium der Ständ nit mehrers gebrauchen künnen. Und darumben, weil die Bergwerk nur mit Freiheit erhebt werden müssen und in diesem Fall den Inwohnern daselbst ohne das frei stünde, sich des Getranks an Ort und Enden, wo sie wollen, zu er-

holen, seind bemelte obriste Herren Landofficier alle dieser einhelliger Meinung, dass dieser erhebten Bergstadt neben andern Freiheiten auch ein Bräuhaus billich zuzulassen und diesfalls der Budweiser Einwenden kein Grund hab nnd liess sich anders nit ansehen, dann dass sie es gern aus E. Mt. Handen ziehen und ihnen gleich wie unterthänig machen wollten, welches nit allein zu Verhinderung des Bergwerks Aufnehmben, sondern auch E. Mt. zu Spott und Nachtel gereichen thät; dann ausser der Freiheit wurde sich kein frembder Gewerk dahin einlassen und das Seinig auf ein Ungewisses wenden, wie sich dann zum Theil ansehenliche vermügliche Leut im Stift Salzburg dahin vernehmben lassen und allein auf die Confirmation der Freiheit warten. Und wann nun die Sachen mit Bewilligung solcher Bergwerksfreiheit dahin restringiert und versehen würde, dass die Bergleut derselben nicht weiter dann zu ihrer selbst eigenen gemeinen Nothdurft und zu keinem frembden Geniess gebrauchen, ausser des aber, wer darüber betreten, in gebührliche Straf genummen werden solle, hätten sich die zum Budweis billicherweis nit allein nit zu beschweren, sondern viel mehr bei Aufnehmbung des Bergwerks Nutz und Befürderung bei gemeiner Stadt zu gewarten. Also auch, weil sie sich erbieten, jährlich von drei bis in vier Tausend Kufen Salz umb bare Bezahlung anzunehmen und zu verschleissen, wurde ihnen dasselbe billich vergunnt und dardurch E. Mt. Salzhandel dest mehrer befürdert, ihnen auch den Bergwerksinwohnern soviel erspriessen, dass sie ihre Nothdurft Getreid umb der Gegenladung willen etwas leichter und besser erlangen mügen.

Und dieweil dann diese Sachen hievor, wie obgemeldet, durch beide Kammer nach Nothdurft berathschlagt und ihres Theils aus allen Umbständen auch kein anders befinden künnen, wie auch noch, dann dass E. Mt. diese ihre Bergstadt mit dergleichen Freiheiten zu ferner und Befürderung des Bergwerks und derselben Kammerguts wohl begnaden mügen, sintemal auch fast alle particular Bergwerk in diesem Künigreich Beheimb ihre sonderbare Bergfreiheiten haben, dieses Bergwerk aber, so der Gelegenheit nach wohl für ein Hauptbergwerk und Landskleinod zu achten, dergleichen Befreiung nit hat, welches gleichwohl den ausländischen Gewerken nit unbillich Bedenken macht, sich dergestalt auf ein ungewisses ein- und niederzulassen, und nunmehr an Vollziehung der Sachen gelegen sein will, in Bedenkung, do dem fürstehenden Mangel nit alsbald Rath geschafft und die Adamische Hauptzech aufgehen sollte, dass die höflichisten Zechen, als „auf den Kunigen", „ander und dritte Mass", und ander Gebäud mehr ertränkt und das Bergwerch in unwiederbringlichen Schaden und Verderb gerathen wurde: so werden sich demnach E. Kais. Mt. hierüber allergnädigist resolvieren, und do solches beschieht, ist bei der Gemein und Knappschaft durch das Bergambt soviel gehandelt worden, dass sie sich bewilligt, wofern sie der Bergwerksfreiheit gewiss sein sollten, den Adamischen Gwerken in jetziger Noth alsbald mit ein Tausend Thalern zu Hilf zu kummen, dann sonst ausser dies Mittel wüssten die Herren obristen Landofficierer nit, sintemal der Zehent dies Orts erschöpft und ohne das mit Schulden belegt, wie dem dortigen Wesen zu helfen.

Was aber die begehrten drei Tausend Kufen Salz betrifft, ist gleichwohl nit weniger, dass die von Budweis E. Mt. Salzhandel die Zeit her schlechtlich befürdert, und wär der Räth gehorsamisten Erachtens, der Knappschaft Begehren in dem so weit zu bewilligen, im Fall ein Nothdurft Salz verhanden, dass die Fertigung etwo aus Mangel Wassers oder Winterzeit auf Prag nit beschehen kunnte und solches die von Budweis nit alles annehmben wurden wöllen, dass die Ubermass der Bergstadt umb die Bezahlung gelassen und hierdurch die Verlag zum Stock jederzeit dest besser befürdert werden möchte.

Neben dem ist auch zu Beschluss von den kuttenbergischen Ambtleuten Bericht einkummen, obwohl in jüngstem Landtagsbeschluss bei dem Gesindartikel der Bergleut und Arbeiter halben furgesehen worden, dass diejenigen Unterthane, so sich auf den Bergwerken aufhalten und dem Wesen zum besten mit allerhand Arbeit gebrauchen lassen, in dieselbe Policei nit verstanden werden sollen,

dass doch Mangel und Beschwer furfiel, indem allein von den Mannspersonen und Arbeitern, von ihren Weibern aber kein Meldung beschehe, von destwegen ihnen die Auf- und Unterhaltung bei der Stadt ausserhalb der Brief verweigert werden wollte, und besorgen, do sie dieselben gleich zu ihren Erbherren nach Briefen schickten, dass sie gar allda behalten und die Mannen endlich auch nachfolgen und das Bergwerk verlassen müssten, dardurch also bei dem Bergwerk ein grosser Mangel am Berggesind erscheinen und gemeinem Wesen nit geringer Nachtel entstehen würde. Dieses ist bemelten obristen Herren Landofficierern nothdurftig fürgetragen worden, welche die Sachen dahin limitiert, dass den Inwohnern bei der Stadt durch das Bergambt offenlich angemeldet werden sollte, diesfalls dem Berggesind und ihren Weibern die Aufhaltung nit zu verweigern, und do einer oder mehr derwegen angefochten würde, dass er von E. Mt. vertreten und der geordneten Straf halben gesichert werden sollte, und welcher auch aus den Herren und Ritterstand derwegen Beschwerung haben und der Inwohner einen anfordern würde, sollten die Ambtleut solches jederzeit an E. Mt. zu nothwendiger Fürsehung gelangen lassen. Darüber nun die Herren obristen Officier ihres Theils weiter kein Bedenken gehabt, wie dann auch die Nothdurft von der beheimbischen Kammer aus bei den Ambtleuten durch schriftlichen Befehlch in E. Mt. Namen angeordnet worden.

So ist auch wegen Erhandlung der Egerischen Contribution bei den obristen Herren Landofficierern angemahnt worden, damit die Commission dahin ehist zu Werk gericht würde, welches die Herren Officierer gleichsfalls für billich und nothwendig gehalten und zugesagt, ihres Theils hierinnen an schleuniger Anordnung nichts erwinden zu lassen.

---

363. Rudolf II. komoře české, aby nejvyšším úřadníkům zemským království Českého na svolenou další lhůtu v příčině zaplacení 15.000 kop gr. č., vypůjčených z peněz berních, přiměřené pojištění odvedla.

V PRAZE. 1585, 11. prosince. — Konc. v c. k. říšsk. arch. fin. ve Vídni.

Rudolf ɔc. Nachdem uns unsere Räth und obristen Landofficier unsers Königreichs Beheimb zu etzlichen furgefallnen genöthigen Ausgaben 15 000 Schock Groschen beh. von dem Vorrathgeld, so die gemeine Ständ in dem Bern beisamben haben, erstlich dergestalt gehorsambist bewilligt, dass wir ihnen dieselben auf den Termin Bartholomaei des schierist kunftigen 86. Jahrs aus denen daselbst einkombenden Steuer- und Biergeldsgefällen in bemelten Bern zu Handen der Steuer- oder Berneinnehmber wiederumb erstatten sollten; und aber hernach ernennte obriste Officier auf unser beschehnes weiters Begehren und die darneben vermeldete Ursachen zu Kuttenberg bei ihrer unlängst daselbst gehaltenen Zusammenkunft zugelassen, dass die Bezahlung angeregter 15.000 Schock Groschen auf mehrere und weitere Fristen gericht und nämblich auf den Termin Nicolai bemelts 86. Jahrs 7500 Schock Gr. und dann der uberige halbe Theil auf Nicolai des 87. bezahlt werde, solches auch alsdann aus den Steuersgefällen beschehen solle, inhalt Abschrift ihres Geschaftels an gedachte Einnehmber, so ihr hieneben in behembischer und teutscher Sprach sub A und B zu empfahen: als haben wir solche ihre gehorsambe Willfahrung nicht allein mit Gnaden angenomben, sonder auch die Assecuration auf Mass und Weis, wie beiliegendes Concept mit C vermag, zu fertigen bewilligt. Befehlen Euch demnach gnädigist, dass ihr die Nothdurft darauf alsbald verfasset und uns zum Unterzeichnen zukomben lasset, folgends dieselb zu Handen unserer anwesenden Hofkammer gefertigter einstellet und solches alles dermassen befürderet, wie es unsere Nothdurf erforderet und ihr zu thuen wissen werdet. Daran beschiecht unser gnädigister Will und Meinung. Geben Prag den 11. Tag Decembris anno 85.

---

364. Císař Rudolf II. komoře české o zvyupomínání nedoplacených berní a vyplacení zálohy na berně, aby vojsku na hranicích Uherských zaplaceno býti mohlo; císař oznamuje, jaká odpověď by horníkům Budějovickým v příčině prominutí dluhu a rozmnožení jich svobod dána býti měla, i nařizuje, aby vlašskému hydrotechnikovi Ambrosiovi Bizozerovi, jenž při horách Budějovských umění své zkouší, potřebné důchody k vyživení poukázány byly.

V PRAZE. 1585, 30. prosince. — Konc. v c. k. řišsk. arch. fin. ve Vídni.

Rudolf ɔc. Unsers gnädigisten Erachtens ist euch bewusst, welchermassen wir unlängst hievor durch die (Titel) Ferdinanden Hoffman Freiherrn und Ladislawen Popl den ältern (Titel) an unsere Räth, obriste Landofficier dieser unserer Kron Beheimb und l. G. bei ihrer gehaltnen Zusambenkunft zu Kuttenberg unter anderm haben begehren lassen, dass sie uns zu fürderlicher Bezahlung der bergstädtischen Granitzen mit Anticipier- und Aufbringung einer erspriesslichen Summa Gelds sowohl auf die von dem Termin Bartholomaei verschienen als auch damals vorgestandnem, jetzt aber nunmehr verflossnem Nicolai nächsthin restierende beheimbische Steuersgefäll zu Hilf komben und sich alsdann desselben dannenher wiederumb bezahlen lassen wollen. So wird euch gleichsfalls unverborgen sein, dass sie die Officier sich darauf gleichwohl mit der erscheinenden Ungelegenheit, auch Mangel und Abgang Gelds entschuldigt, uns aber darneben unterthänigist gerathen, alsbald sonderbare starke Generalmandata und deren in jeden Kreis zwei Exemplaria ausgehen zu lassen und darinnen den Saumigen mit Ausführung, was bemelten bergstädterischen Granitzen daran gelegen, aufzulegen und zu befehlen, nicht allein die Steuer sonder auch Biergeldsrestanten und zwar die Steuern von beiden Terminen Bartholomaei und Nicolai zwischen jetzt und Trium Regum nächstkunftig gewiss und unfehlbarlich richtig zu machen, mit angehefter Bedrohung, welcher sich darunter saumig erzeigen wurde, dass alsdann die Execution wider ihne vermög der Landtagsbeschlüss alsbald und von Stund an furgenomben, entzwischen aber die Biergeldseinnehmber zu ihren Diensten hieher erfordert werden sollten.

Wann wir uns dann das ein und das ander gnädigist haben gefallen lassen und, soviel darunter berührte Generalia betrifft, dieselbigen bei unserer behembischen Hofkanzlei zu stellen und zu fertigen allbereit verordnet, so werdet ihr, wie dann hiemit unser gnädigister Befehl ist, gedachte Biergeldeinnehmber gleichsfalls hieher zu bescheiden und solches nach Muglichkeit zu befurdern wissen.

Und weil uns mehrgemelte unsere Räth und obriste Landofficier neben dem, was obsteht, noch ferner diese gehorsambiste Andeutung gethan, dass unnoth gewest, auch noch nicht sei, bei ihnen berührter Anticipation halben anhalten zu lassen, sintemal die Steuern und deren Anticipationes vorgedachtem unserm Praesidenten und Kammer in Beheimb von den Landständen vertraut worden wären, so wird nicht allein die Nothdurft erfordern, dass ihr die Einbringung ofternennter Restanten alles Fleiss treibet und nichts an euch erwinden lasset, wann auch der darzu bestimbte Termin jetzt Trium Regum furüber geht, euere fleissige Achtung und Nachforschung habet, was allenthalben erlegt worden und was noch beiläufig per resto verbleib, sonder auch alsdann auf Mittel und Weg bedacht seiet, wie ihr auf solchen Rest anderwärts Geld aufbringen und erhandlen und man also mit der Bezahlung auf die Bergstädt unverlängt fortkomben möge. Dem ihr also gehorsambist nachzukomben, uns auch Gestalt und Beschaffenheit aller Sachen alsdann zu Handen unserer anwesenden Hofkammer alsbald zu berichten haben werdet, damit Seine Erzherzog Ernsten L., welcher täglich hierumb bei uns anhält, beantwortet werden können.

Was ferner belangt der Budweisischen Gewerken Anbringen und Begehren wegen Nachlassung ihrer Schuld, auch ins Werk Richtung deren hievor gesuchten Bergwerkfreiheit daselbst, welcher

zweier Punkten halben vor oft gedachte unsere beide Kammerpraesidenten auf das von euch gestellte Memorial sich mit denen obristen Landofficiern unterredt, entschliessen wir uns mit Gnaden dahin, wöllen auch, dass von unsertwegen ihr die Gewerken dahin bescheidet, wann wir befinden und sehen werden, dass die vertröste mehrere Gewerkschaft angericht, die sich auf ein stetes und währendes Wesen umb den Berg annehmben und man sich also der Continuation gewisslich zu versehen haben wird, dass wir uns alsdann des Nachlass halben nach Gelegenheit berührter Gewerkschaft mit allen Gnaden finden lassen wöllen, welches ihr dem von Rosenberg, der unter den Gewerken jetziger Zeit der furnehmbist sein soll, mit guter Vertröstung sonderlich anzudeuten wissen werdet. So haben wir auch der gebetenen Bergwerksfreiheit halben mit ihrer eignen Mühl und Bräuhaus, desgleichen Jahr- und Wochenmärkten, auch ehrlichen Handtierungen, wie die auf andern freien Bergstädten getrieben und uns anjetzo gerathen worden, kein Bedenken, in Bedacht deren Ursachen, so in berührtem ihren der Praesidenten durch euch gestelltem Gutachten nach längs erzählt und ausgeführt werden, doch also, dass die Gemein und Knappschaft die bewilligte 1000 Thaler den Adamischen Gewerken in jetziger ihrer Noth alsbald hergeben, der Bergstadt auch die 3 oder 4000 Kufen Salz alsdann erst, wann es die von Budweis nicht annehmben oder gebührlich bezahlen wollten, erfolgen, sonsten auch diese unsere Freiheitsbewilligung den Bergleuten alldort weiter nicht, als zu ihrer selbst eignen Nothdurft und zu keinem frembden Geniess und Verkauf gemeint und verstanden werden solle. Darüber ihr nun die weitere Nothdurft zu bedenken.

Dann was die beschehne Anordnung bei den Ambtleuten zu Kuttenberg von wegen des abziehenden Bergvolks antrifft, damit hat es seinen Weg und wir lassen es auch bei deren allbereit gethanen Versicherung gnädigist verbleiben.

Der egerischen Contribution halber aber ist vonnöthen, dass ihr bei rechter Zeit daran vermahnet.

Beschliesslich werden wir erindert, dass der wälsche Wasserkünstler Ambrosio Bizozero auf unserer obristen Landofficier Gutachten zu dem wassernöthigen Budweisischen Bergwerk beschieden worden, seine furgebne Wasserkunst daselbst in die vollkombne Prob zu richten, doch mit der Bescheidenheit, dass den darauf laufenden Unkosten die Gewerken allda, wir aber mehrers nicht als die Unterhalt- und Verlegung seiner Person zu thuen und zu tragen schuldig seien. Dieweil dann gut, dass man einsmals ein Wissenschaft erlang, was von bemelts Künstlers Wasserkunst zu halten, so haben wir darein zu bewilligen kein Bedenken und befehlen euch demnach ferrer, dass ihr dessen ingedenk sein und die ziembliche Nothdurft auf sein Person verordnen wöllet. An diesem allem ꝛc. Geben Prag den 30. Decembris anno 85.

OBSAH.

Sněm léta 1581 dne 14. února zahájený a jednání zástupcův stavovských ze zemí koruny České v Praze dne 24. listopadu t. r.

Číslo Strana

Číslo Strana

Číslo Strana

Sněm léta 1582 dne 5. února zahájený.

Sněmové léta 1583.

1. Sněm, jenž zahájen byl dne 13. a ukončen dne 27. května.

2. Sněm dne 18. listopadu zahájený a 14. prosince uzavřený.

